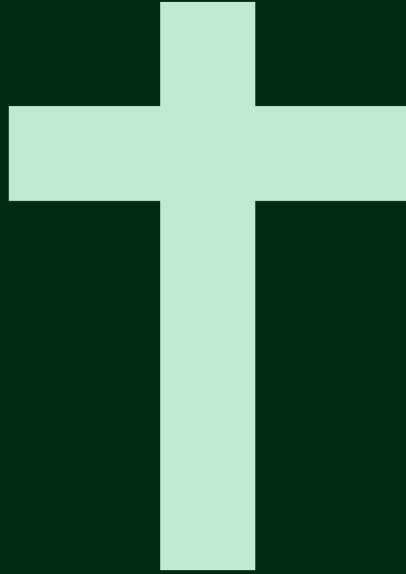

Õ'âkĩ hi yeere
uúkũri turi Tukano

New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

Õ'âkĩ hi yeere uúkũri turi Tucano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

Contents

FRT	1
Prefacio	2
GÉNESIS	3
ÉXODO	83
JOSUÉ	122
JUECES	148
RUT	171
ESTER	177
JONÁS	184
SAN MATEO	188
SAN MARCOS	253
SAN LUCAS	293
SAN JUAN	361
HECHOS	406
ROMANOS	469
1 CORINTIOS	496
2 CORINTIOS	521
GÁLATAS	537
EFESIOS	548
FILIPENSES	558
COLOSENSES	564
1 TESALONICENSES	570
2 TESALONICENSES	576
1 TIMOTEO	579
2 TIMOTEO	586
TITO	592
FILEMÓN	596
HEBREOS	598
SANTIAGO	620
1 PEDRO	627
2 PEDRO	637
1 JUAN	642
2 JUAN	648
3 JUAN	649
JUDAS	650
APOCALIPSIS	653
OTH	682
Glosario	683

Õ'acũ Yere Ucũrĩ Turi
El Nuevo Testamento y La versión parcial del
Antiguo Testamento en tucano de Colombia
 [tuo]

Primera Edición del Nuevo Testamento
 © 1988, Sociedad Bíblica Internacional

Edición revisada del Nuevo Testamento
 y versión parcial del Antiguo Testamento
 © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Edición para la Web
 © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.ScriptureEarth.org

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 Unported)

Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.

Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.

No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Índice
los libros del Nuevo Testamento

página

PREFACIO

Õ'acũ ye queti oja'que papera turiri pecasã ye me'rã peje ni'i. (Dios Habla Hoy, Reina Valera, Nueva Versión Internacional, Nacar Colunga, etc.) Te turirinucũ ni'cãrõnojõ wãmenojõrẽ, macãrinojõrẽ, ãrũpaganojõrẽ, dítararinojõrẽ, dianojõrẽ ojatisama.

Ejemplo: Juã wãmeyerí masã pacore apeye pũrĩpũre Isabel ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Elisabet ojasama. (Lc 1.5)

Abrahã pacũre apeye pũrĩpũre Térah ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Taré ojasama. (Gn 11.27)

Dasea ye me'rã nipe'tirá ni'cãrõnojõ ucũtisama. Ape curua mejẽcãcure ojasama. Ma'mapjia, bũcũrãcure, bũcũrã waro mejẽcãcure ucũsama. Apeye ucũse yoa ni'i. ãpẽrã ni'cã uurore nipe'tise letrari me'rã ucũsama. ãpẽrã ti uuroreta tja dũjacũrero ucũsama.

Ejemplo: ãpẽrã “ũtãpaga” nisama. ãpẽrã ti uuroreta tja “ũtãpáa” nisama. Na “g” marĩrõ ucũsama. Nipe'tise ucũse “-paga” me'rã yapatisere, ãpẽrã “-páa” se'saro ucũsama. Apeye “-pagũ” me'rã yapatisere, ãpẽrã “-paũ” nisama.

Ejemplo: ãpẽrã “ãrũpagũ” nisama. ãpẽrã ti uuroreta tja “ãrũpaũ” se'saro nisama.

A'ti papera turipũre nipe'tise letrari me'rã ojano'o.

Apeye ejemplos: ãpẽrã “quẽ'rã” nisama. ãpẽrã ti uuroreta “jẽrã” nisama. ãpẽrã “ojopũ” nisama. ãpẽrã “yujupũ” nisama. ãpẽrã “tocõ'rõ” nisama. ãpẽrã “tocã'rõ” nisama. ãpẽrã “a'mase” nisama. ãpẽrã “e'mase” nisama.

Peje apeye ucũse a'te weronõjõ mejẽcãcure ucũno'o. Musãnucũ ucũwũaronõjõta bu'eya.

A'ti papera turipũre Éxodo, Josué, Jueces, Ester nipe'tise capitulori, versículori ojape'ono'ña marĩ'i.

Génesis

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Génesis Ō'acū cū ucūse ojamūtāca pūrī ni'i. Ne waro bajua, ninū'cā'que cjasere wereri pūrī ni'i. Génesis p̄aro ducawati'i. Nimūtārō Ō'acū a'ti nucūcā, ū'mūse bajurēnū'cā'que, tojo nicā masārē cū bajurēnū'cā'que cjasere were'e. (Capítulos 1-11)

Ō'acū Abrahārē “Mū'ū macū, mū'ū pō'rā, mū'ū pārāmerā nituriarā dia pajiri maa sumuto cjase nucūpori weronojō pājārā nirāsama. Mū'ū me'rā nipe'tirā a'ti nucūcācjārārē añurō wa'acā weeguti”, nicū niwī. Cū “Tojo wa'arosa'a” ní'caronojō wa'a, Abrahā pārāmi nituriagupū Jesucristo nimi.

Abrahā, Isaa, Jacob, José na catiri ūmūco na weeseti'quere were'e. Na nima uputū ucūno'rā Génesipare. (Capítulos 12-50)

Ō'acū Jacob wāmerē Israe ducayucū niwī. Jacob cū wāmerē ducayu, cū pō'rā me'rā Israe curuacjārā nū'cācārā niwā. Ti curua nidecoti'i yujupū.

A'ti pūrī Génesire Moisé ojacū niwī.

Ū'mūse, a'ti di'tare ne waro Ō'acū cū weenū'cā'que ni'i

¹ Ne waro Ō'acū ū'mūse, tojo nicā di'tare bajurēcū niwī. ² Titare di'ta ne bajuticaro niwā. Tojo weero ne apeyenojō marīcaro niwū. Aco dia'cū nipe'tiropū nicaro niwū. Tojo nicā na'itī'arō nicaro niwū. Espiritu Santu aco bu'ipū wūcusiaca niwī.

³ Ō'acū tere ī'agū, a'tiro nicū niwī: “Bo'reyuse niato”, nicū niwī. Cū tojo nicāta, bo'reyua wa'acaro niwū. ⁴ Te bo'reyuse añuse nicā ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. To be'ro bo'reyusere ducawaacū niwī. ⁵ Tere ducawaagū, a'tiro wāmeyecū niwī. Bo'reyusere “ūmūco”, na'itī'asere “ñami” wāmeyecū niwī. Cū tojo nīca be'ro ūmūco, ñami nū'cācaro niwū. Ticūseta weecū niwī Ō'acū ne nū'cārī nūmūrē.

⁶ Tere wéca be'ro ape nūmū pe'e, te acore ī'agū, Ō'acū a'tiro nicū niwī: “Acore ducawaarōa'a. Apeye ū'mūsepū, apeye nucūcāpū tojato”, nicū niwī. ⁷ Cū ní'caronojōta acore ducawaacū niwī. Apeye ū'mūsepū, apeye nucūcāpū tojacaro niwū. ⁸ Ū'mūarōpū o'mecurari nirōpūre “ū'mūse” wāmeyecū niwī. A'tere weecū niwī Ō'acū, ni'cā nūmū be'ro cja nūmūrē.

⁹ Ape nūmūrē Ō'acū “Di'ta boposājā bajuato ní'gū, aco ū'mūse docapū nise ni'cārōpūta nerēato”, nicū niwī. Cū ní'caronojōta wa'acaro niwū.

¹⁰ Te boposājā'quere ī'agū, “di'ta” wāmeyecū niwī. Aco ni'cārō me'rā nerē'quere “dia pajiri maajo” wāmeyecū niwī. Ō'acū te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹¹ Te nipe'tise añurō bajucā ī'agū, “Di'tapūre no'o nise pī'rīato. No'o nipe'tise otese cape o'osenojō, tojo nicā yucūpagū nipe'tise ducatisē cape o'osenojō pī'rīato. Tojo weero te ducata pī'rīturiarosa'a”, nicū niwī Ō'acū. Cū tojo ní'caronojōta wa'acaro niwū.

¹² Di'tapūre no'o otese cape cūosenojō pī'rī, ducaticaro niwū. Tojo nicā pacase yucūpagū quē'rā pī'rī, ducaticaro niwū. A'te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹³ A'tere weecū niwī Ō'acū pūa nūmū be'ro cja nūmūrē.

¹⁴ I'tia nūmū be'ro Ō'acū nicū niwī tja: “Ū'mūsepūre sī'ose cūurōua'a. Tojo weecā, ūmūcore, ñamirē ducawaarosa'a. Te me'rā ī'amasīno'rōsa'a ūmūcori, ñamirī, cū'marī, pu'ecūri wa'asere. ¹⁵ A'te di'tare sī'otaje

u'musepu nirōsa'a", nicu niwī Ō'acū. Cū ní'caronojōta tojacaro niwū.
 16 Tojo weegu Ō'acū puarā mujīpūa weecu niwī. Ni'cū mujīpū pajigu
 umucore sī'oacjare, apī cā'gūacā ñamirē sī'oacjare weecu niwī. Ńocōa
 quē'rārē weecu niwī. 17-18 Cū a'ti di'tare sī'oato ní'gū, narē u'musepu
 cūucu niwī. Bo'reyusere, na'itī'asere ducawaagu, tojo weecu niwī. Te
 sī'ose añuse nicā ī'agū, "Añu'u", nicu niwī. 19 A'tere weecu niwī Ō'acū
 i'tia numu be'ro cja numurē.

20 Ba'paritise numurī be'rore Ō'acū apeye bajurēnemocu niwī tja.
 A'tiro nicu niwī: "Diapure wa'i, no'o nirānojō nirāsama. Na pājārā
 masāputirāsama. Tojo nicā u'muarōpure mirīcūa wuarā nirāsama", nicu
 niwī. 21 Cū ní'caronojōta wa'acaro niwū. Pacarā dia pajiri maapu nirā,
 tojo nicā wa'i, āpērā nipe'tirā diapū nirānojōrē, nipe'tirā wa'icūrā wuarārē
 bajurēcū niwī. Tu'ajatojanu'cō, "Añu'u", ni ī'acu niwī.

22 Narē añurō wa'ato ní'gū, a'tiro nicu niwī: "Pō'rāti weetjārā,
 nipe'tiropu u'muarōpu, tojo nicā maarīpure tuuse'sanu'cārā wa'aya", nicu
 niwī.

23 A'tere weecu niwī Ō'acū ba'paritise numurī be'ro cja numurē.

24 Ni'cāmocuse numurī be'rore Ō'acū a'tiro nicu niwī tja: "Di'tapure
 wa'icūrārē cūugūti. Na nucūcjārā, ecarā, buarā, nucūcāpu sī'cōsijarā
 nirāsama", nicu niwī. Cū ní'caronojōta wa'acaro niwū. 25 Tojo weegu
 wa'icūrā nucūcjārā, ecarā, buarā, nucūcāpu sī'cōsijarārē da'recu niwī.
 Narē ī'agū, "Añu'u", nicu niwī.

26 Cū nipe'tise wéeca be'ro a'tiro nicu niwī: "Ni'cū masū marī weronojō
 niseti, bajugure da'rerā. Tu'omasīse cuogu nigūsami. Cū wa'i, mirīcūa,
 wa'icūrā ecarā, nucūcjārā, buarā, nucūcāpu sī'cōsijarā, nipe'tirā a'ti
 nucūcāpu nirā bu'ipu dutigu nigūsami", nicu niwī.

27 Ō'acū masūrē da'regu, cū weronojō niseti, bajugure weecu niwī.
 Ūmu, numio da'recu niwī majā.

28 Narē a'tiro nicu niwī:

"Musārē añurō wa'ato.

Pājārā pō'rāti masāputiya.

Nipe'tiropure tuuse'sanu'cāña.

Musā a'ti di'ta wiorā nirāsa'a.

Wa'ire, mirīcūarē, nipe'tirā wa'icūrārē dutirāsa'a."

29 Be'ro narē ninemocu niwī: "No'o ba'ase otese peri cuosenojōrē,
 yucuduca ducatisenojōrē musārē o'o'o. Te musā ba'ase nirōsa'a. 30 Apeye
 quē'rārē, nipe'tirā wa'icūrā, wuarā, nucūcāpu sī'cōsijarā, nipe'tirā catise
 cuorānojō tá, tojo nicā pūrī ya'sasere ba'arāsama. Narē tere cūu'u", nicu
 niwī Ō'acū. Cū ní'caronojōta wa'acaro niwū.

31 Te nipe'tise cū wee'quere weetu'ajanu'cō, "Añubutia'a", ni ī'acu niwī.
 Tocā'rōta weecu niwī Ō'acū ni'cāmocuse numurī be'ro cja numurē.

2

1 Ūmuse, tojo nicā a'ti di'tare Ō'acū nipe'tise cū wee'quere tu'ajanu'cōcu
 niwī. 2 Nitūori numurē, cū nipe'tise wéeca be'ro soocu niwī majā. 3 Tojo
 weegu Ō'acū a'tiro nicu niwī: "Nitūori numu yu'u weemu'tā'que numurī
 weronojō nisome. Ya numu, yu'u soodutiri numu nirōsa'a. Ti numu añurī
 numu nirōsa'a", ni cūucu niwī Ō'acū.

4 Ūmuse, di'ta nipe'tise Ō'acū cū wee'que a'tiro weeno'caro niwū.

Ō'acū umurē, tojo nicā numiorē bajurē'que ni'i

Ne waro Õ'acũ a'ti di'ta, u'musere wéégũ, ⁵ maata acoro pejacã weeticũ niwĩ. Tojo weero ne no'o nisenojõ pĩ'ríticarõ niwũ. Di'tare da'ragũ quẽ'rã marĩcũ niwĩ. ⁶ Tojo nimicã, aco di'tapũ nise wijati, di'tare puocarõ niwũ. ⁷ Õ'acũ masũrẽ bajurẽgũ, di'ta me'rã da'recũ niwĩ. Tojo weegũ cũrẽ catise o'ogũ, ẽ'quẽapũ putisãacũ niwĩ. Cũ tojo weecãta, catinũ'cãcũ niwĩ.

⁸ Cũrẽ tojo wéeca be'ro Edẽ wãmetiropũ, Õ'acũ ni'cã wese cũrẽ da'rebosacũ niwĩ. Mujĩpũ mujãtiro pe'e nicarõ niwũ. Topũ cã umũrẽ, cã da're'cũre cũucũ niwĩ. ⁹ Ti wesepũ peje yucũpagũ añuse ba'ase dũcatisepagũre pĩ'rĩcã weecũ niwĩ. Tepagũ añusepagũ bajucarõ niwũ. Ti wese decopũre pũagũ nicarõ niwũ. Ni'cãgũ catinu'cũse o'ocjũ nicarõ niwũ. Apegũ pe'e tũ'omasĩsere o'ocjũ nicarõ niwũ. Tigũ dũcare ba'arã, "A'tiro weese añu ni'i, a'te ña'a ni'i", ni tũ'omasĩse o'ocjũ nicarõ niwũ.

¹⁰ Edẽpũre ni'cã maa nicarõ niwũ. Ti wese deco yũ'rutẽrĩwã'cã, ba'paritise maarĩ dũcawaticarõ niwũ. ¹¹ Nimũ'tãrĩ maa Pisón wãmeticarõ niwũ. Ti maa nipe'tiro Havila wãmetiropũre o'mabũrocarõ niwũ. Topũ peje uru ¹² añuse nicarõ niwũ. Topũre añuse yucũ u'mũtisepagũ, tojo nicã ãtãperi wapabũjuse peri ónice wãmetise peri nicarõ niwũ. ¹³ Ape maa pe'e Gihón wãmeticarõ niwũ. Ti maa nipe'tiro Cus wãmetiri di'tare yũ'rutẽrĩcarõ niwũ. ¹⁴ Ape maa Tigris wãmeticarõ niwũ. Ti maa Asiria wãmetiro mujĩpũ mujãtiro pe'e o'mabũrocarõ niwũ. Ape maa Éufrates wãmeticarõ niwũ.

¹⁵ Õ'acũ masũrẽ ti wesere cũúgũ, te otesere co'tedutigũ, a'tiro ni werecũ niwĩ: ¹⁶ "A'ti wese cjase nipe'tise yucũdũcare ba'agũsa'a, ba'agũ pe'e. ¹⁷ Tepagũ wa'teropũre ni'cãgũ ni'i. Tigũ dũcare ba'aticã'ña. Tigũ añuse, ña'asere masĩse o'ocjũ ni'i. Tigũ dũcare ba'agũ, ti numũta wẽrĩgũsa'a", nicũ niwĩ.

¹⁸ Be'ro Õ'acũ nicũ niwĩ: "Masũ ni'cũta nicã, añuwe'e. Cũrẽ ba'pati, weetamuacjore weegũti", nicũ niwĩ. ¹⁹⁻²⁰ Õ'acũ ne waropũre wa'icũrãrẽ, mirĩcũarẽ di'ta me'rã da'recũ niwĩ. Be'ro narẽ wãme õ'oato nígũ, masũ tiropũ miacũ niwĩ. Õ'acũ cã duti'caronojõta weecũ niwĩ. Nipe'tirã ecarã, mirĩcũa, wa'icũrã nũcũcjãrãrẽ wãme õ'ocũ niwĩ. Tojo weerã cã õ'o'que wãme me'rã tojacãrã niwã. Ærã pãjãrã nimicã, ne ni'cõ cũrẽ ba'pati weetamuacjo marĩco niwõ. ²¹ Tojo weegũ Õ'acũ cũrẽ cãrĩyũ'rũcã weecũ niwĩ. Cã cãrĩrĩ cura, ni'cã paatipa'maca õ'arẽ miicũ niwĩ. Miitoja, ti õ'a cã miicãrore añurõ bi'acã'cũ niwĩ. ²² Ti õ'a me'rã cũrẽ weetamuacjore da'recũ niwĩ majã. Co numiorẽ da'retojanũ'cõ, miiti, cũrẽ ã'ocũ niwĩ. ²³ Cã core ã'agũ, pũrõ e'catise me'rã ã'acũ niwĩ. Tojo weegũ a'tiro nicũ niwĩ:

"A'tigo pũrĩcã, ye di'i, ya õ'a me'rã da'reno'co nimo. Co umũpũre miino'co niyugo, 'numio' pisuno'gõsamo", nicũ niwĩ.

²⁴ Tojo weegũ umũ cã pacũre, cã pacore wijagũsami. Cã numo me'rã nigũsami. Na pũarã ni'cã upũ weronõjõ nirãsama.*

²⁵ Titapũre na pũarã su'ti marĩrã nicũcãrã niwã. Tojo nimirã, ne bopoyase moocãrã niwã.

3

Umũ, numio nimũ'tã'cãrã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'que ni'i

¹ Umũ, numio Õ'acũ cã narẽ weebosãca wesepũ nicãrã niwã. Topũ na niseti, na pũarã nirĩ curare, ni'cã pĩrõ* numio tiropũ etacũ niwĩ. Cã

* 2:24 2.24 Mt 19.5; Mr 10.7-8; 1Co 6.16; Ef 5.31 * 3:1 3.1 Jn 8.44; Ap 12.9

nipe'tirā wa'icūrā yu'rūoro nisoome'rīgũ nicu niwī. Co tiro etagu, core sērītiña'cu niwī:

—¿Nirōta Ō'acū musārē a'tepagu ducare ba'adutitiati? nicu niwī.

² Cū tojo nicā tu'ogo, cūrē yu'tico niwō:

—Nipe'tise a'to nisere ba'adutiami. ³ Tojo nimigūta, ni'cāgū tepagu wa'tero nicju ducare ba'adutiami. “Musā tigu ducare ba'arā, ñe'eña'rā, wērīrāsa'a”, niami Ō'acū, ni yu'tico niwō pīrōrē.

⁴ Co tojo nicā tu'ogu, añurō nisoome'rīse me'rā core nicu niwī:

—Wērīsome. ⁵ Ō'acū añurō masīsami. Musā te ducare ba'arā, cū weronojō nirāsa'a; ña'asere, añusere masīrāsa'a, nicu niwī.

⁶ Cū tojo nisere tu'ogo, co numio pe'e, tigu ducare ī'amorō weeco niwō. Co ī'acā, tigu ducā añuse waro bajucaro niwū. “Añurō u'suasenojō ni'ī” nīgō, ba'asī'rīyu'rūaco niwō. Tojo nicā, “Tu'omasīse cūogoti”, ni wācūgō, tigu ducare téé, ba'aco niwō. Ba'atojanu'cō, co marāpūre o'oco niwō. Cū quē'rā ba'acu niwī. ⁷ Na tere ba'āca be'ro narē tu'omasīse ejacaro niwū. Tere ba'atjārā, na su'ti marīrā nisere tu'omasīcārā niwā. Tojo weetjārā, higuera wāmeticju pūrī me'rā mii, dero, cā'mota'asī'rīmicārā niwā.

⁸ Be'ro na tojo wéeca be'ro ñamica'a mujīpū sājārī cura, Ō'acū ti wesepu sijawā'cāticā tu'ocārā niwā. Cūrē uirā, yucupagu wa'teropu du'ticārā niwā. ⁹ Tojo weegu Ō'acū pe'e umurē pisucu niwī:

—¿No'opu niti mu'u?

¹⁰ Cū pe'e Ō'acūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u wesepu sijawā'cāticā tu'oapu. Yu'u pe'e su'ti marīgũ niasu. Tojo weegu uigu du'tiasu, ni yu'ticu niwī.

¹¹ Cū tojo nisere tuogu, Ō'acū cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿Noa mu'urē “Su'ti marīgũ ni'ī”, niati? ¿Mu'u yucuduca yu'u “Ba'aticā'ña” nī'cu ducare ba'ati? Tere ba'atigu, mu'u masītiboapā, nicu niwī Ō'acū cūrē.

¹² Cū tojo nicā tu'ogu, umu cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure ba'pada're'co yu'ure tigu ducare ecamo. Tojo weegu ba'asu, ni yu'ticu niwī.

¹³ Cū tojo nicā tu'ogu, co numiorē sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'u de'ro weego tojo weeati?

Co cūrē yu'tico niwō:

—Pīrō yu'ure nisoami. Yu'u tojo weego ba'asu, ni yu'tico niwō.

¹⁴ Ō'acū co tojo nicā tu'ogu, pīrōrē nicu niwī:

—Mu'u nisooque wapa nipe'tirā āpērā wa'icūrā nemorō ña'arō wa'agusa'a. Ni'cārōacā me'rāta téé no'o mu'u catiro pōtēorō di'tapu sī'cōsijagusa'a. Tojo sī'cōsijagu, di'tare ba'agusa'a. ¹⁵ Numio mu'urē ne ī'asī'rītigosamo. Co pō'rā, co pārāmerā nituriarā quē'rā mejārōta weerāsama. Ni'cācā me'rā a'merī ī'atu'tinu'cārāsa'a. Mu'u, co macū ya du'podiare cū'rīgūsa'a. Cū pe'e mu'u dūpoare u'tamūtōgūsami, ni werecu niwī.

¹⁶ Cūrē tojo nitoja, numio pe'ere a'tiro nicu niwī:

—Mu'u yu'rūnu'cā'que bu'iri wī'magūrē ñe'egōtigo, pūrō pi'etigosa'a. Tojo pō'rāti, pūrīno'migō, mu'u marāpu me'rā nisī'rīgōsa'a. Cū pe'e mu'u wīogu weronojō nigūsami, nicu niwī.

¹⁷⁻¹⁸ Core tojo nitu'ajanu'cō, co marāpu pe'ere a'tiro nicu niwī:

—Mu'u numo co ucūserē tu'o ējōpeotjīagū, yu'u ba'adutiti'quere ba'a'que bu'iri, mu'u pūrō pi'etise me'rā da'ra, ba'asere bocagusa'a. Ni'cācā me'rāta uputu da'ratjīagū, pi'etinu'cāgūsa'a. Téé wērīgūpu tojo

weetuogusa'a. Mũ'u yũ'ure yũ'rũnũ'cã'que bu'iri nipe'tiro di'tapũre ña'ase pĩ'rĩrõsa'a. Pota, tá, apeye peje ña'ase pĩ'rĩnemorõsa'a. Tojo nicã nũcũ cjase otetisenojõrẽ ba'arãsa'a. ¹⁹ Ba'asere a'magũ, mũ'u pũrõ asituuase me'rã da'ragusa'a. Téé wẽrĩgũpũ soogusa'a. Mũ'u di'ta me'rã weeno'cũ ni'i. Tojo weegũ mũ'u wẽrĩgũ, di'tata apaturi dojogusa'a, ni werecu niwĩ Õ'acũ cãrẽ.

²⁰ Adã cã nũmorẽ Eva wãme õ'ocũ niwĩ. “Co nipe'tirã paco nigõsamo,” nígũ, tojo wãme õ'ocũ niwĩ.

²¹ Be'ro Õ'acũ narẽ na su'ti sãñatjere weebosacũ niwĩ. Wa'icũrã caseri me'rã weecu niwĩ. ²² Tojo wee, Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Ã'rĩ yũ'u dutisere yũ'rũnũ'cãtjĩagũ, marĩ weronojõ añuse, ña'asere tũ'omasĩgũ wa'ami. Cũ apegũ catinu'cũsere o'ocjũ dũcare ba'acã, ña'a nibosa'a. Cũ tere ba'agũ pũrĩcã, catinu'cũcã'bosami”, nicũ niwĩ.

²³ Tojo weegũ cãrẽ apesepũ wĩorẽcũ niwĩ. Cũ, cãrẽ cũumi'carore nidutiticũ niwĩ majã. Ne waro añurõpũ Edẽpũ nimi'cũre cõ'awĩrõcã'cũ niwĩ. Cũ di'ta me'rã da'reno'cũre ba'asere a'magũ, di'tareta da'raduticũ niwĩ.

²⁴ Õ'acũ Adã, Evare cõ'awĩrõca be'ro na catinu'cũsere o'ocjũ dũcare ba'abosama nígũ, Ʃ'mũsecjãrã Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ Edẽ mujĩpũ mujãtiro pe'ere co'tedutigũ cũucũ niwĩ. Tojo nicã cã di'pĩĩ pajiri pĩĩ pecame'e weronojõ Ʃjũ, sũtũanu'cũrĩ pĩĩrẽ cũucũ niwĩ. Ne ni'cũ catinu'cũse cũocjũ tiropũ ejaticã'to nígũ, tojo weecu niwĩ.

4

Caĩ, tojo nicã cã acabiji Abel ye cjase ni'i

¹ Be'ro Adã, Eva añurĩ wese Edẽpũ ní'cãrã na wijãca be'ro aperopũ wa'acãrã niwã. Topũ Adã cã nũmo me'rã nicũ niwĩ. Tojo weego nijĩpaco tojaco niwõ. Be'ro ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cãrẽ Caĩ wãme õ'ocãrã niwã. Cũ bajuacã ĩ'agõ, Eva, “Õ'acũ weetamuse me'rã yũ'u wĩ'magũrẽ wũapũ”, nico niwõ. ² Be'ro apaturi Eva apĩ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũ wãmeticũ niwĩ Abel. Cũ Abel, Caĩ acabiji nicũ niwĩ. Na pũarã bũcũa weetjãrã, nanũcũ da'rase cũocãrã niwã. Abel oveja co'tegũ nicũ niwĩ. Cũ ma'mi Caĩ pe'e otesere oteri masũ nicũ niwĩ.

³ Yoãca be'ro Caĩ ni'cã nũmũ cã da'rase cjasere Õ'acũrẽ o'ogũ wa'acũ niwĩ. ⁴ Cũ acabiji Abel quẽ'rã cã da'rasere miacũ niwĩ. Cũ yarã oveja ne põ'rãti'cãrã añurãrẽ miacũ niwĩ. Õ'acũ Abere, cã mia'quere añurõ e'catise me'rã ĩ'acũ niwĩ. ⁵ Cũ ma'mi Caĩ pe'ere, cã mia'quere Õ'acũ tũ'saticũ niwĩ. Tojo weegũ Caĩ ua wa'acũ niwĩ. ⁶ Cũ tojo uacã ĩ'agũ, Õ'acũ Caĩrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “¿De'ro weegũ mũ'u uati? ⁷ Mũ'u añurõ weecã, e'catise me'rã mũ'urẽ ĩ'agũsa'a. Añurõ weetigũ pũrĩcã, ña'arõ nisetinu'cũgũsa'a. Tojo weegũ mũ'u ña'arõ weesĩ'rĩsere tojo tũ'oña'a, wãcũtutuaya”, ni werecu niwĩ Õ'acũ Caĩrẽ.

⁸ Be'ro ni'cã nũmũ Caĩ cã acabiji Abere, “Te'a cãpũpũ sजारã”, nicũ niwĩ. To cãpũpũ na pũarã níã, Caĩ pe'e cã acabijire wẽjẽcã'cũ niwĩ. ⁹ Õ'acũ cã tojo weecã ĩ'agũ, Caĩrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Mũ'u acabiji Abel no'opũ niti? nicũ niwĩ.

Caĩ cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Masĩtisa'a. Cãrẽ co'tegũ mejẽta ni'i, ni yũ'ticũ niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo yũ'ticã tũ'ogũ, Õ'acũ cãrẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u acabijire wējēati? Mu'u acabiji ye dí di'tapū yu'ure pisu caricūcūñarō weronojō ni'i. ¹¹ Tojo weegu mu'u acabijire wējē'que bu'iri mu'urē ña'arō wa'arosa'a. Pi'eti, bajaque'atinu'cūgūsa'a. Cūrē wējēcā, cū ye dí di'tapū si'bisājā wa'apū. Tojo weegu ni'cārōacārē a'ti di'tare cō'awīrōno'gūsa'a. ¹² Mu'u otecā, ne dūca marīrōsa'a. Sooro marīrō nipe'tiropū sijabajaque'atigū nigūsa'a, nicū niwī Ō'acū Caīrē.

¹³ Caī cūrē yu'ticū niwī:

—Mu'u yu'ure to cārōjo bu'iri da'recā, ne pōtēosome. ¹⁴ Ni'cācā yu'ure a'ti di'ta nimi'cure cō'abutia'a. Tojo weegu mu'u ī'orōpūre nisome. Sooro marīrō nipe'tiropūre sijabajaque'atigūsa'a. Tojo weecāma, no'o yu'ure bocaiejagū wējēgūsamī, ni yu'ticū niwī Caī Ō'acūrē.

¹⁵ Cū tojo nicā tu'ogū, Ō'acū yu'ticū niwī:

—No'o mu'urē bocaēja wējēgūnojo sietetiri mu'urē bu'iri da'rero nemorō da'reno'gūsamī, nicū niwī. Tojo weegu Ō'acū Caīrē wējēticā'to nígū, cū upūpūre apeyenojō ojaō'ocū niwī. Cūrē ī'amasī, wējēticā'to nígū, tojo weecū niwī. ¹⁶ Tojo weegu, Caī Ō'acū ī'orōpū nimi'cū wija wa'acū niwī. Nod* wāmetiropū, Edē mujīpū mujātiro pe'e nirōpū niseticū niwī majā.

Caī pārāmerā nituriarā nise ni'i

¹⁷ Caī yoāca be'ro nūmotia wa'acū niwī. Cū nūmo me'rā nicū niwī. Tojo weego co nijīpaco tojaco niwō. Be'ro ni'cū wī'magū wūaco niwō. Cū wāmeticū niwī Enoc. Titare Caī ni'cā macā da'recū niwī. Ti macārē Enoc wāmeyecū niwī. Cū macū nimū'tāgū ye wāme weronojō ō'ocū niwī. ¹⁸ Enoc, Irad pacū nicū niwī. Irata Mehujael pacū nicū niwī. Mehujaeta Metusael pacū nicū niwī. Metusael Lamec pacū nicū niwī. ¹⁹ Cū, Lamec pūarā numia nūmoticū niwī. Ni'cō Ada wāmetico niwō, apego Zila. ²⁰ Ada ni'cū pō'rātico niwō. Cū Jabal wāmeticū niwī. Cū pārāmerā nituriarā wecua cūorā nicārā niwā. Na sijari masā nitjīarā, su'ti caseri me'rā wee'que wi'serire cūocūcārā niwā. ²¹ Jabal acabiji Jubal wāmeticū niwī. Cū Jubal pārāmerā nituriarā wēopawū putirā, būapūtērī masā nicūcārā niwā. ²² Apego Lamec nūmo Zila wāmetigo ni'cū pō'rātico niwō. Tubal-caī wāmetigū cōme, tojo nicā bronze wāmetise me'rā apeyenojō da'recūcū niwī. Cū ni'cō acabijoticū niwī. Co Naama wāmetico niwō.

²³ Ni'cā nūmū Lamec cū nūmosānumiarē, Ada, Zilare a'tiro nicū niwī: “Yu'u ucūsere añurō tu'oia.

Yu'ure cāmida'rese wapa ni'cū umūrē wējēcā'pū.

Ni'cū ma'mūrē yu'ure paase wapa mejārōta weepū.

²⁴ ‘Caīrē wējēgūnojo sietetiri cūrē a'meno'gūsamī’, nicū niwī Ō'acū.

Yu'u pe'ema setenta y sietetiri a'meno'rōsa'a”, nicū niwī.

Set, tojo nicā cū macū Enós ye cjase ni'i

²⁵ Adā apaturi cū nūmo me'rā nicū niwī tja. Tojo weego co ni'cū wī'magū wūaco niwō. Cū bajuacā ī'agō, cūrē Set wāme ō'oco niwō. “Ō'acū yu'ure o'omi” nígō, tojo weeco niwō. “Ō'acū ā'rī, Caī wējē'cū Abere dūcayugūre yu'ure o'omi”, nico niwō.

²⁶ Be'ro cū Set quērā būcua, nūmoticū niwī. Cū nūmo ni'cū pō'rātico niwō. Cūrē Enós wāme ō'ocū niwī. Cū bajuáca be'ro masā Ō'acūrē “Ūsā wioḡū ni'i” ni ējōpeo, sērīnū'cācārā niwā.

* **4:16** 4.16 Nod “sijabajaque'atise” nisī'rīrō wee'e.

5

Adã pō'rã nituriarã ye cjase ni'i

¹ A'te Adã pō'rã nituriarã ye queti oja'que ni'i.

Ne waro Õ'acũ masũrẽ wéégũ, cũ weronojõ bajugata weecu niwĩ. ² Æmũ, numio weecu niwĩ. Narẽ bajurẽgũ, “Á'rã masã nima; narẽ añurõ wa'ato” ni, cũucu niwĩ.*

³ Adã ciento treinta cũ'marĩ cõogu, ni'cũ cũ weronojõ bajugu macũticu niwĩ. Cũ wĩ'magũrẽ Set wãme õ'ocu niwĩ. ⁴ Set bajuáca be'rore Adã ochocientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Tojo weegu pãjãrã æmũa, numia pō'rãtinemocu niwĩ. ⁵ Nipe'tise cũ'marĩ catigu, novecientos treinta cũ'marĩ caticu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cõogu, Adã wẽrĩcu niwĩ.

⁶ Adã macũ Set ni'cũ macũticu niwĩ. Cũ wĩ'magũrẽ Enós wãme õ'ocu niwĩ. Cũ macũ Enós bajuácaterore ciento cinco cũ'marĩ cõocu niwĩ. ⁷ Cũ bajuáca be'rore Set ochocientos siete cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Cũ æmũa, numia pō'rãtinemocu niwĩ. ⁸ Set novecientos doce cũ'marĩ cõogu, wẽrĩcu niwĩ.

⁹ Cũ macũ Enós, Cainán wãmetigure macũticu niwĩ. Cainán bajuácaterore Enós noventa cũ'marĩ cõocu niwĩ. ¹⁰ Be'ro Enós ochocientos quince cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ æmũa, numia pō'rãtinemocu niwĩ. ¹¹ Enós novecientos cinco cũ'marĩ cõogu, wẽrĩcu niwĩ.

¹² Enós macũ Cainán Mahalaleel wãmetigure macũticu niwĩ. Mahalaleel bajuácaterore Cainán setenta cũ'marĩ cõocu niwĩ. ¹³ Cainán ochocientos cuarenta cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cõogu, æmũa, numia pō'rãtinemocu niwĩ. ¹⁴ Cainán novecientos diez cũ'marĩ cõogu, wẽrĩcu niwĩ.

¹⁵ Cainán macũ Mahalaleel Jared wãmetigure macũticu niwĩ. Jared bajuácaterore Mahalaleel sesenta y cinco cũ'marĩ cõocu niwĩ. ¹⁶ Be'ro te cũ'marĩ be'rore ochocientos treinta cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Pãjãrã æmũa, numia pō'rãtinemocu niwĩ. ¹⁷ Mahalaleel ochocientos noventa y cinco cũ'marĩ cõogu, wẽrĩcu niwĩ.

¹⁸ Jared quẽ'rã Enoc wãmetigure macũticu niwĩ. Enoc bajuácaterore Jared ciento sesenta y dos cũ'marĩ cõocu niwĩ. ¹⁹ Be'ro pãjãrã æmũa, numia pō'rãtinemocu niwĩ. Ochocientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. ²⁰ Jared novecientos sesenta y dos cũ'marĩ cõogu, wẽrĩcu niwĩ.

²¹ Be'ro Jared macũ Enoc, Matusalén wãmetigure macũticu niwĩ. Cũ macũ Matusalén bajuácaterore sesenta y cinco cũ'marĩ cõocu niwĩ. ²² Enoc Õ'acũ me'rã añurõ niseti, cũ ñaro weecu niwĩ. Cũ macũ Matusalén bajuáca be'rore Enoc trescientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Ápẽrã æmũa, numia pō'rãtinemocu niwĩ. ²³ Enoc trescientos sesenta y cinco cũ'marĩ caticu niwĩ. ²⁴ Cũ Õ'acũ dutise weegũ nitjãgũ, wẽrĩticu niwĩ. Ni'cã nũmũ bajudutia wa'acu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ mia wa'acu niwĩ.

²⁵ Enoc macũ Matusalén Lamec wãmetigure macũticu niwĩ. Lamec bajuácaterore Matusalén ciento ochenta y siete cũ'marĩ cõocu niwĩ. ²⁶ Be'ro setecientos ochenta y siete cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ æmũa, numia pō'rãtinemocu niwĩ. ²⁷ Matusalén cũ novecientos sesenta y nueve cũ'marĩ cõogu, wẽrĩcu niwĩ.

²⁸ Be'ro Matusalén macũ Lamec ciento ochenta y dos cũ'marĩ cõogu, macũticu niwĩ. ²⁹ Cũ macũrẽ Noé* wãme õ'ogũ, a'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ,

* 5:2 5.2 Mt 19.4; Mr 10.6 * 5:29 5.29 Hebreo ye me'rã “Noé” nĩrõ, “soose” nisĩ'rĩrõ weronojõ bususa'a.

'Di'tapure peje ña'ase, tá, pota pĩ'rĩrõsa'a', nicu niwĩ. Tojo weerã marĩ ba'asere a'marã, pũrõ pi'etise me'rã di'tare da'ra'a. Ñ'ĩrĩ yu'u macũ me'rã marĩ soose bocarãsa'a", nicu niwĩ Lamec. ³⁰⁻³¹ Noé bajuáca be'rore Lamec quinientos noventa y cinco cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ãpẽrã umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. Lamec setecientos setenta y siete cũ'marĩ cuogũ, wẽrĩcu niwĩ.

³² Be'ro cũ macũ Noé quinientos cũ'marĩ cuóca be'ro, cũ põ'rã Sẽ, Cã, Jafet bajuacãrã niwã.

6

Masã a'ti umucocjãrã na ña'arõ weeseti'que ni'i

¹ Titare masã a'ti di'tapure pãjãrã waro masãputicãrã niwã. Na põ'rã numia añubutiarã numia nicãrã niwã. ² Õ'acũ yarã nimi'cãrã na numiarẽ ï'arã, "Añubutiarã numia nima", ni ï'acãrã niwã. Tojo weerã nanucũ no'o na uagore, na tu'sagore numoticũcãrã niwã. ³ Õ'acũ pe'e a'tiro nicu niwĩ: "Yu'u masãrẽ a'ti nucũcãpu catinu'cũcã weesome. Na boacjãrã dia'cũ nima. Ciento veinte cũ'marĩta catirãsama", nicu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Titare Õ'acũ yarã nimi'cãrã, na masã põ'rã numia me'rã numoticã, na põ'rã pacarã waro, tutuarã nicãrã niwã. Be'ropũ quẽ'rãrẽ na pãrãmerã nituriarã pacarã nicãrã niwã. Duporocjãrã narẽ ucũrã, "Nipe'tirã ãpẽrã masã yu'rũoro tutuarã, tu'omasĩrã nima", nicãrã niwã.

⁵⁻⁷ Titare masã ña'abutiario weeseticãrã niwã. Ña'arõ weese dia'cũrẽ wãcũcãrã niwã. Õ'acũ na tojo weeseticã ï'agũ, narẽ ne tu'saticu niwĩ. "Yu'u masãrẽ weeticã, añubopã", ni wãcũcu niwĩ. Tojo ni, pũrõ bujawetise me'rã a'tiro nicu niwĩ: "Masã yu'u weemi'cãrãrẽ cõ'ape'ocũti. Tojo nicã wa'icũrã, nucũcãpu nirã, wũurã, nipe'tirãrẽ cõ'ape'ocũti. Yu'u pũrõ bujaweti'i. Yu'u narẽ weeticã, añubopã", nicu niwĩ.

⁸ Tojo nimigũ, Noé cũ añurõ weesetisere ï'agũ, cũ me'rã pũrõ e'caticu niwĩ.

Õ'acũ Noerẽ yucusu pajipju cũ weeduti'que ni'i

⁹ A'te Noé ye queti ni'i.

Noé añugũ nicu niwĩ. Õ'acũ cũ duti'caronojõta weeseticu niwĩ. Masã nipe'tirã wa'teropure cũ dia'cũ Õ'acũ uaronojõ niseticu niwĩ. ¹⁰ Noé ï'tiarã põ'rãticu niwĩ. Sẽ, Cã, Jafet wãmesticãrã niwã.

¹¹ ãpẽrã masã pe'e Õ'acũ ï'acã pe'ema, ña'ase dia'cũ weecãrã niwã. A'mewẽjẽse yu'rua wa'acaro niwã. ¹² Masã nipe'tirã ña'arõ weesetirã dia'cũ nicãrã niwã. Na tojo weesetisere ï'agũ, ¹³ Õ'acũ Noerẽ a'tiro nicu niwĩ: "Yu'u nipe'tirã masãrẽ cõ'ape'ocũti. Na basu ña'arõ weecã, a'ti umucopure a'mewẽjẽse yu'rũmajã wa'a'a. Tojo weegu masã, di'tare miope'ocũti. ¹⁴ Tojo weegu mu'u a'tiro weeya. Yucusu pajipju weeya. Yucũgu añucju cjasere mii, a'medo'oya. Tiwũ po'peapure peje tucũrĩ weeya. Aco sãjãrĩ nígũ, bu'ire, po'peapũ quẽ'rãrẽ ope me'rã añurõ bi'aya. ¹⁵ A'tocã'rõ pajipju weeya. Ciento treinta y cinco metro yoapju nirõsa'a. E'saro pe'e veintidos metro, ape metro deco nirõsa'a. U'muarõ pe'ema trece metro, ape metro deco u'muapju nirõsa'a. ¹⁶ I'tia casatipju weeya. Tiwũ duposãrĩpure añurõ mo'aña. To mo'a'caro docare bo'reyuse sãjãtjore du'aya. Ni'cã metro deco du'abaque'aya. Tojo nicã ni'cã sope sãjãtji sopere weeya. ¹⁷ Yu'u a'ti di'tare miogũtigũ wee'e. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã catise cuorãnojõ mirĩ, wẽrĩpe'tia wa'arãsama. ¹⁸ Yu'u mu'u

me'rã pũricãrẽ añurõ wee, apoguti. Mũ'u, mũ'u nũmo, mũ'u põ'rã umua, na nũmosãnumia me'rã tiwũpũre sãjãárãsa'a. ¹⁹ Tojo nicã, mũ'u tiwũpũre a'ticurã wa'icurãrẽ miisãagũsa'a. Nipe'tirã wa'icurã a'ti di'tapũ nirãnũcũ ni'cũ umu, ni'cõ numio miisãagũsa'a. Na, mũsã me'rã nirãsama. Tojo weerã mũ'u me'rã wa'icurã yũ'rũwetirãsama. ²⁰ Mũ'u me'rã pũarẽrã sãjãárãsama. Wa'icurãnũcũ, wũurã, bũarã, di'tapũ sũ'cõsijarã quẽ'rã sãjãárãsama. Mũ'u weronojõta na quẽ'rã yũ'rũwetirãsama. ²¹ Tojo nicã mũ'u tiwũpũ nígũ ba'atjere miaña. Na wa'icurã ba'atje quẽ'rãrẽ miaña", nicũ niwĩ Õ'acũ.

²² Noé nipe'tisere Õ'acũ weeduti'caronojõta weecũ niwĩ.

7

A'ti di'tare Õ'acũ mio'que ni'i

¹⁻² Be'ro Noerẽ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: "Nipe'tirã a'tocaterocjãrã masã ña'arã nima. Mũ'u ni'cũta yũ'u dutisere queoro weegũ ni'i. Tojo weegũ mũ'u acawererã me'rã yucũsupũ sãjãña. Wa'icurã yũ'ure ãjũamorõpeoajãrẽ siete umua, siete numia tiwũpũre miisãaña. Æpẽrã wa'icurã ba'atirãnojõ pe'ema nanũcũ umu, numio miisãaña. ³ Mirĩcũa quẽ'rãrẽ na ye cururinũcũ siete umua, siete numia miisãaña. Mũ'u tojo weecã, a'ti nucũcãpũre bajudutisome. ⁴ Siete nũmũrĩ be'ro acoro pejanũ'cãcã weeguti. Cuarenta umũcori, cuarenta ñamirĩ* pejarosa'a. Nipe'tirã catirã yũ'u weemi'cãrãrẽ miocõ'ape'ocũti", nicũ niwĩ.

⁵ Noé nipe'tisere Õ'acũ cũ weeduti'caronojõta weecũ niwĩ.

⁶ Titare di'ta mirĩcaterore Noé seisciento cũ'marĩ cũocũ niwĩ. ⁷ Dia mirĩsere yũ'rũwetirãti nĩrã, Noé, cũ nũmo, cũ põ'rã umua, na nũmosãnumia me'rã tiwũ yucũsũjopũre sãjãacãrã niwã. ⁸ Na wa'icurã nipe'tirã Õ'acũrẽ ãjũamorõpeoajã, ba'atirãnojõ, wũurã, bũarã, di'tapũ sũ'cõsijarã ⁹ Noé me'rã sãjãacãrã niwã. Õ'acũ cũ duti'caronojõta wa'icurã curarinũcũ umu, numio sãjãacãrã niwã.

¹⁰ Õ'acũ cũ ní'caronojõta siete nũmũrĩ be'ro acoro pejanũ'cãcaro niwũ. ¹¹ Titare Noé seiscientos cũ'marĩ cũori curare ma'ma cũ'ma nũ'cãrĩ mujĩpũ be'ro cja mujĩpũ diecisiete nũmũrĩ ejari cura pejanũ'cãcaro niwũ. Dia pajiri maa po'peapũ aco wijase peri pãrĩpe'tia wa'acaro niwũ. Aco u'mũarõpũ nise quẽ'rã pajibutiario pejacaro niwũ. ¹² Cuarenta umũcori, cuarenta ñamirĩ a'ti di'tapũre pejacaro niwũ. ¹³ Aco pejanũ'cãrĩ nũmũrẽ Noé tiwũjopũre cũ nũmo, cũ põ'rã Sẽ, Cã, Jafet, na nũmosãnumia sãjãacãrã niwã. ¹⁴ Na me'rã nipe'tirã wa'icurã, ecarã, bũarã, di'tapũ sũ'cõsijarã, mirĩcũa, nipe'tirã wũurã, te curarinũcũ sãjãacãrã niwã. ¹⁵ Na wa'icurã pũarẽrã Noé me'rã tiwũpũre sãjãacãrã niwã. ¹⁶ Õ'acũ Noerẽ duti'caronojõta na wa'icurã curarinũcũ umu, numio sãjãacãrã niwã. Be'ro na nipe'tirã sãjãca be'ro Õ'acũ sopere bi'acã'cũ niwĩ.

¹⁷ Cuarenta nũmũrĩ acoro pejacaro niwũ. Siape'e me'rã di'ta mirĩa wa'acaro niwũ. Tojo weero tiwũ yucũsu wã'cãpa'a wa'acaro niwũ. ¹⁸ Aco a'ti di'tapũre mirĩyũ'rua wa'acaro niwũ. Tiwũ acopũ pa'sacusiacarõ niwũ. ¹⁹ Te aco nipe'tise ãrũpagũ u'mũasepagure yũ'rũmũjã wa'a'caro niwũ. ²⁰ Te aco ãrũpagure siete metros yũ'rũmũjãnemocarõ niwũ. ²¹ Tojo wa'acã, masã a'ti umũcopũ nimi'cãrã mirĩpe'tia wa'acãrã niwã. Mirĩcũa, wa'icurã, ecarã, bũarã, di'tapũ sũ'cõsijarã mirĩpe'tia wa'acãrã

* **7:4** 7.4 "Cuarenta umũcori, cuarenta ñamirĩ" hebreo ye me'rã cuarenta nũmũrĩ nirõ wee'e.

niwã. ²² Nipe'tirã di'tapu nirã, catise cʉomi'cãrã wērīpe'tia wa'acãrã niwã. ²³ Noé, tojo nicã cū me'rã tiwɁpu sãjãa'cãrã dia'cū yu'rucãrã niwã. ãpērã tiwɁpu sãjãati'cãrãpua masã, wa'icurã, ecarã, mirĩcãa, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã mirĩ, wērīpe'tia wa'acãrã niwã.

²⁴ Te aco ciento cincuenta nũmũrĩ di'tapure wetiro marĩrõ nicaro niwũ.

8

A'ti di'ta mirĩdu'u'que ni'i

¹ Na tiwɁpu nirĩ cura, Õ'acũ Noerẽ, wa'icurã, cū me'rã nirãrẽ wãcũcu niwĩ. Tojo weegũ te acore wetidijato nĩgũ, wĩ'rõ wēcã weecu niwĩ. Cū tojo weese me'rã dia wetidijanu'cãcaro niwũ. ² Aco, dia pajiri maa po'peapũ wijase peri bi'a wa'acaro niwũ. Tojo nicã, u'muarõpu peja'que quẽ'rã pejadu'ucaro niwũ. ³ Tojo weero dia pajiri maa wetidijaro weecaro niwũ majã. Ciento cincuenta nũmũrĩ aco pejanu'cãca be'ro dia wetidijacaro niwũ. ⁴ Ti cū'marẽta seis mujĩpũrĩ be'ro cja mujĩpũ diecisiete nirĩ nũmũ tiwũ yucusũjo ũrũpagũ Ararat wãmetisepagũ bu'ipũ wetiweepecarõ niwũ. ⁵ Dia wetidijanu'cũcaro niwũ. Nueve mujĩpũrĩ be'ro cja mujĩpũ nimũ'tãrĩ nũmũ nicã, ũrũpagũ yapari bajuanu'cãcaro niwũ.

⁶ Cuarenta nũmũrĩ be'rore Noé sope cū wéeca sopere pãocu niwĩ. ⁷ Pãotojanu'cõ, ni'cũ yuca weronojõ bajugũ ñigũ, cuervo wãmetigure ti sopepu du'uwĩrõcu niwĩ. Cū nipe'tiropũ wũucusiacũ niwĩ. Téé di'ta bajucãpu wũucusiatuocu niwĩ. ⁸ Be'ro, di'ta bajutojati nĩgũ, bujare du'uo'ócũ niwĩ. ⁹ Buja pe'e ne cū ejapejacũre bocaticũ niwĩ. Dia ne wetidijape'titicaro niwũ yujupũ. Tojo weegũ buja Noé tiropũ dajacã'cu niwĩ. Noé cū omocãrẽ sĩowĩrõ, bujare ñe'e, tiwɁputa apaturi miisõrõcã'cu niwĩ.

¹⁰ Cū siete nũmũrĩ yucuecu niwĩ. Be'ro apaturi bujare du'uo'ócũ niwĩ tja. ¹¹ Na'ique'ari cura buja cū ã'quẽapũ ni'cã pũrĩ olivo wãmeticjũ pũrĩ cũ'cu, Noé tiropũ dajacu niwĩ. Tojo weegũ Noé "Dia wetidijarota weesa'a", ni masĩcu niwĩ. ¹² Tojo nimigũ, siete nũmũrĩ yucuenemocũ niwĩ. Apaturi bujare o'ócũ niwĩ tja. Ti nũmũ wa'a'cupũta buja ne dajaticũ niwĩ majã.

¹³ Titare Noé seiscientos uno cū'marĩ cũogu nicã, dia añurõ wetipe'ticaro niwũ majã. Ma'ma cū'ma nimũ'tãrĩ nũmũ nicã Noé tiwũ yucusũjo mo'a'carore pãacu niwĩ. Tore pãa, di'tare ĩ'acu niwĩ. Di'ta boporo weecaro niwũ. ¹⁴ Ape mujĩpũ veintisiete nirĩ nũmũ nicã, di'ta añurõ bopoa tojacaro niwũ. ¹⁵ Tojo weegũ Õ'acũ Noerẽ a'tiro nicũ niwĩ: ¹⁶ "Mu'ũ, mu'ũ nũmo, mu'ũ põ'rã, na nũmosãnumia me'rã wijaaya. ¹⁷ Mu'ũ me'rã ní'cãrã wa'icurã, mirĩcãa, ecarã, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã, nipe'tirãrẽ wĩorẽpe'ocã'ña. Mu'ũ tojo weecã, na a'ti di'ta nipe'tiropũ wa'arãsama. Na pãjãrã põ'rãti, a'ti di'tare tuuse'sanu'cãrãsama", nicũ niwĩ.

¹⁸ Cū tojo nicã tu'ogu, Noé Õ'acũ duti'caronojõta weecu niwĩ. Noé, cū nũmo, cū põ'rã, na nũmosãnumia tiwũ yucusũpu ní'cãrã wijaacãrã niwã majã. ¹⁹ Nipe'tirã wa'icurã, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã, mirĩcãa, tiwɁpu ní'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã. Te curarinucũ morẽrõ marĩrõ wijaacãrã niwã.

²⁰ Be'ro Noé Õ'acũrẽ wa'icurãrẽ ũjũamorõpeoguti nĩgũ, ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũcu niwĩ. Tore apope'otoja, Õ'acũrẽ ĩjõpeogu wa'icurã, mirĩcãa añurãnojoẽrẽ wẽjẽ ũjũamorõpeocu niwĩ. ²¹ Õ'acũ Noé tojo weecã ĩ'agũ, cū wa'icurãrẽ ũjũamorõpeocã u'mãtisere wĩjĩgũ, e'caticũ niwĩ. Tojo

weegu a'tiro wācūcū niwī: “Ne apaturi di'tare ña'arō weesome. Masā na ña'arō weese bu'iri tojo weewu. Masā maata wī'marā nírāpūta ña'arō weesere masītojasama. Nipe'tirā catise cūorārē ne apaturi yu'u narē mio'caro weronojō weenemosome majā”, nicū niwī Ō'acū.

²² Apeye a'tiro nicū niwī:

“A'ti ũmūco nirī curare masā ote, te dūcare mii, ba'anu'cūrāsama.

A'ti nucūcāpūre asise, yusūase ninu'cūcā'rōsa'a.

Cū'ma, pu'ecu quē'rā ninu'cūcā'rōsa'a.

Ũmūcori, ñamirī quē'rā ne pe'tisome.

Tojo ninu'cūcā'rosa'a téé a'ti ũmūco pe'ticāpū”, nicū niwī Ō'acū.

9

Ō'acū Noé me'rā “A'tiro weegūti” ni apo'que ni'i

¹ Ō'acū Noerē, cū pō'rārē “Añurō wa'ato” nígū, a'tiro nicū niwī: “Pājārā pō'rāti masāputiya. Nipe'tiropūre tuuse'sanū'cāña. ² Ni'cārōacā me'rā nipe'tirā wa'icūrā a'ti nucūcācārā mūsārē uirāsama. Ũmūarōpū wūurā, di'tapū sī'cōsijarā, buarā, dia pajiri maapū nirā nipe'tirā uirāsama. Mūsā na wiorā nirāsa'a. ³ Toduporo mūsā otese, yucūduca no'o nisenojōrē ba'aduti'caronojōta na quē'rārē mūsā ba'arāsa'a. ⁴ Wa'icū di'i ba'arā, dí me'rā ba'aticā'ña. A'tiro ni'i. Te dípūreta catise ni'i. ⁵ Tojo weegu no'o ni'cū masārē wējēgūnojōrē bu'iri da'redutigūti. No'o wa'icū quē'rā, masārē wējēgūnojōrē wējēdutigūti.

⁶ “A'tiro ni'i.

Masā yu'u weronojō bajurā weeno'cārā nima.

Tojo weegu masārē wējēgūnojō cū quē'rā wējēno'gūsami.

⁷ Mūsā pe'e pājārā pō'rātiya.

A'ti nucūcā nipe'tiropūre tuuse'saya”, nicū niwī Ō'acū.

⁸ Apeyere Ō'acū Noerē, cū pō'rārē ninemocu niwī: ⁹ “Ni'cārōacā mūsā me'rā a'tiro apogūti. Mūsā pārāmerā nituriarā quē'rārē tojota weegūti. ¹⁰ Tojo nicā nipe'tirā wa'icūrā mūsā me'rā nirārē apogūti. Na mūsā me'rā yucūsupū ní'cārā mirīcūa, wa'icūrā, ecarā, nucūcārā nipe'tirā me'rā apogūti. ¹¹ Yu'u mūsā me'rā apo'que ne dūcayusome. A'tiro ni'i. Masārē, wa'icūrārē ne apaturi aco me'rā miosome. Ne a'ti di'tare tojo weenemosome. ¹² Yu'u mūsārē, mūsā pārāmerā nituriarārē, wa'icūrārē ne apaturi tojo weesome majā nisere ĩ'ogū, a'tiro weegūti. ¹³ O'mecuraripū bu'edare cūgūti. Ti da me'rā yu'u a'ti nucūcāpū nirā me'rā yu'u apo'quere ĩ'ogūsa'a. ¹⁴ Tojo weero yu'u acoro ñiacā weecā, bu'eda bajarosa'a. ¹⁵ Ti dare ĩ'agū, mūsā me'rā, tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcāpū nirā me'rā yu'u apo'quere wācūgūsa'a. Ne apaturi aco me'rā mūsārē miocō'asome. ¹⁶ Ti da o'mecuraripū bajuacā, yu'u ĩ'agūsa'a. ĩ'agū, yu'u nipe'tirā masā me'rā, a'ti nucūcāpū nirā me'rā ‘Yu'u apo'que ne pe'tisome’ ní'quere wācūgūti. ¹⁷ Ti da yu'u masā, wa'icūrā, nipe'tirā a'ti nucūcāpū nirā me'rā yu'u apo'quere ĩ'orī da nirōsa'a”, nicū niwī Ō'acū Noerē.

Noé, cū pō'rā me'rā niseti'que ni'i

¹⁸ Noé pō'rā cū me'rā yucūsupū ní'cārā a'ticūrā nicārā niwā: Sē, Cā, tojo nicā Jafet. Cā, Canaá pacū nicū niwī. ¹⁹ Na i'tiarā Noé pō'rā nicārā niwā. Na nipe'tirā a'ti nucūcācārā ñecūsumūa nicārā niwā. Be'ro na pārāmerā nituriarā nipe'tiropū se'sa wa'acārā niwā.

20 Noé di'tare se'e apocũu, ɯ'sere otecũ niwĩ. 21 Be'ro, ɯ'seducaco me'rã vino da're, sĩ'rĩcũ niwĩ. Tere sĩ'rĩgũ, que'a wa'acũ niwĩ. Tojo que'agu, cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipũ sãjãa, ejapeja, su'ti marĩgũ pesacu niwĩ. 22 Cũ tojo pesari cura cũ macũ Cã sãjãa, ĩ'acũ niwĩ. Cã, Canaá pacũ nicũ niwĩ. Cã, cũ pacũ Noerẽ su'ti marĩcã ĩ'agũ, cũ ma'misumuarẽ weregu wa'acũ niwĩ. 23 Cũ tojo werecã tu'orã, Sẽ, Jafet ni'cã casero, su'ti caserojore paapeowã'cã, aperopũ ĩ'a, dustisãjãa, mo'acãrã niwã. Na pacũ su'ti marĩgũ nicã ĩ'asĩ'rĩtirã, tojo weecãrã niwã.

24 Be'ro Noé cũ que'ase pe'ticã, wã'cãcũ niwĩ. Wã'cãgũ, cũ macũ du'sagupũ cũrẽ tojo wee'quere masĩgũ, 25 a'tiro nicũ niwĩ:

“Cã macũ Canaárẽ ña'arõ wa'arosa'a.
Cũ ma'misumuarẽ da'raco'tegũ nigũsami.”

26 Noé a'tiro ninemocũ niwĩ:

“Sẽ wiogũ Õ'acũrẽ ‘Añuyũ'ruami’, ni e'catipeoato.

Canaá Sērẽ da'raco'tegũ niato.

27 Õ'acũ Jafere pajiri di'ta o'oato.

Cũ Sẽ me'rã añurõ nisetiatio.

Canaá pe'e cũrẽ da'raco'tegũ niato,” nicũ niwĩ Noé.

28 A'ti di'ta mĩrĩca be'ro Noé trescientos cincuenta cũ'marĩ catinemocũ niwĩ. 29 Cũ novecientos cincuenta cũ'marĩ cuogũ, wẽrĩcũ niwĩ.

10

Noé põ'rã nituriarã ye cjase ni'i

1 A'te Sẽ, Cã, Jafet ye queti ni'i. A'ti di'ta mĩrĩca be'rore Noé põ'rã, Sẽ, Cã, Jafet na nũmosãnumia me'rã põ'rãticãrã niwã.

2 Jafet põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Nimũ'tãgũ Gomer wãmeticũ niwĩ. Cũ be'rocjãrã Magog, Madai, Javán, Tubal, Mesec nicãrã niwã. Nitũogũ Tiras wãmeticũ niwĩ.

3 Gomer, masã ma'mi põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Cũ põ'rãtimũ'tã'cũ Askenaz wãmeticũ niwĩ. Cũ be'rocjũ Rifat nicũ niwĩ. Cũ be'rocjũ Togarma wãmeticũ niwĩ.

4 Jafet macũ decocjũ Javán wãmetigũ põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Elisa, Tarsis, Quitim, Dodanim wãmetirã nicãrã niwã.

5 ã'rã nipe'tirã Jafet põ'rã cũ ya curuacjãrã nicãrã niwã. Na dia pajiri maa sumutocjãrã nicãrã niwã. Na niatje di'tapũ wa'astea wa'acãrã niwã. Te di'tapũ nĩrã, te curarinucũ na ucũse me'rã nicãrã niwã.

6 Noé macũ du'sagupũ Cã wãmetigũ põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Nimũ'tãgũ Cus wãmeticũ niwĩ. Cũ be'rocjãrã Misraim, Fut, tojo nicã Canaá nicãrã niwã.

7 Cã macũ nimũ'tãgũ Cus a'ticũrã põ'rãticũ niwĩ: Seba, Havila, Sabta, Raama, tojo nicã Sabteca nicãrã niwã. Raama põ'rã Seba, Dedán wãmetirã nicãrã niwã.

8 Cus wãmetigũ Nimrod pacũ nicũ niwĩ. Cũ Nimrod nipe'tiopũre a'mewẽjõtutuagu wa'acũ niwĩ. 9 Õ'acũ ĩ'orõpũre cũ wa'icũrã wẽjẽmu'sĩgũ nicũ niwĩ. Tojo weero wa'icũrã wẽjẽmu'sĩgũnojõrẽ a'tiro ucũwũase nicaro niwũ: “Õ'acũ ĩ'orõpũre Nimrod weronojõ wa'icũrãrẽ wẽjẽmu'sĩgũ nimi”, nicũcãrã niwã. 10 Cũ peje macãrĩ wiogũ nicũcũ niwĩ. Cũ ne waro duti'que macãrĩ a'ticũse macãrĩ nicaro niwũ: Babel, Erec, Acad, tojo nicã Calne nicaro niwũ. Te macãrĩ Sinar wãmetiri di'tapũ nicaro niwũ. 11 Sinar wãmetiopũ ní'cũ Asiria wãmetiri di'tapũ wa'acũ niwĩ. Topũre Nínive, Rehobot Ir, Cala wãmetise macãrĩ da'recũ niwĩ. 12 Tojo nicã Resén

wāmetiri macārē da'recū niwī. Ti macā, Nínive, Cala wāmetise macārī wa'teropu tojacaro niwū. Pajiri macā nicaro niwū.

¹³ Cā macū Misraim wāmetigu a'ticuse cururi ñecū nicu niwī: ludeo masā, anameo masā, leabita masā, naftuita masā, ¹⁴ patruseo masā, casluhita masā, tojo nicā caftorita masā nicārā niwā. Caftorita masā, filisteo masā ñecūsumua nicārā niwā.

¹⁵ Cā macū Canaá wāmetigu Sidō pacu nicu niwī. Sidō masā ma'mi nicu niwī. Cū docacjū Het wāmeticu niwī. ¹⁶ Canaá pārāmerā nituriarā a'ticūrā nicārā niwā: jebuseo masā, amorreo masā, gergeseo masā, ¹⁷ heveo masā, araceo masā, sineo masā, ¹⁸ arvadeo masā, zemareo masā, tojo nicā hamateo masā nicārā niwā.

Be'ropure nipe'tirā Canaá ye cururicjārā nipe'tiro na ya di'tapure se'sa wa'acārā niwā. ¹⁹ Na ya di'ta Sidō wāmetiri macā me'rā ninu'cācaro niwū. Téé Gerar wāmetiri macāpu, tojo nicā Gazapu nituocarō niwū. Mujīpū mujātiro pe'e na ya di'ta Sodoma, Gomorra, Adma, Zeboim, tojo nicā Lasapu nituocarō niwū. ²⁰ Ā'rā nipe'tirā Cā pō'rā, cū ya curuacjārā nicārā niwā. Na ye di'tapu nírā, te cururinucū na ye ucūse me'rā nisetiārā niwā.

²¹ Apī Noé macū Sē quē'rā pō'rāticu niwī. Cū Jafet ma'mi nicu niwī. Sē nipe'tirā Heber pō'rā nituriarā ñecū nicu niwī.

²² Sē pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, tojo nicā Aram nicārā niwā.

²³ Aram pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Uz, Hul, Geter, tojo nicā Mas wāmetirā nicārā niwā.

²⁴ Sē macū Arfaxad Sala pacu nicu niwī. Salata Heber pacu nicu niwī.

²⁵ Sala macū Heber wāmetigu puarā pō'rāticu niwī. Nimu'tāgū Peleg wāmeticu niwī. Peleg “ducawatise” nisī'rīrō wee'e. Cū nícateropure masā a'ti di'tacjārā ducawatinu'cā wa'acārā niwā. Tojo weegu tojo wāmeticu niwī. Peleg acabiji Joctán wāmeticu niwī.

²⁶ Cū Joctán pājārā pō'rāticu niwī. A'tiro wāmeticārā niwā. Na masā ma'mi Almodad nicu niwī. Cū be'rore Selef, Hazar-mavet, Jera, ²⁷ Adoram, Uzal, Dicla, ²⁸ Obal, Abimael, Seba, ²⁹ Ofir, Havila, tojo nicā Jobab nicārā niwā. Ā'rā nipe'tirā Joctán pō'rā nicārā niwā. ³⁰ Na Joctán pō'rā na ya di'ta Mesa wāmetiro me'rā ninu'cācaro niwū. Téé Sefar wāmetiro, ūrūpagu mujīpū mujātiro pe'e nirōpu nituocarō niwū.

³¹ Ā'rā nipe'tirā, Sē pō'rā, cū ya curuacjārā nicārā niwā. Na ye di'tapu nírā, te cururinucū na ye ucūse me'rā nicārā niwā.

³² Noé pō'rā nanucū na pārāmerā nituriarā me'rā nicūcārā niwā. Te curarinucū na ya di'tapure wa'acārā niwā. Tojo weerā a'ti di'ta mírīca be'ro na nipe'tiropu wa'astea wa'acārā niwā.

11

Masā u'tuarī wī'i na weesī'rīmi'que cjase ni'i

¹ Noé pō'rā nituriarā nipe'tirā ni'cārōnojō ucūsetiārā niwā.

² Be'ro majā masā mujīpū mujātiro pe'e wa'a, Sinar wāmetiropu etacārā niwā. Ti di'tapure añurī pa bocacārā niwā. Topu na nisetiārā niwā.

³ Topu nírā, ni'cā numu a'merī ucūcārā niwā: “Marī di'ta cujirire da'rerā. Be'ro te cujirire, añurō butiato nírā, pecame'epu ūjūarā”, nicārā niwā. Na da're'que cujiri me'rā wī'serire yeecārā niwā. Ūtāpaga me'rā weeticārā niwā. Tojo nicā ope me'rā yeemujācārā niwā. ⁴ Be'ro a'tiro nicārā niwā: “Má, pajiri macā weerā. Tojo nicā, ni'cā wī'i téé u'musepu

ejari wi'i yeerã. Tojo weerã marĩ be'ropure ãpẽrãrẽ añurõ ucũno'rãsa'a. Marĩ tojo weerã a'ti macãpure añurõ nisetirãsa'a. Ne aperopu wa'astea wa'a weesome", nicãrã nimiwã.

⁵ Na tojo weeri cura Ô'acũ pe'e na tiropu dijati, na ya macã, tojo nicã na ɯ'muarĩ wi'i na yeeri wi'ijore ã'agũ ejacu niwĩ. ⁶ Na tojo weesere ã'agũ, a'tiro nicu niwĩ: "Na ni'cã curuacjãrã nima. Ni'cãrõnojõ ucũma. Tojo weerã a'tere da'ranu'cãtojama. Na tojo da'ranu'cãse ne nu'cãse ni'i. A'te be'ro no'o na weesĩ'rĩsere weerãsama. ⁷ Tojo weerã na tiro dija, na ucũse pe'ere ducayurã. Tojo weecã, na a'merĩ ucũmasĩti, a'merĩ tu'osome", nicu niwĩ Ô'acũ.

⁸ Tojo weegu Ô'acũ masã ucũsere ducayucu niwĩ. Na a'merĩ tu'otiyurã, ti macãrẽ weedu'ucã'cãrã niwã. Nipe'tiro a'ti di'tapu wa'astea wa'acã weecu niwĩ. ⁹ Titare ti macãpure Ô'acũ nipe'tirã masãrẽ ucũsu'riacã weecu niwĩ. Tojo weero ti macã Babel wãmeticaro niwũ. Ô'acũ tojo weegu narẽ nipe'tiropu wa'acã weecu niwĩ.

Sẽ pãrãmerã nituriarã ye cjase ni'i

¹⁰ A'te Sẽ ye queti ni'i. Pua cũ'ma dia mĩrĩca be'ro Sẽ cien cũ'marĩ cuocu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cuocã, cũ numo ni'cũ wĩ'magũ wuaco niwõ. Cũ Arfaxad wãmeticu niwĩ. ¹¹ Be'ro Sẽ cien cũ'marĩ cuoca be'rore quinientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

¹² Cũ põ'rãtimu'tã'cu Arfaxad numoti, ni'cũ põ'rãticu niwĩ. Cũ macũ bajuácaterore treinta y cinco cũ'marĩ cuocu niwĩ. Cũ macũ Sala wãmeticu niwĩ. ¹³ Be'ro Arfaxad cuatrocientos tres cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Pãjãrã ãpẽrã umua, numia põ'rãticu niwĩ.

¹⁴ Cũ macũ Sala numoticu niwĩ. Cũ numo ni'cũ põ'rãtico niwõ. Cũ wĩ'magũ bajuácaterore Sala treinta cũ'marĩ cuocu niwĩ. Cũ macũ Heber wãmeticu niwĩ. ¹⁵ Be'ro Sala cuatrocientos tres cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

¹⁶ Sala macũ Heber treinta y cuatro cũ'marĩ cuocã, cũ numo ni'cũ wĩ'magũrẽ põ'rãtico niwõ. Cũ Peleg wãmeticu niwĩ. ¹⁷ Peleg bajuáca be'rore Heber cuatrocientos treinta cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

¹⁸ Heber macũ Peleg numoticu niwĩ. Numoti, ni'cũ wĩ'magũ põ'rãticu niwĩ. Cũ Reu wãmeticu niwĩ. Reu bajuácaterore Peleg treinta cũ'marĩ cuocu niwĩ. ¹⁹ Te be'ro Peleg doscientos nueve cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

²⁰ Peleg macũ Reu numoti, ni'cũ põ'rãticu niwĩ. Cũ Serug wãmeticu niwĩ. Cũ bajuácaterore Reu treinta y dos cũ'marĩ cuocu niwĩ. ²¹ Be'ro Reu doscientos siete cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

²² Reu macũ Serug numoti, ni'cũ macũticu niwĩ. Cũ wĩ'magũ Nacor wãmeticu niwĩ. Cũ bajuácaterore Serug treinta cũ'marĩ cuocu niwĩ. ²³ Cũ bajuáca be'ro Serug doscientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. ãpẽrã pãjãrã umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

²⁴ Serug macũ Nacor ni'cũ macũticu niwĩ. Cũ Taré wãmeticu niwĩ. Cũ macũ bajuácaterore Nacor veintinueve cũ'marĩ cuocu niwĩ. ²⁵ Be'ro Taré bajuáca be'ro Nacor ciento diecinueve cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

²⁶ Nacor macũ Taré setenta cũ'marĩ cʉogʉ, ni'cũ Abrã wãmetigure põ'rãticʉ niwĩ. Be'ro pʉarã põ'rãtinemocʉ niwĩ. Nacor, Harã wãmeticãrã niwã.

Taré põ'rã ye cjase ni'i

²⁷ A'te Taré ye queti ni'i. Taré i'tiarã ʉmʉa põ'rãticʉ niwĩ. Na Abrã,* Nacor, Harã nicãrã niwã. Harã macũ Lot nicʉ niwĩ. ²⁸ Harã cũ pacʉ Taré duporo wẽrĩcʉ niwĩ. Ur wãmetiri macãpʉ wẽrĩcʉ niwĩ. Ti macã caldeo masã nirĩ di'tapʉ tojacaro niwũ. Harã cũ bajua, masã'caropʉta wẽrĩcʉ niwĩ.

²⁹ Abrã, tojo nicã Nacor nanʉcũ nʉmoticãrã niwã. Abrã nʉmo Sarai† wãmetico niwõ. Nacor nʉmo Milca nico niwõ. Milca Harã mijĩ macõ nico niwõ. Apego Isca wãmetigure põ'rãticʉ niwĩ. ³⁰ Co Sarai Abrã nʉmo põ'rãmarĩgõnojõ nico niwõ.

³¹ Be'ro majã Taré Ur wãmetiri macã caldeo masã nirĩ di'tapʉ ní'cʉ Canaã wãmetiri di'tapʉ wa'acʉ niwĩ. Topʉ wa'acã, cũ macũ Abrã, cũ pãrãmi Lot Harã mijĩ macũ, tojo nicã Abrã nʉmo Sarai cũ me'rã wa'acãrã niwã. Canaã di'tapʉ wa'amirã, na Harã wãmetiri macãpʉ eta, topʉ nicãrã niwã. ³² To Harãpʉre Taré doscientos cinco cũ'marĩ cʉogʉ, wẽrĩa wa'acʉ niwĩ.

12

Õ'acũ Abrãrẽ piji'que ni'i

¹ Ni'cã nʉmʉ Õ'acũ Abrãrẽ pijio weetjĩagũ, a'tiro nicʉ niwĩ: “Mʉ'ʉ ya di'tare, mʉ'ʉ acawererãrẽ, mʉ'ʉ pacʉ ya wi'ire wijayá. Ape di'tapʉ mʉ'ʉ wa'agusa'a. Yʉ'ʉ mʉ'ʉrẽ ti di'tare i'ogũti. ² Mʉ'ʉ pãrãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeguti. Mʉ'ʉrẽ añurõ weeguti. Nipe'tirã masã mʉ'ʉrẽ añurõ wãcũrãsama. Mʉ'ʉ me'rã ãpẽrã quẽ'rãrẽ añurõ wa'arosa'a. ³ Masã mʉ'ʉrẽ añurõ nirãrẽ añurõ wa'acã weeguti. No'o mʉ'ʉrẽ ña'arõ wa'acã weerã pe'ere yʉ'ʉ narẽ ña'arõ wa'acã weeguti. Mʉ'ʉ me'rã nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ añurõ wa'acã weeguti”, nicʉ niwĩ Õ'acũ.

⁴ Tojo weegʉ Abrã Õ'acũ duti'caronojõta Harãrẽ wijawã'cãcʉ niwĩ. Titare cũ setenta y cinco cũ'marĩ cʉocʉ niwĩ. Topʉ wija, Canaã di'tapʉ wa'acʉ niwĩ. ⁵ Cũ wa'agʉ, a'ticũrãrẽ miacʉ niwĩ. Cũ nʉmo Sarai, cũ acabiji macũ Lot, apeyenojõ cũ cʉo'que, tojo nicã cũrẽ Harãpʉ da'raco'te'cãrãrẽ miacʉ niwĩ. Na wa'a, Canaã di'tare etacãrã niwã. ⁶ Eta, Abrã Siquem wãmetiri macãpʉ yʉ'rũwã'cãcʉ niwĩ. Ti macã pʉ'to ni'cũ yucʉgʉ pajicjʉ More wãmeticjʉ nicaro niwũ. Tigʉ pʉ'to Abrã tojaque'acʉ niwũ. Tocjãrã tigʉ pʉ'to na ãjõpeorãnojõrẽ ãjõpeoseticãrã niwã. Ti di'tapʉre cananeo masã nicũcãrã niwã. ⁷ Cũ topʉ nicã, Õ'acũ cũrẽ bajuacʉ niwĩ. Abrãrẽ a'tiro nicʉ niwĩ: “A'ti di'ta yʉ'ʉ mʉ'ʉ pãrãmerã nituriarãrẽ o'otji di'ta ni'i”, nicʉ niwĩ.

Cũ tojo nicã tʉ'ogʉ, Abrã to cũrẽ bajua'caropʉta wa'icũrãrẽ ʉjũamorõpeorore ni'cã mesã ʉtã me'rã seeneocũucʉ niwĩ. Õ'acũrẽ ãjõpeogʉ, tojo weecʉ niwĩ. ⁸ Topʉ ni'cʉ, ʉrũpagʉ nirõ Betel wãmetiri macã mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acʉ niwĩ. Topʉ na cãrĩatje wi'serire nʉ'cõcʉ niwĩ. Betel mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacaro niwũ. Ape macã Hai wãmetiri macã mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ. Topʉ quẽ'rãrẽ wa'icũrãrẽ ʉjũamorõpeorore ni'cã mesã ʉtã me'rã seeneocũucʉ niwĩ.

* **11:27** 11.27 Abrã nĩrõ, “pacʉ añurõ ucũ ãjõpeono'gũ” nisĩ'rĩrõ wee'e. Gn 17.5 † **11:29** 11.29 Sarai nĩrõ, “wiogo docacjõ” nisĩ'rĩrõ wee'e. Gn 17.15

Seeneocũutojanu'cõ, Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. ⁹ Be'ro Abrã Betel pu'to ní'cũ wijawã'cãcũ niwĩ. Cũ sojaro marĩrõ wa'a, téé Neguev wãmetiropũ etacũ niwĩ.

Abrã cũ Egiptopũ ní'que ni'i

¹⁰ Abrã Neguepu nirĩ cura ba'ase marĩcaro niwũ. Pũrõ ujuaboase wa'acã ĩ'agũ, Abrã Egiptopũ wa'a wa'acũ niwĩ. "Topũ ba'ase niaporo" nicã tu'otjãgũ, wa'acũ niwĩ. ¹¹ Be'ro Egipto di'tapu etarã, Abrã cũ numo Saraire a'tiro nicũ niwĩ: "Yũ'u ĩ'acã, mũ'u numio añugõ ni'i. ¹² Egiptocjãrã mũ'urẽ ĩ'arã, 'A'tigo ã'rĩ numo nimo', nirãsama. Mũ'urẽ ẽ'masĩ'rĩrã, yũ'ure wẽjẽrãsama. Mũ'u me'rã nisĩ'rĩrã, mũ'urẽ wẽjẽsome. ¹³ Tojo weego mũ'u, 'Cũ numo ni'i', niticã'ña. 'Yũ'u cũ acabijo ni'i', niña. Mũ'u tojo weecã, mũ'urẽ ùarã, yũ'ure añurõ weerãsama. Tojo nicã yũ'ure wẽjẽsome", nicũ niwĩ.

¹⁴ Cũ ní'caronojõ Abrã, Sarai Egiptopũ etacã, tocjãrã Saraire ĩ'arã, "Añugõ nimo", ni ĩ'acãrã niwã. ¹⁵ Ti macã wiogu faraõ cũ docacjãrã core ĩ'arã, faraõrẽ, "Co numio añubutiago niamo", ni werecãrã niwã. Tojo weerã core faraõ tiropũ miacãrã niwã.

¹⁶ "Sarai ma'mi nisami" ni wãcũgũ, faraõ Abrãrẽ añurõ weecũ niwĩ. Cũrẽ pãjãrã ecarã, ovejare, wecuare, burroare, cameyoare tojo o'ocã'cũ niwĩ. Tojo nicã da'raco'teri masã, ùmũarẽ, numiarẽ cũrẽ o'ocũ niwĩ. ¹⁷ Saraire faraõ tiropũ mia'que bu'iri Õ'acũ faraõrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ dutitĩcã weecũ niwĩ. ¹⁸ Tojo wa'acã ĩ'agũ, faraõ Abrãrẽ pijio, cũrẽ nicũ niwĩ: "¿De'ro weegu mũ'u tojo weeati yũ'ure? ¿De'ro weegu 'A'tigo yũ'u numo nimo', nitiatĩ? ¹⁹ 'Yũ'u acabijo nimo', nimiapũba. Tere tu'ogu, yũ'u core cã'rõ numotimiasũ. ¡Ma! A'tigo nimo. Core miaña. Mũ'u quẽ'rã wa'aya", nicũ niwĩ. ²⁰ Faraõ cũ yarã surarare Abrãrẽ, cũ numorẽ, tojo nicã nipe'tise cũ cõose me'rã Egiptopũre wĩorẽdutigu o'ócũ niwĩ.

13

Abrã Lot me'rã na dũcawati'que ni'i

¹ Abrã, cũ numo, nipe'tirã cũ cõose me'rã Egiptopũ wijagu, na todũporopũ ní'caropũta Neguev wãmetiropũ dajacũ niwĩ. Cũ acabiji macũ Lot na me'rã wa'acũ niwĩ. ² Abrã peje waro cõocũ niwĩ. Cũ uru, plata, tojo nicã pãjãrã ecarã cõocũ niwĩ. ³ Neguepu ní'cãrã sojaro marĩrõ dajatojaa wa'acãrã niwã téé Betel wãmetiri macãpũ. Betere yũ'rua, ne waro a'tigu cũ cãrĩ'caropũre ejacũ niwĩ. To Betel, Hai decopũ nicaro niwũ. ⁴ Todũporopũre Õ'acũrẽ e'catise o'oguti ní'gũ, wa'icũrãrẽ ẽjũamorõpeorore ni'cã mesã ẽtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Topũta Abrã Õ'acũrẽ apaturi e'catise o'ocũ niwĩ tja.

⁵ Cũ acabiji macũ Lot quẽ'rã Abrã weronojõta peje cõocũ niwĩ. Pãjãrã ecarã oveja, wecuã tojo nicã pãjãrã da'raco'terã cõocũ niwĩ. ⁶ Na nirõ pajiro di'ta niticarõ niwũ. Tojo weero na pãjãrãrẽ ba'ase ne ejatu'ajaticaro niwũ. Na ni'cãrõ me'rã ní'masĩticãrã niwã majã. ⁷ Abrã yarã ecarã co'terã, Lot yarã ecarã co'terã me'rã a'metu'ticũcãrã niwã. Apeyema tja, titare cananeo masã, tojo nicã ferezeo masã topũre nicãrã niwã. ⁸ Tojo weegu Abrã cũ acabiji macũ Lot me'rã a'tiro ni ucũcũ niwĩ: "Marĩ ni'cũ põ'rã ni'i. Tojo weerã marĩ cumuca marĩrõ nirõũ'a. Marĩ yarã ecarã co'terã quẽ'rã mejãrõta nirãsama. ⁹ Tojo weerã marĩrẽ dũcawaarõũ'a. Nipe'tiro a'ti di'tare ĩ'aña. Mũ'u tu'sarore 'A'tota nigũti' ni, beseya. Mũ'u mujĩpũ mũjãtiro nirĩ di'ta pe'e wa'acã, yũ'u mujĩpũ sãjãrõ nirĩ di'ta pe'ere

wa'aguti. Mu'u mujipũ sãjãrõ pe'e wa'acã pũricãrẽ, yu'u mujipũ mujãtiro pe'e wa'aguti", nicu niwĩ Abrã.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Lot nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa sumuto nirĩ di'tare i'acu niwĩ. Téé Zoar wãmetiri macãpu opa pa'tiro añurõ acotiro nicã i'acu niwĩ. Añurĩ di'ta Ô'acũ ne waro wéeca wese weronojõ nicaro niwũ. Egipto di'ta weronojõ bajume'rĩcã'caro niwũ. Ô'acũ Sodoma, Gomorrare ãjãcõ'atjo duporo añurõ bajucaro niwũ. ¹¹ Lot ti di'ta añurĩ di'ta nicã i'agũ, nipe'tiro Jordã sumuto nirĩ di'tare besecu niwĩ. Abrãrẽ, "Mujipũ mujãtiro pe'e wa'aguti", nicu niwĩ. Na puarã ni'cãrõ me'rã nimi'cãrã a'merĩ ducawatia wa'acãrã niwã. ¹² Abrã Canaãpu tojacu niwĩ. Lot pe'e macãrĩ pu'to añurĩ pa nirõpu tojacu niwĩ. Cũ ye wi'seri su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire Sodoma pu'topu nu'cõcu niwĩ. ¹³ Ti macãcjãrã masã ña'abutiãrã Ô'acũ cũ dutítisenõjõrẽ weeseticãrã niwã.

¹⁴ Be'ro Lot wa'áca be'ro Ô'acũ Abrãrẽ a'tiro nicu niwĩ: "Mu'u nirõ me'rã nipe'tiropure i'aña. Mujipũ mujãtiro pe'e, mujipũ sãjãrõ pe'e, diacjũ pe'e, cũpe pe'e añurõ i'aña. ¹⁵ Nipe'tiro mu'u i'áca di'tare mu'urẽ o'oguti. Mu'urẽ, mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti. Musã ye di'ta ninu'cũrõsa'a. ¹⁶ Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nirãsama. Nucũpori queota basiotise weronojõ mu'u pãrãmerã nituriarã quẽ'rãrẽ ne queopõtẽota basiotirãsama. ¹⁷ Nipe'tiro a'ti di'tare sijawã'cãña'rẽ. ¿No'ocã'rõ yoati, no'ocã'rõ e'sati? ni i'aña'rẽ. A'ti di'tare mu'urẽ o'ogu wee'e. Tojo weegu nipe'tiro i'agũ wa'aya", nicu niwĩ Ô'acũ.

¹⁸ Tojo weegu Abrã ni'cũ masũ Mamre wãmetigu pu'to wa'acu niwĩ. Yucu pacasepagu nirõ tojaque'acu niwĩ. Topu cũ ye wi'seri su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire nu'cõcu niwĩ. To Hebrõ wãmetiri macã pu'topu nicaro niwũ. Topu Ô'acũrẽ ejõpeoguti nígu, wa'icũrãrẽ ãjãamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ.

14

Abrã Lore cũ wẽrĩbo'cũre yu'rũweticã wee'que ni'i

¹ Titare Amrafel Sinar wãmetiri di'tare dutigu nicu niwĩ. Tojo nicã Arioc wãmetigu Elasar wãmetirote duticu niwĩ. Apĩ Quedorlaomer Elam wãmetiri di'tare duticu niwĩ. Apĩ wiogu Tidal wãmetigu Goim wãmetirote dutigu nicu niwĩ. ² Æ'rã ba'paritirã wiorã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrã wa'acãrã niwã. Na me'rã a'mewẽjẽajã a'ticũrã nicãrã niwã: Bera wãmetigu Sodomacjãrã wiogu, apĩ Birsã wãmetigu Gomorracjãrã wiogu, apĩ Sinab wãmetigu Admacjãrã wiogu, apĩ Semeber wãmetigu Zeboicjãrã wiogu, tojo nicã Bela wãmetirocjãrã wiogu nicãrã niwã. Apeterore Bela wãmetiri macã Zoar pisuno'caro niwũ. ³ Æ'rã ni'cãmocuse macãrĩcjãrã na yarã surarare Sidim wãmetiropu neonu'cõcãrã niwã. Sidim diacjũca pa, ditara O'maburotiri ditara sumutopu tojacaro niwũ. ⁴ Toduporo na yoacã doce cũ'marĩ Quedorlaomer wãmetigu Elãcjãrã wiogu dutise doca nicãrã niwã. Be'ro majã trece cũ'marĩ wa'aboronojõ cũ dutisere weenemosĩrĩtirã, cũ me'rã a'mewẽjẽrãtirã, na basu apocãrã niwã.

⁵ Ape cũ'ma Quedorlaomer cũ me'rã nirã wiorã Astarot Karnaim wãmetiropu wa'acãrã niwã. Topure wa'a, refaíta masãrẽ a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. Be'ro, Ham wãmetiropure zuzita masãrẽ a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. Tojo nicã emita masã quẽ'rãrẽ Save-quiriataim wãmetiropure a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. ⁶ Be'rore horeo masãrẽ

úrūpagu Seir wāmeticjupu wējēsirutuwā'cācārā niwā téé El-parán wāmetiri papu. Ti pa yucu marīrōpu tojacaro niwū.

⁷ Be'ro totá Quedorlaomer, tojo nicā cū me'rā wa'a'cārā majāmitojaticārā niwā. Tojatirā, En-mispat wāmetiropu etacārā niwā. Apeterore En-mispat Cades pisuno'caro niwū. Tojo weerā, nipe'tirā na no'o bocaearārē amaleca masā na nirōpu wējēcō'ape'owā'cācārā niwā. Mejārōta amorreo masā quē'rārē wējēcārā niwā. Amorreo masā Hazon-tamar wāmetiropu nicārā niwā.

⁸ Be'ro na tojo weesere tū'orā, āpērā ni'cāmocūrā wiorā Sodomacjū, Gomorracjū, Admacjū, Zeboīcjū, Belacjū na yarā surara me'rā Sidim wāmetiri papu wa'acārā niwā. ⁹ Topu na ba'paritirā wiorā me'rā a'mewējērātirā wa'acārā niwā. Na me'rā a'mewējējā pe'e, a'ticūrā nicārā niwā: Quedorlaomer Elam wāmetiropcū, Tidal Goim wāmetiropcū, Amrafel Sinar wāmetiropcū, tojo nicā Arioc, Elasar wāmetiropcū. ¹⁰ Topu na a'mewējēatjopu Sidim wāmetiri papure ope coperi peje nicaro niwū. Puarā wiorā Sodomacjū, Gomorracjū a'mewējērōpu omadu'timirā, te coperipu burusājādiyacārā niwā. Na me'rācārā āpērā wiorā pe'e úrūpagupu du'tia wa'acārā niwā.

¹¹ Tojo weerā na du'tisteaca be'ro Quedorlaomer quē'rā nipe'tise Sodoma, Gomorrapu nimi'que ba'ase, apeyenojō wapabujuse nimi'quere miicārā niwā. ¹² Lot Abrā acabiji macūrē Sodomapu nise bu'iri ñe'e, cū ye nipe'tise me'rā miacārā niwā.

¹³ Ni'cū na a'mewējē'caropu ní'cu Abrā tiropu omadu'tiwā'cācu niwī. Abrā hebreo masū* nicu niwī. Abrārē Lore na mia'quere werecu niwī. Abrā nirō pu'to ni'cū Mamre wāmetigpu amorreo masū nicu niwī. Cū nirō yucu pacasepagu nirō nicaro niwū. Mamre acabijirā Escol, tojo nicā Aner nicārā niwā. Na quē'rā Abrā me'rā añurō niseticārā niwā.

¹⁴ Abrā cū acabiji macūrē “Ñe'e, mia wa'ama” nisere tū'ogu, cū tiro masā'cārā, cūrē da'raco'terārē neocūucu niwī. Tojo weetjāgū, Lore mia'cārārē sirutucu niwī. Abrā me'rā wa'a'cārā trescientos dieciocho umu nicārā niwā. Na sirutuwā'cā, téé Dan wāmetiropu wiorārē bocaeyacārā niwā. ¹⁵ Narē bocaeya, wiorā ne masītiri cura ñamipu Abrā cū masā me'rā a'mewējēnū'cācārā niwā. Na wiorā tojo weecā ī'arā, du'tia wa'acārā niwā. Abrā quē'rā narē sirutuwā'cācārā niwā téé Hoba wāmetiropu. Ti macā Damasco wāmetiri macā yu'rūropu tojacaro niwū. ¹⁶ Narē sirutu, nipe'tise na mia'quere ē'mape'ocā'cārā niwā. A'tiro wee, Abrā Lot cū acabiji macūrē, cū ye nipe'tise me'rā wijata'acu niwī. Tojo nicā numia, āpērā na mia'cārārē wijata'acu niwī.

Ni'cū pa'i Melquisedec wāmetigpu Abrārē, “Mū'urē añurō wa'ato” ní'que ni'i

¹⁷ Abrā Quedorlaomer quē'rārē a'mewējē wapata'aca be'ro dajatojaacu niwī. Cū dajari cura Save wāmetiri papu Sodomacjū wiogu cūrē pōtērīgū ejacu niwī. Save wāmetiri pa, wiogu ya pa nisī'rīrō weecaro niwū. ¹⁸ Apī Melquisedec, Salem wāmetiri macācū wiogu nicu niwī. Tojo nicā cū pa'i Ō'acū nipe'tirā bu'ipu nigūrē ējōpeogu nicu niwī. Cū pā, tojo nicā u'seducaco vinorē miiti, ¹⁹ Abrārē o'ogu, a'tiro nicu niwī:

“Ō'acū nipe'tirā bu'ipu nigū, u'muse, a'ti di'tare wee'cu mū'urē añurō weeato.

²⁰ Ō'acū nipe'tirā bu'ipu nigūrē ‘Añu'u’, nírā.

* **14:13** 14.13 Ī'aña glosariopu “hebreo masā”.

Mu'urē i'atu'ti'cārārē a'mewējē wapata'acā weecu niami.”

Cū tojo nica be'ro Abrā cū a'mewējē wapata'a'quere diez mesārī ducawaacūucū niwī. Ni'cā mesārē Melquisedere o'ocū niwī. ²¹ Tojo wéeca be'ro Sodomacjū wioḡu Abrārē nicū niwī:

—Mu'u wijata'a'que mu'u yeta tojato. Masā dia'cūrē yu'ure wiaya. Ape'quema mu'u miaña.

²² Abrā pe'e Melquisedere yu'ticu niwī:

—Ō'acū nipe'tirā bu'ipū nigū u'musere, a'ti di'tare wee'cure cū tu'oropū mu'u ye cjasere ucūtojarū: ²³ “Ne cārō mu'u ye apeyenojō me'rā tojasome. Ne ni'cā yuta da, ne ni'cā da sapatu du'teri danojōrē miasome. Yu'u miacāma, be'ropure mu'u yu'ure a'tiro nibosa'a, 'Yu'u cūrē niyerubucū wa'acā weewu', nibosa'a. ²⁴ Tojo weegu yu'u pe'e ne apeyenojō mu'u yere miasome. Yu'u me'rā wa'a'cārā na ba'a'quema ducayuya. Tojo nicā, yu'ure ba'pati'cārā pūrīcā Aner, Escol, Mamre na usere miarāsama”, nicū niwī Abrā.

15

Ō'acū Abrā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹ Be'ro nipe'tise tojo wa'aca be'ro Ō'acū quē'erōpū Abrārē a'tiro ni ucūcū niwī:

—Abrā, uiticā'ña. Yu'u mu'urē co'teguti. Mu'urē peje añuse o'oguti, nicū niwī.

² Cū tojo nicā tu'ogū, Abrā pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū, yu'u wioḡu, ¿ñe'e me'rā yu'ure añurō weebosari? Mu'u masī'i; yu'u pō'rā marī'i. Tojo weecā, yu'u cūose Eliezer Damascocjū cūosirutugusami. ³ Mu'u yu'ure pō'rā o'otise bu'iri yu'ure da'raco'tegure yé ní'que tojarosa'a, nicū niwī Abrā.

⁴ Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Cū mu'u yere ñe'esome. Mu'u macū diácjū mu'u yere ñe'egūsami.

⁵ Cū tojo nitojanū'cō, Abrārē wijaaropū pijiwijaacū niwī. Cūrē nicū niwī:

—Ī'muarōpū i'amorōña. Mu'u pō'teorō ñocōarē ba'paqueoya. Na ñocōa pājārā weronojō mu'u pārāmerā nituriarā nirāsama, nicū niwī Ō'acū.

⁶ Abrā Ō'acūrē ējōpeocū niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nicū niwī. ⁷ Cū tojo ējōpeocā i'agū, cūrē a'tiro nicū niwī:

—Yu'u mu'u wioḡu ni'i. Yu'uta mu'u Ur caldeo masā ya macārū nimi'cure miijawū. A'ti di'ta mu'u ya di'ta niato níḡū, tojo weewū.

⁸ Cū tojo nicā tu'ogū, Abrā cūrē sērītiña'cū niwī:

—Ō'acū, yu'u wioḡu, ¿de'ro wee a'ti di'ta ya di'ta nirōsa'a nisere masībosari? nicū niwī Abrā.

⁹ Cū tojo nicā tu'ogū, Ō'acū a'tiro nicū niwī:

—Yu'ure ni'cō wecūo, ni'cō cabra, ni'cū oveja umū miitia. Nanūcū i'tiarē cū'marī cūorā niato. Tojo nicā ni'cū buja, apī buja wī'magūacārē miitia, nicū niwī Ō'acū.

¹⁰ Abrā nipe'tirā Ō'acū miitiduti'cārārē miiticū niwī. Miiti, nanūcūrē deco me'rā dutesurecū niwī. Te sirinūcū i'apō'teorō peobarocū niwī. Na bujama ne dutesureticū niwī. ¹¹ Cū tojo wéeca be'ro yuca wa'icū di'ire ba'asī'rīrā, te di'i bu'ipū ejapejamūjācārā niwā. Na tojo weecā, Abrā narē nūrūmūjācū niwī. ¹² Nūrūcūmī, mujīpū sājārī cura Abrā cārīyū'rūa wa'acū niwī. Maata pūrō na'itī'a wa'acaro niwū. Tojo na'itī'a'cā i'agū, uise me'rā tu'oña'cū niwī. ¹³ Tojo wa'acā, Ō'acū cūrē a'tiro nicū niwī:

—Mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ wa'atjere masĩcã ɥasa'a. Na ãpẽrã ya di'tapũ nirãsama. Topũ na nicã, tocjãrã narẽ da'raco'terã cɥorãsama. Topũre ña'arõ weepeno'rãsama. Na cuatrocientos cũ'marĩ pi'etirãsama.✱
 14 Narẽ tojo weemicã, yũ'u tocjãrã narẽ da'radutiperãrẽ bu'iri da'regũti. Be'ro na tojo pi'eti'cãrã nimirã, ti di'tapũ nimi'cãrã wĩjarãsama. Peje apeque me'rã wĩjarãsama. 15 Mũ'u pũrĩcã bũcũ waro wa'agũ, añurõ soose me'rã wẽrĩgũsa'a. 16 Ba'paritise curari mũ'u pãrãmerã nituriarã masãbajuaca be'ro a'ti di'tapũre dajatojatirãsama. Maata a'tisome. A'tocaterore a'ti di'tacjãrã amorreo masã ña'arõ weesetima. Be'ropũre nemorõ ña'arõ weesetirãsama. Tojo wa'ari cura, mũ'u pãrãmerã nituriarã tojatirãsama tja. Tojati, amorreo masãrẽ cõ'awĩrõrãsama, nicũ niwĩ Õ'acũ.

17 Be'ro ñamipũ ni'cãrũ o'me bue ỹjũtjũ, tojo nicã ỹjũrĩ tuturo wa'icũrã dũtesure'cãrã wa'teropũ yũ'ruacaro niwũ. 18 Ti nũmũrẽta, Õ'acũ Abrã me'rã cũ “Mũ'urẽ a'tiro weeguti” ní'quere apocũ niwĩ. Abrãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—A'ti di'tare mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti. Egipto cja dia me'rã nũ'cã, téé dia pajiri maa Éufrates wãmetiri maapũ nitũorosa'a. 19 A'tiro nicã a'ti di'tacjãrã a'ticũrã nima: ceneo masã, cenezeo masã, cadmoneo masã, 20 hitita masã, ferezeo masã, refaita masã, 21 amorreo masã, cananeo masã, gergeseo masã, jebuseo masã nima, nicũ niwĩ Õ'acũ.

16

Agar macã Ismae ye cjase ni'i

1 Abrã nũmo Sarai ne põ'rã marĩco niwõ. Tojo nimigõta, ni'cõ core da'raco'tego Egiptocjõ, Agar wãmetigore cɥoco niwõ. 2 Tojo weego Sarai co marãpũ Abrãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Õ'acũ yũ'ure ne põ'rã marĩcã weemi. Tojo weego Agar yũ'ure da'raco'tego me'rã mũ'u nicã ɥasa'a. Apetero weego mũ'u co me'rã põ'rãticã, yũ'u põ'rã weronojõ tojarãsama, nico niwõ Sarai.

Co tojo nicã tũ'ogũ, Abrã “Jau”, nicũ niwĩ. 3 Tojo weego cũ nũmo Sarai core da'raco'tego Agare cũ nũmo weronojõ niato ní'gõ, co marãpũ Abrãrẽ o'oco niwõ. Titare Abrã diez cũ'marĩ Canaápũ ní'gũ weecu niwĩ.

4 Tojo wee Abrã Agar me'rã nicũ niwĩ. Cũ me'rã ni, co nijĩpaco niwã'cãtico niwõ. Tojo wee majã, siape'e me'rã co nijĩpaco nisere masĩgõ, co wiogore tojo ï'acõ'aco niwõ. 5 Co tojo weecã ï'agõ, Sarai Abrãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Agar yũ'ure ï'acõ'ase mũ'u ye bu'iri ni'i. Yũ'u basuta yũ'ure da'raco'tegore mũ'u nũmo weronojõ cɥoato ní'gõ, mũ'urẽ o'owũ. Ni'cãrõacã co nijĩpaco nitjĩagõ, “Yũ'u co nemorõ wapati'i”, nisamo. Õ'acũ “¿Noa pe'e bu'iri cɥoti?” ni beseato, nico niwõ Sarai.

6 Abrã core yũ'ticũ niwĩ:

—Mũ'urẽ da'raco'tego mũ'u yago nimo. Mũ'u ɥaronojõ weeya core.

Tojo weego Sarai Agare ña'arõ weenu'cãco niwõ. Co tojo weecã ï'agõ, Agar du'tia wa'aco niwõ. 7 Co tojo du'tiwã'cãrĩ cura Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã,* core yucũ marĩrõpũ bajuacũ niwĩ. Core bocaaja'caro ni'cã pe aco waari pe ma'a sumuto nicaro

✱ 15:13 15.13 Ex 1.1-14; 12.40-41; Hch 7.6 * 16:7 16.7 Pecasã ye me'rã “el ángel del Señor” ní'rõ, “Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cãpũ”, nisĩ'rĩrõ wee'e. Jesucristo cũ a'ti turipũ bajuaca be'ro Õ'acũ cãrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cãbajuwanemotipũ majã.

niwũ. Ti ma'a co wa'áca ma'a Shur wāmetiro wa'ari ma'a nicaro niwũ.
⁸ Core topu bocaejagu, a'tiro ni sērītiña'cu niwī:

—Agar, Saraire da'raco'tego, ¿no'opu ní'co a'tiati mu'u? Tojo nicã ¿no'opu wa'ago weeti? Cũ tojo nicã tu'ogo, cūrē yu'tico niwō:

—Yu'u wiogo Saraire du'tigo wee'e, nico niwō.

⁹ Co tojo nicã tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Majāmitojaaya tja mu'u wiogo Sarai tiropu. Nipe'tise co weedutisere añurō yu'tiya, nicu niwī.

¹⁰ Ō'acũ cũ basuta nimigũ cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cã, apeye core ninemocu niwī tja:

“Yu'u mu'urē pājārā pō'rāticã weeguti.

Ne ni'cũ na pājārārē queo pōtēosome.

¹¹ Mu'u ni'cārōacārē nijīpaco ni'i.

Mu'u wī'magũ wuagosa'a.

Cūrē Ismae† wāme ō'ogōsa'a.

Ō'acũ mu'u pi'etisere ī'ami.

Tojo weego mu'u macūrē tojo wāme ō'ogōsa'a.

¹² Mu'u macũ ni'cũ burro nūcūcjũ weronojō yucu marīrōpu si-jabaque'atigusami.

Nipe'tirā me'rā a'mewējēsetigusami.

Na pe'e quē'rā cũ me'rā mejārōta nisetirāsama.

Nipe'tirā cũ acawererārē ī'atu'tiri masũ nigūsami”, ni werecu niwī.

¹³ Tojo weego majā Agar Ō'acũ me'rā ucũ weetjāgō, a'tiro cūrē wāme ō'oco niwō: “Ō'acũ yu'ure ī'agũ nimi”. Tojo nígō, a'tiro nisī'rīgō weeco niwō: “Ō'acũ yu'ure ī'a'cure ī'apu. Tojo weemigō, cati'i yujupu”. ¹⁴ Tojo weero ti aco wijari pe “Catinu'cūgũ, yu'ure ī'agũ ya pe” wāmeyeno'caro niwũ. Ti pe Cades, Bered wāmetise macārī wa'tero nicaro niwũ.

¹⁵ Be'ro Agar Abrārē cũ macūrē pō'rātibosaco niwō. Cũ wī'magūrē Ismae wāme ō'ocu niwī. ¹⁶ Ismae bajuácaterore Abrā ochenta y seis cū'marī cuocu niwī.

17

Ō'acũ Abrā me'rā “A'tiro weeguti” ni aponemo'que ni'i

¹ Abrā noventa y nueve cū'marī cuori cura Ō'acũ cūrē apaturi bajuacu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acũ, tutuayu'rūnu'cāgũ ni'i. Yu'u ī'orōpūre añurō bu'iri marīgũ niña. ² Yu'u mu'u me'rā “A'tiro weeguti” ni ucū'quere ī'ogūti.

Mu'u pārāmerā nituriarā pājārā waro nicã weeguti, nicu niwī Ō'acũ.

³ Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrā paamu'rīque'acu niwī.

Ō'acũ cūrē ninemocu niwī:

⁴ —Yu'u mu'u me'rā apogu, a'tiro weeguti. Mu'u peje di'tacjārā ñecũ tojagusa'a. ⁵ Abrā wāmetisome majā. Yu'u nírōnojōta mu'urē peje di'tacjārā ñecũ tojacã weegusa'a. Tojo weegu ni'cācã me'rā Abrahā wāmetigusaa. ⁶ Yu'u mu'u pārāmerā nituriarārē pājārā weeguti. Na peje macārīcjārā nirāsama. Tojo nicã ni'cārērā mu'u pārāmerā nituriarā di'ta dutirā wiorā nirāsama. ⁷ Mu'u me'rā “A'tiro weeguti” nise ne pe'tisome. Yu'u mu'urē ní'caronojōta mu'u pārāmerā quē'rārē añurō weeguti. Mu'u wiogu, tojo nicã mu'u pārāmerā nituriarā wiogu nigūti. Mu'u, tojo nicã na quē'rā yu'ure ējōpeorāsama. ⁸ Nipe'tise a'ti di'ta, mu'u

† 16:11 16.11 “Ismae” nírō, “Ō'acũ tu'omi” nisī'rīrō wee'e.

ni'cārōacā nirōrē mū'urē o'ogusa'a. Na quē'rārē o'ogusa'a. Mūsā niatji di'ta ninu'cūcā'rōsa'a. Na wioḡu nigūti, nicu niwī Ō'acū.

⁹ Apeyere ninemocu niwī tja:

—Mū'u pe'ema, a'tiro weecā ũa'a. Tojo nicā mū'u pō'rā, mū'u pārāmerā nituriarā yu'u weedutisere weerāsama. ¹⁰ Yu'u mū'u me'rā, tojo nicā mū'u pārāmerā nituriarā me'rā apo'que a'tiro ni'i. Mūsā tiropu nirā ũmua nipe'tirā ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'cārā niato. ¹¹ Mūsā ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'que me'rā yu'u mūsā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'quere i'ono'o. ¹² Ni'cācā me'rā nipe'tirā wī'marā ũmua ocho nūmuri bajua'ca be'ro ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'rāsama. No'o wī'magū mū'u ya wi'ipu bajua'cu, tojo nicā apesecjū cū duu'cu quē'rā mejārōta weeno'gūsami. ¹³ Mū'u ya wi'i bajua'cārā, tojo nicā mū'u duu'cārā quē'rā na ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'rāsama. Tojo weese me'rā yu'u mūsā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'que i'ono'rōsa'a. ¹⁴ No'o ni'cū yejecō'ano'ña marīgūnojō mūsā wa'teropure cō'ano'gūsami. Mūsā me'rā nīmasīsome majā. Cū yu'u ucū'quere ējōpeotigu nimi. Tojo weegu cō'ano'gūsami.

¹⁵ Ō'acū tere nitojanu'cō, Abrahārē a'te quē'rārē nicu niwī:

—Mū'u nūmo Sarai pe'e, Sarai wāmetisome majā. Co Sara wāmetigosamo. ¹⁶ Core añurō weegusa'a. Co me'rā mū'u macūrē o'oguti. Co peje macārīcjārā ñecō nigōsamo. Co pārāmerā nituriarā di'ta dutirā wiorā nirāsama, nicu niwī Ō'acū.

¹⁷ Cū tojo nisere tu'ogu, Abrahā paamu'rīque'acu niwī. Ō'acū ucūsere wācūgū, buji, cū basu a'tiro ni wācūcu niwī: “¿Ni'cū cien cū'marī cuoguru pō'rātibosari? ¿Sara quē'rā noventa cū'marī cuomigō, wī'magūrē wuamasībosari?” ¹⁸ Tojo weegu Ō'acūrē nicu niwī:

—Ismae mū'u “Añurō wa'ato” nise me'rā niato. Mū'u cūrē añurō weecā ũa'a, nicu niwī.

¹⁹ Ō'acū cūrē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Tojota ni'i, nīrō pe'e. Mū'u nūmo Sara ni'cū wī'magūrē wuabosagosamo. Mū'u cūrē Isaa* wāmeyegusa'a. Cū me'rā yu'u “A'tiro weeguti” ni apo'quere añurō weeguti. Cū me'rāta, cū pō'rā nituriarāpūre mejārōta añurō weenu'cūgūti. ²⁰ Ismae pe'ere, cū ye cjasere, mū'u ní'quere tu'oapu. Cū quē'rārē añurō wa'acā weeguti. Pājārā pō'rāticā weeguti. Cū pārāmerā nituriarā pājārā nirāsama. Cū doce wiorā pacu nigūsami. Yu'u cū me'rā pajibutiari curua weeguti. ²¹ Yu'u “Mūsā me'rā tojo weeguti” ní'que pe'ema Isaa, Sara macū me'rā apoguti. Cū ape cū'ma a'tocateronjōta bajuagusami, nicu niwī Ō'acū. ²² Cū Abrahā me'rā ucūtojanu'cō, wa'a wa'acu niwī.

²³ Ti nūmūta Abrahā cū macū Ismaere cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'acu niwī. Tojo nicā, nipe'tirā cūrē da'raco'terā, cū ya wi'ipu bajua'cārā, āpērā cū duu'cārā, nipe'tirā ũmua cū me'rā nirārē Ō'acū cūrē duti'caronjōta weecu niwī. ²⁴ Titare Abrahā noventa y nueve cū'marī cuocu niwī. ²⁵ Cū macū Ismae trece cū'marī cuocu niwī. ²⁶ Abrahā cū macū me'rā ti nūmūta yejecō'ano'cārā niwā. ²⁷ Nipe'tirā ũmua cū ya wi'ipu bajua'cārā, tojo nicā apesecjārā cū duu'cārā mejārōta weeno'cārā niwā.

18

Ō'acū Abrahārē “Mū'u ni'cū macūtīgusa'a” ní'que ni'i

* **17:19** 17.19 “Isaa” nīro, “Cū bujimi” nisī'rīrō wee'e.

1 Ni'cã nũmu Ô'acũ Abrahãrẽ yucupagu pacasepagu nirõ, Mamre wãmetiropu bajuacu niwĩ. Dajaritero nicã uputu asiri cura Abrahã cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'i sope pu'topu dujicu niwĩ. 2 To dujigu, i'áoo, i'tiarã umua cũ diacjũ nu'cũrãrẽ i'acu niwĩ. Narẽ i'a, sojaro me'rã wã'cãnu'cã, narẽ põtërigũ wa'acu niwĩ. Na tiro eta, di'tapu paamu'rĩque'acu niwĩ.

3 Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Wiogu, yu'ure yu'rũaticã'ña; co'teniña yujupu. 4 Musã du'pocãrĩrẽ coecã, yu'u aco miitidutiguti. Be'ro musã yucu docapu soorã wa'arãsa'a. 5 Musãrẽ da'raco'tegu tiro a'tiapu. Tojo weegu musã ba'atjere miigũ wa'aguti. Musã tere ba'aca be'ro wãcũtutua, yu'rũwã'cãrãsa'a, nicu niwĩ Abrahã.

Na "Jau", ni yu'ticãrã niwã.

6 Na tojo nicã tu'ogu, Abrahã cũ ya wi'ipu sãjãa, cũ nũmo Sarare nicu niwĩ:

—Quero, veinte kilo harina añuse miitjãgõ, pã weebaque'oya.

7 Core tojo nitojanu'cõ, Abrahã wecu nirõpu omawã'cã, ni'cũ wecu wĩ'magũ añugũrẽ i'abese weetjãgũ, cãrẽ da'raco'tegure wẽjẽdutigu o'ocu niwĩ. Tojo weegu maata cãrẽ wẽjẽ, na ba'atjere do'acu niwĩ. 8 Tu'ajanu'cõ, Abrahã narẽ wecu di'ire, wecu õpẽco, tojo nicã te õpẽco bu'a'a'quere ecacu niwĩ. Na yucupagu doca ba'ari cura narẽ i'anu'cũ co'tecu niwĩ.

9 Sijari masã ba'atu'ajanu'cõ, Abrahãrẽ sërĩtiña'cãrã niwã:

—Mu'u nũmo Sara, ¿no'opu niati?

—Wi'ipu niamo, nicu niwĩ.

10 Cũ tojo yu'ticã tu'ogu, ni'cũ na me'rãcjũ Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—Ape cũ'ma musãrẽ i'agũ a'tiguti tja. Yu'u tocã'rõ a'ticã, mu'u nũmo ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtigosamo.

Sara cũ tojo ucũrĩ cura wi'i sãjãrõ Abrahã s'e'ma ejanu'cã, na tojo ni ucũsere tu'ope'ocã'co niwõ. 11 Abrahã, Sara bucurã waro nicãrã niwã. Sara co be'ti i'ase pe'ti'copu nico niwõ. 12 Tojo weego Sara bujidi'ocũ põtëotico niwõ. A'tiro ni wãcũco niwõ: “¿De'ro weerã ùsã bucurã nimirã, ùsã uaripejase cuobosari?” 13 Ô'acũ pe'e Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weego Sara bujiti? ¿Bucuo nimigõ, põ'rãtigosa'a, ni ëjõpeoweti? 14 Musã tu'oña'cã, ¿yu'ure apeyenojõ weemasitise nibosari? Ape cũ'ma musãrẽ i'agũ a'tiguti tja. Yu'u tocã'rõ a'ticã, mu'u nũmo wĩ'magũ põ'rãtigosamo.

15 A'tere tu'ogo, Sara uigo, a'tiro nico niwõ:

—Yu'u bujigo mejeta weepu.

Ô'acũ core yu'ticu niwĩ:

—Yu'u mas'i; mu'u bujiapu, nicu niwĩ.

Sodoma cjasere Abrahã Ô'acũrẽ sërĩ'que ni'i

16 Be'ro sijari masã wã'cãnu'cã, Sodoma wãmetiri macãpu wa'acãrã niwã. Abrahã narẽ i'atuogu wa'agu, na me'rã wa'acu niwĩ. 17-18 Na tojo wa'ari cura Ô'acũ a'tiro wãcũcu niwĩ: “Abrahã pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro, tutuarã nirãsama. Cũ me'rã nipe'tirã a'ti umucocjãrãrẽ añurõ wa'acã weeguti. Tojo weegu yu'u Sodomacjãrãrẽ weeatjere cãrẽ wererouasa'a. 19 Yu'u cũ põ'rãrẽ, cũ pãrãmerã nituriarãrẽ yu'u bu'esere yu'tidutigu, tojo nicã añuse, diacjũ cjase weeato nígũ, cãrẽ besewu. Na tojo weecã, nipe'tise yu'u ‘Tojo weeguti’ ní'que queoro wa'arosa'a”, ni wãcũcu niwĩ.

20 Tojo weegu Ô'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Sodoma, Gomorracjārā na ña'arō weesetisere tu'oapɯ. Na tojo weese ña'abutiase ni'i. ²¹ Tojo weegu ni'cārōacā yu'u basuta topɯ ñ'agũ wa'aguti. ¿Diacjũta yu'u tu'o'caronojōta ña'abutiario weerā weeti? Tere ñ'atojagɯɯ, añurō masĩgũsa'a majā, nicɯ niwĩ.

²² Be'ro puarā Sodomapɯ wa'acārā niwā. Abrahā pe'e Õ'acũ tiropu tojánicɯ niwĩ. ²³ Cũ pu'tocure wa'a, sērītiña'cɯ niwĩ:

—¿Ña'arā me'rā añurā quē'rārē cō'agũsari? ²⁴ Apetero weerā ti macāpɯre cincuenta añurā nibosama. ¿Tojo nimicā, ti macārē cō'agũsari? Na cincuenta añurā nimicā, ¿de'ro weegu mu'u ti macācjārārē acobojotibosari? ²⁵ Bu'iritirā, bu'iri marĩrā me'rā, narē ni'cārōnojō bu'iritirā weronojō wējēta basiowe'e. Tere weeticā'ña. Mu'u nipe'tirā a'ti turicjārārē besegu ¿queoro weetibosari? nicɯ niwĩ Abrahā. ²⁶ Tojo nicā tu'ogɯ, Õ'acũ yu'ticɯ niwĩ:

—To pūrīcārē ti macā Sodomacjārārē cincuenta añurā bocaejagɯ, nipe'tirā to nirārē acobojoguti, nicɯ niwĩ Õ'acũ. ²⁷ Abrahā ninemocɯ niwĩ tja:

—Mu'u Õ'acũ ni'i. Yu'u pūrīcā masũ mejō nigũ ni'i. Tojo nimigũ, no'o uaro busuma'agũ weronojō mu'urē ucũma'asa'a. ²⁸ ¿Apetero weegu na cincuenta ni'cārā, cinco dijaro nicārē, na cinco ye bu'iri ti macācjārārē cō'agũsari tja?

Õ'acũ a'tiro ni yu'ticɯ niwĩ:

—Na cuarenta y cinco añurā nicārē cō'asome.

²⁹ —¿Cuarenta añurā nicā warore, de'ro weegusari? nicɯ niwĩ Abrahā.

—Na cuarenta nicā quē'rārē, ti macācjārārē cō'asome, nicɯ niwĩ Õ'acũ.

³⁰ Abrahā pe'e sērītiña'nemocɯ niwĩ tja:

—Yu'u me'rā uaticā'ña. Mu'urē apaturi sērītiña'nemogãti. ¿De'ro weegusari treinta añurārē bocaejagɯ waro?

Õ'acũ apaturi nicɯ niwĩ:

—Treinta añurārē bocaejagɯ, ti macācjārārē acobojoguti.

³¹ Abrahā sērītiña'nemosājācɯ niwĩ tja:

—Yu'u wiogɯ, uiro marĩrō mu'urē ucũmiapɯba. Veinte añurā bocaejagɯ, ¿de'ro weegusari?

Õ'acũ yu'ticɯ niwĩ tja:

—Na veinte añurā nicā quē'rārē ti macācjārārē cō'asome.

³² Abrahā sērītiña'tuocɯ niwĩ:

—Yu'u wiogɯ, yu'u me'rā uacɯpa. Mu'urē a'tota sērītiña'tuoguti majā. Ne caribonemosome. ¿De'ro weegusari mu'u, diez dia'cũ añurārē bocaejagɯ?

Õ'acũ nicɯ niwĩ:

—Diez añurā nicā, ti macācjārārē cō'asome.

³³ Õ'acũ Abrahā me'rā ucũtojanɯ'cō, wa'a wa'acɯ niwĩ. Abrahā quē'rā cã ya wi'ipɯ dajatojaa wa'acɯ niwĩ.

19

Õ'acũ Sodoma, Gomorrare cũ ñjũacō'a'que ni'i

¹ Na'ique'ari cura, Õ'acũrē wereco'terā Sodomapɯre etacārā niwā. Na topɯ etari cura Lot, Abrahā acabiji macũ, macā sājārĩ sope tiro dujicɯ niwĩ. To cũ dujiro nipe'tirā masā nerēwɯaro nicaro niwũ. Na etacā ñ'agũ, wã'cãnu'cã, paamu'rique'a, ² narē nicɯ niwĩ:

—Yu'u musārē da'raco'tegu ni'i. Tojo weerā ya wi'ipu cārīrā a'tia. Topu musā du'pocārīrē coerāsa'a. Be'ro ñamiña'cūrō musā wa'aropu yu'rūwā'cārāsa'a.

Cū tojo nicā, yu'ticārā niwā:

—Niwe'e. A'to macā deco cārīrāsa'a.

³ Na tojo nimicā, Lot tutuaro me'rā, “Niwe'e; ya wi'i cārīrāsa'a,” nicu niwī. Cū tojo nica be'ro, na “Jau” ni, cū me'rā wa'acārā niwā. Cū ya wi'ipu sājāa, Lot narē ba'ase da'rebosacu niwī. Cū pā bucuase morēña marisere weebosacu niwī. Na tere ba'acārā niwā.

⁴ Be'ro, na cārīatji dūporo nipe'tirā Sodomacjārā umua, ma'mapjia, bucurā nipe'tirā Lot ya wi'i pu'tore sutuanu'cācārā niwā. ⁵ Na to sutuanu'cā, cūrē caricūcārā niwā:

—¿Umua no'opu niti ñamipu mu'u tiro eta'cārā? Narē o'owīrōña. Numia me'rā weewuasenojōrē weesī'rīsa'a na me'rā, nicārā niwā.

⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Lot cū ya wi'i wijaa, na me'rā ucūgūtigu, sopere añurō bi'acā'cu niwī. ⁷ Narē nicu niwī:

—Yu'u me'rācjārā, narē tojo ña'arō weeticā'ña. ⁸ A'tiro pe'e weeya. Yu'u pō'rā, puarā numia ne ni'cū umu me'rā nitirā numia nima yujupu. Narē wīorēgūti. Musā narē no'o weesī'rīrō weeya. Ā'rā umua yu'u tiro eta'cārā pe'ema, narē ña'arō weeticā'ña. Na yu'u pijio'cārā nima. Narē añurō co'teguti.

⁹ Cū tojo nicā tu'orā, a'tiro yu'ticārā niwā:

—Siape'e wa'aya. Mu'u aperocjū ni'i. Ūsā mu'u dutino'bo'cārā niwe'e. To pūrīcārē ni'cārōacā ūsā narē tojo weesī'rīrō nemorō mu'urē ña'arō weerāti, nicārā niwā.

Na Lore pūrō tuuquenu'cōcārā niwā. Ti wi'i sopere tuupā'rēsī'rīmicārā niwā. ¹⁰ Na tojo weenu'cārī cura sijari masā Lore ñe'e, wi'i po'peapu miisājā wa'acārā niwā. Tojo weetoja, na sopere añurō bi'acā'cārā niwā. ¹¹ Tojo weetojanu'cō, na nipe'tirā sope pu'topu ní'cārā umuarē, ma'mapjiare, bucurārē caperi bajuticā weecārā niwā. Caperi bajutirā, ti wi'ipu sājāasī'rīrā, sopere a'masijarā, pōtēotia wa'acārā niwā. Ne bocaticārā niwā.

¹² Wi'i po'peapu sijari masā Lore sērītiña'cārā niwā:

—¿A'tore āpērā mu'u acawererā marīti? Nipe'tirā mu'u pō'rā umua, numia, mu'u bujisumua, nipe'tirā mu'u acawererā a'ti macā nirārē apero yoropu miaña. ¹³ A'ti macārē cō'ape'ocā'rāsa'a. Ō'acū a'ti macācjārā na peje ña'arō weesetise queti tu'oami. Tojo weegu ūsārē a'ti macārē cō'adutigu o'oāmi, nicārā niwā.

¹⁴ Na tojo nicā tu'ogu, Lot cū bujisumua niajārē weregu wa'amicu niwī. Narē nicu niwī:

—Wā'cānu'cāña. A'ti macārē wijayá. Ō'acū a'ti macārē cō'agūtigu weemi, nicu niwī.

Cū bujisumua niajā cū tojo nisere, “Tojo nima'acū weemi,” ni wācūcārā niwā. ¹⁵ Cū na me'rā ucūrī cura bo'rearo weecaro niwā. Tojo weerā Ō'acūrē wereco'terā tutuaro me'rā cūrē nicārā niwā:

—¡Quero! Mu'u numo, mu'u pō'rā numiarē sojaro me'rā aperopu miaña. Wa'aya ūsā a'ti macārē ūjūacō'acā, wērīsī'rītirā, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nimicā, Lot sojaticu niwī. Cū umuñarō wa'aticā ī'arā, na cū omocārē ñe'e, miacārā niwā. Ō'acū cūrē pajaña'gū, tojo weeduticu niwī. Lot numo, cū pō'rā numia quē'rārē macā sumutopu miacārā niwā. ¹⁷ Na macāpu wijāca be'ro ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu narē nicu niwī:

—¡Omaña catiſi'rĩrã! Ne majãmiĩ'atõrõticã'ña. Wẽriſi'rĩtirã, a'tore ne tojanũ'cãtirãta, ũrũpagurũ wa'aya.

¹⁸ Lot pe'e narẽ nicũ niwĩ:

—Yu'u wiorã, ũrũgũpure wa'adutiticã'ña. ¹⁹ Musã yu'ure añurõ weet-
amuapũ. Yu'u wẽribo'cure musã yu'rũoapũ. Yu'u ũrũgũpure ejatibosa'a.
To wa'ari curata macãrẽ ũjũase yu'ure emuejãbosa'a. Tojo weegũ yu'u
ma'a deco wẽriboſa'a. ²⁰ Topũ wa'aronojõ o'ogu, ni'cã macã pu'toacã nirĩ
macãpũ wa'adutiya. Ti macã cã'macãcã ni'i. Topũ wa'agũ, yu'rũgusa'a,
nicũ niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũrẽ wereco'tegũ cãrẽ nicũ niwĩ:

—Jau, mũ'u ní'caronojõta weeguti. Si macã, mũ'u nĩca macãrẽ
ũjũacõ'asome. ²² ¡Quero, si macãpũ omawã'cãña! Mũ'u etaticãma,
ne apeye macãrĩrẽ ũjũacõ'ano'ña marĩrõsa'a. Mũ'u etãca be'ropũ
ũjũacõ'ano'rõsa'a, nicũ niwĩ.

Ti macã cã'macãcã niyuro, Zoar wãmeticarõ niwũ.

²³ Lot Zoapũ etacã, bo'rearo weecaro niwũ. ²⁴ Cũ topũ etãca be'ro
Õ'acũ Sodoma, Gomorra bu'ipũre pecame'e, tojo nicã azufre acoro pejaro
weronojõ ũjũdijaticã weecũ niwĩ. ²⁵ Cũ te macãrĩrẽ ũjũacõ'acã, to nimi'que
nipe'tise ũjũpe'tia wa'acaro niwũ. Ti macã nimi'cãrã wẽripe'tia wa'acãrã
niwã. Na otese nimi'que quẽ'rã ũjũpe'tia wa'acaro niwũ. ²⁶ Tojo wa'ari
cura Lot nũmo cã be'ro sirutuco nimiwõ. Tojo sirutugo, majãmiĩ'atõrõco
niwõ. Totã co moa tuturo dojonũ'cã wa'aco niwõ.

²⁷ Ape nũmũ te macãrĩ ũjũacõ'aca be'ro Abrahã cã Õ'acũ me'rã
ucũ'caropũ wa'acũ niwĩ. ²⁸ Topũ wa'agũ, Sodoma, Gomorra ní'caro
nipe'tiro ti papũre ĩ'aquejocũ niwĩ. Yoaropũ cã ĩ'acã, pã na ũjũarõ o'me
mũjãrõ weronojõ o'mepu'sumorõcaro niwũ. ²⁹ Ti pa'tiropũ nise macãrĩ
Lot ní'carore ũjũacõ'agũ, Õ'acũ Abrahãrẽ wãcũcũ niwĩ. Tojo weegũ te
macãrĩ ũjũacõ'ase dũporo wẽriĩ ní'gũ, Lore apesepũ miacũ niwĩ.

Moabita masã, tojo nicã amonita masã masãbajuanũ'cã'que ni'i

³⁰ Be'ro Lot uigu, Zoapũre tojanemosĩ'rĩticũ niwĩ. Tojo weegũ cã põ'rã
puarã numia me'rã ũrũpagurũ wa'acũ niwĩ. Topũ wa'a, na ĩ'tiarã ni'cã
ũtã tutipũ nisetiũcãrã niwã. ³¹ Ni'cã nũmũ masã ma'mio co acabijore
nico niwõ:

—Marĩ pacũ bucũ nimi majã. Marĩ nirõpũre marĩrẽ nũmotigũnojõ
ne ni'cũ marĩmi. Tojo weero nipe'tirã masã weewuasenojõrẽ weeta
basiowe'e. ³² Tojo weerã marĩ pacũre que'acã weerã. Cũ que'aca be'ro
cũ me'rã cãjĩrã. Tojo weerã marĩ cũ me'rã põ'rãtirãsa'a.

³³ Ti ñami na pacũre que'ato nĩrã, u'sedũcaco vino tĩacãrã niwã. Be'ro
masã ma'mio cũ me'rã cãjĩco niwõ. Cũ pe'e co tojo weesere ne tu'oña'ticũ
niwĩ. Co dijaacã quẽ'rãrẽ, ne tu'oña'ticũ niwĩ. ³⁴ Ape nũmũ masã ma'mio
co acabijore nico niwõ:

—Ñamica'a ñami yu'u marĩ pacũ me'rã cãjĩapũ. A'ti ñami quẽ'rãrẽ cãrẽ
que'acã weerã. Tojo weego mũ'u cũ me'rã cãjĩgõ wa'apa. Tojo weerã
marĩnũcũ põ'rãtirãsa'a.

³⁵ Na ní'caronojõta weecãrã niwã. Na pacũre que'adutirã, u'sedũcaco
vino tĩacãrã niwã tja. Du'sago co pacũ me'rã cãjĩco niwõ. Lot pe'e ne
tu'oña'ticũ niwĩ. Co dijaacã quẽ'rãrẽ, ne tu'oña'ticũ niwĩ. ³⁶ Na tojo
weetjãrã, Lot põ'rã numia na pacũ me'rã puarãputa põ'rãticãrã niwã.

³⁷ Be'ro masã ma'mio ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũrẽ Moab wãmeyeco

niwõ. Cũ moabita masã ñecũ nicu niwĩ. ³⁸ Du'sago quẽ'rã macũtico niwõ. Cũrẽ Ben-ammi wãmeyeco niwõ. Cũ amonita masã ñecũ nicu niwĩ.

20

Abrahã, tojo nicã Abimelec ye cjase ni'i

¹ Abrahã cũ ní'caro cõ'awã'cãgũ, Neguev wãmetiropu wa'acu niwĩ. Cũ Cades, tojo nicã Shur wa'teropu tojacu niwĩ. Tita cũ Gerar wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. ² Cũ topu ní'gũ, cũ nũmo Sarare “Yũ'u acabijo nimo”, ni werecu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'o, Geracjũ wiogũ Abimelec Sarare nũmotiguti ní'gũ, miidutigũ o'ócu niwĩ. ³ Ti ñami Õ'acũ Abimelere quẽ'erõpu a'tiro nicu niwĩ: “Mũ'u wẽrĩgũsa'a. Mũ'u miidutigũ o'o'co marãputigo nimo”.

⁴ Abimelec pe'e Sara me'rã ne niticu niwĩ yujupu. Tojo weegu Õ'acũrẽ yu'ticu niwĩ: “Yũ'u wiogũ, yu'u ña'arõ weetimicã, ¿yu'ure, tojo nicã a'ti macãcjãrã quẽ'rãrẽ wẽjẽgũsari? ⁵ Abrahã basuta yu'ure, ‘Co yu'u acabijo nimo’, niãmi. Co quẽ'rã, ‘Yũ'u ma'mi nimi’, niãmo. Tojo weegu ‘Marãpu moogõ nimo’, ni wãcũgũ, tojo weeasu. Ne ña'arõ weetiãpu”, nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo nisere tu'o, Õ'acũ Abimelere quẽ'erõpu yu'ticu niwĩ: “Yũ'u masĩ'i. Mũ'u añurõ wãcũse me'rã tojo weeapu. Tojo weegu mũ'u co me'rã cãjĩsĩ'ricã cã'mota'apu. Mũ'u co me'rã ní'gũ, yu'ure ña'arõ wéegũ weronojõ weeboapã. ⁷ Ni'cãrõacã pũrĩcãrẽ co marãpũre wiaya tja. Cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nimi. Mũ'urẽ wẽrĩticã'to ní'gũ, mũ'u ye cjasere sãrĩbosagusami. Mũ'u cũ nũmorẽ wiatigũ pũrĩcã, mũ'u, mũ'u yarã nipe'tirã me'rã wẽrĩgũsa'a”, nicu niwĩ.

⁸ Ape nũmu bo'reacãpu Abimelec wã'cã, cũrẽ da'raco'terãrẽ pijio, cũ quẽ'erõpu ï'a'quere werecu niwĩ. Tere tu'orã, pũrõ uicãrã niwã. ⁹ Narẽ wérẽca be'ro Abrahãrẽ pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weeati mũ'u ãsãrẽ? ¿Ñe'enojõ yu'u mũ'urẽ ña'arõ wee'que wapa to cã'rõjo yu'ure, tojo nicã yarãrẽ ña'abutiãro tojacã weemiati? Mũ'u yu'ure tojo wee'que ne ni'cũ tojo weeya marĩsere weeapu. ¹⁰ ¿De'ro weegu tojo weeati? ¿Ñe'enojõrẽ wãcũgũ, tojo weeati? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

¹¹ Abrahã cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yũ'u a'tiro wãcũcãti. “A'topu Õ'acũrẽ ne ãjõpeotisama”, nicãti. Yũ'u, “Yũ'u nũmo nimo” nicãrẽ, “Yũ'ure wẽjẽbosama”, ni wãcũasu. ¹² Diãcjũta ni'i. Co yu'u acabijota nimo. Yũ'u pacu macõ nimo. Paco pe'e apego nimo. Tojo weegu core nũmotiwũ. ¹³ Yũ'u pacu tiropu ní'cu Õ'acũ dutiro me'rã wijagu, core a'tiro niwũ: “No'o marĩ wa'aro etago, ãpẽrãrẽ, ‘Yũ'u ma'mi nimi’, niña”, niwũ.

¹⁴ Na tojo ucũca be'ro, Abimelec Abrahãrẽ oveja, wecuã o'ocu niwĩ. Tojo nicã da'raco'terã mũuã, numia o'ocu niwĩ. Abrahãrẽ cũ nũmo Sarare wiãcu niwĩ. ¹⁵ Abimelec Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—A'ti di'ta ya di'ta ni'i. No'o mũ'u tu'saro mũ'u niatjore beseya.

¹⁶ Sarare a'tiro nicu niwĩ:

—Mũ'u ma'mirẽ mil niyeru cujiri wapabũjuse cujirire o'oapu. Te me'rã mũ'u me'rã nirã mũ'urẽ ne mejẽcã wãcũsome. Tojo weego na ï'orõpu bu'iri marĩgõ tojagosa'a, nicu niwĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Abimelec tojo ní'ca be'ro, Abrahã Õ'acũrẽ sãrĩbosacu niwĩ. Abimelec Sarare mia'que bu'iri cũ nũmorẽ, narẽ da'raco'terã numiarẽ, nipe'tirã cũ ya wi'i nirãrẽ Õ'acũ põ'rãtimasãticã weecu niwĩ. Abrahã narẽ

sēriḃosáca be'ro Ō'acũ narē yu'rucɔɔ niwĩ. Tojo weerã na pō'rātimasĩcãrã niwã tja.

21

Abrahã macũ Isaa baja'que ni'i

¹ Ō'acũ cũ ní'caronojōta Sarare añurō weecu niwĩ. Cũ, “Mũ'u wĩ'magũ cɔgosa'a”, ní'que queoro wa'acã weecu niwĩ. ² Tojo weego nijĩpaco tojaco niwō. Be'ro Abrahã cũ bucu waro nimicã, wĩ'magũrē wuabosaco niwō. Ō'acũ cũrē “Ape cũ'ma musãrē ĩ'agũ a'tiguti tja; yu'u tocã'rō a'ticã, mũ'u nũmo ni'cũ wĩ'magũ pō'rātigosamo” ní'quere queoro wa'acã weecu niwĩ. ³ Sara Abrahãrē pō'rātibosa'cure, Isaa wãme ò'ocɔ niwĩ. ⁴ Be'ro Ō'acũ cũrē duti'caronojōta wĩ'magũ cũ ocho nũmũrĩ bajuáca be'ro Abrahã cũ ò'rēcju yapa caserore yejecō'acɔ niwĩ. ⁵ Cũ macũ Isaa bajuácaterore Abrahã cien cũ'marĩ cuocu niwĩ. ⁶ Tojo weego Sara a'tiro wãcũco niwō: “Ō'acũ yu'ure e'cati, bujicã weemi. Tojo weerã ‘Sara wĩ'magũ wuapo’ nise quetire tu'orã, nipe'tirã yu'ure e'catitamurãsama. ⁷ ¿Noa Abrahãrē, ‘Sara wĩ'magũ wuabosagosamo’ nibopari? Ne ni'cũ tojo nitimicã, cũ bucu waro nigũrē yu'u ni'cũ wĩ'magũ pō'rātibosawu”, ni wãcũco niwō.

Agar; Ismae Abrahã ya wĩ'i ními'cãrãrē cō'awĩrō'que ni'i

⁸ Isaa bucu, cũ mi'rĩdu'uri nũmũrē Abrahã pajiri bosenuwu weecu niwĩ. ⁹ Tojo weeri curare Sara Agar macũ Abrahãrē wuabosa'cu Isaare bujicã'cã ĩ'aco niwō. ¹⁰ Tojo weego co Abrahã tiro wa'a, a'tiro nico niwō: —Sico da'raco'tego macũ mũ'u wēricã be'ro, mũ'u ye ní'quere ne ñe'esome. Yu'u macũ Isaa pe'e ñe'egũsami. Tojo weegu da'raco'tegore, co macũ me'rãta cō'awĩrōcã'ña, nico niwō.

¹¹ Co tojo nicã tu'ogu, Abrahã cũ macũ Ismaere ma'ígũ, pũrō bujaweticu niwĩ. ¹² Ō'acũ pe'e cũrē nicu niwĩ: “Narē sō'owaro wãcũque'titicã'ña. Sara duti'caronojōta weeya. Isaa me'rã mũ'u pãrãmerã nituriarãsama. ¹³ Da'raco'tego macũ pe'ere a'tiro weeguti. Cũ quē'rãrē, pãjãrã cũ pãrãmerã nituriacã weegusa'a. Mũ'u macũ niyucã, pajiri di'tacjãrã nirãsama”, nicu niwĩ Ō'acũ.

¹⁴ Ape nũmu ñamiña'cũrō Abrahã Agare pã, aco ajuro wa'icɔ casero me'rã wéeca ajurore co sē'emapu miið'ocɔ niwĩ. Core, co macũ me'rã we'riti, narē wa'aduticu niwĩ. Co wa'a, no'o uaro yucu marĩrō, masã marĩrōpu Beerseba wãmetiropu sijabaque'atico niwō. ¹⁵ Aco pe'ticã ĩ'agō, co macũrē yucusti docapu cũuco niwō. ¹⁶ “Cũ wēricã ĩ'asĩ'rĩtisa'a” nígō, yoacureropu wa'a, dujico niwō. Co topu dujiri cura cũ utinũ'cãcu niwĩ.

¹⁷ Ō'acũ co macũ uticã tu'ocɔ niwĩ. Cũ tojo weecã tu'ogu, cũ basuta nimigũ, cũrē weroco'tegu weronojō upusãjãnu'cã,* u'musepu ucũdijocu niwĩ: “¿Agar, de'ro wa'ati? Uiticã'ña. Ō'acũ mũ'u macũ uticã tuomi. ¹⁸ Wã'cãnu'cãña. Mũ'u macũrē wejewa'cõnu'cõña. Cũ me'rã pajiri di'tacjãrã wa'acã weeguti”, nicu niwĩ.

¹⁹ Tojo níca be'ro Ō'acũ Agare ni'cã pe aco wijari pe ĩ'abocacã weecu niwĩ. Co wa'icɔ casero me'rã wéeca ajuropu aco poseye, co macũrē tĩaco niwō. ²⁰ Ō'acũ co macũrē añurō weetamucu niwĩ. Cũ bucu, yucu marĩrō, masã marĩrōpu nicã'cu niwĩ. Topu nígũ, bucatjē me'rã buemu'sigũ wa'acɔ niwĩ. ²¹ Cũ yucu marĩrō, masã marĩrōpu Parán wãmetiropu nirĩ cura, cũ paco, Egipocjōrē cũ nũmo niacjore bocabosaco niwō.

* 21:17 21.17 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

Abrahã Abimelec me'rã na apo'que ni'i

²² Titare Abimelec Abrahã me'rã ucũgũ wa'acũ niwĩ. Tojo nicã cũ yarã surara wioꝑũ Ficol wãmetigũ me'rã wa'acũ niwĩ. Cũ Abrahãrẽ nicũ niwĩ:

—Nipe'tise mu'u weesere Ô'acũ mu'urẽ weetamusami. ²³ Tojo weegu Ô'acũ tu'oropũ mu'u a'tiro weecã uasa'a. Yu'ure, yu'u põ'rãrẽ, yu'u pãrãmerãrẽ ne mejẽcã weeticã'ña. Yu'u mu'urẽ wée'caronojõta yu'ure añurõ weeya. Mu'u apesecjũ nimigũ, ãsã ya di'tapũ ni'i. A'ti di'tacjãrã quẽ'rãrẽ añurõ weeya. “Ô'acũ wãme me'rã tojota weeguti” niña, nicũ niwĩ Abimelec.

²⁴ Abrahã a'tiro ni yu'ticũ niwĩ:

—Ô'acũ tu'oropũ mu'u tojo ni'caronojõta añurõ weeguti.

²⁵ Tojo nica be'ro Abrahã Abimelere a'tiro nicũ niwĩ:

—Mu'urẽ da'raco'terã yu'u aco waari pere ã'macãrã niama. ²⁶ Abimelec pe'e cũ tojo nicã tu'ogũ, cãrẽ nicũ niwĩ:

—Ne masĩtasũ, noa tojo weero weepã. Mu'u yu'ure ne weretiapũ. Ni'cãcãpũta ne tu'ogũ wee'e, nicũ niwĩ Abimelec.

²⁷ Tojo nica be'ro Abrahã ovejare, wecuare mii, Abimelere o'ocũ niwĩ. Cũ tojo o'óca be'ro, ti numũta “A'tiro weerãti”, ni a'merĩ apocãrã niwã.

²⁸ Na tojo wéeca be'ro Abrahã siete oveja numia wĩ'marãrẽ apesepũ oveja marĩrõpũ cũucũ niwĩ. ²⁹ Abimelec cũ tojo weecã ã'agũ, sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u ã'rã siete ovejare apesepũ cũuati?

³⁰ Abrahã cãrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Ã'rã siete ovejare miiña. Narẽ miigũ, “A'ti pe aco waari pe Abrahã se'eca pe ni'i”, ni ã'agũsa'a.

³¹ Na puarã “A'tiro weerãti” ni apo'caro nitjãrõ, na nirõpũ Beerseba wãme õ'ono'caro niwã.

³² Na a'merĩ apóca be'ro Beerseba wãmetiropũ ni'cãrã Abimelec, Ficol filisteo ya di'tapũ dajatojaacãrã niwã. ³³ Beersebapũ Abrahã ni'cãgũ yucũgũ tamarisco wãmeticjũ otecũ niwĩ. Topũ Ô'acũ catinu'cũgũrẽ sãrĩcũ niwĩ. ³⁴ Abrahã yoacã filisteo ya di'tapũ nicũ niwĩ.

22*Abrahãrẽ Ô'acũ “¿Diacjũta yu'ure ãjõpeomiti?” cũ ní'que ni'i*

¹ Yoáca be'ropũ Ô'acũ Abrahãrẽ “¿Diacjũta yu'ure ãjõpeomiti?” ní'gũ, cãrẽ pisucũ niwĩ.

—¿Abrahã! nicũ niwĩ.

Cũ tojo pisucã tu'ogũ, Abrahã, “A'to ni'i”, ni yu'ticũ niwĩ.

² Cũ yu'tica be'ro Ô'acũ cãrẽ nicũ niwĩ:

—Mu'u macũ, ni'cũ nigũrẽ, mu'u uputu ma'igũ Isaare aperopũ Moriah wãmetiri di'tapũ miaña. Topũ etagũ, ãrũgũ, mu'urẽ ã'ocjũpũ mujãña. Tigũ bu'ipũ cãrẽ wa'icũre wẽjẽ ãjũamorõpeogũ weronojõ weeya, nicũ niwĩ.

³ Ape numũ bo'reque'ari cura, Abrahã wã'cãnu'cã, cũ burro bu'ipũ dujiri caserore peocũ niwĩ. Tojo weetu'ajanu'cõ, peca, cũ ãjũamorõpeoatjere paawa'acũ niwĩ. Cũ macũ, tojo nicã cãrẽ da'raco'terã puarã me'rã téé Ô'acũ cãrẽ were'caropũ wa'acũ niwĩ. ⁴ I'tia numũ be'ro Abrahã Ô'acũ cãrẽ wa'aduti'carore yoaropũ ã'acũ niwĩ. ⁵ Tojo weegu cãrẽ da'raco'terãrẽ nicũ niwĩ:

—Musã burro me'rã a'to tojayá. Yu'u, yu'u macũ me'rã sõ'opũ Ô'acũrẽ e'catipeorã wa'arã wee'e. Tojo weetoja, musã tiro tojatirãsa'a tja.

⁶ Abrahã Õ'acũrẽ wa'icũ ãjũamorõpeoatje pecare Isaare miaduticũ niwĩ. Cũ pe'e pecame'e, tojo nicã di'pjĩ miacũ niwĩ. Na pũarã ni'cãrõ me'rã wa'acãrã niwã. ⁷ To be'roacã Isaa cũ pacũre nicũ niwĩ:

—¡Pacũ!

—¿Ñe'enojõ ɰati, macũ? ni yũ'ticũ niwĩ.

Isaa cũrẽ sērītiña'cũ niwĩ:

—Marĩ peca, tojo nicã pecame'e cũo'o. ¿Oveja wĩ'magũ marĩ ãjũamorõpeoacjũ no'opũ niti?

⁸ Abrahã cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Macũ, Õ'acũ marĩrẽ ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ o'ogũsami, nicũ niwĩ.

Tojo ni, na pũarã sijawã'cãcãrã niwã.

⁹ Õ'acũ Abrahãrẽ were'caropũre etarã, Abrahã wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoatjore ni'cã mesã ỹtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, pecare to bu'ipũ seepeocũ niwĩ. Seepeotoja, cũ macũrẽ dũ'te, peca bu'ipũ peocũ niwĩ. ¹⁰ Seepeotoja, cũ macũrẽ wějẽgũti nígũ, di'pjĩrẽ miicũ niwĩ.

¹¹ Cũ tojo weeri cura Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã, * ɰ'mũsepũ cũrẽ pisudijocũ niwĩ:

—¡Abrahã!

Abrahã cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—A'tota ni'i, nicũ niwĩ.

¹² —Mũ'ũ macũrẽ ne mejẽcã weeticã'ña. Ni'cãrõacã yũ'ũ masĩ'i. Mũ'ũ yũ'ũre, “Yũ'ũ macũ ni'cũ nigũrẽ mũ'ũrẽ o'osome”, ne nitiapũ. Tojo weegũ yũ'ũ masĩ'i mũ'ũ yũ'ũre wiopesase me'rã ĩ'a'a, nicũ niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicã, Abrahã ĩ'aoo, ni'cũ oveja ɰmũ ni'cã yucusti wa'teropũ cũ capesa'ripũ su'rinu'cũgũrẽ ĩ'acũ niwĩ. Tojo wee cũrẽ ñe'e, wějẽ Õ'acũrẽ e'catise o'ogũ, ãjũamorõpeocũ niwĩ. Cũ macũrẽ wějẽbo'cũ oveja pe'ere wějẽcũ niwĩ. ¹⁴ Be'ro Abrahã tojo wee'carore a'tiro wãme õ'ocũ niwĩ: “Õ'acũ marĩrẽ dũ'sasenojõrẽ o'omi”. Tojo weero ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ “Tigũ Õ'acũ yagũ ỹrũgũrẽ marĩrẽ dũ'sasenojõrẽ o'ogũsami”, nino'o.

¹⁵ Apaturi Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã, ɰ'mũsepũ Abrahãrẽ pisudijocũ niwĩ tja. ¹⁶ A'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro niami: “A'te mũ'ũ wee'quere masĩ'i. Yũ'ũre, ‘Yũ'ũ macũ ni'cũ nigũrẽ mũ'ũrẽ o'osome’, ne nitiapũ. Tojo weegũ yũ'ũ basu yũ'ũ wãme me'rã mũ'ũrẽ añurõ wa'acã weeguti. ¹⁷ Mũ'ũrẽ peje añuse weeguti. Mũ'ũ pãrãmerã nituriarãrẽ ñocõa weronojõ, tojo nicã pajiri maa sumuto nucũpori weronojõ pãjãrã wa'acã weeguti. Apeyema narẽ ĩ'atu'tirãrẽ docaque'acã weerãsama. ¹⁸ Mũ'ũ yũ'ũre añurõ ẽjõpeose wapa mũ'ũ pãrãmerã me'rã nipe'tirã a'ti ɰmũcocjãrã añurõ weeno'rãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁹ Be'ro Abrahã cũrẽ da'raco'terã tiropũ dajatojaacũ niwĩ. Nipe'tirã ni'cãrõ me'rã Beerseba wãmetiropũ wa'acãrã niwã. Topũ Abrahã nisetiicũ niwĩ.

Nacor põ'rã ye cjase ni'i

²⁰ Yoáca be'ropũ Abrahã cũ acabiji Nacor ye quetire tũ'ocũ niwĩ. Nacor nũmo Milca wĩ'marãrẽ cũrẽ põ'rãtibosaco niwõ. ²¹ Uz wãmetigũ bajuamũ'tã'cũ niwĩ. Cũ be'rore cũ acabiji Buz bajuacũ niwĩ. Buz be'rore Kemuel, Aram pacũ nicũ niwĩ. ²² Be'ro a'ticũrã bajuanemocãrã niwã: Quesed, Hazo, Pildas, Jidlaf, Betuel. ²³ Ā'ĩ Betuel Rebeca pacũ nicũ niwĩ. Ā'rã ochore Abrahã acabiji Nacor, Milca me'rã põ'rãticãrã niwã.

* **22:11** 22.11 ĩ'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

24 Āpērā Nacor nūmo Milca pe'su Reúma pō'rā Teba, Gaham, Tahas, Maaca nicārā niwā.

23

Sara wērī'que ni'i

1 Sara ciento veintisiete cū'marī catico niwō. 2 Ticuse cū'marī cūgo, Quiriat-arba wāmetiropu Canaá di'ta nirī macāpu wērīco niwō. Quiriat-arba, apetero Hebrō pisuno'caro niwū. Abrahā Sara wērīcā ī'agū, uti, dūjasewā'acu niwī. 3 Tojo uti, co wērī'co tiropu ní'cu wija, hitita masā nirōpu na me'rā ucūgū wa'acu niwī. A'tiro nicu niwī:

4 —Yū'u masā wa'teropure apesecjū nimicā, ni'cā ūtā tuti yū'u nūmorē yaatji tutire duaya.

5 Cū tojo nicā tū'orā, hitita masā cūrē yū'ticārā niwā:

6 —Ēsārē tū'onīña yujupu. Mū'u ūsā wa'terore ni'cū Ō'acū bese'cu, wiogu macū weronojō ni'ī. Tojo weegu mū'u nūmorē ūsā ye ūtā tutiri wa'tero añurī tutipu yaaya. Ne ni'cū ūsā wa'teropu nigū, “Ya tuti ni'ī, yaaticā'ña”, nisome.

7 Tojo weegu Abrahā wā'cānū'cā, hitita masārē paamu'rīque'a, 8 narē nicu niwī:

—To pūrīcārē masā yū'u nūmorē a'to yaacā ūarā, Efrō, Zohar macūrē a'tiro ni sērībosaya. 9 Ni'cā ūtā tuti Macpela wāmetiri tuti cū ya di'ta nitūoro nirī tutire yū'ure duato. Yū'u ti tuti wapatiro ejatuaro wapayeguti. Yū'u tore duugu, masā wa'teropu yaari tuti cuogusa'a.

10 Efrō hitita masū na wa'teropu dujicu niwī. Tojo weegu nipe'tirā cū acawererā tū'oropu, tojo nicā nipe'tirā macā sājārī sope tiro yū'ruarā tū'oro a'tiro nicu niwī:

11 —Niwe'e, yū'u wiogu. Añurō tū'oya. Yū'u mū'urē ti di'tare, tojo nicā ti di'tapu nirī tutire wapamarīrō o'oguti. Yū'u acawererā tū'oropu mū'urē ti di'tare o'o'o. Mū'u nūmorē yaaya majā.

12 Abrahā pe'e apaturi tocjārā masārē paamu'rīque'acu niwī tja. 13 Tojo wee, masā to nirā tū'oro Efrōrē nicu niwī:

—Yū'ure tū'oya. Ti di'ta wapa queoro wapayeguti. Mū'u “Jau”, nicā, topu yū'u nūmorē yaaguti majā.

14 Cū tojo nicā, Efrō yū'ticu niwī tja:

15 —Wiogu, yū'ure tū'oya. Ti di'ta cuatrocientos niyeru cujiri wapati'i. Ti di'ta wapatire ucūnemoticārā. Mū'u nūmorē yaagu wa'aya, nicu niwī.

16 Abrahā, “Jau” ni, Efrō hitita masā ī'orōpu tocārō wapati'i ní'carore cuatrocientos niyeru cujirire wapayecu niwī. Tocjārā duari masā wapaye'caronojōta wapayecu niwī. 17-18 Tojo weero nipe'tise Efrō dua'que di'ta Abrahā ye tojacaro niwū. Ūtātuti, yucupagu nipe'tise cū ye tojacaro niwū. Ti di'ta Macpela wāmeti'caro niwū. Mamre mujīpū mujātiro pe'e tojacaro niwū. Hitita masā, tojo nicā nipe'tirā ti macā sājārī sopere yū'ruarā ī'orōpu wapayecu niwī.

19 Be'ro Abrahā cū nūmo Sarare ūtā tutipu yaacu niwī. Ti tuti Macpela wāmetiropu Mamre mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū. Totā tja apetero Hebrō wāmeti'caro niwū. Canaá wāmetiri di'tapu tojacaro niwū. 20 Tojo weero ti di'ta, ūtā tuti topu nirī tuti, hitita masā Abrahā cū acawererārē yaatjore duacārā niwā.

24

Abrahā Isaa nūmo niacjore a'mabosa'que ni'i

1 Abrahã bũcũ waro nicũ niwĩ. Nipe'tise cũ weesetise me'rã Õ'acũ cũrẽ añurõ wa'acã weecũ niwĩ. 2 Ni'cã numũ cũrẽ da'raco'tegũ ãpẽrã yũ'ruoro bũcũ nigũrẽ pijicũ niwĩ. Cũ nipe'tise Abrahã cũosere ï'anũrũgũ nicũ niwĩ. Abrahã cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'u omocãrẽ ya usó docapũ cũuña. 3 Õ'acũ marĩ wiogũ u'muse, di'ta wee'cũ wãme me'rã mũ'u "A'tiro weeguti" nicã uasa'a. Ne yũ'u macũ Isaare a'to Canaá yũ'u nirĩ di'tacjõ me'rã numoticã weeticã'ña. 4 Tojo weetigũ, ya di'tapũ wa'a, yũ'u acawererã numia wa'teropure cũ numo niacjore besegũ wa'aya.

5 Cũrẽ da'raco'tegũ yũ'ticũ niwĩ:

—Co numio yũ'u me'rã a'tisĩ'ríticã, ¿de'ro weegusari? ¿Tojo weecãma, yũ'u mũ'u macũrẽ mũ'u wijawã'cãtica di'tapure miagũsari?

6 Abrahã cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Niwe'e. Topũ yũ'u macũrẽ miaticã'ña. 7 Yũ'u wiogũ Õ'acũ u'musecjũ, yũ'u pacũ ya wi'ĩ ní'cure, tojo nicã yũ'u acawererã ya di'tapũ ní'cure miĩwĩorẽwĩ. Miĩwĩorẽ, a'ti di'tare "Mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti", niwĩ. Cũta mũ'u dũporo cũrẽ wereco'tegure o'oyugusami. Tojo weegũ mũ'u yũ'u macũ numo niacjo tocjõrẽ boca, miitigusa'a. 8 Co numio mũ'u me'rã a'tisĩ'ríticã, yũ'u mũ'urẽ "Tojo weegusa'a" ní'que tojo tojacã'rõsa'a. Mejõ yũ'u macũrẽ topũ ne miaticã'ña, nicũ niwĩ.

9 Tojo wee cũrẽ da'raco'tegũ cũ ya omocãrẽ cũ wiogũ Abrahã usó docapũ ñapeocũ niwĩ. Be'ro "Õ'acũ tũ'oropũ diacjũta weeguti mũ'u duti'quere", nicũ niwĩ.

10 Be'ro cũ wiogũ yarã cameyoa diez, tojo nicã apeye peje añuse Abrahã cũ o'oatjere miicũ niwĩ. Tere mii, Nacor wãmetiri macã, Mesopotamia di'tapũ wa'acũ niwĩ. 11 Abrahãrẽ da'raco'tegũ ti macã sumuto ejari cura, na'ique'aro weecaro niwũ. Ti horata numia aco waarã wa'acãrã niwã. Cũ pe'e cameyoare aco waari pe tiro soodutigũ cũucũ niwĩ.

12 Tojo weetoja, Õ'acũrẽ a'tiro sãrĩcũ niwĩ: "Õ'acũ, yũ'u wiogũ Abrahã ãjõpeogũ, ni'cãcãrẽ yũ'ure añurõ wa'acã weeya. Yũ'u wiogure mũ'u ma'isere ï'oña. 13 A'to aco waari pe tiro tojánígũti yujupũ. A'tocjãrã numia aco waarã a'ticã, 14 yũ'u ni'cõrẽ a'tiro nigũti: 'Acoture miidijoya. Sĩ'rĩgũtigũ wee'e.' Co 'Sĩ'rĩña. Mũ'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tĩagõti,' tojo yũ'tigo cõta mũ'u bese'co mũ'urẽ da'raco'tegũ Isaa numo niacjo nigõsamo. Mũ'u tojo weecã ï'agũ, 'Diacjũta yũ'u wiogũ Abrahãrẽ añurõ weemi', nigũsa'a", nicũ niwĩ.

15 Cũ Õ'acũrẽ sãrĩtu'ajaticãta, ni'cõ numio acotũ wãawã'cãtigore ï'acũ niwĩ. Co Rebeca, Betuel macõ nico niwõ. Betuel Milca, Nacor macũ nicũ niwĩ. Nacor Abrahã acabiji nicũ niwĩ. 16 Rebeca añugõ nico niwõ. Ne ni'cũ umũ me'rã niña'tico niwõ. Aco waari pepũ bu'a, acore waamii, majãgõ weeco niwõ. 17 Co majãcã ï'agũ, Abrahãrẽ da'raco'tegũ pe'e omasirutuwã'cã, core ãmũeja, nicũ niwĩ:

—Mũ'u yũ'ure pajaña'cureya. Aco mũ'u waa'quere cã'rõ tĩaña.

18 —Jau, sã'rĩgũ a'tia, nico niwõ.

Tojo wee, acoture miidijo, cũrẽ tĩaco niwõ. 19 Cũ sã'rĩtojãca be'ro, Rebeca cũrẽ nico niwõ:

—Mũ'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ miibosago wa'agoti. Na sã'rĩsĩ'rĩrõ põtẽorõ sã'rĩrãsama, nico niwõ.

20 Nipe'tirã cameyoa sã'rĩato nígõ, pejetiri acore waa, umũñarõ me'rã na sã'rĩrĩ co'ropũ piosãamujãco niwõ. 21 Co tojo weesere ï'agũ, Abrahãrẽ da'raco'tegũ "Yũ'u a'topũ a'ticã, Õ'acũ cũ 'A'tiro weeguti' ní'quere

¿diacjũta weegusari?”, ni tu'oña'gũ, tojo i'acã'cu niwĩ. ²² Cameyoya sĩ'rĩtu'ajaca be'ro, Abrahãrẽ da'raco'tegu ã'quẽa yoosari be'to, uru me'rã wéeca be'to, seis gramo nũcãrĩ be'tore mii, ã'quẽapũ yoocu niwĩ. Tojo nicã pũa be'to omocã tuusãase uru me'rã wee'que be'torire, cien gramo nemorõ nũcũsere o'ocu niwĩ. ²³ O'otojanũ'cõ, core nicu niwĩ:

—¿Noa macõ niti mu'u? ¿Mu'u pacu ya wi'ipũre cãrĩrõ niati yu'umasã me'rã cãrĩatjo?

²⁴ Co yu'tico niwõ:

—Yu'u Betuel macõ ni'i. Cũ Milca, Nacor macũ nimi. ²⁵ Æsã ya wi'ipũre musã cãrĩatjo niapũ. Tojo nicã cameyoya na ba'ase tá peje niapũ.

²⁶ Tojo nicã tu'ogu, Abrahãrẽ da'raco'tegu ejaque'a, Õ'acũrẽ e'catipeocu niwĩ. ²⁷ A'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, Abrahã yu'u wiogu ãjõpeogu, mu'u añuyũ'rua'a. Yu'u wiogure añurõ wéegu, mu'u 'A'tiro weeguti' ní'quere queoro weepũ. Yu'u quẽ'rãrẽ cũ acawererã ya wi'ipũ miitiapũ”, nicu niwĩ.

²⁸ Be'ro Rebeca nipe'tise core wa'a'quere werego wa'ago, co paco ya wi'ipũ omawã'cãco niwõ. ²⁹ Co ma'mi Labán wãmeticu niwĩ. Co tojo nicã tu'ogu, Abrahãrẽ da'raco'tegure a'magũ wa'agu, aco waari pe tiro omawã'cãcu niwĩ. ³⁰ Cũ acabijo ã'quẽapũ yoosari be'to, omocã tuusãase be'tori miiejacã i'atojacu niwĩ. Tojo nicã, Abrahãrẽ da'raco'tegu core were'quere tu'ope'ocã'cu niwĩ. Tojo weegu Labán cũrẽ a'magũ wa'acu niwĩ. Aco pe tiropũta, cũ yarã cameyoya me'rã nigũrẽ bocaiejacu niwĩ.

³¹ Labán cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'tia, Õ'acũ añurõ weeno'gũ. ¿De'ro weegu mu'u a'to wijaropũ nu'cũti? Mu'u cãrĩatjo, tojo nicã cameyoya niatjo apobosatojapũ, nicu niwĩ.

³² Tojo weegu Abrahãrẽ da'raco'tegu wi'ipũ sãjãacu niwĩ. Topũ Labán cameyoya na o'ma'quere miidijo, narẽ ba'ase ecacu niwĩ. Tojo wéeca be'ro Abrahãrẽ da'raco'tegu, cũ me'rãcãrãrẽ du'pocãrĩ coeato ní'gũ, aco miacu niwĩ.

³³ Na ba'ase etiri cura, Abrahãrẽ da'raco'tegu a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u musãrẽ nigũti ní'quere weretimigũ, ba'atisa'a.

—To pũrĩcãrẽ ucũmũ'taña, nicu niwĩ Labán.

³⁴ Abrahãrẽ da'raco'tegu narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u Abrahãrẽ da'raco'tegu ni'i. ³⁵ Õ'acũ yu'u wiogu Abrahãrẽ añurõ weeami. Peje cõogu wa'acã weeami. Cũrẽ oveja, wecua, uru, niyeru plata wãmetise, da'raco'terã umua, numia, cameyoya, tojo nicã burroa o'owĩ.

³⁶ Apeyema cũ numo Sara bũcũo nimigõ, ni'cũ põ'rãtiwõ. Yu'u wiogu cũ macũrẽ nipe'tise cũ cõosere o'owĩ. ³⁷ Yu'u wiogu yu'ure, cũ macũrẽ ne ni'cõ ti di'ta Canaã cũ nirõcjõ me'rã omocã du'tedutitiwĩ. Tere ní'gũ,

yu'ure cũ dutisere Õ'acũ wãme me'rã “Diacjũta mu'u dutiro weeguti”, ni yu'tidutiwĩ. ³⁸ Cũ yu'ure ninemowĩ: “Yu'u pacu acawererã tiropũ wa'a, to nirã numia wa'terore ni'cõ cũ numo niacjore a'maña”, niwĩ. ³⁹ Yu'u pe'e yu'u wiogure niwũ: “Yu'u wiogu, co numio yu'u me'rã a'tisĩ'rĩticã warore, ¿de'ro weegusari?”

⁴⁰ Cũ yu'ure yu'tiwĩ: “Yu'u Õ'acũ uaranojõ nisetigu ni'i. Mu'u wa'aro añurõ wa'ato ní'gũ, mu'u me'rã Õ'acũ cũrẽ wereco'tegure o'ógusami. Tojo weegu yu'u pacu acawererã põ'rã numia wa'terore ni'cõ yu'u macũ numo niacjore bocagusa'a. ⁴¹ Na yu'u acawererã core o'osĩ'rĩticãma, mu'u 'Tojo weeguti' ní'que tojo tojacã'rõsa'a”, niwĩ yu'ure.

⁴² »Ni'cãcã aco waari pe tiropũ ejagu, Õ'acũ, yu'u wiogu Abrahã ãjõpeogure sãrĩapũ: “Mu'u uaro yu'u a'topũ a'tisere añurõ wa'acã

weebosaya. ⁴³ Mũ'u a'tiro weecã uasa'a. Ni'cārōacã yũ'u aco waari pe tiro nirĩ cura a'tiro wa'ato. Ni'cõ numio aco waago a'ticã, yũ'u a'tiro nigũsa'a: 'Mũ'u aco waasere cã'rõ tĩacureya.' ⁴⁴ Co yũ'ure 'Sĩ'rĩña, mũ'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tĩagõti,' nigõ, cõta mũ'u bese'co yũ'u wioḡũ macũ nũmo niacjo nigõsamo", ni sērĩwã. ⁴⁵ Yũ'u Õ'acũrẽ sērĩtu'ajatimigũ, Rebeca aco co waatjũre wũawã'cãtigore ĩ'apũ. Aco waari pepũ bu'a, acore waamiamo. Core niapũ: "Mũ'u aco waa'quere yũ'ure cã'rõ tĩaña", niapũ. ⁴⁶ Tojo weego acotũre miidijo, yũ'ure niamo: "Jau, sĩ'rĩña. Mũ'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tĩagõti." Yũ'ure aco tĩa, yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tĩamo.

⁴⁷ »Be'ro core sērĩtĩña'pũ: "¿Noa macõ niti mũ'u?" Co yũ'ure yũ'tiamo: "Yũ'u Betuel macõ ni'i. Cã Nacor, Milca macũ nimi", niamo. Be'ro ẽ'quẽa yoosari be'tore ẽ'quẽapũ yooapũ. Tojo nicã pũa be'to omocã tuusãase be'torire tuusãapũ.

⁴⁸ Tojo weetoja, yũ'u ejaque'a, Õ'acũrẽ, Abrahã yũ'u wioḡũ ẽjõpeogũre e'catise o'oapũ. Cũ yũ'u wioḡũ acawererã tiropũ wa'ari ma'arẽ queoro ĩ'oami. Cũ yũ'u wioḡũ Abrahã macũ nũmo niacjore miidutigũ, tojo weeami.

⁴⁹ Ni'cārōacãma majã, yũ'u wioḡũ uasere añurõ e'catise me'rã yũ'tisĩ'rĩrã, wereya. Tojo yũ'tisĩ'rĩtirã quẽ'rã, wereya. Tojo weegũ yũ'u weeatjere masĩḡũsa'a, nicũ niwĩ.

⁵⁰ Cã tojo nicã tũ'orã, Labán, Betuel yũ'ticãrã niwã:

—A'te nipe'tise Õ'acũ weese ni'i. Ɖsã ne "Tojota wa'ato, tojo wa'aticã'to", nímasĩtisa'a. ⁵¹ A'tigo nimo Rebeca. Core miaña majã. Õ'acũ uaronojõta mũ'u wioḡũ macũ nũmo nigõsamo, nicãrã niwã.

⁵² Abrahãrẽ da'raco'tegũ na tojo nicã tũ'ogũ, Õ'acũrẽ e'catipeogũ ejaque'a, paamu'rĩque'acũ niwĩ. ⁵³ Õ'acũrẽ e'catise o'óca be'ro, apeyenojõ uru, plata me'rã wee'quenojõrẽ, tojo nicã su'tire Rebecare o'ocũ niwĩ. Tojo nicã co ma'mirẽ, co pacore apeyenojõ wapabũjũsenojõrẽ o'ocũ niwĩ.

⁵⁴ Be'ro cũrẽ ba'pati'cãrã me'rã ba'a, sĩ'rĩ, topũta cãrĩcãrã niwã.

Ape nũmũ wã'cã, Abrahãrẽ da'raco'tegũ narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u wioḡũ ya wi'ipũ dajatojaacã, musã macõrẽ o'oya majã.

⁵⁵ Tojo nicã tũ'orã, Rebeca ma'mi, co paco a'tiro nicãrã niwã:

—Co diez nũmũrĩ ũsã me'rã tojániato yujupũ. Be'ro mũ'u me'rã wa'agosamo majã.

⁵⁶ Abrahãrẽ da'raco'tegũ pe'e a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u tojaacã, cã'mota'anemoticã'ña majã. Õ'acũ yũ'u a'ti'quere añurõ wa'acã weetojami. Tojo weerã yũ'u wioḡũ ya wi'ipũ dajatojaadutiya.

⁵⁷ Cã tojo nicã tũ'orã, na yũ'ticãrã niwã:

—Jau. Rebecare pijiña'rã marĩ, ¿de'ro ni yũ'tigosari co?

⁵⁸ Tojo weerã Rebecare pijio, sērĩtĩña'cãrã niwã:

—¿Mũ'u ã'rĩ mũmũ me'rã wa'asĩ'rĩsari?

—Ɖũ, wa'agoti, ni yũ'tico niwõ.

⁵⁹ Co tojo nicã tũ'orã, Rebecare, core masõ'co quẽ'rãrẽ o'ócãrã niwã. Tojo nicã, Abrahãrẽ da'raco'tegũre, cũrẽ ba'pati'cãrã me'rã wa'aduticãrã niwã majã. ⁶⁰ Rebecare añurõ wa'ato nĩrã, a'tiro nicãrã niwã:

"Numió, Õ'acũ mũ'urẽ pãjãrã paco nicã weeato.

Mũ'u pãrãmerã nituriarã narẽ ĩ'atu'tirã nise macãrĩcjãrã me'rã a'mewẽjẽ wapata'ato."

⁶¹ Na core tojo níca be'ro, Rebeca, core da'raco'terã numia me'rã cameyoa bu'ipũ mũjãpeja, Abrahãrẽ da'raco'tegũre sirutuwã'cãcãrã niwã. Tojo wee, Abrahãrẽ da'raco'tegũ Rebecare mia, to ní'cũ wa'a wa'acũ niwĩ.

⁶² Isaa pe'e aco waari pe, “Catinu'cũgũ, yu'ure ã'agũ ya pe” wãmetiropu ní'cu majãmitojaticu niwĩ. Cũ pe'e Neguev wãmetiropu niseti'cu niwĩ. ⁶³ Na'ique'awã'cãtiri cura sijagu wa'acu niwĩ. Tojo weegu cameyoa a'ticã ã'acu niwĩ. ⁶⁴ Rebeca quẽ'rã cãrẽ ã'aco niwõ. Isaare ã'agõta, cameyo bu'ipu pesa'co dijaco niwõ. ⁶⁵ Abrahãrẽ da'raco'tegure sãrĩtiã'co niwõ:

—¿Noa niti sã'i marĩrẽ põtẽrĩgũ a'tigu? nico niwõ.

—Yu'u wiogu nimi, nicu niwĩ. Tere tu'ogo, su'tiro casero me'rã co diapoare mo'aco niwõ.

⁶⁶ Abrahãrẽ da'raco'tegu Isaare nipe'tise cũ wee'quere werecu niwĩ. ⁶⁷ Be'ro Isaa Rebecare cũ paco Sara níca wi'i, wa'icu caseri me'rã wéeca wi'ipu mia wa'acu niwĩ. Tojo wee cũ numo tojaco niwõ. Isaa Rebecare pũrõ ma'icu niwĩ. A'te me'rã cũ paco wẽrĩ'quere wãcũtutuacu niwĩ.

25

Abrahã Cetura wãmetigo me'rã põ'rãti'que ni'i

¹ Abrahã apego nuorẽcu niwĩ. Co Cetura wãmetico niwõ. ² Co me'rã a'tiro wãmetirãrẽ põ'rãticu niwĩ. Zimram, Jocsán, Medán, Madiã, Isbac, Súa nicãrã niwã. ³ Jocsán põ'rã Seba, Dedán nicãrã niwã. Dedán pãrãmerã nituriarã asureo masã, letuseo masã, leumeo masã nicãrã niwã. ⁴ Madiã põ'rã Efa, Efer, Hanoc, Abida, Elda nicãrã niwã. ã'rã nipe'tirã Cetura põ'rã nituriarã pãjãrã nicãrã niwã. ⁵ Isaa Abrahã cũ pacu cuo'que nipe'tisere cuosirutucu niwĩ. ⁶ ãpẽrã cũ põ'rã, ãpẽrã numia me'rã põ'rãti'cãrã pe'ema cã'rõ apeyenojõacãrẽ o'ocu niwĩ. Abrahã cũ catícaterore cũ macũ Isaa tiropu niticã'to nígũ, narẽ apero mujĩpũ mujãtiro nirĩ di'tapu o'õcu niwĩ.

Abrahã cũ wẽrĩcã na yaa'que ni'i

⁷ Abrahã ciento setenta y cinco cũ'marĩ caticu niwĩ. ⁸ Cũ mu'ñu me'rã wẽrĩcu niwĩ. Cũ ñecũsumua mejãrã wẽrĩ'caronojõta cũ quẽ'rã wẽrĩsirutudijacu niwĩ. ⁹ Cũ põ'rã Isaa, Ismae Macpela nirĩ tutipu cãrẽ yaarã wa'acãrã niwã. To mujĩpũ mujãtiro Mamre wãmetiropu tojasa'a. Ti tuti Efrõ Zohar macũ hitita masũ ya di'tapu tojasa'a. ¹⁰ Ti di'tare Abrahã hitita masãrẽ duucu niwĩ. Topu Abrahãrẽ yaacãrã niwã. Cũ numo Sarare yaa'caro pu'toputa yaacãrã niwã. ¹¹ Abrahã wẽrĩca be'ro Õ'acũ cũ macũ Isaare añurõ wa'acã weecu niwĩ. Cũ ni'cã aco pe tiro niseti'cu niwĩ. Ti pere a'tiro pisucãrã niwã: “Catinu'cũgũ, yu'ure ã'agũ ya pe” pisucãrã niwã.

Ismae cũ põ'rãti'que ni'i

¹² A'te Ismae, Abrahã macũ ye queti ni'i. Cũ Agar macũ nicu niwĩ. Agar Egiptocjõ, Abrahã numo Sarare da'raco'tego nico niwõ. Ismae põ'rã a'ticãrã nicãrã niwã. ¹³ Bajuanu'tã'cu me'rã werenu'cãno'rõsa'a. Masã ma'mi Nebaiot wãmeti'cu niwĩ. Be'rocjãrã Cedar, Adbeel, Mibsam, ¹⁴ Misma, Duma, Massa, ¹⁵ Hadar, Tema, Jetur, Nafis, Cedema wãmeticãrã niwã. ¹⁶ Na Ismae põ'rã doce nicãrã niwã. Na wãme me'rãta na ye di'ta wãmerẽ na nirõpũre masĩno'caro niwũ. Nanũcũ curari na yarã masãrẽ wejepeori masã nicãrã niwã.

¹⁷ Ismae ciento treinta y siete cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ. Tojo weegu cũ ñecũsumua mejãrã wẽrĩ'caronojõta wẽrĩsirutudijacu niwĩ. ¹⁸ Cũ põ'rã nituriarã pãjãrã Havila wãmetiro me'rã nu'cã, téé Shur wãmetiropu niseticãrã niwã. To Egipto põtẽorõ Asiria wa'aropu nisa'a. To nirõ nipe'tirã na acawererã uatimicã, niseticãrã niwã.

Jacob, tojo nicã Esaú na baja'que ni'i

19 A'te Isaa, Abrahã macũ ye queti ni'i. 20 Isaa cuarenta cũ'marĩ cuogu, Rebecare numoticu niwĩ. Co Betuel macõ, Labán acabijo nico niwõ. Na arameo masã Padan-arãcjãrã nicãrã niwã. 21 Rebeca ne põ'rã marĩco niwõ. Tojo weegu Isaa Õ'acũrẽ sërĩbosacu niwĩ. Õ'acũ cũ sërĩsere tuocu niwĩ. Tojo weego co nijipaco tojaco niwõ. 22 Wĩ'marã puarã paagapure a'mequẽsãñacãrã niwã. Tojo weego co a'tiro wãcũco niwõ: “Na tojo weenu'cũcãma, yu'u mejõ waro catima'abosa'a. Mejõ pe'e wërĩrõuasa'a”, ni wãcũco niwõ. Tojo weego Õ'acũrẽ “¿De'ro weero tojo nimitito?” ni sërĩtiña'co niwõ.

23 Õ'acũ core yu'ticu niwĩ:

“Mu'u paaga po'peapure pua di'ta, pua macãcjãrã sãñama.

Na bajuatji dũporo a'mequẽsãñatojama.

Ni'cũ apĩ nemorõ tutuayu'ruagu nigũsami.

Masã ma'mi cũ acabiji dutisere yu'tigusami”, nicu niwĩ Õ'acũ.

24 Be'ro Rebeca wĩ'marãrẽ wuari numu ejacaro niwũ. Na puarã su'rua'cãrã páapũ nicãrã niwã. 25 Ne bajuamu'tãgũ poari sõ'agũ nicu niwĩ. Tojo nicã, cũ upapure poaripijagu nicu niwĩ. Cũrẽ Esaú pisucãrã niwã. 26 Be'ro cũ acabiji cũ du'podiapu ni'cã omocã me'rã ñe'etjãgũ bajuacu niwĩ. Tojo weeyucã, cũrẽ Jacob pisucãrã niwã. Isaa sesenta cũ'marĩ cuori cura, Rebeca narẽ põ'rãtico niwõ.

Esaú cũ masã ma'mi nisere dua'que ni'i

27 Siape'e me'rã wĩ'marã bucuacãrã niwã. Esaú cãpũpu sijasere tu'sa, wa'icũrã mu'sĩgũ nicu niwĩ. Jacob pe'e sõ'owaro niticu niwĩ. Cũ wi'ipũ nisetiã'cu niwĩ. 28 Isaa wa'icũrã nucũcjãrãrẽ ba'atu'sayugu, cũ macũ Esaú pe'ere ma'iyu'runu'cãcu niwĩ. Paco Rebeca pe'e Jacore ma'iyu'runu'cãco niwõ.

29 Ni'cã numu Jacob cũ ba'ase do'ari cura Esaú nucũpu sijagu eja'cu ujuaboayu'rua'cu dajacu niwĩ. 30 Tojo weegu cũ acabijire nicu niwĩ:

—Yu'ure pajaña'ña. Sise ba'ase sõ'ase mu'u cuosere yu'ure o'ocureya. Yu'u ujuaboa wërĩgũ weesa'a, nicu niwĩ. (Tojo weerã ape wãme Esaúre Edom pisusama.)

31 Jacob cũrẽ nicu niwĩ:

—Tojo nígũ pũrĩcã, mu'u masã ma'mi nisere yu'ure duamu'tãña.

32 Tere tu'ogu, Esaú nicu niwĩ:

—¿Mu'u yu'ure i'aweti? Yu'u ujuaboa wërĩgũ weesa'a. Tojo weero yu'u masã ma'mi nise yu'uma wapamarĩ'i, nicu niwĩ.

33 Jacob cũrẽ nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ Õ'acũrẽ wãmepeo, “Tojota weeguti”, nibaque'oya, nicu niwĩ.

Tere tu'ogu, Esaú “Õ'acũrẽ wãmepeo, diacjũta ni'i”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũ acabijire cũ masã ma'mi nisere duacu niwĩ.

34 Be'ro Jacob, Esaúre, pã, tojo nicã cũ ba'ase do'a'quere ecacu niwĩ. Esaú ba'a, s'rĩtojagu, wã'cãnu'cã, wa'a wa'acu niwĩ. Cũ masã ma'mi nisere “Tojo nisa'a”, ni wãcũticu niwĩ.

26

Isaa Gerar wãmetiropu wa'a'que ni'i

1 Abrahã cũ caticũcateropu wa'a'caronojõta nipe'tiro ti di'tapure ba'ase marĩcaro niwũ. Tojo weegu Isaa Gerar wãmetiropu wa'acu niwĩ. Topure filisteo masã wiogu Abimelec nicu niwĩ. 2 Topu Õ'acũ cũrẽ bajua, ucũcu

niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: “Egiptopure wa'aticã'ña. Yu'u mu'urẽ tojadutirota tojapa. ³ Ni'cãrõacãrẽ a'ti di'tata toja, níni'ña yujupu. Yu'u mu'u me'rã nigũti. Mu'urẽ añurõ wa'acã weeguti. Mu'urẽ, mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'ti di'tare o'oguti. A'tiro wéégũ, mu'u pacu Abrahãrẽ yu'u ‘Tojo weeguti’ ní'quere queoro wa'acã weeguti. ⁴ Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã ñocõa weronojõ nicã weegusa'a. Nipe'tise a'te di'tare o'ogusa'a. Tojo nicã, nipe'tiri di'tacjãrã mu'u pãrãmerã nituriarã me'rã añurõ wa'acã weeno'rõsa'a. ⁵ Abrahã yu'u duti'quere, yu'u ‘Tojo weeya’ ní'quere queoro yu'tiwĩ. Tojo weegu tojo weegusa'a”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tere tu'ogu, Isaa Gerapu tojacu niwĩ. ⁷ Topu nirã masã Isaare Rebecare “A'tigo waro ¿noanojõ niti?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã. Isaa, “Yu'ure co ye bu'iri wẽjẽbosama” ni uigu, “Yu'u acabijo nimo”, nicu niwĩ. Co Rebeca añugõ niyucã, tojo nicu niwĩ.

⁸ Topu yoacã tojacu niwĩ. Ni'cã numu ti di'ta wiogu Abimelec ventanapu yu'uĩ'a'cu niwĩ. Tojo weeri cura Isaa cũ numo Rebecare paasu'su e'caticã ï'acu niwĩ. ⁹ Be'ro Isaare pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—Co mu'u numo nimiapõ. ¿De'ro weegu “Yu'u acabijo nimo” nisoati?

—Apetero weerã yu'ure co ye bu'iri wẽjẽbosama, ni wãcũasu, ni yu'ticu niwĩ Isaa.

¹⁰ Tere tu'ogu, Abimelec nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu ãsãrẽ tojo niati? “Cũ numo mejẽta nisamo”, ni wãcũgũ, ni'cũ a'ti macãcjũ core numotiboapĩ. Core tojo weecãma, mu'u ãsãrẽ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcã weeboapã, nicu niwĩ.

¹¹ Tojo weegu Abimelec nipe'tirãrẽ ni'cã dutise cũucu niwĩ. Te dutise a'tiro nicaro niwũ: “No'o ni'cũ Isaare o cũ numorẽ caribogũnojõ wẽjẽno'gũsami”, nicaro niwũ.

¹² Topure Isaa otesere otecũ niwĩ. Õ'acũ cãrẽ añurõ wa'acã weecu niwĩ. Tojo weero ti cũ'marẽ cũ ote'que peje waro ducaticaro niwũ.

¹³ Siape'e me'rã cũ cuose bucuanemocarõ niwũ. Tojo weegu cũ peje waro apeyenojõ cuogu tojacu niwĩ. ¹⁴ Pãjãrã waro oveja, wecuã cuocu niwĩ. Cãrẽ da'raco'terã quẽ'rãrẽ pãjãrã waro cuocu niwĩ. Tere ï'arã, filisteo masã cũrẽ uocãrã niwã. ¹⁵ Toduporopu cũ pacu Abrahã catícateropure cũrẽ da'raco'tecũ'cãrã aco pãri se'ecãrã niwã. Filisteo masã Isaare uorã, te perire di'ta me'rã yaabi'acãrã niwã.

¹⁶ Be'ro cũ peje waro cuocã, ï'acũmĩ, Abimelec Isaare a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u a'tore wijayã. Peje waro ãsã yu'ruoro apeyenojõ cuoyu'rũnu'cã'a, nicu niwĩ.

¹⁷ Tojo weegu Isaa Gerapu nimi'cu wijacu niwĩ. Wija, to opa pa'tiro nirõpu wi'seriacã wee, tojacu niwĩ. ¹⁸ Topure cũ pacu catigu aco pãri se'e'que perire cũ wẽrĩca be'ro filisteo masã di'ta me'rã yaacãrã niwã. Isaa na yaa'que perire apaturi se'ecu niwĩ. Cũ te perire se'eca be'ro cũ pacu catigu wãme õ'o'caronojõta õ'ocu niwĩ.

¹⁹ Ni'cã numu Isaare da'raco'teri masã opa pa'tiro nirõpu aco pãri se'ẽrã, pajiro o'mawĩrõrĩ pere bocacãrã niwã. ²⁰ Gerapu nirã ovejare co'teri masã ti pere ãpẽrã Isaa yarã ovejare co'terã me'rã du'sasoocãrã niwã. Na “Ûsã ya pe ni'i”, nicãrã niwã. Isaa yarã ovejare co'terã pe'e quẽ'rã “Ûsã ya pe pe'e ni'i”, ni a'merĩ du'sasoomujãcãrã niwã. Tojo weegu Isaa ti pere “cumuca pe” wãme õ'ocu niwĩ. Na du'sasooyucã, tojo wãme õ'ocu niwĩ. ²¹ Be'ro cũrẽ da'raco'terã ape pe se'ecãrã niwã. Ti pe quẽ'rãrẽ mejãrõta du'sasoocãrã niwã. Tojo weegu Isaa ti pere “a'merĩ ï'asĩ'rĩtiri pe” wãme õ'ocu niwĩ.

²² Be'ro Isaa yoaropu wa'a wa'acu niwĩ. Topure aco pé ape pe se'ecu niwĩ. Ti pema du'sasooticārã niwã majã. Tojo weegu ti pere “añurĩ pjoaca pe, cumuca marĩrĩ pe” wãme õ'ocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ marĩrẽ ni'cãrõacãma añurĩ pjoa cūumi majã. Tojo weerã marĩ a'topure añurõ niseti, da'rasetirãsa'a”, nicu niwĩ.

²³ To ní'cuta Isaa Beersebaru wa'acu niwĩ. ²⁴ Topu cũ etãca ñamirẽ Õ'acũ cãrẽ bajua, a'tiro nicu niwĩ:

“Yũ'u, mũ'u pacu Abrahã ëjõpeogu ni'i.

Yũ'u mũ'u me'rã ni'i.

Tojo weegu uiticã'ña.

Yũ'ure da'raco'tegu Abrahãrẽ ma'ígũ, mũ'urẽ añurõ wa'acã weeguti.

Tojo nicã mũ'u pãrãmerãrẽ pãjãrã masãputicã weeguti”, nicu niwĩ.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa ni'cãrõ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Topu Õ'acũrẽ e'catise o'ogu, tojo weecu niwĩ. Topu wi'seri nũ'cõ, niseticu niwĩ. Cãrẽ da'raco'terã ni'cã aco pé se'ecãrã niwã.

Isaa, Abimelec na “A'tiro weerã” ni a'merĩ apo'que ni'i

²⁶ Ni'cã nũmu Abimelec Gerapu ní'cu Isaa tiropu ucũgũ a'ticu niwĩ. Cãrẽ werecasagu Ahuzat, tojo nicã Ficol surara wiogu cũrẽ ba'paticãrã niwã.

²⁷ Narẽ ã'agũ, Isaa nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã yũ'ure ã'arã a'tiati? Yũ'ure uatiwu. Mũsã ya di'tapu nigũrẽ cõ'awĩrõwũ.

²⁸ Na cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ësã mũ'urẽ ã'acã, Õ'acũ mũ'u me'rã nimi. Tojo weerã “Mũ'u ãsãrẽ ña'arõ weeri nĩrã, mũ'u me'rã Õ'acũ tu'oropu a'merĩ aporõua'a”, ni wãcũasu. ²⁹ Mũ'urẽ ne cã'rõ caribotiwu. Ësã mũ'urẽ cariboronojõ o'orã, añurõ wejepeowu. Añurõ me'rã mũ'urẽ we'riti o'ówu. Õ'acũ mũ'urẽ ni'cãrõacãrẽ añurõ weetamugũ weemi, nicãrã niwã.

³⁰ Tojo weegu Isaa narẽ pajiri bosenuwu weepeocu niwĩ. Ti nũmũrẽ na ba'a, sĩ'rĩ yapaticãrã niwã. ³¹ Ape nũmu pe'e bo'reacã wã'cã, na Õ'acũ wãme me'rã “A'tiro weerã” ni a'merĩ apocãrã niwã. Be'ro Isaa narẽ we'riti, “Añurõ wa'aya”, nicu niwĩ. Na ni'cãrõ me'rã tojacãrã niwã.

³² Na tojo weeri nũmũrẽta Isaare da'raco'teri masã na se'eri pere “Aco bocapu” ni, cũrẽ queti wererã etacãrã niwã. ³³ Isaa ti pere Seba wãme õ'ocu niwĩ. Tojo weero topu nĩrĩ macã ni'cãrõacãrẽ Beerseba wãmetisa'a.

³⁴ Esaú cuarenta cũ'marĩ cuogu, Judit wãmetigore nũmoticu niwĩ. Co Beeri wãmetigu hitita masũ macõ nico niwõ. Be'ro apego nũmotinemocu niwĩ tja. Co Basemat wãmetico niwõ. Co Elón wãmetigu hitita masũ macõ nico niwõ. ³⁵ ã'rã pũarã Esaú nũmosãnumia Isaare, Rebecare pũrõ waro bujaweticã weecãrã niwã.

27

Isaa cũ põ'rãrẽ Jacore, Esaúre “Añurõ wa'ato” ni, Õ'acũrẽ sãrĩbosa'que ni'i

¹ Isaa bũcu waro ëjãgũ, cũ caperi añurõ ã'aticu niwĩ. Tojo weegu ni'cã nũmu cũ macũ masã ma'mi Esaúre pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—¡Macũ!

Cũ tojo nicã, Esaú “¿De'ro niti, pacu?”, ni yũ'ticu niwĩ.

² —Mũ'u ã'acãta, yũ'u bũcu waro ni'i. Tojo weegu a'te nũmũrĩ no'o nĩrĩ nũmu yũ'u wãrĩmasĩ'i. ³ Mũ'u cãpũpu wa'a, mũ'u ya buacatjẽ me'rã

wa'icurã buegu wa'aya. ⁴ Tu'ajanu'cõ, yu'u tu'saronojõta ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. Mu'u tojo weecã, yu'u wẽrĩati duporo mu'urẽ añurõ wa'ato nígũ, Õ'acũrẽ sërĩbosaguti, nicu niwĩ.

⁵ Rebeca pe'e Isaa Esaúre tojo nisere tu'oco niwõ. Tojo tu'o'co niyugo, Esaú cãpũpu cã pacure wa'icurã wẽjẽbosagu wa'aca be'ro, ⁶ co macũ Jacore a'tiro nico niwõ:

—Mu'u pacu, mu'u ma'mi Esaúre a'tiro nicã tu'oapu. A'tiro niami: ⁷ “Macũ, cãpũpu wa'aya. Wa'a, wa'icu wẽjẽ, ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. Mu'u tojo weecã, mu'urẽ Õ'acũ ĩ'orõpu ‘Añurõ weeya’, ni sërĩbosaguti”, niami. ⁸ Macũ, yu'u niatjere añurõ tu'o, tere weepa. ⁹ Mu'u ni'cãrõacã ecarã na nirõpu wa'a, puarã cabracãrẽ miitia. Mu'u pacu cã ba'atu'sasenojõta añuse ba'ase do'abosagoti. ¹⁰ Mu'u cũrẽ ecagu wa'agusa'a. Mu'u tojo weecã, mu'urẽ cã wẽrĩati duporo Õ'acũrẽ “Añurõ weeya”, ni sërĩbosagusami, nico niwõ.

¹¹ Jacob pe'e cã pacore yu'ticu niwĩ:

—Yu'u ma'mi nipe'tiro cã urupu poaritigu nimi. Yu'u pe'e moo'o. ¹² Yu'u pacu yu'ure da'raña'a, “Cũ mejeta nimi”, ni masĩgũ, “Mu'u yu'ure bujicã'gũ wee'e”, nibosami. Yu'ure “Añurõ wa'ato” ni sërĩbosaronojõ o'ogu, “Ña'arõ pe'e wa'abata'to mu'urẽ”, nibosami, nicu niwĩ.

¹³ Cũ paco cũrẽ yu'tico niwõ:

—Mu'urẽ ĩ'amasĩcãma, mu'urẽ “Ña'arõ wa'ato” nise yu'u pe'ere tojato. Mu'u pe'e yu'u dutiro weeya. Sõjã cabracãrẽ miigũ wa'aya, nico niwõ.

¹⁴ Tojo nicã tu'o, Jacob cabracãrẽ miigũ wa'a, pacore o'ocu niwĩ. Tojo weego Isaa tu'sasenojõrẽta ba'ase do'abosaco niwõ. ¹⁵ Be'ro masã ma'mi Esaú ye su'ti añuyurũnu'cãse co wi'ipu nũrõ'quere mii, cã acabiji Jacore sãaco niwõ. ¹⁶ Be'ro na cabra caseri me'rã cã omocãrĩrẽ omaco niwõ. Tojo nicã wãmũtare mo'aco niwõ. ¹⁷ Tu'ajanu'cõ, te ba'ase u'suase do'a'quere, pãrẽ co macũ Jacore o'oco niwõ.

¹⁸ Tojo weegu Jacob cã pacu tiropu sãjãa, a'tiro nicu niwĩ:

—¡Pacu!

—Åa, a'to ni'i. ¿Ni'inojõ pe'e niti mu'u? ni sërĩtiña'cu niwĩ Isaa.

¹⁹ —Yu'u masã ma'mi Esaú ni'i. Mu'u yu'ure duti'caronojõta weepu. Wã'cãnujãña. Yu'u wa'icu wẽjẽ do'a'quere ba'aya. Ba'atoja, yu'ure Õ'acũrẽ “Añurõ weeya”, ni sërĩbosaya, nicu niwĩ.

²⁰ Isaa cũrẽ sërĩtiña'cu niwĩ:

—Macũ ¿de'ronojõ maata waro wa'icure bocamiati?

—Mu'u wiogu Õ'acũ yu'ure maata bocacã weeami, nicu niwĩ.

²¹ Isaa cũrẽ nicu niwĩ:

—A'tocure a'tia. ¿Diacjũta yu'u macũ Esaú niti mu'u? nígũ, mu'urẽ da'raña'gũtigu wee'e.

²² Tojo weegu Jacob cã tiroacãpu wa'acu niwĩ. Cũrẽ da'raña'gũ, cã pacu nicu niwĩ:

—Mejõ mu'u ucũse pe'e Jacob ucũse weronojõ nírócoro. Tojo nimirõ, omocãrĩ pe'e Esaú ye omocãrĩ nírócoro. ²³ Esaú weronojõ omocãrĩ poaritiyucã, Isaa “Apĩ nimi”, ni masĩticu niwĩ. Cũ Õ'acũrẽ sërĩbosati duporoacã, ²⁴ apaturi sërĩtiña'apocu niwĩ tja.

—¿Diacjũta Esaú niti mu'u?

—Esaúta ni'i, ni yu'ticu niwĩ Jacob.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa nicu niwĩ:

—Macũ, ba'ase mu'u boca'quere o'oya majã. Ba'agutigu wee'e. Õ'acũrẽ “Yu'u macũrẽ añurõ wa'ato”, ni sërĩbosacũugũti.

Jacob cũ pacure ba'ase eca, cũrẽ u'seducaco vinorẽ tíacu niwĩ. Cũ tere ba'a, sĩ'ricũ niwĩ. ²⁶ Be'ro cũ pacu Isaa cũrẽ nicũ niwĩ:

—Macũ, yu'u tiroacãpu a'ti, yu'ure mi'miña.

²⁷ Tojo weegu Jacob cũ pu'toacãpu wa'a, cũrẽ mi'micũ niwĩ. Isaa cũ ye su'tire wĩjĩgũ, cũ ye niatjere Õ'acũrẽ a'tiro ni sërĩbosacu niwĩ:

“Á'rĩ yu'u macũ cãpũ cjase o'ori Õ'acũ wee'que weronojõ añurõ u'mutime'ricã'mi.

²⁸ Õ'acũ mu'urẽ u'muarõ cjase aco pejasere o'oato.

Mu'u otesere di'tapure añurõ pĩ'rĩ, ducaticã weeato.

Peje trigo, tojo nicã u'seducaco vinorẽ o'oato.

²⁹ Pãjãrã masã mu'u dutise doca niato.

Peje di'tacjãrã mu'u duporo ejaque'a, mu'urẽ ëjõpeoato.

Mu'u ni'cũ põ'rãpãreta dutigusa'a.

Mu'u paco põ'rã umua mu'urẽ ëjõpeorã paamu'rĩque'ato.

Mu'urẽ ‘Ña'arõ wa'ato’ nirã nemorõ ‘Ña'abutiario wa'ato’, nino'rãsama.

Mu'urẽ ‘Añurõ wa'ato’ nirã pe'e ‘Añurõta wa'ato’ nino'rãsama”, nicũ niwĩ Isaa.

³⁰ Cũ Jacore Õ'acũrẽ sërĩbosatu'ajãca be'roacã, cũ wijaari cura Esau wa'icũrã wëjëgũ eja'cu dajacu niwĩ. ³¹ Daja, cũ quẽ'rã ba'ase añurõ u'suase do'a, cũ pacure ba'adutigu miacu niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Pacu, wã'cãnujãña. Yu'u wa'icu wëjë'cure ba'aya. Ba'a, yu'ure ye niatjere Õ'acũrẽ sërĩbosaya.

³² Tere tu'ogu, Isaa sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noanojõ niti mu'u?

—Yu'u Esau ni'i. Masã ma'mi ni'i, ni yu'ticu niwĩ.

³³ Tere tu'ogu, cũ pacu uputu narãsãgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ noa pe'e niapari, yu'ure wa'icu wëjë, do'a, mejëpu miiti'cu? Mu'u dajati duporoacã yu'u ba'atojapu. Ba'a, cũrẽ Õ'acũrẽ sërĩbosatojapu. Tojo weegu cũ Õ'acũrẽ sërĩbosano'cupu nimi.

³⁴ Tere tu'ogu, Esau uputu bujaweti ua, uticu niwĩ. A'tiro caricũcu niwĩ:

—Pacu, yu'u quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ sërĩbosacureya, nicũ niwĩ.

³⁵ Cũ pacu cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u acabiji mu'u duporo eja, yu'ure nisoopĩ. Cũ mu'u ye nimi'quere Õ'acũrẽ yu'u sërĩbosabo'quere miatojami.

³⁶ Tere tu'ogu, Esau cũ pacure nicũ niwĩ tja:

—Tu'omasĩrãta cũrẽ Jacob wãme õ'ocãrã niwũ. Cũ yu'ure puatipu ña'arõ weetojami. Ne waro, yu'u masã ma'mi nisere yu'ure ë'mawĩ. Ni'cãrõacãrẽ tja mejãrõta Õ'acũrẽ mu'u sërĩbosase, ye nĩbo'quere ë'mapĩ. ¿Yu'ure ne cã'rõ apeyenojõ du'satibutiati? nicũ niwĩ.

³⁷ Isaa cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u Jacore mu'u wiogu wa'acã weeasu. Nipe'tirã cũ acawererã cũrẽ da'raco'teri masã nirãsama. Peje ba'ase trigo, u'seducaco vino cuogusa'a, niasu. Macũ, yu'u ni'cãrõacãma de'ro weemasĩtisa'a majã, nicũ niwĩ.

³⁸ Esau cũ pacure ninemocũ niwĩ:

—Pacu, ¿ni'cãtita Õ'acũrẽ añusere sërĩta basioti? Yu'u quẽ'rãrẽ cũrẽ añusere sërĩbosaya, nicũ niwĩ. Be'ro apaturi caricũ, uticu niwĩ.

³⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Isaa cũrẽ nicũ niwĩ:

“Mu'u di'ta añuse nitiropu nisetigusa'a.

Û'muarõ cjase aco pejase marĩrõpũ nigũsa'a.

⁴⁰ Mũ'u, mũ'u ya di'pji me'rã wãmoti, mejẽcã wa'acã cã'mota'agusa'a.

Mũ'u acabijire da'raco'tegũ nigũsa'a.

Be'ro mũ'u tutuagũ wa'agũ, cũ dutise doca nisome majã", nicũ niwĩ.

Jacob Esaúre uiwã'cã'que ni'i

⁴¹ Tojo wa'áca be'ro te me'rã Esaú cũ acabijire ï'asĩ'rĩti, uanũ'cãcũ niwĩ. Cũ pacũ Jacob pe'ere Õ'acũrẽ sãrĩbosa'que bu'iri tojo weecũ niwĩ. "Yũ'u pacũ cũ wẽrĩatjo cã'rõ du'sa'a. Cũ wẽrĩca be'ro yũ'u acabijire wẽjẽgũti", ni wãcũcũ niwĩ.

⁴² Esaú tojo weeguti nise quetire tũ'ogo, Rebeca Jacore pijio, a'tiro nico niwõ:

—Mũ'u ma'mi Esaú mũ'urẽ a'megũ, "Wẽjẽgũti", niapũ. ⁴³ Tojo weegũ, macũ, yũ'u dutiro weeya. Harãpũ yũ'u ma'mi Labán ya wi'ipũ du'tiabaque'oya. ⁴⁴ Topũ tojánĩña. Téé mũ'u ma'mi cũ uase pe'tica be'ropũ topũre nituoya. ⁴⁵ Mũ'u cũrẽ wee'quere acobojõca be'ro mũ'urẽ "A'tia tja" ni, queti o'ógoti. Musãrẽ yũ'u põ'rã pũarãrẽ ni'cã nũmũta wẽrĩcã uawe'e, nico niwõ.

⁴⁶ Be'ro Rebeca co marãpũ Isaare nico niwõ:

—Ã'rã hitita masã numia Esaú nũmosãnumia me'rã yũ'u caributiya'rũa wa'asa'a. Jacob cũ a'ti di'ta Canaácjãrã ã'rã hitita masã numia weronojõ nigõrẽ cũ nũmoticãma, mejõ wẽrĩa wa'asĩ'rĩsa'a, nico niwõ.

28

¹ Tere tũ'ogũ, Isaa Jacore pijio, cũrẽ "Õ'acũ mũ'urẽ añurõ weeato", nicũ niwĩ. Tojo nicã, cũrẽ a'tiro weeduticũ niwĩ:

—Mũ'u a'ti di'ta Canaácjãrã numiarẽ ne nũmotiticã'ña. ² Mũ'u ñecũ tiro Betuel Padan-arãpũ wa'aya. Topũ mũ'u pacopãnũmũ Labán macõrẽ nũmotiya. ³ Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ mũ'urẽ añurõ weeato. Pãjãrã mũ'urẽ masãputi, pãrãmerãticã weeato. Cũ tojo weecã, peje curaricjãrã nirãsama. ⁴ Abrahãrẽ Õ'acũ "Añurõ weeguti" ni'quere mũ'urẽ, mũ'u pãrãmerãrẽ o'oato. A'ti di'ta musã ya di'ta waro tojato nígũ, tojo ni'i. Ni'cãrõacãrẽ a'ti di'tapũ ape di'tacjãrã weronojõ ni'i yujupũ, nicũ niwĩ.

⁵ Tojo wee Jacore Padan-arãpũ o'ócã'cũ niwĩ. Topũre Labán ya wi'ipũ etacũ niwĩ. Cũ Betuel, arameo masũ macũ, tojo nicã Rebeca ma'mi nicũ niwĩ. Rebeca, Jacob, Esaú paco nico niwõ.

Esaú cũ nũmotinemo'que ni'i

⁶ Esaú, cũ pacũ Isaa, Õ'acũrẽ "Jacore añurõ weeya", ni sãrĩbosacã, tojo nicã cũrẽ Padan-arãpũ nũmotidutigũ o'ócã tũ'ocũ niwĩ. Tojo nicã cũrẽ Õ'acũrẽ añurõ weedutigũ, "A'tocjãrã Canaácjãrã numia me'rã ne nũmotiticã'ña" nicã tũ'ocũ niwĩ. ⁷ Apeyema Jacob cũ pacũsumũa weeduti'caronojõta Padan-arãpũ wa'acã ï'acũ niwĩ. ⁸ Tojo weegũ Esaú cũ pacũsumũa Canaá di'tacjãrã numiarẽ tũ'satisere masĩcũ niwĩ. ⁹ Tere masĩgũ, Abrahã macũ Ismae tiropũ ï'agũ wa'acũ niwĩ. Topũ cũ macõ Mahalat wãmetigore nũmoticũ niwĩ. Co Nebaiot acabijo nico niwõ. Cũ Esaú ãpẽrã pũarã numia Canaácjãrã numiarẽ nũmotitojacũ niwĩ.

Jacob Betepũ cũ quẽ'e'que ni'i

¹⁰ Jacob Beersebarũ ní'cũ wa'a, Harã wa'ari ma'apũ bu'acũ niwĩ. ¹¹ Wa'acũmĩ, ñamica'apũ niyucã, cũ no'o na'itõ'orõ cãrĩcũ niwĩ. Topũ cãrĩgũtigũ, ni'cãgã ãtãgã topũ cũñacjare miicũú, cũ dupoare ãotuucũuocũ niwĩ. ¹² Topũ a'tiro quẽ'ecũ niwĩ. Ni'cãrõ mũjãrõjo

nucũcãpũ téé ɯ'musepũ nimujãnu'cãcaro niwũ. To mujãrõpũre Õ'acũrẽ wereco'terã mujãmujã, dijatimujãcãrã niwã. ¹³ Tojo nicã, Õ'acũrẽ cũ pu'to nu'cũcã ï'acu niwĩ. Cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Yũ'u mũ'u ñecũ Abrahã, mũ'u pacũ Isaa ëjõpeogu Õ'acũ ni'i. Mũ'urẽ, mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'te mũ'u cũñase di'tare o'ogusa'a. ¹⁴ Mũ'u pãrãmerã pãjãrã waro nucũpori weronojõ nirãsama. Nipe'tiropũ se'sanu'cãrãsama. Mujĩpũ cũ mujãtiro pe'e, cũ sãjãrõ pe'e, tojo nicã norte, téé surpũ nirãsama. Nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ mũ'u me'rã, tojo nicã mũ'u pãrãmerã nituriarã me'rã añurõ wa'acã weeguti. ¹⁵ Yũ'u mũ'u me'rã ni'i. Mũ'urẽ, mũ'u no'o wa'aro co'teguti. A'ti di'tare mũ'urẽ apaturi dajanu'cãcã weeguti. Yũ'u ‘Tojo weeguti’ ní'quere weetimigũ, ne cã'rõ mũ'urẽ cõ'awã'cãsome”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁶ Jacob cũ quẽ'eca be'ro wã'cãgũ, a'tiro wãcũcũ niwĩ: “Diacjũta Õ'acũ a'to nimi. Yũ'u ne masĩtiasu”, nicũ niwĩ. ¹⁷ Cũ ɯpũtu ui, a'tiro wãcũcũ niwĩ: “A'to wiobutia'a. Õ'acũ cũ nirõ waro ni'i. Cũ ya wi'i ni'i. Ɖ'muse sãjãrĩ sope pu'to ni'i”, nicũ niwĩ.

¹⁸ Ape numũ pe'e maata wã'cã, ùtãgã cũ dupoapũ ëotuucũucagare añurõ miinu'cõcũ niwĩ. Tu'ajanu'cõ, tigare Õ'acũ yaga tojadutigũ, ɯ'sere piopeocũ niwĩ. ¹⁹ Ne waropũre tore ni'cã macã nicaro nimiwũ. Ti macã Luz wãmeticaro niwũ. Jacob pe'e mejẽcã wãme dũcayucũ niwĩ. Betel wãme õ'ocũ niwĩ.

²⁰ Topũ Jacob Õ'acũrẽ “Mũ'u me'rã a'tiro weeguti”, ni ucũcũ niwĩ: “Õ'acũ ni'cãrõcã yũ'u wa'arore ba'pati, co'te, yũ'ure ba'ase, su'ti o'ogu, yũ'u wiogu nigũsa'a. ²¹ Tojo nicã, ne cã'rõ mejẽcã wa'ati, apaturi yũ'ure yũ'u pacũ ya wi'ipũre majãmitojaacã wéegũ, tojo nigũsa'a. ²² Mũ'u tojo weecã, a'tiga ùtãgã yũ'u miinu'cõcaga Õ'acũ ya wi'i nirõsa'a. Mũ'u nipe'tisetiri yũ'ure apeyenojõ diez o'ocã, mũ'urẽ ni'cãrõ o'oguti”, nicũ niwĩ.

29

Jacob cũ Harãpũ eta'que ni'i

¹ Jacob wa'a, mujĩpũ mujãtirocãrã ya di'tapũ etacũ niwĩ.

² Topũre etagu, cãpũpũ i'tia curua oveja aco sĩ'rĩrĩ pe tiro soocũñarãrẽ ï'acu niwĩ. Na ti pe cjase acore sĩ'ricãrã niwã. Ti pe sope pu'topũre pajiri pe ùtãpejo me'rã bi'ano'caro niwũ. ³ Nipe'tirã oveja topũre nerẽnu'cãca be'ro oveja co'terã ti pere pãa, ovejare aco tĩacãrã niwã. Na sĩ'rica be'ro oveja co'terã ti pere bi'acãrã niwã tja.

⁴ Jacob oveja co'terãrẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Ne, no'ocjãrã niti musã?

—Ûsã Harãcjãrã ni'i, ni yũ'ticãrã niwã.

⁵ Narẽ sãrĩtiña'nemocũ niwĩ tja:

—¿Musã Labãrẽ Nacor pãrãmirẽ masĩti?

—Masĩ'i, ni yũ'ticãrã niwã.

⁶ —¿Cũ dutimarĩati? ni sãrĩtiña'nemocũ niwĩ.

—Ûũ, duti marĩami, ni yũ'ticãrã niwã. Be'ro Jacore ninemocãrã niwã:

—Ĩ'aña. Sico Raquel, Labán macõ co yarã oveja me'rã a'timo, nicãrã niwã.

⁷ Jacob narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ɖmũcjo waro ni'i yujupũ. Ovejare bi'asõrõrõ mejẽta ni'i. ¿De'ro weerã musã ovejare aco tĩa, be'ro tá ba'adutirã, cãpũpũ mianu'cõweti?

⁸ Na cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Tojo weemasītisa'a. Nipe'tirā oveja nerēpe'tiato yujupũ. Na nerēpe'tica be'ro oveja co'terā ti pere bi'ácaga ũtāgājore pāa, acore tīano'rōsa'a.

⁹ Jacob na me'rā ucūrī cura Raquel co pacũ yarā oveja me'rā ejaco niwō. Co narē co'tego nico niwō. ¹⁰ Topũ Raquere, Labán macōrē, cū pacopánũmũ Labán yarā oveja me'rā ejacā ĩ'agũ, maata ũtāgājore pāogũ wa'acũ niwī. Pāotoja, narē aco tīacũ niwī. ¹¹ Be'ro Raquere añudutigũ mi'micũ niwī. Tojo weetoja, e'catigũ, uticũ niwī. ¹² Jacob, “Yũ'ũ Rebeca macũ ni'i, Labán páácjũ ni'i”, ni werecu niwī. Tere tu'ogo, co pacũpũre omawā'cā, werego wa'aco niwō.

¹³ Labán, “Yũ'ũ acabijo macũ niapũ” nisere tu'ogũ, cūrē pōtērīgũ wa'agũ, omawā'cācũ niwī. Cūrē paabũ'a, wa'suporopũ mi'micũ niwī. Be'ro cū ya wi'ipũ miacũ niwī. Jacob nipe'tise cūrē wa'a'quere quetiwerepe'ocũ niwī. ¹⁴ Labán cūrē nicũ niwī: “Diacjũta mũ'ũ yũ'ũ acawerego macũ nígũ, ye dí warota ni'i”, nicũ niwī.

Jacob cū basucārā numiarē da'ra wapata'a'que ni'i

Jacob Labán tiropũre ni'cā mujĩpũ tojacũ niwī. ¹⁵ Ti mujĩpũ be'ro Labán Jacore a'tiro nicũ niwī:

—Mũ'ũ, yũ'ũ acawerego macũ nise wapa tojowaro da'ra, weesome. ¿Mũ'ũ no'ocā'rō wapayecā ũasari? nicũ niwī.

¹⁶ Labán puarā numia pō'rāticũ niwī. Masā ma'mio Lea wāmetico niwō. Du'sago pe'e Raquel wāmetico niwō. ¹⁷ Lea caperi añuse cũoco niwō. Raquel pe'e añugō, añurō upatigo nico niwō. ¹⁸ Jacob Raquere tu'sayugũ, a'tiro nicũ niwī:

—Mũ'ũ macō Raquere ũagũ, siete cū'marĩ mũ'ũrē da'ratamugũti.

¹⁹ Labán cūrē yũ'ticũ niwī:

—Jau, añurōsa'a. Aperocjārā pe'ere o'oronojō o'ógũ, mũ'ũrē numisogũti. Yũ'ũ me'rā tojayá, nicũ niwī.

²⁰ Tojo weegũ Jacob Raquere wapata'agũ, siete cū'marĩ da'racũ niwī. Cū Raquere ũayũ'rũayucā, te cū'marĩ ne yoabajuticaro niwũ. ²¹ Te siete cū'marĩ yũ'rũca be'ro Jacob Labārē nicũ niwī:

—Yũ'ũ nũmo niacjore wiaya majā. Yũ'ũ core nũmotigũsa'a. Ticũse cū'marĩ da'ragũti ní'que pe'tia wa'a'a. Core da'ra, wapata'atoja'a, nicũ niwī.

²² Tojo weegũ Labán nipe'tirā cū pu'tocjārārē omocā du'teri bosenuũmũrē pijiocũ niwī. ²³ Be'ro ñamipũ Labán masā ma'mio Lea pe'ere mia, Jacore o'ocũ niwī. Jacob co me'rā cārĩcũ niwī. ²⁴ Apeyema tja Leare Labán ni'cō cūrē da'raco'tegore weetamudutigũ o'ocũ niwī. Co Zilpa wāmetico niwō. ²⁵ Ape nũmũ bo'reacā Jacob “Apego Lea me'rā pe'e cārĩapā”, ni ĩ'acũ niwī. Tojo weegũ Labārē sērĩtiña'gũ wa'acũ niwī.

—¿De'ro weegũ yũ'ũre tojo weeati? Yũ'ũ Raquere wapata'agũtigũ mũ'ũ me'rā da'rawũ. ¿De'ro weegũ yũ'ũre tojo weesoati? nicũ niwī.

²⁶ Labán cūrē yũ'ticũ niwī:

—A'ti di'tapũ a'tiro weesetisa'a. Du'sago pe'e masā ma'mio duporo marāpũtitimo. ²⁷ Mũ'ũ omocā du'teri bosenuũmũ nirĩ semanarē Lea me'rāta níni'ña yujupũ. Ti semana pe'tica be'ro co acabijore o'ogũti. Mũ'ũ core da'ra wapayegũ, siete cū'marĩ da'ranemogũsa'a, nicũ niwī.

²⁸ Jacob “Añurōsa'a”, nicũ niwī. Lea omocā du'teri bosenuũmũ nirĩ semana pe'tica be'ro Raquel quē'rārē numisocũ niwī. ²⁹ Labán cūrē da'raco'tegore Raquere weetamudutigũ, co quē'rārē Bilha wāmetigore o'ocũ niwī. ³⁰ Jacob Raquel me'rā quē'rārē cārĩcũ niwī. Lea nemorō co

pe'ere ma'iyu'rũnu'cãcu niwĩ. Siete cũ'marĩ Labán me'rã da'ranemocu niwĩ.

Jacob pō'rã ye cjase ni'i

³¹ Ō'acũ Jacob Leare ma'iticã ĩ'agũ, core wĩ'marã pō'rãticã weecu niwĩ. Raquel pe'ema wĩ'marã bocamasĩticã weecu niwĩ yujupu. ³² Lea nijĩpaco wa'a, wĩ'magũ pō'rãtico niwõ. Cũrẽ Rubén wãme õ'oco niwõ. A'tiro nico niwõ: “Ō'acũ yu'u bujaweticã ĩ'agũ, wĩ'magũ o'oami. Tojo weegu ni'cãrõacãma yu'u marãpu yu'ure ma'igũsami”, nico niwõ.

³³ Be'ro Lea apĩ pō'rãtico niwõ tja. Cũrẽ Simeó wãme õ'oco niwõ. Tojo weego a'tiro nico niwõ: “Ō'acũ yu'u marãpu yu'ure tojo ĩ'acõ'acã ĩ'ami. Tojo weegu apĩ yu'ure o'onemoami”, nico niwõ.

³⁴ Apĩ cuonemoco niwõ tja. Cũrẽ Leví wãme õ'oco niwõ. “Yu'u marãpũre i'tiarã wĩ'marã o'otoja'a. Tojo weegu ni'cãrõacãma yu'u pe'ere nemorõ ma'igũsami”, nico niwõ.

³⁵ Lea apĩ wuanemoco niwõ tja. “Ni'cãrõacãma Ō'acũrẽ e'catipeogoti”, nico niwõ. Tojo weego cũrẽ Judá wãme õ'oco niwõ. Ā'rĩ be'ro pō'rãtidu'unico niwõ yujupu.

30

¹ Raquel yu'u Jacore pō'rãtibosatisa'a nígõ, co ma'miorẽ uoco niwõ. Tojo tu'õña'gõ, co marãpũre nico niwõ:

—Yu'ure pō'rãticã weeya. Mu'u tojo weeticãma, wẽrĩa wa'agoti, nico niwõ.

² Tere tu'ogu, Jacob ua wa'a, core nicu niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ yu'u Ō'acũ niti? Cũta mu'urẽ wĩ'marã bocaticã weemi.

³ Be'ro cũrẽ nico niwõ:

—A'tigo yu'ure da'raco'tego Bilhare miaña. Co me'rã ni, wĩ'magũrẽ pō'rãtiya. Co tojo pō'rãticã, yu'u quẽ'rã pō'rãti'co weronjõ cuogosa'a, nico niwõ.

⁴ Tojo weego Raquel core da'raco'tego Bilhare cũ numo weronjõ niato nígõ, co marãpũre o'oco niwõ. Jacob co me'rã cãrĩcu niwĩ. ⁵ Co nijĩpaco toja, ni'cũ wĩ'magũ Jacore wuabosaco niwõ. ⁶ Co tojo weecã ĩ'agõ, Raquel nico niwõ: “Āpẽrã ĩ'orõpu Ō'acũ yu'ure queoro wa'acã weemi. Cũ yu'u sãrĩsere tu'ogu, yu'ure wĩ'magũ o'oami. Tojo weegu ā'rĩ wĩ'magũ Dan wãmetigusami”, nico niwõ.

⁷ Be'ro apĩ Bilha pō'rãtinemoco niwõ. ⁸ Raquel a'tiro nico niwõ: “Yu'u ma'mio me'rã uputu waro a'metu'tiapu. Āñu'u majã, yu'u core yu'rũwetitojapu”, nico niwõ. Tojo weego wĩ'magũrẽ Neftalí wãme õ'oco niwõ.

⁹ Lea pe'e “Yu'u pō'rã bocamasĩtisa'a majã” nígõ, core da'raco'tego Zilpare co marãpu Jacore pe'suda'reco niwõ. ¹⁰ Co Zilpa Jacob me'rã wĩ'magũ pō'rãtico niwõ. ¹¹ Co tojo weecã ĩ'agõ, Lea a'tiro nico niwõ: “Añubutiaro wa'a'a. Tojo weegu wĩ'magũ Gad wãmetigusami”, nico niwõ.

¹² Be'ro Zilpa Jacore apĩ pō'rãtibosaco niwõ. ¹³ Tere ĩ'agõ, Lea a'tiro nico niwõ: “E'catiyu'ruasa'a. Numia ni'cãrõacãma yu'ure 'E'catiyu'ruamo', nirãsama.” Tojo weego wĩ'magũ Aser wãme õ'oco niwõ.

¹⁴ Ni'cã numu na trigo tũ'rẽrĩtero nicã, Rubén cãpũpu wa'acu niwĩ. Topu yucuduca mandrãgora wãmetisere bocacu niwĩ. Boca, cũ paco Leare miacu niwĩ. Tere miidajacã ĩ'agõ, Raquel Leare nico niwõ:

—Yu'u quẽ'rãrẽ mu'u macũ miiti'que yucuducare o'oya.

¹⁵ Lea pe'e core yu'tico niwõ:

—¿De'ro weego o'obosari? Mũ'u yu'ure ña'abutiario weewu. Yu'u marãpure ã'mawũ. ¿Ni'cãrõacãrẽ yu'u macũ yucũduca boca'quere ã'masĩ'rĩti tja?

Tere tu'ogo, Raquel nico niwõ:

—To pũrĩcãrẽ a'tiro weegoti. Mũ'u macũ yucũduca boca'quere mũ'u o'ocã, ni'cãcã ñamirẽ Jacob mũ'u me'rã cãrĩgũsami, nico niwõ.

¹⁶ Be'ro na'ique'ari cura Jacob cã cãpũpu ní'cu dajari cura Lea cãrẽ põtãrĩgõ wa'a, a'tiro nico niwõ:

—Ni'cãcã ñamirẽ, mũ'u yu'u me'rã cãrĩgũsa'a. Yu'u macũ boca'que mandrãgora yucũduca me'rã wapayearu.

Tojo weegu ti ñamirẽ Jacob Lea me'rã cãrĩcu niwĩ. ¹⁷ Õ'acũ Lea sãrĩsere yu'ticu niwĩ. Tojo weego nijĩpaco wa'a, cũ me'rã ni'cãmocurã põ'rãtibosanemoco niwõ Jacore. ¹⁸ Tere ï'agõ, Lea nico niwõ: “Yu'ure da'raco'tegore yu'u marãpure o'owu. Tojo wee'que wapa Õ'acũ ni'cãrõacãrẽ yu'ure añurõ weemi majã. Tojo weegu ã'rĩ wĩ'magũ Isacar wãmetigusami”, nico niwõ.

¹⁹ Be'ro Lea apĩ põ'rãtinemoco niwõ. Cũ me'rã seis põ'rãtico niwõ.

²⁰ A'tiro nico niwõ: “Õ'acũ yu'ure añubutiase o'oami. Ni'cãrõacãrẽ yu'u marãpu nemorõ ma'igũsami. Cãrẽ yu'u seis umua põ'rãtibosatoja'a. Tojo weegu ã'rĩ wĩ'magũ Zabulõ wãmetigusami”, nico niwõ.

²¹ Lea põ'rãtituogo, numiorẽ wuaco niwõ. Core Dina wãmeyeco niwõ.

²² Be'ro Õ'acũ Raquel quẽ'rãrẽ wãcũcu niwĩ. Co sãrĩsere tu'ogu, core põ'rãticã weecu niwĩ majã. ²³ Tojo weego co põ'rãtimu'tãgũrẽ wuago, a'tiro nico niwõ: “Yu'u põ'rãmarĩgõ ní'gõ bopoya'quere Õ'acũ pe'ticã weemi. ²⁴ Cũ yu'ure apĩ o'onemocã añuyurũabosa'a”, nico niwõ. Tojo weego cãrẽ José wãmeyeco niwõ.

Jacob, Labán na ecarã me'rã a'merĩ weesoomujã'que ni'i

²⁵ Raquel Joseré wuáca be'ro Jacob mañecũ Labãrẽ nicu niwĩ:

—Yu'ure ya di'tapu dajatojaadutiya. ²⁶ Yu'u numosãnumiarẽ mũ'urẽ da'rawapata'a'cãrã numiarẽ, tojo nicã yu'u põ'rãrẽ o'oya. Mũ'u yu'ure yu'tica be'ro wa'aguti. Yu'u mũ'u me'rã uputu da'rasere añurõ masĩsa'a.

²⁷ Labán cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u nisetisere tu'sagu, yu'u me'rã tojayá. Yu'u tu'oña'se me'rã a'tiro masĩ'i. Õ'acũ mũ'u me'rã yu'ure añurõ wa'acã weemi. ²⁸ ¿No'ocã'rõ wapata'asĩ'rĩsari mũ'u? Mũ'u wercã, yu'u tocã'rõ wapayeguti, nicu niwĩ.

²⁹ Jacob cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mũ'u masĩsa'a. Yu'u mũ'urẽ añurõ da'ratamuwũ. Mũ'u yarã wa'icũrãrẽ añurõ co'tebosawu. ³⁰ Yu'u etati duporore mũ'u pejetirãcã cuocu niwũ. Ni'cãrõacãma pãjãrã waro nima. Yu'u etanũ'cã'caro me'rã Õ'acũ mũ'urẽ añurõ weemi. Ni'cãrõacã yu'u numosãnumia, yu'u põ'rã ye pe'ere da'rabosasĩ'rĩsa'a.

³¹ —¿No'ocã'rõ yu'u wapayecã uati? ni sãrĩtiña'nemocu niwĩ Labã.

Jacob a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Ne wapayeticã'ña. Yu'u mũ'urẽ “A'tiro weeya” nisere “Jau” nicã, mũ'u yarã ovejare co'tebosaguti tja, nicu niwĩ. ³² A'tiro weeguti. Ni'cãcã nipe'tirã mũ'u yarã ovejare ï'acusiagu wa'aguti. ï'acusia, oveja sereritirã, do'rorãrẽ, tojo nicã wĩ'marã ñirãcãrẽ ducawaaguti. Nipe'tirã cabra sereritirã, do'rorãrẽ ducawaacũugũti. Narẽta mũ'u yu'ure wapayegusa'a.

³³ Tojo wéeca be'ro mũ'u yu'u wapata'asere ï'agũ a'tigu, “Queorota weepĩ,

ne yajatiapĩ”, nigũsa'a. Yarã oveja, cabra tiropu do'rorã marĩcã, tojo nicã oveja ñirã marĩcãma, “Á'rĩ yajagu weepĩ”, nigũsa'a, nicu niwĩ.

³⁴ Labán cūrē yu'ticu niwĩ:

—Añurõsa'a. Mu'u tojo nise tojota wa'ato, nicu niwĩ.

³⁵ Ti numuta Labán pe'e cabra umua yu'turãrē, do'rorãrē, tojo nicã cabra numia sereritirãrē, do'rorãrē, cã'rõ butise cuorãrē, nipe'tirã oveja wĩ'marã ñirãrē cū pō'rãrē co'tedutigu o'ócū niwĩ. ³⁶ Be'ro topu ní'cu narē Jacob nirõpu me'rã téé i'tia numu wa'aropu narē miacu niwĩ.

Jacob pe'e Labán yarã oveja, cabra du'sa'cãrãrē co'tecu niwĩ. ³⁷ Narē co'teri cura a'tiro weecu niwĩ. Cũ álamu, almendro, castaño wãmetise ya'sase dupurire dutecu niwĩ. Dute, te dupurire butise dari pã'rēcū niwĩ.

³⁸⁻³⁹ Be'ro te pã'rē'que dupurire ecarã na aco sĩ'rĩrĩ co'ro tiro diacjũ peocu niwĩ. Toputa na amorĩ cura na sĩ'rĩrã a'tirã, te dupuri tiro umua, numiarē ñe'ecãrã niwã. Tojo weerã wĩ'marã bajarã, yu'turã, do'rorã bajuacãrã niwã. ⁴⁰ Wĩ'marãrē mejēcã cūucu niwĩ. Apẽrã pe'ere Labán yarã do'rorã, yu'turã, ñirã põtëorõ cūucu niwĩ. A'tiro wee cū yarã pãjãrã wa'acã weecu niwĩ. Narē Labán yarã me'rã morëticu niwĩ. ⁴¹ Apeyema tja Jacob a'tiro weecu niwĩ. Oveja numia tutuarã amorã, Jacob sō'oní'que dupurire na sĩ'rĩrĩ co'ro tiropu cūucu niwĩ. Te dupuri põtëorõpu a'merĩ ñe'eato ní'gũ, tojo weecu niwĩ. ⁴² Tutuatirã mejãrã a'ticã pe'ema, te dupurire cūuticu niwĩ. Tojo weerã na mejãrã Labán yarã tojacãrã niwã. Tutuarã pe'e Jacob yarã nicãrã niwã. ⁴³ A'tiro wee siape'e me'rã Jacob pãjãrã waro ecarã cuocu niwĩ. Pãjãrã waro oveja, cabra, cameyoa, burroa cuocu niwĩ. Cūrē da'raco'terã numia, umua quẽ'rãrē cuocu niwĩ.

31

Jacob Labãrē du'ti'que ni'i

¹ Jacob Labán pō'rã cūrē ucjase quetire tu'ocu niwĩ. “Jacob marĩ pacu ye ní'quere ã'mape'o, te me'rã cū pe'e peje cuogu tojami,” nicãrã niwã.

² Apeye quẽ'rã Jacob Labán toduporopu cūrē añurõ wee'caronojõ weeticã tu'oña'cu niwĩ.

³ Tere ñ'agũ, Õ'acũ Jacore nicu niwĩ: “Mu'u pacusumua ya di'tapu tojaaya. Mu'u acawererã tiropu wa'aya. Yu'u mu'urē co'teguti,” nicu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jacob cū numosãnumia Raquere, Leare cū nirõ cãpũpu cū oveja, cabra co'teropu pijidutio'ocu niwĩ. ⁵ Narē nicu niwĩ:

—Yu'u ñ'acãta, musã pacu yu'ure toduporopu cū wee'caronojõ weetimi. Tojo weemicã, Õ'acũ, yu'u pacu ëjõpeogu pe'e yu'ure añurõ co'temi.

⁶ Musã masisa'a, yu'u musã pacure nipe'tiro yu'u tutuaro põtëorõ añurõ warota da'rabosawu. ⁷ Yu'u tojo weemicã, cū yu'ure nisoomujãwĩ. Na'irõ yu'u da'rase wapare queoro wapayetimujãwĩ. Tojo weemicã, Õ'acũ pe'e yu'ure ña'arõ weedutitigu, cūrē cã'mota'ami.

⁸ Tojo weegu Labán cū “Oveja, cabra do'rorã mu'u yarã nirãsama” nicã, oveja, cabra numia do'rorãta pō'rãtiwã. Tojo nicã, cū “Oveja, cabra yu'turã mu'u yarã nirãsama” nicã, tojo bajurãta pō'rãtiwã. ⁹ Tojo weegu Õ'acũ cū yarã ecarã pe'ere ã'ma, yu'ure o'owĩ.

¹⁰ »Ní'cã numu na wa'icurã amorĩ cura a'tiro quẽ'ecãti. Cabra umua numiarē ñe'emujãwã. Na umua yu'turã, do'rorã, sereritirã niwã. ¹¹ Quẽ'erõpu Õ'acũ cū basuta nimigũ, cūrē wereco'tegu weronojõ

upusājānu'cā* yu'u wāmerē pisuwī. Yu'u pe'e cūrē yu'tiwu: "A'tota ni'i", niwū. ¹² Tojo nicā tu'ogu, cūrē wereco'tegu weronojō nigū yu'ure niwī: "Añurō ĩ'aña. Nipe'tirā ecarā umua numiarē ñe'erā, yu'turā, do'rorā, sereritirā nima. Yu'u Labán mu'urē wee'quere ĩ'ape'ocā'pu. ¹³ Yu'u Ō'acū, mu'urē Betepu bajua'cu ni'i. Topu mu'u ũtāgārē miinu'cō, u'se wa're, yu'ure 'Tojo weeguti', ni ucūwū. Ni'cārōacā a'tore wijayá. Mu'u bajuáca di'tapu dajaya", niwī, ni werecu niwī Jacob.

¹⁴ Tojo nicā tu'orā, Raquel, Lea cūrē yu'ticārā niwā:

—Ēsā, ũsā pacu tiroma be'ropure apeyenojō ñe'eatje ne moosa'a. ¹⁵ Tojo weronojō o'ogu, ũsārē aperocjārārē weronojō tojo ĩ'acō'acā'mi. Ēsāpureta mu'urē numotidutigu duasājāwī. Nipe'tise ũsārē dua'que wapare cō'astepe'ocā'mi. ¹⁶ Diacjūta ni'i. Ēsā pacure Ō'acū cū cuosere ē'ma'que ũsā ye, ũsā pō'rā ye ni'i. Ō'acū mu'urē ní'caronojōta weeya, nicārā niwā.

Jacob Padan-arāpu ní'cu wija'que queti ni'i

¹⁷⁻¹⁸ Jacob cū pacu Isaa nirī di'ta Canaápu dajatojaacu niwī. Tojo weegu cū pō'rārē, cū numosānumiarē cameyoa bu'ipu miipeocu niwī. Nipe'tise cū cuo'quere miacu niwī. Nipe'tirā ecarā cū da'ra'que wapa Padan-arāpu cū boca'quere miacu niwī.

¹⁹ Labán aperopu cū yarā ovejare poari seegu wa'ari cura, Raquel co pacu ējōpeose na queose yee'quere cū ya wi'ipu nisere yajaco niwō. ²⁰ Jacob cū mañecū Labán arameo masūrē we'rititimigū, weesoo, du'ticu niwī. ²¹ Nipe'tise cū cuose me'rā du'tiwā'cācu niwī. Éufrates wāmetiri maarē eja, pē'abaque'ocu niwī. Diacjū yu'rūmajā, Galaad bu'papijaro nirōpu wa'acu niwī.

Labán Jacore sirutu'que ni'i

²² I'tia numu be'ro Labán Jacob cū du'ti'quere masīcu niwī. ²³ Tojo weegu Labán cū acawererā me'rā Jacore sirutugu wa'acu niwī. Siete numurī be'ro Galaad bu'papijaro nirōpu ēmuejacu niwī. ²⁴ Cū topu ejati ñamirē Ō'acū Labārē, arameo masūrē quē'erōpu bajuacu niwī. Bajua, a'tiro nicu niwī: "Tu'oya, Jacore pūrīrō ucūacupa", nicu niwī.

²⁵ Labán Jacore Galaad bu'papijaro cū cārī'caropu ēmuejacu niwī. Toputa Labán, cū acawererā me'rā tojaque'acu niwī. ²⁶ Be'ro Jacore ĩ'a, a'tiro ni sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weeati mu'u? ¿De'ro weegu yu'ure weesoati? Mu'u yu'u pō'rā numiarē a'mewējērā ñe'eno'cārā numiarē weronojō miitiapā. ²⁷ ¿De'ro weegu yu'ure weretimigū, weesoo, ĩ'atiro du'tiati? Yu'u queoro masīgū pūrīcā, mu'urē añurō we'ritiboapā. Buapūtērō, to'atū me'rā bosenumu weetūoboapā. ²⁸ Yu'u pō'rā numiarē, yu'u pāramerārē ne cārō mi'mituoτίαςu. Mu'u ne tu'omasītibutiagu weronojō weepā. ²⁹ Yu'u musārē ña'arō weesī'rīgū weecā'boapā. Mu'u pacu ējōpeogu Ō'acū pe'e yu'ure ñamipū ucūami. A'tiro niami: "Tu'oya, Jacore pūrīrō ucūacupa", niami. ³⁰ Mu'u, mu'u pacu tiropu uputu dajasī'rī'cu niyugu, a'titojapā. Tojo nimigū, ¿de'ro weegu yu'u ējōpeorā na queose yee'quere yajati? nicu niwī.

³¹ Jacob cūrē yu'ticu niwī:

* **31:11** 31.11 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

—Yũ'u uiasũ. Apetero weegu mũ'u põ'rã numiarẽ tutuaro me'rã numita'abosami, niasũ. ³² No'o mũ'u ãjõpeorã queose yee'quere cõogũnojõ wẽriato. A'to nirã marĩ acawererã ã'orõpũ a'maña. Narẽ bocagu, miaña.

Jacob pe'e, “Raquel co pacũ ãjõpeose yee'quere yajapõ”, ni masĩticũ niwĩ.

³³ Labán Jacob ya wi'i, su'ti casero me'rã wéeca wi'ipũ a'magũ, sãjãamũ'tãcũ niwĩ. Be'ro Lea ya wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. To be'ro na pũarã numia narẽ da'raco'terã ye wi'seriacãpũ sãjãacũ niwĩ. Cũ ãjõpeose queose yee'quere ne bocaticũ niwĩ. Lea ya wi'ipũ ní'cũ wijati, Raquel ya wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. ³⁴ Co pe'e cũ sãjãti dũporo te queosere míi, cameyo pesarã na dujiro docapũ cũuco niwõ. Be'ro te bu'ipũ mũjãpeja, dujidi'opesaco niwõ. Labán nipe'tiro ti wi'ipũre a'mape'ocũ nimiwĩ. Ne bocaticũ niwĩ.

³⁵ Raquel pe'e pacũre nico niwõ:

—Pacũ, mũ'u tiro yũ'u dijaticã uacũpa. Yũ'u ni'cãcãrẽ be'tigo nisa'a, nico niwõ.

Labán nipe'tiropũ cũ ãjõpeose queose yee'quere a'macũ nimiwĩ. Ne bocaticũ niwĩ.

³⁶ Cũ bocaticã ã'agũ, Jacob ua wa'acũ niwĩ. Tojo weegu “Mejõ waro dioapã” ní'gũ, Labãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Ñe'enojõ mũ'urẽ ña'arõ weeati? Mũ'u yũ'ure ña'abutiario wéeca be'ro weronojõ yũ'ure sirutubutiapã. ³⁷ Nipe'tise yeacãrẽ añurõ ã'awepe'obutiãcã'a. ¿Mũ'u ya wi'i cjase apeyenojõacã bocati? Bocagu, a'to mũ'u acawererã ã'orõ, tojo nicã yũ'u acawererã ã'orõ bajurõpũ peoya. Na noa pe'e diacjũ ucũti ni, beserãsama. ³⁸ Yũ'u mũ'u tiropũre veinte cũ'marĩ da'rawũ. Te cũ'marĩrẽ ne ni'cãti mũ'u yarã oveja, cabra sãtiwã. Ne ni'cãti mũ'u yarã ecarã oveja, cabra umũarẽ ba'atiwũ. ³⁹ Ne ni'cãti wa'icũrã nucũcjãrã wẽjẽno'cãrãrẽ mũ'u tiropũ miidajatiwũ. Yũ'u basu tere wapayewũ. Topũ umũco, ñami ãpẽrã masã na mũ'u yarãrẽ yajacãma, mũ'u yũ'ure wapaseewũ. ⁴⁰ Umũcjore yũ'u asise poowũ. Ñami pe'ere yũsuabũ'a narãsãwũ. Apeterore ne cãrĩtiwũ. ⁴¹ Mũ'u ya wi'ipũre veinte cũ'marĩ niwũ. Mũ'u põ'rã pũarã numiarẽ wapata'agu, catorce cũ'marĩ mũ'u dutiro doca da'rawũ. Mũ'u yarã ecarãrẽ co'tégũ seis cũ'marĩ da'rawũ. Yũ'u wapata'asere mũ'u na'irõ dũcayumũjãwũ. ⁴² Yũ'u ñecũ Abrahã wiogu Õ'acũ yũ'u me'rã niticãma, yũ'u pacũ Isaa wiopesase me'rã cũ ãjõpeogu Õ'acũ yũ'u me'rã niticãma, tojowarota mũ'u yũ'ure o'otõrõbopã. Ne moobutiagu dajabopã. Õ'acũ yũ'u pi'etisere ã'agũ, yũ'u da'ra'quere ã'agũ, ñamipũ mũ'urẽ tutuaro me'rã ucũapĩ.

Jacob, Labán me'rã a'merĩ “A'tiro weerã” na ni apo'que ni'i

⁴³ Tere tu'ogu, Labán Jacore yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u põ'rã numia, yũ'u põ'rãta nima. Yũ'u pãrãmerã yũ'u pãrãmerãta nima. Oveja quẽ'rã yarã ovejata nima. Nipe'tise a'to mũ'u ã'ase ye dia'cũ ni'i. Tojo nimicã, ni'cãrõacãrẽ yũ'u põ'rã numiarẽ, yũ'u pãrãmerãrẽ ¿de'ro weebosari yũ'u? ⁴⁴ Tojo weerã marĩ pũarã a'merĩ “A'tiro weerã” ni aporã. Tere marĩ be'ropũre “Tojota ni apono'wũ” nino'rõsa'a, nicũ niwĩ.

⁴⁵ Tere tu'ogu, Jacob ni'cã ãtãgã mii, ni'cã tuturo weronojõ nũ'cõcũ niwĩ.

⁴⁶ Be'ro cũ acawererãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ëtãperire seeneocũuña.

Tojo weerã nipe'tirã ni'cã mesãjo seeneocũucãrã niwã. Na nipe'tirã ti mesã pũ'topũ ba'acãrã niwã. ⁴⁷ Labán tore cũ ye ucũse me'rã a'tiro wãme

õ'ocũ niwĩ “Jegar Sahaduta”. Jacob pe'e cũ ye me'rã “Galaad”† wãme õ'ocũ niwĩ.

⁴⁸ Tojo weegu Labán nicũ niwĩ:

—A'ti ùtãmesã me'rã marĩ ni'cãcã apo'quere wãcũno'rõsa'a. Tojo weero Galaad wãmeticaro niwũ. ⁴⁹ Tojo nicã Mizpa wãmeticaro niwũ. Labán a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ marĩ a'merĩ ï'atiri curare marĩ pũarãrẽ ï'anũrũato. ⁵⁰ Yũ'u põ'rã numiarẽ mũ'u ña'arõ weecã o ãpẽrã numiarẽ mũ'u numotinemocã, apĩ marĩ a'merĩ aposere ï'atimicã, Õ'acũ basuta marĩ weesere masĩgũsami.

⁵¹ Labán Jacore apeye ninemocũ niwĩ tja:

—A'to ùtãmesã yũ'u seeneocũuca mesã, tojo nicã ùtãgã yũ'u miinũ'cõcaga marĩ deco nisere ï'aña. ⁵² A'ti mesã, tojo nicã a'tigare ï'arã, marĩ pũarã apo'quere wãcũrãsa'a. Yũ'u mũ'urẽ ña'arõ weesĩ'rĩgũ, a'ti mesãrẽ, a'tigare yũ'rũsome. Tojo nicã mũ'u quẽ'rã yũ'ure ña'arõ weesĩ'rĩgũ, yũ'rũsome. ⁵³ Marĩ mejẽcã weecã, Õ'acũ Abrahã ãjõpeogu, yũ'u ñecũ Nacor ãjõpeogu marĩ weesere queoro beseato, nicũ niwĩ Labán.

Tere tu'ogu, Jacob Õ'acũ cũ pacũ Isaa ãjõpeogu wãme me'rã “Tojota wa'ato”, nicũ niwĩ. ⁵⁴ Be'ro ti bu'apũ wa'icũre wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjũamorõpeocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, nipe'tirã cũ acawererãrẽ ba'adutigu pijiocũ niwĩ. Nipe'tirã ba'acãrã niwã. Ba'atoja, ti bu'apũ cãrĩcãrã niwã.

⁵⁵ Ape numũ ñamicureacã Labán wã'cã, wa'agũtigu, cũ pãrãmerãrẽ, cũ põ'rã numiarẽ mi'mituocũ niwĩ. Be'ro “Mũsãrẽ añurõ wa'ato”, ni sãrĩbosacũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, cũ ya di'tapũ majãmitojaacũ niwĩ.

32

Jacob cũ ma'mi Esaú me'rã a'merĩ bocaaja'que ni'i

¹ Be'ro Jacob apaturi wa'acũ niwĩ tja. Topũ wa'ari cura Õ'acũrẽ wereco'terã cũrẽ põtẽrĩrã a'ticãrã niwã. ² Narẽ ï'agũ, Jacob a'tiro nicũ niwĩ: “Na Õ'acũ yarã surara nima.” Tojo weegu tore Mahanaim* wãmeyecũ niwĩ.

³ Jacob cũ dũporo quetiwereri masãrẽ Seir di'tapũ o'ómũ'tãcũ niwĩ. To Seir Edom wãmetiropũ tojacaro niwũ. Cũ ma'mi Esaúre quetiweremũ'tãdutigu, narẽ o'óyucũ niwĩ. ⁴ Narẽ a'te quetire weredutigu o'ócũ niwĩ: “Yũ'u ma'mi Esaúre a'tiro ni wereapa: ‘Mũ'u acabiji Jacob mũ'u dutiro doca nigũ a'tiro weredutiami: “Yũ'u yoacã Labán me'rã niapũ. ⁵ Ni'cãrõacã wecũa, burroa, oveja, da'raco'terã mũũa, numia cõ'o. Mũ'u yũ'u wiogu yũ'ure añurõ wãcũcã uagu, a'te quetire o'ómũ'tã'a” mũ'urẽ niami', niapa”, nicũ niwĩ.

⁶ Cũ quetiweredutigu o'ó'cãrã dajarã, Jacore a'tiro nicãrã niwã:

—Ësã mũ'u ma'mi Esaú tiropũ ejapũ. Ni'cãrõacã mũ'urẽ põtẽrĩgũ a'tiami. Cuatrocientos mũũa me'rã a'tiami, nicãrã niwã.

⁷ Te quetire tu'ogu, Jacob upũtu uicũ niwĩ. Pũrõ wãcũque'ticũ niwĩ. Tojo weegu cũ me'rã ní'cãrãrẽ pũa curua dũcawaacũ niwĩ. Cũ yarã oveja, wecũa, cameyoa quẽ'rãrẽ mejãrõta weecũ niwĩ. ⁸ A'tiro wãcũcũ niwĩ: “Esaú cũ ni'cã curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽgũ sãjãcã, ape curuacjãrã du'tiarãsama.” ⁹ Be'ro Õ'acũrẽ a'tiro ñubue sãrĩcũ niwĩ: “Õ'acũ, yũ'u ñecũ Abrahã ãjõpeogu, tojo nicã yũ'u pacũ Isaa ãjõpeogu, mũ'u yũ'ure ya di'tapũ, yũ'u acawererã tiropũ dajadutiapũ. ‘Mũ'u acawererã tiropũ

† **31:47** 31.47 Galaad ní'rõ “ùtãmesã” nisĩ'rĩrõ wee'e. * **32:2** 32.2 Mahanaim ní'rõ, “pũa curua masã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

dajacã, mu'urẽ añurõ wa'acã weeguti', niapũ. ¹⁰ Mu'u yu'ure añurõ pajaña'a, queoro weearũ. Yu'u ña'agũ nimicã, tojo weearũ. Yu'u a'ti maa dia Jordãrẽ yu'rutẽrĩpẽ'agũ, yu'u tuacjuacã dia'cũ cuomiwũ. Ni'cãrõacãma pua curua masã cuo'o. ¹¹ Yu'ure pajaña'cureya. Yu'u ma'mi Esaú yu'ure ne mejẽcã weecã weeticã'ña. Cũ yu'ure, numiarẽ, wĩ'marãrẽ wẽjẽbosami nígũ, ui'i. ¹² Tojo nimicã, mu'u yu'ure 'Añurõ mu'urẽ wa'acã weeguti. Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nucũpori pajiri maa cjase weronojõ pãjãrã nirãsama. Ne narẽ queota basiosome', niwũ", ni sãrĩcu niwĩ.

¹³ Ti ñamirẽ Jacob topũta cãrĩcu niwĩ. Cũ cuose, cũ mia'quere cũ ma'mi Esaúre o'ogutigu besecu niwĩ. ¹⁴ Doscientos cabra numia, veinte cabra umua, doscientos oveja numia, veinte oveja umua, ¹⁵ treinta cameyoa numia ne põ'rãti'cãrãrẽ na põ'rã wĩ'marã me'rãta, cuarenta wecua, diez wecua umuarẽ, veinte burroa numiarẽ, diez burroa umuarẽ besecu niwĩ. ¹⁶ Be'ro cãrẽ da'raco'terãrẽ wiacu niwĩ. Narẽ wiagu, mejẽcã dia'cũ wa'icũrãrẽ, nanucũ curaricjãrãrẽ wiacu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã yu'u dũporo wa'ayuya. Na wa'icũrãrẽ te curarinucũ yoacurero dũcawaa miaña, nicu niwĩ.

¹⁷ Ne waro cũ o'ómũ'tãgũrẽ a'tiro weeduticu niwĩ:

—Yu'u ma'mi Esaúre põtẽrĩgũ, cũ sãrĩtiña'cã, “¿Noa mu'u wiogu niti, no'opũ wa'ati, ã'rã wa'icũrã mu'u miarã, noa yarã niti?” nicã, ¹⁸ a'tiro yu'tiya: “Yu'u wiogu Jacob, mu'urẽ o'ó'cãrã nima. Jacob, mu'u dutise doca nigũ mu'urẽ o'oãmi. Cũ ãsã be'ro sirutusami,” niña.

¹⁹ Cũ o'ómũ'tã'cu be'rocjũ, tojo nicã nipe'tirã cũ be'rocjãrã quẽ'rãrẽ mejãrõta wereduticu niwĩ. ²⁰ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro niduticu niwĩ: “Jacob mu'u dutise doca nigũ ãsã be'ro a'tisami', niapa”, nicu niwĩ.

Jacob a'tiro wãcũcu niwĩ: “Yu'u dũporo apeyenojõ o'omũ'tãse me'rã cũ uase pe'ticã weeguti. Be'ro yu'u basu cãrẽ ñ'acã, apetero weegu yu'ure añurõ põtẽrĩgũsami”, ni wãcũcu niwĩ. ²¹ Tojo wãcũ'cu niyugu, cũ o'oatjere cũ dũporo miayuduticu niwĩ. Cũ pe'e topũta ti ñamirẽ tojánicu niwĩ.

Jacob Õ'acũrẽ wereco'tegu me'rã na a'merĩ ñadi'ocũupe'que ni'i

²² Tojo weegu ti ñamirẽta ñamipũ Jacob cãrĩatji dũporo wã'cãnu'cã, cũ ñumosãnumia pũarãrẽ, narẽ da'raco'terã numiarẽ, cũ põ'rã umua oncere ti maa Jaboc wãmetiri maa ã'cũatiropũ ñumupẽ'aduticu niwĩ.

²³ Cũ nipe'tise cuose quẽ'rãrẽ pẽ'rõcu niwĩ. ²⁴ Cũ ni'cũta tojanũ'cãrĩ cura, ni'cũ umu bajua, cũ me'rã a'merĩ ñadi'ocũupe'cãrã niwã. Téé bo'remũjãticãpũ tojo weedu'ucãrã niwã. ²⁵ Cũ Jacob me'rã põtẽoti, Jacob usó õ'a a'mesũ'arore paaweecu niwĩ. Tojo weero to a'mesũ'aro wetia wa'acaro niwũ. ²⁶ Be'ro umu cũ me'rã a'mequẽ'cu Jacore nicu niwĩ:

—Yu'ure du'uya. Bo'rearopũ wee'e, nicu niwĩ.

Jacob cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u, yu'ure “Añurõ wa'ato” niticãma, ne du'usome.

²⁷ —To pũrĩcãrẽ ¿mu'u de'ro wãmetiti? nicu niwĩ.

—Yu'u Jacob wãmeti'i, ni yu'ticu niwĩ. ²⁸ Tere tu'ogu, cũ me'rã a'mequẽ'cu a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u Jacob wãmetisome majã. Õ'acũ me'rã, masã me'rã a'mequẽgũ, wapata'apũ. Tojo weegu ni'cãrõacãrẽ majã Israe wãmetigusa'a, nicu niwĩ.

²⁹ —Mu'u quẽ'rã yu'ure wereya. ¿De'ro wãmetiti mu'u? ni sãrĩtiña'cu niwĩ Jacob.

—Yu'u wãmerẽ sãrĩtiña'ticã'ña, ni yu'ticu niwĩ.

Be'ro topɔta Jacore “Mɔ'urē añurō wa'ato”, nicɔ niwī. ³⁰ Jacob a'tiro nicɔ niwī: “Yɔ'ɔ basuta Ō'acūrē bajuyoropɔ ĩ'apɔ. Tojo nimigũ, cati'i yujupɔ.” Tojo weegɔ to na a'merĩ ñadi'ocũupe'carore Jacob Peniel† wãme ō'ocɔ niwī.

³¹ Jacob cã Penieɔre yɔ'ruari curare mujĩpũ mɔjãtigɔpɔ weecɔ niwī. Cūrē ɔsō a'mesɔ'aropɔ paano'ca be'ro niyucã, cã opa cu'siro sijacɔ niwī. ³² Tojo weerã a'tocatero quē'rãrē Israe pãrãmerã nituriarã no'o nigũ wa'icɔ ɔsō ō'a a'mesɔ'ari wadare ba'atisama. Jacore topɔ pãaca be'ro niyucã, tojo weesama.

33

Jacob Esaú me'rã na a'merĩ apo'que ni'i

¹ Esaú cuatrocientos ɔmɔa me'rã a'ticã ĩ'agũ, Jacob a'tiro weecɔ niwī. Lea, Raquel, pɔarã narē da'raco'terã numia me'rã nanɔcũ na pō'rãrē dɔcawaacɔ niwī. ² Narē da'raco'terã numiarē na pō'rã me'rã na dɔporo nɔ'cōcɔ niwī. Be'ro Leare co pō'rã me'rã nɔ'cōcɔ niwī. Nitɔoropɔ Raquere co macũ José me'rã nɔ'cōcɔ niwī. ³ Be'ro Jacob na dɔporoacã ɔ'mɔtãwã'cãcɔ niwī. Esaúre pōtērĩgũ wa'agɔ, sietetiri cã diapoare nucũcãpɔ paamu'rĩque'acɔ niwī. Téé cã tiropɔ ejagɔ, tojo weedu'ucɔ niwī. ⁴ Esaú pe'e cūrē pōtērĩgũ, omawã'cãti, paabɔ'a, mi'micɔ niwī. Na pɔarãpɔta a'merĩ uticãrã niwã. ⁵ Tu'ajanɔ'cō, Esaú na numiarē, wĩ'marãrē ĩ'a, a'tiro ni sērĩtiña'cɔ niwī:

—¿Ã'rã waro noanojō niti? ni sērĩtiña'cɔ niwī.

—Na, yɔ'ɔ pō'rã Ō'acũ yɔ'ure, mɔ'ɔ dutise doca nigũrē o'o'cãrã nima, nicɔ niwī Jacob.

⁶ Tojo nicã tɔ'orã, cūrē da'raco'terã numia na pō'rã me'rã, Esaú tiroacãpɔ wa'a, cūrē wiopesase me'rã añudutirã, nucũcãpɔ paamu'rĩque'acãrã niwã. ⁷ Be'ro Lea cã tiroacãpɔ a'ti, co quē'rã co pō'rã me'rã mejãrōta weeco niwō. Yapatigopɔa Raquel co macũ José me'rã, mejãrōta weeco niwō.

⁸ Esaú Jacore sērĩtiña'cɔ niwī:

—¿De'ro weegɔsari mɔ'ɔ, wa'icɔrã sō'onícãrã yɔ'ure pōtērĩwã'cã'cãrã pãjãrã me'rã?

Jacob cūrē yɔ'ticɔ niwī:

—Mɔ'ɔ yɔ'ure añurō wãcũcã ɔagɔ, tojo weesɔ.

⁹ —Niwe'e, nijã. Yɔ'ɔ quē'rã pãjãrã cɔopɔ. Na mɔ'ɔ yarã me'rãta tojayá, nicɔ niwī Esaú.

¹⁰ Jacob cã ma'mirē ninemocɔ niwī:

—Yɔ'ure añurō wãcũgũ, yɔ'ɔ o'osere ñe'eña. Yɔ'ɔ mɔ'urē ĩ'agũ, Ō'acūrē ĩ'agũ weronojō ĩ'a'a. Mɔ'ɔ yɔ'ure añurō pōtērĩ ñe'etojapɔ. ¹¹ Yɔ'ɔ mɔ'urē miiti o'osere ñe'eña. Ō'acũ yɔ'ure peje apeyenojō cɔocã weeami. Ne apeyenojō dɔ'sawe'e.

Jacob cã pejetiri tojo nicã tɔ'ogɔ, Esaú “Jɔɔ”, nicɔ niwī. ¹² Be'ro Esaú nicɔ niwī:

—Te'a. Yɔ'ɔ mɔ'ɔ dɔporo ɔ'mɔtãgũti, nicɔ niwī.

¹³ Jacob pe'e cūrē yɔ'ticɔ niwī:

—Ma'mi, yɔ'ɔ ma'igũ, mɔ'ɔ masĩsa'a. Wĩ'marã marĩ weronojō tu-tuatima. Oveja, wecɔa, na pō'rãrē yɔ'ɔ wãcũsa'a. Na ni'cã nɔmɔta ñujũyɔ'rurã, wērĩpe'tia wa'abosama.

† 32:30 32.30 Hebreo ye me'rã Peniel nĩrō, “Ō'acũ ya diapoã” nisĩ'rĩrō wee'e. Apterore Penuel ojano'caro niwũ.

14 Mũ'u pe'e mũ'u dutise doca nigú dũporo u'mutāwā'cāña. Mũ'u tojo weecā, añurōsa'a. Yũ'u pe'e wa'icūrā, yũ'u dũporo wa'arā na sijaro ejatuario sajatiro wa'aguti. Tojo nicā wĩ'marā na sijaro ejatuario wa'aguti. Téé Seipũ a'merĩ ĩ'arā, nicũ niwĩ Jacob.

15 Esaú, "Jau, tojota weerā. Yũ'u me'rā a'ti'cārā umuarē mũ'urē ba'paticā, pejetirā cūgũti", nicũ niwĩ.

Jacob pe'e cūrē yũ'ticũ niwĩ:

—Añurōsa'a. Cūuticā'ña. Mũ'urē caribosĩ'rītisa'a, nicũ niwĩ.

16 Na tojo ni ucũca numurēta Esaú Seipũ dajatojaacu niwĩ. 17 Jacob pe'e Sucot wāmetiropũ wa'acu niwĩ. Topũ cū niatji wi'ire weecũ niwĩ. Tojo nicā wa'icūrā ye wi'seriacārē paapeocu niwĩ. Tojo weegũ tore Sucot wāmeyecu niwĩ.

18 Jacob cū Padan-arāpũ ní'cu, cū dajatojaticā, ne mejēcā wa'aticaro niwĩ. Canaápũre añurō dajacu niwĩ. Topũre Siquem wāmetiri macā pōtēorō tojaque'acu niwĩ. 19 Cien kujiri niyeru kujiri me'rā ni'cā di'ta duucu niwĩ. Ti di'tare Hamor pō'rā duacārā niwā. Cū Siquem wāmetigũ pacũ nicũ niwĩ. Topũ Jacob cū ya wi'i, su'ti caseri me'rā sēopeocu niwĩ.

20 Tu'ajanũ'cō, Ō'acūrē ějōpeogu wa'icūrārē ějũamorōpeorore ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocũucu niwĩ. Tore El-Elohe-Israe* wāme ō'ocu niwĩ.

34

Dina ye bu'iri co acawererā Siquēcjārā umuarē wējē'que ni'i

1 Lea macō Dina Jacore pō'rātibosa'co, tocjārā nu'miarē ĩ'agō wa'aco niwō. 2 Tojo weeri cura, Siquem, Hamor heveo masũ macũ core ĩ'agũ, tutuaro me'rā ñe'e, ña'arō weecu niwĩ. Cū Hamor tocjārārē dutigũ nicũ niwĩ. 3 Tojo ña'arō wee'cu nimigũ, core uagu, cūrē tu'sacā weesĩ'rĩcu niwĩ.

4 Tojo weegũ, cū pacũ Hamor me'rā a'tiro ucũcu niwĩ:

—Pacu, yũ'ure a'tigore numisēĩbosagu wa'aya, nicũ niwĩ.

5 Jacob pe'e cū macōrē ña'arō wee'quere masĩtojacũ nimiwĩ. Cū pō'rā pe'e cāpũpũ na yarā ecarārē co'terā weecārā niwā. Tojo weegũ téé na dajacāpũ ne mejēcā nima'aticũ niwĩ. 6 Tojo weeri curare Hamor Siquem pacũ Jacob me'rā ucũgũ wa'acu niwĩ.

7 Jacob pō'rā na cāpũpũ ní'cārā dajarā, te quetire tũ'orā, uayũ'rua, a'tiro nicārā niwā: "Siquem Israe pō'rārē ña'abutiario bopoyoro weepĩ, co me'rā wuacājĩgũ. Tenojōrē ne weeno'ña marĩ'i", nicārā niwā.

8 Tojo nimicā, Hamor pe'e na me'rā ucũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u macũ Siquem musā acabijore tũ'sayũ'ruami. Core cūrē numisoya.

9 Musā ũsā acawererā weronojō tojarāsa'a. ũsā musā pō'rā numiarē numoti, musā pe'e quē'rā ũsā pō'rā numiarē numotirāsa'a. 10 ũsā me'rā a'topũ tojayá. A'ti di'ta nipe'tiro musā ya di'ta tojarosa'a. Di'tare duutjārā, duase tucũrĩ pāña, nicũ niwĩ.

11 Siquem pe'e quē'rā cū basu Dina pacũ Jacore, co ma'misumuarē a'tiro nicũ niwĩ:

—Musā yũ'ure core o'ocā uasa'a. Musā no'o sēĩsere o'oguti.

12 No'ocārō musā sēĩrō pōtēorō sēĩcā, o'oguti. Mejō yũ'ure core numisoya majā, nicũ niwĩ.

13 Cū Siquem tojo nimicā, na acabijo Dinarē ña'arō wee'que wapa Jacob pō'rā cūrē, cū pacũ Hamorē nisoose me'rā yũ'ticārā niwā. 14 A'tiro nicārā niwā:

* 33:20 33.20 El-Elohe-Israe nĩrō "Ō'acũ, Israe curuacjārā ějōpeogu, Ō'acũta nimi" nisĩ'rĩrō wee'e.

—Ĕsā acabijore ò'rēcju yapa casero yejecò'ano'tigure numisomasītisa'a. Ĕsā tojo weerā bopoyoro weerā weebosa'a. ¹⁵ Tojo weeno'cārā dia'cūrē ũsā numisorāti. Musā quē'rā ũsā weronojō niña. Nipe'tirā ũmua musā wa'teropu nirārē na ò'rēcju yapa caserore yejecò'aña. ¹⁶ Tojo wéeca be'ro pūrīcārē musā, ũsā pō'rā numiarē nūmotirāsa'a. Ĕsā quē'rā musā pō'rā numiarē nūmotirāsa'a. Marī ni'cārō me'rā nirāsa'a. Ni'cā macācjārāta nirāsa'a. ¹⁷ Musā ũsā tojo nisere yu'titicāma, ũsā a'tore wija, ũsā acabijore miarāsa'a, nicārā niwā.

¹⁸ Tere tu'orā, Hamor, cū macū Siquem “Jau, añurōsa'a”, nicārā niwā. ¹⁹ Tojo weegu ne yoogoro marīrō Siquem cū ya ò'rēcju yapa caserore yejecò'ano'cu niwī. Jacob macōrē tu'sayu'rūatjīagū, tojo weecu niwī. Cū Siquērēta cū ni'cū pō'rārē āpērā yu'rūoro cūrē wiopesase me'rā ī'acārā niwā. ²⁰ Tojo weerā Siquem cū pacu Hamor me'rā macā sājārī sope pu'topu wa'acārā niwā. Topu na apeyenojōrē duase tiropu masārē a'tiro werecārā niwā:

²¹ —Sōjā masā marī me'rā maata ní'cārā weronojō nisetiama. Na a'topu nirāsama. A'topu apeyenojōrē duase wi'seri weerāsama. Di'ta pajiro nicā'a. Marī na pō'rā numiarē nūmotirāsa'a. Na pe'e quē'rā marī pō'rā numiarē nūmotirāsama. ²² Na marī me'rā nirāti, nīrā, a'tiro weecā ũama. Na weesetironojōta marī pō'rā ũmuarē na ò'rēcju yapa caserore yejecò'acā ũama. ²³ Nipe'tise na cūose, nipe'tirā na yarā ecarā marī ye nirōsa'a. Marī “Tojota weerāti” nicā, na marī me'rā tojarāsama.

²⁴ Nipe'tirā ũmua ti macā sope pu'to nerērā Hamor, cū macū Siquem me'rā na tojo nisere “Añurōsa'a, tojota weerāti”, nicārā niwā. Tojo weerā nipe'tirā ũmua na ò'rēcju yapa caserore yejecò'ano'cārā niwā. ²⁵ I'tia nūmu be'ro na yejecò'ano'cārā pūrīno'rī cura Jacob pō'rā puarā Simeó, Leví macāpu wa'acārā niwā. Na ye di'pjīrī me'rā na ne wācūtiri cura nipe'tirā ũmuarē wējēpe'ocā'cārā niwā. ²⁶ Hamor, cū macū Siquem quē'rārē di'pjī me'rāta wējēcārā niwā. Be'ro Dinarē Siquem ya wi'ipū ní'core miiwijaacārā niwā. ²⁷ Be'ro āpērā Jacob pō'rā sirutu, ejanemocārā niwā. Na wējēno'cārā cūñarō wa'teropu yu'rūa, ti macāpu apeyenojōrē yajape'ocā'cārā niwā. Na acabijore ña'arō wee'que wapa a'merā, tojo weecārā niwā. ²⁸ Oveja, wecua, burroa, nipe'tise ti macāpu ní'quere, cāpūpu ní'quere yajacārā niwā. ²⁹ Wi'seri po'peapu na cūo'quere yajape'ocā'cārā niwā. Wī'marārē, tojo nicā numiarē ñe'e, miacārā niwā.

³⁰ Tere ī'agū, Jacob Simeó, Levíre a'tiro nicu niwī:

—Musā yu'ure ña'abutiario weepetíyeapā. Ni'cārōacāma a'topu nirā masā cananeo masā, ferezeo masā yu'ure ne ī'asī'rītīrāsama. Na yu'ū me'rā a'mewējērātīrā nerērāsama. Yu'ū pejetirācā masā cūo'o. Marīrē wējēpe'ocā'rāsama.

³¹ Na pe'e cūrē yu'ticārā niwā:

—To pūrīcārē ¿cū ũsā acabijore ũmuarē a'metārāwapata'ari masōrē weronojō cūobopari? nicārā niwā.

35

Ō'acū Jacore Betepu “Añurō wa'ato” ní'que ni'i

¹ Ō'acū Jacore a'tiro nicu niwī: “Wā'cānu'cāña. Betepu wa'a, topu tojaque'aya. Topu ni'cārō yu'ure ējōpeogu wa'icūrārē ũjūamorōpeorore da'reapa. Mu'ū ma'mi Esaúre uiwā'cācaterore yu'ū topu mu'urē ba-jua'caropu wa'aya.” ² Tere tu'ogu, cū acawererārē, nipe'tirā cū me'rā nirārē a'tiro nicu niwī:

—Nipe'tise musā āpērānojō ējōpeorā queose yee'quere cō'acā'ña. Tojo nicā u'acoe, su'ti ducayuya. ³ Te'a, Betepu wa'arā. Topu Ō'acūrē ējōpeogu, ni'cārō cūrē wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūgūti. Cūta yu'ure bujawetiri curare weetamuwī. No'o wa'aro yu'ure ba'patiwā'cāwī, nicu niwī.

⁴ Na āpērānojō ējōpeorā queose yee'que na cūo'quere, tojo nicā na o'meperi yosasere Jacore o'ocārā niwā. Jacob tere ñe'e, ni'cāgū yucugū encina wāmeticjujo docapu tere yaacu niwī. Tigūjo Siquem pu'topu tojacaro niwū. ⁵ Na topu ni'cārā wijawā'cārī cura Ō'acū to pu'topu nise macārīcjārārē uputu uicā weecu niwī. Tojo weerā Jacob pō'rārē sirututicārā niwā.

⁶ Jacob, cū me'rā wa'a'cārā, nipe'tirā Luz wāmetiri macāpu etacārā niwā. Ti macāta tja Betel wāmeticaro niwū. Canāá di'tapu tojacaro niwū. ⁷ Topu ni'cārō Ō'acūrē ējōpeorā wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Tore Jacob cū ma'mirē du'ticaterore Ō'acū cūrē bajuacu niwī. Tojo weegu tore El-betel wāme ō'ocu niwī. ⁸ Toputa Rebecare co'te'co Débora wērīco niwō. Betel pu'toacā core ni'cāgū yucugū encina wāmeticjujo docapu yaacārā niwā. Jacob tore “encina dūjarigu” pisucu niwī.

⁹ Jacob cū Padan-arāpu ni'cu dajatojaticā, toputa Ō'acū apaturi bajua, “Mū'urē añurō weeguti”, nicu niwī.

¹⁰ “Mū'u Jacob wāmeti'i.

Tojo wāmetisome majā.

Ni'cācā me'rā mū'u wāme Israe* nirōsa'a”, nicu niwī tja.

Cū wāmerē ducayuca be'ro, ¹¹ a'tiro nicu niwī:

“Yu'u Ō'acū tutuayu'rugū ni'i.

Mū'u pājārā pō'rāti, pājārā pārāmerātigusa'a.

Mū'u me'rā pājārā masāputirāsama.

Peje macārī wa'arosa'a.

Mū'u pārāmerā wa'tero nirā wiorā waro sājārāsama.

¹² Abrahā, Isaare yu'u o'o'que di'tare mū'u quē'rārē o'oguti.

Mū'u be'rore, mū'u pārāmerā nituriarārē o'oguti”, nicu niwī Ō'acū.

¹³ Ō'acū topu Jacob me'rā ucūtoja, wa'a wa'acu niwī. ¹⁴ Be'ro cūrē Ō'acū ucū'caropu ni'cāgā ūtāgārē miiwā'cōnu'cōcu niwī. Ō'acūrē ējōpeosere ĩ'ogū, tigare olivo u'sere, tojo nicā u'seducaco vinorē piopeocu niwī. ¹⁵ Tore Betel wāme ō'ocu niwī.

Raquel co wērī'que ni'i

¹⁶ Be'ro Betepu ni'cārā aperopu wa'acārā niwā. Na Efrata wāmetiropu etatjo dū'sacaro niwū yujupu. Topu Raquel wī'magūrē ñe'eco niwō. Ne maata wī'magūrē ñe'emasitico niwō. ¹⁷ Co uputu pūrīse pi'etiri curare, pō'rātirārē co'teri masō a'tiro nico niwō: “Ūiticā'ña. Wī'magū bajuatojami. Ūmu nimi tja”, nico niwō. ¹⁸ Co tojo nirī cura, Raquel wērīgōpu nico niwō. Co ejeripō'rā du'uati dūporoacā co macūrē Benoni pisuco niwō. Cū pacu Jacob pe'e cūrē Benjamí wāme ō'ocu niwī.

¹⁹ Tojo wee Raquel wērīa wa'aco niwō. Core Efrata wa'ari ma'apu yaacārā niwā. Ni'cārōacāma to Belē wāmeti'i majā. ²⁰ Jacob core yaa'caro bu'ipure ni'cā ūtātuturo nu'cōcu niwī. Téé a'tocateropu ti tuturore ĩ'arā, “A'to Raquere yaapā”, ni ĩ'asama.

* 35:10 35.10 Gn 32.28

21 Be'ro Jacob yu'rúa, Eder wāmetiro oveja co'terā na co'tedujiri wi'i yu'rurōpū tojaque'acu niwī. 22 Na topū añurō apoque'a nisetiri cura Rubén cū pacū nūmo weronojō nigō Bilha me'rā wuacājī, co me'rā nicū niwī. Tere masīgū, cū pacū upūtu waro uacū niwī.

Jacob pō'rā ye cjase ni'i

Jacob pō'rā doce nicārā niwā. 23 Cū Lea me'rā a'ticūrā pō'rāticū niwī: Rubén masā ma'mi nicū niwī. Be'ro Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulō nicārā niwā. 24 Cū Raquel me'rā a'ticūrā pō'rāticū niwī: José, Benjamí nicārā niwā. 25 Bilha Raquere da'raco'tego ní'co me'rā a'ticūrā pō'rāticū niwī: Dan, Neftalí nicārā niwā. 26 Zilpa, Leare da'raco'tego ní'co me'rā a'ticūrā pō'rāticū niwī: Gad, Aser nicārā niwā. Ā'rā Jacob Padan-arāpū nicā bajuacārā niwā.

Isaa cū wērī'que ni'i

27 Jacob cū pacū Isaare Mamre wāmetiropū ī'agū wa'acu niwī. Ti macārē āpērā Arba o Hebrō pisma. Topū todūporopū Abrahā, Isaa nisetiārā niwā. 28 Isaa ciento ochenta cū'marī cuogū, wērīcū niwī. 29 Cū ñecūsumuarē sirutugū, cū quē'rā bucu waro wa'a, wērīa wa'acu niwī. Cū wērīcā ī'a, cū pō'rā Esaú, Jacob cūrē yaacārā niwā.

36

Esaú pō'rā, cū pārāmerā nituriarā ye queti ni'i

1 A'ticūrā Esaú pō'rā, cū pārāmerā nituriarā nicārā niwā. Cūrēta tja Edom pisucārā niwā. 2 Esaú Canaá di'tacjārā numiārē nūmotiū niwī. Ni'cō Ada, Elón hitita masū macō nico niwō. Apego Aholibama Aná macō, Zibeón heveo masū pārāmeo nico niwō. 3 Apego Basemat Ismae macō, Nebaiot acabijo nico niwō. 4 Ada me'rā cū pō'rāti'cū Elifaz wāmetiū niwī. Basemat macū Reuel wāmetiū niwī. 5 Aholibama me'rā cū pō'rāti'cārā Jeús, Jaalam, Coré nicārā niwā. Ā'rā cū Canaá di'tapū nicā bajuacārā niwā.

6 Esaú cū nūmosānumia me'rā, cū pō'rā umūa, numia nipe'tirā cū me'rā nirārē piji, aperopū macārī wa'acu niwī. Cū acabiji Jacob tiropū ní'cū yoaropū wa'acu niwī. Nipe'tirā cū yarā wa'icūrārē, tojo nicā nipe'tise cū Canaá di'tapū boca'quere miape'ocū niwī. 7 Na cū acabiji Jacob me'rā apeyenojō cuoyū'rūmajā wa'acārā niwā. Tojo weerā na ni'cārō me'rā nita basiotiāro niwū. Tojo nicā wa'icūrā na cuorā pājārārē ba'ase ejatuaticāro niwū. 8 Tojo weegū Esaú, apetero Edom na nigū, Seir opa bu'papijaro nirōpū macārī wa'acu niwī.

9 Esaú pārāmerā nituriarā edomita masā Seir opa bu'papijaro nirōpū nisetiārā niwā. 10 Esaú pō'rā umūa a'tiro wāmetiārā niwā: Ada, Esaú nūmo Elifare pō'rātico niwō. Esaú nūmo apego Basemat Reuere pō'rātico niwō. 11 Elifaz pō'rā umūa a'tiro wāmetiārā niwā: Temán, Omar, Zefo, Gatam, Cenaz nicārā niwā. 12 Ā'rā, Esaú nūmo Ada pārāmerā nicārā niwā.

Elifaz apego cū nūmo nitigo me'rā pō'rāticū niwī tja. Co Timna wāmetico niwō. Co me'rā Amalec wāmetigūre pō'rāticū niwī. 13 Reuel pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Nahat, Zera, Sama, Miza nicārā niwā. Na, apego Esaú nūmo Basemat pārāmerā nicārā niwā. 14 Apego Aholibama Esaú nūmo nico niwō tja. Co me'rā a'ticūrā pō'rāticū niwī: Jeús, Jaalam, Coré nicārā niwā. Co Ana macō, Zibeón pārāmeo nico niwō.

15 A'ticūrā Esaú pārāmerā nituriarā wiorā nicārā niwā: Elifaz, Esaú macū masā ma'mi pō'rā Temán, Omar, Zefo, Cenaz, 16 Coré, Gatam, Amalec

nicārā niwā. Na Elifaz pō'rā Edom di'tapure wiorā nicārā niwā. Na nipe'tirā Ada pārāmerā nituriarā nicārā niwā. ¹⁷ Esaú pārāmerā Reuel pō'rā Edom di'tapure a'ticūrā wiorā nicārā niwā: Nahat, Zera, Sama, Miza nicārā niwā. Na Basemat Esaú nūmo pārāmerā nicārā niwā. ¹⁸ Esaú nūmo Aholibama pō'rā a'ticūrā wiorā nicārā niwā: Jeús, Jaalam, Coré nicārā niwā. Aholibama Aná macō nico niwō. ¹⁹ Na nipe'tirā Esaú, Edom na nigú, pārāmerā nicārā niwā. Na te curaricjārā wiorā nicārā niwā.

²⁰ Seir pō'rā, horeo masū na nigú pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ²¹ Disón, Ezer, Disán nicārā niwā. Na horeo masā wiorā nicārā niwā. Edom di'tapure Seir pārāmerā nituriarā nicārā niwā. ²² Lotán pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Hori, Hemam nicārā niwā. Timna Lotán acabijo nico niwō. ²³ Sobal pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Alván, Manahat, Ebal, Sefo, Onam nicārā niwā. ²⁴ Zibeón pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Aja, Aná nicārā niwā. Anáta yucu marīrōpore nigū, aco asibususe o'maburose perire bocacu niwī. Cū pacu Zibeón yarā burroare cū co'tecaterore tere bocacu niwī. ²⁵ Aná ni'cū macū Disón wāmetigure macūticu niwī. Tojo nicā ni'cō numio Aholibamarē macōticu niwī. ²⁶ Disón pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán nicārā niwā. ²⁷ Ezer pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Bilhán, Zaaván, Acán nicārā niwā. ²⁸ Disán pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Uz, Arán nicārā niwā.

²⁹ Horeo masā wiorā a'ticūrā nicārā niwā: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ³⁰ Disón, Ezer, Disán nicārā niwā. Na horeo masā wiorā nicārā niwā. Na Seir di'tapure na ye curarinucū wiorā nicārā niwā.

³¹ Israe curuacjārā wioḡu dutiḡu waro cūoatji dūporore Edom di'tapure wiorā dutirā a'tiro wāmetirā nicārā niwā: ³² Bela, Beor macū Edom di'ta wioḡu dutiḡu nicu niwī. Cū ya macā Dinaba wāmeticarō niwā. ³³ Bela wērica be'rore cū dūcayuro Jobab, Zera macū duticu niwī. Cū Bosra wāmetiri macācjū nicu niwī. ³⁴ Jobab cū wērica be'rore cū dūcayuro Husam wāmetiḡu duticu niwī. Cū Temán wāmetirocjū nicu niwī. ³⁵ Husam cū wērica be'rore cū dūcayuro Hadad, Bedad macū duticu niwī. Cū madianita masārē Moab cja cāpūpu a'mewējē wapata'acu niwī. Cū ya macā Avit wāmeticarō niwā. ³⁶ Hadad cū wērica be'rore cū dūcayuro Samla, Masreca macācjū duticu niwī. ³⁷ Samla cū wērica be'rore cū dūcayuro Saúl duticu niwī. Cū Rehobot wāmetiri macācjū nicu niwī. Ti macā dia sumutopu nicaro niwā. ³⁸ Saúl wērica be'rore cū dūcayuro Baal-hanán, Acbor macū, duticu niwī. ³⁹ Baal-hanán wērica be'rore cū dūcayuro Hadad, Pau wāmetiri macācjū duticu niwī. Hadad nūmo Mehetabel wāmetico niwō. Co Matred macō, Mezaab pārāmeo nico niwō.

⁴⁰ Esaú pō'rā wiorā te curarinucū sū'ori niseti'cārā a'ticūrā nicārā niwā. Ni'cū pō'rā masā ma'mi me'rā nū'cācaro niwā. Na niseti'caropu, tojo nicā na ye curari wāmerē wereno'rōsa'a. Timna, Alva, Jetet, ⁴¹ Aholibama, Ela, Pinón, ⁴² Cenaz, Temán, Mibzar, ⁴³ Magdiel, Iram nicārā niwā. Esaú, apeterore Edom pisuno'ḡū nicu niwī. Na edomita masā wiorā nicārā niwā. Na, na nirōpore, na yarā masārē sū'ori duticārā niwā.

Ā'rī Esaú, Edom masā ñecū nicu niwī.

37

José quē'e'que ni'i

¹ Jacob pe'e Canaá di'tapu tojacā'cu niwī. Ti di'taputa cū pacu yoaticā nínicu niwī.

² A'te Jacob ni'cũ põ'rã niseti'que queti ni'i.

José diecisiete cũ'marĩ cuogu, cũ ma'misumua me'rã oveja co'tegu weecu niwĩ. Na cũ pacu namosãnumia pe'su da're'cãrã numia Bilha, Zilpa põ'rã nicãrã niwã. José na da'raropu cũ ma'misumua ña'arõ weeseticã ñ'agũ, na pacupure “Ña'arõ weeama”, ni weredajamujãcu niwĩ.

³ Jacob José pe'ere ãpẽrã cũ põ'rã nemorõ ma'iyu'rũnu'cãcu niwĩ. Cũ bũcu waro nirĩ cura bajua'cu niyucã, tojo weecu niwĩ. Cũrẽ ma'iyu'rũgu, ni'cãrõ su'tiro cũ sãñatjo añurõ waro weecu niwĩ. ⁴ Cũ ma'misumua cũ pe'ere “Marĩ nemorõ ma'iyu'rũnu'cãmi” nĩrã, cũrẽ ñ'asĩ'rĩti, uacãrã niwã. Cũrẽ ne cã'rõ añudutiticãrã niwã.

⁵ Ni'cã ñami José quẽ'ecũ niwĩ. Tere cũ ma'misumuarẽ werecu niwĩ. Tere tu'orã, totã nemorõ cũ me'rã uacãrã niwã. ⁶ A'tiro nicũ niwĩ:

—Yu'u quẽ'e'quere musãrẽ weregutigu wee'e. Tere tu'oya. ⁷ Marĩ nipe'tirãpũta cãpũpu niasũ. Topure trigore opa dotori du'terã weeasũ. Ni'cã ño ya doto cjã ño wã'cãnu'cã, diacjũ ejanu'cã wa'asũ. Musã ye ñorĩ pe'e ya ño sumuto sutuanu'cãpu. Ya ñorẽ ãjõpeoro weronojõ paamu'rĩque'apu, nicũ niwĩ.

⁸ Tere tu'orã, cũ ma'misumua nicãrã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mu'u ãsã wiogu nigũsari? ¿Mu'u ãsãrẽ dutipegusari?

Cũ quẽ'e'quere werecã, “Tojo wa'apu” nicã tu'orã, nemorõ ua, cũ me'rã a'pẽpũrĩcãrã niwã.

⁹ Be'ro apaturi José quẽ'enemocu niwĩ. Te quẽ'rãrẽ cũ ma'misumuarẽ werecu niwĩ:

—Tu'oya tja. Yu'u apaturi quẽ'easũ. A'tocaterore mujĩpũ umucocjũ, ñamicjũ, once ñocõa yu'ure ãjõpeorã paamu'rĩque'ama.

¹⁰ Cũ pacure, cũ ma'misumuarẽ cũ quẽ'e'quere werecu niwĩ. Tere tu'ogu, cũ pacu pũrĩrõ me'rã cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti a'te mu'u quẽ'e'que? ¿To pũrĩcãrẽ, yu'u, mu'u paco, mu'u ma'misumua mu'urẽ ãjõpeorã paamu'rĩque'arãsari? nicũ niwĩ.

¹¹ Cũ ma'misumua cũrẽ uoyu'rũacãrã niwã. Cũ pacu pe'e tere pũrõ wãcũnurũcu niwĩ.

Joseré cũ ma'misumua dua'que ni'i

¹² Ni'cã numu José ma'misumua Siquem wãmetiropu wa'acãrã niwã. Na pacu Jacob yarã ovejare tá ecarã wa'arã weecãrã niwã. ¹³ Be'ro Jacob cũ macũ Joseré nicũ niwĩ:

—Mu'u masĩsa'a. Mu'u ma'misumua Siquẽpu ovejare tá ecaco'terã weesama. Narẽ ñ'agũ wa'aya.

—Jau, wa'aguti, ni yu'ticu niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jacob nicũ niwĩ:

—Añu'u. ¿Mu'u ma'misumua, tojo nicã oveja, ¿de'ronojõ nisetiti? Narẽ ñ'agũ wa'aya. Ñ'atoja, yu'ure quetiweregu tojatia, nicũ niwĩ. Jacob Joseré o'ógũ, Hebrõ wãmetiro ti pa'tiro nirõ me'rã o'ócũ niwĩ.

José Siquẽpu etagu, ¹⁵ cãpũpu wisia wa'acu niwĩ. Tojo weegu ni'cũ masũ cũrẽ bocaaja, sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ a'macusiagu weeti?

¹⁶ José cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u ma'misumuarẽ a'macusiagu wee'e. ¿No'opu na yarã ovejare co'terã weesari? ¿Mu'u masĩweti?

¹⁷ —Wa'atojama. A'to ní'cãrã “Dotán tiropu wa'arã” nicã tu'oasũ, ni yu'ticu niwĩ cũrẽ.

Tojo weegu José cū ma'misumuarē a'mawā'cā, Dotán sumutopu boca-ejacu niwī. ¹⁸ Na pe'e cūrē yoaroputa a'ticā ĩ'acārā niwā. Na tiropu ejase dūporo, “Marī cūrē wējērā”, ni apoyucārā niwā.

¹⁹ —Ī'aña. Sī'i quē'ese bucu a'timimiba, nicārā niwā.

²⁰ —Te'a, cūrē wējērā. Wējētoja, copepu cūrē tuuquesārā. “No'o ni'cū yai nūcūcjū ba'agu ba'apī cūrē”, nīrā marī pacure. Tojo weero cū quē'e'que ¿de'ro wa'aro wa'arosa'a? nicārā niwā.

²¹ Rubén na tojo nisere tu'ogu, cū acabijire yu'rūosī'rīgū, narē nicu niwī:
—Wējētīcārā. ²² A'ti pe aco marīrī pepu tuuquesāña. Ne cūrē mejēcā weeticā ña. Rubén cū acabijire yu'rūo, cū pacupure wiasī'rīgū, tojo nicu niwī.

²³ José cū ma'misumua tiropu etacā, na cūrē ñe'ea, cū sãñarō su'tiro cū pacu o'o'carore tuweecārā niwā. ²⁴ Tuwee, topu nīrī pe aco marīrī pepu tuuquesācārā niwā.

²⁵ Tu'ajanu'cō, ba'arātīrā ejanujācārā niwā. Na tojo weeri cura ismaelita masā* duari masā pājārā a'ticā ĩ'acārā niwā. Na Galaad wāmetiro me'rā, Egiptopu miarā, na yarā wa'icūrā cameyoa bu'ipu, u'mūtise pejere, tojo nicā wa'rese bālsamo wāmetisere, mirra wāmetisere miacārā niwā.

²⁶ Narē ĩ'agū, Judá cū ma'misumuarē, cū acabijirārē nicu niwī:
—Marī cūrē wējē, āpērārē ya'yiorā, ñe'enojō añuse bocabosari? ²⁷ Cūrē wējērōnojō o'orā, sōjā duari masā pe'ere duarā. Cū quē'rā marī acabijita nimi.

Judá cū tojo nisere tu'orā, “Jau, tojota weerā”, nicārā niwā.

²⁸ Tojo weerā ismaelita masā apeyenojō duari masā na tiropu yu'rūacā, José ma'misumua ti pepu sãña'care mīwīrō, narē duacārā niwā. Cūrē veinte niyeru kujiri wapayecārā niwā. Tojo weerā Joseré Egiptopu miacārā niwā.

²⁹ Rubén na duari cura marī'cu niyugu, na tiropu daja, ti pepu Joseré marīcā ĩ'agū, cū bujawetisere ĩ'ogū, cū yaro su'tirote tū'rēcu niwī. ³⁰ Be'ro cū acabijirā tiropu wa'a, narē nicu niwī:

—Marī acabiji marīamiba majā. ¿Ni'cārōacārē yu'u de'ro weegusari? nicu niwī.

³¹ Be'ro ni'cū cabra wī'magūrē wējēcārā niwā. Wējētoja, José yaro su'tiro na tuwee'carore mii, cū ye dí me'rā tore tuuwa'recārā niwā. ³² Tu'ajanu'cō, to su'tirote na pacupure mia, ĩ'ocārā niwā.

—Īsā a'to su'tirote bocapu. Ī'aña. Apetero weero mu'u macū yaro nīrō nibosa'a, nicārā niwā.

³³ Jacob ti su'tirote ĩ'amasīgū, a'tiro nicu niwī:

—Īu. Yu'u macū yarota ni'i. Ni'cū yai nūcūcjū yu'u macūrē ñe'e, cū'rī wējēste, ba'apī, nicu niwī.

³⁴ Tojo weegu Jacob cū bujawetisere ĩ'ogū, cū su'tirote tū'rē, na weewaronojōpuma su'ti wāquīsenojōrē sãñacu niwī. Cū macū wērī'quere yocā uti, dūjasewā'acu niwī. ³⁵ Nipe'tirā cū pō'rā umua, numia cūrē “Tocārōta bujaweti, utiya”, nicārā nimiwā. Cū pe'e na “Wācūtutuaya”, nimicā, ne uaticu niwī. Siape me'rā nemorō utinemosājācu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Téé wērīgūpu bujawetidu'uguti, nicu niwī. Tojo weegu Jacob cū macū José bajuticā ĩ'agū, utinu'cūcā'cu niwī.

* 37:25 37.25 Ismaelita masā madianita masā nicārā niwā.

³⁶ Ismaelita masã Egiptopure etarã, Joseré Potifar wãmetigure duaturi-acãrã niwã. Cũ Egiptocjãrã wiogu faraõrẽ da'ratamugũ nicu niwĩ. Tojo nicã faraõrẽ co'terã surara wiogu nicu niwĩ.

38

Judá, Tamar wãmetigo ye queti ni'i

¹ Joseré na duáca be'ro Judá cũ ma'misumua, cũ acabijirãrẽ cõ'awijacu niwĩ. Cõ'awija, Adulam wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Topu ti macãcjũ Hira wãmetigu ya wi'ipu cãjicu niwĩ. ²⁻³ Topu ni'cõ numiorẽ Canaá di'tacjũ Súa wãmetigu macõrẽ i'acu niwĩ. Core numoticu niwĩ. Co me'rã nica be'ro co nijipaco ni, ni'cũ wĩ'magũ põ'rático niwõ. Cũrẽ Er wãme õ'oco niwõ. ⁴ Be'ro apaturi nijipaco wa'a, apĩ wĩ'magũrẽ põ'rático niwõ. Cũrẽ Onán wãme õ'ocu niwõ. ⁵ Na be'rore apĩ põ'rãtinemoco niwõ tja. Cũrẽ Sela wãme õ'oco niwõ. Cũ Quezib wãmetiropu bajuacu niwĩ.

⁶ Be'ropu Judá cũ macũ masã ma'mi Er Tamar wãmetigore numi-ada'recu niwĩ. ⁷ Er cũ ña'arõ weesetisere Õ'acũ ne tu'saticu niwĩ. Tojo weegu cũ catiri umucore ã'macã'cu niwĩ.

⁸ Cũ wẽrica be'ro Judá cũ macũ Onárẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Macũ, marĩrẽ dutisere queoro wéegu, mu'u ma'mi numo ní'core nuoreña. Tojo weegu mu'u ma'mi mijirẽ põ'rãtibosaturiağusa'a.*

⁹ Onán pe'e “Co me'rã yu'u põ'raticã, yu'u põ'rã nitibosama” ni, masĩcu niwĩ. Tojo weegu nipe'tisetiri co me'rã nimigũ, nijipacoyoticu niwĩ. Tere tojo weegu, cũ ma'mi põ'rã nituriarã wa'acã uasãtigu, tojo weecu niwĩ.

¹⁰ Õ'acũ Onán cũ tojo weesere i'agũ, tere tu'saticu niwĩ. Tojo weegu cũ quẽ'rãrẽ wẽricã weecu niwĩ.

¹¹ Tojo wa'aca be'ro Judá cũ macũ numo ní'core nicu niwĩ:

—Mu'u pacu ya wi'ipu wapewio tojánĩña. Yu'u macũ Sela cũ bucu nicãpu cũrẽ marãputiapa, nicu niwĩ. Tojo weego, Tamar co pacu ya wi'ipu dajaco niwõ. Core tojo nimigũ, Judá a'tiro wãcũcu niwĩ: “Apetero weegu Sela quẽ'rã cũ ma'misumua weronojõ wẽribosami”, nicu niwĩ.

¹² Yoáca be'ro Judá numo Súa macõ wẽria wa'aco niwõ. Cũ dujari pe'tica be'ro Judá Timnat wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Ti macãputa cũ yarã oveja poarire seecãrã niwã. Cũ me'rãcjũ Hira Adulãcjũ cũrẽ ba'paticu niwĩ.

¹³ Tamar, co mañecũ “Timnat macãpu cũ yarã oveja poarire seegu wa'apu” nicã tu'ogo, a'tiro weeco niwõ. ¹⁴ Co wapewio sãnarĩ su'tirote tuweeco niwõ. Tuwee, na i'amasiticã'to nígõ, ni'cã casero me'rã co diapoare mo'aco niwõ. Tu'ajanu'cõ, Enaim macã sãjarĩ sope pu'to dujico niwõ. Ti macã Timnat wa'ari ma'a tiropu nicaro niwũ. Tamar, “Sela bucupu niapu” nisere tu'ogo, tojo weeco niwõ. Sela bucupu nimicã, Judá core Selare numiada'reticu niwĩ.

¹⁵ Judá core i'agũ, “Umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõ nisamo”, ni wãcũcu niwĩ. Co diapoare mo'a, i'ata basiotico niwõ. ¹⁶ Cũ macũ numo ní'co nisamo, ni masitigu, ma'apu ní'cu co tiro ojanu'cã, core a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u, mu'u me'rã nisĩ'rĩsa'a, nicu niwĩ.

Co pe'e “¿Ñe'enojõ yu'ure wapayegusari?” nico niwõ.

¹⁷ —Yu'u ecarã cuorãrẽ ni'cũ cabracãrẽ mu'urẽ o'oguti, nicu niwĩ.

—Añu'u to pũricãrẽ. Mu'u cũrẽ o'oati duporo apeyenojõ cũuña yujupu, nico niwõ.

* 38:8 38.8 Rt 4.5; Mr 12.19-22

18 —¿Ñe'enojörē yu'u cūucā uati? ni sērītiña'cū niwī.

—Mu'u wāmerē ñacūurōrē ti da busari da me'rā, tojo nicā mu'u tuacju mu'u cuocjue cūña, nico niwō.

Judá core tere o'otoja, co me'rā nicū niwī. Tojo wee co nijipaco tojaco niwō. 19 Cū me'rā nica be'ro topu ní'co Tamar wa'aco niwō. Wa'a, co diapoa omáca caserore tuweeco niwō. Tu'ajanu'cō, co wapewio su'tiro co tuwee'carore sãñaco niwō tja.

20 Be'ro Judá cū ní'caronojō cū me'rācjũ Adulācjũ me'rā cabracārē o'ócū niwī. Cū co me'rā topu cūu'quere wiatōrōdutigu, tojo weecu niwī. Cū me'rācjũ pe'e core ne bocaticū niwī. 21 Tojo weegu tocjārā masārē sērītiña'cū niwī:

—Musā ĩ'acā sō'oníco Enaícjō, musā ējōpeori wi'icjō umuarē a'metārāwapata'ari masō, ¿no'opu nisari? Na pe'e “A'toma ne ni'cō conojō marīmo a'ti macāma”, nicārā niwā.

22 Tere tu'ogu, Judá tiropu cū majāmitojaacu niwī. Cūrē nicū niwī:

—Ne bocatiasu. Tocjārā marīcā “Conojō a'toma ne marīmo”, niama, nicū niwī.

23 Judá cūrē yu'ticū niwī:

—Tocjārā marīrē bujiticā'to, nírā, yu'u cūu'que me'rāta tojacā'to. Yu'u cabracārē o'omiapu, o'ogu pe'e; mu'u bocatiapā, nicū niwī Judá.

24 I'tiarā mujipū be'ro āpērā Judāre a'tiro quetiwererā etacārā niwā:

—Mu'u macū nūmo āpērā umuarē a'metārā, nijipacoyoja wa'aco niama, nicārā niwā.

Judá tere tu'ogu, “Core miwīrō, ũjūacō'acā'rā wa'aya”, ni caricūcū niwī.

25 Core miwīrōrī curare co pe'e cū wapaye cūu'quere o'o, co mañecūrē a'tiro queti o'óco niwō: “A'te noa cūu'que nírō nisasa'a. A'te wioguta yu'ure nijipacoyowī. ĩ'arē mu'u. ¿Noa yaro a'to wāme ñacūurō, a'ti da me'rā, tojo nicā a'tigu tuacju niti?”

26 Judá cū yere ĩ'amasígũ, a'tiro nicū niwī:

—Co pe'e yu'u yu'rūoro añurō weeparō. Yu'u pe'e, yu'u macū Sela me'rā numiada'retigu, ña'arō weepā, nicū niwī. Tojo weegu Judá core ne apaturi a'metārānemoticū niwī majā.

27 Tamar co wī'magũ wu'ari nūmu ejacā, puarā su'rua'cārā bajuacārā niwā. 28 Na bajuari curare ni'cū omocā sīowīrōcū niwī. Tojo weego pō'rātirārē co'teri masō ni'cā da sō'arī da me'rā, omocāpu du'teō'oco niwō. A'tiro nico niwō: “Ā'rī bajuamu'tāmi”, nico niwō. 29 Co tojo nirī curata cū omocārē wejequesōrōcū niwī. Cū tojo weecāta, cū acabiji pe'e bajuamu'tācū niwī. Tojo weego pō'rātirārē co'tego cūrē a'tiro nico niwō: “¿De'ro weegu mu'u ma'mi pe'ere bajuamu'tācā weetiati?” Tojo weerā cūrē Fares wāmeyecārā niwā. 30 Be'ro apī omocāpu sō'arī da du'teō'o'cū pe'e bajuacu niwī. Cūrē Zara* wāme ō'ocārā niwā.

39

José ye queti, tojo nicā Potifar nūmo ye queti ni'i

1 José Egiptopu miano'cū niwī. Cūrē topu miáca be'ro cūrē mia'cārā ismaelita masā Potifar wāmetigure duaturiacārā niwā. Cū Egiptocjũ wiogu faraōrē da'ratamugũ, tojo nicā cūrē co'terā surara wiogu nicū niwī.

2 Ō'acū José me'rā ni, cūrē weetamucu niwī. Tojo weegu cū wiogu Potifar, Egiptocjũ ya wi'ipu nirī cura nipe'tise cūrē añurō dia'cū wa'acaro

* 38:30 38.30 Apeterore Zarare Zerah ojano'caro niwā. Jos 7.1

niwũ. ³ Potifata Õ'acũ Joseré weetamusere, tojo nicã cãrẽ añurõ wa'asere ã'acu niwĩ. ⁴ Tojo weegu Joseré añurõ wãcũcu niwĩ. Tojo wãcũgã cãrẽ, cã ya wi'i wiogu, cãrẽ weetamuacju warore sãrõcu niwĩ. Nipe'tise cã yere su'ori ã'anurũdutigu sãrõcu niwĩ. ⁵ Cãrẽ wiogu sãrõca numu me'rãta Õ'acũ Potifare añurõ wa'acã weenu'cũcu niwĩ. Cã ya wi'i cjase cã cõsere, tojo nicã cã cãpũpu cõsere "Añurõ wa'ato", nicu niwĩ Õ'acũ. ⁶ José tere co'tegu niyucã, Potifar ne cã'rõ wãcũque'titicu niwĩ. Ba'aritero ejacã dia'cãrẽ ba'agu wa'amujãcu niwĩ.

José tutuagu, añurõ bajugu nicu niwĩ. ⁷ Be'ro cã wiogu Potifar numo cãrẽ pũrõ ã'aco niwõ. Joseré tu'sago, ni'cã numu cãrẽ, "Yũ'u me'rã nígũ a'tia", nico niwõ.

⁸ José co tojo nisere tu'satigu, core a'tiro nicu niwĩ:

— Ñ'aña. Yũ'u wiogu mu'u marãpu, nipe'tise musã cõsere yũ'ure ã'anurũdutigu cõuami. Yũ'u a'topu nirĩ curare cã ne apeyenojõ wãcũque'titimi. ⁹ A'ti wi'ipure ne apĩ yũ'u nemorõ nígũ marĩmi. Yũ'u wiogu yũ'ure, yũ'u sãrĩsere o'oticã weetimi. No'o nipe'tisere o'omi. Mu'u pũricãrẽ basiowe'e. Mu'u yũ'u wiogu numo ni'i. Tojo weegu yũ'u to cã'rõjo ña'arõ weemasĩtisa'a. Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cãmasĩtisa'a, nicu niwĩ.

¹⁰ Co cãrẽ nipe'tise numurĩ "Ba'pati, yũ'u me'rã nígũ a'tia", nimicã, ne wa'aticu niwĩ. ¹¹ Ni'cã numu José cã wiogu ya wi'ipu cã da'rasenojõrẽ weegu wa'acu niwĩ. Titare ãpẽrã ti wi'ipu da'racoterã topu maricãrã niwã. ¹² Potifar numo cã yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ tũawee, "Yũ'u me'rã nígũ a'tia", nico niwõ.

José pe'e su'tiro bu'icjãrõ moogũ ti wi'ipu ní'cu omawijaacu niwĩ. Co pe'e cã yaro su'tiro me'rã tojanu'cãco niwõ. ¹³ Cã bu'icjãrõrẽ topu cõ'a omawijaacã ã'agõ, ¹⁴ to da'racoterãrẽ pijio, a'tiro nico niwõ:

— Ñ'aña. Yũ'u marãpu hebreo masũ cã miiti'cu marĩrẽ ña'arõ bujicã'mi. Cã yũ'u me'rã nisĩ'rĩgũ, a'ti wi'ipure sãjãticu niami. Yũ'u pe'e uputu caricũapu. ¹⁵ Yũ'u tutuaro põtẽorõ caricũcã tu'ogu, cã yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ cõ'a, omawijaami, nico niwõ.

¹⁶ Co marãpu wi'ipu dajari cura to su'tirore cõoco niwõ. ¹⁷ Cãrẽ mejãrõta wereco niwõ tja:

— Hebreo masũ mu'u da'racotegu miiti'cu, ya tucũpu sãjãa, yũ'ure ña'arõ weesĩ'rĩgũ weeami. ¹⁸ Yũ'u tutuaro põtẽorõ caricũcã, cã yaro su'tiro bu'icjãrõ a'to doquecũ, omawijaa wa'ami.

¹⁹ Potifar cã numo "Mu'urẽ da'racotegu tojo weeami", nicã tu'ogu, uayũ'ruacu niwĩ. ²⁰ Tojo weegu Joseré ñe'eduti, bu'iri da'reri wi'ipu sãrõduticu niwĩ. Ti wi'iputa bu'iriwi'ia wiogu faraõrẽ yũ'rũnu'cã'cãrã dujicãrã niwã. ²¹ Tojo weemicã, Õ'acũ pe'e cã ma'isere ã'ogũ, José me'rã ninu'cũcu niwĩ. Cãrẽ weetamugã, topu bu'iri wi'i wiogure añurõ wãcũcã weecu niwĩ. ²² Tojo weegu José topu nipe'tirã bu'iri cõorãrẽ ã'anurã, narẽ co'tegu tojacu niwĩ. Tojo nicã, nipe'tise ti wi'ipu weesere su'ori duticu niwĩ. ²³ Õ'acũ José me'rã nígũ, nipe'tise añurõ dia'cũ wa'acã weecu niwĩ. Tojo weegu surara topu co'terã wiogu cã Joseré cõu'quere wãcũque'titicu niwĩ.

40

José puarã quẽ'e'quere were'que ni'i

¹ Tojo wa'aca be'ro Egiptocjũ wiogure u'seducaco vino tãaco'terã wiogu, tojo nicã apĩ pã weerã wiogu na faraõrẽ tu'saticã weecãrã niwã. ² Faraõ

narē, u'seducacore tīaco'terā wiogu, tojo nicā pã weerã wiogu me'rã uayu'ruacu niwī. ³ Tojo weegu cūrē co'terā surara wiogu ya wi'ipū narē bu'iri da'redutigu o'ócū niwī. Topūta José quē'rã bu'iri da'reno'cū dujicu niwī. ⁴ Ti wi'ipū co'terā wiogu Joseré “Á'rārē co'teya”, nicū niwī. Na topūre yoacã bu'iri dujicārã niwã.

⁵ Ni'cã ñami u'seducacore tīaco'tegu, pãrē weeco'tegu nanucũ mejēcã bajuse quē'ecārã niwã. Na puaro quē'e'quenucũ mejēcã dia'cũ nisi'rĩrõ weecaro niwũ. ⁶ Bo'reacã José narē i'awã'cãgũ ejagu, na bujawetirārē bocaajacu niwī. ⁷ Narē a'tiro nicū niwī:

—¿De'ro weerã ni'cãcārē tocã'rõ bujawetirã waro niti?

⁸ Na yu'ticārã niwã:

—Ësã puarã mejēcã bajuse quē'easu. A'topūre ne ni'cãpūta ũsã quē'e'quere “Tojo nisi'rĩrõ weepã” nigũnojõrē bocatisa'a, nicārã niwã.

Na tojo nicā tu'ogu, José a'tiro nicū niwī:

—Õ'acũ ni'cũta a'tennojõrē weremasĩsami. Yu'ure wereya musã quē'e'quere, nicū niwī.

⁹ Tojo weegu u'seducacore tīaco'tegu cũ quē'e'quere Joseré a'tiro werecu niwī:

—Quē'erõpūre ni'cã da u'sedare yu'u diacjũ pe'e i'asu. ¹⁰ Ti da i'tia dupu cuoapu. Te dupuri pĩ'rĩ o'oritia wa'apu. Te tõ'orĩ u'se bucuamajãmujãpu.

¹¹ Topūre faraõ sĩ'rĩrĩ pare cuoasu. Ë'se tõ'orĩrē mĩí, ti papu bipesãsū. Tu'ajanũ'cõ, ti pare faraõpūre o'oasu, nicū niwī.

¹² José cūrē nicū niwī:

—Mu'u quē'e'que a'tiro nisi'rĩrõ wee'e. Te i'tia dupu, i'tia nũmu nisi'rĩrõ wee'e. ¹³ I'tia nũmu be'ro faraõ mu'urē besegusami. Besetoja, mu'urē acobojo, mu'u da'ra'quere da'radutigusami tja. Toduporo mu'u wee'caronojõta faraõrē u'seducacore tīaco'tegusa'a. ¹⁴ Mu'urē a'tiro wa'acã, yu'ure wãcũapa. Yu'u a'to bu'iri da'reri wi'ipū nigũrē mi-iwĩrõdutigu, faraõrē ucũbosaya. Sajatiro yu'ure wãcũcureapa. ¹⁵ Yu'ure hebreo masã ya di'tapu tutuaro me'rã ñe'e, miitiwã. Ña'arõ weetimigũ, mejõ waro bu'iri da'reri wi'ipū dujisa'a, nicū niwī José.

¹⁶ Pã weeri masã wiogu José cũ queoro wereme'rĩcã i'agũ, cũ quē'rã a'tiro nicū niwī:

—Yu'ua, quē'erõpūre i'tia bati pã butisere tuupeoasu. ¹⁷ Bu'ipū pesamũ'tãrĩ bati faraõ yere peje pã mejēcã bajuse i'pitisenojõ posetiapu. Tojo nimicã, mirĩcũa pe'e yu'u dupoa bu'iacã pesari bati pe'ere ba'arã dijatiama.

¹⁸ Tere tu'ogu, José cūrē nicū niwī:

—Mu'u quē'e'que a'tiro nisi'rĩrõ wee'e. Te i'tia bati i'tia nũmu ni'i. ¹⁹ I'tia nũmu be'ro faraõ mu'urē ni'cãgũ yucugupu du'teyoodutigusami. Mu'u wérĩca be'ro mirĩcũa mu'u ye di'ire ba'arãsama, nicū niwī.

²⁰ I'tia nũmu be'ro José a'tere wérēca be'ro faraõ cũ bajuáca nũmu bosenuũjo weecu niwī. Nipe'tirã cūrē da'ratamurã me'rã tojo weecu niwī. Nipe'tirã cũ pijio'cãrã i'orõ wa'tero faraõ bu'iri da'reri wi'ipū nirã u'seducaco vino tīaco'terã wiogure, pã weerã wiogure pijiwĩrõdutigū niwī.

²¹ Ë'seducaco vino tīaco'te'cũma mejãrõta cūrē da'rase cũucu niwī. Cũ toduporo wee'caronojõta faraõrē u'seducaco vino tĩagũ sãjãacu niwī tja.

²² Pã weerã wiogu pe'ema yucugupu du'teyoodutigū niwī. José cūrē ní'caronojõta wa'acaro niwũ. ²³ Tojo wa'amicã, u'seducaco vino tīaco'tegu Joseré ne wãcũticū niwī.

41

José faraõrẽ cũ quẽ'e'quere were'que ni'i

¹ José na p̄arã quẽ'e'quere wérẽca be'ro p̄a cũ'ma yu'rũcaro niwũ. Ni'cã nũmũ faraõ a'tiro quẽ'ecũ niwĩ: Dia Nilo wãmetiri maa sumutopũ nu'cũcũ niwĩ. ² Cũ tojo weeri cura ti maapũre siete wecua añurã, di'itirã wijapa'acãrã niwã. Ti maa sumutopũ aco tiropũ táre ba'anu'cũcãrã niwã. ³ Be'ro ti maapũta tja ãpẽrã siete wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã wijapa'acãrã niwã. ãpẽrã u'mutãwija'cãrã tiro nu'cãejacãrã niwã. ⁴ ã'rã wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã ãpẽrã añurã siete wecua pacarã di'itirã pe'ere ba'ape'ocãrã niwã. Tere quẽ'egũta, faraõ wã'cãcũ niwĩ.

⁵ Be'ro cãrĩa wa'acũ niwĩ tja. Apeye quẽ'enemocũ niwĩ. Cũ ñ'acã, siete trigo põ'rãrĩ añubutiasẽ peritise ni'cã ñopũreta pĩ'rĩwijacaro niwũ. ⁶ Be'ro tja siete ña'ase trigo põ'rãrĩ mejã, ñai bopoa'que mejã pĩ'rĩbajuacaro niwũ. Wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro cjase upũtu asibusu wẽetuuwã'cãtise me'rã tojo wa'acaro niwũ. ⁷ A'te siete ña'ase bopoa'que põ'rãrĩ mejã apeye siete añuse trigo peritise põ'rãrĩrẽ ba'ape'ocã'caro niwũ. Tojo wa'acã, faraõ wã'cã, “Quẽ'ese niapã”, nicũ niwĩ.

⁸ Ape nũmũ ñamiña'cũrõ wãcũque'tiyũ'rũacu niwĩ. Tojo weegũ nipe'tirã nĩbocari masãrẽ, tũ'omasĩrĩ masã Egiptopũ nirãrẽ pijio, cũ quẽ'e'quere werẽcũ niwĩ. Ne ni'cũ pe'eta “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e” ni, weremasĩticãrã niwã.

⁹ Na weremasĩticã ñ'agũ, faraõrẽ u'sedũcaco vino tĩaco'tegũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãpũta yu'u queoro weeti'quere wãcũsa'a majã. ¹⁰ Wiogũ, ti nũmũpũ mu'u pã weeri masã wiogũ me'rã, tojo nicã yu'u me'rã uácaterore, ãsã pũarãpũreta surara wiogũ ya wi'ipũ ãsãrẽ bu'iri da'regũ sõrõwũ. ¹¹ Ni'cã ñami pã weeri masã wiogũ quẽ'ecũ niwĩ. Yu'u quẽ'rã mejẽcã bajuse quẽ'ewũ. Ësã quẽ'e'quenũcũ mejẽcã dia'cũ nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ. ¹² Titare ni'cũ hebreo masũ ma'mũacã ãsã me'rã niwĩ. Cũ mu'urẽ co'terã surara wiogũre da'raco'tegũ niwĩ. Ësã quẽ'e'quere cãrẽ werewũ. Cũ pe'e ãsãrẽ “Tojo nisĩ'rĩrõ weepã”, ni werewĩ. ¹³ Te cũ ní'caronojõta queoro wa'awũ. Yu'u apaturi yu'u da'rase cõ'quere da'rawũ tja. Apĩ du'teyoo wẽjẽno'wĩ, nicũ niwĩ.

¹⁴ Tere tũ'ogũ, faraõ “Joserẽ pijigũ wa'aya”, nicũ niwĩ. Tojo weerã maata cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cũre pijiwijaacãrã niwã. José pe'e u'seca poaire wujawee, su'tirote dũcayũ, faraõ tiropũ wa'acũ niwĩ.

¹⁵ Topũ ejacã, faraõ cãrẽ nicũ niwĩ:

—Yu'u quẽ'e'quere ne ni'cãnojo “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e” ni, weremasĩgũrẽ bocatiasũ. Mu'urẽ “Cũ pe'e quẽ'esere weremasĩapũ” nisere tũ'o'o.

¹⁶ José faraõrẽ yu'ticũ niwĩ:

—A'tere yu'u mejẽta weremasĩsa'a. Wiogũ, a'tere Õ'acũ pe'e mu'urẽ añurõ wa'adutigũ, mu'u quẽ'e'quere “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e” ni werẽgũsami, nicũ niwĩ.

¹⁷ Faraõ Joserẽ “A'tiro quẽ'easũ”, nicũ niwĩ:

—Dia Nilo sumutopũ nu'cũasũ. ¹⁸ Ti maapũre siete wecua añurã pacarã, di'itirã wijapa'ama. Na ti maa sumutopũ tá nirõpũ ba'anu'cũama. ¹⁹ Na be'ro tja siete wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã wijapa'ama. Ne ni'cãti tojo bajurã wecua a'to Egiptopũre ñ'atigũ nicãti. ²⁰ ã'rã wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã siete añurã, pacarã di'itirã pe'ere ba'acã'ma. ²¹ Na ba'a'cãrã nimirã, “Na ba'apã”, nita basiotiama. Mejãrõta ña'arã mejãrã, di'i marĩrã nicã'ma. Tere quẽ'egũ, yu'u wã'cãpũ. ²² Be'ro apaturi apeye

quē'enemoapɯ tja. Siete trigo pō'rārī añubutiase peritise ni'cā ñopɯreta pī'rīwijatiapɯ. ²³ Te be'ro tja siete pō'rārī trigo ña'ase, te peri marīse pō'rārī ñai bopoa'que mejā pī'rīwijatiapɯ. Wī'rō mujīpū mājātiro cjase ɯpɯtu asibusu wēetuuwā'cātise me'rā tojo wa'apɯ. ²⁴ A'te siete pō'rārī ña'ase mejā, apeye añuse trigo peritise pō'rārī pe'ere ba'ape'ocā'pɯ. Yɯ'ɯ a'tere nībocari masārē weremiapɯ. Ne ni'cānojō pe'eta “Tojo nisī'rīrō wee'e” ni weremasītiama, nicɯ niwī faraō.

²⁵ Tere tɯ'ogɯ, José faraōrē yɯ'ticɯ niwī:

—Wiogɯ, pɯaropɯta mɯ'ɯ quē'e'que ni'cārōnojō nisī'rīrō wee'e. Ō'acū cū weeatjere mɯ'urē wereyugɯ weepī. ²⁶ A'tiro ni'i: Siete wecɯa añurā siete cū'marī ni'i. Siete trigo pō'rārī añuse pō'rārī quē'rā siete cū'marī ni'i. Te pɯaropɯta ni'cārōnojō quē'ese niapā. ²⁷ Siete wecɯa ña'arā, di'i marīrā mejārā, na añurā be'ro bajua'cārā quē'rā siete cū'marīta ni'i. Tojo nicā, siete trigo pō'rārī ña'ase bopoa'que mejā quē'rā, mejārōta ni'i. Siete cū'marī ba'ase marīrōsa'a. ²⁸ Yɯ'ɯ mɯ'urē nī'caronjōta ni'i. Wiogɯ, Ō'acū cū weeatjere mɯ'urē wereyugɯ weepī. ²⁹ Siete cū'marī nipe'tiro Egiptopɯre ba'ase niyɯ'rɯarosa'a. ³⁰ Be'ro siete cū'marīta tja ne ba'ase marīrōsa'a. Tojo weero te cū'marī peje ba'ase nimi'que acobojono'rōsa'a. Nipe'tiro Egiptopɯre ba'ase pe'tibutiarosa'a. ³¹ Ba'ase marībutiarosa'a. Tojo weerā “Siete cū'marī Egiptopɯre ba'ase peje nimiwɯ” ni, ne ni'cānojōpɯta wācūsɯme. ³² Wiogɯ, mɯ'ɯ a'tere pɯatipɯta mejārōta quē'eapā. Ō'acū “A'tere tojo weeguti”, nitojapī. Tojo weegɯ cū nī'caronjōta a'tere maata weegɯsami.

³³ »Tojo weegɯ, wiogɯ, a'tiro weecā añubosa'a. Ni'cū masū tɯ'omasīse cɯogɯ “A'tiro weerɯa'a” nigūnojōrē a'maña. Cū a'ti di'ta Egiptopɯre sɯ'ori ī'anurūgūsami. ³⁴ Wiogɯ, mɯ'urē a'tiɯa'a. Āpērā wiorā mɯ'ɯ doca nirārē sōrōrōɯa'a. Na nipe'tiro Egipto di'tapɯ wa'ato. Wa'a, trigo perire ni'cāmocɯse pi'seri seeneocūu, ni'cā pi'ire be'ropɯ na ba'atjere nūrōdutiṛā o'oato. Te siete cū'marī ba'ase peje nirī curare tojo seeneoato. ³⁵ Te ba'ase peje nise cū'marīrē mɯ'ɯ wiogɯ dutiro me'rā na neoato. Te perire neo, macārī na ba'ase nūrōse wi'seripɯ na be'ropɯ ba'atjere nūrōato. Nūrō, surara tere ī'anurūato. ³⁶ Na tojo weecā, siete cū'marī ba'ase marīatje cū'marīrē na nūrō'que nirōsa'a. A'ti di'ta Egiptopɯre ba'ase pe'tisɯme. Tojo weerā masā ne ɯjɯaboa wērīsɯme, nicɯ niwī José faraōrē.

Faraō Joseré cū docajū wiogɯ sōrō'que ni'i

³⁷ Tere tɯ'orā, faraō, tojo nicā cūrē da'ratamurā “Cū ‘tojo weeya’ nise añu ni'i”, nicārā niwā. ³⁸ Tojo weegɯ faraō a'tiro nicɯ niwī:

—¿Marī apī ā'rī weronjō nigūrē bocarāsariba tja? Cū Ō'acū wācūsere cɯomi, nicɯ niwī.

³⁹ Be'ro Joseré faraō nicɯ niwī:

—Mɯ'ɯ weronjō apī añurō tɯ'omasīgū, masīse cɯogɯ marīmi. Ō'acū mɯ'urē a'te masīse o'oapī. ⁴⁰ Ya wi'ire dutigusa'a. Nipe'tirā yarā masā mɯ'ɯ dutisere yɯ'tirāsama. Yɯ'ɯ ni'cūta mɯ'ɯ nemorō nigūsa'a. Wiogɯ waro nitjāgū, tojo nigūsa'a. ⁴¹ Yɯ'ɯ mɯ'urē nipe'tiro Egipto wiogɯ sōrōgūti.

⁴² Tojo nīgūta, faraō cū omopica tuusārī be'tore tuwee, Joseré sāacu niwī. Ti be'to cū wiogɯ wāme cɯori be'to nicaro niwā. Be'ro āpērārē cūrē añuse su'ti, lino wāmetise me'rā wee'que su'tire sāaduticɯ niwī. Tojo nicā, ni'cā da uru me'rā wéeca da, busari dare cūrē buocɯ niwī. ⁴³ Tu'ajanɯ'cō, tūrūpjɯ cabayua me'rā wejepjɯ cū yawɯ be'ro

sirutupjüre sājāduticū niwī. Tiwū dūporo surara masārē “Ejaque'aya”, ni caricūduticū niwī. Tojo wee Joseré wiogu sōrōcū niwī. Cū nipe'tiro Egipto di'tapūre dutigu sājācū niwī.

⁴⁴ Be'ro faraō Joseré nicū niwī:

—Yū'ū faraō, wiogu waro ni'i. Tojo nimicā, masā mū'ū dutiro marīcā, ne apeyenojōacā weemasītisama, nicū niwī.

⁴⁵ Faraō Joseré cū wāmerē dūcayucū niwī. Egiptocjārā wāme ō'ogū, Zafnat-panea wāmeyecū niwī. Cū Joseré Asenat wāmetigore numi-ada'recū niwī. Co, Potifera wāmetigu pa'i, On wāmetiri macācjū macō nico niwō. Tojo wee José Egipto wiogu sājācū niwī. ⁴⁶ José faraō me'rā da'ranū'cāgū, treinta cū'marī cūocū niwī.

Be'ro José faraō ī'orōpū wija, nipe'tiro Egipto di'tapūre ī'acusianū'cācū niwī. ⁴⁷ Te siete cū'marīrē Egipto di'tapūre, to cjase otese añubutiaro pī'rī dūcaticaro niwū. ⁴⁸ Tojo weegu José nipe'tiropū trigore seeneocū niwī. Cū cāpūpū seeneo'quere nipe'tise pacase macārīpū nūrōcūucū niwī. ⁴⁹ Ba'ase peje waro niyū'rūmajācaro niwū. Tojo weegu tere nucūpori pajiri maa cjase weronojō seemesācūucū niwī. “Ticūse ni'i”, ni queota basioticarō niwū. Tojo weegu ba'paqueonemoticū niwī.

⁵⁰ Siete cū'marī ūjūaboase wa'ati dūporore José cū nūmo Asenat me'rā pūarā pō'rāticū niwī. ⁵¹ Masā ma'mirē Manasés wāme ō'ocū niwī. “Ō'acū yū'ūre nipe'tise yū'ū pi'etisere acobojocā weemi. Tojo nicā nipe'tirā yū'ū acawererārē acobojocā weemi” nīgū, tojo wāme ō'ocū niwī. ⁵² Be'rocjūrē Efraī wāme ō'ocū niwī. “Ō'acū Egipto yū'ū pi'eti'caropū pō'rāticā weemi” nīgū, tojo wāme ō'ocū niwī.

⁵³ Titare Egiptopūre te siete cū'marī peje ba'ase nimi'que pe'tia wa'acaro niwū. ⁵⁴ José ni'caronojōta siete cū'marī ba'ase marīatje cū'marī nū'cārōtiro weecaro niwū. Nipe'tise di'tapūre ba'ase marīcaro niwū. Egipto di'ta pe'ema ba'ase nicaro niwū. ⁵⁵ Be'ro Egiptocjārā quē'rārē ba'ase pe'tia wa'acaro niwū. Tojo weerā faraō tiropū ba'ase sērīrā wa'acārā niwā. Tojo weegu faraō nipe'tirā Egipto di'tacjārārē a'tiro nicū niwī: “José tiro wa'aya. Cū mūsārē dutironojōta weeya.”

⁵⁶ Nipe'tiro Egiptopū ūjūaboase se'sa wa'acā, José cū trigo nūrōcūu'que wi'serire pāoduti, tere duacū niwī. Siape'e me'rā nemorō ba'ase marīcaro niwū. ⁵⁷ Nipe'tiropū ba'ase ne marīcaro niwū. Tojo weerā nipe'tise di'tacjārā Egiptopū José tiro ba'ase duurā a'ticārā niwā.

42

José ma'misūmūa na Egiptopū ba'ase duurā wa'a'que ni'i

¹ Jacob, Egiptopū “Trigo niaporo” nisere tū'ocū niwī. Tojo weegu cū pō'rārē nicū niwī:

—¿De'ro weerā mūsā a'merī ī'acūñabajaque'ati? ² Āpērā yū'ūre “Egiptopūre trigo niaporo”, ni wereama. Marī ūjūaboa, wērīrī nīrā, topū marī ba'atje trigore duurā wa'aya.

³ Tojo weerā José ma'misūmūa diez Egiptopūre trigo duurā wa'acārā niwā. ⁴ José acabiji waro Benjamī pe'ema Jacob cūrē mejēcā wa'ari nīgū, o'óticū niwī. ⁵ Āpērā Canaá di'tacjārā quē'rā na me'rā ba'ase duurā wa'acārā niwā. Nipe'tiro Canaá di'tapūre ba'ase marīcaro niwū.

⁶ José Egipto di'tapūre dutigu nicū niwī. Cūta nipe'tiropū masārē topū etarārē trigo duagu nicū niwī. Cū ma'misūmūa cū tiropū etarā, añudutirā ejanū'cā, nucūcāpū paamu'rīque'acārā niwā. ⁷ José cū ma'misūmūarē

maata ĩ'amasĩcã'cu niwĩ. Masĩmigũ, ĩ'amasĩtigũ weronojõ weecu niwĩ. Tojo weegu narẽ pũrĩrõ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mũsã no'ocjãrãpũ a'tiati?

—Ësã Canaá di'tapũ a'tiapũ. Trigo duurã a'tiapũ, nicãrã niwã.

⁸ José cũ ma'misũmũarẽ ĩ'amasĩcu niwĩ. Na pe'e cũrẽ ĩ'amasĩticãrã niwã. ⁹ Be'ro dũporopũ cũ narẽ quẽ'e'quere wãcũbocagũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã ĩ'adu'tiri masã nisa'a. A'ti di'tare diape'e sãjãata añuti nĩrã, ĩ'arã a'tiapã.

¹⁰ —Niwe'e. Ësã mũ'u dutise doca nĩrã trigo dia'cũrẽ duurã a'tiapũ.

¹¹ Ësã nipe'tirãpũta ni'cũ põ'rã, diacjũ weeri masã ni'i. ĩ'adu'tiri masã mejẽta ni'i.

¹² José narẽ nicũ niwĩ:

—Niwe'e. Mũsã a'ti di'tare no'o pe'e sãjãata basiosari nĩrã, ĩ'adu'tirã a'tiapã, nicũ niwĩ.

¹³ Na pe'e yũ'ticãrã niwã tja:

—Ësã mũ'u dutise doca nĩrã ni'cũ põ'rãta doce ni'i. Ësã Canaá di'tacjãrã ni'i. Ësã acabiji ni'cũta ãsã pacũ me'rã tojami. Apĩ pe'e dũporopũ wẽrĩa wa'acũ niwĩ, ni yũ'ticãrã niwã.

¹⁴ Tojo nisere tũ'ogu, José narẽ ninemocu niwĩ tja:

—Yũ'u ní'caronojõta mũsã a'ti di'tare ĩ'adu'tiri masã ni'i. ¹⁵ Mũsãrẽ faraõ wãme me'rã a'tiro weegũti. Mũsã acabiji nitũogu a'topũre a'titicãma, mũsã a'tore wijasome. ¹⁶ No'o ni'cũ mũsã wa'teropũ nigũ cũrẽ miigũ wa'ato. Æpẽrã pe'e a'to bu'iri da'reri wi'ipũ tojarãsama. Tojo weese me'rã “Diacjũta ucũapã”, ni masĩno'rõsa'a. Miititicãma, diacjũta faraõ wãme me'rã “Ĭ'adu'tiri masãta niapã”, nino'rõsa'a, nicũ niwĩ.

¹⁷ José narẽ bu'iri da'reri wi'ipũ i'tia nũmũ narẽ cũucũ niwĩ. ¹⁸ I'tia nũmũ be'ro José narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u Õ'acũrẽ wiopesase me'rã ĩ'a'a. Mũsã a'tiro wéerã, catirãsa'a.

¹⁹ Mũsã diacjũta “Mejẽcã weetiri masã ni'i” nĩrã, ni'cũrẽ a'topũ cũũña. Mũsã Æpẽrãpũa dajatojaaya. Mũsã põ'rã, nũmosãnumia ujuaboaticã'to nĩrã, narẽ trigore miaña. ²⁰ Mũsã, “Ësã mejẽcã weeri masã niwe'e” nĩrã, mũsã acabiji nitũogũpũre miitiapa. Tojo weerã, mũsã yũ'rũwetirãsa'a, nicũ niwĩ.

—Jãũ, tojota weerãti, nicãrã niwã. ²¹ Be'ro na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Diacjũta ni'i. Marĩ acabijire ña'abutiario wee'que wapa marĩrẽ tojo wa'a'a. Cũ “Yũ'ũre pajaña'cureya; tojo weeticã'ña” nimicã, tũ'otiwũ. Cũ ña'abutiario yũ'rũmicã, tojo ĩ'acã'wã. Te bu'iri marĩ ni'cãrõacãrẽ pi'etirã wee'e, nicãrã niwã.

²² Rubén narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u pũrĩcã marĩ acabijire “Ña'arõ weeticã'ña”, nimiwũ. Mũsã pe'e yũ'ũre tũ'otiwũ. Ni'cãrõacãrẽ majã cũ wẽrĩ'que wapa marĩ wapaseeno'rãsa'a, nicũ niwĩ.

²³ Na, “José marĩ ucũsere tũ'osami”, ni masĩticãrã niwã. José pe'ere na ucũsere apĩ pe'e “A'tiro nisĩ'rĩrã weeama”, ni wereturiacu niwĩ.

²⁴ José na tiropũ ní'cu apesepũ wa'a, uticu niwĩ. Be'ro wãcũtutua, na tiropũ ejagũ, ucũcu niwĩ. Nipe'tirã ĩ'orõpũ Simeórẽ mejẽcã pijioduti, dũ'teduticu niwĩ.

²⁵ Be'ro cũrẽ da'raco'terãrẽ na ye ajuripũ trigore poseyeducũ niwĩ. Na wapaye'que niyeru quẽ'rãrẽ te ajuri po'peapũ cũuduticu niwĩ. Tojo nicã, ba'ase na ma'apũ ba'atojaatjere o'oduticu niwĩ. José duti'caronojõta

weecārā niwā. ²⁶ Be'ro na yarā burroa bu'ipɥ, te trigore miipeo, tore wijawā'cācārā niwā.

²⁷ Be'ro na cārīatjopɥ etarā, ni'cū cū yagɥ burrore trigo ecagutigu, cū ya ajurore pāacɥ niwī. Ti ajurore pāa, trigo bu'ipɥ nipe'tise niyeru cū wapaye'quere sãñacā ĩ'acɥ niwī. ²⁸ Tere ĩ'agū, cū ma'misumɥa, cū acabijirārē nicɥ niwī:

—Ī'arā a'tia. A'ti ajuropɥ ye niyeru nipe'ticā'a. Cū tojo nicā tɥ'orā, nipe'tirā ɥcuape'tia wa'acārā niwā. Uirā, narāsārāta, a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē Ō'acū de'ronojō weebutiamiapari? nicārā niwā.

²⁹ Na Canaá di'tapɥ na pacɥ Jacob tiropɥ dajarā, nipe'tise narē Egiptopɥ wa'a'quere werēcārā niwā. ³⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Ti di'ta wiogɥ dutigu pūrīcā ũsārē tutuabutiario ucūami. Ũsārē, “Mūsā a'ti di'tare ĩ'adu'tirā a'tirā weepā”, niami. ³¹ Ũsā pe'e cūrē “Ũsā diacjū weeri masā ni'i; ĩ'adu'tiri masā mejēta ni'i. ³² Ni'cū pō'rā doce waro ni'i. Ni'cū wērīa wa'acɥ niwī. Nitɥogɥpɥa Canaápɥ ũsā pacɥ me'rā tojami”, niapɥ.

³³ »Tere tɥ'ogɥ, ti di'ta dutigu ũsārē niami: “To pūrīcārē diacjūta nimitito nīgū, a'tore ni'cū tojato. Āpērāpɥa cā'rō trigo mūsā ye wi'sericjārā ba'aro ejatuaro miaña. ³⁴ Apaturi a'tirā, mūsā acabiji nitɥogɥre miitia. Mūsā tojo weecā, yɥ'ɥ 'Diacjūta añurā nima', nigūsa'a. Mūsā tojo weecā, apī a'to toja'cure wiagusa'a. Be'ro mūsā a'ti di'tapɥre ne cā'mota'aro marīrō sjarāsa'a”, niami, nicārā niwā na pacɥre.

³⁵ Na ye trigo ajurire po'ocūurā, José ma'misumɥa na wapaye'que niyeru sãñape'ticā ĩ'acārā niwā. Te niyerure ĩ'arā, ɥcuayɥ'rua wa'acārā niwā. Na pacɥ Jacob quē'rā ɥcuacɥ niwī. ³⁶ Tere ĩ'agū, Jacob cū pō'rārē nicɥ niwī:

—Mūsā yɥ'ure pō'rā marī'cɥ weronojō tojacā wee'e. José marī me'rā marīmi. Simeó quē'rā marīmi. Ni'cārōacārē “Benjamírē miarāti”, ni'i tja. Mūsā tojo weese yɥ'ure ña'arō wa'a'a, nicɥ niwī.

³⁷ Tere tɥ'ogɥ, Rubén cū pacɥre nicɥ niwī:

—Benjamírē yɥ'ɥ sɥ'ori miagūti. Mia, mɥ'ɥ tiropɥ miidaja, wiaguti. Yɥ'ɥ wiaticāma, yɥ'ɥ pō'rā pɥarārē wējēapa, nicɥ niwī.

³⁸ Jacob cūrē yɥ'ticɥ niwī:

—Yɥ'ɥ macū mūsā me'rā ne wa'asome. José mūsā acabiji wērīatojacɥ niwī. Ā'rī ni'cūta yɥ'ure dɥ'sami majā. Cūrē ma'apɥ mejēcā ña'arō wa'acā, yɥ'ɥ bucu mijī bujawetise me'rā wērīgūsa'a. Tojo wa'acā, mūsā bu'iritirāsa'a, nicɥ niwī Jacob.

43

Benjamírē Egiptopɥ mia'que ni'i

¹ Canaá na nirī di'tapɥ ɥjɥaboase nemorō wa'acaro niwū. ² Na Egiptopɥ trigore duurā eja'que pe'ticā ĩ'agū, Jacob cū pō'rārē nicɥ niwī:

—Apaturi trigo marī ba'atjere cā'rō duunemorā wa'aya tja.

³ Cūrē Judá yɥ'ticɥ niwī:

—Sō'onícɥ Egipto dutigu ũsārē tɥ'ota basiorota niwī: “Mūsā acabiji nitɥogɥpɥre miititicā, mūsārē ñe'enemosome majā”, niwī. ⁴ Tojo weerā mɥ'ɥ ũsā me'rā Benjamírē wa'aduticā, trigore duurā wa'arāsa'a. ⁵ Mɥ'ɥ cūrē o'óticāma, wa'asome. Sō'onícɥ wiogɥ ũsārē queoro niwī: “Mūsā acabiji nitɥogɥpɥ miititicā, mūsārē ñe'enemosome”, niwī.

⁶ Tere tɥ'ogɥ, Jacob nicɥ niwī:

—Musā yu'ure ¿de'ro weerā tocārō ña'arō weeati? ¿De'ro weerā cūrē “Ūsā acabiji nituogupu niami”, ni wereri?

⁷ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ūsārē, ūsā ye cjasere añurō sērītiña'nurūwī. Marī ni'cū pō'rā nise cjasere añurō sērītiña'wī: “¿Musā pacu catiati yujupu? ¿Apī musā acabiji marīati?” ni sērītiña'wī. Ūsā cū sērītiña'se dia'cūrē yu'tiwu. ¿Ūsā de'ro weerā ūsā acabijire miitidutigusami, ni masībosau?

⁸ Be'ro Judá cū pacu Jacore nicu niwī:

—Mu'u macū Benjamírē o'óya. Yu'u cūrē ī'anurūgūti. Mu'u “Jau” nicā, maata wa'abaque'orāti. Tojo weerā marī, ūsā pō'rā ujuaboa wērīsome. ⁹ Yu'u basu cūrē co'teguti. Cū mu'u macūrē mejēcā wa'acāma, a'topu cū dajaticā, yu'ure “Mu'u bu'iriti'i” niapa. Téé yu'u catiro pōtēorō tojo bu'iritigusa'a. ¹⁰ Ūsā a'topure tocārō yoogotirā, puati Egiptopure wa'amajā, majāmitojatiboapā, nicu niwī Judá.

¹¹ Cū tojo nica be'ro na pacu Jacob narē yu'ticu niwī:

—Musā nírōnojōta ne mejēcā weeta basiotirocoro. Tojo weerā a'tiro weeya. Musā ye ajuripu apeyenojō cūrē o'otjere miisāña. A'ti di'tapu añuse nisenojōrē cārō miaña. Wa'rese bālsamo wāmetise, nucūcjārā mumia yere, u'mūtise, ba'ase morēsenojōrē miaña. Tojo nicā mirrare, nueces, almendras miaña. ¹² Niyeru quē'rārē puati musā toduporopu mia'caro nemorō miaña. Musā basuta cūrē musā ye ajuripu boca'quere wiaya. Apetero weegu wisigu weepī. ¹³ Ā'rī musā acabiji me'rā maata Egipto dutigu tiropu wa'aya. ¹⁴ Ō'acū tutuayurunu'cāgū musārē weetamuato. Cū musārē pajaña'cā weeato. Cū tojo weecā, musā ma'mi Simeórē du'uwīrōgūsami. Tojo nicā, ā'rī Benjamí quē'rārē musā me'rā dajacā weegusami. Yu'u pe'e pō'rā marīgū weronojō tojagu, tojo tojacūti, nicu niwī Jacob.

¹⁵ Tojo weerā Jacob pō'rā na o'otjere poseye, niyerure na toduporo mia'que puati nemorō, na acabiji Benjamí me'rā, sojaro Egiptopu wa'acārā niwā. Topu etarā, José tiropu wa'acārā niwā. ¹⁶ Na etacā, Benjamí na me'rā nicā ī'agū, cū ya wi'i co'tegu wiogure nicu niwī:

—Ā'rārē ya wi'ipu miaña. Wecure wējē, ba'ase do'ayuya. Dajaritero nicā yu'u me'rā ba'arāsama, nicu niwī José.

¹⁷ Ti wi'i dutigu José duti'caronojōta weecu niwī. Cū basuta narē pijiwā'cācu niwī. ¹⁸ Na pe'e José ya wi'ipu cū miacā, ucuayurucārā niwā. A'merī a'tiro ucūcārā niwā:

—Marīrē tojo weeta'sagu weemi. Sō'oní'que niyeru marī ye ajuripu sāña'que wapa nitu'sa'a. Marīrē topu marī yarā wa'icūrā me'rā ñe'e, da'raco'teri masā sōrō, dutipegutigu weesami, nicārā niwā.

¹⁹ Tojo weerā na wi'i sope pu'topu ejarā, a'tiro weecārā niwā. Ti wi'i co'tegu wiogu tiroacāpu wa'a, ucūcārā niwā. ²⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Wiogu, sō'onícaterore ūsā a'toputa trigo duurā ejawu. ²¹ Titare ūsā dajatojaarā cārīrātirā, ūsā yarā ecarārē ba'ase ecarātirā, ūsā ye ajurire pāawū. Te ajuripu ūsā niyeru wapaye'que sāñape'ticā'wū. Te niyerure wiarātirā, miitiapu. ²² Tojo nicā, apeye ūsā duuatje niyerure miitinemoapu. Niyeru ūsā ye ajuripu sāña'quema noa sārō sāpā, masītisa'a, nicārā niwā.

²³ Ti wi'i co'tegu yu'ticu niwī:

—Wācūtutuaya. Uiticā'ña. Ō'acū musā, tojo nicā musā pacu ējōpeogu musā ye ajuripu sāboapī. Musā yu'ure wapaye'quema yu'u ñe'ewū, nicu niwī. Be'ro Simeórē na tiropu miiejacu niwī. ²⁴ Na nipe'tirāpūreta José

ya wi'ipɯ pijisājāacu niwī. Topɯ du'pocārīrē coedutigɯ, acore o'ocu niwī. Na yarā wa'icūrā quē'rārē ecabosacu niwī. ²⁵ Ti wi'ipɯ nīrā, Joseré na o'ootjere apoyucārā niwā. “Dajaritero nicā José a'topɯ a'tigusami” nīrā, tojo weecārā niwā. “José ya wi'ipɯ ba'arāsa'a” nisere tɯ'otojacārā niwā.

²⁶ José wi'ipɯ ejacā, na mia'quere cūrē o'ocārā niwā. Tu'ajanɯ'cō, cūrē ējōpeorā, paamu'rīque'acārā niwā. ²⁷ José narē nicɯ niwī:

—¿Añuti mɯsā? ¿Mɯsā pacɯ bucu quē'rā añuati? ¿Cū catiati yujupɯ?

²⁸ —Ēsā pacɯ mɯ'urē da'raco'tegɯ weronojō nigú duti marīami. Catiami yujupɯ, ni yɯ'ticārā niwā. Be'ro apaturi cūrē ējōpeose ī'orā, paamu'rīque'acārā niwā.

²⁹ Topɯ narē majāmiī'amigū, Benjamírē ī'acu niwī. Na ni'cō pō'rāta nicārā niwā. Tojo weegɯ a'tiro nicɯ niwī:

—¿Ā'rīta niti mɯsā acabiji nituogupɯ mɯsā were'cu? Be'ro Benjamírē: “Ō'acū mɯ'urē añurō weeato”, nicɯ niwī.

³⁰ José cū acabijire ī'a e'catiyɯ'ruagu, utisī'rīcu niwī. Tojo wee pōtēoti, sojaro me'rā cū ya tucūpɯ sājāa, ɯpɯtɯ uticɯ niwī. ³¹ Be'ro wācūtutua, cū utidu'uca be'ro diapoare coe, cū ya tucūpɯ ní'cu wijaa, “Ba'ase etiya majā”, nicɯ niwī.

³² Cū tojo nicā, ba'ase etirā Joseré cū ya mesapɯ ba'ase peocārā niwā. Cū ma'misumuarē, cū acabijire ape mesapɯ ba'ase peocārā niwā. Egiptocjārā José me'rā ba'ami'cārā pe'ere ape mesapɯ ba'ase peocārā niwā. Egiptocjārā hebreo masā me'rā ba'adutino'ña marīcārā niwā.

³³ José cū ma'misumuarē dujiduticɯ niwī. Masā ma'mirē dujimɯ'tāduticɯ niwī. Téé nituogupɯre yapaticɯ niwī. Cū tojo weecā ī'a ɯcuarā, a'merī ī'apōtēocārā niwā. ³⁴ José cū ya mesapɯ nisere narē ecaduticɯ niwī. Benjamíma āpērā nemorō ba'ase ōrēsāpeoduticɯ niwī. José cū ma'misumua me'rā ni'cārō me'rā sī'rī, ba'a, ɯpɯtɯ ecaticārā niwā.

44

José sī'rīrī pa ye queti ni'i

¹ Na ba'áca be'ro José cū ya wi'i cjase dutigɯre nicɯ niwī:

—Ā'rā ye ajuripɯ trigore na miarō pōtēorō poseyeya. Tojo nicā, na ye ajurinucū na niyeru wapaye'quere sāaña. ² Tojo wéeca be'ro, na acabiji nituogu ya ajuropɯ yɯ'u sī'rīrī pa, plata me'rā wéeca pare, niyeru cū trigo wapaye'que me'rā sāaña, nicɯ niwī. Ti wi'i dutigɯ José cū ní'caronojōta weecu niwī.

³ Ape numɯ bo'remujātiri cura José narē, “Mɯsā yarā burroa me'rā wa'arāsa'a majā”, nicɯ niwī. ⁴ Na ti macā pɯ'to nirī curata José cū ya wi'i wiogure a'tiro nicɯ niwī:

—Sō'onícārā ɯmuarē sirutugɯ wa'aya. Narē ēmugū, a'tiro niña: “Yɯ'u wiogu mɯsārē añurō weeami. ¿De'ro weerā cū tojo wéeca be'ro nimicā, mɯsā pe'e ña'arō weeati? ⁵ ¿De'ro weerā cū sī'rīrī pa, plata me'rā wéeca pare yajati? Yɯ'u wiogu ti pa me'rā sī'rīgū niami. Tojo nicā, ti pa me'rā apeyenojō quē'esere “Tojo nisī'rīrō wee'e' nigú niami. Mɯsā ña'abutiario weecārā niapɯ,” niña narē, nicɯ niwī José.

⁶ Narē ēmɯejagu, cū niduti'caronojōta nicɯ niwī. ⁷ Na cūrē yɯ'ticārā niwā:

—¿De'ro weegɯ ūsārē tojo ucūti? Ēsā a'tenojō pacama ne weemasīwe'e.

⁸ Ēsā sō'onícatero niyeru ūsā ye ajuripɯ bocácatero marīcārē, tere wiarā a'tiwɯ. Ni'cārōacāma plata, uru me'rā wee'quema mɯ'u wiogu ya wi'i

cjasere yajamasītisa'a. ⁹ No'o ti pare cū ya ajuropū cūogūnojō wērīato. Ūsā āpērā pe'e cūrē da'raco'terā tojarāsa'a.

¹⁰ Tere tu'ogū, wi'i wiogū nicū niwī:

—Añurōsa'a. Mūsā ní'caronojōta wa'arosa'a. Mejō ti pare cūogu se'saro da'raco'tegū tojagūsami. Āpērāpua bu'iri moorāsama.

¹¹ Nanūcū sojaro me'rā na ye ajurire dijanū'cā, te ajurire pāacārā niwā.

¹² Tojo weegū wi'i dutigū na ye ajuripure a'macu niwī. Masā ma'mī ya ajurore a'manū'cā, téé nituogū ya ajuropū yapaticū niwī. Ti pare Benjamí ya ajuropū bocacu niwī. ¹³ Na, na bujawetisere ĩ'orā, na ye su'tire wejetū'rēcārā niwā. Be'ro na ye ajurire burroa bu'ipū miipeo, macāpū majāmitojaacārā niwā.

¹⁴ Judá cū ma'misumua, cū acabijirā me'rā ejari curare José cū ya wi'iputa nicū niwī yujupū. Cūrē pajaña'to nírā, paamu'rīque'acārā niwā.

¹⁵ José narē nicū niwī:

—¿De'ro weemiati mūsā? Mūsā yu'ure, “Masīse cūogūnojō, masā ya'yioropū weesere níbocase me'rā masīgū nibosami”, ¿ni wācūtiati? nicū niwī.

¹⁶ Judá cūrē yu'ticū niwī:

—Wiogū, ūsā de'ro nímasītisa'a. ¿De'ro wee ūsā bu'iri marīsere ĩ'omasībosari? Ō'acū ūsā ña'arō wee'que wapare, ūsārē bu'iri da'regūtigū weetū'sami. Ni'cārōacā majā ti pa cūo'cū me'rā mū'urē da'raco'terā ni'i, nicū niwī.

¹⁷ José pe'e narē nicū niwī:

—Niwe'e. Yu'u tojo weemasītisa'a. Cū ti pare cūogu dia'cū tojagūsami. Āpērāpua wācūque'tiro marīrō mūsā pacū tiropū tojaaya.

Judá Benjamírē ucūbosa'que ni'i

¹⁸ Tere tu'ogū, Judá José tiroacāpū wa'a, ucūcū niwī:

—Wiogū, yu'u ĩ'acā, mū'u faraō weronojō ni'i. Tojo nimigū, yu'u me'rā uacupa. Cārō āpērā tu'otiropū mū'u me'rā ucūsī'rīsa'a. ¹⁹ Mū'u ūsārē sērītiña'wū: “¿Mūsā pacū niti? ¿Acabijirā cūoti?” niwū. ²⁰ “Ūsā cūo'o, cū bucū nimi”, ni yu'tiwū. “Ni'cū ma'mū nituogupū acabijiti'i. Cū ūsā pacū bucū waro nicā bajua'cū nimi. Ni'cō pō'rā cū ni'cūta du'sami. Apī wērīa wa'acu niwī. Tojo weegū cūrē ma'iyu'rūami”, niwū. ²¹ Mū'u cūrē ĩ'asī'rīgū, ūsārē miitidutiwū. ²² “Cū, cū pacūre du'utimi”, niwū. “Cū du'ucāma, cū pacū wērīa wa'abosami”, niwū. ²³ Mū'u pe'e ūsārē “Cūrē miititicāma, mūsārē ne ñe'enesome majā”, niwū.

²⁴ »Be'ro ūsā, ūsā pacū tiropū dajarā, mū'u ní'quere werepe'ocā'wū.

²⁵ Be'ropū ūsā pacū ūsārē niwī: “Apaturi trigo marī ba'atjere cārō duunemorā wa'aya tja”, niwī. ²⁶ Ūsā cūrē a'tiro werewū: “Benjamírē miaticāma, ūsārē ‘Ne ñe'esome’, niami”, niwū. ²⁷ Yu'u pacū, mū'urē da'raco'tegū weronojō nigū a'tiro yu'tiwī: “Mūsā masīsa'a. Yu'u nūmo yu'ure puarā umuarē pō'rātibosawō. ²⁸ Ni'cū yu'u me'rā ní'cū bajudutia wa'awī. ‘Apetero weegū ni'cū yai nūcūcjū ba'agu, ba'asapī’, nīcāti. Ne cūrē apaturi ĩ'anemotisa'a. ²⁹ Ā'rī du'sagure mia, mejēcā wa'acā, yu'u bucū mijī bujawetise me'rā wērīgūsa'a. Tojo wa'acā, mūsā bu'iritirāsa'a”, niwī.

³⁰ »Yu'u pacū cū basu ma'irōnojōta Benjamírē ma'iyu'rūami. Tojo weegū cū marīrō ūsā dajacā, ³¹ cūrē ĩ'atigū, wērīa wa'abosami. Tojo weerā ūsā pacū bucūre dujasewā'a, wērīcā weebosa'a. ³² Yu'u, yu'u pacūre “Benjamírē sū'ori wa'aguti. Cūrē miidajatigū, yu'u catiro pōtēorō

bu'iritigusa'a", niwã. ³³ Tojo weegu yu'u pe'e cãrẽ ducayuro, mu'urẽ da'raco'tegu tojaguti. Cã pe'ema ãpẽrã cã ma'misumua me'rã cã pacu tiropu o'ótõrõña. ³⁴ Cã wa'aticã, yu'u, yu'u pacu tiropu tojaamasitisa'a. Yu'u pacure ña'abutiario bajawetise tu'oña'cã ñ'asĩ'rõtisa'a, nicu niwĩ Judá.

45

José cã ma'misumuarẽ, "Musã acabiji ni'i" ní'que ni'i

¹ José utisĩ'rĩgũ, ne põtëoticu niwĩ. Tojo weegu topu nirã cãrẽ da'raco'terãrẽ caricũcu niwĩ:

—Nipe'tirã wijaape'tia wa'aya, nicu niwĩ. Be'ro José cã ma'misumuarẽ "Yu'u musã acabiji ni'i" ni, werebajurẽcã, ne ni'cũ cãrẽ da'raco'terã tojat-icãrã niwã. ² Be'ro José uputu uticu niwĩ. Egiptocjãrã cã wijaaduti'cãrã tu'ose'sacãrã niwã. Te queti téé wiogu faraõ ya wi'ipu se'sa wa'acaro niwũ.

³ José cã ma'misumuarẽ nicu niwĩ:

—Yu'u José ni'i. ¿Yu'u pacu catiati yujupu?

Na pe'e ucayurua'cãrã nitjãrã, ne yu'timasitcãrã niwã.

⁴ Be'ro José narẽ nicu niwĩ:

—Musã yu'u tirocure a'tia. Na cã tiroacã ejacã, narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u José ni'i. Musã yu'ure Egiptopu dua'cu ni'i. ⁵ A'tere tu'orã, bajaweticã'ña. Musã basu a'merĩ tuubuaticã'ña. Õ'acũ musã duporo yu'ure o'óyuwĩ. Masãrẽ yu'ruogutigu, tojo weewĩ. ⁶ A'ti di'ta Egiptopure ujuaboase puã cã'ma wa'atoja'a. Ni'cãmocuse cã'marĩ du'sa'a yujupu. Te cã'marĩ otemicã, ne pĩ'rĩsome, ne ducatisome. ⁷ Õ'acũ musã duporo yu'ure o'óyumtãwĩ. Musã pãrãmerã nituriato nígũ, tojo nicã cã tutuase me'rã musãrẽ yu'ruwetiatu nígũ, tojo weewĩ. ⁸ Tojo weegu Õ'acũta a'topure yu'ure o'ówĩ. Musã mejẽta yu'ure o'ówu. Õ'acũ yu'ure faraõrẽ werecasari masũ sõrõwĩ. Tojo nicã nipe'tise cã ya wi'i cjasere dutigu, nipe'tiro Egiptopure dutigu sõrõwĩ. ⁹ Maata tojaaya marĩ pacu tiropu. Cãrẽ a'tere wererã wa'aya: "Mu'u macũ José mu'urẽ a'tiro nidutiami: 'Õ'acũ yu'ure nipe'tiro Egipto wiogu sõrõwĩ. Maata yu'ure ñ'agũ a'tia. Yoogoticã'ña. ¹⁰ Mu'u a'topu Gosén wãmetiropu tojagusa'a. Yu'u tiroacã nigusa'a. Nipe'tise mu'u cuose, nipe'tirã mu'u põ'rã me'rã, mu'u pãrãmerã me'rã, mu'u yarã wa'icurã me'rã a'tia. ¹¹ A'topu mu'urẽ, mu'u põ'rãrẽ, nipe'tirã mu'u me'rã nirãrẽ ba'ase o'oguti. Ne apeyenojõ du'sasome. Ujuaboase cã'marĩ ni'cãmocuse cã'marĩ du'sa'a yujupu. Tojo a'titirã pũrĩcã, mu'u, mu'u põ'rã, mu'u pãrãmerã, apeyenojõ moorã tojarãsa'a', ni wereya yu'u pacure. ¹² Apeyema tja yu'u acabiji Benjamí, tojo nicã musã basuta 'Diacjũ José tojo niami', ni weremasĩ'i. ¹³ Marĩ pacure 'Cã nipe'tiro Egiptopure dutigu niami', tojo nicã nipe'tise musã ñ'a'quere cãrẽ wereya. Maatacure yu'u pacure miirã wa'aya", nicu niwĩ.

¹⁴ Cã tojo nitoja, cã acabiji Benjamírẽ paabu'aguta, uticu niwĩ. Benjamí quẽ'rã cã ma'mi Joseré paabu'a, uticu niwĩ. ¹⁵ Be'ro nipe'tirãrẽ paabu'a, mi'mi, uticu niwĩ. A'tiro wéeca be'roputa cã ma'misumua cã me'rã ucũcãrã niwã.

¹⁶ Tojo wee faraõ ya wi'ipure "José ma'misumua etapãrã" nise se'sa wa'acaro niwũ. Te quetire tu'orã, faraõ, cãrẽ dutitamurã e'catiyurucãrã niwã. ¹⁷ Tojo weegu faraõ Joseré a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ma'misumuarẽ na yarã wa'icurã bu'ipu trigore miipeo, Canaápu dajatojaadutiya. ¹⁸ Tojaa, mu'u pacure, mu'u acawererãrẽ miirã wa'ato. A'to Egiptopu di'ta añusere narẽ o'oguti. Tojo nicã a'ti di'ta cjase otese

dũcare ba'arāsama. ¹⁹ Narē a'tiro weedutiya. A'to cjase tũrũsepawũre miadutiya. Tepawũ me'rã na nũmosãnumiarē, na pũ'rãrē, musã pacũre miitirāsama. ²⁰ Egipto cjase añubutiase na ye nirõsa'a. Tojo weerã na topũ miitidu'a'quere wãcũque'titicã'to, ni wereduticũ niwĩ faraõ Joseré.

²¹ Tojo weerã Jacob pũ'rã a'tiro weecãrã niwã. Faraõ cã o'oduti'caronõjõta José tũrũsepawũre o'ocũ niwĩ. Tojo nicã, na ma'apũ ba'atjere o'ocũ niwĩ. ²² Nanũcũ ma'ma su'ti o'ocũ niwĩ. Benjamí cã acabiji waro pe'ema trescientos kujiri niyeru plata me'rã wee'que kujirire o'ocũ niwĩ. Cũ pe'ema ni'cãmocũse su'ti o'ocũ niwĩ. ²³ Cũ pacũre diez burro ɯmũa bu'ipũ Egipto cjase añusere miipeo, o'ócũ niwĩ. Æpẽrã burra numia ticũrãta tja trigo, pã, cũ pacũ Egiptopũ a'tigu, ma'apũ ba'atjere miipeo, o'ócũ niwĩ. ²⁴ José cã ma'misũmũarē we'ritigu, a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã, no'o ma'apũ wa'arã, a'metu'tiwã'cãticã'ña, nicũ niwĩ narē.

²⁵ Tojo weerã na Egiptopũ ni'cãrã wa'a, na pacũ Jacob nirĩ di'ta Canaãpũ dajacãrã niwã. ²⁶ Topũ daja, na pacũre “José catiami. Cũ nipe'tiro Egiptopũre dutiami”, ni werecãrã niwã. Tere tu'ogu, tu'oucũa wa'acũ niwĩ. Na weresere ãjõpeoticũ niwĩ. ²⁷ Nipe'tise José cã ni'quere werecãpũta, cãrē miitidutigũ o'ó'que tũrũsepawũre ã'agũpũta ãjõpeocũ niwĩ. Tojo weegũ tere ã'agũ, wãcũtutuacũ niwĩ. ²⁸ A'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ ã'acã, diacjũta nitũ'sa'a. To pũrĩcãrē yũ'ũ macũ José catisami yujupũ. Yũ'ũ wẽrĩse dũporo cãrē ã'awe'ogu wa'agũti, nicũ niwĩ Jacob.

46

Jacob Egiptopũ cã macãrĩ wa'a'que ni'i

¹ Tojo weegũ Jacob cã cũose nipe'tise me'rã wa'acũ niwĩ. Wa'a, Beerseba wãmetiri macãpũ etacũ niwĩ. Topũ etagu, cã pacũ Isaa ãjõpeo'cũ Õ'acũrē wa'icũrãrē wẽjẽ ɯjũamorõpeocũ niwĩ. ² Topũ cã cãrĩca ñamirē Õ'acũ Jacore pisucũ niwĩ:

—¡Jacob! nicũ niwĩ.

Cũ pe'e cãrē yũ'ticũ niwĩ:

—A'tota ni'i.

³ Õ'acũ cãrē a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ Õ'acũ, mũ'ũ pacũ ãjõpeo'cũ ni'i. Mũ'ũ Egiptopũre wa'agu, ne uiticã'ña. Topũre yũ'ũ mũ'ũ pãrãmerã nituriarãrē pãjãrã masãputicã weegusa'a. ⁴ Mũ'ũ me'rãta Egiptopũre ba'patiwã'cãgũsa'a. Topũ mũ'ũ pãrãmerã nituriarãrē a'ti di'tapũ miitigũsa'a tja. Apeye quẽ'rãrē mũ'ũ wẽrĩrĩ cura José mũ'ũ me'rãta nigũsami, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁵ Be'ro cã Beersebapũ ni'cũ wijawã'cãcũ niwĩ. Jacob pũ'rã na pacũre, na pũ'rãrē, na nũmosãnumiarē a'tiro weecãrã niwã. Faraõ cã a'tidutigũ cã o'ó'quepawũ tũrũsepawũpũ narē miisãacãrã niwã. ⁶ Na Egiptopũ wa'arã, na yarã wecũa, oveja, nipe'tise na Canaã di'tapũ cũo'quere miape'ocã'cãrã niwã. ⁷ Tojo nicã cã pũ'rã, cã pũ'rã numia, pãrãmerã ɯmũa, numia nipe'tirã cã me'rã wa'acãrã niwã.

⁸ Jacob pũ'rã, tojo nicã cã pãrãmerã Egiptopũ macãrĩ wa'a'cãrã a'tiro wãmeticãrã niwã; Masã ma'mi Rubén nicũ niwĩ. ⁹ Cã pũ'rã Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicãrã niwã.

¹⁰ Be'rore Simeó pũ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar nicãrã niwã. Tojo nicã Saúl, cananeocjõ macũ nicũ niwĩ.

¹¹ Be'rore Leví pũ'rã Gersón, Coat, Merari nicãrã niwã.

- 12 Be'rore Judá pō'rā Er, Onán, Sela, Fares, Zara nicārā niwā. Er, Onán na pūrīcā Canaá di'tapū wērīa wa'acārā niwā. Fares pō'rā Hezrón, Hamul nicārā niwā.
- 13 Be'rore Isacar pō'rā Tola, Fúa, Job, Simrón nicārā niwā.
- 14 Be'rore Zabulō pō'rā Sered, Elón, Jahleel nicārā niwā.
- 15 Ā'rā Jacob Lea me'rā pō'rāti'cārā nicārā niwā. Na Padan-aram wāmetiropū nírā pō'rāticārā niwā. Tojo nicā Dinarē pō'rāticū niwī. Nipe'tirā Jacob pō'rā, cū pārāmerā nituriarā Lea me'rā pō'rāti'cārā treinta y tres umua, numia nicārā niwā.
- 16 Be'rore Gad pō'rā Zifión, Hagui, Ezbón, Suni, Eri, Arodi, Areli nicārā niwā.
- 17 Be'rore Aser pō'rā Imna, Isúa, Isúi, Bería nicārā niwā. Na acabijo Sera nico niwō. Bería pō'rā Heber, Malquiel nicārā niwā.
- 18 Ā'rārē Jacob Zilpa me'rā pō'rāticū niwī. Pō'rāti, pārāmerāticū niwī. Co Zilpa Labán macō Leare da'raco'tedutigū o'ono'co nico niwō. Co me'rā Jacob dieciseis pō'rāti, pārāmerāticū niwī.
- 19 Jacob Raquel me'rā José, Benjamírē pō'rāticū niwī.
- 20 José Asenat me'rā Manasés, Efraírē pō'rāticū niwī. Na puarā Egiptopū bajuacārā niwā. Co Asenat pa'i Potifera, On wāmetiri macācjū macō nico niwō.
- 21 Benjamí pō'rā Bela, Bequer, Asbel, Gera, Naamán, Ehi, Ros, Mupim, Hupim, Ard nicārā niwā.
- 22 Ā'rā Jacob, Raquel pārāmerā nituriarā catorce nicārā niwā.
- 23 Be'rore Dan macū Husim ni'cūta nicū niwī.
- 24 Neftalí pō'rā Jahzeel, Guni, Jezer, Silem nicārā niwā.
- 25 Ā'rārē Jacob Bilha me'rā pō'rāticū niwī. Co Labán macō Raquere da'raco'tedutigū o'ono'co nico niwō. Nipe'tirā cū pō'rā, pārāmerā siete nicārā niwā.
- 26 Tojo weerā Egiptopūre wa'arā, Jacob pō'rā, cū pārāmerā waro sesenta y seis nicārā niwā. Na pō'rā namosānumiarē ba'paqueono'ña marīrā ticurā nicārā niwā. 27 José puarā pō'rāticū niwī. Na Egiptopū bajuacārā niwā. Tojo weerā Egiptopūre setenta Jacob acawererā nicārā niwā.*
- 28 Jacob cū macū Judáre José tiropū o'ómū'tācū niwī. Cūrē o'ógū, Joseré “Yū'ure Gosēpū pōtērīgū a'tiato”, ni queti o'ócū niwī. Tojo weerā na Gosén etacā, 29 José cū yawū tūrūpjure apoduti, topū cū pacūre pōtērīgū wa'acū niwī. Cūrē bocaēja, paabū'a, yoacā uticū niwī.
- 30 Jacob cū macū Joseré a'tiro nicū niwī:
—Yū'ū basuta mū'urē ī'a'a. Mū'ū cati'i yujupū. Tojo weegū yū'ū ni'cārōacāma añurō wērīmasī'i, nicū niwī.
- 31 Be'ro José cū ma'misūmarē, cū pacū acawererārē a'tiro nicū niwī:
—Yū'ū faraō tiropū wa'aguti. “Yū'ū ma'misūmua, yū'ū pacū acawererā, Canaá di'tapū ní'cārā yū'ū me'rā macārī a'tirā etatojama”, ni quetiweregū wa'aguti. 32 “Na ovejare, wecuare co'terā nima. Na yarā oveja, wecuā, nipe'tise na cuosenojōrē miitipe'ocārā niama,” nigūti. 33 Tojo weegū faraō musārē pijio, sērītiña'cā, “¿Musā ñe'enojōrē da'rati?” nicā, a'tiro yū'tiapa.
- 34 “Ūsā wī'marā nírāpūta oveja co'tesere da'ranū'cāwū. Ūsā ñecūsumua da'ra'caronojōta tere da'radecoti'i,” niña. Egiptocjārā oveja co'tesere tū'satisama. Musā tojo yū'ticā, musārē Gosén di'tapū cūugūsami, nicū niwī José.

* 46:27 46.27 Ex 1.5

47

¹ Be'ro José faraõ tiropu queti miacü niwĩ. A'tiro nicü niwĩ:

—Yu'u pacu, yu'u ma'misumua Canaápu ní'cārã etatojama. Na Gosén di'tapu na yarã oveja, wecua, na cuose nipe'tise me'rã niama.

² Faraõ tiropure ni'cāmocurã cū ma'misumuarẽ bese, miacü niwĩ. Narẽ ĩ'amasĩato ní'gũ, tojo weecu niwĩ. ³ Na topu etacã, faraõ cū ma'misumuarẽ sērĩtiña'cū niwĩ. A'tiro nicü niwĩ:

—¿Musã ñe'enojõrẽ da'rati?

Na cūrẽ yu'ticārã niwã:

—Ûsã mu'u dutise doca nirã ovejare co'teri masã ni'i. Ûsã, ùsã ñecūsũma da'raseti'quereta da'ra'a. ⁴ Canaá di'tapure ujuaboase niyu'ruapu. Ûsã yarã oveja na ba'ase tá ne marĩapu. Te ye bu'iri a'to Egiptopu macārĩ a'tirã weepu. Tojo weerã mu'urẽ a'tere sērĩ'i. Ûsãrẽ Gosẽpu di'ta o'oya. Ûsã topu nirãti, nicārã niwã.

⁵ Tere tu'ogu, faraõ Joseré nicü niwĩ:

—Mu'u ma'misumua, mu'u pacu mu'u tiropu macārĩ a'tiapã. ⁶ Mu'u a'ti di'ta Egiptore dutigu ni'i. Tojo weegu Gosén añurĩ di'tare narẽ o'oya. Na ti di'tapu niato. No'o mu'u ma'misumua na wecua co'teme'rĩrã nicã, narẽ te co'tesere sörõña. Yarã wecua quẽ'rãrẽ co'teato, nicü niwĩ.

⁷ Be'ro José cū pacu Jacore faraõ tiropu miacü niwĩ. Tojo weegu Jacob faraõrẽ wiopesase me'rã añuduticü niwĩ. ⁸ Faraõ cūrẽ sērĩtiña'cū niwĩ:

—¿Dicuse cū'marĩ cuoti mu'u?

⁹ —Ciento treinta cū'marĩ cuo'o. Yu'u no'o nirõ wa'amujã, si-jabaque'atise cū'marĩrẽ pi'etise me'rã nisetiwu. Tojo weemigũ, yu'u ñecūsũma na cati'que cū'marĩrẽ emæjatisa'a yujupu, nicü niwĩ Jacob.

¹⁰ Tu'ajanucõ, Jacob faraõrẽ “Õ'acũ mu'urẽ añurõ weeato” ni, we'riti wa'a wa'acu niwĩ.

¹¹ José narẽ Egipto cjase di'ta añusere o'ocu niwĩ. Faraõ duti'caronojõta weecu niwĩ. Tojo weerã cū pacu, cū ma'misumua Ramsés wãmetiropu di'ta o'o, cūucu niwĩ. ¹² José cū pacure, cū ma'misumuarẽ, cū acabijire, nipe'tirã cū acawererãrẽ ba'asere o'onu'cũcã'cū niwĩ. Nipe'tirã na põ'rã ba'atjo ejatuario o'ocu niwĩ.

José ba'ase marĩse cū'marĩrẽ duti'que ni'i

¹³ Egiptopure, tojo nicã Canaápure ne ba'ase marĩcaro niwũ. Ujuaboase siape'e me'rã nemorõ wa'acaro niwũ. Tojo weerã masã wẽrise pu'to nicārã niwã. ¹⁴ Tere ĩ'agũ, José a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tirã Egiptocjãrã, Canaácjãrã trigo wapare na wapaye'quere ñe'e, faraõ ya wi'ipu nurõcu niwĩ. ¹⁵ Be'ro nipe'tirã Egiptocjãrã, tojo nicã Canaá di'tacjãrã niyeru pe'ticã ĩ'arã, José tiropu wa'a, a'tiro nicārã niwã:

—Ûsã ba'ase duurã, niyeru pe'tique'a wa'apu. Ûsãrẽ ba'ase o'oya. Mu'u o'oticã, mu'u ĩ'orõta wẽrĩrãsa'a, nicārã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã, José narẽ yu'ticü niwĩ:

—Musã niyeru moorã, musã yarã wa'icurãrẽ miitia. Na me'rã musãrẽ trigore ducayugusa'a.

¹⁷ Tojo weerã Egiptocjãrã na yarã cabayua, oveja, wecua, no'o na wa'icurã cuorãnojõrẽ trigo ducayurãtirã miacārã niwã. A'tiro wéerã ti cū'marẽ na wa'icurã me'rã ba'ase ducayurã, ba'ase cuocārã niwã. ¹⁸ Ape cū'ma José tiropu a'ticārã niwã tja. A'tiro nicārã niwã:

—Wio'gu, mu'urẽ diacjũta wererãti. Ûsã niyeru moo'o majã. Tojo weerã ùsã yarã wa'icurã, ùsã cuo'cãrã musã yarã nima. Ûsã tojaque'a wa'asa'a majã. Tojo weerã ùsã upu, ùsã ye di'ta dia'cũ mu'urẽ wiamasĩ'i. ¹⁹ Mejõ

waro mu'u i'orõpu wērĩbosa'a. Mu'u ũsārē, ũsā ye di'tare duuya. Te wapare trigore ducayuya. Tojo weerā ũsā, tojo nicā ũsā ye di'ta me'rā faraõ dutise doca nirāsa'a. Mejõ ũsārē otese capere o'oya. Te di'tare da'ra, ote ba'arāsa'a. Tojo weerā ũsā catirāsa'a. Tojo nicā, ũsā ye di'ta apeyenojõ otese marĩrĩ di'ta nisome.

²⁰ A'tiro wee José nipe'tise di'tare duu, wiogũ faraõpũre wiacũ niwĩ. Egiptocjārā ɸjũaboayurā, nipe'tise na ye di'tare duacārā niwā. Tojo weero na di'ta dua'que faraõ ye di'ta tojacaro niwũ. ²¹ Te me'rā nipe'tirā Egiptocjārā faraõrē da'raco'teri masā tojacārā niwā. ²² Pa'ia ye di'ta dia'cũrē José duuticũ niwĩ. Narē faraõ queoro na ba'aro ejatuaro o'ocũ niwĩ. Tojo weerā te di'tare duaticārā niwā.

²³ Be'ro José masārē nicũ niwĩ:

—Ni'cārõacā me'rā musā, tojo nicā musā ye di'ta faraõ ye toja'a. Yu'ũ cũ ye niatjere duubosapũ. Musā oteatje cape a'te ni'i. Te me'rā musā nimi'que di'tare oterā wa'aya. ²⁴ Musā ote ducatisere ni'cāmocuse mesārĩ seeneocũu, faraõrē ni'cā mesā cjase trigore o'oya. Apeye ba'paritise mesārĩ cjase, musā oteatje cape, musā põ'rā me'rā ba'atje, nipe'tirā musā me'rā nirā na ba'atje nirõsa'a, nicũ niwĩ.

²⁵ Tere tu'orā, na cũrē yũ'ticārā niwā:

—Mu'u ũsārē yũ'rũweticā weepũ. Mu'u ũsārē añubutiaro wee'e. Tojo weerā ũsā faraõrē da'raco'teri masā tojarāsa'a, nicārā niwā.

²⁶ José a'tiro dutise cũucũ niwĩ. Te dutise a'tiro nicaro niwũ: “Musā ote'que dũca ni'cāmocuse mesārĩ musā see'que ni'cā mesā faraõ ye nirõsa'a”, nicaro niwũ. A'te dutise cũu'que nidecotisa'a yujupũ. Pa'ia ye di'ta pũricā faraõ ye di'ta mejēta nicaro niwũ.

Jacob cũ macũ Joseré “A'tiro weeya” ni weretũo'que ni'i

²⁷ Be'ro Israe curuacjārā Egipto di'tapũ macārĩ niseticārā niwā. Gosén wāmetiropũ di'ta ñe'e, tojacārā niwā. Topũre pājārā waro masāputicārā niwā. ²⁸ Jacob to Gosēpũre diecisierte cũ'marĩ nicũ niwĩ. Nipe'tise cũ catise cũ'marĩ ciento cuarenta y siete cũ'marĩ nicaro niwũ. ²⁹ Be'ro Jacob wērĩgũtigũ, cũ macũ Joseré pijidutigũ o'ócũ niwĩ. Cũ tiro etacā i'agũ, cũrē nicũ niwĩ:

—Macũ, diacjũta yũ'ũre ma'ígũ, a'tiro weeya. Mu'u ya omocārē ya usó docapũ cũuña. Diacjũ, mu'u pajaña'se me'rā yũ'ũ “A'tiro weeya” nisere “Jau, tojota weeguti”, niña. Yu'ũre a'to Egiptopũre yaaticā'ña. ³⁰ Yu'ũ wērĩca be'ro yũ'ũ ñecũsumũa masāperi nirõpũ yũ'ũre yaagũ wa'aya. Topũ na tiropũ soogũ wa'agũsa'a.

—Pacũ, mu'u nĩrõnojõta weeguti, nicũ niwĩ José.

³¹ —“Õ'acũ wāme me'rā diacjũta tojo weeguti” niña, ninemocũ niwĩ cũ macũrē.

Tere tu'ogũ, José nicũ niwĩ:

—Jau, Õ'acũ wāme me'rā tojota weeguti.

Cũ tojo nĩca be'ro Jacob Õ'acũrē ējõpeogũ, cũ cũñarõ yapapũ ejaque'acu niwĩ.

48

Jacob Efraĩ, Manasére Õ'acũrē sērĩbosa'que ni'i

¹ Cā'rõ yũ'rũca be'ro José macapũ nigũrē “Mu'u pacũ dutitigũ weeamĩ”, nicārā niwā. Tere tu'ogũ, Gosēpũ nigũrē i'agũ wa'acu niwĩ. Cũ põ'rā pũarārē Manasés, Efraĩrē miacũ niwĩ. ² Jacob cũ macũ “Etapũ” nise

quetire tʉ'ogʉ, wācūtutua, cʉ cūñarõpʉ nı'cʉ wā'cānujācʉ niwī. ³ Jacob cʉ macūrē nicʉ niwī:

—Õ'acū tutuayʉ'rʉnʉ'cāgū Canaá di'ta Luz wāmetiri macāpʉ bajua, yʉ'ʉre “Añurõ wa'ato”, ni ucūwī. ⁴ A'tiro niwī: “Mʉ'ʉrē pājārā põ'rāticā weeguti. Mʉ'ʉ pārāmerā nituriarā peje curaricjārā nirāsama. Tojo nicā, a'ti di'tare narē o'oguti. Na ye di'ta ninu'cūrõsa'a”, niwī Õ'acū yʉ'ʉre, nicʉ niwī Joseré. ⁵ Be'ro Jacob a'tiro ninemocʉ niwī: “Mʉ'ʉ põ'rā Efraí, Manasés a'ti di'ta Egiptopʉ bajuacārā niwā. Yʉ'ʉ mʉ'ʉ tiro macārī a'tiatji dʉporo bajuatojacārā niwā. Yʉ'ʉ põ'rā weronojõ nirāsama. Na quē'rā Rubén, Simeó nırõnojõta yarā nirāsama. ⁶ Na be'ro bajuasiruturā mʉ'ʉ põ'rā nirāsama. Na Efraí, Manasés acabijirā niyurā, na di'ta ñe'eatje na ma'misʉmʉa me'rāta ñe'esiruturāsama. ⁷ Yʉ'ʉ Padan-arāpʉ nı'cʉ dajanʉ'cārī cura Canaá di'tapʉ mʉ'ʉ paco Raquel wērīa wa'awõ. ʘsā Efrata wāmetiro etati dʉporoacā tojo wa'awõ. Tojo weegʉ ma'a Efrata sumutopʉ core yaawʉ. Ni'cārõacāma to Belé wāmeti'i majā”, nicʉ niwī.

⁸ Be'ro Jacob José põ'rārē ĩ'aboca, sērītiña'cʉ niwī:

—¿Ā'rā waro noanojõ niti?

⁹ José cūrē yʉ'ticʉ niwī:

—Yʉ'ʉ põ'rā nima. Ā'rārē Õ'acū yʉ'ʉ a'to Egiptopʉ nicā o'owī, nicʉ niwī. Tere tʉ'ogʉ, cʉ pacʉ cūrē nicʉ niwī:

—Narē yʉ'ʉ tiroacāpʉ miitia. Õ'acūrē narē sērībosagutigʉ wee'e, nicʉ niwī.

¹⁰ Jacob bʉcʉ waro nicʉ niwī. Tojo weegʉ añurõ caperi ĩ'aejaticʉ niwī. José cʉ põ'rārē cʉ pacʉ tiroacāpʉ miiejacā, narē põtērī, mi'mi, paabʉ'acʉ niwī. ¹¹ Be'ro Joseré nicʉ niwī:

—Mʉ'ʉrē apaturi ĩ'agūsa'a, nitiasʉ. Tojo nimicā, Õ'acū yʉ'ʉre mʉ'ʉ põ'rā quē'rārē ĩ'adutigʉ cūuapī.

¹² José cʉ põ'rārē cʉ pacʉ ʉsõpʉ duji'cārārē miinʉ'cõ, paamu'rīque'acʉ niwī. ¹³ Be'ro na pʉarārē na omocārīpʉ ñe'e, Jacob tiro weje ejanʉ'cõcʉ niwī. Efraírē cūpe pe'e, Manasére diacjū pe'e nʉ'cõcʉ nimirī. ¹⁴ Cʉ tojo weemicā, Jacob cʉ ye omocārīrē sío, mii dʉcayunquejocā'cʉ niwī. Tojo weegʉ Efraí ya dʉpoa bu'ipʉ diacjūcamocārē ñapeocʉ niwī. Cʉ pe'e dʉ'sagʉpʉ nicʉ nimirī. Cūpecamocā pe'ere Manasés ya dʉpoa bu'ipʉ ñapeocʉ niwī. Cʉ pe'e masā ma'mi nicʉ nimirī.

¹⁵ Narē “Añurõ wa'ato” ni, Õ'acūrē a'tiro ni sērībosacʉ niwī:

“Õ'acū, yʉ'ʉ ñecū Abrahā, yʉ'ʉ pacʉ Isaa mʉ'ʉ dutisere yʉ'ticārā niwā. Õ'acū, yʉ'ʉ bajuáca nʉmʉ me'rā yʉ'ʉre co'tenʉ'cā, a'tiro nicāpʉ quē'rārē co'tenu'cūcā'a.

¹⁶ Mʉ'ʉrē wereco'tegʉ yʉ'ʉre ña'arõ wa'abo'quere yʉ'rʉweticā wee'cʉ ā'rārē añurõ wa'acā weeato.

Mʉ'ʉ ā'rā yʉ'ʉ pārāmerārē be'ropʉre na me'rā yʉ'ʉ wāmerē, yʉ'ʉ ñecū Abrahā wāmerē, yʉ'ʉ pacʉ Isaa wāmerē wācūcā weeya.

ʘsārē acobojoiticā'to.

Na pājārā põ'rāti masāputiato.

A'ti di'tapʉre pājārā waro niyʉ'rʉoquejocā'to”, ni sērībosacʉ niwī.

¹⁷ José cʉ pacʉre Efraí ya dʉpoapʉre diacjūcamocā me'rā ñapeocā ĩ'agū, tʉ'saticʉ niwī. Tojo weegʉ Manasés ya dʉpoa pe'ere diacjūcamocārē ñapeodutigʉ, cʉ pacʉ ya omocārē miicʉ nimirī. ¹⁸ A'tiro nicʉ niwī:

—Pacʉ, tojo niwe'e. Ā'rī pe'e masā ma'mi nimi. Tojo weegʉ diacjūcamocārē cʉ dʉpoapʉre ñapeoya.

19 Cũ pacu pe'e, "Macũ, tere masĩ'i. Masã ma'mi quẽ'rã pãjãrã pãrãmerãtigusami. Be'ro ni'cã di'ta pajiri di'tajo sãjãrãsama. Tojo nimicã, cũ acabiji pe'e cũ yu'rũoro niyu'rũnu'cãgũsami. Cũ pãrãmerã nituriarã pũricã pãjãrã waro masãputirãsama. Masãputi, peje curaricjãrã nirãsama", nicu niwĩ Jacob.

20 Ti nũmãrẽta Jacob narẽ Õ'acũrẽ añurõ weedutigũ, a'tiro sãrĩbosacu niwĩ:

—Israe curuacjãrã musã puarã ye wãme me'rã ãpẽrãrẽ añurõ wa'adutirã, Õ'acũrẽ a'tiro nirãsama: "Õ'acũ Efraĩrẽ, Manasẽrẽ añurõ wee'caronojõta musã quẽ'rãrẽ 'Añurõ weeato', nirãsama", nicu niwĩ.

A'tiro wéegũ, Jacob Efraĩrẽ, Manasés yu'rũoro cũ bu'ipu tojacã weecu niwĩ.

21 Cũ Õ'acũrẽ sãrĩbosãca be'ro Joseré nicu niwĩ:

—Yu'u wẽrigũtigu weesa'a. Õ'acũ musã me'rã ninu'cũgũsami. Musãrẽ, musã ñecũsumua ni'que di'tapu macãrĩ dajanũ'cãcã weegũsami.

22 Mu'urẽ, ãpẽrã mu'u ma'misumua yu'rũoro o'oyu'rũnu'cã'a. Mu'urẽ Siquem, yu'u amorreo masã me'rã a'mewẽjẽ wapata'aca di'tare mu'urẽ o'oguti, nicu niwĩ Jacob.

49

Jacob cũ põ'rãrẽ weretũo'que ni'i

1 Jacob nipe'tirã cũ põ'rãrẽ pijio, a'tiro nicu niwĩ: "Yu'u tirocureacã a'tia. Musãrẽ be'ropu wa'atjere wereguti wee'e:

2 "Nipe'tirã yu'u põ'rã tu'orã a'tia.

Musã pacu ucũsere tu'oya.

3 Mu'u, Rubén, yu'u põ'rãtimũ'tã'cu ni'i.

Yu'u tutuase mu'u me'rã du'pocãtiwu.

Mu'u acabijirã yu'rũoro añurõ wãcũno'cu ni'i.

Tojo nicã, ãpẽrã yu'rũoro tutuase cuoyu'rũnu'cãgũ ni'i.

4 Tojo nimigũ, nipe'tirã mu'u acabijirã bu'ipu nisome majã.

Maa cã'mota'a'cã, aco mu'mu o'mayu'rũburoro weronojõ ni'i.

Yu'ure da'raco'tego me'rã a'metãrãcu niwũ.

Yu'u cãrĩpesarore ña'abutiario weecu niwũ.

Bopoyoro weecu niwũ.

5 Simeó, Leví, musã ni'cõ põ'rã niyurã, ni'cãrõnojõ ña'arõ weeseti'i.

Musã wãmo me'rã cumucapijarã ni'i.

6 Musã nerẽ, a'merĩ ucũrĩ curare musã me'rã ne nisi'rĩtisa'a.

Musã uayu'rũrã, pãjãrã masãrẽ wẽjẽwũ.

No'o uaro weema'arã, wecu ye du'pocãrĩ u'tacũuse wadarire dũtesurewu.

7 Musã uayu'rũ'que wapa ña'arõ wa'arosa'a.

Te bu'iri musã pãrãmerã Israe di'tapũre ape curuacjãrã wa'teropu musãrẽ wa'astecã weeguti.

Musã ye curari me'rã nisome majã.

8 Judá, mu'ũma mu'u ma'misumua, mu'u acabijirã mu'urẽ añurõ ucũ, ãjõpeorãsama.

Mu'urẽ i'atu'tirãrẽ docaque'acã weegusa'a.

Mu'u ma'misumua, mu'u acabijirã mu'urẽ ãjõpeorã paamu'rĩque'arãsama.

9 Judá, mu'u yu'u macũ, mu'u ni'cũ yai uamu macũ weronojõ ni'i.

Wa'icure ñe'eba'a'cu pajigu yaijo weronojõ paamu'rrique'a,
ejaque'amujã'a.

Ne ni'cũ mu'urẽ caribomasĩtisami.

Mu'u i'oduagu tutuayu'ruagu ni'i.

¹⁰ Judá, mu'u dutisere ne ni'cũ mu'urẽ ã'masome.

Téé nipe'tirocjārārẽ dutiacju a'ticãpu ninu'cũgũsa'a.

Mu'urẽ nipe'tise macãrĩcjārã yu'tirãsama.

¹¹ Judá cũ yagu burrore u'sedapu du'tenu'cõgũsami.

Cũ macũ quẽ'rã añurĩ dapure du'tenu'cõgũsami.

Tojo weegu cũ ye su'tire vino u'seducaco me'rã coewéegu weronojõ
weegusami.

Te dari peje pĩ'rĩ ducaticã i'arã, tojo weerãsama.

¹² Judá caperi u'seducaco nemorõ ñise ni'i.

Cũ upicari õpẽco nemorõ buti'i.

Cũ pãrãmerã nituriarã na otese, na ecarã nipe'tise añurõ wa'arosa'a, nígu,
tojo nicu niwĩ.

¹³ Zabulõ, mu'u dia pajiri maa sumutopu nigũsa'a.

Topure pacase yucusupawu pa'aejase petari nirõsa'a.

Téé Sidõ macãpu mu'u ye nituorosa'a.

¹⁴ Isacar, mu'u burro tutuagu puã ajuro o'mase ajuri wa'teropu soocũñagũ
weronojõ ni'i.

¹⁵ Mu'u ya di'ta añurõ ejerisãjã soori di'ta nicã i'agũ, añurõ tu'sase me'rã
ãpẽrãrẽ da'raco'te nigũsa'a.

Tojo nicã, ti di'ta añurĩ di'ta nicã i'agũ, tojo weegusa'a.

¹⁶ Dan, mu'u pũricã mu'u yarã masãrẽ dutigusa'a.

Ni'cã curua Israe curuacjārārẽ dutigusa'a.

¹⁷ Dan, mu'u ni'cũ aña ma'a sumutopu cũñagũ weronojõ mu'urẽ
i'atu'tirãrẽ uicã weegusa'a.

Cabayu bu'ipu pesagure burudijadutigu, cũ du'podiapu cũ'rĩgũ weronojõ
weegusa'a.

¹⁸ Õ'acũ, yu'ure wiosere yu'ruoya, nicu niwĩ Jacob.

Be'ro cũ põ'rãrẽ nicu niwĩ tja:

¹⁹ Gad, yajari masã mu'u tiropu sãjãarãsama.

Be'ro mu'u pe'e narẽ wẽjẽ sirutugusa'a.

²⁰ Aser, peje waro ba'ase cuogusami.

Tojo weegu wiorã ba'asenojõrẽ ãpẽrãrẽ ecagusami.

²¹ Neftalí, ni'cõ ñama añurã põ'rãti, ne cã'mota'aro marĩrõ sijago weronojõ
nimi.

²² José, ni'cã da u'seda aco wijari pe tiropu pĩ'rĩ, peje ducati, te dũpuri
añurõ pĩ'rĩ, te tu'ruripu páapejaro weronojõ nimi.

²³ Cãrẽ i'atu'tirã buemujã, caribonu'cũcã'ma.

²⁴ Jacob wiogu Õ'acũ tutuayu'rugũ weetamuse me'rã José pe'e omocãrĩ
tutuagu niyugu, cũ buecatjẽrẽ añurõ tuatu, cuonu'cũgũ weronojõ
nimi.

Õ'acũta ovejare co'tegu weronojõ Israe curuacjārārẽ co'teato.

²⁵ Mu'u pacu Jacob ãjõpeogu Õ'acũ mu'urẽ weetamuato.

Õ'acũ tutuayu'rũnu'cãgũ, nipe'tise mu'urẽ añurõ wa'acã weeato.

Nipe'tise añuse u'muse cjase me'rã mu'urẽ añurõ wa'acã weeato.

Tojo nicã nipe'tise aco u'cũarõpu nise me'rã tojo weeato.

Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeato.

Tojo nicã, mu'u ecarã quẽ'rã mejãrõta pãjãrã masãputiatio.

26 Yũ'u ñecũsumua yũ'ure sērĩbosa'que nemorõ mũ'urẽ añurõ sērĩbosa'a. Te mũ'urẽ sērĩbosase añuyũ'rũnũ'cã'a.

Téé ũrũpagũ pe'ticãpũ mũ'urẽ sērĩbosa'que nitũorosa'a.

Mũ'u, mũ'u ma'misumua wa'terore Õ'acũ beseno'cu ni'i.

Nipe'tise a'te 'Añurõ wa'ato' ni sērĩbosa'que mũ'ũpũre ninu'cũcã'rõsa'a.

27 Benjamí ni'cũ yai uagũ weronojõ nimi.

Ñamiña'cũrõrẽ wa'icũre ñe'eba'a'cu weronojõ nimi.

Ñamica'a pe'ere cũ ba'adu'a'que di'ire ãpẽrãrẽ dũcawaagũ weronojõ nimi", nicũ niwĩ Jacob.

28 Náta nima doce curaricjãrã Jacob põ'rã nituriarã. Tere Jacob cũ põ'rãrẽ nanũcũrẽ añurõ wa'ato nígũ, Õ'acũrẽ sērĩbosacu niwĩ.

Jacob cũ wẽrĩ'que ni'i

29 Ni'cã nũmũ Jacob cũ põ'rãrẽ "Yũ'u wẽrĩca be'ro a'tiro weepa" ni, dutise cũucu niwĩ. "Yũ'u wẽrĩatjo cã'rõ dũ'sa'a. Yũ'u wẽrĩca be'ro yũ'u ñecũsumuarẽ yáaca tutipũta sĩosõrõcũuapa. Ti tuti Efrõ hitita masũ ya di'tapũ nisa'a. 30 Canaá di'tapũ ti tuti Macpela wãmetiropũ nisa'a. To Mamre wãmetiro diacjũpũ tojasa'a. Abrahã ti tutire, ti di'ta me'rãta Efrõrẽ duucã'cu niwĩ. Tojo weero ti tuti nipe'tirã Abrahã acawererã nituriarãrẽ yaatji tuti nicaro niwũ. 31 Topũ Abrahãrẽ, cũ nũmo Sarare yaarã sĩosõrõcũuocãrã niwã. Tojo nicã topũta Isaare, cũ nũmo Rebecare yaacãrã niwã. Yũ'u quẽ'rã yũ'u nũmo Leare topũta yaawũ. 32 Ti di'ta, ti tuti hitita masãrẽ duuno'caro niwũ", nicũ niwĩ.

33 Jacob cũ põ'rãrẽ a'tere wérẽca be'ro apaturi ejapeja, wẽrĩa wa'acu niwĩ.

50

1 Cũ pacũ wẽrĩcã ñ'agũ, José cũ pacũ ya upũre paamu'rĩpeja, utigũta, mi'micũ niwĩ. 2 Be'ro acoyeri masã cũ me'rã da'rarãrẽ cũ pacũ Jacob ya upũre boaticã'to nígũ, u'se, tojo nicã boatisecore wa'reducũ niwĩ. Na cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. 3 Te tojo weese cuarenta nũmũrĩ cjase nicaro niwũ. Egiptocjãrã masã setenta nũmũrĩ cũ wẽrĩ'quere bũjaweticãrã niwã.

4 Ticũse nũmũrĩ yũ'rũca be'ro José faraõ ya wi'ipũ nirã me'rã ucũcu niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã, yũ'ure añurõ ãjõpeorã, faraõrẽ a'tiro werebosarã wa'aya: 5 "Joserẽ cũ pacũ cũ wẽrĩatji dũporo Canaá di'tapũ cũ masãpe cũ basu apõca tutipũre yaadutiapũ. 'Õ'acũ wãme me'rã tojota weeguti', nidutiapũ. Tojo weegũ José mũ'urẽ cũ pacũre 'Yaagũ wa'ato', nidutiami. 'Yaatoja, majãmitojatiguti', niami", niña, ni wereo'ocu niwĩ José.

6 Faraõ cãrẽ queti o'ócũ niwĩ:

—Mũ'u pacũre yaagũ wa'aya. Cũ weeduti'caronojõta weeya, nicũ niwĩ.

7 Be'ro José cũ pacũre yaagũ wa'acu niwĩ. Nipe'tirã wiorã faraõrẽ da'ratamũrĩ masã Egiptocjãrã Joserẽ ba'patiwã'cãcãrã niwã. 8 Tojo nicã, cũ mijĩ acawererã waro, José acawererã, cũ ma'misumua wa'acãrã niwã. Gosẽpũma na põ'rã wĩ'marã, tojo nicã na ecarã se'saro tojacãrã niwã. 9 ãpẽrã quẽ'rã surara cabayua wejese co'ri me'rã, tojo nicã ãpẽrã cabayua me'rã Joserẽ ba'patiwã'cãcãrã niwã. Tojo weerã masã pãjãrã waro nicãrã niwã.

10 Na Goren-ha-atad wãmetiro na trigo sũ'aweeropũ etarã, wẽrĩ'cu mijĩrẽ wãcũ, upũtu caricũ, uticãrã niwã. To Jordã wãmetiri maa pũ'to tojacaro niwũ. Ni'cã semana José cũ pacũ mijĩrẽ wãcũ, bũjaweticũ

niwĩ. ¹¹ Ti di'tapũ nirã cananeo masã na tojo weesere ĩ'arã, a'tiro nicãrã niwã: “Egiptocjãrã masã wẽrĩ'cãrãrẽ yaarã, pajiro bujawetise me'rã tojo weesama.” Tojo weerã na tojo wee'carore Abel-mizraim pisucãrã niwã. Dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'e tojasa'a.

¹² Jacob põ'rã nipe'tise na pacũ duti'caronojõta weecãrã niwã. ¹³ Tojo weerã cũ mijĩrẽ Canaápũ yaarã wa'arã miacãrã niwã. Mia, Macpela wãmetiro nirĩ tutipũ yaacãrã niwã. Ti tutire Abrahã Efrõ hitita masũrẽ dúuca tuti nicaro niwũ. Ti tutire Abrahã nipe'tirã yu'u acawererãrẽ yaatji tuti nirõsa'a níguũ, duucũ niwĩ. Ti di'ta Mamre wãmetiro diacjũ pe'e tojasa'a. ¹⁴ José cũ pacure yáaca be'ro, cũ ma'misumua, nipe'tirã cũrẽ ba'pati'cãrã me'rã Egiptopũ majãmitojaacũ niwĩ.

José cũ catituose numũrĩ cjase ni'i

¹⁵ Na pacũ Jacob wẽrĩca be'ro José ma'misumua a'tiro wãcũcãrã niwã: “Apetero weegũ José marĩ me'rã uasami. Marĩrẽ ĩ'asĩ'rĩtibosami. Marĩ cũrẽ ña'arõ wee'quere marĩrẽ a'mebosami”, ni wãcũcãrã niwã. ¹⁶ Tojo weerã José ma'misumua ãpẽrã me'rã “Marĩ pacũ wẽrĩatji duporo a'tiro niwĩ”, ni queti o'ócãrã niwã Josepure. ¹⁷ “Mu'u ma'misumuarẽ pajaña'cureapa. Na mu'urẽ ña'arõ wee'quere acobojoya,” niwĩ marĩ pacũ. “Tojo weegũ mu'u ãsãrẽ pajaña'a, acobojoya. Ësã quẽ'rã mu'u pacũ ëjõpeo'cure ëjõpeorã ni'i”, ni queti o'ócãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, José upũtu uticũ niwĩ. ¹⁸ Cũ utica be'ro José ma'misumua cũ tiropũ ejacãrã niwã. Cũrẽ ĩ'arã, paamu'rĩque'a, a'tiro nicãrã niwã:

—Ësã a'to ni'i. Mu'urẽ da'rawã'ñaco'terã sãjã'a.

¹⁹ José pe'e narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Ne uiticã'ña. Yu'u Õ'acũ mejẽta ni'i. ²⁰ Musã yu'ure ña'arõ weesĩ'rĩcãrã nimiwũ. Õ'acũ pe'e te ña'ase wa'abo'quere añurõ wa'acã weecũ niwĩ. Tojo weegũ pãjãrã masãrẽ ujuaboabo'cãrãrẽ yu'rũweticã weecũ niwĩ. ²¹ Tojo weerã musã uiticã'ña. Yu'u musãrẽ, musã põ'rãrẽ ba'ase o'oguti.

José narẽ ma'ise me'rã ucũcũ niwĩ. Tojo weerã ne mejẽcã wãcũnemoticãrã niwã majã.

José cũ wẽrĩ'que ni'i

²² José nipe'tirã cũ pacũ acawererã pãjãrã me'rã Egiptopure niseticũ niwĩ. Cũ ciento diez cũ'marĩ caticũ niwĩ. ²³ Tojo weegũ Efraĩ põ'rã cũ pãrãmerã nituriarãpũre ĩ'acũ niwĩ. Tojo nicã, Manasés macũ Maquir põ'rã bajuacã, cũ põ'rã weronojõ tojacãrã niwã.

²⁴ Be'ro José cũ ma'misumuarẽ nicũ niwĩ:

—Yu'u wẽrĩatjo cã'rõ du'sa'a. Õ'acũ musãrẽ weetamugũ a'tigusami. Cũ Abrahãrẽ, Isaare, Jacore “Canaá di'tare o'oguti” ní'caronojõta weegũsami. A'ti di'tapũ ní'cãrãrẽ topũ miagũsami. ²⁵ Diacjũta Õ'acũ musãrẽ weeta-mugũ a'tigusami. Tojo wa'acã, ye õ'arĩ mejãrẽ musã miaña. “Õ'acũ wãme me'rã tojota weerãti”, niña, nicũ niwĩ.

—Jau, Õ'acũ wãme me'rã mu'u ní'caronojõ weerãti, nicãrã niwã.

²⁶ José ciento diez cũ'marĩ cuogu, Egiptopũ wẽrĩcũ niwĩ. Cũ ya upũre boatiseco me'rã wa're, masãacaropũ misãacãrã niwã.

Éxodo

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Génesis be'ro Éxodo wāmetiri pūrī ni'i. Éxodo nírō, “wijase” nisī'rīrō wee'e. Éxodo nū'cārī curare Israe curuacjārā Egipto di'tapū nicārā niwā. Israe curuacjū Egiptopū wa'anū'cā'cū José nicū niwī. Í'aña Génesis 37. Génesis wāmetiri pūrī yapa José wērī'quere weresa'a. Israe curuacjārā pājārā masāputi, Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā. Be'ropū Egiptocjū wiogu faraō na nino'gū Joseré masīti'cū sājācū niwī. Cū narē da'rawā ñaco'terā wa'acā weecū niwī. Egiptocjārā narē upūtu da'raduticārā niwā. Israe curuacjārā pūrō pi'etirā, Ō'acū cū weetamusere sērīcārā niwā. Na tojo sērīcā tū'ogu, Ō'acū narē Moisére ti di'tare sū'ori miwījadutigū o'ócū niwī.

Ō'acū cū tutuase me'rā Moisé peje í'a ucuasere wee'oca be'ro, Egiptocjū wiogu Israe curuacjārārē Egiptopūre wijaduticū niwī. Be'ro na masā marīrō, yucū marīrōpū sijácatore Ō'acū Moisé me'rā narē dutise cūucū niwī. Tojo nicā narē ni'cā wi'i wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'i, cūrē ējōpeori wi'ire weeduticū niwī. Ti wi'i po'peapū Ō'acū cū “Masā me'rā añurō weeguti” ní'quere cūori acaro nicaro niwā. Ti acaro po'peapū diez dutise ojano'que ūtā pjīrī me'rā wee'que sñacaro niwā.

A'ti pūrī Éxodore Moisé ojacū niwī.

Israe curuacjārā Egiptopū pi'eti'que ni'i

¹ Israe curuacjārā Jacob pō'rā cū me'rā Egiptopū wa'a'cārā, a'ticūrā nicārā niwā. Nipe'tirā nanūcū na nūmosānumia, na pō'rārē miacārā niwā. ²⁻⁴ A'ticūrā nicārā niwā: Rubén, Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulō, Benjamí, Dan, Neftalí, Gad, Aser nicārā niwā. ⁵ Na nipe'tirā Jacob pō'rā, tojo nicā na pāramerā nírā setenta nicārā niwā. José pe'e Egiptopū nitojacū niwī.

⁶ Be'ropū José, cū ma'misūmūa, cū acabiji, tojo nicā nipe'tirā na ya turicjārā quē'rā wērīa wa'acārā niwā. ⁷ Na Israe curuacjārā* pe'e pājārā waro pō'rāticārā niwā. Tojo weerā masāputiyū'rūa, pājārā waro wa'acārā niwā. Ti di'ta Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā.

⁸ Be'ropūre Egiptore apī wiogu sājācū niwī. Cū José ye cjasere masīticū niwī. Cūmasārē nicū niwī: ⁹ “Israe curuacjārā marī yū'rūoro pājārā waro nima. Tojo nicā marī yū'rūoro tutuarā nima. ¹⁰ Tojo weerā na pō'rātinemotīcā'to nírā, ¿de'ro weeroamitito? Marī cā'mota'aticāma, a'mewējēse wa'a, marīrē í'atu'tirā me'rā a'mesū'a, marī me'rā a'mewējē, marī ya di'tare wijawā'cābosama”, nicū niwī.

¹¹ Tojo weerā faraō, Egiptocjārā wiogu, tojo nicā āpērā wiorā Egiptocjārārē sū'ori da'rase dutiri masārē sōrōcārā niwā. Tutuaro me'rā Israe curuacjārārē da'radutipecārā niwā. Narē cū ba'ase nūrōatje macārīrē Pitón, Ramsés wāmetise macārīrē yeeduticārā niwā. ¹² Narē pūrō da'radutipemicā, nemorō masāputicārā niwā. Tojo weerā Egiptocjārā narē pūrō uicārā niwā.

¹³ Da'rase dutiri masā Israe curuacjārārē pajaña'rō marīrō da'radutipenemocārā niwā. ¹⁴ Na catiri mūcōre ña'abutiario pi'eticā

* **1:7** 1.7 Israe curuacjārā Jacob pāramerā nituriarā nicārā niwā. Ō'acū Jacore cū wāme “Israe” dūcayucū niwī. Gn 32.28

weecārã niwã. Di'ta sa'beduti, te di'ta kujirire yeeduti, tojo nicã cãpũ cjasere da'radutipecārã niwã. A'te nipe'tise na Israe curuacjãrãrẽ tojo weesere ne pajaña'ticārã niwã. ¹⁵ Apeyema tja faraõ numia wĩ'marã bajuari cura co'terã numia Sifra, Fúa wãmetirãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

¹⁶ —Mũsã hebreo masã numia põ'rãticã co'terã, ꞡꞡꞡ, numio niti nírã, añurõ ì'aña. Numio nicã, cũña. Ꞣꞡꞡ pũrĩcãrẽ wějẽcã'ña, nicu niwĩ.

¹⁷ Cũ tojo nimicã, co'terã numia pe'e Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tũ'oña'rã, wiogu cũ dutisere weeticārã niwã. Tojo weerã wĩ'marã ꞡꞡꞡrẽ wějẽticārã niwã. ¹⁸ Na tojo wějẽticã tũ'ogu, faraõ na numiarẽ pijiocu niwĩ:

—¿De'ro weerã mũsã wĩ'marã ꞡꞡꞡrẽ wějẽtiati? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

¹⁹ Na faraõrẽ yu'ticārã niwã:

—Hebreo masã numia Egiptocjãrã numia weronojõ nitima. Na tutuarã numia niyurã, ùsã etase dũporo wũatojacãrã niama, ni yu'ticārã niwã.

²⁰⁻²¹ Na wĩ'marã ꞡꞡꞡrẽ wějẽtiyucã, Israe curuacjãrã pãjãrã waro masãputinemo, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Co'terã numia Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tũ'oña'yucã, na quẽ'rãrẽ põ'rãticã weecu niwĩ. ²² Be'ro faraõ nipe'tirã Egiptocjãrãrẽ a'tiro duticu niwĩ: “Nipe'tirã hebreo masã ꞡꞡꞡa bajuacã, dia Nilopu doqueñocõ'acã'ña. Numia dia'cũrẽ dũ'aya”, nicu niwĩ faraõ.

2

Moisé cũ bajua'que ni'i

¹ Faraõ cũ Israe curuacjãrã põ'rã ꞡꞡꞡrẽ wějẽdutiri cura ni'cũ ꞡꞡꞡ Leví ya curuacjũ ti curuacjõ me'rãta omocã dũ'tecu niwĩ. ² Co nijĩpaco wa'a, ꞡꞡꞡrẽ põ'rãtico niwõ. Cũ wĩ'magũ añugũ nicã ì'agõ, i'tia mujĩpũ cũrẽ nũocũoco nimiwõ. ³ Co cũrẽ nũopõtẽotibosa'a majã nígõ, ni'cã bati na su'aca batire mii, aco sãjãrĩ nígõ, ope me'rã bi'aco niwõ. Tojo weetu'ajanũ'cõ, wĩ'magũrẽ ti batipu sãaco niwõ. Sãatoja, dia Nilo sumuto nise queri wa'teropu po'oburoco niwõ. ⁴ Po'oburotoja, cũ ma'miore “¿De'ro wa'agusari?” nígõ, “Yoacureropu tojanũ'cã ì'ao'oña”, nico niwõ.

⁵ To be'ro faraõ macõ diapũ u'ago bu'aco niwõ. Core da'raco'terã numia ti maa sumuto sijabaque'ari cura, co pe'e ti batire te queri wa'teropu pa'sacã ì'abocaco niwõ. Ì'a, ni'cõ core da'raco'tegore piji, ti batire miitidutico niwõ. ⁶ Ti batire pão, wĩ'magũ utigũre ì'aco niwõ. Cũrẽ ì'agõ, pũrõ pajaña'co niwõ.

—Ã'rĩ wĩ'magũ hebreo masã macũ nisami, nico niwõ.

⁷ Co tojo weecã ì'agõ, cũ ma'mio ì'awã'cã, faraõ macõrẽ nico niwõ:

—¿Ni'cõ hebreo masõ ã'rĩ wĩ'magũrẽ miomasõacjore yu'ũ pijigo wa'acã usari? nico niwõ.

⁸ —Ëũ, ni'cõ pijigo wa'aya, nico niwõ.

Co tojo nicã tũ'ogo, wĩ'magũ pacore pijigo wa'aco niwõ.

⁹ Be'ro cũ paco etacã ì'agõ, faraõ macõ core nico niwõ:

—Ã'rĩ wĩ'magũrẽ mia, yu'ũre masõbosaya. Yu'ũ mũ'ũrẽ wapayegoti, nico niwõ.

Tojo weego wĩ'magũ paco cũrẽ mia, masõco niwõ. ¹⁰ Cũ bũcũcure nicãpu, faraõ macõrẽ wiaco niwõ. Co pe'e co macũ diácjũrẽ weronojõ tojacã weeco niwõ. Cũrẽ Moisé wãme õ'oco niwõ. “Diapũ po'oburo'cũre miuwũ” nígõ, tojo wãme õ'oco niwõ.

Moisé Egiptopu ni'cu du'tiwija'que ni'i

11 Peje cū'marī be'ro Moisé bꞩꞩꞩꞩ níꞩũ, ni'cā nꞩꞩꞩ cū acawererārē ĩ'agũ wa'acꞩ niwĩ. Topꞩ hebreo masārē ɯꞩꞩꞩ da'radutipecā ĩ'acꞩ niwĩ. Ni'cū Egiptocjũ cū acaweregꞩ hebreo masūrē paacā ĩ'acꞩ niwĩ. 12 Cūrē tojo weecā ĩ'a, añurō ĩ'astepeo, “Āpērā marīma” ni, Egiptocjūrē wējē, nucūporopꞩ yaacūucā'cꞩ niwĩ. 13 Ape nꞩꞩꞩ cū acawererā nirōꞩꞩ wa'acꞩ niwĩ tja. Puarā hebreo masārē a'mequēcā ĩ'acꞩ niwĩ. Tojo wee, apīrē paagure sērītiña'cꞩ niwĩ:

—¿De'ro weegꞩ mꞩ'ꞩ acaweregure paati? nicꞩ niwĩ.

14 Cū pe'e yꞩ'ticꞩ niwĩ:

—¿Noa mꞩ'urē ũsārē beseacꞩ, wiogꞩ sōrōati? ¿Mꞩ'ꞩ Egiptocjūrē wējē'caro weronojō yꞩ'ure wējēsī'rīsari? nicꞩ niwĩ.

Tere tꞩ'ogꞩ, Moisé pūrō uicꞩ niwĩ. “¿Acoe! Yꞩ'ꞩ Egiptocjūrē wējē'quere masītojapā”, nicꞩ niwĩ.

15 Faraō cū Egiptocjūrē wējē'quere tꞩ'ogꞩ, Moisére wējēsī'rīgũ, cūrē ñe'eduticꞩ nimiwĩ. Moisé pe'e faraōrē du'tigꞩ, Madiā wāmetiropꞩ nisetigꞩ wa'acꞩ niwĩ. Topꞩ etagꞩ, aco wijari pe na se'éca pe pꞩ'to ejanujācꞩ niwĩ.

16 Madiācꞩ pa'i, Reuel* wāmetigꞩ siete numia pō'rāticꞩ niwĩ. Ti nꞩꞩꞩrēta na numia ti pepꞩ aco waarā wa'acārā niwā. Na pacꞩ yarā ovejare tīarātirā, sī'rīse co'ripꞩ aco pio mu'muorā a'ticārā nimiwā.

17 Āpērā ɯꞩꞩꞩ oveja, cabra co'terā pe'e eta, na numiarē cō'atōrōcā'cārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agũ, Moisé wā'cānꞩ'cā, na numiarē caribocā cā'mota'acꞩ niwĩ. Be'ro acore waamí, sī'rīse co'ripꞩ piosā, na yarā ovejare tīacꞩ niwĩ.

18 Na numia pacꞩ tiropꞩ dajacā, narē sērītiña'cꞩ niwĩ:

—¿De'ro weerā ni'cācārē maata dajati?

19 Na cūrē yꞩ'ticārā niwā:

—Ni'cū Egiptocjũ oveja cabra co'terārē cā'mota'abosami. Be'ro aco waamí, marī yarā ovejare tīami.

20 Na tojo nicā tꞩ'ogꞩ, narē sērītiña'cꞩ niwĩ:

—¿No'opꞩ niati cū? ¿De'ro weerā cūrē cō'awā'cātiati? Cūrē ba'adutirā pijirā wa'aya, nicꞩ niwĩ.

21 Tojo wee Moisé Reuel ya wi'ipꞩ eja, ba'acꞩ niwĩ. Cū “Ūsā me'rā tojayá” nicā, “Jau” ni, na me'rā niseticꞩ niwĩ. Be'ro Reuel cū macō Séforare Moisére numisocꞩ niwĩ. 22 Be'ro co nijīpaco wa'a, ni'cū macūtico niwō. Moisé cūrē Gersón† wāme ō'ocꞩ niwĩ. “Yꞩ'ꞩ āpērā ye di'tapꞩre aperocjũ weronojō tꞩ'oña'a. Tojo weegꞩ cūrē Gersón wāme ō'o'o”, nicꞩ niwĩ.

23 Peje cū'marī be'ro Egiptocjũ wiogꞩ wērīa wa'acꞩ niwĩ. Tojo wērīmicā, Egiptocjārā Israe curuacjārārē ɯꞩꞩꞩ da'radutipe, pi'eticā weenu'cūcā'cārā niwā. Tojo weerā na bujawetiꞩ'rua, Ō'acūrē “Ūsārē weetamuña”, ni sērī, caricūnu'cūcā'cārā niwā. Ō'acū na caricūsere tꞩ'ocꞩ niwĩ. 24 Tere tꞩ'ogꞩ, cū todꞩporopꞩ Abrahā, Isaa, Jacob me'rā apo'quere wācūcꞩ niwĩ. 25 Tojo weegꞩ na pi'etisere ĩ'agũ, pajaña'cꞩ niwĩ.

3

Ō'acū Moisére piji'que ni'i

* 2:16 2.16 Reuere apeterore Jetro pisucārā niwā. Ex 3.1; apetero pe'ere tja cūrē Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11 † 2:22 2.22 Hebreo ye me'rā Gersón “ape di'tacjꞩꞩ weronojō tꞩ'oña'se” nisī'rīrō wee'e. Ex 18.3

1 Moisé cū mañecū Jetro* yarā ovejare co'tecūcū niwī. Jetro Madiácjū pa'i nicū niwī. Ni'cā nūmū Moisé Jetro yarā ovejare masā marīrōpū yu'rua, téé Ō'acū yagu† ūrūgū Horeb‡ wāmeticjūpū miacū niwī. 2 Topū ni'cū zarza wāmetiri siti ūjūrī pō'rā decopū Ō'acū cū basuta nimigū cūrē wereco'tegū weronojō upūsājānū'cā,§ cūrē bajuacū niwī. Ti pecame'e ūjūcaro niwū, ūjūrō pe'e. Mejō ūjūpe'tidijaticaro niwū. 3 Tere pūrō ī'agū, Moisé a'tiro wācūcū niwī: “¿Ñe'enojō niti tojo wa'ase? ¿De'ro weero ti zarza ūjūpe'tiweti? nígū, ī'agū wa'aguti,” ni wācūcū niwī.

4 Ō'acū Moisére ti me'erē ī'awā'cāticā ī'acū niwī. Ti zarza siti decopū nígū, cūrē pisucū niwī:

—¡Moisé! nicū niwī.

—A'topū ni'i, ni yu'ticū niwī Moisé.

5 Tojo nitoja, Ō'acū cūrē nicū niwī:

—Pu'toacāpū a'titicā'ña. Mu'u ye sapatu caserire tuweeya. Mu'u ū'tacūurō añurō yu'u nirō waro ni'i. 6 Yu'u mu'u ñecūsūmūa Abrahā, Isaa, Jacob ējōpeo'cū Ō'acū ni'i, nicū niwī.

Moisé Ō'acūrē ī'aui nicū niwī. Tojo weegū cū diapoare mo'acū niwī.

7 Be'ro Ō'acū ninemocū niwī tja:

—Yarā masā Israe curuacjārā na Egiptopū pi'etisere añurō ī'apū. Narē sū'ori da'rasedutiri masā da'radutipesere caributirā caricūcā tū'oapū. Na pi'etisere añurō masī'i. 8 Tojo weegū narē yu'ruogū, dijatiapū. Egiptocjārā doca nirārē miiwīorēgūti. Ti di'tapū nirārē miiwija, añurī di'ta, pajiri di'tapū miagūti. Cabra ōpēco, mumiaco pajiro aco o'mabūroro weronojō nirī di'ta ni'i. Cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā na nirī di'ta ni'i. 9 Israe curuacjārā narē da'radutipesere “Caributia wa'asa'a” ni caricūsere tū'oapū. Tojo nicā, Egiptocjārā narē ña'arō weepēcā ī'apū. 10 Tojo weegū wa'abaque'oya. Yarā masā Israe curuacjārārē Egiptopūre miiwīrōdutigū, faraō tiropū mū'arē o'ógutigū wee'e.

11 Cū tojo nicā tū'ogū, Moisé Ō'acūrē nicū niwī:

—Yu'u mejō nígū ni'i. Tojo weegū ¿de'ro weegū yu'u faraō tiropū wa'a, Israe curuacjārā Egiptopū nirārē miiwīrōbosari? nicū niwī.

12 Ō'acū cūrē a'tiro ni yu'ticū niwī:

—Yu'u mū'arē me'rā nígūsa'a. Yarā masā Egiptopū nirārē miiwīrōca be'ro mūsā nipe'tirā a'tigū ūrūgūpū yu'ure e'catipeorāsa'a. Tojo wa'acā, “Diacjūta Ō'acū yu'ure o'oámi”, ni masīgūsa'a.

13 Moisé pe'e Ō'acūrē a'tiro ni yu'tinemocū niwī:

—Yu'u Egiptopū wa'a, Israe curuacjārārē “Ō'acū, marī ñecūsūmūa Abrahā, Isaa, Jacob wlogū mūsā tiropū yu'ure o'oámi” ni werecā, na yu'ure “¿De'ro wāmetiti cū?” ni sērītiña'bosama. To pūrīcārē, ¿narē de'ro ni yu'tibosari?

14 Ō'acū cūrē yu'ticū niwī:

—Yu'uta ni'i niwūaguta. Israe curuacjārārē weregū, “Yu'uta ni'i” nígū mūsā tiropū yu'ure o'oámi, niña.

15 Apeye Ō'acū Moisére nicū niwī tja:

* 3:1 3.1 Jetrore apeterore Reuel pisucārā niwā. Ex 2.18 Apeterore Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11
 † 3:1 3.1 “Ō'acū yagu ūrūgū” nírō, “Ō'acū tigūpū nimi” nisī'rírō wee'e. ‡ 3:1 3.1 Ūrūgū Horeb apeterore Sinaí wāmeticaro niwū. § 3:2 3.2 Ī'aña Gn 16.7 docapū oja'quere.

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, musā ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob wioguta musā tiropu yu'ure o'oámi”, ni wereya. A'te yu'u wāme ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tirā be'rocjārāpu a'ti wāmerē yu'ure pisunu'cūcā'rāsama. ¹⁶ Egiptopu wa'a weetjāgū, Israe curuacjārā wiorārē neocūu, a'tiro niña: “Ō'acū, musā ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu, yu'ure bajuami. Musā ye cjasere a'tiro niami: ‘Narē añurō ĩ'anurūapu. Egiptocjārā narē ña'arō weepesere ĩ'apu’, niami. ¹⁷ Apeye yu'ure ninemoami: ‘Egiptocjārā narē ña'arō weepesere yu'rūweticā weegusa'a,’ niami. Tojo wee musārē ti di'tapu miiwija, cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā nirī di'tapu miagūsami. Ti di'ta añurī di'ta cabra ōpēco, mumiaco aco o'maburoro weronojō nirī di'ta nisa'a”, ni weredutiami, nicu niwī. ¹⁸ Mu'u wiorārē tojo werecā, m'u'rē yu'tirāsama. Tojo weegu Egiptocjū wiogu tiropu na me'rā wa'aya. Cūrē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, hebreo masā wiogu, ūsārē pōtērīgū ejami. Tojo weegu i'tia nūmu wa'aro ūsārē yucu marīrō, masā marīrōpu du'uo'oya. Topu Ō'acū ūsā wiogure wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā wa'arāti”, niña. ¹⁹ Musā tojo nimicā, yu'u tutuaro me'rā cūrē wee'oticā, Egiptocjū wiogu musārē du'uwīrōsome. ²⁰ Tojo weegu yu'u tutuasere ĩ'ogū, peje ĩ'a ucūase me'rā Egiptocjārārē bu'iri da'reguti. Tojo wéeca be'ro faraō musārē du'uwīrōgūsami. ²¹ Apeyema, yu'u Egiptocjārā musārē añurō wācūcā weeguti. Tojo weerā apeyenojō marīrā wa'asome. ²² Nipe'tirā Israe curuacjārā numia Egiptocjārā numia na ye wi'seri pu'to nirārē, tojo nicā āpērā numia na ya wi'ipu nirārē uru me'rā wee'que, plata me'rā wee'que, tojo nicā su'ti sērīrāsama. Te su'ti na pō'rā sānatje nirōsa'a. Tojo wee Egiptocjārā cuose añusere miape'ocā'rāsama, nicu niwī Ō'acū.

4

¹ Moisé Ō'acūrē yu'ticu niwī:

—Na yu'u tojo nisere ējōpeosome. Tojo nicā yu'u dutisere yu'tisome. Yu'tironojō o'orā, a'tiro pe'e nirāsama: “Ō'acū m'u'rē bajuatiapī”, nirāsama, nicu niwī Moisé.

² Ō'acū, “¿Mu'u omocāpure ñe'enojōrē cuoti?” ni sērītiña'cu niwī.

“Yu'u tuacju ni'i”, ni yu'ticu niwī.

³ —Tigare nucūcāpu doquecūña, nicu niwī Ō'acū.

Moisé tere tu'ogu, nucūcāpu doquecūucu niwī. Cū tojo weecāta, tigu tuacju aña dojocarō niwū. Tojo wa'acā ĩ'agū, Moisé ui dustimajācu niwī.

⁴ Ō'acū pe'e cūrē nicu niwī:

—Omocārē sīoo, cū pīcōrōrē ñe'eña.

Moisé cū omocārē sīoo, aña pīcōrōrē ñe'ecu niwī. Cū tojo ñe'ecāta, aña nimi'cu tuacju dojocarō niwū tja.

⁵ —A'tere ĩ'arā, “Ō'acū na ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu cūrē bajuapī”, nirāsama, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Be'ro Ō'acū ninemocu niwī:

—Ni'cārōacārē m'u'ya omocārē m'u'ya su'tiro doca cutiro tiropu sīosōrōña, nicu niwī.

Cū tojo nicā, Moisé cū ya omocārē sīosōrōcu niwī. Be'ro cū ya omocārē miiwīrō, ti omocārē cāmi boari omocā ĩ'acu niwī. ⁷ Tere ĩ'agū, Ō'acū nicu niwī:

—Apaturi m̄'u ya omocārē m̄'u ya su'tiro doca cutiro tirop̄u s̄iosōrōña tja.

Õ'acū dutironojōta Moisé weec̄u niwī. Cū ya omocārē m̄iwīrōcāta, nipe'tiro cū up̄u weronjō añurī omocā tojacaro niwā. ⁸ Be'ro Õ'acū ninemoc̄u niwī:

—M̄'u nim̄'tāse weeī'ose me'rā ējōpeotirā, m̄'u dutisere weetirā, apetero weerā be'ro apaturi weeī'ose me'rā ējōpeobosama. ⁹ M̄'urē a'te p̄uaro m̄'u weeī'ose me'rā ējōpeoti, m̄'u dutisere weeticāma, a'tiro weeya. Diap̄u acore waamī, nucūcāp̄u piocūoña. M̄'u top̄u waamī piocūse nucūcāp̄u dí dojorosa'a, nic̄u niwī.

¹⁰ —Acoe, yu'u wiogu. Yu'u ucūme'rīgū niwe'e. Tod̄aporop̄u, tojo nicā m̄'u ni'cārōacā yu'u m̄'u me'rā ucūcā quē'rārē añurō ucūmasītisa'a. Nipe'tisetiri ucūgū, cu'cu nisa'a, nic̄u niwī Moisé.

¹¹ Õ'acū cārē nic̄u niwī:

—¿Noa masārē ucūmasīcā weeri? ¿Noa narē tu'oticā, ucūticā weeri? ¿Noa narē ī'amasīcā, o caperi bajuticā weeri? Yu'uta tojo weew̄u. ¹² Tojo weegu m̄'u na masā tirop̄u wa'aya. M̄'u narē ucūcā weetamugūti. M̄'u narē ucūatjere yu'u m̄'urē wereguti.

¹³ Moisé ne wa'asī'rītic̄u niwī. Tojo weegu a'tiro nic̄u niwī:

—Acoe, yu'u wiogu. Apīrē wa'aduticureya, nic̄u niwī.

¹⁴ Tere tu'ogu, Õ'acū Moisé me'rā ua wa'ac̄u niwī. Tojo weegu cārē nic̄u niwī:

—M̄'u ma'mi Aarō pe'e añurō ucūme'rīgū nimi. M̄'u weronjō Levī ya curuacjū nimi. Cū m̄'urē pōtērīgū a'tisami. M̄'urē ī'agū, up̄utu e'catiḡusami. ¹⁵ Cū me'rā ucūña. Cū masārē ucūatjere añurō wereya. Yu'u m̄'urē p̄uarārē ucūcā weeguti. M̄'urē, m̄'urē weeatjere queoro wereguti. ¹⁶ M̄'u Aarōrē ucūgū, yu'u Õ'acū cārē ucūgū weronjō ucūgūsa'a. Aarō pe'e m̄'u weresere masārē wereturiaḡusami. ¹⁷ A'tigu tuacjare miaña. Tigu me'rā peje ī'a uc̄ase weeī'ogūsa'a, nic̄u niwī Õ'acū.

Moisé Egiptop̄u majāmitojaa'que ni'i

¹⁸ Moisé cū mañecū Jetro ya wī'ip̄u dajagu, cārē nic̄u niwī:

—Yu'u apaturi Egipto di'tap̄u wa'acā yu'ure du'uo'oya. Top̄u yu'u acawererā waro nisama. Na catimiti nīgū, narē ī'asī'rīgūcoro, nic̄u niwī.

—Jau, añurō wa'aya, ni yu'tic̄u niwī Jetro.

¹⁹ Moisé cū Madiā wāmetirop̄u nícaterore Õ'acū cārē a'tiro nic̄u niwī:

—Egiptop̄u dajatojaaya. M̄'urē wējēsī'rīmi'cārā wērīpe'tiatojama.

²⁰ Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé cū n̄umorē, cū pō'rārē “Te'a” nīgū, ni'cū wī'magū burro bu'ip̄u narē miipeo, Egiptop̄u su'ori dajatojaac̄u niwī. Tojo nicā tuacj̄u, Õ'acū cārē miaduti'c̄ure miac̄u niwī.

²¹ Be'ro Õ'acū Moisére a'tiro nic̄u niwī:

—Yu'u m̄'urē peje ī'a uc̄asere weeī'omasīcā weep̄u. Tojo weegu m̄'u Egiptop̄ure etagu, faraō ī'orōp̄u te pejere weeī'oña. Yu'u pe'e faraōrē m̄'urē yu'r̄un̄'cācā weeguti. Tojo weegu Israe curuacjārārē du'uwīrōsome. ²² Cū tojo weecā, m̄'u cārē nigūsa'a: “Ûsā wiogu Õ'acū a'tiro niami: ‘Israe curuacjārā yu'u macū, masā ma'mi weronjō nima. ²³ Yu'ure e'catipeorā wa'acā, narē du'uwīrōña’, m̄'urē nitojamiap̄u. M̄'u pe'e narē du'uwīrōtiap̄u. Tojo weegu m̄'u macū masā ma'mirē wējēgūsa'a”, ni werc̄u niwī Õ'acū.

27 Moisé ma'apɯ wa'ari curare Õ'acũ pe'e Aarõrẽ a'tiro nicɯ niwĩ: “Masã marĩrõ, yucɯ marĩrõpɯ wa'a, mɯ'ɯ acabiji Moisére põtêrĩgũ wa'aya.” Tere tɯ'ogɯ, Aarõ wa'a, Moisére Õ'acũ yagɯ ɯrũgũpɯ* põtêrĩgũ wa'acɯ niwĩ. Topɯ cûrẽ bocaejagɯ, põtêrĩ, añudutigɯ mi'micɯ niwĩ. 28 Be'ro Moisé, Aarõrẽ Õ'acũ cûrẽ wereduti'quere, tojo nicã peje cũ ï'a ɯcɯase ï'orãsa'a ní'quere werecɯ niwĩ. 29 Tu'ajanɯ'cõ, na pɯarãpɯta Israe curuacjãrã wiorãrẽ neocũurã wa'acãrã niwã. 30 Na tiropɯ ejacã, Aarõ nipe'tise Õ'acũ Moisére ní'quere werepe'ocã'cɯ niwĩ. Tojo nicã, masã ï'orõpɯre, ï'a ɯcɯase Õ'acũ narẽ weeĩ'oduti'quere weeĩ'ocɯ niwĩ.

31 Masã tere ï'arã, cũ ní'quere ëjõpeocãrã niwã. Õ'acũ na pi'etisere ï'a, narẽ pajaña'cã tɯ'orã, cûrẽ e'catipeorã, ejaque'acãrã niwã.

5

Moisé, Aarõ faraõ me'rã ucũ'que ni'i

1 Moisé, Aarõ Israe curuacjãrã wiorã me'rã ucũca be'ro, faraõ tiropɯ wa'a, cûrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogɯ, mɯ'ɯrẽ a'tiro weredutiami: “Yarã masãrẽ masã marĩrõ, yucɯ marĩrõpɯ du'uo'oya. Na topɯ yɯ'ɯre e'catipeorã, bosenuɯ weepeorãsama”, niami, nicãrã niwã.

2 Tere tɯ'ogɯ, faraõ pe'e a'tiro yɯ'ticɯ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mɯsã wiogɯ nigũ? ¿De'ro wee cũ dutisere tɯ'o, Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõbosari? Mɯsã “ũsã wiogɯ Õ'acũ” mɯsã nigũrẽ masĩtisa'a. Tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ ne du'uwĩrõsome, nicɯ niwĩ.

3 Faraõ tojo nicã tɯ'orã, Moisé, Aarõ cûrẽ nicãrã niwã:

—Õ'acũ, hebreo masã wiogɯ, ɯsãrẽ põtêrĩgũ a'ticɯ niami. Tojo weerã ɯsã masã marĩrõ, yucɯ marĩrõpɯ wa'arãsa'a. I'tia nɯmɯ wa'ano'rõsa'a. Topɯ ɯsã wiogɯ Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wějẽ, ɯjũamorõpeorã wa'arãsa'a. Tojo weeticãma, duti pũrĩse me'rã ɯsãrẽ bu'iri da'regɯsami. Tojo weetigɯ, a'mewějẽse me'rã wěrĩcã weegɯsami, nicãrã niwã.

4 Tere tɯ'ogɯ, faraõ pe'e a'tiro nicɯ niwĩ:

—Moisé, Aarõ, ¿de'ro weerã masãrẽ da'radu'ucã weeti? Da'rarã wa'ato, nicɯ niwĩ.

5 Apeyere faraõ nicɯ niwĩ:

—Nĩ'cãrõacãma Israe curuacjãrã a'ti di'tapɯre pãjãrã waro masãputima. ¿Na pãjãrãrẽ da'radu'ucã weesĩ'rĩrã weeti?

6 Na tojo níca nɯmũrẽta faraõ sũ'ori da'rase dutiri masãrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrã narẽ dutituriarãrẽ a'tiro duticɯ niwĩ:

7 —Mɯsã Israe curuacjãrãrẽ na wi'seri weerã yeese kujirire weedutirã, tábutire o'oticã'ña majã. Na basu wa'a weetjãrã tábutire miirã wa'ato.

8 Todɯporo na wi'seri weerã yee'que kujiri wee'carocã'rota weeato tja. Ne ni'cã cuji du'oticã'to. Na nijĩsijarã bajurõma a'tiro caricũma: “Te'a, marĩ wiogɯ Õ'acũrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wějẽ ɯjũamorõpeorã wa'arã”, nima.

9 Narẽ nemorõ tutuaro da'ranemocã weeya. Tojo weese me'rã narẽ nisoo weresere wãcũsome, nicãrã niwã.

10 Tojo weerã sũ'ori da'rase dutiri masã, tojo nicã Israe curuacjãrã narẽ dutituriarã Israe curuacjãrã wiorã tiropɯ masãrẽ weredutirã wa'acãrã niwã:

—Faraõ mɯsãrẽ ni'cãcã me'rã ne tábutire o'onemodutitiami.

11 Nĩ'cãrõacãrẽ mɯsã basuta tere mɯsã no'o bocaro a'masijarã wa'arãsa'a.

* 4:27 4.27 Ex 3.1

Tojo weemirã, toduporo musã yee'que kujirinucãta yeerãsa'a tja. Ne duosome, nicãrã niwã.

¹² Tere tu'orã, Israe curuacjãrã nipe'tiro Egiptopu tábutire a'marã wa'acãrã niwã. ¹³ Faraõ su'ori da'rase dutiri masã, nipe'tise numurĩ masãrẽ na toduporo o'o'que kujiricã'rõta o'oduticãrã niwã. ¹⁴ Tojo nicã Egiptocjãrãta Israe curuacjãrã narẽ dutituriarãrẽ paamujã, a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã musã ñamica'a, ni'cãcã quẽ'rãrẽ toduporopu musã wee'carocã'rõta te kujirire weerã emuejaweti? nicãrã niwã.

¹⁵ Israe curuacjãrã narẽ dutituriarã pe'e faraõ tiropu cãrẽ a'tiro ni wererã wa'acãrã niwã:

—Wiogu, ùsã mu'urẽ da'raco'terãrẽ ¿de'ro weegu tojo ña'arõ weeti?

¹⁶ Mu'u yarã su'ori da'rase dutiri masã ùsãrẽ tábutire o'otima. Tere o'otimirã, “Ticuse kujiri weeya”, nima. Tojo nicã, ùsãrẽ paama. Ùsã mejeta bu'iriti'i. Wiogu, mu'u yarã da'rase dutiri masã bu'iritima, nicãrã niwã.

¹⁷ Faraõ pe'e narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã nijisijarã ni'i. Tojo weerã a'tiro ninu'cũ'u: “Ùsã wiogu Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ùjũamorõpeorã wa'acã du'uo'oya”, ni'i. ¹⁸ Da'rarã wa'aya majã. Musãrẽ tábuti o'otimicã, toduporo musã yee'que kujiricã'rõta yeeya, nicu niwĩ.

¹⁹ Israe curuacjãrã narẽ dutituriarã faraõ “Ticuse kujirita yeeya” nicã tu'orã, diasarõ tu'oña'cãrã niwã. ²⁰ Na faraõ tiropu ní'cãrã wijaarã, Moisére, Aarõrẽ narẽ co'te'cãrãrẽ bocaejacãrã niwã. ²¹ Narẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ musã weepetiye'quere ì'a, musãrẽ bu'iri da'reato. Faraõ, tojo nicã apẽrã cãrẽ su'ori da'rase dutiri masã ùsãrẽ ña'arõ ì'atu'tima. Musã basuta cãrẽ di'pjĩ o'o, ùsãrẽ wẽjẽdutiãrã weronojõ weepã. Tojo weerã musãta bu'iriti'i, nicãrã niwã.

²² Na tojo nicã tu'ogu, Moisé Õ'acũrẽ a'tiro ni ñubue, sãrĩcu niwĩ:

—Wiogu, ¿de'ro weegu mu'u ã'rã masãrẽ ña'arõ weeti? ¿De'ro weedutigu yu'ure a'topu a'tidutiati? ²³ Mu'u ye cjasere yu'u faraõ me'rã ucũnu'cãca numu me'rã, cã mu'u yarã masãrẽ nemorõ ña'arõ weenu'cũcã'mi. Mu'u pe'e mu'u yarã masãrẽ ne yu'rũweticã weewe'e, nicu niwĩ.

6

¹ Moisé Õ'acũrẽ sãrĩca be'ro Õ'acũ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Ni'cãrõacã mu'u yu'u faraõrẽ weeatjere ì'agũsa'a. Yu'u tutuase me'rã narẽ wijacã weeguti. Yu'u tutuasere ì'agũ, Egiptopu nirãrẽ wijadutigusami, nicu niwĩ Õ'acũ.

² Õ'acũ apetero Moisére ucũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. ³ Abrahãrẽ, Isaare, Jacore ucũgũ, “Õ'acũ tutuayurũnu'cãgũ ni'i”, ni werewu. Tojo nimigũ, yu'u wãme waro pe'ere werebajurẽtiwu. Yu'uta ni'i Õ'acũ musã wiogu niwuaguta. ⁴ Apeyema tja, “Musã pãrãmerã nituriarãrẽ Canaã di'tare o'oguti” ni, na me'rã apowu. Na ti di'tare apesecjãrã weronojõ níni'wã yujupu. ⁵ Ni'cãrõacãrẽ Israe curuacjãrã pi'eticã ì'agũ, Egiptocjãrã narẽ urũtu da'raduticã ì'agũ, yu'u na ñecũsumua nituriarã me'rã apo'quere wãcũ'u. ⁶ Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: “Yu'u Õ'acũ, musã wiogu, musã Egiptocjãrã dutise doca nirãrẽ na tutuaro da'radutipesere wijata'aguti. Yu'u tutuaro me'rã, Egiptocjãrãrẽ bu'iri da're, musãrẽ yu'rũweticã weeguti. ⁷ Musã,

yarã masã nirãsa'a. Yũ'u Õ'acũ, musã wiogu nigũsa'a. Tojo weese me'rã musã yũ'ure 'Õ'acũ, ãsã wiogu nimi', nirãsa'a. 'Cũta ãsãrẽ Egiptocjãrã dutise doca ní'cãrãrẽ wijacã weeami; na tutuaro me'rã da'radutipesere wijata'ami', nirãsa'a. ⁸ Yũ'u Abrahãrẽ, Isaare, Jacore o'oguti níca di'tapu musãrẽ miagũsa'a. Te musã ye di'ta nidojarosa'a. Yũ'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i", nicu niwĩ.

⁹ Moisé a'tere Israe curuacjãrãrẽ wereturiacu niwĩ. Upũtu Egiptocjãrã narẽ da'radutipeyucã, bũjaweti, wãcũtutuadu'ucãrã niwã. Tojo weerã Moisé narẽ ní'quere yũ'titicãrã niwã. ¹⁰ Tere ã'agũ, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

¹¹ —Faraõ tiropu wa'aya. Wa'a, cũrẽ Israe curuacjãrãrẽ ti di'tapu nirãrẽ wijadutiya.

¹² Moisé pe'e Õ'acũrẽ a'tiro yũ'ticu niwĩ:

—Israe curuacjãrã yũ'ure ne cã'rõ yũ'titima. Nemorõ faraõ pũrĩcã yũ'titisami. Yũ'u ucũgũ ne me'rĩtisa'a, nicu niwĩ.

¹³ Tere tu'ogu, Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ Israe curuacjãrãrẽ, tojo nicã faraõrẽ a'tiro ni weredutigũ o'ócũ niwĩ tja:

—Õ'acũ Israe curuacjãrã Egiptopũ nirãrẽ ãsãrẽ miiwijadutiami, ni wereya, nicu niwĩ.

Aarõ, Moisé ñecũsumua ye curaricjãrã wãme ni'i

¹⁴ Israe curuacjãrã masã ma'misumua ã'rã nicãrã niwã:

Jacob macũ Rubén, masã ma'mi nicu niwĩ. Cũ põ'rã Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicãrã niwã. ã'rã Rubén ya curuacjãrã nicãrã niwã.

¹⁵ Simeó põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar, Saúl nicãrã niwã. Cũ Saúl cananeo di'tacjõ macũ nicu niwĩ. ã'rã Simeó ya curuacjãrã nicãrã niwã.

¹⁶ Leví ciento treinta y siete cã'marĩ caticu niwĩ. Masã ma'mi me'rã nu'cã, téé nituogu me'rã cũ põ'rã a'tiro wãmeticãrã niwã: Gersón, Coat, Merari. ¹⁷ Gersón põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Libni, Simei. ¹⁸ Coat ciento treinta y tres cã'marĩ caticu niwĩ. Cũ põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Amram, Izhar, Hebrõ, Uziel. ¹⁹ Merari põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Mahli, Musi nicãrã niwã. ã'rã Leví ya curuacjãrã masã ma'mi me'rã ninu'cã, téé nituogu me'rã nicãrã niwã.

²⁰ Amram cã wãmeo Jocabed me'rã numoticu niwĩ. Na Aarõ, Moisére põ'rãticãrã niwã. Amram ciento treinta y siete cã'marĩ caticu niwĩ.

²¹ Izhar põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Coré, Nefeg, Zicri.

²² Uziel põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Misael, Elzafán, Sitrí.

²³ Aarõ Elisabet wãmetigore numoticu niwĩ. Co Aminadab macõ Naasón* acabijo nico niwõ. Na a'ticũrã põ'rãticãrã niwã: Nadab, Abihú, Eleazar, Itamar.

²⁴ Coré põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Asir, Elcana, Abiasaf. Na Coré ya curuacjãrã nicãrã niwã.

²⁵ Ni'cũ Aarõ macũ Eleazar, Futiel wãmetigu macõ ni'cõrẽ numoticu niwĩ. Co Finees wãmetigure põ'rãtico niwõ. Leví ya curuacjãrã masã ma'mi me'rã nu'cã, téé nituogu me'rã nicãrã niwã.

²⁶ Aarõ, Moiséreta Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ Egipto di'tapu ní'cãrãrẽ su'ori miiwijaduticu niwĩ. Na ye curari me'rã tojo weeduticu niwĩ. ²⁷ Náta

* **6:23** 6.23 Naasón Aminadab macũ masã ma'mi nicu niwĩ. Num 1.7

tja Israe curuacjārārē Egiptopure miiwijarāti nírā, faraō me'rā ucūcārā niwā.

Õ'acū Moisére, Aarōrē pijl'que ni'i

²⁸⁻²⁹ Õ'acū Egiptopu Moisé me'rā cū ucūca nūmūrē, cūrē a'tiro nicu niwī:
—Yū'u Õ'acū, mūsā wiogu ni'i. Nipe'tise yū'u mū'urē wereatjere faraō, Egiptocjārā wiogure wereapa.

³⁰ Moisé pe'e cūrē yū'ticu niwī:

—Wiogu, yū'uma yū'u ucūse ne, to wa'awe'e. Tojo weegu faraō yū'u ucūsere ne yū'titigusami, nicu niwī Moisé.

7

¹ Moisé tojo nicā tū'ogu, Õ'acū cūrē nicu niwī:

—Ī'aña majā. Mū'u faraōrē ucūcā, yū'u basu cūrē ucūgū weronojō tū'oña'gūsami. Mū'u ma'mi Aarō pe'e mū'urē ucūbosagusami. ² Mū'u Aarōrē nipe'tise yū'u dutisere weregusa'a. Be'ro cū pe'e faraōpūre Israe curuacjārārē ti di'tapu nirārē wijadutigu ucūgūsami. ³⁻⁴ Yū'u pe'e cūrē mūsārē yū'rūnū'cācā weeguti. Peje apeyenojō ĩ'a ucūasenojōrē Egiptopure weē'omicā, faraō mūsā sērīsere yū'tisome. Egiptopure yū'u tutuasere ĩ'ogūti. Queoro narē bu'iri da'regu, to Egiptopu nirā yarā masārē wijacā weeguti. ⁵ Egiptopure yū'u tutuasere ĩ'óca be'ro, tojo nicā Israe curuacjārārē miiwijāca be'ro, Egiptocjārā yū'u wiogu ni'i nisere masīrāsama, nicu niwī Õ'acū.

⁶ Moisé, Aarō Õ'acū cū duti'caronojōta queoro weecārā niwā. ⁷ Na faraō me'rā ucūcaterore Moisé ochenta cū'marī cūocu niwī. Aarō pe'e ochenta y tres cū'marī cūocu niwī.

Aarō cū tuacjū queti ni'i

⁸ Õ'acū Moisére, Aarōrē nicu niwī:

⁹ —Faraō mūsārē apeyenojō weē'oduticā, Aarō cū ya tuacjūre mii, nucūcāpu faraō tiro doquecūudutiya. Cū tojo weecā, tigu tuacjū aña dojorosa'a, nicu niwī.

¹⁰ Moisé, Aarō, faraō tiropu cū me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Õ'acū duti'caronojōta weecārā niwā. Aarō cū tuacjūre faraō, tojo nicā cūrē da'raco'terā pōtēorōpu doquecūucu niwī. Cū tojo weecāta, tigu tuacjū aña dojocarō niwū. ¹¹ Tojo weecā ĩ'agū, faraō pe'e cū yarā masīrī masārē, tū'oña'rī masārē pijicu niwī. Na quē'rā na masīsere mejārōta weecārā niwā. ¹² Na ye tuasepagure nanūcū doquecūucārā niwā. Tepagunūcū aña dojocarō niwū. Aarō yagu tuacjū pe'e masīrī masā, tū'oña'rī masā yepagure ba'ape'ocā'caro niwū. ¹³ Tojo wa'amicā, faraō pe'e Õ'acūrē yū'rūnū'cācu niwī. Õ'acū “Tojo wa'arosa'a” ní'caronojōta ne yū'titicu niwī.

Õ'acū dí me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹⁴ Moisé, Aarō faraō tiropu wijāca be'ro Õ'acū Moisére a'tiro nicu niwī:

—Faraō yū'titi, ne Israe curuacjārārē wijacā weetimi. ¹⁵ Namiacā ñamicure, cū diapū bu'ari cura cū me'rā ucūrā wa'aya. To dia sumutopu co'teapa. Mū'u yagu tuacjū aña dojocā wee'cu me'rā wa'aya.

¹⁶ Topu faraōrē a'tiro niña: “Õ'acū, hebreo masā wiogu, mū'urē a'tiro nidutigu yū'ure o'oami: ‘Yarā masārē yucu marīrō, masā marīrōpu yū'ure e'catipeorā wa'acā, du'uo'oato’, niami. Mū'u pe'e ne ‘Jau’ niwe'e.

¹⁷ Tojo weegu Õ'acū a'tiro niami: ‘Ni'cārōacā me'rā yū'u wiogu nisere

masĩgũsa'a', niami. Yũ'u, Moisé, yagũ tuacjũ me'rã acore paapo'ocã, aco dí dojorosa'a. ¹⁸ Wa'i wẽrĩrãsama. Te aco ũrĩse dojorosa'a. Tere yabirã, Egiptocjãrã ne sĩ'rĩsome", Õ'acũ Moisére tojo ni wereduticũ niwĩ faraõrẽ.

¹⁹ Õ'acũ Moisére a'tiro ninemocũ niwĩ:

—Aarõrẽ a'tiro niña: “Nipe'tise maarĩrẽ, o'majã maarĩacãrẽ, tojo nicã dítararire, nipe'tise aco posetisenojõ Egiptopũ nisere mu'u yagũ tuacjũ me'rã s̄oo, wẽjẽtuato. Tojo weecã, aco na yucũ co'ripũ nise, ũtã me'rã wee'queparũpũ nise dí dojorosa'a”, nicũ niwĩ.

²⁰ Moisé, Aarõ Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aarõ cũ yagũ tuacjũre diapũ paapo'ocũ niwĩ. Faraõ, cũ docacjãrã ã'orõpũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weecã, te aco dí dojocarõ niwũ. ²¹ Wa'i wẽrĩcãrã niwã. Aco ũrĩse tojacaro niwũ. Tojo weerã Egiptocjãrã masã ne te acore sĩ'rĩticãrã niwã. Nipe'tiro Egipto cjase aco dí dojope'tia wa'acaro niwũ.

²² Tojo wa'amicã, Egiptocjãrã tũ'oña'rĩ masã na masĩse me'rã mejãrõta weecãrã niwã. Faraõ Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã, Õ'acũ cũ ní'caronojõta Moisé, Aarõ na nisere ne tũ'oticũ niwĩ. ²³ Faraõ tũ'oronojõ o'ogu, majãmitojaa, cũ ya wi'ipũ wa'a wa'acũ niwĩ. ²⁴ Nipe'tirã Egiptocjãrã aco añuse na waatje perire dia sumutopũ se'ecãrã niwã. Dia cjase pe'e ne sĩ'rĩse mejẽta nicaro niwũ.

Õ'acũ oma me'rã bu'iri da're'que ni'i

²⁵ Õ'acũ diare dí dojocã wéeca be'ro ni'cã semana yũ'rũcarõ niwũ.

8

¹ Titare Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Faraõ tiropũ wa'a, cũrẽ a'tiro niña: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ du'uo'oya. Na yũ'ure ãjõpeorã wa'ato. ² Mu'u narẽ du'uwĩrõticãma, oma me'rã nipe'tiro Egiptopũre bu'iri da'regũti. ³ Diapũre oma yũ'rũmajãrãsama. Na mu'u wioгу nirĩ wi'ipũre sãjãárãsama. Mu'u cãrĩrĩ tucũpũre, mu'u cãrĩpesaropũre, mu'u docacjãrã wiorã ye wi'seripũre, nipe'tirã mu'u yarã masã nirõpũre sãjãárãsama. Mu'u pã ũjũase wi'seripũre, tojo nicã pã tuumorẽse co'ripũre sãñarãsama. ⁴ Na oma mu'u bu'ipũ bu'pupejarãsama. Mu'u docacjãrã wiorã bu'ipũ, mu'u yarã masã bu'ipũ bu'pupejarãsama’ ”, nicũ niwĩ.

⁵ Õ'acũ Moisére werenemocũ niwĩ:

—Aarõrẽ cũ yagũ tuacjũ me'rã nipe'tise maarĩrẽ, maarĩacãpũre, dítararipũre s̄oo, wẽjẽtuato. Cũ tojo weecã, oma tepũ ní'cãrã majãa, Egipto di'tapũre mu'mua wa'arãsama.

⁶ Tere tũ'ogu, Aarõ Egipto di'tapũ nise aco bu'ipũ cũ tuacjũre s̄oo, wẽjẽtuocũ niwĩ. Cũ tojo weecã, oma pãjãrã nipe'tiro ti di'tapũre tuuse'sa wa'acãrã niwã. ⁷ Tojo nimicã, tũ'oña'rĩ masã, masĩrĩ masã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Egipto di'tapũre oma bajuacã weecãrã niwã. ⁸ Tere ã'agũ, faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Musã wioгу Õ'acũrẽ oma yũ'u, tojo nicã yarã masã tiro nirãrẽ pe'ticã weedutiya. Mu'u tojo weecã, mu'u yarã masãrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, Õ'acũrẽ ũjũamorõpeodutigũ du'uo'ogũti, nicũ niwĩ.

⁹ Moisé faraõrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿De'ro nicã mu'urẽ, mu'u docacjãrã wiorãrẽ, mu'u yarã masãrẽ s̄erĩbosacã ũasari? Yũ'u s̄erĩcã, oma mu'urẽ, mu'u ya wi'ipũre marĩrãsama. Diapũ dia'cũ tojarãsama.

¹⁰ —Ñamiacãta s̄erĩbaque'oya, nicũ niwĩ faraõ.

Moisé pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u nírōnojōta wa'arosa'a. Te me'rā ne apī Ō'acū ūsā wioḡu weronojō tutuagū marīmi nisere masīḡūsa'a. ¹¹ Oma mu'u wioḡu niri wi'ipureta pe'tirāsama. Pe'ti, diapū dia'cū tojarāsama. Mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē caribonemosome, nicu niwī.

¹² Tu'ajanu'cō Moisé, Aarō faraō ya wi'ipū ní'cārā wijaa wa'acārā niwā. Be'ro Moisé Ō'acūrē “Oma Faraōrē o'ó'cārāre pe'ticā weeya” ni, sērīcu niwī. ¹³ Ō'acū Moisé cū sērī'caronojōta weecu niwī. Oma wi'seripū ní'cārā, wijaropū ní'cārā, cāpūpū ní'cārā wērīpe'tia wa'acārā niwā. ¹⁴ Masā na oma wērī'cārārē seeneocūucārā niwā. Nipe'tiropū ña'arō ūrīcaro niwū. ¹⁵ Oma pe'ticā ī'amigū, faraō na marīcā ī'agū, Ō'acūrē yu'rūnu'cāḡū, Moisé, Aarō na ucūserē ne tu'osī'rīticu niwī. Ō'acū cū ní'caronojōta wa'acaro niwū.

Ō'acū moarā dīmi'rīrācā me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Aarōrē cū yagū tuacjūre sīoo, nucūcāpū di'tamarārī nisere paacūudutiya. Tojo weecā, nipe'tiro Egiptopūre moarā dīmi'rīrācā pājārā bajarāsama, nicu niwī.

¹⁷ Cū duti'caronojōta weecārā niwā. Aarō cū tuacjūre sīoo, nucūcāpū paacūucū niwī. Cū tojo weecāta, nipe'tise di'tamarārī Egiptopūre moarā dīmi'rīrācā pājārā dojocārā niwā. Na masārē, wa'icūrārē nu'rīcārā niwā. ¹⁸ Masīrī masā, tu'oña'rī masā quē'rā na weeī'omasīse me'rā moarā dīmi'rīrācā pājārārē bajurēsī'rīcārā nimiwā. Pōtēoticārā niwā. Na moarā dīmi'rīrācā masārē, wa'icūrārē nu'rīcārā niwā.

¹⁹ Na tojo wee pōtēotirā, faraōrē nicārā niwā:

—A'te Ō'acū cū tutuaro me'rā weese ni'i, nicārā niwā.

Tojo wa'amicā, faraō pe'e Ō'acūrē yu'rūnu'cāḡū, na ucūserē ne tu'oticu niwī. Ō'acū cū ní'caronojōta weecu niwī.

Ō'acū nurūrūa me'rā bu'iri da're'que ni'i

²⁰ Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Faraō ñamiacā ñamicure diapū bu'agusami. Tojo weerā mūsā maata wā'cā, cūrē a'tiro nira wa'apa: “Ō'acū a'tiro niami: ‘Yarā masārē yu'ure e'catipeorā wa'acā du'uo'oya. ²¹ Mu'u narē du'uo'oticāma, mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē, mūsā ye wi'seripūre nurūrūarē o'óguti. Egiptocjārā ye wi'seripū nurūrūa mu'mua wa'arāsama. Mejārōta nucūcāpū quē'rārē mu'murāsama. ²² Tojo wa'ari curare Gosén di'ta pe'ema, yarā masā na nirōrē ne ni'cū nurūrū marīḡūsami. Mu'u faraō, te me'rā yu'u Ō'acū, a'ti di'tapū nisere masīḡūsa'a. ²³ A'tiro weecā, yarā masārē, mu'u yarā me'rā ducawaasere masīḡūsa'a. A'te yu'u tojo nise ñamiacāta tojo wa'arosa'a', niami Ō'acū”, ni werecu niwī Moisé.

²⁴ Cū ní'caronojōta wa'acaro niwū. Faraō ya wi'ipure, tojo nicā cū docacjārā wiorā ye wi'seripūre nurūrūa pājārā waro añurō na'itī'arō tuusājāacārā niwā. Nipe'tiro Egiptocjārā na nirōpūre tojo wa'acaro niwū. Na nurūrūa pājārā niyu'rūarā, ti di'tare añurō mu'muyū'rua, dojorēbutiacārā niwā.

²⁵ Tojo wa'acā, faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Ō'acūrē wa'icūrārē wējē, ūjūamorōpeorā wa'aya. Mejō a'ti di'tapūre wijaticā'ña.

26 Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Ne queoro nitirocoro. Ūsā wiogu Ō'acūrē wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā, Egiptocjārā pe'ema na wa'icūrā na ējōpeorā wiori nima. Tojo weerā na Egiptocjārā ūsā wa'icūrā na ējōpeorārē ūjūamorōpeocā ī'arā, ūsārē ūtāperi me'rā doquewējēbosama. ²⁷ Ūsā i'tia nūmu wa'aro, yucu marīrō, masā marīrōpu wa'arāsa'a. Topu Ō'acū ūsā wiogure cū duti'caronojōta wa'icūrārē wējē, ūjūamorōpeorāsa'a, nicu niwī.

28 Tere tu'ogu, faraō nicu niwī:

—To pūrīcārē masā marīrōpu wa'aya. Topu musā wiogu Ō'acūrē wa'icūrārē wējē, ūjūamorōpeoya. Yoaropu waro wa'aticā'ña. Yu'u quē'rārē sērībosapa, nicu niwī.

29 Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Maata a'to ní'cu wijaaguta, Ō'acū yu'u wiogure sērīgūti. Ńnamiacāta nurūrūa mu'u tiropure, mu'u docacjārā wiorā tiropure, mu'u yarā masā tiropure marīrāsama. Mu'u "A'tiro weeguti" ni weecā, tojo nicā Israe curuacjārārē, Ō'acū ūsā wiogure wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeodutigu du'uo'ocā, tojo wa'arosa'a, nicu niwī Moisé.

30 Moisé faraō ya wi'ipū ní'cu cū wijáaca be'roacāta Ō'acūrē sērīcu niwī.

31 Ō'acū Moisé cū sērī'caronojōta weecu niwī. Nurūrūa faraō tiropu, cū docacjārā wiorā tiropu, cū yarā masā tiropu ní'cārā wijaape'tia wa'acārā niwā. ³² Na pe'ticā ī'amigū, faraō Ō'acūrē yu'rūnu'cāgū, Israe curuacjārārē du'uo'oticu niwī tja.

9

Ō'acū wa'icūrā ecarārē bu'iri da'regu wērīcā wee'que ni'i

1 Ō'acū Moisére a'tiro nicu niwī:

—Faraō tiropu wa'a, a'tiro niña: "Ō'acū, hebreo masā wiogu, a'tiro niami: 'Yarā masārē yu'ure e'catipeorā wa'acā du'uo'oya. ² Mu'u du'uo'oronojō o'ogu, narē du'uticā, ³ Ō'acū cū tutuasere ī'ogū, mu'u yarā wa'icūrā cāpūpu nirārē bu'iri da'regusami. Narē duti pūrīse waro wā'cārōsa'a. Cabayua, burroa, cameyoa, wecu, oveja wērīrāsama. ⁴ Ō'acū Egiptocjārā yarā wa'icūrārē wērīcā weegusami. Israe curuacjārā yarā pe'ea ne ni'cū wērīsome' ", nicu niwī.

5 Ō'acū cū bu'iri da'reatji nūmūrē cūtojacu niwī. A'tiro niami:

—Ńnamiacā tere tojo weeguti, niami.

6 Ape nūmu cū tojo ní'quere weecu niwī. Nipe'tirā wa'icūrā Egiptocjārā yarā wērīpe'tia wa'acārā niwā. Israe curuacjārā yarā pe'e ne ni'cū wērīticu niwī. ⁷ Faraō Israe curuacjārā yarā wa'icūrārē ī'adutigu o'ócū niwī. Na yarā ne ni'cū wa'icu wērīticu niwī. Tojo wa'acā ī'amigū, Ō'acūrē yu'rūnu'cāgū, Israe curuacjārārē ne du'uo'oticu niwī.

Ō'acū bipisepa me'rā bu'iri da're'que ni'i

8 Ō'acū Egiptocjārā yarā wa'icūrārē bu'iri da'rēca be'ro Moisére, Aarōrē nicu niwī:

—Pā na ūjūarō cjase nujārē ni'cā omocā ejatuaro ōrēmīña. Moisé faraō ī'orō u'muarōpu tere doquestemorōato. ⁹ Te nujā añuse marārī tojarosa'a. Nipe'tiro Egipto di'tapure se'sa wa'arosa'a. Se'sa, masārē, wa'icūrārē bipisepa wa'acā weerosa'a, nicu niwī Ō'acū.

10 Tojo weerā Moisé, Aarō pā ūjūarō cjase nujārē mii, faraō tiropu cū me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Topu Moisé te nujārē doquestemorōcu niwī.

Cũ tojo weecã, masãrê, wa'icurãrê na upu nipe'tiropu bipisepa wa'acaro niwũ. ¹¹ Egipcjãrã masĩrĩ masã, tu'oña'rĩ masã quẽ'rã ãpẽrã weronojõta bipisepa wa'ano'cãrã niwã. Tojo weerã Moisére ne põtëoticãrã niwã. ¹² Õ'acũta faraõrê Moisére, Aarõrê yu'rũnu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ Moisére ní'caronojõta Moisé, Aarõ na ucũsere ne yu'titicu niwĩ.

Õ'acũ yũsũase aco peri bu'a'que peri paca me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹³ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Ñamiacã ñamicure wã'cã, faraõrê a'tiro nigũ wa'aya: “Õ'acũ, hebreo masã wiogu, a'tiro niami: ‘Yarã masãrê yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ¹⁴ Ni'cãrõacãma mu'urê, mu'u docacjãrã wiorãrê, mu'u yarã masãrê uputu waro bu'iri da'reguti. Te me'rã mu'u masĩgũsa'a ne apĩ a'ti di'tapure yu'u weronojõ nigũ marĩmi. ¹⁵ Yu'u tutuasere ï'ogũ, ni'cãti me'rãta mu'urê, mu'u yarã masãrê bu'iri da're, wẽjẽpe'otojabopã. A'ti di'tapu nimi'cãrã bajudutipe'tiatojabopã. ¹⁶ Mu'urê yu'u tutuasere ï'ato nigũ, wẽjẽtiwu. Tojo nicã masã nipe'tise di'tacjãrã yu'ure masĩato nigũ, tojo weewu. ¹⁷ Tojo weemicã, mu'u pe'e yarã masãrê cã'mota'agu, ne du'uo'owe'e. ¹⁸ Mu'urê a'tiro weeguti. Ñamiacã a'ti orata yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burucã weeguti. Ne ni'cãti Egipcopure tojo wa'ati'quere wa'acã weeguti. ¹⁹ Tojo weegu mu'u yarã wa'icurãrê mejẽcã wa'ari nigũ, añurõ nurõña. Tojo nicã, nipe'tise mu'u cãpũpu cuosere nurõpe'oya. Te yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burupejaro, masãrê, wa'icurãrê wi'i po'peapu nitirãrê wẽjẽpe'orosa'a,” nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁰ Ni'cãrãrã faraõ docacjãrã wiorã tere tu'oyurã, uicãrã niwã. Tojo weerã narẽ da'rawã'ñaco'terãrê, wa'icurãrê wi'i po'peapu cũucãrã niwã.

²¹ ãpẽrã pe'e tere wiopesase me'rã tu'oticãrã niwã. Tojo weerã narẽ da'rawã'ñaco'terãrê, wa'icurãrê cãpũpu cũucãrã niwã.

²² Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Mu'u ya omocãrê u'muarõpu sĩomorõña. Mu'u tojo weecã, nipe'tiro Egipcopure yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burũrosa'a. Te peri masãrê, wa'icurãrê, yucupagure, cãpũpu ote'quere nipe'tiro Egipcopure nisere burupejarosa'a, nicu niwĩ.

²³ Moisé cũ ya omocãrê u'muarõpu sĩomorõcu niwĩ. Cũ tojo weecã, Õ'acũ bupo paase, ya'base o'ócũ niwĩ. Tojo nicã yũsũase aco peri bu'a'que peri paca di'tapure burucã weecu niwĩ. Nipe'tiro Egipcopure te peri buru, tuuse'sanu'cãcaro niwũ. ²⁴ Bupo ya'ba, yũsũase aco peri bu'a'que peri paca ne tojanu'cãrõ marĩrõ burũnu'cũcaro niwũ. Egipcopure ne ni'cãti tocã'rõ tutuaro buruticaro niwũ. ²⁵ Te peri paca nipe'tiro Egipcopure topu nisere mutõdijocã'caro niwũ. Masãrê, wa'icurãrê, yucupagure, otesere tojo weecaro niwũ. Tojo nicã, topu nise nipe'tise yucupagure doquewi'redijocã'caro niwũ. ²⁶ Tojo wa'amicã, Gosén di'ta pe'ema Israe curuacjãrã tirore ne ni'cã pe buruticaro niwũ.

²⁷ Tojo wa'acã ï'agũ, faraõ Moisére, Aarõrê pijidutio'ocu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u ña'arõ weepã. Yu'uta bu'iriti'i. Tojo nicã yu'umasã quẽ'rã bu'iritima. Õ'acũ pũrĩcã bu'iri moomi. ²⁸ Uputu waro bupo paase, yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burũsere tu'oña'toja'a. Põtëotisa'a. Tojo weegu musãrê du'uwĩrõgũti majã. Musã Õ'acũrê ãsã ye cjasere sãrĩbosaya. Yu'u musãrê du'uo'oguti, nicu niwĩ faraõ.

²⁹ Moisé cãrê yu'ticu niwĩ:

—Maata a'ti macãpũre wijagu, Õ'acũrẽ sãrĩ ñubuegu, ya omocãrẽ sïomorõgũti. Tojo weecã, aco bu'a'que peri paca burunemosome. Bupo paanemosome. Te me'rã nipe'tiro a'ti nucũcã “Õ'acũ ye ni'i” nisere masĩrãsa'a. ³⁰ Yũ'u pe'e mu'u weesetisere añurõ masĩ'i. Mu'u, tojo nicã mu'u docacjãrã wiorã, Õ'acũ yũ'u wiogũre ne wiopesase me'rã tu'oña'we'e, nicu niwĩ Moisé.

³¹ Cebada pupiropũ weecaro nimiwũ. Lino pe'e o'oro weecaro nimiwũ. Tojo weero na ote'quere añurõ doquemutõcã'caro niwũ. ³² Trigo, centenoa pũricã be'ropũ pupisa'a. Tojo weero tea mejẽcã wa'aticaro niwũ.

³³ Moisé faraõ tiropũ ní'cu ti macãpũ wijagu, cũ ye omocãrĩrẽ sïomorõ, Õ'acũrẽ sãrĩcu niwĩ. Cũ tojo weeri curata maata aco bu'a'que peri paca burũdu'ucaro niwũ. Tojo nicã acoro pejadu'ucaro niwũ. Bupo quẽ'rã paadu'ucu niwĩ. ³⁴ Tojo wa'acã ï'amigũ, faraõ Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cãcu niwĩ. Cũ docacjãrã wiorã quẽ'rã mejãrõta yũ'rũnu'cãrã niwã. ³⁵ Õ'acũ Moisé me'rã todũporopũ ní'caronojõta faraõ Israe curuacjãrãrẽ ne du'uo'oticu niwĩ.

10

Õ'acũ mu'mũrĩwi'ia me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ me'rã ucũgũ wa'aya. Yũ'uta cãrẽ, tojo nicã cũ docacjãrã wiorãrẽ mu'urẽ yũ'rũnu'cãcã weepũ. Narẽ yũ'u tutuase, ï'a ucũasenojõrẽ weeĩ'ogũti ní'gũ, tojo weepũ. ² Tojo nicã, mu'u põ'rãrẽ, mu'u pãrãmerãrẽ yũ'u Egiptocjãrãrẽ bu'iri da're'quere, ï'a ucũase weeĩ'o'quere wereturiato ní'gũ, tojo weepũ. Tojo weerã “Yũ'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i” nisere masĩrãsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

³ Cũ tojo níca be'ro Moisé, Aarõ faraõ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã:

—Õ'acũ, hebreo masã wiogu mu'urẽ a'tiro nidutiami: “Yũ'u weesere ï'amigũ, yũ'u dutiro ne weewe'e. Yarã masãrẽ yũ'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ⁴ Mu'u du'uo'oticãma, ñamiacãta mu'mũrĩwi'ia a'ti di'tare a'ticã weegũti. ⁵ Tojo weerã mu'mũrĩwi'ia pãjãrã niyucã, di'ta ne bajusome. Aco bu'a'que peri paca burũ, doquewẽjẽ du'a'quere ba'arãsama. Tojo nicã cãpũpũ yucũpagũ nise pũrĩrẽ ba'ape'ocã'rãsama. ⁶ Mu'u ya wi'ire, mu'u docacjãrã wiorã ye wi'serire, nipe'tirã Egiptocjãrã ye wi'serire mu'mua wa'arãsama. Mu'u ñecũsumũa, mu'u pacũsumũa na ninũ'cãcaterore ï'ati'quere, téé ni'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ musã ï'ati'quere ï'arãsa'a”, nicu niwĩ.

Tojo nitojagũta, Moisé majãminũ'cã, faraõ ya wi'ire wijaa wa'acu niwĩ.

⁷ Tere tu'orã, faraõ docacjãrã wiorã cãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro nicãpũ marĩrẽ ã'rĩ ña'arõ weedu'ugũsari? Õ'acũ na wiogũre e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uo'ocã'ña. Cũ marĩ ya di'tare dojorẽpe'otojami. ¿Mu'u tere ï'aweti? nicãrã niwã.

⁸ Faraõ Moisére, Aarõrẽ pijiduticu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ, musã wiogũre e'catipeorã wa'aya. Wereya. ¿Noa wa'arãsari musã me'rã?

⁹ Moisé yũ'ticu niwĩ:

—Ësãpũma Õ'acũ ya bosenuũmu pajiri bosenuũmu nirõ wee'e. Tojo weerã wĩ'marã, ma'mapjia, bucurã ùsã me'rã wa'arãsama. Tojo nicã ùsã yarã ovejare, wecuare miarãsa'a.

¹⁰ Faraõ cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Yũ'ure mʉsã nʉmosãnumia, wĩ'marã me'rã du'uo'ogʉsami, ni wãcũmisa'a. Yũ'u narẽ ne du'uo'osome. Yũ'u ï'acã pe'ema, mʉsã ña'arõ wãcũsere masĩno'o. ¹¹ Niwe'e. Mʉsã ʉaro weesome. Diacjũta Õ'acũrẽ e'catipeosĩ'rĩrã, ʉmʉa dia'cũ wa'aya, nicʉ niwĩ faraõ.

Tojo nitoja, faraõ Moisére, Aarõrẽ cã tiro nirãrẽ cõ'awĩrõdutiçʉ niwĩ.

¹² Be'ro Õ'acũ Moisére nicʉ niwĩ:

—Mʉ'mʉrĩwi'ia bajuato nígũ, Egipto di'tare mʉ'u omocãrẽ s̃oo, wẽjẽtuoya. Mʉ'u tojo weecã, nipe'tiropʉ se'sa wa'arãsama. Nipe'tise yʉʉase aco peri bʉ'a'que peri paca bʉrʉ, doquewẽjẽ dʉ'a'quere ba'ape'ocã'rãsama, nicʉ niwĩ.

¹³ Moisé Egiptopʉre cã tuacjare s̃oo, wẽjẽtuocʉ niwĩ. Õ'acũ ʉmʉco, ñami wĩ'rõrõ mujĩpũ mʉjãtiro pe'e me'rã wẽeona'ia, wẽeobo'reacã weecʉ niwĩ. Ape nʉmʉ bo'reacã wĩ'rõrõ wẽeose me'rãta mʉ'mʉrĩwi'ia a'ticãrã niwã. ¹⁴ Na ti di'tare nipe'tiropʉ tuuse'sanʉ'cã wa'acãrã niwã. Todʉporopʉ ne ni'cãti ticurã pãjãrã mʉ'mʉrĩwi'ia marĩcãrã niwã. Be'ropʉ quẽ'rãrẽ ï'ano'ña marĩrãsama majã. ¹⁵ Pãjãrã niyucã, di'ta ne bajuticaro niwũ. Cãpũpʉ na ote'que dʉca, tojo nicã yucudʉca aco bʉ'a'que peri bʉrʉ, doquewẽjẽ dʉ'a'quere nipe'tiro Egiptopʉre ba'ape'ocã'cãrã niwã.

¹⁶ Tojo wa'acã ï'agũ, faraõ sojaro me'rã Moisére, Aarõrẽ pijidutitjãgũ, a'tiro nicʉ niwĩ:

—Õ'acũ mʉsã wiogʉre, tojo nicã mʉsãrẽ ña'arõ weeasʉ. ¹⁷ Ni'cãrõacã waroma yũ'u ña'arõ wee'quere acobojoya. Õ'acũrẽ yũ'ure s̃erĩbosaya ã'rã mʉ'mʉrĩwi'ia ña'arõ weerãrẽ cõ'abosacã, nicʉ niwĩ faraõ.

¹⁸ Moisé ti wi'ipʉ ní'cʉ wijaa, faraõ s̃erĩduti'caronojõ Õ'acũrẽ s̃erĩbosacʉ niwĩ. ¹⁹ Tojo weegʉ Õ'acũ wĩ'rõ mujĩpũ mʉjãtiro pe'e a'ti'quere mujĩpũ sãjãrõ pe'e dʉcayucʉ niwĩ. Te wĩ'rõ tutuaro me'rã mʉ'mʉrĩwi'iare Maa Sõ'arĩ maapʉ wẽequeñocã weecʉ niwĩ. Tojo weecã, Egiptopʉre ne mʉ'mʉrĩwi'ia dʉ'saticãrã niwã. ²⁰ Õ'acũ pe'e faraõrẽ Moisére yũ'rʉnʉ'cãcã weecʉ niwĩ. Tojo weegʉ faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticʉ niwĩ.

Õ'acũ na'itĩ'ase me'rã bu'iri da're'que ni'i

²¹ Õ'acũ mʉ'mʉrĩwi'ia me'rã bu'iri da'rẽca be'ro Õ'acũ Moisére nicʉ niwĩ:

—Nipe'tiro Egiptopʉre na'itĩ'ato nígũ, ʉ'mʉarõ pe'e mʉ'u ya omocãrẽ s̃iomorõña. ʉpʉtʉ na'itĩ'arõ waro wa'ato, nicʉ niwĩ.

²² Moisé cũ ya omocãrẽ s̃iomorõca be'ro, i'tia nʉmʉ Egiptopʉre ʉpʉtʉ na'itĩ'acaro niwũ. ²³ Tojo wa'ari curare ne ni'cũ Egiptopʉ nirã a'merĩ ï'ati, ne aperopʉ wa'amasĩticãrã niwã. Tojo wa'amicã, Israe curuacjãrã ye wi'seri pe'ea bo'reyu nicaro niwũ.

²⁴ Tojo weegʉ faraõ Moisére pijiduti, a'tiro nicʉ niwĩ:

—Õ'acũ mʉsã wiogʉre e'catipeorã wa'aya. Mʉsã nʉmosãnumiarẽ, mʉsã põ'rãrẽ miaña. Mʉsã yarã oveja, wecʉa pe'ema a'to cũuña, nicʉ niwĩ.

²⁵ Moisé pe'e a'tiro yũ'ticʉ niwĩ:

—Niwe'e. ʉsã yarã wa'icurãrẽ du'uo'oya. Náta Õ'acũ ʉsã wiogʉre e'catipeorã wẽjẽ, ʉjũamorõpeoajã nima. ²⁶ Tojo weerã ʉsã yarã wa'icurãrẽ miape'ocã'rãsa'a. Ne ni'cũrẽ cũusĩ'rĩtisa'a. ʉsã Õ'acũrẽ ʉjũamorõpeoajãrẽ beserãtirã ʉarãsa'a. Topʉ ejarã, ʉsã Õ'acũrẽ ʉjũamorõpeoajãrẽ ñamarãnojõrẽ ʉarã ʉabosa'a, masĩtisa'a, nicʉ niwĩ.

²⁷ Õ'acũ pe'e faraõrẽ cûrẽ yu'rũnu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ. ²⁸ Apeyema faraõ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Wa'aya a'tore. Ne apaturi yu'u tiro a'titicã'ña. Apaturi yu'u tiro a'tigu, boa wa'agusa'a.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé faraõrẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurõ wéégũ, tojo ni'i. Apaturi mũ'urẽ ã'anemosome, nicu niwĩ Moisé.

11

Õ'acũ masã ma'misũmũa wẽrĩse me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Ni'cãti faraõrẽ, tojo nicã Egiptocjãrã masãrẽ bu'iri da'retuogutigu wee'e majã. A'te be'ro faraõ musãrẽ du'uo'ogusami, du'uo'ogu pe'e. Mejõ nipe'tise musã ye me'rã cõ'awĩrõbutiagusami. ² Ni'cãrõacãrẽ Israe curuacjãrã mũmarẽ, numiarẽ Egiptocjãrã na pu'to nirãrẽ uru, plata me'rã weequere sãrĩdutiya, nicu niwĩ.

³ Õ'acũ Egiptocjãrãrẽ Israe curuacjãrãrẽ ã'a, e'caticã weecu niwĩ. Apeyema tja faraõ docacjãrã wiorã, tojo nicã ti di'tacjãrã Moisére wiopesase me'rã ã'acãrã niwã.

⁴ Moisé faraõrẽ nicu niwĩ:

—A'tiro niami Õ'acũ: “Ñami deco nicã nipe'tiro Egiptopũre sijagusa'a.

⁵ Yu'u to sijari curare nipe'tirã Egiptocjãrã põ'rã masã ma'misũmũa faraõ macũ cûrẽ wiogu sãjãducayuacu me'rã, téé cûrẽ da'raco'tego trigo ãrũagõ macũ, tojo nicã wa'icũrã bajuamũ'tã'cãrã wẽrĩrãsama. ⁶ Tojo wa'acã, nipe'tiro Egiptopũre caricũ utirãsama. Todũporopũ ne ni'cãti tocã'rõ utitiwã. Be'ropũ quẽ'rãrẽ ne apaturi tocã'rõ utisome majã”, niami. ⁷ Israe curuacjãrã wa'tero pe'ema ne ni'cũ masũrẽ, ne ni'cũ wa'icũre diayi tu'tisome. Tojo weese me'rã musã Õ'acũ Egiptocjãrãrẽ, Israe curuacjãrãrẽ dũcawaasere masĩrãsa'a. ⁸ Be'ro nipe'tirã mũ'u doca wiorã nirã yu'u tiro a'ti, ejaque'atjãrã, “Wa'agusa'a nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã”, nirãsama. Na yu'ũre tojo niticãma, yu'u wa'asome, nicu niwĩ Moisé.

Tojo nitoja, Moisé uase me'rã faraõ ya wi'ire wijaa wa'acu niwĩ. ⁹ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ musã sãrĩsere yu'tisome. Cũ o'óticãma, yu'u tutuasere weẽ'onemono'rõsa'a Egipto di'tapũre, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Moisé, Aarõ me'rã Õ'acũ ni'caronojõta faraõrẽ peje weẽ'onemocãrã niwã. Õ'acũ pe'e faraõrẽ narẽ yu'rũnu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ.

12

Israe curuacjãrã Egiptopũre na wija'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ Egiptopũ nirãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

² “A'ti mujĩpũ musãrẽ mejõ nirĩ mujĩpũ mejõta nirõsa'a. A'ti cã'marẽ ne ninũ'cãrĩ mujĩpũ nirõsa'a. ³ Nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: ‘A'ti mujĩpũ diez nirĩ nũmũ nicã, ni'cã wi'icjãrã ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ o cabracãrẽ ñe'e cũoyuya. ⁴ Ni'cã wi'icjãrã pejetirã nicã “Cũ wa'icũre ba'ape'otibosa'a” nĩrã, a'tiro weerãsa'a. Musã ya wi'i pu'to nirĩ wi'icjãrãrẽ pijio, sũ'ori ba'arãsa'a. Musã ba'aro ejatuario “Ticũrã masã nima” ni, eti ba'arãsa'a. ⁵ Cũ wa'icũ ni'cã cũ'ma cũogu, mũmũ ne duti moogũ, cãmi marĩgũ niato. Cũ oveja wĩ'magũ o cabracã niato. ⁶ Cũ

wa'icure ñe'e, cuoyuya. Téé a'ti mujĩpũ catorce nirĩ numũpu cuoturãsa'a. Musã nipe'tirã Israe curuacjãrã, ni'cã wi'icjãrã ñamica'a na'ique'ari cura wa'icure wějẽrãsa'a. ⁷ Be'ro te díre mii, musã wa'icure ba'ari wi'i sope sumutorire wa'rerãsa'a. ⁸ Ñamipũ te pecame'epũ pũo'que di'ire, tá sũese me'rã morẽ'quere ba'arãsa'a. Tojo nicã pã bucuase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. ⁹ Ne cã'rõ catise di'ire, ne do'a'que di'ire ba'aticã'ña. Wa'icũ cã dupoa, cã du'pocãrĩ, cã u'tamisĩ nipe'tise me'rã pecame'epũ pũono'ato. ¹⁰ Tere ape numũpu ba'arãti nirã, ne du'aticã'ña. Du'sacãma, mejõ ẽjũape'ocã'ña. ¹¹ Su'ti, sapatu sãña, musã tuacjũre cuo, sojaro me'rã ba'arãsa'a. Yu'u Õ'acũ Egiptopũre yũ'ruasere wãcũrĩ numũ ni'i. ¹² Ti ñamita yũ'u nipe'tiro Egiptopũre yũ'ruagusa'a. Tojo yũ'ruagu, nipe'tirã Egiptocjãrã masã ma'misumũarẽ wějẽgũsa'a. Tojo nicã na yarã ecarã umũa bajuamu'tã'cãrãrẽ wějẽgũsa'a. Nipe'tirã Egiptocjãrã ẽjõpeorãnojõrẽ bu'iri da'regũti. Yu'u Õ'acũ, musã wiogu weretojapũ.

¹³ " 'Musã dí wa're'que wi'serire i'agũ, "Israe curuacjãrã te wi'seripũ nima", ni masĩgũsa'a. Tojo weegũ Egiptocjãrãrẽ wějẽgũ, te díre i'agũ, diacjũ yũ'rua wa'agusa'a. Ne ni'cũ musã wẽrĩsome. ¹⁴ A'ti numũrẽ musã wãcũsiruturãsa'a. Tere wãcũrã, ni'cã bosenumũ yũ'u Õ'acũrẽ weeporãsa'a. Musã ti bosenumũrẽ weeporã, tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Cũ'marĩnucũ musã, musã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenumũrẽ weenu'cũcã'rãsama. A'te dutisere musãrẽ cũu'u. ¹⁵ Siete numũrĩ pã bucuase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. Bosenumũ nu'cãrĩ numũ me'rã musã ye wi'seripũre pã bucuacã weesere ne cuoticã'ña. No'o te siete numũrĩrẽ pã bucuase me'rã morẽ'quere ba'arãnojõ Israe curuacjãrã me'rã nimi'cãrã cõ'awĩrõno'rãsama. ¹⁶ Bosenumũ nu'cãrĩ numũ musã nerẽ, yũ'ure e'catipeori numũ nirõsa'a. Yapatiri numũ quẽ'rãrẽ nerẽ, yũ'ure e'catipeori numũ nirõsa'a. Te numũrĩrẽ ne da'raticã'ña. Ba'ase dia'cũrẽ do'acã, añurõsa'a. ¹⁷ Pã bucuase me'rã morẽti'quere ba'ari bosenumũrẽta musãrẽ nipe'tirã Egiptopũ ni'cãrãrẽ miiwijagusa'a. Tojo weerã musã ti numũrẽ bosenumũ weeporãsa'a. Cũ'marĩnucũ musã, musã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenumũrẽ tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Musãrẽ te dutisere cũu'u. ¹⁸ Nimũ'tãrĩ mujĩpũ pã bucuase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. Catorce nirĩ numũ ñamica'a me'rã ba'anũ'cã, téé veintiuno nirĩ numũ ti mujĩpũrẽta ñamica'apũ ba'aturãsa'a. ¹⁹ Musã ye wi'seripũre siete numũrĩ ne pã bucuase me'rã morẽ'que marĩato. No'o ni'cũ pã bucuase me'rã morẽ'quere ba'agunõjõ, Israe curuacjũ waro, o ape macãcũ Israe curuacjãrã me'rã nisetigunõjõ quẽ'rã cõ'awĩrõno'gũsami. ²⁰ Tere wãcũrã, musã pã bucuase me'rã morẽ'quere ba'aticã'ña. Musã no'o nirõ ti bosenumũ nicã, pã bucuase me'rã morẽ'que marĩõ ba'aya' ", ni werecu niwĩ Õ'acũ.

²¹ Be'ro Moisé nipe'tirã Israe curuacjãrã wiorãrẽ pijidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ: "Wa'aya. Wa'a, oveja wĩ'magũrẽ o cabracãrẽ ñe'e, musã ya wi'icjãrãrẽ ecarãtirã miitia. Miiti, Õ'acũ Egiptopũre yũ'ruari numũrẽ ba'acjũre wějẽña. ²² Díre ni'cã pajopũ cũu'ña. Be'ro hisopo wãmetiri siti cja dupũ mii, te díre yosoya. Be'ro sope nipe'tiro sumutorire wa'reya. Bo'reati duporo ne ni'cũ musã ye wi'seripũ ni'cãrã wijaaticã'ña. Toputa tojacã'ña. ²³ Õ'acũ Egiptocjãrã masã ma'misumũarẽ wějẽgũ wa'agu, wi'serire yũ'ruagu, sope sumutorire dí wa're'quere i'agũ, ti wi'ire diacjũ yũ'ruagusami. Tojo weegũ Õ'acũ cãrẽ wereco'tegũ masãrẽ wějẽgũrẽ musã ye wi'serire sãjãcã cã'mota'agusami. ²⁴ A'te dutise cũu'quere musã, musã

pārāmerā nituriarā wiopesase me'rā c̄onu'cūrāsa'a. Mūsā be'rocjārā quē'rārē a'te dutise ninu'cūcārōsa'a. ²⁵ Ō'acū cū nī'caronojōta cū mūsārē 'O'oguti' nīca di'tapure sājāca be'ro a'ti bosenuṁmure weenu'cūrāsa'a. ²⁶ Mūsā pō'rā mūsārē '¿A'ti bosenuṁm de'ro nisī'rīrō weeti?' ni sērītiña'cā, ²⁷ mūsā a'tiro yu'tiya: 'Ō'acūrē ējōpeorā, ā'rīnojō ovejare a'ti bosenuṁnojojōrē wējēno'o. Ō'acū Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēcaterore cū Israe curuacjārā ye wi'seri pe'ere diacjū yu'rūacu niwī. A'tiro wéégū, marī acawererā Israe curuacjārārē yu'rūocu niwī', ni wereya", nicu niwī Moisé.

Tere tu'orā, Israe curuacjārā Ō'acūrē e'catipeorā, paamu'rīque'acārā niwā. ²⁸ Be'ro nipe'tise Ō'acū Moisére, Aarōrē weeduti'caronojōta weecārā niwā.

Egiptocjārā masā ma'misumua na wērī'que ni'i

²⁹ Nami deco nicā, Ō'acū nipe'tirā Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēcū niwī. Faraō ti di'ta wiogu macū masā ma'mi me'rā wējēnu'cā, téé bu'iri da'reri wi'ipū dujirā pō'rā masā ma'misumuarē wējētūocu niwī. Tojo nicā wa'icūrā bajuamū'tā'cārārē wējēcū niwī. ³⁰ Tojo wa'acā, faraō, tojo nicā nipe'tirā cū docacjārā wiorā, nipe'tirā Egiptocjārā ti ñamirē wā'cāpe'tia wa'acārā niwā. Nipe'tiro Egiptopure bujawetirā uti, caricūcārā niwā. Ne ni'cā wi'i masā ma'mi wērītiri wi'i du'saticaro niwū. ³¹ Ti ñamita faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—A'tore yarā masā me'rā ninemoticā'ña. Wijaya. Mūsā, nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā wa'aya. Mūsā nī'caronojōta mūsā wiogu Ō'acūrē e'catipeorā wa'aya. ³² Mūsā ūa'caronojōta mūsā yarā ovejare, wecuare miaña. Yu'ure Ō'acūrē sērībosapa, nicu niwī.

³³ Egiptocjārā Israe curuacjārārē na ya di'tare sojaro me'rā wa'aduticārā niwā. "Na maata wijaticāma, ūsā quē'rā wērīpe'tia wa'abosa'a", ni wācūcārā niwā. ³⁴ Tojo weerā Israe curuacjārā na pā weeatjere, bucuase marīrō miacārā niwā. Te morēse co'ripū na ye su'ti caseri me'rā oma weetjārā wuacārā niwā. ³⁵ Tojo nicā Moisé cū duti'caronojōta Egiptocjārārē uru me'rā wee'quere, plata me'rā wee'quere, tojo nicā su'tire sērīcārā niwā. ³⁶ Ō'acū Egiptocjārārē apeyenojō tu'saro me'rā Israe curuacjārārē o'ocā weecu niwī. A'tiro weerā Egiptocjārārē na c̄omi'que wapatisenojōrē miape'ocārā niwā.

Israe curuacjārā na Egiptore wija'que ni'i

³⁷ Israe curuacjārā Ramsés wāmetiri macāpū nī'cārā wija, Sucot wāmetiropū wa'acārā niwā. Ūmua seiscientos mil wa'tero du'pocā me'rā wa'acārā niwā. Numia, wī'marā ba'paqueoya marīrō nicārā niwā. ³⁸ Na me'rā pājārā Israe curuacjārā nitirā, tojo nicā pājārā oveja, wecuwa wa'acārā niwā. ³⁹ Egiptocjārā Israe curuacjārārē sojaro me'rā wa'aduticārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā na ba'atjere apoyuticārā niwā. Na pā weeatje bucuase marīrō na Egiptopū miiti'que me'rā opa caseri wee, pū'oba'acārā niwā.*

⁴⁰ Na Israe curuacjārā cuatrocientos treinta cū'marī Egiptopure nicārā niwā. ⁴¹ Ticuse cū'marī wa'ari numūrēta Egiptopure Ō'acū yarā masā doce curari nirā wijape'ticārā niwā. ⁴² Ti ñamirē Ō'acū narē añurō ī'anurū co'tecu niwī. Egiptopū nirārē miiwijaguti nīgū, tojo weecu niwī. Tojo

* **12:39** 12.39 Opa caseri wee, pū'o, ājūperā weronojō weeba'acārā niwā.

weerã cǔ'marĩnucǔ Israe curuacjãrã Õ'acǔ ti ñamirẽ narẽ co'te'quere wãcũrã, cãrĩtibo'reasama.

13

O'mecurua, pecame'e ǔjǔrĩ pǔ'rã me'rã Õ'acǔ ma'arẽ ĩ'o'que ni'i

¹⁷ Faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõcaterore Õ'acǔ narẽ filisteo masã nirĩ di'ta yu'rutẽrĩrĩ ma'apũ miaticũ niwĩ. Ti ma'a diacjũca ma'a nimicã, a'tiro wãcũcũ niwĩ: “Filisteo masã na me'rã a'mewẽjẽsĩ'ricã, na uirã, a'mewẽjẽrõnojõ o'orã, Egiptopũ dajatojabosama”, nicũ niwĩ. ¹⁸ Tojo weegũ Maa Sõ'arĩ maapũ wa'adutigũ, masã marĩrõ, yucũ marĩrõ nirĩ ma'a pe'e be'toawã'cãcã weecũ niwĩ. Israe curuacjãrã Egipto di'tare wijarã, surara a'mewẽjẽrã wa'arã weronojõ wijawã'cãcãrã niwã.

¹⁹ Moisé cǔ José mijĩ ye õ'arĩ mejãrẽ miacũ niwĩ. Todũporopũ José Israe curuacjãrãrẽ tojo weeduticũ niwĩ. Titare José narẽ nicũ niwĩ:

“Õ'acǔ mǔsãrẽ diacjũta weetamugũ a'tigusami. Te tojo wa'acã, ye õ'arĩ mejãrẽ mǔsã miaña. Õ'acǔ wãme me'rã ‘Tojota weerãti’, niña”, nicũ niwĩ.

²⁰ Israe curuacjãrã Sucore wija, téé Etam wãmetiro masã marĩrõ, yucũ marĩrõ sumutopũ tojaque'acãrã niwã. ²¹ Õ'acǔ na dũporo wa'ayucũ niwĩ. ǔmũcjure o'mepõ'rã me'rã narẽ ma'a sũ'ori ĩ'ogũ, ba'paticũ niwĩ. Ñami pe'ere ni'cã pecame'e ǔjǔrĩ pǔ'rã me'rã, narẽ sĩ'oo, ba'paticũ niwĩ. Cũ tojo weecã, ñami, ǔmũco wa'amũjãcãrã niwã. ²² O'mepõ'rã pe'e ǔmũcore na dũporo ǔ'mũtãcaro niwũ. Ñami pe'ema pecame'e ǔjǔrĩ pǔ'rã ǔ'mũtãcaro niwũ. Tojo dia'cũ wa'anu'cũcã'caro niwũ.

14

Israe curuacjãrã Maa Sõ'arĩ maajore pẽ'a'que ni'i

¹ Israe curuacjãrã Etãpũ nirĩ cura Õ'acǔ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

² “Israe curuacjãrãrẽ majãmitojatidutiya. Narẽ Pi-hahiro wãmetiri macã põtẽorõ, Baal-zefón pũ'topũ tojaque'adutiya. To Migdol, Maa Sõ'arĩ maa wa'tero toja'a. Na topũ maa sumutopũ na ye wi'seriacãrẽ bũa, tojaque'ato. ³ Na tojo weecã, faraõ a'tiro wãcũgũsami: ‘Ã'rã Israe curuacjãrã no'o apero wa'amasĩtima. Na masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ wisinu'cũbajaque'atima’, nigũsami. ⁴ Faraõrẽ yu'ũre yu'rũnũ'cãcã weegũti. Tojo weegũ Israe curuacjãrãrẽ ñe'esĩ'rigũ, sirutugũsami. Cũ tojo weecã, yu'ũ pe'e cũrẽ, cũ yarã surarare docaque'acã weegũ, yu'ũ tutuasere ĩ'ogũti. Nipe'tirã Egiptocjãrã tojo wa'acã ĩ'arã, ‘Yu'ũ wiogũ ni'i’ nisere masĩrãsama”, nicũ niwĩ Õ'acǔ. Israe curuacjãrã cũ tojo duti'caronojõta weecãrã niwã.

⁵ Egiptocjũ wiogũ na du'tiwija'que quetire tũ'ogu, cũ, cũ docacjãrã wiorã me'rã na wãcũ'quere mejẽcã dũcayu, a'tiro nicãrã niwã: “¿Marĩ de'ro weerã Israe curuacjãrãrẽ du'uo'omiapari? Na marĩrẽ da'raco'terã nimiamã”, nicãrã niwã. ⁶ Maata faraõ cũ a'mewẽjẽse cabayua wejesepawũ tũrũsepawũre apoduticũ niwĩ. Cũ yarã surara pãjãrã me'rã Israe curuacjãrãrẽ sirutucũ niwĩ. ⁷ To wa'agu, seiscientopawũ, tũrũse añusepawũre miacũ niwĩ. Tojo nicã, nipe'tise Egipto cjase surara yepawũre miacũ niwĩ. Tepawũnucũ ni'cũ surara wiogũ wa'acu niwĩ. ⁸ Õ'acǔ faraõrẽ cũrẽ yu'rũnũ'cãcã weecũ niwĩ. Tojo weegũ faraõ Israe curuacjãrãrẽ sirutucũ niwĩ. Na pe'e wijarãpũta uiro marĩrõ wijatojacãrã niwã.

⁹ Egiptocjārā yarā surara du'pocā me'rā wa'arā, cabayua pesarā me'rā, na ye a'mewējēsepawu me'rā Israe curuacjārārē siruturā wa'acārā niwā. Narē Maa Sō'arī maa sumutopu tojaque'arārē ēmujácārā niwā. To Pi-hahiroto pu'topu Baal-zefón pōtēorōpu tojacārā niwā.

¹⁰ Israe curuacjārā faraō, tojo nicā Egiptocjārā na pu'to a'ticā ī'arā, ucucārā niwā. Tojo weerā Ō'acūrē weetamuse uputu sērīcārā niwā.

¹¹ Moisére a'tiro nicārā niwā:

—¿Egiptopure masā wērīcā yaase peri marīrī? ¿Ūsārē topu ní'cārārē a'to masā marīrō, yucu marīrōpu wērīdutigu miitiri? ¿De'ro weecju Egiptopu ní'cārārē a'topu miitiri? ¹² Ūsā Egiptopu nīrā quē'rā mu'urē a'tereta ucūmiwū: “Ūsārē cariboticā'ña. Ūsā Egiptocjārārē da'rawā'ñaco'tecā, tojo ī'acā'ña,” nimiwū. Ni'cārōacāma masā marīrō, yucu marīrōpu ūsā wērīcā ña'a ni'i. Narē da'raco'terā ninu'cūcā nemorō añubopā, nicārā niwā.

¹³ Na tojo nicā, Moisé narē yu'ticu niwī:

—Musā uiticā'ña. Totā tojaque'aya. Ō'acū ni'cācā musārē yu'ruoatjere ī'arāsa'a. Egiptocjārā musā ni'cācā ī'arārē ne apaturi ī'anemosome.

¹⁴ Ō'acū cū basu musārē a'mewējēbosagusami. Tojo weerā ne wācūque'titicā'ña, nicu niwī.

¹⁵ Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure weetamuse sērīgū caricūti? Israe curuacjārārē pijio, wa'adutiya. ¹⁶ Mu'u tuacjare maajopure sīoña. Mu'u tojo weecā, maa deco me'rā ducawatirosa'a. Israe curuacjārā aco marī, bopori ma'apu pē'arāsama. ¹⁷ Yu'u pe'e Egiptocjārārē musārē ña'arō wācūcā weeguti. Tojo weerā musārē wējēsī'rīrā siruturāsama. Na tojo weecā, faraōrē, cū yarā surarare, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē yu'u tutuayuruasere ī'ogūsa'a. ¹⁸ Yu'u faraōrē, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē docaque'acā wéeca be'ro Egiptocjārā yu'ure “Diacjūta Ō'acū wiogu nimi”, ni masīrāsama, nicu niwī Ō'acū.

¹⁹ Cū tojo ni ucūrī curata Ō'acū cū basuta nimigū, cārē wereco'tegu weronojō upusājānucā* na siro pe'e sirutunucācu niwī. Tojo nicā o'mepō'rā na duporo u'mutāmi'caro quē'rā na siro pe'e tja sirutunucācaro niwū. ²⁰ Tojo wee ti pō'rā Egiptocjārā surara, Israe curuacjārā decore ejanucācaro niwū. Ņamipū ti o'mepō'rā Egiptocjārārē na'iatī'acā weecaro niwū. Israe curuacjārā pe'ema bo'reyucaro niwū. Tojo weerā Egiptocjārā ti ñamirē Israe curuacjārārē ne ēmuticārā niwā.

²¹ Moisé cū ya omocārē maajopure sīonu'cūcu niwī. Cū tojo weeri cura Ō'acū mujīpū mujātiro pe'e cjase wī'rōrē uputu wēetuucā weecu niwī. Te wī'rō nipe'tiro ti ñamirē wēetuubo'reacaro niwū. Tojo weero ti maajore puaperi ducawaticaro niwū. A'tiro wee Ō'acū ti maajore bopori ma'a wa'acā weecu niwī. ²² Di'ta boposājārōpu Israe curuacjārā pē'acārā niwā. Topure pu'a ta'tiajo aco ducawaano'caro niwū. Bu'i pe'e ape tu'rūjo, siro pe'e ape tu'rūjo nicaro niwū.

²³ Faraō yarā surara, cū ye tūrūsepawu me'rā Israe curuacjārā be'ro ti maajo decopu narē sirututucārā niwā. ²⁴ Bo'reati duporo Ō'acū ūjūrī pō'rā, o'mecuruapu nīgū, Egiptocjārā surarare ī'adijocu niwī. Tojo ī'adijotjagū, narē no'o uaro wa'ama'acā weecu niwī. ²⁵ Tojo nicā na ye tūrūsepawure tūrūsepa wetiwijacā weecu niwī. Tojo weerā umuñarō wa'amasīticārā niwā. Tere ī'arā, Egiptocjārā a'tiro nicārā niwā:

* 14:19 14.19 Ī'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

—¡Te'a, Israe curuacjārārē tocārōta sirutudu'urā marī! Ō'acū marīrē ĩ'atu'tigu, narē a'mewējēbosagu weemi, nicārā niwā.

²⁶ Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Mu'u ya omocārē ti maajopure sioña tja. Mu'u tojo weecā, aco ducawaanu'cōmi'que Egiptocjārā bu'ipū paamio, na ye tūrūsepawu, na surara cabayua bu'ipū ní'cārārē miope'orosa'a, nicu niwī.

²⁷ Tojo weegu Moisé cū ya omocārē ti maajo bu'ipū síocu niwī. Bo'reari cura mejārōta ti maajo ní'caronojōta tojacaro niwā. Na Egiptocjārā du'tisī'rīmirā, aco paamiono'cārā niwā. Tojo wee Ō'acū narē ti maapu miodijocu niwī. ²⁸ Tojo wa'acā, tūrūsepawu, surara cabayua pesa'cārā, nipe'tirā surara, ti maajopu Israe curuacjārārē siruturā wa'ami'cārā mirīpe'tia wa'acārā niwā. Ne ni'cū faraō yarā yu'rūwetiticārā niwā. ²⁹ Tojo wa'amicā, Israe curuacjārā pe'e ti maajore di'ta boposājārōpu pē'acārā niwā. Aco pu ta'tiajo ducawaano'caropu, ni'cārō bu'i pe'e, apero siro pe'e nirōrē pē'acārā niwā.

³⁰ Ti nūmu nicā, Ō'acū Israe curuacjārā Egiptocjārā dutise doca ní'cārārē yu'rūweticā weecu niwī. Israe curuacjārā Egiptocjārā wērī'cārā mejārārē ti maa sumutopu cūñacā ĩ'acārā niwā. ³¹ Israe curuacjārā Ō'acū cū tutuayurūase me'rā Egiptocjārārē tojo docaque'acā weecā ĩ'arā, Ō'acūrē wiopesase me'rā ĩ'a, cūrē ējōpeocārā niwā. Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'tegu quē'rārē ējōpeocārā niwā.

15

Moisé Ō'acūrē basapeo'que ni'i

¹ Ō'acū Egiptocjārārē maajopu miope'ocā ĩ'arā, Moisé, tojo nicā Israe curuacjārā a'te basasere cūrē basapeocārā niwā:

“Ō'acū añubutiaro cū waparārē docaque'acā weewī.

Cabayua pesa'cārārē pajiri maajopu doqueñojā, mirīdijacā weewī.

Tere wācūgū, cūrē basapeoguti.

² Ō'acū yu'u wiogu yu'ure tutuacā weemi.

Cūrē wācūgū, basapeo'o.

Cūta yu'ure ĩ'atu'ti'cārārē yu'ure yu'rūweticā weemi.

Cū, yu'u ējōpeogu Ō'acū nimi.

Cūrē basapeoguti.

Cū yu'u pacu ējōpeo'cu nimi.

Cūrē e'catipeoguti.

³ Ō'acū a'mewējērī masū tutuagu weronojō nimi.

Cūrē 'Mu'u wioguta ni'i', nino'o.

⁴ Ō'acū, faraō ye tūrūsepawu, tojo nicā cū yarā surarare Maa Sō'arī maajopu mirīdijacā weewī.

Cū yarā wiorā a'mewējētutuayurūrā, Maa Sō'arī maajopu mirī boawā.

⁵ Na dia po'peapu ūtāperi nūcūrō weronojō di'adijawā.

Ti maa ū'cūarī maajo miidijawu.

⁶ Ō'acū, yu'u wiogu, mu'u ya omocā diacjūcamocā me'rā mu'urē ĩ'atu'tigure wējēpe'owu.

Ti omocā me'rāta mu'u tutuasere ĩ'ano'o.

⁷ Mu'u tutuayurūase me'rā, mu'u me'rā a'mewējērārē mejō nirā tojacā weewu.

Mu'u uase pecame'e ūjūrī pō'rā tá boposājāsere ūjūarō weronojō narē pe'owu.

8 Mũ'u ē'quēa me'rā ejerimiquejo, acore ducawaa, p̄aperi tuuneocūuwã. Te pã'cōrī paca p̄aperi nu'cãejawũ.

Maa decopu bu'aro weronojō ne a'meña'ma'atiwũ.

9 Mũ'urē ĩ'atu'tigu pe'e a'tiro wãcũcu nimiwĩ:

'Narē sirutu, ēmugãti.

Yũ'u na c̄osere ē'ma, ducawaaguti.

Yũ'u no'o miisĩ'rĩrō miigãti.

Ya di'p̄ijore mii, narē wējēcō'agãti', nicu nimiwĩ.

10 Mũ'u pe'e putistegu weronojō weewũ.

Tojo weecã, ti maajo narē miocō'awũ.

Na ti maajo up̄utu wĩ'rō wēetuuri cura cōme n̄c̄rō weronojō di'adijawã.

11 Wiogu, ne ni'cũ āpērã ējōpeogunojō mũ'urē ni'cārōwijimasĩtimi.

Nipe'tirã yu'r̄oro tutuayur̄unũ'cã'a.

Ne ni'cũ mũ'u weronojō ña'ase moogũ marĩmi.

Añuse, wiopesase weeĩ'ogũ ni'i.

Tojo weerã nipe'tirã masã mũ'urē 'Añuyur̄ami', ni basapeoato.

12 Mũ'u ya diacj̄camocārē s̄ocã, dia mũ'urē ĩ'atu'tirārē miimádija wa'awũ.

18 Õ'acũ, ũsã wiogu, mũ'u dutise ninu'cũcã'rōsa'a", ni basapeocārã niwã.

María basa'que ni'i

19 Faraõ ye a'mewējēse tūrūsepawũ, cũ yarã cabayuap̄u pesarã, tojo nicã surara, ti maajop̄u na sãjãnu'cãwã'cãrĩ cura Õ'acũ na bu'ip̄u aco bur̄upeja, mirĩcã weecu niwĩ. Israe curuacjārã pe'e di'ta boporop̄u p̄e'a wa'acārã niwã. 20 Be'ro Aarõ ma'mio María, Õ'acũ yere weremu'tãgõ, ni'cārō na basarã omocã me'rã paawuarore miico niwõ. Nipe'tirã āpērã numia co be'ro siruturã quē'rã tonojō me'rã paarãta basacārã niwã. 21 Co pe'e narē su'ori basaco niwõ:

"Õ'acũrē basapeoya.

Cũrē ĩ'atu'ti'cãrãrē docaque'acã weewĩ.

Dia pajiri maajop̄u, cabayuare, surara na bu'ip̄u pesa'cãrãrē mirĩdijacã weewĩ", ni basaco niwõ.

Aco sũ'ese cjase queti ni'i

22 Moisé Israe curuacjārãrē Maa Sõ'arĩ maajop̄u ni'cãrãrē miiwijãca be'ro aperop̄u su'ori miacu niwĩ. Na masã marĩrõ, yucu marĩrõ Shur wãmetirop̄u wa'acārã niwã. Top̄u i'tia n̄mũ sijacārã niwã. Ne aco bocaticārã niwã. 23 Na Mara wãmetirop̄u etarã, to cjase acore ne sĩ'rĩmasĩticārã niwã. Te aco sũ'ese niyucã, tojo weecārã niwã. Tojo weerã tore Mara* wãmeyecārã niwã.

24 Aco añusenojō marĩcã ĩ'arã, masã Moisére ña'arõ ucũnu'cãcãrã niwã. Cũrē a'tiro ni s̄rĩtiña'cãrã niwã: "¿Marĩ ñe'enojõrē s̄rĩrĩrãsari?" nicãrã niwã.

25 Tere tũ'ogu, Moisé Õ'acũrē weetamuse up̄utu s̄rĩcu niwĩ. Cũ pe'e ni'cã yucud̄upu ĩ'ocu niwĩ. Moisé ti d̄up̄u acop̄u doqueñocu niwĩ. Cũ tojo weecãta, aco i'pitise wa'acaro niwũ.

Õ'acũ narē "¿Yũ'u dutiro weerãsari?" nígu, tojo weecu niwĩ. Top̄u ni'cã dutiro na añurõ weesiatjere cũucu niwĩ. 26 A'tiro nicu niwĩ: "Yũ'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Musãrē dutire yu'r̄ogũ ni'i. Musã diacj̄ta yu'ũ dutisere yu'ticã, yu'ũ tũ'sasenojõrē, yu'ũ dutise cũu'quere queoro weecã,

* 15:23 15.23 Hebreo ye me'rã Mara "sũ'ese" nisĩ'rĩrõ wee'e.

yu'u Egiptocjārārē bu'iri da're'quenojōrē mūsārē ne cārō weesome", nicu niwī Ō'acū.

²⁷ Be'ro na yu'rua, Elim wāmetiropu etacārā niwā. Topure doce aco wijase peri nicaro niwū. Tojo nicā setenta ñorī nicaro niwū. Topure aco pū'toacā tojaque'acārā niwā.

16

Ō'acū ba'ase maná wāmetisere o'o'que ni'i

¹ Nipe'tirā Israe curuacjārā Elim wāmetiropu wijawā'cā, Sin wāmetiropu masā marīrō, yucu marīrōpu etacārā niwā. To Elim, Sinaí decopu tojacaro niwū. Titare Egiptore na wijāca be'ro nimu'tārī mujīpū be'ro cja mujīpū quince nirī nūmu nicaro niwū. ² Topu masā marīrō, yucu marīrōpūre na nipe'tirā Moisé, Aarōrē ña'arō ūrūsānu'cācārā niwā. ³ A'tiro nicārā niwā:

—Marīrē Ō'acū Egiptopu wērīcā weecā, añu nibopā. Topure marī ba'ase wa'icū di'i do'a'queparu wa'tero dujimiwū. Marī ba'asī'rīrō ejatuaro ba'a yapiwū. Mūsā pe'e ūsā nipe'tirārē masā marīrō, yucu marīrōpu ujuaboase me'rā wērīdutiā, miitiwū.

⁴ Na tojo ucūcā tu'ogu, Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Yu'u mūsārē u'muse cjase ba'ase acoro pejaro weronojō dijaticā weeguti. Masā umucorinucū te ba'asere miirā wa'arāsama. Na ni'cā nūmūrē ba'atje ejatuaro seerāsama. Te me'rā “¿Noanojō yu'u duti'quere queoro weeti, noa yu'rūnu'cāti?” nīmasīgūsa'a. ⁵ Ni'cāmocuse nūmūrī be'ro cja nūmūrē, na pūa nūmu ba'atjere seero weronojō weeato, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Tojo weerā Moisé, Aarō Israe curuacjārārē werecārā niwā:

—Ni'cācā na'ique'ari cura mūsā marī wiogu Ō'acūta mūsārē Egiptopu ní'cārārē miwija'quere masīrāsa'a. ⁷ Ō'acū ñamicure pe'ere Ō'acū cū asistesere ī'arāsa'a. Mūsā cūrē ūrūsāsere tu'oami. ¿De'ro weerā ūsārē ūrūsāti? Ūsā mejō nirā ni'i, nicārā niwā.

⁸ Moisé apeye narē ninemocu niwī:

—Ō'acū mūsā ba'atji di'irore o'ogusami. Bo'reacāma mūsārē peje ba'ase pā weronojō nisere o'ogusami. Mūsā cūrē ña'arō ucū, ūrūsāsere tu'oami. Mūsā ūrūsārā, ūsā mejētare ña'arō ucūrā weeparu. Ō'acū pe'ere ña'arō ucūrā weeparu. Ūsā mejō nirā ni'i.

⁹ Be'ro Moisé Aarōrē nicu niwī:

—Nipe'tirā Israe curuacjārārē Ō'acū ī'orōpu a'tidutiya. Na ña'arō ūrūsāsere tu'oami, nicu niwī Moisé.

¹⁰ Aarō na me'rā ucūrī curata nipe'tirā Israe curuacjārā masā marīrō, yucu marīrōpu ī'aquejocārā niwā. Wācūña marīrō Ō'acū asistesere o'mecurua po'pearu bajucaro niwū. ¹¹ Ō'acū Moisére a'tiro nicu niwī:

¹² —Israe curuacjārā na ña'arō ūrūsāsere tu'oapu. Narē a'tiro ni wereya: “Na'ique'ari cura mūsā wa'icū di'i ba'arāsa'a. Ō'acū ñamicure pe'ere pā mūsā ba'asī'rīrō pōtēorō ba'arāsa'a. Te me'rā mūsā 'Yu'u mūsā wiogu Ō'acū ni'i', nisere masīrāsa'a”, niña, nicu niwī.

¹³ Ti nūmu ñamica'ata putuá weronojō bajurā pājārā na tiropu dijat-acārā niwā. Na nirōpūre mu'mua wa'acārā niwā. Ape nūmu ñamicure nucūcāpūre ñocōa u'seco na nirōpūre cūñacaro niwū. ¹⁴ Be'ro te ñocōa u'seco bopóca be'ro, te di'a dia'cū bu'a bopoque'a'que masā marīrō, yucu marīrōpūre nucūcāpū cūñacaro niwū. ¹⁵ Na Israe curuacjārā tere ne ī'amasītirā, “¿Ñe'enojō niti?”, ni a'merī sērītiña'cārā niwā.

Moisé narē nicu niwī:

—A'te musā pã weeatje Õ'acũ cũ o'ose ni'i. ¹⁶ Õ'acũ musārē a'tiro weedutiami: “Musānucũ musā ba'atjo ejatuaro seeya. Musā ye wi'seripu nirānucũ pua kilo cã'rõ seeya”, niami, ni werecu niwī Moisé.

¹⁷ Na cũ miiduti'caronojõta weecārã niwã. Āpērã pajiro, āpērã cã'rõacã seecārã niwã. ¹⁸ Na see'quere queocã, peje see'cure yu'rũoticaro niwũ. Pejeti see'cārã quẽ'rãrẽ queoro ejacaro niwũ. Du'saticaro niwũ. Nanucũ na ba'aro ejatuaro seecārã niwã.

¹⁹ Be'ro Moisé narē nicu niwī:

—Ne ni'cũ musā ape nũmu ba'atjere du'aticã'ña.

²⁰ Moisé tojo nimicã, āpērã cũ ni'quere yu'rũnũ'cãcãrã niwã. “Ape nũmũpũ ba'arãti” nĩrã, du'acãrã niwã. Te na du'a'que becoa boa wa'a, ũrĩa wa'acaro niwī. Tere ĩ'agũ, Moisé na me'rã ua wa'acu niwī.

²¹ Be'ro umucorinucũ ñamicurere nipe'tirã na ba'aro ejatuaro see-neocãrã niwã. Mujĩpũ asiro me'rã te acoape'tiacaro niwũ. ²² Ni'cãmocuse nũmũrĩ be'ro cja nũmũrẽ pua nũmu ba'atjere weronojõ seeneocãrã niwã. Ba'paritise kilo ni'cũ ba'atjere seeneocãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'arã, Israe curuacjãrãrẽ su'ori nisetiri masã Moisé tiropũ wa'a, cãrẽ werecãrã niwã.

²³ Na tere werecã tu'ogu, Moisé narē nicu niwī:

—Õ'acũ a'tiro dutiami: “Ñamiacã musā soatji nũmu nirõsa'a. Yu'ure wãcũ, e'catipeoatji nũmu musārē cũu'u. Musā ba'ase do'asenojõrẽ ni'cãcã do'awe'ocã'ña. Musā ba'ase pũosenojõrẽ pũowe'ocã'ña. Musārē ba'ase du'sacã, ‘Ñamiacãpũ ba'arãti’ nĩrã du'aya”, niami Õ'acũ, nicu niwī Moisé.

²⁴ Moisé narē duti'caronojõta na ba'adu'a'quere ape nũmu ba'atjere du'acãrã niwã. Te ba'ase ne dojoti, ne becoa bo'oticaro niwũ. ²⁵ Be'ro Moisé narē nicu niwī:

—Ni'cãcã musārē soodutiri nũmu, Õ'acũrẽ e'catipeori nũmu ni'i. Tojo weerã tere ba'aya. Musā ni'cãcãrẽ cãpũpũre ne apeyenojõ ba'ase bocasome. ²⁶ Musã seis nũmũrĩrẽ ba'ase seeneorãsa'a. Siete nũmũrĩ wa'ari cura sauru, Õ'acũ soodutĩca nũmu ni'i. Ti nũmũma ba'ase seese marĩrõsa'a, nicu niwī.

²⁷ Moisé tojo nimicã, ti nũmũrẽta ni'cãrẽrã ba'ase seerã wa'acãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. ²⁸ Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ Moisére nicu niwī:

—¿No'ocã'rõ yoacã musā yu'u dutise, yu'u bu'ese cũu'quere yu'rũnũ'cãrãsari? ²⁹ A'tere masĩña. Yu'u, musā wiogu, musārē soodutigũ, ni'cã nũmu cũuapũ. Tojo weegũ seis nũmu niri nũmũrẽ pua nũmu ba'asere o'oguti. Ape nũmu pe'e musārē soodutiri nũmu nicã, nipe'tirã musā ye wi'seripu tojayá. Ne wijaaticã'ña, nicu niwī Õ'acũ.

³⁰ Tojo weerã siete nũmu niri nũmũrẽ soocãrã niwã.

³¹ Israe curuacjãrã na ba'ase seeneosere maná* wãme pisucãrã niwã. Te cilantro wãmetise cape weronojõ butise peri bajucaro niwũ. Pũ'arõ ũsemerĩseacã mumiacõ me'rã wee'que weronojõ i'pitime'rĩcã'caro niwũ.

³² Moisé narē a'tiro nicu niwī:

—Õ'acũ a'tiro weedutiami: “Pua kilo ejatuaro see, nũrõña. Tere musã pãrãmerã nituriarãpũre musã masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ nĩcaterore yu'u ba'ase o'o'quere ĩ'arãsama. Yu'u musārē Egiptopũ miijacã o'o'quere ĩ'arãsama”, niami, nicu niwī Moisé.

³³ Be'ro Moisé Aarõrẽ a'tiro nicu niwī:

* **16:31** 16.31 Maná nĩrõ, “¿Ñe'e niti?” nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Jos 5.12

—Ni'cārũ miiti, tirupũ pua kilo manárẽ miisãaña.* Be'ro tere Õ'acũ ï'orõpũ cũña. Tere musã põ'rã, musã pãrãmerã nituriarã ï'ato nígũ, nurõbosaya.

³⁴ Õ'acũ Moisére tojo weeduti'caronojõta, Aarõ Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cõori acaro duporo tirure nurõdutigu dupocũ niwĩ.

³⁵ Israe curuacjãrã cuarenta cũ'marĩ manárẽ ba'acãrã niwã. Canaá di'ta sumuto etarãpũ tere ba'atucãrã niwã. Canaá na niatji di'ta nicaro niwã.

17

Õ'acũ ãtãgãpũ aco wijacã wee'que ni'i

¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã masã marĩrõ, yucũ marĩrõ, Sin wãmetiropũ ní'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Õ'acũ cũ duti'caronojõta sajatiro wa'ame'rĩcã'cãrã niwã. Wa'a, Refidim wãmetiropũ tojaque'acãrã niwã. Topure ne aco na sĩ'rĩse marĩcaro niwã. ² Tojo weerã Moisére uase me'rã, “Ûsãrẽ aco sĩ'rĩse o'oya”, nicãrã niwã.

Moisé pe'e “¿De'ro weerã yu'ure tojo ucũti? ¿De'ro weerã ¿Õ'acũ ãsãrẽ aco o'omasĩweti?”, ni wãcũti?” ni yu'ticũ niwĩ narẽ.

³ Na masã pe'e aco wõoyũ'ruarã, Moisére tojo ãrũsãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weeacjũ ãsã Egiptopũ ní'cãrãrẽ miiwijari? ¿Mũ'u ãsãrẽ, ãsã põ'rãrẽ, ãsã yarã wa'icũrãrẽ acowõose me'rã wẽjẽgũti nígũ, miiwijari?

⁴ Moisé tere tu'ogũ, Õ'acũrẽ upũtu sãrĩgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Yu'u de'ro weegusari ã'rã masã me'rã? Cã'rõacã du'sa'a na ãtãperi me'rã yu'ure doque wẽjẽatjo, nicũ niwĩ.

⁵ Tere tu'ogũ, Õ'acũ cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Masã duporo yu'ruaya. Ní'cãrãrã wiorã Israe curuacjãrãrẽ su'ori nirãrẽ mũ'urẽ ba'patidutigũ pijiaya. Tojo nicã tuacjũ, mũ'u dia Nilore paapo'o'cure miiwã'cãña. ⁶ Yu'u mũ'u duporo ãrũgũ Horeb wãmeticjũ pũ'to ãtãgãpũ nu'cũgũti. Mũ'u tigare doteya. Mũ'u dotecã, masã sĩ'rĩcã, aco wijarosa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

Moisé Israe curuacjãrã wiorã ï'orõpũ Õ'acũ weeduti'caronojõta dotecũ niwĩ. ⁷ Cũ tojo wee'caropũ Israe curuacjãrã na Moisé me'rã a'pẽpũrĩca be'ro niyucã, Meriba wãme õ'ocũ niwĩ. Tojo nicã toreta Masah wãme õ'ocũ niwĩ. Masã Õ'acũrẽ “¿Diacjũta Õ'acũ marĩ me'rã niti o niwetine?” níca be'ro niyucã, tojo wãme õ'ocũ niwĩ.

Amaleca masã me'rã a'mewẽjẽ'que ni'i

⁸ Surara amaleca masã wãmetiri curua Refidĩpũ Israe curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽrã a'ticãrã niwã. ⁹ Tojo weegũ Moisé Josuére a'tiro nicũ niwĩ:

—Ní'cãrãrã mũuarẽ beseya. Bese, amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'aya. Yu'u ñamiacãrẽ a'tigu ãrũgũ duposãrĩpũ nigũti. Topure tuacjũ Õ'acũ yu'ure miaduti'cũ me'rã nu'cũgũti, nicũ niwĩ.

¹⁰ Josué Moisé duti'caronojõta weecũ niwĩ. Amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'acũ niwĩ. Cũ topũ na mũua me'rã wa'ari cura Moisé, Aarõ, apĩ Hur wãmetigu, Moisére weetamugũ, tigu ãrũgũ bu'ipũ mũjãcãrã niwã. ¹¹ Moisé cũ omocãrĩ sĩomorõrĩ curare Israe curuacjãrã tutuayũ'rũnũ'cãcãrã niwã. Cũ omocãrĩ dijocã pe'ema, amaleca masã pe'e na me'rã a'mewẽjẽrã tutuayũ'rũnũ'cãcãrã niwã. ¹² Moisé sĩomorõmigũ ñujũcã ï'arã, ní'cã ãtãgã mi, cũrẽ dujudutirã dupocãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ,

* 16:33 16.33 Heb 9.4

Aarõ, Hur cũ omocãrĩrẽ tuuñe'e nu'cũcãrã niwã. Ni'cũ ni'cã pã'rẽ, apĩ ape pã'rẽ pe'e nu'cũcãrã niwã. Na tojo weeyucã, Moisé ye omocãrĩ ne ñujũticaro niwũ. Téé mujĩpũ sãjãcãpũ tigũ tuacjũ me'rã sĩomorõtuocu niwĩ. ¹³ Tojo weegũ Josué surara amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ, cũ ya di'pĩjo me'rã wẽjẽpe'ocã'cũ niwĩ.

¹⁴ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—A'tere acobojoiticã'to nígũ, ni'cã tũrũpũ ojaya. Josuére a'tiro niña: “Nipe'tirã amaleca masãrẽ pe'ocã'gũsa'a. Tojo weerã ne ni'cũ a'ti mũucocjãrã narẽ wãcũsome.” Tere Josuére wereturiacũ niwĩ.

¹⁵ Moisé ni'cãrõ Õ'acũrẽ ãjõpeorã, wa'icũrãrẽ mũũamorõpeoatjore ni'cã mesã mũtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tore a'tiro wãme õ'ocũ niwĩ: “Yũ'u wioğũ Õ'acũ yũ'ure wapata'acã weegũ nimi.” ¹⁶ A'tiro ni ucũcũ niwĩ:

“Yũ'u wioğũ Õ'acũ weetamusere sãrĩrã, omocãrĩ cũ tiropũ sĩomorõno'wũ. Õ'acũ amaleca masã me'rã a'mewẽjẽnu'cũcjũsami. A'tocaterocjãrã me'rã téé be'rocjãrãpũ quẽ'rãrẽ tojota a'mewẽjẽ yapatinu'cũgũsami”, nicũ niwĩ Moisé.

18

Jetro Moisére ĩ'agũ eta'que ni'i

¹ Jetro Madiãcjũ pa'i, Moisé mañecũ, nipe'tise Õ'acũ Moisére wee'quere tu'ocũ niwĩ. Tojo nicã Õ'acũ yarã masã Israe curuacjãrãrẽ wee'quere tu'ocũ niwĩ. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ na wioğũ narẽ Egiptopũ ní'cãrãrẽ miiwija'quere tu'ocũ niwĩ. ² Moisé cũ ñumo Séforare co pacũ ya wi'ipũ o'óyutojacũ niwĩ. Jetro core, ³ tojo nicã co põ'rã pũarãrẽ ñe'ecũ niwĩ. Ni'cũ Gersón wãmeticũ niwĩ. Moisé a'tiro nitojacũ niwĩ: “Yũ'u ãpẽrã ye di'tapũre sijari masũ, aperocjũ weronojõ tu'oña'a.”* Tojo weegũ masã ma'mirẽ Gersón wãme õ'ocũ niwĩ. ⁴ Cũ acabiji pe'e Eliezer* wãmeticũ niwĩ. Moisé a'tiro ni ucũyutojacũ niwĩ: “Õ'acũ yũ'u pacũ ãjõpeo'cũ yũ'ure weetamuwĩ. Faraõ yũ'ure wẽjẽbo'cure yũ'rũweticã weewĩ.” Tojo weegũ dũ'sagure tojo wãme õ'ocũ niwĩ.

⁵ Moisé, Israe curuacjãrã me'rã masã marĩrõ, yucũ marĩrõ Õ'acũ yagũ mũrũgũ† pũ'topũ tojaque'acũ niwĩ. Topũ Jetro, cũ macõ Moisé ñumo, põ'rã me'rã cũ tiropũ wa'acũ niwĩ. ⁶ Moisére a'tiro queti o'ómũ'tãcũ niwĩ:

—Yũ'u, mũ'u mañecũ, mũ'u ñumo me'rã, mũ'u põ'rã pũarã me'rã mũ'u tiropũ wa'aguti, nicũ niwĩ.

⁷ Cũ etacã, Moisé su'ti caseri me'rã wéeca wi'i po'peapũ ní'cũ wijaa, cũ mañecũrẽ põtẽrĩgũ wa'acũ niwĩ. Cũrẽ añudutigũ, paamu'rĩque'a, mi'micũ niwĩ. A'merĩ añudutíca be'ro cũ ya wi'ipũ narẽ sũ'ori pijisãjãacũ niwĩ. ⁸ Topũ Moisé Õ'acũ faraõrẽ, Egiptocjãrãrẽ wee'quere werepe'ocũ niwĩ. Tojo nicã ma'apũ a'tirã, nipe'tise na pi'etiwã'cãti'quere werecũ niwĩ. “Õ'acũ, mũsãrẽ a'tiro wee yũ'rũowĩ”, ni werecũ niwĩ.

⁹ Jetro Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ ma'i pajaña'gũ, Egiptocjãrã doca ní'cãrãrẽ yũ'rũweticã wee'quere tu'ogũ, e'catiyũ'rũacũ niwĩ. ¹⁰ A'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ añuyũ'rũami, ni e'catipeoato. Cũta mũsãrẽ faraõ, Egiptocjãrã na dutise doca ní'cãrãrẽ yũ'rũweticã weepĩ. ¹¹ Egiptocjãrã mũsãrẽ ña'abutiario da'radutipecã, Õ'acũ mũsãrẽ yũ'rũweticã weepĩ. Tojo weegũ

* **18:3** 18.3 Ex 2.22 * **18:4** 18.4 Hebreo ye me'rã Eliezer “Õ'acũ yũ'ure weetamugũ nimi” nisĩ'rĩrõ wee'e. † **18:5** 18.5 ĩ'aña e Ex 3.1 docapũ oja'quere.

ni'cārōacā yu'u masī'i. Ō'acū nipe'tirā āpērā masā na ējōpeorānojō yu'ruoro tutuayurūnū'cāmi, nicu niwī Jetro. ¹² Be'ro Jetro ni'cū wa'icure wējē, Ō'acūrē e'catipeogu ūjūamorōpeocu niwī. Tojo nicā apeye Ō'acūrē o'osenojōrē ūjūamorōpeonemocu niwī. Tojo wéeca be'ro Aarō, nipe'tirā Israe curuacjārā wiorā Ō'acū ī'orōpū, Moisé mañecū me'rā ba'arā wa'acārā niwā.

Moisé, a'tiro wee nisetiroa'a nirārē bese'que ni'i

¹³ Na ba'aca be'ro ape nūmū pe'e Moisé Israe curuacjārā na ña'arō ucū, a'pēpūrīsere apogu, cū dujiwuaropū dujicu niwī. Tere na nipe'tirā cū aposere ūarā, topū nina'iacārā niwā. ¹⁴ Cū mañecū nipe'tise Moisé masārē weebosa'quere ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—¿Ñe'enojō weegu weemiti mū'u, ā'rā masā me'rā? ¿De'ro weegu mū'u se'saro tere weeti? Na pe'e mū'u tiro tojo nu'cūna'ia wa'ama.

¹⁵ Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Na “¿Ō'acū de'ro ūati?” ni, yu'ure sērītiña'rā a'tiama. ¹⁶ Na tiropūre mejēcā wa'acā, “¿Ūsā de'ronojō weerāsari?” nīrā, “¿Noa pe'e queoro niti?” nīrā, apodutirā, a'topūre etama. Yu'u pe'e narē Ō'acū cū dutise cūu'quere, cū bu'esere narē wereturia'a, nicu niwī.

¹⁷ Tere tu'ogu, cū mañecū cūrē a'tiro ni werecasacu niwī:

—Mū'u tojo weese añuwe'e. ¹⁸ Mū'u tojo weegu caributia wa'agusa'a. Masā quē'rā mū'u me'rā nīrā caributia wa'arāsama. Tojo weese mū'urē tutuayurua'a. Mū'u ni'cūta tere pōtēotisa'a. ¹⁹ Yu'u mū'urē “A'tiro weepa” ni weresere añurō tu'oapa. Mū'u tojo weecā, Ō'acū mū'urē weetamugūsami. Mū'u pe'e Ō'acūpūre masā a'pēpūrīsere ucūbosagu nigūsa'a. ²⁰ Ō'acū cū dutise cūu'quere, cū bu'esere narē weregusa'a. “A'tiro nisetiroa'a, a'te pe'ere weeya” ni, narē masīcā weeya. ²¹ Israe curuacjārā wa'teropū ūmūa añurō tu'omasīrānojōrē, Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'rārē, tojo nicā queoro ucū weesetirānojōrē, “No'o ūaro weese me'rā wapata'arāti” ni wācūtirānojōrē beseya. Narē besegu, āpērārē mil masārē dutiajārē bese sōrōña. Āpērārē cien masārē dutiajārē beseya. Āpērārē cincuenta masārē dutiajārē beseya. Āpērārē diez masārē dutiajārē beseya. ²² Na nipe'tirā Israe curuacjārārē “A'tiro pe'e weeya”, ni dutinu'cūrāsama. Apeye na apomasītise diasase nicāma, mū'u tiropū aporā a'tirāsama. Mejō niseacāma, na basu aporāsama. Na a'tiro weecā, sō'owaro mū'u pi'etisome. Na mū'urē su'ori tere weetamurāsama. ²³ A'te yu'u werecasa'quere queoro wéegu, Ō'acū mū'urē “A'tere tojota weeya” nicā, mū'u te da'rasere pōtēomasīgūsa'a. Mū'u tojo weecā, masā e'catise me'rā na ye wi'seripū dajatojaarāsama, ni werecasacu niwī Jetro.

²⁴ Moisére cū mañecū “Tojo weepa” nī'caronjōta tere queoro weecu niwī. ²⁵ Tojo weegu Israe curuacjārārē “Ā'rāta tu'omasīma”, ni besecu niwī. Narē dutise cūúgū, mil masārē, cien masārē, cincuenta masārē, diez masārē dutiajārē besecu niwī. ²⁶ Na “Tojo pe'e ūa'a” ni, Israe curuacjārārē nipe'tiropū ī'anurūnu'cūcārā niwā. Na apomasītise diasasema Moisé tiropū aporā wa'acārā niwā. Mejō niseacā pe'ema na basu a'merī apocārā niwā.

²⁷ Be'ro Moisé cū mañecū me'rā a'merī we'riticārā niwā. Tu'ajanū'cō, Jetro cū ya di'tapū dajatojaacu niwī.

19

Israe curuacjārã ũrũgũ Sinaípu na eta'que ni'i

¹⁻² Israe curuacjārã Refidĩpu ní'cārã wija, masã marĩrõ, yucu marĩrõ ũrũgũ Sinaí pu'topu etacārã niwã. Eta, topu'ta tigu ũrũgũ põtëorõ tojaque'acārã niwã. Pua mujĩpu na Egiptopure wijaca be'ro topure etacārã niwã.

³ Be'ro Moisé Ô'acũ me'rã ucũgũ wa'agu, tigupu mujãcu niwĩ. Ô'acũ tigupu nígũ, Moisére pisucu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'te yu'u ucũsereta Jacob pãrãmerã nituriarã, Israe curuacjãrãrẽ wereya: ⁴ “Musã, yu'u Egiptocjãrãrẽ wee'quere i'apu. Yu'u ni'cũ á pacu cũ põ'rãrẽ cũ wũuse bu'ipu wũubu'egu weronojõ musãrẽ ma'i co'tegu, a'to yu'u nirõpu miitiapu. Musã yu'u tojo wee'quere mas'i. ⁵ Tojo weerã musã yu'u dutisere queoro yu'tirã, marĩ ni'cãrõ me'rã apo'quere queoro wéerã, nipe'tirã ãpêrã masã yu'rũoro, yarã, yu'u tu'sarã nirãsa'a. Nipe'tirocjãrã yarãta nima, níã pe'e. ⁶ Tojo nimirã, musã pe'e yu'u uaro weeri masã, pa'ia ye cjasere da'rarã weronojõ nirãsa'a. Apesecjãrãrẽ ye cjasere wereturiarãsa'a. Yarã, ya macãcjãrã añurã nirãsa'a. A'tere nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ wereya”, nicu niwĩ Ô'acũ.

⁷ Be'ro Moisé ũrũgũpu ní'cu dijaa, nipe'tirã wiorãrẽ pijio, Ô'acũ cũ wereduti'quenacũ werepe'ocu niwĩ. ⁸ Moisé tere werecã tu'orã, Israe curuacjãrã ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise Ô'acũ ũsãrẽ weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

Na tojo ni yu'ticã tu'ogu, Moisé na ní'quere Ô'acũrẽ weregu mujãcu niwĩ.

⁹ Moisé were'quere tu'óca be'ro Ô'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Masã yu'u mu'u me'rã ucũcã tu'oato nígũ, o'mecurua po'peapu mu'u tiro dijatagusa'a. Tojo weerã mu'urẽ ëjõpeonu'cũcã'rãsama, nicu niwĩ.

Cũ tojo níca be'ro Moisé Ô'acũrẽ masã ní'quere werecu niwĩ.

¹⁰ Be'ro Ô'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Masã tiropu wa'aya. Yu'ure e'catipeojã, ni'cãcã, ñamiacã, apoyuato. Na ye su'tire coeyuato. ¹¹ Ñamiacã yu'rũro apoyu'quepu nitojato. Ti numu yu'u, musã wiogu, nipe'tirã i'orõpu ũrũgũ Sinaípu dijatagusa'a. ¹² Tigu ũrũgũ du'pocã masã yu'rũaticã'to nígũ, cã'mota'acũuã. Narẽ a'tiro wereya: “Tigu ũrũgũrẽ wiopesase me'rã i'ãna. Ne mujãticã'ña. Tigu du'pocãrẽ ne cã'rõ u'tacũuticã'ña. No'o tigure da'raña'gũnojõ wërĩgũsamĩ. ¹³ Tojo wee wërĩgũnojõrẽ ne ni'cũ cã'rõ omocã ñapeoma'aticã'ña. Etãperi me'rã doquewëjẽno'rõsa'a. Tojo weetirã, mejõ bũewëjẽno'rõsa'a. No'o nígũ masũrẽ o wa'icu quë'rãrẽ wëjẽcã'no'rõsa'a. Masã oveja umu capesa'ro me'rã dia'cũ puticã tu'orã, tigu ũrũgũpure mujãrãsama”, ni wereya, nicu niwĩ Ô'acũ.

¹⁴ Be'ro Moisé ũrũgũpu ní'cu dijaticu niwĩ. Ô'acũrẽ e'catipeojã, masãrẽ apoyuduticu niwĩ. Be'ro na ye su'tire coecãrã niwã. ¹⁵ Na su'tire coeca be'ro Moisé narẽ a'tiro werecu niwĩ:

—Ñamiacã yu'rũro apoyu'cãrãpu nitojaya. Tojo nicã a'te numurĩ musã numosãnumia me'rã ne wuacãjiticã'ña, ni werecu niwĩ.

¹⁶ Pua numu be'ro bo'reque'ari cura bũpo paa, ya'bacu niwĩ. Tigu ũrũgũ bu'ipure ni'cã o'mecurua tojanu'cãcaro niwũ. Cabra capesa'ro me'rã uputu putise busucaro niwũ. Nipe'tirã na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri nirõpu te bususere tu'o uirã, narãscãrã niwã. ¹⁷ Be'ro Moisé Ô'acũrẽ põtërĩrã wa'ajã, narẽ su'ori miacu niwĩ. Wa'a, tigu ũrũgũ du'pocãpu ejanu'cãcãrã niwã. ¹⁸ Nipe'tiro tigu ũrũgũ Sinaí wãmeticjupu

o'mepu'sunu'cũcaro niwũ. Ô'acũ pecame'e ũjũrĩ põ'rã me'rã dijatáca be'ro niyucã, tojo wa'acaro niwũ. Pã ũjũarõ weronojõ o'me buenu'cũcaro niwũ. Nipe'tiro tigu ũrũgũ ɁpɁtu waro narãsãcaro niwũ. ¹⁹ Oveja ɁmɁ capesa'ro putise siape'e me'rã nemorõ busãcaro niwũ. Tojo wa'ari cura Moisé Ô'acũ me'rã ucũmujãcɁ niwĩ. Cũ pe'e bɁpo busuro weronojõ cãrẽ yɁ'ticɁ niwĩ.

²⁰ Ô'acũ ũrũgũ Sinaí dɁposãrĩpɁ dijati, ejanu'cãcɁ niwĩ. Be'ro Moisére cã tiropɁ mujãtiduticɁ niwĩ. Tere tɁ'ogɁ, Moisé mujãcɁ niwĩ. ²¹ Ô'acũ cãrẽ nicɁ niwĩ:

—Dijaya. Masãrẽ wiopesase me'rã weregɁ wa'aya: “YɁ'Ɂre ĩ'asĩ'rĩrã, a'tigu ũrũgũ dɁ'pocãpɁ cã'mota'a'carore ne yɁ'rɁticã'to. YɁ'rɁrã pũrĩcã, pãjãrã wẽrĩrãsama. ²² Pa'iapɁta, yɁ'Ɂ tiropɁ a'tirãnojõ yɁ'Ɂ ĩ'orõpɁ ña'ase marĩrã nirãti nĩrã, apoyuato. Na tojo weeticã, narẽ bu'iri da'regusa'a”, ni wereya, nicɁ niwĩ Ô'acũ.

²³ Moisé Ô'acũrẽ a'tiro ni yɁ'ticɁ niwĩ:

—Masã a'tigu ũrũgũpɁre ne mujãtimasĩtisama. MɁ'Ɂta narẽ “Tigu dɁ'pocãrẽ cã'mota'a'carore yɁ'rɁticã'to. Tigu yɁ'Ɂ nirõ ni'i”, ni weredu-titojapɁ. Tojo weerã a'tore ne yɁ'rɁtisama, nicɁ niwĩ.

²⁴ Ô'acũ pe'e Moisére nicɁ niwĩ:

—Dija, Aarõrẽ a'topɁ miitia. Pa'ia, tojo nicã masã pũrĩcã a'topɁ a'tisĩ'rĩrã, cã'mota'a'carore ne yɁ'rɁticã'to. Tojo weecãma, yɁ'Ɂ narẽ bu'iri da'rebosa'a, nicɁ niwĩ Ô'acũ.

²⁵ Tere tɁ'ogɁ, Moisé dijata, Ô'acũ cã ní'quere Israe curuacjãrãrẽ wereturiacɁ niwĩ.

20

Ô'acũ diez dutise cũu'que ni'i

¹ Ô'acũ ũrũgũpɁ ucũgũ, nipe'tise a'te ucũsere ucũcɁ niwĩ:

² “YɁ'Ɂ Ô'acũ, musã wiogɁ ni'i. YɁ'Ɂta musãrẽ EgiptopɁre miijawɁ. TopɁre musã narẽ da'raco'terã niwũ.

³ “YɁ'Ɂ ni'cũrẽta ějõpeoya. Ne ãpẽrãnojõrẽ ějõpeoticã'ña.

⁴ “Ne queosere yee, ějõpeoticã'ña. Ƴ'muarõ cjase queosere, ne docapɁ a'ti di'tapɁ nisere, maa pajiri maajopɁ nise queose quẽ'rãrẽ yee ějõpeoticã'ña. ⁵ Ne narẽ ějõpeorã, paamu'rĩque'aticã'ña. Ne narẽ ñubuepeoticã'ña. YɁ'Ɂ Ô'acũ musã wiogɁ ni'i. Musã ãpẽrãrẽ ějõpeosirutucã, ne Ɂawe'e. YɁ'Ɂre ĩ'asĩ'rĩtirã tojo weema. Tojo weegɁ na põ'rãrẽ, na pãrãmerãrẽ, na pãrãmerã nituriarãrẽ bu'iri da'regusa'a. ⁶ YɁ'Ɂre mairã, yɁ'Ɂ duti'quere queoro weerã pe'ema peje turiri be'rocjãrãrẽ ma'inu'cũgũsa'a.

⁷ “YɁ'Ɂ Ô'acũ, musã wiogɁre wiopesase me'rã wãcũtimirã, wãmepeoma'aticã'ña. Tojo ucũma'arãrẽ bu'iri da'regusa'a.

⁸ “YɁ'Ɂ soodutigɁ cũuca nɁmɁ saurure wãcũña. Ya nɁmɁ, yɁ'Ɂre ějõpeori nɁmɁ ni'i. ⁹ Seis nɁmũrĩta da'raya. Te nɁmũrĩrẽ nipe'tise musã da'rase Ɂosere da'rawe'ocã'ña. ¹⁰ Siete nɁmɁ nirĩ nɁmɁ pe'ema, yɁ'Ɂ musã wiogɁre wãcũ, soodutigɁ cũuca nɁmɁ ni'i. Ti nɁmũrẽ ne cã'rõ da'raticã'ña. Musã macũ, musã macõ, musãrẽ da'raco'tegɁ o da'raco'tego, musã yarã wa'icũrã, ape di'tacjãrã musã tiropɁ nirã ne da'raticã'to. ¹¹ YɁ'Ɂ Ô'acũ, musã wiogɁ seis nɁmũrĩta Ɂ'mɁsere, di'tare, pacase maarĩrẽ, nipe'tise tepɁ nisere weewɁ. Tu'ajanu'cõ, siete nɁmɁ nirĩ nɁmũrẽ soowɁ.

Tojo weero ti n̄m̄m̄ sauru, ya n̄m̄m̄ ni'i. 'Ȳu'ure ẽjõpeori n̄m̄m̄ niato', ni soodutiḡ c̄uuwã.

12 "M̄sã pacure, m̄sã pacore añurõ wejepeoya. Ȳu'u Õ'acũ, m̄sã wioḡ m̄sãrẽ o'ori di'tare yoacã catirãti nírã, tojo weeya.

13 "Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña.

14 "M̄sã n̄mosãnumia nitirãrẽ, m̄sã marãp̄sum̄a nitirãrẽ a'metãrãticã'ña.

15 "Ȳajaticã'ña.

16 "Beserop̄ ãpẽrãrẽ ña'arõ wa'adutirã, na ye cjasere nisooticã'ña.

17 "Ãpẽrã ya wi'ire ne ðoticã'ña. Cũ n̄morẽ, cũrẽ da'raco'tegure, cũrẽ da'raco'tegore, cũ yaḡ wecure, cũ yaḡ burrore, nipe'tise cũ c̄osere ðoticã'ña" ni, dutise o'oc̄u niwĩ Õ'acũ.

Israe curuacjãrã Õ'acũ wee'quere ï'arã na ui'que ni'i

18 Israe curuacjãrã nipe'tirã b̄po paacã, oveja m̄m̄ capesa'ro b̄sũcã t̄'orã, b̄po ya'bacã, ãrũḡ o'mepu'sunu'cũcã ï'arã, ui narãscãrã niwã. Tojo wee'cãrã niyurã, tiḡ yoacurerop̄ tojacãrã niwã. 19 Tojo weerã Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—M̄u'u ãsãrẽ ucũña. M̄u'u dutisere yu'tirãti. Õ'acũ cũ basu ãsãrẽ ucũticã'to. Cũ ãsã me'rã ucũcã pũricãrẽ, ãsã wẽrĩbosa'a, nicãrã niwã.

20 Moisé narẽ yu'tic̄u niwĩ:

—M̄sã uiticã'ña. Õ'acũ marĩrẽ diacjũta yu'ure ẽjõpeomiti níḡ, a'tiamí. M̄sã cũrẽ wiopesase me'rã wãcũcã uaḡ, cũrẽ yu'r̄n̄cã, ña'arõ weeticã'to níḡ, a'tiamí.

21 Masã uirã, ãrũḡ yoacurerop̄ tojaque'acãrã niwã. Moisé pe'e Õ'acũ nirõ, o'mecurua na'itĩ'arĩ curua p̄'top̄ ejan̄cãc̄u niwĩ.

24

Õ'acũ Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i

1 Õ'acũ dutise c̄u'quere wérẽca be'ro Moisére nic̄u niwĩ:

—Aarõ, cũ põ'rã Nadab, Abihú, ãpẽrã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã a'to yu'u nirõp̄ m̄jãtia. Mejõ yoacurerõ tojato. Top̄ paamu'rĩque'ato. 2 M̄u'u se'saro yu'u tirop̄ure ejaya. Masã pe'e m̄u'u me'rã ne p̄'toacãp̄ m̄jãtinemoticã'to, nic̄u niwĩ.

3 Moisé masã tirop̄u wa'a, nipe'tise Õ'acũ ní'quere, tojo nicã cũ duti'quere masãrẽ wereḡ wa'ac̄u niwĩ. Cũ tojo werecã t̄'orã, nipe'tirãp̄ta ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise Õ'acũ ãsãrẽ weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

4 Tere t̄'oḡu, Moisé nipe'tise Õ'acũ duti'quere ojaõ'oc̄u niwĩ. Ape n̄m̄m̄ pe'e ñamiña'cũrõ wã'cã, ni'cãrõ Õ'acũrẽ ẽjõpeorã wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoatjore ãrũḡ d̄'pocãp̄u ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũuc̄u niwĩ. Tojo nicã docepaga ãtãpaga te Israe curarinũcũrẽ ni'cãrẽpaga miinũ'cõc̄u niwĩ. 5 Be'ro ni'cãrãrã ma'mapjia Israe curuacjãrãrẽ wa'icũrã wẽjẽdutiḡu o'óc̄u niwĩ. Narẽ Õ'acũrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeodutic̄u niwĩ. Tojo nicã, apeyema Õ'acũ narẽ añurõ weeto nírã, wec̄u ãm̄uarẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeodutic̄u niwĩ. 6 Moisé deco me'rã díre mií, bapari pacap̄u piosãac̄u niwĩ. Apeye d̄'sasere wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorop̄u piopeoc̄u niwĩ. 7 Tu'ajanũ'cõ, Moisé "Õ'acũ masã me'rã

a'tiro apoguti" ni ojaca turipure mii, masäre bu'eĩ'ocũ niwĩ. Tere tu'orã, na pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tise marĩ wiogu Õ'acũ marĩrẽ weeduti'quere weerãti. Cũ dutisere yu'tirãti, nicãrã niwã.

⁸ Be'ro Moisé díre mii, masãpure tere wēeste, a'tiro nicũ niwĩ:

—A'te dí me'rã Õ'acũ “Masã me'rã tojo weeguti” ní'quere diacjũta cũ duti'quenojõta weegusami, ni masĩno'o, nicũ niwĩ Moisé.

⁹ Tere tu'ajaca be'ro Moisé Aarõ, Nadab, Abihú, tojo nicã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã ãrũgũpũ mujãcũ niwĩ. ¹⁰ Topũ na Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogure ã'acãrã niwã. Cũ u'tacũrõrẽ añuse ya'sase peri zafiro wãmetise peri asipa'acũñacaro niwũ. Ë'muse weronojõ ya'same'rĩcã'caro niwũ. ¹¹ Æ'rã Israe curuacjãrã wiorã Õ'acũrẽ ã'amicã, narẽ ne mejẽcã wa'acã weeticũ niwĩ. Na ni'cãrõ me'rã ba'a, sã'rĩ weecãrã niwã.

Moisé ãrũgũ Sinaí wãmeticjũpũ ní'que ni'i

¹² Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Yu'u tiro ãrũgũpũ mujãtinemoña. Mujãti, topũ yu'ure co'teya. Yu'u ãtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ mu'urẽ o'oguti. Te pjĩrĩpũ yu'u oja'que nipe'tise yu'u weeduti'quere mu'u Israe curuacjãrãrẽ weregusa'a.

¹³ Tere tu'ogu, Moisé, cãrẽ weetamugũ Josué me'rã ãrũgũ Õ'acũ nirõpũ mujãnemocũ niwĩ. ¹⁴ Cũ mujãnemoati duporo wiorãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—A'tota co'teya, téé ãsã dijaticãpũ. Aarõ, tojo nicã Hur musã me'rã tojama. No'o musãrẽ mejẽcã wa'acã, narẽ wereya, nicũ niwĩ.

¹⁵ Tojo níca be'ro Moisé ãrũgũpũ mujãcũ niwĩ. Tigũre ni'cã o'mecurua tuubi'acaro niwũ. ¹⁶ Õ'acũ cũ añurõ asistese ãrũgũ Sinaípũ dijatacã, seis numũrĩrẽ omecurua tigũre tuubi'acaro niwũ. Ape numũ siete numũ nirĩ numũrẽ o'mecuruapũta Õ'acũ Moisére pijidijocũ niwĩ. ¹⁷ Israe curuacjãrã Õ'acũ asistesere ãrũgũ duposãrĩpũ pecame'e ãjũacõ'arõ weronojõ ã'acãrã niwã. ¹⁸ Moisé ti o'mecuruapũ sãjãa, tigũ ãrũgũpũ mujãnemocũ niwĩ. Topũre cuarenta umũcori, cuarenta ñamirĩ* tojacũ niwĩ.

31

¹⁸ Õ'acũ ãrũgũ Sinaípũ Moisé me'rã ucũca be'ro cãrẽ pua pjĩ ãtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ o'ocũ niwĩ. Te pjĩrĩpũ Õ'acũ diez dutise cũu'que nicaro niwũ. Õ'acũ basuta cũ omopica me'rã tere ojacũ niwĩ.

32

Wecũ wĩ'magũ queose uru me'rã yee'que ni'i

¹ Be'ro Israe curuacjãrã Moisé cũ ãrũgũpũ mujãa'cure yoogocã ã'arã, Aarõ tiropũ nerẽcãrã niwã. Cãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Sõ'onícũ Moisé marĩrẽ Egiptopũ ní'cãrãrẽ miiti'cũ waro ¿de'ro wa'apari cãrẽ? Marĩ ne masĩtisa'a. Tojo weegu ãsã ãjõpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ duporo wuamũ'tãrãsama. Na marĩ wa'atji ma'arẽ ã'orãsama, nicãrã niwã.*

² Aarõ narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Musã numosãnumia, musã põ'rã umũa, musã põ'rã numia o'meperi yosase uru me'rã wee'quere a'to yu'u tiropũ miitia, nicũ niwĩ.

* **24:18** 24.18 Æ'aña Gn 7.4 docapũ oja'quere. ✧ **32:1** 32.1 Hch 7.40

³ Cũ tojo nicã tu'orã, nipe'tirãpũta na o'meperi yosase uru me'rã wee'quere tuweemii, Aarõ tiropũ miacãrã niwã. ⁴ Cũ tere ñe'e, ñjũasipiocũ niwĩ. Na wecũ wĩ'magũ queose wéeca co'ropũ piosãcãrã niwã. Be'ro te bu'aca be'ro wecũ wĩ'magũ queose weronojõ bajugũ wijacũ niwĩ. Cũrẽ ï'arã, masã a'tiro nicãrã niwã:

—Israe curuacjãrã, ã'rĩ marĩ ejõpeogũ nimi. Cũta marĩrẽ Egiptopũ ní'cãrãrẽ su'ori miiwijawĩ.

⁵ Na tojo weecã ï'agũ, Aarõ wecũ wĩ'magũ queose põtëorõpũ wa'icũrãrẽ ñjũamorõpeorore ní'cã mesã ùtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, masãrẽ werecũ niwĩ:

—Ñamiacã marĩ wiogũ Õ'acũrẽ bosenuũ wee e'catipeorãsa'a, nicũ niwĩ.

⁶ Ape nuũ pe'e ñamiña'cũrõ wã'cã, wa'icũrãrẽ wějẽ ñjũamorõpeocãrã niwã. Tojo nicã, apeyema Õ'acũ narẽ añurõ weeato ní'ã, wa'icũrãrẽ wějẽ, ñjũamorõpeocãrã niwã. Be'ro nipe'tirã masã ba'a, sĩ'rĩ, que'a, ejanujãcãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, wã'cãnu'cã, tu'omasĩti, bopoyase moorã basanu'cũsiacãrã niwã. ⁷ Na tojo weecã ï'agũ, Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Wa'agusa'a. Dijaya. Mu'ũ, Egiptopũ miiwija'cãrã ña'abutiãrã dojorã weema. ⁸ Na maata waro yu'ũ weeduti'quere du'ucã'ma. Ní'cũ wecũ wĩ'magũ queosere uru me'rã ñjũasipio wĩorãma. Cũrẽ e'catipeorã, ejaque'ama. Tojo nicã, wa'icũrãrẽ wějẽ, cũrẽ ñjũamorõpeoama. A'tiro ni ucũama: “Israe curuacjãrã, ã'rĩ marĩ ejõpeogũ nimi. Cũta Egipto di'tapũre marĩrẽ su'ori miiwijawĩ”, niama, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁹ Õ'acũ apeye Moisére ninemocũ niwĩ:

—Yu'ũ sõjã masãrẽ na nisetisere añurõ masĩ'i. Yu'ũre yu'rũnu'cãsepijarã nima. ¹⁰ Na me'rã uayu'rũmajã'a. Tojo weegũ narẽ bu'iri da're bajuriopë'oguti. Yu'ũ tojo weecã, ne cã'mota'aticã'ña. Mu'ũ pãrãmerã nituriãrã me'rã pe'ema pãjãrã masãputicã weeguti.

¹¹ Õ'acũ tojo nimicã, Moisé pe'e cũ wiogũ Õ'acũrẽ a'te ucũse me'rã nijĩsijosĩ'rĩcũ niwĩ:

—Wiogũ, ¿de'ro weegũ mu'ũ, mu'ũ yarã masã me'rã tocã'rõ uati? Mu'ũ tutuayũ'ruse me'rã narẽ Egiptopũre miiwijawũ. ¹² Mu'ũ narẽ bu'iri da'recãma, Egiptocjãrã a'tiro ni wãcũrãsama: “Õ'acũ narẽ ñrũpagũpũ wějẽ, a'ti di'tapũ nirãrẽ bajurioguti ní'gũ, miiwijapĩ”, nibosama. Uaticã'ña majã. Mu'ũ yarã masãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsere tocã'rõta du'uya. ¹³ Mu'ũrẽ da'raco'terã Abrahãrẽ, Isaare, Jacore ní'quere wãcũña. Mu'ũ basuta mu'ũ wãme me'rã narẽ a'tiro nicũpã: “Mũsã pãrãmerã nituriãrãrẽ ñocõa weronojõ pãjãrã masãputicã weeguti. Tojo nicã, a'ti di'ta mũsãrẽ o'oguti ní'que di'tare mũsã pãrãmerã nituriãrãrẽ o'ogusa'a. Na ye di'ta ninu'cũcã'rõsa'a”, nicũpã.

¹⁴ Moisé tojo nicã tu'ogũ, Õ'acũ cũ yarã masãrẽ “Bu'iri da'reguti” nimi'quere du'ucũ niwĩ. ¹⁵ Be'ro Moisé ñrũgũpũ ní'cũ Õ'acũ dutise pũa pã'rẽpũ ojano'que pĩrĩrẽ miidijaticũ niwĩ. ¹⁶ Õ'acũta te pĩrĩrẽ weecũ niwĩ. Cũ basuta topũ ní'quere ñacũ, ojaõ'ocũ niwĩ.

¹⁷ Josué masã na caricũsere tu'ogũ, Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Masã a'mewějẽrã caricũrõ weronojõ busũrocoro marĩ cãrĩse u'turi wa'teropũre, nicũ niwĩ.

¹⁸ Moisé pe'e cũrẽ a'tiro yu'ticũ niwĩ:

—Na a'mewějẽ wapata'aca be'ro caricũ e'catise mejẽta ní'õcoro. Tojo nicã a'mewějẽ bajuriorã bujawetirã basase mejẽta ní'õcoro. Mejẽcã basase tu'ogũcoro, nicũ niwĩ.

19 Moisé na nirõpu etagu, wecu wĩ'magũ na uru me'rã wĩorẽ'cure ã'agũ, na no'o ɯaro basanu'cũcusiasere ã'agũ, uayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu cũ cõose pjĩrĩrẽ tigu ɯrũgũ du'pocãpu doquemutõcũucu niwĩ. 20 Te be'ro wecu wĩ'magũ queose wĩorẽ'cure mii, pecame'epu doquetĩacu niwĩ. Be'ro cõrẽ añuse marãrĩ doquemutõcu niwĩ. Te marãrĩrẽ aco bu'ipũ wẽestepo'ocu niwĩ. Tojo weetoja, Israe curuacjãrãrẽ te acore sĩ'ricã weecu niwĩ. 21 Moisé Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ã'rã masã de'ro weemiati mu'urẽ? Mu'ɯ narẽ ña'abutiario weecã weepã.

22 Aarõ pe'e cõrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ɯ acabiji, yu'ɯ me'rã uatiguta. Mu'ɯ masĩmiba. ã'rã masã ña'arõ weesere weepoyu'ruama. 23 Na yu'ure a'tiro niama: “Ni'cũ ɯsã ãjõpeoacju queose marĩrẽ su'ori miacjũre weebosaya. Sõ'onícũ Moisé marĩrẽ Egiptopure su'ori miwijati'cure de'ro wa'aro wa'apã. Masĩtisa'a”, niama. 24 Na tojo nicã, narẽ yu'tiapu: “No'o o'meperi yosase uru me'rã wee'quere cõorãnojõ tuweemii miitia”, niapu. Na yu'ure miiti, tere o'oama. Yu'ɯ tere pecame'epu doquetiapu. Wãcũña marĩrõ ã'rĩ wecu wĩ'magũ queose wijamajãmi, nicu niwĩ Aarõ.

25 Moisé na no'o ɯaro weesere ã'acu niwĩ. Tere ã'amigũ, Aarõ pe'e narẽ “Tojo weeticã'ña”, niticu niwĩ. Tojo weerã na ña'arõ weesere ã'arã, narẽ ã'atu'tirã bujicã'cãrã niwã. 26 Tojo weecã ã'agũ, Moisé na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri wa'tero sãjãa, ejanu'cãcu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—“Õ'acũ yarã ni'i” nirãnojõ yu'ɯ tiro a'tia, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, nipe'tirã Leví ya curuacjãrã Moisé tiropu nerẽnu'cãcãrã niwã. 27 Na tojo weecã ã'agũ, Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu, a'tiro nimi: “Musãnu'cũ di'pjĩrĩrẽ du'teõ'oña. Be'ro musã wi'seri nirõpu tojaaya. Tojaa, wi'serinu'cũ musã acabijirãrẽ, musã ma'misumuarẽ, musã me'rãcãrãrẽ, musã ya wi'i pu'to nirãrẽ wẽjẽcã'ña”, ni werecu niwĩ Moisé.

28 Leví ya curuacjãrã Moisé tojo weeduti'quere queoro weecãrã niwã. Ti numurẽ i'tiati mil umua wẽrĩcãrã niwã. 29 Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Masã Õ'acũrẽ yu'runu'cãcã, musã cũ dutiro wéerã, musã põ'rãrẽ, musã acabijirãrẽ, musã ma'misumapureta na ña'arõ wee'quere ã'arã, wẽjẽcã'mota'apu. Tojo weegu ni'cãcã Õ'acũ musãrẽ cũ dutisere da'radutigu cũuami. A'tiro wee musãrẽ añurõ wa'acã weeami, nicu niwĩ.

30 Ape numu pe'ere Moisé masãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Õ'acũ dutisere yu'runu'cãrã, ña'abutiario weecãrã niapu. Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ tiropu mujãgũti. Apetero weegu musã yere cõrẽ sãrĩbosacã, musãrẽ acobojobosami, nicu niwĩ.

31 Cũ tojo nica be'ro apaturi Moisé Õ'acũ tiropu mujãa, cõrẽ nicu niwĩ:

—Diacjũta masã wecu wĩ'magũ uru me'rã queose wĩorẽ'cure e'catipeotjãrã, ña'abutiario weecãrã niama. 32 Ni'cãrõacãrẽ mu'urẽ ɯputu sãrĩ'i. Narẽ acobojoya. Acobojotigu pũrĩcã, mu'ɯ ya pũrĩ catirã wãme ojaõ'ono'ca pũrĩpu yu'ɯ wãmerẽ coecã'ña, nicu niwĩ Moisé.

33 Õ'acũ pe'e cõrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ɯ dutisere yu'runu'cã'cãrã dia'cũrẽ ya pũrĩpu ojaõ'ono'cãrã wãmerẽ coeguti. 34 Ni'cãrõacãrẽ majã wa'aya. Masãrẽ yu'ɯ mu'urẽ “O'oguti” nica di'tapu su'ori miaña. Yu'ure wereco'tegu mu'urẽ su'ori ã'o miagũsami. Tojo weemicã, yu'ɯ bu'iri da'reri numu ejacã, na ña'arõ wee'que wapare narẽ bu'iri da'reguti, nicu niwĩ Õ'acũ.

³⁵ Be'ro Õ'acũ masārē bu'iri da'regu, duti ña'abutiase o'ócũ niwĩ. Aarõ wecũ wĩ'magũ queose yee'cure e'catipeo'que bu'iri tojo weecũ niwĩ.

33

Õ'acũ ãrũgũ Sinaípu wijaduti'que ni'i

¹ Õ'acũ masārē bu'iri da'rēca be'ro Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—A'tore wijayá. Masã mu'ũ Egiptopũ miiwija'cārã me'rã wa'agusa'a. Yũ'ũ Abrahārē, Isaare, Jacore “O'oguti” nĩca di'tapũ wa'aya. Ti di'tare na pãrãmerārē “O'oguti” nitojawũ. ² Yũ'ũre wereco'tegũre musã duporo o'óguti. Yũ'ũ ti di'tapũ nirã cananeo masã, amorreo masã, hitita masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masārē cõ'awĩrõgũti. ³ Cabra õpēcõ, mumiacõ pajiro aco o'mabũroro weronojõ nirĩ di'tapũre wa'arã wee'e. Yũ'ũ pe'e musã me'rã wa'asome. Musã yũ'rũnũ'cãsepijarã ni'i. Yũ'ũ wa'agũ pũrĩcã musã ña'arõ weecã, bu'iri da're bajuriodijobosa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁴ Masã te bujawetise quetire tu'orã, dũjasewã'arã weronojõ pũrõ bujaweticārã niwã. Na ne ni'cũputa bũsa, o'meperi yosaticārã niwã.

⁵ Õ'acũ Moisére a'tiro wereyutojacũ niwĩ:

—Israe curuacjãrãrē a'tiro ni wereya: “Musã yũ'rũnũ'cãsepijarã ni'i. Musã wa'teropũre musã me'rã yũ'ũ cã'rõ ba'patiquejogu, musārē bu'iri da're bajuriobosa'a. Tojo weerã musã su'ti añusere, musã bũsasere, tojo nicã yosasere tuweemiicã'ña. Musã tere tuweemiica be'ro yũ'ũ musārē weeatjere wãcũgũsa'a”, ni wereya, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tojo weerã Israe curuacjãrã Horeb wãmeticjũ ãrũgũpũ wijãca be'ro bũsanemoti, o'meperi yosanemoticārã niwã.

Õ'acũ me'rã bocaajari wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'iacã cjase ni'i

⁷ Moisé Õ'acũ su'ti caseri me'rã wéeca wi'iacãrē mia, masã na nirõ yoacureropũ cũucũ niwĩ. Ti wi'iacãrē “Õ'acũ me'rã bocaajari wi'i ni'i”, nicũ niwĩ. No'o ni'cũ Õ'acũrē cũ weeatjere sãrĩtiña'sĩ'rĩgũnojo topũ wa'acũ niwĩ. Ti wi'iacã na masã nirõ yũ'rũro nicaro niwũ. ⁸ Moisé ti wi'iacãpũ wa'acã ã'arã, masã nipe'tirã na ye wi'seri sope pu'topũ nu'cũcãrã niwã. Téé ti wi'ipũ sãjãcãpũ cãrē ã'asirutudu'ucãrã niwã. ⁹ Moisé ti wi'ipũ sãjãcãta, o'mepõ'rã dijati, ti wi'i sãjãrĩ sopepũ ejanũ'cãcaro niwũ. Õ'acũ Moisé me'rã ucũrĩ cura tojo tojanũ'cãcaro niwũ. ¹⁰ Masã o'mepõ'rã ti wi'i sopepũ ejanũ'cãcã ã'arã, nipe'tirã na ye wi'seri sope pu'to paamu'rĩque'acãrã niwã. Õ'acũrē e'catipeorã, tojo weecãrã niwã.

¹¹ Õ'acũ Moisé me'rã a'merĩ ã'apõtẽo, ni'cũ, cũ me'rãcãjũrē ucũgũ weronojõ ucũcãrã niwã. Na ucũca be'ro Moisé masã tiropũre dajatojaacũ niwĩ. Cãrē weetamuco'tegũ ma'mũ Josué, Nun macũ pe'e pũrĩcã ti wi'iacã po'peapũ toja, ninu'cũcã'cũ niwĩ.

Õ'acũ Moisére cũ asistesere ã'o'que ni'i

¹² Moisé Õ'acũrē a'tiro nicũ niwĩ:

—Mu'ũ yũ'ũre “Ã'rã masārē sũ'ori miaña”, niapũ. Tojo nimigũ, yũ'ũ me'rã wa'acjũre weretiapũ. Tojo nicã “Mu'ũrē añurõ masĩ'i. Mu'ũ weesere ã'agũ, e'cati'i”, niapũ. ¹³ Diacjũta yũ'ũ me'rã e'catigũ pũrĩcã, mu'ũ weeatjere yũ'ũre wereya. Mu'ũ tojo weecã, mu'ũrē masĩnemogũsa'a. Tojo nicã, mu'ũ tu'sasere weenu'cũgũsa'a. Wãcũña. Ã'rã masã, mu'ũ yarã nima, nicũ niwĩ.

¹⁴ Moisé tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cãrē nicũ niwĩ:

—Yũ'u basuta m̄sārē ba'patiguti. Ba'pati, m̄'urē soose o'oguti, nicu niwī.

¹⁵ Moisé pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Mũ'u basu ūsārē sũ'ori wa'atigu pūrīcā, ūsārē a'tore wijacā weet-icā'ña. ¹⁶ Mũ'u ūsā me'rā ba'patiwā'cāticāma, apeye di'tacjārā masā “Ō'acũ Moisé me'rā, Israe curuacjārā me'rā e'catimi”, ni masīsoma. Ūsā me'rā wa'acā pūrīcārē, “Ō'acũ Moisé, Israe curuacjārā me'rā dia'cũ nimi”, ni masīrāsama, nicu niwī Moisé.

¹⁷ Ō'acũ Moisére apaturi ucūapocũ niwī:

—Mũ'urē añurō masī'i. Mũ'u me'rā e'cati'i. Tojo weegu m̄'u sērī'caronojōta weegusa'a, nicu niwī Ō'acũ.

¹⁸ Cũ tojo nicā tũ'ogu, Moisé a'tiro ni sērīnemocũ niwī:

—Mũ'u asistesere yu'ure ĩ'oña.

¹⁹ Ō'acũ cūrē yu'ticu niwī:

—Nipe'tise yu'u asistesere m̄'u dũporo yu'ruacā weeguti. Tojo yu'ruacā, nipe'tise yu'u añubutiase nisere ĩ'agũsa'a. Tojo nicā m̄'u ĩ'orõpu yu'u wāmerē wereguti. No'o yu'u pajaña'sī'rīgūrē pajaña'gūti. ²⁰ Tojo nimicā, ya diapoama ne ĩ'asoma. Ne ni'cũ yu'ure ĩ'aca be'ro catisoma majā.

²¹ Ō'acũ apeye quē'rārē nicu niwī:

—A'to yu'u tiro ūtāgāpu nu'cũña. ²²⁻²³ Yũ'u asistese me'rā yu'ruagu, ni'cā cope tigapu nirī copepu m̄'urē cūugūti. Yu'ure ĩ'arī nígũ, ya omocā me'rā m̄'u ya diapoare cā'mota'aguti. Téé yu'u yu'ruagupu cā'mota'atuoguti. Yũ'u sē'ema waroma ĩ'agũsa'a, ĩ'agũ pe'e. Yũ'u diapoa pe'ema, ne ĩ'ano'ña marīrōsa'a, nicu niwī Ō'acũ.

34

Apeye ūtā pjīrī me'rā Ō'acũ dutisere oja'que ni'i

¹ Ō'acũ Moisére cũ asistesere ĩ'oca be'ro cūrē nicu niwī:

—Pua pjī ūtā pjīrī m̄'u doquemutō'que pjīrī weronojōta da'reya. Ne waro oja'quereta o jaguti tja. ² Namiacā ñamicurero ūrūgũ Sinaípu m̄>jāgūtīgũ apoyuya. Tigu dũposārīpu wa'a, yu'u tiro ejaya. ³ Ne apī m̄'u me'rā m̄>jāticā'to. Ne tigupure āpērā masā marīato. Tojo nicā oveja, wecua tigu pōtēorõpũre ba'anucūticā'to.

⁴ Cũ ni'caronojōta Moisé todũporo ūtā pjīrī ní'que weronojō da'recu niwī. Ape nũmu pe'e ñamicurero wā'cā, Ō'acũ cũ duti'caronojōta ūrūgũ Sinaípu te pjīrīrē miim̄jācu niwī. ⁵ To cũ m̄>jāejacā, Ō'acũ o'mecurua me'rā dijati, Moisé tiropu ejacu niwī. Cũ wāmerē weregu, “Wiogu ni'i”, nicu niwī. ⁶ Moisé dũporo yu'ruagu, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acũ, m̄sā wiogu ni'i. Masārē pajaña'gũ, añurō weesetigu ni'i. Uáyegu mejēta ni'i. Masārē yu'u ma'iyu'rũsere ĩ'o'o. Yũ'u “Weeguti” ní'quere queoro wee'e. ⁷ Peje curari be'rocjārā quē'rārē ma'inu'cūcūsa'a. Masā ña'arō weesere, yu'ure yu'rũnu'cāsere acobojo'o. Yu'u tojo weemicā, ña'arō weegúa ne bu'iri da'reno'ña marīgũ tojatisami. Bu'iri da'reno'sami. Pacusũmua ña'arō wee'que wapa na pō'rāpũre, na pārāmerāpũre, na pārāmerā nituriarāpũre, tojota bu'iri da're yapatino'rāsama, nicu niwī.

⁸ Cũ tojo nicā tũ'ogu, Moisé maata nucūcāpu paamu'rīque'a, Ō'acūrē e'catipeocũ niwī. ⁹ Cūrē e'catipeogu, a'tiro ni sērīcu niwī:

—Wioḡu, diacjũta yu'u weesere tu'sagu, ũsārē ba'patiya. Ā'rā masā yu'rũnu'cāsepijarā nima. Tojo nimicā, ũsā ña'asere, ũsā ña'arō weesere acobojoya. ũsārē mu'u yarā masā tojacā weeya, ni sērĩcu niwĩ.

Õ'acũ masā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹⁰ Õ'acũ Moisé sērĩ'quere tu'óca be'ro a'tiro nicu niwĩ:

“Añurō tu'oya. Ni'cārōacārē yu'u nipe'tirā musā Israe curuacjārā me'rā ‘A'tiro weeguti’ ni apo'quere cūgũti. Nipe'tirā masā ĩ'orōpũ añubutiasere wee'ogũsa'a. Te toduporopu ne ape di'tapu a'ti turipure wee'ono'ña marĩ'quere ĩ'ogũti. No'o nipe'tirā musā wa'tero nirā yu'u musā wioḡu musārē añubutiaro weeatjere ĩ'arāsama.

¹¹ “Ni'cācā yu'u musārē weeduti'quere weeya. Musā tojo weecā, yu'u musā tiro nirā amorreo masārē, cananeo masārē, hitita masārē, ferezeo masārē, heveo masārē, jebuseo masārē cō'awĩrōgũsa'a.

¹² “Musā sājāti di'tacjārā me'rā ne a'merĩ ‘Tojo weerā’, ni apoticā'ña. Musā tojo weecā pũrĩcārē, musārē na ějōpeose queose yee'quere sirutucā weerāsama. ¹³ Tojo weronjō o'orā, a'tiro pe'e weeya. Na wa'icũrārē ũjũamorōpeosere paamũtōcā'ña. Apeye ũtāpaga na miinu'cō'que na ějōpeosere mũtōpe'ocā'ña. Tojo nicā Aserá wāmetigo na ějōpeose yee'que yucu me'rā wee'que tuturire dũtecō'acā'ña.

¹⁴ “Ne apĩ Õ'acũ nitigũre ějōpeoticā'ña. Āpērārē ějōpeosirutucā ne uawe'e. Yu'u dia'cũrē ějōpeocā ũa'a.

¹⁵ “Ti di'tapu nirā me'rā ne a'merĩ ‘Tojo weerā’, ni apoticā'ña. Na āpērānojō Õ'acũ nitirārē e'catipeorā, wa'icũrārē wējē ũjũamorōpeorā, musārē pijibosama. Musā quē'rā na wējē ũjũamorōpeo'quere na me'rā ba'atamubosa'a. ¹⁶ Apetero weerā na pō'rā numiarē musā pō'rā mũuarē numisobosama. Numisoo, na pō'rā numia Õ'acũ nitirārē ějōpeorā, musā pō'rā mũuarē mejārōta narē ějōpeocā weebosama.

¹⁷ “Musā ne cā'rō Õ'acũ nitirārē cōme me'rā ũjũasipio wĩorē'quere ějōpeoticā'ña”, nicu niwĩ Õ'acũ.

Õ'acũ dutise cūu'quere Moisé oja'que ni'i

²⁷ Õ'acũ Moisére cū dutise wérēca be'ro cũrē nicu niwĩ: “Yu'u ucũsere ojaya. Te yu'u mu'u me'rā, Israe curuacjārā me'rā apo'que ni'i”, nicu niwĩ.

²⁸ Moisé topure Õ'acũ me'rā cuarenta mũmũcori, cuarenta ñamirĩ* tojacu niwĩ. Ne ba'aro marĩrō, sĩ'rĩrō marĩrō nicu niwĩ. Topu “Õ'acũ masā me'rā tojo weeguti” ni apo'quere te ũtāpĩrĩpu ojaō'ocu niwĩ. Tetá diez Õ'acũ dutise cūu'que nicaro niwũ. ²⁹ Be'ro Moisé ũrũgũ Sinaĩpu ní'cu pua pĩĩ te dutise oja'que pĩrĩrē miidijaticu niwĩ. Tigu ũrũgũpu ní'cu dijatagu, cū diapoasistesere masĩticu niwĩ. Cũ, Õ'acũ me'rā ucũca be'ro niyucā, tojo asistecaro niwũ. ³⁰ Aarō, tojo nicā nipe'tirā Israe curuacjārā cū diapoasistecā ĩ'arā, cũrē ui nicārā niwā. Tojo weerā cū pu'toacāpu wa'aticārā niwā. ³¹ Na tojo weecā ĩ'agũ, Moisé pe'e narē pijineocu niwĩ. Tojo weerā Aarō, nipe'tirā wiorā cū tiropu dajacārā niwā. Na dajacā ĩ'agũ, na me'rā ucũcu niwĩ. ³² Be'ro nipe'tirāputa Israe curuacjārā etabũrocārā niwā. Na etacā, Moisé Õ'acũ ũrũgũ Sinaĩpu dutise o'o'quereta narē werecu niwĩ.

³³ Na me'rā ucũpe'oca be'ro cū diapoapure ni'cā su'ti casero mũsemerĩĩ casero me'rā mo'acu niwĩ. ³⁴ Moisé Õ'acũ me'rā bocajari wi'ipũ cū me'rā

* **34:28** 34.28 ĩ'aña Gn 7.4 docapu oja'quere.

ucūgũ sājāgũ, ti caserore tuweemujācũ niwĩ. Cũ wijatagũ, Õ'acũ dutisere Israe curuacjārārē wereturiamujācũ niwĩ. ³⁵ Cũ ti wi'ire wijatacã, Israe curuacjārã Moisé diapoasistecã ï'acārã niwã. Tojo weegũ ti casero me'rã diapoare mo'amujācũ niwĩ tja. Õ'acũ me'rã ucūgũ sājāgũ, ti caserore tuweemujācũ niwĩ.

40

Õ'acũ wi'i, wa'icurã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõ'que ni'i

A'te capítulori 25-30; 35-39 Õ'acũ wi'i wa'icurã caseri me'rã wéeca wi'i cjasere were'e. A'ti capítulo cuarenta, Õ'acũ "Tojo weeya", ni weeduti'quere were'e.

¹ Moisé masārē Õ'acũ dutisere wéeca be'ro Õ'acũ cūrē a'tiro nicũ niwĩ:

² "Nimũ'tārĩ mujĩpũ, ninũ'cārĩ numũ nicã, ya wi'i, wa'icurã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõña. ³ Ti wi'ipũ yũ'u 'Masã me'rã añurõ weeguti' ní'quere cœori acarore cũña. Ti acaro po'peapũ yũ'u diez dutise oja'que pjĩrĩ sãñasa'a. Ti acaro ðuporo usebũtiri caserore yoo cã'mota'aya. ⁴ Mesare, s'ïocjũ quẽ'rārē topũ cũña. Ti mesapũre docepaga pãrē añurõ apopeoya.* Tigũ s'ïocjũpũre s'ïosepagare s'ïonũ'cõña. ⁵ Æ'mũtise ãjũamorõpeoro uru me'rã wee'caro 'Masã me'rã añurõ weeguti' ní'que cœori acaro põtœorõpũ peoya. Ti wi'i, ya wi'i ne sãjãnu'cãrõrē ni'cã casero usebũtiri caserore yooya. ⁶ Tu'ajanũ'cõ, ti wi'i ne sãjãrõ wa'icurãrē ãjũamorõpeorore cũña. ⁷ To be'ro bapa pajiri pare ya wi'i, tojo nicã wa'icurãrē ãjũamorõpeoro, a'te pũaro wa'tero, deco ti pare ðupoya. Ti pare aco piomu'muoña. ⁸ Yũ'u mũ'urē duti'caronojõta, ti wi'i sumutore apoya. Tu'ajanũ'cõ, su'tiro casero usebũtiri caserore topũ sãjãrõ cã'mota'atjore yooya.

⁹ "Be'ro a'tiro weeya. Ye waro tojato nígũ, ã'se to wa'rewũasenojõrē ti wi'ire wa'reya. Nipe'tise ti wi'ipũ nisere wa'repe'ocã'ña. Tojo weecã, topũ nise nipe'tise ye tojarosa'a. Ne ña'ase marĩrõ tojarosa'a. ¹⁰ Tojo nicã, te ã'sereta tja wa'icurãrē ãjũamorõpeoro bu'ipũ wa'reya. Topũ de'ro nisere wa'repe'ocã'ña. Mũ'ũ tojo weegũ tore añurõ, ña'ase marĩrõ waro tojacã weegusa'a. ¹¹ Be'ro te ã'se me'rã bapa pajiri papũre wa'reya. Tojo nicã, to pesaro ðũ'pocãrē wa'regusa'a. Tere wa'regũ, ye waro tojacã weegusa'a.

¹² "Be'ro Aarõrē, cũ põ'rã umuarē ya wi'i sope pu'topũ miaña. Topũ narē ã'oya. ¹³ Aarõ pa'i cũ sãñarõnojõrē sãñato. Be'ro cūrē 'Yé cjasere ða'ragũ' pa'i sãjãdutigũ, ã'sere piopeoya. ¹⁴ Tu'ajanũ'cõ, cũ põ'rãrē miiti, narē su'ti yoase paca su'a'quere sãña. ¹⁵ Na pacũ Aarõrē wee'caronojõ napũre ã'sere piopeoya. Mũ'ũ tojo weecã, na quẽ'rã yarã pa'ia, yé cjasere ða'rarã nirãsama. Mũ'ũ narē a'tiro ã'se piopeose me'rã na pãrãmerã nituriarã pa'ia nisere ninu'cũcã'rãsama. Ne pe'tisome", nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁶ Õ'acũ duti'caronojõta Moisé nipe'tisere weepe'ocũ niwĩ. ¹⁷ Tojo weerã na ni'cã cũ'ma Egiptopũre wijãca be'ro nimũ'tārĩ mujĩpũ, ninũ'cārĩ numũrē Õ'acũ wi'ire aponũ'cõcãrã niwã.

O'mecurua Õ'acũ wi'i bu'ipũ ní'que ni'i

* **40:4** 40.4 Te pãrē Õ'acũ ï'orõpũ peocãrã niwã. Israe curarinũcũ ni'cãrē pã nicaro niwũ. Pa'ia ðia'cũ te pãrē ba'acãrã niwã.

³⁴ Moisé Õ'acũ wi'ire aponu'cõca be'ro, o'mecurua ti wi'ire tuubi'acaro niwũ. Õ'acũ cũ assistese ti wi'ipure niyu'ruacaro niwũ. ³⁵ Tojo weegu Moisé ne sãjãamasĩticu niwĩ.

³⁶ O'mecurua ti wi'i bu'ipu ní'que mụjãáca be'ro Israe curuacjãrã na ye wi'serire pãámii, aperopu wa'amujãcãrã niwã. ³⁷ O'mecurua mụjãaticãma, na ye wi'serire ne pãámiiticãrã niwã. Téé o'mecurua mụjãacãpu co'temujãcãrã niwã. ³⁸ Israe curuacjãrã no'o na wa'aro nipe'tirã ĩ'orõpu Õ'acũ ya o'mecurua, umucore ti wi'i bu'ipu nimujãcaro niwũ. Nami pe'ema ti curua po'peapu pecame'e ũjũrĩ põ'rã nicaro niwũ.

Josué

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Moisé wě́rĩca be'ro Õ'acũ Josuére Israe curuacjārārē sũ'ori nisetiacyure sōrōcũ niwĩ. Josué cũ ojaca pūrĩ pũaro dũcawati'i. Nimũ'tārō Israe curuacjārā na Canaá di'ta, Õ'acũ narē o'oguti nĩca di'tare sājāa, tocjārā me'rā a'mewějē, wapata'a, miiwapa'que ni'i. (Capítulos 1–12) Be'rocjārō na Israe curarinũcũ di'ta dũcawaa'que ni'i. (Capítulos 13–22) Nitũoro Josué cũ ucũtũo'que, cũ masārē werecasatũo'que, tojo nicã cũ wě́rĩ'que ni'i. (Capítulos 23–24)

Õ'acũ Josuére Israe curuacjārā wiogũ sājācã wee'que ni'i

¹ Be'ro Moisé, Õ'acũ dutisere da'racote'cũ wě́rĩca be'ro, Õ'acũ Josuére ucũcũ niwĩ. Josué pe'e Nun wāmetigũ macũ, tojo nicã Moisére weeta-muco'te'cũ nicũ niwĩ. Õ'acũ cūrē a'tiro ni ucũcũ niwĩ:

² “Moisé yũ'u dutisere wee'cũ wě́rĩa wa'ami. Ni'cārōacãma mũ'u pe'e nipe'tirā Israe curuacjārārē dia Jordārē sũ'ori pē'agũsa'a majā. Yũ'u mũsārē o'otji di'tapũ wa'arāsa'a. ³ Yũ'u Moisére ‘A'tiro weeguti’ ní'caronojōta mũsārē weegusa'a. Yũ'u nipe'tiro mũsā di'ta sijatjo ejatuaro o'oguti. ⁴ Di'ta a'tocārō yoaro o'oguti. Yucũ marĩrōpũ, téé Líbano di'tapũ nitũorosa'a. E'saro pe'e maa yoari maa Éufrates, nipe'tiro hitita masā ye di'ta me'rā ninũ'cã, téé pajiri maa Mediterráneo nirōpũ nitũorosa'a. ⁵ Ne āpērā mũsā me'rā a'mewějērā pōtēosome. Moisé me'rā ní'caronojōta mejārōta nigũsa'a mũ'u me'rā quē'rārē tja. Ne mũ'urē cō'asome. ⁶ Tojo weegũ wācũtutuaya, uiro marĩrō nisetiya. Na ñecũsumuarē ‘A'ti di'tare o'oguti’, niwũ. Mũ'u narē sũ'ori mia, na me'rā a'ti di'tare miiwapa etigusa'a. ⁷ Tojo weegũ yũ'u ní'caronojō wācũtutuanu'cũcã'ña. Tojo nicã nipe'tise Moisé mũsārē dutise cũu'quere weepe'ocã'ña. Tojo weegũ nipe'tise mũ'u weesetise añurō wa'arosa'a. ⁸ Yũ'u dutise cũu'quere masārē bu'enu'cũcã'ña. Ñamirĩnũcũ, mũmũcori quē'rārē wācũnũrũnu'cũcã'ña. Tere weecã, nipe'tise mũ'u weesetise queoro wa'arosa'a. ⁹ Yũ'u mũ'urē a'tiro dutiapũ. Ne mũ'urē mejēcã wa'acã uiticã'ña. Wācũtutua nisetiya. Yũ'u Õ'acũ, mũ'u wiogũ, mũ'u me'rā ninu'cũcũsa'a. Mũ'u no'o wa'aro mũ'u me'rā wa'agusa'a”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

Josué Canaá di'tacjārā me'rā cũ a'mewějēatjere apoyu'que ni'i

¹⁰ Be'ro majā Josué Israe curuacjārā wiorārē a'tiro weeduticũ niwĩ: ¹¹ “Nipe'tiro masā cārĩse u'turipũ wa'a weetjīarā, narē ‘Ba'ase mũsā miatjere apoyuya’, nirā wa'aya. Marĩ i'tia nũmũ be'ro dia Jordārē pē'arāsa'a. Õ'acũ o'otji di'tare ñe'erā wa'arāsa'a”, ni werecu niwĩ narē.

¹² Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicã deco me'rā Manasés ya curuacjārā pe'ere Josué a'tiro ni ucũcũ niwĩ:

¹³ —Wācũña Moisé, Õ'acũ ɥaro weeco'tegũ, mũsārē duti'quere: Õ'acũ mũsārē “Sooato” nígũ, a'ti di'ta, mũsā nirĩ di'tare o'ocũ niwĩ. ¹⁴ Mũsā nũmosānumiarē, mũsā pō'rārē, mũsā yarā ecarārē a'to dia Jordā mujĩpũ mujātiro pe'e cũcũcã'ña yujupũ. Moisé mũsārē o'óca di'ta ni'i. Mũsā nipe'tirā mũmũ pūrĩcã a'mewějētutuarā nirānojō mũsā wāmo me'rā pē'arāsa'a. Mũsā acawererārē a'mewějētaturā, na dũporo mũmũtãña.

15 Téé Õ'acũ musārē soose o'o'caronojōta na quē'rārē o'ocāpũ, musā narē a'mewējētamudu'urāsa'a. Narē Õ'acũ o'oatji di'tare ñe'éca be'ropũ, a'mewējētamuturāsa'a. Tojo weetu'ajaca be'ropũ musā ye di'ta dia a'ti pā'rē pe'e dajatojatirāsa'a. Moisé musārē cūu'que di'tare miiwapa, sājāque'arāsa'a majā, nicu niwĩ.

16 Cũ tojo nicā tu'orā, na pe'e a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Nipe'tise mu'ũ dutisere weerāti. No'o mu'ũ wa'adutiro wa'arāti.

17 Ësā Moisé duti'quere queoro yu'ti'caronojōta mu'ũ quē'rārē yu'tirāti. Ësā a'te dia'cūrē ua'a. Õ'acũ Moisé me'rā niwĩ. Mejārōta cũ me'rā ní'caronojōta mu'ũ me'rā quē'rārē nicā uasā'a. 18 No'o mu'ũrē yu'rũnu'cāgũnojō, mu'ũ dutiro weetigunojō wējēno'gūsami. Mu'ũ pe'e wācūtutua, nisetiya, nicārā niwā Josuére.

2

Josué Jericópũ ï'adu'tiri masārē o'ó'que ni'i

1 Be'ro Josué puarā umuarē ya'yioropũ Canaá di'tare, Jericópũre ï'adu'tirā wa'aduticu niwĩ. Tojo weerā na Sitĩpũ ní'cārā Jericópũ wa'acārā niwā. Ti ñamirē na ní'cō umuarē a'metārāwapata'ari masō Rahab wāmetigo ya wi'ipũ sājāa, tojacā'cārā niwā. 2 Jericócjũ wiogu “Ni'cācā ñami Israe curuacjārā marĩ ya di'tare ï'adu'tirā a'tiapārā” nisere tu'obocacā'cu niwĩ. 3 Tojo weegu cũ yarā surarare co ya wi'ipũ o'ócũ niwĩ. Ti wi'ipũ wa'a weetjīarā, core a'tiro nicārā niwā: “Na umua mu'ũ ya wi'ipũ nirārē cō'awīrōña. Na ï'adu'tiri masā nima”, nicārā niwā.

4 Rahab pe'e narē nutojaco niwō. Na sērītiña'cā, wiogu o'ó'cārārē a'tiro yu'tico niwō:

—Diacjūta ni'i. Musā nírōnojōta a'ti wi'ita nimiamā. Na “Tocjārā nima” nisere masītiasũ.

5 Mujīpũ sājārĩ cura, a'ti macā cja sopere bi'atji dũporoacā wa'ama. Diape'e wa'arā wa'apā. Quero wa'abaque'oya. Apetero weerā narē ěmũejábosa'a, nico niwō.

6 Co ya wi'i bu'i opa sira nirōpũ ñocāpūrĩ pō'rā sī'o'que weronojō nise docapũ narē nũocũuco niwō.

7 Co tojo nicā tu'orā, surara maata ti wi'ipũ wijaa, dia Jordā tiropũ ï'adu'tiri masārē a'marā wa'amicārā niwā. Na wa'áca be'ro maata ti macā cja sopere bi'ano'caro niwũ. 8 Israe curuacjārā cārīse dũporo Rahab narē nũo'caropũ mujāa, narē nico niwō:

9 —Yu'ũ masĩ'i. Õ'acũ musā Israe curuacjārārē a'ti di'tare o'otojacu niwĩ. Cũ a'ti di'tacjārārē musārē uicā weecu niwĩ. Tojo weerā ũsā nipe'tirā uibutiasa'a. 10 Ësā tu'owũ Õ'acũ musārē Egiptopũ ní'cārārē miiwija'quere. Maa sō'arĩ maarē acore musārē pē'ato ní'gũ, dũcawaanũ'cō, boposājācā weecu niwĩ. Tojo nicā, puarā amorreo masā wiorā maa Jordā a'ti pā'rē pe'e nirā Og, tojo nicā Sehōrē wējēpe'ocārā niwũ. 11 Tojo weerā ũsā pūrō uise me'rā musārē ï'a'a. Õ'acũ, musā wiogu nipe'tiro u'musepu, a'ti nucūcāpũre wiogu nimi. 12 Tojo weego musārē sērĩ'i. Õ'acũ wāme me'rā “Mu'ũ acawererārē añurō weerāti”, niña. Yu'ũ musārē añurō weetamu'caronojōta weeya. “Diacjūta tojo weerāti” nírā, 13 yu'ũ pacusumuarē, yu'ũ ma'misumuarē, yu'ũ acawererā numiarē yu'rũweticā weeya, nico niwō.

14 Na core a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Mu'u nírōnojōta weerāti. Weeticāma, Ō'acũ ũsārē wējēato. Mu'u pe'e marĩ ni'cārōacā ucūsere ne āpērārē wereticā'ña. Tojo nicā, Ō'acũ a'ti di'tare o'ocāpūta, ũsā mu'urē añurō wiopesase me'rā, añurō pajaña'a, weetamurāsa'a, nicārā niwā.

¹⁵ Rahab ya wi'i, ti macā yeecā'mota'aca tu'rūpu wā'ñacaro niwũ. Tojo weego narē ventana sopepu pūnu'mo da me'rā du'udijoco niwō. ¹⁶ Tojo weetoja, narē nico niwō:

—Musārē a'marĩ masā bocari nírā, ũrūgūpu wa'aya. No'o i'tia numūnojō tojayá. Téé musārē a'marĩ masā macāpu dajatojatica be'ropu musā acawererā tiro tojáaya, nico niwō.

¹⁷ Co tojo nicā tu'orā, a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Mu'u ũsārē “Yu'ure tojo weepa” ní'caronjōta weerāsa'a. ¹⁸ ũsā a'ti di'tare sājāacārē, sō'arĩ da pūnu'mo da mu'u ũsārē du'udijoca dare ventana sopepu yoodijoya tja. Mu'u ya wi'ipu mu'u pacu, mu'u paco, mu'u ma'misumua, nipe'tirā mu'u acawererārē neocūña. ¹⁹ No'o ni'cũ cū uaro wijaama'agūnojō cū basu cūrē wējēsere bu'iritigusami. ũsā bu'iri moorāsa'a. Ni'cũ ũsānojō mu'u ya wi'ipu nirārē mejēcā weecā pūrīcārē, ũsāta bu'iritirāsa'a. ²⁰ Mu'u āpērārē werecāma, marĩ ucū'que wapamarīrōsa'a, nicārā niwā Rahare.

²¹ —Jau. Musā nírōnojōta tojota weegosa'a, ni yu'tico niwō.

Be'ro tojo nitojanu'cō, wa'a wa'acārā niwā. Na wa'aca be'ro co na weeduti'caronjōta weeco niwō. Pūnu'mo da, sō'arĩ dare ventana sopepu dū'teō'odijoco niwō.

²² Be'ro na puarā Israe curuacjārā ĩ'adu'tiri masā ũrūgūpu du'ticārā niwā. Topure i'tia numū tojacārā niwā. Narē a'marā, surara pe'e nipe'tiropu a'macūmí, ne bocaticārā niwā. Tojo weerā Jericōpu dajatojaa wa'acārā niwā. ²³ Be'ro ĩ'adu'tiri masā ũrūpagupu ní'cārā dijaa, maarē pē'aa, téé Josué tiropu dajacārā niwā tja. Topu daja, cūrē nipe'tise narē wa'a'quere werecārā niwā. ²⁴ A'tiro ni werecārā niwā: “Ō'acũ marīrē ‘Nipe'tise ti di'tare o'oguti’, nitojami. Na masā ti di'tapu nirā marīrē pūrō uibutiarā weema”, ni quetiwerecārā niwā.

3

Israe curuacjārā dia Jordārē pē'a'que ni'i

¹ Ape numū pe'e, bo'reque'ari cura Josué nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā Sitim wāmetiropu ní'cārā dia Jordāpu bu'atacārā niwā. Na diare pē'ati dūporo ti maa sumutopu tojaque'acārā niwā. ² I'tia numū yu'rúca be'ro surara wiorā, nipe'tirā wa'teropure wa'a weetjārā, ³ a'tiro duticārā niwā: “Musā pa'ia, Leví ya curuacjārā Ō'acũ ‘Masā me'rā añurō weeguti’ ní'quere cūori acarore na miacā ĩ'arā, na siro sirutuya. ⁴ Tojo weerā musā wa'arore masīrāsa'a. Musā ne ni'cũ a'ti ma'apure wa'aña'tisa'a. Ti acarore yoacurero, ni'cā kilómetronjō sirutuya. Pu'toacā tu'aticā'ña”, ni werecārā niwā.

⁵ Tere na wéréca be'ro Josué a'tiro nicu niwĩ tja: “Ñamiacā Ō'acũ cū tutuasere ĩ'arāsa'a. Tojo weerā musā Ō'acũ ĩ'orōpu ña'ase marīrā niato nírā, musā ye su'tire coe, tojo nicā musā ya upure u'acoecā'ña”, nicu niwĩ Josué. ⁶ Pa'ia pe'ema a'tiro nicu niwĩ: “Musā pa'ia Ō'acũ ‘Masā me'rā añurō weeguti’ ní'quere cūori acarore wua, masā nipe'tirā dūporo maarē u'mutāpē'arāsa'a.”

Tojo weerã cǔ duti'caronojõta ti acarore wũa, masã dũporo Ʃ'mutãcãrã niwã.

⁷ Be'ro Õ'acũ Josuére a'tiro nicũ niwĩ: “Ni'cãcã me'rã nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ mũ'urẽ ãpẽrã yũ'rũoro añurõ ì'acã weenu'cãgũti. Tojo weerã Moisé me'rã ní'caronojõta yũ'ũ mũ'ũ me'rã nisere masĩrãsama. ⁸ Pa'ia yũ'ũ ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ cœori acarore miarãrẽ a'tiro ni wereya: ‘Mũsã dia Jordã sumutore etarã, ti maapũre ñumuwija, tojanũ'cãña’”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁹ Be'ro Josué masãrẽ pijio, nicũ niwĩ: “Tũ'orã a'tia marĩrẽ Õ'acũ nisere. ¹⁰ A'tiro weemasĩrãsa'a ‘Õ'acũ catigũ marĩ me'rã ninu'cũmi’ nisere. Tojo nicã a'ti di'tacjãrã cananeo masã, hitita masã, heveo masã, ferezeo masã, gergeseo masã, amorreo masã, jebuseo masãrẽ cõ'ape'owã'cãgũsami.

¹¹ Ì'aña. Õ'acũ, nipe'tise di'ta wiogũ ya acarore mũsã dũporo dia Jordãrẽ pẽ'amũ'tãrõsa'a. ¹² Tojo weerã mũsã Israe curuacjãrã doce curari nirã, te curarinũcũ ni'cũrẽ beseya. ¹³ A'tiro wa'arosa'a. Na pa'ia Õ'acũ nipe'tise di'ta wiogũ ya acarore miarã, na diapũ ñumuwijacã, te aco dũcawatia wa'arosa'a. Te aco nimi'que o'mabũrosome. Pũaperiputa opa ditara weronojõ nicã'rõsa'a”, ni werecũ niwĩ.

¹⁴ Tojo weerã Israe curuacjãrã dia Jordãrẽ pẽ'arã, na cãrĩ'que u'turire wijacãrã niwã. Pa'ia Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cœori acarore na dũporo miamũ'tãcãrã niwã. ¹⁵ Titare masã otese dũcatiri cura dia Jordã pajiro pu'eeja, mirĩa wa'acaro niwũ. Tojo nimicã, pa'ia ti acarore miarã, Jordãpũ na dũ'pocãrĩ ti maarẽ Ʃ'tacũucãta, ¹⁶ te aco bu'ipũ bũruti'que tojanũ'cãcaro niwũ. Yoaropũ ni'cã macã Adã wãmetiri macãpũ opa ditara bi'a cã'mota'a'ro weronojõ wa'acaro niwũ. Adã Saretãn wãmetiro pũ'topũ tojacaro niwũ. Aco tosiropũ toja'que pe'e O'mabũrotiri ditarapũ wetibũrudijacaro niwũ. Tojo wa'acã, na Israe curuacjãrã Jericó põtẽorõ pẽ'acãrã niwã majã. ¹⁷ Na pẽ'arĩ cura pa'ia Õ'acũ ya acarore cœorã pe'e dia deco boporopũ nu'cãejacã'cãrã niwã. Téé nipe'tirã Israe curuacjãrã pẽ'ape'tica be'ropũ pẽ'acãrã niwã. Nipe'tirã Israe curuacjãrã boporopũ pẽ'acãrã niwã.

4

Ëtãpaga docepagare dia Jordã cjasere mii'que ni'i

¹ Nipe'tirã dia Jordãrẽ pẽ'atãca be'ro Õ'acũ Josuére nicũ niwĩ: ² “Israe curuacjãrãrẽ te doce curarinũcũ ni'cũrẽ beseya. ³ Narẽ wa'aduti weetjãgũ, pa'ia dia deco na nu'cũrõ tiropũ docepaga ãtãpagare miicũudutiya. Mũsã ni'cãcã ñami cãrĩatjopũ tepagare cũña.”

⁴ Tojo weegũ Josué doce Ʃmũarẽ cũ bese'cãrãrẽ pijio, ⁵ narẽ nicũ niwĩ: “Mũsã Jordã decopũ, Õ'acũ mũsã wiogũ ya acaro tiropũ wa'a, mũsãnu'cũ ãtãpaga ni'cãrẽpaga wũarã wa'aya. Tojo weerã mũsã docepaga cœorãsa'a. ⁶ Te tojo weesere mũsã põ'rã masãbajuarãpũ, ‘A'tepaga ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weeti?’ nicã, mũsã a'tiro ni yũ'tirãsa'a: ⁷ ‘Ësã Õ'acũ ya acarore dia Jordãrẽ miipẽ'acã, ne aco marĩrĩ maa wa'awũ. A'tepaga Israe curuacjãrã doce curari ti maa Jordãrẽ pẽ'awũ’, nisĩ'rĩrõ wee'e, ni wereapa mũsã põ'rãrẽ”, nicũ niwĩ.

⁸ Tojo weerã na Josué cũ weeduti'quere queoro weecãrã niwã. Na ãtãpaga docepaga Jordã decopũ ní'quepagare miiwũacãrã niwã. Israe curuacjãrã te curarinũcũ ni'cũ ni'cãrẽpaga miacãrã niwã. Õ'acũ Josuére ní'caronojõta na cãrĩrõpũ tepagare mia, cũucãrã niwã. ⁹ Apeyere tja Josué

ti maa decopu pa'ia na Õ'acũ ya acarore wuanu'cũ'caropure apeyepaga docepaga cūucu niwĩ. Tepaga topu nidecoti'i yujupu.

¹⁰ Téé nipe'tise Õ'acũ Josuére duti'quere weepe'óca be'ro, pa'ia ti maa decopu ti acarore wuanu'cũcārā niwā yujupu. Moisé Josuére weeduti'caronojōta queoro weecārā niwā. Masā pe'e sojaro me'rā ti maarē pē'acārā niwā. ¹¹ Nipe'tirā masā na pē'aejanu'cāca be'ro pa'ia Õ'acũ “Masā me'rā tojo weeguti” ní'quere cūori acaro me'rā pē'a, masā dūporo nu'cāejacārā niwā. ¹² Ūmua Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicā deco me'rā Manasés ya curuacjārā na wāmo me'rā āpērā Israe curuacjārā dūporo pē'amu'tācārā niwā. Tojo weerā Moisé cū duti'caronojōta weecārā niwā. ¹³ Pājārā cuarenta mil a'mewējērĩ masā añurō wāmotirā nu'cāejaburocārā niwā. Jericó opa pa'tiro nirōpu wa'a, a'mewējērātirā apoyucārā niwā. Ti acaro topu niyucā, Õ'acũ na me'rā nicu niwĩ.

¹⁴ Na tojo weeri numurēta nipe'tirā Israe curuacjārā ĩ'orōpu Õ'acũ Josuére āpērā yu'ruoro tojacā weecu niwĩ. Cũ catiri umucore nipe'tirā masā Josuére wiopesase me'rā ĩ'acārā niwā. Moisére wee'caronojōta cū me'rā quē'rārē mejārōta weecārā niwā.

¹⁵ Tu'ajanu'cō, Õ'acũ Josuére a'tiro nicu niwĩ: ¹⁶ “Pa'ia, Õ'acũ masā me'rā ‘Tojo weeguti’ ní'quere cūori acarore cūorārē ti maa Jordāpu nirārē majātidutiya.”

¹⁷ Tere tu'ogu, Josué pa'iare “Majātia”, nicu niwĩ. ¹⁸ Na cū dutironojōta pa'ia Õ'acũ ya acarore miimajācārā niwā. Nipe'tirā masā, pa'ia ti acaro me'rā pē'āca be'ro ti maa ne waropu ní'caronojōta o'maburocaro niwĩ tja.

¹⁹ Ūmutārĩ mujīpūrē, diez numurĩ nirĩ numurē, Israe curuacjārā Jordāpu ní'cārā majāa, Gilgal wāmetiropu cārīrā wa'acārā niwā. Gilgal, Jericó macā mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwũ. ²⁰ Gilgapu Josué ūtāpagare docepaga Jordāpu mií'quepagare cūucu niwĩ. ²¹ Josué Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwĩ: “Be'ropu musā pārāmerā nituriarā na pacusumuarē ‘¿A'tepaga de'ro nisĩ'rīrō weeti?’ nicā, ²² narē wereya: ‘Israe curuacjārā dia Jordārē pē'arā, aco ducawaanu'cō, bopori ma'apu pē'awā’, nisĩ'rīrō wee'e. ²³ Õ'acũ marĩ wiogu dia Jordārē ma'a bopori ma'a weewĩ. Téé ūsā pē'ape'tica be'ropu tojo weedu'uwĩ. Õ'acũ marĩ wiogu dūporopu Maa sō'arĩ maarē wee'caronojōta weewĩ. Ūsā ti maarē pē'ape'tica be'ropu tojo bopori ma'a weewĩ. ²⁴ Nipe'tirocjārā Õ'acũ cū tutuasere masiāto ní'gũ, tojo nicā musā Õ'acũ marĩ wiogure wiopesase me'rā wācūnu'cūcā'to ní'gũ, tojo weewĩ”, ni wereya, nicu niwĩ Josué.

5

Gilgapu na niseti'que ni'i

¹ A'tiro wee Õ'acũ dia Jordārē Israe curuacjārārē pē'ato ní'gũ, boposājācā weecu niwĩ. Tere tu'orā, nipe'tirā amorreo masā wiorā dia Jordā mujīpū sājārō pe'e nirā pūrō ui, ucucārā niwā. Tojo nicā, mejārōta cananeo masā wiorā dia Mediterráneo sumutopu nirā uicārā niwā. Tojo weerā “Na me'rā a'mewējērōua'a” ni, ne wācūtīcārā niwā.

² Titare Õ'acũ Josuére a'tiro nicu niwĩ: “Musā ūtāperi me'rā yejese pñīrīrē da'reya. Tu'ajanu'cō, musā todūporopu wee'caronojōta weeya tja. Musā Israe curuacjārā umuarē ò'rēcju yapa caserore yejecō'aña”, nicu niwĩ.

³ Tere tu'ogu, Josué cū yejecō'atje pjīrīrē da'recu niwī. Te me'rā Israe curuacjārā umuarē Aralot wāmetiro opa bu'pa nirōpū na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acu niwī. ⁴ Nipe'tirā umua Egiptopū wija'cārā, surara sājārī cū'manojō cūorā yucu marīrōpū wērīpe'tia wa'acārā niwā. ⁵ Na nipe'tirāpūta na ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'cārā nicārā niwā. Egiptopū wija'cārā pūrīcā yucu marīrōpū bajua'cārā yejecō'ano'ña marīcārā niwā. ⁶ Ō'acū na ñecūsūmuarē “Musā pārāmerā nituriarāpūre añuse di'tare o'oguti”, nicū niwī. Te di'ta añuse di'ta nujātu'que, apeye otese pī'rīse di'ta nirōsa'a. Tojo nimicā, umua surara sājārī cū'manojō cūorā Egiptopū wija'cārā pe'e Ō'acū dutisere queoro weeticārā niwā. Na tojo ña'arō weese bu'iri Ō'acū “Diacjūta na te di'tare ĩ'asome”, ni ucūcu niwī. Tojo weerā na yucu marīrōpū cuarenta cū'marī sijabaque'aticārā niwā. Téé na umua wērīpe'ticāpū topūre sijadu'ucārā niwā. ⁷ Na wērī'cārā pō'rārē Ō'acū narē pō'rāti, ducayu'cārārē ō'rēcju yapa caserore Josué yejecō'acu niwī. Na sijari curare yejecō'ano'ña marīcārā niwā. ⁸ Na nipe'tirā yejecō'ano'ca be'ro na wi'seriacāpū te cāmīrē sijorā, nicā'cārā niwā. ⁹ Be'ro Ō'acū Josuére a'tiro nicū niwī: “Ni'cācā me'rā Egiptocjārā dutise doca musā bopoyoro ní'quere wijata'acā wee'e.” Cū tojo wéeca be'ro niyucā, to Gilgal wāmetisa'a.* A'tiro nicāpū quē'rārē mejārōta wāmetisa'a.

Ō'acū masārē Egiptopū miuwija'quere wācūrī bosenūmū ni'i

¹⁰ Israe curuacjārā Gilgapū que'ajácārā niwā. Nimū'tārī mujīpū pua semana be'ro opa pa'tiro nirō Jericó pōtēorōpū mujīpū sājārī cura Ō'acū yu'ruari bosenūmurē boseba'acārā niwā. ¹¹ Ape nūmū pe'e Canaá di'ta cjase cebada ūtē'que, tojo nicā pā bucuase marīrō ba'acārā niwā. ¹² Ti nūmū me'rā Ō'acū narē manárē* tocā'rōta burucā weetuocu niwī. Ti cū'marē ti di'ta cjasere ba'acārā niwā majā.

Josué Ō'acū yarā surara wiogu me'rā ucū'que ni'i

¹³ Ni'cā nūmū Josué Jericó pū'to nígu, cū diacjū ni'cū masū di'pjī ñosērī pjī me'rā sīoejanū'cācā ĩ'acu niwī. Josué cū tiro wa'a, sērītiña'cu niwī:

—¿Mū'u ūsā me'rācjū niti? ¿Niwetine? ¿Ūsārē ĩ'atu'tirā me'rācjū niti? nicū niwī.

¹⁴ Cū yu'ticu niwī:

—Ne niwe'e. Yu'u Ō'acū yarā surara wiogu musā tiropū a'tiapū, nicū niwī.

Cū tojo nicā tu'ogu, Josué ějōpeose me'rā nucūcāpū paamu'rīque'acu niwī.

—Wiogu, yu'u, mū'urē da'raco'tegu, ¿de'ro weecā uasari? ni sērītiña'cu niwī.

¹⁵ Ō'acū yarā surara wiogu cūrē yu'ticu niwī:

—Mū'u sapatu tuweeya. Mū'u nu'cūrō Ō'acū nirō ni'i, nicū niwī.

Cū tojo nicā tu'ogu, Josué cū duti'caronojōta cū sapatu tuweecūcu niwī.

6

Israe curuacjārā Jericópū na sājāa'que ni'i

* **5:9** 5.9 Hebreo ye me'rā Gilgal nirō “Tūrūmajāmidija'a”, weronojō bususa'a. ✧ **5:12** 5.12 Ex 16.31

¹ Jericócjārā Israe curuacjārārē pūrō uicārā niwā. Israe curuacjārā sājārī nírā, ti macā cjase soperire añurō bi'ape'ocā'cārā niwā.* Tojo weerā ti macārē ne ni'cū sājāti, ne wijaticārā niwā. ² Na tojo weemicā, Ō'acū Josuére a'tiro ni werecu niwī: “Yū'u mū'urē Jericóre, tocjū wiogure, tojo nicā tocjārā surarare wiatojapū. ³ Tojo weerā mūsā Israe curuacjārā surara umua wāmotirā a'tiro weerāsa'a. Mūsā seis nūmūrī ti macārē sutuarāsa'a. Ni'cā nūmūrē ni'cārētirita sutuaya. ⁴ Ya acaro dūporo siete pa'ia ũ'mutārāsama. Nanūcū oveja umua na putise capesa'rire cūorāsama. Seis nūmūrī pe'tica be'ro ape nūmū pe'e ti macārē sietetiri sutuarāsa'a majā. Mūsā sutuari cura pa'ia oveja umua capesa'rire putirāsama. ⁵ Na ũputū puticā tū'orā, mūsā caricūrō pōtēorō caricūña. Mūsā tojo caricūcā, ti macā cjase ũtā tū'ruri se'tedija pe'tia wa'arosa'a. Tojo wa'ari cura mūsā maata ti macāpū sājāārāsa'a.”

⁶ Tojo wee Josué pa'iare pijio, a'tiro ni werecu niwī: “Mūsā Ō'acū ya acarore miiwā'cāña. Siete pa'ia ti acaro dūporo oveja umua capesa'ri na putiatje me'rā wa'ayuato”, nicū niwī. ⁷ Surara pe'ere a'tiro nicū niwī: “Wa'aya. Ti macārē be'toanū'cāña. Surara wāmotirā Ō'acū ya acaro dūporo wa'amū'tāto”, nicū niwī.

⁸ Nipe'tirā Josué duti'caronojōta weecārā niwā. Tojo weerā siete pa'ia ti acaro dūporo capesa'rire putimū'tāwā'cācārā niwā. ⁹ A'mewējērī masā surara pe'e pa'ia dūporo ũ'mutācārā niwā. Āpērā surara ti acaro siro pe'e sirutucārā niwā. Du'ucūro marīrō pa'ia oveja capesa'rire putiwā'cācārā niwā. ¹⁰ Surara pe'ere Josué “Di'tamarīrō wa'aya. Yū'u caricūduticāpū, mūsā tutuaro pōtēorō caricūrāsa'a”, nicū niwī. ¹¹ Josué pa'iare ti acaro me'rā macārē ni'cāti sutuabaque'aduticū niwī. Tojo weetojanū'cō, na cārī'caroputa daja, na'itō'o, cārīcārā niwā.

¹² Ape nūmū ñamiña'cūrō Josué wā'cā, cū duti'caronojōta pa'iare, surarare mejārōta duticū niwī tja. Tojo weerā pa'ia Ō'acū ya acarore miiwā'cācārā niwā. ¹³ Na siete pa'ia ti acaro dūporo sooro marīrō wa'a, na putisere putisutūacārā niwā. A'mewējērī masā surara pe'e na dūporo wa'acārā niwā. Āpērā surara ti acaro siro pe'e sirutucārā niwā. Na sutuari cura pa'ia ne putidu'uticārā niwā. ¹⁴ Tojo weerā nīmū'tārī nūmū be'ro cja nūmūrē apaturi ti macārē sutuanemocārā niwā. Tojo sutuatojanū'cō, dajacārā niwā na cārī'caropūre tja. Seis nūmūrī mejārōta weecārā niwā.

¹⁵ Be'ro ape nūmū siete nūmūrī nirī nūmūrē, ñamiña'cūrō wā'cā, na wee'caronojōta ti macā Jericóre sutūacārā niwā tja. Ti nūmūrē majā sietetiri sutūacārā niwā. ¹⁶ Na sutuatūocā, pa'ia pūrō puticā tū'ogū, Josué masārē nicū niwī: “Pūrō caricūña. Ō'acū marīrē a'ti macārē o'otojami. ¹⁷ Ō'acū cū duti'caronojōta ti macā nipe'tise to nise me'rā cō'ano'rōsa'a. Rahab, umua me'rā a'metārāwapata'ari masō, tojo nicā co ya wi'ipū nirā dia'cūrē yū'rūono'rōsa'a. Cóta marī ī'adu'tirā o'o'cārārē nūoco niwō. ¹⁸ Mūsā Ō'acū cū cō'aduti'que to nisere ne miaticā'ña. Mūsā tojo weecāma, mūsā ye bu'iri Ō'acū Israe curuacjārārē ña'abutiario wa'acā weebosami. ¹⁹ Nipe'tise ti macā cjase uru, plata, bronce, cōme me'rā wee'quea Ō'acū ye dia'cū ni'i. Ō'acū ya wi'i cjase nūrōrōpū miicūuno'rōsa'a”, nicū niwī.

²⁰ Pa'ia capesa'ri me'rā puticārā niwā. Tojo busucā tū'orā, masā ni'cārō me'rā ũputū caricūcārā niwā. Na tojo caricūcā, ti macā ũtā tū'rū, na yee cā'mota'ami'que se'temadija wa'acaro niwā. Tojo wa'acā ī'arā,

* **6:1** 6.1 Titare macārī ũtā me'rā sārīsāa, yee'que tū'ruri nīcūcaro niwā.

surara ti macārē diacjūta omasājā, miiwapa wa'acārā niwā. ²¹ Be'ro ti macācjārā umuarē, numiarē, ma'mapjiare, bucurārē, na yarā ecarā me'rāta wējēcō'acā'cārā niwā. Nipe'tirārē wējēpe'ocārā niwā.

²² Josué puarā umua todūporo ti macārē ī'adu'ti'cārārē nicu niwī: “Musā umua me'rā a'metārāwapata'ari masō ya wi'ipū wa'a, core, co acawererārē, na ye nipe'tise me'rā miiwīrōrā wa'aya. Musā core ‘Tojo weerāti’ ní'caronjōta weeya”, nicu niwī. ²³ Cū tojo nisere tū'o, ī'adu'tiri masā Rahare, co pacūsumuarē, co acawererārē miirā wa'acārā niwā. Narē Israe curuacjārā nirō yū'rūropū cūcārā niwā. ²⁴ Be'ro narē miiwīrōca be'ro ti macā Jericóre ūjūacō'acā'cārā niwā. Plata, uru, bronze, cōme me'rā wee'que pe'ere Ōacū wi'i cjasere nūrōrōpū cūcārā niwā. ²⁵ Josué Rahab, co acawererā dia'cūrē wējētīcu niwī. Cōta Jericóre ī'adu'tiri masā Josué o'ó'cārārē nūoco niwō. Co narē weetamu'que me'rā yū'rūwetico niwō. Tojo weerā Rahab, co acawererā Israe curuacjārā me'rā nisitidecotima yujupū.

²⁶ Be'ro Josué “Ne apaturi a'ti macārē weepoticā'to” nígū, a'tiro nicu niwī: “No'o ni'cū a'ti macārē weeposī'rīgūnojōrē Ō'acū cūrē ña'arō wa'acā weegūsamī. Cū ma'ma macā weenū'cārī cura cū macū masā ma'mi wērīgūsamī. Ti macā yee'que tū'rūri cjase soperire ō'orī cura cū macū du'sagu pe'e wērīgūsamī tja”, nicu niwī.

²⁷ Ō'acū Josuére weetamunu'cūcu niwī. Tojo weerā ti di'tacjārā cū añurō weesetisere masīpe'tia wa'acārā niwā.

7

Acā Ō'acūrē yū'rūnū'cā'que ni'i

¹ Israe curuacjārā wa'teropūre ni'cū Acā wāmetīgū Jericó cjasere Ō'acū cū miadutiti'quere miacu niwī. Cū Judā ya curuacjū, Carmi macū, Zabdi pārāmi, Zera pārāmi nituriagu nicu niwī. Cū Ō'acū cō'aduti'quere mi'que bu'iri nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā Ō'acū pūrō uacu niwī.

² Josué ni'cārērā surarare ape macā Hai wāmetiri macāpū o'ócū niwī. Ti macā Betel mujīpū mujātiro pe'e, Bet-aven pu'topū tojacaro niwū. Narē o'ógū, “Ti macārē, tojo nicā to sumutopūre ī'adu'tirā wa'aya”, nicu niwī. Tojo weerā na ti macārē ī'adu'tirā wa'acārā niwā. ³ Dajarā, Josuére werecārā niwā: “Haipūre pejetirācā umua niama. Tojo weerā nipe'tirā surara ti macācjārā me'rā a'mewējērā wa'aticā'to. Puati mil, o i'tiati mil surara ticūrāta wa'acā añurōsa'a. Na me'rā ti macācjārārē docaque'acā weerāsama. Tojo weegu nipe'tirā surarare o'óticā'ña”, nicārā niwā.

⁴ Tojo weerā i'tiati mil surara dia'cū a'mewējērā wa'acārā niwā. Haicjārā pe'e narē docaque'acā weecārā niwā. Tojo nicā, narē ui, du'tiwā'cācā weecārā niwā. ⁵ Israe curuacjārārē omasirutu wējēcārā niwā. Treinta y seis surara wējēno'cārā niwā. Macā sājārī sope pu'to, téé di'ta se'te'caro nituoropū narē sirutu wējēcā'cārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā bujaweti, ui wācūtutuaticārā niwā.

⁶ Josué, cū bujawetisere ī'ogū, cū sñase su'tire wejetū'rēcū niwī. Téé na'ique'ari curapū, Ō'acū ya acaro tiropū paamu'rīque'acu niwī. Bucurā quē'rā mejārōta weecārā niwā. Tojo nicā na dupopapūre di'tare ōrēpeocārā niwā. ⁷ Tojo wee Josué Ō'acūrē nicu niwī:

—Ō'acū, ¿de'ro weegu mu'u ūsārē dia Jordārē miipē'rōrī? Mu'u amorreo masā ūsārē wējēcō'ato nígū, ¿tojo weerine? Ūsā ti maa ape pā'rēpū tojacā añuyū'rūabopā. ⁸ Wiogu, Israe curuacjārā surara ūsārē ī'atu'tirārē

uirã, omamũ'tãma. Na tojo weecã ï'agũ, yu'u ¿de'ro ni werebosari narẽ? ⁹ Cananeo masã, ãpẽrã a'ti di'tacjãrã ùsãrẽ tojo wa'a'quere tu'ope'ticã'rãsama. Ësã nipe'tirãrẽ wẽjẽrãsama. Ne ni'cũ ùsã wa'teropure tojasome. To pũrĩcãrẽ Õ'acũ, nipe'tirã a'ti di'tacjãrã mu'urẽ ña'arõ wãcũrãsama, tojo nicã mu'u wãmerẽ, nicu niwĩ Josué Õ'acũrẽ.

¹⁰ Cũ tojo nisere tu'ogu, Õ'acũ Josuére yu'ticu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. ¿De'ro weegu mu'u nucũcãpu paamu'rĩque'ati?

¹¹ Israe curuacjãrã yu'u dutisere yu'rũnu'cãma. Yu'u musãrẽ “Weeticã'ña” ní'quere queoro weetiama. Yu'u Jericó cjasere, yu'u miidutiti'quere miama. “Ña'a ni'i”, ni masĩmirã, yajama. Tere miitoja, na ye apeyenojõ wa'teropu nũoama. ¹² Tojo weerã Israe curuacjãrã na tojo wee'que wapa narẽ ï'atu'tirãrẽ põtẽosome. Narẽ põtẽonu'cã, a'mewẽjẽronojõ o'orã, mejõ pe'e narẽ uiwã'cãrãsama. Na basu bu'iri da'reno'rãsama. Musã yu'u “Miaticã'ña” ní'quere maata cõ'aticãma, ne musã me'rã ninemosome majã. ¹³ Masãrẽ neocũu, narẽ weregu wa'aya: “Õ'acũ musãrẽ a'tiro niami: ‘Musã Israe curuacjãrã, yu'u musãrẽ “Miaticã'ña” ní'que musã wa'teropu ni'i. Musã tere cõ'ape'oticãma, ne musã me'rã a'mewẽjẽrãrẽ docaque'acã weesome. Ñamiacãrẽ yu'u ï'orõpu nu'cũrãsa'a. Tojo weerã yu'u ï'orõpu ña'ase marĩrã niato nĩrã, musã ye su'tire coe, musã ya upure u'acoecã'ña. Apoyu'cãrãpu nitojaya. ¹⁴ Yu'u ï'orõpu nipe'tirã musã ye curarinucũ bajuyoropu ejanu'cãña. Yu'u beseri cura nipe'tise nisirutuse curarire besewéeno'rõsa'a. Nisiruturi curua yu'u beséca curua ni'cũ põ'rã nise curari besewéeno'rõsa'a. Ni'cũ põ'rã yu'u beséca curua na umuarẽ beseno'rõsa'a. ¹⁵ Yu'u “Miaticã'ña” ní'quere cuogu cũ acawererã me'rã, tojo nicã cũ cuose nipe'tise me'rã ùjũacõ'ano'gũsami. Cũ Israe curuacjãrãrẽ bopoyoro wee'que bu'iri, tojo nicã yu'u “A'tiro weeya” ní'quere yu'rũnu'cã'que bu'iri ùjũacõ'ano'gũsami”, nicu niwĩ Õ'acũ Josuére.

Acãrẽ bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Ape nũmu ñamiña'cũrõ Josué masãrẽ te curarinucũ wijatiduticu niwĩ. Tojo weeri curare Õ'acũ Judá ya curuacjãrãrẽ ï'ocu niwĩ. ¹⁷ Be'ro Josué ti curuacjãrãrẽ nisirutuse curarire wijatiduticu niwĩ. Õ'acũ Zera ya curuare ï'ocu niwĩ. Ti curua wa'terore Zabdi acawererãrẽ besecu niwĩ. ¹⁸ Zabdi acawererã umuarẽ ï'oburocã, Acã wãmetigu beseno'cu niwĩ. Acã Carmi macũ, Zabdi pãrãmi, Zera pãrãmi nituriagu, Judá ya curuacjũ nicu niwĩ.

¹⁹ Tojo weegu Josué cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u yu'u macũ weronojõ nigũ ni'i. Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogure e'catipeoya. Mu'u wee'quere diacjũ wereya, nicu niwĩ.

²⁰ Acã cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta mu'urẽ were'e. Israe curuacjãrã wiogu Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãwũ. A'tiro weewu. ²¹ Jericó cjase marĩ mi'que wa'teropu ni'cãrõ su'tiro añubutiaro Babiloniacjãrã wéeca su'tirore ï'awũ. Tojo nicã plata kujiri doscientos kujiri, ni'cãgũ uru me'rã wee'cure, ni'cã kilo deco nucũcjure uaripeja, miicã'wũ. Ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'i po'peapu yaacã'wũ. Niyeru apeye docapu ni'i, nicu niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Josué ãpẽrãrẽ Acã ya wi'ipu wa'aduticu niwĩ. Cũ ya wi'ipu Acã míca su'tirore, niyerure, urugure bocacãrã niwã. ²³ Tere mí, Josuére, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ wiacãrã niwã. Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cuori acaro põtẽorõpu cũucãrã niwã. ²⁴ Be'ro

Josué, Israe curuacjārā me'rā Acã, Zera macūrē, niyeru cū yaja'quere, su'tirore, urure, cū pō'rā ɯmɯarē, numiarē, cū yarā ecarā weɯare, burroare, ovejare, tojo nicā cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'ire, nipe'tise cū ɯosere na cārīrō yɯ'rɯro Acor wāmetiro pa'tiropɯ miacārā niwā.

²⁵ Josué cūrē nicɯ niwī:

—¿De'ro weegɯ mɯ'ɯ marīrē a'te bopoyoro bu'iri da'reatjere weeati? Ni'cārōacā Ō'acū mɯ'ɯrē bu'iri da'regusami, nicɯ niwī.

Tojo nitoja, nipe'tirā Israe curuacjārā ūtāperi me'rā cūrē, cū yarā ecarārē doquewējēcārā niwā. Be'ro narē ūjūacō'acārā niwā. ²⁶ Na bu'ipɯ Josué ūtā mesājo seepeocɯ niwī. Te me'rā Ō'acū na me'rā ua'que pe'tia wa'acaro niwū. Tojo weero ti pa'tiro Acor wāmetidecotisa'a yujupɯ.

8

Israe curuacjārā Haicjārārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Tojo wéeca be'ro Ō'acū Josuére a'tiro nicɯ niwī: “Ne uiticā'ña. Wācūtutuaya. Mɯ'ɯ yarā surara nipe'tirārē neocūu, Haicjārā me'rā a'mewējērā wa'aya tja. Yɯ'ɯ Haicjārā wiogure, tojo nicā ti macācjārārē mɯsārē wapata'acā weetamugūti. Cū ya macā, na ya di'ta nimi'caro mɯsā ye tojarosa'a. ² Mɯ'ɯ Jericócjū wiogure, ti macācjārārē wee'caronojōta Haicjārārē, na wiogɯ quē'rārē weegusa'a tja. Ni'cārōacāma na ɯose, na yarā ecarā mɯsā yarā tojarāsama. Mɯsā a'tiro weeya. Macā sē'ema pe'e ni'cā curua mɯ'ɯ yarā surarare wa'adutiya”, nicɯ niwī.

³ Tojo weegɯ Josué treinta mil surara añurō a'mewējēmasīrānojōrē ñamipure Haiɯure o'ógɯ, ⁴ a'tiro nicɯ niwī: “Mɯsā añurō tɯ'oya. Macā sē'ema pe'e wa'a, bajutiropɯ niña. Na me'rā a'mewējējā, tɯ'omasī co'teya. ⁵ Āpērā surara yɯ'ɯ me'rā bajuyoro pe'e pi'arāsama. Haicjārā ūsārē ī'arā, ūsārē wējērātirā macāpɯ ní'cārā wijatirāsama. Na tojo weecā, ūsā todɯporopɯ wee'caronojōta ui omarāsa'a. ⁶ Na pe'e macāpɯ wija, ūsārē siruturāsama. ‘Todɯporo wee'caronojō marīrē uiwā'cārā weema', nirāsama. ⁷ Na tojo weecā ī'arā, mɯsā macā sē'ema pe'e ní'cārā macāpɯ sājāaña. Sājāa, ti macācjārā nipe'tirārē wējēpe'ocā'ña. Ō'acū mɯsā wiogɯ ti macārē mɯsā ya macā tojacā weegusami. ⁸ Be'ro Ō'acū duti'caronojōta ti macārē ūjūacā'ña. Yɯ'ɯ mɯsārē dutitoja'a”, nicɯ niwī Josué.

⁹ Tojo nica be'ro Josué narē Betel, Hai wa'teropɯ wa'a, tojaduticɯ niwī. Hai mujīpū sājārō pe'e tojacaro niwū. Josué pe'e cū yarā masā me'rā ti ñamirē mejārōpɯta yɯ'rɯocɯ niwī. ¹⁰ Ape nɯmɯ ñamiña'cūrō cū masārē ī'awā'cācɯ niwī. Be'ro Israe curuacjārā wiorā me'rā sɯ'ori Haiɯu a'mewējēgū wa'acɯ niwī. ¹¹ Nipe'tirā surara cū me'rā nirā ti macā pōtēorōpɯ etacārā niwā. Eta, ti macā yɯ'rɯropɯ tojaque'acārā niwā. To na nirō me'rā opa pa'tiro nidijacaro niwū. ¹² Josué ni'cāmocɯsetiri mil surarare Betel, Hai wa'teropɯ mujīpū sājārō pe'e nɯocūucɯ niwī. ¹³ A'tiro wee surarare pɯa curua dɯcawaacārā niwā. Ni'cā curua ti macā mujīpū sājārō pe'e tojacārā niwā. Ape curua ti macā yɯ'rɯro pe'e tojacārā niwā. Ti ñamita Josué opa pa'tiro nidijaro decopɯ tojacɯ niwī.

¹⁴ Haicjū wiogɯ tojo wa'acā ī'agū, sojaro me'rā cū yarā surara me'rā ti macāpɯ ní'cārā wija, dia Jordā cja pa'tiropɯ Israe curuacjārā me'rā a'mewējēgū wa'acɯ niwī. “Ape curua Israe curuacjārā ti macā sē'ema pe'e du'tiapā” ni, masīticɯ niwī. ¹⁵ Josué, cū surara me'rā du'tirā weronojō weesoocārā niwā. Tojo weerā yucɯ marīrō nirī ma'a pe'e

uiwã'cãcãrã niwã. ¹⁶ Tojo weerã nipe'tirã surara Haicjãrã na wiorã dutisere tu'orã, Josuére siruturã, na ya macãrẽ wijawã'cãcãrã niwã. ¹⁷ Nipe'tirã umua Haicjãrã, tojo nicã Betecjãrã Israe curuacjãrãrẽ siruturã, wa'ape'tia wa'acãrã niwã. Tojo weero ti macã co'tero marĩrõ tojacaro niwã.

¹⁸ Be'ro Õ'acũ Josuére nicu niwĩ: “Mũ'ũ ñosẽrĩ pjĩ me'rã ti macãrẽ sĩopuaya. Ti macãrẽ mũ'ũ ya macã tojacã weeguti.”

Tojo weegu surarare Josué ti pjĩ me'rã sĩopuatjãgũ, “A'mewẽjẽrã wa'aya”, nicu niwĩ. ¹⁹ Cũ tojo nicãta, surara na bajutiropu ní'cãrã sojaro me'rã wijacãrã niwã. Ti macãpu omasãjã, pecame'e sĩ'ayoobaque'ocãrã niwã.

²⁰ Haicjãrã surara majãmiñatõrõrã, na ya macãrẽ o'me mũjãacã ã'acãrã niwã. Israe curuacjãrã uiwã'cãmi'cãrã majãmitojati, na me'rã a'mewẽjẽrã a'ticãrã niwã. Tojo weero ne aperopu narẽ du'tita basioticarõ niwã.

²¹ Josué, nipe'tirã Israe curuacjãrã ti macã sã'emapu du'ti'cãrã ti macãrẽ ãjãacõ'acã ã'arã, majãmitojaa, Haicjãrã me'rã a'mewẽjẽrã a'ticãrã niwã.

²² Be'ro ti macãrẽ sãjãa'cãrã wijaa, Haicjãrãrẽ cã'mota'aque'acãrã niwã. Tojo weerã na Haicjãrã Israe curuacjãrã pua curua decopu tojacãrã niwã. Israe curuacjãrã na nipe'tirãrẽ wẽjẽpe'ocã'cãrã niwã. ²³ Haicjãrã wiogu dia'cũrẽ wẽjẽticãrã niwã. Cũrẽ ñe'e, Josué tiropu miacãrã niwã.

²⁴ Israe curuacjãrã na sirutu'cãrãrẽ wẽjẽpe'oca be'ro na Haipu daja, du'sa'cãrãrẽ wẽjẽpe'ocã'cãrã niwã tja. ²⁵ Ti numurẽ doce mil masã Haicjãrã umua, numia wẽrĩcãrã niwã.

²⁶ Josué pe'e cũ ñosẽrĩ pjĩrẽ sĩopuanu'cũcu niwĩ. Téé na nipe'tirã Haicjãrãrẽ wẽjẽpe'oca be'ropu du'udijocu niwĩ. ²⁷ Be'ro Õ'acũ Josuére weeduti'caronojõta Israe curuacjãrã ti macã cjase apeyenojõ, tojo nicã na yarã ecarã me'rã tojacãrã niwã.

²⁸ Josué Haire ãjãacõ'acã, te ãjãamo'a'que, tojo nicã ti macã cjase ãtãperiacã dia'cũ tojacaro niwã. Ni'cãrõacãpu quẽ'rãrẽ tojota bajudecotisa'a yujupu. ²⁹ Haicjũ wiogure wẽjẽca be'ro yucugupu du'teyoocu niwĩ téé ñamica'apu. Na'ique'ari cura cũrẽ miidijoduti, cũ upure macã sãjãarõpu cõ'aduticu niwĩ. Be'ro cũ bu'i ãtãperi me'rã seebi'acũuduticu niwĩ. A'tocaterore ti ãtãmesã cũñasa'a yujupu.

Josué Ebal ãrũgũ wãmeticjupu Moisé dutise cũu'quere bu'e'que ni'i

³⁰ Te be'ro Josué ãrũgũ Ebal wãmeticjupu Israe curuacjãrã wiogu Õ'acũrẽ ãjõpeorãtirã, wa'icũrãrẽ ãjãamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũcu niwĩ. ³¹ Cũ Moisé, Õ'acũ dutisere weeco'tegu, Israe curuacjãrãrẽ duti'caronojõta da'reduticu niwĩ. Moisé cũ dutise cũuca turi oja'caronojõta ãtãpaga páate, bopeno'ña marĩsepaga me'rã tojo weecãrã niwã. Tojo weerã topu Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ ãjõpeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjãamorõpeocãrã niwã. ³² Topu Israe curuacjãrã ã'orõpu tepagaputa tja Josué Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere ojaõ'ocu niwĩ. ³³ Nipe'tirã masã Israe curuacjãrã, Israe curuacjãrã nitirã na me'rã sjarã, nipe'tirã bucũrã, narẽ su'ori nirĩ masã, tojo nicã beseri masã Õ'acũ ya acaro tiro puaperi nu'cãejacãrã niwã. Pa'ia Leví ya curuacjãrã ti acarore wuawã'cãrã masã pãjãrã diacjũ pe'e ejanu'cãcãrã niwã. Õ'acũ narẽ “Añurõ wa'ato” nisere tu'orãtirã, ãrũgũ Gerizim wãmeticjũ du'pocãpu deco me'rã masã nu'cãejacãrã niwã. Æpẽrã pe'e ãrũgũ Ebal wãmeticjũ du'pocãpu nu'cãejacãrã niwã. Moisé ne waro dutinu'cã'caronojõta weecãrã niwã.

³⁴ Be'ro Josué nipe'tise Moisé cã duti'quenucã bu'eñocũ niwĩ. “Añurõ wa'arosa'a” ní'quere, tojo nicã “Ña'arõ wa'arosa'a” ní'quere bu'ecũ niwĩ. ³⁵ Ne ni'cã uuro Moisé duti'quere Josué bu'eticã weeticũ niwĩ. Nipe'tirã Israe curuacjãrã topũ nerêrãrẽ bu'eñope'ocã'cũ niwĩ. Du'aro marĩrõ numiarẽ, wĩ'marãrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrã nitirã na me'rã nirã quẽ'rãrẽ bu'ecũ niwĩ.

9

Gabaõcjãrã Israe curuacjãrãrẽ nisoo'que ni'i

¹ Nipe'tirã wiorã dia Jordã mujĩpũ sãjãrõpũ nirã Israe curuacjãrã na a'mewějẽ, wapata'a'quere tũ'ocãrã niwã. Na hitita masã, amorreo masã, cananeo masã, ferezeo masã, heveo masã, tojo nicã jebuseo masã nicãrã niwã. Ërũpagupũ nirã, opa bu'pa nirõpũ nirã, maa pajiri maa Mediterráneo sumutopũ nirã téé Líbanopũ nirã nicãrã niwã. ² Tojo weerã na Josué, Israe curuacjãrã me'rã a'mewějẽrã a'tirã, ni'cãrõ me'rã nerêcãrã niwã.

³ Tojo weemicã, heveo masã Gabaõpũ nirã pe'e, Josué Jericó, tojo nicã Haipũ wee'quere masĩcãrã niwã. ⁴ Tojo weerã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro weesoocãrã niwã. Ma'apũ wa'arã, na burro bu'ipũ ajuri mejã, tojo nicã vino poseye'que ajuri mejãmejã, tũ'rũ'que mejã, sereõ'o'quere miacãrã niwã. ⁵ Tojo nicã su'ti mejã, sapatu caseri tũ'rũ'que, sereõ'o'quere sãñacãrã niwã. Ma'apũ wa'arã, pã boposãa'que, butiwija'quere miacãrã niwã. ⁶ Na Josué nirõ Gilgapũ ejarã, cũrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Yoarocjãrãpũ a'ti'i. Tojo weerã mũsã ùsã me'rã “A'tiro weerãti”, ni apoya, nicãrã niwã.

⁷ Israe curuacjãrã heveo masãrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Apetero weerã mũsã ùsã pũ'toacãcjãrã nisa'a. Tojo nicãma, mũsã me'rã “A'tiro weerãti”, nímasĩtisa'a.

⁸ Na pe'e Josuére nicãrã niwã:

—Ësã mũsãrẽ da'raco'terã nirãsa'a.

Josué pe'e narẽ sêrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mũsã? ¿No'ocjãrãpũ a'tiati? nicũ niwĩ.

⁹ —Ësã yoarocjãrãpũ a'ti'i. Ësã mũsã wiogũ Õ'acũ tutuasere tũ'oapũ. Nipe'tise cũ Egiptopũ wee'quere, ¹⁰ tojo nicã pũarã amorreo masã wiorãrẽ maa Jordã si pã'rẽ pe'e ní'cãrãrẽ cũ wee'quere tũ'oapũ. Na Sehón, Hesbón wiogũ, tojo nicã Og, Basán wiogũ nicãrã niwã. Og Astaropũ macãticũ niwĩ. ¹¹ Tojo weerã ùsã wiorã, ùsã ya di'tacjãrã ùsãrẽ a'topũ a'tidutiama. “Mũsã ma'apũ ba'atjere mia, Israe curuacjãrã tiropũ wa'aya”, ni o'oáma. “Mũsãrẽ da'raco'terã nirãsa'a. Tojo weerã ‘A'tiro weerãti’ ni apoya”, ni dutio'oáma ùsãrẽ. ¹² Ësã mũsã tiropũ a'ticã, a'te pã asibususepaga niwũ. Ni'cãrõacãma boposãa'que, butiwija'que mejã ni'i majã. ¹³ Tojo nicã a'te vino poseye'que ajuri ma'ma ajuri níni'wũ yujupũ. Ni'cãrõacãma tũ'rũ'que ni'i. Ma'a yoaro me'rã tojo wa'awũ ùsã ye su'ti, sapatu caseri quẽ'rã, nicãrã niwã.

¹⁴ Tere tũ'orã, Israe curuacjãrã, Õ'acũrẽ sêrĩtiña'timirã, Gabaõcjãrã pã na cõosere ba'aña'cãrã niwã. ¹⁵ Tojo weegũ Josué narẽ “Mũsãrẽ co'te, wějẽsome”, ni apocũ niwĩ. Æpẽrã Israe curuacjãrã wiorã “Õ'acũ wãme me'rã tojota weerãti”, nicãrã niwã.

¹⁶ I'tia nũmũ na apóca be'ro Israe curuacjãrã “Ã'rã marĩ tiropũ eta'cãrã marĩ nirõ pũ'tocjãrã niapãrã” nisere masĩcãrã niwã. ¹⁷ Tojo weerã

na Gabaõcjārã masārẽ a'marã wa'acārã niwã. I'tia nũmũ be'ro na ye macãrĩpũre ejacārã niwã. Te macãrĩ Gabaõ, Cafira, Beerot, tojo nicã Quiriat-jearim nicaro niwũ. ¹⁸ Te macãrĩ pũ'topũ nimirã, tocjārãrẽ wějeticārã niwã. Na wiorã Õ'acũ, Israe curuacjārã wiogũ wãme me'rã “Narẽ wějẽsome” ni apo'cārã niyurã, narẽ wějẽmasĩticārã niwã.

Tojo weerã masã na wiorãrẽ ña'arõ ucũco'tecārã niwã. ¹⁹ Wiorã pe'e narẽ yũ'ticārã niwã:

—Ûsã Õ'acũ, Israe curuacjārã wiogũ wãme me'rã, “Narẽ wějẽsome”, ni apotojapũ. Tojo weerã ni'cãrõacãma narẽ ne mejẽcã weemasĩtisa'a. ²⁰ Na catinu'cũrãsama. Marĩ Õ'acũ me'rã “Tojo weerãti” ní'quere weeticãma, Õ'acũ marĩ me'rã uagũsami, nicārã niwã.

²¹ Tojo weerã wiorã narẽ wějẽdutiticārã niwã. Mejõ Israe curuacjārãrẽ peca paawa'aco'terã, tojo nicã aco waaco'terã nicārã niwã majã. A'te me'rã na “A'tiro weerãti” ní'quere queoro weecãrã niwã.

²² Be'ro Josuẽ Gabaõcjārãrẽ pijio, narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã ãsã pũ'to nimirã, yoaropũ a'tiapũ, nisoati?

²³ A'te me'rã musã Õ'acũ ña'arõ wa'arõsa'a ní'que wapa tojarãsa'a. Tojo weerã musã Õ'acũ wi'i cjasenojõrẽ peca paawa'aco'terã, aco waaco'terã ninu'cũrãsa'a.

²⁴ Gabaõcjārã Josuẽre yũ'ticārã niwã:

—Õ'acũ mũ'u wiogũ Moisẽre “A'ti di'tare o'oguti, tojo nicã a'to nirãrẽ cõ'agũti” ní'quere tũ'owũ. Tojo weerã “Na marĩrẽ wějẽbosama” ni uirã, tojo weepũ. ²⁵ Ûsã mũ'u yarã ni'i. Mũ'u no'o ãsãrẽ weesĩ'rĩrõnojõ weeya, nicārã niwã.

²⁶ Tojo weegũ Josuẽ Israe curuacjārãrẽ “Ã'rã Gabaõcjārãrẽ wějeticã'ña”, nicũ niwĩ. ²⁷ Tojo nimigũ, ti nũmũta Gabaõcjārãrẽ Israe curuacjārãrẽ peca paawa'aco'terã, aco waaco'terã tojacã weecũ niwĩ. Tojo nicã, Õ'acũ wi'i na ñubuepeoro cjasere Õ'acũ cã beseno'atjopũ quẽ'rãrẽ tojota weeduticũ niwĩ. A'tocateropũre Gabaõ masã te da'rasere cũodecotisama yujupũ.

10

Israe curuacjārã amorreo masãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ Wiogũ Jerusalẽcjũ Adonisedec wãmetigũ Israe curuacjārã Haicjārãrẽ docaque'acã wee'quere tũ'ocũ niwĩ. Cũ “Jericõre, ti macã wiogũre wee'caronojõta Haicjārãrẽ, na wiogũre weepũ” nisere tũ'ocũ niwĩ. Tojo nicã Gabaõcjārã Israe curuacjārã me'rã na ucũ a'merĩ apo'quere tũ'ocũ niwĩ. ² Tere tũ'ogũ, pũrõ uicũ niwĩ. Gabaõ, wiorã nirĩ macã, Hai nemorõ pajiri macã nicaro niwũ. Na Gabaõcjārã umũa a'mewějẽtutuarã nicārã niwã. ³ Tojo weegũ Adonisedec ba'paritise macãrĩcjārã wiorãrẽ queti o'ócũ niwĩ. Na Hoham Hebrõcjũ, Piream Jarmucjũ, Jafia Laquicjũ, tojo nicã Debir Eglõcjũ nicārã niwã. ⁴ Narẽ a'tiro nío'ocũ niwĩ: “Gabaõcjārã Josuẽ, tojo nicã Israe curuacjārã me'rã apocãrã niama. Tojo weerã musã, musã yarã surara me'rã yũ'ũre Gabaõcjārã me'rã a'mewějẽcã weetamurã a'tia”, nicũ niwĩ. ⁵ Tojo weerã na ni'cãmocurã amorreo masã wiorã nerẽ, na yarã surara me'rã Gabaõcjārã me'rã a'mewějẽrã wa'acārã niwã. Na wiorã Jerusalẽcjũ, Hebrõcjũ, Jarmucjũ, Laquicjũ, tojo nicã Eglõcjũ nicārã niwã.

⁶ Na tojo weecã ĩ'arã, Gabaõcjārã Josuẽ Gilgapũ nigũrẽ queti o'ócãrã niwã: “Ûsãrẽ, musãrẽ da'raco'terãrẽ cõ'awã'cãticã'ña. Quero, ãsãrẽ weetamurã a'tia. Ûsãrẽ yũ'ruorã a'tia. Nipe'tirã wiorã amorreo masã ãrũpagucjārã ãsã me'rã a'mewějẽrãtirã nerẽcãrã niama”, ni queti o'ócãrã

niwã. ⁷ Tere tu'ogu, Josué nipe'tirã cû yarã surara tutuarã me'rã Gilgapu wijaa, Gabaõpu wa'acãrã niwã. ⁸ Õ'acû cûrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Narẽ uiticã'ña. Yu'u musãrẽ a'mewējēbosa, wapata'acã weeguti. Ne ni'cû na me'rã nigú mu'urẽ põtēomasītisami”, nicu niwĩ.

⁹ Namipu Josué Gilgapu wija, wa'abo'rea, amorreo masã ne masītiri cura na me'rã a'mewējēnu'cãcu niwĩ. ¹⁰ Õ'acû Israe curuacjãrãrẽ narẽ ucucã weecu niwĩ. Tojo weegu Josué Gabaõpũre pãjãrã amorreo masãrẽ wējēcu niwĩ. Narẽ Bet-horón wãmetiri ma'apu sirutu, téé yoaro apeye macãrĩpu Azeca, Maceda wãmetise macãrĩpu wējēsirutuwã'cãcu niwĩ. ¹¹ Apeyema tja na Bet-horón bu'ari ma'apu uiwã'cãrĩ cura Õ'acû a'tiro weecu niwĩ. Acoro pejaro weronojõ narẽ yusuase aco peri bu'a'que peri paca burucã weecu niwĩ. Cû tojo wee'que me'rã pãjãrã amorreo masã wēricãrã niwã. Israe curuacjãrã surara narẽ wējē'caro nemorõ pãjãrã wēricãrã niwã.

¹² Õ'acû Israe curuacjãrã amorreo masãrẽ docaque'acã weéca numurẽ Josué Õ'acûrẽ masã ĩ'orõpu nicu niwĩ:

“Mujĩpũ, Gabaõ bu'ipu tojanu'cãña.

Mujĩpũ ñamicjũ pe'e, Ajalón cja pa'tiro bu'ipu tojanu'cãña”.

¹³ Cû tojo nicã, mujĩpũ umucocjũ, ñamicjũ téé narẽ ĩ'atu'tirãrẽ wējēcõ'aca be'ropu tojanu'cãtuocãrã niwã.

A'tere Justo wãmetiri turipu ojano'wũ. Tojo weegu mujĩpũ umucocjũ u'muse decopu tojanu'cãcu niwĩ. Ni'cã numu ejatuaro ne sãjãticu niwĩ.

¹⁴ Toduporopu ti numu weronojõ Õ'acû masũrẽ cû tojo sērĩsere yu'tica numu weronojõ wa'aticaro niwũ. Be'ropu quẽ'rãrẽ tojo wa'aticaro niwũ. Ti numurẽta Õ'acû cû tutuaro me'rã Israe curuacjãrãrẽ a'mewējētamucu niwĩ.

¹⁵ Be'ro Josué na cãrĩrõ Gilgapu nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã dajatojaacu niwĩ. ¹⁶ Na ni'cãmocuse macãrĩcjãrã wiorã, ãtã tutipu Maceda nirĩ tutipu du'ticãrã niwã. ¹⁷ Be'ro apẽrã na ni'cãmocurã wiorã Macedapu nirĩ tutipu du'ti'cãrãrẽ boca, Josuére werecãrã niwã. ¹⁸ Josué tere tu'ogu, a'tiro dutío'ocu niwĩ: “Ti tuti sãjãrĩ sopere ãtãpaga paca me'rã tũrũwã'cã, tuubi'aya. Tojo nicã, ti tutire masãrẽ co'tedutiya. ¹⁹ Musã pe'e a'tore ne tojatícã'ña. Musãrẽ ĩ'atu'tirãrẽ sirutuya. Narẽ na ya macãpu dajacã weeticã'ña. Õ'acû marĩ wiogu narẽ docaque'acã weetojami”, nicu niwĩ.

²⁰ Tojo weerã Josué, Israe curuacjãrã pãjãrã amorreo masãrẽ wējēcãrã niwã. Pejetirã na wējēdu'a'cãrã na ye macãrĩpu dajacãrã niwã. ²¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã surara pe'e narẽ sirutu'cãrã Josué cû nirõ Macedapu cãmi marĩrã dajape'ticãrã niwã. Topu nise macãrĩcjãrã ne cã'rõacã Israe curuacjãrãrẽ ña'arõ ucũticãrã niwã.

²² Be'ro Josué a'tiro nicu niwĩ: “Ëtã tuti ne sãjãarõpu pão weetjãrã, na ni'cãmocurã wiorãrẽ miiwĩrõ, yu'u tiropu miitia”, nicu niwĩ. ²³ Tojo weerã ni'cãmocurã wiorã Jerusalécjũ, Hebrócjũ, Jarmucjũ, Laquicjũ, tojo nicã Eglócjũrẽ miiwĩrõcãrã niwã. ²⁴ Na wiorãrẽ Josué tiropu miiejãca be'ro nipe'tirã Israe curuacjãrã umurẽ pijiocu niwĩ. Surara wiorã cû me'rã a'mewējētamu'cãrãrẽ a'tiro duticu niwĩ: “Musã ã'rã wiorã wãmutare u'tacũurã a'tia.” Cû tojo nicã tu'orã, cû dutironojõta weecãrã niwã.

²⁵ Be'ro Josué surara wiorãrẽ nicu niwĩ: “Wãcũtutuaya. Uiro marĩrõ nisetiya. Musã narẽ wee'caronojõta Õ'acû weegusami nipe'tirã musãrẽ ĩ'atu'tirãrẽ”, nicu niwĩ.

²⁶ Cû tojo nitoja, wiorãrẽ wējēcu nimi. Be'ro cû yarã surarare na upũre yucupagu ni'cãmocusepagupu du'teyooduticu niwĩ. Topu yosana'itõ'ocãrã

niwã. ²⁷ Be'ro na'ique'ari cura narē miidijoduti, na du'tica tutipũ cõ'aduticũ niwĩ. Ti tuti sãjãrõrē ũtã pacasepaga me'rã bi'acãrã niwã. Tepaga topũ nidecoti'i yujupũ.

Apeye macãrĩcjãrãrē Josué a'mewējēgũ, cũ docaque'acã wee'que ni'i

²⁸ Narē wējēca nũmurēta Josué Maceda wioḡũ, nipe'tirã ti macãpũ nirãrē wējēpe'ocã'cũ niwĩ. Ne ni'cũ tocjũrē caticã weeticũ niwĩ. Cũ Jericócjũ wioḡũrē wee'caronojõta Maceda wioḡũ quẽ'rãrē weecũ niwĩ.

²⁹ Maceda macãpũ ní'cãrã Josué, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã Libna wãmetiri macãpũ wa'acãrã niwã. Topũ wa'a, a'mewējērã wa'acãrã niwã. ³⁰ Õ'acũ Israe curuacjãrãrē ti macãcjũ wioḡũrē, cũ yarã masãrē na dutise doca cũucũ niwĩ. Tocjãrã nipe'tirã masãrē Josué, cũ yarã surara me'rã wējēcõ'ape'ocã'cũ niwĩ. Ne ni'cũ yũ'rũwetiticũ niwĩ. Libna macãcjũ wioḡũ Jericócjũ wioḡũrē wa'a'caronojõta wa'acaro niwũ.

⁴⁰ Tojo weetjãgũ, Josué nipe'tiro ti di'tare ñe'epe'ocã'cũ niwĩ. Tere ñe'egũ, ũrũpagũ peje, Neguev yucũ marĩbocureropũ, tojo nicã opa pa'tirojo nirõ, opa bu'pa nirõpũ ñe'ecu niwĩ. Topũ nirã nipe'tirã wiorãrē docaque'acã weecũ niwĩ. Ne ni'cũ wioḡũ catigũ tojatícũ niwĩ. Nipe'tirã masã wējēno'cãrã niwã. A'tere Õ'acũ, Israe curuacjãrã wioḡũ, cũ weeduti'caronojõta weecũ niwĩ. ⁴¹ Titare Josué nipe'tirãrē nipe'tiropũ docaque'acã weecũ niwĩ. Cades-barnea wãmetiro me'rã nũ'cã, téé Gazapũ yapaticũ niwĩ. Apero quẽ'rãrē Gosén wãmetiro me'rã nũ'cã, téé Gabaõpũ yapaticũ niwĩ. ⁴² Õ'acũ Israe curuacjãrã wioḡũ cũ yarã masãrē ma'ígũ, a'mewējēbosacũ niwĩ. Tojo weeyucã, Josué cũ a'mewējēse me'rãta na nipe'tirã wiorã pãjãrãrē, tojo nicã te di'tare miwapacã weecũ niwĩ. ⁴³ Be'ro Josué cũ yarã surara me'rã Gilgal na ní'caropũ dajatojaacũ niwĩ.

11

Josué Hasocjũ wioḡũ Jabĩrē, ãpērã wiorã cũ me'rãcjãrãrē docaque'acã wee'que ni'i

¹ “Tojo wa'aporo” nise quetire tũ'ogũ, Jabín Hasor macã wioḡũ a'tiro weecũ niwĩ. Jobab wãmetigũ Madón macã wioḡũrē, tojo nicã Simrón, Acsaf macãrĩcjãrã wiorãrē pijiocũ niwĩ. ² Apeyema wiorã ũrũpagũ nortepũ nirãrē pijiocũ niwĩ. Tojo nicã, ditara Cineret* siropũ nirãrē pijiocũ niwĩ. ãpērãma opa pa'tiro nídiaro nirã Dor mujĩpũ sãjãrõcjãrãrē pijiocũ niwĩ. ³ ãpērã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã cananeo masãrē, mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã cananeo masãrē, amorreo masãrē, hitita masãrē, ferezeo masãrē, jebuseo ũrũpagupũ nirĩ masãrē, heveo masã ũrũgũ Hermón wãmeticjũ nídiaro Mizpapũ nirãrē pijiocũ niwĩ. ⁴ Tojo weerã na wiorã na yarã surara me'rã a'mewējērã wa'acãrã niwã. Na yarã cabayua pãjãrãrē, na a'mewējēse cabayua wejesepawũ me'rã wa'acãrã niwã. Na pãjãrã waro nitjãrã, nucũpori maa sumuto cjase weronojõ nicãrã niwã. ⁵ Be'ro na Israe curuacjãrã me'rã a'mewējērã wa'arãtirã, “A'tiro weerã” ni, a'merĩ apocãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, ni'cã curuajota aco nirõ Merom tiropũ que'aejacãrã niwã.

⁶ Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ pe'e Josuére “Narē ne uiticã'ña. Ñamiacã a'ti orata na pãjãrãrē musã wējēpe'ocã weeguti. Musã pe'e na yarã cabayua

* **11:2** 11.2 Apetero ditara Cineret “Galilea” pisuno'caro niwũ.

du'pocārī ɯ'tacūuse wadarire dutesureapa. Tojo nicā na tūrūsepawu a'mewējēsepawu cabayua na wejesere ũjūapa", nicu niwī.

⁷ Tojo wee Josué, cū yarā surara me'rā wa'a weetjīagū, narē ī'atu'tirā masīno'ña marīrō, aco nirō Merōpu na me'rā a'mewējēnu'cācu niwī.

⁸ Ōacū pe'e Israe curuacjārārē narē miiwapa wa'acā weecu niwī. Na narē téé Sidō macājopu, tojo nicā Misrefot-maim, ahero opa pa'tiro Mizpa mujīpū mujātiropu narē sirututuocārā niwā. Ne ni'cū catiticu niwī.

⁹ Ō'acū cū duti'caronojōta Josué queoro weecu niwī. Tere wéégū, cūrē ī'atu'tirā yarā cabayuare na du'pocārī ɯ'tacūuse wadarire duteacu niwī. Tojo nicā na tūrūsepawu a'mewējēsepawure ũjūacu niwī.

¹⁰ A'mewējēgū eta'cu cū dajāca be'ro Josué Hasor macārē miiwapacu niwī. Titare cū ya di'pjiō me'rā ti macācjū wioḡure wējēcu niwī. Ti macā Hasota apeye macārī nemorō nirī macā nicaro niwū.

¹¹ Israe curuacjārā nipe'tirā ti macāpu nirārē wējēpe'ocārā niwā. Ti macā Hasore mutōdijope'o, ũjūacō'acārā niwā.

¹² Josué topu nise macārī nipe'tise macārīrē na wiorā me'rāpūta miiwapacu niwī. Wiorārē di'pjiō me'rā wējēcō'ape'ocu niwī. Nipe'tirārē, nipe'tisere mutōdijope'ocu niwī. Cū tojo weese me'rā Josué Moisé, Ō'acū dutisere weeco'tegu, cū duti'quere queoro weeme'rīcā'cu niwī.

¹³ Israe curuacjārā opa bu'papu nise macārīma ũjūaticārā niwā. Hasor dia'cūrē ũjūacārā niwā.

¹⁴ Te macārīpu nirārē di'pjiō me'rā wējēcō'acārā niwā. Ne ni'cū catigu tojatīcu niwī. Te macārī cjase, na yarā ecarā, na ye apeyenojō nimi'que Israe curuacjārārē tojacaro niwū.

¹⁵ Ō'acū Moisére duti'caronojōta Moisé pe'e quē'rā Josuére duituriacu niwī. Ā'rī Josué pūrīcā Ō'acū cū Moisére duti'que weeturiagu, te cū dutise cūu'quere ne cā'rō we'oticu niwī. Nipe'tisere añurōpu weedutipe'ocu niwī.

¹⁶ Josué a'ticuse di'tare miiwapacu niwī. Nipe'tiro ũrūpagu nirōrē miiwapacu niwī. Nipe'tiro Neguere, tojo nicā nipe'tiro Gosērē, nipe'tiro opa pa'tiro nirōrē, nipe'tiro Arabāre, tojo nicā Israe nipe'tiro ũrūpagu tiropu to opa pa'tiro nirōrē ñe'epe'ocu niwī.

²³ Toduporopu Ō'acū Moisére duti'caronojōta Josué nipe'tiro Canaā di'tapu peje macārīrē miiwapacu niwī. Tu'ajanu'cō, Josué ti di'tare Israe curaricjārārē ducawaacu niwī. Nanucū na ye di'ta tojato nígu, tojo weecu niwī. Be'ro ti di'tapure ne a'mewējēse marīcaro niwū majā.

12

Moisé dia Jordā mujīpū mujātiro pe'ecjārā wiorārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Moisé catícatero Israe curuacjārā puarā wiorā dia Jordā mujīpū mujātiro pe'ecjārārē docaque'acā weetojacārā niwā. Na ye di'ta nimi'quere miiwapacārā niwā. Te di'ta dia Arnón wāmetiri maa me'rā nu'cā, tojo nicā nipe'tiro dia Jordā sumuto nirī pa'tiro, téé ũrūgū Hermón wāmeticjapu nituocarō niwū.

² Ni'cū wioḡu Sehón amorreo masā wioḡu nicu niwī. Cū Heshón wāmetiri macāpu nisetīcu niwī. Cū dutiro Aroer wāmetiri macā me'rā nu'cā, téé dia Arnón sumuto nicaro niwū. Tojo nicā, ti pa'tiro deco me'rā nu'cā, dia Jaboc me'rāpu nituocarō niwū. Dia Jaboc ape di'ta amonita masā ya di'ta sājārōpu nicaro niwū. Tojo nicā Galaad di'ta deconojō cū dutiri di'ta nicaro niwū.

³ Apeyema tja mujīpū mujātiro

dia Jordã pa'tirore duticũ niwĩ. Cineret* wãmetiri ditara me'rã dutinũ'cã, téé o'maburotiri ditara me'rãpũ duti yapatitũocũ niwĩ. Toó Bet-jesimot mujĩpũ sãjãrõ pe'e toja, sur pe'e téé Pisga wãmeticjũ ãrũgũ dũ'pocãpũ dutitũocũ niwĩ.

⁴ Apĩ pe'e Og wãmetigũ Basán wãmetiro dutigũ nicũ niwĩ. Cũ refaíta masũ† pejetirã dũ'sagũ me'rãcjũ nino'gũ nicũ niwĩ. Cũ Astarot, tojo nicã Edrei wãmetise macãrĩpũ niseticũ niwĩ. ⁵ Og téé nortepũ Hermón wãmeticjũ ãrũgũpũ dutitũocũ niwĩ. Cũ Salca macãrẽ, nipe'tiro Basán wãmetirore duticũ niwĩ. Téé ape di'ta na ta'a'caro Gesur wãmetirore, tojo nicã Maaca wãmetirore, apero Galaad di'ta decopũ Sehón, Hesbón macã wiogũ cũ dutiropũre dutitũocũ niwĩ.

⁶ Moisé, tojo nicã Israe curuacjãrã ã'rã wiorã pũarãrẽ a'mewẽjẽ docaque'acã weecãrã niwã. Be'ro Moisé te di'tare Rubén ya curuacjãrãrẽ, Gad ya curuacjãrãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirãrẽ na ye niatje di'tare dũcawaacũ niwĩ.

Josué dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã wiorãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

⁷ A'ticũrã wiorãrẽ Josué Israe curuacjãrã me'rã dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã, to Baal-gad Líbano wãmetiri pa'tiropũ Halac wãmeticjũ ãrũgũpũ, tigũ Seipũ Ʃ'muatu'ajanũ'cõsa'a. Josué ã'rã wiorã ye di'ta nimi'quere a'mewẽjẽ, wapata'a, Israe curuacjãrãrẽ te curarinũcãrẽ te di'tare dũcawaacũ niwĩ. Te di'ta na ye waro tojanu'cũcã'caro niwã. ⁸ Ërũpagũ pijaro pe'e, opapa nirõ pe'ema, tojo nicã Jordã pa'tiro pe'ema, opa tũ'rũri nídjase co'ari, yucũ marĩrõ, masã marĩrõ Neguev cjase ã'rã masã ye di'ta nicaro nimiwã: Hitita masã, amorreo masã, cananeo masã, ferezeo masã, heveo masã, tojo nicã jebuseo masã ye di'ta nicaro nimiwã.

⁹ Wiorã a'mewẽjẽrã docaque'a'cãrã a'ticũrã nicãrã niwã: Jericó wiogũ, apĩ Hai, Betel macã pũ'to wiogũ, ¹⁰ apĩ Jerusalé wiogũ, apĩ Hebrõ wiogũ, ¹¹ apĩ Jarmut wiogũ, apĩ Laquis wiogũ, ¹² apĩ Eglón wiogũ, apĩ Gezer wiogũ, ¹³ apĩ Debir wiogũ, apĩ Geder wiogũ, ¹⁴ apĩ Horma wiogũ, apĩ Arad wiogũ, ¹⁵ apĩ Libna wiogũ, apĩ Adulam wiogũ, ¹⁶ apĩ Maceda wiogũ, apĩ Betel wiogũ, ¹⁷ apĩ Tapúa wiogũ, apĩ Hefer wiogũ, ¹⁸ apĩ Afec wiogũ, apĩ Sarón wiogũ, ¹⁹ apĩ Madón wiogũ, apĩ Hazor wiogũ, ²⁰ apĩ Simron-merón wiogũ, apĩ Acsaf wiogũ, ²¹ apĩ Taanac wiogũ, apĩ Meguido wiogũ, ²² apĩ Cedec wiogũ, apĩ Jocneam wiogũ, ãrũgũ Carmelo dũ'pocãpũ nigũ, ²³ apĩ Dor wiogũ, Dor majãrõcjã, apĩ Goim wiogũ, Gilgal wãmetiri macãcjã, ²⁴ apĩ Tirsã wiogũ nicãrã niwã. Na wiorã nipe'tirã nírá treinta y uno nicãrã niwã.

13

Josué Canaá di'tare Israe doce curaricjãrãrẽ dũcawa'a'que ni'i

¹ Josué bũcũ waro ëjãcã, Õ'acũ cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Mũ'ũ bũcũ waro ni'i. A'ti di'tare mũsã ñe'eatje peje dũ'sa'a yujupũ.

⁶ Israe curuacjãrã na ĩ'orõpũta sidonio masãrẽ cõ'awĩrõgũti. Tojo nicã, nipe'tirã masã to ãrũgũpũ nirãrẽ Líbano me'rã nũ'cã, téé Misrefot-maipũ cõ'awĩrõgũti. Mũ'ũ pe'e te di'ta na wa'awe'o'quere Israe curuacjãrãrẽ miiwapa, dũcawaaya. Yũ'ũ mũ'ũrẽ duti'caronojõta weeya. ⁷ Tojo weegũ

* **12:3** 12.3 ĩ'aña Jos 11.2 docapũ oja'quere. † **12:4** 12.4 Refaíta masã ni'cã curua masã pacarã waro nicãrã niwã.

nueve curari, tojo nicã Manasés ya curuacjārã deco me'rã nirārē nipe'tise di'tare ḍcawaawe'oya", nic̣u niwĩ Õ'acũ.

Josué Jordã mujĩpũ m̄jãtiro pe'ecjārārē di'ta ḍcawaa'que ni'i

⁸ Moisé Rubén ya curuacjārārē, Gad ya curuacjārārē, tojo nicã Manasés ya curuacjārã deco me'rã nirārē na niatji di'tare o'otojac̣u niwĩ. Te di'ta dia Jordã mujĩpũ m̄jãtiro pe'e nicaro niwũ.

¹⁴ Moisé Leví ya curuacjārã pe'ema di'tare o'otic̣u niwĩ. Mejõ Õ'acũ Moisére ní'caronojõta "Leví ya curuacjārã ye niatje masã ȳ'ure ñubuepeorã, wa'ic̣urārē wējē ũj̄am̄orõpeose cjase nirõsa'a", nic̣u niwĩ.

14

Josué dia Jordã mujĩpũ s̄jārõ pe'e cjase di'tare ḍcawaa'que ni'i

¹ Te di'tata Canaá di'ta cjase nicaro niwũ. Pa'i Eleazar, Josué, Nun macũ, tojo nicã nipe'tise curaricjārã wiorã te di'tare ḍcawaacārã niwã. Na Israe curuacjārārē ḍcawaáaca be'ro na ye di'ta tojacaro niwũ. ² Õ'acũ Moisére di'tare ḍcawaaduti'caronojõta ní'bocase me'rã te nueve curaricjārārē, ape deco me'rã nirĩ curua quē'rārē te di'tare ḍcawaacārã niwã. ³⁻⁴ Moisé te di'tare mujĩpũ m̄jãtiro dia Jordãp̄u na p̄ua curuacjārã Rubén, Gad, tojo nicã Manasés deco me'rã nirĩ curuacjārārē o'otojac̣u nimiwĩ. Tojo wéeca be'ro nimicã, José yarã pe'e p̄ua curuap̄u ḍcawaticārã niwã. Na Manasés ya curua, tojo nicã Efraí ya curua nicārã niwã. Pa'ia Leví ya curua pe'ema di'tare o'oticārã niwã. Mejõ macãrĩrē, cã'rõ di'ta nisenojõacārē wa'ic̣urã na tá ba'anuc̣uatjo nirõ ejatuario o'ocārã niwã. ⁵ Õ'acũ Moisére duti'caronojõta Israe curuacjārã Canaá di'tare ḍcawaacārã niwã.

Caleb ya di'ta cjase ni'i

⁶ Judá ya curuacjārã ũm̄ua Gilgap̄u Josué me'rã uc̣urã wa'acārã niwã. Caleb, cenezeo masũ, Jefone macũ, Josuére a'tiro nic̣u niwĩ: "Cadesbarneap̄u Õ'acũ Moisére ní'quere wãcũña. Cũ marĩ p̄uarã ye cjasere niwĩ. ⁷ Moisé ȳ'u ti macãp̄u ní'c̣ure Canaá di'tare ĩ'acusiaḡu o'ócaterore cuarenta cũ'marĩ c̣ow̄u. ĩ'adajaḡu, ya'yioro marĩrõ diacjũ nise me'rã ȳ'u ĩ'a'quere c̣urē werew̄u. ⁸ Ȳ'u me'rã wa'a'cārã pe'e masārē uisãwã. Ȳ'u p̄urĩcã nipe'tise ȳ'u wãcũ, ējõpeose me'rã Õ'acũ ũaro weew̄u. ⁹ Tojo weeḡu Moisé Õ'acũ t̄u'orop̄u ȳ'ure a'tiro niwĩ: 'M̄u Õ'acũ dutiro queoro weenu'c̣uwũ. Tojo weeḡu Canaá di'tap̄u m̄'u ũ'tac̣ūsija'caro ejatuario m̄'u ye nirõsa'a. Tojo nicã m̄'u p̄arãmerã nituriarã ye di'ta nirõsa'a', niwĩ. ¹⁰ Õ'acũ Moisére tojo ní'que cuarenta y cinco cũ'marĩ ȳ'r̄utojaw̄u. Israe curuacjārã marĩ yuc̣u marĩrõp̄u sijácaterore tojo niwĩ. Cũ ní'caronojõta te cũ'marĩrē ȳ'ure catise o'owĩ. Ní'cãrõacã ochenta y cinco cũ'marĩ c̣uo'o. ¹¹ Tojo nimigũ, Moisé ȳ'ure a'ti di'tare ĩ'adu'tidutiḡu o'ócatero weronojõ tutua ni'i yujup̄u. Titare ȳ'u a'mewējētutua'caro weronojõ mejārõta t̄u'oña'a. ¹² Tojo weeḡu ní'cãrõacã opa bu'papijaro nirõrē, Õ'acũ ȳ'ure o'oḡuti ní'que di'tare o'oya. Tita me'rã tocjārã ye cjasere m̄'u t̄u'ow̄u. Masã pacarã Anac p̄arãmerã nituriarã top̄u niwã. Tojo nicã, na ye macãrĩ pacase macãrĩ, añurõ bi'a cã'mota'a'que macãrĩ niwũ. Tojo nimicã, Õ'acũ cũ weetamurõ me'rã, cũ ní'caronojõ narē na ye macãrĩrē n̄r̄ũwĩrõḡũti", nic̣u niwĩ.

¹³ Tojo weegu, Josué Caleb, Jefone macūrē “Añurō wa'ato” ni, Ō'acūrē sērībosacu niwī. Be'ro Hebrō macārē cūrē, cū pārāmerā nituriarārē o'ocu niwī. ¹⁴ Ti nūmū me'rā ti macā Hebrō Caleb, cū pārāmerā ya macā, a'tiro nicā quē'rārē nidecoti'i yujupū. Cū Ō'acū Israe curuacjārā wiogu dutisere queoro weeme'rī'cū niyucā, tojo niwū. ¹⁵ Dūporo cjase wāme Hebrō Quiriat-arba wāmeticaro nimiwū. Arba āpērā Anac pajigūjo pārāmerā nituriarā yū'rūoro niyū'rūnū'cācū niwī.

A'te be'rore ti di'tapūre ne a'mewējēse marīcaro niwū majā.

15

Josué Judá ya curuacjārārē di'ta o'o'que ni'i

¹ Níbocase me'rā Judá ya di'ta sur nibūruaropū boca'que Edom di'ta nituoropū, téé yucū marīrō, masā marīrō Zin wāmetiropū nituocarō niwū.

Caleb Hebrō, tojo nicā Debir macārērē cū miiwapa'que ni'i

¹³ Ō'acū cū “Tojo weeya” ní'caronjōta Josué Caleb, Jefone macūrē ni'cā di'ta Judá ya curuacjārārē opa bu'papijaro ní'carore o'ocu niwī. Cū o'o'que di'ta Quiriat-arba nicaro niwū. Be'ro ti macārē Hebrō pisucārā niwā. Ti macā Anac pajigū, ū'muagūjo pārāmerā nituriarā niyū'rūnū'cārī macā nicaro niwū. ¹⁴ Hebrō macāpū ní'cārārē Caleb i'tiarā Anac pārāmerā nituriarārē aperopū cō'aō'ocu niwī. Na a'ticūrā nicārā niwā: Sesai, Ahimán, tojo nicā Talmai nicārā niwā. ¹⁵ Topū ní'cūta majāa, Debir macācjārā me'rā a'mewējēgū wa'acu niwī. Ti macāta todūporopūre Quiriat-sefer wāmeticaro nimiwū. ¹⁶ Caleb a'tiro nicū niwī: “No'o ni'cū ūmū Quiriat-sefer macārē a'mewējē miiwapagūre yū'ū macō Acsare numisogūti”, nicū niwī.

¹⁷ Tere cū tojo nicā tū'ogū, Otoniel, Cenaz macū, Caleb acabiji macū Quiriat-sefer macārē a'mewējē, miiwapa wa'acu niwī. Tu'ajanū'cō, Caleb cū macō Acsare Otonierē numisocū niwī. ¹⁸ Co cū tiropū etacā, Otoniel core “Di'ta marī oteatjere sērīña”, nicū niwī. Co pe'e “Jau”, ni yū'tico niwō. Acsa burro bu'ipū pesa'co dijacā, co pacū Caleb core sērīña'cū niwī:

—Macō, ¿ñe'enojōrē mū'ū ūati?

¹⁹ —Pacū, mū'ū yū'ūre weetamuña. Neguev yucū marīrōpū yū'ūre di'ta o'otojapū. Ni'cārōacāma majā aco wijase peri nise di'tare o'oya, nico niwō.

Tojo weetjāgū, Caleb cū macōrē ū'mūase bu'papūre, tojo nicā bu'aro aco wijase di'ta nirōpūre o'ocu niwī.

⁶³ Judá ya curuacjārā nituriarā pe'e Jerusalēpū nirā jebuseo masārē cō'awīrōmasīticārā niwā. Tojo weerā na ni'cārōacāpū quē'rārē Judá pārāmerā nituriarā me'rā nidecotisama yujupū.

16

Josué Manasés ya curuacjārārē, tojo nicā Efraí ya curuacjārārē di'ta o'o'que ni'i

⁴ José pārāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraí ya curuacjārā narē o'o'que di'tare ñe'ecārā niwā.

¹⁰ Efraí ya curuacjārā pe'e Gezer macāpū nirā cananeo masārē cō'awīrōticārā niwā. Tojo weemirā, narē ūpūtu waro tutuaro da'rase dutipecārā niwā. Ni'cārōacā quē'rārē na tiropūta nidecotima yujupū.

17

José pārāmerā nituriarā na di'ta ñe'e'que ni'i

¹⁴ José pārāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraí ya curuacjārā Josuére a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weegu ũsārē ũsā ye niatjere ni'cā di'tacāta o'oati? Ũsārē ejatuatũ'sawe'e. Ō'acũ ũsārē añurō wéegu, pājārā masāputicā weemi, nicārā niwā.

¹⁵ Na tojo nicā tu'ogu, Josué narē yu'ticũ niwī:

—Musā pājārā ni'i nírā, musārē o'óca di'ta Efraí, bu'papijaro nirō ejatuaticā, ferezeo masā, tojo nicā refaíta masā ya di'ta yucupagu pejepagu nirõpu wa'aya. Wa'a, tere paa, ote, topu nisetiya, nicũ niwī. ¹⁶ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Diacjũta ni'i. A'te bu'papijaro nirō ũsārē ejatuatisa'a. Mejõ cananeo masā opa pa'tiro nirõpu nírā pe'e pejepawu cabayua wejesepawu cõme me'rā wee'quepawure cuoma. Bet-seãpu nírā, to sumuto nise nírā, tojo nicā Jezreel opa pa'tiro nírā quẽ'rā mejārõta cuoma, nicārā niwā.

¹⁷ Na tojo nicā tu'ogu, Josué José pārāmerā nituriarā Efraí, Manasés ya curuacjārārē nicũ niwī:

—Diacjũta musā pājārā, tutuarā ni'i. Tojo weerā ni'cā di'ta dia'cũ cuomasítisa'a. ¹⁸ Opa bu'papijaro, yucupagu peje nirō quẽ'rā musā ye nirõsa'a. Musā tepagure paacõ'a, no'ocã'rõ musā paacõ'arõ põtëorõ te musā ye di'ta nirõsa'a. Sõjã cananeo masā, cõme me'rā wee'quepawure cuomicã, na tutuamicã, narē nũrũstewĩrõmasĩrãsa'a, nicũ niwī Josué.

18

Israe curuacjārā di'ta ñe'eti'cārārē dũcawaa'que ni'i

¹ Israe curuacjārā ti di'tacjārārē dõcaque'acã wéeca be'rore nipe'tirã Silo macãpu nerëcārā niwā. Topũta Ō'acũ wi'i, wa'icurã caseri me'rã wéeca wi'ire apo, nerëwũacārā niwā. Ti wi'i Ō'acũrē na ëjõpeo, ucũrĩ wi'i nicaro niwũ. ² Titare siete curari na di'ta o'o, dũcawaasere ñe'eticārā niwā yujupu.

³ Tojo weegu Josué Israe curuacjārārē nicũ niwī: “¿No'ocã'rõ yoacã te di'tare musā ñe'erãtirã co'terãsari? Te di'ta Ō'acũ musā ñecũsumua ëjõpeogu musārē o'o'que ni'i. ⁴ Te curarinucũ i'tiarã umua bese, o'õya. Yu'u narē na ye di'ta 'To nituo'o', ni ñ'abesedutigu, o'õgutigu wee'e. Na ñ'áca be'ro 'Tocã'rõ ũsā ye di'ta nituõpu', ni ojarãsama. Tu'ajanũ'cõ, dajatojatirã, ⁵ siete di'ta dũcawaanũ'cõato. Judá ya curuacjārā ye di'ta sur pe'e tojarosa'a. José ya curuacjārā nituriarā ye di'ta pe'e norte pe'e tojarosa'a. ⁶ Musā siete di'tare dũcawáaca be'ro yu'ure te oja'quere miitã. Be'ro yu'u marĩ wiõgu Ō'acũ ñ'orõpu bese, nĩbocase me'rã musārē 'Topu tojarãsa'a', ni cũugũsa'a. ⁷ 'Leví ya curuacjārā pũrĩcã ne cã'rõ di'ta ñe'esome' nisere masĩtojasama. Te ñe'erõnojõ o'orã, náma Ō'acũ ye cjasere da'ratje nirõsa'a. Tojo nicā Gad, Rubén, deco me'rã nírã Manasés ya curuacjārā pũrĩcã na ye di'ta niatjere ñe'etojacārā niwā. Na ye di'ta Jordã mujĩpũ mujãtiro ape pã'rē pe'e ni'i. Moisé Ō'acũ uaro weeco'tegu te di'tare narē o'otojacũ niwī”, nicũ niwī.

⁸ Na umua te di'tare añurõ ñ'abese, “To niapu” ni, na aporã wa'arãtirã weeri cura Josué pe'e a'tiro weeduticũ niwī: “Nipe'tiro a'ti di'tare ñ'asijabi'arã wa'a, 'A'tiro bajuri di'ta ni'i', ni ojarã wa'aya. Tu'ajanũ'cõ,

yu'u tiropu tojatia. Be'ro a'ti macã Silopu Ô'acürê '¿De'ro wee a'ti di'tare níbocase me'rã ducawaagusari?', ni sērīgūti", nicu niwī.

⁹ Tojo weerã na umua Josué cū weeduti'caronojōta queoro weecãrã niwã. Na Silopu dajarã, ti di'tare na "To niapu" ni, na oja apo'quere miidajacãrã niwã. Macãrīnucürê "To niapu", nicãrã niwã. Te na ducawaa'quere siete curari cjasere na oja'quere miidajacãrã niwã. ¹⁰ Topure Josué Ô'acū ĩ'orōpüre "¿Noarē te di'ta tojarosari?" ni, níbocase me'rã ducawaacu niwī. Tojo weegu Israe curuacjārãrē na di'ta niatjere nanucū o'o, ducawaanu'cōcu niwī.

Josué Benjamí ya curuacjārãrē di'ta o'o, ducawaa'que ni'i

¹¹ Ducawaanu'cō, Benjamí ya curuacjārã na nise curarinucürê o'onu'cācu niwī. Ô'acū "A'ti di'ta narē o'oya", ni ĩ'oca be'ro na niatje di'tare o'ocu niwī. Te di'ta Judá ya curuacjārã wa'tero, tojo nicã José ya curuacjārã wa'tero tojacaro niwū.

19

Simeó, Zabulō, Isacar, Aser, Neftalí, Dan na ye curarinucjārãrē di'ta o'o, ducawaa'que ni'i

¹ Benjamí ya curuacjārã be'rore Simeó ya curuacjārã na niatje di'tare o'ocu niwī. Te curarinucū o'ono'cãrã niwã. Te di'ta Judá ya di'ta wa'teropu tojacaro niwū.

¹⁰ Na puu curuacjārã be'rore Zabulō ya curuacjārã, na niatje di'tare o'ocu niwī. Ti di'ta té Sarid wāmetiri macāpu nituocarō niwū.

¹⁷ Na i'tia curua be'rore Isacar ya curuacjārãrē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

²⁴ Te ba'paritise curaricjārã be'rore Aser ya curuacjārãrē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

³² Ni'cāmocuse curaricjārã be'rore Neftalí ya curuacjārãrē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

⁴⁰ Seis curaricjārã be'rore Dan ya curuacjārãrē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

Josué ya di'ta cjase ni'i

⁴⁹⁻⁵⁰ Be'ro te di'tare etica be'ro, Israe curuacjārã Ô'acū duti'caronojōta Josuére cū niatji macãrē o'ocãrã niwã. Ti macã cū sērīca macã Timnatsera, Efraí ya di'ta opa bu'papijaropu nicaro niwū. Topu ti macãrē apaturi apo, niseticu niwī.

⁵¹ A'tiro wee pa'i Eleazar, Josué, tojo nicã nipe'tise curaricjārã wiorã te di'tare ducawaanu'cōcãrã niwã. Silopu Ô'acū wi'i, su'ti caseri me'rã wéeca wi'i sope pu'topu "Ô'acū, ¿noanojōrē ti di'ta tojarosari?" níbocaca be'ropu eticãrã niwã. Tojo weero na eti'que queoro ducawaanu'cōno'caro niwū.

20

Wācūña marĩrō apĩ masũrē wějēca be'ro cū du'ti nisetiatje macãrĩ cjase ni'i

1 Õ'acũ Josuére a'tiro nicũ niwĩ: 2 “Mũ'ũ Israe curuacjārārē mūsã du'ti nisetiatje macārĩrē besedutiya. Yũ'ũ Moisére weeduti'caronojõta weeya. 3 Tojo weeyucã, no'o wãcũña marĩrõ apĩrē wējẽgũnojo te macārĩpũ du'tiwã'cãmasĩsami. Tojo weegũ wējẽno'cũ acaweregũ waro cūrē wējẽa'merĩ nĩgũ, topũ du'ti, nicã'masĩsami. 4 Tojo wee masũ te macārĩpũ du'tiagũnojo ne sãjãrĩ sopepũ etagũ, tocjãrã bũcũrãrē ‘Tojo weeasũ’, ni weregũsami. Tojo wéeca be'ro bũcũrã ‘A'to tojayá’, nirãsama. Tojo nicã, cũ nisetiatji wi'ire cũurãsama. 5 Wējẽ'cure wējẽa'merĩ masũ cūrē ti macãpũ sirutucãma, na bũcũrã cūrē nũo cũorãsama. Cũ uase, wãcũña marĩrõ ‘Tojo weepũ’ ni wéréca be'ro niyucã, tojo wa'arosa'a. 6 Na weresãno'cũ ti macãpũ du'ti, nicã'bosami téé nipe'tirã ti macãcjãrã masã nerē beséca be'ro yũ'rũwetigũsami. Tojo nicã pa'ia wiogũ cũ wěrĩcãpũ topũ nitũogũsami. A'tiro wa'ãca be'ro cũ, cũ ya wi'ipũ, cũ ya macã, cũ uiwijaca macãpũ dajagũsami tja”, nicũ niwĩ.

7 Õ'acũ Josuére tojo nicã tũ'orã, na du'ti niatje macãrĩ Galileapũ nirĩ macã Quedes wãmetiri macãrē besecãrã niwã. Ti macã Neftalĩ ye di'ta ũrũpagũ pijaropũ tojacaro niwũ. Ape macã Siquem Efraĩ ye di'ta ũrũpagũ pijaropũ tojacaro niwũ. Nitũori macãpũa majã Quiriat-arba nicaro niwũ. Ti macãrẽta tja na Hebrõ pisusama. Judã ye di'ta ũrũpagũ pijaropũ tojacaro niwũ. 8 Mujĩpũ mujãtiro dia Jordã siaquiji pe'ema i'tia macã na du'ti niatje macãrĩrē besecãrã niwã. Nimũ'tãrĩ macã Beser nicaro niwũ. Ti macã Rubén ye di'ta opa bu'pa, yucũ marĩrõpũ tojacaro niwũ. Ape macã Ramot, Galaad na nino'rõpũ, Gad ye di'tapũ tojacaro niwũ. Nitũori macãpũa Golán nicaro niwũ. Basán na nino'rõpũ Manasés ya curuacjãrã nirõpũ tojacaro niwũ. 9 Tojo weerã nipe'tirã Israe curuacjãrã, tojo nicã apesecjãrã na me'rã nirã no'o wãcũña marĩrõ wējẽgũnojo te macãrĩpũ du'tita basiocarõ niwũ. Na te macãrĩcjãrã pãjãrã nerē beseatji dũporo tojo weeta basiocarõ niwũ. Tojo weeticãma, cūrē wējẽa'mebosama nĩrã, tojo weeno'carõ niwũ.

21

Leví ya curuacjãrã ye macãrĩ cjase ni'i

1-2 Levĩ ya curuacjãrã wiorã Silopũ pa'ia wiogũ Eleazar, Josué, ãpẽrã Israe curuacjãrã wiorã me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Silo Canaã di'tapũ nicaro niwũ. Topũ Levĩ ya curuacjãrã wiorã narē a'tiro nicãrã niwã: “Õ'acũ Moisé me'rã ũsãrē ũsã niatje macãrĩrē o'oduticũ niwĩ. Tojo nicã, di'ta te macãrĩ sumutopũ ũsã wa'icũrãrē eca nisetiatjere o'oduticũ niwĩ”, nicãrã niwã. 3 Tojo nicã tũ'orã, Õ'acũ cũ duti'caronojõta Israe curuacjãrã na ye di'ta cũo'quere Levĩ ya curuacjãrãrē queoro o'ocãrã niwã. Tere o'orã, macãrĩ, tojo nicã cãpũpũ na wa'icũrãrē eca nisetiatjere o'ocãrã niwã.

41 Tojo weerã Israe curuacjãrã ye di'tapũre Levĩ ya curuacjãrã cuarenta y ocho macãrĩ, tojo nicã na cãpũpũ wa'icũrãrē eca nisetiajere ñe'ecãrã niwã. 42 Te macãrĩ nipe'tisepũreta tja sumutopũ wa'icũrã na eca nisetiatje di'ta nibajaque'acaro niwũ.

43 Õ'acũ nipe'tise na ñecũsumũarē “A'tiro o'oguti” ní'que di'tare queoro o'ocũ niwĩ. Tojo weerã na te di'tare ñe'e, topũ niseticãrã niwã. 44 Tere wéegũ, nipe'tise Õ'acũ cũ “Weeguti” ní'quere queorota weecũ niwĩ. Nipe'tiro ti di'tapũ narē soose o'ocũ niwĩ. Õ'acũ weetamurõ me'rã Israe curuacjãrã narē i'atu'tirãrē docaque'acã weecũ niwĩ. Tojo weerã

Israe curuacjārārē ne mejēcā weemasīticārā niwā. ⁴⁵ Ō'acū nipe'tise cū “Weeguti” ní'quere queorota weecu niwī. Ne ni'cārō weedu'a weeticu niwī; weepe'ocā'cu niwī.

22

Rubén, Gad ye curaricjārā, Manasés ye curaricjārā deco me'rā nirā dia Jordā ape pā'rēpu na dajatojaa'que ni'i

¹ Be'ro ti di'tare etipe'otoja, Josué Rubén ya curuacjārārē, Gad ya curuacjārārē, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirārē piji, narē ² nicu niwī: “Musā nipe'tise Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'tegu cū duti'quere queoro weepu. Tojo nicā nipe'tise yu'u musārē weeduti'quere weepu. ³ Ne ni'cāti musā acawererā Israe curuacjārārē cō'awā'cā weetiapu. Narē weetamunu'cūcā'pu. Ni'cārōacā quē'rārē na me'rā ninu'cū'u yujupu. Tojo nicā nipe'tise Ō'acū, musā wiogu cū dutisere añurō weepe'oapu. ⁴ Ni'cārōacāma Ō'acū cū ‘Tojo weeguti’ ní'quere queoro weemi. Tojo weegu musā acawererārē soocā weemi. Tojo weerā musā ye di'ta Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'tegu, musārē o'o'que di'ta, Jordā ape pā'rēpu nisepu dajatojaaya majā. ⁵ A'te dia'cū musā weecā uasa'a. Moisé cū duti'quere queoro weeya. Ō'acū marī wiogure ma'i nisetiya. Cūrē sirutu, cū dutisere queoro weeya. Nipe'tise musā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā cū uaro weenu'cūcā'ña”, nicu niwī Josué.

⁶ Narē werepe'otoja, “Ō'acū musārē añurō weeato” ni, “Musā ye wi'seripu dajatojaaya”, nicu niwī.

⁹ Cū tojo nica be'ro Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirā āpērā Israe curuacjārā Silopu nirā, Canaá di'tapure a'merī du'u, ducawati, na ya di'ta Galaad, dia Jordā apese pā'rēpu pē'ape'tia wa'acārā niwā. Duporopu te di'ta Ō'acū Moisé me'rā “Musārē o'oguti” ní'que di'ta nicaro niwā.

23

Josué masārē cū werecasatu'o'que ni'i

¹ Peje cū'marī Ō'acū Israe curuacjārārē narē i'atu'tirā me'rā a'mewējē, soo nisetica be'ro yu'rucaro niwā. Titare Josué bucu ējāgū, ² nipe'tirā Israe curuacjārā bucurārē, wiorārē, beseri masārē pijionu'cō, narē werecasatuocu niwī. A'tiro nicu niwī:

“Yu'u bucu waro ējā'a. ³ Musā nipe'tise Ō'acū a'ti di'tacjārā musārē i'atu'tirā wee'quere i'apā. Cūta musā ye niatjere a'mewējētamuwī.

⁴ Yu'u musā nipe'tirārē to di'ta nībocase me'rā nipe'tise curarire Ō'acū i'orōpu ducawaawu. Yu'u musā te di'tare a'mewējē wapata'a'quere ducawaawu. Tojo nicā apeye di'ta a'mewējē wapata'ano'ña marī'que quē'rārē ducawaawu. Mujīpū majātiro dia Jordā me'rā nu'cā, téé mujīpū sājārō maajo Mediterráneo me'rāpu ducawaatowu. ⁵ Ō'acū masā te di'tapu nirārē cō'awīrōgūsami. Musā pe'e te di'tare miwaparāsa'a. Ō'acū musā wiogu cū ‘Tojo weeguti’ ní'caronojōta weegusami.

⁶ “Tojo weerā wācūtutuaya. Nipe'tise Moisé oja'quere, cū dutise cūu'quere queoro weeme'ricā'ña. ⁷ Musā āpērā masā, cō'awīrōno'ña marīrā a'ti di'tapu du'sarā me'rā ne a'mesu'aticā'ña. Na ējōpeorārē Ō'acū nitirārē ne cārōacā ējōpeo, ejaque'aticā'ña. Na wāmerē pisu,

wāmepeoticā'ña. ⁸ Ō'acū ni'cūrēta cū ũaro wee, ējōpeonu'cūcā'ña. Mūsā ni'cārōacā weronojōta tojota añurō weeyapaticā'ña. ⁹ Ō'acū peje curaricjārārē na tutuamicā, mūsā ĩ'orōpū cō'awīrōwī. A'tocateropū quē'rārē ne ni'cā curua mūsārē a'mewējēpōtēowe'e. ¹⁰ Ō'acū cū ní'caronojōta mūsārē a'mewējētamuwī. Tojo weegū cū weetamuse me'rā mūsā me'rācjū ni'cū mil masārē nūrūstemasīsami. ¹¹ Tojo weerā mūsā tū'omasīña. Ō'acū mūsā wiogūre queoro ma'inu'cūcā'ña. ¹² Mūsā Ō'acū dutisere yū'rūnū'cā, na mūsā wa'teropū dū'sarā me'rā a'mesū'a, nūmoticā pūrīcārē, ¹³ Ō'acū marī wiogū narē cō'anemosome majā. Na dū'sarā mūsārē ña'arō wa'acā weerāsama. A'ti di'ta añurī di'ta Ō'acū marīrē o'óca di'tare ē'magūsami. A'ti di'tapūre ninemosome majā.

¹⁴ "Masā nipe'tirā wērīwuaronojō cārōacā be'ro yū'ū wērīgūsa'a. Mūsā ējōpeose me'rā, mūsā wācūse me'rā Ō'acū cū queoro wee'quere añurō masī'i. Ne ni'cārō Ō'acū marī wiogū cū 'Añurō weegūti' ní'quere weeticā weetiwī. Nipe'tisere weepe'ocā'wī. ¹⁵ Mūsā cūrē yū'rūnū'cācā pūrīcā, cū mūsārē añurō wee'caro weronojō mejārōta peje ña'ase mūsārē wa'acā weegūsami. Ne ni'cū a'ti di'ta añurī di'ta, marīrē o'óca di'tapū tojasome. ¹⁶ Mūsā Ō'acū marī wiogū me'rā apo'quere yū'rūnū'cācā, āpērānojōrē ejaque'a ējōpeocā, Ō'acū mūsā me'rā uagūsami. A'ti di'ta añurī di'ta marīrē o'óca di'tapū ninemosome majā", nicū niwī Josué.

24

Josué cū weretūo'que ni'i

¹ Be'ro Josué Siquēpū nipe'tise curari Israe curuacjārārē neocū niwī. Būcurārē, wiorārē, beseri masārē, masārē sū'ori nirārē pijineocū niwī. Na Ō'acū ĩ'orōpū nerēcārā niwā. ² Tu'ajanū'cō, Josué narē nicū niwī:

—Ō'acū marī Israe curuacjārā wiogū a'tiro nimi: "Dūporopūre mūsā ñecūsūmua Taré, tojo nicā cū pō'rā Abrahā, Nacor dia Éufrates wāmetiri maa yū'rūropū nisetiwā. Topū nírā, āpērānojōrē ējōpeosetiwā. ³ Mūsā ñecū Abrahā ti maa yū'rūropū ní'cūre, mia weetjīagū, nipe'tiro a'to Canaá di'tapū sū'ori sijawū. Cūrē pājārā masāputicā weewū. Cū ne waro pō'rātigūre Isaare o'owū. ⁴ Cū Isaare tja cū pō'rā pūarā Jacob, Esaúre o'owū. Esaúre di'ta opa bu'papijaro Seir wāmetiri di'tare cūuwū. Jacob pe'e cū pō'rā me'rā Egiptopū bu'awā.

⁵ "Be'ro Moisére, Aarōrē to Egiptopūta o'owū. Yū'ū tutuaro me'rā wee'quere tocjārā Egiptocjārārē ña'arō wa'acā weewū. Tu'ajanū'cō, mūsārē topū ní'cārārē miiwijawū. ⁶ Mūsā ñecūsūmua Egiptopū wijacā, Egiptocjārā na yarā cabayua me'rā, na cabayua wejesepawū me'rā narē wējēsī'rīrā sirutuwā. Téé Maa sō'arī maa tiropū sirututūowā. ⁷ Mūsā ñecūsūmua yū'ū weetamusere ũarā, yū'ūre sērīwā. Na tojo weecā, yū'ū Egiptocjārārē cā'mota'adutigū, Israe curuacjārā, Egiptocjārā decopū na'itī'asere cūuwū. Tojo weerā Egiptocjārā narē ĩ'abocatiwā. Tojo nicā, Egiptocjārā maarē pē'arī curare, narē mirīcā weewū. Mūsā basu yū'ū Egiptocjārārē wee'quere ĩ'amiwūba.

"Mūsā Egiptopū wijāca be'ro peje cū'marī yucū marīrōpūre nicā'wū. ⁸ Be'ro mūsārē amorreo masā ya di'ta, dia Jordā mujīpū mujātīropū miipē'atiwū. Topū mūsā me'rā a'mewējēmīwā. Yū'ū pe'e mūsārē narē docaque'acā weewū. Tojo weerā na ye di'ta nimi'quere mūsā miiwapawū. ⁹ Be'ro Balac, Zipor, moabita masā wiogū macū, mūsā me'rā

a'mewējēsī'rīmiwī. Balac apī Balaã, Beor macūrē mūsārē dojadutigu pijidutiwī. ¹⁰ Yũ'ũ pe'e Balaã mūsārē dojasī'rīcã, cã'mota'awũ. Mūsārē dojaronojō o'ogu, 'Narē añurō wa'ato' ni, yũ'ũre sērīwī. Tojo wee mūsārē yũ'rũweticã weewũ.

¹¹ "Be'ro mūsã dia Jordãrē pē'awũ. Pē'aa, Jericópu etawũ. Ti macãcjãrã mūsã me'rã a'mewējēmiwã. Tojo nicã, ãpērã ti di'tacjãrã amorreo, ferezeo, cananeo, hitita, gergeseo, heveo, jebuseo masã mejãrõta mūsã me'rã a'mewējēwã. Yũ'ũ mūsārē nipe'tirãrē docaque'acã weewũ. ¹² Sõjã amorreo masã wiorã pũarãrē mūsã di'pjĩrĩ, bũacãtjē me'rã docaque'acã weetiũ. Yũ'ũ pe'e narē uise da'rewũ. Tojo weerã mūsã na tiropũ etati dũporo uiwã'cãtojawã. ¹³ Mūsã di'tare da'ratimicã, ãpērã na da'ra'que di'tapũre mūsārē o'owũ. Tojo nicã macãrĩ mūsã da're'que mejētare o'owũ. Mūsã te macãrĩpu niseti, Ʃ'se weseri, tojo nicã olivo weseri mūsã oteti'que dũcare ba'a'a", ni werecu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Be'ro Josué a'tiro ninemocu niwĩ:

—Tere wãcũrã, wiopesase me'rã, diacjũ nise me'rã, Õ'acũrē ãjõpeo, cũ dutiro weeya. Õ'acũ nitirãrē marĩ ñecũsumũa dia Éufrates yũ'rũropũ, tojo nicã Egiptopũ ãjõpeo'cãrãrē ãjõpeodu'u, cõ'acã'ña. Õ'acũ dia'cũrē ãjõpeoya. ¹⁵ Mūsã Õ'acũrē ãjõpeo sirututũ'satirã pũrĩcã, mūsã basu ãjõpeoajãrē beseya. Marĩ ñecũsumũa Éufrates yũ'rũropũ ãjõpeo'cãrãrē, o amorreo masã, a'ti di'tapũ nirã na ãjõpeorãrē ãjõpeosĩ'rĩrã, narē beseya. Yũ'ũ pũrĩcã, ya wi'icjãrã quẽ'rã Õ'acũrē ãjõpeo, cũ dutiro weerãsa'a, nicũ niwĩ Josué.

¹⁶ Cũ tojo nicã tũ'orã, masã a'tiro ni yũ'ticãrã niwã:

—Ësã Õ'acũrē ãjõpeodu'usome. Æpērã Õ'acũ nitirã pe'ema ne ãjõpeosirutusome. ¹⁷ Marĩ wiogu Õ'acũ cũta marĩrē, marĩ ñecũsumũa Egiptopũ ña'arō yũ'rũ'cãrãrē miiwijawĩ. Cũta tja cũ tutuaro me'rã añuse cũ tutuasere weẽ'owĩ. Nipe'tiro ãsã ma'apũ a'ti'quere, peje macãrĩcjãrã wa'teropũ yũ'rũ'quere mejēcã wa'ari nĩgũ, co'tewĩ. ¹⁸ Cũ marĩ wa'acã, nipe'tise macãrĩcjãrãrē cõ'awĩrõcã'wĩ. Amorreo masã, a'ti di'tacjãrãpũreta tojo weewĩ. Ësã quẽ'rã mũ'ũ weronojõta Õ'acũrē ãjõpeo, cũ dutiro weerãsa'a. Cũta marĩ wiogu nimi, nicãrã niwã.

¹⁹ Na tojo nicã tũ'ogu, Josué a'tiro nicũ niwĩ:

—Mūsã Õ'acũrē añurō ãjõpeo, sirutupõtẽosome. Cũ añugũ waro, ña'ase moogũ nimi. Cũ dia'cũrē marĩ ãjõpeocã Ʃami. Æpērãnojõrē ãjõpeocã, doesami. Mūsã cũrē yũ'rũnũ'cãcã, mūsã ña'arō weesere nũ'cãsome. ²⁰ Mūsã Õ'acũrē ãjõpeodu'u, ãpērãrē ãjõpeocã, cũta mūsārē ña'arō wa'acã weegũsami. Mūsārē añurō wé'cu nimigũ, mūsārē cõ'ape'ogũsami, nicũ niwĩ Josué.

²¹ Masã Josuére a'tiro ni yũ'ticãrã niwã:

—Mũ'ũ tojo nĩrõnojõ wa'asome. Ësã Õ'acũrē ãjõpeo, cũ dutiro weerãti, nicãrã niwã.

²² Na tojo nisere tũ'ogu, Josué nicũ niwĩ:

—Mūsã basu nipe'tirã tũ'oropũ "Õ'acũrē ãjõpeo siruturãti", niapũ.

Masã "Tojota niapũ", nicãrã niwã.

²³ Josué narē a'tiro ninemocu niwĩ:

—To pũrĩcãrē ãpērãnojõ mūsã ãjõpeo yee'quere mūsã wa'teropũ cũosere cõ'ape'ocã'ña. Õ'acũ marĩ Israe curuacjãrã wiogũre nipe'tise mūsã añuse wãcũse me'rã ãjõpeoya.

²⁴ Masã Josuére a'tiro yũ'ticãrã niwã tja:

—Ësã Õ'acũ marĩ wioġure ějõpeo, siruturãti. Cũ dutiro weerãti, nicãrã niwã.

²⁵ Ti nãmũta topũ Siquẽpũ Josuẽ masã me'rã “A'tiro weeguti”, ni apocũ niwĩ. Narẽ na weesiatjere, narẽ dutiatjere cũucũ niwĩ. ²⁶ Tere Õ'acũ dutise cœori turipũ ojaõ'ocũ niwĩ. Tere ojatoja, ni'cãgã ũtãgã pajicjare mii, yucũgũ encina wãmeticjũ du'pocã Õ'acũ “Masã me'rã tojo weeguti” ní'quere cœori acarõ tiropũ nu'cõcũ niwĩ. ²⁷ Nipe'tirã masãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—A'tiga ũtãgã nipe'tise Õ'acũ marĩrẽ ucũ'quere tũ'ope'o'caro weronojõ a'topũ toja'a. Tojo weerã musã Õ'acũ dutisere yũ'rũnũ'cã, musã queoro weetisere ï'ono'rõsa'a, nicũ niwĩ.

²⁸ Tojo nitoja, Josuẽ masãrẽ, na ye di'tapũ nanũcũrẽ dajatojaaduticũ niwĩ.

Josuẽ cũ wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Cã'rõacã be'ro Josuẽ, Nun macũ, Õ'acũ dutisere da'raco'tegũ, ciento diez cũ'marĩ cœogũ, wẽrĩa wa'acũ niwĩ. ³⁰ Cũ ya di'ta Timnat-sera wãmetiri macãpũ cũrẽ yaacãrã niwã. Ti macã bu'papijaro Efraĩ, ũrũgã Gaas wãmeticjũ yũ'rũropũ nicaro niwũ.

³¹ Josuẽ catiri curare, Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ ějõpeo, cũ dutiro weecãrã niwã. Cũ wẽrĩca be'ro bu'cũrã nipe'tise Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ añurõ wee'quere masĩrã catiro põtœorõ tojota Õ'acũrẽ ějõpeo, cũ dutiro añurõ weesirutucãrã niwã.

Israe curuacjãrã José mijĩ õ'arĩrẽ yaa'que ni'i

³² José mijĩ cũ õ'arĩ nĩmĩ'quere Siquẽpũ yaacãrã niwã. Te õ'arĩ Egiptopũ Israe curuacjãrã na miiti'que nicaro niwũ. Di'ta José pacũ mijĩ Jacob cũ duu'que di'ta nicaro niwũ. Ti di'ta cien cujiri plata wãmetise cujiri Hamor põ'rã ũmũarẽ duucũ niwĩ. Hamor, Siquem pacũ nicũ niwĩ. Be'ro ti di'ta José pãrãmerã nituriarã ya di'ta tojaturiacaro niwũ.

Eleazar cũ wẽrĩ'que ni'i

³³ Be'ro pa'i Eleazar, Aarõ macũ wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũ wẽrĩcã, cũ macũ Fines ya di'tapũ yaacãrã niwã. To Efraĩ ya di'ta opa bu'papijaropũ nicaro niwũ.

Jueces

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Josué, tojo nicā b̄c̄urā cū n̄caterocjārā w̄r̄ica be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeodu'u, na ɥaro weeseticārā niwā. Titare Canaá di'tacjārā Israe curuacjārā yere yaja, ña'arō weecārā niwā. Be'ro Israe curuacjārā ɥp̄utu pi'eti, bujaweti, Ō'acūrē acoboJose s̄r̄icārā niwā. Tojo weecā ī'agū, Ō'acū narē yu'r̄uodutiḡu, s̄u'ori nisetiri masārē cūucu niwī. S̄u'ori nisetiri masū catiri cura añurō nisetiCūcārā niwā. Cū w̄r̄ica be'ro masā Ō'acūrē sirutudu'u, no'o ɥaro ējōpeoseticūcārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū na me'rā ua, narē ī'atu'tirā dutise doca wa'acā weecu niwī. Be'ro Israe curuacjārā ɥp̄utu pi'etī, bujaweti, Ō'acūrē acoboJose s̄r̄icārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū narē ni'cū s̄u'ori nisetiri masūrē o'óc̄u niwī tja. S̄u'ori nisetiri masū narē ī'atu'tiri masā doca nirārē a'mewējē wijata'acu niwī. Be'ro tja tod̄uporo na ña'arō weeseti'caronojōta weenu'cūcā'cārā niwā.

S̄u'ori nisetiri masā wa'terop̄ure nibutia'cārā Débora, Barac, Gedeō, Sansón nicārā niwā. Āp̄ērā s̄u'ori nisetiri masā quē'rā nicārā niwā.

Judá ya curuacjārā, tojo nicā Simeó ya curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējē'que ni'i

¹ Josué w̄r̄ica be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē a'tiro ni s̄r̄itiña'cārā niwā:

—¿Īsā wa'tero nirā Israe curuacjārā dinojō curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējērā wa'am̄'tārāsari?

² Ō'acū narē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Judá ya curuacjārā wa'am̄'tārāsama. Yu'u a'ti di'tare narē o'otojap̄u, nic̄u niwī.

³ Cū tojo nicā tu'orā, Judá ya curuacjārā ɥm̄ua na ma'mis̄m̄ua Simeó ya curuacjārārē pijineocārā niwā. Narē a'tiro nicārā niwā: “Te'a, ĩsā ya di'ta niatjop̄u wa'arā. Cananeo masārē a'mewējētamurā a'tia. Be'ro ĩsā quē'rā m̄sā ya di'ta niatjore m̄sā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. Na tojo nicā tu'orā, Simeó ya curuacjārā, “Jau, cananeo masārē m̄sā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. ⁴ Tojo weerā Judá ya curuacjārā na acawererā Simeó ya curuacjārā me'rā cananeo masārē, tojo nicā ferezeo masā me'rā a'mewējē, na ye di'ta nimi'quere ē'macārā niwā. Ō'acū cū tutuaro me'rā tojo weecārā niwā. Bezep̄ure diez mil ɥm̄uarē w̄jēcārā niwā.

¹⁹ Ō'acū Judá ya curuacjārā me'rā nic̄u niwī. Tojo weerā na di'ta opa bu'papijaro nirārē cō'awīrō, ē'macārā niwā. Tojo weemirā, opa pa'tiro nirā pe'ere cō'awīrōmas̄iticārā niwā. Na cabayua wejesepaw̄ cōme me'rā wee'quepaw̄ c̄uocā ī'arā, tojo weemas̄iticārā niwā. ²⁰ Moisé Calere ní'caronojōta Hebrō w̄āmetiCore o'ocārā niwā. Cale i'tiarā Anac pō'rārē cō'awīrōcā'cu niwī. ²¹ Benjamí ya curuacjārā pe'e jebuseo masā, Jerusalēp̄u nirārē cō'awīrōmas̄iticārā niwā. Tojo weerā jebuseo masā, tojo nicā Benjamí ya curuacjārā a'tocaterore ni'cārō me'rā top̄u nidecotima yujup̄u.

José pārāmerā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējē, docaque'acā wee'que ni'i

²² José pārāmerā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējērātirā, majācārā niwā. Na tojo weecā, Ō'acū narē weetamucū niwī. ²³ Na ĩ'adu'tiri masārē Betepure o'ócārā niwā. Toduporopū ti macā Luz wāmeticarō niwū. ²⁴ Na ĩ'adu'tiri masā ti macācjū ni'cū wijaticā ĩ'arā, cūrē nicārā niwā: “¿Ūsā macārē no'o pe'e sājācā añubosari? ĩ'oña. Mū'u tojo ĩ'ocā, mū'urē añurō co'terāti”, nicārā niwā. ²⁵ Tojo weegu cū macā sājārōrē ĩ'ocū niwī. Be'ro ti macārē sājāa, nipe'tirā topū nirārē wējēpe'ocā'cārā niwā. Ti macā sājārōrē ĩ'o'cūma, tojo nicā cū acawererārē wējētīcārā niwā. ²⁶ Be'ro ti macā sājārōrē ĩ'o'cū hitita masā ya di'tapū wa'a, topū ni'cā macā pāacū niwī. Ti macārē Luz wāme ō'ocū niwī. Tojota wāmetidecotisa'a yujupū.

2

Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upūsājānū'cā Boquīpū bajua'que ni'i

¹ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upūsājānū'cā* Gilgapū ni'cū majāa, Boquīpū ejacū niwī. Israe curuacjārārē a'tiro nicū niwī: “Yū'u mūsārē Egiptopū ni'cārārē miijawū. A'ti di'ta, mūsā ñecūsūmūarē o'oguti ni'que di'tapū miitiwū. Yū'u narē a'tiro niwū: ‘Yū'u mūsā me'rā “A'tiro weeguti” ni'quere weedu'usome. ² Mūsā quē'rā a'ti di'tacjārā me'rā apo nisetisome. Na ējōpeose mesārīrē ūtā me'rā seeneocū'que mesārīrē paastedijorāsa'a,' nimiwū. Mūsā pe'e yū'u tojo ni'quere weetiwū. ¿De'ro weerā mūsā tojo weetiri? ³ Tojo weegu ni'cārōacārē mūsārē were'e. Yū'u a'ti di'tacjārārē cō'awīrōnemosome. Na mūsārē cariborāsama. Tojo nicā, na ējōpeose me'rā mūsārē ña'arō wa'acā weerāsama”, nicū niwī Ō'acū.

⁴ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upūsājānū'cā narē tojo ni ucūca be'ro, Israe curuacjārā nipe'tirā upūtū uti, caricūcārā niwā. ⁵ Tojo weerā to na utirote Boquim† wāme ō'ocārā niwā. Tojo wee wa'icūrārē wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeocārā niwā.

¹⁰ Josué cū nícaterocjārāpū wērīpe'tia wa'acārā niwā. Na be'rocjārā Ō'acūrē, tojo nicā cū Israe curuacjārārē añurō wee'quere masīticārā niwā.

Israe curuacjārā na Ō'acūrē ējōpeodu'u'que ni'i

¹¹ Na no'o nirā Baal wāmetirā queosere ējōpeocārā niwā. Ō'acū ĩ'orōpūre na tojo weese ña'a nicaro niwū. ¹² Na ñecūsūmūa Egiptopū ni'cārārē wīorē'cū pe'ema ējōpeodu'ucārā niwā. Na ye macārī pū'tocjārā ējōpeorānojōrē sirutu, ējōpeosirutucārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū pūrō uacū niwī. ¹³ Cūrē ējōpeodu'u, āpērānojō Baal queose, tojo nicā Astarté queose yee'quere ējōpeocārā niwā. ¹⁴ Tojo wee Ō'acū na me'rā uagū, yajari masā na ote'quere, na ye nimi'quere yajape'ocā weecū niwī. Tojo nicā, narē ĩ'atu'tirā na tiro nirārē na me'rā a'mewējē, pōtēoticā weecū niwī. ¹⁵ Cū narē ni'caronojō nipe'tisetiri na a'mewējēsetirinūcū Ō'acū narē ña'arō wa'acā weecū niwī. Tojo weerā na pūrō pi'eticārā niwā.

¹⁶ Na tojo pi'eticā ĩ'agū, Ō'acū narē sū'ori nisetiri masārē cūnū'cācū niwī. Na me'rā Israe curuacjārārē ña'arō wee yajarārē yū'rūweticā weecū

* 2:1 2.1 ĩ'aña Gn 16.7 docapū oja'quere. † 2:5 2.5 Hebreo ye me'rā Boquim nīrō, “utirā” nisī'rīrō wee'e.

niwī. ¹⁷ Cũ tojo weemicã, sũ'ori nisetiri masãrẽ tũ'oticãrã niwã. Æpẽrãnojõ Õ'acũ nitirã pe'ere ëjõpeoseticãrã niwã. Na ñecũsumua pe'e Õ'acũ dutisere añurõ weecãrã niwã. Na, na weronjõ weeticãrã niwã. Maata Õ'acũrẽ ëjõpeodu'ucã'cãrã niwã. ¹⁸ Israe curuacjãrãrẽ ï'atu'tirã narẽ ña'arõ wee, pũrõ pi'eticã weecãrã niwã. Na uti caricũsere tũ'ogu, Õ'acũ narẽ pajaña'cu niwī. Tojo weegu masãrẽ sũ'ori nisetiacjure cũúgũ, cũrẽ weetamucu niwī. Cũ catiro ejatuario masãrẽ narẽ ï'atu'tirãrẽ yũ'rũweticã weecu niwī. ¹⁹ Sũ'ori nisetiri masũ wẽrĩca be'ro masã apaturi ña'arõ weedoacãrã niwã. Na pacũsumua yũ'rũoro ña'arõ weeseti, Æpẽrãnojõ Õ'acũ nitirãnojõrẽ ëjõpeoseticãrã niwã. Na ña'arõ weesetisere ne du'uti, na wãcũsere dũcayusĩ'rĩticãrã niwã.

²⁰ Na tojo weecã ï'agũ, Õ'acũ Israe curuacjãrã me'rã pũrõ uacu niwī. A'tiro nicu niwī: “Å'rã na ñecũsumua me'rã yũ'u 'A'tiro weeya' ní'quere yũ'rũnũ'cãma. Yũ'u dutisere ne tũ'osĩ'rĩtima. ²¹ Tojo weegu Josué cũ wẽrĩse dũporo masã cõ'awĩrõti'cãrãrẽ cõ'awĩrõsome. ²² Na ñecũsumua yũ'ure ëjõpeo'caronjõta ëjõpeorãsari nígũ, apeye macãrĩcãrãrẽ cõ'asome yujupu”, nicu niwī. ²³ Tojo weegu Õ'acũ maata Josuére te macãrĩcãrãrẽ nũrũpe'ocã weeticu niwī. Narẽ totã tojacã weecu niwī.

3

Israe curuacjãrã Canaá di'tapũre cõ'awĩrõno'ti'cãrã queti ni'i

¹ Israe curuacjãrã Canaá di'tacjãrã me'rã a'mewëjécaterore pãjãrã Israe curuacjãrã pãrãmerã bajuaticãrã niwã yujupu. Na yũ'ure ëjõpeorãsari nígũ, Æpẽrã ti di'tacjãrãrẽ Õ'acũ cõ'awĩrõticu niwī. ² Ma'mapjia a'mewëjẽmasĩtirãrẽ a'mewëjẽmasiãto nígũ, Canaácjãrãrẽ topu tojacã weecu niwī. ³ Å'rã topũre tojacãrã niwã: Ni'cãmocurã filisteo masã wiorã, nipe'tirã cananeo masã, sidonio masã, heveo masã ãrũpagu Líbano di'tapũ nirã Canaápũ tojacãrã niwã. Heveo masã ãrũgũ Baal-hermón wãmeticju me'rã téé Hamat sãjãrõpu me'rã niseticãrã niwã. ⁴ Õ'acũ “¿Israe curuacjãrã na ñecũsumuarẽ Moisé me'rã yũ'u dutise cũu'quere yũ'tirãsari?” nígũ, Canaácjãrãrẽ ti di'tapũ tojacã weecu niwī.

⁵ Israe curuacjãrã ã'rã masã wa'teropũ macãrĩticãrã niwã. Cananeo masã, hitita masã, amorreo masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masã tiropũ niseticãrã niwã. ⁶ Israe curuacjãrã põ'rã sõ'oní'que macãrĩcãrã põ'rã me'rã pũaperi numiso, niseticãrã niwã. Tojo weerã tocjãrã ëjõpeorã, Õ'acũ nitirãnojõrẽ ëjõpeo niseticãrã niwã.

Otoniel Israe curuacjãrãrẽ Mesopotamia wiogũre yũ'rũweticã wee'que ni'i

⁷ Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ wãcũti, Baal, tojo nicã Astarté wãmetirã na queose yee'quere ëjõpeocãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ ï'orõpũre ña'arõ weecãrã niwã. ⁸ Na tojo weecã ï'agũ, Õ'acũ na me'rã ua, Cusán-risataim, Mesopotamia di'ta wiogũre wiacu niwī. Ocho cũ'marĩ Cusán-risataim dutiro docapu nicãrã niwã. ⁹ Be'ro na Õ'acũ weetamusere upũtu sãrĩcã tũ'ogu, narẽ yũ'rũoato nígũ, Otoniel, Cenaz macũ, Caleb acabijire o'ócũ niwī. ¹⁰ Espĩritu Santu Otoniepũre sãjãa, Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori nisetiri masũ sãjãcu niwī. Cũ Cusán-risataim yarã masã me'rã a'mewëjëgũ wa'acu niwī. Õ'acũ Otoniere Cusán-risataĩrẽ wapata'acã weecu niwī.

11 Be'ro cuarenta cū'marī ti di'tapure a'mewējēse marīcaro niwā. Téé Otoniel, Cenaz macū cū wērīcāpū soose nicaro niwā.

Aod Israe curuacjārārē moabita masārē yu'rūweticā wee'que ni'i

12 Otoniel wērīca be'ro Israe curuacjārā apaturi Ō'acū ī'orōpū ña'arō weeseticārā niwā. Tojo weegū Ō'acū Moab di'ta wiogū Eglō wāmetigure Israe curuacjārā nemorō tutuagū wa'acā weecū niwī. 13 Cū Eglō amonita masārē, tojo nicā amaleca masārē a'mewējētamudutigū sērīcū niwī. Tojo weerā na Israe curuacjārā me'rā a'mewējē, Jericó opa ñorī nirī macārē wapata'acārā niwā. 14 Dieciocho cū'marī Israe curuacjārā Eglō dutiro doca nicārā niwā.

15 Ticūse cū'marī be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē cū weetamusere upūtu sērīcārā niwā tja. Na tojo weecā, Ō'acū narē yu'rūoacjū cūpecamocā me'rā a'mewējēgūrē Aod wāmetigure o'ócū niwī. Cū Gera macū, Benjamí ya curuacjū nicū niwī. Ni'cā nūmū Israe curuacjārā cūrē na wapaseese me'rā Eglōpū o'ócārā niwā. 16 Aod di'pjī pūaperi osoyojaca pjī, ni'cā metro deco yoari pjīrē da'recū niwī. Ti pjīrē cū yaro su'tiro doca, diacjūca usó pe'e du'teō'ocū niwī. 17 Be'ro Israe curuacjārārē wapaseesere Eglōrē wiagū wa'acū niwī. Eglō di'ibujugū nicū niwī. 18 Te na wapasee'quere Eglōrē wiáca be'ro cū me'rā ba'pati'cārā me'rā majāmitojaacū niwī. 19 Gilgal tiro ti macācjārā ējōpeorā yee'que pū'topū eja, Aod majāmitojaati, Eglō tiropure a'titicū niwī tja. Cūrē a'tiro nicū niwī:

—Wiogū, āpērā tu'otiro, mū'urē quetire weregū a'tiapū.

Cū tojo nicā tu'ogū, wiogū cū docacjārārē, tojo nicā cūrē da'raco'terārē “Ucūtirāta wijaaya”, nicū niwī.

20 Na wijáaca be'ro Aod Eglō cū ya wi'i bu'i opa sira nirō ti'aya marīrī tucūpū dujigū pū'to eja, cūrē nicū niwī:

—Queti yu'u mū'urē miitise Ō'acū mū'urē weredutise ni'i.

Tere tu'ogū, wiogū dujiri cūmurōpū ní'cū wā'cānū'cācū niwī. 21 Aod di'pjī diacjūca usópū du'teō'oca pjīrē cūpecamocā me'rā wejewīrō, wiogūre paagapū ñosēwējēcū niwī.

23 Be'ro Aod ti tucū sopere sawi me'rā bi'a, ventana soperū wijaacū niwī.

25 Be'ropū wiogūre da'raco'terā yoacā ī'acūmí, cū bajuticā ī'arā, wācūque'ti, “¿De'ro wa'apari marī wiogūre?” nírā, sawire mii, sopere pāocārā niwā. Ti tucūpū sājāa, na wiogūre Aod wējēcū'cure bocaejacārā niwā.

26 Na wiogūre co'teri cura Aod pe'e du'tiwā'cā wa'acū niwī. Tocjārā ējōpeose ūtā me'rā yee'que Gilgal cjasere yu'rua, Seirat wāmetiropū du'tia wa'acū niwī. 27 Cū Israe curuacjārā ya di'tapure eja, Efraī curuacjārā di'ta opa bu'papijaropū surarare pijineogū, coronetare puticū niwī. Be'ro Israe curuacjārā opa bu'papijaropū ní'cārā cū me'rā sirutubu'acārā niwā.

28-29 Aod narē a'tiro nicū niwī: “Te'a, yu'ure sirutuya. Ō'acū marīrē ī'atu'tirā moabita masārē docaque'acā weegūsamí”, nicū niwī.

Tojo weerā cūrē sirutubu'a, dia Jordā ū'cūatiropū Moab di'ta wa'arore cā'mota'anū'cāejacārā niwā. Tojo weerā ne ni'cū yu'rūpē'acā weeticārā niwā. Titare diez mil moabita masā surara tutuarārē wējēpe'ocā'cārā niwā. 30 To be'ro ochenta cū'marī ti di'tapure a'mewējēse marīcaro niwā. Soose nicaro niwā.

Israe curuacjārārē Samgar filisteo masārē yu'rūweticā wee'que ni'i

³¹ Aod be'ro Samgar wāmetigu, Anat macã, Israe curuacjārārē sū'ori nisetiri masũ sājācū niwī. Cũ yucugū osoyojacū, wecua nurūcū me'rā seiscientos filisteo masārē ñosēwējēcū niwī. Cũ quē'rā Israe curuacjārārē yu'rucū niwī.

4

Débora, tojo nicã Barac, na Sísarare docaque'acã wee'que ni'i

¹ Aod wērica be'ro Ō'acũ ĩ'orōpūre Israe curuacjārā apaturi ña'arō weeseticārā niwā. ² Tojo weegū Ō'acũ narē Jabín, cananeo masā wiogū dutise doca tojacā weecū niwī. Jabín Hasor wāmetiri macāpū masārē sū'ori dutigū nicū niwī. Cũ yarā surara wiogū Sísara wāmetigū nicū niwī. Cũ Haroset-goīpū macāticū niwī. ³ Jabín novecientos cabayua wejese pawu, cōme me'rā wee'quepawūre cūocū niwī. Veinte cū'marī Israe curuacjārārē ña'abutiario dutipecū niwī. Tojo weerā Israe curuacjārā Ō'acūrē cū weetamusere upūtu sērīcārā niwā.

⁴ Titare Débora wāmetigo Ō'acũ yere weremū'tāgō Israe curuacjārārē na a'pepūrīsere apo, sū'ori añurō nisetiri masō nico niwō. Co Lapidot nūmo nico niwō. ⁵ Co, masārē besego, ni'cã ño docapū dujisetico niwō. Tiño “Débora ya ño” wāmeticarō niwũ. Ūrūpagū Efraí wāmetiri di'ta, Ramá, Betel decopū tojacaro niwũ. Israe curuacjārā na a'pepūrīsere apodutirā, co tiropū wa'acārā niwā.

⁶ Ni'cã nūmū Débora Barac wāmetigure pijidutico niwō. Cũ Abinoam macã, Quedes wāmetiri macācū nicū niwī. Quedes Neftalí ya curua nirī macã nicaro niwũ. Cūrē a'tiro nico niwō:

—Ō'acũ, Israe curuacjārā wiogū, mū'urē a'tiro dutimi: “Ūrūgū Tabopū wa'aya. Topū mū'u me'rā diez mil umūa Neftalí, tojo nicã Zabulō ye curaricjārārē miaña. ⁷ Sísara, Jabín yarā surara wiogū, cū yepawū, cū yarā surara me'rā mū'u me'rā a'mewējēato nígū, dia Cisōpū wa'acã weeguti. Topū cūrē docaque'acã weeguti”, mū'urē a'tiro ni weredutiami Ō'acũ, nico niwō.

⁸ Barac Déborare a'tiro yu'ticū niwī:

—Mū'u yu'ure ba'paticā, wa'aguti. Mū'u wa'aticāma, wa'asome, nicū niwī.

⁹ —Añurōsa'a; mū'u me'rā wa'agoti, nico niwō Débora. “Mejō mū'u tojo ní'que bu'iri, masā ‘Mū'u me'rā Ō'acũ Sísarare docaque'acã weepū' nisome. Numio me'rā pūrīcā Ō'acũ Sísarare docaque'acã weepū” nirāsama, nico niwō.

To be'ro Débora Barac me'rā Quedespu wa'aco niwō. ¹⁰ Topū Barac Zabulō, Neftalí ya curuacjārā umūarē pijineocū niwī. Diez mil surara cū me'rā a'mewējētamurā wa'acārā niwā. Débora quē'rā cūrē ba'patico niwō.

¹¹ Cedés pu'topū, yucugū pajicū encina wāmeticjū Zaanaípu nicaro niwũ. Topū Heber, quenita masū cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéca wi'i nicaro niwũ. Cũ āpērā quenita masā me'rā ní'cū wijawā'cācū niwī. Na quenita masā Hobab, Moisé mañecū pārāmerā nituriarā nicārā niwā.

¹² Sísara pe'e “Barac ūrūgū Tabor wāmeticjūre mūjāpū” nicā tu'ogu, ¹³ cū novecientos tūrūsepawū, cōme me'rā wee'quepawūre, tojo nicā nipe'tirā surarare neocūucū niwī. Neo, Haroset-goīpū ní'cārā wija, Cisón wāmetiri maapū wa'acārā niwā.

¹⁴ Cũ tojo weecā ĩ'agō, Débora Barare a'tiro ni wereco niwō:

—Wa'aya. Ni'cãcã Õ'acũ marĩ wioꝝu mu'urẽ Sísarare wiagũsami. Marĩ wioꝝu musã duporo u'mutãtojacu niami, nico niwõ. Co tojo nicã, Barac cũ yarã surara diez mil umua urũgũ Tabopu ní'cãrã Sísara yarã surara me'rã a'mewẽjẽrã wa'arã dijaacãrã niwã. ¹⁵ Barac yarã surara Sísara yarã me'rã a'mewẽjẽrã dijaaticã, Õ'acũ Sísara yarã surarare ucucã weecu niwĩ. Sísara pe'e cũ yawu tũrũpju cõme me'rã wéecawupu sãña'cu dijaa, omadu'tia wa'acu niwĩ. ¹⁶ Cũ tojo weeri cura Barac yarã surarare, na yepawure téé Haroset-goim wãmetiropu narẽ wẽjẽsirutucu niwĩ. Nipe'tirã Sísara yarã surara wẽri'pe'tia wa'acãrã niwã. Ne ni'cũ yu'rũwetiticu niwĩ.

¹⁷ Sísara pe'e Jael, Heber ceneo masũ nũmo ya wi'i, su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipu du'ticu niwĩ. Heber, cũ acawererã, Sísara wioꝝu Jabín, Hasor macã wioꝝu me'rã añurõ a'mesu'acu niwĩ. Tojo weegu Sísara ti wi'ipu ejacu niwĩ. ¹⁸ Cũ etacã ï'agõ, Jael cãrẽ nico niwõ:

—Sãjãtia, yu'u wioꝝu. Ne uiticãña.

Co tojo nicã, Sísara ti wi'ipu sãjãacu niwĩ. Sãjãa, cũ ejaque'acã, omacãjĩrõ me'rã cãrẽ omaco niwõ.

¹⁹ —Acowũosa'a. Yu'ure aco cã'rõacã tãña, nicu niwĩ.

Tojo weego cabra õpẽcõrẽ cabra casero me'rã poseyeca ajurore pão, cãrẽ tãaco niwõ. Tãatoja, cãrẽ omaco niwõ tja.

²⁰ Sísara core a'tiro weeduticu niwĩ:

—Sopepu nu'cũña. Æpẽrã yu'ruarã, mu'u tiro “¿Æpẽrã marĩti?” ni sãrĩtiña'cã, “Marĩma” niña, nicu niwĩ.

²¹ Sísara, uputu ñujũ'cu niyugu, cãrĩyu'ruacu niwĩ. Cũ tojo weecã ï'agõ, Jael, Heber nũmo busuro marĩrõ ti wi'i cjase ni'cãgũ yucugu ti wi'ire tãapuanu'cõ'cure mí, cũ diapoare di'tapu paabi'pe wẽjẽco niwõ. Tojo wee wẽria wa'acu niwĩ.

²² Be'ro Barac Sísarare a'magũ etacã, Jael co ya wi'ipu ní'co wijaa, cãrẽ põtẽrĩgõ wa'aco niwõ.

—Sãjãtia. Mu'u a'magũrẽ ï'ogõti, nico niwõ.

Co tojo nicã, Barac ti wi'ire sãjãacu niwĩ. Ti wi'ipu Sísara wẽri'cupu cũñacu niwĩ. Ti wi'ire tãapuanu'cõ'cu me'rã cũ diapoare paabi'peyu'rutẽrĩno'cure ï'acu niwĩ.

²³ Ti nũmũrẽta Õ'acũ Jabín, cananeo masã wioꝝure docaque'acã weecu niwĩ. ²⁴ Israe curuacjãrã Jabĩrẽ, cananeo masã wioꝝu me'rã a'mewẽjẽrã, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Tojo wee siape'e me'rã narẽ wẽjẽpe'obutiacãrã niwã.

5

Débora, Barac na Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Ti nũmũrẽta Débora, tojo nicã Barac, Abinoam macũ Sísara, cũ yarã surarare docaque'acã wee'quere basapeocãrã niwã.

³¹ Õ'acũrẽ basapeorã, a'tiro ni basacãrã niwã:

“Õ'acũ, nipe'tirã mu'urẽ ï'atu'tirã Sísara weronojõ wẽri'pe'tia wa'ato.

Mu'urẽ mairã pe'e tutuarã ninu'cũcã'to.

Mujĩpũ umucocjũ asistero weronojõ niato”, ni basacãrã niwã.

Be'ro ti di'tapure Israe curuacjãrã nirõpũre cuarenta cũ'marĩ a'mewẽjẽse marĩcaro niwũ.

6

Õ'acũ Gedeõrẽ piji'que ni'i

¹ Be'ropu tja Israe curuacjãrã apaturi Õ'acũ ï'orõpu ña'arõ weecãrã niwã. Tojo weegu Õ'acũ narẽ siete cũ'marĩ madianita masã dutise doca tojacã weecu niwĩ. ² Siape'e me'rã madianita masã narẽ ña'arõ da'radutipecãrã niwã. Tojo weerã Israe curuacjãrã narẽ uirã, ãrãpagupũ, ãtã tuturipũ du'tise na nisetise u'turire weecãrã niwã. ³⁻⁴ Na otese pĩ'rĩsetirinucũ, madianita masã, amaleca masã, ãpẽrã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã Israe curuacjãrã nirõpu sãjãa, topũ ejaque'acãrã niwã. Nipe'tiro na ote'quere no'o ãaro du'aste cõ'acã'cãrã niwã. Téé Gaza tiropũ tojo weetucãrã niwã. Israe curuacjãrã na ba'abo'quere, tojo nicã na yarã ecarã ovejare, wecuare, burroare, ne apeyenojõ du'aticãrã niwã. ⁵ Ti di'ta cjasere dojorẽrã a'tirã, na yarã cameyoa pãjãrã me'rã, na ye wi'seri su'ti me'rã wee'que wi'seri peje me'rã a'ticãrã niwã. Mu'murĩwi'ia pãjãrã otesere ba'ape'orã a'tirã weronojõ a'ticãrã niwã. Na pãjãrã niyucã, ba'paqueota basioticarõ niwũ. ⁶ Madianita masã tojo weecã, Israe curuacjãrã upũtu pi'eticãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũrẽ cũ weetamusere upũtu sãrĩcãrã niwã.

⁷ Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ “Madianita masãrẽ yu'rũweticã weeya”, ni sãrĩcã, ⁸ Õ'acũ narẽ ni'cũ cũ yere weremu'tãrĩ masãrẽ o'ócũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Õ'acũ Israe curuacjãrã wiogu musãrẽ a'tiro niami: ‘Yu'u musã Egiptopũ ní'cãrãrẽ miiwijawũ. Topũre musã narẽ da'raco'terã nimiwũ. ⁹ Musã Egiptocjãrã dutise doca ní'cãrãrẽ yu'rũweticã weewũ. Tojo nicã nipe'tirã musãrẽ ña'arõ wee'cãrãrẽ tojo weewũ. Na ye di'ta nimi'quere cõ'aõ'o, musãrẽ o'owũ. ¹⁰ Musãrẽ a'tiro nimiwũ: “Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Musã amorreo masã ya di'tapũ ni'i. Na ëjõpeorãrẽ ne ëjõpeoticã'ña,” nimiwũ. Yu'u tojo nimicã, musã pe'e yu'u tojo dutisere ne yu'titiwũ”, ni werecu niwĩ Õ'acũ yere weremu'tãrĩ masũ.

¹¹ Be'ro Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cã* a'ti, Ofra nirõpu yucu pajicju docapũ dujicu niwĩ. Tigũ Joás wãmetigu yagu nicaro niwũ. Joás Abiëzer wãmetiri curuacjũ nicũ niwĩ. Topũ cũ macũ Gedeõ trigore doque, su'aweegu weecu niwĩ. Madianita masã ï'aticã'to ní'gũ, na vino wéerã u'sepaga u'tatãrõpu tere su'aweegu weecu niwĩ.

¹² Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cã Gedeõrẽ bajua, a'tiro nicũ niwĩ:

—Gedeõ, Õ'acũ mu'u me'rã nimi. Mu'u a'mewëjëtutuagu ni'i.

¹³ Gedeõ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ ãsã me'rã nimicã, ¿de'ro weero a'te ña'ase ãsãrẽ tojo wa'ati? Ësã ñecũsumã Õ'acũ tutuaro me'rã cũ wee'quere werecãrã niwã. Na “Õ'acũ ãsã Egiptopũ ní'cãrãrẽ miiwijawĩ”, nicãrã niwã. Ësã pe'e cũ tutuasere ï'awe'e. Õ'acũ ãsãrẽ cõ'awã'cãwĩ. Ësãrẽ madianita masã dutise doca nicã weewĩ, nicũ niwĩ Gedeõ.

¹⁴ Õ'acũ cãrẽ majãmi'ã, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mu'u tutuase me'rã Israe curuacjãrãrẽ madianita masã dutise doca nirãrẽ yu'ruogu wa'aya. Yu'uta mu'urẽ wa'adutigu wee'e, nicũ niwĩ.

¹⁵ Gedeõ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

* **6:11** 6.11 Ì'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

—Wioꝝ, ¿de'ro wee yu'u Israe curuacjārārē yu'ruogusari? Ya curua Manasés pāṛāmerā nituriase curari yapatiri curuacjārā nima. Yu'u quē'rā ni'cū pō'rā du'saguru ni'i.

16 Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u mu'u me'rā nigūti. Mu'u nipe'tirā madianita masārē ni'cū masūrē wējēgū weronojō weegusa'a.

17 Cū tojo nicā tu'ogu, Gedeō nicu niwī:

—Yu'ure ni'cārōacā e'catise me'rā ī'agū, “Diacjūta yu'u Ō'acū ni'i” nīgūa, mu'u tutuase me'rā apeyenojō wee'ōña. 18 A'tota yucueya yujuru. Yu'u mu'urē ējōpeosere ī'ogū, apeyenojō o'osī'rīsa'a, nicu niwī.

Ō'acū cūrē “Jaṁ, mu'urē yucueguti”, nicu niwī.

19 Cū tojo nicā, Gedeō wa'a, ni'cū cabracārē wējē, do'a, tojo nicā pā bꝛuase me'rā morēti'quere apocu niwī. Tu'ajanu'cō, di'irore pi'ipu miisāa, tecore sutuwaru piosāacu niwī. Te nipe'tisere cū yucu doca dujigure mia, o'ocu niwī.

20 Ō'acū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, cūrē nicu niwī:

—Di'iro, pā bꝛuase morēti'quere ūtāgā bu'ipu cūuña. Tecore pioste-peoya, nicu niwī. Cū dutironojōta Gedeō weecu niwī.

21 Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā cū tuacju yapa me'rā sīoo, di'irore, tojo nicā pārē ṅapeocu niwī. Tojo weecāta, pecame'e ūtāgāpu ūjūñe'emajā wa'acaro niwū. Ti me'e di'irore, pārē ūjūape'ocā'caro niwū. Tojo weetoja, Ō'acūrē wereco'tegu bajudutia wa'acu niwī. 22 Tojo wa'acā ī'agū, Gedeō Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cāsere masīcu niwī. Be'ro ꝛca, caricūcu niwī:

—¡Acoe, yu'u wioꝝ! Mu'u basuta nimigū, mu'urē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā'care bajuyoropu ī'a'a, nicu niwī.

23 Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Ne uiticā'ña. Mu'u wērīsome. Wācūque'tiro marīrō niña, nicu niwī.

24 Be'ro Gedeō topu Ō'acūrē ējōpeogu wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Ti mesārē “Ō'acū wācūque'tiro marīrō, añurō tu'ōña'se o'ogu nimi”, ni wāmepeocu niwī. A'ti mesā Ofra, Abiézer ya curuacjārā ya macāpu nidecotisa'a yujuru.

25 Ti ṅamita Ō'acū Gedeōrē a'tiro nicu niwī:

—Ni'cū wecu umu mu'u pacu yarā wa'teropu nigū, siete cū'ma cuogure ṅe'egū wa'aya. Baare wa'icūrārē ūjūamorōpeoro, mu'u pacu yarore paamatōdijogu wa'aya. Tojo nicā, to pu'to nirī tuturo Astarté queose nirī tuturore paacō'aña. 26 Tere cō'atoja, Ō'acū mu'u wioꝝare ni'cārō wa'icūrārē ūjūamorōpeoatjore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūuña tja. Musā du'tiro nirī bu'a dūposārīpu seeneocūuña. Tu'ajanu'cō, wecure wējē, topu peca, musā paacō'aca tuturo me'rā Ō'acūrē ūjūamorōpeoya, nicu niwī.

27 Be'ro Gedeō diez umu, cūrē da'raco'terā me'rā Ō'acū cūrē wee-duti'caronojōta weecu niwī. Cū acawererārē, ti macācjārārē uiyugu, umuco ūjūamorōpeosī'rīticu niwī. Tojo weegu ṅamipu ūjūamorōpeocu niwī.

28 Ape numu bo'reacā ti macācjārā wā'cā, Baare ējōpeorore paamatōdijo'carore, tojo nicā Astarté ējōpeori tuturo paacō'aca tuturore

ĩ'acārã niwã. Apeyema tja, apero, ma'ma ñjũamorõpeoropu wecu ñjũa'cure ĩ'acārã niwã.

²⁹ Na a'merĩ sērĩtiña'cārã niwã: “¿Noanojõ tojo weeparĩ?” nicārã niwã.

Na a'merĩ sērĩtiña'ca be'ro tu'omasĩcārã niwã: “Gedeõ, Joás macũ tojo weeparĩ”, nicārã niwã.

³⁰ Be'ro ti macãcjārã umua Joáre a'tiro nicārã niwã:

—Mu'u macũrẽ ñsãrẽ o'oya. Cũ Baare wa'icũrãrẽ ñjũamorõpeorore, tojo nicã to pu'to nirĩ tuturo Astartére ñjõpeori tuturore paacõ'acu niami. Tojo weese wapa wẽjẽno'gũsami, nicārã niwã.

³¹ Joás, Gedeõ pacu pe'e narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Musã Baare a'mewẽjẽbosarãsari? ¿Cũrẽ yu'ruorãsari? No'o cũrẽ a'mewẽjẽbosagu bo'reati dũporo wẽrĩato. “Diacjũta Baal wiogu waro nimi” nĩgũ, cũ basu a'mewẽjẽato. Na paamũtõdijo'caro cũ yarota nicaro niaru, nicu niwĩ.

³² Ti numu me'rã masã Gedeõrẽ “Jerubaal” pisunu'cãcārã niwã. Gedeõta Baare ñjõpeorore paamũtõdijocu niwĩ. Tojo weerã “Baal basu a'mewẽjẽato” nĩrã, tojo nicārã niwã.

³³ To be'ro nipe'tirã madianita masã, amaleca masã, tojo nicã ãpẽrã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjārã nerẽ, dia Jordãrẽ pẽ'acārã niwã. Añurĩ pa Jezreel wãmetiropu ejaque'a, cãrĩcārã niwã. ³⁴ Na tojo weecã, Espĩritu Santu Gedeõpure sãjãacu niwĩ. Sãjãa, Gedeõ Abiẽzer ya curuacjãrãrẽ cãrẽ sirutudutigu, oveja capesa'rore puticu niwĩ. ³⁵ ãpẽrã queti wererãrẽ nipe'tiro Manasés ya curuacjãrãrẽ nerẽdutigu o'õcu niwĩ. Tojo nicã Aser ya curuacjãrã, Zabalõ ya curuacjãrã, Neftalĩ ya curuacjãrã cũ me'rã a'mewẽjẽtamurã wa'ajãrẽ pijiduticu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cũ me'rã nerẽcārã niwã.

³⁶ Gedeõ Õ'acũrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u yu'u me'rã Israe curuacjãrãrẽ yu'ruogusa'a nĩ'caronojõta diacjũ wéegu, a'tiro weeĩ'obosaya. ³⁷ Oveja casero añurõ poaritari casero trigo su'tiweeropu di'tapu cũugũti. Bo'reacã ñocõa u'seco ti caseropu dia'cũ nicã ĩ'agũ, mu'u yu'ure nĩ'caronojõta yu'u me'rã Israe curuacjãrãrẽ yu'ruosere masĩgũsa'a”, nicu niwĩ. ³⁸ Tojota wa'acaro niwũ. Ape numu Gedeõ wã'cã, poari añurõ pũuca caserore bocacu niwĩ. Ti caserore bipecã, ni'cã pa mu'murõ aco wijacaro niwũ.

³⁹ Be'ro Gedeõ Õ'acũrẽ nicu niwĩ tja: “Yu'u me'rã uaticã'ña. Ni'cãti mu'u weeĩ'osere sērĩnemogũti. Ni'cãrõacãma bo'reacã di'tapu dia'cũ ñocõa u'seco niato. Oveja poari pe'e añurõ bopori casero niato”, nicu niwĩ. ⁴⁰ Ti ñamirẽ Õ'acũ mejãrõta weecu niwĩ tja. Oveja poari dia'cũ aco marĩcaro niwũ. Di'ta nipe'tiropure ñocõa u'seco acoticaro niwũ.

7

Gedeõ madianita masãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ Ape numu bo'reacã Gedeõ, na Jerubaal pisuno'gũ, nipe'tirã umua cũ me'rã nirã wã'cã, aco wijari pe Harod wãmetiri pepu wa'acārã niwã. Madianita masã to yu'raro e'sari pa ñrũgũ More wãmeticju pu'topu nerẽcārã niwã.

² Õ'acũ Gedeõrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u me'rã nirã pãjãrã nima. Na pãjãrã me'rã yu'u madianita masãrẽ docaque'acã weecã, na 'Usã tutuase me'rã yu'ruwu', nibosama. ³ Tojo weegu narẽ a'tiro niña: ‘No'o ui narãsarãnojõrẽ, musã ye wi'seripu dajatojaaya', niña”, nicu niwĩ Õ'acũ.

Cũ tojo nicã, veintidos mil umua na ye wi'seripu dajatojaacãrã niwã. Diez mil umua dũ'sacãrã niwã. ⁴ Õ'acũ ninemocu niwĩ: “Na pãjãrã nima yujupu. Tojo weegu acore sĩ'rĩdutigu, narẽ aco wijari pepu miibu'aya. Topu yu'u beseña'gũti. ‘Ã'rĩ mu'u me'rã wa'agusami’ nino'gũ wa'agusami. Apĩ ‘Ã'rĩ wa'atisami’ nino'gũ wa'asome”, nicu niwĩ.

⁵ Tojo weegu Gedeõ narẽ acore sĩ'rĩdutigu, ti pepu pijibu'acu niwĩ. Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “A'tiro ducawaaya narẽ. Na omocãrĩ me'rã aco waamí, diayia weronojõ ne'rẽ, sĩ'rĩrãrẽ mejẽcã cũña. Æpẽrã ejaque'a, mu'rĩpa'a sĩ'rĩrãrẽ mejẽcã cũña”, nicu niwĩ.

⁶ Omocã me'rã diayia weronojõ ne'rẽ, sĩ'rĩrã trescientos nicãrã niwã. Æpẽrã dũ'sarã pe'e ejaque'a, mu'rĩpa'a sĩ'rĩcãrã niwã. ⁷ Na tojo weecã, Õ'acũ Gedeõrẽ nicu niwĩ: “Ã'rã trescientos umua me'rã musãrẽ yu'ruogusa'a. Na me'rã madianita masãrẽ docaque'acã weeguti. Æpẽrã pe'e na ye wi'seripu tojaarãsama”, nicu niwĩ.

⁸ Tojo weegu Gedeõ narẽ su'ti caseri me'rã wee'que wi'seripu dajatojaaduticu niwĩ. Trescientos umua cũ me'rã tojacãrã niwã. Æpẽrã na wa'ase dũporo na ba'abo'quere, na ye sutuparu, na putise oveja umua capesa'rire cũucãrã niwã. Madianita masã na cãrĩrõ Gedeõ bu'aropu opa pa'tiro pajiri papu nicãrã niwã.

⁹ Ti ñamita Õ'acũ Gedeõrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Wã'cãnu'cãña. Madianita masã me'rã a'mewẽjẽgũ bu'aya. Narẽ mu'urẽ wiagutigu wee'e. ¹⁰ Mu'u uigu, mu'urẽ da'raco'tegu Fura me'rã na nirõpu bu'aya. ¹¹ Topu na ucũsere tu'ogu wa'aya. Tojo wéeca be'ro wãcũtutuase me'rã a'mewẽjẽgũsa'a”, nicu niwĩ.

Tojo weegu Gedeõ cãrẽ da'raco'tegu Fura me'rã madianita masã nerẽrõ sumutopu bu'a wa'acãrã niwã. ¹² Madianita masã, amaleca masã, Æpẽrã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã pajiri papu mu'murĩwi'ia pãjãrã weronojõ nerẽcãrã niwã. Na yarã cameyoa maa pajiri maa sumutopu nucũpori weronojõ pãjãrã waro nicãrã niwã. ¹³ Gedeõ bu'a etacã, ni'cũ madianita masũ cũ quẽ'esere apĩ cũ me'rãcjũrẽ weregu weecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'tiro quẽ'easu. Ni'cãgã pã cebada me'rã wéecaga marĩ nirõpu tũrũmaacãtiasu. Tiga ni'cã wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipu doquewãarõta, ti wi'ire doquestemajã wa'apu, nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo werecã tu'ogu, cũ me'rãcjũ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Mu'u tojo quẽ'ese Gedeõ, Joás macũ, Israe curuacjũ, cũ ya di'pji, a'mewẽjẽrĩ pji nisĩ'rĩrõ wee'e. Õ'acũ marĩ madianita masã, nipe'tirã a'topu nerẽrãrẽ, tojo nicã nipe'tise marĩ cuosere Gedeõrẽ wiagusami, nicu niwĩ.

¹⁵ Gedeõ cũ quẽ'esere tu'ogu, ejaque'a, Õ'acũrẽ ãjõpeocu niwĩ. Be'ro Israe curuacjãrã nerẽrõpu daja, narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Õ'acũ sõjã madianita masã surarare marĩrẽ wiagusami, nicu niwĩ.

¹⁶ Cũ tojo nica be'ro cũ yarã trescientos umuarẽ i'tia curua ducawaacu niwĩ. Nanucũrẽ putiatje capesa'rire o'o, tojo nicã sutuparu ope pecame'e na sĩ'a'que posetiseparare o'ocu niwĩ. ¹⁷ Be'ro narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure i'aña. Na nerẽrõ ape pã'rẽpu yu'u etacã, yu'u weronojõta weeya. ¹⁸ Yu'u, nipe'tirã yu'u me'rã nirã ãsã capesa'rire puticã, musã sumutopu nu'cũrã ni'cãrõnojõ putibũroya. Putitoja, “Õ'acũrẽ, tojo nicã Gedeõrẽ a'mewẽjẽbosarã”, ni caricũña, nicu niwĩ.

¹⁹ Ñami deco nicã, madianita masã surara co'terã ducayúca be'ro Gedeõ cien surara cũ me'rã nirã madianita masã surara nerẽrõ ape pã'rẽpu

etacārā niwā. Topu eta, na ye putise capesa'rire puti, sutuparu na cuoseparure bopecārā niwā. ²⁰ Na i'tia curua ni'cārō me'rā puticārā niwā. Tojo nicā na ye sutuparure bopecārā niwā. Cūpecamocā me'rā na sī'a'quere sīomorō, diacjūcamocā me'rā capesa'rire cuocārā niwā. Ni'cārō me'rā “Ō'acūrē, Gedeōrē a'mewējēbosarā”, ni caricūcārā niwā. ²¹ Israe curuacjārā madianita masā surara nerērōpu tojo nu'cūbe'toacārā niwā. Madianita masā narē uirā, no'o ūaro caricū, du'tiwā'cācārā niwā. ²² Trescientos capesa'ri busucā, Ō'acū na madianita masārē na basu a'merī a'mewējēcā weecu niwī. Na surara yu'rūweti'cārā yoaropu Bet-sita wāmetiri macā, Zerera wa'ari ma'apu, téé Abel-mehola nituoro Tabat wāmetiri macā pu'topu omadu'ticārā niwā.

²³ Tojo wa'áca be'ro Israe curuacjārā Neftalí, Aser, nipe'tirā Manasés ya curuacjārārē pijicārā niwā. Tojo weerā na quē'rā madianita masā surarare sirutucārā niwā. ²⁴ Gedeō quetiwereco'terārē weredutigu, Efraīpu opa bu'pa nirōpu o'ócū niwī. A'tiro ni queti o'ócū niwī: “Madianita masā me'rā a'mewējērā a'tia. Dia Jordā pē'arī maa ũ'cūatiropu Bet-bara wāmetiropu na dūporo nitojaya. Na pē'arī nírā, cā'mota'aya”, nicū niwī. Tojo weerā Efraī ya curuacjārā surara Gedeō duti'quere weecārā niwā. ²⁵ Apeyema tja madianita masā surara wiorā Oreb, Zeeb wāmetirārē ñe'ecārā niwā. Orere ni'cāgā ũ'tāgāpu wējēcārā niwā. Tiga a'tocaterore “Oreb yaga” wāmetisa'a. Zeere cū ũ'se biperopu wējēcārā niwā. Āpērā madianita masā surarare sirutúca be'ro Oreb, Zeeb na dūpopare Gedeōrē, dia Jordā ape pā'rēpu nigú tiropu o'orā wa'arā miacārā niwā.

8

Gedeō cū ya camisare uru me'rā wee'que ni'i

²² Be'ro Israe curuacjārā Gedeōrē a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u ũsārē madianita masā doca ní'cārārē yu'rūowu. Tojo weegu ũsā wiogu sājāna. Mu'u pō'rā, mu'u pā'rāmerā mu'u be'ro dutisirutuato, nicārā nimiwā.

²³ Gedeō pe'e narē yu'ticū niwī:

—Niwe'e. Yu'u, tojo nicā yu'u macū musā wiogu nisome. Ō'acū pe'e musā wiogu nigūsami, nicū niwī. ²⁴ Narē a'tiro ninemocu niwī:

—A'tiro pe'e sērī'i. Mūsānucū musā madianita masārē ē'ma'quere omopica tuusāase be'torire o'oya, nicū niwī. Titare ismaelita masā* yucu marīrōcjarā na omopica tuusāase be'torire uru me'rā weecārā niwā. ²⁵ Na “Jau, mu'urē e'catise me'rā o'orāti”, nicārā niwā. Tojo níca be'ro ni'cā su'ticasero nucūcāpu sēeocūu, na suraranucū omopica tuusāase be'tori na boca'quere ti casero bu'ipū peocārā niwā.

²⁷ Te uru me'rā Gedeō ni'cārō camisa, omocārī marīrō weecu niwī. To camisare cū ya macā Ofrapu cūucu niwī. Be'ro nipe'tirā Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeoronojō o'orā, to camisa pe'ere ējōpeocārā niwā. Tojo weerā Gedeō, tojo nicā cū acawererā ña'arō yapaticārā niwā.

²⁸ Tojo weese me'rā Israe curuacjārā madianita masārē docaque'acā weecārā niwā. Na ne apaturi tutuarā wa'anemoticārā niwā majā. Tojo weerā Gedeō catiri curare cuarenta cū'marī Israe curuacjārā soose me'rā nicārā niwā.

* **8:24** 8.24 Ī'aña Gn 37.25-28 docapu oja'quere.

Gedeō cǔ wērī'que ni'i

²⁹ Madianita masārē docaque'acā wéeca be'ro Gedeō, “Jerubaal” na nino'gǔ, cǔ ya macāpǔ nisetigǔ wa'acǔ niwī. ³⁰ Cǔ pājārā nūmosānumia cǔoyugǔ, setenta ǔmǔa pō'rāticǔ niwī. ³¹ Apego Siquēcjō, cǔ cǔo'co, cǔ nūmo nitigo me'rā, ni'cǔ pō'rāticǔ niwī. Cǔrē Abimelec wāme ō'ocǔ niwī.

³² Gedeō bǔcǔ ējāyǔ'rǔgǔ, wērīcǔ niwī. Cǔ pacǔ Joāre yáaca tutipǔ cǔrē sīosōrōcǔuocārā niwā. Ti tuti Ofra, Abiézer ya curua ya macāpǔ nicaro niwǔ.

³³ Gedeō wērīca be'ro maata Israe curuacjārā apaturi Ō'acǔrē ējōpeodu'u, Baal pe'ere ējōpeocārā niwā tja. Ni'cǔ Baal-berit wāmetigǔre ējōpeocārā niwā. ³⁴ Ō'acǔ nipe'tirā Israe curuacjārārē ī'atu'ti'cārārē docaque'acā weecǔ niwī. Tojo weemicā, Ō'acǔ na wiogǔ ní'cǔre acoboja wa'acārā niwā. ³⁵ Tojo nicā, Gedeō, Jerubaal na nino'gǔ, Israe curuacjārārē peje añuse weemicā, na pe'e cǔ acawererārē añurō pajaña'ticārā niwā.

9

Abimelec ye cjase ni'i

¹ Gedeō* wērīca be'ro Abimelec Siquēpǔ cǔ paco acawererārē ī'agǔ wa'acǔ niwī. Narē, nipe'tirā cǔ paco ya curuacjārārē a'tiro nicǔ niwī:

² —Mǔsā a'ti macā Siquēcjārārē sērītiña'ña:

¿Dise pe'ere mǔsā nemorō ǔasari? ¿Setenta ǔmǔa Jerubaal pō'rā ǔmǔa mǔsārē duticā ǔasari? ¿O, ni'cǔta mǔsārē wiogǔ duticā ǔasari? Wācǔña. Yǔ'u pe'e mǔsā acaweregǔ waro ni'i, nicǔ niwī Abimelec.

³ Cǔ paco acawererā Siquēcjārārē Abimelec ye cjasere ucǔbosacārā niwā. Na tojo nicā tǔ'orā, Siquēcjārā Abimelere “Marī acaweregǔ nimi. Tojo weerā cǔrē siruturāsa'a”, nicārā niwā. ⁴ Cǔrē setenta niyeru cǔjiri plata me'rā wee'que cǔjirire Baal-berire ējōpeori wi'i cjasere o'ocārā niwā. Te niyeru me'rā ǔmǔa ña'arārē wapaye, sirutuduticǔ niwī. ⁵ Be'ro cǔ pacǔ ya wi'i Ofrapǔ wa'acǔ niwī. Topǔ ni'cāgā ūtāgā bu'ipǔ cǔ acawererā setenta Gedeō pō'rārē wējēcā'cǔ niwī. Gedeōrēta Jerubaal pisucārā niwā. Jotam, du'sagǔpǔ dia'cǔ, āpērā ī'atiropǔ du'ti, yǔ'rǔcǔ niwī. ⁶ Be'ro nipe'tirā Siquēcjārā, tojo nicā Bet-milocjārā yucǔ pajicǔ encina wāmeticǔpǔ to, ūtā me'rā wéeca tuturo na ējōpeori tuturo pǔ'to nerēcārā niwā. Topǔ Abimelere wiogǔ sōrōcārā niwā.

⁷ Na tojo weecā tǔ'ogǔ, Jotam ūrǔgǔ Gerizim bu'ipǔ mǔjāa, tocjārārē ǔpǔtu caricǔcǔ niwī:

“Mǔsā Siquēcjārā, Ō'acǔ mǔsārē tǔ'ocā ǔarā, yǔ'ǔre tǔ'oya.

¹⁶ “Mǔsārē sērītiña'gǔti. ¿Mǔsā Abimelere wiogǔ sōrōrā, queoro weeati? ¿Mǔsā Gedeō, cǔ pō'rārē queoro weeati? ¿Cǔ mǔsārē añurō wee'caronojōta weeati? ¹⁷ Yǔ'u pacǔ cǔ catiri ǔmǔcore ma'itimigǔ, mǔsārē a'mewējēbosawī. Madianita masā doca nirārē yǔ'rǔogǔ, tojo weecǔ niwī. ¹⁸ Mǔsā pe'e ni'cācā yǔ'u pacǔ acawererā, cǔ pō'rā setentare ni'cāgā ūtāgā bu'ipǔ narē wējē, yǔ'rǔnǔ'cācārā niapǔ. Apeyema tja mǔsā Abimelec, yǔ'u pacǔre da'raco'tego macǔrē Siquērē wiogǔ sōrōcārā niapǔ. Cǔ mǔsā acaweregǔ niyucā, tojo weecārā niapǔ. ¹⁹ Mǔsā ni'cācā Gedeō, cǔ acawererārē queoro, diacǔ nise me'rā wéerā, Abimelec me'rā e'catiya. Cǔ quē'rā mǔsā me'rā e'catiato. ²⁰ Mǔsā queoro weeticā

* 9:1 9.1 Gedeōrē apeterore “Jerubaal” pisucārā niwā.

pūrīcārē, pecame'e Abimelepure wijaa, musā Siquēcjārā, tojo nicā Betmilocjārārē ũjũape'ocā'to. Mejārōta pecame'e musāpure wijaa, Abimelere ũjũacō'acā'to", nicu niwī Jotam.

²¹ Tojo nitoja, Jotam Beer wāmetiropu du'tia wa'acu niwī. Cũ ma'mi Abimelere uigu, topu niseticu niwī.

²² Abimelec Israe curuacjārārē i'tia cū'ma duticu niwī. ²³ Be'ro Ō'acũ Abimelere, Siquēcjārā me'rā na basu a'metu'ticā weecu niwī. Tojo weerā Siquēcjārā Abimelere yu'runu'cācārā niwā. ²⁴ Ō'acũ Abimelec Gedeō pō'rā umua setentare wējē'que wapa tojo weecu niwī. Tojo nicā Siquēcjārā Abimelec cū ma'misumuarē wējētamu'que wapa na quē'rārē bu'iri da'recu niwī.

⁴⁵ Be'ropure Abimelec Siquēpu ti macācjārā me'rā a'mewējē, wapata'acu niwī. Tocjārārē wējēpe'ocu niwī. Be'ro ti macā cjasere cō'ape'ocā'cu niwī. Tojo wéeca be'ro topure ne apeyenojō pī'rīnemoticā'to nígu, moarē doquestecūcu niwī.

⁴⁶ Āpērā Migdal-Siquēcjārā ti macā u'muarī wi'i, na me'rā a'mewējērā a'tirārē co'tedujati wi'ipu nicārā niwā. Abimelec Siquēcjārārē wējēcā tū'orā, na ējōpeogu El-berit ējōpeori wi'ipu du'tisājācārā niwā. Ti wi'i ũtā tū'ru yeecā'mota'aca wi'i nicaro niwā. ⁴⁷⁻⁴⁸ Abimelec na topu nerēcā tū'ogu, cū, cū yarā masā me'rā ũrũgũ Salmón wāmeticjapu wa'acu niwī. Cōmea me'rā yucadupurire dute, wuacu niwī. Cũ yarā masārē "Quero, yu'u weronojō weeya", nicu niwī. ⁴⁹ Nipe'tirā yucadupurire dute, Siquēcjārā na du'tiri wi'ipu Abimelere sirutucārā niwā. Topu nipe'tise dupurire seecū, pecame'e wījācārā niwā. Nipe'tirā ti wi'ipure nirā mil umua, numia ũjũpe'tia wa'acārā niwā.

⁵⁰ Tojo wéeca be'ro Abimelec Tebes wāmetiri macāpu wa'a, tocjārā me'rā a'mewējē, narē docaque'acā weecu niwī. ⁵¹ Ti macā po'peapu u'muarī wi'i, surara na co'tedujiri wi'i nicaro niwā. Ti wi'ipu nipe'tirā umua, numia du'tisājācārā niwā. Ti wi'i sopere bi'a, ti wi'i bu'ipu mājācārā niwā. ⁵² Abimelec ti wi'i sopepu eja, tore tuupārē, ũjũagūtigu weecu niwī. ⁵³ Cũ tojo weegati nirī cura ni'cō numio ti wi'i bu'ipu nigō co trigo tuumātōcjare cū dupoapu doquepeoco niwō. Co tojo weecā, cū dupoa pe'toro bata wa'acaro niwā. ⁵⁴ Maata cū wāmorē miaco'tegure piji, cūrē nicu niwī: "Mu'u ya pji miiwīrō, yu'ure ñosēwējēcā'ña. 'Numio cūrē wējēcā'mo' nicā uatigu, 'Tojo weeya'", nicu niwī. Tojo weegu cūrē da'raco'tegu cūrē ñosēwējēcū niwī. Tojo wee Abimelec wērīa wa'acu niwī. ⁵⁵ Cũ wērīcā ĩ'arā, Israe curuacjārā na ye wi'seripu dajatojaacārā niwā.

⁵⁶ Tojo weegu Abimelec cū acawererā setentare wējēgũ, cū pacure ña'arō wee'que wapare Ō'acũ wapaseecu niwī. ⁵⁷ Tojo nicā Ō'acũ Siquēcjārā umuarē na ña'arō wee'que wapare tojo weecu niwī. Tojo wee Jotam, Gedeō macũ Siquēcjārārē "Ña'arō wa'arosa'a" ní'que narē queoro wa'acaro niwā.

10

Tola ye cjase ni'i

¹ Abimelec wērīca be'ro Isacar ya curuacjũ Tola wāmetigu, Fúa macũ, Dodo pārāmi, Israe curuacjārārē narē ĩ'atu'tirārē yu'ruocu niwī. Cũ Samir wāmetiri macā Efraī bu'papijaropu macārīticu niwī. ² Veintitres cū'marī Israe curuacjārārē duticu niwī. Be'ro wērīa wa'a, Samipu yaano'cu niwī.

Jair ye cjase ni'i

³ Tola be'ro Jair Galaad wāmetirocjũ veintidos cū'marĩ Israe curuacjārārē duticū niwĩ. ⁴ Cũ treinta umua pō'rāticū niwĩ. Nanucũ na yarā burroare pesacārā niwā. Na treinta macārĩ Galaare duticārā niwā. ⁵ Jair wēricā be'ro Camón wāmetiri macāpū cūrē yaacārā niwā.

Amonita masā Israe curuacjārārē da'radutipe'que ni'i

⁶ Israe curuacjārā apaturi Ō'acũ ĩ'orōpū ña'arō weeseticārā niwā. Na Baal, tojo nicā Astartére ějōpeocārā niwā. Tojo nicā Siria di'tacjārā na ějōpeorārē, Sidōcjārā, moabita masā, amonita masā, filisteo masā na ějōpeorānojōrē ějōpeocārā niwā. Ō'acũ pe'ere ějōpeodu'u, cū weeduti'quere weeticārā niwā. ⁷ Tojo weegu Ō'acũ na me'rā ua, filisteo masā, amonita masā doca wa'acā weecu niwĩ. ⁸ Tojo wa'ari cū'ma me'rā dieciocho cū'marĩ Israe curuacjārārē ña'arō dutipe da'raduticārā niwā. Nipe'tirā Israe curuacjārā dia Jordā mujīpū mujātiro pe'ecjārā Galaad di'tapū nirārē tojo weecārā niwā. Ti di'ta amorreo masā ya di'ta nicaro niwũ. ⁹ Tojo nicā amonita masā Judácjārā, Benjamícjārā, Efraícjārā me'rā a'mewējērātirā, dia Jordāpū pē'aticārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā pūrō wioro tū'oña'cārā niwā. ¹⁰ Tojo wa'acā, Israe curuacjārā Ō'acũ cū weetamusere sērīcārā niwā: “Ō'acũ, mū'urē ějōpeodu'u, Baal pe'ere ějōpeosiruturā, mū'urē yū'rūnū'cāpū”, nicārā niwā.

¹¹ Ō'acũ narē yū'ticū niwĩ: “Dūporopū Egiptocjārā, amorreo masā, amonita masā, filisteo masā, ¹² Sidōcjārā, amaleca masā, tojo nicā madianita masā mūsārē ña'arō weecā, mūsā yū'ure weetamusere sērīcā, yū'ū mūsārē yū'rūowū. ¹³ Yū'ū tojo weemicā, āpērānojōrē ějōpeorātirā, yū'ure ějōpeodu'ucā'wũ. Tojo weegu mūsārē yū'rūonemosome majā. ¹⁴ Na mūsā ějōpeorā, mūsā bese'cārārē na weetamusere sērīrā wa'aya. Mūsārē mejēcā wa'acā, náta mūsārē yū'rūoato”, nicū niwĩ Ō'acũ.

¹⁵ Cũ tojo nicā tū'orā, Israe curuacjārā Ō'acūrē a'tiro nicārā niwā: “Ēsā mū'urē yū'rūnū'cāpū. No'o mū'ū ūsārē weesī'rīrōnojō weeya. Mejō ni'cārōacā waroma ūsārē yū'rūoya”, nicārā niwā. ¹⁶ Na tojo nīca be'ro ape di'tacjārā na ějōpeorānojō na wa'teropū nirārē cō'a, Ō'acūrē apaturi ějōpeocārā niwā tja. Na tojo weecā ĩ'agũ, Ō'acũ na pi'etisere ĩ'anemosī'rīticū niwĩ.

¹⁷ Be'ro amonita masā Israe curuacjārā me'rā a'mewējērātirā, nerē, Galaapū cārīcārā niwā. Israe curuacjārā pe'e nerēque'a, Mizpapū cārīrā wa'acārā niwā. ¹⁸ Galaacjārā wiorā a'merī ucūcārā niwā: “No'o amonita masārē sū'ori ū'mutā, a'mewējēgūnojō, cūta nipe'tirā Galaacjārā wioгу sājāgūsami”, nicārā niwā.

11*Jefté ye cjase ni'i*

¹ Jefté, Galaad di'tacjũ, a'mewējētutuagu nicū niwĩ. Cũ pacū Galaad nicū niwĩ. Cũ paco pe'e umua me'rā a'metārāsijari masō nico niwō. ² Galaad nūmo quē'rā umuarē pō'rātico niwō. Na búcarā, Jeftére na ya wi'ipū nīmī'cure cō'awīrōcārā niwā. Cūrē a'tiro nicārā niwā: “Mū'ū apego macū ni'i. Tojo weegu marĩ pacū cū wēricā be'ro cūuatjere ñe'esome”, nicārā niwā. ³ Na tojo nicā, Jefté cū acawererārē du'tigu, apero Tob wāmetiropū macārĩ wa'acū niwĩ. Topū umua no'o ūaro weema'arārē, na tū'omasīrō marīrō weesetirārē neocūucū niwĩ. Cũ me'rā ba'patisiacārā niwā.

⁴ Be'ropu amonita masã Israe curuacjãrã me'rã a'mewějęcãrã niwã. ⁵ Na tojo weeri cura Galaad wiorã Jefté Tob wãmetiropu nigũrẽ pijirã wa'acãrã niwã.

⁶ —A'tia. Marĩ amonita masã me'rã a'mewějěrã wa'acã, mu'u ũsã wiogu nicã ũasa'a, nicãrã niwã.

⁷ Jefté narẽ nicu niwĩ:

—Musã yu'ure ĩ'asĩ'rĩti, yu'u pacu ya wi'ipu ní'cure cõ'awĩrõcã'wũ. ¿De'ro weerã ni'cãrõacãrẽ musãrẽ mejęcã wa'acã, yu'u tiropu a'tiati? nicu niwĩ.

⁸ Galaacjãrã bucurã cũrẽ nicãrã niwã:

—Tojo wee'cãrã nimirã, ni'cãrõacãrẽ mu'urẽ a'marã a'tiapu. Mu'u ũsã me'rã a'ti, amonita masã me'rã a'mewějęcã ũa'a. Tojo nicã, mu'u nipe'tirã Galaacjãrã wiogu sãjãcã ũa'a, nicãrã niwã.

⁹ Jefté narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã yu'ure amonita masã me'rã a'mewějęcãto nĩrã miacã, tojo nicã Õ'acũ yu'ure narẽ docaque'acã weecã, diacjũta musã wiogu nigũti, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, Galaacjãrã bucurã cũrẽ yu'ticãrã niwã:

—Õ'acũ marĩ ucũsere tu'ogu weemi. Nirõta mu'u nĩrõnojõta weerãti, nicãrã niwã.

¹¹ Tojo weegu Jefté Galaacjãrã bucurã me'rã wa'acu niwĩ. Nipe'tirã masã cũrẽ na wiogu sõrõcãrã niwã. Jefté nipe'tise cũ narẽ ní'quere apaturi Mizparu Õ'acũ tu'oropu nicu niwĩ tja.

¹² Be'ro Jefté queti wererãrẽ amonita masã wiogu tiro o'õcu niwĩ. Cũrẽ a'tiro ni sãrĩtiña'duticu niwĩ: “¿Ñe'e bu'iri mu'u ũsã ya di'tapu sãjãti, ũsã me'rã a'mewějęcã'rĩti?” ni queti o'õcu niwĩ.

¹³ Amonita masã wiogu Jefté cũ quetiweredutigũ o'õ'cãrãrẽ yu'ticu niwĩ: “Israe curuacjãrã Egiptopu ní'cãrã wĩjarã, dia Arnón me'rã nu'cã, té Jaboc, Jordã wãmetise maarĩ wa'tero nise di'tare ĩ'macãrã niwã. Tojo weerã a'mewějęcã marĩrõ te di'tare yu'ure wiaya”, nicu niwĩ.

¹⁴ Tere tu'ogu, Jefté ãpẽrã queti wererãrẽ amonita masã wiogure o'õcu niwĩ tja. ¹⁵ A'te quetire cũrẽ werenemoduticu niwĩ: “Jefté mu'urẽ a'tiro ni weredutiami: ‘Israe curuacjãrã moabita masã ye di'ta, tojo nicã amonita masã ye di'tare ĩ'maticãrã niwã. ¹⁶ Na Egiptopu ní'cãrã wĩjarã, yucu marĩrõpu wa'a, yu'ruacãrã niwã. Té Maa sõ'arĩ maajopu yu'rupẽ'a wa'a, be'ro Cadespu ejacãrã niwã. ¹⁷ Topu nĩrã, Israe curuacjãrã edomita masã wiogure queti wererãrẽ o'õcãrã niwã. Cũrẽ a'tiro nicãrã niwã: “Ũsã musã ya di'tapu yu'rutẽrĩwã'cãcã, ‘Añurõsa'a' niña”. Edomita masã wiogu pe'e narẽ yu'rutẽrĩcã ũaticu niwĩ. Moabita masã wiogu quẽ'rãrẽ mejãrõta sãrĩcãrã niwã. Cũ quẽ'rã cũ ya di'tare narẽ yu'rutẽrĩcã ũaticu niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrã Cadespu tojacãrã niwã.

¹⁸ ” Be'ro na yucu marĩrõpu yu'rutẽrĩ, Edom, Moab di'ta sumuto yu'rua, Moab di'ta mujĩpũ mujãtiro pe'e eja, dia Arnón ape pã'rẽ pe'e tojaque'acãrã niwã. Dia Arnón me'rã Moab di'ta nu'cãcaro niwũ. Tojo weerã Moab di'ta pe'ere sãjãtĩcãrã niwã.

¹⁹ ” Be'ro tja Israe curuacjãrã queti wererãrẽ Sehón, amorreo masã wiogu, Hesbón wãmetiri macãcjũ tiropu o'õcãrã niwã. Cũrẽ “Ũsã ya di'tapu wa'acã, mu'u ya di'tapu yu'rutẽrĩwã'cãdutiya”, ni sãrĩcãrã niwã.

²⁰ Sehón pe'e Israe curuacjãrã tojo nisere ĩjõpeoticu niwĩ. Tojo weegu narẽ cũ ya di'tapu yu'rutẽrĩcã cã'mota'acu niwĩ. Cũ yarã surarare neocũu, Jahas tiropu tojaque'acã weecu niwĩ. Tojo wee Israe curuacjãrã me'rã

a'mewējēcārā niwā. ²¹ Be'ro Ō'acū, Israe curuacjārā wiogū, narē Sehōrē, cū yarārē docaque'acā weecu niwī. Nipe'tise amorreo masā ya di'tare na ya di'ta tojacā weecārā niwā. ²² Dia Arnón me'rā nū'cā, téé dia Jaboc na ye di'ta tojacaro niwū. Tojo nicā, yucu marīrō me'rā téé dia Jordāpū nituocaro niwū. ²³ ¿Ni'cārōacārē Ō'acū amorreo masārē cō'awīrō'que di'tare, Israe curuacjārārē o'o'que di'tare ūsārē cō'asī'rīti?

²⁷ Yū'u mū'urē ña'arō weetiapū. Mū'u pe'e ūsā me'rā a'mewējēgū a'tigū, yū'ure ña'arō weegu wee'e. Ō'acū, nipe'tirārē besegu ¿noa ye di'ta nisari? nígū, Israe curuacjārārē, amorreo masārē queoro besegūsami' ", nicū niwī Jefté.

²⁸ Cū tojo nimicā, amonita masā wiogū Jefté ní'quere tū'osī'rīticū niwī.

²⁹ Be'ro Espiritu Santu Jeftére sājāacū niwī. Cū tutuaro me'rā Jefté Galaacjārā ya di'ta, tojo nicā Manasés ya curuacjārā ya di'tare yū'rūtērīcū niwī. Amonita masā ya di'tare sājāgū, Mizpa Galaad nirī macā me'rā yū'rūacū niwī.

³² Jefté amonita masā me'rā a'mewējēgū wa'acū niwī. Ō'acū Jeftére narē docaque'acā weecu niwī. ³³ Jefté pājārā cūrē ĩ'atu'tirā me'rā a'mewējēcū niwī. Veinte macārīcjārārē Aroer me'rā, téé Minit, Abel-keramimpū docaque'acā weecu niwī. Tojo weerā Israe curuacjārā amonita masārē na doca tojacā weecārā niwā.

12

⁷ Jefté seis cū'marī Israe curuacjārā wiogū nicū niwī. Cū wērīca be'ro Galaapū, cū bajuáca macāpū cūrē yaacārā niwā.

13

Sansón bajua'que ni'i

¹ Apaturi Israe curuacjārā Ō'acū ĩ'orōpū ña'arō weecārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū narē filisteo masārē wiacū niwī. Tojo weerā cuarenta cū'marī na dutise doca nicārā niwā.

² Ni'cū ūmū Manoa wāmetigū Dan ya curuacjū nicū niwī. Zoracjū nicū niwī. Manoa nūmo pō'rāmarīgō nico niwō. ³ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upūsājānū'cā* co tiro eta, a'tiro nicū niwī: "Mū'u pō'rāmarīgō ni'i. Ni'cārōacārē nijīpaco wa'a, ni'cū pō'rātigosa'a. ⁴ Ne vino, si'bio'quere sī'rīticā'ña. Tojo nicā Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticā'ña. ⁵ Mū'u pō'rātiacjū ne poari seeno'ña marīgūsami. Cū bajuati dūporo Ō'acū yagū, Nazareo masū† cūuno'yutojagūsami. Cū Israe curuacjārā filisteo masārē da'raco'te'cārārē yū'rūweticā weenū'cāgūsami", nicū niwī.

⁶ Cū tojo níca be'ro Manoa nūmo marāpū tiropū wa'a, a'tiro ni wereco niwō: "Ō'acū o'ó'cū yū'u tiro etami. Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upūsājānū'cā'cū bajuami. '¿No'ocjū niti mū'u?' ni

* **13:3** 13.3 ĩ'aña Gn 16.7 docapū oja'quere. † **13:5** 13.5 Nazareo masā nírō, "Ō'acū yarā cūuno'cārā nima", nisī'rīrō wee'e. Na Nazareo masā nirī curare vinorē, si'bio'quere ne sī'rīticārā niwā. Na ye poarire seeticārā niwā. Tojo nicā wērī'cārā upū tiropū wa'aticārā niwā. Nazareo masā sājārā, apeterore yoaticā tojo niseticūcārā niwā. Apetero pe'ere na catiro pōtēorō tojo sājā, yapaticārā niwā.

sērītiña'tiasu. Cũ quē'rã cũ wãmerē weretiami. ⁷ A'tiro niami: 'Mũ'u nijīpaco wa'a, ni'cũ pō'rātigosa'a. Ni'cãcã me'rã ne vinorē, si'bio'quere sī'rīticã'ña. Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticã'ña. Cũ wī'magũ ne bajua'cu téé wērīgũpũ Ō'acũ yagu nazarero masũ nigũsami,' niami", ni wereco niwō.

⁸ Co tojo nicã tu'ogu, Manoa Ō'acũrē a'tiro ni sērīcu niwī: "Ō'acũ, mũ'u ũsãrē o'ócure apaturi ũsã tiropũ o'óya tja. Cũ wī'magũ bajuacjare de'ro wee masōrāsari, ni weregũ a'tiatio", nicũ niwī.

⁹ Ō'acũ cũ sērīsere tu'o, Manoa nũmo cãpũpũ nigōrē cũ basuta nimigũ, cũrē wereco'tegũ weronojō upusãjãnu'cã, apaturi core bajuacu niwī. Co marãpũ Manoa pe'e co me'rã marīcu niwī. ¹⁰ Cũ bajuacã ĩ'agō, sojaro me'rã co marãpũre weregũ wa'aco niwō:

—Cãrũ yũ'u ĩ'a'cu apaturi bajuami tja, nico niwō.

¹¹ Co tojo nicã tu'ogu, Manoa wã'cãnu'cã, cũ nũmorē sirutuwã'cã, cũ tiropũ ejacu niwī.

—¿Mũ'uta niti yũ'u nũmo me'rã ucũ'cu? ni sērītiña'cu niwī.

—Ëũ, cũta ni'i, nicũ niwī.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogu, Manoa cũrē a'tiro nicũ niwī:

—Mũ'u were'que queoro wa'acã, ¿ũsã de'ro wee wī'magũrē masōrāsari? ¿De'ro weerāsari cũ me'rã? ni sērītiña'cu niwī.

¹³ Ō'acũ cũ basuta nimigũ, cũrē wereco'tegũ weronojō upusãjãnu'cã, cũrē a'tiro yũ'ticu niwī:

—Mũ'u nũmo nipe'tise yũ'u core were'quere weeato. ¹⁴ Ne cã'rō u'seducaco, tojo nicã vino, si'bio'quere sī'rīticã'to. Te u'sepaganojō me'rã wee'que quē'rãrē ba'aticã'to. Tojo nicã Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticã'to. Nipe'tise yũ'u core duti'quere weeato, nicũ niwī.

¹⁵ Be'ro Manoa cũrē a'tiro nicũ niwī:

—Mũ'u ũsã me'rã tojáníña yujupũ. Mũ'u ba'acã, ni'cũ cabracãrē wējē, do'arãtirã wee'e.

¹⁶ Cũ pe'e Manoarē yũ'ticu niwī:

—Mũsã yũ'ure tojadutimicã, mũsã ba'asere ba'asome. Mejō pe'e Ō'acũrē cabracãrē wējē ũjũamorōpeoya. Manoa cũ "Ō'acũ cũ basuta nimigũ, cũrē wereco'tegũ weronojō upusãjãnu'cãmi", ni masīticũ niwī.

¹⁷ Be'ro Manoa cũrē nicũ niwī:

—¿De'ro wãmetiti mũ'u? Mũ'u ũsãrē were'que queoro wa'acã ĩ'arã, ãpērã tu'oropũ mũ'urē "Diacjũta wereapĩ", nirãsa'a, nicũ niwī.

¹⁸ Cũ pe'e Manoarē yũ'ticu niwī:

—¿De'ro weegũ yũ'u wãmerē masīsī'rīti? Yũ'u wercãma, mũsã tu'omarĩa wa'abosa'a, nicũ niwī.

¹⁹ Be'ro Manoa cabracãrē wējē, tojo nicã otese dũca perire míi, ũtã bu'ipũ ũjũamorōpeo, Ō'acũrē e'catipeocu niwī. Manoa, cũ nũmo na ĩ'arĩ cura Ō'acũ na ĩ'ati'quenojōrē ĩ'ocu niwī. ²⁰ Pecame'e o'me mũjãarĩ cura Ō'acũ cũ basuta nimigũ, cũrē wereco'tegũ weronojō upusãjãnu'cã, o'me wa'teropũ mũjãa wa'acu niwī. Tojo weecã ĩ'arã, Manoa, cũ nũmo di'tapũ paamu'rĩque'acãrã niwã. ²¹ Cũ narē apaturi bajuaticã, Manoa "Ō'acũ cũ basuta nimigũ, cũrē wereco'tegũ weronojō upusãjãnu'cãpĩ", ni masīcu niwī.

²² Tojo weegũ cũ nũmorē nicũ niwī:

—Marĩ Ō'acũrē ĩ'apũ. Tojo weerã marĩ wērĩrãsa'a, nicũ niwī.

²³ Cũ nũmo pe'e nico niwō:

—Ō'acũ marĩrẽ wějẽsĩ'rĩgũ, a'te marĩ ỹjũamorõpeo'quere, tojo nicã otese dũca peri marĩ o'o'quere ñe'etibopĩ. A'tere ã'otibopĩ. Tojo nicã, marĩrẽ a'tere weretibopĩ, nico niwõ.

²⁴ Be'ro Manoa numo wĩ'magũrẽ põ'rãtigo, cũrẽ Sansón wãmeyeco niwõ. Wĩ'magũ bucucã, Ō'acũ cũrẽ añurõ weecu niwĩ. ²⁵ Siape'e me'rã bucua, ni'cã numu Sansón Dan ya curuacjãrã ya di'tapu nirĩ cura Espĩritu Santu cũpũre sãjãnu'cãcu niwĩ. Zora, Estaol wãmetise macãrĩ wa'teropũ tojo wa'acaro niwũ.

14

Sansón cã omocã dũ'te'que ni'i

¹ Ni'cã numu Sansón Timnat wãmetiri macãpu bu'acu niwĩ. Topu ni'cõ numio filisteo masõrẽ ã'acu niwĩ. ² Be'ro wi'ipu dajagu, cã pacusumuarẽ werecu niwĩ:

—Timnapu ni'cõ filisteo masõrẽ ã'apu. Yũ'ure numisẽrĩbosarã wa'aya, nicu niwĩ.

³ Cũ pacusumua cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—¿De'ro weegu mũ'u sõjã filisteo masã, Ō'acũrẽ ẽjõpeotirã wa'teropũre mũ'u numo niacjore a'mati? ¿Marĩ Israe curuacjãrã wa'teropũre mũ'u basucãrã numia mũ'u me'rã omocã dũ'teacjo marĩti? nicãrã niwã.

Sansón pe'e pacusumuarẽ yũ'ticu niwĩ:

—Core miirã wa'aya. Yũ'u tu'sago niamo, nicu niwĩ.

⁴ Ō'acũ filisteo masãrẽ cõ'agũti nĩgũ, tojo weecu niwĩ. Cũ pacusumua “A'te Ō'acũ cã cũu'que nisa'a”, ni masĩticãrã niwã. Titapũre filisteo masã Israe curuacjãrãrẽ duticãrã niwã. ⁵ Be'ro Sansón cã pacusumua me'rã Timnapu bu'acãrã niwã. Na Timnat u'se wesepu ejari cura, wãcũña marĩrõ yai wĩ'magũ Sansón tiropu “Jii” pi'aticu niwĩ. ⁶ Espĩritu Santu Sansõpũre sãjãa, tutuase cũrẽ o'ocu niwĩ. Tojo weegu cã omocãrĩ me'rã dia'cũ yaire wějẽgũ, tũasurecã'cu niwĩ. Cabra wĩ'magũrẽ tũasurero weronojõ tojo weecu niwĩ. Tojo weemigũ, cã pacusumuarẽ cã wee'quere wereticu niwĩ. ⁷ Be'ro numio tiropu bu'a, co me'rã ucũcu niwĩ. Core tu'sayũ'ruacu niwĩ.

⁸ Be'ro co me'rã omocã dũ'tegutigu bu'agu, yai cã wějẽ'cũre ma'a ojaropu ã'agũ wa'acu niwĩ. Cã upũmejãrõrẽ mumia yeebi'aque'a, na te co me'rã sãñacã ã'acu niwĩ. ⁹ Tere mí, ne'rẽbu'acu niwĩ. Cã pacusumuarẽ bocaiejagu, narẽ ecacu niwĩ. Na quẽ'rã tere ne'rẽcãrã niwã. “Topu miapu” ni wereticu niwĩ.

¹⁰ Be'ro cũ pacu cã macũ numo niacjore ã'agũ bu'acu niwĩ. Topu Sansón bosenuũ weepocu niwĩ. Na ma'mapjia omocã dũ'teatji duporo weewũaronojõ weecu niwĩ. ¹¹ Filisteo masã cã ejacã ã'arã, cũrẽ ba'patiajãrẽ treinta umua o'ocãrã niwã.

¹² Sansón narẽ nicu niwĩ:

—Musãrẽ nĩbocapesere werema. Siete numurĩ bosenuũ nise numurĩ queoro musã nĩbocacã, yũ'u musãnu'cũ ni'cãrõ su'tiro lino me'rã wéeca su'tiro, tojo nicã bosenuũ sãñawũase su'tinojõrẽ o'oguti. ¹³ Musã nĩbocatirã pũrĩcã, yũ'ure treinta su'ti lino me'rã wee'que su'ti, tojo nicã ticuse bosenuũ sãñawũase su'tinojõrẽ o'orãsa'a, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'orã, “Jau, mũ'u nĩbocasere ãsãrẽ wereya”, nicãrã niwã.

¹⁴ Be'ro narẽ werecu niwĩ:

“Ba'ayapi'cũpũre ba'ase wijasa'a.

Tutuagure i'pitise wijasa'a”, nicu niwĩ.

Itia n̄m̄m̄ na n̄bocasas̄iticārā niwā.

¹⁵ Ba'paritise wa'ari n̄m̄m̄rē Sansón n̄mo niacjore a'tiro nicārā niwā:
—M̄u' marāp̄u niacjore te n̄bocasere weredutiya. M̄u' wereticā, m̄u'urē, m̄u' pacu acawererārē ūjūape'ocā'rāsa'a. ¿Ūsā yere yajasī'rīgō, ūsārē pijiati? nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicā t̄'ogo, Sansón n̄mo cū tirop̄u wa'a, utigota, cūrē nico niwō:

—M̄u' yu'ure ūawe'e. Ne yu'ure ma'iwe'e. Yu' acawererārē n̄bocasere s̄er̄itiña'cū niap̄u. Yu' pe'ere weretiap̄u, nico niwō.

Sansón core yu'ticu niwī:

—Te n̄bocasere yu' pacusum̄a mar̄icārē weretiap̄u. ¿De'ro weegu m̄u' pe'ema werebosari? nicu niwī.

¹⁷ Cū wereti'que bu'iri ti semanarē utipe'ocā'co niwō. Nit̄uori n̄m̄m̄rē t̄'omí, caributí, core werecu niwī. Tere t̄'ogo, co acawererārē wereturiaco niwō. ¹⁸ Bosen̄m̄u nit̄uori n̄m̄u muj̄ip̄ū s̄ājārī cura, ti macācjārā ūm̄a Sansōrē nicārā niwā:

“Mumiaco nemorō i'pitise apeyep̄a ba'ase mar̄i'i.

Yai yu'r̄uoro tutuagu mar̄imi”, nicārā niwā.

Na tojo nicā t̄'ogu, Sansón narē yu'ticu niwī:

“Yago wecuo me'rā di'ta se'emorēcūuwā'cātirā, n̄bocasere mas̄itibopā”,*
nicu niwī.

¹⁹ Maata Esp̄iritu Santu tutuaro me'rā cūp̄ure s̄ājāacu niwī. Tojo weegu Sansón Ascalón wāmetiri macāp̄u bu'acu niwī. Tocjārā ūm̄a treintare wējē, na su'ti s̄aña'quere ē'macu niwī. Tere cū n̄bocasere were'cārārē o'ocu niwī. Na me'rā pūrō uagu, cū pacu ya wi'ip̄u dajacu niwī. ²⁰ Tere ī'agū, Sansón mañecū ní'cu cū macōrē na omocā du'tecā co'te'cu pe'ere numisocu niwī.

15

Sansón filisteo masā me'rā a'mewējē'que ni'i

¹ Yoáca be'ro trigo b̄uc̄atu'ajari cura Sansón cū n̄morē ī'agū wa'agu, ni'cū cabracārē miacu niwī. Top̄u ejagu, a'tiro ni wācūcu niwī: “Yu' n̄mo ya tucūp̄u s̄ājāagūti”, nicu n̄m̄m̄wī. Co pacu pe'e cūrē s̄ājādutiticu niwī.

² A'tiro nicu niwī:

—Yu' a'tiro wācūwā. Yu' macōrē ne ūatisami, n̄m̄m̄wā. Tojo weegu m̄u' me'rācjārē core o'ow̄u. Co acabijo co yu'r̄uoro añugō n̄mo. Co pe'ere miaña, nicu niwī.

³ Sansón cūrē yu'ticu niwī:

—Ni'cārōacā pūr̄icārē filisteo masārē ña'arō wéegu, bu'iri moogūsa'a.

⁴ Tojo weegu cū trescientos zorra, diayia weronojō bajurārē ñe'e, p̄uarērā na ye p̄icōr̄irē du'tecūucu niwī. Te cū du'te'carop̄u ope t̄iarī ō'ocu niwī. ⁵ Te t̄iar̄irē s̄ī'ayoo, filisteo masā na otese c̄uorop̄u zorrare du'uo'ocu niwī. Nipe'tise trigo na t̄ū'rēcūu'que mesārī, ū'se weseri, olivo weseri ūjūñe'epe'tia wa'acaro niwū.

⁶ Filisteo masā tere ī'arā, “¿Noa tojo weepari?” ni, a'merī s̄er̄itiña'cārā niwā. “Sansón, Timnacjū buji tojo weecu n̄ami. Cū n̄morē cū me'rācjārē o'o'que bu'iri tojo weecu n̄ami”, ni wereno'cārā niwā. Tere t̄u'orā, filisteo masā core, co pacure ūjūacō'acārā niwā.

⁷ Be'ro Sansón narē nicu niwī:

* **14:18** 14.18 “Yu' n̄morē s̄er̄itiña'n̄ur̄itirā pūr̄icā, n̄bocasere mas̄itibopā”, nisī'rīgū, tojo nicu niwī.

—Musã tojo wee'que wapa yu'u musã me'rã tojo a'pepũrĩnu'cũgũsa'a. Téé musãrẽ a'méca be'ropu añugũsa'a, nicu niwĩ.

⁸ Uputu uatjĩagũ, na me'rã a'mewějẽ, pãjãrãrẽ wějẽcu niwĩ. Tojo weetu'ajanu'cõ, ùtãgã Etam wãmeticja nirĩ tutipu bu'a, topu niseticu niwĩ.

Sansón burro uséca õ'a me'rã a'mewějẽgũ wa'a'que ni'i

⁹ Be'ro filisteo masã Judá di'tapu majãa, topu nerẽcãrã niwã. Téé Lehi pu'topu tuustenu'cãcãrã niwã. ¹⁰ Judácjãrã narẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã ùsã me'rã a'mewějẽrã a'tiati?

Na yu'ticãrã niwã:

—Ûsã Sansõrẽ ñe'erã a'tirã weepu. Ûsãrẽ cũ ña'arõ wee'caronojõta cãrẽ a'merãti, nicãrã niwã.

¹¹ Tere tu'orã, i'tiati mil umua Judácjãrã ùtãgã Etam wãmeticja nirĩ tutipu bu'acãrã niwã. Sansõrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿Mu'u masĩweti? Filisteo masã marĩrẽ dutirã, marĩ nemorõ tutuarã nima. ¿De'ro weegu ùsãrẽ tojo weeati?

Narẽ yu'ticu niwĩ:

—Na yu'ure wee'caronojõta yu'u quẽ'rã mejãrõta weepu.

¹² Cũ tojo nicã tu'orã, cãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Filisteo masãrẽ wiarãtirã, mu'urẽ du'terã a'tirã weepu.

Sansón narẽ yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ wãme me'rã wãmepeo, “Mu'urẽ wějẽsome”, niña, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicã tu'orã, “Jau”, nicãrã niwã. “Mejõ mu'urẽ du'te, filisteo masãrẽ wiarãti. Mu'urẽ wějẽsome”, nicãrã niwã. Tojo weerã puu da pũnu'mo dari, ma'ma dari me'rã cãrẽ du'tecãrã niwã. Du'te, cãrẽ ùtã tutipu ní'cure miwijaacãrã niwã.

¹⁴ Cũ Lehipu ejari curare filisteo masã cãrẽ ì'arã, pũrõ e'catise me'rã caricũwã'cãticãrã niwã. Na tojo weecã, Espiritu Santu tutuaro me'rã cãpũre sãjãacu niwĩ. Cãpũre sãjãcã, cãrẽ du'te'que dari lino ùjũ'que ca'bise dari weronojõ wa'acaro niwũ. Tojo weero te dari surustedijacaro niwũ. ¹⁵ Be'ro burro uséca õ'a, bopoticureri õ'arẽ boca, ti õ'a me'rã mil umuarẽ wějẽcu niwĩ.

¹⁶ Be'ro Sansón nicu niwĩ:

“Burro uséca õ'a me'rã wějẽ, narẽ puu mesã seeneocũuapu.

Burro uséca õ'a me'rã mil umuarẽ wějẽcã'pu”, nicu niwĩ.

¹⁷ Cũ tojo níca be'ro ti õ'arẽ cõ'acã'cu niwĩ. Cũ a'mewějẽ'carore Ramat-lehi* wãmeyecãrã niwã.

¹⁸ Cũ a'mewějẽca be'ro pũrõ acowuocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ uputu sãrĩcu niwĩ: “Yu'u mu'urẽ da'racõ'tegu ni'i. Mu'u yu'ure filisteo masã me'rã a'mewějẽcã, narẽ dõcaque'acã weepu. ¿Ni'cãrõacãma acowuõse me'rã wẽrĩgũsari? ¿Tojo nicã ã'rã mu'urẽ ãjõpeotirã tiropu wẽrĩgũsari?” nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ ni'cã cope aco wijacã weecu niwĩ. Ti pe wijasepũre Sansón aco sĩ'rĩcu niwĩ. Sĩ'rĩtoja, mejãrõta tutuagu wa'acu niwĩ tja. Tojo weero aco wijari pe En-hacore wãmeyeno'caro niwũ. Topu Lehipu aco wijari pe nidecõti'i yujupu.

²⁰ Filisteo masã na duticaterore Sansón veinte cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ su'ori niseticu niwĩ.

* 15:17 15.17 Ramat-lehi níro, “Burro uséca õ'a bu'pa” nisĩ'rĩrõ wee'e.

16

Sansón Gaza wāmetiri macāpū weeseti'que ni'i

¹ Ni'cā nūmū Sansón Gaza wāmetiri macāpū wa'acū niwī. Topū ejagū, ni'cō numio ūmūarē a'metārāwapata'ari masōrē ī'acū niwī. Be'ro co ya wi'ipū co me'rā cārīgū sājāacū niwī. ² Gazacjārā “Sansón ti macāpū niapū” nicā tū'ocārā niwā. Tojo weerā ti macā sājārī sope pū'to cā'mota'anū'cāeja, co'tebo'reacārā niwā. “Bo'reacā cūrē wējērāti” nírā, ti ñamirē ne cūrē cariboticārā niwā.

³ Sansón pe'e ñami deco wā'cā, ti macā cja sopere te botari me'rāta du'uamí, tere wūa, ūrūgū Hebrō wāmetiri macā pōtēorō nicjū bu'ipū miacū niwī.

Sansón, Dalila ye queti ni'i

⁴ Be'ropū cū ni'cō numio Dalila wāmetigore ūacū niwī. Co e'sari pa ūrūpagū deco nirī pa Sorec wāmetiri pa'tirocjō nico niwō. ⁵ Tere masīrā, filisteo masā wiorā co tiropū wa'acārā niwā. Core a'tiro nicārā niwā:

—Sansōrē “¿De'ro wee tocā'rō tutuati?” nígō, weesoose me'rā cūrē weredutiya. Tojo wee ūsā cūrē dū'te, tutuaticā weemasīrāsa'a. Mū'ū tojo weecā, ūsānūcū mū'ūrē niyeru pajiro o'orāti, nicārā niwā.

⁶ Tojo weego Dalila Sansōrē a'tiro nico niwō:

—Wereya yū'ūre. ¿De'ro weegū mū'ū tocā'rō tutuase cūoti? Mū'ū tutuase moogū wa'acā, ¿ñe'e me'rā mū'ūrē dū'tebosari? ni sērītiña'co niwō.

⁷ Sansón core yū'ticū niwī:

—Siete dari būacatjē nise dari, bopotise dari me'rā yū'ūre dū'tecā, yū'ū tutuase pe'tirosa'a. Mejō nigū weronojō tojagūsa'a, nicū niwī.

⁸ Cū tojo nicā tū'orā, filisteo masā wiorā siete dari bopotise darire core miiticārā niwā. Te dari me'rā Dalila Sansōrē dū'teco niwō. ⁹ Filisteo masā wiorā ti tucū bajutiropū nicārā niwā. Sansōrē dū'tetoja, cūrē a'tiro caricūco niwō:

—¡Sansón, filisteo masā mū'ūrē ñe'erā a'titojama! nico niwō.

Co tojo nicā tū'ogū, Sansón te darire yuta dare ūjūasurero weronojō surecā'cū niwī. Tojo weerā filisteo masā de'ro wee cū tutuati nisere masīticārā niwā.

¹⁰ Tojo wa'acā, Dalila Sansōrē a'tiro nico niwō:

—Yū'ūre bujicā'pā. Tojo nicā, yū'ūre nisoopū. Wereya. ¿Ñe'enojō da me'rā mū'ūrē dū'tebosari, mū'ū sureticā? nico niwō.

¹¹ Sansón core yū'ticū niwī:

—Pūnū'mo dari ma'ma dari, dū'teno'ña marīse dari me'rā yū'ūre añurō dū'tecā, mejō nigū weronojō tutuatigū tojagūsa'a, nicū niwī.

¹² Cū tojo nicā tū'ogo, Dalila ma'ma darire mii, cūrē dū'teco niwō. Dū'tetoja, cūrē caricūco niwō:

—¡Sansón, filisteo masā mū'ūrē ñe'erā a'titojama!

Filisteo masā ti tucū bajutiropū nico'tecārā niwā. Co tojo nicā tū'ogū, Sansón yuta darire weronojō te darire wejesurecū niwī.

¹³ Be'ro Dalila Sansōrē a'tiro nico niwō:

—Mū'ū yū'ūre bujicā'a, nisoodecoti'i yujupū. ¿De'ro weecā mū'ū tutuatigū tojagūsari? Wereya, nico niwō.

Cū yū'ticū niwī:

—Su'ti su'awūaropū yuta paasu'aro weronojō ye poarire seepa'ta'que siete darire paasu'atjīagō, dū'tecūña. Mū'ū tojo weecā, yū'ū tutuatigū, mejō nigū weronojō tojagūsa'a, nicū niwī. ¹⁴ Tojo weego cū cārīrī

cura Dalila cũ poarire siete dari seepa'ta'quere su'ti su'aropu su'a a'mesu'ocũuco niwõ. Tojo weetu'aja, tuturire di'tapu paabi'anu'cõ, co su'a'que darire du'teñe'ecũuco niwõ.

Be'ro apaturi Sansõrẽ caricũco niwõ:

—¡Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ. Cũ cãrĩ'cu nimigũ, wã'cã, cãrẽ seepa'ta'que dari du'tecũu'que tuturire wejedu'acu niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo weecã, co nico niwõ:

—Mu'u yu'ure ãjõpeotigu, ¿de'ro weegu “Mu'urẽ ma'i'i”, nimiti? I'tiati yu'ure bujicã'gũ weepu. A'tiro wee tutua'a nisere ne werewe'e, nico niwõ.

¹⁶ Peje numurĩ cãrẽ tojo cariboco niwõ. ¹⁷ Tojo weegu caributicũmĩ, core queoro werepe'ocã'cu niwĩ:

—Yu'u bajuase duporo “Õ'acũ yagu nazareo cũuno'yutojagusami” nino'cu ni'i. Nazareo nitjãgũ, ye poari ne ni'cãti seeno'ña marĩ'i. Ye poarire seecõ'acãma, yu'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronojõ tutuatigu tojagusa'a, nicu niwĩ.

¹⁸ Dalila “Queoro werepe'ocã'mi” ni masĩgõ, filisteo masã wiorãrẽ queti o'óco niwõ. Tere tu'orã, filisteo masã wiorã na “Mu'urẽ o'orãti” ní'que niyeru me'rã co ya wi'ipu ejacãrã niwã. ¹⁹ Sansón cũ numo ya usó bu'ipu dupoa peo, cãrĩyu'rucacu niwĩ. Cũ cãrĩyu'rucã ã'agõ, ni'cãrẽ cũ poarire siete seepa'ta'que darire seedutigo pijico niwõ. ²⁰ Cũ seetajaca be'ro caricũco niwõ:

—¡Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

Sansón wã'cã, “Toduporo wee'caronojõ wa'arosa'a”, ni wãcũcu nimiwĩ. Õ'acũ cãrẽ wijaacã, ne masĩticu niwĩ.

²¹ Be'ro filisteo masã cãrẽ ñe'e, cũ caperire oreweecã'cãrã niwã. Tojo weetoja, Gaza wãmetiri macãpu cãrẽ miibu'acãrã niwã. Cõme dari me'rã du'tetjãrã, bu'iri da'reri wi'ipu trigore arũaduticãrã niwã. ²² Siape'e me'rã cũ poari pĩ'rĩwijanũ'cãcaro niwũ tja.

Sansón cũ wẽrĩ'que ni'i

²³ Be'ro filisteo masã wiorã na ãjõpeogu Dagõrẽ ãjõpeori wi'ipu nerẽcãrã niwã. Na cãrẽ wa'icãrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorãtirã, tojo nicã bosenuwu weeporãtirã, tojo weecãrã niwã. A'tiro basacãrã niwã:

“Marĩ ãjõpeogu marĩrẽ ã'atu'tigu Sansõrẽ marĩrẽ wiacu niami”.

²⁴ Masã ti wi'ipu nirã quẽ'rã na ãjõpeogu Dagõrẽ a'tiro ni basapeocãrã niwã:

“Marĩ ãjõpeogu marĩrẽ ã'atu'tigu Sansõrẽ marĩrẽ wiacu niami.

Cũ marĩ ye trigo weserire ãjũa'cu, pãjãrã marĩ acawererãrẽ wẽjẽ'cure wiacu niami.”

²⁵ Na pũrõ e'catitjãrã, a'tiro caricũcãrã niwã: “Sansõrẽ marĩ wa'teropu miitia, cãrẽ bujicã'rã”, nicãrã niwã. Tojo weerã cũ bu'iri da'reri wi'ipu ní'cure na nerẽrõpu miiejacãrã niwã. Na tojo weecã ã'arã, masã cãrẽ bujicã'cãrã niwã. Ti wi'i na ãjõpeogu Dagõrẽ ãjõpeori wi'i cjase tuuñe'ese tuturi deco cãrẽ nu'cũduticãrã niwã. ²⁶ Tojo wéeca be'ro Sansón ma'mu cãrẽ tũawã'cãgũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure a'ti wi'i tuuñe'ese tuturi wa'tero nu'cõña, te tuturipu ñatuuwã'cãcã, nicu niwĩ.

²⁷ Ti wi'ipure umua, numia mu'muyũ'rucãrã niwã. Nipe'tirã filisteo masã wiorã topu nicãrã niwã. Tojo nicã ti wi'i bu'i opa sira nirõpu i'tiati mil masã Sansõrẽ bujicã'cã ã'adijocãrã niwã. ²⁸ Tojo wa'ari cura

Sansón Õ'acũrẽ a'tiro sẽrĩcũ niwĩ: “Yũ'ũre wãcũña. Ni'cãti yũ'ũre tutuase o'onemoña tja. Ye caperire filisteo masã orewee'que wapa a'megũtigũ wee'e”, nicũ niwĩ. ²⁹ Sansón tojo sẽrĩtoja, ti wi'i deco tuuñe'ese tuturi pũa tuturo wa'teropũ diacjũcamocã me'rã ni'cã tuturopũ, cũpecamocã me'rã ape tuturopũ ñatuunũ'cãejacũ niwĩ. ³⁰ Tojo weetoja, a'tiro caricũcũ niwĩ: “¡Filisteo masã me'rã yũ'ũre wẽrĩcã weeya!” nicũ niwĩ.

Be'ro nipe'tise cũ tutuase me'rã te tuturire tuunuadijocũ niwĩ. Cũ tojo weecã, ti wi'i wiorã, tojo nicã nipe'tirã ti wi'ipũ ní'cãrã bu'ipũ doquepejacaro niwũ. Tojo weerã wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Tojo wee Sansón cũ wẽrĩrĩ numũrẽ cũ catiri umũcore wẽjẽ'caro yũ'rũoro filisteo masãrẽ wẽjẽnemocũ niwĩ.

³¹ Be'ro cũ acabijirã, nipe'tirã cũ pacũ acawererã cũ upũre miirã wa'acãrã niwã. Cũ pacũ Manoarẽ yáaca tutipũ Zora Estaol decopũ cũrẽ yaacãrã niwã. Sansón veinte cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori niseticũ niwĩ.

Rut

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrī “Rut” Israe curuacjārārē sū'ori nisetiri masā nícūcaterore wa'a'que cjase ni'i. Titare Israe curuacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējēse yu'ruacarō niwā. A'te Rut cjase tojo wa'ari curare Israe curuacjārā, moabita masā me'rā añurō nisetiārā niwā.

Noemí, co marāpū, co pō'rā umua Israe curuacjārā nicārā niwā. Judá di'tapūre ba'ase marīcā ĩ'arā, Moab di'tapū wa'acārā niwā. Be'ro co pō'rā umua tocjārā numia Rut, Orfa wāmetirārē numoticārā niwā. Na marāpūsumua wēřica be'ro Noemí co ya macā Belēpū dajatojaaco niwō. Rut co mañecōrē ma'igō, co me'rā ba'patiwā'cāco niwō. Topū eja, co mañecōrē weetamuco niwō. Co Belēpū da'ra nisetiārā niwō. Be'ro Ō'acū Noemí acaweregū diacjū, peje cuogū Booz wāmetigūre Rure marāpūticā weecu niwī. Na pārāmi macūpū wiogū Davi nicū niwī. Be'ropūta na pārāmi nituriagūpū Jesucristo nimi majā.

Elimelec ni'cū pō'rā ye cjase ni'i

¹⁻² Israe curuacjārārē wiorā sū'ori nisetiri masā narē wejepeocaterore ti di'tapūre acoro pejatiyucā, uputū ujuaboase nicaro niwā. Tojo weegu titare ni'cū Belēcjū Judá ya curuacjū Elimelec wāmetigū “Marī Moab di'tapū yoaticā nisetirā wa'arā”, nicū niwī. Cū numo Noemí, cū pō'rā umua Mahlón, Quelión me'rā wa'acu niwī. Na efrateo masā Belēcjārā nicārā niwā. Moapū eta, topū nisetiārā niwā.

³ Topū na nirī cura Elimelec, Noemí marāpū, wēřiwe'o wa'acu niwī. Co ni'cōta co pō'rā puarā me'rā tojaco niwō. ⁴ Be'ro na puarāpūta moabita masā numiārē numoticārā niwā. Ni'cō Orfa, apego Rut wāmetiārā niwā. Topūre diez cū'marī nisetica be'ro ⁵ Mahlón, Quelión na quē'rā wēřia wa'acārā niwā. Tojo weego Noemí wapewio, pō'rāmarīgō ni'cōta tojaco niwō.

Noemí, Rut na Belēpū wa'a'que ni'i

⁶ Be'ro Noemí Moapū nirī curare Ō'acū cū yarā masā Israe curuacjārārē weetamusere tū'oco niwō. Narē weetamugū, na otese añurō pī'rī ducaticā wee'quere tū'oco niwō. ⁷ Tere tū'o'co niyugo, “Apaturi Judá di'tapū dajatojaagoti tja”, ni wācūco niwō. Tojo weego co pō'rā numosānumia ní'cārā me'rā na ní'caropū wija, Judá tiro wa'ari ma'apū wa'arā weecārā niwā.

⁸ Ma'apū wa'ago, Noemí na numiārē a'tiro nico niwō:

—Mūsā pacosānumia tiropū dajatojaaya. Mūsā yu'ure, yu'u pō'rā umuarē añurō wee'caronojōta Ō'acū mūsārē añurō weeato. ⁹ Tojo nicā, cū mūsārē tocjārārē apaturi marāpūti, e'cati nime'řicā weeato, nico niwō.

Tojo nitojanū'cō, Noemí narē we'eritigo, mi'mico niwō. Na pe'e uputū uticārā niwā. ¹⁰ Utirā, a'tiro nicārā niwā:

—Niwe'e. Ūsā quē'rā mū'u me'rāta mū'u ya di'tapū dajatojaarāti, nicārā niwā.

¹¹ Noemí pe'e narē ninemoco niwō tja:

—Yu'u pō'rā numosānumia ní'cārā, mūsā ye wi'seripū tojaarāsa'a. ¿De'ro weejā yu'u me'rā wa'asī'rīti? Yu'u mūsārē nuorēdutigo, pō'rātinemosome. ¹² Wa'arāsa'a. Mūsā ye wi'seripū dajatojaaya. Yu'u

bucuo ni'i. Apaturi marāpūtimasītisa'a. Ni'cācā ñami yu'u marāpūti, umuarē pō'rāticāma, ¹³ ¿na bucuari curare yoacā co'tebosari? ¿Āpērārē nūorētimirā, narē co'tebosari? Niwe'e, yu'u pō'rā nūmosānumia, a'tenojōrē tojo weeticā'rōua'a. Ō'acū yu'ure uputu pi'eticā weeami. Mūsā pi'eticā ĩ'agō, nemorō ña'arō tu'oña'bosa'a.

¹⁴ Tere tu'orā, apaturi pūrō uticārā niwā. Be'ro Orfa co mañecōrē we'eritigo, core mi'mico niwō. Tojo weetoja, dajatojaa wa'aco niwō. Rut pe'e wa'asī'rītigo, co mañecō me'rā tojaco niwō. ¹⁵ Co tojo weecā ĩ'agō, Noemí core a'tiro nico niwō:

—Ī'aña. Mū'u pe'su ní'co co acawererā tiro, co ējōpeorā tioropu dajatojaago weemo. Co me'rāta mū'u quē'rā dajatojaagosa'a.

¹⁶ Rut pe'e a'tiro ni yu'tico niwō:

—Yu'ure “Tojaagosa'a”, niticā'ña. Yu'ure mū'u me'rā wa'adutiya. Mū'u no'o wa'aro wa'agoti. Mū'u no'o macārītiro mejārōta macārītigosa'a. Mū'umasā, yarā masā nirāsama. Mū'u wiogu Ō'acū yu'u wiogu nigūsami.

¹⁷ No'o mū'u wērī yaano'rō, yu'u quē'rā wērīgōti. Toputa yu'u quē'rārē yaarāsama. Yu'u “Tojo weegoti” ní'quere weeticāma, Ō'acū yu'ure bu'iri da'reato. Wērīgōpu mū'urē cō'agōti, nico niwō Rut.

¹⁸ Co tojo ba'pati yapatisī'rīcā ĩ'agō, Noemí core “Yu'u me'rā wa'aticā'ña” ninemotico niwō majā.

¹⁹ Tojo weerā na puarāpūta wa'a, téé Belēpu etacārā niwā. Belēpu sājācā, nipe'tirā ti macācjārā numia ĩ'amarīa, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Sico Noemí mejēta nitiba? nicārā niwā.

²⁰ Co pe'e: “Yu'ure Noemí* pisuticā'ña majā. Yu'ure Mara† pisuya majā. Ō'acū tutuayurūnucāgū yu'ure ña'arō tojacā weeami. ²¹ A'ti macārē wijago, peje cuomiwū. Ni'cārōacāma ne apeyenojōacā moogō Ō'acū yu'ure miitojātiami. Ō'acū tutuayurūnucāgū 'Bu'iri cuomo' ní'gū, yu'ure pi'eticā weeami. Tojo weerā yu'ure Noemí pisuticā'ña”, nico niwō.

²² A'tiro wee Noemí Moapu ní'co co macū nūmo ní'co Rut, moabita masō me'rā dajaco niwō. Na Belēpu etācaterore masā na ote'que cebadare tū'rēnucārī cura nicaro niwū.

2

Rut Booz ya wesepu da'ra'que ni'i

¹ Noemí co marāpu Elimelec ní'cu mijī Booz wāmetigure acaweregutico niwō. Cū peje cuogu, añugū nino'gūwioro nicu niwī.

² Ni'cā nūmu Rut Noemirē a'tiro nico niwō:

—Yu'ure cāpūpu na ote'caropu wa'acā weeya. Apetero weegu ni'cū te pō'rārī dūteri masū yu'ure añurō wéegu, cū be'ro cebada dūtestedijosere “Mū'u seesirutucā añurōsa'a”, nibosami.

Co mañecō pe'e: “Jaū, yu'u macū nūmo ní'co, wa'agosa'a”, ni yu'tico niwō.

³ Tojo weego Rut na dūteropu wa'a, cebada dūterā be'ro te pō'rārīrē seesirutugo wa'aco niwō. Core añurō wa'acaro niwū. To ote'caro Booz, Elimelec ya curuacjū yaro nicaro niwū. ⁴ Co tojo da'rari cura Booz, Belēpu ní'cu ejaçu niwī. Cebada da'rarārē añuduticu niwī:

—Ō'acū mūsā me'rā niato, nicu niwī.

Na pe'e quē'rā “Ō'acū mū'urē añurō weeato”, ni yu'ticārā niwā.

⁵ Be'ro Booz, Rure ĩ'agū, cū yarā da'rarā wiogure sērītiña'cu niwī:

* **1:20** 1.20 Noemí “e'catigo” nisī'rīrō wee'e. † **1:20** 1.20 Mara “būjawetigo, tu'satigo” nisī'rīrō wee'e.

—¿Sico nu'mio noa acawerego niti? nicu niwĩ.

⁶ Da'rari masã wiogu cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Co moabita masõ nimo. Ti di'tapũ ní'co Noemí me'rã a'tico niamo, nicu niwĩ. ⁷ Co yu'ure, “¿Yu'u cebada daterã be'ro na dateredijosere seesirutucã añusari?” ni sãriamo. Co bo'reacã a'ti'co da'rana'iamo. Ni'cãrõacãputa soori u'tupũ cã'rõ soogo a'tiamo, ni yu'ticu niwĩ.

⁸ Tere tu'ogu, Booz Rure a'tiro nicu niwĩ:

—Acawerego, yu'u ucũsere añurõ tu'oya. ãpẽrã na ote'que nirõpu otese dũca põ'rãrĩrẽ seego wa'aticã'ña. Yu'ure da'raco'terã numia me'rã tojayã.

⁹ No'o daterã na da'rarore ï'agõ, numiarẽ sirutuya. Yu'ure da'raco'terã umuarẽ mu'urẽ “Cariboticã'ña”, nitojapu. Mu'u acowuogo, te s'ĩrĩsepa dujise tiro wa'a, na aco waa'quere s'ĩrĩña, nicu niwĩ.

¹⁰ Tere tu'ogo, Rut co ãjõpeosere ï'ogõ, paamu'rĩque'aco niwõ. Be'ro Boore sãrĩtiña'co niwõ:

—¿De'ro weegu yu'u aperocjõ nimicã, yu'ure tocã'rõ añurõ weeti?

¹¹ Core yu'ticu niwĩ:

—Mu'u marãpu wẽrĩca be'ro mu'u mañecõrẽ añurõ weesetisere tu'ope'ocã'pu. Tojo nicã mu'u pacusumuarẽ, mu'u ya di'tare du'ucũu, a'to mu'u toduporo masĩti'cãrã tiropũ, macãrĩ a'tico niapu. ¹² Õ'acũ mu'u tojo wee'quere wapayeato. Mu'u Õ'acũ, Israe curuacjãrã ãjõpeogu cã co'tesere a'magõ a'tiapã. Cũta mu'urẽ añurõ weeato, nicu niwĩ.

¹³ Cãrẽ yu'tico niwõ:

—Mu'u yu'ure añurõ weepũ. Mu'u ucũse yu'ure wãcũtutuacã wee'e. Mu'urẽ da'raco'terã numia weronojõ nitimicã, yu'ure añurõ ma'ise me'rã ucũ'u.

¹⁴ Ba'aritero ejacã, Booz Rure pijicu niwĩ: “A'to a'tia. Pãrẽ cã'rõ míi, na yosoba'asere yosoba'aya.”

Rut da'rari masã tiropũ ejanujãco niwõ. Booz core cebada peri pã'o'que perire ba'adutigu o'ocu niwĩ. Co tere ba'a, co ba'asĩ'rĩrõ põtõorõ ba'aco niwõ. Ba'ase core o'o'que dũ'sacã'caro niwã. ¹⁵ Be'ro co apaturi cebada perire seego wa'áca be'ro Booz cãrẽ da'raco'teri masãrẽ a'tiro duticu niwĩ:

—Co cebada dotori wa'teropũ te põ'rãrĩrẽ seecã quẽ'rãrẽ, ne core cã'mota'aticã'ña. ¹⁶ Mejõ pe'e apeye no'o musã ñe'ese dotoripureta core seedutirã, cũña. Core ne tu'titicã'ña, nicu niwĩ.

¹⁷ Tojo weego Rut, Booz ya cãpũpu cebadare seena'itõ'o'que'a wa'aco niwõ. Be'ro co see'quere su'tiweeco niwõ. Te veinte kilo wa'tero nucãcaro niwã. ¹⁸ Be'ro co su'tiwee'que perire wua, macãpu dajatojaaco niwõ. Tere co mañecõrẽ ï'oco niwõ. Tojo nicã, co ba'adũ'a'quere Noemĩrẽ o'oco niwõ.

¹⁹ Noemí core sãrĩtiña'co niwõ:

—¿Ni'cãcãrẽ no'opũ da'rati? ¿No'opũ te pejere ticuse seati? Mu'urẽ tojo weetamu'cure añurõ wa'ato, nico niwõ.

Rut co mañecõrẽ wereco niwõ:

—Yu'u Booz wãmetigu me'rã da'rapũ, nico niwõ.

²⁰ Noemí core yu'tico niwõ:

—Õ'acũ cãrẽ añurõ weeato. Õ'acũ toduporo wẽrĩ'cãrãrẽ pajaña'caronojõta ni'cãrõacã catirã me'rã quẽ'rãrẽ añurõ pajaña'a weeta-munu'cũapĩ. Booz marĩ acaweregu waro nimi. Tojo weegu marĩrẽ añurõ co'temasĩmi.

²¹ Rut pe'e apeye werenemoco niwõ:

—Cũ yu'ure cãrẽ da'raco'terã numia me'rã da'radutiami. Téẽ cebadare seepe'ocãpu da'radu'udutiami.

²² Co tojo nicã tu'ogo, Noemí Rure a'tiro yu'tico niwõ:

—Cūrē da'racō'terā numia me'rā m̄'urē tojacā añu nitu'sa'a. Āpērā ye weserip̄ seego wa'aticā'ña. Āpērā m̄'urē caribobosama, nico niwō.

²³ Tojo wee Rut, Boore da'racō'terā numia me'rā te pō'rārīrē seego wa'aco niwō tja. Téé trigo pō'rārīrē, tojo nicā cebada pō'rārīrē tū'rēpe'ocāp̄ da'ratuoco niwō. Co top̄ da'rased n̄m̄urē co mañecō me'rā nisetico niwō.

3

Booz cū weetamu'que ni'i

¹ Ni'cā n̄m̄ Noemí Rure a'tiro nico niwō:

—Ni'cū m̄'u marāp̄ niacj̄ure a'mabosagoti. Cū m̄'urē añurō e'cati niseti'cā weeḡusami. ² M̄'u masīsa'a. Booz marī acawereḡu nimi. M̄'u cūrē da'racō'terā numia me'rā da'racō niap̄. Ni'cācā ñami cāp̄p̄ cū trigo, cebada perire su'tiweeḡu wa'aḡusami.

³ M̄'u a'tiro weeya. U'aya. M̄'u up̄ure u'm̄utise me'rā wa're, m̄'u yaro su'tiro añurō niȳ'r̄n̄'cārōrē s̄ñaña. Tu'ajan̄'cō, cū su'tiweerop̄ wa'aya. Mejō cū ba'a, s̄r̄r̄ tu'ajati d̄poro m̄'urē ĩ'acā weeticā'ña.

⁴ Cū no'o cārīatjore añurō ĩ'awe'oya. Be'ro cū tiro wa'a, cū d̄'pocārī oma'carore p̄aña.* Top̄ cūñaña. Be'ro cū basu m̄'u weeatjere wereḡusami, nico niwō.

⁵ Rut core ȳ'tico niwō:

—Nipe'tise m̄'u ní'caronjōta weegoti, nico niwō.

⁶ Tojo weego Rut na su'tiweerop̄ wa'a, nipe'tise co mañecō duti'caronjōta weeco niwō.

⁷ Booz ba'a, s̄r̄r̄, añurō e'catigu nic̄ niwī. Tojo wéeca be'ro na su'tiwéeca mesā tiro cārīḡū ejaque'ac̄ niwī. Be'ro Rut di'tamarīrōacā wa'a, cū d̄'pocārī omāca caserore p̄a, top̄ ejaque'a, cūñaco niwō.

⁸ Ñami deco u'c̄amajā wā'cā, majāmique'amiḡū, ni'cō numio cū d̄'pocārī tiro cūñacā ĩ'amarīac̄ niwī.

⁹ Booz core “¿Noa niti m̄'u?” ni s̄r̄itiña'c̄u niwī.

—Ȳ'u Rut, mejō nigō ni'i. M̄'u ȳ'u acawereḡu diácj̄ū, ȳ'ure co'teḡnojō ni'i. Tojo weego m̄'u ȳ'ure n̄moti'cā u'asa'a, nico niwō.

¹⁰ Booz core ȳ'tic̄u niwī:

—Ō'ac̄ū m̄'urē añurō weeato. M̄'u marāp̄ mijī w̄r̄ica be'rore m̄'u mañecōrē añurō weesetiap̄. M̄'u ni'cārōacā ȳ'ure s̄r̄ise pe'e m̄'u mañecōrē weese nemorō añu'u. M̄'u apī ȳ'u nemorō ma'm̄urē a'maboap̄. No'o peje c̄oḡnojōrē o pajasec̄oḡnojōrē a'maboap̄. Tojo weetiap̄.

¹¹ Ne uiticā'ña. Nipe'tirā yá macācjārā m̄'u numio queoro weesetisere masīpe'titojama. Tojo weeḡu ȳ'u nipe'tise m̄'u s̄r̄isere weeḡuti. ¹² Diácj̄ūta ȳ'u m̄'u acawereḡu waro, m̄'urē co'teḡnojō ni'i, niḡū pe'e. Tojo nimicā, apī ȳ'u nemorō m̄'u acawereḡu waro nimi.

¹³ A'ti ñamirē a'top̄ta tojánīña. Ñamiacā cū m̄'u acawereḡu nisetisere queoro weecā, añurōsa'a. Cū m̄'urē n̄motiḡusami. Cū weeticāma, Ō'ac̄ū t̄'orop̄ “Ȳ'u m̄'urē n̄motiḡuti”, niḡūti. Ni'cārōacārē a'top̄ta cārībo'retō'oña.

¹⁴ Tojo weego ti ñamirē Rut Booz d̄'pocārī tirop̄ cārīco niwō. Booz a'tiro uc̄tojac̄u niwī: “Numio a'to cebada su'tiweerop̄ a'ticā, ne ni'cū masīticā'to”. Tojo weego ape n̄m̄u pe'ere ñamiña'cūrō bo'reque'ati d̄poro wā'cāco niwō.

* **3:4** 3.4 Cū d̄'pocārī oma'carore p̄agō, cū co'tesere s̄r̄īgō weeco niwō.

¹⁵ Booz core a'tiro nicu niwĩ:

—Mũ'u bu'icjārō su'tiro sãñarōrē tuwee, añurō sēeo cwoya. Co ti caserore tojo cwonu'cũrĩ cura Booz pe'e veinte kilos cebadare ōrēsãacu niwĩ. Be'ro core wãadutigũ miipeocu niwĩ. Co te me'rã macãpu pi'aco niwõ.

¹⁶ Rut co mañecõ tiropũ etacã, core a'tiro sērĩtiña'co niwõ:

—¿Yũ'u macũ nũmo ní'co, mũ'urē añurō wa'amiatito?

Rut core nipe'tise Booz añurō weetamu'quere wereco niwõ. ¹⁷ Apeye quē'rārē werenemoco niwõ:

—A'te peje cebada yũ'ure o'oami. Yũ'ure a'tiro niami: “Mũ'u mañecõ tiropũre apeyenojõ moogõ dajaticã'ña”, niami, ni wereco niwõ.

¹⁸ Tere tu'ogo, Noemí core nico niwõ:

—Co'teniña yujupũ. De'ro wa'aro wa'arosa'a. Cũ ni'cãcãrē tere apotu'ajanũ'cõgũpu, soogũsami, nico niwõ.

4

Booz Rure nũmoti'que ni'i

¹ Be'ro Booz ti macã sãjãrĩ sope pu'topũ wa'a, dujicu niwĩ. Topũ masã nerẽwãacãrã niwã. Cũ topũ dujiri curare Booz Rure “Apĩ musã acaweregũ waro musãrē co'teacjũ nisami” ní'cu yũ'rũacu niwĩ.

Booz cũrē ĩ'agũ, “A'to dujigũ a'tia”, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ tiro wa'a, ejanujãcu niwĩ. ² Be'ro Booz diez bũcũrã wiorãrē, ti macãcjãrãrē pijio, dujiduticu niwĩ. Na dujica be'ro Booz cũ acaweregũre a'tiro nicu niwĩ:

³ —Noemí Moab di'tapũ ní'co dajamo. Co marĩ acaweregũ Elimelec mijĩ ya di'ta nica di'tare duusĩ'rĩgõ weeamo. ⁴ Tere masĩdutigũ, mũ'urē were'e. Mũ'u ti di'tare duusĩ'rĩgũ, ã'rã bũcũrã, ãpērã a'to dujirã tu'oro “Duuguti”, niña. Mũ'uta Elimelec acaweregũ waro ni'i. Tojo weegũ ti di'tare duumasĩ'i. Mũ'u duusĩ'rĩtigũ, yũ'ure wereya. Mũ'u ti di'tare duumũ'tãmasĩ'i. Mũ'u be'rocjũ yũ'uta ni'i, nicu niwĩ Booz.

Tojo nicã tu'ogu, Booz acaweregũ pe'e: “Ti di'tare duuguti”, ni yũ'ticu niwĩ.

⁵ Booz cũrē apeyere werecasanũ'cõcu niwĩ:

—Mũ'u Noemí ya di'tare dúugũ pũrĩcã, Rut quē'rārē nũmotigũsa'a. Co moabita masõ wapewio nimo. Mũ'u tojo weecã, co me'rã musã macũtigũre, ti di'ta wērĩ'cu mijĩ Mahlõrē wãmepeosirutuno'rõsa'a.

⁶ Tere tu'ogu, Booz acaweregũ yũ'ticu niwĩ:

—Tojo nicãma, ti di'tare duumasĩtisa'a. Be'ropũ yũ'u põ'rãrē cũuatje to wa'atibosa'a. Mũ'u duusĩ'rĩgũ, duuya. Yũ'u duumasĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁷ Titapũre Israe curuacjãrã tiropũre a'tiro weesetise nicaro niwũ. Ni'cũ di'tare duagũ o o'oyũ'rũogũ, di'ta cwogũ cũ ya sapatũre tuwee, apĩ duugũre o'oturiamũjãcu niwĩ. Na duusere, duasere ĩ'orã, tojo weecãrã niwã. ⁸ Na weeseti'caronojõta wéegũ, Booz acaweregũ cũ ya sapatũre tuwee, Boore o'ocu niwĩ. Be'ro cũrē nicu niwĩ:

—Mũ'u pe'e duuya.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, bũcũrãrē, ãpērã topũ dujirãrē Booz a'tiro nicu niwĩ:

—Musã tu'oro ni'cãcã yũ'u Noemĩrē co marãpu mijĩ Elimelec, cũ põ'rã Queliõn, Mahlõn ye di'tare duugũ wee'e. ¹⁰ Tojo nicã Rut moabita masõ, Mahlõn mijĩ nũmo ní'co quē'rārē nũmotiguti. Tojo weecã, co marãpu wērĩ'cu mijĩ wãme ninu'cũcã'rõsa'a. Cũ wãmerē cũ acawererã wa'teropũre, tojo nicã ti macãpũre ne acobojosome. Ni'cãcã musã ũsã tojo

wee'quere ĩ'apũ. Be'ropũre “Tojota queoro weewã”, nımasĩrãsa'a, nicũ niwĩ.

¹¹ Bũcũrã, nıpe'tırã ãpẽrã topũ nırã a'tıro yũ'tıcãrã niwã:

—Ëũ, ũsã mũsã wee'quere queorota tũ'oapũ. Õ'acũ mũ'u nũmo mũ'u ya wi'ipũ miısãjãacjore pãjãrã pũ'rãticã weeato. Raquel, tojo nicã Lea weronojũ niato. Marĩ Israe curuacjãrã na numia pãrãmerã nisirutudıjatırã ni'i.

Efratapũre tocjãrãrẽ wiopesase me'rã ĩ'ano'gũ niña. Belẽpũre masũ bajuyoagu niña. ¹² Õ'acũ mũ'urẽ co me'rã pãjãrã pũ'rãticã weeato. Mũ'u pũ'rã pãjãrã waro masãputiato. Tamar, Judá na macũ Fares wa'a'caronojũ wa'ato.

¹³ Booz cũ ní'caronojũta, Rure cũ ya wi'ipũ miaa, core nũmotıcũ niwĩ. Be'ro co me'rã nicã, Õ'acũ core nijĩpaco wa'acã weecũ niwĩ. Tojo wee ni'cũ pũ'rãtico niwũ. ¹⁴ Tojo wa'acã ĩ'arã, Belẽcjãrã numia Noemırẽ a'tıro nicãrã niwã:

—Õ'acũrẽ “Añuyũ'rũami”, ni e'catıpeorã. Ni'cãcã mũ'urẽ pãrãmitıcã weeamı. Cũrẽ mũ'urẽ co'tedutıgu o'oami. Israe curuacjãrã cũrẽ añurũ ucũyũ'rũnũ'cãto. ¹⁵ Cũ mũ'u pãrãmi mũ'urẽ wãcũtutuacã weegũsami. Mũ'u bũcũo nırĩ curare mũ'urẽ co'tegũsami. Mũ'u macũ nũmo ní'co cũrẽ pũ'rãtıamo. Co mũ'urẽ ıpũtu waro ma'ımo. Mũ'u siete pũ'rãtıbo'caro nemorũ wapatımo, nicãrã niwã.

¹⁶ Be'ro Noemı wĩ'magũrẽ wũamıı, cũrẽ ĩ'anũrũ, co'te masũco niwũ.

¹⁷ Numia co ya wi'i pũ'tocjãrã a'tıro nicãrã niwã:

—Ni'cãrũacãrẽ Noemı ni'cũ wĩ'magũ pãrãmitımo, nicãrã niwã.

Cũrẽ Obed wãme õ'ocãrã niwã. Be'ropũre cũ Isai pacũ nicũ niwĩ. Isai pe'e Davı pacũ nicũ niwĩ.

Davı ñecũsumũa wãme ni'i

¹⁸ A'tıcũrã Fares pãrãmerã nisirutudıjarã nicãrã niwã:

Fares Hezrũn pacũ nicũ niwĩ.

¹⁹ Hezrũn Ram pacũ nicũ niwĩ. Ram Aminadab pacũ nicũ niwĩ.

²⁰ Aminadab Naasũn pacũ nicũ niwĩ. Nahasũn Salmũn pacũ nicũ niwĩ.

²¹ Salmũn Booz pacũ nicũ niwĩ. Booz Obed pacũ nicũ niwĩ.

²² Obed Isai pacũ nicũ niwĩ. Isai Davı pacũ nicũ niwĩ.

Ester

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ester wāmetiri pūrī Persia di'tapū core wa'a'quere, co weeseticū'quere were'e. Ti di'ta wiogū waro Asuero wāmetigū cū nūmorē cō'áca be'ro Ester core dūcayuco niwō.

Tojo wa'áca be'ro co mūgū Mardoqueo pūarā surara wiorā Asuerore wējēsī'rīcā tū'ogū, Estere werecu niwī. Co pe'e wiogūpūre wereturiaco niwō. Mardoqueo, Ester judío masā nicārā niwā. Tojo wa'áca be'ro Asuero Amārē cū docacjū wiogū sōrōcū niwī. Amán judío masārē wējēsī'rīcūcū niwī. Tojo weegū cū wiogū dutiro me'rā nipe'tirā judío masā Persiapū nirārē wējēatjere apocū niwī. Mardoqueo tere tū'ogū, Estere “Te cjasere wiogū me'rā ucūbosago wa'aya”, nicū niwī. Wiogū me'rā co ucūca be'ro, co acawererā judío masārē yū'rūweticā weeco niwō. Tojo weegū wiogū judío masārē wējērōnojō o'ogū, Amán pe'ere wējēduticū niwī.

A'tiro wee judío masā yū'rūweticūcārā niwā.

Ester nirī pūrī dasea ye me'rā quetiwerero weronojō ojano'caro niwū. Nipe'tise versicolori ojano'ña marīcaro niwū. “Apeye yū'rūoro ni'i” nise pe'e pejeti ucūse ūseri me'rā ojano'caro niwū.

Wiogū Asuero cū bosenūmū wee'que ni'i

(Est 1.1-22)

A'te queti wiogū Asuero wāmetigū peje waro ciento veintisiete di'ta cū dutise cuori cura tojo wa'acaro niwū. Te di'ta India wāmetiropū me'rā nū'cā, téé Etiopía wāmetiropū nitūocarō niwū. Cū pe'e Susa wāmetiri macāpū nibutiācū niwī. Tojo weerā surara ti macārē añurō co'temūjācārā niwā.

Asuero i'tia cū'ma cū wiogū sājāca be'ro cū me'rā da'rarārē, cūrē weetamurārē, nipe'tirā wiorārē da'ratamurārē bosenūmū sū'ori weepeocū niwī. Tojo nicā Persiacjārā surara wiorārē, Medocjārā surara wiorārē, nipe'tiro cū dutise di'tacjārā wiorārē sū'ori tojo weecu niwī. Na topū nise nūmūrīrē cū wiogū cuosere añubutiase nipe'tisere ī'ocū niwī narē. Ti bosenūmū wéerā, seis mujīpūrī bosenūmūticārā niwā. Ti bosenūmū yapare wiogū Asuero cū wiogū nirī wī'i wijaaropū ni'cā semana bosenūmū sū'ori weenemopeocū niwī. Nipe'tirā Susa wāmetiri macāpū nirā wiorā, tojo nicā mejō nirāpūta ti bosenūmūrē pijiono'cārā niwā.

Wiogū nūmo Vasti pe'e quē'rā wiogū Asuero ya wī'ipū na pijio'cārā nūmosānūmiarē sū'ori ba'aco niwō.

Siete nūmūrī wiogū bosenūmū nirī nūmū majā wiogū ū'sedūcaco vino sī'rītjīagū e'caticū niwī. Tojo weeri curare siete ūmūa cūrē da'ratamurā cū “Añurō weema” ni, cū ī'arārē pijicū niwī. Na Mehumán, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetar, Carcas wāmeticārā niwā. Narē a'tiro nicū niwī:

“Yū'ū nūmo, wiogo Vastire yū'ū tiropū pijiwā'cātia. Co wiogo dūpoarū pesari be'tore pesawā'cātiato”, nicū niwī. Co añugō wiogo nisere masā, tojo nicā wiorā ī'amarīato nígū, core pijiocū niwī. Diacjūta co añugō nico niwō. Co pe'e wiogū sō'oni'cārā cū “Añurō weerā nima” ni, cū pijidutigū o'ó'cārā pijicā, wa'asī'rītico niwō. Tojo weegū wiogū ūpūtū waro uacū niwī.

Cū uayū'rūmajāgū, añurō masīrārē “¿De'ro weegūsari yū'ū co me'rā?” ni sērītiña'cū niwī.

Na wiorānojō dutise masībutiarā pe'e wiogure weresācārā niwā. “Apego numio a'maña. Mũ'u tojo weecā, Vasti mejēta wiogo nigōsamo. Apego nigōsamo. Tojo weese me'rā dia'cū numia nipe'tiro mũ'u dutiri di'tacjārā na marāpũsumuarē wiopesase me'rā yũ'tirāsama”, nicārā niwā. Na tojo nisere wiogu tũ'sayu'ruacu niwī majā.

2

Estere wiogo sōrō'que ni'i (Est 2.1-11,17-20)

Tojo weegu cūrē da'raco'terārē pājārā numia añurā numiarē a'madutigu o'ócũ niwī. Narē bocatoja, Vastire dũcayucjo, ma'ma wiogo wa'acjore besegutigũ, cū wiogu nirī wi'ipũ narē miitiduticũ niwī.

Susa wāmetiri macāpũ ni'cū judío masũ Mardoqueo wāmetigu nicũ niwī. Cũ Jair macũ, Simei, tojo nicā Cis pārāmi nituriagu, Benjamí ya curuacjũ nicũ niwī. Cũ āpērā pājārā me'rā Babilonia wiogu Nabucodonosore Jerusalēpũ ní'cũ cō'awīrōno'cũ niwī. Jeconías, Judá di'ta wiogu me'rā cō'awīrōno'cũ niwī. Cũ Mardoqueo, cū pacũ ma'mi macō Hadasa wāmetigore pacũ, paco wērica be'ro masōcũ niwī. Co apetero Ester pisuno'co, numio añugō waro nico niwō. Tojo weerā wiogu Asuerore da'raco'terā cū ya wi'ipũ āpērā numia pājārā me'rā core miacārā niwā. Core Hegai, wiogu ya wi'ire numiarē co'tegupare wiacārā niwā.

Wiogure da'raco'tegu, numiarē sũ'ori co'tegu, Hegai Estere tũ'sayu'ruacu niwī. Tojo weegu core añurō weecu niwī. Cũ co judío masō nisere masīticũ niwī. Mardoqueo core ne āpērārē tere weredutiticũ niwī. Nipe'tise nũmũrī Mardoqueo wiogu ya wi'i numia na nirō pōtēorōpũ Estere “¿De'ro wa'amiti?”, ni masīsī'rīgũ, ĩ'abajaque'amajācũ niwī.

Ni'cā cū'ma yũ'rúca be'ropũ Estere majā wiogu tiropũ ni'cā ñami cū me'rā cārīrō nicaro niwũ. Wiogu āpērā numia yũ'ruoro Estere tũ'sayu'rũmajāgũ, wiogo pesari be'tore co dũpoapũ peocu niwī. Tojo wee Vasti dũcayuro core wiogo sōrōcũ niwī. Be'ro core pajiri bosenuũ weepeogu, sũ'ori ba'acu niwī. Ti bosenuũ nicārē nipe'tirā cū me'rā da'rarārē, cūrē weetamurārē pijiocũ niwī. Nipe'tise di'ta cū dutiro doca nise di'tacjārārē “Bosenuũ wa'arotiro wee'e”, nío'ocu niwī. Wiorā na weewũaronojōta narē peje apeyenojō o'ocu niwī. Titare wiogu core, “Judío masō nimo” ni, masīticũ niwī.

Mardoqueo surara na wiogure wējēsī'rīsere tũ'oboca'que ni'i (Est 2.21-23)

Ni'cā nũmũ Mardoqueo wiogure co'terā pũarā surara wiorā, Bigtán, Teres wāmetirārē, na “Wiogure wējērā” ni aposere tũ'ocu niwī. Tojo weegu cū Estepare werecu niwī. Co pe'e quē'rā Mardoqueo cū ní'quere wiogupare wereturiaco niwō. Wiogu tere tũ'ogu, na tojo weesī'rīsere besecu niwī. Beseboca, “Wiogo Ester ní'que diacjũta niapā”, nicũ niwī. Be'ro na pũarā surara wiorārē yucugupũ dũ'teyooduticũ niwī. Te tojo wa'asere, ni'cā pũrī cū wiogu sājānũ'cācatero wee'quere ojaō'orī pũrīpũ ojaō'oduticũ niwī.

3

Amán cū judío masārē wējēsī'rīmi'que ni'i (Est 3.1-15)

2: +2.1-11 Ī'aña glosariopũ “judío masā”.

Be'ro wiogu ni'cũ cũ me'rã da'ragu, Amán wãmetigu me'rã e'catiyu'ruacu niwĩ. Cũ Hamedata macũ, Agag pãrãmi nituriagupu nicu niwĩ. Tojo weegu cãrẽ ãpẽrã da'rará bu'ipu da'rase cũucu niwĩ. Tojo nicã, wiogu nipe'tirãrẽ Amárẽ ãjõpeose ĩ'orã, paamu'rĩque'aduticu niwĩ. Te dutisere nipe'tirã wiorã cũ ya wi'ipu nirã queoro weecãrã niwã.

Mardoqueo dia'cũ cãrẽ ĩ'agũ, paamu'rĩque'aticu niwĩ. Amán cãrẽ wiopesase me'rã paamu'rĩque'aticã ĩ'agũ, uayu'ruacu niwĩ. Cũ Mardoqueore “Ti curuacjũ nimi” ni, tu'otojacu niwĩ. Tojo weegu “Cũ se'sarore bu'iri da'reesome”, nicu niwĩ. Tojo weeronojõ o'ogu, “¿De'ro wee nipe'tirã judío masã Asuero cũ dutise di'tapu nirãrẽ pe'orouamitito?”, ni wãcũcu niwĩ.

Tojo weegu judío masãrẽ wẽjëatji nũmũrẽ beseduticu niwĩ. Na tojo weebocãca nũmu nituori mujĩpũ trece nicã nicaro niwũ.

Be'ro Amán wiogu tiropu ĩ'agũ wa'acu niwĩ. Cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tise mu'u dutise di'tapure ni'cã curuacjãrã ãpẽrã wa'teropure mejẽcã weesetirã, mu'u dutisere weetima. Tojo weegu narẽ wẽjëcõ'arõua'a, nicu niwĩ Amán.

Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u de'ro weesĩ'rĩrõ weeya. Ni'cã dutiro “Narẽ tojo wee wẽjërãti” nisere ojaya, nicu niwĩ. Be'ro Amán, judío masãrẽ ĩ'atu'tiri masũrẽ cũ wiogu omopica tuusãarĩ be'tore te dutise oja'quere ñacũudutigũ o'ocu niwĩ.

Tojo weegu Amán, wiogu Asuero cũ dutise macãrĩcjãrãrẽ nipe'tisepure papera ojaõ'oduticu niwĩ. Ti pũrĩpure nipe'tirãpure “Ni'cã nũmũta judío masãrẽ wẽjëpe'ocã'ña. Nipe'tirã wĩ'marã, ma'mapjia, bũcũrã, numiarẽ wẽjëpe'ocã'ña. Na ye ní'quere miwapaya”, ni ojano'caro niwũ. Narẽ wẽjëatji nũmu pe'e nituori mujĩpũ trece nicã nicaro niwũ.

4

Mardoqueo Estere weetamuse sãrĩ'que ni'i (Est 4.1-17)

Mardoqueo nipe'tise tojo wa'asere masĩgũ, cũ bujawetisere ĩ'ogũ, cũ ye su'tire tũ'rẽcu niwĩ. Tojo nicã su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, cũ dũpoapure nujãrẽ õrẽpeocu niwĩ. Tojo nicã, uputu ña'arõ tu'oña'gũ, dũjasewã'a, nipe'tiri macãpu caricũsijacu niwĩ. Téé wiogu ya wi'i sãjãarõ tiropu caricũejacu niwĩ. Tojo su'ti sãñarãnojõrẽ ne topure sãjãadutiticãrã niwã. Tojo nicã, apeye macãrĩpu wiogu cũ judío masãrẽ wẽjëdutio'ose etacaro niwũ. Tojo weerã judío masã te macãrĩpu nirã ña'abutiario tu'oña'cãrã niwã. Na bujawetisere ĩ'orã, be'ticãrã niwã. Uti, uputu caricũcãrã niwã. Pãjãrã nujã bu'ipu cũña, tojo nicã su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñacãrã niwã.

Be'ro ni'cãrãrã da'raco'terã Estepure “Mardoqueo su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña weetjãgũ, uputu waro bujawetigu, caricũ utigu weeamu,” ni werecãrã niwã. Tojo nicã tu'ogo, co ni'cũ core da'raco'tegu Hatac wãmetigũre “¿De'ro wa'amiaparito?” ni sãrĩtiña'dutigo o'óco niwõ. Cũ wa'a, Mardoqueore sãrĩtiña'cu niwĩ.

Mardoqueo Hatare, wiogu judío masãrẽ wẽjëdutise cũ cũu'quere werecu niwĩ. Tojo nicã, narẽ wiogu wẽjëdutise oja'quere ĩ'adutigu, wiogopure ni'cã pũrĩ te oja'quere o'ócu niwĩ. “Mu'u wiogupure marĩ acawererã judío masãrẽ ‘Wẽjëticã'ña’, ni sãrĩbosaya”, ni queti o'ócu niwĩ. Hatac wiogo tiropu eta, Mardoqueo cũ ní'quere werepe'ocu niwĩ.

Co apaturi Hatare Mardoqueo tiropu “Wiogu nirõpu ne ni'cũ sãjãata basiowe'e. Cũ pijicãpu dia'cũ sãjãata basio'o”, ni weredutigo o'óco niwõ.

“Tojowaro sājāácāma, cū wējēcūsami. Cū wiogu cuocju uru me'rā da're'cū me'rā sīopuacā dia'cūrē yu'rūwetino'rōsa'a”, nico niwō. Ni'cā mujīpū yu'rūcaro niwū, cū core ne pijiotiro.

Be'ro Hatac wa'a, Mardoqueore co ní'quere wereturiacu niwī. Mardoqueo co tojo nisere tu'ogu, core a'tiro ni queti o'ócū niwī: “Mu'u, 'Wiogu ya wi'ipū nise me'rā dia'cū ni'cōta judío masō yu'rūgosa'a', ni wācūtīcā'ña. Mu'u ni'cārōacā wiogure sērītigo, tojowaro tu'oña'gō, āpērā pe'e judío masārē yu'rūorāsama. Mu'u, mu'u pacu acawererā wērīpe'tia wa'arāsa'a. Mu'u ni'cārōacārē a'tiro wa'asenojōrē weetamuacjota wiogo sājāpā,” ni wereduticū niwī. Be'ro Hatac co tiropū wa'a, Mardoqueo cū ní'quere core werecu niwī.

Tojo nicā tu'ogo, co a'tiro Mardoqueore yu'tio'oco niwō: “Mu'u wa'a weetīagū, nipe'tirā judío masā Susa macāpū nirārē nerēdutigū wa'aya. Ye niatjere yu'ure be'tibosato. Ńami, umūco i'tia nūmū, ne ba'ati, sī'rītīcā'to. Yu'u quērā, yu'ure da'raco'terā numia me'rā mejārōta weerāsa'a. Tu'ajanū'cō, wiogu tiropū ī'agō wa'agoti. Yu'ure pijitīmicā wa'ago, wiorā dutisere yu'rūnū'cāgō weebosa'a. Yu'ure wējēsī'rīrā, wējēato”, nico niwō.

Be'ro da'raco'tegu Mardoqueo tiropū te quetire weregu etacu niwī. Tere tu'ogu, Mardoqueo nipe'tise Ester co duti'caronojōta weecu niwī.

5

Ester wiogu Asuerore co ucū'que ni'i (Est 5.1-8)

I'tia nūmū na be'tīca be'ro Ester wiogo sāñase su'tire sāña, wiogu ni'rī tucū pōtēorōpū wa'aco niwō. Wiogu core ī'agū, cū duticjū uru me'rā da're'cū me'rā sīopuocu niwī. Cū tojo weecā ī'agō, cū ni'rī tucūpū sājāaco niwō.

Be'ro wiogu core sērītīña'cū niwī:

—¿Wiogo Ester, yu'u mu'urē de'ro weecā uati? Mu'u yu'ure deco me'rā yu'u dutisere sērīcā, mu'urē o'omasī'i, nicū niwī.

Co cūrē yu'tico niwō:

—Wiogu, mu'urē añucā, ni'cācā yu'u mu'urē ba'ase do'aduti'quere Amán me'rā ba'agu a'ticā uasa'a, nico niwō.

Tojo nicā tu'ogu, wiogu Amárē pijiduticū niwī. Be'ro na puarāpūta co tiropū ba'arā wa'acārā niwā. Na ba'adujiri cura wiogu Estere a'tiro nicū niwī:

—Mu'u uasere sērīña. Mu'u deco me'rā yu'u dutisere sērīcā, mu'urē o'omasī'i, nicū niwī.

Ester cūrē yu'tico niwō:

—A'te dia'cūrē mu'urē sērīgōti. Wiogu, mu'u yu'ure ma'īgū, yu'u sērīsere o'osī'rīgū, a'tiro weeya. Ńamiacā Amán me'rā ba'patitīagū, yu'u ba'ase do'adutisere apaturi ba'agu a'tia. Mu'u ba'agu ejacā, yu'u uasere mu'urē sērīgōti, ni yu'tico niwō.

Amán Mardoqueore cū ī'atu'ti'que ni'i (Est 5.9-14)

Na ba'āca be'ro Amán cū ya wi'ipū tojāágu, Mardoqueore bocaejacu niwī. Mardoqueo cū weewaronojōpūma cūrē ī'agū, ne wā'cānū'cāti, cūrē wiopesase me'rā ī'aticū niwī. Tere ī'agū, Amán uayū'ruacu niwī. Tojo uamīgū, ne mejēcā weetigūta, cū ya wi'ipū tojaa wa'acu niwī. Topū tojatagu, cū nūmorē, tojo nicā cū me'rācjārāpūre pijineocu niwī. Nipe'tise

cũ niyeru cʉosere, cũ pō'rã ʉmʉarē, cũrē wiogu añubutiase da'rase cũu'quere werecu niwĩ. A'tiro ninemocu niwĩ narē:

—Apeyema wiogo Ester yu'u se'sarore wiogu me'rã ba'adutigo pijiamo. Tojo weego ñamiacã quē'rãrē apaturi ba'adutigo pijiamo. Tojo nimicã, judío masũ Mardoqueo wiogu ya wi'i sope pu'to cũ dujicã, tu'satisa'a. Tojo weero wiogo co yu'ure ba'adutigo pijise yu'ure ne wapamarĩ'i, nicu niwĩ.

Tojo nicã tu'orã, cũ nũmo, cũ me'rãcjãrã cũrē “A'tiro pe'e weeya”, nicãrã niwã:

—Ni'cãgũ masãrē na du'teyoo wējēacjũre nu'cõdutiya. Tigũre veintidós metros ʉ'mʉacjũ nu'cõdutiya. Ñamiacã ñamiña'cũrõ wiogũre, “Mardoqueore topũ du'teyoodutiya”, ni sērĩña. Tojo weegu mu'u ne wãcũque'tiro marĩrõ wiogu me'rã ba'agu wa'agusa'a, nicãrã niwã cũrē.

Na tojo nisere tu'ogu, Amán tu'sayu'rũacu niwĩ. Tojo weegu na du'teyoo wējēacjũre nu'cõdutigu o'ócũ niwĩ.

6

Mardoqueore añurõ wa'a'que ni'i (Est 6.1-14)

Ti ñamirē wiogu Asuero ne cãrĩmasĩticũ niwĩ. Tojo weegu ni'cũ cũrē da'raco'tegũre na wiogu cũ sãjãnu'cãcateropũ “Tojo wa'a'a”, ni ojaõ'orĩ pũrĩrē miiwijatiduti, bu'eña'duticũ niwĩ. Wiogũre tere bu'ewã'cãgũ, Mardoqueo puarã surara wiorã, Bigtán, Teres wãmetirã, na wiogũre “Wējērãti” ni apoyu'quere cũ were'quere bu'eejacũ niwĩ.

Tere tu'ogu, wiogu cũrē da'raco'terãrē “Mardoqueore yu'ure añurõ wee'que wapare ¿ñe'enojõrē cũrē o'ori?” ni sērĩtiña'cu niwĩ.

Cũrē da'raco'terã pe'e “O'ono'ña marĩwũ”, nicãrã niwã.

Na tojo nirĩ cura Mardoqueore na “Wējērãti” ni nu'cõ'cupũ du'teyoodutiguti nígũ, Amán wiogũre sērĩgũ sãjãacu niwĩ. Amán ne ni'cã ʉsero ni wĩorētimicã, wiogu cũrē ĩ'a, a'tiro sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'u tu'oña'cã, yu'ure añurõ wee'que wapa ñe'enojõ yu'u o'ocã añubosari?

Amán pe'e “Yu'ureta nigũ weesami; yu'ure apeyenojõ añurõ weesĩ'rĩgũ weesami” ni wãcũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u tu'oña'cã, cũrē mu'u wiogu su'ti sãñasenojõrē sãñagũsami. Tojo nicã, ni'cũ mu'u yagu cabayu mu'u pesagũnojõ bu'ipu mujãpejagũsami. Be'ro mu'u me'rã da'ragũ waro Susa macã decopũ cabayure wejee, su'ori a'tiro caricũsijagũsami: “Wiogu, masũrē cũ añurõ weesĩ'rĩgũrē a'tiro añurõ wee'omi,” nicu niwĩ Amán.

Tere tu'ogu, wiogu nicu niwĩ:

—¿Mu'u tojo wãcũse añuyũ'rũa'a! Maata wa'a weetjãgũ, nipe'tise mu'u “Weeguti” ní'quere Mardoqueo judío masũrē tojo weegu wa'aya, nicu niwĩ.

Wiogu tojo nica be'ro maata Amán cũrē ĩ'atu'timi'cũre cũ wiogũre “Tojo weerũa'a” ní'quere weecu niwĩ. Tojo weegu Mardoqueore wiogu su'ti sãñasenojõrē sãa, ni'cũ wiogu yagu cabayu bu'ipu miipeo, macã decopũ cũrē su'ori a'tiro ni caricũsijacu niwĩ: “Wiogu masũrē cũ añurõ weesĩ'rĩgũrē a'tiro añurõ wee'omi,” ni caricũcu niwĩ.

Cũ tere tu'ajãca be'ro Amán cũ ya wi'ipu ʉputũ bujawetise me'rã bopoyagu tojaa wa'acu niwĩ. Topũ tojatagu, cũ nũmorē, cũ me'rãcjãrãrē, cũrē wa'a'quere werecu niwĩ. Cũ wiogũpũre “Mardoqueore du'teyoo wējēdutiũa'a” ni, ne cã'rõ sērĩma'aticũ niwĩ.

Tere tu'orã, cũ nũmo, cũ me'rãcjãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ Mardoqueo judío masũ nicãma, mũ'u cữrẽ ne mejẽcã weemasĩsome. Cũ pe'e mũ'urẽ mejẽcã wa'acã weegũsami, nicãrã niwã.

Na tojo nirĩ cura wiogũ Asuerore da'raco'teri masã Amárẽ Ester tiropũ apaturi ba'adutirã pijirã etacãrã niwã.

7

Amárẽ na yucũgũrũ dũ'teyoo wẽjẽ'que ni'i

(Est 7.1-10)

Tojo weegũ wiogũ, Amán me'rã Ester tiropũ ba'arã wa'acãrã niwã. Wiogũ na s'ĩrĩ, ba'ari cura wiogore “¿Mũ'u ñe'enojõrẽ sěrĩs'ĩrĩmiati? Mũ'u yũ'u dutisere deco me'rã sěrĩcã, o'ogũti”, nicũ niwĩ.

Co cữrẽ a'tiro yũ'tico niwõ:

—Yũ'ure, yũ'u acawererã judío masãrẽ wẽjẽticã'ña, ni sěrĩgõti. Ësãrẽ ĩ'atu'tigũ nipe'tirãrẽ wẽjẽpe'ogũtigũ weemi. Ësãrẽ ãpẽrãpũre da'rawã'ñaco'tedutirã duacãma, mũ'urẽ caribotiboapã, nico niwõ.

Tere tũ'ogũ, wiogũ core sěrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noanojõ a'te ña'ase pacare weebutiabosari?

Wiogo cữrẽ yũ'tico niwõ:

—A'to dujimi. Ā'rĩ Amán nimi ãsãrẽ ĩ'atu'ti “Wẽjẽcõ'agũti” nigũ, nico niwõ.

Co weresãsere tũ'ogũ, Amán uiyũ'rũ, bũ'agũ weronojõ tojacũ niwĩ.

Wiogũ Asuero pe'e Ƴpũtũ uase me'rã wijaaropũ na o'ori ote'caropũ wijaa wa'acũ niwĩ. Amán pe'e “Wiogũ yũ'ure wẽjẽdutigũsami”, ni wãcũcũ niwĩ. Tojo weegũ Estere “Yũ'ure wẽjẽticã'to”, ni sěrĩgũ, co me'rã ti tucũpũ tojacũ niwĩ.

Cũ co me'rã ucũrĩ cura wiogũ wijaaropũ ní'cũ apaturi sãjãejacũ niwĩ tja. Amán co tiropũ ejaque'acã ĩ'agũ, wiogũ a'tiro ni caricũcũ niwĩ:

—¿Ya wi'i, yũ'u ĩ'orõpũ wiogo warore ña'arõ wees'ĩrĩ weeti mũ'u? nicũ niwĩ. Wiogũ cũ ucũca be'ro maata cữrẽ da'raco'terã Amán diapoare mo'acãrã niwã.* Maata cữrẽ da'raco'terã Amán cũ “Mardoqueore dũ'teyoo wẽjẽgũti” ni apoyu'quere werecãrã niwã. Na tojo nicã tũ'ogũ, “Amán cũ nũ'cõduti'cũpũta cữrẽ dũteyoo, wẽjẽrã wa'aya”, nicũ niwĩ wiogũ.

Tojo weerã Amárẽ cũ Mardoqueore dũ'teyooobũ'cũpũ dũ'teyoo wẽjẽcã'cãrã niwã. Te me'rã wiogũ cũ Ƴpũtũ ua'que pe'tia wa'acaro niwũ.

8

Wiogũ judío masãrẽ apeye dutise oja'que ni'i

(Est 8.1-13)

Ti nũmũta Ester Mardoqueore “Cũ yũ'u ma'mi nimi”, nico niwõ. Tojo wee wiogũ Amán cũ da'rase cũomi'quere Mardoqueore o'ocũ niwĩ. Tojo nimicã, judío masãrẽ wẽjẽdutise nicã'caro niwũ yujupũ. Tojo weego, be'ro Ester apaturi wiogũ tiropũ wa'aco niwõ. Co wiogũ tiropũ ejacã, cũ yagũ tuacjũ uru me'rã da're'cũre s'ĩopuocũ niwĩ tja. Co wiogũre “Amán cũ dutise cũu'quere weeticã'to. Tojo weecãma, judío masãrẽ wẽjẽpe'ocã'bosama”, ni sěrĩco niwõ.

Co tojo nicã tũ'ogũ, core werecũ niwĩ:

—Te dutisere yũ'u omopica tuusãarĩ be'to me'rã yũ'u wãmerẽ ñacũuno'wũ. Tojo weegũ tere “Weeticã'ña”, ni cã'motata basiowe'e, nicũ

* 7: 7.1-10 Persia di'tapũre bu'iritirãrẽ na wẽjẽacjũre na diapoare mo'acũcãrã niwã. Tojo nicã, wiogũre apaturi ĩ'anemosome nĩrã, tojo weecũcãrã niwã.

niwĩ. Tojo nimigũ, mũ'u, Mardoqueo me'rã apeye dutise ojaya, nicu niwĩ. Na cũ ní'caronojõta weecãrã niwã. Na oja'que judío masãrẽ “Mũsã quẽ'rã na 'Wẽjẽrãti' cũũca nũmũrẽ mũsãrẽ wẽjẽsĩ'rĩrãnojõrẽ wẽjẽa'meña” nisere ojacãrã niwã. Te dutise nipe'tirã na ucũse me'rã nipe'tiro wioꝓ Asuero cũ dutise di'tapũre, te macãrĩpũre oja o'õno'caro niwũ. Nipe'tise macãrĩpũ te pũrĩrẽ o'õcãrã niwã. Nitũori mujĩpũ trece nicã wioꝓ dutise na judío masãrẽ wẽjẽatje nicaro nimiwũ.

9

Judío masã na a'mewẽjẽ wapata'a'que ni'i (Est 9.1-10)

Ti nũmũ nicã, judío masãrẽ waparãtirã “Narẽ wẽjẽcõ'arãti” ni, na co'teri nũmũ nicaro nimiwũ. Na wãcũ'caronojõ ne wa'aticaro niwũ. Judío masã pe'e narẽ wẽjẽ yũ'rũoꝓquejocã'cãrã niwã. Nipe'tiro Asuero wioꝓ cũ dutise di'tapũre judío masã na nise macãrĩpũre narẽ wẽjẽsĩ'rĩrãnojõ me'rã a'mewẽjẽrãti nĩrã, nerẽcãrã niwã. Ne ãpẽrã na me'rã a'mewẽjẽsĩ'rĩticãrã niwã. Judío masãrẽ na uise nipe'tiropũ se'sape'tia wa'acaro niwũ. Nipe'tirã, te di'ta, te macãrĩcãrã wiorã, wiorãrẽ weetamurãnojõ Mardoqueore uirã, judío masã pe'ere weetamucãrã niwã. Cũ wioꝓ ya wi'ipũre cũ quẽ'rã wioꝓ niyucã, cũ “Tojo weepũ” nise nipe'tiro ti di'ta nise macãrĩpũre se'sa wa'acaro niwũ. Tojo weegũ Mardoqueo mũmũcorinũcũ nemorõ tutuagũ wa'acu niwĩ.

Judío masã di'pjĩrĩ paca me'rã narẽ waparãti'cãrãrẽ wẽjẽpe'ocãrã niwã. Nipe'tirãpũreta pe'obutiãcãrã niwã. Na de'ro weesĩ'rĩrõ narẽ weecãrã niwã. Judío masã Susa, wioꝓ nĩrĩ macãpũ nĩrã narẽ waparãti'cãrãrẽ quinientos wa'tero masãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Tojo nicã diez Amán põ'rã nĩ'cãrãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Na cũo'que pe'ema ñe'eticãrã niwã. Na a'tiro wãmeticãrã niwã: Parsandata, Dãlfõn, Aspata, Porata, Adalía, Aridata, Parmasta, Arisai, Aridai, Vaizata nicãrã niwã. Amán, Hamedata macũ, judío masãrẽ ã'atu'tiri masũ nicu niwĩ.

Purim wãmetiri bosenuũrẽ cũu'que ni'i (Est 9.20-23,26)

Na a'mewẽjẽca be'ro ni'cã nũmũ bosenuũ cũucãrã niwã. Mardoqueo cũ oja'quenojõrẽta narẽ cũ'marĩnũcũ ti mujĩpũnojõrẽta catorce, quince nicã bosenuũtiduticũ niwĩ. Tojo weese me'rã narẽ waparãtimi'cãrãrẽ yũ'rũwetĩ'quere wãcũsirutucãrã niwã. Tojo weerã na te nũmũrĩrẽ e'catise me'rã bosenuũrĩ paca ba'ase me'rã weecãrã niwã. ãpẽrãrẽ na basu a'merĩ apeyenojõ o'ocãrã niwã. Pajasecũorã quẽ'rãrẽ weetamurã, apeyenojõ o'ocãrã niwã. A'ti bosenuũ weesere cũ'marĩnũcũ judío masã tojo weesetinu'cũcã'cãrã niwã. Mardoqueo cũ oja'quereta weecãrã niwã.

Ti bosenuũrẽ Purim pisucãrã niwã.

10

Mardoqueo wioꝓ dutise doca wa'a'que ni'i (Est 10.3)

Persiãpũre Mardoqueo wioꝓ mejõ nigũ mejẽta wa'acu niwĩ. Wioꝓ Asuero se'saro Mardoqueo nemorõ wioꝓ waro nicu niwĩ. Na nipe'tirãpũta cũrẽ wiopesase me'rã ã'acãrã niwã. Mardoqueo nipe'tirã judío masãrẽ upũtu weetamucũ niwĩ.

Joná

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrī Joná, Israe curuacjã, Õ'acũ yere weremu'tārī masũ ye cjasere were'e. Õ'acũ cūrē ape di'tapu Nínive wãmetiri macãpu cũ bu'iri da'reatje cjasere weredutigũ o'ómicu niwĩ. Cũ pe'e wa'asĩ'rítigu, aperopũ du'tiamicũ niwĩ. Cũ du'tiari cura Jonárē wa'iwũ pajigũjo ba'acu niwĩ. Wa'iwũ cūrē e'ocũuca be'ro Joná Nínivepu a'tiro ni weregu wa'acu niwĩ: “Masãrē cuarenta nũmũrĩ be'ro Õ'acũ bu'iri da'regũsami”, nicũ niwĩ. Be'ro Õ'acũ na ña'arõ wee'quere bujaweti, dũcayucã ĩ'agũ, acobojocu niwĩ. Joná pe'e cũ tojo weecã ĩ'agũ, ua wa'acu niwĩ. Cũ tojo uacã ĩ'agũ, Õ'acũ “Masãrē pajaña'rõũa'a” nisere werecu niwĩ.

A'ti pūrī Õ'acũ masã na ña'arõ wee'quere acobojose sērĩcã, pajaña'sami nisere were'e.

Joná Õ'acũrē du'tia'que queti ni'i

¹ Ni'cã nũmũ Õ'acũ Joná Amitai macũrē a'tiro nicũ niwĩ: ² “Pajiri macã Nínivepu wa'a weetĩagũ, a'tiro weregu wa'aya. Na ña'arõ weesetise yũ'ũpũre eja'a. Tojo weegu yũ'ũ narē bu'iri da'regũti”, nicũ niwĩ.

³ Joná pe'e Õ'acũrē yũ'tironojõ o'ogu, Õ'acũrē du'tigu, Jope nirĩ petapu bu'acu niwĩ. Topũ yucũsu Tarsis wãmetiri macãpu wa'apjũre bocaiejacu niwĩ. Cũ ti macãpu wa'aguti nígu, topũ wa'ase wapare wapayecu niwĩ. Wapayetoja, tiwũpu mujãsãjãcu niwĩ. ⁴ Cũ tojo weecã, Õ'acũ ti maajo decopũ upũtu wĩ'rõ wēe, bũpo paacã weecu niwĩ. Tojo wa'acã, tiwũpu nirã “Yucũsu batarotiro wee'e”, nicãrã niwã. ⁵ Tiwũre da'raco'terã upũtu uirã, nanũcũ na ĩjõpeorãnojõrē “Weetamuña”, ni sērĩcãrã niwã. Be'ro tiwũ nũcũtipju tojato nĩrã, na miase nũcũsere ti maajopũ doqueñope'ocãrã niwã. Joná pe'e tojo wa'ari curare na apeyenojõ nũrõrĩ tucũpu dijaa, cãrĩyu'ruque'a wa'acu niwĩ. ⁶ Cũ tojo weecã ĩ'agũ, tiwũre dutigu cũ tiropũ dijaa, cūrē nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ wũjabũcu, ¿de'ro weegu cãrĩsãñati? Wã'cãña. Mũ'ũ ĩjõpeogũre sērĩña. Apetero weegu cũ marĩrē ĩ'a, yũ'ruogũsami, nicũ niwĩ.

⁷ Tojo wa'ari curare tiwũpu da'rarã na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿Marĩrē noa ye bu'iri tojo wa'amitito? nĩrã, marĩ ĩjõpeorãrē besedutirã, mejõ nĩbocarã, nicãrã niwã. Na tojo weecã, Joná bu'iritigu wijacu niwĩ. ⁸ Tojo wa'acã ĩ'arã, cūrē nicãrã niwã:

—Ësãrē wereya. ¿De'ro weero marĩrē tojo ña'arõ wa'amitito? ¿Mũ'ũ ñe'enojõrē da'rati? ¿No'opũ ní'cu a'tiati? ¿Di di'tacjũ niti? ¿Di curuacjũ o ñamũnojõ masũ niti mũ'ũ? ni sērĩtiña'cãrã niwã.

⁹ Joná narē yũ'ticu niwĩ:

—Yũ'ũ hebreo masũ ni'i. Õ'acũ u'mũsecjũ, dia pajiri maa, di'tare wee'cũre ĩjõpeo'o.

¹⁰⁻¹¹ Joná tiwũ da'rarãrē “Õ'acũrē du'tigu wee'e”, ni werecu niwĩ. Cũ tojo nisere tũ'orã, upũtu uicãrã niwã. Siape'e me'rã wĩ'rõ upũtu wēe, pã'cõrĩ pacase wã'cãcã ĩ'arã, cūrē sērĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weegu mũ'ũ tojo weeati? Ësã a'ti maajore di'tamarĩacã uarã, ¿mũ'ũrē de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

¹² Cũ narē yũ'ticu niwĩ:

—Yũ'ure dia pajiri maapu doqueñoña. Musã tojo weecã, maa di'tamarĩarõsa'a. Ye bu'irita wĩ'rõ wëe, bupo uputu paami, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nimicã, tiwure na tutuaro põtëorõ sumutopu wa'arã, wajanũjãmicãrã niwã. Ne põtëoticãrã niwã. Dia siape'e me'rã nemorõ pã'cõrĩ wã'cãcaro niwũ. ¹⁴ Tojo wa'acã ĩ'arã, Õ'acũrë uputu sërĩcãrã niwã: “Õ'acũ, ùsãrë ã'rĩ ye bu'iri wërĩcã weeticã'ña. Cũ bu'iri moocãma, ùsãrë 'Na bu'iritima', niticã'ña. Õ'acũ, mu'u weesĩ'rĩrõ weeya”, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nitoja, Jonãrë maapu doqueñocãrã niwã. Na tojo wéeca be'ro pã'cõrĩ di'tamarĩa wa'acaro niwũ. ¹⁶ Tojo weecã ĩ'arã, tiwu da'rãrã Õ'acũrë wiopesase me'rã tu'oña'cãrã niwã. Tojo weerã cũrë wa'icure wëjê, ùjũamorõpeocãrã niwã. Tojo weetoja, “Mu'u me'rã a'tiro weerãti” ni, apocãrã niwã.

¹⁷ Õ'acũ pe'e na tojo weeri cura ni'cũ wa'iwũ pajigu Jonãrë ba'adutigu o'ócũ niwĩ. Jonã cũ po'peapure umuco, ñami i'tia numũ sãñacu niwĩ.

2

Jonã Õ'acũrë sërĩ'que ni'i

¹ Jonã cũ wa'iwũ po'peapure sãñãgũ, Õ'acũ cũ wiogure a'tiro ni sërĩcu niwĩ:

² “Õ'acũ, yu'u ña'arõ tu'oña'gũ, mu'urë uputu sërĩapũ.

Mu'u yu'u sërĩsere yu'tiapũ.

Yu'u wërĩse pu'to nígũ, mu'urë uputu sërĩapũ.

Mu'u yu'u sërĩsere tu'oapũ.

³ Yu'ure maa ù'cũabutiaropu doqueñoapũ.

Aco põ'rãrĩ yu'ure õ'maqueõ'oapũ.

Pã'cõrĩ paca mu'u o'ó'que yu'ure paaqueõ'omujãpũ.

⁴ Tojo wa'acã, mu'u yu'ure cõ'awã'cãserë tu'oña'pũ.

'Mu'u ya wi'i, mu'urë ëjõpeori wi'i, ña'ase marĩrĩ wi'i, Jerusalë cja wi'ire ĩ'asome majã', ni wãcũasũ.

⁵ Yu'u aco po'peapure nígũ, wërĩmiasũ.

Dia pajiri maa po'peapure niapũ.

Ti maa cjase áburi yu'u dupoapure su'riwã'amujãpũ.

⁶ Yu'u ù'cũabutiaropu dijatasũ.

'Ne wã'cãsome', ni wãcũmiasũ.

Õ'acũ mu'u pe'e, yu'u wiogu, yu'u wërĩbo'cure yu'ruoapũ.

⁷ 'Yu'u catiri umuco pe'tirotiro wee'e' nígũ, mu'urë wãcũapũ.

Yu'u sërĩse mu'upure mu'u ya wi'i, ña'ase marĩrĩ wi'ipũ ejarũ.

⁸ Æpëã masã na ëjõpeorã yee'quere ëjõpeosiruturãnojõ, mu'u narë ma'isere masĩtisama.

⁹ Yu'u pũrĩcã mu'urë e'catise o'ogu, wa'icurãrë wëjê ùjũamorõpeoguti.

Mu'urë 'Yu'u tojo weeguti' ní'quere weeguti.

Õ'acũ, mu'u ni'cũta masãrë yu'ruogu ni'i”, nicu niwĩ Jonã.

¹⁰ Cũ tojo níca be'ro Õ'acũ wa'iwũpũre sãña'cure nucũporopu e'ocũucã weecu niwĩ.

3

Nínivecjãrã na bujaweti dũcayũ'que ni'i

¹ Be'ro Õ'acũ apaturi tja Jonãrë Nínivecjãrãrë a'tiro weredutigu o'ócũ niwĩ: ² “Nínivepũ wa'aya. Yu'u mu'urë weredutisere tocjãrãrë weregu wa'aya”, nicu niwĩ.

³ Tojo weegu Joná Nínivepu weregü wa'acü niwĩ. Õ'acü duti'caronojõta weecu niwĩ majã. Ti macã pajibutiari macã nicaro niwũ. Ti macãrẽ nipe'tiropu yu'ruasĩ'rĩgũ, i'tia nũmu pe'ori macã nicaro niwũ. ⁴ Joná ti macãpu ne etari nũmurẽ uputu busuro ucucusiacu niwĩ: “‘Cuarenta nũmurĩ be'ro a'ti macã Nínive pe'odijono'rõsa'a', nimi Õ'acü”, nicu niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, ti macãcjãrã nipe'tirã bucãrã, wĩ'marã Õ'acü cũ tojo nisere ejõpeocãrã niwã. Tojo weerã “Be'tiropu'a” ni, na bujawetisere ï'orã, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãnacãrã niwã. ⁶ Nínivecjũ wiogu te quetire tu'ogu, cũ wiogu dujiri cũmurõpu duji'cu wã'cãnu'cãcu niwĩ. Wã'cãnu'cã, cũ wiogu su'ti sãña'quere tuweecu niwĩ. Tuwee, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, nucũcãpu ejanujãcu niwĩ.

⁷ Be'ro wiogu, tojo nicã cũ docãcjãrã wiorã dutise ojacãrã niwã. Nipe'tirã ti macãcjãrãrẽ tere masĩcã weecãrã niwã.

Te na oja'que a'tiro nicaro niwũ: “Ne ni'cũ ba'aticã'ña. Tojo nicã, ne musã yarã wecuare, musã yarã ovejare ba'ase ecati, aco na sĩ'rĩsere tĩaticã'ña. ⁸ Tojo weronojõ o'orã, nipe'tirã musã ecarã me'rãta musã bujawetisere ï'orã, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñaña. Musã wãcũrõ põtẽorõ Õ'acũrẽ weetamuse uputu sãrĩña. Musã basu ña'arõ weesetisere du'uya. Musã cumuca weesere du'uya. ⁹ Apetero weegu Õ'acü marĩrẽ pajaña'a, cũ uasere du'ubosami. Tojo weecã, marĩ wẽrĩsome”, ni ojacãrã niwã.

¹⁰ Õ'acü na ña'arõ weesere du'ucã ï'agũ, cũ bu'iri da'reguti nimi'quere weeticu niwĩ.

4

¹ Õ'acü Nínivecjãrãrẽ bu'iri da'reticã, Joná tu'sati, ua wa'acü niwĩ. ² Tojo weegu Õ'acũrẽ ñubue, a'tiro ni ucũcu niwĩ:

—Õ'acü, yá di'tapu nícaterore “A'tiropa wa'arosa'a”, nimiwũ. Tojo weegu “Sojaro me'rã Tarsis wãmetiri macãpu du'tiaguti”, nimiwũ. Yu'u masĩ'i, mu'u ma'ise cuogu, masãrẽ añurõ pajaña'a. Ne uamũñawe'e. Mu'u pajaña'yu'rũatjãgũ, “Bu'iri da'reguti” ní'cu nimigũ, ne weewe'e. ³ Tojo weegu Õ'acü, yu'ure wẽrĩcã weeya. Yu'u wẽrĩcã, nemorõ añurõsa'a, nicu niwĩ.

⁴ Õ'acü cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Mu'u a'tiro uacã, mu'urẽ añu niti? nicu niwĩ.

⁵ Joná ti macãpu ní'cu wija, ti macã yu'rũropu mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acü niwĩ. Topu ni'cã wi'iacã bua, weetjãgũ, acoroadjicü niwĩ. “Õ'acü ti macãrẽ ¿de'ro weegusari?” ni, co'tedujigu weecu niwĩ.

⁶ Cũ to dujiri cura Õ'acü Joná tiropu ni'cã da pĩ'rĩcã weecu niwĩ. Ti da cũ dupoare cã'mota'adutigü, añurõ tu'oña'dutigü, tojo weecu niwĩ. Joná ti da cã'mota'acã, ti da me'rã uputu e'caticu niwĩ. ⁷ Ape nũmu bo'reacã pe'e Õ'acü ti dare wãquĩni'marãwũrẽ ba'acã weecu niwĩ. Tojo wee ti da ñaia wa'acaro niwũ. ⁸ Mujĩpũ cũ asimujãticã, Õ'acü wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro pe'e asi wẽtuumujãticã weecu niwĩ. Joná cũ dupoa diacjũ asiquepeoyucã, “Yu'u tu'omasise pe'tia wa'asa'a”, ni tu'oña'cu niwĩ. “Wẽrĩa wa'arõasa'a. Yu'u wẽrĩcã, nemorõ añurõsa'a”, nicu niwĩ.

⁹ Õ'acü pe'e cũ tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u ti da ñaise me'rã a'tiro uacã, añu niti?

—Yu'uma añu ni'i. Mejõ yu'u uase yu'rũmajãsa'a, ni yu'ticu niwĩ Joná.

¹⁰ Tojo nicã tu'ogu, Õ'acü cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u ti dare otetipã. Ti dare bucuacã weetipã. Ti da se'saro ni'cã ñami bucuca, ape ñami ñaidija wa'apã. Tojo weemicã, mu'u ti dare ma'iapã.
¹¹Yu'u pũrĩcã tjãgũta Nínivecjãrãrẽ pajaña'a. Ti macã pajiri macãrẽ ciento veinte mil yu'ruoro wĩ'marã bu'iri marĩrã nima. Wa'icũrã quẽ'rã pãjãrã nima. Ti macãcjãrã pãjãrãrẽ pajaña'rõũa'a, nicũ niwĩ Ô'acũ.

Mateo Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopã nise ni'i

Å'rī romano masã wiogure wapaseebosari masũ nicu niwĩ. Cũrẽ Jesú Capernaupũ nigũrẽ cũ bu'esere sirutudutigu pijicu niwĩ.

A'te añuse quetire ojaqu, cũ tũ'õña'rõnojõ, cũ ojasĩ'rĩrõnojõ ojacu niwĩ. Cũ queoro nũ'cã'que me'rã ojanũ'cã, tũ'ota basioro, queoro ojayapada'reocu niwĩ.

Õ'acũ dũporocjãrãpũre “Ni'cũ masãrẽ yũ'rũoacjũre o'óguti”, nicu niwĩ. A'ti pūrī me'rã cũ tojo ní'quere “Diacjũta weepĩ”, ni masĩno'o.

Tojo weegu Mateo a'tiro ojaipĩ. Ne waro dũporocjãrãpũre ojanũ'cãmũjãtipĩ. Be'ro Jesú cũ bajua'quere ojaipĩ. Jesú treinta cũ'marĩ bũcũari cura Juã wãmeyeri masũ ye cjasere ucũpĩ. Jesú wãmeyeno'sere, be'ro Galileapũ werecusia'quere, cũ masãrẽ yũ'rũomũjã'quere téé Jerusalẽpũ wẽrĩgũ wa'atũo'quere ojaipĩ. Be'ro Jesú masãca be'ro cũ bu'erã cũrẽ sirutu'cãrãrẽ “Nipe'tiro a'ti ũmũcopũ bu'ecusiarã wa'aya” cũ ní'quere ojayapatipĩ.

A'ti pūrī Jesú masãrẽ bu'eme'rĩyũ'rũapĩ nisere, Õ'acũ cũ dutise cũu'quere a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e, ni werepĩ. Tojo nicã Jesú wiogu sãjãtjere werepĩ, ni ojanoo.

Jesucristo ñecũsumua na nituriamũjãti'que ni'i
(Lc 3.23-38)

¹ A'ti pūrī Jesucristo ñecũsumua wãme me'rã ojanũ'cãno'o. Jesucristo Õ'acũ macũ masũ bajua'cu Abrahã judío masũ nimũ'tã'cu pãrãmi nituriagu nicu niwĩ. Tojo nicã dũporocjũpũ judío masã wiogu Davi pãrãmi nituriagu nicu niwĩ.

² Abrahã Isaa pacu nicu niwĩ. Isaa quẽ'rã Jacob pacu nicu niwĩ. Jacob Judá, tojo nicã cũ ma'misumua, cũ acabijirã pacu nicu niwĩ. ³ Judá Fares, Zara sũ'rũa'cãrã pacu nicu niwĩ. Na paco Tamar wãmetico niwõ. Fares Esrom pacu nicu niwĩ. Esrom Aram pacu nicu niwĩ. ⁴ Aram Aminadab pacu nicu niwĩ. Aminadab Naasón pacu nicu niwĩ. Naasón Salmón pacu nicu niwĩ. ⁵ Salmón Booz pacu nicu niwĩ. Booz paco Rahab wãmetico niwõ. Booz Obed pacu nicu niwĩ. Cũ paco Rut wãmetico niwõ. Obed Isaí pacu nicu niwĩ. ⁶ Isaí judío masã wiogu Davi pacu nicu niwĩ. Davi Urías nũmo ní'co me'rã Salomórẽ põ'rãticu niwĩ.

⁷ Salomó Roboam pacu nicu niwĩ. Roboam Abías pacu nicu niwĩ. Abías Asa pacu nicu niwĩ. ⁸ Asa Josafat pacu nicu niwĩ. Josafat Joram pacu nicu niwĩ. Joram Uzías pacu nicu niwĩ. ⁹ Uzías Jotam pacu nicu niwĩ. Jotam Acáz pacu nicu niwĩ. Acáz Ezequías pacu nicu niwĩ. ¹⁰ Ezequías Manasés pacu nicu niwĩ. Manasés Amón pacu nicu niwĩ. Amón Josías pacu nicu niwĩ. ¹¹ Josías Jeconías, tojo nicã cũ acabijirã pacu nicu niwĩ. Titapũre Babilonia wãmetiri di'tacjãrã Israe curuacjãrãrẽ ñe'e, na ya di'ta Babiloniapũ miamũjãcãrã niwã.

¹² Tojo wa'aca be'ro ãpẽrã bajuacãrã niwã. Jeconías Salatiel pacu nicu niwĩ. Salatiel Zorobabel pacu nicu niwĩ. ¹³ Zorobabel Abiud pacu nicu niwĩ. Abiud Eliaquim pacu nicu niwĩ. Eliaquim Azor pacu nicu niwĩ. ¹⁴ Azor Sadoc pacu nicu niwĩ. Sadoc Aquim pacu nicu niwĩ. Aquim Eliud pacu nicu niwĩ. ¹⁵ Eliud Eleazar pacu nicu niwĩ. Eleazar Matán pacu nicu

niwĩ. Matán Jacob pacu nicu niwĩ. ¹⁶ Jacob José pacu nicu niwĩ. José María marãpu nicu niwĩ. Co Jesús masãrẽ yu'ruoacju Cristo na nigũ paco nico niwõ.

¹⁷ Tojo weero Abrahã me'rã du'pocãti, téé Davi wioꝝu nirĩ curapu catorce turiricjãrã wa'acãrã niwã. Be'ro Davi me'rã ticuſeta tja nicaro niwũ. Israe curuacjãrãrẽ Babilonia di'tapu na miacateropu nituocarõ niwũ. Be'ro Israe curuacjãrãrẽ Babiloniapu miãca be'rore tja ticuſeta nicaro niwũ. Téé Cristo cũ bajuari curapu nituocarõ niwũ.

Jesucristo bajua'que ni'i

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo bajua'que a'tiro wa'acaro niwũ. María cũ paco José me'rã omocã du'tegotigo weeco niwõ. Na ni'cãrõ me'rã nise duporo co nijipaco nitojaco niwõ. Espiritu Santu cũ tutuaro me'rã core tojo wa'acã weecu niwĩ. ¹⁹ José co marãpu niacju añurõ ãjõpeori masũ nicu niwĩ. Co nijipaco nisere masĩmigũ, core ma'i cõ'asĩrĩtigu, “Wiorãpũre weresãwe'e”, nicu niwĩ. A'tiro pe'e wãcũcu niwĩ. “Ya'yioropu core du'uguti”, nicu niniwĩ. ²⁰ Cũ tojo wãcũrĩ cura cãrẽ quẽ'erõpu ni'cũ Õ'acãrẽ wereco'tegu u'musecjã a'tiro nicu niwĩ:

—José, Davi pãrãmi nituriagu, Mariãre ña'arõ wãcũticã'ña. Espiritu Santu cũ tutuaro me'rã co upupu sãjãnu'cã, core nijipaco wa'acã weecu niwĩ. Tojo weegu bopoyaro marĩrõ core mũ'u nũmotiya. ²¹ Co wĩ'magũrẽ wuagosamo. Cũ, cũ yarã masãrẽ na ña'arõ wee'quere yu'ruoacju nigũsami. Tojo weegu Jesús wãmeyeya, ni werecu niwĩ Õ'acãrẽ wereco'tegu. Jesús nĩrõ, “Masãrẽ yu'ruogu” nisĩ'rĩrõ wee'e.

²² Toduporopu cũ ye queti weremu'tãrĩ masũ me'rã Õ'acũ cũ ucũ'quere queoro wa'adutigũ tojo weecu niwĩ. ²³ A'tiro ni ojaduticu niwĩ:

Ni'cõ numio umu me'rã nitimigõ, nijipaco ni, be'ro põ'rãtigosamo.

Cũ Emanuel wãmetigũsami, ni ojanõ'caro niwũ.

Emanuel “Õ'acũ marĩ me'rã nimi”, nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ.

²⁴ Be'ro José wã'cãgũ, Õ'acãrẽ wereco'tegu duti'quere weecu niwĩ. Mariãre cũ ya wi'ipu nũmotiguti nígũ miacu niwĩ. ²⁵ Tojo weemigũ, co macũ wuati duporo co me'rã niticu niwĩ. Co macũ bajuãca be'ro cãrẽ Jesús wãmeyecu niwĩ.

2

Masĩrĩ masã na Jesure ã'arã wa'a'que ni'i

¹ Herode Judea di'ta wioꝝu nirĩ cura Jesús Belẽ wãmetiri macãpu bajuacu niwĩ. Cũ bajuãca be'ro umuã masĩrĩ masã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã Jerusalẽpu etacãrã niwã. ² Topu etarã, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Judío masã wioꝝu niacju wĩ'magũ ¿no'opu bajuapari? Ësã ya macã mujĩpũ mujãtiro pe'e duporopu ñocõawũ ãsã ã'ati'cure ã'awũ. Cãrẽ ã'arã, “Wioꝝu niacju bajuatojapĩ”, niwũ. Tojo weerã cãrẽ ãjõpeorã a'tiapu, nicãrã niwã.

³ Herode na tojo nisere tu'ogu, mejẽcã pejaro tu'oña'cu niwĩ. Jerusalẽcjãrã quẽ'rã nipe'tirã mejãrõta tu'oña'cãrã niwã. ⁴ Tojo weegu pa'ia wiorãrẽ pijiocu niwĩ. Tojo nicã ãpẽrã masãrẽ Moisé duti'quere bu'eri masãrẽ pijiocu niwĩ. Narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Cristo Õ'acũ bese'cu ¿no'opu bajuagusari? nicu niwĩ. ⁵ Cũ tojo nicã, na yu'ticãrã niwã:

—A'ti di'ta Judea Belē wāmetiri macāpɥ bajuagɥsami. Duporocjɥpɥ Ō'acū ye queti weremɥ'tārī masū cū bajuatjere a'tiro ni ojacɥ niwī:

⁶ Belē, Judea di'tapɥ nirī macā mejō nirī macā mejēta ni'i.

Ti di'ta nise macārī wa'teropɥre ti macācjū ni'cū wiogɥ wijagɥsami.

Yarā masā Israe curuacjārārē co'teacjɥ nigɥsami, ni ojano'caro niwū, ni werecārā niwā Herodere.

⁷ Na tojo níca be'ro Herode ya'yioropɥ masīrī masārē cū tiropɥ pijiocɥ niwī. Narē sērītiña'gū, a'tiro nicɥ niwī:

—¿De'ro nicā waro ñocōawū bajuabutiamirī cū? nicɥ niwī. ⁸ “Tita bajuawī” tojo níca be'ro narē Belēpɥ wa'adutigɥ a'tiro nicɥ niwī:

—Topɥ wī'magūrē añurō sērītiña'baque'aya. Cūrē bocarā, yɥ'ɥre wereya. Yɥ'ɥ quē'rā cūrē ējōpeogɥ wa'aguti wee'e, nisoocɥ niwī narē.

⁹ Narē tojo ni wéréca be'ro masīrī masā Belēpɥ yɥ'ɥacārā niwā. Topɥ yɥ'ɥarā, ñocōawū na ya macāpɥ ī'awā'cāti'cɥta tja na duporo ɥ'mutāwā'cācɥ niwī. Be'ro wī'magū nirō bu'ipɥ ejagɥ, ñocōawū tojanɥ'cācɥ niwī majā. ¹⁰ Masīrī masā ñocōawūrē ī'arā, pūrō e'caticārā niwā. ¹¹ Ti wi'ipɥ sājāejarā, wī'magūrē cū paco María me'rā nigūrē ī'acārā niwā. Cūrē ī'arā ējōpeorā, ejaque'acārā niwā. Be'ro na mia'que acarire pāa, cūrē uru, ɥ'mutise inciensore, tojo nicā apeye ɥ'mutiseta tja mirra wāmetisere o'ocārā niwā. ¹² Be'ro narē quē'erōpɥ Ō'acū “Herode tiropɥ majāmitojaaticā'ña”, nicɥ niwī. Tojo weerā na ya di'tapɥ tojaarā, ape ma'apɥ majāmitojaacārā niwā.

Herodere Egiptopɥ José quē'rā na du'tia'que ni'i

¹³ Masīrī masā tojáaca be'ro Joseré Ō'acūrē wereco'tegɥ ɥ'mɥsecjū quē'erōpɥ bajua, a'tiro nicɥ niwī:

—Wā'cāña. Wī'magū cū paco me'rā Egiptopɥ du'tiaya. Topɥ tojáníña. Yɥ'ɥ “Tocārōta tojatia” níca be'ropɥ tojatia tja. Herode wī'magūrē wējēsī'rīgū a'magɥsami, nicɥ niwī.

¹⁴ Cū tojo nicā tɥ'ogɥ, José wā'cā, wī'magūrē paco me'rā ñamita Egiptopɥ sɥ'ori miacɥ niwī. ¹⁵ Topɥre Herode catiro pōtēorō tojánícārā niwā. A'te Ō'acū ye queti weremɥ'tārī masū cū oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwū. Tere a'tiro ni ojamɥ'tācɥ niwī: “Yɥ'ɥ macū Egiptopɥ nigūrē pijiwijawɥ’, tojo nicɥ niwī Ō'acū”, ni ojano'wū.

Herode ɥmɥa wī'marārē wējēduti'que ni'i

¹⁶ Herode masīrī masārē, yɥ'ɥre bujicā'pā nígū, uayɥ'ɥmajācɥ niwī. Tojo uagɥ, nipe'tirā ɥmɥa wī'marārē Belēpɥ, tojo nicā ti macā sumutopɥ nirārē pɥa cū'ma cɥorārē, na dɥjaro cɥorārē wējēduti'que niwī. Na masīrī masā cūrē were'caro ejatuario tocārōta bɥcɥasami nígū, ɥmɥa wī'marā ticuse cū'marī cɥorārē wējēduti'que niwī. ¹⁷ Cū tojo weedutisere Jeremía Ō'acū ye queti weremɥ'tārī masū cū oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojacɥ niwī:

¹⁸ Ramá wāmetiri macāpɥre masā bɥjaweti, uti caricūcā tɥ'ono'rōsa'a.

Raquel pārāmerā nituriarānumiapɥ Israe curuacjārā nɥmosānumia na pō'rārē pūrō dɥjasewā'a, utirāsama.

Na pō'rārē wējēcā ī'arā bɥjaweticā, āpērā wācūtutuase o'omasītirāsama, ni ojano'wū.

¹⁹ Herode wērīca be'ro quē'erōpɥ ni'cū Ō'acūrē wereco'tegɥ José Egiptopɥ nigūrē nicɥ niwī:

20 —Wã'cãña. Wĩ'magũrẽ cũ paco me'rã Israe curuacjãrã nirĩ di'tapũ su'ori dajatojaaya. Wĩ'magũrẽ wẽjẽsĩ'rĩ'cãrã boape'tia wa'ama, nicũ niwĩ.

21 Tojo nicã tu'ogu, José wã'cã, wĩ'magũrẽ cũ paco me'rã Israe curuacjãrã nirĩ di'tapũ su'ori miacũ niwĩ. 22 Be'ro “Herode macũ Arquelao cũ pacure Judea di'ta wiogu dũcayuarũ” nicã tu'ogu, uicũ niwĩ. Tojo weegu topũre wa'asĩ'rĩticũ niwĩ. Õ'acũrẽ quẽ'erõpũ wereno'cũ niyugũ, Galilea wãmetiri di'ta pe'e yũ'rũacũ niwĩ. 23 Topũre etarã, Nazare wãmetiri macãpũ tojaque'acãrã niwã. Na topũ wa'acã, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'acaro niwũ. “Masã cũrẽ ‘Nazarecjũ nimi’ nirãsama”, ni ojanowũ.

3

Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'e'que ni'i (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

1 Jesú cũ Nazarepũ nirĩ cura Juã masãrẽ wãmeyeri masũ Judea di'tapũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ wa'acũ niwĩ. Topũ masã cũ tiropũ ejarãrẽ bu'ecũ niwĩ. 2 A'tiro ni werecũ niwĩ:

—Cã'rõacã be'ro Õ'acũ bese'cũ pãjãrã masã wiogu sãjãgũsami. Tojo weerã musã ña'arõ wee'quere bũjaweti, du'uuya. Musã wãcũsere dũcayuya, nicũ niwĩ. 3 Juã ye cjasere Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Isaia a'tiro ojacũ niwĩ:

Ni'cũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ a'tiro caricũnu'cũbajaque'atigũsami: “Marĩ wiogu a'tiatji ma'arẽ apoyuya.

Diacjũca ma'a añurĩ ma'a quẽ'rãrõ weronojõ weeyuya”, ni ojacũ niwĩ.

Marĩ wiogu a'tiati dũporo musã nisetisere apoyuya, musã wãcũsere dũcayuya nígũ, tojo nicũ niwĩ.

4 Juã ya su'tiro cameyo poari me'rã na su'a'caro nicaro niwũ. Wa'icũrã casero me'rã ejeritucũ niwĩ. Pajasecũorã na ba'asetisere poreroa, nucũ cjase mumia yere ba'acũ niwĩ.

5 Pãjãrã Jerusalẽcjãrã, ãpẽrã ti di'ta Judeapũ nirã cũ tiropũ cũ bu'esere tu'orã wa'acãrã niwã. Tojo nicã dia Jordã wãmetiri maa pu'tocjãrã tu'orã wa'acãrã niwã. 6 Na ña'arõ wee'quere wereyũ'rũca be'ro narẽ wãmeyecũ niwĩ.

7 Tojo weeri cura pãjãrã fariseo masã, ãpẽrã saduceo masã wãmeyeduticãrã niwã. Na ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayusĩ'rĩticã ã'agũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã weeta'sari curuacjãrã añã weronojõ ni'i. Añã nucũ ãjũcã, uiwã'cãsama. Musã añã weronojõ bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirã, musã ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayusĩ'rĩtimirã, wãmeyedutirã a'tiapũ.

8 Musã, diacjũta ãsã ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayuarũ níã, musã weesetise me'rã ã'õã. 9 Musã a'tiro wãcũticã'ña: “Ësã Abrahã pãrãmerã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ tiropũ wa'arãsa'a”, ni wãcũticã'ña. Musã wãcũsere dũcayuticã, Abrahã pãrãmerã nise wapamarĩ'i. Õ'acũ ãagu, a'te ãtãperi me'rã Abrahã pãrãmerã wa'acã weemasĩmi. Cũ tojo weecãma, na pe'e Õ'acũ ãaro weebosama. 10 Marĩ yucũpagũ ote'quepagũ weronojõ ni'i. Õ'acũ musãrẽ yucũpagũ dũca marĩsepagũre besecõ'arõ weronojõ weegũsami. Yucũ añurõ dũcatiticjũre paacõ'a, ãjũacõ'acã'no'sa'a. Tere wee'caro weronojõ musã wãcũsere dũcayuticã, añurõ weeseticã, Õ'acũ musãrẽ cõmea me'rã paacõ'agũ weronojõ bu'iri da'regũsami. 11 Yũ'ũ

musãrẽ na ña'arõ wee'quere bũjaweti, du'uama nígũ, aco me'rã

wāmeye'e. Yũ'u be'ro apĩ yũ'u nemorõ tutuagu a'tigusami. Cũ añugũ waro nimi. Yũ'u pe'e mejõ nigũ tu'oña'a. Ne cūrẽ ni'cārõwijimasĩtisa'a. Cũ pũrĩcã Espĩritu Santure mūsārẽ o'ógusami. Cūrẽ masã me'rã ninu'cũcã weegusami. Ña'arõrẽ ãjũaweero weronojõ mūsārẽ añurõ tojato nĩgũ, ña'arõ wee'quere cõ'agũsami. ¹² Yũ'u be'ro a'tigu ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojõ nimi. Cũ te su'tire mejẽcã su'awee, cõ'asami. Te trigo peri quẽ'rãrẽ mejẽcã mii, te narõrĩ wi'ipũ narõsami. Te su'tire pecame'epũ ãjũacõ'asami. A'te weronojõ cũ, cũ yarã warore bese, cũ tiropũ miagũsami. Āpẽrãrẽ pecame'epũ cõ'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, ni werecu niwĩ Juã.

Juã Jesure wāmeye'que ni'i
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Juã wāmeyeri curare Jesú Galileapũ ní'cũ Jordã wāmetiri maapũ wa'acu niwĩ. Topure wa'agu, Juãrẽ wāmeyedutigu wa'agu weecu niwĩ.

¹⁴ Topũ cũ etacã, Juã cūrẽ wāmeysesĩ'rĩticũ nimiwĩ.

—Yũ'u pe'e mũ'urẽ wāmeyedutironojõ o'ogu, ¿mũ'u pe'e yũ'ure wāmeyedutigu a'titi? nicũ niwĩ Jesure.

¹⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú “Wāmeyeya. Nipe'tise Õ'acũ marĩrẽ weeduti'caronojõta weerua'a. Añucã'rõsa'a”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, Juã “Jau” ni, cūrẽ wāmeyecu niwĩ. ¹⁶ Cūrẽ wāmeyeca be'ro cũ majãnu'cãcãta, u'muse pãrĩcaro niwũ. Jesú Espĩritu Santu buja weronojõ bajugu cãpure dijatacã ejapejagure ĩ'acu niwĩ.

¹⁷ Tojo wa'acã, u'musepũ cũ pacũ Õ'acũ ucũdijocu niwĩ.

—Ā'rĩ yũ'u macũ upũtu yũ'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã pũrõ e'cati'i, nicũ niwĩ.

4

Jesure wãtĩ Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cãcã weesĩ'rĩmi'que ni'i
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Jesú wāmeyeno'ca be'ro Espĩritu Santu cūrẽ yucu marĩrõ, masã marĩrõpũ su'ori miacu niwĩ. Wãtĩ Jesure cũ pacure yũ'rũnu'cãdutigu niquesãcũ nimiwĩ.

² Topure Jesú cuarenta nũmũrĩ, cuarenta ñamirĩ ne cã'rõ ba'aticũ niwĩ. Be'ro ujaboayũ'rũacu niwĩ. ³ Jesú tojo ujaboacã ĩ'agũ, wãtĩ cũ pu'to wa'acu niwĩ. Cūrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u diacjũta Õ'acũ macũ ni'i nĩgũ, a'te ãtãperire pã dojorẽ ba'aya, nicũ niwĩ. ⁴ Cũ tojo nicã, Jesú a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'o: “Masã ba'ase me'rã dia'cũ catimasĩtisama. Na añurõ nisĩ'rĩrã, nipe'tise Õ'acũ ucũsere yũ'ti ãjõpeosama”, niwũ, nicũ niwĩ.

⁵ Be'ro wãtĩ cūrẽ Jerusalẽpũ “Õ'acũ ya macã”, na nino'ca macãpũ miacu niwĩ. Topure Õ'acũ wi'i dũposãrĩpũ su'ori miimũjãcũ niwĩ. ⁶ Jesure nicũ niwĩ tja:

—Mũ'u diacjũta Õ'acũ macũ ni'i nĩgũ, a'topũ bu'pudijaya. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ni ojano'o:

Õ'acũ cūrẽ wereco'terã me'rã mũ'urẽ co'tedutigusami.

Mũ'urẽ ãtãgãpũ doquepejari nĩrã, mũ'urẽ tuuñe'erãsama, ni ojano'caro niwũ, nicũ niwĩ wãtĩ.

⁷ Tojo nisere Jesú cūrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ō'acũ ye queti ojáca pūrīpũ a'te quē'rā ojano'caro niwũ: “Mũ'u wioḡũ Ō'acũ cũ ucũ'quere ne ni'cāti ¿diacjũta nimitito? nírã, cãrē weeĩ'odutiticã'ña”, ni ojano'wũ, nicũ niwĩ Jesú.

⁸ Be'ro wãtĩ ũrũḡũ Ʃ'mũacjũpũ miacũ niwĩ tja. Topũre nipe'tise a'ti di'ta cjase macãrĩrē, tojo nicã te macãrĩ cũosere ĩ'ope'ocã'cũ niwĩ. ⁹ ĩ'ogũ, cãrē nicũ niwĩ:

—Nipe'tise a'te mũ'urē ĩ'o'quere o'oguti mũ'u yũ'ure ejaque'a ějõpeocã, nicũ niwĩ.

¹⁰ Tojo nicã tũ'ogũ, Jesú cãrē nicũ niwĩ:

—Wa'aya, wãtĩ. Ō'acũ ye queti ojáca pūrīpũ a'tiro ojano'o: “Ō'acũ mũ'u wioḡũ ni'cãrēta ějõpeoya. Cũ ni'cãrēta yũ'tiroũa'a”, niwũ, nicũ niwĩ.

¹¹ Tojo nicã tũ'ogũ, wãtĩ wa'a wa'acũ niwĩ. Be'ro Ō'acũrē wereco'terã Ʃ'mũsecjãrã Jesure weetamurã, ba'ase ecarã a'ticãrã niwã.

Jesú ne waro cũ Galileapũ bu'enũ'cã'que ni'i
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Be'ro Jesú “Juã wãmeyerĩ masũrē bu'iri da'reri wi'ipũ niapũ” nisere tũ'ocu niwĩ. Tere tũ'ogũ, Galilea di'tapũ wa'acũ niwĩ. ¹³ Topũre cũ ya macã Nazarepũre tojaque'aticũ niwĩ. Ape macã Capernau pe'e tojaque'acũ niwĩ. Ti macã ditara sumuto Zabulõ, tojo nicã Neftalĩ wãmetiro wa'teropũ nicaro niwũ. ¹⁴ A'te Isaía Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ cũ oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwũ. ¹⁵ A'tiro ojacũ niwĩ:

Zabulõ, tojo nicã Neftalĩ wãmetise di'ta Galilea wãmetiri ditara pũ'topũ ni'i.

Jordã wãmetiri maa ape pã'rēpũ ni'i.

Topũ Galilea di'tapũ judío masã nitirã nisama.

¹⁶ Tocjãrã masã na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ Ō'acũrē masĩtisama.

Tojo nimirã, añurõ bo'reyusere ĩ'arã weronojõ narē yũ'rũoacjũre ĩ'arãsama.

Na Ō'acũ yere masĩtimirã tere werecã, tũ'orãsama.

Na bu'iri da're bajuriono'bo'cãrã nimirã, masãbajuama, ni ojano'wũ.

¹⁷ Titare topũ Jesú masãrē ne waro bu'ewã'cõcũ niwĩ. Narē “Mũsã ña'arõ weesetisere bũjaweti, du'uuya. Mũsã wãcũsere dũcayuya. Cã'rõacã be'ro Ō'acũ cũ wioḡũ nimi nisere masãrē masĩcã weegũsami”, ni bu'ecũ niwĩ.

Jesú ba'paritirã wa'i wějērĩ masãrē piji'que ni'i
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Be'ro Jesú Galilea wãmetiri ditara sumutopũ sijabaque'acũ niwĩ. Topũ wa'a, ni'cũ põ'rã pũarã Ʃmũarē bocaecacũ niwĩ. Ni'cũ Simó, apetero Pedro pisuno'ḡũ nicũ niwĩ. Apĩ cũ acabiji André nicũ niwĩ. Na wa'i wějērĩ masã nicãrã niwã. Tojo weerã na wejecũre ditarapũ doqueñorã weecãrã niwã.

¹⁹ Na tojo weecã ĩ'agũ, Jesú narē nicũ niwĩ:

—Te'a yũ'u me'rã. Mũsã ni'cãrõacãrē wa'i wějērĩ masã ni'i. Be'ropũre majã wa'i wějērã weronojõ masãrē yé quetire wererãsa'a. Tojo weecã, pãjãrã ějõpeorãsama, nicũ niwĩ.

²⁰ Cũ tojo nicã tũ'orã, maata na wa'i wějēse cũo'quere du'ucũupe'o, cũ me'rã sirutuwã'cãcãrã niwã.

²¹ Cã'rõ yũ'rũaa, ãpērã cũ acabiji me'rã nirãrē tja ĩ'acũ niwĩ. Na Zebedeo põ'rã Santiago, Juã nicãrã niwã. Na, na pacũ me'rã yucũsupũ wejecũpagure dero aporã sãñacãrã niwã. Jesú na quē'rãrē “Te'a”, nicũ niwĩ. ²² Cũ tojo nicã tũ'orã, na yawũ yucũsure, tojo nicã na pacũre totã cõ'acũu, Jesú me'rã sirutuwã'cãcãrã niwã.

Jesú pājārā masārē bu'e'que ni'i
(Lc 6.17-19)

²³ Jesú nipe'tiro Galilea di'tapū judío masā nerēwūase wi'seripū bu'ecusiācū niwī. Cū añuse queti Ō'acū yere, cū wioḡū nimi nisere bu'ecū niwī. No'o na de'ro nise dutitiserē yū'rūowā'cācū niwī. ²⁴ Cū tojo weese quetire nipe'tiro Siria di'tacjārā masīpe'ticārā niwā. Tojo weerā de'ro nise pi'etirārē cū tiropū miacārā niwā. Do'atirārē, wātī sājāno'cārārē, no'o ñama wērīse cūorārē, tojo nicā sijamasītirārē cū tiro miaa, yū'rūoduticārā niwā. Nipe'tirārē yū'rūocū niwī. ²⁵ Cū tojo weecā tū'orā, pājārā Galilea di'tacjārā, Decápoli wāmetise macārīcjārā sirutucārā niwā. Tojo nicā Jerusalécjārā, Judea di'tacjārā, Jordā wāmetiri maa siaquijicjārāpū sirutucārā niwā.

5

Jesú űrūḡūpū masārē bu'e'que ni'i

¹ Jesú pājārā sirutucā ī'agū, űrūḡūpū mājāa, ejanujācū niwī. Tojo weecā, cū bu'erā cū sumuto nerēnujācārā niwā. ² Be'ro Jesú narē a'tiro bu'enū'cācū niwī:

A'tiro weerānojō e'catima nise ni'i
(Lc 6.20-23)

³ “Ō'acū weetamurō me'rā dia'cū cū űaro weemasī'i' nirānojō e'catirāsama. Tojo nirānojō Ō'acū wioḡū nirōpū sājāārāsama.

⁴ “Būjawetirānojō e'catima. Ō'acū narēta weetamugūsami. Narē wācūtutuacā weegūsami.

⁵ “No'o 'Yū'ū basu āpērā yū'rūoro ni'i' nitirānojō e'catisama. Tojo weerā na Ō'acū 'O'ogūti' ní'que di'tare ñe'erāsama.

⁶ “Ō'acū ye, diacjū nisere masīsī'rīrā, űjaboa, acowūo'cārā weronjō nisama. Tojo űjaboa, acowūorā weronjō masīsī'rīrārē Ō'acū e'catise o'ogūsami. Na Ō'acū yere masīca be'ro ba'a, sī'rītuurā weronjō nisama.

⁷ “Āpērārē pajaña'rā e'catima. Ō'acū quē'rā narē pajaña'gūsami.

⁸ “No'o ña'ase moorānojō e'catima. Náta Ō'acūrē ī'arāsama.

⁹ “No'o a'mequēse marīrō ninu'cūsī'rīrānojō e'catima. Ō'acū narē 'Yū'ū pō'rā nima', nigūsami.

¹⁰ “No'o Ō'acū űaro weecā ña'arō weesirutuno'rānojō e'catima. Náta Ō'acū wioḡū nirōpū wa'arāsama.

¹¹ “Yū'ūre ējōpeose bu'iri mūsārē āpērā ña'arō bujicā'a, pi'etise o'orāsama. No'o nise nisoo, nima'arāsama mūsārē. Na tojo weecā, e'catiya. ¹² Dūporocjārāpū Ō'acū ye quetire weremū'tārī masārē mejārōta weecārā niwā. Mūsā ű'mūsepūre pajibutiaro e'catise bocarāsa'a. Tojo weerā e'catiya”, nicū niwī Jesú.

A'ti űmūcopūre Jesure ējōpeorā moa, sī'ose weronjō nima nise ni'i
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesú a'tiro bu'enemocū niwī:

“Marī ba'arā, ű'suato nīrā moarē sā'a. Mūsā moa weronjō ni'i a'ti nucūcāpūre. Mūsā añurō niseticā ī'arā, āpērā quē'rā ī'acūu, yū'ūre ējōpeorāsama. Mūsā tojo weeticāma, moa ocatiro weronjō nirāsa'a. Moa ocaticā, ű'suatisa'a. Te tojo nicā, cō'acā'no'o. ¿Apaturi de'ro wee moa ocacā weebosari tja?

14 "Musã yu'ure ëjõpeorã s'iose weronojõ ni'i masãrë. Tojo weerã musã ãpërã yu'ure masõtirãrë masïcã wee'e. Ni'cã macã ùrügũpu nirĩ macã bajutiropu niticã weetisa'a. 15 Masã s'ocjare apeyenojõ docapu s'ótisama. Tojo weronojõ o'orã, nipe'tirã ti wi'ipũ nirãrë bajuato nírã u'muarõpu peosama. 16 A'te weronojõ bajuyoropu yu'u uaronojõ añurõ weesetiya. Musã añurõ weecã ï'arã, ãpërã quë'rã marĩ pacu u'musepu nigũrë 'Añuyu'rũgu nimi', ni e'catirãsama.

Jesú Moisé duti'que cjasere ucũ'que ni'i

17 "A'tiro wãcũticã'ña yu'ure. 'Jesú Moisé duti'quere, tojo nicã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã na wereyu'quere cõ'agũ a'tigũ weepĩ', niticã'ña. Tere cõ'agũ mejëta a'tiwũ. Tere queoro weepe'ogu a'tigũ weewũ. 18 Diacjũ musãrë weregutĩ. U'muse, a'ti turi nirĩ curare Õ'acũ ne cã'rõacã te dutisere cõ'asome. Nipe'tise cũ 'A'tiro weeguti' ní'quere queoro weegusami. 19 Tojo weegu no'o cã'rõacã te dutisere yu'rũnu'cãgũnojo mejõ nigũ waro nigũsami Õ'acũ wiogu nirõpũre. Tojo nicã ãpërãrë yu'rũnu'cãcã weegunojõ mejãrõta nigũsami. Apĩ Moisé dutisere weegũ pe'e, tojo nicã ãpërãrë tere weedutigũ pe'e wiogu weronojõ nigũsami Õ'acũ wiogu nirõpũre. 20 Musãrë a'tiro weregutĩ. Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã yu'rũoro Õ'acũ dutise pe'ere añurõ weeyu'rũnu'cãtirã, Õ'acũ tiropu wa'asome", nicu niwĩ.

Jesú uase cjasere masãrë were'que ni'i
(Lc 12.57-59)

21 Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: "Musã tu'opã musã ñecũsumuarë duti'quere: 'Masãrë wëjëcõ'aticã'ña. No'o apirë wëjëcõ'agũnojo tenojo besegu tiropu beseno'o, bu'iri da'reno'gũsami', niwũ. 22 Yu'u pe'e a'tiro weregutĩ. No'o cũ acaweregũ me'rã uagunojo bu'iri da'reno'gũsami. No'o cũ acaweregũre 'Mu'u wapamarĩ'i' ni bujicã'gũnojo wiorã tiropu beseno'gũsami. No'o cũ acaweregũre 'Wa'icu weronojõ tu'omasise moobutia'a' nigũnojo'rë Õ'acũ pecame'epu bu'iri da're, cõ'atawio ni'i.

23 "Tojo weegu Õ'acũ wi'ipũ no'o Õ'acũrë ëjõpeoacju apeyenojõ o'ogutigũ, 'Yu'u acaweregũre ña'arõ weecãti' ni wãcũbocagu, a'tiro weerõa'a. 24 Cũ o'otjere du'upeo, cãrë acobojose sërĩmu'tãgũ wa'arõa'a. Be'ro 'Õ'acũrë o'oguti' ní'quere o'orõa'a.

25 "Apeye quë'rãrë weregutĩ. Ni'cũ musãrë weresãs'ĩrĩgũ besewuaropu mias'ĩrĩcã, maata topu wa'ase dũporo apowe'ocã'ña. Tojo weecã, musãrë beseri masũrë o'otibosami. Tojo weeticãma, beseri masũ surarapũre o'o, bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõbosami. 26 Diacjũta musãrë weregutĩ. Bu'iri da'reri wi'ipũ sãjãa wapayep'e'oticã, ne du'uwĩrõsome", ni werecu niwĩ Jesú.

Jesú "Musã numosãnumia, musã marãpusumua nitirãrë a'metãrãticã'ña" nise ni'i

27 Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: "Apeyere todũporopu duti'quere tu'opã. 'Musã numosãnumia nitirãrë, musã marãpusumua nitirãrë a'metãrãticã'ña', niwũ. 28 Yu'u pe'e a'tiro weregutĩ. No'o numiorë ña'arõ wees'ĩrĩ uaripejase me'rã ï'agũnojo cũ po'peapu co me'rã ña'arõ weetojasami.

29 "Tojo weerã musã caperi me'rã ña'arõ wees'ĩrĩrã, tigare ore-wee cõ'abo'caro weronojõ maata ï'adu'ucã'ña. Ña'arõ weedu'utirã,

pecame'epu wa'arāsa'a. Mūsā capeare cō'arā, ti capea dia'cūrē ba-juriorāsa'a. Nipe'tiro mūsā upu pecame'epu wa'acā, ña'ayu'rusa'a. ³⁰ Mejārōta bu'iri bocari nígũ, diacjūcamocā me'rā ña'arō weesi'rīgũ, weedu'ucā'ña. Tojo weecā, nipe'tiro upu pecame'epu bu'iri bocabo'caro bu'iri da'reno'some", nicu niwī Jesú.

Jesú, marāpūtirā, nūmotirā a'merī cō'ase cjasere ucū'que ni'i
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Jesú ninemocu niwī: "Apeye todūporocjārāpūre ní'quere tu'opā: 'No'o nūmorē cō'agũ, "A'te ye bu'iri mū'urē cō'a'a" nirī pūrīrē oja, core o'oroña'a', niwū. ³² Yū'u pe'e a'tiro wereguti. Ni'cū cū nūmorē co apī me'rā ña'arō nitimicā cō'agūnojō core umua me'rā ña'arō weeri masōrē weronjō tojacā weesami. No'o marāpu cō'ano'co me'rā nūmotigūnojō quē'rā ña'arō cū nūmo nitigo me'rā a'metārāgũ weronjō tojasami", nicu niwī Jesú.

Jesú "A'tiro weerāti" nise cjasere cū bu'e'que ni'i

³³ Jesú a'tiro werenemocu niwī: "Apeyere todūporocjārārē ní'quere tu'opā: 'Mūsā "Ō'acū wāme me'rā weeguti" ní'caronjōta nisooro marīrō queoro weeya', niwū. ³⁴ Yū'u pe'e a'tiro wereguti. Mūsā āpērārē 'A'tiro weerāti' nīrā, Ō'acūrē wāmepeoticā'ña. 'Ū'muse me'rā weerāti', niticā'ña. Ō'acū nirō topūta ni'i. ³⁵ 'A'ti nucūcā me'rā ni'i', niticā'ña. Ō'acū wéeca di'ta ni'i. Jerusalē quē'rā marī wiogu Ō'acū ya macā ni'i. Tojo weerā Jerusalē me'rā wāmepeoticā'ña. ³⁶ Tojo nicā 'Ūsā ya dūpoa me'rā ni'i', niticā'ña. Mūsā tojo nise me'rā ni'cā poadare ñirī da o butiri da ducayumasītisa'a. ³⁷ A'tiro dia'cū niña. Diacjū nicā, wāmepeoro marīrō 'Diacjūta ni'i', niña. Tojo niticā, 'Diacjū niwe'e', niña. Mūsā ninemopeosepu no'o wātī wācūse o'ose nibosa'a.

Jesú āpērā mejēcā weecā a'medititise ni'i
(Lc 6.29-30)

³⁸ "Apeyere todūporocjārārē ní'quere tu'opā: 'Ni'cū mūsārē capea paatī'acā, mūsā quē'rā mejārōta cūrē paatī'aa'meña', niwū. Tojo nicā 'Ūpicare paape'ecā, mejārōta cūrē paape'ea'meña', niwū. ³⁹ Yū'u pe'e mūsārē a'tiro wereguti. Mūsārē ña'arō weecā, tojo tu'oña'cā'ña. A'meticā'ña. Tojo weronjō o'ogu, mū'urē ni'cā pe'e pā'rē diapoapu paacā, ape pā'rē dū'sari pā'rē pe'ere majāminū'cā, paadutiya tja. ⁴⁰ Ni'cū beseri masā tiropu mū'urē weresā'cu mū'u ya camisare sērībosami. Cū tojo weecā, bu'icjārō mū'u sāñarō quē'rārē tuweeo'oya. ⁴¹ Surara mū'urē ni'cā kilómetro cū yere miabosaya nicā, mū'u pe'e cū uacā, puā kilómetro miabosaya. ⁴² No'o mū'urē apeyenojō sērīcā, o'oya. Apeyenojō mū'urē wasocā, 'Wasowe'e', niticā'ña", nicu niwī Jesú.

Marīrē ī'atu'tirārē ma'idutise ni'i
(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ Jesú werenemocu niwī: "Apeye todūporocjārārē ní'que quē'rārē tu'opā: 'Mūsā me'rācjūrē ma'iña. Mūsārē ī'atu'tigu pe'ere a'pepūrīña', niwū. ⁴⁴ Yū'u pe'e mūsārē wereguti. Mūsārē ī'atu'tirārē ma'iña. Mūsārē ña'arō ucūrārē 'Añurō wa'ato', niña. Mūsārē ña'arō weecā, ña'arō bujicā'micā, na ye niatjere Ō'acūrē sērībosaya. ⁴⁵ Tojo weerā marī pacu ū'musepu nigú pō'rā ni'i nisere ī'orāsa'a. Cū añurā, ña'arā tiropu mujīpūrē bo'reyucā weemi. Mejārōta añurō weerā, ña'arō weerā tiropu aco pejacā weemi. ⁴⁶ Mūsārē mairā dia'cūrē ma'írā, ¿ñe'enojōrē mūsā

Õ'acũ o'ootjere bocabosau? Niyeru wapaseeri masã quẽ'rã tojota weema. Na ña'arã nimirã, na me'rãcjãrãrẽ ma'isama. ⁴⁷ Musã acawererã dia'cũrẽ añudutirã, ¿ñe'enojõrẽ añuse weerã weebosau? Õ'acũrẽ ãjõpeotirã quẽ'rã tojota na acawererã dia'cũrẽ añudutisama. Tojo weerã nipe'tirãrẽ a'merĩ ma'i, añudutiya. ⁴⁸ Marĩ pacu u'musepu nigũ ña'ase moogũ nimi. Musã quẽ'rã cũ weronojõ ña'ase moorã ninu'cũcã'ña", ni werecu niwĩ Jesú.

6

Añurõ weesetise cjasere Jesú bu'e'que ni'i

¹ Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: "Musã weesere ãpẽrãrẽ ï'adutirã, na ï'orõpu dia'cũ añurõ weeticã'ña. Musã tojo weecãma, marĩ pacu u'musepu nigũ ne cã'rõ añusere musãrẽ o'osome. ² Tojo weerã musã pajasecuorãrẽ weetamurã, nipe'tirãrẽ werestepe'otica'ña. Weeta'sari masã na nerẽwusepu, tojo nicã macã decopu na wee'quere werestepe'ocã'ma. Masãrẽ añurõ ucũdutirã tojo weesama. Musã na weronojõ weeticã'ña. Diacjũ musãrẽ weregutĩ. Narẽ masã añurõ ucũse me'rã wapata'atojama. Tojo weerã na be'ropure bocasome. ³ Musã pe'e pajasecuorãrẽ apeyenojõ o'orã, no'o mu'u me'rãcjũ ï'atiri cura o'oya. ⁴ Ya'yioro ãpẽrã na masĩtiro o'oya. Tojo weecã, marĩ pacu nipe'tise marĩ ya'yioro weesere ï'ape'ogu, musãrẽ añusere o'ogusami.

Jesú 'Õ'acũrẽ sãrãrã, a'tiro ñubueya' nise ni'i (Lc 11.2-4)

⁵ "Musã ñubuerã, weeta'sari masã weronojõ weeticã'ña. Na nerẽwuse wi'seripu, tojo nicã masã pãjãrã yu'ruaropu nu'cũ, masã ï'ato nĩrã ñubuesama. Musãrẽ diacjũ weregutĩ. Na ãpẽrã ï'ase me'rã wapata'atojama. Be'ropure bocasome. ⁶ Musã yu'ure ãjõpeorã, musã ya tucũpu sãjãa, sopere bi'a, musã pacu Õ'acũ musã me'rã nigũrẽ sãrĩ, ñubueya. Tojo weecã, marĩ pacu no'o bajutiropu weesere ï'ape'ogu, musãrẽ añusere o'ogusami.

⁷ "Õ'acũrẽ ñubuerã wãcũtimirã, pejetiri mejãrõta ñubuemãjãticã'ña. Õ'acũrẽ masĩtirã, ãsãrẽ peje ucũse me'rã tu'ogusami nĩrã, tojo weesama. ⁸ Musã na weronojõ weeticã'ña. Marĩ pacu musã uasenojõrẽ sãrĩatji dũporo masĩtojasami. ⁹ Tojo weerã musã a'tiro ñubueya:

"'Pacu, mu'u u'musepu ni'i.

Nipe'tirã mu'urẽ wiopesase me'rã ãjõpeoato.

¹⁰ A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sãjãgũ a'tiatio.

U'musepure mu'u uaro dia'cũ weesama.

A'ti turicjãrã quẽ'rã mejãrõta weeato.

¹¹ U'sãrẽ umucorinucũ ba'ase o'oya.

¹² U'sã ña'arõ wee'quere acobojoya.

U'sã ãpẽrãrẽ acobojo'caro weronojõta u'sã quẽ'rãrẽ acobojoya.

¹³ U'sã ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'aya.

Tojo nicã ña'agũ u'sãrẽ niquesãcã, cã'mota'aya.

Mu'u ni'cũta dutimasĩ'i.

Tutuayurũgũ ni'i.

Mu'u ni'cũrẽta masã ãjõpeorãsama.

Mu'u ninu'cũcũsa'a', ni sãrĩña Õ'acũrẽ.

14 "Āpērā mūsārē ña'arō wee'quere acobojocā, marī pacu u'musepu nigú quē'rā mūsārē acobojogusami. 15 Tojo weeticāma, marī pacu mūsā ña'arō wee'quere acobojosome", nicu niwī Jesú.

Jesú "Be'ti ñubuerā, a'tiro weeya" nise ni'i

16 Jesú narē bu'enemocu niwī: "Mūsā be'ti ñubuerā, weeta'sari masā weronojō weeticā'ña. Na āpērārē añurō wācūduti, be'tima nidutirā bujawetirā weronojō weesoosama. Diacjū mūsārē wereguti. Na masā añurō wācūse dia'cūrē wapata'atojasama. Be'ropure bocasome. 17 Mūsā pe'e be'ti ñubuerā, mūsā weewaronojōta weeya. Diapoa waacoe, wujapoame'rīcā'ña. 18 Tojo weecā, āpērā mūsā be'tisere masīsoma. Marī pacu dia'cū marī ya'yioro weesere i'ape'ogu masīgūsami. Cū mūsārē añusere o'ogusami", nicu niwī Jesú.

U'musepu marī bocatjere wācūnurūdutise ni'i
(Lc 12.33-34)

19 Jesú bu'enemocu niwī: "Apeyenojō a'ti turi cjasere peje see-neocūtīcā'ña. Te butiwiji, boadija wa'asa'a. Tere āpērānojō ba'abajuriodijocā'sama. Mūsā neocūsere yajari masū sājāa, yajape'ocūsami. 20 Tojo weronojō o'orā, u'muse cjase pe'ere seeneocūuyuya. Ō'acū uaronojō weenu'cūcā'ña. Tojo weerā topure peje añuse cuorāsa'a. Topure mūsā seeneocū'que mūsā cuoatje ne butiwijisoma. Āpērānojō ne ba'atirāsama. Yajari masā quē'rā Ō'acū tiropu sājāa, yajasoma. 21 Marī uputu ma'isere wācūnurūsa'a. Tojo weerā a'ti turi cjase dia'cūrē wācūnurūtīcā'ña. Ō'acū ye pe'ere wācūnurūña", nicu niwī Jesú.

Marī caperi sī'ocja weronojō ni'i nise ni'i
(Lc 11.34-36)

22 Jesú a'tiro werenemocu niwī: "Marī caperi sī'omu'tācja weronojō ni'i. Marī caperi añucā, añurō i'amasī'i. 23 Marī caperi i'aejaticāma, añurō i'atīsa'a. A'te weronojō mūsā Ō'acūrē ējōpeo, cū yere weecā, caperi añurō weronojō ni'i. Mūsā a'ti turi cjase pe'ere wācūnurūcāma, caperi i'aejatirā weronojō ni'i. Ō'acū uaronojō weetirā, na'itī'arōpu nirā, cūrē masītīrā weronojō ni'i.

Niyerure ma'írā, Ō'acū pe'ere ma'itisa'a nise ni'i
(Lc 16.13)

24 "Ni'cū āpērārē da'raco'tegu puarā dutisere weemasītisami. Ni'cūrē ma'ígū, apīrē ma'itisami. Tojo nicā ni'cū dutisere yu'tigu, apī dutise pe'ere yu'titisami. Ā'rā weronojō niyeru, a'ti nucūcā cjasere ma'írā, Ō'acū pe'ere ma'imasītisa'a.

Ō'acū cū yarārē co'tese ni'i
(Lc 12.22-31)

25 "Mūsārē a'tiro wereguti: '¿Ñe'enojō ba'arāsari? ¿Ñe'enojō sī'rīrāsari? ¿Ñe'enojō sāñarāsari?' ni wācūque'tīcā'ña. Marī catise ba'ase nemorō wapati'i. Marī upu quē'rā su'ti nemorō wapati'i. 26 Mirīcūarē wācūña. Na ba'asī'rīrā, otese capere ote, pī'rī ducaticā weetisama. Te ducati'quere ba'ase nurōse wi'seripu nurōtisama. Tojo weetimirā, ujaboatisama. Marī pacu u'musepu nigú narē ba'ase o'osami. Mūsā pe'ere mirīcūa nemorō ma'iyu'rūnū'cāsami. 27 No'o mūsā uputu wācūque'tirā, pajicurero bucanemotisa'a. Mejō waro wācūque'tīma'asa'a.

28 "¿De'ro weerã musã sãñatje su'tire wãcũque'titi? O'ori, nũcũ cjasere wãcũña. Te no'o ùaro pĩ'rĩbajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirõ, su'ti añurõ sãñarõ weronojõ baju'u. 29 Marĩ ñecũ wioꝑ Salomó añuse su'ti sãñacũ niwĩ. Cũ tojo sãñamigũ, o'orire ni'cãrõwĩjiticũ niwĩ. Te o'ori añubutiase ni'i. 30 Ni'cã nũmũ catĩni'i, ape nũmũ ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epũ ãjũacõ'ano'sa'a. Yoaticã catimicã, Õ'acũta o'orire tojo añurõ bajume'rĩcã weesami. Cũ o'orire añurõ co'tero nemorõ musã pe'ere weesami. Musã, musã ãjõpeotise bu'iri wãcũque'ti'i. 31 Tojo weerã '¿Ñe'enojõrẽ ba'arãsari? ¿Ñe'enojõrẽ sĩ'rĩrãsari? ¿Ñe'enojõrẽ sãñarãsari?' ni wãcũque'titicã'ña. 32 A'ti turicjãrã Õ'acũrẽ ãjõpeotirã tere wãcũque'tisama. Marĩ pacũ ù'mũsepũ nigũ musã ùasenojõrẽ masĩtojasami. 33 Tojo weerã Õ'acũ yere wãcũyũ'rũnũ'cãña. Tojo nicã cũ dutisere weesirutuya. Tojo weecã, nipe'tise musãrẽ ðũ'sasenojõrẽ o'obu'ipeogũsami. 34 Tojo weerã '¿Ñamiacã de'ro wa'arosari?' ni wãcũque'titicã'ña. Ni'cãcãrẽ musã ña'arõ yũ'rũatje nitoja'a. Tojo weerã ni'cãcã cjasere dia'cũrẽ wãcũña. Ape nũmũ cjasere wãcũque'titicã'ña. Òmũcorinũcũ Õ'acũ musãrẽ weetamugũsami", nicũ niwĩ.

7

Ãpẽrãrẽ "Musã ña'arã ni'i" niticã'ña nise ni'i
(Lc 6.37-38,41-42)

1 Jesú ninemocũ niwĩ:

"Musã ãpẽrãrẽ 'Na ña'arã nima', ni beseweeticã'ña. Tojo weecã, Õ'acũ quẽ'rã musãrẽ besesome. 2 Musã ãpẽrãrẽ bese'caronojõta, tojo nicã musã bese'caro ejatuaro Õ'acũ musã quẽ'rãrẽ besegũsami. 3 Musã basu ña'arã nimirã, ¿de'ro weerã ãpẽrã pe'ere 'Ña'arã nima', niti? ãpẽrãrẽ 'Musã ña'arã ni'i' nise ðũporo musã ye pe'ere ï'amũ'tãña. 4 Musã a'te weronojõ nibosa'a. Musã acaweregũre 'Mũ'ũ ya capeapũ cã'po'caroacã ni'i', nibosa'a. Musã ya capeapũ pajiri po'caro pe'ere ï'amũ'tãtimirã, tojo nibosa'a. Musã basu musã ya capeapũ pajiri po'caro cuomirã, musã acaweregũ cã'rõacã cuogũ pe'ere 'Mũ'ũ ya capeapũ nisere miicõ'arãti', ¿niti? 5 Musã tojo wéerã, weeta'sari masã ni'i. Musã ye caperipũ nise pe'ere miicõ'amũ'tãña yujupũ. Tojo wéeca be'ro musã acaweregũ cã'rõacã caperipũ nise pe'ere miicõ'amasĩrãsa'a", ni queose o'ocũ niwĩ Jesú.

6 Apeye ninemocũ niwĩ tja:

"Õ'acũrẽ yabi bujicã'rãrẽ cũ ye queti añusere wereticã'ña. Narẽ wererã, ðiayiare añusere o'orã weronojõ weebosa'a. Diayia uamarã añuse o'omicã, majãmiĩ'a, cũ'rĩsama. Mejãrõta Õ'acũrẽ ãjõpeosĩ'rĩtirãrẽ añuse cũ ye cjasere wereticã'ña. Narẽ wererã, yeseare ñaquẽ wapabũjũri dare doqueo'orã weronojõ weebosa'a. Yesea ti dare ù'tacũu, te perire no'o ùaro weestecusiasama. Na weronojõ nirãrẽ mejõ waro Õ'acũrẽ yabi bujicã'rãrẽ añuse cũ ye cjasere werebosa'a.

'Õ'acũrẽ sãrĩña' nise ni'i
(Lc 11.9-13; 6.31)

7 "Õ'acũrẽ sãrĩña. Cũrẽ sãrĩcã, o'ogũsami. Musã sãrĩ a'manu'cũrã, bocarãsa'a. Musã me'rãcjũ ya wi'ire sope pu'to pisunu'cũcã, cũ musãrẽ pãosõrõrõ weronojõ weegũsami. 8 Õ'acũ cũrẽ sãrĩrãrẽ o'osami. No'o a'magũnojo bocagũsami. Sope pu'to pisugũ weronojõ sãrĩnu'cũgũrẽ o'ogũsami.

⁹ "Musã pō'rã ba'ase sērīcã, ne ni'cũ narē ũtãpere o'otibosa'a. ¹⁰ Na wa'i sērīcã quē'rārē, añarē o'otibosa'a. ¹¹ Musã ña'arã nimirã, musã pō'rārē añusere o'omasī'i. To pūrīcārē marī pacu u'musepu nigú cūrē sērīrārē nemorō añusere o'ogusami.

¹² "Musārē ãpērã añurō weeme'rīcã uasa'a. Musã quē'rã tojota narē añurō weeme'rīcã'ña. Moisé duti'que, tojo nicã Õ'acũ ye quetire weremu'tārī masã oja'que tojo weeduti'i.

Ŭ'muse cja sope cã'sopeacã ni'i nise ni'i
(Lc 13.24)

¹³ "Musã e'satiri sopepu, e'satiri ma'apũ sãjãaña. Pecame'epu wa'atjo pe'e e'sari sope, tojo nicã ma'a quē'rã e'sari ma'ajo ni'i. Pãjãrã ti ma'apũre wa'ama. ¹⁴ Ŭ'musepu wa'ari sope pe'e, ma'a e'satiri ma'acã ni'i. Pejetirãcã ti ma'apũre wa'asama. Yũ'ure ãjõpeorã cã'sopeacãpu, cã'ma'acãpu sãjãarã weronojõ nima.

Yucugure tigũ dũca me'rã ĩ'amasĩno'o nise ni'i
(Lc 6.43-44)

¹⁵ "Ãpērã Ŭsã Õ'acũ ye quetire weremu'tārī masã ni'i, nisoosama. Marī ĩ'acã, na añurã bajumima. Oveja uatirã weronojõ bajuma. Na tojo bajumirã, na wãcũsepũre yaiwa uamarã weronojõ musã ãjõpeosere dojorēsĩ'rĩsama. Narē tojo weeri nĩrã, añurõ ĩ'anũrũña. ¹⁶ Musã narē na weese me'rã ĩ'amasĩrãsa'a. Potagũ u'se dũcatiwe'e. Wĩsõ quē'rã ne ojo dũcatiwe'e. ¹⁷ Tojo weero añucjũ yucugũ añuse dia'cũ dũcati'i. Ña'acjũ quē'rã ña'asere dũcati'i. ¹⁸ Ne ni'cãgũ yucugũ añuse dũcaticjũ ña'ase dũcatitisa'a. Ña'ase dũcaticjũ quē'rã añuse dũcatitisa'a. ¹⁹ Añuse dũca marĩcjũre paadijo, ũjũacõ'acã'no'o. ²⁰ Tojo weerã musã nisoori masārē na weese me'rã ĩ'amasĩrãsa'a", nicũ niwĩ Jesú.

Nipe'tirã Õ'acũ nirõpu wa'asome nise ni'i
(Lc 13.25-27)

²¹ Jesú narē werenemocũ niwĩ:

"Nipe'tirãputa no'o yũ'ure 'Wiogũ' niwũarãnojo u'muse yũ'u nirõpũre sãjãasome. Yũ'u pacu u'musepu nigú cũ uaro weerã dia'cũ sãjãarãsama. ²² Yũ'u añurã, ña'arãrē beseatji nũmũ nicã, pãjãrã yũ'ure a'tiro nirãsama: 'Ŭsã wiogũ, mũ'u ye cjase masārē bu'ewũ, mũ'u wãme me'rã wãtĩarē cõ'awĩrõwũ. Tojo nicã mũ'u wãme me'rãta peje añuse weeĩ'owũ', nirãsama. ²³ Na tojo nimicã, 'Musārē ne masĩticãti. Musã ña'arõ wee'cãrã ni'i. Wa'arãsa'a', nigũsa'a narē", nicũ niwĩ Jesú.

Pũarã wi'i yeenu'cãse queose ni'i
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Jesú masārē a'tiro werecu niwĩ:

"Yũ'u ucũsere tũ'oca be'ro yũ'u dutisere weegũnojo tũ'omasĩgũ, wi'i yee'cũ weronojõ nisami. Cũ ũ'cũarõpu se'esãjã, ũtãpu tutuari wi'i yeemũjãti'cũ weronojõ nisami. ²⁵ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i wĩ'rõ wēecã, ũtãgã bu'ipũ wēeca wi'i niyuro, ne se'tedijatisa'a. ²⁶ Apĩ pe'e yũ'u ucũsere tũ'omigũ, yũ'u dutisere weetisami. Cũ tũ'omasĩtigũ, nucũporo õjẽrõpu wi'i wee'cũ weronojõ nisami. ²⁷ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i upũtu wĩ'rõ wēecã, nucũporopũ wēeca wi'i niyuro, maata wēecõ'ape'ocã'no'sa'a. Ña'abutiaro wa'asa'a ti wi'i", nicũ niwĩ Jesú.

28 Be'ro Jesú bu'etu'ajaca be'ro masã cǔ bu'esere ĩ'amarĩarã, “Bu'eme'rĩyurũami”, nicãrã niwã. 29 Cǔ Moisé oja'quere bu'eri masã weronojõ bu'eticũ niwĩ. Dutisere cũogu weronojõ narẽ bu'ecũ niwĩ. Tojo weerã ĩ'amarĩacãrã niwã.

8

Jesú cãmi boagũre yũ'rũo'que ni'i
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

1 Jesú ǔrũgũpũ ní'cũ dijaticã, pãjãrã masã cǔrẽ sirutucãrã niwã. 2 Cǔ ma'apũ wa'ari cura ni'cũ cãmi boagu Jesú tiropũ wa'acũ niwĩ. Cǔ tiro ejagu, ejaque'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogu, mũ'u dutire yũ'rũogu ni'i. Yũ'ure yũ'rũoya, nicũ niwĩ.

3 Cǔ tojo nicã tũ'ogu, Jesú cǔrẽ ñapeo, nicũ niwĩ:

—Jau. Mũ'urẽ yũ'rũoguti. Cãmi marĩgũ tojayá, nicũ niwĩ.

Cǔ tojo nicãta, cǔ cãmi boase yatipe'tia wa'acaro niwũ. 4 Tojo wa'áca be'ro Jesú cǔrẽ nicũ niwĩ:

—Ne ãpẽrãrẽ wereticãña. Diacjũta pa'i tiropũ mũ'u ye cãmi yati'quere ĩ'ogũ wa'aya. Cǔ mũ'urẽ “Mũ'u cãmi boasere pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cǔ tojo níca be'ro Moisé cǔ Ô'acũrẽ e'catise o'oduti'quere o'oya. Mũ'u tojo wee yũ'rũca be'ro masã me'rã nisetigusa'a tja, nicũ niwĩ.

Jesú surara wiogũre da'raco'tegũre yũ'rũo'que ni'i
(Lc 7.1-10)

5 Be'ro Jesú Capernaupũ ejacu niwĩ. Topũ ni'cũ wiogu romano masũ Jesú pũ'to a'ticũ niwĩ. Cǔrẽ weetamuse sẽrĩcũ niwĩ.

6 —Wiogu, yũ'ure da'raco'tegũ pũrõ dutitigu, ya wi'ipũ cũñami. Cǔ sijamasĩtiami. Ʋpũtũ waro pũrĩno'ami, ni werecũ niwĩ.

7 Cǔ tojo nicã tũ'ogu, Jesú nicũ niwĩ:

—Jau. Cǔrẽ yũ'rũogu wa'aguti, nicũ niwĩ.

8 Surara wiogu cǔrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Wiogu, ya wi'ipũ mũ'urẽ sãjãcã weemasĩtisa'a. Yũ'u mejõ nigũ ni'i. Mũ'u wa'atimigũ, mũ'u dutio'ose me'rã yũ'ure da'raco'tegũ yũ'rũgusami.

9 Yũ'u ãpẽrã surara docapũ ni'i. Na dutisere wee'e. Yũ'u quẽ'rã ãpẽrã surarare dutituria'a. Yũ'u docacjũrẽ “Wa'aya” nicã, cǔ wa'asami. Apĩrẽ “A'tia” nicã, a'tisami. Yũ'ure da'raco'tegũre “A'tiro weeya” nicã, yũ'u duti'quere weesami. Tojo weegu mũ'u yũ'ure da'raco'tegũre yũ'rũduticã, yũ'rũgusami, nicũ niwĩ.

10 Jesú surara tojo nisere tũ'ogu, tũ'omarĩa wa'acũ niwĩ. Cǔrẽ to siruturã pe'ere nicũ niwĩ:

—Ã'rĩ romano masũ yũ'ure añurõ ẽjõpeomi. Diacjũ mũsãrẽ were'e. Ã'rĩ weronojõ ẽjõpeogu ne ni'cũ Israe curuacjũrẽ bocaejaticãti. 11 Mũsãrẽ wereguti. Pãjãrã judío masã nitirã ã'rĩ weronojõ yũ'ure ẽjõpeorãsama. Na nipe'tirocjãrã judío masã nitimirã, Ô'acũ wiogu nirõpũre nirãsama. Na quẽ'rã Ʋmũsepũre marĩ judío masã ñecũsumũa Abrahã, Isaa, Jacob me'rã duji ba'arãsama. 12 ãpẽrã judío masã nimirã, ẽjõpeotise bu'iri Ʋmũsepũre wa'abo'cãrã wa'asome. Na'itĩ'arõ aperopũ Ô'acũ narẽ cõ'abajuriogusami. Topũ na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama, nicũ niwĩ Jesú.

13 Tojo níca be'ro surara wiogũre nicũ niwĩ:

—Mũ'u ya wi'ipũ tojaagusa'a. Mũ'u ẽjõpeo'caronojõta wa'arosa'a, nicũ niwĩ. Cǔrẽ tojo nirĩ curata da'raco'tegũ cǔ dutire yũ'rũcũ niwĩ.

Pedro mañecōrē Jesú yu'rno'que ni'i
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Be'ro Jesú Pedro ya wi'ipux wa'acux niwī. Ti wi'ipux sājātagux, Pedro mañecō ujaque uputux dutitigo cūñagōrē bocaejacux niwī. ¹⁵ Tojo weegux co omocārīrē ñe'ecux niwī. Cū tojo weeri curata maata ujaque surua wa'acaro niwū. Be'ro co wā'cānucā, narē ba'ase etico niwō.

Jesú pājārā dutitirārē yu'rno'que ni'i
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Na'ique'ari cura masā pājārā wātī sājāno'cārārē Jesú pu'topux miacārā niwā. Cū ucūse me'rā wātīa napure sājāa'cārārē cō'awīrōcux niwī. Tojo nicā nipe'tirā dutitirārē yu'rno'cux niwī. ¹⁷ Jesú cū tojo weecā, daporocjūpux Isaía Ō'acū ye queti weremū'tārī masū oja'caronojōta wa'acaro niwū. A'tiro ni ojacux niwī: “Marī tutuatísere, marī dutire cū miwapasami”, ni ojano'wū.

Jesú me'rā wa'asī'rīmi'cārā ye queti ni'i
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Jesú pājārā cū sumutopux nerēnucācā ī'agū, cū bu'erārē a'tiro nicux niwī:

—Te'a ditara siaquijipux, nicux niwī. ¹⁹ Cū tojo nicā, ni'cū Moisé duti'quere bu'eri masū Jesú pu'to wa'a, ucūcux niwī:

—Masārē bu'egux, mū'ux no'o wa'aro mū'urē sirutusijaguti, nicux niwī.

²⁰ Jesú cūrē yu'ticux niwī:

—Wa'icārā cārīrī tuti cūosama. Mirīcūa quē'rā na pō'rātiri su'tiro cūosama. Yu'ux pūrīcā Ō'acū macū masū weronojō uputigu ne cā'rō cārīpesaro, yaro diácjūrē moo'o, nicux niwī.

²¹ Apī Jesure ējōpeogux cūrē a'tiro nicux niwī:

—Wiogux, yu'ux quē'rā mū'urē sirutuguti. Mejō yu'ux pacux tiropux wa'aguti yujupux. Topux ni, be'ro yu'ux pacux wērīca be'ro yaatojagupux mū'ux me'rā wa'aguti, nicux niwī.

²² Jesú cūrē yu'ticux niwī:

—Yu'ux me'rā wa'asī'rīgū, ni'cārōacā yu'ure sirutuya. Yu'ure ējōpeotirā wērī'cārā weronojō nima. Náta tja āpērā wērī'cārārē a'merī yaato, nicux niwī.

Jesú wī'rōrē, tojo nicā pā'cōrīrē di'tamarīacā wee'que ni'i
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Be'ro Jesú yucūsupux mājāsājācux niwī. Cū bu'erā cūrē ba'patiwā'cācārā niwā. ²⁴ Na ditarapux nirī cura uputux wī'rō a'ticaro niwū. Tojo weero na yucūsure pacase pā'cōrī paaquesāamujācaro niwū. Tojo wa'ari curare Jesú cārīa wa'acux niwī. ²⁵ Tojo weerā cū bu'erā cū siropux sājāgūrē wā'cōrā buruacārā niwā. Cūrē “Wiogux, ūsārē yu'rnoya. Marī mirīdijarā wee'e”, nicārā niwā.

²⁶ Cū wā'cā, narē yu'ticux niwī:

—¿De'ro weerā tocā'rō uiti? Mūsā yu'ure cā'rōacā waro ējōpeose cūo'o, nicux niwī. Tojo nitoja, wā'cānucā, wī'rōrē, pā'cōrīrē di'tamarīacā weecux niwī. Nipe'tise di'tamarīdijape'tia wa'acaro niwū. ²⁷ Tojo wa'acā ī'arā, cū bu'erā ī'amarīarā, a'tiro nicārā niwā:

—¿Namūnojō masū nimiticū ā'rī? Wī'rō, pā'cōrīputa cūrē tū'omaatidojacā'a, nicārā niwā.

Jesú wātīa sājāno'cārārē cō'awīrō'que ni'i
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesú wĩ'rõrẽ yũsũóca be'ro ape pã'rẽpũ pẽ'ajacãrã niwã. To Gadara wãmetiropũ nicaro niwã. Topũ pũarã ɯmũa wãtĩa sãjãno'cãrã masãperi wa'teropũ ní'cãrã Jesú tiro a'ticãrã niwã. Na uarã waro niyucã, ne ni'cũ ti ma'apũre yũ'ruaticãrã niwã. ²⁹ Na Jesure ĩ'arã, caricũcãrã niwã:

—Jesú, Õ'acũ macũ, ¿de'ro weegũ ɯsãrẽ caribogũ a'titi? ¿Õ'acũ cũ bu'iri da'reatje dũporo ɯsãrẽ bu'iri da'reyugũ a'tiati? nicãrã niwã.

³⁰ Na yũ'rũro pãjãrã yesea to auba'a nu'cũcãrã niwã. ³¹ Wãtĩa narẽ ĩ'arã, Jesure nicãrã niwã:

—Mũ'u ɯsãrẽ cõ'awĩrõgũ, sõjã yeseapũre sãjãaduticureya, nicãrã niwã.

³² Jesú “Tojota wa'ato”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicãta, na masãpũre nimi'cãrã yeseapũre sãjãacãrã niwã. Yesea na wãtĩa sãjãca be'ro opa tũ'rũpũ ní'cãrã omamaati, ditarapũ doqueñojã wa'acãrã niwã. Topũ mirĩboape'tia wa'acãrã niwã.

³³ Yesea co'terã tojo wa'acã ĩ'arã, ɯpũtu ɯcuarã, macãpũ omatojaacãrã niwã. Topũ ejarã, nipe'tise wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ wa'a'quere werẽcãrã niwã. ³⁴ Tere tũ'orã, macãcjãrã nipe'tirã Jesú tiropũ wa'acãrã niwã. Cũrẽ ĩ'arã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'tore wijawã'cãña. Apesepũ wa'aya, nicãrã niwã.

9

Jesú sijamasĩtigũre yũ'ruo'que ni'i (Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Jesú wãtĩarẽ cõ'awĩrõca be'ro yucũsupũ mũjãsjã, cũ ya macãpũ majãmipẽ'acu niwĩ tja. ² Topũ ãpẽrã ni'cũ sijamasĩtigũre Jesú tiropũ cũ pe-saro me'rã wũawã'cãcãrã niwã. Na “Jesú ɯsã me'rãcjũrẽ yũ'ruogũsami”, nicãrã niwã. Na ẽjõpeocã ĩ'agũ, Jesú sijamasĩtigũre a'tiro nicũ niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Mũ'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a, nicũ niwĩ.

³ Cũ tojo nirĩ curare Moisé duti'quere bu'eri masã topũ nicãrã niwã. Na a'tiro wãcũcãrã niwã: “Ã'rĩ cũ tojo ucũse me'rã Õ'acũrẽ ña'arõ ucũgũ weemi. Cũ Õ'acũ weronojõ tutuagũ ni'i, ¿ni wãcũsari? Ã'rĩ marĩ weronojõ upũtigũ masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩtisami”, ni wãcũcãrã niwã. ⁴ Jesú na tojo wãcũsere masĩgũ, narẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã mũsã yũ'ure ña'arõ wãcũti? ⁵ ¿De'ro nise pe'e diasat-ibutiati? ¿“Mũ'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” o “Wã'cãnu'cã, si-jawã'cãña” nise pe'e diasaweti? “Mũ'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” nicã ĩ'atimirã, ẽjõpeoya marĩ'i. “Wã'cãnu'cã, sijawã'cãña” nicã pe'ema, cũ sijasere ĩ'atojarãpũ “Diacjũta ni'i”, ni ẽjõpeo'o. ⁶ Tojo weegũ yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ yũ'u tutuasere ĩ'ogũ, ã'rĩ sijamasĩtigũre yũ'ruogũti. Te me'rã mũsã yũ'u masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩsere masĩrãsa'a, nicũ niwĩ.

Be'ro sijamasĩtigũre a'tiro nicũ niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Mũ'u cũña'carore tuutũrẽ, miiwũa tojaagũsa'a mũ'u ya wi'ipũ, nicũ niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicã, sijamasĩtigũ wã'cãnu'cã, cũ ya wi'ipũ tojaa wa'acu niwĩ.

⁸ Masã cũ tojo wa'asere ĩ'arã, ɯpũtu ɯcũacãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ ɯ'mũsepu nigũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Mũ'u tutuase masãpũre o'o'que añuyũ'rua'a, nicãrã niwã.

Jesú Mateo a'ti pũrĩ oja'cũre piji'que ni'i (Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Jesú sijamasĩtigure yu'ruóca be'ro wa'agu, yu'ure ĩ'abocawĩ. Yu'ur romano masã wiogure niyeru wapaseebosari wi'ipu da'ragu dujiwu. Yu'ure ĩ'agũ, “Yu'ur me'rã a'tia”, niwĩ. Cũ tojo nicãta, cũ me'rã wa'awu.

¹⁰ Be'ro ya wi'ipu cũ bu'erã me'rã ba'agu wa'awĩ. Na ba'ari cura ãpērã quẽ'rã pãjãrã niyeru wapaseeri masã, tojo nicã judío masã “Ña'arõ weeri masã nima” nino'rã quẽ'rã ba'arã ejawã. ¹¹ Fariseo masã tojo weecã ĩ'arã, cũ bu'erãrẽ sērĩtiña'wã:

—¿De'ro weegu musãrẽ bu'egu niyeru wapaseeri masã, ãpērã ña'arõ weeri masã me'rã ba'ati? niwã.

¹² Na tojo nisere tu'ogu, Jesú a'tiro niwĩ:

—Duti moorã ocoyedutirã duturure a'matisama. Dutitirã pũrĩcã a'masama. ¹³ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu na oja'quere bu'erã wa'aya. Õ'acũ cũ ucũ'quere a'tiro ojacãrã niwã: “Yu'ur ãpērãrẽ pajaña'duti'i. Wa'icurã ãjũamorõpeosere uawe'e', nicu niwĩ Õ'acũ”, ni ojano'wũ. Yu'ur “Añurã ni'i” nirãrẽ a'magũ a'titiwu. Æpērã “Ësã ña'arã ni'i” nirã pe'ere a'magũ a'tiwu. Na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayudutigu a'tiwu, niwĩ Jesú.

*“Mu'ur bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)*

¹⁴ Be'ro Juã masãrẽ wãmeyeru masũ bu'esere siruturi masã Jesú tiropu sērĩtiña'rã etawã:

—¿De'ro weerã ãsã weronojõ, tojo nicã fariseo masã weronojõ mu'ur bu'erã pe'e Õ'acũrẽ ñubuerã, be'tiweti? niwã.

¹⁵ Na tojo nicã, Jesú yu'tiwĩ:

—¿De'ro weecju omocã du'tegu na me'rã nígu, cũ pijio'cãrãrẽ bujaweti, be'tidutibosari? Be'ro cũrẽ ãpērã aperopu miãca be'ro pũrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yu'ur na me'rã ni'i yujupu; yu'ur na me'rã niticã pũrĩcãrẽ, be'tirãsama nígu, tojo niwĩ.

¹⁶ Apeye queose me'rã narẽ ninemowĩ. Tojo nígu, ma'ma cũ bu'ese me'rã toduporopu na weeseti'que a'mesu'amasĩtisa'a, nígu weewĩ. A'tiro queose o'owĩ:

—Mejã su'tiro ma'ma casero coeya marĩrĩ casero me'rã sereõ'ota basiowe'e. Tojo weecãma, ma'ma casero coecã wejedu'o, mejã su'tirote maata wejetũ'rẽsa'a. Nemorõ pajiri pe tũ'rũnemoso'a. ¹⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejã ajuro wa'icurã casero me'rã wéeca ajuropu poseyecã. Pã'muyuru, ti ajuro tũ'rũ, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acã, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. Tojo weero ma'ma vinorẽ ma'ma ajuropu poseyeno'o. A'tiro weecã vino, tojo nicã ti ajuro queoro tojame'rĩcã'sa'a, niwĩ Jesú. Duporopu weeseti'que me'rã Jesú cũ ni'cãrõacã ma'ma bu'ese morẽta basiowe'e nígu, tojo niwĩ.

*Jairo macõrẽ, tojo nicã dí mejã cõogore Jesú yu'ruo'que ni'i
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

¹⁸ Jesú Juã wãmeyeru masũ bu'erãrẽ ucũrĩ curare ni'cũ judío masã nerẽrĩ wi'i wiogur etawĩ. Jesú pu'to ejaque'a, niwĩ:

—Yu'ur macõ ni'cãrõacã wẽrĩa wa'amo. Tojo wa'amicã, ya wi'ipu wa'a, core ñapeocã, masãgõsamo tja, niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú cũ me'rã wa'awĩ. Ësã cũ bu'erã quẽ'rã ba'patiwã'cãwũ.

²⁰ Ma'apu ãsã wa'ari cura ni'cõ numio doce cũ'marĩ dí mejãrẽ dutitigo a'tico niwõ. Co Jesú sẽ'emapu a'ti, cũ yaro su'tiro yapapu ñe'eña'co

niwō. ²¹ A'tiro wācūco niwō: “Yū'u cū ya su'tirote da'raña'seacā me'rā yū'rugosa'a”, nico niwō. ²² Co ñe'eña'cā tu'oña'gū, Jesú core majāmiī'a, niwī:

—Wācūtutuaya. Mū'u ējōpeotjāgō, yū'rūono'copu toja'a, niwī.

Cū tojo nicāta, dí wijami'que bu'anu'cā pe'tia wa'acaro niwū.

²³ Be'ro Jesú wiogu ya wi'ipu ejagu, na weewaranojōpuma wērī'core yaari cura basapeorārē bocaewā. Tojo nicā masā quē'rā uputu uticā ī'awī.

²⁴ Cū ti wi'i po'peapu nirārē “Wijaaya. Co wērītimo. Cārīgō weemo”, niwī.

Tere tu'orā, masā cūrē bujicā'wā. ²⁵ Jesú narē wijaadutiwī. Be'ro wērī'co pesari tucūpu sājāa, co ya omocāpu ñe'ecu niwī. Tojo weecā, co wā'cānu'cāco niwō. ²⁶ Be'ro nipe'tiro ti di'tapure Jesú core masō'que queti se'sa wa'acaro niwū.

Jesú puarā caperi ī'atirārē yū'rūo'que ni'i

²⁷ Jesú wiogu ya wi'ipu ni'cu wijaari cura puarā caperi ī'atirā cūrē caricūsirutuwā.

—Davi pārāmi nituriagu, ūsārē pajaña'cureya, ni caricūwā.

²⁸ Be'ro wi'ipu sājācā, caperi ī'atirā cū pu'topu ejawā. Narē sērītiña'wī:

—¿Yū'u musārē ī'acā weemasīse ējōpeoti? niwī.

—Ējōpeo'o, ni yū'tiwā.

²⁹ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú na caperipu ñapeowī.

—Musā ējōpeo'caronojō queoro wa'ato, niwī. ³⁰ Tojo nicāta, na ī'awā. Be'ro “Yū'u musārē tojo weesere āpērārē wereticā'ña”, niwī.

³¹ Cū tojo nimicā, na wijāca be'roacāta nipe'tiro ti di'tapu cū narē yū'rūo'quere werestepe'ocā'cārā niwā.

Ucūmasītiguere Jesú ucūcā wee'que ni'i

³² Caperi bajuno'ti'cārā wijaari cura a'tiro wa'awu. Āpērā Jesú tiropu ni'cū ucūmasītigu wātī sājāno'cure miiejawā. ³³ Jesú cūrē ī'agū, wātī cūpūre nigūrē cō'awīrōwī. Tojo weecā, cū ucūmasīti'cu ucūnu'cāwī. Tocjārā tere uputu ī'amarīatjārā, a'tiro niwā:

—Marī a'to Israe curuacjārā tiropure tojo wa'acā, ne ni'cāti ī'atirā nicāti, niwā.

³⁴ Fariseo masā pe'e a'tiro niwā:

—Wātīa wiogu tutuaro me'rā ā'rī wātīarē cō'awīrōsami, niwā.

Jesú masārē pajaña'que ni'i

³⁵ Jesú nipe'tise macārīpu judío masā nerēse wi'serinucū bu'ecusiagu wa'awī. Añuse queti Ō'acū masārē yū'rūose quetire werewī. Tojo nicā Ō'acū wiogu nimi nise quetire weregu wa'awī. Dutitirārē de'ro na pūrīno'sere yū'rūowī. ³⁶ Masārē ī'agū, pūrō pajaña'wī. Na bujawetirā, wācūtutuatarā ovejare co'tegu moorā weronojō niwā. ³⁷ Tojo weegu Jesú ūsā cū bu'erārē niwī:

—Diacjūta ni'i. Marī otese peje pī'rī dūcati'i. Tere miirā pe'e marībocurema. ³⁸ Tojo weerā te otese wiogure āpērā miitamuajārē sērīnemoña, niwī Jesú. A'te weronojō Ō'acū ye quetire masīsī'rīrā, pājārā waro nima. Mejō te quetire wererā pe'e pejetirācā nima. Tojo weerā āpērā cū o'ónemocā, Ō'acūrē sērīña, niwī Jesú.

10

Jesú cū bu'erārē bese'que ni'i (Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesú masārē bu'eca be'ro ũsā cū bu'erā docere besewī. Ũsārē masāpū nirā wātīarē cō'awīrōmasīsere o'owī. Tojo nicā nipe'tise duti yu'rūomasīsere o'owī.

² Ũsā cū bese'cārā doce a'tiro wāmetiwū. Ne waro Simó niwī. Apetero cūrēta tja Pedro pisuwā. Be'ro cū acabiji André niwī. Cū be'ro Santiago, tojo nicā cū acabiji Juā, na puarāpūta Zebedeo pō'rā niwā. ³ Apī Felipe, apī Bartolomé, apī Tomás niwā. Yu'u Mateo romano masā wiogure niyeru wapaseebosagu ní'cu quē'rā na me'rā niwū. Apī Santiago Alfeo macū niwī. Tojo nicā Tadeo niwī. ⁴ Apī Simó celote curuacjū niwī. Apī Juda Iscariote, be'ropū Jesure ĩ'atu'tirāpūre o'oacjū quē'rā niwī.

Jesú cū bese'cārārē bu'edutio'o'que ni'i

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Cū besēca be'ro ũsā docere a'tiro niwī:

—Judío masā nitirā tiropū wa'aticā'ña. Tojo nicā Samaria di'tapū nise macārīpūre wa'aticā'ña. ⁶ Israe curuacjārā tiro pe'e wa'aya. Na Ő'acū cū dutisere sirututirā, oveja na wiogure du'tiwija wisi'cārā weronojō nisama. ⁷ Narē wererā wa'aya. “Cā'rōacā be'ro Ő'acū bese'cu wiogu sājāgūsamī”, niña. ⁸ Dutitirārē yu'rūoya. Wērī'cārārē masōña. Cāmi boarārē yu'rūoya. Wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōña. Yu'u musārē weemasīsere wapamarīrō o'o'o. Tojo weerā narē yu'rūorā, wapaseeticā'ña.

⁹ »Musā wa'arā, ne niyeru miaticā'ña. ¹⁰ Ne ajuronojō miaticā'ña. Su'ti, tojo nicā sapatu musā sññase me'rā dia'cū wa'aya. Tuacjū miaticā'ña. Da'rari masā na da'rase wapa wapata'aba'amasīma. Tojo weerā musā bu'erā wa'acā, musārē ba'ase weetamurāsama.

¹¹ »Macāpū etarā, “Ā'rīta añutu'samī” musā nigū tiro tojaque'aya. Musā to nirō ejatuario cū ya wi'ipū niña. ¹² Cū ya wi'ipū sājāarā, ti wi'icjārārē pōtērī añudutiya. ¹³ Musārē ñe'ecā, “Musārē añurō wa'ato”, niña. Musārē ñe'eticā, niticā'ña. ¹⁴ Musārē ñe'eti, musā bu'esere tū'osī'rīticā, ti wi'ipūre wijaarā, o ti macāpūre wijaarā, ti macā cjase di'ta musārē wā'a'quere paastecō'aña. Tojo weerā musā a'ti macācjārā bu'iritima, ni ĩ'orāsa'a. ¹⁵ Diacjū musārē were'e. Ő'acū masārē beseatji nūmū narē upūtu waro bu'iri da'regusamī. Toduporopū Sodoma, Gomorra wāmetise macārīcjārārē bu'iri da're'caro nemorō narē bu'iri da'regusamī, niwī Jesú.

Jesure ějōpeorārē ña'arō weeatje cjase ni'i

¹⁶ Cū apaturi ninemowī:

—Masīña. Yu'u musārē wioro wa'teropū o'ógū wee'e. Ovejare yaiwa wa'teropū o'ógū weronojō o'ó'o. Tojo weerā musārē ña'arō weeri nīrā, pūa capeatiya. Musārē ña'arō weemicā, añurō weeya narē. ¹⁷ Añurō ĩ'aña. Musārē ñe'e, judío masā wiorā tiropū miarāsama. Na nerēse wi'seripū musārē tārārāsama. ¹⁸ Tojo nicā yu'ure ějōpeose bu'iri to cjase di'ta wiorā tiropū miarāsama. Narē yé quetire wereya. Tojo nicā āpērā judío masā nitirārē wererāsa'a. ¹⁹ Musārē miacā, musā ucūatjere “¿De'ro wa'arosau? ¿De'ro nirāsari?” ni wācūque'titicā'ña. Musā ucūrī cura Ő'acū musā ucūatjere o'ogusamī. ²⁰ Tojo weerā musā basu mejēta ucūrāsa'a. Espiritu Santu marī pacū o'ó'cu musārē ucūdutisere ucūrāsa'a.

²¹ »Masā yu'ure ějōpeocā ĩ'arā, na acawererā warore wia, wējēdutiārāsama. Na pō'rā quē'rārē tojota weerāsama. Pō'rā quē'rā na pacūsumuarē mejārōta weerāsama. ²² Yé bu'iri nipe'tirā musārē ĩ'atu'tirāsama. No'o yu'ure ějōpeoyapatigunojō yu'rūgusamī. Cū yu'u pacū tiropū catinu'cūcūsamī. ²³ Ni'cā macāpū musārē ña'arō weecā, ape

macãpɸ du'tiya. Diacjũta musãrẽ were'e. Nipe'tiro Israe curuacjãrã nise macãrĩpɸ musã werecusiabi'ati dɸporo yɸ'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ upɸtigɸ apaturi a'tigusã'a tja, niwĩ Jesú.

²⁴ »Ne ni'cũ bu'egɸ, cũrẽ bu'egɸ yɸ'rɸoro nímasĩtisami. Mejãrõta da'raco'tegɸ quẽ'rã cũ wiogɸ yɸ'rɸoro nímasĩtisami. ²⁵ Bu'egɸ, cũrẽ bu'egɸ weronojõ nigũti, nirõɸa'a. Mejãrõta da'raco'tegɸ cũ wiogɸ weronojõ nigũti, nirõɸa'a. Bu'eri masũ, wiogɸ, na ña'arõ yɸ'rũcã, bu'eno'gũ, da'raco'tegɸ quẽ'rã ña'arõ yɸ'rũsama. Tojo weero yɸ'u musãrẽ bu'egure “Beelzebú, wãtĩa wiogɸ nimi” nicã, ¿de'ro weerã musã yɸ'u bu'erãrẽ tojo nitibosabaɸ? niwĩ Jesú.

Jesú “¿Noanojõrẽ uiroɸati?” ní que ni'i
(Lc 12.2-7)

²⁶ Jesú a'tiro werenemowĩ:

—Musã yɸ'u me'rã ni'i. Tojo weerã musãrẽ uatirãrẽ uiticã'ña. Ne bajuyoropɸ weetise ñ'ano'ticã weesome. Ñ'ano'rõsa'a. Ne ñ'atiropɸ wee'que quẽ'rã masĩno'ticã weesome. ²⁷ Yɸ'u musãrẽ tɸ'otiropɸ ní'quere ãpẽrã tɸ'oropɸ werestepe'ocã'ña. Masĩno'ña marĩ'quere masãrẽ masĩcã weeya. ²⁸ Musã upɸre wẽjẽcõ'arãrẽ uiticã'ña. Na upɸ dia'cũrẽ wẽjẽcõ'amasĩsama. Ō'acũ pe'e upɸ, ejeripõ'rãrẽ pecame'epɸ cõ'abutiamasĩsami. Cũ tojo weegũ pũrĩcãrẽ uiya, niwĩ.

²⁹ Jesú queose me'rã cũ pacɸ marĩrẽ ma'isere werenemowĩ:

—Pɸarã mirĩcũa o'majãrãcã cã'rõacã wapatisama. Na tojo wapatimicã, Ō'acũ narẽ añurõ co'tesami. Ne ni'cũ mirĩcũacã yucɸgɸpɸ pesagɸ marĩ pacɸ “Tocã'rõ wẽrĩgũsami” niticã, wẽrĩtisami. ³⁰ Apeyema tja Ō'acũ marĩ poarire “Ticuse ni'i”, ni masĩpe'ocã'sami. ³¹ Musã pãjãrã mirĩcũa yɸ'rɸoro wapatisa'a. Tojo weerã musãrẽ ña'arõ wees'ĩrĩrãrẽ uiticã'ña. Ō'acũ musãrẽ añurõ co'tegɸsami, niwĩ Jesú.

Masã tɸ'oropɸ Jesucristore ãjõpeose ni'i
(Lc 12.8-9)

³² Jesú werenemowĩ:

—No'o masã tɸ'oropɸ yɸ'ure “Ëjõpeo'o” ni werecã, yɸ'u quẽ'rã narẽ yɸ'u pacɸ u'mɸsepɸ nigũrẽ añurõ ucũgũsa'a. ³³ Ni'cũ masãrẽ uigɸ, masã tɸ'oropɸ yɸ'ure “Ëjõpeowe'e” nigũrẽ yɸ'u quẽ'rã cũrẽ yɸ'u pacɸ u'mɸsepɸ nigũrẽ “Yagɸ mejẽta nimi”, nigũsa'a, niwĩ Jesú.

Jesú ye bu'iri masã dɸcawatima nise ni'i
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Apaturi werenemowĩ:

—Musã yɸ'ure “Añurõ nisetiatjere miitigɸ weepĩ”, ni wãcũticã'ña. Yɸ'u tere miititiwɸ. Yɸ'u a'tise wapa a'pepũriato nígũ a'tiwɸ. ãpẽrã yɸ'ure uatirã, yɸ'ure ɸarã me'rã a'metu'tirãsama. ³⁵ Tojo weerã ni'cũ cũ pacɸ me'rã a'metu'tigusami. Apego quẽ'rã co paco me'rã mejãrõta weegosamo. Tojo nicã macũ nɸmo co mañecõ me'rã a'metu'tirãsama. ³⁶ Tojo weerã ni'cã wi'icjãrã, yé bu'iri a'metu'tirãsama.

³⁷ »Yɸ'ure ma'irõ nemorõ musã pacɸsumɸa pe'ere ma'iyɸ'rɸnɸ'cãrã, yarã nímasĩtisa'a. Tojo nicã pacɸsumɸa quẽ'rã na põ'rãrẽ ma'iyɸ'rɸnɸ'cãrã, yarã nímasĩtisama. ³⁸ Apetero weegɸ ni'cũ “Yɸ'u Jesure ãjõpeogɸ, wẽrĩbosa'a” ni uigɸ, yɸ'ure ãjõpeodu'usami. Tojo weegɸnojõ yagɸ nímasĩtisami. ³⁹ Yɸ'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yɸ'rũs'ĩrĩtigɸ, yɸ'ure ãjõpeodu'ugɸnojõ pecame'epɸ bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ

wějēsere uiti, yu'ure ějōpeonu'cūgũnojō pe'e yu'u me'rã catinu'cūgũsami, niwĩ Jesú.

Añurō wee'que wapa wapata'ase ni'i
(Mr 9.41)

⁴⁰ Jesú werenemowĩ:

—Musãrē e'catise me'rã ñe'erã, yu'ure ñe'erãta weema. Yu'ure ñe'erã quē'rã, yu'u pacu yu'ure o'ócure ñe'erãta weema. ⁴¹ Ni'cũ Õ'acũ wereduti'quere wereturari masãrē cū Õ'acũ o'ócũ niyucã, ñe'egũrē a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ cãrē o'osenojōrēta cãrē ñe'egũ quē'rãrē o'ogusami. Ni'cũ masũ añugũrē ñe'egũ, cũ añugũ niyucã, cãrē ñe'egũrē a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masũ añugũrē o'o'caronojōta cãrē ñe'egũ quē'rãrē o'ogusami. ⁴² Ni'cũ apĩrē Jesucristore ějōpeogu nimi nígũ, acowuogure acotĩagũ diacjũta añuse bocagusami, niwĩ Jesú.

11

Juã cũ bu'erãrē Jesú tiropu o'ó'que ni'i
(Lc 7.18-35)

¹ Jesú ũsã docere wéréca be'ro wa'a wa'awĩ. Galileapu nise macãrĩrē bu'ecusiagu wa'awĩ.

² Juã masãrē wãmeyeri masũ bu'iri da'reri wi'ipu nicu niwĩ. Topu nígũ, Jesú masã wa'teropu weesere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, ãpērã cũ bu'esere siruturãrē cũ tiropu wa'aduticu niwĩ. ³ A'tiro narē sērĩtiña'duticu niwĩ:

—“¿Mu'uta niti ‘Masãrē yu'rũocju a'tigusami’ nino'cu, o apĩpũre yucuerãsari yujupũ?” ni sērĩtiña'ña, nicu niwĩ.

⁴ Jesú tiro etarã, Juã sērĩtiña'duti'quere sērĩtiña'wã. Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narē yu'tiwĩ:

—Yu'u weecã ĩ'asere, musã tu'osere Juãrē wererã wa'aya. ⁵ “Caperi ĩ'atimi'cãrã ni'cãrõacãrē ĩ'apãama. Sijamasĩtimi'cãrã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'oti'cãrã tu'oma. ãpērã wērĩ'cãrã masãma. Pajasecũorã añuse masãrē yu'rũose quetire tu'oma. ⁶ Yu'ure ějōpeodu'utigũnojō e'catigusami”, ni wererã wa'aya Juãrē, niwĩ Jesú.

⁷ Na wa'áca be'ro Jesú Juã ye cjasere masãrē werenũ'cãwĩ:

—Musã masã marĩrõpu Juãrē ĩ'arã wa'apã. Topu wa'arã, uigũnojōrē, wãcũtutuatigure ĩ'arã wa'atipã. Cũ tutuatigu tábuti wĩ'rõ wēecuaro weronojō nitimi. ⁸ Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrē masã marĩrõpu ĩ'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojō wiorã ye wi'seripu nisama. ⁹ To pũrĩcãrē musã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrē ĩ'arã wa'arã weepã. Nirõta Juã ãpērã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã nemorõ niyu'rũnu'cãmi. ¹⁰ Õ'acũ Juãrē o'óyuatjere cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ:

“Yu'u mu'u ye quetire wereyuacjũre mu'u dũporo o'óguti.

Cũ mu'u wa'atji ma'arē apoyugusami”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

Ma'a quē'rãyumũ'tãgũ weronojō mu'u wa'ati dũporo masã wãcũsere bujaweti dũcayudutigusami nígũ, tojo nicu niwĩ.

¹¹ »Diacjũta musãrē wereguti. Todũporopu, a'tiro nicã quē'rãrē ne ni'cũ Juã yu'rũoro nígũ marĩmi. Tojo nimicã, nipe'tirã Õ'acũ wiogu nirõpu nirã Juã yu'rũoro nima. Mejõ nigũpũca cũ yu'rũoro nimi.

¹² »Juã bu'enũ'cãcateropũ, téé a'tocateropũ quẽ'rãrẽ Õ'acũ wiogũ nisere uatirã, cumuca weema. ¹³ Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã na oja'que me'rã, tojo nicã Moisé cã dutise cũu'que me'rã Õ'acũ wiogũ nimi nisere werenu'cũcãrã niwã. Juã masãrẽ wãmeyeri masũpũta weretuocu niwĩ. ¹⁴ Mũsã yũ'ure ãjõpeosĩ'rĩcãma, a'tiro nigũti. Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ a'tiro nicũ niwĩ: “Masãrẽ yũ'rũoacjũ a'tise dũporo Elía Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ weronojõ nigũ a'tigusami”, ni ojano'wũ. Juã na tojo ojano'cuta nimi. ¹⁵ O'meperi cũorãnojõ a'tere añurõ tũ'oya.

¹⁶ »Masã a'tocaterocjãrã, yé quetire tũ'osĩ'rĩtirã ã'rã weronojõ nima. Wĩ'marã macã decopũ apedujirã, na me'rãcãrãrẽ pijirã caricũbajaque'atirã weronojõ nima. A'tiro caricũsama: ¹⁷ “Ësã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapũ. Ësã bũjawetise basacã quẽ'rãrẽ, utitiapũ.” Na weronojõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tũ'satima. ¹⁸ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ be'ti, vino sĩ'rĩtisami. Cũ tojo weecã, mũsã “Wãtĩ cũomi”, nisa'a. ¹⁹ Be'ro yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ quẽ'rãrẽ ba'a, yũ'u vino sĩ'rĩcã, mejãrõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awãrĩgũ, sĩ'rĩwãrĩgũ nimi. Niyeru wapaseeri masã, tojo nicã ña'arã me'rãcãrẽ nimi”, ni'i yũ'ure. Mũsã ni'cũpũreta ãjõpeowe'e. Tojo ãjõpeotimirã, yũ'u weeĩ'o'quere ã'arã, “Õ'acũ cãrẽ masĩse o'opĩ” ni, masĩbosa'a, niwĩ Jesú.

Jesure ãjõpeotise macãrĩcãrã ye queti ni'i
(Lc 10.13-15)

²⁰ Be'ro Jesú cã tutuaro me'rã weeĩ'oyũ'rũnũ'cã'que macãrĩcãrãrẽ a'tiro tu'tiwĩ. Na ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayuticã, tojo weewĩ.

²¹ —Mũsã Corazĩ, tojo nicã Betsaida wãmetise macãrĩcãrãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Yũ'u weeĩ'o'quere ã'amirã, dũcayuwe'e. Yũ'u ãpẽrã judío masã nitirã tiropũ Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpũ weeĩ'ocãma, dũporopũ na ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayutojabopã. Na bũjawetisere ã'orã, na weewũaronojõpũma su'tire wãquĩsenojõrẽ sãña, nujãrẽ na dũpoapũ õrẽstepeobopã. ²² Mũsãrẽ were'e. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, mũsã pe'ere Tiro, Sidõcãrã nemorõ bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãgũsami.

²³ »Ni'cãrõacãma Capernaucãrãrẽ were'e. “Tojowaro u'mũsepũ mũjãrãti”, ni wãcũticã'ña. Õ'acũ mũsãrẽ pecame'epũ cõ'abutiagusami. Sõ'onĩca macã Sodoma yũ'u mũsã tiropũ wee'caronojõ weeĩ'ocãma, ti macã ni'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ ninu'cũbosa'a. ²⁴ Mũsãrẽ nigũti. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, Sodomacãrãrẽ nemorõ mũsã pe'ere Õ'acũ bu'iri da'regũsami, niwĩ Jesú.

Jesú “Yũ'u me'rã ejerisãjãse cũoya” nise ni'i
(Lc 10.21-22)

²⁵ Narẽ tojo níca be'ro Jesú cã pacũ Õ'acũrẽ a'tiro niwĩ:

—Pacũ, mũ'u u'mũse, a'ti turi wiogũ ni'i. “Masĩyũ'rũnũ'cãrã ni'i” nirãrẽ mũ'u ye cjasere tũ'omasĩcã weewe'e. ãpẽrã wĩ'marã weronojõ maata tũ'o ãjõpeorã pe'ere tere masĩcã wee'e. Mũ'u tojo weesere wãcũgũ, “Añu'u”, ni e'catise o'o'o. ²⁶ Pacũ, mũ'u u'caronojõta a'tere queoro wee'e, niwĩ.

²⁷ Be'ro Jesú masãrẽ ninemowĩ:

—Yũ'u pacũ nipe'tise weemasĩsere yũ'ure o'owĩ. Cũ ni'cũta yũ'u nisetisere masĩpe'ocã'sami. Yũ'u quẽ'rã ni'cũta cũ nisetisere masĩpe'o'o. No'o yũ'u masĩcã weeno'rã quẽ'rã cũ nisetisere masĩsama. ²⁸ Mũsã basu weetutuase me'rã Õ'acũrẽ e'caticã weesĩ'rĩ'i. Tojo weerã nũcũsere

wuarã, da'ra caributirã weronojõ ni'i. Musã bu'iri tu'oña'rã, bujawetirãrẽ a'tiro nigũti. Musã tojo tu'oña'sere yu'ure wereya. Yu'u musãrẽ weetamugũti. Musã tojo weecã, yu'u musãrẽ ejerisãjãserere o'oguti. ²⁹ Yu'u dutisere, yu'u uaronojõ weeya. Musã tojo weecã, weetamugũti. Yu'u da'radutipegu niwe'e. Yu'u musãrẽ pajaña'gũ, mejõ nigũ weronojõ wee'e. Musã bujawetisere yu'ure werecã, musãrẽ e'catise ducayuguti. ³⁰ Yu'u weetamuyucã, yu'u dutise uputu waro musãrẽ tutuawe'e. Masã apeyenojõ ca'rasãasere o'marã weronojõ tu'oña'rãsa'a, ni werewĩ Jesú.

12

Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rẽ'que ni'i
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Titare sauru nicã ãsã judío masã soowuari numu Jesú trigo wesepu yu'ruawĩ. ãsã cũ bu'erã ujaboarã, trigo na ote'quere tũ'rẽ, te perire ba'awu. ² Fariseo masã ãsã tojo weecã ã'arã, Jesure niwã:

— ã'aña. Mu'u bu'erã ni'cãcãnojõrẽ weedutisere weema. Marĩ soowuari numurẽ da'radutiwe'e, niwã.

³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

— Musã daporocjũ wiogu Davi cũ me'rãcjãrã me'rã ujaboarã wee'quere bu'epã. ⁴ Na a'tiro weecãrã niwã. Õ'acũ wi'ipu sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ní'que narẽ ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Pa'ia dia'cũrẽ ba'ata basiocaro nimirũ. ⁵ Apero Moisé duti'caropu quẽ'rãrẽ bu'epã. Marĩ soowuari numu nicã pa'ia Õ'acũ wi'ipu da'rasama. Cũ ye cjasere da'rarã, sootisama. Na tojo sootirã, ña'arõ weerã mejeta weema. ⁶ Musãrẽ wereguti. A'tore yu'u Õ'acũ wi'i yu'ruoro niyu'rũnu'cãgũ ni'i. ⁷ Musã Õ'acũ ye queti ojaca pũrĩpu ní'quere tu'omasĩwe'e. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yu'u masãrẽ a'merĩ pajaña'cã u'a. Wa'icũrã ãjũamorõpeo'caro nemorõ te pe'ere uasãyu'rũnu'cã'a”, ni ojano'wũ. Musã tere tu'omasĩrã pũrĩcã, masã mejecã weetirãrẽ “Ña'arõ weema”, nitibosa'a. ⁸ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu soowuari numurẽ dutise nemorõ dutimasĩ'i, niwĩ Jesú.

Jesú omocã bu'awia'cũre yu'ruo'que ni'i
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesú trigo wesepu níca be'ro judío masã nerẽrĩ wi'ipu sãjãawĩ. ¹⁰ Ti wi'i po'peapu ni'cũ omocã bu'awia'cu nicu niwĩ. Fariseo masã ¿de'ro wee Jesure weresãrãsari? níra, cũrẽ sãrĩtiña'wã:

— ¿Marĩ soowuari numurẽ dutitigure yu'ruocã añuti? niwã.

¹¹ Na tojo nicã tu'ogu, narẽ yu'tiwĩ:

— Ni'inojõta marĩ soowuari numu nicã oveja copepu burusãjãcã, cũrẽ wejewã'cõgũ wa'aticã weetisami. ¹² Ni'cũ masũ oveja nemorõ wap-atiyu'rũnu'cãmi. Tojo weero marĩ soowuari numurẽ añuse weecã añu ni'i, niwĩ.

¹³ Cũ tojo níca be'ro omocã bu'awia'cũre niwĩ:

— Mu'u omocãrẽ sñoña, niwĩ. Tojo nicã tu'ogu, síowĩ. Cũ tojo weecãta, ape omocã weronojõ añua wa'awu. ¹⁴ Cũ tojo weecã ã'arã, fariseo masã uawijaa wa'awã. Tojo uawijaarã, “¿De'ro wee Jesure wẽjãrãsari?” ni apocãrã niwã.

Daporocjãrãpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã Jesure ojayu'que ni'i

15 Jesú cūrē wējēsī'rīsere masīgũ, omocã bu'awia'cure yu'ruo'caropu ní'cu wijaawã'cãwĩ. Cūrē masã pãjãrã sirutuawã. Nipe'tirã dutitirãrē yu'ruowĩ. 16 Yu'ruo, narē ne cã ye cjasere weredutitiwĩ. 17 Jesú na pãjãrãrē yu'ruocã, Isaía Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ oja'que queoro wa'awu. A'tiro ojacu niwĩ:

18 Æ'rĩ yu'ure da'raco'tegu, yu'u bese'cu nimi.

Yu'u ma'igũ nimi.

Cũ me'rã e'cati'i.

Yu'u Espíriture cūrē o'oguti.

Cũ yu'u nipe'tirã masãrē añurõ weesere weregusami.

19 Cũ ne du'saso, macã decopu caricũsijasome.

20 No'o wãcütutuatiGUNojõ quẽ'rãrē cõ'asome.

Cõ'arõnojõ o'ogu, wãcütutuacã weegusami.

Ëjõpeotutuatirãrē tu'tisome.

Narē añurõ weetamugũsami.

Cũ wiogu sãjãca be'ropu, cã ña'asere docaque'aca be'ropu tojo weedu'ugusami.

Cũ queoro dutime'rĩcũsami.

21 Tojo weerã nipe'tirocjãrã cã dutiatjere co'terãsama, tojo ni ojano'wã.

Jesure "Wãtĩ tutuaro me'rã wee'omi" ni ucja'que ni'i

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Be'ro Jesú tiropu caperi bajutigũ, ucütigu wãtĩ sãjãno'cure miiejawã. Na cūrē miiejacã ï'agũ, Jesú cūrē yu'ruowĩ. Tojo wéeca be'ro ï'a, ucũwĩ.

23 Wãtĩ sãjãno'cu yu'rucã ï'arã, nipe'tirã masã ï'amarĩawã. Na a'merĩ sãrĩtiña'wã:

—¿Æ'rĩ dũporocjũpu Davi pãrãmi "Na a'tiacju niapu" ní'cu niti? niwã.

24 Fariseo masã na tojo nicã tu'orã, a'tiro niwã:

—Æ'rĩ wãtĩa wiogu Beelzebú wãmetigu tutuaro me'rã wãtĩarē cõ'awĩrõcã'sami, niwã.

25 Jesú na tojo nisere masīgũ, narē niwĩ:

—Ni'cã curuacjãrã a'merĩ ducawati a'mequẽrã, masãpe'tia wa'asama. Tojo nicã ni'cã macãcjãrã o ni'cã wi'icjãrã na quẽ'rã a'merĩ ducawati a'metu'tirã, pe'tidija wa'asama. 26 Mejãrõta wãtĩa wiogu cã yarã wãtĩarē cõ'awĩrõgũ, cã basuta ducawatigu weesami. Tojo weegu cã de'ro wee tutuanemobosabe. 27 Mũsã yu'ure "Cũ wãtĩ Beelzebú tutuaro me'rã wãtĩarē cõ'awĩrõmi", ni'i. Tojo nicãma, mũsã bu'esere siruturã wãtĩarē cõ'awĩrõrã, ¿noa tutuaro me'rã cõ'awĩrõsari? Narē mũsã "Õ'acũ tutuaro me'rã wãtĩarē cõ'awĩrõma", ni'i. Tojo weero masĩno'o. Mũsã yu'ure nise diacjũ niwe'e. 28 Yu'u wãtĩarē Espíritu Santu tutuaro me'rã pe'e cõ'awĩrõ'o. Te me'rã "Õ'acũ wiogu nise mũsã tiropure nitoja'a", nino'o.

29 »Queose me'rã mũsãrē werenemogũti tja. Ni'cũ tutuamu ya wi'ipure du'tecütutimigũ, yajamasĩno'ña marĩ'i. Du'téca be'ropu yajamasĩsami, niwĩ. Yu'u wãtĩ yu'ruoro tutuayu'rũnũ'cã'a nígũ, tojo niwĩ Jesú.

30 Jesú ninemowĩ:

—Yu'ure uatirã yu'ure ï'atu'tirã nima. Yu'ure seeneotamutigunojõ doquestewã'cãgũ weronojõ nimi. Yu'ure ëjõpeotirã masãrē Õ'acũrē ëjõpeocã weetamurã mejëta weema.

31 »Tojo weegu mũsãrē diacjũ wereguti. Õ'acũ masã ña'arõ weesere, ña'arõ ucũsere acobojogusami. Espíritu Santure ña'arõ ucũcã pũrĩcãrē, acobojosome. 32 Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure ña'arõ

ucũcã, Õ'acũ acobojogusami. Espíritu Santu pe'ere ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojosome. Ni'cãrõacã, be'ropu quẽ'rãrẽ mejãrõta acobojosome, niwĩ Jesú.

Yucugure tigu dũca me'rã ñ'amasĩno'o nise ni'i
(Lc 6.43-45)

³³ Jesú ninemowĩ:

—Yucugu añucju nicã, tigu dũca me'rã “Añucju ni'i”, nino'o. Yucugu ña'acju nírõ, tigu dũca me'rã “Ña'acju ni'i”, ni ñ'amasĩno'o. Yucugure tigu dũca me'rã ñ'amasĩno'o. ³⁴ Musã aña weronojõ pũrĩrã ni'i. Ña'arã nitjãrã, ¿de'ro wee añusere ucũmasĩbosau? Marĩrẽ ña'ase púúturo, ña'asetã marĩ ucũse wija'a. Añuse nicã, añusetã wija'a. ³⁵ Tojo weegu masũ añugũ añuse wãcũse cwoyugu, añurõta ucũsami. Apĩ ña'agũ pe'e cũ wãcũse ña'ase niyucã, ña'arõ ucũsami. ³⁶ Musãrẽ wereguti. Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, musã wãcũtimirã no'o çaro ucũma'a'quenũcũ besegusami. ³⁷ Musã añurõ ucũca be'ro nicã, Õ'acũ musãrẽ “Añurõ ucũpã, bu'iri moo'o”, nigũsami. Musã ña'arõ ucũca be'roma “Bu'iri cwo'o”, nigũsami, niwĩ Jesú fariseo masãrẽ.

Masã ña'arã Jesure weẽ'odutimi'que ni'i
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Be'ro fariseo masã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesure a'tiro niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mu'ç añuse weẽ'ocã ñ'asĩ'rĩsa'a, niwã.

³⁹ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Musã a'tocaterocjãrã ña'arã ni'i. Musã weẽ'oña nírã, musã ãjõpeotisere yũ're ñ'o'o. Musãrẽ weẽ'osome. A'te dia'cũrẽ wereguti. Duporocjũpu Joná Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ wa'a'caronojõ dia'cũrẽ ñ'ogũti. ⁴⁰ Joná wa'iwũ pajigũjo paaga po'peapu i'tia umũco, i'tia ñami cũpũre sãñacu niwĩ. Cũ weronojõta yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu quẽ'rã yũ're yáaca be'ro i'tia umũco, i'tia ñami di'ta po'peapu cũñagũsa'a. ⁴¹ Joná Nínive wãmetiri macãcjãrãrẽ Õ'acũ ye quetire werecã, na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'ucãrã niwã. Yũ'u pe'ere Joná yũ'rũoro nimicã, musã ãjõpeowe'e. Musã na wee'caronojõ ña'arõ wee'quere bujawetiwe'e. Tojo weerã Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, Nínivepu ni'cãrã a'tocateropũcjãrãrẽ “Musã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewu”, nirãsama. ⁴² Apeye quẽ'rãrẽ wereguti. Duporocjõ mujĩpũ mujãtiro diacjũ pe'e nirĩ di'tapu wiogo Israe curuacjãrã wiogu Salomó masĩsere tu'ogo a'tico niwõ. Yũ'u Salomó yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cãmicã, musã pe'e yũ're tu'osĩ'rĩwe'e. Tojo weego Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, ti di'ta wiogo ní'co a'tocateropũcjãrãrẽ “Musã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewu”, nigõsamo, niwĩ.

Wãtĩ toduporopu cũ ní'cũpũre majãmisãjãase ni'i
(Lc 11.24-26)

⁴³ Jesú fariseo masãrẽ ninemowĩ:

—Wãtĩ masũpũre cõ'awĩrõno'ca be'ro aco marĩrõpu sijabaque'atisami. Cũ niatjore a'magũ, tojo weesami. Cũ nirõ bocatigu, a'tiro wãcũsami: ⁴⁴ “Yũ'u wijaa'cũpũre dajasãjãagũti tja”, nisami. Cũpũre dajasãjãagũ, wi'i o'aca wi'i, añurõ apóca wi'i weronojõ bocaejasami. ⁴⁵ Be'ro ãpẽrã wãtĩa sietere cũ yũ'rũoro ña'arãrẽ pijisami. Piji, be'ro toduporopu cũ wijaa'cũpũre na nipe'tirã sãjãasama. Tojo weegu masũ cũ toduporopu

ní'caro nemorõ ña'arõ tojasami. Æ'rã quẽ'rã yu'ure ëjõpeotirã tojota ña'abutiario wa'arãsama, niwĩ Jesú.

Jesú paco, tojo nicã cã acabijirã ye cjase ni'i
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesú masãrẽ tojo ucũrĩ cura cã paco, cã acabijirã cã nirĩ wi'ipũ ejawã. Na sopepu tojanũ'cã, cã me'rã ucũsĩ'rĩwã. ⁴⁷ Tojo weecã, to nigũ ni'cũ werewĩ Jesure:

—Mũ'u paco, mũ'u acabijirã sope pu'topũ niama. Mũ'u me'rã ucũsĩ'rĩama, ni werewĩ.

⁴⁸ Cã tojo nicã tu'ogu, Jesú cãrẽ niwĩ:

—¿Noanojõ niti yu'u paco, yu'u acabijirã? niwĩ.

⁴⁹ Be'ro ùsã cã bu'erãrẽ ñupu'a, niwĩ:

—Æ'rãrẽ yu'u paco, yu'u acawererã waro tu'oña'a. ⁵⁰ No'o Õ'acũ uaro weerãnojõ náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojõ nima, niwĩ.

13

Jesú oteri masũ ye quetire queose me'rã were'que ni'i
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ti numurẽta tja Jesú wi'ipũ ní'cu ditara sumutopũ wa'awĩ. Wa'a, topũ dujiwĩ. ² Masã pãjãrã waro cã tiropũ nerẽcã ï'agũ, yucusupu mũjãsãjãa, dujiwĩ. Masã pe'e ditara sumutopũ nu'cũwã. ³ Be'ro Jesú queose me'rã narẽ bu'ewĩ:

—Ní'cũ masũ cã ya wesepũ otegu wa'asami. ⁴ Cũ otegu wẽestewã'cãcã, apeye otese cape ma'apu doqueque'asa'a. Mirĩcũa a'ti, te perire ï'aboca, ba'ape'ocã'sama. ⁵ Apeye ùtãpaga cã'rõacã di'ta cuoro bu'ipũ doqueque'asa'a. Te di'ta cã'rõacã niyucã, asibusu maata marã, pĩ'rĩsa'a. ⁶ Be'ro mũjĩpũ asimũjãtiri cura di'ta boposãjãyu'rua wa'asa'a. Tojo weero nũ'cõrĩ cuoti'caro nitĩjarõ, maata ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropũ buruque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyu'rua, wẽjẽcã'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpu buruque'asa'a. Te añurõ pĩ'rĩ, ducatisa'a. Ní'cã ño cien peri ducatisa'a. Ape ño sesenta peri, ape ño treinta peri ducatisa'a. ⁹ O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, niwĩ Jesú.

Jesure cã bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ní'que ni'i
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro ùsã cã bu'erã cã pu'to wa'a, cãrẽ sãrĩtiña'wũ:

—¿De'ro weegu masãrẽ queose me'rã bu'eti? niwũ.

¹¹ Jesú ùsãrẽ yu'tiwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ a'tiro weemi. Musã ãpẽrã toduporopũ masĩña marĩmi'quere cã wiogu nisere masĩcã weemi. Æpẽrã yu'ure ëjõpeotirã pe'ere masĩticã weemi. ¹² Tojo weegu yu'u bu'esere ëjõpeorãrẽ narẽta Õ'acũ masĩse o'onemogũsami. Na tu'omasĩse cuoyu'ruarãsama. Æpẽrã yu'u bu'esere ëjõpeotirã pe'ere na cã'rõacã masĩmi'quere tu'omasĩticã weegusami. ¹³ Na yu'u weesere ï'amirã, ï'atirã weronojõ nisama. Yu'u bu'esere tu'omirã, tu'omasĩtisama. Tojo weegu queose me'rã narẽ were'e. ¹⁴⁻¹⁵ Isaía Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ cã oja'caronojõta narẽ wa'a'a. A'tiro ojacu niwĩ:

Musã Õ'acũ ye cjasere teerã, ï'asĩ'rĩsome.

Õ'acũrẽ ëjõpeosĩ'rĩtirã, diacjũ cjasere tu'osĩ'rĩsome.

Tojo ëjõpeotitĩjarã, yu'ure acobojose sãrĩsome.

Tojo weerã musãrẽ werecã, tu'orãsa'a, tu'orã pe'e.

Mejõ ¿de'ro nirõ weesari? ni tu'omasĩsome.

Musã añurõ yu'u weesere ï'amirã, ï'amasĩsome, ni ojacu niwĩ Isaía, niwĩ Jesú.

¹⁶ Æsã pe'ere niwĩ:

—Musã pũrĩcã yu'ure ãjõpeorã, e'cati'i. Yu'u weesere ï'arã, yu'u bu'esere tu'orã, ãjõpeo'o. ¹⁷ Diacjũ musãrẽ wereguti. Pãjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã dũporocjãrã masã añurã ní'cãrã ni'cãrõacã yu'u musãrẽ weesere ï'asĩ'rĩcãrã nimiwã. Yu'u musãrẽ weresere tu'osĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo weesĩ'rĩ'cãrã nimirã, ï'ati, tu'otiyu'rũocã'cãrã niwã, niwĩ Jesú.

Jesú oteri masũ quetire “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'i
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Be'ro Jesú ãsãrẽ a'tiro werenemowĩ:

—Oteri masũ ye queti a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. ¹⁹ Yu'u a'ti turipu wiogu nigũsa'a nisere tu'omirã, tere tu'omasĩtirã, a'tiro weronojõ nisama. Otese cape ma'apu buruque'a'que weronojõ nisama. Wãtĩ a'ti, na tu'omi'quere ã'mape'ocã'sami. ²⁰ Æpẽrã ãtãpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yé quetire e'catise me'rã tu'osama. ²¹ Tojo tu'omirã, nu'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejẽcã wa'acã, o ãpẽrã te quetire ãjõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ãjõpeodu'ucã'sama. ²² Æpẽrã otese cape pota wa'teropu buruque'a'que weronojõ nisama. Yé quetire tu'oma, tu'orã pe'e. A'ti umuco cjase pe'ere wãcũyu'rũnu'cãsama. No'o de'ro nisere ãaripejayu'rũasama. Na tojo nisetiã, a'te narẽ dojorẽcã'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, dũca marĩrã weronojõ nisama. ²³ Æpẽrã di'tapu añurõpu buruque'a'que peri weronojõ nima. Yé quetire tu'o, añurõ ãjõpeo, yu'u dutironojõ weesetirã, añurõ dũcatirã weronojõ nima. Cien peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama. Æpẽrã sesenta peri, ãpẽrã treinta peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama, niwĩ Jesú.

Trigo wa'teropu apeye ña'ase cape pĩ'rĩbajua'que ni'i

²⁴ Jesú apeye queose me'rã ãsãrẽ werenemowĩ:

—Õ'acũ wiogu nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ añuse capere cã ya wesepu otesami. ²⁵ Be'ro nipe'tirã cãrĩca be'ro te ote'cure ï'atu'tigu cã ote'caropu wa'asami. Wa'a, trigo cape wa'teropu ña'ase capere otesami. ²⁶ Trigo pĩ'rĩmujã, te pupiri cura ña'ase cã ote'que pe'e quẽ'rã pĩ'rĩbajuasa'a. ²⁷ Tere ï'arã, cãrẽ da'raco'terã na wiogupure wererã wa'asama: “Wioгу, marĩ ote'que añuse cape dia'cũ nimiwũto”, nisama. “¿De'ro wee a'te ña'ase cape a'tipari?” nisama. ²⁸ Na wiogu narẽ yu'tisami: “Ni'cũ marĩrẽ ï'atu'tigu tojo weepĩ”, nisami. Be'ro da'raco'terã na wiogure sãrĩtiña'sama tja: “¿Mu'u ãsã ña'asere cureweerã wa'acã ãsari?” nisama. ²⁹ Cã pe'e narẽ nisami: “Weeticã'ña. Musã cureweerã, apeye trigore du'acõ'abosa'a. ³⁰ Totã trigo me'rã bucuacã'to. Trigo bucuatu'ajaca be'ropu da'rari masãrẽ o'óguti. Na ña'ase pĩ'rĩ'quere cureweemu'tãrãsama. Curewee, tere opa dotori dũ'te, ãjũarãsama. Tu'ajanu'cõ, trigore na nũrõwũaropu nũrõrãsama”, nisami, niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wãmetise cape me'rã queose o'o'que ni'i
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesú apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Ō'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nise otese mostaza cape weronojõ ni'i. Tere ni'cũ cũ ya wesepu otesami. ³² Mostaza cape cã'caperoacã waro ni'i. Tócacaperoacã nimirõ, бұсқаропқа пажібутіацкә ууцәгә пї'рїса'а. Pajicju waro wa'acã ĩ'arã, mirĩcũa a'ti, tigũ ðupuripũ na diepeoatje su'tire weesama, niwĩ. Ō'acũ wiogu nise cã'caperoacã weronojõ nu'cãsa'a. Be'ro pajicju bucu'a'caro weronojõ nipe'tiropũ cũ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama nĩgũ, tojo niwĩ.

Pã bucuacã weese me'rã queose ni'i
(Lc 13.20-21)

³³ Be'ro apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Ō'acũ wiogu nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cõ numio pã weegotigo pã weese harinarẽ i'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bucuacã weesere morẽsamo. Be'ro te nipe'tise bucu'a se'sape'tia wa'asa'a, niwĩ. Levadura harinarẽ bucuacã wee'caro weronojõ Ō'acũ wiogu nise nipe'tiropũ se'sarosa'a nĩgũ, tojo niwĩ.

Jesú masãrẽ queose me'rã bu'e'que ni'i
(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesú masãrẽ bu'égũ, queose me'rã wereticã weetiwiĩ. ³⁵ Cũ tojo weecã, Ō'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ oja'que queoro wa'awũ. Jesú masãrẽ wereatjere a'tiro ojano'wũ:

Queose me'rã masãrẽ weregusa'a.

Ō'acũ a'ti umũco weecãpũ masĩno'ña marĩ'quere mũsãrẽ were bajurẽgũti, ni ojano'wũ.

Jesú “Ña'ase cape trigo tiropũ pĩ'rĩbajua'quere a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'i

³⁶ Be'ro Jesú masãrẽ we'eriti, wi'ipũ sãjãawĩ. Ūsã cũ bu'erã cãrẽ sirutusãjãwũ. Topũ cãrẽ sãrĩtiña'wũ:

—Mũ'ũ mejẽpũ ña'ase cape trigo wa'teropũ queose were'quere wereapoya. ¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeati? niwũ.

³⁷ Ūsã tojo nicã tu'ogũ, Jesú yũ'tiwĩ:

—Añuse trigo capere ote'cu yũ'ũ Ō'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ni'i. ³⁸ Ti wese pe'e a'ti turi nisĩ'rĩrõ wee'e. Añuse cape yũ'ũre ějõpeorã Ō'acũ põ'rã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. Ña'ase cape pĩ'rĩ'que pe'e wãtĩ yarã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. ³⁹ Ti wese ote'cũre ĩ'atu'tigũ ña'asere ote'cu wãtĩ nimi. Trigo bucuatu'ajaca be'ro na tũ'rẽse a'ti umũco pe'tiatje ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Trigore tũ'rẽrĩ masã Ō'acũrẽ wereco'terã u'mũsecjãrã weronojõ nima. ⁴⁰ Ña'asere curewee mũjũacõ'asama. Na tojo wee'caro weronojõ a'ti turi pe'ticãpure ña'arãrẽ cõ'arãsama. ⁴¹ Yũ'ũ Ō'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ yũ'ũre wereco'terãrẽ nipe'tiropũ o'ógusa'a. “Nipe'tirã ña'arõ weerãrẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weerãrẽ neoña”, nigũsa'a. ⁴² Narẽ pecame'epũ cõ'arãsama. Topũ na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama. ⁴³ Tojo wa'ari curare Ō'acũ uaro weerã pe'e a'tiro weerãsama. Cũ tiropũ wa'arã, mujĩpũ umũcocjũ weronojõ asisterãsama. Topũ ninu'cũcã'rãsama. O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, niwĩ.

Di'tapũ niyeru kujiri yaacũu'que queose ni'i

⁴⁴ Jesú a'tiro werenemowĩ:

—Mũsãrẽ Ō'acũ wiogu nisere werenemogũti. Cũ mũsã wiogu nise nipe'tise yũ'ũoro añuyũ'rũnũ'cã'a. Ni'cũ apeyenojõ wapabũjũsere ãpẽrã

ya di'ta po'peapɯ nɯo'quere boca'caro weronojō ni'i. Tere bocáca be'ro mejārōputa yaacūusami tja. Be'ro e'catise me'rā wa'a, nipe'tise cū cɯosere duape'ocā'sami. Cū dua'que wapa me'rā ti di'tare duumiicā'sami, niwī.

Jesú perla wāmetiri pe, wapabujuri pe me'rā queose o'o'que ni'i

⁴⁵ Apeye quē'rārē Jesú werenemowī:

—Ō'acū wioɯ nise ni'cū duari masū añurō asistese peri perla wāmetisere a'macusiario weronojō ni'i. ⁴⁶ Cū wapabujuri pe, ni'cā pere bocaejagɯ, a'tiro weesami. Bocaaja, cū cɯosere duape'ocā'sami. Cū dua'que wapa me'rā ti pe wapabujuri pere duumiicā'sami. Ō'acū masā wioɯ nicā, ti pe wapabujuri pere bocase weronojō ni'i.

Wejecɯ me'rā Jesú queose o'o'que ni'i

⁴⁷ »Be'ropɯ Ō'acū masārē beseatjere wereguti. Wa'i wējērī masā ni'cāgū wejecujo dia pajiri maapɯ doqueñosama. Tigupure nirānucū wa'i su'riwā'sama. ⁴⁸ Tigɯ mu'muyɯ'rucā ĩ'arā, wa'i wējērī masā dia sumutopɯ wejemañāsama. Topɯ wa'ire besedujisama. Añurārē pi'ipɯ besesāasama. Ña'arārē doqueñocā'sama. ⁴⁹ A'ti ɯmɯco pe'ticā, tojota wa'arosa'a. Ō'acūrē wereco'terā ɯ'mɯsecjārā a'tirāsama. Añurā, ña'arārē dɯcawaanɯ'cōrāsama. ⁵⁰ Ña'arārē pecame'epɯ cō'arāsama. Topɯ na pūrīno'rā, upicari cū'rīdio, utirāsama, niwī Jesú.

Jesú cū bu'erārē be'ropɯ na weeatjere were'que ni'i

⁵¹ Be'ro Jesú ũsārē niwī:

—¿A'te yɯ'ɯ ní'quere tu'oti mɯsā? niwī.

Ŭsā “Ŭɯ, tu'o'o”, niwā.

⁵² Ŭsā tojo nicā, cū niwī:

—Nipe'tirā Moisé oja'quere bu'erā yɯ'ɯ wioɯ nigūsa'a nisere ējōpeorā, ni'cū wi'i cɯogɯ weronojō nima. Cū, cū ya wi'icjārārē o'oacɯ, ti wi'ipɯ cū apeyenojō nūrō'quere ma'marē, mejārē miiwīrōmasīsami. Cū weronojō yé niatjere mejā, Ō'acū ye queti weremɯ'tārī masā na oja'quere weremasīsama. Tojo nicā ma'ma, yɯ'ɯ bu'ese quē'rārē weremasīsama nigū, tojo niwī ũsārē.

Jesú cū ya macā Nazarepɯ dajatojaa'que ni'i

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jesú te queose wéréca be'ro to ní'cɯ Nazare cū masāca macāpɯ wa'awī. Topɯ judío masā na nerēwɯari wi'ipɯ bu'enɯ'cāwī. Topɯ nirā cū bu'esere tu'o, ĩ'amarīamujāwā. A'tiro niwā:

—¿No'opɯ bu'epari ā'rī tocā'rō masīgū? ¿De'ro wee a'te masā duitirārē yɯ'rɯosenojōrē wee'omasīti? ⁵⁵ Ā'rī ni'cū capiteru macū nimi. Cū a'ti macācjō María macū nimi. Cū acabijirā Santiago, José, Simó, Juda nima. ⁵⁶ Cū acabijirā numia quē'rā a'topɯta nima. Tojo weegɯ ¿no'opɯ masīmpari cū a'tere? niwā.

⁵⁷ Cū tocjū nise bu'iri cū weresere ējōpeosī'rītiwā. Jesú pe'e narē niwī:

—Nipe'tirā ni'cū Ō'acū ye queti weremɯ'tārī masūrē tu'o ējōpeosama. Cū ya di'tacjārā, cū ya wi'icjārā dia'cū ējōpeotisama, niwī.

⁵⁸ Tojo weegɯ ti macāpɯre na ējōpeoticā ĩ'agū, peje waro narē wee'otiwī.

14

Juã masãrẽ wãmeyeri masũrẽ tojo wee wějẽcãrã niwã nise ni'i
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Titare Herode Galilea di'tacjãrãrẽ dutigu Jesú wee'quere tã'ocũ niwĩ.

² Tere tã'ogu, cũ me'rã da'rarãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Cũ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ yũ'u wějẽduti'cũ masã'cũ nígũ nisami. Tojo weetigu mejẽta, peje waro wee'otutuayũ'rũapũ, nicũ niwĩ.

³ Cũ Herodeta todũporopũre Juãrẽ ñe'eduticũ niwĩ. Ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipũ dũ'tecũuduticũ niwĩ. A'te ye bu'iri tojo weecũ niwĩ. Herode cũ acabiji Felipe nũmo, Herodía wãmetigore Felipe cũ catimicã, core ẽ'ma, nũmoticũ niwĩ. ⁴ Cũ tojo weesere tã'ogu, Juã Herode tiropũ wa'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u acabiji nũmorẽ nũmoticã, ña'a ni'i. Core cũoticã'ña, nicũ niwĩ. Cũ tojo ní'que bu'iri Herode cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sũrũduticũ niwĩ.

⁵ Cũ Juãrẽ wějẽsĩ'rĩcũ niwĩ. Masã pe'e "Juã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ nimi", nicãrã niwã. Tojo weegũ yũ'u cũrẽ wějẽcã, masã yũ'u me'rã uabosama ni uigu, maata cũrẽ wějẽticũ niwĩ. ⁶ Be'ro Herode cũ bajuáca nũmũrẽ bosenuũ weecũ niwĩ. Titare Herodía macõ cũ piji'cãrã tiropũ basa'ogõ wijaco niwõ. ⁷ Herode co basa'ocã tũ'sayũ'rũacũ niwĩ. Tojo weegũ "Ne nisooro marĩrõ no'o mũ'u uasenojõrẽ o'oguti", nicũ niwĩ. ⁸ Co pe'e co pacore "¿Ñe'enojõrẽ sãrĩgõsariba?" nico niwõ. Co paco wérẽca be'ro Herode tiropũ wa'a, cũrẽ nico niwõ:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ dũpoare dutesure, ni'cã papũ miiti, yũ'ũre o'oya, nico niwõ. ¿Diacjũta Juãrẽ wějẽgũsari? nígõ, tojo weedutico niwõ.

⁹ Co tojo nicã tã'ogu, Herode bujaweticũ niwĩ. Juãrẽ wějẽsĩ'rĩticũ nimiwĩ. Cũ masã tũ'oropũ "Mũ'u uasenojõrẽ o'oguti" ní'cũ niyugũ, masã yũ'ũre bujiri ní'gũ, co ní'caronojõta weecũ niwĩ. ¹⁰ Tojo weegũ Juã bu'iri da'reri wi'ipũ nigũrẽ cũ dũpoare dutesureduticũ niwĩ. ¹¹ Dutesureca be'ro cũ dũpoare bapapũ sãa, Herodía macõrẽ o'ocãrã niwã. Co pe'e quẽ'rã co pacopũre o'oturiaco niwõ.

¹² Be'ro Juã bu'esere sirutu'cãrã cũ upũre miirã wa'a, yaacãrã niwã. Be'ro Jesupũre wererã wa'acãrã niwã.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil mũũarẽ ba'ase eca'que ni'i
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesú Juãrẽ wějẽ'que quetire tã'ogu, a'tiro weewĩ. Yucũsupũ mũjãsãjãa, apero masã marĩrõpũ ãsã cũ bu'erã me'rã wa'awĩ. ãsã wa'asere tũ'orã, tocjãrã masã ma'apũ cũrẽ sirutuwã'cãcãrã niwã. ¹⁴ Jesú ape pã'rẽpũ pẽ'ajagũ, dijanũ'cãwĩ. Be'ro masã pãjãrãrẽ bocaẽjapejawĩ. Narẽ ã'agũ, pajaña'wĩ. Dutitirã na mia'cãrãrẽ yũ'rũowĩ. ¹⁵ ãsã cũ bu'erã na'ique'ari cura cũ pũ'to wa'a, werewũ:

—Na'ique'aropũ wee'e. A'topũ marĩ nirõpũ masã marĩma. Tojo weegũ masãrẽ macãpũ wa'adutiya. Topũ duuba'arã wa'ato, nimiwũ.

¹⁶ ãsã tojo nicã tã'ogu, "Wa'aticã'to. Mũsã narẽ ecaya", niwĩ.

¹⁷ ãsã cũrẽ niwũ:

—Ni'cãmocũse pã, wa'i pũarã dia'cũ cũ'o, niwũ.

¹⁸ Be'ro "Te mũsã cũosere miitia", niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã, cũ tiro miawũ. Be'ro Jesú masãrẽ tá bu'ipũ dujidutiwĩ. Tu'ajanũ'cõ, te pã ni'cãmocũse pagare, na wa'i pũarãrẽ mii, mũmũarõpũ ã'amorõ, cũ pacũ Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Be'ro pãrẽ dũcawaa, ãsãrẽ o'owĩ. ãsã pe'e masãrẽ tere etiwũ. ²⁰ Nipe'tirã ba'a yapiwã. Be'ro doce pi'seri na

ba'adu'a'quere seeneowã. ²¹ Tere ba'arã numia, wĩ'marã ba'paqueono'ña marĩrõ umua se'saro ni'cãmocusetiri mil niwã.

Jesú acopu sija'que ni'i
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jesú masãrẽ ba'ase ecãca be'ro ùsã cũ bu'erãrẽ yucusu me'rã ditarapu pẽ'ayudutiwĩ. Cũ pe'e topu masãrẽ we'eritigu, tojacã'wĩ yujupu. ²³ Be'ro masãrẽ we'eritica be'ro ùrũgũpu cũ se'saro ñubuegu mujãcu niwĩ. Topure ñami ejãcã, ni'cũta nicu niwĩ. ²⁴ Ùsã pe'e ditara decopu pẽ'arã weewu. To ùsã ejacã, wĩ'rõ uputu wẽepõtẽowã. Tojo weero pã'cõrĩ paca yucusure wẽecuwu. ²⁵ Bo'remujãtiri cura Jesú ùsã tiropu acopu sijawã'cãtiwĩ. ²⁶ Ùsã cũrẽ ì'amasitiwu. Tojo weerã cũ topu sijawã'cãticã ì'arã, uputu ucuwu. Cũrẽ ì'arã, "Abu, masũ wẽrĩ'cu wãtĩ nisami", ni caricũwã.

²⁷ Jesú ùsãrẽ nucãadutigu a'tiro niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Yu'u ni'i. Yu'ure uiticã'ña, niwĩ.

²⁸ Be'ro Pedro Jesure niwĩ:

—Wiogu, mu'u nígũ, yu'ure mu'u tiro acopu sijawã'cãdutiya, niwĩ.

²⁹ Jesú cũrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ a'tia, niwĩ. Tojo weegu Pedro dija, Jesú tiropu wa'agu, sijawã'cãwĩ. ³⁰ Be'ro uputu wĩ'rõ wẽecã ì'agũ, ucua wa'awĩ. Tojo weegu cũ di'adijagu, caricũwĩ:

—Wiogu, ñe'egũ a'tia, ni caricũwĩ.

³¹ Be'ro maata Jesú cũrẽ ñe'ewĩ. A'tiro niwĩ:

—¿Mu'u cã'rõacã waro ejõpeose cuoti? ¿De'ro weegu yu'u tiro a'tisĩ'rĩmigũ, yu'ure ejõpeotiati? niwĩ.

³² Be'ro na yucusupu mujãsjãrĩ cura wĩ'rõ yusua wa'awu. ³³ Tojo wa'acã ì'arã, ùsã tiwupu sãñarã Jesure ejõpeorã, ejaque'awu. Cũrẽ niwũ:

—Nirõta mu'u Õ'acũ macũ ni'i, niwũ.

Jesú Genesarepu dutitirãrẽ yu'rũo'que ni'i
(Mr 6.53-56)

³⁴ Be'ro ùsã Genesare wãmetiropu pẽ'ajawu. ³⁵ Tocjãrã Jesure ì'amasĩrã, topu cũ ejase quetire nipe'tiropu werese'sabi'acãrã niwã. Nipe'tirã dutitirãrẽ yu'rũodutirã cũ tiropu miiejawã.

³⁶ —Mu'u quẽ'rã ùsãrẽ mu'u yaro su'tiro sumutopu ñe'eña'duticureya, niwã. Nipe'tirã tojo weerã yu'rũono'pe'ticã'wã.

15

Masãrẽ ña'arã wa'acã weese ni'i
(Mr 7.1-23)

¹ Be'ro fariseo masã Jesú tiropu ejawã. Tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã Jerusalẽpu a'ti'cãrã Jesú tiropu eja, sãrĩtiña'wã:

² —¿De'ro weerã mu'u bu'erã marĩ ñecũsumua weemujãti'quere yu'rũnũ'cãti? Ba'ase duporo marĩ ñecũsumua weewua'caronojõ omo-coetima, niwã.

³ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u quẽ'rã musãrẽ sãrĩtiña'gũti. Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesiruturã, ¿de'ro weerã Õ'acũ dutiro pe'ere yu'rũnũ'cãti? ⁴ Õ'acũ a'tiro duticu niwĩ: "Musã pacu, musã pacore ejõpeoya." Tojo nicã "No'o cũ pacu, cũ pacore ña'arõ ucũgũnojo wẽrĩato", nicu niwĩ. ⁵ Musã pe'e musã pacure o musã pacore na apeyenojõ sãrĩcã, weetamusĩ'rĩtirã, narẽ a'tiro nisa'a: "Nipe'tise ùsã cuose musãrẽ o'obo'quere Õ'acũrẽ o'otojapu", nisa'a.

⁶ Musāta a'tiro nirānojōrē na pacu o na pacore weetamuta basiotisa'a nisere bu'e'e. A'tiro wéerā, Ō'acū dutisere tojowaro ī'acō'abutiācā'a. Musā ñecūsūmua weemujāti'quere weesī'rīrā, tojo wee'e. ⁷ Diacjū wéerā weronjō weeta'sa'a. Isaía duporocjūpū Ō'acū ye quetire weremū'tārī masū musārē diacjūta nisapī. A'tiro ojacu niwī:

⁸ “Ā'rā masā usero me'rā dia'cū yu'ure ējōpeoma.

Na tu'oña'se waro pe'e no'opu nirō nisa'a.

⁹ Tojo weerā na yu'ure ñubuepeose wapamarī'i.

Na bu'ese yu'u dutise mejēta ni'i.

Masā dutise ni'i”, nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Isaía, ni yu'tiwī Jesú fariseo masārē.

¹⁰ Narē tojo nīca be'ro Jesú masārē pijio, niwī:

—Yé cjasere tu'omasīrāti nīrā, tu'oya. ¹¹ Marī usero me'rā ba'ase mejēta Ō'acū ī'orōpū marīrē ña'arō wa'acā wee'e. Tojo weronjō o'oro, marīrē useropū wijatise pe'e ña'arō wa'acā wee'e, niwī.

¹² Tojo nīca be'ro ūsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē niwū:

—Mu'u tojo nisere tu'orā, fariseo masā tu'satiama, niwū.

¹³ Ūsā tojo nicā, Jesú queose me'rā yu'tiwī:

—Wese cuogu ña'ase, topu pī'rībajuasere du'acō'agūsami. Yu'u pacu u'musepu nigū nisoose me'rā bu'erārē mejārōta weegusami. Narē cō'abutiagusami. ¹⁴ Tojo weerā narē tojo ī'acō'acā'ña. Na nisoose me'rā bu'érā, caperi ī'atirā āpērā caperi ī'atirārē wejemū'tārā weronjō nima. Ni'cū ī'atigu apī ī'atigure wejemū'tāgū, na puarāputa no'o nirī copepu burusājāsama, niwī.

¹⁵ Be'ro Pedro Jesure niwī:

—Ūsārē wereya. Mu'u ní'que ¿de'ro nisī'rīrō weesari? niwī.

¹⁶ Jesú cūrē niwī:

—¿Musā quē'rā a'tere tu'omasīweti yujupū? ¹⁷ Nipe'tise marī ba'asōrōse paapu wa'a, be'ro yu'rūwijaa wa'asa'a. ¹⁸ Masā na ucūse, useropū wijase pe'e wācūsepū wadatiwijati'i. A'te pūrīcā Ō'acū ī'orōpū masārē ña'arā wa'acā wee'e. ¹⁹ Marī wācūse ña'arō wācūsepū du'pocātiwijati'i. Āpērārē wējēcō'ase, numo nitigore a'metārāse, numio me'rā ña'arō weese, yajase, nisoose, ucjase a'te nipe'tise wācūsepū du'pocātiwijatisa'a. ²⁰ A'te peje pūrīcā Ō'acū ī'orōpure masārē ña'arā wa'acā weesa'a. Marī na weewuaseñojōrē ba'ase duporo omocoetirā pūrīcā, masārē ña'arā wa'acā weetisa'a, niwī.

Judío masō nitigo ape di'tacjōpū Jesure ējōpeo'que ni'i

(Mr 7.24-30)

²¹ Be'ro Jesú Genesarepu ní'cu Tiro, Sidō wāmetise macārīpu wa'awī. Tocjārā judío masā nitiwā. ²² Topu eja, ni'cō numio topu nigō Canaácjō Jesú tiro caricūwā'cātiwō:

—Yu'u wiogu, Davi duporocjū wiogu pārāmi, yu'ure pajaña'ña. Yu'u macō wātī sājāno'co nitjāgō, pūrō pi'etimo, niwō.

²³ Jesú core yu'titiyu'rūocā'wī. Tojo weerā ūsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē niwū:

—Marī siro ña'arō caricūwā'cātisamo. Core wa'adutiya, niwū.

²⁴ Be'ro Jesú core niwī:

—Ō'acū yu'ure Israe curuacjārā oveja bajuduti'cārā weronjō nirā dia'cūrē a'madutigu o'ówī, niwī.

²⁵ Cū tojo nimicā, co cūrē ējōpeogo, cū pu'to ejaque'awō. A'tiro niwō:

—Wioḡu, yu'ure weetamuña, niwō.

²⁶ Jesú core yu'tiwī:

—Wī'marā ba'asere ē'ma, diayiare doquecūucā, ña'a ni'i, niwī.

²⁷ Cū tojo nimicā, co pe'e cūrē niwō:

—Yu'u wioḡu, tojota ni'i, nírō. Diayiaputa mesapu na wiorā ba'astedijosere ba'asama. Tojo nígō, yu'u judío masō nitimicā, judío masā na “Diayi weronojō nimo” nígōrē, judío masārē mu'u weetamudu'a'quere weetamuña nígō, tojo niwō.

²⁸ Co tojo nicā, Jesú niwī:

—Mu'u pūrīcā ējōpeose cuoyu'rua'a. Tojo weero mu'u ní'caronojōta wa'ato, niwī.

Cū tojo nirī curata co macō wātī cō'awīrōno'copu tojaco niwō.

Jesú pājārā dutitirārē yu'ruo'que ni'i

²⁹ Jesú Tiro, Sidōpu ní'cu wijawā'cāḡū, Galilea wāmetiri ditara sumutopu yu'ruawī. Be'ro ūrūḡupu mujāa, ejanujāwī. ³⁰ Pājārā masā cū dujiropu etawā. Na opa cō'ñerī sjarārē, caperi bajuno'tirārē, omocā, du'pocā dojoriwī'iare, ucūmasītirārē, no'o duti cuorānojōrē miiejawā. Jesú tiropu narē miiejacūuowā. Narē yu'ruowī. ³¹ Tojo weecā, ucūmasītimi'cārā ucūwā. Omocārī, du'pocārī dojoriwī'ia yu'ruono'wā. Opa cō'ñerī sija'cārā diacjū sijawā. Ī'atimi'cārā ĩ'awā. Tere ĩ'arā, masā ĩ'amarīawā. Be'ro Ō'acūrē “Marī Israe curuacjārā wioḡu tutuayruami”, ni e'catise o'owā.

Jesú ba'paritisetiri mil umuarē eca'que ni'i

(Mr 8.1-10)

³² Be'ro Jesú ūsā cū bu'erārē pijio, niwī:

—Ā'rā masārē pajaña'a wa'asa'a. Na marī me'rā nirō i'tia numu yu'ru'u. Tojo weerā na ba'ase toja wa'asama. Na ūja me'rā na ye wi'seripu tojaacā uatisa'a. Na ba'atirā, ma'apu tu'omasise pe'tique'a wa'abosama, niwī.

³³ Cū tojo nicā, ūsā cūrē niwū:

—¿De'ro wee ūsā ba'ase bocabosari ā'rā pājārārē? A'tore masā marīma, niwū.

³⁴ Jesú ūsārē niwī:

—¿Dicusepaga pā cuoti? niwī.

Ūsā cūrē niwū:

—Sietepaga pā, tojo nicā wa'i pejetirācā cuo'o, niwū.

³⁵ Ūsā tojo nīca be'ro masārē dujudutiwī. ³⁶ Be'ro pā sietepagare, tojo nicā wa'ire mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'owī. Tu'ajanu'cō, pārē ducawaa, ūsārē o'owī. Ūsā pe'e tere masārē etiwu. ³⁷ Nipe'tirā ba'a, yapiyu'ruawā. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowū. ³⁸ Tere ba'arā numia, wī'marā ba'paqueono'ña marīrō umua se'saro ba'paritisetiri mil niwā. ³⁹ Be'ro Jesú masārē we'eriti, ūsā yucusupu mujāsājāa, Magdala wāmetiropu pē'a wa'awu.

16

Jesure fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Ō'acū tutuaro me'rā wee'odutimi'que ni'i

¹ Ūsā Magdala wāmetiropu ejacā, fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Jesure ĩ'arā etawā. Na ¿diacjū Ō'acū o'ó'cuta nimiti? nírā, cūrē Ō'acū tutuaro me'rā wee'odutiwā. ² Jesú pe'e narē yu'tiwī:

—Mujīpū sō'asājācā, musā “Añurō cū'marōsa'a”, ni'i. ³ Bo'reacā ñiarī numujo nicā, “Aco pejarosa'a”, ni'i. Ū'muarō cjasere ĩ'arā, tojo bajuri

nɔmɔ nirōsa'a nisere masī'i. Tojo nimirā, Ō'acũ a'tocatero cũ weeĩ'ose pe'ere masīwe'e. ⁴ Musā a'tocaterocjārā ña'arā ni'i. Musā weeĩ'oña nírā, masā yu'are ějōpeotisere ĩ'o'o. Musārē weeĩ'osome. A'te dia'cūrē wereguti. Duporocjũpũ Ō'acũ ye quetire weremu'tārī masũ Jonárē wa'a'caronojō dia'cūrē ĩ'ogũti, niwĩ. Tojo níca be'ro na tiropũ ní'cũ apesepũ wa'awĩ.

Jesú queose o'o'que ni'i

(Mr 8.14-21)

⁵ Be'ro ũsā ape pã'rēpũ pē'a wa'awũ. Topũ wa'arā, pã ũsā ba'atjere acobojocārā niwũ. ⁶ Jesú ũsārē niwĩ:

—Musā fariseo masā, saduceo masā na ye levadura pã bũcũacã weesere tũ'omasīña, niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicā, ũsā cũ nisere tũ'otirā, a'merĩ niwũ:

—Marĩ pãrē miititiasũ. Tojo weegũ marĩrē tojo nisami, nimiwũ.

⁸ Jesú ũsā tojo nisere masĩgũ, a'tiro niwĩ:

—Musā pã marĩ ba'atjere miititiasũ nírā, queoro wãcũwe'e. Musā ějōpeose moobutia'a. ⁹ ¿Musā tũ'omasīweti yujupũ? ¿Yu'ũ ni'cãmocũsepaga pã me'rā ni'cãmocũsetiri mil ɔmũarē eca'quere wãcũweti? Peje pi'seri na ba'adu'aquere seeneowũ. ¹⁰ ¿Cãrũ wee'que quē'rārē wãcũweti? Sietepaga pã me'rā ba'paritisetiri mil masārē eawũ. Tita quē'rārē na ba'adu'a'quere peje pi'seri seeneowũ. ¹¹ ¿De'ro weerā musā tũ'omasītiati? Yu'ũ fariseo masā, saduceo masā ye levadurare ucũgũ, pã mejētare nigũ weepũ, niwĩ.

¹² Cũ tojo nicãputa, ũsārē tũ'omasīse ejawũ.

—Marĩrē levadura pã bũcũacã weese mejētare ucũgũ weepĩ; fariseo masā, saduceo masā na nisoose me'rā bu'ese pe'ere tũ'omasīato ní'gũ, tojo niapĩ, niwũ.

Pedro Jesure “Mũ'ũ Ō'acũ bese'cũ ni'i” ní'que ni'i

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Be'ro Jesú Cesarea Filipo wãmetiri macãpũ wa'awĩ. Topũ eja, ũsā cũ bu'erārē sērĩtiña'wĩ:

—Masā yu'ũ Ō'acũ macũ masũ weronojō upũtigũre ¿de'ro ucũti? niwĩ.

¹⁴ ũsā cūrē yu'tiwũ:

—Āpērā “Juā masārē wãmeyeri masũ nimi”, nima. Āpērā “Duporocjũpũ Ō'acũ ye quetire weremu'tārī masũ Elía ní'gũ nisasami”, nima. Āpērā “Jeremía nimi o apĩ Ō'acũ ye quetire weremu'tārī masũ ní'gũ nisasami”, nima mu'urē, ni yu'tiwũ cūrē.

¹⁵ ũsā tojo nicā, niwĩ:

—Musā waro, ¿de'ro wãcũti yu'are? ni sērĩtiña'wĩ.

¹⁶ Cũ tojo nicā tũ'ogũ, Simó Pedro cūrē yu'tiwĩ:

—Mũ'ũ Ō'acũ bese'cũ Cristo ũsā yoacã yucue'cũ ni'i. Ō'acũ catinu'cũgũ macũ ni'i, niwĩ.

¹⁷ Jesú cūrē niwĩ:

—Simó, Joná macũ, mũ'ũ tojo ucũgũ, diacjũta ucũ'u. Ne ni'cũ masũ mu'urē tere weretiapĩ. Yu'ũ pacu ɔ'musepũ nigũ mu'urē tere masīse o'oapĩ. Tojo weegũ e'catiya. ¹⁸ Mu'urē wereguti. Mũ'ũ wãme Pedro ũtãgã nisĩ'rĩrō wee'e. Mũ'ũ weronojō ějōpeorārē ya curuacjārārē wa'acã weeguti. Wãtĩ cũ yarā me'rā ya curuacjārārē docaque'acã weesome. ¹⁹ Yu'ũ mu'urē ɔ'musepũ marĩ wiogũ nirōpũ cja sawire

o'oguti. Tojo weero a'ti nucũcãpũre mu'u cã'mota'acã, u'musepu quẽ'rãrẽ cã'mota'ano'rõsa'a. Mu'u a'ti nucũcãpũre du'tecũucã, u'musepu quẽ'rãrẽ du'tecũuno'rõsa'a. A'ti nucũcãpũre “Tojota weeato” nicã, u'musepu quẽ'rãrẽ tojota wa'arosa'a, niwĩ Jesú.

²⁰ Be'ro Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Ne ãpẽrãrẽ “Cũ Õ'acũ bese'cu Cristo nimi”, niticã'ña, niwĩ.

Jesú cã wẽrĩatjere were'que ni'i
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Tita me'rã Jesú ãsãrẽ a'tiro werenu'cãwĩ:

—Yu'ure Jerusalẽpu wa'aro ni'i. Topu judío masã bucãrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure uputu pi'eticã weerãsama. Yu'ure wẽjẽrãsama. Tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, niwĩ ãsãrẽ.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro Jesure yoacurero wejewa'cã, a'tiro tu'ticu niwĩ:

—Yu'u wiogu, ne mu'u tojo nise wa'aticã'to. Õ'acũ tojo wa'acã cã'mota'ato, nicu niwĩ.

²³ Be'ro Jesú majãminu'cã, cãrẽ nicu niwĩ:

—Wãtĩ wa'aya. Mu'u tojo nígũ, Õ'acũ yu'ure dutisere cã'mota'asĩ'rĩgũ wee'e. Õ'acũ cã uasere wãcũwe'e. Masã na wãcũwãronojõ pe'e wãcũ'u, nicu niwĩ.

²⁴ Be'ro Jesú ãsã ãpẽrãrẽ niwĩ:

—No'o yu'ure ãjõpeosirutugũnojõ cã weesĩ'rĩrõnojõ weeticã'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rĩgũ, “Jesure ãjõpeogu, wẽrĩbosa'a” nitigũta sirutuato. ²⁵ Yu'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rusĩ'rĩtigũ, yu'ure ãjõpeodu'ugũnojõ pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cũgũnojõ pe'e yu'u me'rã catinu'cũgũsami.

²⁶ »Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cã ejeripõ'rã pe'ere bajuriogu, ¿ñe'enojõrẽ wapata'abosari? Cũ pecame'epu wa'agu, cã ya ejeripõ'rãrẽ de'ro wee wapayewĩrõmasĩtisami. ²⁷ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ a'tiro weeguti. Yu'u pacu asistese me'rã, cãrẽ wereco'terã me'rã a'ti turipũre a'tiguti tja. Yu'u apaturi a'tigu, nipe'tirãrẽ de'ro na wee'quenucãrẽ wapayeguti. ²⁸ Diacjũ musãrẽ wereguti. Ni'cãrẽrã a'topu nirã na wẽrĩse duporo a'tere ĩ'arãsama. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ wiogu sãjãcã ĩ'atimirã, wẽrĩsome, niwĩ.

17

Jesú cã bajuse dũcayu'que ni'i
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Jesú “Yu'u wiogu nisere ĩ'arãsa'a” nica be'ro ni'cã semana yu'ruwu. Titare Pedro, Santiago, cã acabiji Juãrẽ ãrũgũ u'muacjupu miacu niwĩ. Na se'saro wa'acãrã niwã. ² Topu na ĩ'orõpu cã bajusere dũcayucu niwĩ. Cã diapoare mujĩpũ umucocjũ weronojõ asistecu niwĩ. Cã ye su'ti añurõ bo'reyuse wa'acaro niwũ. ³ Tojo wa'ari cura maata Moisé, Elía duporocjãrãpu Jesú me'rã ucũcã ĩ'acãrã niwã. ⁴ Tere ĩ'agũ, Pedro Jesure nicu niwĩ:

—Yu'u wiogu, marĩ a'topu nicã añuyu'rua'a. Mu'u uacã, ãsã i'tia wi'iacã weerãti. Ni'cã wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerãti, nicu niwĩ.

⁵ Pedro tojo ucũrĩ cura ni'cã o'mecurua asisteri curua a'ti, narẽ tuubi'acã'caro niwũ. Ti curuapũre ni'cũ ucũcã tu'ocãrã niwã:

—Ā'rī yu'u macũ, yu'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã pũrõ e'cati'i. Cũ ucũsere tu'o ejõpeoya, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tere tu'orã, cũ bu'erã uputu ucuarã, di'tapu mu'rĩque'acãrã niwã.

⁷ Be'ro Jesú na pu'to wa'a, narẽ ñe'eña'a, nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Uiticã'ña, nicu niwĩ.

⁸ Be'ro na ï'acã, ãpẽrã ne marĩcãrã niwã. Jesú ni'cũta nicu niwĩ.

⁹ Na tigupu ní'cãrã dijaticã, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã ni'cãrõacã ï'a'quere ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ wẽrĩ masãca be'ropũ wereya, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã, cũ bu'erã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã “Masãrẽ yu'rũoacju a'tise dũporo Elía a'timũ'tãgũsami” nisari?

¹¹ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã ní'rõnojõta Elía a'timũ'tãgũsami. Cũ nipe'tisere apomũ'tãgũsami. ¹² Yu'u pe'e a'tiro nigũti. Elía a'titojacu niwĩ. Cũrẽ masã ï'amasĩticãrã niwã. Na cũrẽ no'o uaro weesĩ'rĩsere weecãrã niwã. Cũrẽ wee'caronojõta yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ quẽ'rãrẽ pi'eticã weerãsama, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicãpu, cũ bu'erã tu'omasĩcãrã niwã. “Cũ Elía a'titojacu niwĩ nígu, Juã masãrẽ wãmeyeri masũrẽ nigũ weesami”, nicãrã niwã.

Jesú wĩ'magũrẽ wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Be'ro na ãrũgũpu ní'cãrã masã wa'teropũ dijatawã. Titare ni'cũ a'ti, Jesú tiropũ ejaque'awĩ. Cũrẽ a'tiro niwĩ:

¹⁵ —Yu'u wioqu, yu'u macũrẽ pajaña'ña. Cũ wãcũña marĩrõ wẽriamujãmi. Uputu waro pi'etiya'rũmajãmi. Pejetiri pecame'epũ doqueque'a, diapu quẽ'rãrẽ doqueñojãmujãmi. ¹⁶ Cũrẽ mu'u bu'erã tiropũ miiejamiapu. Na cũrẽ yu'rũomasĩtiama, niwĩ.

¹⁷ Be'ro Jesú masãrẽ niwĩ:

—Musã ejõpeose moorã ña'arã ni'i. Yu'u musãrẽ yoacã bu'emicã, ne tu'omasĩwe'e yujupu. ¿No'ocã'rõ yoacã musã yu'ure ejõpeoticã wãcũtutuagusari? Cũ wĩ'magũrẽ yu'u tiro miitia, niwĩ.

¹⁸ Topũ miiejacã, wãtĩ wĩ'magũpu ní'cũre cõ'awĩrõwĩ. Cũ tojo weeri curata wĩ'magũ yu'rũono'cupũ tojawĩ.

¹⁹ Be'ro ãsã cũ bu'erã ãpẽrã tu'otiropu cũrẽ sãrĩtiña'wũ:

—¿De'ro weerã ãsã wãtĩrẽ cõ'amasĩtiapari? niwũ.

²⁰ Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Musã yu'ure añurõ ejõpeotise ye bu'iri cũrẽ cõ'awĩrõmasĩtiapã. Diacjũ musãrẽ weregutĩ. Musã mostaza capeacã weronojõ cã'rõacã ejõpeose cuorã, a'tigu ãrũgũrẽ “Aperopũ wa'aya”, nímasĩbosa'a. Musã tojo nicã, aperopũ wa'arosa'a. Musã diacjũta ejõpeocãma, nipe'tisere weeta basiorosa'a. ²¹ Ā'rĩ wãtĩ sãjãgũnojojõrẽ Õ'acũrẽ sãrĩ, be'tise me'rã dia'cũ cõ'awĩrõta basio'o, niwĩ.

Jesú cũ wẽriãtjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Be'ro ãsã Galileapu sijarã wa'awũ. Topũ Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũre wiorãpure o'orãsama.

²³ Yu'ure wẽjãrãsama. Na tojo weemicã, i'tia numũ be'ro masãgũsa'a tja, niwĩ. Òsã cũ “Yu'ure wẽjãrãsama” nicã tu'orã, pũrõ bujawetiwu.

Õ'acũ wi'i cjase niatjere na niyeru o'o'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú, ùsã cũ bu'erã Capernau wãmetiri macãpu wa'awũ. Ùsã topũ ejari curare Õ'acũ wi'i cjase niatjere niyeru wapaseeri masã Pedro tiropũ wa'awã. A'tiro sērītiña'cārã niwã cūrē:

—¿Musārē bu'egũ Õ'acũ wi'i cjase niatjere niyeru wapayeweti? nicārã niwã.

²⁵ Pedro narē yu'ticũ niwĩ:

—Wapayesami, nicũ niwĩ.

Be'ro Pedro Jesú nirĩ wi'ipũ sãjãejawĩ. Cũ Jesure sērītiña'gũti weeri cura Jesú pe'e cūrē ucũwe'ocã'wĩ:

—¿De'ro tu'oña'ti, Simó? ¿A'ti umucocjārã wiorã niyeru uarã, na acawererārē sērīsari, o aperocjārãpũre sērīsarine? niwĩ.

²⁶ Pedro cūrē yu'tiwĩ:

—Aperocjārãpũre wapayedutisama, niwĩ.

Jesú cūrē niwĩ:

—To pūrīcārē na acawererārē sērītisama. Tojo weero yu'ũ Õ'acũ macũ niyucã, cũ ya wi'i cjase niatjere niyeru sērīmasītisama. ²⁷ Tojo nimicã, narē mejēcã wãcũdutitigũ wapayeguti. Mu'ũ ditarapũ wējērĩ da mii, wa'i wējēgũ wa'aya. Ba'amũ'tãgũrē wejemorõña. Cũ useropũ niyeru kujire bocagusa'a. Ti cuji me'rã marĩ pũarã yere wapayegũ wa'aya, niwĩ Jesú.

18

Añurõ weeyũ'rũnũ'cãgũ yere oja'que ni'i

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Õ'acũ wi'i cjase wapaseeri masārē Pedro wapayegũ wa'acaterore ùsã Jesú tiropũ wa'a, cūrē niwũ:

—Ë'musepũre ¿noanojõ ùsã mu'ũ besecũú'cārã ãpērã yu'ruoro niyu'rũnũ'cãgũsari? niwũ.

² Ùsã tojo nicã tu'ogũ, Jesú ni'cũ wĩ'magũrē pijio, ùsã tiropũ nu'cõwĩ.

³ Ùsārē niwĩ:

—Musārē diacjũ wereguti. ãpērã yu'ruoro niyu'rũnũ'cãsi'rĩsere du'ucã'ña. Musã tere wãcũnu'cūrã, ã'rĩ weronojõ nitirã, u'musepũ yu'ũ wioegũ niatjopũ wa'asome. ⁴ A'tiro ni'i. No'o ã'rĩ wĩ'magũ weronojõ ãpērã yu'ruoro nisere wãcũtigũnoyõ cũta yu'ũ niatjopũre ãpērã yu'ruoro niyu'rũnũ'cãgũsami. ⁵ Apeye quẽ'rãrē wereguti. Yu'ũre maigũnoyõ ni'cũ ã'rĩ wĩ'magũrē ñe'egũ weronojõ weemi. Cūrē ñe'egũ, yu'ũreta ñe'egũ weemi, niwĩ.

ãpērãrē ña'arõ weecã weeticã'ña nise ni'i

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Jesú apeye ùsārē werenemowĩ:

—No'o yu'ũre ãjõpeogũ wĩ'magũrē ña'arõ weecã weegũ uputu bu'iri da'reno'gũsami. Ëtãgã pajicja cũ wãmũtapũ dũ'teyoo, cūrē maa pajiri maapũ doqueñocã, nemorõ añubosa'a. Tojo weecã, cũ maata wērĩa wa'a, dojorēnemotibosami. ⁷ Masārē ña'arõ weecã weese ña'abutia'a. Ña'arõ weenu'cũcã'rãsama, wéerã pe'ea. Mejõ tojo weegũnoyõ uputu waro bu'iri da'reno'gũsami.

⁸ »A'tiro weeya. Musã omocã, musã dũ'pocã me'rã ña'arõ weesi'rĩrã, dũtecõ'abo'caro weronojõ ña'arõ weedu'ucã'ña. Musã ni'cã omocã me'rã o ni'cã dũ'pocã me'rã u'musepũ wa'acã, nemorõ añu'u. Pũa omocã me'rã, pũa dũ'pocã me'rã pecame'epũ wa'acã pe'ere, ña'ayu'rũabosa'a.

⁹ Mūsā caperi me'rā mejārōta ña'arō weesī'rīrā, mūsā caperire orewee cō'abo'caro weronojō ña'asere ĩ'adu'ucā'ña. Mūsā ni'cā capea me'rā ʉ'mūsepʉ wa'acā, nemorō añu'u. Mūsā pecame'epʉ pua capea me'rā wa'acā pe'ere, ña'ayʉ'rʉabosa'a.

Oveja bajuduti'cʉ queose ni'i
(Lc 15.3-7)

¹⁰ »Ā'rā wī'marānojōrē tojo ĩ'acō'aticā'ña. A'tiro ni'i. ʉ'mūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā ā'rā wī'marārē co'terā yʉ'ʉ pacʉ ʉ'mūsepʉ nigǔ ĩ'orōpʉ ninu'cūma. ¹¹ Masā Ō'acūrē wācūtirā oveja bajuduti'cārā weronojō nima. Yʉ'ʉ Ō'acū macū masū weronojō upʉtigʉ narē yʉ'rʉogʉ a'tigʉ weewʉ.

¹² »Yʉ'ʉ weresere ¿de'ro tʉ'oña'ti? Ni'cū cien oveja cʉogʉ ni'cū bajuduticā, āpērā dʉ'sarā noventa y nuevere opa bu'pa na ba'aropʉ cūusami. Be'ro apī bajuduti'cʉre a'magǔ wa'asami. ¹³ Cūrē bocagʉ, pūrō e'catisami. Āpērā noventa y nueve bajudutiti'cārā nemorō cū me'rā e'catisami. ¹⁴ Mejārōta marī pacʉ ʉ'mūsepʉ nigǔ ne ni'cū ā'rā wī'marānojōrē pecame'epʉ wa'acā ʉatimi, niwī Jesú.

Marī acawererā marīrē ña'arō weecā a'tiro weeroʉa'a nise ni'i

¹⁵ Jesú werenemowī:

—Mʉ'ʉ acaweregʉ mʉ'ʉrē ña'arō weecā, mʉ'ʉ se'saro cū tiropʉ weregʉ wa'aya. Cū ña'arō wee'quere masīcā weeya. Cū “Yʉ'ʉ ña'arō weepʉ” ni tʉ'oña'cā, mūsā apaturi a'merī ucū, e'catirāsa'a tja. ¹⁶ Cū yʉ'titicāma, ni'cū o pʉarārē pijio, cū tiropʉ wa'aya. Na tʉ'oropʉ wereya cū mʉ'ʉrē ña'arō wee'quere. Tojo weero Ō'acū ye queti ojāca pūrī ní'caronojōta pʉarā o i'tiarā tʉ'oropʉ “Diacjūta ni'i”, ni masīno'rōsa'a. ¹⁷ Na quē'rārē yʉ'titicā, nipe'tirā yʉ'ʉre ējōpeorā na nerērōpʉ wereya. Na quē'rārē yʉ'titicā, yʉ'ʉre ējōpeotigʉ o wiorārē niyeru wapaseebosari masūrē weronojō tʉ'oña'ña.

¹⁸ »Diacjū mūsārē weregʉti. No'o mūsā a'ti nucūcāpʉ dʉ'tecūucā, ʉ'mūsepʉ quē'rārē dʉ'tecūuno'rōsa'a. A'ti nucūcāpʉre “Tojota weeato” nicā, ʉ'mūsepʉ quē'rārē tojota wa'arosa'a, niwī. Cū tojo nigǔ, mūsā “Bu'iritimi” o “Bu'iri marīmi” nīmasīrāsa'a nigǔ, tojo niwī.

¹⁹ Jesú ninemowī:

—Apeyere weregʉti. Pʉarā “Marī a'tenojōrē Ō'acūrē sērīrā” nicā, yʉ'ʉ pacʉ ʉ'mūsepʉ nigǔ mūsā sērīrōnojōta weegʉsami. ²⁰ No'o pʉarā o i'tiarā yʉ'ʉre ējōpeorā nerēcā, yʉ'ʉ na wa'teropʉ nigǔti, niwī.

Āpērā ña'arō weecā acobojoye cjase ni'i
(Lc 17.3)

²¹ Tojo nicā tʉ'ogʉ, Pedro Jesú tiro wa'a, sērītiña'wī:

—Wiogʉ, yʉ'ʉ acaweregʉ yʉ'ʉre ña'arō weecā, ¿dicʉsetiri cūrē acobojogʉsari? ¿Sietetiripʉta cū ña'arō weesere acobojosari? niwī.

²² Jesú cūrē yʉ'tiwī:

—“Ticʉsetiri acobojoya”, niwe'e. Tojo nírōnojō o'ogʉ, “Na ña'arō weesetisetirinacū acobojoya”, nigǔti.

²³ »Tojo weegu mūsārē yʉ'ʉ pacʉ cū acobojoye cjasere weregʉti. Cū ni'cā di'ta wiogʉ weronojō nimi. Ti di'ta wiogʉ cūrē da'raco'terā na wapamoosere apogʉtigʉ pijiosami. ²⁴ Cū narē wapaseenu'cārī cura ni'cū pajiro waro wapamoogūrē miiwā'cāsama. ²⁵ Cū de'ro wee wapayeta basioticā ĩ'agǔ, wiogʉ cūrē, cū nʉmorē, cū pō'rārē, nipe'tise cū

c̄osere āpērāp̄ure duaturiadutisami. Cū wapamoosere wapayeduodutigu tojo weesami. ²⁶ Tere ĩ'agū, da'raco'tegū wioḡu tiro ejaque'a, nisami: "Wioḡu, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u wapayepe'ocūti", nisami. ²⁷ Cū tojo nicā tu'ogū, a'tiro weesami. Cūrē pajaña'gū, cū wapamoo'quere cō'a, cūrē du'ucā'sami. ²⁸ Tojo wéeca be'roacā wa'a, apī cū me'rācjū da'raco'tegūre bocaejasami. Cū pe'e cūrē cā'rōacā wapamoosami. Be'ro cūrē wapayedutigu up̄utu wām̄utap̄u ñe'esami. "M̄u'u wapamoosere wapayebaque'oya", nisami.

²⁹ »Cū tojo nicā tu'ogū, cū wee'caro weronojō cū duporo ejaque'a, nisami: "Yu'ure pajaña'cureya. M̄u'urē wapayepe'ocūti", nisami. ³⁰ Apī pe'e ne ūatisami. Maata cūrē bu'iri da'reri wi'ip̄u miaa, sōrōdutisami. "Cū wapayepe'ocā'p̄u, du'uwi'rōña", nisami. ³¹ Be'ro āpērā da'raco'terā cū tojo weesere ĩ'arā, ne tu'satisama. Tojo weerā na wioḡup̄ure tere werepe'ocā'sama. ³² Tere tu'ogū, wioḡu cūrē pijidutio'osami. Cūrē nisami: "Da'raco'tegū queoro weetigu ni'i. M̄u'u yu'ure sērīcā, nipe'tise m̄u'u wapamoo'que pacare acobojope'ocā'p̄u. ³³ M̄u'u quē'rā yu'u m̄u'urē pajaña'caronojō m̄u'u me'rācjūrē pajaña'boapā", nisami. ³⁴ Wioḡu up̄utu waro uagū, cūrē pūrō bu'iri da'resami. Bu'iri da'reri wi'ip̄u cūrē pi'eticā weedutisami. Téé nipe'tise cū wapamoosere wapayepe'otigu, top̄u ninu'cūḡūsami, ni werewī Jesú.

³⁵ Be'ro Jesú tere wérēca be'ro niwī:

—Yu'u pacu u' m̄usep̄u nigū m̄usā acawererārē diacjū acobojocticā, tojota weegusami m̄usārē, niwī.

19

N̄umotirā, marāp̄utirā a'merī cō'aticā'ña nise ni'i
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú āpērārē a'merī acobojosere ucūca be'ro ūsā a'tiro weew̄u. Galilea di'tap̄u ní'cārā ūsā Judea di'tap̄u Jordā wāmetiri maa mujip̄u m̄ujātiro ape pā'rēp̄u pē'awū. ² Top̄u wa'acā, pājārā masā Jesure sirutuwā. Narē dutitirārē yu'r̄uowī. ³ Narē yu'r̄uocā ĩ'arā, fariseo masā Jesure bu'iri bocasī'rīrā, cū tiro wa'a, sērītiña'wā:

—¿Ni'cū no'o mejō niseacā me'rā cū n̄umorē cō'amasīsari? ¿Marīrē dutise tojo niti? niwā.

⁴ Jesú narē yu'tiwī:

—¿M̄usā Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'emirā, masīweti? Ō'acū nipe'tise cū ne waro weenu'cācaterop̄u um̄u, numio weecu niwī. ⁵ Tu'ajanu'cō, a'tiro nicu niwī: "Tojo weegū um̄u cū pacure, cū pacore wija, cū n̄umo me'rā nigūsami. Na p̄uarā ni'cā up̄u weronojō nirāsama", nicu niwī Ō'acū. ⁶ Tojo weerā na p̄uarā nitima. Ni'cā up̄uta nima. Tojo weerā Ō'acū a'mesu'o'cārārē masā d̄ucawaaticā'rōña'a, niwī Jesú.

⁷ Cū tojo nicā tu'orā, fariseo masā sērītiña'wā tja:

—To pūrīcārē ¿de'ro weegū Moisé a'tiro nipari? "Ni'cū cū n̄umorē cō'agū, 'A'te ye bu'iri m̄u'urē cō'a'a' nirī pūrīrē ojao'oroña'a", ni ojacu niwī, niwā.

⁸ Jesú narē niwī:

—M̄usā ñecūs̄um̄ua ejeripō'rā butise ye bu'iri Moisé na n̄umosānumiarē cō'acā, cā'mota'aticu niwī. Tojo nimicā, Ō'acū ne warop̄uta "A'merī cō'aña", niticu niwī. ⁹ Yu'u cū n̄umorē cō'agūrē a'tiro nigūti. Co apī me'rā ña'arō weetimicā, cō'agūnojo apegore n̄umotigu, cū n̄umo nitigo me'rā

a'metārāgũ weronojō tojasami. No'o marāpu cō'ano'core n̄orēgũnojo quē'rā mejārōta tja cã n̄amo nitigore a'metārāgũ weronojō nisami. Õ'acũ core “Nimũ'tã'cũ n̄amo nimo yujupũ”, ni ĩ'asami. Na tojo wéerã, Õ'acũ cã dutisere yũ'rũnũ'cãrã weema, niwĩ.

¹⁰ Cã tojo nicã tũ'orã, ũsã cã bu'erã niwũ:

—Tojo nicã pũrĩcãrē marĩ n̄motiticã, nemorō añusa'a, niwũ.

¹¹ Jesú ũsãrē niwĩ:

—Nipe'tirã n̄amo marĩrã nímasĩtisama. Õ'acũ n̄amo marĩrã nímasĩato ní'cãrã dia'cũ nímasĩsama. ¹² Āpērã a'te ye bu'iri n̄motitisama. Āpērãrē dojoriwi'ia bajua'que bu'iri n̄motita basiotisa'a. Āpērãrē n̄motidutitirã na upũ cjasere yejecō'ano'cãrã nisama. Tojo weerã na n̄motimasĩtisama. Āpērã Õ'acũ ye cjase dia'cũrē weesĩ'rĩrã n̄motitisama. “Tojo n̄amo marĩgũ nigũti” nigũnojo n̄amo marĩgũ tojato, niwĩ.

Jesú wĩ'marãrē ñapeo sēribosa'que ni'i

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro āpērã na pō'rãrē Jesú tiropũ miiejawã. Narē ñapeo, Õ'acũrē sēribosadutirã tojo weewã. Na tojo weecã, ũsã wĩ'marãrē miiejarãrē tu'tiwũ:

—Cũrē caribotirãta, nimiwũ. ¹⁴ ũsã tojo nicã, Jesú ũsãrē niwĩ:

—Wĩ'marãrē yũ'u tiro a'ticã du'uo'oya. Narē cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojōrē añurō ējōpeoma. Āpērã quē'rã wĩ'marã weronojō yũ'ure ējōpeorã yũ'u pacũ wiogũ nirōpũ wa'arãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro wĩ'marãrē ñapeo, sēribosawĩ. Tu'ajanũ'cō, ũsã apesepũ wa'a wa'awũ.

Ma'mũ peje c̄ogũ Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Be'ro ni'cũ ma'mũ Jesure ĩ'agũ ejawĩ. Cũrē sēritiña'wĩ:

—Mũ'u masãrē bu'egũ añugũ ni'i. Yũ'u catinu'cũacjũ ¿ñe'enojō añusere weegusari? niwĩ.

¹⁷ Jesú cũrē yũ'tiwĩ:

—¿De'ro weegũ yũ'ure añuse cjasere sēritiña'ti? Ni'cũta añugũ nimi. Cũ Õ'acũ nimi. Mũ'u catinu'cũsĩ'rĩgũ, Õ'acũ dutise cũu'quere weeya, niwĩ.

¹⁸ Ma'mũ yũ'tiwĩ:

—¿Disenojōrē weegusari?

Jesú cũrē niwĩ:

—Masãrē wējēcō'aticã'ña. Apĩ n̄morē a'metārãticã'ña. Yajaticã'ña. Āpērã ye cjasere nisooticã'ña. ¹⁹ Mũ'u pacure, mũ'u pacore ējōpeoya. Mũ'u basu ma'irōnojōta āpērãrē ma'iña, niwĩ.

²⁰ Ma'mũ Jesure yũ'tiwĩ:

—Yũ'u wĩ'magũputa a'tere queoro weemũjãtiwũ. ¿Ñe'enojō apeyenojō yũ'u weenemogũsari? niwĩ.

²¹ Jesú cũrē niwĩ:

—Mũ'u Õ'acũ dutisere weepe'osĩ'rĩgũ, nipe'tise mũ'u c̄osere duape'ocjũ wa'aya. Duatoja, te dua'que wapare pajasec̄orãrē o'oya. Mũ'u tojo weegũ u'musepũ peje añuse c̄ogusa'a. Tojo weetojanũ'cō, yũ'ure sirutugũ a'tia, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tũ'ogũ, ma'mũ peje c̄ogũ nitjĩagũ tere ma'iyũ'rũgũ, bujawetise me'rã dajatojaawĩ.

²³ Cũ wa'aca be'ro Jesú ũsãrē niwĩ:

—Diacjũ musārē wereguti. Peje cuogu Õ'acũ wiogu nirõpu u'musepu wa'acã, diasã ni'i. ²⁴ Apaturi musārē nigũti tja. Cameyo wãmetigũjo awiga yuta da pĩ'osõrõrĩ pepu sãjãã yu'rutẽrĩcã, diasã ni'i. Yu'u pacu wiogu nirõpu peje cuogu wa'acã pe'ema, totã nemorõ diasã ni'i, niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, ãsã tu'omarĩã wa'awu. Ësã a'merĩ sãrĩtiña'wũ:

—To pũrĩcãrẽ ¿noanojõ pe'e Õ'acũ tiropu wa'amasĩrãsari? niwũ.

²⁶ Jesũ ãsãrẽ ĩ'agũta ĩ'a, niwĩ:

—Masã na basu weetutuase me'rã yu'rũmasĩtisama. Õ'acũ pũrĩcãrẽ basio'o. Cũma ne apeyenojõ weeta basiotise marĩ'i, niwĩ.

²⁷ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro niwĩ:

—Wiogu, ãsã pe'e mu'urẽ siruturã, nipe'tise ãsã cuomi'quere du'ucũupe'ocã'wũ. Ësã tojo wee'que wapare ¿Õ'acũ ñe'enojõrẽ o'ogũsari? niwĩ.

²⁸ Jesũ ãsãrẽ niwĩ tja:

—Diacjũ musārē nigũti. Õ'acũ a'ti turire ne waropu wee'caro weronojõ apaturi weecã, yu'u Õ'acũ macũ wiogu sãjãgũsa'a. Tojo yu'u weecã, musã quẽ'rã yu'ure dutitamurãsa'a. Tojo nicã musã yu'ure ãjõpeorã doce cururi Israe cururicãrãrẽ dutirãsa'a. ²⁹ Æpẽrã nipe'tirã yu'ure ãjõpeose bu'iri na ye wi'serire, na acawererãrẽ, na pacusũmuarẽ, na põ'rãrẽ, na ye di'tare du'ucũuwã'cãrã quẽ'rãrẽ a'tiro wa'arosa'a. Peje waro na cõ'awã'cã'que nemorõ ñe'enenorãsama. Tojo nicã Õ'acũ me'rã catinu'cũrãsama. ³⁰ Tojo nimicã, pãjãrã ni'cãrõacãrẽ wiorã weronojõ nirã be'ropure mejõ nirã nirãsama. Pãjãrã ni'cãrõacãrẽ mejõ nirã pe'e quẽ'rã be'ropure wiorã weronojõ nirãsama, niwĩ.

20

Jesũ u'se wese da'rari masã me'rã queose o'o'que ni'i

¹ Jesũ be'ropu cũ o'ootjere queose me'rã werenemowĩ:

—U'musepu yu'ure ãjõpeorãrẽ o'ootje a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ u'se wese cuose weronojõ ni'i. Cũ ñamiacãcure u'se wi'reajãrẽ a'masami.

² Narẽ bocagu, “Ni'cã nũmu wapayewũaronojõ musārẽ wapayeguti”, nisami. Na yu'tica be'ro narẽ cũ ya wesepu da'radutigũ o'ócã'sami. ³ Be'ro nueve nicã ãpẽrã da'rajãrẽ a'manemogũ wa'asami. Topu macã decopu da'rase moorã dujirãrẽ bocaejasami. ⁴ Bocaēja, narẽ nisami: “Musã quẽ'rã ya wese u'se wesepu da'rarã wa'aya. Musārẽ queoro wapayeguti”, nisami. Cũ tojo nicã tu'orã, na “Jau” ni, na quẽ'rã da'rarã wa'asama. ⁵ Be'ro dajaritero nicã, tojo nicã ñamica'a tres nicã mejãrõta a'magũ wa'a, narẽ o'ósami tja. ⁶ Be'ro tja cinco nicã macã decopu wa'asami. Topu ãpẽrã da'rase moorã nibajaque'atirãrẽ bocaejasami. Bocaėjagu, nisami: “¿De'ro weerã musã da'rase ni'cãrĩ dujina'iatĩ?” nisami. ⁷ Na yu'tisama: “Æpẽrã ãsãrẽ ‘Da'rarã wa'aya’, nitiamã. Tojo weerã da'rawe'e”, nisama. Tojo nicã tu'ogu, wese wiogu narẽ nisami: “Musã quẽ'rã ya wesepu da'rarã wa'aya. Queoro wapayeguti”, nisami. Tojo weerã na quẽ'rã da'rarã wa'asama.

⁸ »Ñamipu ti wese wiogu su'ori da'ragure pijio, nisami: “Da'rarãrẽ pijine, wapayeya. Be'ropu eja'cãrãrẽ wapayemu'tãña. Be'ro ñamiacãcure da'ranũ'cã'cãrãrẽ wapayetu'ajanũ'cõña”, nisami. ⁹ Tojo weegu a'tiro weesami. Cinco nicãpu wesepu da'ranũ'cã'cãrãrẽ pijiomũ'tãsami. Ni'cã nũmu da'rase wapa wapayewũaronojõ narẽ wapayesami. ¹⁰ Be'ro bo'reacã da'ranũ'cã'cãrã “Ësã na nemorõ wapata'arãsa'a”, nimisama. Tojo nimicã, na wãcũ'caronojõ wa'atisa'a. Na quẽ'rã mejãrõta wapata'asama.

11 Tojo weerã ti wese wiogu me'rã tũ'satirã, a'tiro nisama: 12 "Ã'rã be'ropu da'rarã eja'cãrã yoaticã ni'cã horata da'rama. Ûsã pũrĩcã yoacã asise poo, da'rana'itõ'oapu. Tojo weemicã, ùsãrẽ wapaye'caronojõta na quẽ'rãrẽ wapayearu", nisama. 13 Wiogu pe'e ni'cũ tojo busunu'cũgũrẽ a'tiro nisami: "Yũ'u me'rãcjũ, mũ'urẽ ña'arõ weegu weewe'e. Mũ'u da'rase dũporo 'Ni'cã nũmu da'rawapata'awũaronojõ wapata'agusa'a', nino'tojaru. 14 Tojo weegu mũ'u wapata'a'quere ñe'e, tojaa wa'aya. Yũ'u ã'rĩ be'ropu da'ragu a'ti'cũre mũ'urẽ wapaye'caronojõ wapayeguti. 15 Yé niyeru niaru. Tojo weegu yũ'u uaronojõ wapayemasĩ'i. ¿Yũ'u masãrẽ pajaña'cã uogu weeti?" nisami.

16 »A'tiro ni'i. Yarã sãjãmu'tã'cãrã, na be'ro ëjõpeo'cãrã quẽ'rãrẽ mejãrõta Õ'acũ añusere o'ogũsami. Tojo weerã nimũ'tã'cãrã "Ûsãrẽ o'onemogũsami", nĩmasĩsome, niwĩ.

Jesú cã wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Be'ro ùsã Jesú me'rã Jerusalẽ wa'ari ma'apu wa'awu. Ûsãrẽ, cũ bu'erã docere mejẽcã pijawĩ. Ûsãrẽ niwĩ:

18 —Mũsã ì'a'a. Marĩ Jerusalẽpu wa'arã wee'e. Topu yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigare a'tiro weerãsama. Pa'ia wiorãpũre, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masãpũre o'orãsama. Na yũ'ure wẽjẽdutarãsama.

19 Náta tja ape di'tacjãrã judío masã nitirã wiorãpũre wiaturiarãsama. Yũ'ure bujicã'a, tãrã, curusapu wẽjẽdutarãsama. Na tojo weemicã, yũ'u i'tia nũmu be'ro masãgũsa'a, niwĩ Jesú.

Santiago, Juã paco Jesú me'rã ucũ'que ni'i
(Mr 10.35-45)

20 Zebedeo nũmo co põ'rã Santiago, Juã me'rã Jesú tiropu ejawõ. Jesure apeyenojõ sãrĩgõ, cũ pu'topu ejaque'awõ. 21 Jesú core niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ yũ'u weecã uasari? niwĩ.

Cãrẽ yũ'tiwõ:

—Mũ'u wiogu sãjãgũ, ã'rã yũ'u põ'rã puarãrẽ mũ'urẽ dutitamudutigu sõrõapa. Ni'cũ mũ'u diacjũ pe'e, apĩ cũpe pe'e dũpoapa, niwõ.

22 Co tojo nicã tũ'ogu, Jesú co põ'rãrẽ niwĩ:

—Mũsã yũ'ure sãrĩsere tũ'omasĩwe'e. Yũ'u uputu pi'eti, wẽrĩgũsa'a. ¿Mũsã quẽ'rã yũ'u weronojõ pi'etimasĩti? niwĩ. Na yũ'tiwã:

—Ûu. Pi'etimasĩ'i.

23 Na tojo nicã, Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Mũsã quẽ'rã pi'etirãsa'a. Tojo weemicã, diacjũ pe'e, cũpe pe'e mũsãrẽ dũpomãsĩtisa'a. A'te yũ'u weese niwe'e. Yũ'u pacu beseyu'cãrã pe'e topure dujirãsama, niwĩ.

24 Ûsã diez na tojo sãrĩcã tũ'orã, na me'rã ua wa'awu. 25 Tojo weecã ì'agũ, Jesú ùsãrẽ pijio, niwĩ:

—Mũsã masĩsa'a. A'ti nucũcãrẽ dutirã ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjãrã quẽ'rã mejãrõta dutipesama. 26 Mũsã pũrĩcã na weronojõ weesome. Tojo weronojõ o'orã, mũsã wa'teropu wiorã nisĩ'rĩrã, ãpẽrãrẽ da'raco'terã weronojõ niña. 27 No'o ãpẽrã nemorõ nisĩ'rĩgũnojo ãpẽrãrẽ da'raco'teri masũ weronojõ niña. 28 Yũ'u Õ'acũ macũ weronojõ weeya. Yũ'ure ãpẽrã weetamuato nígũ mejẽta a'tiwu. Yũ'u pe'e narẽ weetamugũ a'tiwu. Tojo nicã ña'arõ wee'que wapare pãjãrãrẽ wẽrĩbosa, wapayewĩrõgũ a'tiwu, niwĩ.

Jesú p̄arã caperi bajutirãrẽ yu'r̄uo'que ni'i
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Be'ro ũsã Jericó wãmetiri macãp̄ure wijawã'cãwũ. Titare pãjãrã masã Jesure sirutuwã. ³⁰ Ũsã wa'aro ti ma'a sumuto p̄arã caperi bajuno'tirã dujiwã. Jesú yu'r̄uasere tu'oña'rã, caricũwã:

—Wioḡu, Davi pãrãmi nituriagu, ũsãrẽ pajaña'ña, niwã.

³¹ Masã pe'e narẽ “Caricũticã'ña”, nimiwã. Tojo nicãta, na pe'e nemorõ caricũnemowã:

—Wioḡu, Davi pãrãmi nituriagu, ũsãrẽ pajaña'ña, niwã.

³² Na tojo nicã tu'ogu, Jesú tojanu'cã, narẽ pijio sãrĩtiña'wĩ:

—¿De'ro yu'u weecã uasari? niwĩ.

³³ Na cãrẽ yu'tiwã:

—Ũsãrẽ caperi bajucã weeya, niwã.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú narẽ pajaña'gũ, na caperire ñapeowĩ. Cũ tojo weeri cura na p̄arãp̄uta caperi i'awã. Be'ro na quẽ'rã Jesure sirutuwã'cãwã.

21

Jesú Jerusalẽ wãmetiri macãp̄u sãjãa'que ni'i
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ũsã Jerusalẽp̄u ejase d̄uporo Betfagẽ ũrũgũ Olivo wãmeticju bu'aropu ejawu. Topu eja, Jesú p̄arã ũsã me'rãcjãrãrẽ ti macãp̄u o'ówĩ. ² Narẽ niwĩ:

—Si macã marĩ põtẽorõ nirĩ macãp̄u wa'arãsa'a. Topu ni'cõ burra du'tenu'cõ'core co macũ me'rã bocaekarãsa'a. Narẽ pãa, miitia. ³ No'o ni'cũ musãrẽ mejẽcã nicã, a'tiro niña: “Marĩ wioḡu uami. Maata wiano'rõsa'a tja”, niña, niwĩ.

⁴ D̄uporocjũ Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'caronojõta tojo wa'awu. Cũ Ō'acũ ucũ'quere a'tiro ojacu niwĩ:

⁵ Jerusalẽcjãrãrẽ a'tiro niña:

“I'aña. Musã wioḡu musã tiropu a'timi.

Mejõ nigũ weronojõ burra macũ wĩ'magũ bu'ipu pesawã'cãtimi”, ni ojacu niwĩ.

⁶ Be'ro Jesú cũ o'ó'cãrã ti macãp̄u wa'a, cũ weeduti'caronojõta weecãrã niwã. ⁷ Burrore cũ paco me'rã miiticãrã niwã. Be'ro ũsã ye su'ti bu'icjasere na bu'ipu p̄utãpeowu. Tu'ajanu'cõ, Jesú wĩ'magũ bu'ipu m̄ujãpejawĩ. ⁸ Topure pãjãrã masã niwã. Na ãjõpeosere i'orã, na ye su'ti bu'icjasere Jesú yu'r̄uaropu sãeocũuwã. ãpẽrã ma'a sumuto p̄urĩ nise querire d̄utecũuwã. ⁹ Masã cũ d̄uporo wa'arã, cũ be'rocjãrã quẽ'rã e'catise me'rã caricũwã:

—D̄uporocjũp̄u wioḡu ní'cu Davi pãrãmirẽ e'catise o'orã. Añurõ wa'ato ã'rĩ Ō'acũ o'ó'cãre. Ũ'musecjãrã cãrẽ “Añubutiami” ni, e'catise o'oato, ni caricũwã'cãwã.

¹⁰ Be'ro Jesú Jerusalẽp̄u sãjãcã, topu nirã uc̄ape'tia wa'awã. Pãjãrã sãrĩtiña'wã:

—¿Noa niti cũ? niwã.

¹¹ Narẽ Jesú me'rã wa'arã yu'tiwã:

—Cũ Jesú Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Nazare macã Galilea di'tacjũ nimi, niwã.

Jesú Ō'acũ wi'ipu duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Be'ro Jesú Ō'acũ wi'ipũ sãjãawĩ. Topũre wa'icũrã na Ō'acũrẽ ãjũamorõpeojã niwã. Nipe'tirã ti wi'i po'peapũ narẽ duurãrẽ, duarã quẽ'rãrẽ ã'agũ, cõ'awĩrõpe'ocã'wĩ. Na niyeru ducayuri mesare, bujare na dua dujise quẽ'rãrẽ tuuquecũupe'ocã'wĩ. Na queoro weetise bu'iri tojo weewĩ. 13 Be'ro narẽ niwĩ:

—Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i ‘Ñubueri wi'i ni'i’, nino'ca wi'i ni'i.” Mũsã pe'e queoro weetiapã. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã wee'e, ni tu'tiwĩ narẽ.

14 Ti wi'ipũre caperi bajuno'tirã, sijamasĩtirã cũ tiropũ a'tiwã. Na tojo weecã ã'agũ, narẽ yu'rũowĩ. 15 Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã pe'e cũ añuse weei'ocã ã'arã, tu'satiwã. Wĩ'marã ti wi'i po'peapũ nirã a'tiro caricũwã:

—Dũporocjũpũ wiogũ ní'cũ Davi pãrãmirẽ e'catise o'orã, niwã. Tere tu'orã, pa'ia wiorã quẽ'rã ua wa'awã. 16 Tojo weerã Jesure a'tiro sãrĩtiña'wã:

—¿Sõjã wĩ'marã na nisere tu'oti?

—Tu'o'o. Mũsã Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'quere bu'epã. A'tiro ni'i: “Ō'acũ, mũ'u wĩ'marã, tojo nicã mi'rĩrãrẽ a'tiro weecã weepũ. Mũ'urẽ e'catise o'orã, queoro basapeome'ricã weepũ”, ni'i, niwĩ Jesú.

17 Tojo níca be'ro pa'ia wiorãrẽ, Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ cõ'awã'cã, Betaniapũ wa'a wa'awĩ. Topũ ãsã cãrĩwũ.

Jesú higuera wãmeticjũ dũca marĩcjũre ñaidijacã wee'que ni'i

(Mr 11.12-14,20-26)

18 Ape nũmũ bo'reacã Jesú Jerusalẽpũ majãmitojagũ, ujaboayũ'rua wa'awĩ. 19 Tojo weegũ ma'a sumutopũ nicjũ higuera wãmeticjũre ã'agũ, tigũ tiro wa'a, tigũ dũcare ã'ama'gũ wa'awĩ. Ne dũca marĩcaro niwũ. Pũrĩ peje dia'cũ niwũ. Tojo dũca marĩcã ã'agũ, Jesú tigure niwĩ:

—Ne apaturi dũcatinemosome, niwĩ. Cũ tojo níca be'ro maata ñaidija wa'awũ. 20 Tojo wa'acã, ãsã cũ bu'erã ã'amarĩarã, cũrẽ sãrĩtiña'wũ:

—¿De'ro weero tigũ maata ñaidijati? niwũ.

21 Jesú ãsãrẽ yu'tiwĩ:

—Diacjũ mũsãrẽ weregũti. Mũsã ãjõpeose cũorã, diacjũta yu'tigusami níã, yu'u tigure ñaicã wee'caro weronojõ weemasĩrãsa'a. A'te yu'u tigũ ñaicã wee'caro yu'ruoro weemasĩrãsa'a. A'tigũ ãrũgũrẽ apero dia pajiri maapũ wa'acã weemasĩrãsa'a.

22 Mũsã ãjõpeose cũorã, nipe'tise mũsã ñubue sãrĩsere bocarãsa'a, niwĩ.

Jesure “¿Noa dutiro me'rã tojo weeti?” ní'que ni'i

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Be'ro Jesú Ō'acũ wi'ipũ sãjãawĩ. Cũ ti wi'ipũ bu'eri cura pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã bũcũrã cũ tiropũ a'tiwã. Cũrẽ bu'iri bocasĩrĩrã, sãrĩtiña'wã:

—¿De'ronojõ dutise me'rã mũ'u weesere tojo weeti? ¿Noa mũ'urẽ tojo weedutigũ dutise o'oati? niwã.

24 Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u quẽ'rã mũsãrẽ sãrĩtiña'megũti. Mũsã yu'ticã, yu'u quẽ'rã mũsãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, nigũti. 25 ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'õpari? ¿Ō'acũ tojo weedutiri? ¿O masã pe'e cũrẽ tojo weedutiri? niwĩ.

Be'ro na basu a'merĩ niwã:

—Marĩ “Ō'acũ Juãrẽ wãmeyedutiwĩ” nicã, cũ marĩrẽ “To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ãjõpeotiri?” nigũsami. 26 Marĩ “Ō'acũ o'óticũ niwĩ; masã cũrẽ

o'ócārā niwā” nicā, masā marīrē tu'tibosama. Nipe'tirā masā “Juā Ō'acū ye queti weremu'tārī masū niwī”, ni ējōpeosama, niwā. ²⁷ Tojo weerā “Masītisa'a”, niyū'rucā'wā. Na tojo nicā tu'ogu, Jesú narē niwī:

—Yū'ū quē'rā “A'te dutiro me'rā wee'e”, ni werewe'e, niwī narē.

Jesú ni'cū pō'rā puarā queose me'rā narē were'que ni'i

²⁸ Be'ro Jesú narē queose me'rā werewī:

—Yū'ū ni'cārōacā weresere ¿de'ro tu'oña'rāsari musā? Ni'cū puarā umua pō'rātisami. Ni'cūrē a'tiro nisami: “Macū, ya wese ū'se wesepu da'ragu wa'aya”, nimisami. ²⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, cū macū “Wa'awe'e”, ni yū'tisami. Be'ro mejēcā wācū tja, da'ragu wa'asami. ³⁰ Be'ro cū pacu apī cū macū tiropu ī'agū wa'asami. Mejārōta cūrē “Da'ragu wa'aya”, nisami. Cū macū yū'tisami: “Jau, pacu, wa'aguti”, nisami. Cū tojo ní'cu nimigū, wa'atisami, ni werewī Jesú pa'ia wiorā, āpērā judío masā wiorārē. ³¹ Cū macū ¿ni'inojō pe'e cū ūaro weepari? ni sērītiña'wī narē.

Na a'tiro yū'tiwā:

—Cū dutimū'tā'cu queoro weepī, ni yū'tiwā.

Tere tu'ogu, Jesú narē niwī:

—Diacjū musārē wereguti. “Ŋa'arā”, musā nirā, niyeru wapaseeri masā, tojo nicā ūmuarē a'metārāwapata'ari masā numia musā ū'musepu wa'atiri cura na pe'e wa'arāsama. ³² Juā masārē wāmeyeri masū Ō'acū ūaranojō a'tiro añurō nisetirowami nisere bu'ecā, musā ējōpeotiwu. Na musā “Ŋa'arā waro nima” nirā pūrīcā cū weresere ējōpeo, na wācūsere dūcayucārā niwā. Na tojo weecā ī'amirā, musā pe'e dūcayuti, cū weresere ējōpeoticārā niwū, niwī Jesú.

Da'raco'terā queoro weeti'que ni'i

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Jesú apaturi werewī:

—Apeye queose me'rā musārē werenemogūti. Tere tu'oya. Ni'cū pajiro di'ta cuogu ū'se wese weesami. Ti wesere sā'rīsāsami. Topu na ū'se bipesāati pere ūtāgāpu se'esājāsami. Tojo nicā ū'muarī wi'i na co'tedujati wi'ire weesami. Tojo wéeca be'ro aperopu wa'agu, āpērārē ti wesere co'tedutigū cūsami. Narē cū ya di'tare da'rased wapa “Tocārō yū'ure ū'se wiapa”, nisami.

³⁴ »Be'ro ū'se dūcatiri cura āpērā cūrē da'raco'terārē topu o'ósami. Narē o'ogu, “Ya di'ta da'rārārē yé ū'sere sērīrā wa'aya”, nisami. ³⁵ Topu ejacā, ti wese co'terā cū o'ó'cārārē ű'esama. Ni'cūrē paasama. Apīrē wējēcō'asama. Apīrē ūtāperi me'rā doquesama. ³⁶ Na tojo weecā tu'ogu, ti wese wiogu todūporo o'ómu'tā'cārā nemorō o'ósami. Na ejacā ī'arā, ti wese co'terā na quē'rārē mejārōta weesama.

³⁷ »Be'ro o'ótugupua majā, cū macūrē o'ósami. A'tiro ni wācūmisami: “Yū'ū macūrē wiopesase me'rā ī'arāsama”, nimisami. ³⁸ Cū macūrē ī'arā, ti wese co'terā na basu a'merī ucūsama: “Ā'rīta nimi be'ropu a'ti wesere ű'eacjū. Ma, cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a”, nisama. ³⁹ Tojo níca be'ro cū macūrē ű'e'e, ti wese sumutopu miaa, cūrē wējēcō'asama, ni werewī Jesú.

⁴⁰ Cū wérēca be'ro Jesú wiorārē sērītiña'wī:

—To pūrīcārē ti wese wiogu a'tigu, ¿de'ro weegusari ti wese co'terārē? niwī.

⁴¹ Cūrē yū'tiwā:

—Pajaña'rō marĩrō na ña'arārē wējēcō'agūsami. Be'ro cū ya wesere āpērā pe'ere co'tedutigusami. Na pe'e u'se ducati'quere queoro cū ye nisere wiarāsama, niwā.

⁴² Na tojo nicā tu'ogu, Jesú niwī:

—Musā Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'epā. Yu'ure wa'atjere a'tiro ojano'wū:

Ētā pjīrī me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pjī na uatica pjīrē cō'arāsama.

Na cō'āca pjī me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi'i yeenu'cāmujāsama.

Ō'acū marī wiogu na cō'āca pjī me'rā tojo weesami.

Cū tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'oña'no'o, ni ojano'wū, niwī Jesú.

⁴³ Tojo weegu musārē wereguti. Sī'i wese wiogu sōjā co'terārē di'ta ē'ma'caro weronojō Ō'acū musārē weegusami. Ō'acū musā wiogu nisī'rīmiwī. Nipe'tise añuse cū wiogu nirōpu nise musā ye nibopā. Musā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masārē, tojo nicā yu'ure uatise ye bu'iri Ō'acū musā cuobo'quere ē'magūsami. Āpērā pe'ere o'ogusami. Na yu'ure ējōpeo, Ō'acū uaro weerāsama. ⁴⁴ Ētāgā yu'u werecagare a'tiro wereguti. No'o tigapu burupejagunojō mutōdijono'gūsami. No'o tiga pe'e cū bu'ipu doquepejacāma, añuse po'capu wa'agusami, niwī. Tojo nigū, cūrē uatirā be'ropu bu'iri da'reno'rāsama nigū, tojo niwī.

⁴⁵ Pa'ia wiorā, āpērā fariseo masā Jesú te queose me'rā werecā tu'orā, “Marīrē tojo nigū weesami”, niwā. ⁴⁶ Tojo weerā cūrē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōrātirā ñe'esī'rīmiwā. Na tojo weesī'rīmirā, a'tiro wācūcārā niwā: “Masā cūrē Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nimi”, nisama.” Tojo weerā marī cūrē ñe'ecā, marīrē ña'arō weebosama nīrā, weemasītiwā.

22

Wiogu macū omocā du'tegu masārē neocūuduti'que queose ni'i
(Lc 14.15-24)

¹ Jesú apaturi queose me'rā wiorārē werenemowī tja. A'tiro niwī:

² —Ō'acū masārē cū wiogu nirōpu wa'acā weese a'tiro weronojō ni'i. Ni'cū di'ta wiogu cū macū omocā du'tecā bosenu'mu weepeoro weronojō ni'i. ³ Cūrē da'raco'terārē nisami: “Yu'u cārū were'cārārē pijirā wa'aya”, nisami. Be'ro na pe'e narē pijicā, “Wa'awe'e”, nisama. ⁴ Na tojo weecā ī'agū, āpērārē o'ósami tja. Narē nisami: “Yu'u piji'cārārē wererā wa'aya. Ba'ase tu'ajano'toja'a. Yarā wecu, āpērā ecarā di'iyojacā wee'cārārē wējēdutitojapu. Nipe'tise apono'toja'a. Quero, bosenu'mu weepeorā a'tiatio”, nisami. ⁵ Tojo weerā na quē'rā pijirā wa'amisama. Na quē'rārē yu'titiyu'ruocā'sama. “Wa'awe'e”, nicā'sama. Apī cū pijino'cu cū ya wesepu wa'asami. Apī cū da'raropu wa'asami. ⁶ Āpērā, wiogu o'ó'cārārē ñe'e, paa, wējēcō'acā'sama. ⁷ Na tojo weesere tu'ogu, wiogu uputu uasami. Tojo weegu narē wējēcō'a'cārārē cū yarā surarare wējēdutigū o'ósami. Tojo nicā na ya macārē ūjūadutisami. ⁸ Be'ro āpērā cūrē da'raco'terārē nisami: “Nipe'tise yu'u macūrē bosenu'mu weepeoatjere apotojapu. Tojo weemicā, yu'u piji'cārā ña'arā nitjārā a'tita basiotiyucā, a'titicārā niama. ⁹ Tojo weerā no'o musā macā decopu bocaerārē pijiya”, nisami. ¹⁰ Be'ro cūrē da'raco'terā macā decopu pijirā wa'asama. Nipe'tirā na bocaerā añurā, ña'arārē piji neocūu, wiogu ya wi'ipu miasama. Na tojo weecā, topu na nerērī tucū mu'mua wa'asa'a.

¹¹ »Be'ro wiogu narē ī'agū, añudutigū wa'asami. Ni'cū na wa'teropu nigū na omocā du'tecā sñawharonojō sñatigūre ī'asami. ¹² Wiogu

cūrē nisami: “Acaweregũ, a'ti bosenuṃurē ¿de'ro wee su'ti omocã du'tecã sãñawũaronojõ sãñatimigũ sãjãtiati?” nisami. Cũ pe'e yu'titiyu'rũocã'sami. ¹³ Be'ro wiogu ti bosenuṃu su'ori weerãrē nisami: “Cūrē ñe'e, du'pocãrĩ, omocãrĩpũ du'tebutuaya. Wijaaro na'itĩ'arõpũ cõ'acã'ña. Topũ pũrĩno'gũ, upicari cũ'rĩdio, utigusami”, nisami wiogu. ¹⁴ A'te weronojõ ni'i Õ'acũ wiogu nise. Õ'acũ pãjãrã masãrē pijimicã, pejetirãcã cũ wiogu nirõpũ sãjãárãsama, niwĩ Jesú.

Weeta'sase me'rã Jesure bu'iri a'marã na sērĩtiña'que ni'i
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Cũ tojo nĩca be'ro fariseo masã wa'a wa'awã. Be'ro na Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, “A'tiro weerã”, ni apoyucãrã niwã. ¹⁶ Tojo weerã na bu'esere siruturãrē, tojo nicã ãpẽrã Herode ya curuacjãrã me'rã Jesú tiropũ o'ócãrã niwã. Na cũ tiropũ etarã, niwã:

—Masãrē bu'egũ, ùsã mu'ũ nisetisere masĩ'i. Mu'ũ diacjũ ucũ'u. Masã yu'ũre ¿de'ro wãcũrãsari? nirõ marĩrõ diacjũ ucũ'u. Õ'acũ yere diacjũ were'e. ãpẽrã wiorã nima nirõ marĩrõ nipe'tirãrē ni'cãrõnojõ ï'a'a. ¹⁷ Tojo weerã mu'ũrē apeyenojõ sērĩtiña'rã a'tiapũ. Romano masã wiogure cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrē dutise ¿añuti, o ña'a nitine? Na Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, tojo niwã. (Jesú “Wapayeroua'a” nicãma, judío masã “Õ'acũ ni'cũrẽta ãjõpeoroua'a; mu'ũ tojo nise ña'a ni'i”, nibocãrã niwã. “Wapayeticã'rõu'a” nicã pe'e, “Romano masã wiogure yu'rũnu'cãgũ wee'e”, nibocãrã niwã.)

¹⁸ Tojo weegũ Jesú na ña'arõ wãcũsere ï'agũ, a'tiro niwĩ:

—Musã tojo nĩrã, weeta'sari masã ni'i. ¿De'ro weerã yu'ũre mejẽcã yu'tigũ, bu'iri bocagusami nĩrã, sērĩtiña'ti? ¹⁹ Niyeru cuji romano masã wiogure wapayeri cujinojõrē miitia, niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, ni'cã nuṃu da'rawapata'ari cujinojõrē miitiwã. ²⁰ Tojo weecã ï'agũ, Jesú narē sērĩtiña'wĩ:

—¿Noa queose, noa wãme wã'ñati a'ti cujiũre? niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na yu'tiwã:

—César, romano masã wiogu cũ queose, cũ wãme wã'ña'a, niwã.

Be'ro Jesú narē niwĩ:

—To pũrĩcãrē romano masã wiogu wapayedutisenojõrē cūrē o'oya. Õ'acũ ye pe'ema cūrē o'oya. Cũ weedutisere weeya, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'orã, tu'omarĩa, be'ro wa'a wa'awã.

Masã wẽrĩca be'ro masãsere Jesure sērĩtiña'que ni'i
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Jesure “¿Romano masã wiogure wapayerouati?” nĩca nuṃurẽta ãpẽrã pa'ia saduceo masã cūrē ï'arã etawã. Na “Wẽrĩ'cãrãpũ masãsome”, ni ãjõpeoma. Tojo weerã Jesure masãse cjasere a'tiro niwã:

²⁴ —Masãrē bu'egũ, duporopũ Moisé a'tiro duticũ niwĩ: “Ni'cũ nuṃotigũ põ'rãtitimigũ wẽrĩcã, cũ acabiji cũ nuṃo nĩ'core nuorẽato. Be'ro cũ co me'rã ne waro põ'rãtimũ'tãgũrē cũ ma'mi wẽrĩ'cure põ'rãtibosato”, nicũ niwĩ Moisé. ²⁵ Tojota wa'a'a ùsã wa'terore. Siete uṃua ni'cũ põ'rã niwã. Masã ma'mi nuṃoti, be'ro wẽrĩa wa'acu niwĩ. Põ'rã marĩyugũ, cũ nuṃo nĩ'core cũ acabijire cũucũ niwĩ. ²⁶ Cũ quẽ'rã põ'rãtitimigũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. Be'rocjũ quẽ'rãrē tojota wa'acaro niwũ. Tojo dia'cũ wa'aturiadijacaro niwũ téé nituogupure. ²⁷ Na nipe'tirã be'ro co quẽ'rã wẽrĩa wa'aco niwõ. ²⁸ Na siete co me'rã omocã du'tecãrã niwã. Tojo weero wẽrĩ'cãrã masãcã, ¿ni'ĩ nuṃo tojabutiagosari? ni sērĩtiña'wã.

29 Tojo nicā tʉ'ogʉ, Jesú narē yʉ'tiwī:

—Musā wisiyʉ'rʉa'a. Ō'acū ye queti ojáca pūrī cjasere ne masīwe'e. Ō'acū cū tutuase quē'rārē masīwe'e. 30 Wērī'cārā na masāca be'ro nʉmotisome. Pō'rā numia quē'rārē numisosome. Ō'acūrē wereco'terā ʉ'mʉsepʉ nirā weronojō nirāsama. 31 Apeyenojō wērī'cārā masāsere werenemogūti tja. Ō'acū cū ye queti ojáca pūrīpʉ mʉsārē ní'quere bu'epā. A'tiro nicʉ niwī: 32 “Yʉ'ʉ Ō'acū ni'i. Abrahā, Isaa, Jacob wiogʉ ni'i”, nicʉ niwī. Cū “Na wiogʉ ni'i” nígū, “Yʉ'ʉ tiropʉ catima” nígū, tojo nicʉ niwī. Ō'acū catirā wiogʉ nimi. Wērībajuduti'cārā marīma, niwī Jesú.

33 Cū bu'esere tʉ'orā, masīse me'rā yʉ'ticā ĩ'arā, masā tʉ'omarīa wa'awā.

Moisé cū dutise cūu'que, ni'cārō añuyʉ'rʉnʉ'cārō ni'i nise ni'i
(Mr 12.28-34)

34 Be'ro Jesú saduceo masārē di'tamarīacā weesere fariseo masā tʉ'ocārā niwā. Tere tʉ'o, nerēcārā niwā. 35 Na me'rā ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masū Jesure mejēcā yʉ'ticā ʉagʉ, cūrē sērītiña'wī:

36 —Masārē bu'egʉ, Moisé duti'que ¿disenojō waro apeye yʉ'rʉoro añuyʉ'rʉnʉ'cāti? niwī.

37 Jesú cūrē a'tiro yʉ'tiwī:

—A'tiro ni'i. “Ō'acū marī wiogʉre nipe'tise mʉsā ējōpeose me'rā, mʉsā wācūse me'rā, mʉsā tʉ'oña'se me'rā ma'iña.” 38 A'te ni'i apeye yʉ'rʉoro niyʉ'rʉnʉ'cāse. 39 A'te be'rore tojocureta ni'i, nírō. A'tiro ni'i. “Marī basu ma'irōnojōta āpērārē ma'irōʉa'a.” 40 A'te pʉaro dutisere wéerā, nipe'tise Moisé cū duti'quere, tojo nicā Ō'acū ye queti weremʉ'tārī masā na bu'e'quere yʉ'tirāta wee'e, niwī Jesú.

Jesú masārē “Cristo na nigǔ ¿noa macū niti?” ni sērītiña'que ni'i
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Fariseo masā na nerērī cura Jesú narē sērītiña'wī:

42 —Musā Cristo Ō'acū bese'cure ¿de'ro tʉ'oña'ti? ¿Noa macū niti cū? niwī.

Cūrē yʉ'tiwā:

—Dʉporocjʉpʉ wiogʉ Davi pārāmi nituriagʉ nimi, niwā.

43 Na tojo nicā tʉ'ogʉ, Jesú narē niwī:

—Cristo, Ō'acū bese'cʉ Davi pārāmi nituriagʉ nicā, to pūrīcārē ¿de'ro weegʉ Davi Espíritu Santu tutuaro me'rā ucūgū, cūrē “Yʉ'ʉ wiogʉ nimi”, nipari? Marī, marī pārāmirē “Yʉ'ʉ wiogʉ nimi”, niwe'e. Davi Ō'acū bese'cure ucūyugʉ, a'tiro ojacʉ niwī:

44 Ō'acū ʉ'mʉsepʉ nigǔ cū macūrē, yʉ'ʉre yʉ'rʉoacjʉre a'tiro nicʉ niwī:

“Yʉ'ʉ tiro wiogʉ dujiri cūmurōpʉ dujigʉsa'a.

Mʉ'ʉ topʉ dujicā, mʉ'ʉrē ĩ'atu'timi'cārārē docaque'acā weegʉti”, nicʉ niwī Ō'acū, ni ojacʉ niwī Davi.

45 ¿De'ro weegʉ Ō'acū bese'cʉ Cristo Davi pārāmi nímasībosabe? Davi basuta cūrē “Yʉ'ʉ wiogʉ nimi”, nicʉ niwī. Tojo weegʉ cū pārāmi se'saro nirōnojō o'ogʉ, cū wiogʉ nicʉ niwī, niwī Jesú.

46 Cū tojo nisere tʉ'orā, ne ni'cū ni'cā ʉsero yʉ'tima'atiwā. Tita me'rā be'ro majā uirā, ne sērītiña'nemotiwā.

23

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Be'ro Jesú masārē, tojo nicā ũsā cū bu'erārē niwī:

² —Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā fariseo masā Ő'acū dutise Moisére cūu'quere wererā nima. ³ Tojo weerā na weresere tū'o, tere weesirutuya. Na weesetise pe'ere ĩ'acūuticā'ña. Na añurō wereme'rīma, wererā. Tojo weemirā, na nise pe'ere weetima. ⁴ Na dutiwuaronojō dutiyu'rucā'sama. Masā tere pōtēotisama. Na tojo wéerā, wuapōtēoña marīse nucūsere du'tepeerā weronjō weesama. Na masārē tere wuapeorā weronjō weesama. Na tere wuadutirā, ne āpērā tā'rīrārē weetamutirā weronjō weesama. Ne pajaña'ti, masārē ne cā'rō weetamutisama. ⁵ Nipe'tise na weesere masārē añurō ĩ'adutirā weeta'sasama. Masā narē “Ő'acūrē añurō ějōpeosama” nicā tū'osī'rīrā, a'tiro weesama. Na diapoapu, na omocāpu Ő'acū ye queti ojāca pūrī cjasere pajiri casero me'rā oja'quere du'teō'sama. Tojo nicā na ñubuecā ĩ'adutirā āpērā yu'rūoro na ñubuewuari su'tiro sumutopu opa dari cuorojore sãñasama. ⁶ Bosenuñu nicā wiorā na dujiwuase cūmurīpu dujisī'rīsama. Na nerēse wi'seripu quē'rārē mejārōta weesama. ⁷ Masā narē macā decopu wiopesase me'rā añuduticā ũasama. Narē, “Ŭsārē bu'erā” pisucā ũasama.

⁸ »Mūsā pūrīcā āpērārē “Mūsā ũsārē bu'erā ni'i”, nino'ticā'ña. A'tiro ni'i. Mūsā ni'cū pō'rāta ni'i. Yu'u ni'cūta mūsārē bu'egu ni'i. ⁹ Mūsā ne ni'cūrē a'ti nucūcāpūre “Ŭsā pacu”, niticā'ña. Mūsā ni'cūta pacuti'i. Cū Ő'acū ũ'musepu nimi. ¹⁰ Diacjūta mūsā pūrīcā “Ŭsā wiogu”, ni pisuno'ticā'ña. Yu'u Cristo Ő'acū bese'cu ni'cūta mūsā wiogu ni'i. ¹¹ No'o āpērārē weetamugū, cūta nimi āpērā yu'rūoro bu'ipu niyu'rūnu'cāgū. ¹² No'o “Yu'u āpērā yu'rūoro niyu'rūnu'cā'a” ni tū'oña'gūnojō Ő'acū cūrē mejō nigūacā waro tojacā weegusami. No'o “Yu'u āpērā yu'rūoro ni'i” ni tū'oña'tigu pe'ere Ő'acū āpērā yu'rūoro tojacā weegusami.

¹³ »Mūsā Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā weeta'sari masā ni'i. Masā yu'ure ějōpeosī'rīrārē cā'mota'a. Tojo wéerā, yu'u pacu wiogu nirōpu wa'ari ma'arē narē bi'arā wee'e. Mūsā basuta yu'ure ějōpeowe'e. Āpērā quē'rārē ějōpeosī'rīcā ũasāwe'e. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a mūsārē.

¹⁴ »Mūsā wapewia numia ye wi'serire ē'masa'a. Mūsā ña'arō wee'quere wācūdutitirā yoacā ñubue'ta'sa'a. Tojo weerā mūsā āpērā nemorō bu'iri bocayurūnu'cārāsa'a.

¹⁵ Jesú a'tiro ninemowī Moisé oja'quere bu'eri masārē, tojo nicā fariseo masārē:

—Mūsā uputu waro weeta'sa'a. Mūsā ějōpeosere no'o ni'cū nigūacārē mūsā weronjō ějōpeocā ũarā, nipe'tiropu sijabi'a'a. Be'ro tu'ajanu'cō, cūrē mūsā nemorō ña'arō pecame'epu wa'ata basiocā weesa'a.

¹⁶ »Ña'arō wa'arosa'a mūsārē. Caperi bajutirārē a'merī wejero weronjō ni'i. A'tiro ni bu'e'e masārē: “Ni'cū 'A'tiro weeguti', nisami Ő'acūrē. 'Ő'acū wi'i me'rā tojo weeguti' nīca be'ro cū nī'quere queoro weeticā, 'Bu'iri marī'i'”, nisa'a. “Cū 'Ő'acū wi'i cjase uru me'rā tojo weeguti' nī'quere queoro weeticā pūrīcārē, 'Ña'a ni'i'”, nisa'a. ¹⁷ Mūsā tojo nīrā, diacjū wācūwe'e. Tū'omasīwe'e. Uru Ő'acū wi'ipu niyuro, Ő'acū ĩ'orōpu añuse tojasa'a. Ő'acū wi'i, ti wi'i cjase uru nemorō añuyurūnu'cā'a. ¹⁸ Mūsā

Õ'acũ dutiro weesirĩtirã, ucũme'rĩse me'rã weeta'sa'a. Masãrẽ a'tiro nisa'a: "Musã Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõpeowũaropũ me'rã tojo weerãti' ní'quere weeticã, bu'iri marĩsa'a. Wa'icũ Õ'acũrẽ o'ose topũ peo'que me'rã pũricãrẽ wapatisa'a", ni'i. ¹⁹ Musã tu'omasĩwe'e. Õ'acũrẽ o'ose nemorõ na wa'icũrã ãjũamorõpeowũaro pe'e wapati'i. Topũ ãjũpesase me'rã na Õ'acũrẽ o'ose añuse tojasa'a. ²⁰ Tojo weerã musã "Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõpeowũaropũ me'rã tojo weerãti" nĩrã, te se'sarore nĩrã weewe'e. "Topũ peoatje quẽ'rãrẽ mejãrõta weerãti", nĩrã weesa'a. ²¹ Õ'acũ cũ ya wi'i, Õ'acũ wi'ipũ nisami. Tojo weerã Õ'acũrẽ "Ti wi'i me'rã tojo weerãti" nĩrã, "Cũ me'rãta tojo weerãti", nĩrã wee'e. ²² Mejãrõta "U'muse me'rã tojo weerãti" nĩrã, "Õ'acũ dujiro me'rãta, topũ dujigũ me'rãta" nĩrã wee'e.

²³ »Ñã'arõ wa'arosa'a musã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ. Musã weeta'sasebũjurã ni'i. Musã otese o'majãcã, menta, anís, camino wãmetise ba'ase sãamorẽsere seeneo, opa sũ'urĩ weesa'a. Diez sũ'urĩ cũorã, ni'cã sũ'ũ Õ'acũ wi'ipũ miaa, Õ'acũrẽ wãmepeo, pa'ire o'osa'a. Musã tojo añurõ weemirã, Moisé oja'que apeye pacase pe'ere weewe'e. Æpẽrãrẽ queoro weesere, pajaña'sere, Õ'acũrẽ ãjõpeose pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musã otesere cãrẽ o'odu'utimirã, a'te añuyũ'rũnũ'cãsere weeya.

²⁴ »Musã basu diacjũ weewe'e. Æpẽrã quẽ'rãrẽ sũ'ori diacjũ weewe'e. Tojo weerã musã Õ'acũ ye cjasere bu'érã, caperi bajutirã a'merĩ sũ'ori tũawã'cãrã weronojõ ni'i. Moisé cũ oja'que, mejõ niseacã dutise pe'ere wãcũyũ'rũrã, apeye paca pe'ere weewe'e.

²⁵ »Musã weeta'sarã a'tiro wee'e. Bajuyoropũ dia'cũ añurõ wee'e. Baparire bu'ipũ dia'cũ añurõ coerã weronojõ weeta'sa'a. Ti pa po'peapũre peje ña'ase musã ãpẽrã yere yaja'que, ãpẽrã yere uaripejayũ'rũnũ'cã'que ã'irĩ weronojõ wã'ñasa'a. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ. ²⁶ Musã fariseo masã tu'omasĩtirã, caperi bajuno'tirã weronojõ ni'i. Ne waro po'peapũ cjase musã wãcũsere dũcayumũ'tãña. Be'ro bajuyoropũ añurã, ña'ase moorã tojarãsa'a. Bapari po'peapũ coemũ'tã'caro weronojõ bu'ipũ quẽ'rã ã'irĩ marĩrõ tojaro weronojõ weerãsa'a.

²⁷ »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã, fariseo masã weeta'sari masã ni'i. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ. Wẽrĩ'cãrã masãperi weronojõ ni'i. Bu'ipũre añurõ bajudutirã bo're me'rã wa're'que cujirire nũ'cõsa'a. Ti pe po'peapũre wẽrĩ'cãrã õ'arĩ mejã, tojo nicã dicũse na upũ ña'ase boa'que sãñasa'a. ²⁸ Musã a'tiro niseti'i. Masã i'orõpũre añurã weronojõ baju'u. Po'peapũ pe'ere weeta'sasebũjurã ni'i. Musãpũre ña'ase niyũ'rua'a.

²⁹ »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã, fariseo masã weeta'sasebũcũrã ni'i. Musã dũporocjãrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã masãperi bu'ipũ añurõ bajudutirã yeenũ'cõ'o. Tojo nicã ãpẽrã masã añurã ní'cãrãrẽ masãperi bu'ipũ mejãrõta ma'masu'anũ'cõ'o. ³⁰ Tu'ajanũ'cõ, a'tiro ucũsa'a. "U'sã ñecũsumũa Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcãrã niwã. U'sã na catícateropũre nĩrã, narẽ wẽjẽcã, wẽjẽtamutibopã", ni'i. ³¹ Musã a'tere tojo nĩrã, "Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masãrẽ wẽjẽ'cãrã pãrãmerã nituriarã ni'i", nĩrã wee'e. ³² Musã, musã ñecũsumũa weemũjãti'caronojõta weeyapaticã'ña, ni tu'tiwĩ.

³³ »Musã weeta'sari curuacjãrã aña weronojõ ni'i. Musã de'ro wee Õ'acũ pecame'epũ bu'iri da'reatjere yũ'rũwetimasĩsome. ³⁴ Tojo weegũ yũ'ũ musã tiropũre Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã, masĩrĩ masãrẽ,

bu'eri masārē o'óguti. Musā pe'e na ni'cārērārē wējē, āpērārē curusapū paabi'penū'cōrāsa'a. Āpērārē na nerēwūase wi'seripū paape, na no'o wa'ase macārīpū sirutucusiarāsa'a. ³⁵ Tojo weero nipe'tirā masā añurārē wējē'que wapa musārē bu'iri wā'a'a. Musā ñecūsumua añugū Abel me'rā ne waro wējē du'pocāticārā niwā. Téé Zacaría Berequía macū me'rā yapada'reocārā niwā. Cūrē na ñubuepeowuaropū Ō'acū wi'i decopū wējēcārā niwā. ³⁶ Diacjū musārē wereguti. Tojo wee'que wapare ni'cārōacā a'tocateropū nirārē bu'iri wa'arosa'a, niwī Jesú.

Jesú Jerusalérē ĩ'agū uti'que ni'i
(Lc 13.34-35)

³⁷ Fariseo masārē tojo níca be'ro Jesú Jerusalécjārā, tojo nicā toduporopū ti macāpū ní'cārārē wācūgū, a'tiro niwī:

—Jerusalécjārā, musā Ō'acū ye queti weremū'tārī masārē wējēcō'a'a. Ō'acū o'ó'cārā cū ye quetiwereri masārē ũtāperi me'rā doquewējē'e. Musārē pejetiri yū'u ma'ígū, neocūsi'rīmiwū. Ni'cō cārē'que co pō'rārē wūase docapū neocūu'caro weronojō weesī'rīmiwū. Musā ũatiwū. ³⁸ Tojo weero musā nimi'que wi'seri masā marīrō tojarosa'a. ³⁹ A'tere tū'omasīña. Yū'ure apaturi ĩ'anemosome majā. Be'ro yū'u a'ti turipū apaturi a'ticāpū, musā “Ō'acū duporopū ‘O'óguti’ ní'cu añubutiagū nimi” ní'rāpū ĩ'arāsa'a tja, niwī Jesú.

24

Jesú “Ō'acū wi'i Jerusalē cja wi'i cō'ano'rōsa'a” ní'que ni'i
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Ō'acū wi'ipū ní'cu wijaa wa'awī. Cū wa'ari cura ũsā cū bu'erā cū tiro wa'a, niwū:

—Ī'aña a'ti wi'ire. Añubutiari wi'i, pajiri wi'i waro ni'i, nimiwū. ² Ūsā tojo nicā, Jesú niwī:

—Musā a'te pejere ĩ'a'a, ĩ'arā. Diacjū musārē wereguti. Nipe'tise a'ti wi'i cjase ne ni'cā ũtāgā apega bu'ipū yeeturiamujā'que tojasome. Nipe'tise mutōdijono'rōsa'a, niwī.

A'ti ũmūco pe'tise duporo Jesú “A'tiro wa'arosa'a” ní'que ni'i
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro ũsā wa'a, ũrūgū Olivo wāmeticjupū ejawū. Jesú topū ejanujārī cura ũsā ya'yioropū sērītiña'wū:

—Ūsārē wereya. ¿De'ro nicā tojo wa'arosari? ¿Ñe'enojō me'rā ĩ'ogūsari mū'u apaturi a'tiatjere? Tojo nicā a'ti ũmūco pe'tiatjo duporo ¿de'ro wee masīrāsari? ni sērītiña'wū.

⁴ Jesú ũsārē yū'tiwī:

—Āpērā musārē nisooticā'to ní'rā, añurō tū'omasīyuya. ⁵ Pājārā a'tiro nisoorāsama. “Yū'u Ō'acū tutuaro me'rā wee'e; Ō'acū bese'cu Cristo ni'i”, ní'rāsama. Na tojo nisere tū'orā, pājārā siruturāsama. ⁶ Musā a'mewējēse quetire tū'o, “Topū tojo wa'aporo” nicā tū'orāsa'a. Tere tū'orā, ũcuaticā'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirō, a'ti ũmūco pe'tiatjo du'sarosa'a yujupū. ⁷ Ni'cā curuacjārā ape curuacjārā me'rā a'mequērāsama. Tojo nicā ni'cā di'tacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērāsama. Peje apesepure ũjaboase ní'rōsa'a. Aperopure peje di'ta narāsāse ní'rōsa'a. ⁸ A'te nipe'tise peje me'rā masā ne waro pi'etiwā'cōse

ni'i. Numio co macūrē wuase dūporoacā pūrīse nu'cārō weronojō nirōsa'a.

⁹ »Tojo wa'acā, yu'ure ējōpeotirā musārē ña'arō weerāsama. Musārē ñe'e, wiorā tiropu miaa, bu'iri da'redutirāsama. Musārē wējērāsama. Yu'ure ējōpeose bu'iri nipe'tirocjārā masā musārē ī'atu'tirāsama. ¹⁰ Tojo wa'acā, pājārā yu'ure ējōpeomi'cārā ējōpeodu'urāsama. Na a'metu'ti, āpērā wiorāpūre bu'iri da'redutirā o'orāsama. ¹¹ Pājārā “Ō'acū ye queti weremu'tārī masā ni'i”, nisoorāsama. Pājārārē niso, ējōpeocā weerāsama. ¹² Ña'ase niyu'rūmajārōsa'a. Tojo wa'acā, pājārā a'merī ma'idu'urāsama. ¹³ Yu'ure ējōpeoyapatirā pūrīcā yu'rūwetirāsama. Yu'u pacu tiropu catinu'cūrāsama. ¹⁴ Nipe'tiro a'ti di'tapu Ō'acū masārē yu'rūose quetire werese'sabi'ano'rōsa'a. Na quē'rārē masīdutirowereno'rōsa'a. “Ña'arō wee'quere bujaweti ducayucā, Ō'acū ñe'egūsami”, ni wereno'rōsa'a. A'te nipe'tiropu se'sāca be'ro a'ti umūco pe'tirosa'a majā. ¹⁵ Dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Danie wāmetigu a'ti umūco pe'tiatjo dūporo wa'atjere ojayucu niwī. “Ña'agū, Ō'acū yabigūnojō cū ya wi'i añurī wi'ipu sājātīgūnojō Jerusalé cja wi'ipu sājāagūsami”, ni ojayucu niwī. Cū ti wi'ipu nu'cūcā ī'arā, masā a'ti pūrīrē bu'e, tū'omasīña. ¹⁶ Tojo wa'acā ī'arā, Ō'acū bu'iri da'regusami nīrā, Judeapu nīrā ūrāpagupu du'tiaya. ¹⁷ Wi'i dūposārī opa sirapu soo pesagūnojō po'peapu cjasere sājāa, duretīmīgū, diacjū du'tiaya. ¹⁸ No'o wesepu tō'ogū quē'rā ne wi'ipu tojaa, duregu wa'aticā'ña. Sojaro me'rā du'tiaya. ¹⁹ Tojo wa'ase nūmūrī numia nijīpacosānumiarē, tojo nicā pō'rā mi'rīrā cuorārē bujaweose nūmūrī nirōsa'a. Na umūñarō wa'amasīsome. ²⁰ Musā Ō'acūrē sērīña: “Yusūase nūmūrīrē, soowuari nūmu ūsā judío masā yoaropu wa'atiri nūmūrē wa'aticā'to”, niña. ²¹ Tojo wa'ase nūmūrīrē uputu waro pi'etise nirōsa'a. Ō'acū a'ti turi wéeca be'rore tocārō pi'etise marīcaro niwū. Be'ropu quē'rārē tocārō waro pi'etise marīrōsa'a. ²² Ō'acū na pi'etise nūmūrīrē duoticāma, ne ni'cū yu'rūwetitibutiabosami. Ō'acū pe'e cū yarā, cū bese'cārārē pajaña'gū, tojo wa'ase nūmūrīrē duogusami.

²³ »Āpērā musārē a'tiro nisoorāsama. “Jāa, ī'aña. Ō'acū bese'cu Cristo a'to nimi.” O apetero weerā “Sō'opu nimi”, nirāsama. Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. ²⁴ Pājārā nisoori masā a'tirāsama. A'tiro nirāsama: “Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo ni'i. Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū ni'i”, nisoorāsama. Narē ējōpeocā weesī'rīrā, peje wee'ose ī'orāsama. Basiocāma, Ō'acū cū bese'cārāpūreta ējōpeodu'ucā weesī'rīrāsama. ²⁵ Musā basu masīña majā. Yu'u musārē be'ropu wa'atjere wereyutoja'a. ²⁶ Tojo weerā āpērā musārē “Sō'opu yucu marīrōpu Cristo nisami, ī'arā wa'aya” nicā, wa'aticā'ña. Āpērā “A'ti tucūpu nimi, ī'arā a'tia” nicā, ējōpeoticā'ña. ²⁷ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri cura a'tiro nirōsa'a. Mujīpū mujātiro pe'e, cū sājārō pe'e quē'rārē bupo ya'baro weronojō nirōsa'a. Ya'yioropu a'tisome. ²⁸ Apīnojō wa'icu boacā, yuca maata masī, wījīwā'cāsama. Tojo wa'acā ī'arā, “Apīnojō boapī”, ni masī'i. A'te weronojō yu'u a'ticā, masā masīrāsama, niwī Jesú.

*Ō'acū macū masū weronojō uputigu ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)*

²⁹ Jesú a'tiro ninemowī:

—Te pi'etise n̄m̄urĩ yu'rúca be'ro mujĩpũ ɯm̄ucocjũ na'itĩ'a wa'agusami. Ñamicjũ quẽ'rã bo'reyusome. Ñocõa b̄ur̄udijarãsama. Nipe'tirã ɯ'muarõpu nirã narãsãcã weeno'rãsama. ³⁰ Tojo wa'acã, ɯ'musepu yu'ɯ Õ'acũ macũ masũ weronojõ up̄utigũ yu'ɯ a'tisere ĩ'arãsama. Nipe'tise macãrĩcjãrã uirã, utirãsama. Yu'ɯ o'mecururipũ tutuaro me'rã asistedijaticã, ĩ'arãsama. ³¹ Yu'ure wereco'terã ɯ'musecjãrãrẽ nipe'tiro a'ti di'tapu o'oḡuti. Yaro coroneta up̄utu busucã, yu'ɯ bese'cãrã nipe'tiro no'o nirõcjãrãrẽ neorãsama.

³² »Musãrẽ otese higueraɣũ wãmeticjũ me'rã queose o'oḡuti. Tigũ d̄ur̄uripũ p̄urĩ ñasãwĩjicã, “Cũ'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a. ³³ A'te weronojõ yu'ɯ tod̄uporo ní'que peje wa'acã ĩ'arã, “Cã'rõacã Jesú a'ti di'ta wiogũ sãjãtjo d̄u'sa'a”, niña. ³⁴ Diacjũ musãrẽ wereḡuti. A'te peje tojo wa'ari cura nirã wẽrĩsome. Tojo wa'asere ĩ'ape'ocã'rãsama. ³⁵ A'ti ɯm̄uco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'ɯ ucũse, yu'ɯ bu'ese p̄urĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yu'ɯ ní'que queoro wa'arosa'a.

³⁶ »Yu'ɯ apaturi a'tiatjema ti n̄m̄u nicã, ti hora nicã a'tigusã'a nisere ne masĩno'ña marĩ'i. Õ'acũrẽ wereco'terã ɯ'musecjãrã, yu'ɯ Õ'acũ macũ quẽ'rã masĩwe'e. Yu'ɯ pacũ Õ'acũ ni'cũta masĩsami.

³⁷ »Yu'ɯ Õ'acũ macũ masũ weronojõ up̄utigũ a'tiri cura quẽ'rãrẽ d̄ur̄porocjũpũ Noé cũ ní'cateropũ wee'caronojõ weerãsama. ³⁸ Õ'acũ a'ti turi miose d̄ur̄poro masã ba'a, sĩ'rĩ, omocã d̄u'te, na põ'rã numiarẽ numisocãrã niwã. A'tere weetuocãrã niwã téé Noé cũ yucusujopũ sãjãrĩ curapũ. ³⁹ Na, ne “Mejẽcã wa'arosa'a”, ni wãcũma'aticãrã niwã. Be'ro acoro pejaa, narẽ dia miorĩ curapũ t̄u'omasĩcãrã niwã. Yu'ɯ Õ'acũ macũ masũ weronojõ up̄utigũ a'tiri cura quẽ'rãrẽ masã mejãrõta weerãsama. ⁴⁰ Yu'ɯ a'tiri cura ɯm̄ua p̄uarã ni'cãrõ me'rã wesepũ da'rãrã, ni'cũ yu'ure ãjõpeogũ miano'gũsami. Apĩ yu'ure ãjõpeotigũ tojagũsami. ⁴¹ P̄uarã numia ni'cãrõ me'rã ojoca ãrũarã, ni'cõ yu'ure ãjõpeogo miano'gõsamo. Apego yu'ure ãjõpeotigo tojagõsamo.

⁴² »Yu'ɯ musã wiogũ apaturi a'tiatjere musã masĩtisa'a. Tojo weerã añurõ wãcũ, t̄u'omasĩyuya. ⁴³ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro masĩña. Yajari masũ ti hora nicã a'tigusami ní'gũ, wi'i wiogũ cãrĩtisami. Cũrẽ co'te, cũ ya wi'ire yajari masũ pãosãjãacã, cã'mota'asami. ⁴⁴ Musã quẽ'rã ã'rĩ weronojõ niña. Musã ne cã'rõ wãcũtibutiari cura yu'ɯ Õ'acũ macũ masũ weronojõ up̄utigũ a'tigusã'a, niwã.

Jesú p̄uarã da'raco'terã me'rã queose o'o'que ni'i
(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Jesú a'tiro ninemowĩ:

—¿Noanojõ pe'e yu'ɯ dutiro weenu'cũgũ, t̄u'omasĩgũ waro nisari? ní'gũ, queose me'rã wereḡuti. Wiogũ aperopũ wa'agu, cũ ya wi'ire co'tedutigũ ni'cũ cũrẽ da'raco'tegũre cũasami. “Ãpẽrã da'raco'terãrẽ no'o d̄u'sasenojõrẽ ba'ase ecaya”, nisami. ⁴⁶ Be'ro aperopũ eja'cũ dajasami. Cũ dajacã, queoro da'ra bocaejano'gũ e'catisami. ⁴⁷ Diacjũ musãrẽ wereḡuti. Cũ queoro weese wapa wiogũ nipe'tise cũ cuosere co'tedutigũ sõrõgũsami. ⁴⁸ Cũrẽ da'raco'tegũ ña'agũ, “Yu'ɯ wiogũ maata dajasome” nigũnojõ p̄urĩcã a'tiro weesami. ⁴⁹ Ãpẽrã da'raco'terãrẽ ña'arõ paa pi'eticã weesami. Ãpẽrã que'arã me'rã ba'a, sĩ'rĩsami. ⁵⁰ Cũ tojo weeri cura wiogũ wãcũña marĩrõ cũ co'tetiri cura dajasami. ⁵¹ Cũ cũa'cũre duti'quere weeti'que wapa up̄utu waro cũrẽ bu'iri da'regũsami. Ãpẽrã ña'arã, weeta'sari masãrẽ

wa'a'caronojō bu'ipejasirutugusami. Tojo wa'acā, cū pūrino'gū, upicari cū'rīdio, utigusami, niwī Jesú.

25

Diez nu'mia me'rā Jesú queose o'o'que ni'i

¹ Jesú cū wiogu nirōpū ¿noanojō sājāarōsari? nígū, a'te queose me'rā werewī:

—Yū'u wiogu nirōpūre sājāatje a'tiro weronojō ni'i. Diez nu'mia na me'rācjō marāpū niacjū a'ticā co'tesama. Nánucū ũ'se me'rā sī'osepare cūosama. ² Ni'cāmocūrā nipe'tisere añurō apoyutisama. Āpērā ticūrāta tja añurō apoyu, co'tesama. ³ Apoyutirā numia na ye sī'osepare miarā, ũ'se na piosāa ducayuatjere miatisama. ⁴ Apoyu'cārā numia pe'e poseye'quepapūre miasama. Tojo nicā borewaria me'rā ũ'sere mianemosama. ⁵ Co marāpū niacjū maata etatisami. Tojo weerā narē wūja pūrīcā, cārīa wa'asama. ⁶ Be'ro ñami deco ējācā, āpērā pe'e a'tiro caricūmū'tāsama: “Co marāpū niacjū a'titojami. Pōtērīrā a'tia”, nisama. ⁷ Na tojo caricūcā, nipe'tirā numia wā'cāpe'tia wa'asama. Wā'cā, na ye sī'osepare apobūrosama. ⁸ ũ'se miati'cārā numia pe'e āpērā mia'cārārē a'tiro nisama: “Ūsā quē'rārē cārō sī'ose ũ'se o'oya. Ūsā sī'osepa yatiro wee'e”, nisama. ⁹ ũ'se mia'cārā numia pe'e narē yū'tisama: “Mūsārē o'osome. Ūsā mūsārē o'ocāma, ũsārē ejati, mūsā quē'rārē ejatibosa'a. Mūsā basu na ũ'se duawuaropū duurā wa'aya”, nisama. ¹⁰ Na ni'cāmocūrā numia ũ'se duurā wa'āca be'ro na me'rācjō marāpū niacjū etasami. Āpērā apoyu'cārā numia pe'e cū me'rā bosenuū weerī wī'ipū sājāasama. Na sājāāca be'ro ti wī'icjārā sopere bi'acā'sama. ¹¹ Be'ropū ũ'se duurā eja'cārā numia sopepū eta, “Wiogu, ũsārē pāoña”, nisama. ¹² Na tojo pisucā tū'ogu, na me'rācjō marāpū niacjū narē yū'tisami: “Diacjūta mūsārē ne masītisa'a”, nisami, ni werewī Jesú.

¹³ Jesú te queosere wérēca be'ro ũsārē niwī:

—A'te queose weronojō yū'u a'tiatji numūrē mūsā masīwe'e. Tojo weerā añurō wācū apoyuya, niwī.

I'tiarā da'raco'terā me'rā Jesú queose o'o'que ni'i

¹⁴ Jesú ũsārē a'tiro werenemowī:

—Yū'u a'ti turipū apaturi a'tigu, masārē o'oa'tje a'te queose weronojō ni'i. Ni'cū masū ape di'tapū wa'agu, cūrē da'raco'terārē pijiosami. Narē cū yere co'tedutigū cūusami.

¹⁵ »Narē na da'ratjo pōtēorō cūbūrosami. Ni'cūrē ni'cāmocūsetiri mil niyeru kujiri wapabūjuse kujirire o'osami. Apīrē pūati mil kujiri o'osami. Apīrē mil kujiri o'osami. O'otoja, wa'a wa'asami. ¹⁶ Cū wa'āca be'ro ni'cāmocūsetiri mil kujiri o'ono'cū maata te niyeru me'rā da'ra, ticūseta wapata'anemosami. ¹⁷ Pūati mil kujiri cūo'cū quē'rā mejārōta apeye pūati mil kujiri wapata'anemosami. ¹⁸ Mil kujiri ñe'e'cū pe'e cope se'e, cū wiogu da'radutimi'quere yaacā'sami.

¹⁹ »Be'ro, yoāca be'ropū na wiogu sijagu eja'cū dajasami. Cūrē da'raco'terārē pijio, na da'ra'quere aposami. ²⁰ Ni'cāmocūsetiri mil kujiri cūo'cū ejamū'tāsami. Apeye ticūseta cū wapata'a'quere wiagu, cū wiogūre nisami: “Yū'u wiogu, yū'ure ni'cāmocūsetiri mil kujiri o'owū. A'te cūo'o. Te me'rā apeye ticūseta mū'urē wapata'abosawū”, nisami.

²¹ »Cū tojo nicā tū'ogu, wiogu nisami: “Mū'u añurō weepā. Yū'u duti'caronojōta queoro weeme'rīcā'pā. Yū'u cārōacā cūu'que me'rā

añurō weepã. Tojo weegu peje yu'u cʉosere co'tedutigũ sōrōgũti. A'tia. Yu'u me'rã e'catitamuña", nisami.

²² »Be'ro apĩ da'raco'tegũ puati mil kujiri o'ono'cu ejasami. Wioğure a'tiro nisami: "Yu'u wioğũ, yu'ure puati mil kujiri o'owũ. A'te cʉo'o. Te me'rã ticuseta tja mu'urẽ wapata'abosawũ", nisami.

²³ »Wioğũ cūrẽ nisami: "Mu'u añurō weepã. Yu'u duti'caronojōta queoro weeme'ricã'pã. Yu'u cã'rōacã cūu'que me'rã añurō weepã. Tojo weegu peje yu'u cʉosere co'tedutigũ sōrōgũti. A'tia. Yu'u me'rã e'catitamuña", nisami.

²⁴ »Be'ro majã mil kujiri o'ono'cu eja, cã wioğure a'tiro nisami: "Yu'u wioğũ, mu'u tutuaro da'radutiri masũ nisere masĩwũ. Mu'u da'ratimigũ, ãpẽrã ye da'rase wapa me'rã mu'u wapata'a. ²⁵ Tojo weegu uigũ, mu'u ye niyerure di'ta po'peapu yaacũuwũ. A'te ni'i mu'u yéta tja", nisami.

²⁶ »Cũ tojo nicã tu'ogũ, wioğũ a'tiro yu'tisami: "Yu'u cūu'que me'rã mu'u ña'arō weepã. Ña'agũ, niĩsijagu ni'i. Mu'u yu'ure a'tiro wãcũwũ. 'Da'ratimigũ, ãpẽrã da'rase wapa me'rã wapata'ami', niwũ. ²⁷ Mu'u tojo wãcũgũ, yé niyerure yaatimigũ, niyeru nurōrĩ wi'ipu bucuamujãdutigu cūubopã. Tojo wéeca be'ro yu'u dajagu, ti wi'ipu cūñarō mujã'que me'rã ñe'eboapã", nisami.

²⁸ »Tojo nica be'ro ãpẽrã topu nirãrẽ nisami: "Cũ ye mil kujirire ã'ma, diez mil cʉogũ pe'ere o'oya. ²⁹ A'tiro ni'i. No'o peje cʉogure nemorō o'ono'rōsa'a. Cũ peje cʉoyu'rʉogusami. Apĩ moogũ pe'ere cã cʉomi'queacãpureta ã'mape'ocã'no'gũsami. ³⁰ ã'rĩ da'raco'tegũ queoro weetigure ñe'e, na'itĩ'arō wijaropu cō'acã'ña. Topu pūrino'gũ, upicari cū'rĩdio, utigusami", nisami na wioğũ, niwĩ Jesú.

Jesú nipe'tise di'tacjãrãrẽ beseatje ni'i

³¹ Jesú ũsãrẽ werenemowĩ:

—Be'ro yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojō uputigũ a'ti turicjãrãrẽ dutigu a'tiguti. Yu'ure wereco'terã u'musecãrã me'rã a'tigũ, asistese me'rã a'tiguti. Be'ro wioğũ dujiri cūmurōpu dujigusa'a. ³² Nipe'tise di'tacjãrã yu'u dujiro tiropu nerẽrãsama. Tojo weegu yu'ure ãjōpeorãrẽ mejẽcã, ãpẽrã yu'ure ãjōpeotirãrẽ mejẽcã ducawaanu'cōgũti. Ni'cũ ecarã co'tegũ ovejare mejẽcã, cabrare mejẽcã ducawaanu'cōgũ weronojō weeguti. ³³ Cũ ovejare diacjũcamocã pe'e nu'cōsami. Cabra pe'ere cūpe pe'e nu'cōsami. A'te weronojō yu'ure ãjōpeorãrẽ diacjũ pe'e nu'cōgũti. Yu'ure ãjōpeotirã pe'ere cūpe pe'e nu'cōgũti. ³⁴ Tojo wéeca be'ro diacjũ pe'e nu'cūrãrẽ nigũti. "A'tia. Yu'u pacu musãrẽ añurō weemi. Ne waropu cã a'ti turire weenu'cãcateropu musã niatjore apoyutojacu niwĩ. Tere ñe'erã a'tia majã. ³⁵ Yu'u ujaboacã, yu'ure ecawũ. Yu'u acowuocã, sĩ'rĩse tĩawũ. Yu'u aperopu sijacã, yu'ure cãrĩrō o'owũ. ³⁶ Su'ti du'sacã, yu'ure sãawũ. Dutiticã, yu'ure ĩ'acusiawũ. ãpẽrã yu'ure bu'iri da'reri wi'ipu sōrōcã, yu'ure ĩ'arã etawũ", nigũti. ³⁷ Tere tu'orã, diacjũ pe'e nu'cūrã, na ña'arō wee'quere acobocono'cãrã a'tiro nirãsama: "Ũsã wioğũ ¿de'ro nicã mu'urẽ ujaboacã, ecarĩ? ¿De'ro nicã mu'u acowuocã, tĩarĩ? ³⁸ ¿De'ro nicã aperopu sijacã, mu'urẽ cãrĩrō o'ori o su'tinojō du'sacã, mu'urẽ sãarĩ? ³⁹ ¿De'ro nicã mu'urẽ dutigure, o bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ ĩ'arã etarĩ?" nirãsama.

⁴⁰ »Na tojo nicã, narẽ yu'tiguti: "Musãrẽ diacjũ wereguti. Musã yu'ure ãjōpeorãrẽ, no'o mejō nirãpũreta añurō wéerã, yu'ureta weerã weewũ."

⁴¹ »Be'ro cūpe pe'e nu'cūrãrẽ a'tiro nigũti: "Musã Ō'acũ bu'iri da'reno'ajã ni'i. Tojo weerã a'tore niticã'ña. Pecame'e ũjũnu'cūrĩ me'e

tiropu wa'aya. Ti me'e wātī wiogu, cū me'rā u'musepu cō'adijo'cārārē apoyuca me'e ni'i. ⁴² Yu'u ujaboacā, musā yu'ure ecatiwu. Yu'u acowuocā, tīatiwu. ⁴³ Yu'u aperopu sijacā, yu'ure cārīse o'otiwu. Yu'ure su'ti du'sacā, sāatiwu. Yu'u dutiticā, yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nicā quē'rārē, ī'arā wa'atiwu.”

⁴⁴ »Tere tu'orā, a'tiro nirāsama: “Wiogu, mu'u ujaboacā, acowuocā, aperopu sijacā, su'ti moocā, dutiticā, bu'iri da'reri wi'ipu nicā, ¿de'ro nicānojō ūsā mu'urē weetamutiri?” nirāsama.

⁴⁵ »Yu'u narē yu'tiguti: “Diacjū musārē wereguti. Musā ā'rā mejō nirārē weetamutiwu. Narē weetamutirā, yu'ureta weetamutirā weewu”, nigūti.

⁴⁶ »Be'ro narē bu'iri da're bajurioguti. Āpērā űa'arō wee'quere acobocono'cārā pe'e catinu'cūsere boca, u'musepu wa'arāsama, niwī Jesú.

26

Jesure ñe'erātirā na apoyu'que ni'i

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesú apaturi cū a'tiatjere wérēca be'ro ūsā cū bu'erārē niwī:

² —Musā masī'i, Pascua bosenuwu wa'atjo puu numu du'sa'a. Ti bosenuwu nicā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō upatigure wiorāpore o'o, curusapu paabi'pe wējērāsama, niwī.

³ Titare pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucūrā, Caifá pa'ia wiogu ya wi'i sope pu'topu nerēcārā niwā. ⁴ Topu na Jesure nisoose me'rā ñe'e, wējēatjere apoyucārā niwā. ⁵ Tere apomirā, a'tiro nicārā niwā:

—Bosenuwu nicā weeticārā. Masā cūrē ma'írā, no'o űaro caricūma'a, marī tojo weesere dojorēbosama, nicārā niwā.

Ni'cō numio Jesure ma'iyu'rugo u'mutise piopeo'que ni'i

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Na “Jesure wējērāti” ni apocaterore Jesú Betaniapu niwī. Simó cāmi boa, yu'ru'cu ya wi'ipu niwī. ⁷ Topu cū nicā, ni'cō numio cū pu'to a'tiwō. Co u'muticja acosticjare cuowō. Te u'mutise wapabujuse waro niwū. Co Jesú ba'adujigure cū dūpoa bu'ipu u'mutise piopeowō. ⁸ Co tojo weecā ī'arā, ūsā cū bu'erā uputu uawu. Ūsā basu a'merī niwū:

—¿De'ro weego tojo weeti? Mejō waro a'tere bajuriogo weemo. ⁹ Co tojo weetigo, āpērārē pajiro duawapata'aboapō. Te me'rā pajasecuorārē weetamuboapō, niwū. ¹⁰ Jesú ūsā tojo nisere masīgū, ūsārē niwī:

—¿De'ro weerā core cariborā weeti? A'tere yu'ure tojo wéego, añurō weego weemo. ¹¹ Pajasecuorā musā wa'teropu ninu'cūcārāsama. Yu'u pūrīcārē musā wa'teropure ninu'cūcā ī'asome. ¹² Co yu'ure tere piopeogo, yu'u wérīca be'ro na yaatji dūporo wa'reatjere weronojō weeyugo weemo.

¹³ Diacjū musārē wereguti. Yu'u masārē yu'ruose quetire no'o nirō werecusiarā, nipe'tiro a'ti di'tapure a'tiro weerāsama. A'tigo co yu'ure wee'quere core wācūdutirā wererāsama, niwī Jesú.

Juda Jesure cūrē ī'atu'tirā tiropu o'o'que ni'i

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesú numiorē tojo níca be'ro ūsā Jesú bu'erā me'rācjū ní'cu, Juda Iscariote na nigū a'tiro weewī. Pa'ia wiorā tiropu wa'atjīgū, ucūgū wa'acu niwī. ¹⁵ Narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Jesure musārē o'ocā, ¿no'ocārō niyeru yu'ure wapayerāsari? nicu niwī.

Tojo nicã tu'orã, na treinta niyeru kujirire o'ocãrã niwã. ¹⁶ Na wapayéca be'ro cũ “¿De'ro nicã Jesure wiorãpüre o'orouamitito yu'ure?” ni wãcũcu niwĩ.

Jesú cũ bu'erã me'rã cũ ba'atuo'que ni'i

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Ësã Jesú bu'erã na pã bucuase me'rã morëti'quere ba'ari bosenuu ninu'cãcã, cũ tiro wa'a, sërĩtiña'wũ:

—¿No'opu marĩ Pascua bosenuu ba'atjore apoyucã uasari? niwũ.

¹⁸ Cũ ãsãrë niwĩ:

—Jerusalëpu wa'aya. Topu ni'cũ nisami. Cãrë a'tiro niña. “Ësãrë bu'egu a'tiro nidutiami: ‘Yu'u pi'etiatjo cã'rõacã du'sa'a. Mu'u ya wi'ipu yu'u bu'erã me'rã ba'atuo'gati', ni weredutiami Jesú”, niña.

¹⁹ Tojo weerã Jesú o'ó'cãrã cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Pascua nicã ãsã ba'atjere apoyucãrã niwã.

²⁰ Na'ique'aca be'ro Jesú ãsã cũ bu'erã doce me'rã ba'adujiwĩ. ²¹ Ësã ba'ari cura Jesú ãsãrë niwĩ:

—Diacjũta musãrë weregati. Ni'cũ musã wa'teropu nigũ yu'ure wiorãpüre wëjëdutigu o'ogusami, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã, ãsã uputu bujawetiwu. Be'ro a'merĩ sërĩtiña'burowu:

—Ësã wiogu, yu'uta nicã'sa'aba, niwũ.

²³ Jesú ãsãrë yu'tiwĩ:

—Yu'u me'rã a'ti papu yosoba'agu cũta nigũsami wiorãpüre o'oacju.

²⁴ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upatigure Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ ní'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, yu'ure wiorãpüre o'oguma ña'abutiario wa'arosa'a. Cũ diacjũta bajuatiyu'rucã, nemorõ añubopã, niwĩ.

²⁵ Tojo níca be'roacã Juda Jesure wiorãpüre o'oacju a'tiro niwĩ:

—Ësãrë bu'egu, yu'uta nicã'sa'aba, niwĩ.

Jesú cãrë yu'tiwĩ:

—Mu'uta ni'i, niwĩ.

²⁶ Ësã ba'ari cura Jesú pãgãrë mii, cũ pacu Õ'acũrë e'catise o'owĩ. Tu'ajanu'cõ, pãrë ducawaa, ãsãrë ecawĩ. Ducawaagu, ãsãrë niwĩ:

—Ba'aya. A'te yu'u upu ni'i, niwĩ.

²⁷ Be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, Õ'acũrë e'catise o'owĩ tja. Ti pare ãsãrë tãagũ, a'tiro niwĩ:

—Nipe'tirã a'ti pa cjasere sĩ'rĩpe'ticã'ña. ²⁸ A'te yé dí ni'i. Masã ña'arõ wee'quere wërĩ wapayebosagusa'a. Õ'acũ masãrë apeye ma'ma “A'tiro weegati” ní'quere cãugũsami. Tojo weegu yu'u wërgũ dí o'maburose me'rã pãjãrã masã ña'arõ wee'quere acobojogusami. ²⁹ Musãrë weregati. A'te u'seducaco vino ni'cãrõacã marĩ sĩ'rĩrã weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sõrõcã, musã me'rã apaturi ma'ma vino sĩ'rĩnemogũsa'a tja, niwĩ Jesú.

Jesú Pedrora “Mu'u yu'ure ‘Masĩwe'e' nigũsa'a” ní'que ni'i

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ësã ba'aca be'ro Õ'acũrë basapeotojanu'cõ, ti wi'ire wijaa wa'awu. Wijaa, ãrũgũ Olivo wãmeticjuru wa'awu. ³¹ Topu wa'agu, Jesú ãsãrë niwĩ:

—Musã nipe'tirã a'ti ñami uirã, yu'ure cõ'awã'cãpe'tia wa'arãsa'a. Musã tojo weeatje Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'ronojõta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yu'u oveja co'tegure wëjëno'cã weegusa'a. Tojo weecã, cũ yarã oveja no'o uaro omastearãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ cũ ye queti ojãca

pūrīpū. ³² Yū'u wērī'cupū masāca be'ro mūsā dūporo Galilea di'tapū wa'ayutojagūsa'a, niwī.

³³ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro yū'tiwī:

—Āpērā mū'urē cō'awā'cācā, yū'u pūrīcā ne wa'asome, niwī.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú cūrē niwī:

—Diacjū mū'urē weregūti. Ni'cācā ñamita cārē'quē uuati dūporo i'tiati “Cūrē ne masīwe'e”, nigūsa'a, niwī.

³⁵ Pedro cūrē yū'tiwī:

—Yū'u pūrīcā na yū'ure wējēsī'rīcāma, “Cū me'rā boaguti”, nigūsa'a. “Cūrē masīwe'e”, nisome, niwī. Be'ro nipe'tirā ūsā cū bu'erā cū ní'caronojōta nibūrowū.

Jesú Getsemaní wāmetiropū cū pacūre ñubue'que ni'i

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Be'ro Jesú ūsā cū bu'erā me'rā masā na otero Getsemaní wāmetiropū etawū. Topū eta, ūsārē niwī:

—A'to dujīniña yujupū. Sō'opū yū'u pacūre sērīgū wa'aguti, niwī.

³⁷ Topū wa'agu, Pedro, tojo nicā Zebedeo pō'rā puarārē miawī. Cū uputū waro bujaweti, wācūque'ticū niwī. ³⁸ Tojo weegu narē nicū niwī:

—Yū'ure wērītawioro, bujawetise yū'rūmajāsa'a. Mūsā a'to tojayá. Yū'ure co'teya. Ne cārīticā'ña, nicū niwī.

³⁹ Cū tojo nīca be'ro na yū'raro yoacurero wa'a, di'tapū mu'rīque'aejacū niwī. Topū Ō'acūrē sērīgū, a'tiro nicū niwī:

—Pacū, mū'u uacā, yū'ure a'te ña'arō yū'rūatje wa'aticā'to. Yū'u tojo nimicā, yū'u uaro weeticā'ña. Mū'u uaro pe'e wa'ato, ni sērīcū niwī.

⁴⁰ Be'ro cū bu'erā i'tiarā tiropū majāmitojacū niwī. Na cārī'cārāpūre bocaajacū niwī. Pedrose a'tiro nicū niwī:

—¿Ne cārōacā cārītimirā, mūsā tu'sumasītisari? ⁴¹ Cārīticā'ña. Wātī ūsārē niquesāticā'to nīrā, Ō'acūrē sērīña. Mūsā wācūsepū me'rāma yū'ure ējōpeonu'cūsī'rīmisa'a. Mūsā se'saro tojo weesī'rīmīrā, wācūtutuamasītisa'a. Tojo weerā Ō'acūrē sērīña, nicū niwī.

⁴² Be'ro apaturi wa'a, cū pacūre sērīnemocū niwī tja:

—Pacū, ña'arō pi'etisere yū'ure cā'mota'asī'rītigu, mū'u uaro weeya. Yū'u uaro wa'aticā'to, nicū niwī.

⁴³ Be'ro apaturi na i'tiarā tiropū majāmitojacū niwī. Na cārī'cārāpūre bocaajacū niwī tja. Narē wūja pūrīyū'ruacarō niwū. ⁴⁴ Tojo weegu narē wā'cōtimigū, apaturi cū pacūre sērīgū wa'acū niwī tja. Cū sērī'caronojōta sērīcū niwī tja. ⁴⁵ Be'ro na tiropū majāmitojagū, narē a'tiro nicū niwī:

—Ni'cārōacāma sooya; cārīña majā. Yū'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigure masā ña'arāpūre o'ootje ejatoja'a. ⁴⁶ Wā'cānū'cāña. Te'a na tiropū wa'arā. Yū'ure o'oacjū a'titojami, nicū niwī.

Jesure na ñe'ewā'cā'que ni'i

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú ucūrī cura Juda, ūsā Jesú bu'erā me'rā nīmī'cū etawī. Pājārā masā di'pjīrī, yucupagu cūo'cārā cū me'rā a'tiwā. Na pa'ia wiorā, judío masā bucurā na o'ó'cārā niwā. ⁴⁸ Juda Jesure o'oacjū a'tiro wereyutojacū niwī:

—Yū'u wa'suporopū mi'miacjū cūta nigūsami. Cūrē ñe'eña, ni wereyucū niwī.

⁴⁹ Cū narē ní'caronojōta weewī. Maata Jesú tiropū ejanū'cāgū, “Yū'ure bu'egu”, niwī. Tojo nīgūta, Jesure wa'suporopū mi'miwī.

⁵⁰ Tojo weecã ï'agũ, Jesú cûrê niwĩ:

—Yũ'u me'rãcjũ, mũ'u weegu a'tisere weeya. Tojo níca be'ro masã a'ti, Jesure ñe'ewã'cã wa'awã.

⁵¹ Na cûrê ñe'ewã'cãrĩ cura ni'cũ Jesú bu'egu cũ ya di'pjĩrê wejewe, pa'ia wiogure da'raco'tegure o'mepero dũtepã'rẽcã'wĩ. ⁵² Cũ tojo weecã ï'agũ, Jesú cûrê niwĩ:

—Weeticã'ña. Mũ'u ya di'pjĩrê nũrõña. Di'pjĩ me'rã a'mequẽrãnojõ di'pjĩ me'rãta wẽrĩrãsama. ⁵³ ¿Mũ'u masĩweti? Yũ'u, yũ'u pacure sẽrĩcãma, maata doce cururi cûrê wereco'terãrê yũ'ure weetamudutigu o'óbosami. Yũ'u tojo weemasĩ'i. ⁵⁴ Yũ'u tojo weecãma, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'que wa'atibosa'a, niwĩ.

⁵⁵ Jesú cûrê ñe'erã a'tirãrê niwĩ:

—¿Yajari masũrê ñe'erã a'tirã weronojõ yũ'ure di'pjĩrĩ, yucupagu me'rã ñe'erã a'tiati? Nipe'tise nũmũrĩ Õ'acũ wi'ipũ masãrê bu'edujiwũ. Tojo weemicã, musã yũ'ure ñe'etiwũ. ⁵⁶ Musã ni'cãrõacã weese Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã yũ'ure oja'caronojõta wa'a'a, niwĩ Jesú.

Cûrê ñe'ecã ï'a, ni'cũrẽta ũsã cũ bu'erã pe'e cõ'anũ'cõcã, du'tiwã'cãpe'tia wa'awũ.

Jesure wiorã tiropũ na mia'que ni'i

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Be'ro Jesure pa'ia wiogu Caifã tiropũ miacãrã niwã. Topure Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã judío masã bũcũrã nerẽyutojacãrã niwã.

⁵⁸ Pedro pe'e Jesure yoacurero sirutucũ niwĩ. Pa'ia wiogu ya wi'i sope pũ'topũ sirututũocũ niwĩ. Topũ ti sã'rĩrõpũ sãjãa, surara pũ'to dujicũ niwĩ. ¿De'ro wa'abutiarosari? nígũ, tojo weecũ niwĩ.

⁵⁹ Pa'ia wiorã, judío masã bũcũrã, nipe'tirã wiorã Jesure wẽjẽsĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weerã diacjũ nitise me'rã cûrê weresãtjere a'macãrã niwã.

⁶⁰ Pãjãrã na tiro wa'a, mejẽcã nisoomirã, ne cûrê “Te ye bu'iri wẽjẽrõũa'a” nisere bocaticãrã niwã. Tojo weecũmĩ, be'ropũ pũarã nisoori masãrê bocacãrã niwã. ⁶¹ A'tiro nisoocãrã niwã:

—Ã'rĩ masũ a'tiro niwĩ: “A'ti wi'i Õ'acũ wi'ire cõ'ape'omasĩ'i. I'tia nũmũ be'ro apaturi tu'ajanũ'cõpe'omasĩ'i tja”, niwĩ, nicãrã niwã.

⁶² Tojo nicã tũ'ogu, pa'ia wiogu wã'cãnũ'cã, Jesure nicũ niwĩ:

—¿Mũ'u yũ'tiweti? ¿De'ro ni yũ'tigusari na weresãsere? nicũ niwĩ.

⁶³ Jesú yũ'titiyũ'rũocã'cũ niwĩ. Tojo weecã, Caifã cûrê nicũ niwĩ:

—Õ'acũ catinu'cũgũ wãme me'rã mũ'urẽ diacjũ yũ'ticã ua'a. Wereya. ¿Mũ'uta niti Õ'acũ macũ cũ bese'cũ Cristo na nigũ? nicũ niwĩ.

⁶⁴ Jesú cûrê yũ'ticũ niwĩ:

—Cũta ni'i mũ'u nĩrõnojõta. Apeye quẽ'rãrẽ musãrê werenemogũti. Be'ro yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ Õ'acũ tutuayũ'rũgũ pũ'topũ dujicã ï'arãsa'a. Tojo nicã yũ'u o'mecururi bu'ipũ apaturi dijaticã ï'arãsa'a, nicũ niwĩ.

⁶⁵ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Caifã pa'ia wiogu uagu, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rẽcũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Ã'rĩ masũ tojo ucũgũ, Õ'acũrẽ ña'abutiaro nigũ weemi. Æpẽrã masã cûrê weresãrã ũanemowe'e. Musã cũ ña'arõ ní'quere tũ'otojapũ. ⁶⁶ ¿De'ro ni wãcũti? nicũ niwĩ.

Na yũ'ticãrã niwã:

—Cũ bu'iritimi. Wẽrĩato, nicãrã niwã.

⁶⁷ Tojo níca be'ro cǔ diapoapu ʉ'seco e'owa're, cǔrē dotecārā niwā. Āpērā diapoapu paacārā niwā. ⁶⁸ Be'ro cǔrē a'tiro ni bujipecārā niwā:

—Mu'ʉ Ō'acǔ bese'cʉ Cristo ni'i nígǔ, nívocaya. ¿Noa mu'ʉrē paati? nicārā niwā.

Pedro Jesure “Masīwe'e” cǔ ní'que ni'i
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Na wi'i po'peapu tojo weeri cura Pedro wijaaro sope pu'topu dujicu niwī. Cǔ topu dujicā, ni'cō ti wi'i da'racō'tego cǔ tiropu wa'a, “Mu'ʉ Jesú Galileacǔ me'rā sija'cʉta ni'iba”, nico niwō.

⁷⁰ Co tojo nicā tǔ'ogu, Pedro nipe'tirā tǔ'oropu nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Mu'ʉ tojo ucǔsere tǔ'omasītisa'a, nicu niwī.

⁷¹ Tojo nitoja, sǎ'rīrō sope pu'topu wijaacu niwī. To cǔ wijaacā, apego cǔrē ĩ'abocaco niwō tja. Topu nirārē a'tiro nico niwō:

—Ā'rī quē'rā Jesú Nazarecǔ me'rā sija'cʉta nimi, nico niwō.

⁷² Mejārōta core nisoogu, a'tiro yu'ticu niwī:

—Ō'acǔ me'rā diacǔta cǔrē ne masītibutiacā'sa'a, nicu niwī.

⁷³ Cǎ'rōacā be'ro masā topu nirā Pedro tiro wa'a, cǔrē nicārā niwā:

—Mu'ʉ quē'rā Jesú bu'erā me'rā sija'cʉta ni'i. Mu'ʉ ucǔseputa tǔ'ota basio ni'i, nicārā niwā.

⁷⁴ Na tojo nicā tǔ'ogu, cǔ narē nisoonepocʉ niwī:

—Yu'ʉ diacǔta ucǔticā, Ō'acǔ yu'ʉre bu'iri da'reato. Yu'ʉ musā ucǔgǔrē ne masītisa'a, nicu niwī.

Cǔ tojo nicǔñarī cura cǎrē'quē uucʉ niwī. ⁷⁵ Tojo wa'acā, Jesú cǔrē ucǔ'quere wǎcǔbocacʉ niwī. Jesú toduporopu a'tiro wereyucʉ niwī: “Cǎrē'quē uuati duporo mu'ʉ i'tiati yu'ʉre ‘Cǎrē masīwe'e’, nigǔsa'a.” Tere wǎcǔboca wijaa, ʉputu utiwā'cā wa'acu niwī.

27

Jesure romano masā wiogu Pilato tiropu miieja'que ni'i
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Namiacǎcure nipe'tirā pa'ia wiorā, tojo nicā judío masā bucūrā nerēcārā niwā. Nerē, ni'cārōnojō wǎcǔseticārā niwā. “¿De'ro wee marī Jesure wējērāsari?” ni apoyucārā niwā. ² Apotoja, Jesure cōme dari me'rā dǔ'tetjārā, Poncio Pilato, Judea di'ta wiogu tiropu miiejacārā niwā.

Juda cǔ wērī'que ni'i

³ Be'ro Juda “Jesure wējērāsama” nisere tǔ'ocu niwī. Tere tǔ'ogu, pūrō waro bujaweticʉ niwī. Tojo weegu na niyeru wapaye'que treinta cujirire pa'ia wiorārē, tojo nicā judío masā bucūrārē wiacā'cʉ niwī. ⁴ Narē nicu niwī:

—Yu'ʉ ña'abutiario weeasu. Masǎ añugǔ, bu'iri marīgǔrē wējēdutigu wiorāpʉre o'oasu, nicu niwī.

Na cǔrē yu'ticārā niwā:

—Mu'ʉ tojo weese ʉsā ye mejēta ni'i. Mu'ʉ ye cjase nisa'a, nicārā niwā.

⁵ Na tojo nicā tǔ'ogu, Juda niyerure Ō'acǔ wi'ipu doquewiacā'cʉ niwī. Be'ro wa'a, cǔ basu wāmʉtapu dǔ'teyoja, wērīa wa'acu niwī.

⁶ Pa'ia wiorā niyeru cujirire seeneorā, a'tiro nicārā niwā:

—A'te niyeru masūrē wējēse wapa ni'i. Tojo weerā marī Ō'acǔ wi'i niyeru cūurī acaropu cūmasītisa'a. Marīrē dutise tojo weedutiwe'e, nicārā niwā.

⁷ Be'ro na basu a'merĩ ucũ, a'tiro wãcũcãrã niwã:

—Marĩ a'te niyeru me'rã di'ta sutuparu yeerãtirã na di'i miirõrẽ duurã. Tojo weerã marĩ aperocjãrã na wẽricã yaatjo nirõsa'a, ni apocãrã niwã.

⁸ Masũ wẽjẽse wapa me'rã duuca di'ta nicaro niwã. Tojo weero a'tocatero quẽ'rã ti di'ta “Dĩ cõ'aca di'ta” wãmeti'i.

⁹⁻¹⁰ Duporocjãputa Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Jeremía cã “A'tiro wa'arosa'a” ní'que queoro wa'acaro niwã. Cũ a'tiro ojacu niwĩ: “Israe curuacjãrã ‘Treinta niyeru kujiri wapatimi’ ní'caro weronojõta te niyeru me'rã di'ta sutuparu yeerãtirã na di'i miirõrẽ duurãsama. Ô'acũ yu'ure ojaduti'caronojõta weerãsama”, ni ojacu niwĩ Jeremía.

Jesú romano masã wiogu Pilato tiropu ní'que ni'i
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Be'ro Jesure Judea di'ta wiogu Pilato tiropu miacãrã niwã. Pilato cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta cãta ni'i, nicu niwĩ.

¹² Pa'ia wiorã, judío masã bucãrã weresãse pe'ema ne yu'titiyu'rucã'cu niwĩ. ¹³ Tojo weegu Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u na ucũse pejere yu'tiweti? nicu niwĩ.

¹⁴ Jesú ne cã'rõ yu'titicu niwĩ. Cũ yu'titicã ã'agũ, Pilato ã'amarĩa wa'acu niwĩ.

Jesure wẽjẽduti'que ni'i
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Cũ'marĩnucũ Pascua bosenumu nicã Judea di'ta wiogu a'tiro weeset-icũcu niwĩ. Ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ masã na du'uwĩrõdutiguere du'uwĩrõcũcu niwĩ. ¹⁶ Titare ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũ Barrabã wãmetigu nicu niwĩ. Nipe'tirã cũ ña'arõ wee'quere masĩcãrã niwã.

¹⁷ Pilato masã pãjãrã cũ tiropu nerẽcã ã'agũ, narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:
—¿Ni'irẽ yu'u du'uwĩrõcã ñasari? ¿Barrabãre du'uwĩrõsari, o Jesú na Cristo pisuno'gã pe'ere du'uwĩrõsari? nicu niwĩ.

¹⁸ Jesure masã ma'icã ã'arã, wiorã Jesure ñocãrã niwã. Cãrẽ ñorã, Pilatopure wiacãrã niwã. Na tojo ñosere Pilato masĩcu niwĩ. Tojo weegu Jesure du'uwĩrõsĩ'rĩgũ, tere sãrĩtiña'cu niwĩ.

¹⁹ Pilato masãrẽ besewuaropu dujicu niwĩ. Cũ topu dujicã, cũ numo a'tiro queti o'óco niwõ: “Cũ masũ bu'iri moogũrẽ mejẽcã weeticã'ña. Ñamipu cãrẽ tojo wa'atjere wiobutiaro quẽ'easu”, ni queti o'óco niwõ.

²⁰ Pa'ia wiorã, tojo nicã judío masã bucãrã masãrẽ a'tiro niduticãrã niwã:

—Barrabã pe'ere du'uwĩrõdutiya. Jesú pe'ere wẽjẽdutiya, nicãrã niwã.

²¹ Be'ro Pilato masãrẽ sãrĩtiña'nemocu niwĩ:

—Ã'rã puarãrẽ ¿ni'í pe'ere yu'u du'uwĩrõcã ñasari? nicu niwĩ.

Na a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Barrabãre du'uwĩrõña, nicãrã niwã.

²² Na tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—To pũricãrẽ Jesú na Cristo nigũrẽ ¿de'ro weegusari?

Nipe'tirã yu'ticãrã niwã:

—Curusapu paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

²³ Tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ā'rī ne cā'rō ña'arō weeticu niami, nicu niwī.

Cū tojo nimicā, masā pe'e caricūnemocārā niwā:

—Curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

²⁴ Masā Pilato ucūserē tū'osī'rīticārā niwā. Tojo tū'oronojō o'orā, mejō pe'e cumuca wā'cōcārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Pilato aco miitiduticu niwī. Te me'rā masā ĩ'orōpu omocoe, a'tiro nicu niwī:

—Ā'rī masū bu'iri moogūrē wējēcā, yu'u bu'iri moogūsa'a. Musā basu bu'iritirāsa'a, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tū'orā, masā nipe'tirā topu nirā yu'ticārā niwā:

—Cū wērīse wapa ūsā pō'rā me'rā bu'iri cūorāti, nicārā niwā.

²⁶ Tojo nicā tū'ogu, Pilato Barrabáre du'uwirōcu niwī. Jesú pe'ere tārāduticu niwī. Be'ro curusapu surarare paabi'pe wējēduticu niwī.

²⁷ Be'ro Pilato yarā surara cū ya wi'ipu Jesure miacārā niwā. Topu nipe'tirā surara nerēnu'cātjīrā, Jesure be'toanu'cācārā niwā. ²⁸ Be'ro cū yaro su'tirote tuwee, su'tiro sō'arō wiorā sãñarōnojōrē sãacārā niwā. ²⁹ Cū dupoapu ni'cā be'to pota me'rā wéeca be'tore peocārā niwā. Ni'cāgū tuacju wiorā cuocjunojōrē Jesure diacjucamocāpu o'ocārā niwā. Tojo weetoja, cū pu'topu ejaque'a, cūrē bujicā'cārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—E'catipeoya judío masā wiogure, ni bujicā'cārā niwā.

³⁰ Tojo nicā apeye u'seco e'owa'recārā niwā. Cū tuacjure tūawee, dupoapu paamujācārā niwā. ³¹ Na tojo bujicā'ca be'ro cū sãñarī su'tiro wiogu ya su'tirote tuweecārā niwā. Be'ro cū toduporo sãñaca su'tirote sãacārā niwā tja. Tu'ajanu'cō, cūrē curusapu wējērā wa'arā miacārā niwā.

Jesure curusapu paabi'pe wējē'que ni'i

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Na Jesure wējērā wa'arā miarī cura ni'cū masū Simó Cirene wāmetiri macācjūrē bocaewā. Cūrē Jesú ya curusare wuadutiwā.

³³ Tojo weewā'cārā, ni'cā bu'a Gólgota wāmetiropu ejawā. Gólgota nírō, “Masā boaweeca dupo” nírō weesa'a. ³⁴ Topu pūrīse tū'oña'ticā'to nírā, Jesure vino sū'ese me'rā morē'quere tīawā. Jesú cā'rō sī'rīña'cūmí, sī'rīdu'ucā'wī.

³⁵ Jesure curusapu paabi'peca be'ro surara cū ye su'tire nībocape wapata'a'cārārē ducawaawā. Na tojo weecā, dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremū'tārī masū oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojano'caro niwū Jesure wa'atjere: “Yé su'tire na basu nībocape, ducawaawā”, nicaro niwū.

³⁶ Be'ro curusa docapu surara cūrē co'terā ejanujāwā. ³⁷ Jesú dūpoa bu'ipu ni'cā pjī me'rā “A'te ye bu'iri cūrē wējē'e” nisere ojaō'owā. A'tiro ojano'wū: “Ā'rī Jesú nimi. Cū judío masā wiogu nimi”, niwū.

³⁸ Jesú me'rā āpērā quērā puarā yajari masā curusapu paabi'penū'cōno'wā. Ni'cū diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōwā. ³⁹ Jesú pu'to masā yu'ruarā, cūrē bujicā'rā dūpoa yuremujāwā. ⁴⁰ Cūrē a'tiro niwā:

—“Ō'acū wi'ire cō'agūti, i'tia nūmu be'rota tu'ajatojaguti”, nimiwū mu'u. Tojo ni'cu mu'u basuta yu'ruoya. Mu'u Ō'acū macū nígu, curusapu wā'ñagū dijata, niwā.

⁴¹ Na weronojōta pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā judío masā bucurā cūrē bujicā'wā. Na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

⁴² —Āpērāmarīcārē yu'ruowī. Cū basu pe'e yu'ruomasītimi. “Israe curuacjārā wiogu ni'i”, niwī. To pūrīcārē curusapu wā'ñagū dijata.

Tojo weecã, marĩ cūrē ějōpeorãsa'a. ⁴³ Cũ “Õ'acūrē ějōpeo'o”, niwĩ. Õ'acũ cūrē ma'ígũ pūrĩcã, cūrē yu'rũoato. Cũ marĩrē “Õ'acũ macũ ni'i”, nitojamiwĩba, ni bujicã'wã.

⁴⁴ Yajari masã Jesú me'rã curusapũ paabi'penũ'cõ'cãrãpũta bujicã'sãjãwã.

Jesú wērĩ'que ni'i

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁵ Jesú curusapũ wērĩrĩ cura dajaritero nicã nipe'tiropũ na'itĩ'a wa'awũ. Téé ñamica'a tres nicãpũ na'itĩ'atũowũ. ⁴⁶ Jesú titata tres nicã upũta caricũwĩ. Cũ arameo me'rã a'tiro niwĩ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? niwĩ. A'tiro nígũ, tojo niwĩ: “Õ'acũ, Õ'acũ, ¿de'ro weegũ yu'ũre cõ'awã'cãti?” niwĩ.

⁴⁷ Āpērã ni'cãrērã topũ nirã tojo nisere tũ'orã, a'tiro niwã:

—Ā'rĩ dũporocjãpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Elíare pisugũ weesami, niwã.

⁴⁸ Tojo nicã, ni'cũ topũ nigũ sojaro me'rã yosori si'tire miigũ wa'awĩ. Be'ro vino pi'ase me'rã morē'quere yosowĩ. Yosotoja, ni'cãgũ yucũgũpũ dũ'teõ'o, Jesure sĩ'rĩato nígũ sĩomorõwĩ. ⁴⁹ Cũ tojo weecã, āpērã pe'e a'tiro niwã:

—Weetigũta. Ī'anirã marĩ yujupũ. Elía yu'rũogũ a'tigũ a'tigũsami cūrē.

⁵⁰ Be'ro Jesú apaturi upũta caricũnemo, wērĩa wa'awĩ. ⁵¹ Cũ wērĩrĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Õ'acũ wi'ipũ pa'ia sãjãarõpũ cã'mota'ayooca casero u'muarõ pe'e tũ'rũdijati, deco me'rã tũ'rũyojacaro niwũ. Tojo nicã di'ta narãsãwũ. Ĕtãperi nimi'que bata wa'awũ. ⁵² Ĕtã tutiri masãrē yaa'que pãrĩa wa'acaro niwũ. Tojo wa'acã, wērĩ'cãrãpũta Õ'acūrē ějōpeo'cãrã masãwã. ⁵³ Jesú cũ masãca be'ro masãperipũ ni'cãrã wijawã. Wijaa, Jerusalē Õ'acūrē ñubuepeori macãpũ sãjãawã. Narē pãjãrã ĩ'acãrã niwã.

⁵⁴ Surara wiogũ cũ surara me'rã Jesure co'te'cãrã di'ta narãsãcã ĩ'arã, nipe'tise to wa'asere ĩ'arã, pũrõ ucua wa'awã. A'tiro niwã:

—Diacjũta ā'rĩ Õ'acũ macũta niapĩ, niwã.

⁵⁵ Pãjãrã numia Jesure yoaropũ ĩ'anũ'cũwã. Na Galileapũta Jesure wee-tamurã sirutunũ'cãwã. ⁵⁶ Na wa'teropũre ā'rã niwã: María Magdalena, tojo nicã María Santiago, José paco, apego Zebedeo nũmo niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Na'ique'ari cura ni'cũ José wãmetigũ peje cũogũ Arimatea wãmetiri macãcjũ etacũ niwĩ. Cũ quē'rã Jesure ějōpeocũ niwĩ. ⁵⁸ Pilato tiropũ wa'a, Jesú ya upũre sērĩcũ niwĩ. Tojo weegũ Pilato surarare “Jesú ya upũre cūrē o'oya”, nicũ niwĩ. ⁵⁹ Be'ro José Jesú ya upũre miidijoo, su'tiro añurĩ, ũ'irĩ marĩrĩ casero me'rã omacũ niwĩ. ⁶⁰ Omatoja, ũtã tuti ma'ma tutipũ sĩosõrõcũuocũ niwĩ. Ti tuti Joseré yaaboca tuti cũ se'edutica tuti nicaro nimiwũ. Be'ro ũtãgã pajicja me'rã ti tutire tuubi'acũ niwĩ. Bi'atoja, wa'a wa'acũ niwĩ. ⁶¹ Ti tuti põtëorõpũ María Magdalena, tojo nicã apego María ĩ'adujicãrã niwã.

Surara Jesure yaa'caropũ co'te'que ni'i

⁶² Ape nũmũ, sauru ũsã soowũari nũmũ nicã pa'ia wiorã, tojo nicã fariseo masã Pilato tiropũ wa'acãrã niwã. ⁶³ Topũ etarã, Pilatore a'tiro nicãrã niwã:

—Wiogũ, ũsã sō'onícũ catigũpũ nisoosepijagũ ní'quere wãcũ'u. Cũ "I'tia nũmũ yũ'u wẽrĩca be'ro masãgũti", niwĩ. ⁶⁴ Tojo weegũ mũ'u yarã surarare cãrẽ yaa'caropũ co'tedutigũ o'óya. I'tia nũmũ añurõ co'tedutiya. Tojo weeticã, cũ bu'erã ñamipũ cũ ya upũre yajarã wa'abosama. Na yajáca be'ro masãrẽ a'tiro nirãsama. "Wẽrĩ'cupũ nimigũ, masã wa'acũ niami", nibosama. Na a'tiro nicãma, a'te todũporo niso'o'que nemorõ ña'abutiarosa'a, nicãrã niwã.

⁶⁵ Tere tũ'ogũ, Pilato narẽ nicũ niwĩ:

—Ã'rã nima surara. Narẽ miaña. Ti masãpe mejẽcã wa'ari nírã, no'o mũsã põtẽorõ co'tedutiya, nicũ niwĩ.

⁶⁶ Tojo weerã na surarare Jesure yaa'caropũ co'tedutirã cũucãrã niwã. Jesú bu'erã ti tutipũ sãjãaticã'to nírã ũtãgã na bi'acaga bu'i ni'cã da pi'ra õ'ocãrã niwã. Na sãjãacã, ñ'amasĩrãti nírã, tojo weecãrã niwã.

28

Jesú cã masã'que ni'i

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru ũsã soowũari nũmũ be'ro soorĩnũmũ nicã, ñamiacã ña'cũrõ bo'restedijatiri cura María Magdalena, apego María me'rã Jesure yaa'caropũ ñ'arã wa'acãrã niwã. ² Wãcũña marĩrõ di'ta upũtu narãsãcaro niwũ. Tojo wa'ari cura ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'mũsecjũ dijaticũ niwĩ. Cũ Jesure yaa'caropũ etagũ, na bi'áca ũtãgãrẽ pãocu niwĩ. Pãotoja, tiga bu'ipũ dujicũ niwĩ. ³ Cũ bũpo ya'baro weronojõ asistecũ niwĩ. Cũ yaro su'tiro upũtu buticaro niwũ. ⁴ Surara cãrẽ ñ'arã, upũtu ui narãsã, wẽrĩ'cãrã weronojõ burũque'acãrã niwã.

⁵ Õ'acũrẽ wereco'tegũ sō'onícãrã numiarẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũre uiticã'ña. Yũ'u masĩ'i, mũsã Jesú na curusapũ paabi'pe wẽjẽ'cũre a'marã wee'e. ⁶ A'tore marĩmi. Cũ ní'caronojõta masãtojami. Cãrẽ cũu'carore ñ'arã a'tia, ni pijisãjãacũ niwĩ. ⁷ Narẽ ñ'otoja, "Cũ bu'erãrẽ sojaro me'rã wererã wa'aya. A'tiro ni wereya narẽ: 'Wẽrĩ'cupũ nimigũ, masãtojacũ niami. Galileapũ mũsã dũporo wa'ayugũsami. Topũ cãrẽ ñ'arãsa'a', ni wereya. A'tere mũsãrẽ werẽgũ a'tiapũ", nicũ niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ.

⁸ Cũ tojo nicã tũ'orã, numia Jesure yaa'caropũ ní'cãrã maata wa'a wa'acãrã niwã. Uimirã, e'catise me'rã wa'acãrã niwã. Jesú bu'erã ní'cãrãrẽ quetiwererã wa'arã omawã'cãcãrã niwã.

⁹ Na topũ wa'ari cura Jesú narẽ bajua, añuduticũ niwĩ. Tojo weecã, cũ pũ'to wa'a ejaque'a, dũ'pocãrĩpũ ñe'e, ãjõpeocãrã niwã. ¹⁰ Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũre uiticã'ña. Yũ'u bu'erãrẽ Galileapũ wa'adutirã wa'aya. Topũ yũ'ũre ñ'arãsama, nicũ niwĩ.

Surara na ñ'a'quere ãpẽrãrẽ were'que ni'i

¹¹ Numia Jesú bu'erãrẽ wererã wa'ari cura ni'cãrãrã surara Jesure yaa'caropũ co'te'cãrã macãpũ pi'acãrã niwã. Pa'ia wiorãrẽ nipe'tise topũ wa'a'quere werẽcãrã niwã. ¹² Na tojo nicã tũ'orã, pa'ia wiorã, judío masã bũcũrã me'rã nerẽcãrã niwã. Na "¿De'ro weerouati?" ni apocãrã niwã. Na ni'cãrõnojo wãcũ, a'tiro weecãrã niwã. Masãrẽ nisoato nírã surarare pajiro niyeru wapayecãrã niwã. ¹³ A'tiro nicãrã niwã:

—A'tiro niña masārē: “Ñamipɯ ũsã cãrĩca be'ro Jesú bu'erã ejacãrã niama. Eja, cũ ya upure yajawã'cãcãrã niama”, niña, nicãrã niwã surarare. ¹⁴ Apeye quẽ'rãrẽ ninemocãrã niwã:

—Pilato Judea di'ta wiogɯ a'tere masĩcã, ũsã “Diacjũta tojo wa'acaro niapɯ”, nitamurãti. ũsã tojo nicã, mäsãrẽ su'risome. Mäsãrẽ bu'iri da'reesome, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nicã tɯ'orã, surara niyeru ñe'ecãrã niwã. Be'ro narẽ wereduti'caronojõta weecãrã niwã. Na tojo nise se'sa wa'acaro niwã. A'tocateropɯ quẽ'rãrẽ judío masã surara na nisoo'quere ëjõpeo ucũdecotima yujupɯ.

Jesú cũ wẽrĩ masãca be'ro cũ bu'erãrẽ “A'tiro weeya” nĩ'que ni'i

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Be'ro ũsã Jesú bu'erã once Galileapɯ wa'awɯ. Jesú cũ wẽrĩse duporo ũrũgũpɯ ũsãrẽ wa'aduti'cupɯ wa'awɯ. ¹⁷ Topɯ Jesure ĩ'awũ. Cũrẽ ĩ'a ejaque'a, ëjõpeowɯ. Tojo weemicã, ũsã ni'cãrẽrã “¿Cũta nitiba?” ni wãcũwũ. ¹⁸ Be'ro Jesú ũsã pɯ'topɯ a'ti, a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ yu'ure wiogɯ sõrõtojami. Nipe'tiro ɯ'muse, a'ti di'tare dutimasĩ'i. ¹⁹ Tojo weerã nipe'tirocjãrãpure yé quetire wererã wa'aya. Narẽ mäsã weronojõ yu'ɯ bu'erã sãjãcã weeya. Narẽ wãmeyerã, yu'ɯ pacɯ, yu'ɯ, Espiritu Santu wãme me'rã wãmeyeya. ²⁰ Nipe'tise yu'ɯ mäsãrẽ duti'quere narẽ yu'ti bu'ecã weeya. Narẽ nipe'tise nãmũrĩ yu'ɯ mäsãrẽ bu'e'quere wereya. A'tere masĩña. Nipe'tise nãmũrĩ mäsã me'rã ninu'cũcũsa'a. Téé a'ti turi pe'ticãpɯ quẽ'rã mäsã me'rã ninu'cũcũsa'a, ni werewĩ Jesú.

Marco Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Judío masū Jerusalécjū pua wāme cūocu niwī. Hebreo ye me'rā Juā nicārā niwā. Romano masā bujicā'se me'rāma Marco wāmeticū niwī.

Cū Jesucristore de'ro nicā ējōpeogu, ējōpeopī. Masīno'ña marī'i. Sō'onícatero Bernabé, Pablo ā'rīrēta Antioquíapū miacārā niwā. Cū Bernabé basucū nicū niwī. Titare cū quē'rā na ne waro masārē Jesucristo ye quetire bu'enū'cācā, narē weetamuco'tegu wa'acū niwī. Be'ro Pablō, Bernabére Jerusalēpū wa'agu, cō'atojaa wa'acū niwī. (Hch 13.5,13; 15.37-39) Tojo weecā, Pablo, Bernabé apaturi masārē bu'erā wa'abo'cārā na basu a'pēpūrī dūcawatia wa'acārā niwā. Be'ro Marco nemorō ējōpeotutua, Pablōre weetamucū niwī tja. Be'ro a'ti pūrīrē ojacū niwī.

A'ti pūrīrē Jesucristo catiri ūmūco cjasere apeye pūrī yu'rūoro ojamū'tāca pūrī ni'i, nisama. A'ti pūrī apeye pūrī dūjaro yoa, pejeti ojano'o. Ti pūrī queoro nū'cāmūjāti'quere Mateo weronojō ojano'ña marī'i. Masā no'o nirā ucūwūaronojō ojano'caro niwā.

Marco judío masū nimigū, judío masā nitirā Cristore ējōpeorā pe'ere ojacū weronojō ojacū.

A'ti pūrī Jesú cū ucū'quere ūpūtu waro ucūwe'e. Cū weeseti'que pe'ere ucūyū'rūnū'cā'a.

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesucristo Ō'acū macū ye, añuse queti a'tiro nū'cācaro niwū.

² Dūporocjūpū Isaía Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Ō'acū ucū'quere ojacū niwī. Cū Jesucristo a'ti turipū a'tiatjere a'tiro ojayucū niwī:

Yū'ū mū'ū ye quetire wereyuacjūre mū'ū dūporo o'ógūti.

Cū mū'ū wa'atji ma'arē apoyugūsamī.

Ma'a quē'rāyūmū'tāgū weronojō masā wācūsere būjaweti dūcayudutigūsamī.

³ Ni'cū yucū marīrō, masā marīrōpū a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigūsamī: “Marī wiogu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya”, ni ojacū niwī.

Marī wiogu a'tiati dūporo mūsā nisetisere apoyuya, mūsā wācūsere dūcayuya nīgū, tojo nicū niwī.

⁴ Tojo weegu Juā wāmeyeri masūta nicū niwī Isaía tojo nino'cū. Cū yucū marīrō, masā marīrōpū wāmeyecusiācū niwī. Cū masārē bu'égū, a'tiro nicū niwī:

—Mūsā ña'arō weesetisere būjaweti dūcayū, wāmeyeno'ña. Tojo weerā mūsā ña'arō wee'quere acobocono'rāsa'a, nicū niwī. ⁵ Pājārā ti di'ta Judeapū nirā, tojo nicā Jerusalécjārā cū bu'esere tū'orā wa'acārā niwā. Na ña'arō wee'quere wereyū'rūca be'ro Jordā wāmetiri maapū narē wāmeyecū niwī.

⁶ Cū ye su'ti cameyo poari me'rā weeno'que nicaro niwū. Cū ejerituri da wa'icū casero da nicaro niwū. Cū pajasecūorā na ba'asetise poreroare, nūcū cjase mumia yere ba'acū niwī. ⁷ Juā masārē a'tiro werēcū niwī:

—Yū'ū be'ro apī yū'ū nemorō tutuagu a'tigūsamī. Cū añuyū'rūagu nīmī. Yū'ū pe'e mejō nigū waro tū'oña'a. Cū ye sapatūre tuweemasītigu

weronojō cūrē ne cā'rō ni'cārōwijimasītisa'a. ⁸ Yū'u mūsārē aco me'rā wāmeye'e. Cū pūrīcā Espiritu Santu me'rā wāmeyegusami. Cū tojo wéégū, Espiritu Santu mūsāpūre dijatacā weegusami. Mūsā me'rā ninu'cūcūsami, nicu niwī Juā.

Juā Jesure wāmeye'que ni'i
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juā masārē wāmeyeri cura Jesú a'tiro weecu niwī. Nazare, Galilea di'ta nirī macāpū ní'cu wijawā'cā, Juā tiropū ejacu niwī. Juā cūrē Jordā wāmetiri maapū wāmeyecu niwī. ¹⁰ Cū ti maapū ní'cu majānū'cārī cura Jesú u'mūse pāricā ī'acu niwī. Espiritu Santu ní'cū buja weronojō bajugu cūpūre dijatacū niwī. ¹¹ Tojo wa'ari cura ni'cū u'mūsepu a'tiro ucūdijocu niwī:

—Mū'u yū'u macū upūtu ma'igū ni'i. Mū'u me'rā pūrō e'cati'i, nidijocu niwī Ō'acū.

Jesure wātī Ō'acūrē yū'rūnū'cācā weesī'rīmi'que ni'i
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Jesure wāmeyeca be'ro maata Espiritu Santu yucu marīrō, masā marīrōpū cūrē wa'aduticu niwī. ¹³ Jesú topūre cuarenta nūmūrī nicu niwī. Wa'icūrā uamarā wa'teropū nicu niwī.

Wātī Jesure cū pacūre yū'rūnū'cādutigu niquesācu nimiwī. Be'ro u'mūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā Jesure co'terā dijatacārā niwā.

Jesú ne waro Galileapū masārē bu'enū'cā'que ni'i
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Be'ro Herode Juā masārē wāmeyeri masūrē bu'iri da'reri wi'ipū sōrōduticu niwī. Titare Jesú Galilea di'tapū añuse queti Ō'acū yere, cū wioгу nimi nisere bu'egu wa'acu niwī. ¹⁵ A'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōacārē mūsā todūporopū yoacā co'te'cu etatojami. Cū cā'rōacā be'ro wioгу sājāgūsami. Tojo weerā mūsā űa'arō weesetisere bujaweti, du'uya. Mūsā wācūsere ducayuya. Ō'acū masārē yū'rūogusami nisere ējōpeoya, ni bu'ecu niwī.

Jesú ba'paritirā wa'i wējērī masārē piji'que ni'i
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Be'ro Jesú Galilea wāmetiri ditara sumutopū sijabaque'acu niwī. Topū wa'agu, Simórē, apī cū acabiji Andrére bocaepū. Na wa'i wējērī masā nicārā niwā. Ditarapū na wejecūre doqueñorā weecārā niwā. ¹⁷ Na tojo weecā ī'agū, Jesú nicu niwī:

—Te'a yū'u me'rā. Mūsā ni'cārōacārē wa'i wējērī masā ni'i. Be'rore majā wa'i wējērā weronojō masārē yé quetire wererāsa'a. Tojo werecā, pājārā ējōpeorāsama, nicu niwī.

¹⁸ Cū tojo nicā tu'orā, maata na ye wejecūpagure totá du'ucūu, Jesú me'rā wa'acārā niwā.

¹⁹ Cā'rō yū'rua, pūarā Zebedeo pō'rārē Santiago, cū acabiji Juārē ī'acu niwī tja. Na yucūsupū wejecūpagure dero aposānacārā niwā. ²⁰ Narē ī'agūta, Jesú na quē'rārē tja pijicu niwī. Cū tojo nicā tu'orā, na pacū Zebedeore, cūrē da'raco'terārē cō'awā'cācārā niwā. Cō'awā'cā, Jesú me'rā wa'acārā niwā.

Jesú wātī sājāno'cūre cō'awīrō'que ni'i
(Lc 4.31-37)

21 Be'ro Capernau wāmetiri macāpɥ etacārā niwā. Saurure judío masā soowuari nɥmɥ nicā Jesú na nerēwuari wi'ipɥ sājāacɥ niwī. Sājāa, masā ti wi'ipɥ nirārē bu'enɥ'cācɥ niwī. 22 Cū Moisé oja'quere bu'eri masā weronojō bu'eticɥ niwī. Dutisere cɥogɥ weronojō narē bu'ecɥ niwī. Tojo weerā masā cū bu'esere tu'omarīa wa'acārā niwā. 23 Ti wi'i na nerērī wi'ipɥ ni'cū masū wātī sājāno'cɥ nicɥ niwī. Cū a'tiro caricūcɥ niwī:

24 —Mɥ'u Jesú Nazarecǵ, ũsārē cariboticā'ña. ¿Ũsārē bu'iri da're bajuriogɥ a'tigɥ weeti? Mɥ'urē ī'amasī'i. Ō'acū o'ó'cɥ ña'ase moogū, añubutiagɥ ni'i, nicɥ niwī.

25 Cū tojo nicā tu'ogɥ, Jesú wātī masūpɥre nigūrē tu'tigɥ, a'tiro nicɥ niwī:
—Di'tamarīaña. Cūpɥre nigú wijaaya, nicɥ niwī.

26 Cū tojo nicā, wātī cūpɥre nigú masūrē buruque'a narāsācā weecɥ niwī. Ũputɥ waro caricū, wātī cūpɥre ní'cɥ wijaacɥ niwī. 27 Nipe'tirā ti wi'ipɥ nirā ī'amarīacārā niwā. Na basu a'merī sērītiña'mujācārā niwā:

—¿Ñe'enojō niti a'te tojo wa'ase? ¿Ma'ma bu'ese niti? Ā'rī masū wātīapureta cō'awīrōmasísere cuodojami. Na cū cō'awīrōcā, wijaama, nicārā niwā.

28 Cū tojo wéeca be'ro yoaticāta Jesú ye quetire Galilea di'tacjārā tu'ose'sape'tia wa'acārā niwā.

Jesú Simó Pedro mañecōrē yɥ'rɥo'que ni'i
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jesú na nerēwuari wi'ipɥ wijaáca be'ro Simó, André me'rā na ya wi'ipɥ wa'acɥ niwī. Tojo nicā Santiago, Juā wa'acārā niwā. 30 Topɥ Simó mañecō ujaque dutitigo cājico niwō. Jesure maata “Co dutitigo weeamo”, ni werecārā niwā. 31 Tojo nicā tu'ogɥ, Jesú co tiropɥ sājāacɥ niwī. Core omocāpɥ ñe'e wejewā'cōdɥpocɥ niwī. Cū tojo weeri curata ujaque surupe'tia wa'acaro niwū. Be'ro maata narē ba'ase ecaco niwō.

Jesú pājārā masā dutitirārē yɥ'rɥo'que ni'i
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Mujipū sājāca be'ro ñamipɥ masā Jesú tiropɥ nipe'tirā dutitirārē miacārā niwā. Wātīa sājāno'cārā quē'rārē miacārā niwā. 33 Nipe'tirā ti macācjārā Jesú cū nirī wi'i sope pu'topɥ nerēcārā niwā. 34 Nipe'tirā no'o nise duti cuorārē yɥ'rɥope'ocā'cɥ niwī. Pājārā wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōcɥ niwī. Wātīa Jesú cū Ō'acū macū nisere masīcārā niwā. Tojo weegɥ narē ne cārō ucūdutiticɥ niwī. Tojo nirō me'rā ucūticārā niwā.

Jesú Galilea di'tapɥ cū ye quetire werecusia'que ni'i
(Lc 4.42-44)

35 Ape nɥmɥ bo'rease dɥporo Jesú wā'cā, macā sumuto masā marīrōpɥ cū pacure ñubuegɥ wa'acɥ niwī. 36 Be'ro Simó, āpērā cū me'rācjārā me'rā Jesure a'marā wa'acārā niwā. 37 Cūrē bocarā, a'tiro ni werecārā niwā:

—Nipe'tirā mɥ'urē a'marā weema.

38 Cū narē yɥ'ticɥ niwī:

—Te'a apero pu'toacā nise macārīpɥ. Topɥ quē'rārē yé quetire weregɥ wa'aguti. A'tere weeguta yɥ'u a'ti nucūcāpɥ a'ti'cɥ ni'i, nicɥ niwī.

39 Tojo weegɥ Jesú nipe'tiro Galilea na nerēwuase wi'seripɥ bu'ecusiabi'acɥ niwī. Tojo nicā wātīarē cō'awīrōmujācɥ niwī.

Jesú cāmi boagɥre yɥ'rɥo'que ni'i
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Jesú Galileapɯ nirĩ cura ni'cũ masũ cãmi boagɯ Jesú tiro wa'acɯ niwĩ. Cũ tiro ejaɯ ejaque'a, a'tiro nicɯ niwĩ:

—Mɯ'u dutire yɯ'rɯogɯ ni'i. Yɯ'ure yɯ'rɯoya, nicɯ niwĩ.

⁴¹ Jesú cũrẽ pajaña'gũ, cũrẽ yɯ'rɯogɯ da'raña'a, a'tiro nicɯ niwĩ:

—Mɯ'urẽ yɯ'rɯoguti. Cãmi marĩgũ tojayá, nicɯ niwĩ.

⁴² Cũ tojo nirĩ curata cũ cãmi nimi'que yatipe'tia wa'acaro niwũ. Cũ a'ti upɯ tojacɯ niwĩ. ⁴³ Be'ro Jesú cũrẽ we'eritigɯ, tutuaro me'rã “A'tiro weeya”, nicɯ nimiwĩ.

⁴⁴ —Ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Diacjũta pa'i tiropɯ mɯ'u ye cãmi yati'quere ï'ogũ wa'aya. Cũ mɯ'urẽ mɯ'u cãmi boasere “Pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cũ tojo nica be'ro Moisé cũ ñubuepeoduti'quere o'oya. Mɯ'u tojo weecã, nipe'tirã mɯ'u cãmi yatino'quere masĩrãsama. Be'ro na me'rã nisetigusa'a tja, nicɯ niwĩ.

⁴⁵ Cũ pe'e cũ weeduti'caronojõ weeticɯ niwĩ. Wa'a, nipe'tirãpɯre cũrẽ wa'a'quere werecusiaccɯ niwĩ. Tojo weegɯ Jesú masã ï'orõ macãrĩpɯre sãjãamasĩticɯ niwĩ. Te macãrĩ sumuto, masã marĩrõpɯ sijaccɯ niwĩ. Cũ tojo weemicã, nipe'tirocjãrã masã a'ti, cũrẽ ï'acusiaccãrã niwã.

2

Jesú sijamasĩtigɯre yɯ'rɯo'que ni'i (Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Pejeti nɯmɯrĩ cãmi boagɯre yɯ'rɯóca be'ro Jesú apaturi Capernaupɯ wa'acɯ niwĩ tja. Cũ topɯ nicã, ti macãcjãrã wi'ipɯ nimi nise quetire tɯ'ocãrã niwã. ² Tojo weerã maata masã pãjãrã Jesú nirĩ wi'ipɯ nerẽcãrã niwã. Ti wi'ire mu'muyɯ'rɯacãrã niwã. Mejãrõta sopepɯ quẽ'rãrẽ mu'muyɯ'rɯacãrã niwã. Ne sãjãata basioticaró niwũ. Narẽ cũ ye bu'esere werecɯ niwĩ. ³ Tojo weeri cura Jesú tiro ni'cũ sijamasĩtigɯre ba'paritirã ɯmɯa wɯawã'cãcãrã niwã. ⁴ Na masã pãjãrã nise bu'iri Jesú pɯ'toacãpɯ ejamasĩticãrã niwã. Tojo weerã wi'i bu'ipɯ mɯjãa, Jesú nirõ bu'ipɯ ni'cã pe seeweecãrã niwã. Ti pepɯ cũ sijamasĩtigɯre cũ cũñarõ me'rã du'udijocãrã niwã. ⁵ Jesú na ɯputɯ ãjõpeocã ï'agũ, dutitigɯre nicɯ niwĩ:

—Mɯ'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a, nicɯ niwĩ.

⁶ Cũ tojo nicã tɯ'orã, topɯ dujirã Moisé oja'quere bu'eri masã a'tiro wãcũcãrã niwã: ⁷ “Ã'rĩ tojo ucũticã'rõɯa'a. Tojo nígũ, Õ'acũrẽ ña'arõ ucũgũ weemi. ¿Cũ 'Õ'acũ weronojõ tutuagu ni'i, ni wãcũsari? Õ'acũ ni'cũta ña'arõ wee'quere acobojomasĩmi. Ã'rĩ marĩ weronojõ uputigɯ masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩtisami”, ni wãcũcãrã niwã. ⁸ Jesú cũ basu na wãcũsere ï'amasĩgũ, a'tiro nicɯ niwĩ narẽ:

—¿De'ro weerã musã yɯ'ure ña'arõ mejẽcã wãcũti? ⁹ ¿De'ro nise pe'e di-asatibutiati? ¿“Mɯ'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” o “Wã'cãɯ'cãña, mɯ'u cũña'caro me'rã sijawã'cãña” nise pe'e diasaweti? “Mɯ'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” nicã ï'atimigũ, ãjõpeoya marĩ'i. “Wã'cãɯ'cã sijawã'cãña” nicã pe'ema, cũ sijasere ï'atojagupɯ “Diacjũta ni'i”, ni ãjõpeono'o. ¹⁰ Tojo weegɯ yɯ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigɯ yɯ'u tutuasere ï'ogũ, ã'rĩ sijamasĩtigɯre yɯ'rɯoguti. Te me'rã musã yɯ'u masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩsere masĩrãsa'a, nicɯ niwĩ.

Be'ro sijamasĩtigɯre a'tiro nicɯ niwĩ:

¹¹ —Mɯ'u pe'ema a'tiro nigũti. Wã'cãɯ'cãña. Mɯ'u cũña'carore miwɯa, mɯ'u ya wi'ipɯ tojaagusa'a, nicɯ niwĩ.

¹² Cũ tojo nirĩ curata sijamasĩtigũ wã'cãnu'cãcũ niwĩ. Wã'cãnu'cã, cũ cũña'carore miiwũa, masã nipe'tirã ĩ'orõpũ wa'a wa'acũ niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã ĩ'amarĩarã, a'tiro nicãrã niwã:

—Marĩ pacũ Õ'acũ tutuayũ'rũami. Ne ni'cãti ũsã a'tiro weesere ĩ'atirã nicãti, nicãrã niwã.

Jesú Levíre piji'que ni'i
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Jesú sijamasĩtigũre yũ'rũoca be'ro apaturi Galilea ditara sumutopũ wa'acũ niwĩ tja. Nipe'tirã masã cũ tiropũ nérẽca be'ro narẽ bu'ecũ niwĩ.

¹⁴ Ti ditarapũ wa'agũ, Leví, Alfeo macũrẽ ĩ'abocacũ niwĩ. Cũ romano wioğure niyeru wapaseebosari masũ nicũ niwĩ. Tojo weegũ cũ da'rari tucũpũ dujicũ niwĩ. Jesú cũrẽ ĩ'agũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Te'a yũ'u me'rã.

Tojo weegũ Leví wã'cãnu'cã, cũ me'rã wa'acũ niwĩ.

¹⁵ Be'ro Jesú Leví ya wi'ipũ ba'agũ wa'acũ niwĩ. Topũ pãjãrã wapaseeri masã, tojo nicã “Ñã'arã nima” nino'rãnojõ nicãrã niwã. Pãjãrã waro nanojõ Jesure sirutucãrã niwã. Tojo weerã na Jesú tiro cũ bu'erã me'rã dujicãrã niwã. ¹⁶ Na tojo weecã ĩ'arã, Moisé oja'quere bu'eri masã, ãpẽrã fariseo masã Jesú na pãjãrã me'rã ba'acã ĩ'arã, cũ bu'erãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weegũ musã bu'egũ wapaseeri masã me'rã, ñã'arõ weeri masã me'rã sĩ'rĩ, ba'ati? nicãrã niwã.

¹⁷ Jesú na tojo nicã tũ'ogũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Duti moorã ocoyeri masũrẽ a'matisama. Dutitirã pũrĩcã ocoyegũre a'masama. “Añurã ni'i” nirãrẽ a'magũ a'titiwũ. “Ñã'arã ni'i” nirã pe'ere yũ'rũogũ a'tiwũ, nicũ niwĩ.

“Mũ'u bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Ni'cã nũmũ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'esere siruturi masã, tojo nicã fariseo masã Õ'acũrẽ ĩ'jõpeorã, be'ticãrã niwã. Na tojo be'tiri cura ni'cãrãrã Jesú tiro wa'a, cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'esere siruturã, tojo nicã fariseo masã bu'esere siruturã Õ'acũrẽ ĩ'jõpeorã, be'tima. ¿De'ro weerã mũ'u bu'erã pe'e be'tiweti? nicãrã niwã.

¹⁹ Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿De'ro weeacjũ omocã du'tegũ na me'rã ní'gũ, cũ pijio'cãrãrẽ bujaweti, be'tidutibosari? ²⁰ Be'ro cũrẽ ãpẽrã aperopũ miáca be'ro pũrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yũ'u na me'rã ni'i yujupũ; yũ'u na me'rã niticã pũrĩcãrẽ be'tirãsama ní'gũ, tojo nicũ niwĩ.

²¹ Apeyere queose me'rã narẽ werenemocũ niwĩ. Tojo ní'gũ, ma'ma cũ bu'ese me'rã todũporopũ na weeseti'que a'mesũ'amasĩtisa'a, ní'gũ weecũ niwĩ.

—Mejãrõ su'tiro ma'ma casero, coeya marĩrĩ casero me'rã sereõ'ota basiowe'e. Tojo weecãma, ma'ma casero coecã, wejedu'osa'a. Mejãrõ su'tiro pe'ere wejetũ'rẽsa'a. Nemorõ pajiri pe tũ'rũnemosã'a. ²² Tojota wa'asa'a marĩ ma'ma vino mejã ajuro wa'icũrã casero me'rã wéeca ajuropũ poseyecã. Pã'mũyũ'rũ, ti ajuro tũ'rũ, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acã, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. Tojo weerã ma'ma vinorẽ ma'ma ajuropũ poseyeno'o, nicũ niwĩ Jesú.

Duporopu weeseti'que me'rã Jesú cã ni'cãrõacã ma'ma bu'ese morëta basiowe'e nígũ, tojo nicu niwĩ.

Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tã'rë'que ni'i
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ni'cã numu judío masã na soowuari numu nicã, Jesú cã bu'erã me'rã trigo wesepu yu'ruacu niwĩ. Cã bu'erã ti wesepu yu'ruarã, trigore tã'rë ba'acãrã niwã. (Moisé cã duti'caronojõta na tojo weese yajase mejëta nicaro niwã.) ²⁴ Tojo weecã, fariseo masã ï'acãrã niwã. Tojo weerã Jesure nicãrã niwã:

—Ï'aña. ¿De'ro weerã marĩ soowuari numurë da'radutitimicã, mu'u bu'erã tojo weeti? nicãrã niwã.

²⁵ Jesú narë yu'ticu niwĩ:

—Musã duporocjã wiogu Davi cã me'rãcjãrã ujaboarã wee'quere bu'etojapã. ²⁶ Davi Abiatar cã pa'ia wiogu nirĩ cura Õ'acũ wi'ipu sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ní'quere ba'acu niwĩ. Cã me'rãcjãrã quë'rãrë ducawaacu niwĩ. Te marĩrë dutise a'tiro ni'i. Pa'ia dia'cũrë te pã ba'ata basiomicaro niwã. Yu'u bu'erã tere ba'arã, yu'runu'cãrã mejëta weema nígũ, tojo nicu niwĩ.

²⁷ Jesú yu'tinemocu niwĩ tja:

—Marĩ ye niatjere Õ'acũ marĩ soowuari numurë cũucu niwĩ. Ti numu mejëta marĩrë dutimasĩ'i. ²⁸ Tojo weegu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu soowuari numu dutise nemorõ dutimasĩ'i, nicu niwĩ Jesú.

3

Jesú omocã bu'awia'cure yu'ruo'que ni'i
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jesú apaturi cã weewaronojõpuma judío masã na nerëri wi'ipu sãjãacu niwĩ. Topu ni'cã omocã bu'awia'cu nicu niwĩ. ² Æpërã ¿marĩ soowuari numurë cũrë yu'ruogusari? nĩrã, Jesure ï'aco'tecãrã niwã. Jesú yu'ruocã, weresãta basiorosa'a nĩrã, tojo ï'acãrã niwã. ³ Be'ro Jesú omocã bu'awiagure nicu niwĩ:

—A'tia, ã'rã nipe'tirã decopu ejanu'cãña. ⁴ Tu'ajanu'cõ, to nĩrã Æpërãrë nicu niwĩ:

—¿Marĩ soowuari numu nicã añusere weerouati o ña'ase pe'ere uati? ¿Yu'ruosere uati o wëjẽcõ'ase pe'ere uati? nicu niwĩ. Na nipe'tirã di'tamarĩpe'tia wa'acãrã niwã. ⁵ Na yu'titicã ï'agũ, ua wa'acu niwĩ. Na tu'osĩ'rĩticã, bujawetise me'rã omocã bu'awiagure nicu niwĩ:

—Mu'u omocãrë sñoña, nicu niwĩ. Cã tojo nicã, omocãrë síocu niwĩ. Síoo, cã omocãrë yu'ruono'cupu tojacu niwĩ. ⁶ Be'ro fariseo masã uawija wa'acãrã niwã. Na Herode ya curuacjãrã me'rã “¿De'ro wee marĩ Jesure wëjërãrari?” ni wãcũwã'cãcãrã niwã.

Ditara sumutopu pãjãrã masã nerë'que ni'i

⁷ Jesú na nerëwuari wi'ipu ní'cu cã bu'erã me'rã ditara sumutopu wa'acu niwĩ. Pãjãrã Galilea di'tacjãrã cũrë sirutuwã'cãcãrã niwã. ⁸ Cã peje añuse weecã tu'orã, pãjãrã masã cã tiropu wa'acãrã niwã. Judea di'tacjãrã, Jerusalëcjãrã, Idumea di'tacjãrã, Jordã wãmetiri maa mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã, Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩcjãrã na quë'rã Jesure ï'arã wa'acãrã niwã. ⁹ Na pãjãrã nicã ï'agũ, Jesú cã bu'erãrë ní'cãwũ yucusu cuoyuduticu niwĩ. Cũrë masã tuutĩ'abosama nígũ, tojo weeduticu niwĩ. ¹⁰ Cã pãjãrãrë yu'ruocu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã dutitirã cũrë

ñe'eña'sĩ'rĩrã, cǔ tiropu dia'cǔ tuuwã'cãcãrã niwã. Cǔrẽ ñe'ese me'rã yu'rurãsa'a ni wãcũrã, tojo weecãrã niwã. ¹¹ Wãtĩa sãjãno'cãrã Jesure ĩ'arã, cǔ pu'to ejaque'amujãcãrã niwã. Ejaque'arã, a'tiro ni caricũcãrã niwã:

—Mu'u Õ'acũ macũ ni'i, nicãrã niwã.

¹² Jesú pe'e narẽ ne ucũdutiticu niwĩ. Cǔ Õ'acũ macũ nisere wereba-jurẽrĩ nígũ, tojo weecu niwĩ.

Jesú cǔ bu'erãrẽ bese'que ni'i
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Be'ro Jesú ǔrũgũpu mujãcu niwĩ. Topu cǔ besesĩ'rĩrãrẽ beseacju pijiocu niwĩ. ¹⁴ Na cǔ tiropu ejacã, cǔ me'rã wa'ajã warore doce umuarẽ besecu niwĩ. Narẽ cǔ ye quetire weredutio'ocu niwĩ. ¹⁵ Wãtĩarẽ cõ'awĩrõsere o'ocu niwĩ. ¹⁶ Na a'ticurã nicãrã niwã: Simó, cǔrẽta Jesú pe'e Pedro wãme õ'ocu niwĩ. ¹⁷ Santiago, tojo nicã cǔ acabiji Juã na Zebedeo põ'rã nicãrã niwã. Narẽ Boanerges wãme õ'ocu niwĩ. Tojo nígũ, na ĩ'oduarã niyucã, “Bũpo Põ'rã” nigũ weecu niwĩ. ¹⁸ Æpẽrã André, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macũ nicãrã niwã. Tojo nicã Tadeo, Simó celote curuacjũ nicãrã niwã. ¹⁹ Apĩ Juda Iscariote be'ropu Jesure ĩ'atu'tirãrẽ o'oacju nicu niwĩ.

Jesure “Wãtĩ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmi” ni ucja'que ni'i
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

Be'ro Jesú cǔ bu'erã me'rã ni'cã wi'ipũ sãjãacu niwĩ. ²⁰ Topure tja pãjãrã masã nerẽcãrã niwã. Tojo weerã ti wi'i mu'mucã, Jesú cǔ bu'erã me'rã ba'ata basioticaro niwũ. ²¹ Tojo wa'asere Jesú acawererã tu'ocãrã niwã. Cǔrẽ maatia wa'asami nĩrã, pijirã wa'acãrã niwã.

²² Æpẽrã masã Jerusalẽpu a'ti'cãrã Moisé oja'quere bu'eri masã a'tiro nicãrã niwã:

—Å'rĩ Beelzebú wãtĩa wiogu sãjãno'cu nimi. Cǔ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmi, nicãrã niwã.

²³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ pijio, queose me'rã werecu niwĩ:

—Wãtĩ cǔ basu cõ'awĩrõmasĩtisami. ²⁴ Ni'cã curuacjãrã ducawatirã, na basu a'mequẽrã masãpe'tia wa'asama. ²⁵ Ni'cã wi'icjãrã ducawatirã, na quẽ'rã pe'tia wa'asama. ²⁶ Wãtĩ cǔ yarã me'rã ducawatigu, cǔ quẽ'rã ninu'cũtisami. Te me'rã yapatidija wa'asami.

²⁷ »Ni'cũ tutuagu ya wi'ipure cǔrẽ du'tecũutimigũ, cǔ yere yajamasĩtisami. Du'tecũuca be'ropu yajamasĩsami, nicu niwĩ. Jesú, yu'u wãtĩ yu'rũoro tutuagu ni'i nígũ, tojo nicu niwĩ.

²⁸ Be'ro ninemocu niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ wereguti. Õ'acũ nipe'tise masã ña'arõ weesere, ña'arõ ucũsere acobojogusami. ²⁹ Espĩritu Santure ña'arõ ucũcã pe'ema, ne acobojotisami. Tojota acobojotiyu'rũocũsami. Bu'iritinu'cũgũsami, nicu niwĩ.

³⁰ A'tere na “Wãtĩrẽ cuomi” nise bu'iri tojo nicu niwĩ.

Jesú paco, tojo nicã cǔ acabijirã na cǔrẽ a'ma'que ni'i
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Cǔ tojo nirĩ cura Jesú paco, cǔ acabijirã etacãrã niwã. Na sope pu'topu ejanu'cã, Jesure pijidutisõrõcãrã niwã. ³² Jesú pu'to dujirã cǔrẽ nicãrã niwã:

—Mu'u paco, mu'u acabijirã sope pu'to mu'urẽ a'marã weepãrã, nicãrã niwã.

³³ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—¿Noanojõ nisari yu'u paco, yu'u acabijirã? nicu niwĩ.

³⁴ Cũ sumuto dujirãrẽ ì'a, narẽ nicu niwĩ:

—Ã'rã pe'e yu'u paco, yu'u acabijirã weronojõ nima. ³⁵ A'tiro ni'i. No'o Õ'acũ uaro weerãnojõ náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojõ nima, ni ucũcu niwĩ.

4

Jesú oteri masũ ye quetire queose me'rã were'que ni'i

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Apaturi Jesú ditara sumutopu bu'ecu niwĩ. Pãjãrã masã cũ pu'topu nerẽcãrã niwã. Na pãjãrã niyu'rucã ì'agũ, Jesú yucusupu mujãsãjãa, ejanujãcu niwĩ. Masã pe'e nucũporopu tojacãrã niwã. ² Be'ro narẽ peje queose me'rã bu'ecu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

³ —Ni'cũ masũ cũ ya wesepu otegu wa'asami. ⁴ Cũ otegu wẽestewã'cãcã, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Mirĩcũa a'ti, te perire ì'aboca, ba'ape'ocã'sama. ⁵ Apeye ùtãpaga cã'rõacã di'ta cuoro bu'ipu doqueque'asa'a. Te di'ta cã'rõacã niyucã, asibusu maata marã, pĩ'rĩsa'a. ⁶ Be'ro mujĩpũ asimujãtiri cura di'ta boposãjãyu'rũa wa'asa'a. Tojo weero nu'cõrĩ cuoti'caro nitjãrõ, maata ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu buruque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyu'rũa, wẽjẽcã'sa'a. Tojo weero ne ducãtitimirõ, boadija wa'asa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpu buruque'asa'a. Te pĩ'rĩ, bucuamujã, peje ducãtisa'a. Ni'cã ño treinta peri ducãtisa'a. Ape ño sesenta peri ducãtisa'a. Ape ño cien peri ducãtisa'a.

⁹ Be'ro narẽ nicu niwĩ:

—O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, nicu niwĩ.

Jesure cã bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ní'que ni'i

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro Jesú cã bu'erã doce, tojo nicã ãpẽrã cũ pu'to nirã me'rã se'saro tojaque'acu niwĩ. Cũrẽ a'tiro sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeati sõ'oní'que mu'u queose me'rã bu'e'que? ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

¹¹ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ ãpẽrã toduporopu masĩña marĩmi'quere cũ wiogu nisere masĩcã weemi. Yu'ure ãjõpeotirãma queose me'rã wereno'o.

¹² Tojo weerã yu'u weesere ì'amirã, ì'amasĩsome. Yé cjasere tu'omirã, tu'omasĩtirã tojarãsama. Na ña'arõ wee'quere du'u ducayutitjãrã, acobojo se sãrĩsome, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cã queose o'o'quere “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'i

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Apeye narẽ ninemocu niwĩ:

—¿Musã yu'u queose o'o'quere tu'oweti? To pũrĩcãrẽ a'tere tu'otirã, ¿de'ro wee apeyepure tu'obosau? ¹⁴ Otese capere otegu, yé quetire weregu weronojõ nisami. ¹⁵ Masã ãpẽrã ma'apu otese cape buruque'a'que weronojõ nisama. Na, yé quetire tu'osama. Be'ro wãtĩ a'ti, na tu'omi'quere ã'mape'ocã'sami. ¹⁶ ãpẽrã ùtãpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yé quetire añurõ e'catise me'rã tu'osama. ¹⁷ Na tojo tu'omirã, nu'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejẽcã wa'acã, o ãpẽrã te quetire ãjõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ãjõpeodu'ucã'sama. ¹⁸ ãpẽrã otese cape pota wa'tero doqueque'a'que weronojõ nisama. Yé quetire

tũ'oma, tũ'orã pe'e. ¹⁹ A'ti umũco cjase pe'ere wãcũyu'rũoquejocã'sama. No'o de'ro nisere uaripejayũ'rũasama. Na tojo niseticã, a'te narẽ dojorẽcã'sa'a. Na tũ'o'quere acobojo, dũca marĩrã weronojõ tojasama. ²⁰ ãpẽrã pe'e yé quetire tũ'orã, añurõ ãjõpeosama. Na tojo weerã peje dũcatiro weronojõ nisama. Otese cape di'ta añurõ bũrũque'a'que weronojõ nisama. ãpẽrã treinta peri dũcati'caro weronojõ nisama. ãpẽrã sesenta peri, ãpẽrã cien peri dũcati'caro weronojõ nibũrosama, ni ucũcũ niwĩ Jesú.

Jesú sĩ'ocja me'rã queose o'o'que ni'i
(Lc 8.16-18)

²¹ Apeye queosere werenemocũ niwĩ:

—Masã sĩ'ocjare acaró docapũ sĩ'otisa'a. Tojo nicã na cãrĩrõ docapũ sĩ'odũpotisama. Tojo weronojõ o'orã, nipe'tiropũ sĩ'odutirã u'mũarõpũ yoosama. ²²⁻²³ A'te weronojõ todũporopũ masã masĩno'ña marĩ'quere masĩno'rõsa'a. Ya'yioropũ ní'que quẽ'rã bajarosa'a. O'meperi cũorãnojõ a'tere añurõ tũ'oya, nicũ niwĩ. Yé queti masĩno'ña marĩmi'que be'ropũre sĩ'ocja bo'reyuro weronojõ masĩpe'ticã'no'rõsa'a nígũ, tojo nicũ niwĩ.

²⁴ A'tiro ninemocũ niwĩ tja:

—Musã tũ'osere añurõ tũ'oña'nũrũña. Yé quetire tũ'o ãjõpeo'caronojõta Õ'acũ mũsãrẽ tũ'omasĩsere o'ogusami. Añurõ tũ'orãrẽ Õ'acũ nemorõ añuse o'ogusami. ²⁵ Yũ'u bu'ese tũ'o ãjõpeonemorãrẽ Õ'acũ masĩse o'onemogũsami. ãpẽrã yũ'u bu'esere tũ'osĩ'rĩtibutiarã pe'ere na masĩmi'quere ã'mape'ocã'no'rãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú otese cape bũcũamũjãse me'rã queose o'o'que ni'i

²⁶ Jesú apeye queose o'onemocũ niwĩ:

—Yũ'u bu'ese, Õ'acũ wiogũ nise ni'cũ masũ otese capere otero weronojõ ni'i. ²⁷ Otetojanũ'cõ, cũ ã'anũrũtimigũ, wa'a wa'asami. Be'ro umũcori, ñamirĩ yóacãta yũ'rũsa'a. Te nũmũrĩrẽ, te ñamirĩrẽ cũ ote'que te uaro pĩ'rĩ bũcũasa'a. Cũ tojo wa'asere masĩtisami. ²⁸ Cũ ote'que ã'anũrũña marĩrõ te di'tapũre pĩ'rĩsa'a. Ne waro pĩ'rĩwijamũ'tãsa'a. Be'ro pupi, be'ropũta te peri dũca o'osa'a majã. ²⁹ Te peri ñaica be'ro cũ tere tũ'rẽgũ wa'asami. Tere tũ'rẽrĩteró ejacã, tojo weesami, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wãmetise cape me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesú narẽ werenemocũ niwĩ:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nisere a'te queose me'rã weregũti. ³¹ A'tiro ni'i. Ni'cã mostaza cape ote'que weronojõ ni'i. Ti caperota cã'caperocã waro ni'i. ³² Tócapeacã nimirõ, otéca be'ro pĩ'rĩrõpũ pãjibutiacyũ yucũgũ pĩ'rĩsa'a. Pacase dũpuritisa'a. Mirĩcũa tigũpũ acoroápesasama. Õ'acũ wiogũ nise oteri pe cã'peacã weronojõ nũ'cãsa'a. Be'ro pãjicyũ bũcũa'caro weronojõ nipe'tiropũ cũ ye queti se'sa wa'asa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama nígũ, tojo werecũ niwĩ.

Jesú masãrẽ queose me'rã bu'e'que ni'i
(Mt 13.34-35)

³³ Jesú cũ ye quetire bu'égũ, peje queose me'rã bu'emũjãcũ niwĩ. Na tũ'omasĩrõ ejatuaró bu'ecũ niwĩ. ³⁴ Narẽ bu'égũ, queose marĩrõ wereticã weeticũ niwĩ. Cũ bu'erã pe'ere na se'saro nicã, nipe'tisere te queosere "A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e", ni werepe'omũjãcũ niwĩ.

Jesú wĩ'rōrē, tojo nicā pã'cōrĩrē yusɥodijo'que ni'i
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Jesú masārē otese me'rã queose wéréca nɥmārēta na'isājāri cura cū bu'erārē a'tiro nicɥ niwĩ:

—Te'a siaquiji ditara sumutopɥ, nicɥ niwĩ.

³⁶ Cū tojo nicā tɥ'orã, na yucɥsɥ sãñacawɥpɥ Jesure miipē'acārã niwã. Masã pe'e na ní'caropɥta tojacã'cārã niwã. Apeyepawɥ quē'rã na me'rã pē'acaro niwũ. ³⁷ Na pē'arĩ cura wĩ'rō ɥpɥtɥ a'ticaro niwũ. Pã'cōrĩ yucɥsɥpɥre paaquesãamujãcaro niwũ. Tojo wa'acã, tiwɥ mirĩdijaropɥ weecaro niwũ. ³⁸ Tojo wa'ari cura Jesú pe'e siropɥ cū dɥpoare apeyenojō me'rã ēotutjĩagũ cãrĩsãñacɥ niwĩ. Tojo wa'acã ĩ'arã, cū bu'erã cūrē wã'cōcārã niwã. A'tiro nicārã niwã:

—¿Īsārē bu'egɥ, mɥ'u ĩ'aweti? Marĩ mirĩrãta wee'eba, nicārã niwã.

³⁹ Na tojo nicā tɥ'ogɥ, Jesú wã'cãnɥ'cã, wĩ'rōrē yusɥocɥ niwĩ. Pã'cōrĩrē a'tiro nicɥ niwĩ:

—Di'tamarĩaña, nicɥ niwĩ.

Cū tojo nicā, wĩ'rō di'tamarĩa wa'acaro niwũ. Nipe'tise yusɥdijape'tia wa'acaro niwũ. ⁴⁰ Be'ro Jesú cū bu'erārē nicɥ niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rō uiati? ¿Musārē ējōpeose marĩbutiati? nicɥ niwĩ.

⁴¹ Na ɥpɥtɥ waro ɥcua'cārã nitjĩarã, na basu a'merĩ ucũcārã niwã:

—¿Noanojō nisariba ã'rĩ? Cūrē wĩ'rō, pã'cōrĩpɥta tɥ'omaatidojacã'a, nicārã niwã.

5

Jesú wãtĩa sãjãno'cɥre cō'awĩrō'que ni'i
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesú cū bu'erã me'rã Galilea cja ditarare pē'a, Gerasa wãmetiropɥ pē'ajacārã niwã. ² Jesú yucɥsɥpɥ ní'cɥ majãnɥ'cãrĩ cura ni'cũ wãtĩa sãjãno'cɥ wērĩ'cãrãrē yaaropɥ ní'cɥ Jesú tiropɥ a'ticɥ niwĩ. ³ Cū masãperi wa'teropɥ ninu'cũcɥ niwĩ. Ne ni'cũ cūrē dɥ'tecũumasĩticārã niwã. Cōme dari me'rã quē'rãrē ne basioticaro niwũ. ⁴ Pejetiri cōme dari me'rã cū omocãrĩrē, cū dɥ'pocãrĩpɥ dɥ'tecũumicārã niwã. Te darire wejesuremujãcɥ niwĩ. Ne ni'cũ pōtēoticārã niwã. ⁵ Ɔmɥcori, ñamirĩrē cū ũrũpagɥpɥ, masã boa'cãrãrē na yaa'caropɥ caricũsijamujãcɥ niwĩ. Ɔtãperi me'rã cū basuta cū ɥpɥre dotesija, cãmida'remujãcɥ niwĩ. ⁶ Cū Jesure yoaropɥ ĩ'agũta omawã'cãti, cū tiro ejaque'acɥ niwĩ. ⁷⁻⁸ Jesú cūrē a'tiro nicɥ niwĩ:

—Wãtĩ ã'rĩpɥre sãñagũ wijaaya.

Cū tojo nicā tɥ'ogɥ, ɥpɥtɥ caricũse me'rã Jesure nicɥ niwĩ:

—Jesú Ō'acũ ɥ'mɥsepɥ nigũ macũ, ¿de'ro weegɥ yu'ure caribogɥ a'tiati? Mɥ'u pacɥ ĩ'orōpɥ sērĩ'i. Yu'ure ña'abutiario pi'eticã weeticã'ña.

⁹ Be'ro Jesú cūrē sērĩtiña'cɥ niwĩ:

—¿De'ro wãmetiti? nicɥ niwĩ. Cū pe'e yu'ticɥ niwĩ:

—Legiõn wãmeti'i. Pãjãrã wãtĩa ũsã nicã'a ní'gũ, tojo nicɥ niwĩ.

¹⁰ Jesure ɥpɥtɥ waro “Īsārē ape di'tapɥ cō'aõ'oticã'ña”, ni sērĩcārã niwã. Totã tojasĩ'rĩrã, tojo nicārã niwã. ¹¹ Tojo wa'ari cura titare ũrũgũ pɥ'to pãjãrã yesea ba'a nu'cũcārã niwã. ¹² Narē ĩ'arã, wãtĩa a'tiro ni Jesure sērĩcārã niwã:

—Īsārē yesea tiro o'óya. ũsã napɥre sãjãarãti, nicārã niwã.

¹³ Jesú “Tojota weeya”, nicɥ niwĩ. Tojo weerã na masũpɥre ní'cãrã wijaa, yeseapɥre sãjãacārã niwã. Topɥre pãjãrã yesea puati mil wa'tero

nicārā niwā. Yesea wātīa sājāaca be'ro opa tɔ'rɔpɔ omamaati, ditarapɔ doqueñojā, mirīpe'tia wa'acārā niwā.

¹⁴ Tojo wa'acā, yesea co'terā a'tiro weecārā niwā. Na ɔpɔtɔ ɔcɔarā macāpɔ, cāpūpɔ omawā'cā, weresterā wa'acārā niwā. Na werēcā tɔ'orā, masā nipe'tirā ī'arā wa'acārā niwā. ¹⁵ Jesú tiropɔ ejarā, wātī sājāno'cɔre ī'acārā niwā. Cū su'ti sāña, añurō wācūse cɔogɔ dɔjicɔ niwī. Cūrē ī'arā, uise me'rā nicārā niwā. ¹⁶ Jesú masūrē wātīarē cō'awīrō'quere ī'a'cārā nipe'tise cūrē wa'a'quere werēcārā niwā. Tojo nicā yeseare wa'a'que quē'rārē werēcārā niwā. ¹⁷ Tere tɔ'orā, masā tocjārā Jesure tutuaro me'rā “Mɔ'u a'ti di'tapɔre niticā'ña, aperopɔ wa'aya”, nicārā niwā.

¹⁸ Be'ro Jesú tojo nicā tɔ'ogɔ, yucɔsɔpɔ mɔjāsājācɔ niwī. Tojo weecā, wātī cɔomi'cɔ Jesure ɔpɔtɔ sērīmicɔ niwī:

—Yɔ'u quē'rā mɔ'u me'rā wa'aguti. ¹⁹ Jesú cūrē “Te'a”, niticɔ niwī. A'tiro pe'e nicɔ niwī:

—Mɔ'u ya wi'ipɔ tojaagusa'a. Tojaa, mɔ'u acawererā nipe'tirārē nipe'tise yɔ'u mɔ'urē wee'quere werepe'ocā'ña. Tojo nicā yɔ'u mɔ'urē pajaña'gū wee'quere weregɔ wa'aya, nicɔ niwī.

²⁰ Tojo weegɔ cūrē wa'a'quere weregɔ wa'acɔ niwī. Decápoli wāmetise macārīpɔ nipe'tise Jesú cūrē wee'quere werēcɔ niwī. Nipe'tirā cū weresere tɔ'orā, ɔcɔa wa'acārā niwā.

Jairo macōrē, tojo nicā dí mejā cɔogore Jesú yɔ'rɔo'que ni'i
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Jesú wātīarē cō'awīrōca be'ro ape pā'rēpɔ ní'cɔ pē'ajacɔ niwī tja. Pē'ata, ditara sumutopɔ nu'cūrī cura cū tiropɔ pājārā masā nerēcārā niwā.

²² Topɔre ni'cū na nerērī wi'i wiogɔ Jairo wāmetigɔ etacɔ niwī. Jesure ī'agū, cū tiro ejaque'acɔ niwī. ²³ Cūrē yɔ'rɔodutigɔ ɔpɔtɔ sērīcɔ niwī:

—Yɔ'u macō wērīgōpɔ weeamo. Te'a yɔ'u me'rā. Mɔ'u core ñapeose me'rā yɔ'rɔgosamo. Tojo weecā, masāgōsamo, nicɔ niwī.

²⁴ Jairo tojo nicā tɔ'ogɔ, Jesú cū me'rā wa'acɔ niwī. Topɔ wa'acā, pājārā masā cūrē siruturā tuumaawā'cācārā niwā. ²⁵ Na masā pājārā wa'teropɔ ni'cō numio dí mejā dutitigo nico niwō. Co tere dutitiro doce cū'marī yɔ'rɔcaro niwū. ²⁶ Duturua pājārā na ocoyemicā, pūrō waro pi'etico niwō. Co niyeru cɔomi'quere narē wapayemigō, tojaque'a wa'aco niwō. Ne duti tɔ'otico niwū. Yɔ'rɔronojō wa'ago, pūrō waro wa'aco niwō.

²⁷ Jesú masārē yɔ'rɔosere tɔ'oco niwō. Tere tɔ'ogo, Jesú sē'ema masā wa'teropɔ ejanɔ'cā, cū yaro su'tirote da'raña'co niwō. ²⁸ “Yɔ'u cū ya su'tiro da'raña'se me'rāta yɔ'rɔgosa'a” ni wācūgō, tojo weeco niwō. ²⁹ Co da'raña'se me'rā co duti maata bu'anɔ'cā wa'acaro niwū. Co basu maata tɔ'oña'co niwō. ³⁰ Maata Jesú “Yɔ'u tutuaro me'rā ni'cōrē yɔ'rɔoasɔ”, ni tɔ'oña'cɔ niwī. Majāmiī'a, masārē sērītiña'cɔ niwī:

—¿Noa, yáro su'tirote da'raña'ti?

³¹ Tere tɔ'orā, cū bu'erā cūrē yɔ'ticārā niwā:

—¿Mɔ'u ī'aweti? Masā pājārā tuuwā'cācā ī'amigū, “¿Noa, yáro su'tirote da'raña'ti?” ¿ni sērītiña'ti? nicārā niwā.

³² Na weremicā, Jesú ¿noa, yáro su'tirote da'raña'pari? ní'gū, nipe'tirārē ī'ama'cɔ niwī. ³³ Tojo weecā, cū yɔ'rɔono'co uigo narāsāgōta, cū tiropɔ ejaque'aco niwō. Co cū yɔ'rɔo'quere masīco niwō. Tojo weego cūrē diacjū wereco niwō.

³⁴ Jesú core nicɔ niwī:

—Mɔ'u ējōpeotjīagō, yɔ'rɔono'copɔ toja'a. Duti marīgō e'catise me'rā tojaaya, nicɔ niwī.

³⁵ Jesú core ucūrī cura Jairo ya wi'icjārā na tiroꝑu ejacārā niwā. Topu ejarā, Jairore a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u macō wērīa wa'amo. Marīrē bu'egure tocā'rōta caribodu'uya, nicārā niwā.

³⁶ Jesú narē tu'ope'otimigūta, Jairore a'tiro nicu niwī:

—Ucuatiguta. Tojo weronojō o'ogu, yu'ure ējōpeoya.

³⁷ Jesú cū me'rā pājārā wa'acā uaticu niwī. A'ticūrā dia'cū pijicu niwī. Pedro, Santiago, cū acabiji Juārē pijicu niwī. ³⁸ Jesú judío masā nerērī wi'i wioꝑu ya wi'ipū ejacu niwī. Topu ejagu, masā uti, dūjariwā'a caricūcusiarā pājārā ī'acu niwī. ³⁹ Ti wi'ipū sājāagū, to masā pājārā nirārē nicu niwī:

—¿De'ro weerā tocā'rō caricū, utiti? Wī'magō wērītimo. Cārīgō weemo, nicu niwī.

⁴⁰ Cū tojo nicā, ti wi'ipū nī'cārā mejō bujicā'cārā niwā. Be'ro Jesú nipe'tirārē wijaaduticu niwī. Na wijáaca be'ro wī'magō pacure, pacore, cū bu'erā i'tiarārē co pesari tucūꝑu pijisājāacu niwī. ⁴¹ Topu sājātagu, co omocārē ñe'e, arameo me'rā nicu niwī:

—Talita, cumi. Tojo nīgū, “Wī'magō, wā'cānu'cāña” nīgū, tojo nicu niwī.

⁴² Cū tojo nirī cura wī'magō doce cū'marī cuogo wā'cānu'cā, sijaco niwō. Co masācā ī'arā, na ucuayū'rua wa'acārā niwā. ⁴³ Jesú tojo wee'quere tutuaro me'rā āpērārē ne weredutiticu niwī. Be'ro “Wī'magōrē ba'ase ecaya”, nicu niwī.

6

Jesú cū ya macā Nazareꝑu dajatojaa'que ni'i (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jesú Capernaꝑu nī'cu cū ya macāꝑu tojaacā, cū bu'erā quē'rā wa'acārā niwā. ² Judío masā soowuari numu nicā, Jesú na nerēwuari wi'ipū bu'ecu niwī. Pājārā masā cū bu'esere tu'orā, tu'omarīacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿No'opu bu'epari ā'rī a'te nipe'tise pejere? ¿Noa ā'rīrē tocā'rō masīsere o'opari? ¿A'te cū weeī'ose quē'rārē no'opu bu'epari? ³ Ā'rī capiteru, María macū nimi. Santiago, José, Juda, Simó ma'mi nimi. Cū acabijirā numia quē'rā a'to marī wa'teropu nima, nicārā niwā. Tere wācūrā, cūrē ne ējōpeosī'rīticārā niwā. ⁴ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwī:

—Nipe'tirā ni'cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masūrē tu'o ējōpeosama. Cū ya di'tacjārā, cū acawererā waro, cū ya wi'icjārā dia'cū cūrē ējōpeotisama, nicu niwī.

⁵ Ējōpeoti'que ye bu'iri Jesú topure peje narē weeī'omasīticu niwī. A'te dia'cūrē weecu niwī. Pejetirāta dutitirārē omocā ñapeo yu'rucocū niwī.

⁶ Na ējōpeotica ī'agū, ucuayū'ruacu niwī.

Jesú cū bese'cārārē bu'edutio'o'que ni'i (Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nazare ti macā ꝑu'toacā nise macārīꝑu bu'ecusiacu niwī.

⁷ Na docere cū ꝑu'topu pijigu, ꝑuarērā dia'cū o'ónu'cācu niwī. Narē wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōmasīsere o'ocu niwī. ⁸ Ne apeyenojō miadutiticu niwī. Na tuacꝑu me'rā dia'cū wa'aduticu niwī. Ne ꝑu'enojō, ajuronojō, niyeru miadutiticu niwī. ⁹ Na sapatu sñāse caseri me'rā dia'cū, tojo nicā su'ti na sñāse me'rā dia'cū wa'aduticu niwī. ¹⁰ A'tiro nicu niwī:

—Musā wi'ipɯ sājāarā, ti macāpɯ musā niatjo pōtēorō tojaque'aya. ¹¹ No'o musārē aperopɯ ñe'eticā, musā ucūsere tɯ'osī'rīticā, tore wi-jawā'cāña. Tore wijarā, ti macā cjase di'ta wā'a'quere paastecō'aña. Tojo weerā musā “A'ti macācjārā bu'iritima”, ni ī'orāsa'a. Diacjūta nigūti. Ō'acū masārē beseatji nɯmɯ nicā, ti macācjārā musārē ñe'eti'cārārē a'tiro weegusami. Sodoma, Gomorracjārārē bu'iri da're'caro nemorō narē da'regusami, nicɯ niwī Jesú.

¹² Cū tojo nīca be'ro na wa'a wa'acārā niwā. Wa'a, masārē “Musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayuya”, nicārā niwā. ¹³ Tojo nicā pājārā wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōcārā niwā. Pājārā dutitirārē ɯ'se me'rā wa're, narē yɯ'rɯomɯjācārā niwā.

Juā masārē wāmeyeri masūrē tojo wee wējēcārā niwā nise ni'i
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nipe'tiropɯ Jesú weesere tɯ'ose'sa wa'acārā niwā. Herode ti di'ta wioɯ quē'rā tɯ'ocɯ niwī. Tere tɯ'ogɯ, a'tiro nicɯ niwī:

—Juā masārē wāmeyeri masū wējēno'cɯpɯ nimigū, masāgū masāpī. Tojo weetigɯ mejēta cū peje waro weeī'otutuayɯ'rɯami, nicɯ niwī.

¹⁵ Āpērā pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Nitimi. Cū dɯporocjɯpɯ Ō'acū ye quetire weremɯ'tārī masū Elía masāgū masāpī, nicārā niwā.

Tojo nicā tja āpērā a'tiro nicārā niwā:

—Dɯporocjārā Ō'acū ye quetire weremɯ'tārī masā weronojō nīgū nisasami, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicā tɯ'ogɯ, Herode nicɯ niwī:

—Todɯporo yɯ'ɯ dɯpoa dɯtesureduti'cɯ Juā wāmeyeri masū nisami. Cūta ni'cārōacārē masāpī, nicɯ niwī.

¹⁷ Herode todɯporopɯ Herodía wāmetigo ye bu'iri Juārē bu'iri da'reri wi'ipɯ miaa, dɯ'tecūuduticɯ niwī. Herodía cū acabiji Felipe nɯmo nico niwō. Tojo nimicā, Herode pe'e cū acabiji catimicā, core ē'ma, nɯmoticɯ niwī. ¹⁸ Cū tojo weecā ī'agū, Juā wāmeyeri masū Herodere a'tiro nicɯ niwī:

—Mɯ'ɯ acabiji nɯmorē nɯmoticā, ña'a ni'i. Core cɯoticā'ña, nicɯ niwī.

¹⁹ Cū tojo nise bu'iri Herodía Juā me'rā a'pepūrīgō, cūrē wējēsī'rīco nimiwō. Tojo wācūmigō, wējēmasītico niwō. ²⁰ Herode pe'e Juārē añugū, bu'iri moogū nimi nīgū, nɯcūī'ase me'rā tɯ'oña'cɯ niwī. Tojo weegɯ co ña'arō weesī'rīsere weedutiticɯ niwī. Juā ucūsere tɯ'omasītimitigū, añurō tɯ'sase me'rā tɯ'ocɯ niwī, tɯ'ogɯ pe'e. ²¹ Herodía Juārē ī'atu'tigo nitjīagō, Herode cū bajuáca nɯmɯ bosenuɯmɯ weeri cura Juārē co wējēsī'rī'quere bocaejapejaco niwō. Ti nɯmūrē Herode bosenuɯmɯ wéegɯ, cū me'rā da'rarārē pijinerēcɯ niwī. Tojo nicā surara wiorārē, Galilea di'tacjārā wiorā nirānojōrē pijiocɯ niwī. Pijio, narē sɯ'ori ba'acɯ niwī. ²² Na ba'aropɯ Herodía macō sājāa, basaī'oco niwō. Co basaī'osere Herode, āpērā cū me'rā ba'adujirā tɯ'sayɯ'rɯacārā niwā. Tojo weegɯ Herode nicɯ niwī core:

—No'o mɯ'ɯ ɯasenojōrē sērīcā, mɯ'ɯrē o'oguti, nicɯ niwī.

²³ Tojo weegɯ masā ī'orōpɯ “Nisooro marīrō no'o yɯ'ɯ dutiri di'ta deco me'rā mɯ'ɯ sērīcā, o'omasī'i”, nicɯ niwī. ²⁴ Be'ro co paco tiro wa'a, sērītiña'co niwō:

—Ma'u, ¿ñe'enojōrē sērīgōsari cūrē? nico niwō.

Co paco yɯ'tico niwō:

—Juā wāmeyeri masū ya dɯpoare dɯtesure miitidutiya, nico niwō.

²⁵ Be'ro maata Herode tiropɯ wa'a, cūrē nico niwō:

—Ni'cārōacāta bapapū Juā wāmeyeri masū ya dūpoare dutesure misāa o'oya, nico niwō.

²⁶ Co tojo nicā tū'ogū, Herode bujawetiya'ruacu niwī. Cū nipe'tirā to nerē'cārā tū'oropū “No'o mū'u sērīsere o'oguti” ní'cu niyucā, de'ro weeta basioticarō niwā. Tojo weegu cū “O'owe'e”, nīmasīticū niwī. ²⁷ Be'ro maata ni'cū surarare Juā ya dūpoare dutesure miitidutio'ocu niwī. ²⁸ Tojo weegu surara bu'iri da'reri wi'ipū wa'a, Juā ya dūpoare dutesure, bapapū misāa miacu niwī. Be'ro cū Herode core o'ocu niwī. Co pe'e quē'rā co pacopure o'oturiaco niwō.

²⁹ Juārē tojo weese quetire tū'orā, cū bu'esere sirutu'cārā cū upure mii, yaarā wa'acārā niwā.

Jesú ni'cāmocūsetiri mil umuarē ba'ase eca'que ni'i
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesú besecū'cārā na bu'ecusiaca be'ro Jesú tiropū dajacārā niwā. Daja, cū tiro nerē'cārā niwā. Nipe'tise na wee'quere, masārē bu'e'quere werecārā niwā. ³¹ Tu'ajanū'cōca be'ro Jesú narē “Te'a sijācatirā masā marīrōpū”, nicū niwī.

Masā na tiropū na'irō wa'amūjāyucā, na ba'anūcūaticārā niwā. ³² Tojo weegu Jesú, cū bu'erā me'rā na se'saro yucūsupū mūjāsājāa, masā marīrōpū wa'acārā niwā. ³³ Pājārā na wa'acā ī'acārā niwā. Tojo weerā Jesure ī'a'cārā, cū wa'aropū nipe'tise macārīcjārā omasirutu'wā'cācārā niwā. Na dūporo na pē'atātjore yucetojacārā niwā. ³⁴ Be'ro Jesú yucūsupū sāña'cu dujinū'cāgū, masā pājārārē ī'agū, pajaña'cu niwī. “Oveja co'tegu moorā weronojō nima”, ni tū'oña'cu niwī. Tojo weegu narē peje bu'enū'cācu niwī. ³⁵ Ńamica'apū cū bu'erā cū tiro eja, a'tiro nicārā niwā:

—Ńamica'apū ni'i. A'topure ne masā marīma. ³⁶ Tojo weegu masārē macārīpū no'o pū'to nise macārīpū tojaadutiya. Topū duuba'arā wa'ato. Ba'ase mooma, nicārā niwā.

³⁷ Jesú narē yū'ticū niwī:

—Musā narē ba'ase ecaya.

Na pe'e cūrē yū'ticārā niwā:

—¿Ocho mujīpūrī cjārō da'rawapata'ase me'rā ūsā pā duurā wa'arāsari ā'rārē ecajā? nicārā niwā.

³⁸ Jesú narē yū'ticū niwī:

—¿Musā dicuse pā cuoti? Ī'arā wa'aya.

Na ī'atoja, cūrē werecārā niwā:

—Ni'cāmocūse pā, tojo nicā puarā wa'i niama, nicārā niwā.

³⁹ Be'ro ni'cārē cururi masārē tá bu'ipū dujiduticū niwī. ⁴⁰ Tojo weerā na ni'cārē cururire cien masā dujicārā niwā. Apeye cururire cincuenta masā dujiburocārā niwā. ⁴¹ Be'ro Jesú te ni'cāmocūse pārē, na wa'i puarārē mii, ū'muarōpū ī'amorō, cū pacū Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanū'cō, pārē pe'este, cū bu'erārē masārē etidutigū o'ocu niwī. Wa'i quē'rārē mejārōta weecu niwī. ⁴² Nipe'tirā ba'a yapicārā niwā. ⁴³ Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneocārā niwā. ⁴⁴ Tere ba'a'cārā ūmua se'saro ni'cāmocūsetiri mil nicārā niwā.

Jesú acopū sija'que ni'i
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Jesú masārē ba'ase ecāca be'ro maata cū bu'erārē ditarapū pē'ayuduticū niwī. Narē cū dūporo Betsaidapū ejayudutigū o'ócū niwī.

Cũ pe'e masârê we'eritigu weecu niwĩ. ⁴⁶ Narê we'eritica be'ro ũrũgũpu ñubuegu mujãcu niwĩ. ⁴⁷ Na'íca be'ro yucusu ditara decopu nicaro niwã. Jesú pe'e majãrõpũre ni'cũta nicu niwĩ. ⁴⁸ Wĩ'rõ na pê'arõta wẽepõtẽocarõ niwũ. Tojo weegu Jesú na wajawã'cãmasĩticã ï'acu niwĩ. Bo'remujãtiri cura Jesú na tiropu wa'agu, acopu sijawã'cãcu niwĩ. Cã'rõ narê yu'ruacu nimiwĩ. ⁴⁹ Tojo wa'ari cura cũ acopu sijawã'cãticã ï'acãrã niwã. Cũrê ï'arã, masũ wẽrĩ'cu wãtĩ nisami nĩrã, caricũcãrã niwã. ⁵⁰ Na nipe'tirã cũrê ï'arã, ucũape'tia wa'acãrã niwã. Tojo weegu Jesú maata narê a'tiro niqejocu niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Yu'ũ ni'i. Uiticã'ña, nicu niwĩ.

⁵¹ Be'ro na sãñapjũpu mujãsjãcu niwĩ. Cũ mujãsjãrĩ cura wĩ'rõ di'tamarĩa wa'acaro niwũ. Tere ï'arã, upũtu ucua, ï'amarĩacãrã niwã. ⁵² Pã me'rã cũ wee'õ'quere na añurõ waro tu'omasĩbutiaticãrã niwã yujũpu. Tojo weerã ucũayũ'ruacãrã niwã.

Jesú Genesarepu dutitirãrê yu'ruo'que ni'i
(Mt 14.34-36)

⁵³ Na ti ditarapũre pê'a, Genesare wãmetiropu ejacãrã niwã. Topu ejarã, na yawu yucusure du'tepo'o, majãcãrã niwã. ⁵⁴ Topu na majãnu'cãrĩ cura tocjãrã maata Jesure ï'amasĩcãrã niwã. ⁵⁵ Tojo weerã na nipe'tiropu omawã'cã, dutitirãrê na cũñase me'rã Jesú no'o wa'aro miamujãcãrã niwã. ⁵⁶ No'o cũ wa'ari macãpu, sumutopu, cãpũpu, no'o bajuyoro cũ yu'ruatjopu dutitirãrê miaa, cũmujãcãrã niwã. Jesure a'tiro sẽrĩcãrã niwã:

—Mu'ũ quẽ'rã ũsãrê cã'rõ mu'ũ yaro su'tiropu ñe'eña'duticureya, nicãrã niwã. Nipe'tirã ñe'eña'cãrã duti yu'runo'pe'tia wa'acãrã niwã.

7

Masãrê ña'arõ wa'acã weese ni'i
(Mt 15.1-20)

¹ Ni'cã numu fariseo masã, tojo nicã ni'cãrẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesú tiropu ejacãrã niwã. Na Jerusalẽpu ní'cãrã wa'acãrã niwã. ² Jesú bu'erãrê ni'cãrẽrãrê omocoetimirã ba'acã ï'acãrã niwã. Ba'ase duporo na weewũaronojõ weeticãrã niwã. Tojo weerã ña'arã weronojõ ï'ano'cãrã niwã. ³ Fariseo masã, nipe'tirã judío masã na ñecũsumua weemujãti'quere a'tiro weesirutucãrã niwã. Pejetiri omocoeca be'ropu dia'cũ ba'acãrã niwã. ⁴ Na ba'ase duurã eja'cãrã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Na ñecũsumua wee'caronojõta weesirutucãrã niwã. Na sĩ'rĩse pare, piosãase pare, cõme me'rã wee'queparure, na soo dujisere coemujãcãrã niwã. Na tojo weetirã, Õ'acũ ï'orõpu ña'arã nibosa'a nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁵ Tojo weerã Jesú bu'erã omocoeticã ï'arã, Jesure sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã mu'ũ bu'erã marĩ ñecũsumua weemujãti'quere weesiruwetĩ? Na omocoetimirã ba'arã, ña'arõ weerã weema, nicãrã niwã.

⁶ Jesú narê yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta musãrê Isaía duporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ a'tiro ni ojacu niwĩ:

“Á'rã masã usero me'rã dia'cũ yu'ure ãjõpeoma.
Na tu'oña'se waro pe'e no'opu nĩrõ nisa'a.

⁷ Tojo weerã na yu'ure ñubuepeose wapamarĩ'i.
Na bu'ese yu'ũ dutise mejẽta ni'i.

Masã dutise ni'i”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ.

8 Musã, masã na weemujãti'quere weesiruturãtirã, Õ'acũ dutise pe'ere du'ucũu'u, ni yu'ticu niwĩ.

9 A'tiro ninemocu niwĩ:

—Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesiruturã, me'rĩse me'rã Õ'acũ dutise pe'ere weewe'e. 10 Moisé a'tiro nicu niwĩ: “Musã pacu, musã pacore ãjõpeoya. Narẽ ña'arõ ucũgũnojõrẽ wẽjẽcõ'ato”, nicu niwĩ. 11 Musã pe'e masãrẽ a'tiro weeduti'i. “Musã pacure o musã pacore na apeyenojõ sãricã, weetamusĩ'rĩtirã, 'Corbán ni'i', niña.” Tojo nĩrã, “Nipe'tise ãsã cuose musãrẽ weetamubo'quere Õ'acũrẽ o'o'quepu ni'i” nidutirã, tojo nisa'a. 12 Musã tojo nĩrã, pacure, pacore “Ne weetamumasĩtisa'a”, nĩrã weesa'a. 13 A'tiro wãcũrã, Õ'acũ dutisere tojowaro ã'acõ'abutiãcã'a. Musã ñecũsumua weemujãti'quere wéerã, tojota pẽ'rĩpejasirutu'u. Apeye peje na wee'quenojõrẽ weesirutubajaque'a'a, nicu niwĩ.

14 Narẽ tojo nĩca be'ro Jesú masãrẽ pijio, nicu niwĩ:

—Yé cjasere tu'omasĩrãti nĩrã, tu'orã a'tia. 15 Marĩ usero me'rã ba'ase mejeta Õ'acũ ã'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã wee'e. Tojo werenojõ o'oro, marĩ ya usero wijatise pe'e ña'arõ wa'acã wee'e. 16 O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, nicu niwĩ.

17 Be'ro Jesú pãjãrã tiropu ní'cu wa'acu niwĩ. Wa'a, wi'ipu sãjãacu niwĩ. Be'ro topu cũ queose were'quere cũ bu'erã sãrĩtiña'cãrã niwã. 18 Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Musã quẽ'rã a'tere tu'omasĩweti? Nipe'tise marĩ ba'asõrõsenojõ Õ'acũ ã'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã weewe'e. 19 Te marĩ ba'asõrõse ejeripõ'rãpu wa'atisa'a. Paagapu ba'asõrõno'o. Be'ro yu'rãwija wa'asa'a, nicu niwĩ.

Tojo ní'gũ, nipe'tise ba'ase añuse ni'i ní'gũ, tojo nicu niwĩ.

20 Jesú apeye werenemocu niwĩ:

—Masũpũre wijase pũricã cũrẽ ña'arõ wa'acã wee'e. 21 A'tiro ni'i. Marĩ ña'arõ wãcũse po'peapu du'pocãtiwijatisa'a. Apĩ numorẽ a'metãrãsi'rĩse, numiarẽ ña'arõ weese, masãrẽ wẽjẽcõ'ase ña'ase ni'i. 22 Tojo nicã yajase, apeyenojõrẽ ãaripejase, ãpẽrãrẽ ña'arõ weese, ãpẽrãrẽ weesoose, marĩ ña'arõ weesere du'tise wãcũseputa wijati'i. Apeye tja, uose, ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũse, ãpẽrã yu'rũoro tu'oña'se, marĩ no'o ãaro weema'ase, te quẽ'rã wãcũseputa wijati'i. 23 A'te nipe'tise ña'ase po'peapu wijati'i. Te pũricã Õ'acũ ã'orõpu masãrẽ ña'arõ wa'acã wee'e, ni werecu niwĩ.

Judío masõ nitigo ape di'tacjõpu Jesure ãjõpeo'que ni'i
(Mt 15.21-28)

24 Jesú Genesarepu ní'cu Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpu wa'acu niwĩ. Topũre ãpẽrã masĩticã'to ní'gũ, ni'cã wi'ipu sãjãacu niwĩ. Tojo weemigũ, masĩcã'no'cu niwĩ. 25 Maata wãtĩ sãjãano'co paco Jesú topu niapu nisere masĩco niwõ. Co a'ti, cũ weetamuserẽ sãrĩgõtigo, Jesú tiropu cũrẽ ãjõpeogo, ejaque'aco niwõ. 26 Co ape macãcjõ Sirofeniciãcjõ nico niwõ. Be'ro Jesú tiropu eta, wãtĩ co macõpũre nigũrẽ cõ'awĩrõdutico niwõ. 27 Jesú core nicu niwĩ:

—Wĩ'marã pe'ere ecamũ'tãrõua'a. Marĩ na ba'amũ'tãtimicã, ba'asere ã'ma, diayiare doquecũucã ña'a ni'i, nicu niwĩ. A'tiro ní'gũ, tojo nicu niwĩ. Judío masã pe'ere weetamumũ'tãrõua'a. Be'ropũta judío masã nitirãrẽ weetamurõua'a ní'gũ, tojo nicu niwĩ.

28 Co cũrẽ yu'tico niwõ:

—Yũ'u wioḡu, tojota ni'i, nírō. Diayiaputa mesa doca dujirã pō'rã ba'acã burudijasere ba'asama, nico niwō. Judío masã nitirã quẽ'rã cã'rō mũ'u añurō weesere ñe'emasĩma nígō, tojo nico niwō.

²⁹ Co tojo nicã, Jesú yu'ticu niwĩ:

—Mũ'u añurō wãcũ'u. Wãtĩ mũ'u macõpũre ní'cũre cõ'awĩrõtoja'a. Wa'agosa'a, nicu niwĩ.

³⁰ Be'ro co wi'ipũ tojaa wa'aco niwō. Topũ tojaatago, co macõrẽ co cũñarõpũ pesacã ñ'aco niwō. Wãtĩ copũre nimi'cũ wijaatojacu niwĩ.

Jesú tu'otigure, ucũmasitigure yu'ruo'que ni'i

³¹ Jesú Tiro wãmetiropũ ní'cũ wijawã'cãcũ niwĩ. Topũ wijawã'cãḡũ, Sidõ wãmetiropũ, Decápoli nise macãrĩpũ yu'ruacu niwĩ. To yu'ruaa, Galilea cja ditarapũ ejacu niwĩ. ³² Topũ ni'cũ tu'otigure, añurō ucũwĩrõmasitigure Jesú tiro miacãrã niwã. Jesure “Cũrẽ ñapeo yu'ruoya”, nicãrã niwã. ³³ Tojo weegũ Jesú cũrẽ apero, masã ñ'atiropũ miacu niwĩ. Topũ cũ ye omopicarire tu'otigu ye o'meperipũ sĩosõrõcũ niwĩ. Be'ro u'seco e'opeo, cũ ya ñe'merõrẽ ñapeocũ niwĩ. ³⁴ Be'ro u'mũsepũ ñ'amorõ ejerisãjã, arameo me'rã a'tiro nicu niwĩ:

—Efata. “Pãrĩña” nígũ, tojo nicu niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nise me'rã cũ ye o'meperi pãrĩa wa'acaro niwũ. Cũ ya ñe'merõ ca'bia wa'a, añurō ucũmasĩcũ niwĩ. ³⁶ Tu'ajanũ'cõ, Jesú narẽ “Ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña”, nicu nimiwĩ. Cũ narẽ “Ne cã'rõ weretibutiãcã'ña” nimicã, na nemorõ werepãcãrã niwã. ³⁷ Na mũpũ ñ'amarĩa, a'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tisere añurō weemi. Masã tu'otirãpũreta tu'ocã weesãjãmi. Ucũtirãpũreta ucũcã weesãjãmi, nicãrã niwã.

8

Jesú ba'paritisetiri mil mũuarẽ eca'que ni'i

(Mt 15.32-39)

¹ Jesú masãrẽ yu'ruocaterore pãjãrã masã cũ tiropũ nerẽcãrã niwã. Be'ro na ba'ase toja wa'acãrã niwã. Tojo wa'acã ñ'agũ, Jesú cũ bu'erãrẽ pijio, nicu niwĩ:

² —Yũ'u ã'rãrẽ pajaña'a wa'asa'a. Na marĩ me'rã nírõ i'tia nũmũ yu'ru'u. Tojo weerã na ba'ase toja wa'ama. ³ Na ye wi'seripũ yu'u tojaaduticã, mũjaboarã ma'apũ tu'omasĩse pe'tique'a wa'abosama. ãpẽrã yoabutiaropũ a'ti'cãrã nima, nicu niwĩ Jesú.

⁴ Be'ro cũ bu'erã Jesure yu'ticãrã niwã:

—Marĩ a'to masã marĩrõpũre ¿de'ro wee ã'rã pãjãrãrẽ ba'ase boca ecabosari? nicãrã niwã.

⁵ Jesú narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Dicũsepaga pã cuoti?

Na yu'ticãrã niwã:

—Sietepaga cõ'o, ni yu'ticãrã niwã.

⁶ Tojo nica be'ro Jesú masãrẽ dujiduticu niwĩ. Cũ tepagare mii, cũ pacũ Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Be'ro, pe'é, cũ bu'erãrẽ masãrẽ etidutigu o'ocũ niwĩ. Na masãpũre etituriãcãrã niwã. ⁷ Wa'i o'majãrãcãrẽ pejetirãcã cõocãrã niwã. Jesú na quẽ'rãrẽ cũ pacũre e'catise o'otoja, mejãrõta tja etiduticu niwĩ. ⁸ Nipe'tirã ba'a yapiyu'ruãcãrã niwã. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneo, miisãacãrã niwã. ⁹⁻¹⁰ Topũ ba'a'cãrã ba'paritisetiri mil wa'tero mũua nicãrã niwã. Be'ro narẽ na ye wi'seripũ tojaadutigu, Jesú cũ bu'erã me'rã yucũsupũ mũjããjã, Dalmanuta wãmetiropũ wa'a wa'acu niwĩ.

Jesure fariseo masã Õ'acũ tutuaro me'rã weeĩ'odutimi'que ni'i
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

11 Jesú cũ bu'erã me'rã Dalmanutapũ etacũ niwĩ. Topũ fariseo masã Jesure tutuaro me'rã ucũcãrã niwã. ¿Diacjũta Õ'acũ macũ nimiticũ? nĩrã, cãrẽ Õ'acũ tutuaro me'rã weeĩ'oduticãrã niwã. 12 Jesú na tojo nisere caributi, tũ'satigũ, narẽ nicũ niwĩ:

—Aa. ¿De'ro weerã a'tocaterocjãrã weeĩ'odutisari? Diacjũta nigũti. Ne cã'rõ narẽ weeĩ'osome, nicũ niwĩ.

13 Be'ro narẽ cõ'awã'cãgũ, yucũsupũ apaturi mujãsãjãa, ape pã'rẽpũ pẽ'a wa'acũ niwĩ.

Jesú queose o'o'que ni'i
(Mt 16.5-12)

14 Ape pã'rẽpũ pẽ'arã, Jesú bu'erã na ba'atjere miaticãrã niwã. Pã ni'cãgãta cuocãrã niwã. 15 Be'ro Jesú narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Fariseo masã, tojo nicã Herode na ye levadura pã bucuacã weesere musã tũ'omasĩña, nicũ niwĩ.

16 Cũ bu'erã cũ nisere tũ'otirã, na basu nicãrã niwã:

—Marĩ pã moocã, tojo nisami, nicãrã niwã.

17 Jesú na tojo nisere masĩgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã musã “Ba'ase moo'o”, niti? ¿Musã tũ'omasĩweti yujupũ? Musã ejeripõ'rã butiyũ'rua'a. 18 Musã ye caperi me'rã ï'a'a. Musã ye o'meperi me'rã tũ'o'o. ¿Tojo weemirã, yũ'u todũporopũ wee'quere wãcũtibutiati? 19 Todũporopũ ni'cãmocũsetiri mil masãrẽ ni'cãmocũsepaga pã me'rã ecawũ. ¿Dicũse pi'seri na ba'adũ'a'quere seeneorĩ? nicũ niwĩ.

Cũ bu'erã cãrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Doce pi'seri seesãawũ, ni yũ'ticãrã niwã.

20 Jesú narẽ ninemocũ niwĩ:

—Apeye quẽ'rã sietepaga pã me'rã ba'paritisetiri mil masãrẽ ecawũ. Tita quẽ'rãrẽ ¿dicũse pi'seri seeneono'rĩ? nicũ niwĩ.

Na cãrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Siete pi'seri seeneono'wũ, nicãrã niwã.

21 Na tojo nĩca be'ro Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—To pũrĩcã tere masĩmirã, ¿de'ro weerã tũ'omasĩweti yujupũ? nicũ niwĩ.

Jesú Betsaidapũ caperi ï'atigure yũ'ruo'que ni'i

22 Jesú cũ bu'erã me'rã ditarare pẽ'a, ape pã'rẽ Betsaida wãmetiri macãpũ pẽ'ajacãrã niwã. Topũ na ejacã, Jesú tiro ni'cũ caperi ï'atigure miiejacãrã niwã. Na Jesure a'tiro sãrĩcãrã niwã:

—Ã'rĩrẽ ñapeo yũ'ruoya, nicãrã niwã. 23 Tojo weegũ Jesú caperi ï'atigũ ya omocãpũ ñe'e, macã sumutopũ tũawã'cãcũ niwĩ. Be'ro Jesú cũ ye u'seco me'rã caperipũ tuuwa'recũ niwĩ. Tojo weetojanũ'cõ, Jesú omocãrĩ me'rã cũ ye caperire ñapeocũ niwĩ. Be'ro cãrẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũ'urẽ apeyenojõ bajumitito? nicũ niwĩ. 24 Cũ, cũ ye caperire ï'apãa, a'tiro nicũ niwĩ:

—Masãrẽ ï'a'a, ï'agũ. Yucũpagũ weronojõ bajurã sijacã ï'a'a, nicũ niwĩ.

25 Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Jesú cũ ye caperipũ apaturi ñapeonemocũ niwĩ. Topũta cũ añurõ waro ï'abutiãcũ niwĩ. Nipe'tisere queoro ï'acũ niwĩ.

26 Be'ro Jesú cãrẽ cũ ya wi'ipũ o'ótõrõgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Macãpũ wa'aticã'ña. Ne ni'cũ tocjũrẽ yũ'u mũ'urẽ yũ'ruo'quere wereticã'ña, nicũ niwĩ.

Pedro Jesure “Mũ'u Õ'acũ bese'cũta ni'i” ní'que ni'i
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Be'ro Jesús cũ bu'erã me'rã Cesarea Filipo wãmetiri macã pu'to nise macãrĩpu wa'acãrã niwã. Na to wa'aropu cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro masã ucũti yu'ure? nicu niwĩ.

²⁸ Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ãpẽrã mũ'urẽ “Juã wãmeyerĩ masũ nimi”, nima. Ãpẽrã “Dũporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía nimi”, nima. Ãpẽrã “No'o nigũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ ní'gũ nisasami”, nima, nicãrã niwã.

²⁹ Be'ro Jesús narẽ sãrĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Mũsã waro, yu'ure de'ro wãcũti? nicu niwĩ. Cũ tojo nicã, Pedro yu'ticu niwĩ:

—Mũ'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i, nicu niwĩ.

³⁰ Pedro tojo ní'quere Jesús ne ãpẽrãrẽ weredutitica niwĩ.

Jesús cũ wẽrĩatjere were'que ni'i
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Tu'ajanu'cõ, cũ bu'erãrẽ a'tiro ni bu'enũ'cãcu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu pũrõ pi'etigusa'a. Tojo nicã judío masã bũcurã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure uatirãsama. Yu'ure wẽjërãsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, nicu niwĩ. ³² Narẽ tu'ota basioro wereme'ricã'cu niwĩ. Tere tu'ogu, Pedro aperopu Jesure pijiwã'cã, tu'ticu niwĩ. ³³ Be'ro Jesús majãmiĩ'a, cũ bu'erãrẽ ã'a, Pedrore tu'ticu niwĩ:

—Wa'aya. Mũ'u wãtĩ weronojõ ucũ'u. Mũ'u Õ'acũ wãcũsere masĩwe'e. Masã na wãcũwuaronojõ wãcũ'u, nicu niwĩ.

³⁴ Be'ro Jesús cũ bu'erãrẽ, tojo nicã masãrẽ pijio, werecu niwĩ:

—No'o yu'ure ãjõpeosirutuganojõ cũ weesĩ'rĩrõnojõ weeticã'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rĩgũ “Jesure ãjõpeogu, wẽrĩbosau” nitigũta sirutuato. ³⁵ Yu'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rũsĩ'rĩtigu, yu'ure ãjõpeodu'uganojõ pecame'epu bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjësere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cũgũnojõ pe'e yu'u me'rã catinu'cũgũsami. ³⁶ Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cũ ejeripõ'rã pe'ere bajuriogu, ¿ñe'enojõrẽ wapata'abosari? ³⁷ Pecame'epu wa'agu, cũ ya ejeripõ'rãrẽ de'ro wee wapayewĩrõmasĩtisami. ³⁸ A'ti turicjãrã masã ña'arõ weeri masã yu'ure ãjõpeotirã nima. Na wa'teropu yu'ure, tojo nicã yé quetire bopoyasãticã'ña. Mũsã bopoyasãcã, yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu a'tiro weegusa'a. A'ti turipure yu'u pacu asistese me'rã, cãrẽ wereco'terã me'rã apaturi a'tigu, yu'u quẽ'rã mũsãrẽ bopoyasãgũsa'a, nicu niwĩ.

9

¹ Jesús masãrẽ, tojo nicã cũ bu'erãrẽ bu'eca be'ro apeye ninemocu niwĩ narẽ:

—Diacjũ mũsãrẽ wereguti. Ni'cãrẽrã a'topu nirã yu'u tutuaro me'rã wioгу sãjãgũ a'ticã ã'atimirã, wẽrĩsome, nicu niwĩ.

Jesús cũ bajuse dũcayuy'que ni'i
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Ni'cã semana be'ro Jesús ũrũgũ u'muacjupu mujãcu niwĩ. Tigupure wa'agu, Pedro, Santiago, Juã na se'sarore miacu niwĩ. Topu na ã'orõpu Jesús cũ bajusere dũcayucu niwĩ. ³ Cũ su'ti asistea wa'acaro niwũ. Pũrõ butise wa'acaro niwũ. Ne a'topure te butise weronojõ masã su'ti coetima.

4 Tojo wa'ari cura Elía, Moisé bajuanu'cã, Jesú me'rã ucũcã ì'acãrã niwã.
5-6 Tere ì'arã, cũ bu'erã ucũyũ'rua wa'acãrã niwã. Tojo weegu Pedro de'ro nĩmasĩtigũ, ucũquejocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogu, marĩ a'topũ nicã añuyũ'rua'a. I'tia wi'iacã weerã. Ni'cã wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerã, nicũ niwĩ Pedro.

7 Be'ro ni'cã curua o'mecurua dijati, narẽ tuubi'acã'caro niwã. Ti curuapũ ni'cũ a'tiro ucũcã tu'ocãrã niwã:

—Ãrĩ yũ'u macũ upũtu yũ'u ma'igũ nimi. Cũ ucũsere tu'o ejõpeoya, nicũ niwĩ.

8 Be'ro ì'aquejocãrã nimiwã. Ne ãpẽrã marĩcãrã niwã. Jesú ni'cũta nu'cũcũ niwĩ.

9 Na ùrũgũpũ ní'cãrã dijarã, na topũ ì'a'quere Jesú ne weredutiticũ niwĩ.

—Be'ro yũ'u Ò'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ wẽrĩ masãca be'ropũ wereya, nicũ niwĩ. 10 Tojo weerã na se'saro tere tu'oña'cãrã niwã. Na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari cũ wẽrĩca be'ropũ masãse? nicãrã niwã.

11 Be'ro Jesure sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã “Masãrẽ yũ'ruoacjũ a'tise dũporo Elía a'timũ'tãgũsami”, ni bu'eti?

12 Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Musã ní'ronojõta Elía a'timũ'tãgũsami. Cũ nipe'tisere apomũ'tãgũsami. Ò'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ yũ'u Ò'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ye cjasere a'tiro ni'i. “Cũ pi'etigusami. Ñano'tigusami”, ni'i. 13 Yũ'u pe'e musãrẽ nigũti. Elía a'titojacũ niwĩ. Cãrẽ Ò'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'caronojõta queoro wa'acaro niwã. Masã cãrẽ no'o weesĩ'rĩsere weecãrã niwã, nicũ niwĩ.

Jesú wĩ'magũrẽ wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

14 Na ùrũgũpũ ní'cãrã ãpẽrã na me'rãcjãrã nirõpũ dijatarã, pãjãrã masã nicã ì'acãrã niwã. ãpẽrã quẽ'rã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesú bu'erã me'rã upũtu ucũcãrã niwã. 15 Be'ro Jesú cũ wãcũña marĩrõ a'ticã ì'arã, nipe'tirã ì'amarĩacãrã niwã. Cũ tiropũ omawã'cã, añuduticãrã niwã.

16 Jesú cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ tocã'rõ ùrũsãrã weeti na me'rã? nicũ niwĩ.

17 Ni'cũ na pãjãrã wa'teropũ nigũ yũ'tiquejocũ niwĩ:

—Ñsãrẽ bu'egu, yũ'u macũ wãtĩ sãjãno'cũre miitiapũ. Yũ'u macũrẽ ucũmasĩticã weemi. 18 Cũ no'o wa'aro wãtĩ cãrẽ ñe'e paaquecũumjãmi. Cũ tojo weecã, useropũ so'potu'u, cũ upicarire cũ'rĩdiomjãmi. Tojo wa'agu, bu'amujãmi. Yũ'u mu'u bu'erãrẽ “Wãtĩrẽ cõ'awĩrõña”, nitojamiapũ. Na põtẽotiamã, nicũ niwĩ.

19 Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Musã ne ejõpeose moobutia'a. Yũ'u musãrẽ yoacã bu'emicã, ne tu'omasĩwe'e yujupũ. ¿No'ocã'rõ yoacã musã yũ'ure ejõpeoticã wãcũtutuagũsari? Cũ wĩ'magũrẽ yũ'u tiro miitia, nicũ niwĩ.

20 Cũ tiropũ miiejacã, wãtĩ Jesure ì'agũ, wãcũña marĩrõ wĩ'magũrẽ wẽrĩacã weecũ niwĩ. Cũ doqueque'a, tũrũmaacusia, useropũ so'potu'uacũ niwĩ. 21 Tojo wa'acã ì'agũ, Jesú wĩ'magũ pacũre sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿No'ocãtero yoati a'te cãrẽ tojo wa'aro? nicũ niwĩ.

Cũ pacũ yũ'ticũ niwĩ:

—Wĩ'magũpũ tojo du'pocãtiwĩ. ²² Pejetiri wãtĩ cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩgũ, pecame'epũ doqueque'a, diapũ doqueñojãcã weemũjãmi. Mũ'urẽ basiocã, ãsãrẽ pajaña'gũ weetamuña, nicũ niwĩ.

²³ Jesú cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'u ãjõpeocãma, basiocã'a. No'o ãjõpeorãma nipe'tise weeta basio'o, ni yu'ticũ niwĩ.

²⁴ Tojo nicã tu'ogũ, wĩ'magũ pacũ caricũquejocũ niwĩ:

—Ëjõpeo'o. Nemorõ ãjõpeonemocã weeya, nicũ niwĩ.

²⁵ Jesú masã pãjãrã na tiropũ omawã'cãticã ĩ'agũ, wãtĩrẽ cõ'awĩrõgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Wãtĩ ucũticã, tu'oticã weegũ, mũ'urẽ wijaaduti'i. Æ'rĩ wĩ'magũpũre nigũ, wa'aya. Ne apaturi sãjãanemoticã'ña, nicũ niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nicã, wãtĩ caricũwijaagũ, wĩ'magũrẽ apaturi wẽrĩacã weecũ niwĩ. Cũ wijaagũ, cũrẽ wẽrĩ'cũ weronojõ tojacã weecũ niwĩ. Tojo weerã cũrẽ ãpẽrã “Wẽrĩa wa'ami”, nicãrã nimiwã. ²⁷ Jesú pe'e cũrẽ omocãpũ ñe'e wejewã'cõcũ niwĩ. Tojo weecã, cũ wã'cãnũ'cãcũ niwĩ.

²⁸ Be'ro Jesú wi'ipũ sãjãcã, cũ bu'erã ãpẽrã tu'otiropũ cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã ãsã wãtĩrẽ cõ'awĩrõmasĩtiapari? nicãrã niwã.

²⁹ Cũ narẽ nicũ niwĩ:

—Cũ wãtĩ tojo sãjãgũnojořẽ Õ'acũrẽ sãrĩ, be'tise me'rã dia'cũ cõ'awĩrõta basio'o, nicũ niwĩ.

Jesú cã wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Na Cesarea Filipopũ ní'cãrã Galilea di'tapũ yu'rũacãrã niwã tja. Na wa'asere Jesú ne ãpẽrãrẽ masĩcã uaticũ niwĩ. ³¹ Cũ wẽrĩatjere, ãpẽrã cũrẽ wiorãpũre o'ootjere cũ bu'erãrẽ bu'égũ, tojo weecũ niwĩ. A'tiro bu'ecũ niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre wiorãpũre o'orãsama. Be'ro yu'ure wẽjẽrãsama. Na tojo weemicã, ĩ'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a tja, nicũ niwĩ. ³² Na cũ tojo nisere tu'omasĩticãrã niwã. Tu'omasĩtimirã, uirã, sãrĩtiña'masĩticãrã niwã.

Añurõ weeyũ'rũnũ'cãgũ yere oja'que ni'i

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Be'ro Capernau wãmetiri macãpũ etacãrã niwã. Topũre na wi'ipũ sãjãejãca be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũsã ma'a a'tirã, ñe'enojõ ucũ a'metu'tiwã'cãtirã weeati?

³⁴ Na pe'e ma'apũre a'tiro ucũwã'cãticãrã niwã. ¿Noa marĩ wa'teropũre ãpẽrã yu'rũoro niyu'rũnũ'cãgũsari? nisere ucũcãrã niwã. Tojo ucũ'cãrã nitjãrã, ne yu'titiyu'rũocã'cãrã niwã. ³⁵ Jesú ejanujã, cũ bu'erã docere pijio, nicũ niwĩ:

—Mũsã ãpẽrã yu'rũoro ni'i nisĩ'rĩrã, a'tiro nirõũa'a: “Nipe'tirã be'rocjũpũ nisa'a”, nirõũa'a. Apeye, nipe'tirãrẽ weetamurõũa'a, nicũ niwĩ.

³⁶ Be'ro ni'cũ wĩ'magũrẽ pijio, na wa'teropũ nũ'cõcũ niwĩ. Cũrẽ wũamorõ, nicũ niwĩ:

³⁷ —Yu'ure maigũnojořẽ ni'cũ ã'rĩ wĩ'magũrẽ ñe'egũ weronojõ weemi. Cũrẽ ñe'egũ, yu'ureta ñe'egũ weemi. Yu'ure ñe'egũ quẽ'rã yu'u dia'cũrẽ ñe'egũ weetimi. Yu'ure o'ó'cũ Õ'acũ quẽ'rãrẽ mejãrõta ñe'egũ weemi, nicũ niwĩ.

Marĩrẽ ĩ'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi nise ni'i
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Be'ro Juã Jesure a'tiro nicu niwĩ:

—Ësãrẽ bu'egu, ni'cũ mu'u wãmerẽ pisutjãgũ wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã ĩ'apu. Cũ marĩ me'rãcjũ nitiami. Tojo weerã cũrẽ cã'mota'apu.

³⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Tojo weegure cã'mota'aticã'rõua'a. Ne ni'cũ yu'u wãmerẽ pisutjãgũ añurõ weel'o'cu, be'ro yu'ure ña'arõ ucũmasĩtisami. ⁴⁰ A'tiro ni'i. Marĩrẽ ĩ'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi. ⁴¹ Mũsãrẽ yu'u bu'erã niyucã, ãpẽrã weetamurãsama. Tojo weegu diacjũ mũsãrẽ weregutĩ. No'o mũsãrẽ ni'cũ cã'rõacã aco tĩagũnojõrẽ diacjũta Ô'acũ añuse o'ogusami.

Ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña nise ni'i
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² »No'o yu'ure ëjõpeogu wĩ'magũrẽ ña'arõ weecã weegú uputu bu'iri da'reno'gũsami. Cũrẽ ãtãgã pajicja wãmuputu du'teyoo, dia pajiri maapu doqueñocã, nemorõ añubosa'a. Tojo weecã, cũ maata wẽrĩa wa'a, dojorẽnemotibosami. Cũ dojorẽbo'que pe'tia wa'abosa'a. ⁴³ Mũsã ya omocã me'rã ña'arõ weesĩ'rĩrã, dũtecõ'abo'caro weronjõ ña'asere weedu'ucã'ña. Mũsã ni'cã omocã me'rã Ô'acũ tiropu ejacã, nemorõ añu'u. Pecame'epu pua omocã me'rã wa'acã pe'ema, ña'ayu'rua'a. Mũsã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã, nemorõ añubosa'a. Mũsã ña'arõ weesĩ'rĩsere wéerã pecame'epu wa'acã, ña'a ni'i. Topure pecame'e ne yatitisa'a. ⁴⁴ Becoa ne boatisama. Pecame'e quẽ'rã ãjũnu'cũcã'sa'a. ⁴⁵⁻⁴⁸ Tojo nicã mũsã ya dũ'pocã me'rã ña'arõ wéerã, dũtecõ'abo'caro weronjõ mejãrõta weeya tja. Mũsã pecame'epu pua dũ'pocã me'rã wa'acã, ña'ayu'rua'a. Opa cõ'ñerõ u'mũsepũ sãjãcã pe'ema, nemorõ añu'u. Capea me'rã quẽ'rã ña'arõ weesĩ'rĩrã, mejãrõta weeya. Mũsã capea orewee cõ'abo'caro weronjõ ña'asere ĩ'adu'ucã'ña. Mũsã pecame'epu pua capea me'rã wa'acã, ña'a ni'i. Tojo nicã u'mũsepũ ni'cã capea me'rã wa'acã, nemorõ añu'u. Mũsã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã, nemorõ añu ni'i. Mũsã ña'arõ weesĩ'rĩsere wéerã pecame'epu wa'acã, ña'a ni'i. Topure becoa ne boatisama. Pecame'e quẽ'rã ne yatitisa'a.

⁴⁹ »Nipe'tise ba'asere pecame'e me'rã do'ano'o. A'te weronjõ a'ti di'tapure nipe'tirã yu'ure ëjõpeorã pi'etise me'rã nemorõ wãcũtutuanemorãsama. ⁵⁰ Moa ocaro ba'acã, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocacã weeta basiowe'e. Mũsã pũricã moa ocaro weronjõ niña. A'mequẽse marĩrõ añurõ nisetiburoya, nicu niwĩ.

10

Nũmotirã, marãputirã a'merĩ cõ'aticã'ña nise ni'i
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú Capernaupu ní'cu Judea di'tapu wa'a wa'acu niwĩ. Topu ní'cu Jordã wãmetiri maarẽ, mujĩpũ mujãtiro ape pã'rẽpu pẽ'acu niwĩ. Topure apaturi masã nerẽcãrã niwã. Cũ weewaranojõta narẽ bu'ecu niwĩ.

² Fariseo masã cũ mejẽcã yu'ticã uarã, bu'iri bocasĩ'rĩrã sãrĩtiña'cãrã niwã:
—¿Ni'cũ cũ nũmorẽ cõ'ata basiosari? ¿Marĩrẽ dutise tojo niti? ³ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Moisẽ de'ro dutipari?

⁴ Na yu'ticãrã niwã:

—Moisé ni'cũ nũmorẽ “A'te ye bu'iri mũ'urẽ cõ'a'a” nirĩ pũrĩrẽ core ojao'oduticũ niwĩ. “Tojo apõca be'ro cõ'ata basio'o”, nicũ niwĩ Moisé, nicãrã niwã.

⁵ Na tojo níca be'ro Jesú nicũ niwĩ:

—Mũsã ñecũsumua ejeripõ'rã bũtise ye bu'iri Moisé mũsã nũmosãnumiarẽ cõ'acã cã'mota'aticũ niwĩ. ⁶ Õ'acũ nipe'tise cũ ne waro weenũ'cãcateropũre mũmũ, numio weecũ niwĩ. ⁷ “Tojo weegũ mũmũ cũ pacũ, cũ pacore cõ'awija, cũ nũmo me'rã nigũsami. ⁸ Na pũarã ni'cã upũ weronojõ nirãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ. Tojo weerã pũarã nitima. Ni'cã upũta nima. ⁹ A'te ye bu'iri Õ'acũ a'mesũ'o'cãrãrẽ masã ne dũcawaaticã'rõua'a, nicũ niwĩ Jesú.

¹⁰ Be'ro wi'ipũ dajarã, Jesú bu'erã cũrẽ apaturi sãrĩtiña'nemocãrã niwã te cjasereta tja. ¹¹ Narẽ a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Cũ nũmorẽ cõ'a, apegore nũmotigũnojo cũ nũmotimũ'tã'core ña'arõ weegũ weesami. ¹² Mejãrõta numio co marãpũre cõ'a, apĩ me'rã marãpũtigo quẽ'rã co marãpũtimũ'tã'cũre ña'arõ weego weesamo. Te Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãseta ni'i, nicũ niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo sãrĩbosã'que ni'i
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro narẽ ñapeodutirã wĩ'marãrẽ Jesú tiro miacãrã niwã. Na tojo weecã ã'arã, narẽ miarãrẽ cũ bu'erã tu'ticãrã niwã. ¹⁴ Na tojo weecã ã'agũ, Jesú ua wa'acũ niwĩ. Narẽ nicũ niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yũ'ũ tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojoãrẽ añurõ ãjoãpeoma. Æpãrã quẽ'rã wĩ'marã weronojõ yũ'ũre ãjoãpeorã yũ'ũ pacũ wioãũ nirõpũ wa'arãsama. ¹⁵ Diacjũ mũsãrẽ wereãtũ. Æ'rã weronojõ yũ'ũre ãjoãpeotigũnojo ne cã'rõ yũ'ũ pacũ nirõpũ wa'asome, nicũ niwĩ.

¹⁶ Be'ro wĩ'marãrẽ wũamorõmũjã, narẽ ñapeo, cũ pacũre “Æ'rãrẽ añurõ weeya”, ni sãrĩbosacũ niwĩ.

Ma'mũ peje cũogũ Jesú me'rã ucũ'que ni'i
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesú aperopũ wa'ari cura ni'cũ cũrẽ omasirituwã'cãcũ niwĩ. Omasirituwã'cã, ãjoãpeogũ cũ dũporo ejaque'a, sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—Mũ'ũ masãrẽ bu'egũ añugũ ni'i. ¿Yũ'ũ ñe'enojõ weegũsari catise pe'titiserẽ bocasĩ'rĩgũ? nicũ niwĩ.

¹⁸ Jesú cũrẽ nicũ niwĩ:

—¿Yũ'ũre añugũ ni'i nígũ, diacjũta nígũ weeti? Ni'cũta Õ'acũ añugũ nimi. ¹⁹ Mũ'ũ Õ'acũ dutise cũu'quere masĩsa'a. “Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Apĩ nũmorẽ a'metãrãticã'ña. Yajaticã'ña. Æpãrã ye cjasere nisoõticã'ña. Æpãrã yere uarã, weeta'saticã'ña. Mũ'ũ pacũ, mũ'ũ pacore ãjoãpeoya”, ni'i, nicũ niwĩ.

²⁰ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, yũ'ticũ niwĩ:

—Bu'egũ, yũ'ũ wĩ'magũpũta a'tere queoro weemũjãtiwũ, nicũ niwĩ.

²¹ Jesú cũrẽ pajaña'se me'rã ã'a, nicũ niwĩ:

—Mũ'ũrẽ apeyenojõacã dũ'sa'a. Mũ'ũ cũosere duape'ocjũ wa'aya. Te dua'que wapare pajasecũorãrẽ dũcawaaya. Tojo weegũ u'musepũ peje añuse cũogũsa'a. Tu'ajanũ'cõ, yũ'ũre sirutuya, nicũ niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tũ'ogũ, tũ'saticũ niwĩ. Cũ peje waro cũoyũ'rũatjãgũ, cũ cũosere ma'iyũ'rũgũ bũjaweti, tojaa wa'acũ niwĩ.

²³ Be'ro Jesú cũ sumuto ã'aste, cũ bu'erãrẽ nicũ niwĩ:

—Peje cuorārē Ō'acū tiropu wa'acā diasabutia'a, nicu niwī.

²⁴ Tojo nicā tu'orā, cū bu'erā tu'omariācārā niwā. Jesú narē ninemocu niwī tja:

—Yu'u pō'rā weronojō nirā, a'tiro ni'i. No'o na cuosere ējōpeoyu'rūnu'cācā, yu'u pacu nirō u'musepu wa'ase diasabutia'a. ²⁵ Wa'icu cameyo wāmetigūjo awiga yuta da pī'osōrōrī pepu sājāa yu'rūtērīcā, diasayū'rūmajā wa'asa'a. U'musepu yu'u pacu nirōpu peje cuogu wa'acā pe'ema, totā nemorō diasā'a, nicu niwī.

²⁶ A'tere tu'orā, uputu ī'amarīa, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—To pūrīcārē ħnoanojō pe'e Ō'acū tiropu wa'amasīrāsari? nicārā niwā.

²⁷ Jesú narē ī'agūta ī'a, nicu niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rūmasītisama. Ō'acū pūrīcārē basio'o. Cūma ne apeyenojō weeta basiotise marī'i, nicu niwī.

²⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro nicu niwī:

—Wiogu, nipe'tise ūsā cuosere du'ucūu, mu'urē sirutuwu.

²⁹ Jesú yu'ticu niwī:

—Diacjūta nigūti. No'o nigūnojō, yé bu'iri, tojo nicā masārē yu'rūose quetire werese bu'iri cū ya wī'i, cū acawererā, cū pacusumua, cū pō'rā, cū ye weseri du'ucūuwā'cā'cārānojōrē a'tiro wa'arosa'a. ³⁰ Na cō'awā'cā'que nemorō peje waro bocarāsama. A'ti umucopure nemorō wi'seri, acawererā, pacosānumia, pō'rā, weseri bocarāsama. Āpērā narē ña'arō weemicā, tere bocarāsama. Be'ropu quē'rārē Ō'acū me'rā ninu'cūcā'rāsama. ³¹ Tojo nimicā, ni'cārōacārē wiorā weronojō nirā be'ropure mejō nirā nirāsama. Pājārā mejō nirā quē'rā be'ropure wiorā weronojō nirāsama, nicu niwī Jesú.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Be'ro Jesú Jerusalē wa'ari ma'apu cū bu'erā duporo u'mutāwā'cācu niwī. Na Jerusalēpu Jesure wējēsī'rīrāsama nīrā, cū uiticā ī'arā, cū bu'erā ī'amarīacārā niwā. Masā na be'ro siruturā quē'rā uicārā niwā. Be'ro Jesú cū bu'erā docere pijiocu niwī. Pijio, cūrē wa'atjere werecu niwī.

³³ —Musā masī'i. Marī Jerusalēpu wa'arā wee'e. Topu yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure a'tiro weerāsama. Pa'ia wiorā, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masāpure o'orāsama. Na yu'ure wējēdutarāsama. Nāta tja ape di'tacjārā judío masā nitirā wiorārē wiaturiarāsama. ³⁴ Yu'ure bujicā'a, tārārāsama. U'seco e'opeo, yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nūmu be'ro masāgūsa'a, nicu niwī.

Santiago, Juā Jesure na sērīmi'que ni'i
(Mt 20.20-28)

³⁵ Be'ro Santiago, Juā Zebedeo pō'rā Jesú tiro wa'a, cūrē nicārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, ūsā sērīsere mu'u o'ocā uasa'a.

³⁶ Na tojo nicā, sērītiña'cu niwī:

—ĤÑe'enojō yu'u weecā uasari?

³⁷ Na yu'ticārā niwā:

—Mu'u wiogu sājāgū, ūsārē mu'urē dutitamuajā sōrōapa. Ni'cū mu'u diacjū pe'e, apī cūpe pe'e dupoapa, nicārā niwā.

³⁸ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Musā yu'ure sērīsere tu'omasīwe'e. Yu'u uputu pi'eti, wērīgūsa'a. ĤYu'u pi'eti wērīatjere weronojō musā quē'rā weemasīti?

39 Na yu'ticārā niwā:

—Ū. Pi'eti, wērīmasī'i, nicārā niwā.

Jesú narē nicu niwī:

—Diacjūta ni'i. Musā quē'rā yu'u weronojō pi'eti, wērīrāsa'a. 40 Tojo weemicā, diacjū pe'e, cūpe pe'e musārē dupomasītisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu cū beseyu'cārā pe'e topu dujirāsama, nicu niwī.

41 Be'ro diez āpērā Jesú bu'erā na tojo sērīcā tu'orā, Santiago, Juā me'rā ua wa'acārā niwā. 42 Tojo weecā ī'agū, Jesú pijio, narē nicu niwī:

—Musā masīsa'a. A'ti nucūcārē dutirā ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjārā quē'rā mejārōta dutipesama. 43 Musā pūrīcā na weronojō weesome. Tojo weronojō o'orā, musā wa'teropu wiorā nisī'rīrā, āpērārē da'raco'terā weronojō niña. 44 No'o āpērā nemorō nisī'rīgūnojo nipe'tirārē da'raco'tegu weronojō tu'oña'ña. 45 Yu'u weronojō weeya. Ō'acū macū masū weronojō uputigu nimigū, āpērā yu'ure weetamuato nīgū mejēta a'tiwu. Yu'u pe'e narē weetamugū a'tiwu. Tojo nicā pājārā na ña'arō wee'que wapare wērībosa wapayewīrōgū a'tiwu, nicu niwī.

Jesú Bartimeo wāmetigu caperi bajuno'tigure yu'rno'que ni'i
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46 Na Jerusalēpu majārā, Jericópu etacārā niwā. Be'ro ti macāpu Jesú cū bu'erā me'rā yu'rūacu niwī. Pājārā masā cūrē sirutucārā niwā. Topu Bartimeo wāmetigu Timeo macū caperi bajuno'tigu ma'a sumutopu niyeru sērīdujicu niwī. 47 “Jesú Nazarecū a'timi” nicā tu'ogu, Bartimeo caricūcācū niwī:

—Jesú, Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

48 Pājārā cūrē “Caricūtīcā'ña”, ni tu'ticārā nimiwā. Cū pe'e tojo nimicā, nemopecā'cu niwī.

—Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

49 Tojo nicā tu'ogu, Jesú tojanu'cā, a'tiro nicu niwī:

—Pijioya.

Na cūrē pijio, nicārā niwā:

—Quero wā'cānu'cābaque'oya. Mu'urē pijimi, nicārā niwā.

50 Tojo weegu cū bu'icjārōrē to tuweecu bu'pumajā, Jesú tiro wa'acu niwī. 51 Topu ejacā, Jesú cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro yu'u weecā uasari?

—Masārē bu'egu, yu'ure caperi bajucā uasa'a, nicu niwī.

52 Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure ējōpeoapu. Tojo weegu mu'u yu'rūono'toja'a. Wa'agusa'a, nicu niwī.

Tojo nirī curata cū caperi ī'acu niwī. Be'ro Jesure ma'apu sirutuwā'cācu niwī.

11

Jesú Jerusalē wāmetiri macāpu sājāa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Jesú cū bu'erā me'rā Jerusalēpu ejatjo cā'rō du'sacaro niwū. Betfagé, Betania wāmetise macārī ūrūgū Olivo wāmeticju pōtēorōpu ejacārā niwā. Topu cū bu'erā puarārē a'tiro nicu niwī:

2 —Si macā marī pōtēorō nirī macāpu wa'aya. Topu ejarā, ni'cū burro wī'magū du'tenu'cō'cure bocaekarāsa'a. Cū ne pesano'ña marīgū nigūsami. Cūrē pāa miitia. 3 No'o musārē āpērā “¿De'ro weerā tojo weeti?” nicā, “Ūsā wiogu uami. Maata wiano'rōsa'a tja”, niña, nicu niwī.

⁴ Be'ro na wa'a, sope pu'to ma'a sumuto du'tenu'cõ'cure bocaiejacãrã niwã. Bocaieja, cõrẽ pãacãrã niwã.

⁵ Na tojo weeri cura topu nu'cũrã narẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weerãtirã cõrẽ pãati? nicãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'orã, Jesú duti'caronojõta narẽ yu'ticãrã niwã. Tojo weerã narẽ “Miaña”, nicãrã niwã. ⁷ Be'ro Jesú tiro miaa, cõ burro bu'ipũ na ye su'ti bu'icjasere tuweepecãrã niwã. Tojo wéeca be'ro Jesú cõ bu'ipũ mujãpejacu niwĩ. ⁸ Cõrẽ ejõpeorã, pãjãrã cõ yu'rũaro ma'apu na ye su'ti bu'icjasere sãeocũucãrã niwã. ãpẽrã pũrĩ nise querire dũtecũucãrã niwã.

⁹ Cũ dũporo wa'arã, cõ be'rocjãrã quẽ'rã a'tiro caricũcãrã niwã:

—Marĩ wiogure e'catise o'orã. ã'rĩ Õ'acũ o'ó'cu añubutiami. ¹⁰ Cũ wiogu sãjãtje añurõ wa'ato. Marĩ ñecũ Davi wiogu ní'caro weronojõ añurõ wa'ato. Nipe'tirã u'mũsecjãrã cõrẽ “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicãrã niwã.

¹¹ Be'ro Jesú Jerusalẽpu sãjãejagu, Õ'acũ wi'ipũ wa'acu niwĩ. Topu nipe'tise ti wi'i cjasere ã'ape'o, Betaniapu cõ bu'erã me'rã wa'a wa'acu niwĩ. Ñamica'apu niyucã, tojo weecu niwĩ.

Jesú higuera wãmeticju dũca marĩcjure ñaidijaduti'que ni'i
(Mt 21.18-19)

¹² Ape nũmũ bo'reacã Betaniapu ní'cãrã Jerusalẽpu wa'acã, Jesú ujaboayũ'rũacu niwĩ. ¹³ Yoaropũ ma'a sumuto higuera wãmeticju ní'cãgũ añurõ pũriticjũre ã'acu niwĩ. Be'ro tigũ tiro dũcatisa'aba ní'gũ, ã'agũ wa'acu niwĩ. Pũrĩ peje dia'cũ nicaro niwũ. Dũcatiritero niticaro niwũ.

¹⁴ Dũca marĩcã ã'agũ, Jesú tigure nicu niwĩ:

—Ne ãpẽrã a'tigu dũcare ba'anemosome majã, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, cõ bu'erã tu'ocãrã niwã.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Be'ro Jerusalẽpu ejacãrã niwã. Jesú Õ'acũ wi'ipũ sãjãejagu, Õ'acũrẽ uããmoroõpeoatjere duarãrẽ, tere duarãrẽ cõ'awĩrõ'cu niwĩ. Na niyeru dũcayuri mesare, na bujare duadujisere cõ'agũ, tuuquecũupe'ocã'cu niwĩ.

¹⁶ Ne apeyenojõ duasenojõrẽ ti wi'ipũ mii, yu'rũtẽrĩwijadutiticu niwĩ.

¹⁷ Narẽ bu'égũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i ‘Nipe'tirocjãrã ñubueri wi'i ni'ĩ, nino'ca wi'i ni'ĩ.” Mũsã pe'e queoro weewe'e. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã weepũ mũsã, nicu niwĩ.

¹⁸ Pa'ia wiorã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã cõ tojo nisere tu'ocãrã niwã. Be'ro na tu'o, “¿De'ro wee marĩ ã'rĩrẽ wẽjẽrãsari?” ni, bu'iri a'manũ'cãcãrã niwã. Cũ bu'esere nipe'tirã tu'omarĩamũjãcã ã'arã, cõrẽ uicãrã niwã. ¹⁹ Be'ro na'ique'ari cura Jesú ti macãrẽ ní'cu wijawã'cã, wa'a wa'acu niwĩ tja.

Higuera wãmeticju ñaidija'que ni'i
(Mt 21.20-22)

²⁰ Ape nũmũ bo'reacã tja Jerusalẽpu wa'arã, higuera gure nũ'cõrĩputa ñai'cure ã'acãrã niwã. ²¹ Tojo weegu Pedro Jesú “A'tigu dũcare ba'anemosome majã” ní'quere wãcũgũ, Jesure nicu niwĩ:

—Ësãrẽ bu'egu, ã'aña. Sicu mũ'u ñaiduti'cu ñaia wa'apã, nicu niwĩ.

²² Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Ō'acūrē ējōpeoya. ²³ Diacjũ musārē wereguti. No'o a'tigu ũrũgūrē “Dia pajiri maapu doqueñorāti” nicā, queoro wa'arosa'a. Musā diacjũta ējōpeocā, “Ūsā nise diacjũta wa'arosa'a” nicā, tojo wa'arosa'a. ²⁴ Tojo weegu musārē nigūti. Nipe'tise musā Ō'acūrē sērīcā, “Ūsārē diacjũta o'ogusami” ni ējōpeocā, tojo wa'arosa'a. ²⁵ Musā Ō'acūrē sērīrātirā, āpērā me'rā apeyenojō a'metu'ti'que cūrā, narē acobojom'u'tāña yujupu. Tojo weecā, marī pacu u'musepu nigū quē'rā musā ña'arō wee'quere acobojogusami. ²⁶ Āpērārē acobojoticāma, marī pacu u'musepu nigū quē'rā musā ña'arō wee'quere acobojosome, nicu niwī.

Jesure “¿Noa dutiro me'rā tojo weeti?” ní'que ni'i
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Be'ro apaturi Jerusalēpu ejacārā niwā. Jesú Ō'acū wi'ipū nirī cura a'tiro wa'acaro niwā. Pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā judío masā bucurā Jesú tiropu wa'acārā niwā. ²⁸ Jesure sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ronojō dutise me'rā mu'u weesere tojo weeti? ¿Noa mu'urē tojo weedutigū dutise o'ori? nicārā niwā.

²⁹ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Yu'u quē'rā musārē sērītiña'megūti. Musā yu'ure yu'ticā, musārē “A'te dutiro me'rā wee'e”, nigūti. ³⁰ ¿Noa Juārē wāmeyedutigū o'ópari? ¿Ō'acū o masā o'ópari cūrē? Yu'tiya, nicu niwī.

³¹ Cū tojo nicā tu'orā, na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Marī “Ō'acū o'ócū niwī” nicā, cū marīrē “To pūrīcārē ¿de'ro weerā Juārē ējōpeotiri?” nigūsami. ³² Marī “Ō'acū o'óticu niwī; masā cūrē o'ócārā niwā” nicā, masā marīrē tu'tirāsama, nicārā niwā.

Masā Juārē “Ō'acū ye queti weremu'tārī masū niwī”, ni ējōpeocārā niwā. Tojo weerā wiorā masārē uinīcārā niwā. ³³ Tojo weerā na yu'ticārā niwā:

—Masītisa'a, niyu'rucā'cārā niwā. Tere tu'ogu, Jesú narē nicu niwī:

—Yu'u quē'rā musārē “A'te dutiro me'rā wee'e”, ni werewe'e, nicu niwī.

12

Da'raco'terā queoro weeti'que ni'i
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Be'ro Jesú pa'ia wiorārē, Moisé oja'quere bu'eri masārē, judío masā wiorārē queose me'rā werecu niwī:

—Ni'cū cū ya di'tapu u'se ote, sārīsānu'cōsami. Topu na u'se bipesāati pere ũtāgāpu se'esājāsami. Tojo nicā u'muarī wi'i na co'tedujati wi'ire weesami.

»Be'ro aperopu sijagu wa'agu, āpērārē ti wesere co'tedutigū cūsami. Narē cū ya di'tare da'rase wapa “Tocārō yu'ure u'se wiapa”, niwā'cāsami.

² Be'ro u'se ducatiriterore ti wese wioгу aperopu nisami. Topu nígū, ni'cū cūrē da'raco'tegure o'ósami. Cūrē o'ógū, “Ya di'ta da'rarārē yé u'sere sērīgū wa'aya”, nisami. ³ Cū topu ejacā, ti wese da'rarā cūrē ñe'e, paa, ne cārō o'otimirā, o'ótōrōsama. ⁴ Be'ro apī cūrē da'raco'tegure o'ósami tja. Cūma dupoapu cāmida're, ña'arō bujicā'a, o'ótōrōsama. ⁵ Ti wese wioгу apīrē o'ónemosami tja. Ā'rīma diacjũta wējēcā'sama. Be'ro pājārā o'ónemosami. Āpērārē paasama. Āpērārē wējēcā'sama.

⁶ »Cū macū uputu ma'igū dia'cū du'sasami. Be'ropu cūrē o'ósami. A'tiro wācūmisami: “Yu'u macūrē wiopesase me'rā ĩ'arāsama”, nimisami.

⁷ Wiogũ macũ na tiropũ etacã, ti wese da'rari masã a'tiro nisama: “Ă'rîta nimi be'ropũ a'ti wesere ñe'eacjũ. Ma. Cũrẽ wějẽrã. Be'ro a'ti wese marĩ ya wese tojarosa'a”, ni wãcũsama. ⁸ Be'ro cũrẽ ñe'e, wějẽcã'sama. Tu'ajanũ'cõ, ti wese sumutopũ cũ upure cõ'asama, nicũ niwĩ Jesú.

⁹ Be'ro Jesú narẽ ninemocũ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ ti wese wiogũ narẽ ¿de'ro weegũsari? A'tiro weegũsami. Cũ a'ti, cũ ya di'ta da'rarãrẽ wějẽcõ'ape'o, ãpẽrãrẽ ti di'tare o'ogũsami.

¹⁰ »Mũsã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'epã. Yũ'ure wa'atjere a'tiro ojano'wũ:

Ëtã pjĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ni'cã pjĩ na uatica pjĩrẽ cõ'arãsama.

Na cõ'ãca pjĩ me'rã ãpẽrã pe'e ni'cã wi'i tutuari wi'i yeenu'cãmũjãsama.

¹¹ Õ'acũ marĩ wiogũ na cõ'ãca pjĩ me'rã tojo weesami.

Cũ tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'oña'no'o, ni ojano'wũ, nicũ niwĩ Jesú.

¹² Wiorã te queose me'rã cũ ucũcã, “Ësãrẽta ucũgũ weesami”, nicãrã niwã. Tojo weerã cũrẽ ñe'esĩ'rĩmicãrã niwã. Masãrẽ ui nicãrã niwã. Tojo weerã ñe'emasĩti, wa'a wa'acãrã niwã.

Weeta'sase me'rã Jesure bu'iri a'marã na sãrĩtiña'que ni'i

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Be'ro wiorã fariseo masãrẽ, tojo nicã Herode ya curuacjãrãrẽ Jesú tiropũ o'ócãrã niwã. Na Jesure mejẽcã yũ'ticã uarã, bu'iri bocasĩ'rĩrã, tojo weecãrã niwã. ¹⁴ Be'ro na o'ócãrã Jesú tiropũ ejarã, a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egũ, mũ'u nisetisere masĩ'i. Masã yũ'ure “¿De'ro wãcũrãsarĩ?” nirõ marĩrõ diacjũ ucũ'u. Õ'acũ yere diacjũ were'e. ãpẽrã “Wiorã nima” nirõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'a'a. Mũ'urẽ apeyenojõ sãrĩtiña'sĩ'rĩsa'a. Romano masã wiogũre cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti o ña'a nitine? ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

¹⁵ Jesú pe'e na weeta'sase me'rã sãrĩtiña'cã ï'agũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã yũ'ure mejẽcã yũ'tigũ, bu'iri bocagũsami nisĩ'rĩrã, sãrĩtiña'ti? Niyeru kujire miitia, nicũ niwĩ.

¹⁶ Tojo weerã ti kujire miiticãrã niwã. Tere ï'agũ, Jesú sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noa queose, noa wãme wã'ñati? nicũ niwĩ.

Na yũ'ticãrã niwã:

—César, romano masã wiogũ queose, cũ wãme wã'ña'a, nicãrã niwã.

¹⁷ Na tojo nicã tu'ogũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ César, romano wiogũ wapayedutisenøjõrẽ cũrẽ o'oya.

Õ'acũ ye pe'ema cũrẽ o'oya. Cũ weedutisere weeya, nicũ niwĩ.

Cũ tojo yũ'ticã tu'orã, tu'omarĩa wa'acãrã niwã.

Masã wẽrĩca be'ro masãsere Jesure sãrĩtiña'que ni'i

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Be'ro ãpẽrã pa'ia saduceo masã Jesú tiro wa'acãrã niwã. Na “Wẽrĩ'cãrã masãsome”, ni ëjõpeosama. Tojo weerã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

¹⁹ —Masãrẽ bu'egũ, Moisé a'tiro dutise cũucũ niwĩ: “Ni'cũ nũmotigũ põ'rãtitimigũ wẽrĩcã, cũ acabiji cũ nũmo ní'core nũorẽato. Be'ro cũ co me'rã ne waro põ'rãtimũ'tãgũrẽ cũ ma'mi wẽrĩ'cũre põ'rãtibosato”, nicũ niwĩ. ²⁰ Ni'cũ põ'rã sietere tojota wa'acaro niwũ. Masã ma'mi nũmoti, põ'rãtitimigũ wẽrĩa wa'acũ niwĩ. ²¹ Cũ be'rocjũ cũ ma'mi nũmorẽ nũorẽcũ niwĩ. Cũ quẽ'rã põ'rãtitimigũ wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Be'rocjũ quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwũ. ²² Tojo dia'cũ te nitũogũpũre tojo wa'aturiadijacaro niwũ. Be'ro na nũmo ní'co quẽ'rã wẽrĩa wa'aco niwõ. ²³ Na siete core nũmoticãrã

niwã. To pũrĩcãrẽ wẽrĩ'cãrã masãcã, ¿ni'í nũmo tojabutiagosari? nicãrã niwã.

²⁴ Tojo nicã tũ'ogũ, Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mũsã wisiyũ'rũa'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ne masĩwe'e. Õ'acũ cũ tutuase quẽ'rãrẽ masĩwe'e. ²⁵ Wẽrĩ'cãrã na masãca be'ro nũmotisome. Põ'rã numia quẽ'rãrẽ numisosome. Õ'acũrẽ wereco'terã u'mũsepũ nirã weronojõ nirãsama. ²⁶ Apeyenojõ mũsãrẽ wẽrĩ'cãrã masãsere werenemogũti. Mũsã Moisé ojãca pũrĩrẽ bu'epã. Õ'acũ cũrẽ ni'cã yucũsiti ãjãrĩ sitipũ a'tiro ucũcũ niwĩ: “Yũ'u Õ'acũ ni'i. Mũ'u ñecũsumũa Abrahã, Isaa, Jacob wiogũ ni'i”, nicũ niwĩ. ²⁷ Cũ, “Na wiogũ ni'i” nigũ, “Yũ'u tiropũ catima”, nigũ weecũ niwĩ. Õ'acũ catirã wiogũ nimi. Wẽrĩbajuduti'cãrã marĩma. Tojo weerã mũsã, “Wẽrĩ'cãrã masãsome” nirã, wisiyũ'rũa'a, nicũ niwĩ Jesú.

Moisé dutise cũu'que ni'cãrõ añuyũ'rũnũ'cãrõ ni'i nise ni'i
(Mt 22.34-40)

²⁸ Apĩ quẽ'rã topũ Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesú tiro nicũ niwĩ. Jesure saduceo masã me'rã u'putũ ucũcã tũ'ocũ niwĩ. Tojo weegũ Jesú añurõ yũ'time'rĩcã ñ'agũ, cũrẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—Moisé cũ duti'que ¿disenojõ waro apeye yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cãti? nicũ niwĩ.

²⁹ Jesú cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Apeye dutise yũ'rũoro a'te nemorõ añuyũ'rũnũ'cã'a. A'tiro ni'i: “Tũ'oya, Israe curuacjãrã. Õ'acũ marĩ wiogũ ni'cũta wiogũ waro nimi. ³⁰ Tojo weerã Õ'acũ marĩ wiogũre nipe'tise mũsã ãjõpeose me'rã, mũsã wãcũse me'rã, mũsã tũ'oña'se me'rã, tojo nicã mũsã tutuase me'rã ma'ĩña.” A'te ni'i apeye yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãse. ³¹ A'te be'rore tojocureta ni'i, nĩrõ. A'te ni'i. “Marĩ basu ma'irõnojõta ãpẽrãrẽ ma'irõũa'a.” Apeyepũa a'te nemorõ marĩsa'a, nicũ niwĩ Jesú.

³² Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Moisé oja'quere bu'eri masũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Masãrẽ bu'egũ, mũ'u diacjũ waro ucũ'u. Tojota ni'i mũ'u nise. Õ'acũ ni'cũta nisami. Apĩ cũ yũ'rũoro nigũpũa marĩsami. ³³ Õ'acũrẽ marĩ ãjõpeose me'rã, marĩ tũ'oña'se me'rã, marĩ wãcũse me'rã, marĩ tutuase me'rã ma'ise apeye nemorõ niyũ'rũnũ'cã'a. Tojo nicã marĩ basu ma'irõnojõta ãpẽrãrẽ ma'ise añũ ni'i. Nipe'tise marĩ wa'icũrã ãjũamorõpeose nemorõ wapati'i. Tojo nicã nipe'tise ñubuepeoropũ ãjũamorõpeorãti nise nemorõ wapati'i, nicũ niwĩ.

³⁴ Jesú cũ weesooro marĩrõ añurõ ucũme'rĩcã ñ'agũ, cũrẽ nicũ niwĩ:

—Cã'rõacã dũ'sa'a mũ'u Õ'acũrẽ añurõ ãjõpeo yũ'rũtẽriãtjo, nicũ niwĩ. A'te be'rore ne ni'cũ Jesure sãrĩtiña'ma'aticũ niwĩ.

Jesú masãrẽ “Cristo na nigũ ¿noa macũ niti?” ni sãrĩtiña'que ni'i
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Jesú Õ'acũ wi'ipũ bu'égũ, masãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã Cristo Õ'acũ bese'care “Davi pãrãmi nimi” nisari? ³⁶ Davita Espĩritu Santu cũ masĩse o'oro me'rã a'tiro ni ojacũ niwĩ:

Õ'acũ u'mũsepũ nigũ cũ macũrẽ, yũ'ure yũ'rũoacjure a'tiro nicũ niwĩ: “Yũ'u tiro wiogũ dujiri cũmurõpũ dujigũsa'a.

Mũ'u to dujicã, mũ'urẽ ñ'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã weegũti”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojacũ niwĩ Davi.

³⁷ Davi basuta Õ'acũ bese'cu Cristore “Yũ'u wiogu nimi”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũ pãrãmi se'saro nirõnojõ o'ogu, cũ wiogu nicu niwĩ, nicu niwĩ Jesú.

Masã pãjãrã topure nirã tu'saroputa Jesú weresere tu'otu'sacãrã niwã.

Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ “Na tojo weema” nise ni'i
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesú masãrẽ bu'égũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'omasĩña. Musãrẽ ì'ato nírã, su'ti yoase paca me'rã sãña, ñubuesijatũ'sama. Tojo nicã macã decopũ wiopesase me'rã añuduticã uasama. ³⁹ Na nerẽse wi'seripũ wiorã na dujiwũase cũmurĩpũ dujisĩ'rĩsama. Bosenũmũ weeropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta nisĩ'rĩsama. ⁴⁰ Wapewia numia ye wi'serire ã'masama. Na ña'arõ wee'quere wãcũdutilirã yoacã ñubueta'sasama. Náta ãpẽrã yũ'rũoro bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãno'ajã nima, nicu niwĩ Jesú.

Ni'cõ wapewio pajasecũogo Õ'acũrẽ o'o'que ni'i
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Jesú Õ'acũ wi'ipũ nígũ, masã niyeru o'orã sãawũase acari põtẽorõ dujicu niwĩ. Masã te acaripũ niyeru sãacã, ì'adujibajaque'acu niwĩ. Pãjãrã pajiro niyeru cãorãrẽ pajiro sãacã ì'acu niwĩ. ⁴² Na te acaripũ sãarĩ cura ni'cõ wapewio pajasecũogo ejaco niwõ. Co pua cuji niyeru wapamarĩse cujiri ni'cã acaropũ sãaco niwõ. ⁴³ Co tojo wéeca be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ pijio, narẽ nicu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Õ'acũ ì'orõpũ a'tigo wapewio pajasecũogo nipe'tirã yũ'rũoro o'oyũ'rũnũ'cãmo. ⁴⁴ ãpẽrã pe'e narẽ du'sasere o'oama. Co pe'e pajasecũogo nimigõ, co cõomi'que, co ba'acatibo'queacãrẽ o'ope'ocã'mo, nicu niwĩ.

13

Jesú “Õ'acũ wi'i, Jerusalẽ cja wi'i cõ'ano'rõsa'a” ní'que ni'i
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Õ'acũ wi'ipũ wijaari cura ni'cũ cũ bu'egu a'tiro nicu niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egu, a'ti wi'i na ùtãpaga me'rã yee'que pacare ì'aña. Ti wi'i añubutiari wi'ijo ni'i, nicu niwĩ.

² Jesú cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Mũ'u a'ti wi'i yéeca wi'ire ì'amisa'a. Be'ro ne ni'cãgã ùtãgã apega bu'ipũ yeeturiamujã'que tojasome. Nipe'tise mutõdijono'rõsa'a, nicu niwĩ.

A'ti mũcõ pe'tise dũporo Jesú “A'tiro wa'arosa'a” ní'que ni'i
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro Jesú cũ bu'erã me'rã ùrũgũ Olivo Õ'acũ wi'i põtẽorõ nicjupũ wa'acãrã niwã. Jesú topũ dujiri cura Pedro, Santiago, Juã, André ãpẽrã tu'otiropũ cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

⁴ —Wereya ùsãrẽ. ¿De'ro nicã mũ'u “Õ'acũ wi'i cjase ùtãpagare mutõdijono'rõsa'a” ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã ì'ogũsari a'te tojo wa'atjere? nicãrã niwã.

⁵ Jesú narẽ yũ'ticu niwĩ:

—ãpẽrã musãrẽ nisoori nírã, tu'omasĩña. ⁶ Pãjãrã a'tiro nisoorãsama: “Yũ'u Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i”, nirãsama. Na tojo nisere tu'orã, pãjãrã siruturãsama.

7 »Mūsā a'mewējēse quetire tū'orā, “Topu tojo wa'aporo” nicā tū'orāsa'a. Tere tū'orā, ucuaticā'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirō, a'ti umuco pe'tiatjo dū'sarosa'a yujupu. 8 Ni'cā curuacjārā ape curuacjārā me'rā a'mequērāsama. Tojo nicā ni'cā di'tacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērāsama. Pūrō apesepure di'ta narāsāse wa'arosa'a. Ujaboase wa'arosa'a. A'te nipe'tise peje me'rā masā ne waro pi'etiawā'cōse ni'i. Numio co macūrē wuase dūporo pūrīse nu'cārō weronojō nirōsa'a.

9 »Mūsārē ñe'e, wiorā tiropu miarāsama. Mūsā nerēse wi'seripure paaperāsama. Mūsā yu'ure ējōpeose wapa wiorā wa'teropu miano'rāsa'a. Tojo weecā, yé cjasere wererāsa'a. Tojo weerā mūsā basu añurō wācūtū'oña'ña. 10 A'ti umuco pe'tiatji dūporo nipe'tirocjārārē Ō'acū masārē yu'rūose quetire werese'sabi'ano'rōsa'a. 11 Mūsārē wiorā tiropu miacā, wācūque'titirāta wa'aya. “¿Ūsā de'ro ucūrāsariba topure?” ni wācūtīcā'ña. Ō'acū mūsārē wācūse o'osere topure ucūña. Mūsā mejēta ucūrāsa'a. Espiritu Santu ucūgūsami. 12 Ni'cū pō'rā wiorāpūre a'merī weresā, wējēcā weerāsama. Na pacusumua quē'rā na pō'rārē wiorāpūre weresārāsama. Na pō'rā quē'rā mejārōta na pacusumuarē yu'rūnu'cā, wērīcā weerāsama. 13 Nipe'tirocjārā masā mūsārē yu'ure ējōpeose bu'iri i'atu'tirāsama. Yu'ure ējōpeoyapatirā pūrīcā yu'rūwetirāsama. Yu'u pacu tiropu catinu'cūrāsama.

14 »Dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Danie wāmetigu a'ti umuco pe'tiatji dūporo wa'atjere ojayucu niwī. “Ña'agū Ō'acū yabigūnojō cū ya wi'ipu sājātīgūnojō Jerusalé cja wi'i añurī wi'ipure sājāa, nu'cūgūsami. Tojo weegu cū sājāase me'rā ti wi'i ña'ase marīrī wi'ire dojorēgūsami”, ni ojayucu niwī. Cūrē ti wi'ipu nicā i'arā, mūsā a'ti pūrīrē bu'e tū'omasīña. Tojo wa'acā i'arā, Ō'acū bu'iri da'regusami nīrā, Judeapu nīrā ūrūpagupu du'tiaya. 15 Tojo wa'ari nūmūrē wi'i dūposārī opa sirapu soo pesagūnojō po'peapu cjasere sājāa dūretimigū, diacjūta wa'a wa'aya. 16 Wesepu tō'ogū quē'rā ne wi'ipu tojaa, duregu wa'aticā'ña. 17 Tojo wa'ase nūmūrī numia nijīpacosānumiarē, pō'rā mi'rīrā cūorārē bujaweose nūmūrī nirōsa'a. Na umūñarō wa'amasīsōme. 18 “Yusūase nūmūrīrē tojo wa'aticā'to” ni, Ō'acūrē sērīña. 19 Tojo wa'ase nūmūrī pi'etise nūmūrī nirōsa'a. Ō'acū a'ti turire wéeca be'rore tocā'rō pi'etise marīcaro niwū. Be'ropu quē'rārē tocā'rō waro pi'etise marīrōsa'a. 20 Ō'acū pi'etise nūmūrīrē dūoticāma, ne ni'cū yu'rūwetitibutiabosami. Ō'acū pe'e cū yarā, cū bese'cārārē wéegu, tojo wa'ase nūmūrīrē dūogusami.

21 »Tojo wa'ari curare āpērā mūsārē nisoorāsama: “Jāa, i'aña. Ō'acū bese'cu Cristo a'to nimi. Topu nimi”, nirāsama. Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. 22 Pājārā nisoori masā a'tirāsama. A'tiro nirāsama: “Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo ni'i. Ō'acū ye quetire weremū'tārī masā ni'i”, nisoorāsama. Peje weeī'ose weerāsama narē ējōpeoato nīrā. Basiocāma, Ō'acū cū bese'cārāpūreta ējōpeodu'ucā weesī'rīrāsama. Tojo weerā narē ne ējōpeoticā'ña. 23 Mūsā tojo wa'asere añurō tū'omasīña. Te niatjeta mūsārē weryutoja'a, nicu niwī Jesú.

Ō'acū macū masū weronojō upūtigū ¿de'ro wee a'tīgūsari? nise ni'i (Mt 24.29-35,42-44; Lc 21.25-36)

24 Jesú a'tiro ni werenemocu niwī:

—Te pi'etise nūmūrī yu'rūca be'ro mujīpū umucocjū na'itī'a wa'agusami. Ñamicjū quē'rā bo'reyusome. 25 Ñocōa burūdiarāsama. Nipe'tirā

u'muarõpɯ nirã narãsãcã weeno'rãsama. ²⁶ Tojo wa'ari cura nipe'tirã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upɯtigɯ o'mecururipɯ tutuaro me'rã asistedijaticã ï'arãsama. ²⁷ Be'ro yu'ure wereco'terãrẽ o'óguti. Na neorãsama yu'u bese'cãrã nipe'tiro no'o nirõcjãrãrẽ.

²⁸ »Musãrẽ otecju higeragu wãmeticju me'rã queose o'oguti. Tigɯ dɯpɯripɯ pũrĩ ñasãwijijsãjãcã, “Cũ'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a. ²⁹ A'te weronojõ yu'u todɯporo ní'que peje wa'acã ï'arã, “Cã'rõacã Jesú a'ti di'ta wioɯ sãjãtjo dɯ'sasa'a”, niña. ³⁰ Diacjũ musãrẽ wereguti. A'te peje tojo wa'ari curare nirã wẽrĩsome. Tojo wa'asere ï'ape'ocã'rãsama. ³¹ A'ti u'muco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucũse, yu'u bu'ese pũrĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yu'u ní'que queoro wa'arosa'a.

³² »Yu'u apaturi a'tiatjema ti nɯmɯ nicã, ti hora nicã a'tigusasa'a nisere ne masĩno'ña marĩ'i. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã, yu'u Õ'acũ macũ quẽ'rã masĩwe'e. Yu'u pacɯ Õ'acũ ni'cũta masĩsami.

³³ »Tojo weerã musã añurõ wãcũ, tu'omasĩyuya. “¿De'ro nicã a'tigusari?” ni ñubue, co'tenu'cũcã'ña. Yu'u a'tiatjere musã ne masĩwe'e. ³⁴ Musãrẽ queose me'rã wereguti. Ni'cũ masũ yoaropɯ sijagu wa'asami. Cũ wa'ase dɯporo cãrẽ da'racõ'terãrẽ cũ ya wi'ire “Co'teapa”, nisami. Nánucãrẽ na da'ratjere cũusami. Sope co'tegure “Sopere co'teya”, nisami. ³⁵ Na weronojõ musã niña. Námarĩcã na wioɯ dajatjere ne masĩtisama. Na'ique'ari cura, ñami deco, cãrẽ'quẽ uuri cura, o bo'reacã nigũ nibosami. Musã quẽ'rã na weronojõ masĩtimirã, yu'ure co'teya. ³⁶ Yu'u wãcũña marĩrõ a'ti, musãrẽ cãrĩrãrẽ weronojõ bocaejapejasĩ'rĩtisasa'a. ³⁷ Yu'u musãrẽ nisere nipe'tirãrẽ nigũti. Añurõ wãcũ, co'teyuya, ni werecu niwĩ Jesú.

14

Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i (Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Pɯa nɯmɯ Pascua bosenuɯ, pã bucuase me'rã na morẽti'quere ba'ari bosenuɯ dɯ'sacaro niwã. Ti bosenuɯ judío masã na ñecũsumɯ Egiptopɯ ní'cãrã wijawã'cã'quere wãcũrĩ bosenuɯ nicaro niwã. Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã ¿de'ro wee Jesure ñe'e wẽjẽrãsari? ní'ã, weesooome'rĩse me'rã na weeatjere apoyucãrã niwã. ² Tojo ní'ã, a'tiro nicãrã niwã:

—Bosenuɯ nicã weeticã'rã. Masã cãrẽ ma'írã, no'o uaro caricũma'a, marĩ tojo weesere dojorẽbosama, nicãrã niwã.

Ni'cõ numio Jesure ma'iyu'rũgo u'mutise piopeo'que ni'i (Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Na “Jesure wẽjẽrãti” ni apocaterore Jesú Betaniapɯ nicɯ niwĩ. Simó cãmi boa, yu'ru'cu ya wi'ipɯ nicɯ niwĩ. Jesú cũ ba'adujiri cura ni'cõ numio u'muticja cuogo ejaco niwõ. Tiga acosticja u'mutise nardo wãmetise wapabujusere poseticaro niwã. Ti ñacõrẽ pe'equejo, Jesú dɯpoa bu'ipɯ u'mutisere piopeoco niwõ. ⁴ Æpẽrã topɯ nirã co tojo weecã ï'arã, uayurũacãrã niwã. Tojo weerã a'tiro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro weego co a'te u'mutise wapabujusere mejõ waro tojo weecõ'ati? ⁵ A'te ni'cã cũ'ma da'rase wapa wapata'aro weronojõ duago, bocano'boapã. Te me'rã pajasecuorãrẽ weetamuboapõ, nicãrã niwã. Co tojo weesere tu'satirã, pũrõ tu'ticãrã niwã.

⁶ Jesú pe'e narẽ nicɯ niwĩ:

—Cariboticã'ña. ¿De'ro weerã core cariboti? A'tere yu'ure tojo wéégo, añurõ weego weemo. ⁷ Pajasecuarã musã wa'teropu ninu'cũcã'rãsama. Musã no'o uaritero narẽ añurõ weetamumasĩ'i. Yu'uma musã wa'teropu ninu'cũcã ñ'asome. ⁸ A'tigo yu'ure co weesĩ'rĩrõ põtëorõ añurõ weemo. Co yu'ure piopeogo u'mutisere apoyu, na yaarã u'mutise wa'reatjo weronojõ yu'ure weeyumo. ⁹ Diacjũ musãrẽ wereguti. A'ti di'tapure no'o nirõ yu'u masãrẽ yu'ruose quetire werecusiarã, a'tigo co yu'ure wee'quere wãcũdutarã wererãsama, nicu niwĩ.

Juda wiorãpũre Jesure o'ootje cjase ni'i
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesú numiorẽ tojo nica be'ro Jesú bu'erã doce me'rãcjũ ní'cu Juda Iscariote a'tiro weecu niwĩ. Pa'ia wiorã tiropu wa'a, Jesure cũ o'ootje cjasere na me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. ¹¹ Cũ tojo nisere tu'orã, uputu e'catirã, “Mu'urẽ niyeru wapayerãti”, nicãrã niwã Judare. “¿De'ro nica yu'ure Jesure wiorãpũre o'ogũamitito?” ni wãcũcu niwĩ Juda.

Jesú cũ bu'erã me'rã ba'atuo'que ni'i
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Masã pã bucuase me'rã morëti'quere ba'ari bosenumu ninu'cãcaro niwũ. Ti namu nicã, ni'cũ oveja wĩ'magũ na Pascua bosenumu ba'acjũre wẽjësama. Titare Jesú bu'erã cãrẽ sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿No'opu marĩ Pascua bosenumu ba'atjore apoyucã uasari? nicãrã niwã.

¹³ Tojo nicã tu'ogu, puarã cũ bu'erãrẽ o'ócũ niwĩ. A'tiro narẽ werecu niwĩ:

—Jerusalëpu wa'aya. Topu ni'cũ masũ acoga tuupeogũre bocaiejape-jarãsa'a. Cũ no'o wa'aro sirutuya. ¹⁴ Cũ sãjãarõ ti wi'i wiogũre niña: “Ûsãrẽ bu'egu a'tiro niami: ‘¿No'opu nisari yu'u bu'erã me'rã Pascua bosenumu ba'atji tucũ?’ niami”, niña. ¹⁵ Musã tojo nicã, u'muarõca tucũ apoyuca tucũjopu musãrẽ ñ'ogũsami. Topu marĩ ba'atjere apoyuya, nio'ocu niwĩ Jesú.

¹⁶ Be'ro cũ bu'erã wa'a, Jerusalëpu etacãrã niwã. Topu etarã, Jesú cũ ní'caronojõta nipe'tisere bocacãrã niwã. Topu na ba'atjere apoyucãrã niwã.

¹⁷ Na'ique'aca be'ro Jesú cũ bu'erã doce me'rã ti wi'ipũre etacu niwĩ.
¹⁸ Na ba'ari cura Jesú cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Musã me'rãcjũ ni'cũ marĩ me'rã ba'adujigu wiorãpũre yu'ure wẽjẽdutigu o'ogũsami, nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, uputu bajaweticãrã niwã. Nánucũ a'merĩ sërĩtiña'cãrã niwã:

—Yu'uta nicã'sa'aba, nicãrã niwã.

²⁰ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Ni'cũ musã doce me'rãcjũ yu'u me'rã a'ti papu yosoba'agu nimi.

²¹ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ ní'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, yu'ure wiorãpũre o'ogũma ñ'abutiario wa'arosa'a. Cũ diacjũta bajuatiyu'rucã, nemorõ añubopã, nicu niwĩ.

²² Jesú cũ bu'erã me'rã ba'ari cura pãgãrẽ mii, cũ pacu Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, tigare ducawaa, narẽ o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Ba'aya. A'te yu'u upu ni'i, nicu niwĩ.

²³ Be'ro sī'rīrī pare mii, Õ'acūrē e'catise o'ocū niwī tja. Tu'ajanu'cō, cū bu'erārē tīacū niwī. Nipe'tirā ti pa cjasere sī'rīpe'ticā'cārā niwā. ²⁴ Narē tīagū, nicū niwī:

—A'te yé dí ni'i. Masā ña'arō wee'quere wērī wapayebosagusa'a. Õ'acū masārē apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cūugūsami. Yū'u wērīgū, dí o'maburose me'rā pājārā añurō weeno'rāsama. ²⁵ Diacjū musārē wereguti. A'te u'seducaco vino marī ni'cārōacā sī'rīrō weronojō weenemosome. Be'ro yū'u pacū yū'ure wioḡu sōrōcāpu, musā me'rā apaturi ma'ma vino sī'rīnemogūsa'a tja, nicū niwī Jesú.

Jesú Pedrorē “Mū'u yū'ure ‘Masīwe'e’ nigūsa'a” ní'que ni'i
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Jesú cū bu'erā me'rā ba'áca be'ro Õ'acūrē basapeotoja, ti wi'ire wijaa wa'acārā niwā. Wijaa, ūrūḡū Olivo wāmeticjūpu wa'acārā niwā. ²⁷ Topū wa'agū, Jesú narē nicū niwī:

—Musā nipe'tirā a'ti ñami uirā, yū'ure cō'awā'cāpe'tia wa'arāsa'a. Musā tojo weeatje Õ'acū ye queti ojāca pūrīpu nírōnojōta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wū: “Yū'u oveja co'tegure wējēno'cā weegusa'a. Tojo weecā, cū yarā oveja no'o ūaro omastearāsama”, niwā. ²⁸ Be'ro yū'u wērī'cupū masāca be'ro musā dūporo Galilea di'tapū wa'ayutojagusa'a, nicū niwī.

²⁹ Cū tojo nicā tū'ogū, Pedro yū'ticū niwī:

—Āpērā mū'urē cō'awā'cācā, yū'u pūrīcā ne wa'asome, nicū niwī.

³⁰ Tojo nisere tū'ogū, Jesú nicū niwī:

—Diacjū mū'urē wereguti. Ni'cācā ñami puati cārē'quē uuati dūporo yū'ure i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nigūsa'a, nicū niwī.

³¹ Tojo nicā tū'omigū, Pedro ninemocū niwī:

—Yū'u pūrīcā na yū'ure wējēsī'rīcāma, “Cū me'rā boaguti”, nigūsa'a. “Cūrē masīwe'e” nisome, nicū niwī. Be'ro nipe'tirā cū bu'erā Pedro ní'caronojōta niburocārā niwā.

Jesú Getsemaní wāmetiropū cū pacūre ñubue'que ni'i
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Olivo wāmeticjū ūrūḡūpu wa'arā, tigū du'pocā Getsemaní wāmetiropū etacārā niwā. Topū Jesú cū bu'erārē a'tiro nicū niwī:

—Yū'u ñubueḡu wa'ari cura a'topū dujīniña yujupū, nicū niwī.

³³ Topū ñubueḡu wa'agū, Pedro, Santiago, Juārē miacū niwī. Cū uputu waro ejeripō'rāpu wācūque'ti, bujaweticū niwī. ³⁴ Narē nicū niwī:

—Yū'ure wērītawioro, bujawetise yū'rūmajāsa'a. Musā a'to tojayá. Ne cārīticā'ña, nicū niwī narē.

³⁵⁻³⁶ Tojo níca be'ro yoacurero na yū'rūro wa'a, di'tapū paamu'rīque'agū, cū pacūre sērīgū, a'tiro nicū niwī:

—Pacū, mū'urē nipe'tise basio'o. Mū'u ūacā, yū'ure a'te ña'arō yū'rūatje wa'aticā'to. Yū'u tojo nimicā, yū'u ūaro weeticā'ña. Mū'u ūaro pe'e wa'ato, nicū niwī.

³⁷ Be'ro cū bu'erā tiropū majāmitojacū niwī. Narē cārī'cārāpūre bocaejacū niwī. Pedrorē nicū niwī:

—Simó, ¿mū'u cārīgū weeti? ¿Ne cārōacā cārītimigū, tū'sumasītisari?

³⁸ Cārīticā'ña. Wātī musārē niquesāticā'to nírā, Õ'acūrē sērīña. Musā wācūsepu me'rāma yū'ure ējōpeonu'cūsī'rīmisa'a. Musā se'saro tojo weesī'rīmirā, wācūtutuamasītisa'a. Tojo weerā Õ'acūrē sērīña, nicū niwī.

³⁹ Tojo níca be'ro majāmitojagū, cū pacūre sērī'caronojōta sērīcū niwī tja. ⁴⁰ Sērīca be'ro cū bu'erā tiropū majāmitojagū, cārī'cārāpūre bocaejacū

niwĩ tja. Narẽ wũja pũrĩyũ'rũacaro niwũ. Tojo weerã cũrẽ de'ro wee yũ'timasiticãrã niwã. ⁴¹ Be'ro apaturi Jesú cũ pacure sãrĩtuogu wa'acũ niwĩ. Tojatagu, cũ bu'erãrẽ nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãma sooya, cãrĩña majã. Tocã'rõta ni'i. Ni'cãrõacãrẽ yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre masã ña'arãpũre o'oatje etatoja'a. ⁴² Wã'cãnu'cãña. Te'a, na tiropũ wa'arã. Yũ'ũre o'oacjũ a'titojami, nicũ niwĩ Jesú.

Jesure ñe'ewã'cã'que ni'i

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesú cũ bu'erãrẽ ucũrĩ cura na me'rãcjũ ní'cũ Juda etacũ niwĩ. Cũ me'rã pãjãrã masã di'pjĩrĩ cũorã yucũpagũ me'rã a'ticãrã niwã. Na pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã, judío masã bũcũrã o'óno'cãrã nicãrã niwã. ⁴⁴ Juda Jesure wiari masũ narẽ a'tiro niyutojacũ niwĩ:

—Yũ'u wa'suporopũ mi'miacjũ cũta nigũsami. Cũrẽ ñe'e, añurõ dũ'te miapa, nicũ niwĩ.

⁴⁵ Juda Jesú tiropũ etagu, a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũre bu'egũ. Tojo ní'gũta, cũrẽ mi'micũ niwĩ. ⁴⁶ Tojo weecã ñ'arã, Jesure ñe'ewã'cã wa'acãrã niwã.

⁴⁷ Cũrẽ ñe'erĩ cura ni'cũ topũ nu'cũgũ cũ ya di'pjĩrẽ wejewe, pa'ia wiogũre da'raco'tegũre o'mepero dũ'tepã'rẽcã'cũ niwĩ. ⁴⁸ Jesú masãrẽ nicũ niwĩ:

—¿Yajari masãrẽ ñe'erã a'tirã weronojõ yũ'ũre di'pjĩrĩ, yucũpagũ me'rã ñe'erã a'tiati? ⁴⁹ Nipe'tise nũmurĩ yũ'u Õ'acũ wi'i mũsã wa'teropũ bu'edujiwũ. Titare mũsã yũ'ũre ñe'etiwũ. A'te mũsã ni'cãrõacã weese todũporopũ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'rõnojõta wa'a'a, nicũ niwĩ.

⁵⁰ Jesure ñe'ecã ñ'arã, cũ bu'erã ni'cũrẽta cõ'anũ'cõ, dũ'tiwa'cãpe'tia wa'acãrã niwã.

Ni'cũ ma'mũ du'tiwã'cã'que ni'i

⁵¹ Jesure ñe'ewã'cãcã, ni'cũ ma'mũ cũ cãrĩgũ omãca casero me'rã omatjĩagũ sirutucũ niwĩ. Be'ro ãpẽrã cũrẽ ñe'ecãrã niwã. ⁵² Tojo weecã, cũ oma'carore cõ'acã'cũ niwĩ. Cõ'a, su'ti marĩgũ omawã'cã wa'acũ niwĩ.

Jesure wiorã tiropũ mia'que ni'i

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Jesure ñe'e, pa'ia wiogũ tiropũ miacãrã niwã. Topũ nipe'tirã pa'ia wiorã, judío masã bũcũrã, Moisé oja'quere bu'eri masã nerẽcãrã niwã.

⁵⁴ Pedro pe'e Jesure yoacurero pa'ia wiogũ ya wi'i sope pũ'topũ sirututũocũ niwĩ. Topũ surara pũ'to ejanujã, na me'rã pecame'e sõ'madujicũ niwĩ.

⁵⁵ Pa'ia wiorã, tojo nicã nipe'tirã wiorã “¿De'ro wee Jesure weresãrõũamitito?” nicãrã niwã. Cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩrã, tojo nicãrã niwã. Cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩmirã, bu'iri ne bocaticãrã niwã. ⁵⁶ Pãjãrã cũrẽ weresã, nisoocãrã niwã. Ni'cãrõnojõ weresãtiyucã, basioticarõ niwũ. ⁵⁷ ãpẽrã wã'cãnu'cã, nisoose me'rã weresãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

⁵⁸ —Ã'rĩrẽ a'tiro nicã tũ'owũ: “Yũ'u a'ti wi'i Õ'acũ wi'ire masã wéeca wi'ire cõ'adijope'oguti. Be'ro i'tia nũmũ be'ro ape wi'i tu'ajanũ'cõgũti. Ti wi'i masã wéeca wi'i mejẽta nirõsa'a”, niwĩ, nicãrã niwã.

⁵⁹ Tojo nimirã, na nisere ni'cãrõnojõ wãcũticãrã niwã.

⁶⁰ Na tojo nicã tũ'ogũ, pa'ia wiogũ na wa'teropũ wã'cãnu'cã, Jesure sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũ'ũrẽ tojo nisere yũ'tiweti? ¿De'ro ni yũ'tigũsari na weresãsere? nicũ niwĩ.

⁶¹ Jesú yu'titiyu'rucã'cu niwĩ. Cũ yu'titicã ĩ'agũ, pa'ia wiogu apaturi sērĩtiña'nemocu niwĩ:

—¿Mu'uta niti Õ'acũ bese'cu Cristo, Õ'acũ añugũ macũ na nigú? ni sērĩtiña'cu niwĩ.

⁶² Jesú cūrē yu'ticu niwĩ:

—Cũta ni'i. Musã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu Õ'acũ pu'topu dujicã ĩ'arãsa'a. Cũ u'musepu nigú tutuayurumi. Yu'u o'mecururipu dijaticã ĩ'arãsa'a, nicu niwĩ.

⁶³ Tojo nicã tu'ogu, pa'ia wiogu uasere ĩ'ogũ, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rẽcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Ãpērã cūrē weresãrã uanemowe'e. ⁶⁴ Musã Õ'acūrē ña'arõ cũ ní'quere tu'oapu. ¿De'ro tu'oña'ti musã? nicu niwĩ.

Nipe'tirã topu nirã “Cūrē wējērõua'a”, nicãrã niwã.

⁶⁵ Na tojo nicã tu'orã, ãpērã a'tiro weecãrã niwã. Cūrē u'seco e'opeocãrã niwã. Cũ caperire bi'apecãrã niwã. Cūrē paamujãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Níbocaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

Surara quẽ'rã diapoapu Jesure paacãrã niwã.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Jesure wi'i po'peapu ñe'esãjãca be'ro Pedro sope pu'topu tojacu niwĩ. Cũ tojo weeri cura ni'cõ pa'ia wiogure da'racotego etaco niwõ. ⁶⁷ Cũ pecame'e sõ'madujigure ĩ'agõta ĩ'a, cūrē nico niwõ:

—Mu'u Jesú Nazarecjũ me'rã sija'cuta ni'iba, nico niwõ.

⁶⁸ Pedro core nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Cūrē masĩtisa'a. Ñe'enojõrẽ ucũgõ ucũsa'a. Tu'omasĩtisa'a, nicu niwĩ.

Cũ sã'rĩrõ sope pu'topu topu wijaanu'cãcã, cãrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁶⁹ Pa'ia wiogure da'racotego apaturi cūrē ĩ'agõ, topu nirãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Ã'rĩ quẽ'rã na me'rã sija'cuta nimi, nico niwõ.

⁷⁰ Cũ apaturi nisoocu niwĩ tja. Be'roacãta topu nirã Pedrore a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u quẽ'rã Jesú bu'erã me'rã sija'cuta ni'i. Mu'u Galileacjũ ni'i. Mu'u ucũse quẽ'rã na ucũwaronojõ bususa'a, nicãrã niwã.

⁷¹ Na tojo nicã tu'ogu, Pedro nisooneemocu niwĩ tja:

—Yu'u diacjũta ucũticã, Õ'acũ yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u musã ucũgũrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁷² Cũ tojo nicũnarĩ cura cãrẽ'quẽ apaturi uucu niwĩ tja. Tojo weecã, Pedro Jesú toduporopu ní'quere wãcũbocacu niwĩ. Jesú a'tiro nicu niwĩ: “Cãrẽ'quẽ puati uuse duporo mu'u yu'ure i'tiati ‘Cūrē masĩwe'e’, nigũsa'a”, nicu niwĩ. Tere wãcũgũ, uputu uticu niwĩ.

15

Jesure romano masã wiogu Pilato sērĩtiña'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Bo'reacã pa'ia wiorã nerẽcãrã niwã. Judío masã bucãrã, Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã nerẽcãrã niwã. Æ'rã nipe'tirã wiorã nerẽque'a, “Jesure ¿de'ro weerãsari marĩa?” ni ucũcãrã niwã. Ucũtoja, Jesure du'tetjãrã, Pilato tiropu miiejacãrã niwã. ² Pilato Jesure sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú yu'ticu niwĩ:

—Mũ'u nírõnojõta cůta ni'i, nicũ niwĩ.

³ Pa'ia wiorã Pilatopũre peje weresãcãrã niwã. ⁴ Tojo nicã tũ'ogu, Pilato apaturi Jesure sãrĩtiña'nemocũ niwĩ tja:

—¿Mũ'ũrẽ na tojo nisere yũ'tiweti? ¿Dicuse peje mũ'ũrẽ weresãrã weeti? nicũ niwĩ.

⁵ Jesũ ne yũ'titiyũ'ruocã'cũ niwĩ. Tojo weegu Pilato ĩ'amarĩacũ niwĩ.

Jesure wẽjẽduti'que ni'i

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Cũ'marĩnũcũ Pascua bosenuũ nicã Pilato a'tiro weeseticũ niwĩ. Ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipũ nigũrẽ masã na du'uwĩrõdutiguũre du'uwĩrõmũjãcũcũ niwĩ. ⁷ Titare ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipũ Barrabã wãmetiguũ wiorãrẽ yũ'rũnũ'cã, narẽ cõ'asĩ'rĩ, cũ me'rãcjãrã masãrẽ wẽjẽ'cãrã me'rã dujicũ niwĩ. ⁸ Masã Pilato tiropũ wa'a, “Mũ'u bosenuũ nicã weewũaronojõ weeya”, nicãrã niwã. ⁹ Pilato narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿Mũsã judío masã wiogũre yũ'u du'uwĩrõcã uasari? nicũ niwĩ.

¹⁰ Pilato pa'ia wiorã uose ye bu'iri Jesure cũpũre wia'quere masĩcũ niwĩ. ¹¹ Pa'ia wiorã Barrabã pe'ere du'uwĩrõdutirã masãrẽ no'o uaro caricũsitenu'cõcã'cãrã niwã. ¹² Tojo nicã tũ'ogu, Pilato narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—Mũsã judío masã wiogũ nigũ me'rã pe'ere ¿de'ro weecã uasari? nicũ niwĩ.

¹³ Tojo nicã nipe'tirã caricũmajãcãrã niwã:

—Cũrẽ curusapũ paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

¹⁴ Pilato narẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ā'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticũ niami, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nimicã, masã caricũnemocãrã niwã:

—Curusapũ paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nicã tũ'ogu, Pilato masã me'rã añurõ tojasĩ'rĩgũ, Barrabãre du'uwĩrõcũ niwĩ. Be'ro Jesure surarare tãrãdutitoja, curusapũ paabi'pe wẽjẽduti'cũ niwĩ.

¹⁶ Tojo weerã na Pilato ya wi'i po'pea nirĩ tucũjopũ cũrẽ miacãrã niwã. Topũ nipe'tise cururi surara nerẽcãrã niwã. ¹⁷ Na Jesure ni'cãrõ su'tiro ẽpũtu sõ'arõ, wiorã sãñarõnojõrẽ sãacãrã niwã. Tojo nicã ni'cã be'to pota me'rã wéeca be'tore cũ dũpoapũre peocãrã niwã. ¹⁸ Be'ro cũrẽ caricũcãrã niwã:

—E'catipeoya judío masã wiogũre, ni caricũcãrã niwã.

¹⁹ Ni'cãgũ yucũgu me'rã dũpoapũre paamũjãcãrã niwã. U'seco e'opeo, cũrẽ bujicã'rã, ejaque'apecãrã niwã. ²⁰ Na cũrẽ a'tiro bujicã'ca be'ro wiogũ sãñarĩ su'tirote tuweecãrã niwã. Be'ro cũ sãñamũ'tã'carore sãacãrã niwã tja. Tu'ajanũ'cõ, cũrẽ curusapũ wẽjẽrã wa'arã miacãrã niwã.

Jesure curusapũ paabi'pe wẽjẽ'que ni'i

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Jesure wẽjẽrã wa'arã na miarĩ cura ni'cũ masũ Simó Cirene wãmetiri macãcjũ cãpũpũ ní'cũ tojaticũ niwĩ. Cũ pũarã Alejandro, Rufo pacũ nicũ niwĩ. Jesũ curusa wũawã'cãrõpũ cũ yũ'ruacã ĩ'arã, curusare cũrẽ wũaduti'cãrã niwã.

²² Jesure ni'cã bu'a Gólgota wãmetiropũ miacãrã niwã. Gólgota nírõ, “Masã boaweeca dũpoa” nírõ weesa'a. ²³ Topũ pũrĩse tũ'oña'ticã'to nírã, vino mirra wãmetise me'rã morẽ'quere tĩacãrã nimiwã. Jesũ sĩ'rĩticũ niwĩ. ²⁴ Be'ro cũrẽ curusapũ paabi'pe wẽjẽcãrã niwã. Surara cũ ye su'tire

dɔcawaarã, nĩbocape wapata'acãrã niwã. ¿Ñe'enojõrẽ bocarãsari? nĩrã, tojo weecãrã niwã.

²⁵ Jesure curusapɔ paabi'penɔ'cõcatero, ñamiña'cũrõ nueve nicã nicaro niwũ. ²⁶ A'te ye bu'iri cãrẽ wẽjẽ'e nĩrã, curusapɔ ni ojaõ'oca pji a'tiro ojano'caro niwũ: “Å'rĩ judío masã wiogɔ nimi”, nicaro niwũ. ²⁷ Jesú me'rã ãpẽrã pɔarã yajari masã curusapɔ paabi'penɔ'cõno'cãrã niwã. Ni'cũ diacjũ pe'e, apĩrẽ cũpe pe'e nɔ'cõcãrã niwã. ²⁸ Tojo weecã, Õ'acũ ye quetire ojãca pũrĩpɔ oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojano'caro niwũ: “Cũ quẽ'rã ña'arã wa'teropɔre morẽsu'utamucɔ niwĩ”, niwũ.

²⁹⁻³⁰ Masã Jesú pɔ'to yɔ'rɔarã, cãrẽ bujicã'rã, dɔpoa yuremɔjãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Jũ. Mɔ'ɔ pũrĩcã “Õ'acũ wi'ire cõ'agũti”, nimiwũña. “I'tia nɔmɔ be'ro weepe'oguti”, niwũ. Tojo nĩcɔ mɔ'ɔ basuta yɔ'rɔoya. Topɔ curusapɔ wã'ñagũ dijatia, ni bujicã'cãrã niwã.

³¹ Na weronojõta pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã bujicã'cãrã niwã. Na basu a'merĩ a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ ãpẽrãmarĩcãrẽ yɔ'rɔowĩ. Cũ basu pe'e yɔ'rɔomasĩtimi. ³² Õ'acũ bese'cɔ Cristo Israe curuacjãrã wiogɔ nĩgũ, curusapɔ dijatiato. Cũ dijaticã pũrĩcãrẽ, ẽjõpeorãti, nicãrã niwã.

Yajari masã Jesú me'rã curusapɔ paabi'penɔ'cõ'cãrãpɔta bujicã'sãjãcãrã niwã.

Jesú wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

³³ Jesú curusapɔ wẽrĩrĩ cura dajaritero nicã nipe'tiro ti di'tapɔ na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Téé ñamica'a tres nicãpɔ na'itĩ'atɔocarõ niwũ. ³⁴ Tita ti horata Jesú ɔpɔtɔ caricũcɔ niwĩ. Arameo ye me'rã a'tiro nicɔ niwĩ:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? A'tiro nĩgũ, “Õ'acũ, Õ'acũ, ¿de'ro weegɔ yɔ'ɔre cõ'awã'cãti?” nĩgũ, tojo nicɔ niwĩ.

³⁵ ãpẽrã ni'cãrẽrã topɔ nĩrã tojo nisere tɔ'orã, a'tiro nicãrã niwã:

—Tɔ'oya sĩ'i ucũsere. Dɔporocjũpɔ Õ'acũ ye queti weremɔ'tãrĩ masũ Elíare pisugɔ weesami, nicãrã niwã.

³⁶ Cũ caricũcã tɔ'ogɔ, ni'cũ omawã'cã, ni'cã si'ti vino pi'ase me'rã morẽ'quere yosocɔ niwĩ. Yosotoja, ni'cãgũ yucugɔpɔ dɔ'teõ'o, Jesure sĩomorõ tĩagũ, a'tiro nicɔ niwĩ:

—Ĩ'anirã marĩ yujupɔ. Elía yɔ'rɔogɔ a'tigɔ a'tigusami cãrẽ.

³⁷ Be'ro Jesú ɔpɔtɔ caricũ, wẽrĩa wa'acɔ niwĩ. ³⁸ Cũ wẽrĩrĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Õ'acũ wi'ipɔ pa'ia sãjãarõpɔ cã'mota'ayosari casero ɔ'mɔarõ pe'e tũ'rũdijati, pɔa casero dɔcawatiyojacaro niwũ. ³⁹ Surara wiogɔ romano Jesú doca nu'cũgũ cũ caricũcã ĩ'agũ, cũ de'ro wee wẽrĩcã ĩ'agũ, a'tiro nicɔ niwũ:

—Diacjũta ã'rĩ Õ'acũ macũ niapĩ, nicɔ niwĩ.

⁴⁰ Numia yoaropɔ Jesure ĩ'anucũcãrã niwã. Na wa'teropɔ ã'rã numia nicãrã niwã: María Magdalena, apego María José, Santiago nitogɔ na nĩgũ paco, tojo nicã Salomé nicãrã niwã. ⁴¹ Å'rã numia Jesure Galileapɔ nicã sirutu'cãrã, cãrẽ weetamu'cãrã nicãrã niwã. Tojo nicã ãpẽrã numia pãjãrã Jesú Jerusalẽpɔ wa'acã sirutu'cãrã topɔ ĩ'anucũcãrã niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

42-43 Jesú wērīca nūmū judío masā sootji nūmū dūporo nicaro niwā. Tojo weerā na ba'atjere apoyurā weecārā niwā. Na'ique'ari cura José, Arimatea wāmetiri macācjū etacu niwī. Judío masā wiorā me'rācjū wiogu nicu niwī. Joséta Jesure “Ō'acū bese'cu nimi”, ni ējōpeocu niwī. Tojo nicā cū wiogu sājātje quē'rārē co'tecu niwī. Tojo weegu uiro marīrō wācūtutuario me'rā Pilato tiropu sājāacu niwī. Sājāa, Jesú ya upure sērīcu niwī. 44 Pilato ti upure sērīcā tu'ogu, cū wērīatoja'quere masīgū, tu'omarīa wa'acu niwī. Be'ro surara wiogure ¿diacjūta wērīapari? nígū, sērītiña'cju pijiocu niwī. 45 Surara wiogu “Diacjūta niapu” nicā tu'ogu, Pilato Jesú ya upure Joseré o'oduticu niwī. 46 Tojo weegu José cūrē omatji casero añurī caserore duucu niwī. Be'ro Jesú ya upure miidijoo, ti casero me'rā omacu niwī. Tu'ajanu'cō, ni'cā tuti ūtāgāpu se'éca tutipu sīosōrōcūuocu niwī. Be'ro ti pere ūtāgājo me'rā tuubi'acu niwī. 47 María Magdalena, apego María puarā José, Santiago paco Jesure yaa'carore ī'acārā niwā.

16

Jesú cū wērī'cupu masā'que ni'i
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Sauru na soowuari nūmū yu'rūca be'ro María Magdalena, apego María Santiago paco, tojo nicā apego Salomé u'mūtise duucārā niwā. Te me'rā Jesure cū upure piopeorā wa'arā weecārā nimiwā. 2 Mujīpū mājātiri cura ma'ma semana sājānu'cārī nūmū soorinūmū nicā Jesure yaa'caropu wa'acārā niwā. 3 Na topu wa'arā, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Noa marīrē tiga ūtāgārē tuupāobosarosari? nicārā niwā.

4 Topu ejarā, tiga ūtāgājo ti tutire bi'acaga aperopu cūñacā ī'acārā niwā.

5 Tojo weerā ti tutipu diacjū sājāa wa'acārā niwā. Topu diacjū pe'e ni'cū ma'mu dujicā ī'acārā niwā. Cū yoaro su'tiro butiro sāñacā ī'arā, uputu ucacārā niwā. 6 Cū narē nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Musā Jesú Nazarecjūrē na curusapu paabi'pe wējē'cure a'marā wee'e. Cū masātojami. A'tore marīmi. Cūrē na cūu'carore ī'arā a'tia. 7 Be'ro cū bu'erārē, tojo nicā Pedrorē wererā wa'aya. “Cū musā dūporo Galileapu wa'ayugusami. Cū musārē todūporopu ní'caronojōta topu cūrē ī'arāsa'a”, ni wererā wa'aya, nicu niwī.

8 Cū tojo nicā tu'orā, numia Jesure yaa'caropu ní'cārā ucua narāsārāta, omawā'cā wa'acārā niwā. Uputu ī'a ucua'cārā nitjārā, na ī'a'quere, na tu'o'quere āpērārē wereticārā niwā.

Jesú María Magdalenarē bajuamū'tā'que ni'i
(Jn 20.11-18)

9 Jesú bo'reacā soorinūmū nicā wērī'cupu masācu niwī. Titare María Magdalenarē bajuamū'tācu niwī. Coreta todūporopure Jesú siete wātīa cūogore cō'awīrōcu niwī. 10 Cū core bajuāca be'ro cū me'rā sija'cārārē, cū wērī'quere dūjasewā'a utirārē werego wa'aco niwō. 11 “Jesú catiami, yu'c cūrē ī'apu” nicā tu'orā, ējōpeoticārā niwā.

Jesú puarā cū bu'esere sirutu'cārārē bajua'que ni'i
(Lc 24.13-35)

12 Jesú María Magdalenarē bajuāca be'ro āpērā puarā cūrē ējōpeorārē bajuacu niwī tja. Na cāpūpu sjarārē cū apī weronojō bajugu bajuacu niwī. 13 Be'ro cūrē ī'amasīca be'ro āpērā cū bu'erā ní'cārārē wererā wa'acārā niwā. Na quē'rārē ējōpeoticārā niwā.

*Jesú cã bu'erãrẽ “A'tiro weeya” nise ni'i
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁴ María Magdalenarẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ bajuáca be'ro Jesú cã bu'erã oncere bajuacu niwĩ. Na ba'adujiri cura bajuacu niwĩ. Na “Cũ masãcu niami” nisere ãjõpeoticãrã niwã. Na ãjõpeotise bu'iri narẽ tu'ticu niwĩ.

¹⁵ Be'ro a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tiropu nipe'tirãrẽ yu'u masãrẽ yu'ruoguti nisere quetiwererã wa'aya. ¹⁶ No'o yu'ure ãjõpeo, wãmeyeno'gũ yu'ruono'gũsami. Yu'ure ãjõpeotigu pũrĩcã bu'iri da'reno'gũsami. ¹⁷ ãjõpeorã na ãjõpeosere ã'orã, a'tiro weemasĩrãsama. Yu'u tutuaro me'rã wãtã masãrẽ sãjãa'cãrãrẽ cõ'awĩrõmasĩrãsama. Apemasã ye, na ucũmasĩti'quere ucũmasĩrãsama.

¹⁸ Na añarẽ ñe'ecã, tojo nicã nímá sĩ'rĩcã, ne mejẽcã wa'asome. Dutitirãrẽ omocã ñapeocã, yu'rurãsama, nicu niwĩ Jesú.

*Jesú u'musepu mũjãabutia'que ni'i
(Lc 24.50-53)*

¹⁹ Be'ro marĩ wioqu Jesú cã bu'erãrẽ wérẽca be'ro Õ'acũ u'musepu cãrẽ miimũjãa wa'acu niwĩ. Topure cã pacu tiropu diacjũ pe'e ejanujãcu niwĩ.

²⁰ Tojo wa'áca be'ro cã bu'erã nipe'tiropu cã yu'ruose quetire weresterã wa'acãrã niwã. Na werẽcã, Jesú cã basuta narẽ weetamucu niwĩ. Na weresere diacjũta ni'i nígũ, añuse na weeĩ'omũjãcã weecu niwĩ.

Luca Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ā'rī ni'cūta āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā wa'teropare judío masū nitigu nicu niwī. Cū Pablo me'rācjū waro nígū, cū me'rā tojota da'rayapaticā'cu niwī. Cū Jesucristo ējōpeonu'cā'quema de'ro nicā, no'opu ējōpeogu ējōpeonu'cāpī. Masīno'ña marī'i. Añurō weeri masū, tojo nicā ocoyeri masū nicu niwī. Cū Siria di'tapu nirī macā Antioquíapu bajuacu niwī.

A'ti pūrī nipe'tirāpūreta Jesús yu'rūogu a'ticu niwī nisere ojano'caro niwū. Israe curuacjārā se'sarore yu'rūogu a'ticu niwī, ni ojano'ña marīcaro niwū.

Āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā nemorō Jesús cū catiri mūcore, cū weeseti'quere ojayū'rūnu'cācu niwī. Tere ojase dūporo queoro ojasī'rīgū, a'tiro weecu niwī. Āpērā Jesús ye quetire werēcā ī'abesetojagūpu, tojo nicā nipe'tise Jesús weeseti'quere besenu'cōpe'otojagūpu ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Teófilo wāmetigu, judío masū nitigūre ojacu niwī.

Luca ¿de'ro weegu a'ti pūrīrē ojapari? nise ni'i

¹ Pājārā masā ūsā wa'teropu wa'a'quere Jesús ye quetire ojasī'rīcārā niwā. ² Ūsārē bu'e'caronojōta ojacārā niwā. Jesús ne waro weenu'cā'quere ī'a'cārā, cū ye quetire weretamu'cārā wereturiacārā niwā. Tereta āpērā ojacārā niwā. ³⁻⁴ Yu'u quē'rā ne waro nu'cā'que me'rā nipe'tise Jesús ye quetire ī'abesepe'ocā'a. Tojo weetojagūpu, yu'u a'tere queoro ojame'rīcā'sī'rīsa'a. A'tiro weecā, añusī'rī nígū, wiogu Teófilo, mū'urē oja'a. Mū'urē āpērā bu'e'que diacjūta ni'i nidutigu ojaguti.

Ō'acūrē wereco'tegu m'mūsecjū Juā wāmeyeri masū cū bajuatjere wereyu'que ni'i

⁵ A'te me'rā mū'urē werenu'cāgūti. Herode Judea di'ta wiogu nīcaterore ni'cū pa'i Zacarīa wāmetigu nicu niwī. Cū Abías wāmetigu ya curuacjū pa'i nicu niwī. Cū nūmo Isabe wāmetico niwō. Co quē'rā dūporocjūpu pa'i Aarō pārāmeo nituriago nico niwō. ⁶ Na pūarāpūta Ō'acū ī'orōpūre añurā nicārā niwā. Ō'acū duti'quere, tojo nicā Moisé duti'quere queoro weecārā niwā. Tojo weerā masā narē “Ña'arā nima”, nīmasīticārā niwā. ⁷ Isabe pō'rā bocamasītico niwō. Tojo weerā na pō'rāmarīcārā niwā. Tojo nicā na pūarāpūta būcūrā waro nicārā niwā.

⁸ Ni'cā nūmu Zacarīa ya curuacjārārē Ō'acū ī'orōpu Ō'acū wi'ipū da'rāse nicaro niwū. ⁹ Na pa'ia weewūaranojōpūma nībocaca be'ro Zacarīare Ō'acū Nibutiari Tucū tiro m'mūtise ūjūamorōdutiārā sōrōcārā niwā. ¹⁰ Cū m'mūtise ūjūapeori cura nipe'tirā masā sopēpu űubuerā weecārā niwā. ¹¹ Cū tojo weeri cura ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu m'mūsecjū cū ūjūamorōpeoro diacjū pe'e bajuacu niwī. ¹² Cūrē ī'agū, Zacarīa de'ro wéemasīticu niwī. Ūcūayū'ruacu niwī. ¹³ Cū tojo weecā ī'agū, Ō'acūrē wereco'tegu cūrē nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Ō'acū mū'u űubuesere tu'oami. Mū'u nūmo Isabe ni'cū pō'rātigosamo. Cūrē Juā wāmeyeya. ¹⁴ Mū'u cū me'rā pūrō e'catigūsa'a. Āpērā quē'rā cū bajuacā, pājārā e'catirāsama.

15 Mu'u macũ Õ'acũ ï'orõpũre mejõ nigũ mejõta nigũsami. Ne vinorẽ, si'bio'quere si'rĩsome. Cũ bajuase duporo Espĩritu Santure cõoyu'ruatojagusami. 16 Pãjãrã Israe curuacjãrã Õ'acũ na wiogũre ãjõpeodu'u'cãrãrẽ ãjõpeocã weegusami tja. 17 Cũ marĩ wiogũ duporo weremu'tãsijagusami. Duporocjũpu Õ'acũ ye cjasere weremu'tãrĩ masũ Elĩamarĩcã Espĩritu Santu tutuasere cõoyu'ruacu niwĩ. Cũ weronojõ cũ quẽ'rã cõoyu'ruagusami. A'tiro weegusami. Pacusumũarẽ na põ'rã me'rã cumuca marĩrõ niseticã weegusami. Tojo nicã yu'rũnu'cãrĩ masãrẽ wiorã dutisere yu'ticã weegusami. A'tiro wee masãrẽ marĩ wiogũre ñe'edutigũ bu'eyugusami, nicũ niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu.

18 Cũ tojo nicã, Zacarĩa sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro wee yu'u a'tere “Diacjũta ni'i” nĩmasĩbosau? Yu'u bũcu waro ni'i. Yu'u nũmo quẽ'rã bũcũo waro nimo, nicũ niwĩ.

19 Õ'acũrẽ wereco'tegu cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yu'u Õ'acũrẽ da'racõ'tegu Gabrie wãmeti'i. Yu'u Õ'acũ ï'orõpũ ni'i. Cũ mu'u me'rã ucũdutigu, a'te queti añusere weredutigũ o'oãmi. 20 Ni'cãrõacãrẽ mu'u ãjõpeoti'que bu'irĩ ucũmasĩtigũ tojagũsa'a. Téẽ mu'u macũ bajuatiro põtõorõ ne cã'rõ ucũsome. Õ'acũ cũ uaro põtõorõ tojo wa'arosa'a, nicũ niwĩ.

21 Cũ tojo weeri cura sope pu'tocjãrã pe'e co'terã weecãrã niwã. Na Zacarĩa bajuticã, cũ yoogocã ï'arã, “¿De'ro wa'apariba cũrẽ?” nicãrã niwã. 22 Zacarĩa na tiropũ wijaatagũ, ucũmasĩticũ niwĩ. “Topũta Õ'acũ apeyenojõ cũrẽ ï'oapĩ”, nicãrã niwã. Cũ ucũmasĩtitĩgũ ucũrõnojõ o'ogũ, omocãrĩ me'rã narẽ weequeocũ niwĩ.

23 Cũ Õ'acũ wi'ipũ da'rase nũmũrĩ pe'tica be'ro cũ ya wi'ipũ dajatojaacũ niwĩ. 24 Be'ro, cũ nũmo Isabe nijĩpaco tojaco niwõ. Ni'cãmocũse mujĩpũrĩ co ne wijatico niwõ. 25 Co a'tiro wãcũco niwõ: “Õ'acũ yu'u põ'rãmarĩgõ nĩ'core weetamuami. Masã tojowaro ï'acõ'adutitigu yu'ũre añurõ weemi”, nico niwõ.

Marĩare Õ'acũrẽ wereco'tegu u'mũsecjũ Jesũ bajuatjere wereyu'que ni'i

26 Seis mujĩpũrĩ Isabe nijĩpaco nirõ yu'rũcaro niwã. Ticũse mujĩpũrĩ be'ro Õ'acũ cũrẽ wereco'tegu Gabriere a'tiro weecũ niwĩ. Galilea di'ta nirĩ macã Nazarepu o'ócũ niwĩ tja. 27 Cũrẽ ni'cõ numio Marĩare, ne apĩ umũ me'rã niña'ti'core quetiweredutigũ o'ócũ niwĩ. Co ni'cũ Davi pãrãmi nituriagu José wãmetigu me'rã omocã du'tegotigo weeco niwõ. 28 Õ'acũrẽ wereco'tegu co nirõpu sãjãa, añudutigũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Marĩa, mu'ũrẽ añudutise miiti'i. Õ'acũ mu'ũrẽ añurõ wéegũ pa-jaña'mi. Cũ marĩ wiogũ mu'u me'rã nimi. Nipe'tirã numia yu'ruoro mu'ũrẽ añurõ weeyu'rũnu'cãgũsami, nicũ niwĩ.

29 Cũ tojo nicã tu'ogo, tu'omarĩa wa'aco niwõ.

—¿De'ro weegũ yu'ũre tojo añudutiti? nico niwõ. 30 Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu a'tiro nicũ niwĩ:

—Marĩa, yu'ũre uiticã'ña. Õ'acũ ï'orõpũre mu'u añuse bocapu. Mu'u me'rã e'catisami. 31 Ni'cãrõacãrẽ mu'u nijĩpaco tojagõsa'a. Ni'cũ põ'rãtigosa'a. Cũrẽ Jesũ wãme õ'oña. 32 Cũ mejõ nigũ mejõta nigũsami. “Õ'acũ u'mũsecjũ macũ nimi”, nino'gũsami. Cũ ñecũ Davire wee'caronojõ Õ'acũ wiogũ sõrõgũsami. 33 Tojo weegũ Israe curuacjãrãrẽ dutinu'cũcũsami. Cũ dutise ne pe'tisome. Wiogũ ninu'cũcũsami, nicũ niwĩ.

³⁴ Cũ tojo nicã tu'ogo, María Õ'acũrẽ wereco'tegũre sãrĩtiña'co niwõ:
—¿De'ro wee a'te tojo wa'abosari? Yũ'u ne ni'cũ mũũ me'rã niwe'e, nico niwõ.

³⁵ Õ'acũrẽ wereco'tegũ core yũ'ticu niwĩ:
—Espíritu Santu mũ'ũpũre dijatagũsami. Õ'acũ mũ'mũsecjũ cũ tutuase mũ'ũpũre o'mecurua weronojõ dijati, tuubi'arosa'a. Tojo weegũ mũ'ũ macũ Õ'acũ yagũ añugũ waro tojagũsami. Cũ “Õ'acũ macũ nimi”, nino'gũsami. ³⁶ Mũ'ũ basuco Isabe quẽ'rã bũcũo waro nimigõ, ni'cũ macũ wũagosamo. Co na “Põ'rã marĩmo” nino'co co nijĩpaco nirõ seis mujĩpũrĩ yũ'rũtoja'a. ³⁷ Õ'acũrẽ nipe'tise weeta basio'o, nica niwĩ.

³⁸ Cũ tojo nicã tu'ogo, María yũ'tico niwõ:
—Yũ'u Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'tego ni'i. Õ'acũ mũ'ũ ní'caronojõta yũ'ũre weeato, nico niwõ.
Co tojo nitu'ajaca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ wa'a wa'acu niwĩ.

María Isabere ï'agõ wa'a'que ni'i

³⁹ Õ'acũrẽ wereco'tegũ wérẽca be'ro María yoogoro marĩrõ a'tiro weeco niwõ. Te nũmũrĩta co basuco Isabere opa bu'pa nirĩ macã Judea di'tapũ ï'agõ wa'aco niwõ. ⁴⁰ Topũ ejago, Zacarĩa ya wi'ipũ sãjãaco niwõ. Sãjãagõ, Isabere añudutico niwõ. ⁴¹ Co añuduticãta, Isabe macũ paa po'pearũ sãñagũ a'meña'cu niwĩ. Isabe Espiritu Santure cũoyũ'rũago tojaco niwõ. ⁴² Tojo weego co mũpũtu tutuaro me'rã ucũco niwõ:

—Nipe'tirã numia yũ'rũoro Õ'acũ mũ'ũrẽ añurõ weeyũ'rũnũ'cãmi. Mũ'ũ macũ quẽ'rãrẽ añurõ weemi. ⁴³ Mũ'ũ yũ'u wiogũ paco yũ'ũre ï'agõ a'ticã, añubutiaro wa'a'a. ⁴⁴ Mũ'ũ añudutisere tu'ocãta, yũ'u macũ paa po'pearũ sãñagũ e'catise me'rã a'meña'mi. ⁴⁵ Õ'acũ marĩ wiogũ mũ'ũrẽ “Tojo weeguti” ní'que queoro wa'arosa'a. Mũ'ũ cũ tojo ní'quere tu'o ãjõpeo'co e'cati'i, nico niwõ Isabe.

⁴⁶ Be'ro María a'tiro nico niwõ:
Yũ'u ejeripõ'rãpũ Õ'acũ yũ'u wiogũre e'catise o'o'o.

⁴⁷ Õ'acũ yũ'ũre yũ'rũogũ me'rã e'cati'i.

⁴⁸ Yũ'u mejõ nigõrẽ Õ'acũ a'tiro weecu niami.

Cũrẽ da'rawã'ñaco'tegore wãcũcu niami.

A'tiro nicã me'rã nipe'tirã yũ'ũre “Õ'acũ añurõ weemi core”, nirãsama.

⁴⁹ Õ'acũ tutuayũ'rũagu yũ'ũre añubutiasẽ waro weemi.

Cũ añuyũ'rũagu, ña'ase moogũ nimi.

⁵⁰ Nipe'tirã cũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'rãrẽ pajaña'nu'cũcũsami.

⁵¹ Cũ tutuaro me'rã peje añuse weemi.

Ãpẽrã yũ'rũoro ni'i ni tu'oña'rãrẽ docaque'acã weemi.

⁵² Wiorã nimi'cãrãrẽ mejõ nirã tojacã weemi.

Mejõ nirã pe'ere wiorã weronojõ morõmi.

⁵³ Hjaboarãrẽ peje waro añuse o'omi.

Peje cũomi'cãrãrẽ ne ñe'enojõ marĩrã tojacã weemi.

⁵⁴ Israe curuacjãrã cũrẽ da'raco'terãrẽ weetamumi.

Ne cã'rõ narẽ pajaña'ticã weetimi.

⁵⁵ Cũ marĩ ñecũsumũarẽ “Tojo weeguti” ní'caronojõta weemi.

Abrahãrẽ, tojo nicã cũ pãrãmerã nituriarãrẽ pajaña'nu'cũcũsami, nico niwõ María.

⁵⁶ María Isabe tiropũ i'tia mujĩpũ tojánico niwõ. Be'ro co ya wi'ipũ dajatojaaco niwõ.

Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bajua'que ni'i

⁵⁷ Be'ro Isabe co macũrẽ wuariteronojõ ejacaro niwũ. Titare co macũ bajuacũ niwĩ. ⁵⁸ Cũ bajuáca be'ro co acawererã, ãpẽrã co ya wi'i pũ'to nirã core e'catitamurã wa'acãrã niwã. Õ'acũ core añubutiase weecã ì'arã, tojo weecãrã niwã. ⁵⁹ Ni'cã semana cũ bajuáca be'ro Moisé duti'caronojõta weecãrã niwã. Cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutirã wa'acãrã niwã. Masã cũrẽ cũ pacũ wãme weronojõ Zacaríã wãmeyesĩ'rĩcãrã nimiwã.

⁶⁰ Na tojo weesĩ'rĩmicã, cũ paco narẽ nico niwõ:

—Niwe'e. Cũ Juã wãmetigusami, nico niwõ.

⁶¹ Masã pe'e “¿De'ro weegu? Mũ'u acawererã Juã wãmetirã marĩma”, nicãrã niwã.

⁶² Be'ro Zacaríare “¿Mũ'u de'ro wãme õ'osĩ'rĩsari?” nĩrã, weequese me'rã sãrĩtiña'cãrã niwã. ⁶³ Na tojo nicã, ni'cã pjĩ sãrĩcũ niwĩ. Tĩ pjĩpũ cũ “Juã wãmetigusami”, ni ojacũ niwĩ. Nipe'tirã cũ tojo weesere ì'arã, ucũape'tia wa'acãrã niwã. ⁶⁴ Cũ ojãca be'ro maata Zacaríã apaturi ucũnũ'cãcũ niwĩ tja. Tojo nicã Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. ⁶⁵ Zacaríã tojo weese me'rã nipe'tirã cũ pũ'to nirã ucũape'tia wa'acãrã niwã. Nipe'tirã to ucũmũase bu'papũ nirã Judeacjãrã tojo wa'a'quere werestewã'cãcãrã niwã.

⁶⁶ Nipe'tirã na tojo wereturiasere masĩrã, pũrõ wãcũcãrã niwã. Cũ Õ'acũ tutuaro me'rã bajuacã ì'arã, a'merĩ sãrĩtiña'mũjãcãrã niwã:

—¿Cũ wĩ'magũ bucũ ãjãgũ, de'ro nigũnojo nigũsari? nicãrã niwã.

Zacaríã Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

⁶⁷ Wĩ'magũ pacũ Zacaríã Espĩritu Santure cuoyũ'ruacũ niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ ucũdutisere a'tiro ucũcũ niwĩ:

⁶⁸ Marĩ wiogu Õ'acũ Israe curuacjãrã wiogũre añurõ ucũrã.

Marĩ tiro, cũ yarã tiropũ a'timi.

Marĩrẽ weetamugũ, añurõ yũ'rũcã weegũsami.

⁶⁹ Cũ marĩrẽ yũ'rũoacju tutuayũ'rũagũre o'ógũsami.

Cũrẽ Davi pãrãmerã nituriarã wa'teropũ nigũrẽ o'ógũsami.

Davi Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'tegũ nicũ niwĩ.

⁷⁰ A'tere ne waropũta cũ ye queti weremũ'tãrĩ masã ña'ase moorã me'rã Õ'acũ “Tojo weeguti”, nicũ niwĩ.

⁷¹ Nipe'tirã marĩrẽ waparãtirãrẽ, marĩrẽ ì'atu'tirãrẽ yũ'rũweticã weegũsami.

⁷² Tojo nicã marĩ ñecũsumuarẽ “Mũsãrẽ pajaña'gũti.

Yũ'u 'Tojo weeguti' ní'que añusere ne acobojosome”, nicũ niwĩ.

⁷³ A'tere Õ'acũ cũ basuta marĩ ñecũ Abrahãrẽ “Tojo weeguti”, nicũ niwĩ.

⁷⁴ Marĩrẽ ì'atu'tirãrẽ yũ'rũcã weegũsami.

Tojo nicã uiro marĩrõ marĩrẽ cũ dutiro weecã weegũsami.

⁷⁵ Nipe'tiro marĩ catiro põtõorõ añurã, cũ yarã cũ uaro weecã weegũsami, nicũ niwĩ Zacaríã.

⁷⁶ Mũ'u, yũ'u macũacã, marĩ wiogu a'tiatji ma'arẽ apoyumũ'tãgũ nigũsa'a. Tojo weegu “Õ'acũ ucũmũsecjũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ nimi”, nino'gũsa'a.

⁷⁷ Mũ'u Õ'acũ yarãrẽ a'tiro nigũsa'a:

“Mũsã ña'arõ weequere acobojoje sãrĩcã, mũsãrẽ acobojojũsami.

A'tiro wéegũ, mũsã pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yũ'rũogũsami”, nigũsa'a.

⁷⁸ Õ'acũ marĩ wiogu marĩrẽ ma'ĩ pajaña'tjãgũ, cũ macũ marĩrẽ yũ'rũoacjũre o'ógũsami.

79 Cũ na'itĩ'arõpũ nirārē sĩ'orõ weronojõ marĩ cūrē masĩtirā, pecame'epũ wa'abo'cārārē cūrē masĩcā weegũsami.

Tojo wee marĩ ña'arõ wee'quere acobojogũ, marĩrē cũ me'rā añurõ niseticā weegũsami, nicũ niwĩ Zacarĩa.

80 Wĩ'magũ bucua, siape me'rā Õ'acūrē nemorõ ějõpeowā'cācũ niwĩ. Yucũ marĩrõ, masā marĩrõpũ nibajaque'aticũ niwĩ. Téé Israe curuacjārārē bu'enũ'cācateropũ topũ nituocũ niwĩ.

2

Jesú cũ bajua'que ni'i (Mt 1.18-25)

1 Jesú cũ bajuase duporo nipe'tirā romano masā wiogũ Augusto wāmetigũ nipe'tirā masārē ba'paqueogutigũ, na wāmerē ojaõ'oduticũ niwĩ. 2 Cirenio, Siria di'ta wiogũ nĩcatero ne waro ojaõ'ose nũ'cācaro niwũ. 3 Nipe'tirārē na ñecũsumua bajua'que macārĩpũ ojaõ'ogũ wa'aduticũ niwĩ.

4 Tojo weegũ José Nazare Galilea di'ta nirĩ macāpũ ní'cũ wijawā'cācũ niwĩ. Belē Judea di'ta nirĩ macāpũ wa'acũ niwĩ. Topũ cũ ñecũ Davi bajuacũ niwĩ. Cũ Davi pārāmi niyugũ, topũ ojaõ'odutigũ wa'acũ niwĩ.

5 Cũ, cũ omocā du'teacjo María me'rā Belēpũ ojaõ'odutigũ wa'acũ niwĩ. Co wĩ'magũ cõogo nico niwõ. 6 Na Belēpũ nirĩ cura María co wĩ'magũ ñe'erĩtero ejacaro niwũ. 7 Topũre na cārĩrĩ wi'i bocaticārā niwā. Tojo weerā ecarā na cārĩrĩ wi'ipũ wa'acārā niwā. Topũ co ne waro wĩ'magũ wũaco niwõ. Cūrē su'ti caseri me'rā oma, ecarā na ba'ari co'ropũ cũuco niwõ.

Õ'acūrē wereco'terā Ƴ'mũsecjārā oveja co'terārē Jesú bajuasere were'que ni'i

8 Belē sumutopũ oveja co'terā nicārā niwā. Na, na yarā ovejare co'terā, cāpũpũ nibo'reamujācārā niwā. 9 Wācũña marĩrõ narē ní'cũ Õ'acūrē wereco'tegũ Ƴ'mũsecjũ bajuacũ niwĩ. Õ'acũ cũ asistese na tiropũ añurõ bo'reyuse'sa wa'acaro niwũ. Tojo wa'acā ĩ'arā, Ƴcũayũ'rũacārā niwā. 10 Õ'acūrē wereco'tegũ narē a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ure uiticā'ña. Mũsārē añuse quetire miitigũ wee'e. Te quetire tu'orā, nipe'tirā e'catirāsama. 11 Ni'cācā ñami Davi ya macā Belēpũ mũsārē yũ'rũoacjũ bajuami. Cũ Õ'acũ bese'cũ Cristo marĩ wiogũ nimi. 12 Cũ wĩ'magũrē su'ti caseri me'rā oma'cure bocaekarāsa'a. Wa'icũrā nirĩ wi'ipũ cũñagũrē ĩ'arāsa'a. Mũsā a'tere ĩ'arā, “Diacjũta wereapĩ”, nirāsa'a, nicũ niwĩ Õ'acūrē wereco'tegũ.

13 Cũ tojo níca be'roacā cũ tiropũ pājārā Õ'acūrē wereco'terā Ƴ'mũsecjārā bajuanemocārā niwā. Na Õ'acūrē ějõpeorā, a'tiro e'cati basapeocārā niwā:

14 Õ'acũ Ƴ'mũsecjũrē e'catipeorā.

Nipe'tirā cūrē “Añubutiami”, ni basapeoato.

A'ti di'ta pe'ere cũ añurõ weeno'cārā ejerisājāse cõoato, nicārā niwā.

15 Be'ro Õ'acūrē wereco'terā Ƴ'mũsepũ mujāca be'ro oveja co'terā na basu a'merĩ ucũcārā niwā:

—Te'a quero Belēpũ. Tojo wa'a'quere, Õ'acũ marĩrē wereduti'quere ĩ'arā marĩ, nicārā niwā.

16 Tojo weerā sojaro me'rā macāpũ pi'acārā niwā. Topũ pi'atarā, María, Joseré bocaekarā niwā. Wĩ'magũ quē'rārē ecarā ba'ari co'ropũ cũñagũrē

ĩ'acārã niwã. ¹⁷ Cũrẽ ĩ'aca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu wĩ'magũ ye quetire narẽ ní'quere werestecārã niwã. ¹⁸ Nipe'tirã na weresere tu'orã, tu'o ucuamujãcārã niwã. ¹⁹ María pe'e oveja co'terã tojo nisere co se'saro wãcũ tu'oña'cã'co niwõ. Uputu tere wãcũnurũco niwõ. ²⁰ Oveja co'terã Õ'acũrẽ wereco'tegu narẽ ní'caronojõta queoro wa'acã ĩ'arã, Õ'acũrẽ “Añuyũ'ruami”, ni e'catitojaacārã niwã.

Jesure na Õ'acũ wi'ipũ mia'que ni'i

²¹ Ni'cã semana Jesú bajuáca be'ro na weewuaronojõ weecārã niwã. Jesure cũ ò'rẽcju yapa caserore yejecõ'acārã niwã. Titareta cũrẽ Jesú wãme õ'ocārã niwã. Ti wãmerẽta Õ'acũrẽ wereco'tegu María co nijĩpaco nise duporo õ'oduticũ niwĩ. Tojo weerã tojo wãmeyecārã niwã.

²² Wĩ'magũ co wuáca be'ro ticuse numurĩ yu'rúca be'ro na weewuaronojõpũma weecārã niwã. Moisé dutise a'tiro nicaro niwũ. Numia wĩ'magũ wuáca be'ro ticuse numurĩ be'ro apaturi na ní'caronojõta tojato tja nĩrõ tojo duticaro niwũ. Titare wĩ'magũrẽ Jerusalẽpũ miacārã niwã. Topũ Õ'acũ wi'ipũ miisãjãa, Õ'acũrẽ “Mu'u yagu nimi”, ni ĩ'orã wa'acārã niwã. ²³ Õ'acũ dutise tojo niyucã, tere tojo weecārã niwã. A'tiro nicaro niwũ: “Nipe'tirã bajuamũ'tãrã umũa Õ'acũ yarã sãjãcã weeno'rãsama”, niwũ. ²⁴ Be'ro María, tojo nicã José Õ'acũ duti'caronojõta weecārã niwã tja. A'tiro nicaro niwũ: “Õ'acũrẽ ãjõpeorã, puarẽrã buja weronojõ bajurãrẽ o'oya. Na maricã buja puarã o'oya”, nicaro niwũ.

²⁵ Titare ni'cũ Jerusalẽcju Simeó wãmetigu nicũ niwĩ. Cũ añugũ waro Õ'acũrẽ ãjõpeoyũ'rugũ nicũ niwĩ. Israe curuacjãrãrẽ yu'rũoacjũre yucuegu weecũ niwĩ. Espĩritu Santu Simeó me'rã ninu'cũcũ niwĩ.

²⁶ Espĩritu Santu cũrẽ a'tiro wereyutojacũ niwĩ:

—Cristo Õ'acũ bese'care ĩ'atimigũ, mu'u wẽrĩsome, nicũ niwĩ. ²⁷ Õ'acũ wi'ipũ Jesure miáca numurẽ Espĩritu Santu Simeórẽ ti wi'ipũ wa'aduticũ niwĩ. Be'ro Jesure cũ pacusumũa Moisé duti'caronojõta wéerã, Õ'acũ wi'ipũ miacārã niwã. ²⁸ Wĩ'magũrẽ ĩ'agũ, Simeó miuwãacũ niwĩ. Miiwãa, Õ'acũrẽ e'catipeogu, a'tiro nicũ niwĩ:

²⁹ Wiogu, mu'u “A'tiro weeguti” ní'quere queoro weeapũ.

Tojo weegu ni'cãrõacãrẽ yu'u mu'urẽ da'raco'tegu e'catise me'rã wẽrĩmasĩ'i.

³⁰ Masãrẽ yu'rũoacjũre ĩ'atoja'a.

³¹ Mu'u nipe'tirã masã ĩ'orõpũ cũrẽ masĩdutigu tojo weewũ.

³² Cũta judío masã nitirãrẽ mu'urẽ ãjõpeodutigu sĩ'ogũ weronojõ weegusami.

Tojo nicã nipe'tirã mu'u yarã Israe curuacjãrã “Õ'acũ añurõ weeamĩ”, nino'rãsama, nicũ niwĩ Simeó.

³³ Simeó wĩ'magũrẽ tojo nicã tu'orã, José, tojo nicã Jesú paco tu'omarĩa wa'acārã niwã. ³⁴ Be'ro Simeó narẽ “Õ'acũ mũsãrẽ añurõ weeato”, nicũ niwĩ. María, Jesú pacore a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ ã'rĩ wĩ'magũrẽ a'tiro weedutigu beseapĩ. Cũrẽ uatirã Israe curuacjãrã cõ'adijono'rãsama. Cũrẽ uarã pe'e morõpeono'rãsama. Cũ Õ'acũ ye cjasere ĩ'omũ'tãgũ nigũsami. Pãjãrã cũrẽ teerãsama. ³⁵ Tojo weese me'rã nipe'tirã wãcũsere bajuyoropũ masĩno'rõsa'a. Mu'u pe'ere te di'pji me'rã ñosẽrõ weronojõ pũrĩse tu'oña'gõsa'a, nicũ niwĩ Marĩare.

³⁶ Apego Õ'acũ wi'ipũre Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masõ nico niwõ. Co Ana wãmetico niwõ. Fanuel macõ Aser curuacjõ nico niwõ. Bũcũo

waro nico niwõ. Ne waropure nu'mio waro omocã du'teco niwõ. Co omocã du'téca be'ro siete cū'marĩ co marãpu me'rã nico niwõ. Ticuse cū'marĩ be'ro co marãpu wẽriã wa'acu niwĩ. ³⁷ Jesure na Õ'acũ wi'ipũ miacaterore co wapewio ochenta y cuatro cū'marĩ cõoco niwõ. Co Õ'acũ wi'ipure ne wijatico niwõ. Topũ Õ'acũrẽ ãjõpeogo, ñamirĩ, umucori be'ti, ñubueni'cũcã'co niwõ. ³⁸ Simeó Mariãre, Joseré ucũrĩ cura Ana na tiropũ wa'aco niwõ. Jesure ï'agõ, Õ'acũrẽ e'catise o'oco niwõ. Be'ro nipe'tirã Jerusalẽcjãrã masãrẽ yu'rõoacjũre co'terãrẽ Jesú ye cjasere wereco niwõ.

María, José, Jesú na ya macã Nazarepu dajatojaa'que ni'i

³⁹ Nipe'tise Õ'acũ duti'quere weetu'ajaca be'ro María, José, Jesú na ya macã Nazare, Galilea di'tapũ dajatojaacãrã niwã. ⁴⁰ Wĩ'magũ siape me'rã bucua, nemorõ tutuagũ, masĩnemogũ wa'acu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ añurõ weecu niwĩ.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ wiorã me'rã ucũ'que ni'i

⁴¹ Jesú pacusumua nipe'tise cū'marĩ Pascua bosenumũ nicã Jerusalẽpu bosenumũrĩ wa'awuacãrã niwã. ⁴² Tojo weerã Jesú doce cū'marĩ cõocã, na weewaranojõpũma wa'acãrã niwã tja. Jesú titare ne waro bosenumũ wa'agũ weecu niwĩ. ⁴³ Bosenumũ yu'rũca be'ro José, María na ya macãpu dajatojaacãrã niwã. Titare Jesú pe'e cū'paco María, José masĩrõ marĩrõ Jerusalẽpu tojacã'cu niwĩ. ⁴⁴ Na Jesure “Ãpẽrã marĩ me'rãcjãrã me'rã wa'ayusami”, nicãrã nimiwã. Tojo weerã na wãcũque'tiro marĩrõ ni'cã numũ ma'apure wa'acãrã niwã. Be'ropũ na acawererã, na ï'amasĩrã wa'tero cũrẽ a'macãrã nimiwã. ⁴⁵ Ne bocaticãrã niwã. Tojo weerã cũrẽ a'marã, Jerusalẽpu majãmitojacãrã niwã.

⁴⁶ I'tia numũ na Jerusalẽpu wijãca be'ro Õ'acũ wi'ipũ cũrẽ bocacãrã niwã. Cũ Moisé oja'quere bu'eri masã wa'teropũ dujicu niwĩ. Na ucũsere tu'o, cū'quẽ'rã narẽ sãrĩtiña'mujãcu niwĩ. ⁴⁷ Nipe'tirã cū' masĩsere ï'arã, cū'yũ'time'rĩsere tu'orã, ï'amarĩamujãcãrã niwã. ⁴⁸ Cũ Õ'acũ wi'ipũ dujicã ï'arã, cū'pacusumua ï'amarĩacãrã niwã. Cũ'paco cũrẽ nico niwõ:

—Macũ ¿de'ro weegu ãsãrẽ tojo weeati? Mu'u pacu, yu'u uputu mu'urẽ a'mapũ. Uputu wãcũque'tiapũ, nico niwõ.

⁴⁹ Co tojo nicã tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã yu'ure a'mati? ¿Musã yu'u pacu ye cjasere weerõua'a nisere masĩtiati? nicu niwĩ.

⁵⁰ Cũ'pacusumua Jesú tojo nisere tu'omasĩticãrã niwã.

⁵¹ Be'ro na me'rã Nazarepu dajatojaacu niwĩ. Cũ toduporopũ wee'caranojõta na dutisere añurõ yu'tinu'cũcu niwĩ. Cũ'paco nipe'tise Jerusalẽpu tojo wa'a'quere wãcũnurũco niwõ. ⁵² Jesú siape me'rã bucua, masĩnemowã'cãcu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ “Añugũ nimi”, ni ï'acu niwĩ. Masã quẽ'rã nipe'tirã cũrẽ añurõ wãcũcãrã niwã.

3

Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'e'que ni'i

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Quince cū'marĩ Tiberio wãmetigu nipe'tirã romano masã wiogu nirĩ cura a'ticũrã cū'docacjãrã wiorã nicãrã niwã. Poncio Pilato Judea di'ta wiogu nicu niwĩ. Herode Galilea di'ta wiogu nicu niwĩ. Herode acabiji Felipe Iturea, Traconite wãmetise di'ta wiogu nicu niwĩ. Lisanas wãmetigu Abilinia di'ta wiogu nicu niwĩ. ² Anás, tojo nicã Caifã pa'ia

wiorã nicãrã niwã. Tita na wiorã nirĩ cura Õ'acũ Zacaríã macũ Juãrẽ masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ ucũcũ niwĩ. ³ Be'ro Juã nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa wa'teropũ yũ'rũwã'cãcũ niwĩ. Masãrẽ a'tiro bu'ecũ niwĩ:

—Musã ña'arõ weeseti'quere bujaweti ducayu, wãmeyeno'ña. Tojo weerã musã ña'arõ wee'quere acobojono'rãsa'a, nicũ niwĩ. ⁴ Duporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía oja'caronojõta Juã queoro weeseticũ niwĩ. A'tiro ojayuno'caro niwã:

Ni'cũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ a'tiro caricũnu'cũbajaque'atigusami:
“Marĩ wiogu a'tiatji ma'arẽ apoyuya.

Diacjũca ma'a añurĩ ma'a quẽ'rãrõ weronojõ weeyuya.”

(Marĩ wiogu a'tiati duporo musã nisetisere apoyuya, musã wãcũsere ducayuya nígũ, tojo nicũ niwĩ.)

⁵ Nipe'tise di'ta tũ'ruri yaa, ni'cãrõwijino'rõsa'a.

Nipe'tise ãrũpagũ, opa bu'pa diacjũca pa weeno'rõsa'a.

Ma'arĩ diacjũ nitise ma'arĩ diacjũnu'cõno'rõsa'a.

Ma'arĩ coperibujuse yaamu'muono'rõsa'a.

(Musã ña'arõ weeseti'quere ducayu, apoya nígũ, tojo nicũ niwĩ.)

⁶ Musã tojo weecã, Õ'acũ masãrẽ yũ'rũosere nipe'tirã ï'arãsama, ni ojacũ niwĩ Isaía.

⁷ Masã Juã tiropũ wãmeyedutirã wa'acãrã niwã. Na tojo weecã, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã weeta'sari curuacjãrã añã weronojõ ni'i. Añã nucũ ãjũcã, uiwã'cãsama. Musã añã weronojõ bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirã, musã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayusĩ'rĩtimirã, wãmeyedutirã a'tiapũ.

⁸ Musã diacjũta ãsã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuapũ níã, musã weesetise me'rã ï'oña. A'tiro wãcũticã'ña: “Ësã Abrahã pãrãmerã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ tiropũ wa'arãsa'a”, ni wãcũticã'ña. Musã wãcũsere ducayuticã, Abrahã pãrãmerã nise wapamarĩ'i. Õ'acũ uagu, a'te ãtãperi me'rã Abrahã pãrãmerã wa'acã weemasĩmi. Cũ tojo weecãma, na pe'e Õ'acũ uaro weebosama. ⁹ Marĩ yucũpagũ ote'quepagũ weronojõ ni'i. Õ'acũ musãrẽ yucũpagũ ducã marĩsepagũre besecõ'arõ weronojõ weegusami. Yucũ añurõ ducaticjũre paacõ'a, ãjũacõ'acã'no'sa'a. Tere wee'caro weronojõ musã wãcũsere ducayuticã, añurõ weeseticã, Õ'acũ musãrẽ cõmea me'rã paacõ'agũ weronojõ bu'iri da'regusami, nicũ niwĩ Juã.

¹⁰ Cũ tojo nicã tũ'orã, masã cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

¹¹ Juã narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—No'o puaro su'tiro cõogũnojõ apĩ moogũrẽ ni'cãrõ o'oya. Ba'ase cõogũnojõ ba'ase moogũ me'rã ducawaa ba'aya, nicũ niwĩ.

¹² Æpãrã quẽ'rã romano masã wiorãrẽ niyeru wapaseebosari masã Juã tiropũ wãmeyedutirã wa'acãrã niwã. Cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egu, ¿ãsã de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

¹³ Juã narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Romano masã na wapaseeduti'caro nemorõ wapaseeticã'ña. Na dutiro ejatuario wapaseeya, nicũ niwĩ.

¹⁴ Æpãrã surara quẽ'rã cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ësã waro, ¿de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

Juã narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ne Æpãrã cõosere ã'maticã'ña. Na o'oticã, tutuario me'rã narẽ uise o'o, ña'arõ weeticã'ña. Tere uarã, na weeti'quepũreta weresãdojaticã'ña. Musã wapata'ase me'rã dia'cũ e'catiya, nicũ niwĩ.

15 Masã Juã bu'esere tũ'orã, Ƴpũtũ wãcũcãrã niwã.

—Apetero weegu Juã Õ'acũ bese'cũ Cristo marĩ yoacã yucue'cũ nisami, ni wãcũcãrã nimiwã. 16 Na tojo nisere masĩgũ, Juã nipe'tirãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ musãrẽ na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uama nĩgũ, aco me'rã wãmeye'e. Yũ'ũ be'ro apĩ yũ'ũ nemorõ tutuagu a'tigusami. Cũ añugũ waro nimi. Yũ'ũ pe'e mejõ nigũ tũ'oña'a. Cũ ye sapatu tuweemasĩtigu weronojõ cãrẽ ne ni'cãrõwijimasĩtisa'a. Cũ pũrĩcã Espĩritu Santu musãrẽ o'ógusami. Cãrẽ masã me'rã ninu'cũcã weegusami. Ña'arõrẽ ẽjũaweero weronojõ musãrẽ añurõ tojato nĩgũ ña'arõ wee'quere cõ'agũsami. 17 Yũ'ũ be'ro a'tigu ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojõ nimi. Cũ te su'tire mejẽcã su'awee, cõ'asami. Te trigo peri quẽ'rãrẽ mejẽcã mii, te nũrõrĩ wi'ipũ nũrõsami. Te su'tire pecame'epũ ẽjũacõ'asami. A'te weronojõ cũ, cũ yarã warore bese, cũ tiropũ miagũsami. Ƴpẽrãrẽ pecame'epũ cõ'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, nicũ niwĩ Juã.

18 Tojo weesenõjõ me'rã peje apeye werecasanemocũ niwĩ. Tenojõ me'rã Juã Õ'acũ ye añuse quetire masãrẽ werecũ niwĩ. 19 Apeyema tja Herode ti di'ta Galilea wiogũre tu'ticũ niwĩ. Herode cũ acabiji Felipe nũmo Herodía wãmetigore ẽ'ma, nũmoticũ niwĩ. Tojo nicã apeye peje ña'ase weenemo'que bu'iri tu'ticũ niwĩ. 20 Herode Juã cũ were'quere tũ'oronojõ nĩgũ, mejõ ña'arõ weenemocũ niwĩ. Juãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõdutiũ niwĩ.

Juã Jesure wãmeye'que ni'i

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Juãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõatji dũporo Juã pãjãrã masãrẽ wãmeyecũ niwĩ. Be'ro Jesũ quẽ'rãrẽ wãmeyecũ niwĩ. Cãrẽ wãmeyeegũ ñubueri cura Ƴ'muse pãrĩcaro niwũ. 22 Tojo wa'acã, Jesũ bu'ipũ Espĩritu Santu buja weronojõ bajugu cãpũre dijatacũ niwĩ. Ƴ'musepũ cũ pacũ Õ'acũ ucũdijogu, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ yũ'ũ macũ yũ'ũ Ƴpũtũ ma'igũ ni'i. Mũ'ũ me'rã pũrõ e'cati'i, nicũ niwĩ.

Jesũ ñecũsumũa na nituriamũjãti'que ni'i

(Mt 1.1-17)

23 Jesũ treinta cã'marĩ wa'tero cõogu, bu'enũ'cãcũ niwĩ. Masã cãrẽ “José macũ nimi”, nicãrã nimiwã. José Elí macũ nicũ niwĩ. 24 Elí Matat macũ nicũ niwĩ. Matat Leví macũ nicũ niwĩ. Leví Melqui macũ nicũ niwĩ. Melqui Jana macũ nicũ niwĩ. Jana José macũ nicũ niwĩ. 25 José Matatías macũ nicũ niwĩ. Matatías Amós macũ nicũ niwĩ. Amós Nahúm macũ nicũ niwĩ. Nahúm Esli macũ nicũ niwĩ. Esli Nagai macũ nicũ niwĩ. 26 Nagai Maat macũ nicũ niwĩ. Maat Matatías macũ nicũ niwĩ. Matatías Semei macũ nicũ niwĩ. Semei Josec macũ nicũ niwĩ. Josec Judá macũ nicũ niwĩ. 27 Judá Joanán macũ nicũ niwĩ. Joanán Resa macũ nicũ niwĩ. Resa Zorobabel macũ nicũ niwĩ. Cũ Salatiel macũ nicũ niwĩ. Salatiel Neri macũ nicũ niwĩ. 28 Neri Melqui macũ nicũ niwĩ. Melqui Adí macũ nicũ niwĩ. Adí Cosam macũ nicũ niwĩ. Cosam Elmadam macũ nicũ niwĩ. Cũ Er macũ nicũ niwĩ. 29 Er Josué macũ nicũ niwĩ. Josué Eliezer macũ nicũ niwĩ. Eliezer Jorim macũ nicũ niwĩ. Jorim Matat macũ nicũ niwĩ. 30 Matat Leví macũ nicũ niwĩ. Leví Simeó macũ nicũ niwĩ. Simeó Judá macũ nicũ niwĩ. Judá José macũ nicũ niwĩ. José Jonam macũ nicũ niwĩ. Jonam Eliaquim macũ nicũ niwĩ. 31 Cũ Melea macũ nicũ niwĩ. Melea Mena macũ nicũ niwĩ. Mena Matata macũ nicũ niwĩ. Matata Natán macũ nicũ niwĩ.

32 Natán Davi macũ nicu niwĩ. Davi Isai macũ nicu niwĩ. Isai Obed macũ nicu niwĩ. Obed Booz macũ nicu niwĩ. Booz Sala macũ nicu niwĩ. Sala Naasón macũ nicu niwĩ. 33 Naasón Aminadab macũ nicu niwĩ. Cũ Admin macũ nicu niwĩ. Admin Arni macũ nicu niwĩ. Arni Esrom macũ nicu niwĩ. Esrom Fares macũ nicu niwĩ. Fares Judá macũ nicu niwĩ. 34 Judá Jacob macũ nicu niwĩ. Jacob Isaa macũ nicu niwĩ. Isaa Abrahã macũ nicu niwĩ. Abrahã Taré macũ nicu niwĩ. Taré Nacor macũ nicu niwĩ. 35 Nacor Serug macũ nicu niwĩ. Serug Ragau macũ nicu niwĩ. Ragau Peleg macũ nicu niwĩ. Peleg Heber macũ nicu niwĩ. Heber Sala macũ nicu niwĩ. 36 Sala Cainán macũ nicu niwĩ. Cainán Arfaxad macũ nicu niwĩ. Arfaxad Sê macũ nicu niwĩ. Sê Noé macũ nicu niwĩ. Noé Lamec macũ nicu niwĩ. 37 Lamec Matusalén macũ nicu niwĩ. Matusalén Enoc macũ nicu niwĩ. Enoc Jared macũ nicu niwĩ. Jared Mahalaleel macũ nicu niwĩ. Cũ Cainán macũ nicu niwĩ. 38 Cainán Enós macũ nicu niwĩ. Enós Set macũ nicu niwĩ. Set Adã macũ nicu niwĩ. Adã Ô'acũ cũ ne waro wee dũ'pócãti'cu nicu niwĩ. Tojo weegu cũ Ô'acũ macũ nicu niwĩ.

4

Jesure wãtĩ Ô'acũrẽ yũ'rũnũ'cãcã weesĩ'rĩmi'que ni'i
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

1 Juã Jesure wãmeyeca be'ro Jesú Espíritu Santure cuoyũ'ruacu niwĩ. Cũrẽ dia Jordã wãmetiri maapu ní'cũre Espíritu Santu maata yucu marĩrõ, masã marĩrõpu miacu niwĩ. 2 Topũre cuarenta nũmũrĩ nicu niwĩ. Wãtĩ Jesure cũ pacũre yũ'rũnũ'cãdutigu niqesãcu nimiwĩ. Cũ topũ nise nũmũrĩrẽ Jesú ne cã'rõ ba'aticu niwĩ. Tojo weegu ẽjaboacu niwĩ. 3 Tojo wa'ari curare wãtĩ cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mũ'u diacjũta Ô'acũ macũ ni'i nígũ, a'te ỹtãperire pã dojorẽ ba'aya, nicu niwĩ.

4 Jesú cũrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Masã ba'ase me'rã dia'cũ catimasĩtisama”, ni ojano'wũ, nicu niwĩ.

5 Be'ro wãtĩ Jesure ỹ'mũacju ỹrũgũpu miacu niwĩ tja. Topũ nipe'tisere ni'cãtita a'ti nucũcã cjase macãrĩ pejere ĩ'ope'ocã'cu niwĩ. 6 ĩ'otoja, wãtĩ a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'u mũ'ũrẽ a'te macãrĩ wiogu, te macãrĩpu nise nipe'tise wiogu sũrõgũti. A'te nipe'tise yé ni'i. Tojo weegu yũ'u no'o o'osĩ'rĩgũrẽ o'oguti.

7 Mũ'u yũ'ũre ejaque'a ẽjõpeocã, nipe'tise mũ'u ye tojarosa'a, nicu niwĩ wãtĩ.

8 Jesú a'tiro yũ'ticu niwĩ:

—Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Ô'acũ mũ'u wiogu ni'cũrẽta ẽjõpeoya. Cũ se'sarore, cũ dutise dia'cũrẽ weeco'teya”, niwũ, nicu niwĩ Jesú.

9 Be'ro wãtĩ Jesure Jerusalẽpu miaa, Ô'acũ wi'i dũposãrĩpu miimũjãcu niwĩ. Topũ cũrẽ a'tiro nicu niwĩ tja:

—Mũ'u diacjũta Ô'acũ macũ ni'i nígũ, a'topũ me'rãta nucũcãpu bu'pudijaya. 10 Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu mũ'ũrẽ a'tiro ojano'o:

Ô'acũ cũrẽ wereco'terãrẽ mũ'ũrẽ co'tedutigũ o'ógũsami.

11 Mũ'ũrẽ ỹtãgãpu doquepejari nírá, mũ'ũrẽ tuuñe'erãsama, ni ojano'caro niwũ, nicu niwĩ wãtĩ.

12 Jesú cũrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Ō'acũ ye queti ojáca pũrĩpũre a'te quẽ'rã ojano'caro niwũ: “Mũ'u wioꝓũ Ō'acũ cũ ucũ'quere ne ni'cãti ¿diacjũta nimitito? nĩrã, cũrẽ weeĩ'odutiticã'ña”, ni ojano'wũ, nicũ niwĩ Jesú.

¹³ A'tiro wééꝓũ, wãtĩ apeye de'ro mejẽcã Jesure weenemomasĩticũ niwĩ. Weenemomasĩti, yoaticã cũrẽ cõ'awã'cãnicũ niwĩ.

Jesú ne waro cũ Galileapũ bu'enũ'cã'que ni'i
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesú masã marĩrõpũ ní'cũ Espĩritu Santure cuoyũ'rũagũ, Galileapũre dajacũ niwĩ. Āpẽrã cũ ye quetire nipe'tiro Galilea wa'terocjãrã ucũse'sa wa'acãrã niwã. ¹⁵ Jesú macãrĩnũcũ na nerẽwũasepũ bu'ecũ niwĩ. Nipe'tirã cũrẽ e'cati, “Añuyũ'rũami”, nicãrã niwã.

Jesú cũ ya macã Nazarepũ dajatojaa'que ni'i
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Be'ro Jesú Nazare cũ masãca macãpũ dajatojaacũ niwĩ. Judío masã na soowũari nũmũ cũ weewũaronojõpũma na nerẽwũari wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. Topũ wã'cãnũ'cã, Ō'acũ ye queti ojáca pũrĩrẽ bu'eĩ'ocũ niwĩ. ¹⁷ Cũrẽ Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía ojáca pũrĩrẽ bu'edutirã o'ocãrã niwã. Cũ ti pũrĩrẽ pão, a'tiro oja'quere bocacũ niwĩ. A'tiro nicaro niwũ:

¹⁸ Espĩritu Santu yũ'ũpũre nimi.

Cũ añuse quetire pajasecũorãrẽ yũ'ũre weredutigũ cũuwĩ.

Bũjawetirãrẽ wãcũtutuacã weedutigũ o'ówĩ.

Āpẽrã dutise doca niwã'ñarãrẽ yũ'rũweticã weedutigũ o'ówĩ.

Caperi ĩ'atirãrẽ ĩ'acã weedutigũ o'ówĩ.

Āpẽrãrẽ dutipe, ña'arõ weepeno'rãrẽ wijata'adutigũ o'ówĩ.

¹⁹ Ō'acũ masãrẽ yũ'rũoritero etatoja'a nisere weredutigũ o'ówĩ, ni ojacũ niwĩ Isaía, ni bu'ecũ niwĩ Jesú.

²⁰ Be'ro, Jesú cũ bu'eca be'ro ti pũrĩrẽ tuutũrẽtoja, ti wi'i co'tegũre wiacũ niwĩ. Wia, narẽ bu'egutigũ ejanujãcũ niwĩ. Nipe'tirã ti wi'ipũ nĩrã cũrẽ ne ĩ'adu'uticãrã niwã. ²¹ Cũ narẽ a'tiro ucũnũ'cãcũ niwĩ:

—Nĩ'cãcã me'rã musã tu'oropũ bu'eĩ'o'que queoro wa'a'a, nicũ niwĩ.

²² Nipe'tirã Jesure añurõ ucũcãrã niwã. Cũ ucũsere tu'orã, te añuse niyucã, tu'omarĩa wa'acãrã niwã. Na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ā'rĩ José macũ mejẽta niti? nicãrã niwã.

²³ Na tojo nisere masĩgũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Apetero weerã a'te masã na ucũwũasenojõrẽ yũ'ũre nĩrã nisa'a: “Ocoyeri masũ mũ'u basu pe'e ocoye yũ'rũoya”, nisa'a. Tojo nicã “Mũ'u Capernaupũ weeĩ'o'quere ũsã tu'owũ. Te ũsã tu'o'quere a'to mũ'u ya macã waropũ quẽ'rãrẽ weeĩ'oña”, nĩrã nisa'a, nicũ niwĩ.

²⁴ Be'ro narẽ ninemocũ niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ weregũti. Ne ni'cũ Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũrẽ cũ ya macãcãrã waro añurõ põtẽrĩtisama. ²⁵ Musãrẽ a'tere diacjũ masĩcã uasa'a. Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Elía cũ nĩcateropũre Israe di'tapũre pãjãrã wapewia numia nicãrã niwã. Titare i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco acoro pejaticaro niwũ. Tojo weerã nipe'tirã ti di'tacjãrã upũtu ujaboacãrã niwã. ²⁶ Tojo nimicã, ne ni'cõ Israe curuacjõ wapewiore weetamudutigũ Ō'acũ o'óticũ niwĩ. Ape di'tacjõ Sarepta wãmetiro Sidõ pũ'to nigõ pe'ere weetamudutigũ o'ócũ niwĩ. ²⁷ Apeye quẽ'rã Eliseo Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nĩcateropũre a'te weronojõta wa'acaro niwũ. Israe di'tapũre pãjãrã cãmi boarã nicãrã niwã. Tojo nimicã, Eliseo ne

ni'cũ ti di'tacjũrẽ yu'rũoticu niwĩ. Naamán aperocjũ Siria di'tacjũ pe'ere yu'rũocũ niwĩ. Ô'acũ Israe curuacjãrãrẽ weetamutigũ, Israe curuacjãrã nitirã pe'ere weetamucũ niwĩ, nicũ niwĩ.

²⁸ Ti wi'ipũ nerẽ'cãrã pãjãrã Jesú a'tiro nisere tu'orã, uayũ'rũacãrã niwã. ²⁹ Be'ro nipe'tirã to nirã wã'cãnu'cã, Jesure macã sumutopũ cõ'aõ'ocãrã niwã. Na nirĩ macãcjũ ũrũgũ dũposãrĩpũ cũrẽ tuuquedi-jorãtirã miimũjãcãrã niwã. ³⁰ Na tojo weesĩ'rĩmicã, Jesú na wa'tero wa'a, yu'rũwã'cã wa'acũ niwĩ.

Jesú wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mr 1.21-28)

³¹ Be'ro Jesú Capernaupũ wa'acũ niwĩ. Ti macã Galilea di'tapũ nicaro niwũ. Topũ masãrẽ na soowũari nũmũrẽ bu'ecũ niwĩ. ³² Dutisere cũogũ weronojõ bu'ecã ĩ'arã, tu'omarĩamũjãcãrã niwã.

³³ Na nérẽca wi'ipũre ni'cũ wãtĩ sãjãno'cũ nicũ niwĩ. A'tiro Ɂpũtu caricũcũ niwĩ:

³⁴ —Jesú Nazarecjũ, ũsãrẽ cariboticã'ña. ¿ũsãrẽ bu'iri da're bajuriogũ a'tigũ weeti? Mũ'urẽ ĩ'amasĩ'i. Ô'acũ o'ó'cũ ña'ase moogũ, añubutiagũ ni'i, nicũ niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Jesú wãtĩ masũpũ nigũrẽ tu'tigũ, a'tiro nicũ niwĩ:
—Di'tamarĩaña. Ā'rĩpũre nigũ wijaaya, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicã, wãtĩ na ĩ'orõpũ tuuquecũu, cãpũre ní'cũ wijaacũ niwĩ. Ne cũrẽ mejẽcã cãmida'rema'arõ marĩrõ wijaacũ niwĩ. ³⁶ Tojo wa'asere ĩ'arã, nipe'tirã Ɂcũacãrã niwã. Na basu a'merĩ a'tiro ucũcãrã niwã:

—Ā'rĩ dutise cũose ¿ñe'enojõ nimitito? Cũ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmasĩmi. Cũ narẽ cõ'awĩrõcã, na wijaama, nicãrã niwã.

³⁷ Tojo weero nipe'tiro Galileapũ Jesú ye cjase se'sa wa'acaro niwũ.

Jesú Simó Pedro mañecõrẽ yu'rũo'que queti ni'i
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesú na nerẽwũaropũ ní'cũ wijaa wa'acũ niwĩ. Wijáaca be'ro Simó ya wi'ipũ wa'acũ niwĩ. Cũ mañecõ Ɂpũtu ujaque dutitico niwõ. Tojo weerã Jesure “Yu'rũoya”, ni sãrĩcãrã niwã. ³⁹ Jesú co pũ'to ejanũ'cã mu'rĩ'a, ujaquere suruduticũ niwĩ. Cũ tojo weecã, ujaque surupe'tia wa'acaro niwũ. Tojo wéeca be'ro maata co wã'cãnu'cã, narẽ ba'ase etigo wa'aco niwõ.

Jesú pãjãrã masã dutitirãrẽ yu'rũo'que ni'i
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Mujĩpũ sãjãrĩ cura nipe'tirã no'o nise duti cũorãrẽ Jesú tiropũ miacãrã niwã. Jesú na dutitirãncũrẽ omocã ñapeogũ, nipe'tirãrẽ yu'rũocũ niwĩ.

⁴¹ Na dutitirã wa'teropũre wãtĩa masãpũre sãjãa'cãrã quẽ'rãrẽ cõ'awĩrõcũ niwĩ. Na wijaarã, a'tiro caricũwijaacãrã niwã:

—Mũ'u Ô'acũ macũ ni'i, nicãrã niwã.

Wãtĩa Cristo Ô'acũ bese'cũ nimi nisere masĩcãrã niwã. Tojo weegũ Jesú narẽ tu'tigũ, ucũdutiticũ niwĩ.

Jesú Galilea di'tapũ cã ye quetire werecusia'que ni'i
(Mr 1.35-39)

⁴² Bo'reque'ari cura Jesú macã sumuto masã marĩrõpũ wa'acũ niwĩ. Cũ tojo weecã, masã cũrẽ a'ma, cũ nirõpũ sirutuejacãrã niwã. Cũrẽ aperopũ wa'adutiticãrã nimiwã. ⁴³ Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u apeye macãrĩpu quẽ'rãrẽ añuse queti, Õ'acũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ wioꝝu nigũsami nisere wererõna'a. Õ'acũ na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayucã, cũ yarã sãjãcã weegusami. A'te niatjereta yũ'u pacu yũ'ure o'ówĩ, nicu niwĩ.

⁴⁴ Tojo weegũ Jesú na nerẽwũase wi'seri Galilea di'ta nise macãrĩpũre werecusiacu niwĩ.

5

Jesú cũ tutuaro me'rã wa'i pãjãrã wẽjẽcã wee'que ni'i

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ni'cã numu Jesú Genesare wãmetiri ditara sumutõpu nicu niwĩ. Cũ topu nirĩ cura pãjãrã masã etacãrã niwã. Cũ Õ'acũ ye queti weresere tu'osĩ'rĩrã, cũ pu'to pãjãrã tuuwã'cãcãrã niwã. ² Ditara sumuto nucũporõpu puawu masã marĩsepawu pa'sacã ï'acu niwĩ. Wa'i wẽjẽrã eja'cãrã tepawũre topu po'o, na ye wejecupagure coerã wa'arã majãnu'cãcãrã niwã. ³ Jesú tepawũre ï'agũ, Simó yawũpu mũjãsjãcũ niwĩ. Simórẽ “Sõ'ocurepu wajawĩrõña”, nicu niwĩ. Cũ tojo níca be'ro Jesú tiwũpu ejanujã, masã sumutõpu nu'cũrãrẽ bu'enũ'cãcũ niwĩ. ⁴ Narẽ bu'éca be'ro Simórẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yucũsure decocurepu wajawijaya. Topu mũ'u ya wejecure doqueñoña, nicu niwĩ.

⁵ Simó cũrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, ãsã pi'eti, ñamipũre wẽjẽbo'reamiapu. Ne wẽjẽtiasu. Mũ'u dutiguta dutitoja'a. Tojo weegũ wejecure doqueñoꝝũti, nicu niwĩ.

⁶ Na tigure doqueñooca be'ro pãjãrã waro wa'i sãjãno'cãrã niwã. Tojo weero tigu wejecu tũ'rũrõpu weecaro niwũ. ⁷ Tere ï'arã, na me'rãcjãrã apewu yucũsupu nirãrẽ weetamudutirã buapijicãrã niwã. Na, na tiropu eta, narẽ weetamucãrã niwã. Tepawu puawũputa wa'i me'rã cã'rõ mirĩdijawe'socaro niwũ. ⁸ A'tiro wa'acã ï'agũ, Simó Pedro Jesú tiro ejaque'a, cũrẽ nicu niwĩ:

—Yũ'u wioꝝu, yũ'u ña'arõ weesebũcu ni'i. Tojo weegũ mũ'u añugũ, ña'ase moogũ yũ'u tiro niticãña, nicu niwĩ.

⁹ Wa'i pãjãrãrẽ ï'amarĩatjĩagũ, tojo nicu niwĩ. Tojo nicã ãpẽrã cũ me'rã ní'cãrã quẽ'rã mejãrõta ï'amarĩacãrã niwã. ¹⁰ Apewũpu ní'cãrã Zebedeo põ'rã Santiago, Juã Simó me'rãcjãrã na quẽ'rã ï'amarĩacãrã niwã. Be'ro Jesú Simórẽ nicu niwĩ:

—Uiticãña. Ni'cãcã me'rã mũ'u wa'i wẽjẽmu'sĩgũ weronojõ masãrẽ ye quetire weregusa'a. Were, pãjãrã yũ'ure ãjõpeocã weegusa'a, nicu niwĩ.

¹¹ Be'ro na yucũsupawũre sumutõpu wajanũjãcãrã niwã. Nipe'tise na cõomi'quere topũta cũucã, Jesú me'rã wa'a wa'acãrã niwã.

Jesú cãmi boagũre yũ'ruo'que ni'i

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesú ni'cã macã Galilea di'ta nirĩ cura ni'cũ nipe'tiro upũpu cãmi boagu cũ tiro wa'acu niwĩ. Cũrẽ ï'agũ, cũ pu'to di'tapu paamu'rĩque'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Wioꝝu, mũ'u dutire yũ'ruõgu ni'i. Yũ'ure yũ'ruõya, nicu niwĩ.

¹³ Tojo nicã tu'õgu, Jesú cũrẽ yũ'ruõgu ñapeo, a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'ruõgũti. Cãmi marĩgũpu tojayá, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicãta, cũ cãmi nimi'que yatipe'tia wa'acaro niwũ.

¹⁴ Tu'ajanũ'cõ, Jesú cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'tere āpērārē wereticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Diacjūta pa'i tiropu mu'u ye cāmi yati'quere ĩ'ogũ wa'aya. Cũ mu'urē ĩ'áca be'ro mu'u cāmi boasere “Pe'tia wa'a'a”, nigūsami. Cũ tojo níca be'ro Moisé cũ Ō'acūrē e'catise o'oduti'quere o'oya. Mu'u tojo wee yu'rúca be'ro masā me'rā nisetigusa'a tja, nicu niwĩ.

¹⁵ Jesú ye cjase pe'e siape me'rā nemorō masĩno'caro niwũ. Tojo weerā pājārā masā cũ ucūsere tu'orātirā nerēcārā niwā. Tojo nicā na dutire yu'rucocā urā, cũ tiro nerēcārā niwā. ¹⁶ Na tojo weemujāmicā, Jesú pe'e masā marīsepu wa'acu niwĩ. Teru cũ pacu Ō'acūrē ñubuemujācu niwĩ.

Jesú sijamasitigure yu'rucoc'que ni'i
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ni'cā numu Jesú masārē bu'egu weecu niwĩ. Titare masā wa'teropure ni'cārērā fariseo masā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā dujicārā niwā. Ni'cārērā Galilea di'tapu nise macārīcjārā nicārā niwā. Āpērā Judea di'tapu nise macārīcjārā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā Jerusalécjārā nicārā niwā. Na to nirĩ cura Jesú dutitirārē yu'rucogu, Ō'acũ tutuase me'rā yu'rucocu niwĩ. ¹⁸ Jesú masārē bu'eri cura āpērā masā ni'cũ sijamasitigure cũ cūñarō me'rā wuaejacārā niwā. Na wi'ipu miisājāa, Jesú tiropu cūsĩ'ricārā nimiwā. ¹⁹ Tojo weesĩ'rĩmirā, masā pājārā waro niyucā, ne wuasājāamasitīcārā niwā. Tojo weerā wi'i dūposārīpu mujāa, ni'cā pe seeweecārā niwā. Ti pepu cũ cūñarō me'rā cūrē Jesú tiropu, masā wa'teropu du'udijocārā niwā. ²⁰ Jesú na ějōpeocā ĩ'agũ, dutitigure a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicā tu'orā, Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā a'tiro wācūcārā niwā: “Ā'rĩ cũ tojo ucūse me'rā Ō'acūrē ña'arō ucūgũ weemi. ¿Noa niti cũ tojo weegú? Cũ ‘Ō'acũ weronojō tutuagu ni'i’, ¿ni wācūsari? Marĩ weronojō upūtigu masā ña'arō wee'quere acobojomasītisami. Ō'acũ ni'cāta ña'arō wee'quere acobojomasĩmi”, nicārā niwā.

²² Jesú na wācūsere ĩ'amasīgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerā musā yu'ure mejēcā wācūma'ati? ²³ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā, o “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nise pe'e diasawetine? “Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā ĩ'atimirā, ějōpeoya marĩ'i. “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nicā pe'ema, cũ sijasere ĩ'atojarāpu “Diacjūta ni'i”, ni ějōpeono'o, nicu niwĩ. ²⁴ Tojo weegu yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojō upūtigu yu'u tutuasere ĩ'ogũ, ā'rĩ sijamasitigure yu'rucoguti. Te me'rā musā yu'u masā ña'arō wee'quere acobojomasīsere masĩrāsa'a, nicu niwĩ.

Tojo weegu sijamasitigure a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u pe'ema a'tiro nigūti. Wā'cānu'cāña. Mu'u cūñarōrē miuwāa, mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicāta, na nipe'tirā ĩ'orōpu sijamasitī'cu wā'cānu'cācu niwĩ. Wā'cānu'cā, cũ cūña'carore miuwāa, Ō'acūrē e'catise o'oguta, cũ ya wi'ipu tojaa wa'acu niwĩ. ²⁶ Nipe'tirā tojo wa'asere ĩ'amarīa, Ō'acūrē e'catise o'ocārā niwā. ĩ'amarīarā, a'tiro nicārā niwā:

—Ni'cācāma ne ĩ'awūaya marīsere ĩ'asu, nicārā niwā.

Jesú Levíre piji'que ni'i
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Jesú sijamasĩtigure yu'ruóca be'ro wi'ipux ní'cux wijaacux niwĩ. Wijaa, ni'cũ romano masã wiogure niyeru wapaseebosari masũrẽ ì'abocacux niwĩ. Cũ Leví wãmeticux niwĩ. Cũ da'rawuaropux dujicux niwĩ. Jesú cãrẽ ì'agũ, “Te'a, yu'ux me'rã a'tia”, nicux niwĩ.

²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogux, Leví wã'cãnu'cã, nipe'tise cã da'ra'quere du'ucũpeo, Jesú me'rã wa'acux niwĩ.

²⁹ Be'ro Leví cã ya wi'ipux Jesure pajiri bosenumux weepeocux niwĩ. Leví me'rãcjãrã pãjãrã wapaseeri masã nicãrã niwã. Tojo nicã ãpẽrã quẽ'rã pãjãrã masã na me'rã ba'arã ninemocãrã niwã. ³⁰ Na tojo weecã, fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã narẽ ì'anu'cũco'tecãrã niwã. Tojo weerã Jesú bu'erãrẽ ucjacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã musã niyeru wapaseeri masã me'rã, ña'arõ weeri masã me'rã sĩ'rĩ, ba'ati? nicãrã niwã.

³¹ Jesú na tojo nisere tu'ogux, a'tiro nicux niwĩ:

—Duti moorã ocoyedutirã, duturure a'matisama. Dutitirã pũrĩcã a'masama. ³² “Añurã ni'i” nirãrẽ a'magũ a'titiwux. ãpẽrã “Ûsã ña'arã ni'i” nirã pe'ere a'magũ a'tiwux. Na ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayudutigu a'tiwux, nicux niwĩ.

*“Mu'ux bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)*

³³ Be'ro Jesure sãrĩtiña'nemocãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyeru masũ bu'esere siruturã, tojo nicã ùsã fariseo masã bu'esere siruturã Õ'acãrẽ ãjõpeorã be'ti ñubuesama. ¿De'ro weerã mu'ux bu'erã pe'e be'titimirã, sĩ'rĩ ba'ati? nicãrã niwã.

³⁴ Jesú narẽ yu'ticux niwĩ:

—¿De'ro weeacjux omocã du'tegux na me'rã ní'gũ, cã pijio'cãrãrẽ bujaweti, be'tidutibosari? ³⁵ Be'ro cãrẽ ãpẽrã aperopux miãca be'ro pũrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yu'ux na me'rã ni'i yujupux; yu'ux na me'rã niticã pũrĩcãrẽ, be'tirãsama ní'gũ, tojo nicux niwĩ.

³⁶ Narẽ queose me'rã werenemocux niwĩ:

—Ne ni'cũ ma'marõ su'tirote tã'rẽ, mejãrõ su'tiropux sereõ'otisami. Tojo weegux ma'marõ su'tirote bajuriogux weesami. Tojo nicã ma'marõ su'tirote mejã su'tiropux sereõ'ocã, ña'arõ baju'u. ³⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejã ajuri wa'icurã caseri me'rã wee'que ajuripux poseyecã. A'tiro weecãma, vino pã'muyurã, te ajurire tã'rẽcã'sa'a. Tojo wa'acã, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo weero vino cõ'awa'a, te ajuri quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. ³⁸ Tojo weero ma'ma vinorẽ ma'ma ajuripux poseyeroua'a. ³⁹ Ne ni'cũ vino mejãrẽ sĩ'rĩpo'cux ma'marẽ sĩ'rĩsĩ'rĩtisami. Cũ a'tiro nisami: “Yu'ux sĩ'rĩmu'tã'que mejã pe'e, nemorõ añuapux”, nisami. Musã todapropux weeseti'quere musã weepo'quere ma'ma yu'ux bu'ese pe'ere dũcayusĩ'rĩwe'e ní'gũ, tojo nicux niwĩ.

6

Judío masã na soowuari numux sauru nicã Jesú bu'erã trigore tã'rẽ'que ni'i

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Ni'cã numux judío masã na soowuari numux nicã, Jesú trigo wesepux yu'ruacã, cã bu'erã trigore wejetũ'rẽ, sã'quẽwee, te perire ba'acãrã niwã.

² Fariseo masã na tojo weecã ì'arã, narẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã marĩ soowuari numurẽ da'radutitimicã, musã tojo weeti? nicãrã niwã.

³ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā daporocjũ wiogu Davi cũ me'rãcjãrã me'rã ɯjaboarã na wee'quere bu'epã. ⁴ Na a'tiro weecãrã niwã. Õ'acũ wi'ipɯ sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ní'quere, narē ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Cũ me'rãcjãrã quẽ'rãrẽ dɯcawaacɯ niwī. Pa'ia dia'cũrẽ te pã ba'ata basiocaro nimiwũ. Yu'ɯ bu'erã tere ba'arã, yu'rɯnɯ'cãrã mejeta weema nígu, tojo nicɯ niwī.

⁵ Narē ninemocɯ niwī Jesú:

—Yu'ɯ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upɯtigɯ soowuari nɯmɯ dutise nemorõ dutimasĩ'i, nicɯ niwī.

Jesú omocã bu'awia'cure yu'rɯo'que ni'i

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Jesú ape nɯmɯ na soowuari nɯmɯ nicã, judío masã nerẽrĩ wi'ipɯ sãjãa, narē bu'ecɯ niwī. Topɯ ni'cũ omocã diacjũcamocã bu'awia'cɯ nicɯ niwī.

⁷ Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã Jesure i'aco'tecãrã niwã. Na, ¿marĩ soowuari nɯmɯrẽ yu'rɯogusari cũ? níã, tojo weecãrã niwã. Cũ yu'rɯocã, weresãta basiorosa'a níã, tojo i'acãrã niwã. ⁸ Jesú na wãcũsere i'amasĩgũ, omocã bu'awia'cure a'tiro nicɯ niwī:

—Wã'cãnɯ'cã, wijatia masã decopɯ, nicɯ niwī.

Cũ tojo nicã, omocã bu'awia'cɯ wã'cãnɯ'cã, wijaticɯ niwī. ⁹ Cũ tojo weecã, Jesú fariseo masã mejecã wãcũrãrẽ a'tiro nicɯ niwī:

—Musãrẽ apeyenojõ sãrĩtiña'se cɯo'o. Marĩ soowuari nɯmɯ nicã ¿añusere weeruati o ña'ase pe'ere weeruati? ¿Yu'rɯosere uati o wẽjẽcõ'ase pe'ere uati? nicɯ niwī.

¹⁰ Be'ro Jesú nipe'tirã to nirãrẽ i'atoja, omocã bu'awia'cure nicɯ niwī:

—Mu'ɯ ya omocãrẽ síoña.

Cũ tojo nicã tɯ'ogu, síoɯ niwī. Maata yu'rɯono'ca omocã tojacaro niwũ.

¹¹ Cũ tojo weecã i'arã, fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã uayɯ'rɯa wa'acãrã niwã. Tojo weerã “Marĩ ¿de'ro weerãsari ã'rĩrẽ?” ni a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã.

Jesú cã bu'erã docere bese'que ni'i

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Jesú te nɯmɯrĩrẽ ɯrũgũpɯ cũ pacure ñubuegu wa'acɯ niwī. Topɯre ti ñamirẽ ñubuebo'reacɯ niwī. ¹³ Bo'reque'aca be'ro cũ bu'esere siruturã pãjãrãrẽ pijiocɯ niwī. Pijio, na wa'tero nirã docere besecɯ niwī. Narē “Yé quetire werecusiarĩ masã yu'ɯ besecũ'cãrã nirãsa'a”, nicɯ niwī.

¹⁴ A'ticurã nicãrã niwã: Simó, be'ro Jesú cãrẽ Pedro pisucɯ niwī. Apĩ cũ acabiji André nicɯ niwī. Tojo nicã Santiago, Juã, Felipe, Bartolomé nicãrã niwã. ¹⁵ Æpãrã Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macũ, apĩ Simó wãmetigu celote curuacjũ nicãrã niwã. ¹⁶ Apĩ Juda Santiago acabiji nicɯ niwī. Tojo nicã Juda Iscariote, be'ropɯ Jesure cãrẽ i'atu'tirãrẽ o'oacjɯ quẽ'rã nicɯ niwī.

Jesú pãjãrã masãrẽ bu'e'que ni'i

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Jesú ɯrũgũpɯ ní'cɯ cũ besecũ'cãrã me'rã tigu dɯ'pocãpɯ dijacɯ niwī. Topɯ dijagu, ni'cã pa añurĩ papɯ tojaque'acɯ niwī. Topɯ pãjãrã cũ bu'esere siruturã nicãrã niwã. Æpãrã masã quẽ'rã pãjãrã Judea di'tacjãrã, Jerusalãcjãrã, pajiri maa sumuto nise macãrĩ Sidõ, Tirocjãrã nicãrã niwã. Na nipe'tirã Jesú bu'esere tɯ'orã wa'acãrã niwã. Tojo nicã na ye dutire yu'rɯodutirã wa'acãrã niwã. ¹⁸ Æpãrã wãtĩa sãjãno'cãrã quẽ'rã wa'acãrã

niwã. Jesú na quẽ'rãrẽ yu'rucoc niwĩ. ¹⁹ Cã tutuaro me'rã nipe'tirã dutitirãrẽ yu'rucoc niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cãrẽ ñe'ẽña'sĩ'rĩcãrã niwã.

E'catise queti, e'catiya marĩse queti ni'i
(Mt 5.1-12)

²⁰ Jesú ùrũgũpũ dijãca be'ro cã bu'erãrẽ ï'a, nicũ niwĩ:

—Musã pajasecucorã Õ'acũ wiogũ nirõpũ wa'arãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

²¹ »No'o ni'cãrõacãrẽ ùjaboarãnojõ be'ropũre yapirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

»No'o ni'cãrõacãrẽ utirãnojõ be'ropũre bujirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

²² »Musã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronõjõ upũtigure ãjõpeocã, masã a'tiro weerãsama. Musãrẽ ï'atu'tirãsama. Na me'rã nimi'cãrãrẽ cõ'awĩrõmũjãrãsama. Musãrẽ bujicã'a, yabirãsama. Musãrẽ “Ña'arã nima”, nirãsama. Narẽ tojo weeno'rã e'catiya. ²³ Musã ù'mũsepũ pajibutiaro e'catise bocarãsa'a. Tojo weerã na tojo weeri curare upũtu waro e'catiyũ'rũnũ'cãña. Dũporocjãrãpũ quẽ'rã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masãrẽ musã ñecũsumũa mejãrõta weecãrã niwã.

²⁴ »Musã peje cucorã pe'e a'ti turi cjase dia'cãrẽ wãcũnurũ, e'catitoja'a. Tojo weero musãrẽ ña'a nirõsa'a.

²⁵ »Musã ni'cãrõacã ba'a yapirãnojõ e'catitoja'a. Tojo weero musãrẽ ña'a ni'i. Be'ropũre ùjaboarãsa'a.

»Musã ni'cãrõacãrẽ e'cati bujirãnojõrẽ ña'a ni'i. Be'ropũre bujawetirã utirãsa'a.

²⁶ »A'ti ùmũcocjãrã añurõ ucũno'rãrẽ ña'arõ wa'arõsa'a. Dũporopũ “Õ'acũ ye queti wererã ni'i” nisoori masãrẽ musã ñecũsumũa mejãrõta añurõ dia'cũ narẽ ucũcãrã niwã.

Marĩrẽ ï'atu'tirãrẽ ma'idutise ni'i
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ »No'o ye cjasere tu'osĩ'rĩrãnojõrẽ a'tiro nigũti. Musãrẽ ï'atu'tirãrẽ ma'ĩña. Musãrẽ ña'arõ weerãrẽ añurõ weeya. ²⁸ Musãrẽ ña'arõ ucũrãrẽ “Narẽ añurõ wa'ato”, niña. Musãrẽ ña'arõ tu'ti, bujicã'rãrẽ na ye niatjere sãrĩbosaya. ²⁹ Ni'cũ mũ'urẽ ni'cã pã'rẽ diapoapũ paacã, ape pã'rẽ dũ'sari pã'rẽ pe'ere majãminũ'cã, paadutiya tja. No'o ni'cũ mũ'u yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ ã'macã, mũ'u ya camisa quẽ'rãrẽ tuweeo'oya. ³⁰ Nipe'tirã musãrẽ sãrĩrãrẽ o'oya. No'o musã yere miacã, “Wiapa”, niticã'ña. ³¹ Musãrẽ ãpãrã añurõ weeme'rĩcã ùasa'a. Musã quẽ'rã tojota narẽ añurõ weeme'rĩcã'ña.

³² »Musãrẽ mairã dia'cãrẽ ma'ĩrã, ¿ñe'enojõ añuse wéerã weebosau? Ña'arã quẽ'rã tojota na me'rãcjãrãrẽ ma'isama. ³³ Musãrẽ añurõ weerã dia'cãrẽ añurõ wéerã, ¿ñe'enojõ pe'ere añuse weebosau? Ña'arã quẽ'rã narẽ añurõ weerã dia'cãrẽ mejãrõta añurõ weesama. ³⁴ Musã ãpãrãrẽ apeyenojõ wasorã, “Na wiarãsama” nirã dia'cãrẽ o'ocã, wapamarĩsa'a. Ña'arã quẽ'rã mejãrõta ãpãrã ña'arãrẽ na wiarãsama nĩrã, wasosama. ³⁵ Musã yu'ure ãjõpeorã pe'e musãrẽ ï'atu'tirãrẽ ma'ĩña. Narẽ añurõ weeya. Na apeyenojõ wasocã, wasose wapa “Apeyenojõ dũcayurãsama” nirõ marĩrõ narẽ wasoya. Tojo weecã, Õ'acũ musãrẽ peje añuse o'ogũsami. Cũ ù'mũsepũ nigũ põ'rã nirãsa'a. Cũmarĩcã queoro weetirãrẽ, tojo nicã ña'arõ weeri masãrẽ pajaña'yugu, añurõ weesami. ³⁶ Tojo weerã marĩ pacũ pajaña'rõnojõ musã quẽ'rã nipe'tirãrẽ pajaña'ña.

*Āpērārē “Mūsā ña'arā ni'i” niticā'ña nise ni'i
(Mt 7.1-5)*

³⁷ »Mūsā āpērārē “Na ña'arā nima”, ni ĩ'abeseticā'ña. Tojo weecā, Ō'acũ quē'rā mūsārē besesome. Tojo nicā āpērārē “Ña'abutia'a, bu'iri da'reroña'a”, niticā'ña. Tojo weecā, Ō'acũ quē'rā mūsārē tojo nisome. Āpērārē acobojoya. Ō'acũ quē'rā mejārōta mūsārē acobojogusami. ³⁸ Āpērā apeyenojō moorārē o'oya. Tojo weecā, Ō'acũ quē'rā mūsārē o'ogusami. Mūsārē ni'cā ajuro ñadioca ajuro, añurō mu'muyururi ajuro weronojō o'ogusami. Mūsā āpērārē o'o'caronojōta Ō'acũ mūsārē o'ogusami, nicu niwī Jesú.

³⁹ Jesú cū bu'erārē a'te queose o'ocu niwī:

—Ni'cū ĩ'atigu apī ĩ'atigure tūawā'cāmasītisami. Na puarāputa no'o nirī copepu burusājābosama. ⁴⁰ Ni'cū bu'egu cūrē bu'egu nemorō masiyurūnucātisami. Cū bu'etu'ajaca be'ropu cū quē'rā cūrē ni'cārōwijigusami.

⁴¹ »Mūsā basu ña'arā nimirā, ¿de'ro weerā mūsā acaweregure “Ña'agū nimi”, niti? Āpērārē “Mūsā ña'arā ni'i” nise dūporo marī ye pe'ere ĩ'amūtārōña'a. ⁴² Mūsā a'te weronojō nibosa'a. Mūsā acaweregure “Mu'u ya capeapu cā'po'caroacā ni'i”, nibosa'a. Mūsā ya capeapu pajiri po'caro ĩ'atimirā, mūsā acaweregure “Capeapu niseacārē miicō'arāti”, nímasītisa'a. Mūsā tojo wéerā, weeta'sari masā ni'i. Mūsā ye caperipu nisere miicō'amūtāña. Tojo wéeca be'ropu mūsā acaweregū cārōacā caperipu nise pe'ere miicō'amasīrāsa'a, ni queose o'ocu niwī Jesú.

*Yucugure tigu dūca me'rā ĩ'amasīno'sa'a nise ni'i
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Jesú a'tiro werenemocu niwī:

—Ne ni'cāgū yucugu añuse dūcaticju ña'ase dūcatitisa'a. Ña'ase dūcaticju quē'rā añuse dūcatitisa'a. ⁴⁴ Nipe'tise yucupagu te dūca me'rā ĩ'amasīno'sa'a. Potagu ne higuera wāmetise dūcatitisa'a. Pota cuose quē'rā ne u'se dūcatitisa'a. ⁴⁵ Masū añugū añuse wācūse cuoyugu, añurōta ucūsami. Apī ña'agū pe'e cū wācūse ña'ase niyucā, ña'arō ucūsami. Marīrē ña'ase púúturo, ña'aseta marī ucūse wija'a. Añuse nicā, añuseta wija'a.

*Mejēcā dia'cū wi'seri yeenu'cāse queose ni'i
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ »¿De'ro weerā yū'ure “Yū'u wiogu” nimirā, yū'u dutiro weeweti? ⁴⁷ No'o yū'u tiropu a'ti, yū'u ucūsere tū'o, be'ro yū'u dutiro queoro weegú a'tiro weronojō nimi. ⁴⁸ Ni'cū wi'i weegutigu, di'tapu se'esājā, ũtāgārē bocasami. Be'ro tiga bu'ipu yeenu'cāmujāsami. Be'ro dia pu'eejacā, ti wi'ipu aco o'mapōtēocā, a'meña'tisa'a. Ti wi'i ũtāgāpu yeenu'cāca wi'i niyuro, tojo wa'asa'a. ⁴⁹ Apī yū'u bu'e'quere tū'omigū, tere queoro weetigu, a'tiro weronojō nimi. Wi'i weegutigu, ne po'peapu yeenu'cāmujātiro marīrō weesami. Be'ro dia pu'eejacā, ti wi'ire aco o'mapōtēo, o'mapī'aburocā'sa'a. Ti wi'i ne cārō dū'sanucātisa'a, nicu niwī Jesú.

7

*Jesú surara wiogure da'raco'tegure yū'rūo'que ni'i
(Mt 8.5-13)*

1 Jesú ũrũgũpu masārē bu'eca be'ro Capernaupu pi'acu niwĩ. 2 Topu ni'cũ surara wiogu romano masũ nicu niwĩ. Cũrē da'raco'tegu cũ ma'iyu'rũnu'cãgũ uputu dutitigu wērĩse pu'to nicu niwĩ. 3 Surara wiogu Jesú ye quetire tu'ogu, ni'cārērã judío masã bucurārē cũ tiropu o'ócũ niwĩ. Cũrē da'raco'tegure yu'ruogu a'tidutigu tojo weecu niwĩ. 4 Na Jesú tiropu etarã, tutuaro me'rã cũrē weetamuse sērĩcārã niwã. A'tiro nicārã niwã:

—Å'rĩ surara wiogure weetamurõua'a. 5 Cũ a'ti di'tacjãrã judío masārē añurõ ma'imi. Cũta cũ ye niyeru me'rã ũsã nerẽwũari wi'ire yeedutiwĩ. Tojo weerã cũrē weetamurõua'a, nicārã niwã.

6 Tere tu'ogu, Jesú na me'rã wa'acu niwĩ. Wi'ipu ejase duporoacã surara wiogu ãpērã cũ me'rãcjãrãrē tja Jesure weredutigu o'ócũ niwĩ. A'tiro niduticu niwĩ:

—Wiogu, mu'urē caribosĩ'rĩtiami. Cũ “Yu'u mejõ nigũ nisa'a”, niami. Tojo weegu cũ “Ya wi'ipu sãjãcã weemasĩtisa'a”, niami. 7 Te ye bu'iri ne cũ basu quẽ'rã mu'urē a'magũ a'titiami. A'tiro pe'e niami. “Mejõ mu'u wa'atimigũ, mu'u dutio'ose me'rã cũrē da'raco'tegu yu'rugusami”, niami. 8 Cũ “Åpērã surara dutiro docapu ni'i”, niami. “Yu'u quẽ'rã ãpērã surarare dutitura'a. Yu'u ni'cũrē o'ócã, cũ wa'asami. Apĩrē yu'u 'A'tia' nicã, a'tisami”, niami. Cũrē da'raco'tegure “'A'tiro weeya' nicã, weesami”, niami, nicārã niwã Jesure.

9 Jesú cũ tojo ní'quere tu'ogu, tu'omarĩa wa'acu niwĩ. Be'ro majãmiĩ'a, cũrē siruturãrē a'tiro nicu niwĩ:

—Å'rĩ surara wiogu Israe curuacjũ mejẽta yu'ure añurõ ëjõpeomi. Diacjũ musārē nigũti. Ne ni'cũ Israe curuacjãrã wa'teropure ã'rĩ weronojõ ëjõpeose cuogure ĩ'aticãti, nicu niwĩ.

10 Be'ro surara wiogu o'ócãrã wi'ipu dajatojaacãrã niwã. Na tojatarã, surarare da'raco'tegure yu'ru'cupure ĩ'acãrã niwã.

Jesú wapewio macãrē masõ'que ni'i

11 Jesú surara wiogure da'raco'tegure yu'ruóca be'ro Naín wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Cũ bu'erã, tojo nicã ãpērã pãjãrã masã cũ me'rã wa'acãrã niwã. 12 Ti macã pu'to cũ ejari cura ni'cã puti masãputi yaarã wa'arã wuawã'cãcãrã niwã. Wērĩ'cu, wapewio macũ ni'cũ waro nigũ nicu niwĩ. Pãjãrã ti macãcjãrã core ba'paticãrã niwã. 13 Core ĩ'agũ, Jesú pajaña'cu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Utitigota, nicu niwĩ.

14 Jesú cũrē masõgũ, ti acarore da'rapeocu niwĩ. Cũ tojo weecã, ti acarore wuawã'cãrã tojanu'cãcãrã niwã. Wērĩ'cure a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'urē duti'i. Wã'cãnujãña, nicu niwĩ.

15 Cũ tojo nica be'ro wērĩ'cu wã'cãnujã, ucũnu'cãcu niwĩ. Masõtoja, Jesú cũ pacore wiacu niwĩ. 16 A'tere ĩ'arã, nipe'tirã masã ucuacãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũrē e'catipeorã, a'tiro nicārã niwã:

—Ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ tutuayũ'rugũ marĩ wa'teropure bajuami, nicārã niwã.

Apeye quẽ'rãrē ninemocãrã niwã:

—Õ'acũ cũ yarãrē weetamugũ a'tigu weepĩ, nicārã niwã.

17 Nipe'tiro Judea di'tapure, to sumutopure cũrē masõ'que se'sa wa'acaro niwũ.

Juã masãrē wãmeyeri masũ Jesú tiropu o'ó'que ni'i (Mt 11.2-19)

18 Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'iri da'reri wi'ipũ nicũ niwĩ. Titare cũ bu'esere siruturã Jesú ye quetire cãrẽ werecãrã niwã. Tere tu'ogu, puarã cũ bu'ese siruturãrẽ pijiocũ niwĩ. 19 A'tiro nicũ niwĩ:

—Jesú tiropũ wa'aya. “¿Mũ'uta niti 'Masãrẽ yũ'rũoacjũ a'tigusami' nino'cũ o apĩpũre yucuerãsari yujupũ?” ni sãrĩtiña'ña, nicũ niwĩ. 20 Be'ro na Jesú tiropũ eja, cãrẽ nicãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ mũ'urẽ sãrĩtiña'dutiami. “¿Diacjũta mũ'u 'Masãrẽ yũ'rũoacjũ a'tigusami' ní'cuta niti? o ¿apĩpũre yucuerãsari yujupũ?” niami, nicãrã niwã.

21 Na ejari curare Jesú pãjãrã dutitirãrẽ yũ'rũogũ weecũ niwĩ. Cãmi boarãrẽ, wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõgũ, caperi bajuno'tirãrẽ yũ'rũogũ weecũ niwĩ. 22 Jesú, Juã o'ó'cãrã sãrĩtiña'cã, a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Mũsã yũ'u weecã ã'sere, mũsã tu'osere Juãrẽ wererã wa'aya. “Caperi ã'atimi'cãrã ni'cãrõacãrẽ ã'ama. Sijamasĩtimi'cãrã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'oti'cãrã quẽ'rã tu'oma. Wẽrĩ'cãrã masãma. Pajasescũorã masãrẽ yũ'rũose queti, añuse quetire tu'oma. 23 Yũ'ũre ãjõpeodu'utigũnojõ e'catigusami”, ni wererã wa'aya Juãrẽ, nicũ niwĩ Jesú.

24 Juã o'ó'cãrã wa'aca be'ro Jesú Juã ye cjasere masãrẽ werecũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã masã marĩrõpũ Juãrẽ ã'arã wa'apã. Topũ wa'arã, uigũnojõ, wãcũtutuutigũnojõrẽ ã'arã wa'atipã. Cũ tutuatigũ tãbuti wĩ'rõ wẽecũaro weronõjõ nitimi. 25 Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrẽ masã marĩrõpũ ã'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojõ, ma'masu'awee nisetirãnojõ wiorã ye wi'seripũ nisama. 26 To pũrĩcãrẽ mũsã topũ cãrẽ ã'arã wa'arã, ni'cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũrẽ ã'arã wa'arã weepã. Mũsãrẽ nigũti. Diacjũta cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nimi. Totã Juã ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã nemorõ niyũ'rũnũ'cãmi. 27 Õ'acũ Juãrẽ o'óyuatjere cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

“Yũ'u mũ'u ye quetire wereyuacjũre mũ'u dũporo o'ógũti.

Cũ mũ'u wa'atji ma'arẽ apoyugũsami.

Ma'a quẽ'rãyumũ'tãgũ weronõjõ mũ'u wa'ati dũporo masã wãcũsere bujaweti dũcayudutigũsami”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

28 Mũsãrẽ weregũti. Nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã wa'teropũre ne ni'cũ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ yũ'rũoro nigũ marĩcũ niwĩ. Tojo nimicã, nipe'tirã Õ'acũ wiogu nirõpũ nirã Juã yũ'rũoro nima. Mejõ nigũpũcã cũ yũ'rũoro nimi, nicũ niwĩ Jesú.

29 Cũ tojo nisere tu'orã, nipe'tirã masã, tojo nicã niyeru wapaseeri masã Juã cũ wãmeyeno'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ diacjũta weemi, nicãrã niwã.

30 Fariseo masã, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã pe'e Juã wãmeyeno'ña marĩ'cãrã nitjãrã, Õ'acũ narẽ weesĩ'rĩsere uaticãrã niwã.

31 Tojo weegũ Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Masã a'tocaterocjãrã, yé quetire tu'osĩ'rĩtirã ã'rã weronõjõ weesetima. 32 Wĩ'marã macã decopũ apedujirã, na me'rãcjãrãrẽ pijirã caricũbajaque'atirã weronõjõ nima. A'tiro caricũsama: “Ësã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapũ. Ësã bujawetise basacã quẽ'rãrẽ, utitiapũ.” Na weronõjõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tu'satima.

33 Juã masãrẽ wãmeyeri masũ be'ti, vino sĩ'rĩtisami. Cũ tojo weecã, mũsã “Wãtĩ cũomi”, nisa'a. 34 Be'ro yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronõjõ upũtigũ quẽ'rãrẽ ba'a, yũ'u vino sĩ'rĩcã, mejãrõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awãrĩgũ,

sĩ'rĩwãrĩgũ nimi", ni'i. "Niyeru wapaseeri masã me'rãcjũ, tojo nicã ña'arã me'rãcjũ nimi", ni'i. Ne ni'cũpũreta ějõpeowe'e. ³⁵ Tojo ějõpeotimirã, yu'u wee'quere ĩ'arã, Ő'acũ yu'ũre masĩse o'osere masĩno'o, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú fariseo masũ Simó wãmetigu ya wi'ipũ ní'que ni'i

³⁶ Ni'cũ fariseo masũ Jesure cũ ya wi'ipũ ba'adutigu pijiacu niwĩ. Tojo weegu Jesú wa'acu niwĩ. ³⁷ Na ba'ari cura ti macãcjõ numio ña'arõ weeri masõ Jesú tiro wa'aco niwõ. Co Jesú fariseo masũ ya wi'ipũ ba'agu wa'apũ nisere tu'ogo, u'mũticja acosticjare cũ tiropũ miaco niwõ. ³⁸ Co utigota, cũ sē'ema pe'e ejanũ'cãco niwõ. Co ya'coco co uticã, cũ ye du'pocãrĩpũ doquepejacaro niwũ. Be'ro te ya'cocore co poanũ'mo me'rã tuucoeco niwõ. Be'ro te du'pocãrĩrē mi'mi, co u'mũtise mia'quere du'pocãrĩpũ piopeoco niwõ. ³⁹ Co tojo weecã ĩ'agũ, Jesure ba'aduti'cu fariseo masũ a'tiro wãcũcu niwĩ:

—Ă'rĩ Ő'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ ní'gũ pũrĩcã, "¿Noanojõ yu'ũre ñe'eña'gõ weeti? ¿Ñamonojõ masõ niti co?" ni masĩboapĩ. "Co numio ña'arõ weeri masõ nimo", ni masĩboapĩ, nicũ niwĩ. ⁴⁰ Tojo wãcũsere ĩ'agũ, Jesú fariseo masũrē nicũ niwĩ:

—Simó, mũ'ũrē apeyenojõ nisĩ'rĩsa'a.

Fariseo yu'ticu niwĩ:

—Masãrē bu'egu, niña'rē mũ'u, nicũ niwĩ.

⁴¹ Jesú cũrē nicũ niwĩ:

—Puarã umua niyeru wasori masũrē wapamoosama. Ni'cũ quinientos numũrĩ da'rasede wapa weronojõ wapamoosami. Apĩ pe'e cincuenta numũrĩ da'rasede wapa weronojõ wapamoosami. ⁴² Cũ na puarãpũ de'ro wee wapayemasĩticã ĩ'agũ, na wapamoosere tojo acobojobajuriope'ocã'sami. A'te cjasere mũ'ũrē sēritiña'gũti. ¿Ni'inojõ pe'e niyeru wasori masũrē ma'iyũ'rũnũ'cãsari? nicũ niwĩ.

⁴³ Simó cũrē yu'ticu niwĩ:

—Yu'u a'tiro tu'oña'sa'a. Pajiro wapamoo'cu pe'e ma'iyũ'rũnũ'cãsami, nicũ niwĩ.

Jesú cũrē nicũ niwĩ:

—Mũ'u queoro yu'ti'i.

⁴⁴ Be'ro Jesú numiorē ĩ'a, Simórē nicũ niwĩ:

—Mũ'u a'tigo numiorē ĩ'a'a. Yu'u mũ'u ya wi'ipũ sãjãtacã, yé du'pocãrĩrē coedutigu yu'ũre aco o'otiapũ. A'tigo pe'e mũ'u weeti'quere weeamo. Co ya'coco me'rã yé du'pocãrĩrē coeamo. Be'ro co poari me'rã tuucoeamo. ⁴⁵ Mũ'u yu'ũre añudutigu, mi'mitiapũ. Co pe'e yu'u sãjãejacãpũta, yé du'pocãrĩrē mi'mimo. Mi'midu'utimo yujupũ.

⁴⁶ »Mũ'u yu'u dupoapũre u'se, marĩ piopeosenojõrē piopeotiapũ. Co pe'e yé du'pocãrĩpũre u'mũtisere piopeoamo. ⁴⁷ Tojo weegu a'tiro nigũti. Co peje ña'arõ wee'quere acobojono'mo. Tojo weego yu'ũre tojo weese me'rã co upũtu ma'isere ĩ'omo. Cã'rõ na wee'quere acobojorã, cã'rõ ma'isere ĩ'ono'o. Nemorõ waro ña'arõ wee'quere acobojorã, upũtu ma'isere ĩ'ono'o, nicũ niwĩ.

⁴⁸ Be'ro numiorē a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u ña'arõ wee'quere acobojono'pe'ocã'a, nicũ niwĩ.

⁴⁹ Āpērã ba'adutirã pijino'cãrã topũ dujirã na basu a'merĩ a'tiro ucũcãrã niwã:

—¿Noanojõ nisari ã'rĩ ña'arõ wee'quepũreta acobojosãjãdojagu? nicãrã niwã.

⁵⁰ Na tojo nimicã, Jesú pe'e numiorē a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u yũ'ure ějõpeotjĩagõ, ña'arõ wee'quere acobocono'apũ. Wãcũque'tiro marĩrõ wa'agosa'a, nicũ niwĩ.

8

Jesú weresijari cura numia cãrẽ weetamu'que ni'i

¹ Jesú ña'arõ wee'core acobojo'ca be'ro nipe'tise macãrĩpũ nipe'tiropũ sijabi'acũ niwĩ. Tocjãrãrẽ cã ye cjasere bu'e werecusiagu weecũ niwĩ. Tojo nicã Õ'acũ wio'gu nigũsami nisere werecũ niwĩ. Cũ bu'erã doce cã me'rã ba'patisijacãrã niwã. ² Āpẽrã quẽ'rã numia na me'rã ba'patisijacãrã niwã. Na Jesú todũporo wãtĩa cõ'awĩrõno'cãrã numia, duti yũ'rũono'cãrã numia nicãrã niwã. Ni'cõ na wa'tero María, na “Magdalena” nigõ, siete wãtĩa cõ'awĩrõno'co nico niwõ. ³ Tojo nicã apego Juana, Cuza wãmetigu nũmo nico niwõ. Co marãpũ Herode yere da'raco'teri masũ nicũ niwĩ. Susana wãmetigo quẽ'rã nico niwõ. Āpẽrã pãjãrã numia Jesure na cõose me'rã weetamucãrã niwã.

Jesú oteri masũ ye quetire queose me'rã were'que ni'i

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Pãjãrã masã peje macãrĩcãrã Jesú tiropũ ĩ'arã wa'acãrã niwã. Na pãjãrã nerẽcã ĩ'agũ, Jesú queose me'rã narẽ bu'ecũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

⁵ —Ni'cũ masũ cã ya wesepũ otegu wa'asami. Cũ otegu, wẽestewã'cãcã, ma'apũ apeye otese cape doqueque'asa'a. Ti ma'apũ yũ'rũarã, tere ãpẽrã ũ'tacũuwã'cãsama. Be'ro mirĩcũa a'ti, te perire ĩ'aboca, ba'ape'ocã'sama.

⁶ Apeye ũ'tãpaga wa'teropũ doqueque'asa'a. Te peri pĩ'rĩ, aco marĩyucã, ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropũ burũque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyũ'rua, wẽjẽcã'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpũ burũque'asa'a. Te añurõ pĩ'rĩ, dũcatisa'a. Ni'cã ño cien peri dũcatisa'a, nicũ niwĩ.

To be'ro Jesú ũpũtu tutuaro me'rã narẽ nicũ niwĩ:

—O'meperi cõorãnojõ a'tere añurõ tũ'oya, nicũ niwĩ.

Jesure cã bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ní'que ni'i

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Be'ro cã bu'erã “¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti mũ'u queose were'que?” ni sẽrĩtiña'cãrã niwã. ¹⁰ Narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Õ'acũ mũsãrẽ a'tiro weemi. Āpẽrã todũporopũ masĩña marĩmi'que cã wio'gu nisere mũsãrẽ masĩcã weemi. Yũ'ure ějõpeotirãma queose me'rã wereno'o. Tojo weerã yũ'u weesere ĩ'amirã, ĩ'amasĩsome. Yé cjasere tũ'omirã, tũ'omasĩtirã tojarãsama.

Jesú oteri masũ ye quetire “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'i

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ »Yũ'u queose were'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Otese cape Õ'acũ ye queti weronojõ ni'i. ¹² Ma'apũ burũque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Masã, yé quetire tũ'oma. Be'ro na tũ'o'quere wãtĩ a'ti, tere ě'mape'ocã'sami. Napũ tere ějõpeo, Õ'acũ narẽ yũ'rũweticã weeri ní'gũ, tojo weesami. ¹³ Apeye otese cape ũ'tãpaga wa'teropũ burũque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Na, yé quetire añurõ e'catise me'rã tũ'osama. Tojo weemirã, nũ'cõrĩ marĩrã weronojõ añurõ ějõpeotisama. Yoaticã añurõ ějõpeocũmĩ, be'ro narẽ ãpẽrã ña'arõ weecã ĩ'arã, ějõpeodu'ucã'sama. ¹⁴ Apeye pota wa'teropũ burũque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Yé quetire tũ'oma, tũ'orã pe'e. Mejõ siape me'rã a'ti ũmũco cjasere wãcũque'tiyũ'ruasama. Peje cõosĩ'rĩsama.

A'ti ɯmɯcopɯ e'catisere ɯpɯtɯ wācūsama. Tojo weero a'te nipe'tise narē dojorēcā'sa'a. A'tiro wéérā, na dɯca marĩrā weronojō tojama. ¹⁵ Apeye otese cape di'ta añurōpɯ bɯrɯque'a'que pe'e a'tiro nisĩ'rĩrō wee'e. Na, yé quetire añurō tɯ'osĩ'rĩrō pōtēorō tɯ'oma. Tere tɯ'o, Ō'acũ ɯaronojō queoro weeme'rĩcā'ma. Añurō ējōpeonu'cūrā peje dɯcatirā weronojō nima, nicɯ niwĩ.

Jesú sĩ'ocja me'rā queose o'o'que ni'i
(Mr 4.21-25)

¹⁶ Jesú cũ bu'erārē a'tiro werenemocɯ niwĩ:

—Ne ni'cũ sĩ'ocjare sĩ'otoja, apeyenojō me'rā mo'atisami. Tojo weetigɯ, cũ cārĩrō docapɯ cūutisami. A'tiro pe'e weesami. Nipe'tirā topɯ sājāarā ĩ'ato nígũ, ɯ'mɯarōpɯ dɯ'teyoosami. ¹⁷ A'tiro ni'i. Todɯporopɯ masā masĩno'ña marĩ'quere masĩno'rōsa'a. Ya'yioropɯ ní'que quē'rā bajarosa'a. Jesú, yé queti masĩno'ña marĩmi'que be'ropɯre sĩ'ocja bo'reyuro weronojō masĩpe'ticā'no'rōsa'a nígũ, tojo nicɯ niwĩ.

¹⁸ »A'tere tɯ'orā, añurō tɯ'oya. Yɯ'ɯ bu'ese tɯ'o ējōpeorārē Ō'acũ masĩse o'onemogūsami. Āpērā yɯ'ɯ bu'esere tɯ'osĩ'rĩtibutiarā pe'ere na masĩmi'quere ē'mape'ocūsami, nicɯ niwĩ Jesú.

Jesú paco, tojo nicā cũ acabijirā cjase ni'i
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Be'ro Jesú paco, cũ acabijirā cūrē a'marā a'ticārā niwā. Na masā mu'muyɯ'rɯcā ĩ'arā, wi'ipɯ sājāamasĩticārā niwā. ²⁰ Topɯ nigũ Jesure werocɯ niwĩ:

—Mɯ'ɯ paco, mɯ'ɯ acabijirā sope pɯ'to niama. Mɯ'ɯrē ĩ'asĩ'rĩapārā, nicɯ niwĩ.

²¹ Tere tɯ'ogɯ, Jesú nicɯ niwĩ:

—No'o Ō'acũ ye quetire tɯ'o, tere queoro weerānojō náta yɯ'ɯ paco, yɯ'ɯ acabijirā weronojō nima, nicɯ niwĩ.

Jesú wĩ'rōrē, tojo nicā pā'cōrĩrē di'tamarĩacā wee'que ni'i
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Ni'cā nɯmɯ Jesú cũ bu'erā me'rā yucɯsupɯ mɯjāsājāgũ, a'tiro nicɯ niwĩ:

—Te'a siaquiji ditara sumutopɯ, nicɯ niwĩ.

Cũ tojo nicā tɯ'orā, wa'acārā niwā. ²³ Na pē'arĩ cura Jesú cārĩa wa'acɯ niwĩ. Wācũña marĩrō wĩ'rō ɯpɯtɯ wēetuuwā'cāticaro niwũ. Tojo wa'acā, pā'cōrĩ yucɯsupɯre paaquesāamujācaro niwũ. Tiwɯ mirĩdijatawio nicaro niwũ. ²⁴ Tojo wa'acā ĩ'arā, Jesure wā'cōrā bɯrɯacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ūsārē bu'egɯ, marĩ mirĩrātirā wee'e, nicārā niwā.

Na tojo nicā tɯ'ogɯ, Jesú wā'cā, te wĩ'rōrē, pā'cōrĩrē yɯɯocɯ niwĩ. Nipe'tise di'tamarĩdijape'tia wa'acaro niwũ. ²⁵ Tu'ajanɯ'cō, cũ bu'erārē nicɯ niwĩ:

—¿Mɯsārē ējōpeose de'ro wa'amitito? nicɯ niwĩ.

Na ɯpɯtɯ ucɯa'cārā nitjĩarā ĩ'amarĩa, a'merĩ nicārā niwā:

—¿Noanojō nisariba ā'rĩ? Wĩ'rō, pā'cōrĩpɯta tɯ'omaatidojacā'a, nicārā niwā.

Jesú Gerasa wāmetirocjũ wātĩa sājāno'cɯre cō'awĩrō'que ni'i
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Be'ro Jesú cũ bu'erā me'rā pē'acɯ niwĩ. Pē'a, ape pā'rē Galilea pōtēorōpɯ Gerasa wāmetiropɯ pē'ajacārā niwā. ²⁷ Jesú yucɯsupɯ ní'cɯ

majãnu'cãrĩ cura ni'cũ Gerasacjũ cũ tiro ejaçu niwĩ. Yoacã waro ã'rĩ masũ wãtĩa sãjãno'cu cũ nirĩtero yu'rũcaro niwũ. Ne su'ti marĩ, ne wi'ipũ niticu niwĩ. Masãperi wa'teropũ nibajaque'aticu niwĩ. ²⁸⁻²⁹ Jesú cãrẽ ã'agũ, wãtĩ masũpũre sãñagũrẽ “Wijaaya”, nicu niwĩ. Cũ cõ'awĩrõcã ã'agũ, Jesú tiropũ ejaque'a, uputu caricũcu niwĩ:

—Jesú, Õ'acũ u'musepu nigũ macũ, ¿de'ro weegu yu'ũre caribogu a'titi? Yu'ũre ña'abutiario pi'eticã weeticã'ña, ni tutuaro me'rã sãrĩcu niwĩ.

Pejetiri wãtĩ masũrẽ ñe'ea, buruque'amujãcã weecu niwĩ. Masã cãrẽ aperopũ wa'aticã'to nĩrã, omocãrĩ, du'pocãrĩpũ cõme dari me'rã du'tecũumujãcãrã nimirã. Tojo weemicã, cũ wejesuremujãcũ niwĩ. Wãtĩ cãrẽ masã marĩrõpũ su'ori miamujãcũ niwĩ. ³⁰ Jesú cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro wãmetiti?

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Legión wãmeti'i, nicu niwĩ. Pãjãrã wãtĩa ãsã nicã'a nĩgũ, tojo nicu niwĩ. ³¹ Wãtĩa Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Ûsãrẽ ã'abajudutidijari pejopũ bu'iri da're bajurioticã'ña ni, uputu sãrĩcãrã niwã. ³² Titare ã'rũgũpũ pãjãrã yesea ba'a nu'cũcãrã niwã. Narẽ ã'arã, wãtĩa Jesure “Napũre sãjãarãti” ni, tutuaro me'rã sãrĩcãrã niwã. Jesú narẽ “Tojota weeya”, nicu niwĩ. ³³ Tojo weerã na masũpũre nĩ'cãrã wijaa, yeseapũre sãjãacãrã niwã. Yesea na wãtĩa sãjããca be'ro opa tu'rũpũ omamaati, dítarapũ doqueñojã, mirĩpe'tia wa'acãrã niwã.

³⁴ Tojo wa'asere ã'arã, yeseare co'terã a'tiro weecãrã niwã. Na uputu ucuarã macãpũ, cãpũpũ omawã'cã, weresterã wa'acãrã niwã. ³⁵ Te quietire tu'orã, masã tojo wa'asere ã'arã wa'acãrã niwã. Na Jesú tiropũ ejarã, wãtĩa sãjãno'cũre Jesú pu'toacã dujicã ã'acãrã niwã. Cũ su'ti sãña, añurõ wãcũse cuogu dujicu niwĩ. Na cãrẽ ã'arã, uise me'rã ã'acãrã niwã. ³⁶ Æpãrã topũ ã'arã ejarãrẽ Jesú wãtĩa sãjãno'cũre cõ'awĩrõcã ã'a'cãrã “A'tiro wee wãtĩarẽ cõ'awĩrõami”, ni werecãrã niwã. ³⁷ Jesú a'tiro weecã ã'arã, nipe'tirã masã Gerasapũ nĩrã Jesure tutuaro me'rã “Mu'ũ aperopũ wa'aya”, nicãrã niwã. Na uputu waro uicãrã niwã. Tojo weerã Jesure tojo nicãrã niwã. Tere tu'ogu, Jesú yucũsupũ mujãsãjãa, wa'a wa'acu niwĩ. ³⁸ Wãtĩa cuomi'cu Jesure “Yu'ũ quẽ'rã mu'ũ me'rã wa'agũti” nĩgũ, uputu sãrĩcu nimirã. Jesú pe'e cãrẽ nicu niwĩ:

³⁹ —Mu'ũ ya wi'ipũ tojaa, nipe'tise Õ'acũ mu'ũrẽ wee'quere werepe'ocũ wa'aya, nicu niwĩ.

Tojo weegu cũ nipe'tiro cũ ya macãcjãrãrẽ Jesú cãrẽ wee'quere werecu-siagu wa'acu niwĩ.

Jairo macõrẽ, tojo nicã dí mejã cuogore Jesú yu'rũo'que nĩi
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Be'ro Jesú ditara ape pã'rẽpũ nĩ'cu pẽ'atãca be'ro masã e'catise me'rã cãrẽ põtãrĩcãrã niwã. Nipe'tirã cãrẽ yucue'cãrã nitjãrã, tojo weecãrã niwã. ⁴¹ Titare ni'cũ su'ori nerẽwũari wi'ĩ wioogu Jairo wãmetigu Jesú tiro etacu niwĩ. Cũ Jesú tiro ejaque'a, Jesure “Yu'ũre pajaña'cũreya. Ya wi'ipũ te'a”, nicu niwĩ. ⁴² Cũ macõ ni'cõ nigõ doce cũ'marĩ cuogo wẽrĩse pu'topũ nico niwõ. “Jau” ni, Jesú to wa'ari cura pãjãrã masã sirutucãrã nitjãrã, cãrẽ añurõ tuutĩ'awã'cãcãrã niwã. ⁴³ Na tojo weerã wa'tero ni'cõ numio doce cũ'marĩ dí mejã dutitigo nico niwõ. Co ocoyedutise wapa nipe'tise niyeru tojaque'a wa'aco niwõ. Ne ni'cũ core ocoyeyu'rũoticu niwĩ. ⁴⁴ Tojo weego co Jesú sã'ema wa'a, cũ su'tiro yapapũ ñe'ẽña'co niwõ. Co ñe'erĩ

curata co dí wijami'que bu'anu'cã wa'acaro niwã. ⁴⁵ Tojo wa'ari cura Jesú sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noa yu'ure ñe'eti? nicu niwĩ.

Nipe'tirãputa “Ne ni'cũ ñe'etimi”, nicãrã niwã. Tojo weegu Pedro, tojo nicã cũ me'rãcjãrã Jesure nicãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egu, masã mu'urẽ nipe'tiro doquewãwã'cã, tuuquejoma. Tojo wa'acã masĩmigũ, mu'u ¿de'ro weegu “¿Noa yu'ure ñe'eti?” niti? nicãrã niwã.

⁴⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—Ni'cõ yu'ure ñe'ecã tu'oña'pu. Core yu'u tutuaro me'rã yu'rãcã weeasu, nicu niwĩ.

⁴⁷ Cũ tojo nicã tu'ogo, cũ masĩtojami, yu'uta weeasu nígõ, narãsãgõta Jesú pu'to a'ti, ejaque'aco niwõ. Co nipe'tirã tu'oropu werepe'ocã'co niwõ. A'te ye bu'iri cũ yaro su'tirote ñe'easu nígõ, tojo nicã “Yu'u ñe'ecãta, yu'rũono'copu tojasu”, ni wereco niwõ. ⁴⁸ Co tojo nicã tu'ogu, Jesú core nicu niwĩ:

—Mu'u ëjõpeotjãgõ, yu'rũono'copu toja'a. Dutu marĩgõ e'catise me'rã tojaaya, nicu niwĩ.

⁴⁹ Jesú core ucũrĩ cura ni'cũ Jairo nerẽwũari wi'i wiogu ya wi'icjũ ejaçu niwĩ. Jairore nicu niwĩ:

—Mu'u macõ wẽrĩatojamo. Marĩrẽ bu'egure caribonemotiguta majã, nicu niwĩ.

⁵⁰ Jesú tojo nicã tu'ogu, Jairore nicu niwĩ:

—Uitiguta. Yu'ure ëjõpeoya. Mu'u tojo weecã, mu'u macõ masõno'gõsamo, nicu niwĩ.

⁵¹ Ti wi'ipure etagu, co pesari tucũpure ne ãpẽrãrẽ sãjãadutiticu niwĩ. Pedro, Santiago, Juã, tojo nicã co pacusumua dia'cũrẽ sãjãadutiticu niwĩ.

⁵² Nipe'tirã ti wi'ipu nirã uputu utirã, ñajasewã'arãrẽ Jesú nicu niwĩ:

—Utiticã'ña. Co wẽrĩtimo. Cãrĩgõ weemo, nicu niwĩ.

⁵³ Masã co wẽrĩ'quere masĩcãrã niwã. Tojo weerã cũ tojo nicã tu'orã, cũrẽ bujicã'cãrã niwã. ⁵⁴ Jesú pe'e ucũgũta, co ya omocãrẽ ñe'e, nicu niwĩ:

—Wĩ'magõ, wã'cãnu'cãña, nicu niwĩ.

⁵⁵ Cũ tojo nirĩ curata wẽrĩ'co masã, wã'cãnu'cãco niwõ. Jesú co pacusumuarẽ “Ba'ase ecaya”, nicu niwĩ. ⁵⁶ Cũ tojo weesere ñarã, co pacusumua uputu ña'ucucãrã niwã. Jesú core masõ'quere ne ãpẽrãrẽ weredutiticu niwĩ.

9

Jesú cã bese'cãrãrẽ weredutio'o'que ni'i (Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesú cũ bu'erã docere neocũucu niwĩ. Be'ro narẽ cũ tutuasere o'ocu niwĩ. Wãtã no'o nirãrẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'ocu niwĩ. Tojo nicã dutu yu'rũomasĩsere o'ocu niwĩ. ² Narẽ Õ'acũ wiogu nimi nisere wereduticu niwĩ. Dutitirãrẽ yu'rũoduticu niwĩ. ³ A'tiro nio'ocu niwĩ:

—Wa'arã, ne apeyenojõ miaticã'ña. Tuacjã, ajuronojõ, ba'ase pu'e, niyeru ne miaticã'ña. Musã sãñase me'rã dia'cũ wa'aya. Ne apeye mianemotica'ña. ⁴ Musã no'o nirĩ wi'i ejarã, musã to nirõ põtẽorõ tojaque'aya. ⁵ No'o ãpẽrã musãrẽ ñe'eticã, ti macãpure wjarã, ti macã cjase di'ta wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã musã “A'ti macãcjãrã bu'iritima” ni ñorãsa'a, nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo níca be'ro wa'a wa'acārã niwã. Wa'a, nipe'tise macãrĩpũ Jesú masãrẽ yũ'ruose quetire werecusiãcãrã niwã. Tojo nicã dutitirãrẽ yũ'ruocãrã niwã.

Herode Jesú weesere tũ'o'que ni'i

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Galilea di'ta wioꝝu Herode nipe'tise Jesú wee'quere tũ'ocũ niwĩ. Tere tũ'ogũ, Herode de'ro wéemasĩticũ niwĩ. Āpẽrã “Cũ Juã wãmeyeri masũ wẽrĩ'cũpũ masãcũ nimi”, nicãrã niwã. ⁸ Āpẽrã “Dũporocjũpũ Ō'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ Elía bajuapĩ”, nicãrã niwã. Āpẽrã “Apetero weegũ ni'cũ todũporocjũ Ō'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ masã'cũ níꝝũ nisamigũ”, nicãrã niwã. ⁹ Herode pe'e a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũta Juã ya dũpoare dũtesuredutiwũ. To pũrĩcãrẽ ¿noanojõ nisari tocã'rõ na ucũno'gũ? Cũrẽ ĩ'asĩ'rĩmisa'a, nicũ niwĩ.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil ɯmũarẽ ba'ase eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Be'ro Jesú besecũú'cãrã na bu'ecusiaca be'ro cũ tiro daja, na weecusia'quere werecãrã niwã. Be'ro narẽ Jesú masã marĩrõpũ Betsaida wãmetiri macã pu'topũ sũ'ori wa'acũ niwĩ. ¹¹ Masã pe'e na wa'ase quetire tũ'ocã'cãrã niwã. Tojo weerã tere tũ'orã, narẽ sirutuwã'cãcãrã niwã. Jesú narẽ añuduti, Ō'acũ wioꝝu nimi nisere were, dutitirãrẽ yũ'ruocũ niwĩ.

¹² Be'ro ñamica'apũ nicã ĩ'arã, cũ bu'erã doce cũ tiro wa'a, cũrẽ ucũcãrã niwã:

—Masãrẽ “Tocã'rõta ni'i”, niña. Macãrĩpũ, no'o pu'to nise macãrĩpũ ba'ase, cãrĩrõ a'magũ wa'adutiya. A'to marĩ nirõpũre ne apeyenojõ marĩbutiacã'a, nicãrã niwã.

¹³ Jesú pe'e nicũ niwĩ:

—Mũsã narẽ ba'ase ecaya.

Na cũrẽ nicãrã niwã:

—Ūsã ni'cãmocũsepagata pã, tojo nicã wa'i pũarãta cũo'o. Masãrẽ ne a'teacã se'satisa'a. ¿Ūsãrẽ ã'rã pãjãrã ye niatjere ba'ase duudutigũ weeti? nicãrã niwã.

¹⁴ Na pãjãrã, ɯmũa se'saro ni'cãmocũsetiri mil wa'tero nicãrã niwã. Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Masãrẽ te cururinũcũ cincuenta dujidutiya, nicũ niwĩ.

¹⁵ Na cũ duti'caronojõta wee, dujipe'ticã'cãrã niwã. ¹⁶ Be'ro Jesú te ni'cãmocũse pãrẽ, na wa'i pũarãrẽ mii, ɯ'mũarõpũ ĩ'amorõ, cũ pacũ Ō'acũrẽ na ye niatjere e'catise o'ocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, cũ pe'esteca be'ro cũ bu'erãrẽ masãrẽ etidutigũ o'ocũ niwĩ. ¹⁷ Nipe'tirã ba'a, yapicãrã niwã. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneocãrã niwã.

Pedro Jesure “Mũ'ũ Ō'acũ o'ó'cũta ni'i” ní'que ni'i

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Ni'cãti Jesú cũ se'saro ñubuegũ weecũ niwĩ. Titare cũ bu'erã quẽ'rã cũ me'rã nicãrã niwã. Narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—Masã ¿de'ro ni ucũti yũ'ũre? nicũ niwĩ.

¹⁹ Na cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Āpẽrã mũ'ũrẽ “Juã wãmeyeri masũ nimi”, nima. Āpẽrã mũ'ũrẽ “Dũporocjũpũ Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Elía nimi”, nima. Āpẽrã “No'o níꝝũ dũporocjũpũ Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ masã'cũ níꝝũ nisasami”, nima, nicãrã niwã.

²⁰ Be'ro narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ tja:

—¿Musã waro, de'ro wãcũti yu'ure? nicu niwĩ. Pedro cãrẽ nicu niwĩ:
—Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i, nicu niwĩ.

Jesú cã wẽrĩatjere were'que ni'i
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Jesú narẽ ne cã'rõ ãpẽrãpũre cã Õ'acũ bese'cu nisere werediticu niwĩ. ²² Be'ro narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ pũrõ pi'etigusa'a. Judío masã bucãrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure ï'atu'tirãsama. Yu'ure wẽjẽrãsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, nicu niwĩ.

²³ Be'ro nipe'tirã masãrẽ nicu niwĩ:

—No'o yu'ure sirutusĩ'rĩgũnojo nipe'tise numũrĩ sirutuato. Cã weesĩ'rĩrõnojo weeticã'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rĩgũ, “Jesure ãjõpeogu, wẽrĩbosa'a” nitigũta sirutuato.

²⁴ Yu'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rũsĩ'rĩtigũ, yu'ure ãjõpeodu'ugũnojo pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cũgũnojo yu'u me'rã catinu'cũgũsami. ²⁵ Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'agu, cã ejeripõ'rã pe'ere bajuriogu, ¿ñe'enojõrẽ wapata'abosari? ²⁶ Yu'ure, tojo nicã ye quetire bopoyasãticã'ña. Musã bopoyasãcã, yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ a'tiro weegusa'a. Apaturi a'ti turipũre a'tigu, yu'u pacu asistese me'rã, cãrẽ wereco'terã me'rã yu'u quẽ'rã musãrẽ bopoyasãgũsa'a. Yu'u tutuase me'rã a'tigu, tojo weegusa'a. ²⁷ Diacjũ musãrẽ wereguti. Ni'cãrẽrã a'topũ nirã yu'u wiogu sãjãcã ï'atimirã wẽrĩsome, nicu niwĩ.

Jesú cã bajusere dũcayua'que ni'i
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Ni'cã semana Jesú “Yu'u wiogu sãjãcã ï'arãsa'a” nĩca be'ro ãrũgũpũ ñubuegu mũjãgũ, Pedro, Santiago, Juãrẽ miacũ niwĩ. ²⁹ Topũ cã ñubuegu, cã bajusere dũcayua wa'acu niwĩ. Cã ye su'ti añurõ butise, asistese wa'acaro niwũ. ³⁰ Tojo wa'acã, pũarã umuã bajua, cã me'rã ucũcãrã niwã. Na dũporocjãrãpũ Moisé, Elía nicãrã niwã. ³¹ Na asistese me'rã nĩrã, Jesú cã Jerusalẽpũ wẽrĩatjere ucũcãrã niwã. ³² Pedro quẽ'rã upũtu wũja cuo'cãrã nimirã, wã'cãcãrã niwã. Wã'cã, Jesú cã asistesere, tojo nicã cã me'rã nĩrãrẽ ï'acãrã niwã. ³³ Na Jesú tiro nĩ'cãrã wa'ari cura Pedro Jesure nicu niwĩ:

—Wiogu, marĩ a'topũ nicã añuyũ'ruã'a. I'tia wi'iacã weerã. Ni'cã wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerã, nicu niwĩ.

Pedro cã tojo nisere tu'oña'timigũ, de'ro nĩmasĩtigũ, tojo nicu niwĩ. ³⁴ Cã tojo ucũrĩ cura ni'cã o'mecurua dijati, tuubi'acã'caro niwũ. Na ti o'mecurua po'peapũ nĩrã, ucuã wa'acãrã niwã. ³⁵ Be'ro ti curuapũ ni'cã a'tiro ucũcã tu'ocãrã niwã:

—Ã'rĩ yu'u macũ yu'u bese'cu nimi. Cã ucũsere tu'o ãjõpeoya, nicu niwĩ.

³⁶ Tojo nĩca be'ro Jesú ni'cũta tojanũ'cãcũ niwĩ. Moisé, Elía marĩcãrã niwã majã. Cã bu'erã na ï'a'quere tojota tu'oña'yu'rũocã'cãrã niwã. Ne cã'rõ ãpẽrãrẽ wereticãrã niwã.

Jesú wĩ'magũ wãtĩ sãjãno'care cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Ape numu pe'e ãrũgũpũ nĩ'cãrã dijatacã, pãjãrã Jesure põtẽrĩcãrã niwã. ³⁸ Ni'cũ na wa'teropũ nigũ upũtu Jesure ucũquejocũ niwĩ:

—Ĕsārē bu'egũ, yu'u macũ ni'cũ nigũrē pajaña'cureya. Ī'agũ a'tia. ³⁹ Wātī cūrē sājāa'cu ñe'ea, caricũ, wērīamujācā weemi. Tojo nicā ɯseropu so'potu'umi. Cūrē ña'abutiario wéégũ, pi'eticā weeyu'rũami. Ne du'usĩ'rĩtimi. ⁴⁰ Mu'u bu'erārē “Wātīrē cō'awĩrõña”, nitojamiaru. Ne põtēotiamā, nicu niwĩ.

⁴¹ Jesú yu'ticu niwĩ:

—Musā ějõpeose moorā ña'arā ni'i. Yu'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasĩwe'e yujupu. ¿No'ocā'rõ yoacā musā yu'ure ějõpeoticā wācūtutuagusari? Mu'u macūrē yu'u tiro miitia, nicu niwĩ.

⁴² Wĩ'magũ cū tiro wa'acā, wātī cūrē nucũcāpu doqueque'acā weecu niwĩ. Apaturi wācũña marĩrõ cūrē wērīacā weecu niwĩ tja. Cū tojo weecā, Jesú wātīrē cō'awĩrõ, yu'rũocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, cū pacure wiacu niwĩ.

⁴³ Nipe'tirā to nirā Ō'acũ tutuasere ĩ'amarīacārā niwā.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Na Jesú wee'io'quere ĩ'amarīarĩ cura cū bu'erārē nicu niwĩ:

⁴⁴ —Yu'u ni'cārõacā nisere añurõ tu'oya. Acobojoiticā'ña. Yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ uputigure wiorāpure o'orāsama, nicu niwĩ.

⁴⁵ Cū tojo nisere cū bu'erā pe'e ne tu'omasĩticārā niwā. Ō'acũ narē tojo masĩtabasioticā weecu niwĩ. Na cū ní'quere “¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti?” ni sērĩtiña'ui nicārā niwā.

Añurõ weeyu'rũnu'cāgũ ye cjase ni'i
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Be'ro Jesú bu'erā na basu ¿noa marĩ wa'teropu nigũ āpērā yu'rũoro niyu'rũnu'cāgũsari? nĩrā, ɯputu du'sasocārā niwā. ⁴⁷ Jesú na tojo wācũsere ĩ'amasĩcā'cu niwĩ. Tojo weegu ni'cũ wĩ'magũrē cū pu'to wejeonu'cõ, ⁴⁸ narē nicu niwĩ:

—Yu'ure maigũnojõ ni'cũ ā'rĩ wĩ'magũrē ñe'egũ weronojõ weemi. Cūrē ñe'egũ, yu'ureta ñe'egũ weemi. Yu'ure ñe'egũ, yu'ure o'ócũ Ō'acũ quē'rārē ñe'egũta weemi. No'o musā wa'teropure “Āpērā yu'rũoro ni” ni wācūtigu cūta nimi āpērā yu'rũoro nigũ, nicu niwĩ Jesú.

Marĩrē ĩ'atu'titigu marĩ me'rācjũ nimi nise ni'i
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Be'ro Juā Jesure a'tiro nicu niwĩ:

—Ĕsārē bu'egũ, ni'cũ mu'u wāmerē pisutjlagũ, wātīarē cō'awĩrõcā ĩ'awũ. Cū marĩ me'rācjũ nitiami. Tojo weerā cūrē cā'mota'awu, nicu niwĩ.

⁵⁰ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Tojo weegure cā'mota'aticā'rõua'a. Marĩrē ĩ'atu'titigu marĩ me'rācjũ nimi, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Santiagore, Juārē tu'ti'que ni'i

⁵¹ Jesú wērĩ, cū ɯ'musepu mujāti duporo uiro marĩrõ wācūtutuario me'rā “Jerusalēpu wa'aguti”, nicu niwĩ. ⁵² Cū duporo āpērārē o'óyucu niwĩ. Na ni'cā macā Samaria di'ta nĩrĩ macāpu Jesú cū cārīatjore a'mayurā wa'acārā niwā. ⁵³ Ti macā Samariacjārā judío masā me'rā a'pepũrĩrā nitjīarā, Jesú o'ócārārē ñe'esĩ'rĩticārā niwā. Na, Jerusalēpu Jesú wa'agusami nĩrā, tojo weecārā niwā. ⁵⁴ Samariacjārā tojo weesere ĩ'arā, Jesú bu'erā Santiago, Juā a'tiro nicārā niwā:

—Ĕsã wioꝝ, narē bu'iri da'rerã, ¿pecame'erē u'museꝝ dijatiduticã uati? ¿Dũporocjũ Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Elía wee'caronojõ weeroꝝati? nicãrã niwã.

⁵⁵ Tere tu'ogũ, Jesũ narē ĩ'a, tutuaro me'rã tu'tigũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã tojo wãcũse Espĩritu Santu o'ose mejeta ni'i. ⁵⁶ Yũ'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ masãrē bu'iri da're bajuriogũ a'titiwũ. Narē yũ'ruogũ a'tigũ weewũ, nicũ niwĩ.

Be'ro na ape macãꝝ yũ'rua wa'acãrã niwã.

Jesũ me'rã wa'asĩ'rĩmi'cãrã ye queti ni'i

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Na ape macãꝝ yũ'ruari cura ni'cũ masũ Jesure nicũ niwĩ:

—Yũ'u mũ'u no'o wa'aro sirutuguti, nicũ niwĩ.

⁵⁸ Jesũ cũrē yũ'ticũ niwĩ:

—Wa'icãrã na cãrĩrĩ tuti cuoma. Mirĩcũa quẽ'rã na põ'rãtiri su'tiro cuoma. Yũ'u pũrĩcã Ō'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ ne cã'rõ cãrĩpesaro, yaro diãcjũrē moo'o, nicũ niwĩ.

⁵⁹ Apĩ pe'ere Jesũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Te'a yũ'u me'rã, nicũ niwĩ.

Cũ yũ'ticũ niwĩ:

—Wioꝝ, yũ'u pacũ tiropũ wa'aguti yujupũ. Topũ ni, be'ro yũ'u pacũ wẽrĩca be'ro yaatojagupũ mũ'u me'rã wa'aguti, nicũ niwĩ.

⁶⁰ Jesũ cũrē yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'ure ějõpeotirã wẽrĩ'cãrã weronojõ nima. Náta wẽrĩ'cãrãrē yaato. Mũ'u pũrĩcã yũ'ure sirutuya. Sirutu, Ō'acũ wioꝝ nigũsami nisere wereꝝa a'tia, nicũ niwĩ.

⁶¹ Be'ro Jesure apĩ nicũ niwĩ:

—Wioꝝ, mũ'u me'rã wa'aguti. Yũ'u mũ'u me'rã wa'ati dũporo ya wi'icjãrãrē we'eritisi'rĩsa'a yujupũ, nicũ niwĩ.

⁶² Jesũ cũrē nicũ niwĩ:

—Di'ta se'ecũugũ, opanũrē wa'ari níꝝ, sē'ema pe'e ĩ'atõrõtisami. Ā'rĩ weronojõ Ō'acũrē ějõpeo'cupũa todũporo cũ weeseti'quere wãcũnũrũtisami. Wãcũnũrũgũa Ō'acũ ye cjasere queoro weemasĩtisami, nicũ niwĩ.

10

Jesũ setenta y dos masãrē cũ ye quetire weredutigũ o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Jesũ setenta y dos ãpẽrã mũũarē pijinemocũ niwĩ. Narē puarẽrã dia'cũ nipe'tise cũ wa'atje macãrĩꝝ cũ dũporo o'óyucũ niwĩ.

² Narē a'tiro nicũ niwĩ:

—Diacjũ musãrē wereꝝuti. Marĩ otese peje pĩ'rĩ dũcati'i. Tere miirã pe'e marĩbocurema. Tojo weerã musã te otese wioꝝure ãpẽrã miitamudutirã sẽrĩnemoña, nicũ niwĩ. A'te weronojõ Ō'acũ ye quetire masĩsĩ'rĩrã pãjãrã waro nima. Te quetire wererã pe'e pejetirãcã nima. Tojo weerã ãpẽrã cũ o'ónemocã Ō'acũrē sẽrĩña. ³ Musã wa'aya. Yũ'u musãrē wiose wa'teropũ o'ógũ wee'e. Oveja wĩ'marãrē yaiwa wa'teropũ o'ógũ weronojõ o'ó'o. ⁴ Musã wa'arã, ajuri miaticã'ña. Niyeru sãarĩ ajuro quẽ'rãrē miaticã'ña. Sapatu ape pa'a miaticã'ña. Ma'apũ wa'arã, ãpẽrãrē añudutirã, yoacã ucũticã'ña. Diacjũ wa'aya. ⁵ Musã wi'ipũ sãjãarã, ti wi'icjãrãrē añudutirã, a'tiro nimũ'tãña: “Musã a'ti wi'icjãrãrē añurõ wa'ato”, ñña. ⁶ Ti wi'icjãrã cumuca marĩrõ nicã, musã añudutise “Añurõ

wa'ato" nise na ye tojarosa'a. Tojo niticāma, müsā tojo nise müsārēta tojarosa'a tja. ⁷ Müsā ni'cā wi'ipū ejarā, ti wi'ipūta tojayá. Na ba'asenojōrē, na sī'rīsenojōrē, müsā quē'rā ba'asirutuya. Da'rari masā na da'rase wapa wapata'aba'amasīma. Tojo weerā müsā bu'erā wa'acā, müsārē ba'ase weetamurāsama. Apeye wi'seripū wa'amujā, cārībajaque'atiticā'ña. ⁸ Müsā ni'cā macāpū etacā, ti macācjārā añurō ñe'eme'rīcā, no'o na ecasere ba'aya. ⁹ Ti macāpū dutitirārē yu'rūoya. Narē a'tiro wereya: "Ō'acū cū wiogū nise müsā tiropū a'tiatje cārō dū'sa'a." ¹⁰ Ni'cā macāpū müsā etacā, tocjārā añurō pōtērīticāma, macā decopū wa'aya. A'tiro niña: ¹¹ "A'ti macā cjase ũsā dū'pocārīpū di'ta wā'a'quepūreta paastecō'arāti. A'ti macācjārā bu'iritisere ī'orā, tojo weerāti", niña. Narē a'tiro ninemoña. "Müsā a'tere masīña. Ō'acū cū wiogū nise müsā tiropū a'tiatje cārō dū'sa'a", niña. ¹² Jesú a'tiro ninemocū niwī:

—Müsārē wereguti. Ō'acū masārē beseatji nūmū nicā, ti macācjārā müsārē ũati'cārārē a'tiro weegūsami. Sodomacjārārē bu'iri da're'caro nemorō da'reno'rāsama, nicū niwī Jesú.

Jesure ějōpeotise macārīcjārā ye queti ni'i
(Mt 11.20-24)

¹³ Be'ro Jesú apeye macārīcjārārē a'tiro nicū niwī:

—Müsā Corazí, tojo nicā Betsaida wāmetise macārīcjārārē ña'abutiario wa'arosa'a müsārē. Yu'u weeī'o'quere ī'amirā, dūcayuwe'e. Yu'u āpērā judío masā nitirā nirōpū Tiro, Sidō wāmetise macārīpū weeī'ocāma, dūporopū na ña'arō wee'quere bujaweti dūcayutojabopā. Na bujawetisere ī'orā, na weewūaronojōpūma su'ti wāquīsenojōrē sāña, nujārē na dūpoapū ōrēstepeobopā. ¹⁴ Ō'acū masārē beseatji nūmū nicā, Tiro, Sidōcjārā nemorō müsā pe'ere bu'iri da'reyū'rūnū'cāgūsami. ¹⁵ Ni'cārōacāma Capernaucjārārē were'e. "Tojowaro ũ'mūsepū mājārāti", ni wācūtīcā'ña. Ō'acū müsārē pecame'epū cō'abutiagūsami, nicū niwī.

¹⁶ Be'ro cū bu'erārē a'tiro werenemocū niwī:

—Müsā bu'esere tū'orā, yu'ūreta tū'oma. Müsārē ũatirā, mejārōta yu'ūre ũatima. Tojo yu'ūre ũatirā, yu'ūre o'ó'cūpū Ō'acū quē'rārē ũatima, nicū niwī Jesú.

Jesú cū o'óyu'cārā setenta y dos na daja'que ni'i

¹⁷ Be'ro Jesú setenta y dos cū o'óyu'cārā e'catise me'rā tojatacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ūsā wiogū, wātīapūta mū'u dutiro, mū'u wāme me'rā ũsā cō'awīrōmujācā, yu'tiama, nicārā niwā.

¹⁸ Jesú narē nicū niwī:

—Müsā nīrōnojōta ni'i. Wātīrē ũ'mūsepū ní'cū būpo ya'baro weronojō docaque'a dijacā ī'awū. ¹⁹ Yu'u müsārē tutuasere o'owū. Müsā añapūre ũ'tapeomicā, cutipapūre ũ'tapeomicā, na cū'rīcā, toacā pūrīno'tisere o'owū. Nipe'tise wātī cū tutuasere docaque'adutigū o'owū. Ne cārō müsā ña'arō weeno'some. ²⁰ "Wātīa ũsārē yu'tiama" nise dia'cūrē e'catitīcā'ña. A'te pe'ere e'catiya. Ū'mūsepū Ō'acū yarā catinu'cūse cūorā na wāmerē ojaō'orī turipū müsā wāmerē ojaō'ocā, e'catiya, nicū niwī.

Jesú ye queti, cū pacū Ō'acū ye queti ni'i
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Jesú cū bu'erārē ucūrī cura Espírītu Santu cūrē e'catise o'oyū'rūacu niwī. Titare cū pacūre a'tiro nicū niwī:

—Pacɔ, mu'u u'muse, a'ti turi wiogu ni'i. “Usã masiyu'rɔnu'cãrã ni'i” nirãrẽ mu'u ye cjasere masicã weeticu niwã. Æpẽrã wĩ'marã weronojõ maata tu'o ëjõpeorã pe'ere tere masicã weecu niwã. Mu'u tojo weesere wãcũgũ, mu'urẽ e'catise o'o'o. A'tere mu'u ua'caronojõta queoro wee'e, nicu niwĩ cũ pacure.

²² Be'ro masãrẽ ninemocu niwĩ tja:

—Yu'u pacu nipe'tise weemasĩsere yu'ure o'owĩ. Cũ ni'cũta yu'u nisetisere masĩpe'ocã'sami. Yu'u quẽ'rã ni'cũta cũ nisetisere masĩpe'o'o. No'o yu'u masicã weeno'rã quẽ'rã cũ nisetisere masĩsama, nicu niwĩ Jesú.

²³ Be'ro cũ bu'erãrẽ ĩ'a, na se'sarore nicu niwĩ:

—Yu'ure musã, musã ye caperi me'rã ĩ'a'a. ²⁴ Musãrẽ a'tiro weregati. Pãjãrã duporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã wiorã musã ni'cãrõacã ĩ'asere ĩ'asĩ'rĩcãrã nimiwã. Ne ĩ'aticãrã niwã. Yu'u musãrẽ weresere tu'osĩ'rĩcãrã nimiwã. Ne ni'cãti tu'oticãrã niwã, nicu niwĩ.

Jesú Samariacjũ me'rã queose o'o'que ni'i

²⁵ Be'ro ni'cũ Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesú cũ ucũsere tu'ogu, wã'cãnu'cã, Jesú me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. Cũrẽ mejẽcã yu'ticã uagu, a'tiro sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, yu'u Õ'acũ me'rã catinu'cũsĩ'rĩgũ, ¿de'ro weegusari? nicu niwĩ.

²⁶ Jesú cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Moisé ye queti ojãca pũrĩpu de'ro ojano'tito? Mu'u tere bu'egu, ¿de'ro tu'oti? nicu niwĩ.

²⁷ Moisé oja'quere bu'eri masũ cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—A'tiro ojano'o: “Õ'acũ marĩ wiogure nipe'tise mu'u ëjõpeose me'rã, mu'u wãcũse me'rã, mu'u tutuase me'rã, mu'u tu'oña'se me'rã ma'ĩña. Mu'u basu ma'irõnojõta ãpẽrãrẽ ma'irõua'a”, ni'i, nicu niwĩ.

²⁸ Tere tu'ogu, Jesú cũrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u queoro waro yu'ti'i. Mu'u a'tere wéegu, Õ'acũ me'rã catinu'cũgũsa'a, nicu niwĩ.

²⁹ Moisé oja'quere bu'egu pe'e cũrẽ añurõ wãcũcã uagu, Jesure a'tiro nicu niwĩ tja:

—¿Noanojõ niti ãpẽrãrẽ ma'irõua'a nirãnojõ? nicu niwĩ.

³⁰ Jesú cũrẽ queose me'rã yu'ticu niwĩ:

—Ni'cũ umu Jerusalẽcũ ma'a Jericó wa'ari ma'apu bu'acu niwĩ. Topu cũ wa'ari cura yajari masã cũrẽ ñe'e, cũ cuosere yajape'ocã'cãrã niwã. Su'ti cũ sãña'quepu quẽ'rãrẽ tuweemiicã'cãrã niwã. Cũrẽ uputu paawẽjẽcũu, wa'a wa'acãrã niwã. ³¹ Tojo wa'ari cura ni'cũ pa'i cũ bu'aca ma'aputa bu'acu niwĩ. Cũrẽ ĩ'agũ, ĩ'atigu weronojõ diacjũ yu'rũbu'a wa'acu niwĩ.

³² Cũ be'ro tja apĩ Leví ya curuacjũ cũ cũñarõputa cũ quẽ'rã ejacu niwĩ. Cũrẽ ĩ'agũ, cũ quẽ'rã ape pã'rẽ pe'e pẽ'a, ĩ'ayu'rũbu'a wa'acu niwĩ. ³³ Na be'ro apĩ tja Samariacjũ judío masã na yabigu ti ma'aputa bu'acu niwĩ. Cũ cũrẽ ĩ'agũ, pũrõ pajaña'cu niwĩ. ³⁴ Tojo weegu cũ, cũ tiro wa'a, cũ cãmire ocoyegu, u'sere, tojo nicã vino me'rã cũ ye cãmipu piopeocu niwĩ.

Tu'ajanu'cõ, su'ti caseri me'rã du'recu niwĩ. Be'ro cũ yagu burro bu'ipu cũrẽ miipeocu niwĩ. Miipeo, ni'cã wi'i sijari masã cãrĩrĩ wi'ipu miaa, cũrẽ co'tedutigu cũucu niwĩ. ³⁵ Ape numu pe'e tja Samariacjũ co'tedutigu puu numu da'rase wapa weronojõ niyeru ti wi'i co'tegure o'ocu niwĩ. Cũrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Ã'rĩrẽ co'teya. Yu'u mu'urẽ o'o'que nemorõ nicã,

dajatojagu mu'urē wapayepe'oguti", nicu niwī. ³⁶ A'tere wéréca be'ro Jesú Moisé oja'quere bu'egure a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ĩ'acã, ¿ni'inojō pe'e na i'tiarã wa'terore yajari masã na ña'arō wee'cure pajaña'pari? nicu niwī.

³⁷ Moisé oja'quere bu'eri masū yu'ticu niwī:

—Cūrē pajaña'a weetamu'cu añurō weepī, nicu niwī.

Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'u quē'rã ãpērãrē ã'rī weronojō weegu wa'aya, nicu niwī.

Jesú Marta, María ya wi'ipux cū ní'que ni'i

³⁸ Jesú cū wa'aro yu'ruagu, ni'cã macãpux eja'cu niwī. Ti macãpux ni'cō Marta wãmetigo co ya wi'ipux cūrē pōtērī, cãrise o'oco niwō. ³⁹ Co ni'cō María wãmetigore acabijotico niwō. Cóta Jesú ucüsere tu'ogo, cū du'pocãrī tiroacãpux dujico niwō. ⁴⁰ Co tojo weeri cura Marta pe'e co da'rasere wãcūque'tiyu'ruaco niwō. Tojo weego co Jesú tiro wa'a, cūrē nico niwō:

—Yu'u wiogu, a'tigo yu'u acabijo yu'ure weetamusere ne wãcūtimo. ¿Mu'u ne mejēcã tu'oña'weti co tojo weesere? Core yu'ure weetamudutiya, nico niwō.

⁴¹ Jesú core yu'ticu niwī:

—Marta, mu'u weesere uputu waro wãcūque'ti'i. ⁴² María pe'e yu'u ucüsere tu'ogo, añuse warore weego weemo. Co tu'o ãjōpeo'quere ne ãpērã ã'mamasītisama. Tenojō pe'ere weeru'a'a, nicu niwī.

11

Jesú "Õ'acūrē sērĩrã, a'tiro ñubueya" nise ni'i

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ni'cã numu Jesú aperopux ñubuegu weecu niwī. Cū ñubuetu'ajaca be'ro ni'cū cū bu'egu Jesure nicu niwī:

—Ësã wiogu, Juã masãrē wãmeyeri masū cū bu'erãrē Õ'acūrē ñubuesere bu'ecu niwī. Mu'u quē'rã ãsãrē bu'eya, nicu niwī.

² Jesú yu'ticu niwī:

—Õ'acūrē ñubuerã, a'tiro niña:

“Pacu, mu'u u'musepux ni'i.

Nipe'tirã mu'urē wiopesase me'rã ãjōpeoato.

A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sãjãgũ a'tiatio.

Ë'musepux mu'u u'aro dia'cū weesama.

Na weronojō a'ti turicjãrã quē'rã mejãrõta weeato.

³ Ësãrē umucorinucã ba'ase o'oya.

⁴ Ësã ña'arō wee'quere acobojoya.

Ësã ãpērãrē acobojo'caro weronojõta ãsã quē'rãrē acobojoya.

Ësã ña'arō weesĩ'risere cã'mota'aya.

Tojo nicã ña'agũ ãsãrē niquesãsi'ricã, cã'mota'aya", nicu niwī.

⁵ Jesú apeye ninemocu niwī:

—No'o musã wa'teropure ni'cū cū me'rãcjũ cuobosami. Cū ñami deco musã ya wi'ipux wa'a, a'tiro nibosami: “Yu'u me'rãcjũ, i'tiaga pã yu'ure wasoya. ⁶ Yu'u me'rãcjũ apĩ aperopux sijagu eja'cu yã wi'ipux ejamí. Ne cūrē apeyenojō cã'rō ecase moosa'a", nisami. ⁷ Cū apetero weegu mu'urē wi'ipux po'peapux a'tiro yu'tiwĩrõbosami: “Yu'ure wã'cõtiguta. Sope pu'to añurō waro bi'acã'no'apux. Yu'u põ'rã yu'u me'rã cãrĩrã pesama. Yu'u mu'urē wã'cã apeyenojō o'ogu wa'amasītisa'a", nisami. ⁸ Musãrē wereguti. Cū, cū me'rãcjũ nimicã, wã'cã, cūrē apeyenojō o'ogu wa'atisami. A'tiro pe'e

weesami. Cūrē sērīnu'cūcā ī'agū, caribonemoticā'to nígū, nipe'tise cū uasere o'osami. Cū, cū me'rācjū nise ye bu'iri mejēta tojo weesami. ⁹ Tojo weegu musārē wereguti. Ō'acūrē sērīña. Cūrē sērīcā, o'ogusami. Musā sērī a'manu'cūrā, bocarāsa'a. Musā me'rācjū ya wi'ire sope pu'to pisunu'cūcā cū musārē pāosōrōrō weronojō weegusami. ¹⁰ Ō'acū cūrē sērīrārē o'osami. No'o a'magūnojō bocagusami. Sope pu'to pisugu weronojō sērīnu'cūgūrē o'ogusami.

¹¹ »Musā pō'rā ba'ase sērīcā, ne ni'cū ūtāpere o'otibosa'a. Wa'i sērīcā quē'rārē, añarē o'otibosa'a. ¹² Tojo nicā cārē'quē die sērīcā, cutipare o'otibosa'a. ¹³ Musā ña'arā nimirā, musā pō'rārē añusere o'omasī'i. To pūrīcārē marī pacu u'musepu nigū, nemorō añuse o'ogusami. Cūrē sērīrārē Espiritu Santure o'ogusami, nicu niwī.

Jesure "Wātī tutuaro me'rā weeī'omi" ni na ucja'que ni'i
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ni'cū masū wātī sājāno'cu ucūmasītigu tojacu niwī. Jesú cūrē cō'awīrōgū weecu niwī. Cūrē cō'awīrōcā, ucūmasītimi'cu ucūcu niwī. Tere ī'arā, masā ī'amarīacārā niwā. ¹⁵ Ni'cārērā a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī Jesú wātīa wiogu Beelzebú wāmetigu tutuaro me'rā wātīrē cō'awīrōmi, nicārā niwā.

¹⁶ Āpērā pe'e ħdiacjūta Jesú tutuamiticū? nīrā, cūrē u'muse cjasere weeī'oduticārā nimiwā. ¹⁷ Cū na tojo wācūsere masīgū, narē nicu niwī:

—Ni'cā curuacjārā a'merī ducawati, a'mequērā, masāpe'tia wa'asama. Ni'cā wi'icjārā ducawatirā, na quērā pe'tidijasama. ¹⁸ A'te weronojō wātīa wiogu cū basu ducawatigu, cū de'ro wee tutuanemotisami majā. Musārē a'tere ucūgūti. Musā yu'ure "Wātī Beelzebú tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi", nimi'i. ¹⁹ To pūrīcārē yu'u tojo weecāma, musā bu'esere siruturā wātīarē cō'awīrōrā, ħnoa tutuaro me'rā cō'awīrōsari? Narē musā "Ō'acū tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōma", ni'i. Tojo weero masīno'o. Musā yu'ure nise diacjū niwe'e. ²⁰ Yu'u Ō'acū dutiro me'rā pe'e wātīarē cō'awīrō'o. A'te me'rā "Ō'acū wiogu nise musā tiropare nitoja'a", nino'o, nicu niwī.

²¹ Jesú narē a'tiro ninemocu niwī:

—Ni'cū umu tutuamu nipe'tise wāmotigu cū ya wi'ire co'tecā, cū yere mejēcā weetisama. ²² No'o cū nemorō tutuagu a'ti, cūrē wapata'agu, cū wāmotimi'quere ē'mape'ocā'sami. Tojo weegu cū wāmo marīgū mejō nigū tojacā'sami. Ē'ma'cu cū me'rācjārārē tere ducawaasami. Jesú, yu'u wātī yu'ruro tutuayu'rūnu'cā'a nígū, tojo nicu niwī.

Jesú a'tiro ninemocu niwī:

²³ —Yu'ure uatirā yu'ure ī'atu'tirā nima. Yu'ure seeneotamutigunojō doquestewā'cāgū weronojō nimi. Yu'ure ējōpeotirā masārē Ō'acūrē ējōpeocā weetamurā mejēta weema nígū, tojo nicu niwī.

Wātī toduporopu cū ní'cupure majāmisājāase ni'i
(Mt 12.43-45)

²⁴ Jesú masārē a'tiro ninemocu niwī:

—Wātī masūpure cō'awīrōno'ca be'ro aco marīrōpu sijabaque'atisami. Cū niatjore a'magū, tojo weesami. Cū nirō bocatigu, a'tiro wācūsami: "Yu'u wijaa'cupure dajasājāagūti tja", nisami. ²⁵ Cūpure dajasājāagū, wi'i o'aca wi'i, añurō apóca wi'i weronojō bocaejasami. ²⁶ Be'ro āpērā wātīa sietere cū yu'ruro ña'arārē pijisami. Piji, be'ro toduporopu cū

wijaa'cɔpɔre na nipe'tirā sājāasama. Tojo weegu masū cū todɔporopɔ nī'caro nemorō ña'arō tojasami, nicɔ niwī Jesú.

Jesú "E'catise waro a'tiro ni'i" ní'que ni'i

²⁷ Jesú ucūrī cura ni'cō numio masā pājārā wa'teropɔ nigō caricūquejoco niwō:

—Mɔ'urē pō'rāti masō'co añurō waro e'catiyɔ'rɔsamo, nico niwō.

²⁸ Jesú core nicɔ niwī:

—Yɔ'u pe'e a'tiro nigūti. Ō'acū cū ucūsere tɔ'o, cū dutisere weerā pe'e pūrīcā añurō waro co nemorō e'catisama, nicɔ niwī.

Masā ña'arā Jesure wee'odutimi'que ni'i

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Jesú tiro pājārā masā nerēwā'cācārā niwā. Na tojo weecā, cū ucūcɔ niwī:

—Masā a'tocaterocjārā ña'ayɔ'rɔama. Na ña'arā nírā, wee'ose dia'cūrē ɔama. Na tere ɔamicā, a'te dia'cūrē wereguti. Joná ɔporocjūrɔ wa'a'quenojō dia'cūrē ī'ogūti. ³⁰ Joná Nínivecjārārē queose o'ogɔ weecɔ niwī. Te weronojō yɔ'u Ō'acū macū masū weronojō upɔtigɔ que'rā a'tocateropɔ nirārē queose o'o'o. ³¹ ɔporocjō mujīpū mɔjātiro diacjū pe'e nirī di'ta wiogo Israe curuacjārā wiogɔ Salomó masísere tɔ'ogo a'tico niwō. Yɔ'u Salomó yɔ'rɔoro masīyɔ'rɔnɔ'cāmicā, mɔsā pe'e yɔ'ure tɔ'osī'rīwe'e. Tojo weego Ō'acū masārē beseatji nɔmɔ nicā, ti di'ta wiogo ní'co a'tocaterocjārārē “Mɔsā Jesure ējōpeotirā, ña'arō weewɔ”, nigōsamo. ³² Apeye que'rārē wereguti. Joná Nínive wāmetiri macācjārārē Ō'acū ye quetire werecā, na ña'arō wee'quere bujaweti, du'ucārā niwā. Yɔ'u pe'ere Joná yɔ'rɔoro nimicā, mɔsā ējōpeowe'e. Mɔsā na wee'caronojō ña'arō wee'quere bujawetiwe'e. Tojo weerā Ō'acū masārē beseatji nɔmɔ nicā, Nínivepɔ ní'cārā a'tocaterocjārārē “Mɔsā Jesure ējōpeotirā, ña'arō weewɔ”, nirāsama, nicɔ niwī Jesú.

Marī caperi sī'ocja weronojō ni'i nise ni'i

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ Jesú masārē a'tiro werenemocɔ niwī:

—Masā sī'ocjare sī'oca be'ro bajutiropɔ, acaronojō docapɔ sī'otisama. Tojo weronojō o'orā, topɔ sājāejārānɔcū ī'ato nírā, ɔ'mɔarōpɔ sī'opeosama. ³⁴ Marī caperi sī'omɔ'tācja weronojō ni'i. Marī caperi añucā, añurō ī'amasī'i. Marī caperi ī'aejaticāma, añurō ī'atisa'a. A'te weronojō mɔsā Ō'acūrē ējōpeo, cū yere wéerā, caperi añurō weronojō ni'i. Mɔsā a'ti turi cjase pe'ere wācūnɔrūcāma, caperi ī'aejatirā weronojō ni'i. Ō'acū ɔaro weetirā, na'itī'arōpɔ nirā, cūrē masītirā weronojō ni'i. ³⁵ Mɔsā ējōpeosere sī'ose weronojō cɔ'o. Tere na'itī'arōpɔ weronojō ña'arō weese me'rā dojorētīcā'ña. ³⁶ Tojo weerā mɔsā Ō'acūrē ējōpeo, ña'ase marīrō cū ɔaro wéerā, cū ye cjasere añurō tɔ'omasī'rāsa'a, nicɔ niwī Jesú.

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesú weretu'ajaca be'ro ni'cū fariseo masū cū ya wi'ipɔ ba'adutigɔ pijiacɔ niwī. Tojo weegu Jesú sājāa, ba'acjɔ mesapɔ ejanujācɔ niwī.

³⁸ Be'ro fariseo na weewaronojō ba'ase ɔporo Jesú cū omocoeticā ī'agū, ī'amarīacɔ niwī. ³⁹ Tere masīgū, Jesú cūrē nicɔ niwī:

—Musã fariseo masã bajuyoropu dia'cũ añurõ weeta'sa'a. Baparire bu'ipũ dia'cũ coerã weronojõ ni'i. Ti pa po'peapure peje ña'ase musã ãpẽrã yere yaja'que, ãpẽrã yere uaripejayu'rũnu'cã'que ù'irĩ weronojõ wã'ña'a. ⁴⁰ Musã tu'omasĩwe'e. Õ'acũ bu'icjasere wee'cuta po'peapũ cjasepu quẽ'rãrẽ weecu niwĩ. ⁴¹ Musã cuosere ãpẽrãrẽ pajaña'rã, o'oya. Tojo weerã baparire po'peapũ coerã weronojõ weerãsa'a. Be'ro bu'ipũ, po'peapũ quẽ'rãrẽ ù'irĩ marĩrã weronojõ añurã tojarãsa'a.

⁴² »Musã fariseo masãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Musã otese o'majãcã menta, ruda wãmetise, nipe'tise opa dari ducatisenojõacãrẽ seeneo, opa sũ'urĩ weesa'a. Diez sũ'urĩ cuorã, ni'cã sũ'u Õ'acũ wi'ipũ miaa, Õ'acũrẽ wãmepeo, pa'ire o'osa'a. Tojo weemirã, añurõ weese, Õ'acũrẽ ma'ise pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musã otesere cãrẽ o'odu'utimirã, a'te añuyũ'rũnu'cãsere weeya.

⁴³ »Musã fariseo masãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Musã nerẽwuase wi'seripure wiorã na dujiwuase cũmurĩpu dujisĩ'rĩ'i. No'o musã wa'aro wiopesase me'rã añuduticã u'a'a.

⁴⁴ »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã, weeta'sari masã ni'i. Ña'arõ wa'arosa'a musãrẽ. Masãperi na yaa'que bajutise weronojõ ni'i. Æpẽrã a'ti, masĩtimirã, te peri bu'i u'tacũuwã'cãsama. A'te weronojõ musã po'peapure ña'arã ni'i. Æpẽrã musã ña'arõ weesere masĩtisama, nicu niwĩ.

⁴⁵ Cã tojo nicã tu'ogu, ni'cũ Moisé oja'quere bu'eri masũ a'tiro nicu niwĩ:
—Masãrẽ bu'egu, mu'u a'tiro nígu, ùsã quẽ'rãrẽ tu'tigu wee'e, nicu niwĩ.

⁴⁶ Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Musã quẽ'rãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Æpẽrãrẽ weepõtẽoña marĩsere dutiyũ'ruocã'sa'a. Tere dutimirã, musã pe'e ne weewe'e.

⁴⁷ »Ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ. Musã duporocjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã masãperi bu'ipũ yeeaponũ'cõ'o. Narẽta musã ñecũsumuapu wẽjẽmujãticãrã niwã. ⁴⁸ Musã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã na ní'quere weewe'e. Yu'u quẽ'rãrẽ ãjõpeowe'e. Musã a'tiro weese me'rã musã ñecũsumua wee'quere bu'ipejatamusere masĩno'o. Na Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. Musã pe'e na ye masãperire yeeaponũ'cõ'o.

⁴⁹ »Tojo weegu Õ'acũ yu'u pacu duporopu masĩse me'rã a'tiro nicu niwĩ: “Yé queti weremu'tãrĩ masãrẽ, tojo nicã yé queti bu'eri masãrẽ o'óguti. Ni'cãrẽrãrẽ wẽjẽcõ'a, ãpẽrãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã, no'o na wa'aro sirutucusiarãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ. ⁵⁰ Tojo weegu nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽ'que wapa Õ'acũ a'tiro weegusami. A'tocaterocjãrã masãrẽ bu'iri wapaseegusami. ⁵¹ A'ti turi weenu'cãcaterore musã ñecũsumua Abere wẽjẽmu'tãcãrã niwã. Be'ro téé Zacarĩa na ñubuepeowuaro põtẽorõpu wẽjẽ'que me'rã yapatĩ'i. Tojo weegu musãrẽ nigũti. Tojo wee'que wapare a'tocateropu nirãrẽ bu'iri wa'arosa'a.

⁵² »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã Õ'acũ yere masĩ'i. Tere masĩmirã, ãpẽrãrẽ masĩcã weewe'e. Musã basuta yu'ure ãjõpeowe'e. Æpẽrã quẽ'rãrẽ ãjõpeosĩ'rĩcã uasãwe'e. Tojo weero ña'arõ wa'arosa'a musãrẽ, nicu niwĩ Jesú.

⁵³ Jesú a'tere níca be'ro Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã cũ me'rã uayu'ruacãrã niwã. Tojo weerã cãrẽ peje

sērītiña'wā'cōcārā niwā. ⁵⁴ Cū mejēcā nicā, cūrē weresārāti nírā, tojo weecārā niwā.

12

Jesú “Fariseo masā nisoose me'rā bu'esere tū'omasīña” ní'que ní'i
(Mt 16.6; 10.26-27; Mr 8.15)

¹ Jesú masārē bu'eri cura pājārā waro masā nerēcārā niwā. Na pājārā waro nitjārā, a'merī u'tatī'a, doquewāmujācārā niwā. Jesú ne waro cū bu'erā dia'cūrē weremū'tācū niwī yujupū. A'tiro nicū niwī:

—Musā fariseo masā na ye levadura pā bucuacā weesere tū'omasīña. Levadura ní'gū, na nisoose me'rā bu'esere tū'omasīña nigū wee'e, nicū niwī. ² Ne bajuyoropū weetise ī'ano'ticā weesome. Ī'ano'rōsa'a. Ne ī'atiropū wee'que quē'rā masīno'ticā weesome. ³ Tojo weerā musā űamipū weronojō wee'que āpērā tū'otiropū ní'que a'tiro weeno'rōsa'a. űmucopū weronojō nipe'tirā tū'oropū wereno'rōsa'a. Apeye musā wī'i po'pearū ya'yioropū ní'que quē'rā wī'i bu'ipū caricūrō weronojō upūtu busucā weeno'rōsa'a, nicū niwī.

Jesú “¿Noanojōrē uiroᱠati?” nise ní'i
(Mt 10.28-31)

⁴ Jesú cū bu'erārē a'tiro werecū niwī:

—Musā yu'u me'rācjārārē a'tiro weregūti. A'ti upāre wējēcō'arārē uiticā'ña. Wējēca be'ro na mejēcā weemasītisama. ⁵ Musārē “Ā'rī pe'ere uiya”, nigūti. Ō'acū marī wērīca be'ro pecame'epū cō'abutiamasīsami. Cū tojo weegū pūrīcārē uiya.

⁶ »Ni'cāmocūrā mirīcūa o'majārācā cārōacā waro wapatima. Tojo nimicā, Ō'acū pe'e ne ni'cūrē masīticā weetisami. ⁷ Tojo nicā musā poaripūreta “Tīcuse ní'i”, ni masīpe'ocā'sami. Tojo weerā masārē uiticā'ña. Ō'acū ī'orōpū pājārā mirīcūa nemorō musā wapati'i. Ō'acū musārē añurō co'tegusami.

Āpērā ī'orōpū “Jesucristore ējōpeo'o” nise ní'i
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ »Musārē weregūti. No'o masā ī'orōpū yu'ure “Ējōpeo'o” ni werecā, yu'u quē'rā Ō'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā ī'orōpū narē añurō ucūgūsa'a. ⁹ Ni'cū masārē uigū, masā ī'orōpū yu'ure “Ējōpeowe'e” nigūrē yu'u quē'rā Ō'acūrē wereco'terā ī'orōpū narē “Yagū mejēta nimi”, nigūti.

¹⁰ »Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigūre űa'arō ucūcā, Ō'acū acobojogusami. Espīritu Santu pe'ere űa'arō ucūcā, Ō'acū acobojosome.

¹¹ »Āpērā musārē weresārā, nerēwuase wī'seripū, beseri masā tiropū, wiorā tiropū miabosama. Na tojo weecā, musā ucūatjere “¿De'ro yu'tirāsari? ¿De'ro nirāsari?” ni wācūque'titicā'ña. ¹² Musā ucūrī cura Espīritu Santu musā yu'tiatjere weregusami, nicū niwī Jesú.

Peje apeyenojō cuogū ye queti ní'i

¹³ Jesú bu'eri cura ní'cū masā wa'teropū nigū a'tiro nicū niwī:

—Masārē bu'egū, yu'u pacū wērīgū, apeyenojō űsārē cūucū niwī. Tere yu'u ma'mirē, yé nisere dūcawaadutiya, nicū niwī.

¹⁴ Jesú cūrē nicū niwī:

—¿Mū'u de'ro wācūti? Yu'u pacū yu'ure musārē besedutigū, musārē apeyenojō dūcawaadutigū sōrōpī, ¿ni wācūmiti? nicū niwī.

15 Apeye ninemocu niwī:

—Musā nipe'tise ɥaripejasenojōrē tɥ'omasī, wācūña. Marī catise peje apeyenojō cɥose mejēta ni'i, nicu niwī.

16 Cū tojo nīca be'ro a'tiro queose me'rā werecu niwī:

—Ni'cū peje cɥori masū nicu niwī. Cū otēca be'ro peje waro dɥaticaro niwū. 17 Te peje nicā ī'agū, a'tiro wācūcu niwī: “¿De'ro weegɥsari yu'u te peje me'rā? Tere yu'u no'opu nɥrōrō moo'o”, nicu niwī. 18 Be'ro wācūapocū niwī tja: “A'beya. A'tiro weeguti. Yu'u ba'ase nɥrōrī wi'ire cō'ape'o, nemorō pajiri wi'i nɥcōgūti. Topu nipe'tise otese dɥcare no'o yu'u cɥosere nɥrōgūti”, nisami. 19 “Tu'ajanu'cō, yu'u basu a'tiro nigūti: ‘Peje cū marī cjase niatjere nɥrō'que cɥo'o. Tojo weegu yu'u ɥaro soo, ba'a, sī'rī e'catiguti’”, nisami. 20 Ō'acū pe'e tojo weecā ī'agū, a'tiro nicu niwī: “Mu'u tɥ'omasīwe'e. Ni'cācā ñamita mɥ'u wērīgūsa'a. To pūrīcārē mɥ'u nɥrō'que peje ¿noa ye tojarosari?” nicu niwī Ō'acū. 21 Tojota wa'arosa'a peje cɥogu Ō'acūrē wācūtigu, cū ye dia'cū mineocūugūrē. Cū Ō'acū ī'orōrē pajasecɥogu waro nisami, nicu niwī Jesú.

Ō'acū cū yarārē co'tese ni'i
(Mt 6.25-34)

22 Be'ro Jesú cū bu'erārē nicu niwī:

—Musārē nigūti. ¿Ñe'enojō ba'arāsari? ¿Ñe'enojō sãnarāsari? ni wācūque'titicāña. 23 Marī catise ba'ase nemorō wapati'i. Marī upu quē'rā su'ti nemorō wapati'i. 24 Mirīcūarē wācūña. Na ba'asī'rīrā, otese capere ote, pī'rī dɥaticā weetisama. Ba'ase nɥrōse wi'seri, na ecarā nɥrōse wi'seri quē'rārē moosama. Tojo nimicā, Ō'acū narē ba'ase o'osami. Musā pe'e totā mirīcūa nemorō wapatiyu'rɥnu'cā'a. 25 No'o musā uputu wācūque'tirā, pajicurero bɥcuanemomasītisa'a. 26 A'tiro ni'i. Teacamarīcārē musā wācūque'tise me'rā ne cā'rōacā bɥcuanemowe'e. Tojo nicāma apeyema ba'ase, sī'rīse, su'tire tjarāta bocamasītisa'a.

27 »O'ori, nɥcū cjasere wācūña. Te no'o ɥaro pī'rībajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirō, su'ti añurō sãnarō weronojō baju'u. Marī ñecū wiogu Salomó añuse su'ti sãnacū niwī. Cū tojo sãnamigū, o'orire ni'cārōwijiticu niwī. Te o'ori añubutiase ni'i. 28 Ni'cācārē cā'rō catīni'i, ñamiacā ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epu ũjūacō'ano'sa'a. Tojo nimicā, Ō'acūta o'orire añurō bajume'rīcā weesami. Cū o'orire añurō co'tero nemorō musā pe'ere weesami. Musā, musā ējōpeotise bu'iri wācūque'ti'i. 29 Tojo weerā musā ba'atjere, musā sī'rīatjere wācūque'ti, wācūnɥrūsijaticāña. 30 A'ti turicjārā Ō'acūrē ējōpeotirā tere wācūque'tisama. Marī pacu ɥ'musepu nigū musā ɥasenojōrē masītojasami. 31 Tojo weerā Ō'acū yere wācūyu'rɥnu'cāña. Tojo weecā, nipe'tise musārē dɥ'sasenojōrē o'obu'ipeogusami.

Ɔ'musepu marī bocatjere wācūnɥrūdutise ni'i
(Mt 6.19-21)

32 »Musā yu'u bu'erā, yarā oveja weronojō ni'i. Musā pejetirācā nimirā, uiticāña. Marī pacu cū wiogu nirōpu musā wa'acā ɥasami. 33 Musā cɥosere dua, āpērā moorārē o'oya. A'ti turi cjase boadijatjere wācūtīcāña. Ɔ'muse cjase boatiatje pe'ere wācūña. Topure musā añuse cɥoatje ne pe'tisome. Ne yajari masā sājāa yajasome. Āpērānojō quē'rā ba'abajuriosome. 34 Marī uputu ma'isere wācūnɥrūsā'a. Tojo weerā a'ti turi cjase dia'cūrē wācūnɥrūtīcāña. Ō'acū ye pe'ere wācūnɥrūña.

Jesú “Mũsã apoyu'cãrãpũ niña” nise ni'i

³⁵ »Mũsã s'iosepare s'ioyoro weronojõ apoyu'cãrãpũ nitojaya.
³⁶ Da'raco'teri masã na wiogu omocã du'teri bosenuũ wa'áca be'ro cũ dajatjere co'te'caro weronojõ weeya. Cũ sope pu'topũ pisucã, maata pãosõrõrãti nírã, co'tesama. Mũsã quẽ'rã na weronojõ weeya.
³⁷ Da'raco'terã na wiogu dajatjere queoro co'tesama. Cũ dajari cura queoro bocaejano'rãnojõ e'catisama. Diacjũ mũsãrẽ wereguti. Narẽ tojo bocaejagu, wiogu basuta ba'ase etiacjũ dujidutisami. Be'ro narẽ etibũrosami. ³⁸ Ñami deco o bo'reari cura tu'sũbo'rearã bocaejano'rã e'catisama. ³⁹ Apeyere a'tiro masiña. Wi'i wiogu ti hora nicã yajari masũ a'tigusami nígũ, cãrĩtibosami. Yajari masũ cũ ya wi'ire pãosãjãasere cã'mota'abosami. ⁴⁰ Mũsã quẽ'rã ã'rĩ weronojõ apoyu niña. Mũsã ne cã'rõ wãcũtibutiari cura yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tigusa'a, nicũ niwĩ.

*Jesú puarã da'raco'terã me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 24.45-51)*

⁴¹ Jesú bu'eri cura Pedro sãrĩtiña'cu niwĩ:
 —Ësã wiogu, ¿mũ'u a'te queosere ãsã dia'cãrẽ o'ogu weeati, o nipe'tirã ye niti? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

⁴² Jesú nicũ niwĩ:
 —¿Noanojõ yu'u dutiro weeme'rĩgũ, tu'omasĩgũ waro nisari? nígũ, queose me'rã wereguti. Wiogu aperopũ wa'agu, cũ ya wi'ire co'tedutigu ni'cũ cãrẽ da'raco'tegure cũasami. “Ãpẽrã da'raco'terãrẽ no'o du'sasenojõrẽ ba'ase ecaya”, nisami. ⁴³ Be'ro aperopũ eja'cu dajasami. Cũ dajacã, queoro da'ra bocaejano'gũ e'catisami. ⁴⁴ Diacjũ mũsãrẽ wereguti. Cũ queoro weese wapa wiogu nipe'tise cũ cãosere co'tedutigu sõrõgũsami. ⁴⁵ “Yu'u wiogu maata dajasome” nigũnojõ pũrĩcã a'tiro weesami. Ãpẽrã da'raco'terã mũuarẽ, numiarẽ ña'arõ paa pi'eticã weesami. Cũ wiogu maata bajutigũsami nígũ, ba'a, s'ĩrĩ, que'asami. ⁴⁶ Cũ tojo weeri cura wiogu wãcũña marĩrõ cũ co'tetiri cura dajasami. Cũ cũuwã'cã'care duti'quere weeti'que wapa upũtu bu'iri da'regũsami. Cũ quẽ'rã wiogu ña'arã, cũ dutisere weeti'cãrãrẽ cõ'abutia'quere bu'ipejatamugũsami.

⁴⁷ »Da'raco'tegu cũ wiogu uasere queoro masĩsami. Tojo masĩmigũ, cũ dutisere queoro weeyúti, yu'rũnu'cãgũ upũtu tãrãno'gũsami. ⁴⁸ Apĩ da'raco'tegu wiogu uasere masĩtisami. Tojo masĩtimigũ ña'ase, bu'iri da'reno'sere wéegũ, sajatirocure tãrãno'gũsami. Peje masĩse o'ono'cu nemorõ wapaseeno'gũsami. Tojo nicã “Añubutiario weegũsami” nino'cu nemorõ “Tojo weerũa'a” nino'gũsami, nicũ niwĩ Jesú.

*Jesú “Yé bu'iri masã dũcawatima” nise ni'i
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ Jesú a'tiro ninemocũ niwĩ:
 —Yu'u pecame'e wĩjãwã'cõgũ weronojõ masã ña'arõ weesere cõ'agũ a'tiwũ. Ti me'e ãjũnu'cũrõ weronojõ ni'cãrõacãrẽ ña'asere yu'rũweti'cãrãpũ nicã weetojasĩ'rĩmisa'a. ⁵⁰ Yu'u pi'etinígũsa'a yujupũ. Yu'u pi'etiatjere wãcũgũ, ña'arõ ejeripõ'rãti'i. Pi'etitojagupũ, ejerisãjãgũsa'a. ⁵¹ Mũsã tu'oña'cã, ¿yu'u a'ti di'tapũre añurõ nisetiatjere miitigu weepari? Niwe'e. Yu'ure ãjõpeose bu'iri masãrẽ dũcawatise miitigu wee'e. ⁵² Ni'cãcã me'rã ni'cãmocurã ni'cã wi'icjãrã a'merĩ dũcawatinũ'cãrãsama. I'tiarã puarã me'rã a'pepũrĩrãsama. Puarã i'tiarã me'rã a'pepũrĩrãsama. ⁵³ Pacũ cũ macũ me'rã a'pepũrĩgũsami.

Cũ macũ quẽ'rã cũ pacu me'rã mejãrõta weegusami. Paco macõ me'rã a'pepũrĩgõsamo. Co macõ quẽ'rã paco me'rã mejãrõta weegosamo. Mañecõ co macũ nũmo me'rã a'pepũrĩgõsamo. Co macũ nũmo mañecõ me'rã mejãrõta weegosamo. Yũ'ure ẽjõpeose bu'iri tojo weerãsama, nicu niwĩ Jesũ.

Umũco bajusere ucũse queti ni'i
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesũ masãrẽ apeye quẽ'rãrẽ nicu niwĩ:

—Mujĩpũ mujãtiro pe'e ñiamujãticã, “Acoro pejarotiro wee'e”, nisa'a. Musã ní'caronojõta pejasa'a. ⁵⁵ Musã mujĩpũ uputu asimujãticã, “Ni'cãcã cũ'marõsa'a”, nisa'a. Musã ní'caronojõta cũ'masa'a. ⁵⁶ Musã weeta'sari masã ni'i. A'ti nucũcã cjase, u'muarõ cjasemarĩcãrẽ “Tojo ni'i”, nĩmasĩ'i. Tojo nimirã, ¿de'ro weerã a'tocatero yũ'u weeĩ'ose pe'ere “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e”, nĩmasĩweti? nicu niwĩ.

A'metu'ti'cãrã añurõ apoya nise ni'i
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Jesũ masãrẽ a'tiro ninemocu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã basu queoro besemasĩweti? ⁵⁸ Ni'cũ mu'urẽ weresãsrĩcã, wiorã tiropu cũ me'rã wa'aya. Topu ejase duporo ma'apu cũ me'rã apowe'ocã'ña. Tojo weecã, mu'urẽ cũ beseri masũrẽ o'otibosami. Tojo weeticãma, beseri masũ surarare pijio, bu'iri da'reri wi'ipu mu'urẽ sõrõdutibosami. ⁵⁹ Mu'urẽ wereguti. Bu'iri da'reri wi'ipu sãjãa wapayep'e'otĩcã, mu'urẽ ne du'uwĩrõsome. A'te weronojõ musã ña'arõ weesere Õ'acũ me'rã apowe'ocã'ña nígũ, tojo nicu niwĩ.

13

Jesũ “Musã nisetisere dũcayuya” ní'que ni'i

¹ Jesũ masãrẽ bu'eri cura ãpẽrã masã cũ tiropu ejacãrã niwã. Eja, Pilato ni'cãrẽrã Galilea di'tacjãrãrẽ cũ wẽjẽduti'quere werecãrã niwã. Na “Galileacjãrãrẽ wẽjẽca be'ro na ye díre wa'icũrã Õ'acũrẽ ñjũamorõpeorã ye dí me'rã morẽsu'uduticu niwĩ”, ni werecãrã niwã. ² Jesũ tere tu'ogu, narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã ¿de'ro wãcũti? ¿Galileacjãrã ãpẽrã yũ'ruoro ña'abutiãrã niyũ'rũnu'cãpari? “Te ye bu'iri tojo wa'apã”, ¿ni wãcũmiti? ³ Niwe'e. Musãrẽ wereguti. Musã quẽ'rã ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayutirã, wẽrĩrãsa'a. ⁴ Apeyere Siloé wãmetiri macãpu na yéca tuturo nu'rĩdijacã, sõ'onícãrã dieciocho wẽrĩcãrã niwã. ¿Na quẽ'rãrẽ a'tiro wãcũmiti? “Nipe'tirã Jerusalẽpu nirã yũ'ruoro ña'abutiãrã waro nipã”, ¿nimiti? ⁵ Niwe'e. Musã quẽ'rã ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayutirã, mejãrõta wẽrĩrãsa'a, nicu niwĩ Jesũ.

Jesũ higuera wãmeticju dũca marĩcju me'rã queose o'o'que ni'i

⁶ Jesũ masãrẽ wérẽca be'ro a'tiro queose o'ocu niwĩ:

—Ni'cũ masũ cũ ya di'tapu ni'cãgũ higuera wãmeticjũre otetjãgũ cuocu niwĩ. Be'ro ¿dũcatisari? nígũ, ñ'agũ wa'acu niwĩ. Ne dũca marĩcaro niwũ. ⁷ Tigure ñ'agũ, ti di'ta co'tegure a'tiro nicu niwĩ: “Ñ'aña. Yũ'u a'tigu dũcare ba'asĩ'rĩgũ, a'magũ a'tiro i'tia cũ'ma wa'a'a. Ne ni'cãti bocatisa'a. Tojo weegu tigure paacõ'acã'ña. Tigu mejõ waro apeyenojõ weebo'carore cã'mota'anu'cũ'u”, nicu niwĩ. ⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, ti di'ta co'tegu a'tiro yũ'ticu niwĩ: “Yũ'u wiogu, a'ti cũ'ma dia'cũ dũ'anũ'cõniña yujupu. Yũ'u

tigũ sumuto di'ta añurõ se'ecũu, nujãtuña'gũti wee'e. ⁹ A'tiro weecã, apetero weero dũcatibosa'a. Dũcatiticãma, paacõ'adutiya", nicũ niwĩ, ni werecu niwĩ Jesú. Tere tojo nígũ, masã na dũcayucã co'ténigũti yujurũ, maata bu'iri da'reesome nígũ, tojo nicũ niwĩ.

Jesú na soowuari nũmũ nicã opa mutĩrõ nigõrẽ yũ'rũo'que ni'i

¹⁰ Ni'cã nũmũ judío masã na soowuari nũmũ nicã Jesú na nerẽwuari wi'ipũ bu'egũ weecu niwĩ. ¹¹ Ti wi'ipũ ni'cõ numio dieciocho cũ'marĩ dutitigo, opa mutĩrõ nigõ nico niwõ. Wãtĩ core tojo wa'acã weecu niwĩ. Co ne cã'rõ diacjũ nu'cũmasĩtico niwõ. ¹² Jesú core ĩ'agũ pijio, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u dutire yũ'rũono'toja'a, nicũ niwĩ.

¹³ Tojo nígũta, Jesú core ñapeocu niwĩ. Cũ tojo weeri curata co diacjũnũ'cãco niwõ. Be'ro "Õ'acũ añubutiagũ nimi" ni, e'catise o'oco niwõ. ¹⁴ Jesú na soowuari nũmũ core yũ'rũocã ĩ'agũ, ti wi'i na nerẽwuari wi'i wiogu uayũ'rũacu niwĩ. Be'ro masãrẽ nicũ niwĩ:

—Ni'cã semanarẽ da'rasede nũmũrĩ seis nũmũrĩ ni'i. Te nũmũrĩnojõrẽ musã yũ'rũodutirã a'tiõũa'a. Ni'cãcã soowuari nũmũrẽ yũ'rũodutirã a'titicã'rõũa'a, nicũ niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nisere tũ'ogu, Jesú cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Musã weeta'sasebũcũrã ni'i. ¿No'o musã yagũ wecũre o musã burrore dũ'tenũ'cõ'cũre aco tĩarã wa'arã pãa, miatisari? ¹⁶ A'tigore Abrahã pãrãmeo nituriagore wãtĩ dutida'recu niwĩ. Core dieciocho cũ'marĩ sijamasĩticã weecu niwĩ. To pũrĩcãrẽ musã tũ'oña'cã, ¿soowuari nũmũrẽ core yũ'rũoticã'rõũamiapari? Soowuari nũmũ pũrĩcãrẽ tjãgũta core nemorõ yũ'rũorõũa'a, nicũ niwĩ.

¹⁷ Jesú cũ a'tiro nisere tũ'orã, nipe'tirã cũ me'rã a'pepũrĩmi'cãrã bopoyape'tia wa'acãrã niwã. Āpẽrã pe'e Jesú cũ wee'ose pacare ĩ'arã, e'caticãrã niwã.

Jesú mostaza caperoacã me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Be'ro Jesú nicũ niwĩ:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nisere a'te queose me'rã wereguti. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cũ cũ ya wesepũ ni'cã pe mostaza caperoacãrẽ ote'caro weronojõ ni'i. Tigũ bũcũarõpũa pajicjũ waro wa'asa'a. Tojo weerã mirĩcũa tigũpũ na diepeoatje su'tire weesama. Õ'acũ wiogu nise cã'caperoacã weronojõ nũ'cãsa'a. Be'ro pajicjũ bũcũa'caro weronojõ nipe'tiõpũ cũ ye queti se'sa wa'arõsa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama nígũ, tojo werecu niwĩ.

Pã bũcũacã weese me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 13.33)

²⁰ Jesú werenemocũ niwĩ tja:

—Õ'acũ cũ wiogu nisere ¿ñe'enojõ queose me'rã marĩ "Tojo nirõ wee'e" nímasĩsari? ²¹ Te levadura pã bũcũacã weese weronojõ ni'i. Tere ni'cõ numio pã weegotigo harinarẽ ĩ'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bũcũacã weesere morẽsamo. Be'ro co levadura morẽ'que nipe'tiõpũ bũcũa, se'sape'tia wa'asa'a, nicũ niwĩ. Levadura harinarẽ bũcũacã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogu nise nipe'tiõpũ se'sarõsa'a nígũ, tojo werecu niwĩ.

Ɖ'muse cja sope cã'sopeacã ni'i nise ni'i
(Mt 7.13-14,21-23)

²² Jesú Jerusalépu wa'agũ, to nise macãrĩpũre bu'eyũ'rũwã'cãcũ niwĩ.

²³ Topũ ni'cũ Jesure sērĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Ɖsã wiogũ, Ɖ'acũ wiogũ nirõpu wa'ajã pejetirãcã nisari?

Jesú cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

²⁴ —Pãjãrã Ɖ'musepu sãjãasĩ'rĩrãsama, sãjãarã pe'e. Sãjãasĩ'rĩmirã, wa'asome. Musã pũrĩcã sope, cã'sopeacãpu upũtũ sãjãasĩ'rĩña, nicũ niwĩ.

²⁵ Apeye queose me'rã narẽ werẽcũ niwĩ:

—Wi'i wiogũ wã'cãũ'cã, sopere bi'acã'sami. Be'ro musã pe'e soperũ pisurã, a'tiro nirãsa'a: “Wiogũ, pãosõrõgũ a'tia”, nirãsa'a. Cũ pe'e musãrẽ yũ'tigusami: “Musãrẽ masĩtisa'a. No'ocjãrã nĩrã nisasa'a”, nigũsami. ²⁶ Be'ro musã cũrẽ a'tiro ninu'cũbajaque'arãsa'a: “Marĩ ni'cãrõ me'rã ba'awũ. Ni'cãrõ me'rã sĩ'rĩwũ. Mu'ũ Ɖsã ya macãpũre bu'esijawũ”, nirãsa'a. ²⁷ Cũ pe'e musãrẽ yũ'tigusami: “Yũ'ũ musãrẽ ‘Masĩtisa'a,’ nitojamiapũba. Musã ña'arõ wee'cãrã ni'i. Wa'arãsa'a”, nigũsami. Musã yũ'ũre ẽjõpeoticã, ã'rãrẽ wee'caro weronojõ musãrẽ wa'arosa'a. ²⁸ Dũporocjãrãpu Abrahã, Isaa, Jacob, nipe'tirã Ɖ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã Ɖ'acũ wiogũ nirõpu nirãrẽ ã'arã, musã pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsa'a. Musã pe'e wijãáropũ cõ'awĩrõno'rãsa'a.

²⁹ Nipe'tirocjãrã Ɖ'acũ cũ wiogũ nirõpu nirãsama. Mujĩpũ mujãtirocjãrã, mujĩpũ sãjãarõcãrã, sumutoricjãrã nirãsama. Topũ cũ me'rã e'cati ba'adujirãsama. ³⁰ A'tiro nicãrẽ ni'cãrẽrã mejõ nirã topũre wiorã weronojõ nirãsama. Ni'cãrõacã ni'cãrẽrã wiorã nirãnojo pe'e topũre mejõ nirã tojarãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú Jerusalérẽ ã'agũ cũ uti'que ni'i
(Mt 23.37-39)

³¹ Jesú masãrẽ bu'eri cura ni'cãrẽrã fariseo masã cũ tiropũ etarã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'tore mũ'ũ niticã'ña. Herode mũ'ũrẽ wẽjẽsĩ'rĩami. Tojaagusa'a, nicãrã niwã.

³² Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—A'tiro nirã wa'aya Herode me'rĩsebũcũre: “Jesú a'tiro nidutiami” niña. “Ni'cãcã, ñamiacã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmũjã, dutitirãrẽ yũ'rũoguti yujupũ. Be'ro ñamiacã yũ'rũro yũ'ũ da'rasere queoro pe'ogusa'a', niami”, niña. ³³ Yũ'ũ weesere yũ'ũ wa'aro weeguti. Ni'cãcã, ñamiacã, ñamiacã yũ'rũro weeguti. Ne ni'cũ Ɖ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ apero Jerusalẽ nitropũ wẽrĩta basiowe'e. Jerusalépu wẽrĩgũ wa'aguti nígũ, tojo nicũ niwĩ.

³⁴ Fariseo masãrẽ tojo níca be'ro Jesú Jerusalécjãrãrẽ, tojo nicã todũporopũ ti macãpu ní'cãrãrẽ wãcũgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Jerusalécjãrã, musã Ɖ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcõ'a'a. Ɖ'acũ o'ó'cãrã cũ ye quetiwereri masãrẽ Ɖ'tãperi me'rã doquewẽjẽ'e. Musãrẽ pejetiri yũ'ũ ma'ígũ, neocũsĩ'rĩmiwũ. Ni'cõ cãrẽ'quẽ co põ'rãrẽ wũuse docapũ neocũu'caro weronojõ weesĩ'rĩmiwũ. Musã Ɖ'atiwũ. ³⁵ Tojo weero musã nimi'que wi'seri masã marĩrõ tojarosa'a. Musã a'tere tũ'omasĩña. Yũ'ũre apaturi ã'anemosome majã. Be'ro yũ'ũ a'ti turipũ apaturi a'ticãpu, musã “Ɖ'acũ dũporopũ ‘O'óguti’ ní'cũ añubutiagũ nimi” nĩrãpu ã'arãsa'a tja, nicũ niwĩ Jesú.

14

Jesú upu doquedupogure yu'ruo'que ni'i

¹ Ni'cã nũmũ na soowũari nũmũ nicã Jesú ni'cũ fariseo wioɣu ya wi'ipũ ba'agu wa'acu niwĩ. Āpẽrã fariseo masã Jesure ¿mejẽcã weeweti? nĩrã, ĩ'adu'ticãrã niwã. ² Na ba'aro tiropũ ni'cũ cũ upũpũ doquedupose cuogũ Jesú põtẽorõpũ nicũ niwĩ. ³ Cũrẽ ĩ'agũ, Jesú Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ sẽrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Moisé duti'que “Soowũari nũmũ nicãrẽ dutitirãrẽ yu'ruorõa'a” niti o niweti? nicũ niwĩ.

⁴ Na ne yu'tima'aticãrã niwã. Tojo weegũ Jesú dutitigũre ñapeo, yu'ruocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, “Wa'agusa'a”, nicũ niwĩ. ⁵ Fariseo masã pe'ere a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã macũ o musã yagu wecũ copepũ burũsãjãbosami. Na burũsãjãcã, soowũari nũmũ nimicã, ¿musã maata miwĩrõrã wa'atibosari? nicũ niwĩ.

⁶ Cũ tojo nisere ne yu'titiyu'ruocã'cãrã niwã.

Jesú ba'adutirã pijiosere were'que ni'i

⁷ Fariseo cũ ya wi'ipũ ba'adutirã pijio'cãrãrẽ Jesú ĩ'acu niwĩ. Na dujise añuse u'mutãsepũ bese dujicãrã niwã. Tere ĩ'agũ, Jesú narẽ a'tiro werecasacũ niwĩ:

⁸ —Ni'cũ musãrẽ omocã du'teri bosenuũmũrẽ pijicã, u'mutãse dujisepũre dujiwe'oticã'ña. Apetero weegũ apĩ musã nemorõ wioɣu pijino'cũ etabosami. ⁹ Musã pũarãpũre pijio'cũ a'tiro nibosami: “Ā'rĩrẽ a'to dujiro o'oya. Mu'u pe'e siropũ dujigu wa'aya”, nibosami. Tojo weegũ mu'u siroca cũmurõpũ dujigu wa'agu, bopoyoro yu'rubosa'a. ¹⁰ Mu'urẽ ba'aduticã, a'tiro pe'e weeya. Siroca cũmurõpũ dujiya. Mu'u tojo weecã ĩ'agũ, mu'urẽ ba'aduti'cũ a'tiro nigũsami: “Yu'u me'rãcjũ, a'to u'mutãcureropũ a'tia”, nigũsami. Cũ tojo weecã, nipe'tirã ãpẽrã pijio'cãrã wiopesase me'rã mu'urẽ ĩ'arãsama. ¹¹ A'tiro ni'i. “Āpẽrã yu'ruoro niyu'rũnũ'cã'a” ni tu'oña'gũnojõ mejõ nigũ weeno'gũsami. “Yu'u ãpẽrã yu'ruoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Ō'acũ ãpẽrã yu'ruoro tojacã weegũsami, nicũ niwĩ.

¹² Cũ a'tere ucũca be'ro Jesú ba'adutigu pijio'cũ fariseo masãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Mu'u ba'adutigu, ã'rãnojõrẽ pijioticã'ña. Mu'u me'rãcjãrãrẽ, mu'u ma'misũmũarẽ, mu'u acabijirãrẽ, mu'u acawererãrẽ, mu'u pu'tocjãrã peje cuorãrẽ pijioticã'ña. Mu'u narẽ pijiocã, na quẽ'rã mu'urẽ ba'adutirã pijia'mebosama. Tojo weese me'rã na ba'a'quere mu'urẽ eca a'mesama. ¹³ Mu'u bosenuũmũ weepeo, ãpẽrãrẽ pijioɣu, a'tiro pe'e weeya. Apeyenojõ moorãrẽ, dojoriwi'iare, sijamasĩtirãrẽ, ĩ'atirãrẽ pijioya. ¹⁴ Tere wéegũ, mu'u e'catiyũ'ruagusa'a. Na pũrĩcã mu'urẽ eca a'memasĩtisama. Tojo weese me'rã mu'u añurã wẽrĩ'cãrã na masãrĩ nũmũrẽ añuse waro bocagusa'a, nicũ niwĩ.

Ba'ase me'rã Jesú queose were'que ni'i

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Jesú cũ queose o'o'quere tu'ogũ, ni'cũ topũ ba'adujigu a'tiro nicũ niwĩ:

—Ō'acũ wioɣu nirõpũ ba'adujirã pũrõ e'catirãsama.

¹⁶ Tere tu'ogũ, Jesú cũrẽ queose me'rã nicũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ boseba'agutigu, pãjãrã masãrẽ pijidutio'osami. ¹⁷ Nipe'tise apoyũca be'ro cũrẽ da'raco'tegũre a'tiro nĩo'osami: “Nipe'tirã yu'u wereo'o'cãrãrẽ pijigu wa'aya. Apope'otojano'apũ. “Te'a', niña”, nisami.

18 Nipe'tirāpūta “Basiowe'e”, nisama. Pijimū'tāno'cū a'tiro nisami: “Di'ta ni'cārōacā duutu'ajanū'cō'o. Ti di'tare ī'agū wa'agu wee'e. Wereya cūrē. 'A'timasītiami,' niña”, nisami. 19 Be'rocjū a'tiro nisami: “Diez wecūa yū'ū duu'cārārē ¿no'ocā'rō añumiti? nígū, beseña'gū wa'agu wee'e. Tojo weegu wa'amasītisa'a”, nisami. 20 Apī tja a'tiro nisami: “Ni'cārōacā omocā du'tetu'ajanū'cōapū. Tojo weegu wa'amasītisa'a”, nisami. 21 Da'raco'tegu tojaa, wiogūpūre nipe'tise na tojo ní'quere werepe'ocā'sami. Tere tū'ogu, wiogu uayū'rūagu, a'tiro nisami: “Quero wa'abaque'oya. Macā decopū, no'o na nirōpū pajasecūorārē, dojoriwi'iare, sijamasītirārē, ī'atirārē pijiwā'cātia”, nisami. 22 Cū pijigu ejāca be'ro da'raco'tegu wiogūre a'tiro nisami: “Mū'ū duti'caronojōta weepū. Wi'i pe'e mu'muwe'e yujupū”, nisami. 23 Tere tū'ogu, wiogu cūrē nisami tja: “Wa'agūsa'a ma'arīpū. No'o mū'ū bocaesarārē tutuaro me'rā pijiwā'cātia. Tojo weecā, wi'i mu'murōsa'a”, nisami. 24 A'te me'rā mūsārē a'tiro weregūti. Ne ni'cū yū'ū pijimū'tāmi'cārā na ba'abo'quere cārō ba'aña'some, nicū niwī Jesú.

Jesure sirutusī'rīrā, a'tiro weerūa'a nise ni'i
(Mt 10.37-38)

25 Jesú bu'esijari curare pājārā masā cūrē sirutucārā niwā. Tojo weegu narē majāmiī'a, a'tiro nicū niwī:

26 —Yū'ū bu'esere siruturā, a'tiro weerūa'a. Mūsā pacūsumūa, mūsā pacosānumia, mūsā nūmosānumia, mūsā pō'rā, mūsā acawererā nemorō yū'ū pe'ere ma'iyū'rūnū'cārōūa'a. No'o mūsā catiri ūmūco nemorō yū'ū pe'ere ma'iyū'rūnū'cārōūa'a. Mūsā tojo weetirā, yū'ū bu'erā nīmasītisa'a. 27 Apetero weegu ni'cū “Yū'ū Jesure ējōpeogu, wērībosa'a” ni uigu, yū'ūre ējōpeodu'usami. Tojo weegūnojō yū'ū bu'egu nīmasītisami. 28 No'o mūsā wa'teropū nigū ū'muarī wi'i co'tedujati wi'ire yeenu'cōsī'rīgū, a'tiro weesami. ¿Wi'ire tu'ajanū'cōgūsari? nīgū, ¿ñe'enojō me'rā yū'ū pe'ogūsari? nīgū, ti wi'i weese dūporo besemū'tāsami. 29 Tojo weeticāma, cū cārō yeenu'cā pe'omasīticā, tere ī'arā nipe'tirā bujicā'sama. 30 A'tiro nisama: “Cū yeenu'cāmiapī, yeegu; ne pe'omasītimi”, nisama. 31 Apeye quē'rārē a'tiro weeno'bosa'a. Ni'cā di'ta wiogu ape di'tacjū me'rā a'mewējēgūti nīgū, a'tiro weemū'tāsami. Cū surara diez mil cūosami. Apī ape di'tacjū pe'e veinte mil surara cūosami. ¿Yū'ūre na me'rā a'mewējēta basiosari? nīgū, ī'abesemū'tāsami. 32 Basioticāma, apī wiogu yoaropū nigūrē a'mewējēticā'rā nīgū, queti o'ósami. 33 A'te weronojō mūsā quē'rā yū'ūre sirutusī'rīrā, ī'abesemū'tāña. Nipe'tise mūsā cūosere, nisetisere du'usī'rītirā, yū'ū bu'erā nīmasītisa'a.

Jesú moa ocadu'use me'rā queose o'o'que ni'i
(Mt 5.13; Mr 9.50)

34 »Moa ocaro ba'acā, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocacā weeta basiowe'e. 35 Moa ocaticā, ne añutisa'a. Di'tapūre, tojo nicā nujātuati mesāpū cūcā quē'rārē, wapamarīsa'a. Tojo cō'abajuriono'sa'a. Mūsā moa ocadu'use weronojō nīticā'ña. O'meperi cūorānojō a'tere añurō tū'oya, nicū niwī.

15

Oveja bajuduti'cū queose ni'i
(Mt 18.10-14)

1 Pājārā romano masā wiogūre niyeru wapaseebosari masā, tojo nicā ña'arō weeri masā Jesú ucūsere tū'orā nerēcārā niwā. 2 Narē fariseo masā,

Moisé oja'quere bu'eri masã ña'arõ wãcũcãrã niwã. Tojo weerã Jesú tiro wa'acã ñ'arã, ucjacãrã niwã.

—Ñ'arã masã ña'arãrẽ ñe'e, na me'rã ba'ami, nicãrã niwã.

³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ a'tiro queose o'ocu niwĩ:

⁴ —Musã cien oveja cuorã, ni'cũ bajuduticã, noventa y nuevere cãpũpu bi'acũusa'a. Bi'acũutoja, apĩ bajuduti'cure a'marã wa'asa'a. Bocarãpu, a'madu'usa'a. ⁵ Boca, cãrẽ e'catigu, cãrẽ miwũasa'a. ⁶ Wi'ipu dajarã, musã me'rãcjãrãrẽ, musã ya wi'i pu'tocjãrãrẽ neocũu, narẽ nisa'a: “Yagu oveja bajuduti'cure bocarã. E'catitamurã a'tia”, nisa'a. ⁷ Musãrẽ diacjũta wereguti. A'te weronojõ ni'cũ ña'arõ weesebucu cã nisetisere ducayucã, u'musepũre e'catise niyu'rũasa'a. Noventa y nueve añurã nitoja'cãrã yu'rũoro ña'agũ ducayucu pe'ere e'catise ni'i, nicu niwĩ.

Niyeru cuji, bajudutica cujire o'ama'que ni'i

⁸ Apeye Jesú a'te queose werenemocu niwĩ:

—Ni'cõ numio diez cujiri niyeru cuosamo. Core ni'cã cuji wapabũjuri cuji bajudutibosa'a. Ti cujire a'magõ, s'ocjare s'oyoo, wi'ipu añurõ o'ama'samo. Téé bocagopũ, a'madu'usamo. ⁹ Be'ro co me'rãcjãrãrẽ, co pu'to nirãrẽ neocũu, a'tiro nisamo: “Yu'ũre e'catitamuña. Niyeru cuji bajudutica cujire bocarã”, nisamo. ¹⁰ A'tigo wee'caro weronojõ ni'cũ cã ña'arõ wee'quere bũjaweti ducayucã, Ñ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã e'catiyu'rũmajãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú puarã põ'rãtigu ye cjasere queose o'o'que ni'i

¹¹ Jesú queose me'rã bu'enemocu niwĩ:

—Ni'cũ masũ puarã põ'rãticu niwĩ. ¹² Du'sagu pe'e cã pacũre a'tiro nicu niwĩ: “Pacu, yé tojatjere mu'u wẽrĩgũ cũuatjere o'owe'oya”, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, cã cuose di'tare na puarãpu ducawaacu niwĩ. ¹³ Pejeti numũriacã cãrẽ o'oca be'ro du'sagu pe'e cã ya di'tare duacã'cu niwĩ. Cũ dua'que wapa niyeru me'rã ape di'ta yoaropũ wa'acu niwĩ. Topũ te niyerure cã no'o uaro ña'arõ wee bajuriopẽ'ocã'cu niwĩ. ¹⁴ Cũ bajuriopẽ'oca be'ro ti di'tapũre ba'ase pe'tiyu'rũa wa'acaro niwũ. Titare cã pũrõ ujaboagu, pi'eticu niwĩ. ¹⁵ Tojo weegu ti di'tacjũrẽ da'rãse sãrĩma'gũ wa'acu niwĩ. Cãrẽ yesea co'tesere sãrõcu niwĩ. ¹⁶ Cũ yapisĩ'rĩgũ, yesea na ba'asepũreta ba'asĩ'rĩdojacu niwĩ. Ne ni'cũ cãrẽ ba'ase o'otĩcãrã niwã. ¹⁷ Be'ro cãrẽ a'tiro wãcũse ejacaro niwũ: “Yu'ũ pacu ya wi'ipũre cãrẽ da'rãco'terã pãjãrã nimicã, ba'ase du'sano'wã. Yu'ũ pe'e a'topũre ujaboa, wẽrĩgũ weesa'a. ¹⁸ Yu'ũ pacu tiropũ yu'ũre tojaarũasa'a. Topũ tojatagu, cãrẽ a'tiro nigũti: ‘Pacu, Ñ'acũ me'rã ña'arõ weeasu. Mu'ũ me'rã quẽ'rãrẽ tojota weeasu. ¹⁹ Yu'ũ ña'agũ nisa'a. Mu'ũ macũ weronojõ nĩmasĩtisa'a majã. Ni'cũ mu'ũrẽ da'rãco'tegũre weronojõ yu'ũre cuoya', nigũti”, ni wãcũcu niwĩ. ²⁰ A'tere wãcũca be'ro cã pacu ya wi'ipũ dajatojaacu niwĩ.

»Cũ topũ tojaejacã, cã pacu yoaropũta ñ'agũ, pũrõ pajaña'cu niwĩ. Be'ro cãrẽ põtẽrĩgũ omawã'cã, na weesetiwũaropũma cãrẽ paabũ'a, mi'micu niwĩ. ²¹ Tojo weeri cura cã pacũre nicu niwĩ: “Pacu, Ñ'acũ me'rã ña'arõ weeasu. Mu'ũ me'rã quẽ'rãrẽ tojota ña'arõ weeasu. Yu'ũ ña'agũ nisa'a. Mu'ũ macũ weronojõ nĩmasĩtisa'a majã”, nicu niwĩ. ²² Cũ tojo nicã tu'ogu, pacu cãrẽ da'rãco'terãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Quero, su'ti añuse warore miiti, cãrẽ sãaña. Tojo nicã ni'cã be'to omopica tuusãarĩ be'tore, sapatu quẽ'rãrẽ sãaña. ²³ Wecu wĩ'magũ ba'a di'iyojaduti'cure miiti, wẽjẽña. Cãrẽ ba'a, yu'ũ macũrẽ bosenũmu weeporã. ²⁴ Ñ'arã apaturi ‘Yu'ũ macũ

wērīa wa'asami' ní'cū dajami. Cū yoaro wa'a bajuduti'cūre marī apaturi ĩ'a'a", nicū niwī. Be'ro bosenuṃu nu'cācārā niwā.

²⁵ »Na tojo weeri cura masā ma'mi cāpūpū nicū niwī. Cū dajatojatigū wi'i pu'topū ejagū, uputū basase busucā tu'ocū niwī. ²⁶ Tere tu'ogū, ni'cū cū pacūre da'raco'tegūre pijio, sērītiña'cū niwī: “¿De'ro wa'ati wi'ipūre?” nicū niwī. ²⁷ Cū pacūre da'raco'tegū yu'ticū niwī: “Mū'u acabiji tojatami. Cū dutimarīgū tojatami. Tojo weegū mū'u pacū wecū wī'magū ba'a di'iyojaduti'cūre wējēdutiāmi”, nicū niwī. ²⁸ Tere tu'ogū, masā ma'mi uayū'rūgū, sājāasī'rīticū niwī. Tojo weegū cū pacū cūrē pijigū wa'acū niwī. ²⁹ Cū pacūre a'tiro nicū niwī: “Pacū, peje cū'marī mū'urē ne ni'cāti yū'rūnu'cārō marīrō da'rawā'ñawū. Yu'u tojo weemicā, ne cārō ni'cū marī ecagūre, wapamarīgūacānojōrē yū'u me'rācjārā me'rā bosenuṃu weedutigū o'oma'atiwū. ³⁰ Ni'cārōacārē a'tiro wee'e. Ā'rī mū'u macū numia ña'arā numia me'rā mū'u o'o'que niyerure bajurio sijacū niwī. Cū pe'ema wecū wī'magū ba'a di'iyojaduti'cūre wējēeca'a”, nicū niwī. ³¹ Tere tu'ogū, cū pacū cūrē yu'ticū niwī: “Macū, mū'u yū'u me'rā ninu'cūcā'a. Nipe'tise yū'u cūose mū'u ye dia'cū ni'i. ³² Marī mū'u acabijire bosenuṃu weepeo e'caticā, añu ni'i. A'tiro ni'i. ‘Cū wērīa wa'asami' ní'cū apaturi tojatami. Cū bajuduti'cūre marī apaturi ĩ'a'a. Tojo weerā marī bosenuṃu wee, e'catiroña'a”, nicū niwī, ni werecū niwī Jesú.

16

Peje cūogūre da'raco'tegū queoro weeti'que ni'i

¹ Jesú cū bu'esere siruturārē apeye werenemocū niwī:

—Ni'cū masū niyerubūcū āpērā da'raco'terārē dutigū sōrōcū niwī. Da'raco'terā niyerubūcū tiropū wa'a, a'tiro weresācārā niwā: “Mū'u wioḡū sōrō'cū mū'u ye niyerure ña'arō wee bajuriogū weemi”, nicārā niwā. ² Tojo weegū niyerubūcū cūrē pijio, a'tiro nicū niwī: “Mū'urē weresā'que ¿diacjūta niti? Mū'u da'rase cjase ojaō'orī pūrīrē yū'ure ĩ'oña. Mū'u āpērā da'raco'terā wioḡū ninemosome majā”, nicū niwī. ³ Cū tojo nicā tu'ogū, a'tiro wācūcū niwī: “Yu'u wioḡū yū'ure cō'awīrōmi. Tojo weegū ¿de'ro weegūsari? Yu'u da'ratutuawe'e. Āpērārē niyeru sērīdujigū, bopoya nisa'a. ⁴ To pūrīcā yū'ure ñe'eato níḡū, a'tiro weegūti”, nicū niwī. ⁵ Tojo weegū cū, cū wioḡūre wapamoorārē ni'cārērā nānūcūrē pijiocū niwī. Nimū'tāḡūrē a'tiro sērītiña'cū niwī: “Mū'u yū'u wioḡūre ¿no'ocārō wapamooti?” ⁶ Cū cūrē yu'ticū niwī: “Yu'u cien tuturi ũ'se tuturi wapamoo'o.” Tere tu'ogū, da'rarā wioḡū ni'cā papera pūrīacāpū ojagū, cūrē a'tiro nicū niwī: “Ma, mū'u wapamoorī pūrī ni'i. Cincuenta ũ'se tuturi wapa wapayebaque'oya”, nicū niwī. ⁷ Be'ro tja apīrē sērītiña'cū niwī: “Mū'u waro ¿no'ocārō wapamooti?” Cū cūrē yu'ticū niwī: “Cien ajuri trigo ajuri wapamoo'o”, nicū niwī. Tojo weegū a'tiro nicū niwī: “Ma, mū'u wapamoorī pūrī a'ti pūrī ni'i. Ochenta ajuri dia'cū wapayeya”, nicū niwī. ⁸ Tojo weecā ĩ'agū, niyerubūcū da'raco'terā wioḡū ña'agūrē cū weeme'rīsere masīgū, “Mū'u me'rīyū'rūapū”, nicū niwī. A'ti ũmūcocjārā Ō'acūrē ējōpeotirā na cūosere āpērā na weronjō nirā me'rā me'rīyū'rūama. Ō'acūrē ējōpeorā yū'rūoro me'rīma, nicū niwī Jesú.

⁹ Jesú narē a'tiro werecasacū niwī:

—Mūsā a'ti nucūcāpū mūsā cūosere pajasescūorārē añurō o'owe'oya. Tojo weerā mūsā me'rācjārā bocarāsa'a. Be'ro mūsā cūose pe'tica

be'ro musã ãpërãrẽ weetamu'que u'musepu niyutojarosa'a. Musã weetamu'cãrã u'musepu nirã topure musãrẽ põtë'rãrasama.

¹⁰ »Cã'rõ na cõose me'rã añurõ wéerã, peje cõose me'rã quë'rãrẽ tojota weebosama. Æpërã na cã'rõ cõose me'rã queoro weetirã, na peje cõose me'rã quë'rãrẽ queoro weetibosama. ¹¹ Musã a'ti nucũcã cjase me'rã queoro weeticã, Õ'acũ musãrẽ añuse, u'muse cjasere o'osome. ¹² Musã ãpërã ye cjasere queoro weewe'e. Tojo weerã musã, musã ye nibo'quere ñe'esome.

¹³ »Ne ni'cũ puarãrẽ da'raco'temasõtisami. Ni'cũrẽ ma'ígũ, apĩrẽ ma'itisami. Tojo nicã ni'cũ dutisere yu'tigũ, apĩ ye pe'ere yu'rũnu'cãsami. Æ'rã weronojõ musã niyerure ma'írã, Õ'acũ pe'ere ma'imasõtisa'a, nicũ niwĩ.

¹⁴ Jesú tojo nisere fariseo masã tu'ocãrã niwã. Na niyeru uaripejasebucurã nitjãrã, cũ ucũsere tu'orã, bujicã'cãrã niwã. ¹⁵ Tojo weecã ï'agũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Musã masã ï'orõpu dia'cũrẽ “Añurã nima” nicã u'a. Õ'acũ pe'e po'peapu musã weesetisere ï'ape'ocã'mi. Masã ï'orõpu “Añuyu'rua'a” nisenojõrẽ Õ'acũ tu'satisami, nicũ niwĩ Jesú.

Õ'acũ dutise, cã wiogu nise pe'tisome nise ni'i

¹⁶ Jesú a'tiro ninemocu niwĩ:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ nícateropu Moisé cũ duti'quere, tojo nicã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'quere bu'etuocãrã niwã. Tita me'rã ma'ma queti nu'cãcaro niwũ. A'tiro nicaro niwũ. Õ'acũrẽ ëjõpeose me'rã dia'cũ cũ wiogu nirõpu wa'ano'rõsa'a, nicaro niwũ. Nipe'tirã topure uputu sãjãasĩ'rĩma.

¹⁷ »Õ'acũ Moisére cũu'que queoro wa'arosa'a. Cũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que quë'rã queoro wa'arosa'a. U'muse, a'ti di'ta pe'timicã, Õ'acũ cũ ní'caronojõ queoro wa'arosa'a, nicũ niwĩ Jesú.

Marãputirã, numotirã cõ'ase cjasere Jesú ucũ'que ni'i
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ Apeyere ninemocu niwĩ:

—Ni'cũ cũ numorẽ cõ'a, apegore numotigunojõ ña'arĩ masũ weronojõ tojasami. No'o marãpu cõ'ano'co me'rã numotigu quë'rã cũ numo nitigo me'rã a'metãrgũ weronojõ tojasami.

Jesú peje cõogu ye quetire, tojo nicã pajasecõogu Lázaro wãmetigu ye quetire were'que ni'i

¹⁹ Jesú fariseo masãrẽ a'tiro queose o'ocu niwĩ:

—Ni'cũ masũ peje cõogu a'tiro weecu niwĩ. Añuse su'ti sãña, ma'masu'a, nipe'tise numurĩ bosenumurĩ weecu niwĩ. Te bosenumurĩrẽ de'ro nise nipe'tise me'rã añurõ weemujãcu niwĩ. ²⁰ Titare ni'cũ pajasecõogu waro Lázaro wãmetigu cũ ya wi'i sope pu'topu dujimujãcu niwĩ. Cũ upu nipe'tiro cãmi boacu niwĩ. ²¹ Cũ peje cõogu ba'aste'quere yapisĩ'rĩgũ seeba'acu niwĩ. Cũ ye cãmire diayaputa wa'a, ne'rëcãrã niwã. ²² Ni'cã numu wëriã wa'acu niwĩ. Cũ wëricã, Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã Abrahã nirõ añurõpu cũrẽ miacãrã niwã. Be'ro peje cõ'cu quë'rã wëriã wa'acu niwĩ. Cũrẽ yaacãrã niwã. ²³ Peje cõogu ña'arã Õ'acũ cũ bu'iri da'reno'cãrã tiropu wa'acu niwĩ. Topu cũ ï'amorõgũ, Abrahãrẽ yoaropu ï'acu niwĩ. Lázaro cũ me'rã nicũ niwĩ. ²⁴ Cũrẽ ï'agũ, a'tiro caricũcu niwĩ: “Abrahã, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u tiropu Lázarore o'óya. A'ti, cũ

ya omopica me'rã acopu yoso, yu'u ñe'merõ yapare yusuasãjãcã weeato. Yu'u a'ti me'e pecame'epure uputu waro pi'etigu weesa'a", nicu niwĩ. ²⁵ Abrahã cãrẽ yu'ticu niwĩ: "Mu'u wãcũña. Mu'u catigu, añubutiaro nisetiwu. Ñãrĩ Lázaro pe'ema ña'abutiaro wa'awu. Ni'cãrõacãrẽ cã a'topu ejerisãjãse bocami. Mu'u pe'e pi'etigu wee'e. ²⁶ Apeyema tja a'tiro ni'i. Ësãrẽ musã tiropu wa'ata basiowe'e. Decore pajiri copejo ni'i. Tojo weerã musã a'to a'tisĩrĩrã, ãsã pe'e quẽ'rã topu wa'asĩrĩcã, basiowe'e", nicu niwĩ. ²⁷ Cã tojo nicã tu'ogu, peje cuogu a'tiro nicu niwĩ Abrahãrẽ: "To pũrĩcãrẽ a'tere weebosaya. Lázarore yu'u pacu ya wi'ipu o'õya. ²⁸ Topure yu'u ni'cãmocurã acabijirãti'i. Topu wa'a, cã narẽ ucũgũsami. Tojo weecã, na tu'o, na quẽ'rã a'to yu'u pi'etiropure a'tisome", nicu niwĩ. ²⁹ Abrahã cãrẽ nicu niwĩ: "Na Moisé oja'quere, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã oja'quere cuosama. Tere bu'e ëjõpeoato", nicu niwĩ. ³⁰ Peje cuogu yu'ticu niwĩ: "Abrahã, tojota ni'i, nĩrõ. Wẽrĩ'cupu wa'a werecã, ña'arõ na nisetisere ducayubosama", nicu niwĩ. ³¹ Abrahã cãrẽ nicu niwĩ: "Moisé cã ní'quere, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na ní'quere ëjõpeotirã, wẽrĩ'cupu masãa, weregu wa'acã quẽ'rãrẽ, ëjõpeotisama", nicu niwĩ.

17

Ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña nise ni'i
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

¹ Jesú cã bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weese ninu'cũrõsa'a, nĩrõ pe'e. Tojo ninu'cũmirõ, ña'arõ weecã weegunõjõrẽ ña'abutiaro wa'arosa'a. ² A'tiro weecã, cãrẽ nemorõ añubosa'a. Ëtãgã pajicja cã wãmupatu du'teyoo, cãrẽ dia pajiri maapu doqueñocã, nemorõ añubosa'a. Tojo weecã, cã maata wẽrĩa wa'a, yu'ure ëjõpeorãnojõacãrẽ dojorẽnemotibosami. ³ A'tere añurõ tu'oña'ña.

»Mu'u acaweregu mu'urẽ ña'arõ weecã, cã tojo weesere wereya. Cã "Tojota weeasu" ni bujaweti ducayucã, cãrẽ acobojoya. ⁴ Cã sietetiri ni'cã numu mu'urẽ ña'arõ weecã, ticusetirita tja mu'urẽ acobojose sãrĩgũ a'ticã, acobojoya, nicu niwĩ.

"Ëjõpeose cuorã, a'tiro weeta basio'o" Jesú cã ní'que ni'i

⁵ Jesú bu'erã cãrẽ a'tiro sãrĩcãrã niwã:

—Ësãrẽ ëjõpeose o'onemoña, nicãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'ogu, marĩ wiogu a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Mostaza pe cã'caperoacã ni'i. Tojo nimirõ, yucu pajicju pĩ'rĩsa'a. A'tiro weronõjõ ëjõpeose cã'rõacã nimicã, a'tigu yucugure a'tiro nimasĩbosa'a: "A'tore aupĩawã'cã, dia pajiri maa decopu pĩ'rĩrõ wa'aya", nimasĩsa'a. Musã ëjõpeocãma, tigu musã dutironõjõta weebosa'a, nicu niwĩ.

Ãpẽrãrẽ weetamurã, a'tiro pe'e weerõna'a nise ni'i

⁷ Jesú apeye quẽ'rãrẽ a'tiro queose o'onemocu niwĩ:

—No'o musã wa'teropu nigũ da'raco'tegure cuosami. Da'raco'tegu oteacju cã di'ta se'ecũuca be'ro o wecuare co'téca be'ro wi'ipu dajasami. Cã dajacã, musã ne a'tiro nitibosa'a: "Sãjãtia. Ba'agu a'tia", nitibosa'a. ⁸ A'tiro pe'e nisa'a: "Ba'asere apoya. Yu'u ba'ari cura yu'u uasenojõrẽ miitiacju apoyubaque'oya. Yu'ure ecãca be'ropu ba'a, sĩ'rĩapa mu'ua", nibosa'a. ⁹ Mu'urẽ da'raco'tegu weetamu'que wapa "Mu'u añurõ weepu" ¿cãrẽ nisari? Nitisa'a. ¹⁰ A'te weronõjõ musã quẽ'rã weeya. Nipe'tise Õ'acũ

duti'quere weetu'ajarā, a'tiro niña: “Ēsā da'raco'terā mejō nirā ni'i. Ō'acū ūsārē cūu'que dia'cūrē weepu”, niña, nicu niwī Jesú.

Jesú diez cāmi boarārē yu'rno'que ni'i

¹¹ Jesú Jerusalēpu wa'agu, Samaria, tojo nicā Galilea wāmetise wa'teropu yu'rūacu niwī. ¹² To wa'tero ni'cā macāpu cū ejari cura umua diez cāmi boarā cūrē pōtērīcārā niwā. Moisé duti'que cāmi boarārē āpērā wa'teropu nidutitico niwū. Tojo weerā yoaropu tojanu'cā, ¹³ Jesure caricūcārā niwā:

—Jesú, masārē bu'egu, ūsārē pajaña'cureya, nicārā niwā.

¹⁴ Jesú narē ī'abocagu, a'tiro nicu niwī:

—Musā pa'ia tiropu musā upure ī'orā wa'aya, nicu niwī.

Na ma'apu wa'ari cura narē cāmi yatipe'tia wa'acaro niwū. ¹⁵ Ni'cū topu yatino'cā ī'agū, Jesú tiro majāmitojaticu niwī. Ō'acūrē pūrō e'catise o'ocu niwī. ¹⁶ Jesú tiro etagu, cūrē e'catise o'ogu, di'tapu paamu'rīque'acu niwī. Cū tojo weegū Samariacjū nicu niwī. ¹⁷ Jesú cū ni'cūrēta ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u diez cāmi boarārē yu'rnoapu. Āpērā waro ¿no'o wa'ati? ¹⁸ Ā'rī ni'cū judío masū nitigu dia'cū Ō'acūrē e'catise o'ogu, yu'u tiropu tojatiapī, nicu niwī.

¹⁹ Tu'ajanu'cō, Samariacjūrē nicu niwī:

—Mu'u ējōpeotjīagū, yu'rno'apu. Wā'cānu'cāña. Mu'u ya wi'ipu tojagusa'a, nicu niwī.

Jesucristo a'ti turipu wiogu niatje a'tiro wa'arosa'a nise ni'i
(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Fariseo masā Jesure a'tiro sērītiña'cārā niwā:

—Ō'acū bese'cu ¿de'ro nicā a'ti turi wiogu sājāgūsari? nicārā niwā.

Narē yu'ticu niwī:

—Bajuyoropu ī'ose mejēta ni'i. ²¹ A'tiro nino'ña marīrōsa'a. “A'topu ni'i. Sō'opu ni'i”, nino'ña marīrōsa'a. Ō'acū bese'cu wiogu nigū musā wa'teropu nitojami, nicu niwī.

²² Be'ro Jesú cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Musā be'ro a'tiro nirāsa'a. “Ēsā Ō'acū macū masū weronojō upatigu a'tiatje nūmūrīrē ī'asī'rīsa'a”, nirāsa'a. No'o ni'cā nūmūnojōrē yu'ure ī'asī'rīmirā, ne ī'asome. ²³ Āpērā musārē “Jesú a'titojami. A'to nimi, sō'o nimi”, nirāsama. Na tojo nicā, narē sirututicā'ña. ²⁴ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upatigu a'tiri nūmu mujīpū mujātiro pe'e, cū sājāarō pe'e quē'rā bupo ya'babī'aro weronojō nirōsa'a. ²⁵ Yu'u tojo weese dūporo uputu pi'etinīgūsa'a. A'tocaterocjārā yu'ure uasome. ²⁶ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upatigu a'tiri cura dūporocjūpu Noé, cū nīcateropu wee'caro weronojō weerāsama. ²⁷ Titapure na ba'a, sī'rī, omocā dū'te, na pō'rā numiarē numisocārā niwā. Tere Noé cū yucūsjopu sājāarī curapu weetocārā niwā. Be'ro dia mirī, narē miope'ocā'caro niwū. ²⁸ Lot nīcatero quē'rārē mejārōta weecārā niwā. Ba'a, sī'rī, duumujā, duamujā, otesere ote, wi'serire weecārā niwā. ²⁹ Lot Sodomarē wijaca nūmūrē acoro weronojō ti macācārārē pecame'e, tojo nicā asise peri burupejacaro niwū. Narē wējēpe'ocā'caro niwū. ³⁰ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upatigu a'tiri curare mejārōta weerāsama.

³¹ »Ti nūmu nicā ni'cū wi'i dūposārī opa sirapu soo pesagūnojō po'peapu cjasere sājāa dūretimigū, diacjū wa'ato. Apī no'o wesepu tō'ogū cū ya

wi'ipɯ majāmitojaticā'to. ³² Lot nɯmo ni'core wācũña. Cómaričā macāpɯ majāmi'atōrōmigō, moa tuturo dojonɯ'cāco niwō. ³³ Yɯ'ure ējōpeose me'rā ña'arō yɯ'rɯsĩ'rītigu, yɯ'ure ējōpeodu'ugɯnojō pecame'epɯ bu'iri da're bajuriono'gūsami. Apĩ wējēsere uiti, yɯ'ure ējōpeonu'cūgũnojō yɯ'u me'rā catinu'cūgūsami.

³⁴ »Mɯsārē wereguti. Tojo wa'atji ñami nicā, pɯarā ni'cā camapɯ pesarā, ni'cũ yɯ'ure ējōpeogɯ miano'gūsami. Apĩ yɯ'ure ējōpeotigu tojagúsami. ³⁵ Pɯarā numia ni'cārō me'rā ojoca ārũarā, ni'cō yɯ'ure ējōpeogo miano'gōsamo. Apego yɯ'ure ējōpeotigo tojagósamo. ³⁶ Pɯarā ni'cārō me'rā wesepɯ nirā ni'cũ yɯ'ure ējōpeogɯ miano'gūsami. Apĩ yɯ'ure ējōpeotigu tojagúsami.

³⁷ Jesú tojo nisere tɯ'orā, cũ bu'erā sērĩtiña'cārā niwā:

—Ūsā wiogɯ, ¿no'opɯ wa'arosari a'te? nicārā niwā.

Cũ yɯ'ticɯ niwĩ:

—Apĩnojō wa'icɯ boacā, yuca maata masĩ, wĩjĩwā'cāsama. Tojo wa'acā ĩ'arā, “Apĩnojō boapĩ”, ni masĩ'i. A'te weronjō yɯ'u a'ticā, masā masĩrāsama, nicɯ niwĩ.

18

Jesú wapewio me'rā queose o'o'que ni'i

¹ Jesú cũ bu'erārē a'tiro weeya nígũ, queose me'rā werecɯ niwĩ. Narē du'ucũurō marĩrō, bujawetiro marĩrō ñubueni'cũdutigu a'te queosere o'ocɯ niwĩ.

² A'tiro nicɯ niwĩ:

—Ni'cā macāpɯ ni'cũ beseri masũ uamɯ Ō'acūrē ējōpeotigu, āpērārē ne wācũma'atigu nisami. ³ Ti macāpɯreta tja ni'cō numio wapewio nisamo. Co beseri masũ tiropɯ besedutigo wa'amujāmisamo. Core ĩ'atu'tigure bu'iri da'redutigo tojo weesamo. ⁴ Yoacā pejetiri beseri masũ core weetamusĩ'rītisami. Be'ro a'tiro wācūsami: “Yɯ'u Ō'acūrē ējōpeowe'e, ējōpeogɯ. Ne āpērā quē'rārē ‘Na nima,’ ni ējōpeowe'e. ⁵ Tojo nimicā, a'tigo wapewio yɯ'ure na'irō caribomo nígũ, core weetamugũti. Yɯ'u co caribocā ɯanemotisa'a majā. Yɯ'u core pōtēotibosa'a majā”, nisami, nicɯ niwĩ Jesú.

⁶ Be'ro tja marĩ wiogɯ Jesú werenemocɯ niwĩ:

—Beseri masũ ña'agũ wee'quere wācũña. Cũ ña'agũ nimigũ, wapewio weetamuduti'quere weesami. ⁷ Tojo nicāma, ¿Ō'acũ to pūrĩcārē cũ bese'cārārē ñamirĩ, ɯmɯcori cūrē sērĩnu'cūrārē weetamutisari? ¿Na sērĩ'quere yoogosari? ⁸ Mɯsārē wereguti. Ne yoogoro marĩrō na sērĩsere yɯ'tisami. Cũ tojo yɯ'timicā, yɯ'u Ō'acũ macũ masũ weronjō uputigu a'ti turipɯ apaturi a'tiri curare ¿masā ējōpeose cɯorāsari yujupɯ? nicɯ niwĩ.

Jesú fariseo masũ me'rā, tojo nicā niyeru wapaseebosari masũ me'rā queose o'o'que ni'i

⁹ Jesú “A'tiro ni'i” nirānojōrē masĩdutigu apeye queose me'rā werenemocɯ niwĩ. Na “Āpērā yɯ'rɯoro ūsā añurā ni'i”, nisama. Tojo “Añurā ni'i” nírā, āpērārē tojo ĩ'acō'asama. Nanjōrē masĩdutigu a'te queosere o'ocɯ niwĩ. A'tiro nicɯ niwĩ:

¹⁰ —Pɯarā ɯmɯa Ō'acũ wi'ipɯ ñubuerā sājāacārā niwā. Ni'cũ fariseo masũ nicɯ niwĩ. Apĩ pe'e romano masā wiogure niyeru wapaseebosari masũ nicɯ niwĩ. ¹¹ Fariseo masũ nu'cũ ĩ'amorō, Ō'acūrē ñubuegɯ, a'tiro nicɯ niwĩ: “Ō'acũ, yɯ'u āpērā weronjō ña'agũ niwe'e. Tojo weegɯ

mu'urē e'catise o'o'o. Na yajari masā, ña'arī masā numotimirā āpērā numia me'rā a'metārābajaque'atirā weronojō niwe'e. Ne cārō sī'i romano masā wiogure niyeru wapaseebosari masū weronojō niwe'e. ¹² Yu'u ni'cā semanarē pua numu ba'atimigū, be'ti ñubueni'cū'u. Yu'u cien apeyenojō wapata'agu, diez yu'u wapata'asere mu'urē o'o'o", nicu niwī. ¹³ Wapaseeri masū pe'e ne sājāarōpu tojanu'cā, ñubuecu niwī. Ne cārō u'muarōpu ī'amorōma'aticu niwī. Cū weronojō o'ogu, yu'u bu'iritisa'a nīgū, cū cutirore paacu niwī. A'tiro nicu niwī: "Ō'acū, yu'u ña'agū nisa'a. Yu'ure pajaña'ña", nicu niwī.

¹⁴ Te queosere wéréca be'ro Jesú a'tiro nicu niwī:

—Musārē weregutī. Wapaseeri masū Ō'acū me'rā añurō apotojagupu cū ya wī'ipu dajatojaacu niwī. Fariseo masū pe'e tojo weeticu niwī. A'tiro ni'i. Cū basu, "Yu'u āpērā yu'ruoro ni'i" ni tu'oña'gūnojō Ō'acū cūrē mejō nigū tojacā weegusami. No'o "Yu'u āpērā yu'ruoro ni'i" ni tu'oña'tigu pe'ere Ō'acū āpērā yu'ruoro tojacā weegusami, nicu niwī.

Jesú wī'marārē ñapeo sērībosa'que ni'i

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Apeye quē'rārē masā wī'marārē Jesú tiropu ñapeodutirā miacārā niwā. Tojo weecā ī'arā, narē miarārē Jesú bu'erā tu'ticārā niwā. ¹⁶ Na tojo nicā ī'agū, Jesú cū bu'erārē pijiocu niwī:

—Wī'marārē yu'u tiro a'ticā du'uo'oya. Narē cā'mota'aticā'ña. Wī'marā marīnojōrē añurō ējōpeoma. Āpērā quē'rā wī'marā weronojō yu'ure ējōpeorā yu'u pacu wiogu nirōpu wa'arāsama. ¹⁷ Musārē diacjūta nigūti. Ā'rā weronojō yu'ure ējōpeotigunojō ne cārō yu'u pacu nirōpu wa'asome, nicu niwī.

Ma'mu peje cuogu Jesú me'rā ucū'que ni'i

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Be'ro ni'cū judío masā wiogu Jesure sērītiña'cu niwī:

—Mu'u masārē bu'egu añugū ni'i. ¿Yu'u ñe'enojō weegusari catinu'cūatjere bocasī'rīgū? nicu niwī.

¹⁹ Jesú cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure "Añugū ni'i," niti? ¿Mu'u tojo nisere tu'omasīti? Ni'cūta añugū nimi. Cū Ō'acū nimi. ²⁰ Mu'u Ō'acū dutise cūu'quere masīsa'a. "Apī numorē a'metārāticā'ña. Masārē wējēcō'aticā'ña. Yajat-icā'ña. Āpērā ye cjasere nisooticā'ña. Mu'u pacu, mu'u pacore ējōpeoya", ni'i, nicu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesure nicu niwī:

—Yu'u wī'magūputa a'tere queoro weemujātiwū.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Mu'urē apeyenojōacā da'sa'a yujupu. Mu'u cuosere duape'ocjū wa'aya. Te dua'que wapare pajasecuorārē o'oya. Tojo weegu mu'u u'musepu peje añuse cuogusa'a. Tu'ajanu'cō, yu'ure sirutuya, nicu niwī.

²³ Cū tojo nicā tu'ogu, peje cuogu nitjagū cū cuosere ma'iyu'rugū, bajaweti yu'ruacu niwī. ²⁴ Tojo weecā ī'agū, Jesú nicu niwī:

—Peje cuorārē Ō'acū wiogu nirōpu u'musepu wa'acā, diasā ni'i.

²⁵ Wa'icu cameyo wāmetigu awiga yuta da pī'osōrōrī pepu sājāa yu'rutērīcā, diasā ni'i. Yu'u pacu wiogu nirōpu peje cuorā wa'acā pe'ema, totā nemorō diasā'a, nicu niwī.

²⁶ Cū tojo nisere tu'orā, masā a'tiro nicārā niwā:

—To pūrīcārē ¿noanojō pe'e Ō'acū tiropu wa'amasīrāsari?

²⁷ Jesú narē nicu niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rūmasītisama. Ō'acū pūrīcārē basio'o. Cūma ne apeyenojō weeta basiotise marī'i.

²⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro nicu niwī:

—Wiogu, ūsā pūrīcā ūsā cūosere du'ucūu, mu'arē sirutuwa.

²⁹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú yu'ticu niwī:

—Diacjūta nigūti. No'o nigūnojō, yé quetire werese bu'iri cū ya wi'ire, cū pacusumuarē, cū acawererārē, cū nūmorē, cū pō'rārē du'ucūuwā'cāgūnojōrē a'tiro wa'arosa'a. ³⁰ A'ti nucūcāpūre cū cūo'que nemorō bocanemogūsami. Be'ropu quē'rārē Ō'acū me'rā ninu'cūgūsami, nicu niwī.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesú cū bu'erā docere na se'sarore pijio, narē nicu niwī:

—Ni'cārōacā marī Jerusalēpu wa'arā wee'e. Topu nipe'tise Ō'acū ye queti ojamu'tārī masā na yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigūre ojayu'que wa'arosa'a. ³² Na yu'ure ape di'tacjārā wiorārē o'o, yabi bujicā'a, űa'arō ucū, u'seco e'opeorāsama. ³³ Yu'ure tārā, be'ro wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nūmu be'ro masāgūsa'a, nicu niwī.

³⁴ Cū bu'erā a'tiro nisere ne tu'omasīticārā niwā. Ō'acū narē tere tu'omasīcā weeticu niwī. Tojo weerā cū tojo nisere tu'omasīticārā niwā.

Jesú ni'cū caperi bajuno'tigu Jericócjūrē yu'rūo'que ni'i
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesú Jericó pu'to nirī cura ni'cū caperi bajuno'tigu ma'a sumutopu niyeru sērīdujicu niwī. ³⁶ Cū pājārā masā wa'acā tu'oña'gū, to nirārē “¿De'ro wa'ati?” ni sērītiña'cu niwī.

³⁷ Na yu'ticārā niwā:

—Jesú Nazarecjū yu'rūagu weemi, nicārā niwā.

³⁸ Na tojo nicā tu'ogu, caricūmajācu niwī:

—Jesú, Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

³⁹ Tojo nicā tu'orā, cū pu'to yu'rūarā “Caricūticā'ña”, ni tu'ticārā nimiwā. Na tojo nicāta, cū pe'e nemopeocā'cu niwī:

—Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

⁴⁰ Tojo nicā tu'ogu, Jesú tojanu'cā, āpērārē cū tiropu miitiduticu niwī. Cū pu'to ejacā, cūrē sērītiña'cu niwī.

⁴¹ —¿De'ro yu'u weecā uasari? nicu niwī.

Caperi bajuno'tigu yu'ticu niwī:

—Wiogu, yu'ure caperi bajucā uasa'a.

⁴² Jesú cūrē nicu niwī:

—Jau. Ī'agūsa'a. Mu'u yu'ure ējōpeoapu. Tojo weegu yu'rūono'toja'a, nicu niwī.

⁴³ Cū tojo nirī curata cū caperire ĩ'acu niwī. Be'ro Jesure sirutu, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Nipe'tirā cūrē tojo wa'acā ĩ'a'cārā quē'rā Ō'acūrē e'catise o'ocārā niwā.

19

Jesú Zaqueore ĩ'aboca'que ni'i

¹ Jesú caperi ĩ'atigūre yu'rūoca be'ro Jericópu sājāa yu'rūwā'cācu niwī.

² Topu ni'cū peje cūogu nicu niwī. Cū Zaqueo wāmetigu romano masā

wiogure wapaseebosari masã wioꝝu nicu niwĩ. ³ Cũ Jesure ĩ'asĩ'rĩcũ nimiwĩ. Cũ u'muatiguacã nitjãgũ, pãjãrã masã niyucã, ĩ'aticu niwĩ. ⁴ Tojo weegũ Jesure ĩ'asĩ'rĩgũ, cũ yu'ruatjopũ omawã'cãcũ niwĩ. Omawã'cã, ni'cũ yucũ sicómoro wãmeticjũpũ mujãpejacũ niwĩ. ⁵ Jesú cũ docapũ yu'rũagũ, cũrẽ ĩ'amorõ, a'tiro nicu niwĩ:

—Zaqueo, quero dijabatibaque'oya. Ni'cãcãrẽ mu'ũ ya wi'ipũ tojánígũti, nicu niwĩ.

⁶ Tojo weegũ Zaqueo sojaro me'rã dijati, Jesure e'catise me'rã põtẽrĩgũ wa'acũ niwĩ. ⁷ Jesú tojo weesere ĩ'arã, nipe'tirã a'tiro ucjacãrã niwã:

—Jesú ni'cũ ña'arõ weesebucũ ya wi'ipũ wa'ami, nicãrã niwã. ⁸ Be'ro cũ ya wi'ipũ Zaqueo wã'cãnu'cã, marĩ wioꝝure a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ũ wioꝝu, tu'oya. Pajasecũorãrẽ yu'ũ cũosere deco me'rã dũcawaaguti. No'o yu'ũ ãpẽrãrẽ nisoose me'rã yajãca be'ro nicã, ba'paritisetiri narẽ yu'ũ yaja'que nemorõ wiaguti, nicu niwĩ.

⁹ Jesú tere tu'ogũ, cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãcã me'rã mu'ũ, mu'ũ ya wi'icjãrã ña'arõ wee'quere yu'rũono'o. Mu'ũ quẽ'rã ãpẽrã yu'ũre ĩjõpeorã weronojõta Abrahã pãrãmerã nituriagũ ni'i. ¹⁰ Yu'ũ Ô'acũ macũ masũ weronojõ uputigu bajuduti'cãrã mu'ũ weronojõ nirãrẽ a'ma, yu'rũogũ a'tigu weewũ, nicu niwĩ.

Jesú masãrẽ niyeru cujiri me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 25.14-30)

¹¹ Jesú Zaqueore ucũcã, masã tu'ocãrã niwã. Cũ Jerusalẽ pu'topũ nicã ĩ'arã, “Maata Jesú wioꝝu sãjãgũsami”, wãcũcãrã nimiwã. ¹² Na tojo wãcũsere masĩgũ, ni'cã queose me'rã narẽ werecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cũ masũ cũ wioꝝu sãjãti dũporo yoaro ape di'tapũ wa'a wa'asami. Cũrẽ wioꝝu sõrõca be'ropũ dajatojaasami tja. ¹³ Cũ wa'ase dũporo diez cũrẽ da'raco'terãrẽ pijiosami. Narẽ nãnu'cũ niyeru pajiro wapatiri cujire o'osami. Ti cujire o'ogũ, a'tiro nisami: “Téé yu'ũ dajari curapũ a'ti cuji me'rã apeyenojõ duu, dua wapata'aya”, nisami. ¹⁴ Wioꝝu sãjãcũ ya di'tacjãrã waro pe'e cũrẽ uatisama. Tojo weerã ãpẽrã masãrẽ a'tiro nidutio'osama. “Cũrẽ ũsã wioꝝu sãjãrõuatisa'a”, nisama. ¹⁵ Na tojo nimicã, wioꝝu sõrõno'sami. Be'ro cũ ya di'tapũ dajatojatasami. Topũ tojatagũ, cũ niyeru cujiri o'o'cãrãrẽ pijiosami. “¿Niyeru no'ocã'rõ wapata'apari nãnu'cũ?” ni masĩsĩ'rĩgũ tojo weesami. ¹⁶ Cũ tiropũ etamu'tãgũ, a'tiro nisami: “Wioꝝu, mu'ũ o'óca cuji nemorõ apeye diez cujiri wapata'anemoapũ”, nisami. ¹⁷ Wioꝝu cũrẽ yu'tisami: “Añurõ weepã. Mu'ũ da'raco'tegũ añugũ ni'i. Yu'ũ cã'rõacã cũu'que me'rã mu'ũ queoro weepã. Tojo weegũ mu'ũrẽ diez macãrĩ wioꝝu sõrõgũti”, nisami. ¹⁸ Be'ro apĩ cũ tiropũ wa'asami tja: “Wioꝝu, mu'ũ niyeru o'óca cuji me'rã apeye ni'cãmocuse cujiri wapata'anemoapũ”, nisami. ¹⁹ Cũ quẽ'rãrẽ a'tiro yu'tisami: “Mu'ũrẽ ni'cãmocuse macãrĩ wioꝝu sõrõgũti”, nisami. ²⁰ Be'ro apĩ a'ti, cũrẽ nisami: “Wioꝝu, mu'ũ ya niyeru cuji a'ti cuji ni'i. Su'tiro casero me'rã oma nũrõcã'wũ. ²¹ Mu'ũ tutuaro da'radutiri masũ niwũ. Tojo weegũ mu'ũrẽ uiwũ. ãpẽrã na da'rãse me'rã wapata'awũ. Mu'ũ otetimigũ, dũcatino'wũ”, nisami. ²² Tere tu'ogũ, wioꝝu cũrẽ nisami: “Mu'ũ da'raco'teri masũ queoro weetiũ. Mu'ũ ucũse me'rã mu'ũ ña'arõ wee'quere beseno'toja'a. Mu'ũ yu'ũ da'rãse tutuasere masãpã. Yu'ũ ãpẽrã da'rãse wapa wapata'asere, yu'ũ otetimigũ dũcatino'sere masãpã. ²³ Masĩmigũ, to pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegũ yé niyerure niyeru nũrõrĩ wi'ipũ bucuanemodutigu cũutiati? Yu'ũ mu'ũ cũucã, dajagũ, ti wi'ipũ cũñarõ mujã'que me'rã ñe'eboapã”, nisami. ²⁴ Be'ro topũ nirãrẽ a'tiro nisami:

“Ni'cã cuji cuogure ã'ma, apĩ diez cuogu pe'ere o'oya”, nisami. ²⁵ Cũ tojo nicã, na a'tiro nisama: “Wioгу, cũ diez cujiri cuotojami”, nisama. ²⁶ Tere tu'ogu, wioгу “Musãrẽ weregutĩ. No'o peje cuogure nemorõ o'ono'rõsa'a. Apĩ moogu pe'ere cũ cuomi'queacãpãreta ã'mape'ocã'no'gũsami”, nisami. ²⁷ “Apeyema yu'ure wioгу sãjãcã uati'cãrãrẽ a'topu miitia. Miiti, yu'u ã'orõpu wẽjẽña”, nisami, ni queose werecu niwĩ Jesú. Tere nígũ, u'musepu mũjãca be'ro apaturi a'tigu, masãrẽ besegusa'a nígũ, tojo nicu niwĩ.

Jesú Jerusalẽpu sãjãa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Jesú queose me'rã masãrẽ wérẽca be'ro Jerusalẽpu wa'acu niwĩ. ²⁹ Topu wa'agu, Betfagé, Betania wãmetise macãrĩpu ejase duporo cũ bu'erã pũarãrẽ a'tiro ni o'ocu niwĩ. Te macãrĩ ãrũgũ Olivo wãmeticju tiropu nicaro niwũ.

³⁰ Cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Si macã marĩ põtẽorõ nirĩ macãpu wa'aya. Topu ejarã, musã ni'cũ burro wĩ'magũ du'tenu'cõ'cure bocaekarãsa'a. Cũ ne ni'cãti pesano'ña marĩgũ nigũsami. Cũrẽ pãa, miitia. ³¹ No'o ni'cũ musãrẽ “¿De'ro weerã pãati?” nicã, “Ësã wioгу uami”, niña, nicu niwĩ.

³² Na cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Topu ejarã, cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. ³³ Na cũ burrore pãarĩ cura cũ wiorã narẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã cũrẽ pãati? nicãrã niwã.

³⁴ Na yu'ticãrã niwã:

—Ësã wioгу uami, nicãrã niwã.

³⁵ Be'ro cũrẽ Jesú tiro miacãrã niwã. Burro bu'ipure na ye su'ti bu'icjasere tuweepecãrã niwã. Tojo wéeca be'ro Jesure cũ bu'ipũ miipeocãrã niwã. ³⁶ Jesú cũ pesawã'cãrĩ cura masã cũrẽ ãjõpeorã, na ye su'ti bu'icjasere ma'apu sãeocũucãrã niwã. ³⁷ Jesú ãrũgũ Olivo wãmeticju tiropu dijari cura a'tiro weecãrã niwã. Nipe'tirã cũ bu'esere siruturã, e'catise me'rã caricũnu'cãcãrã niwã. Jesú wee'ocã ã'a'quere wãcũrã, Õ'acũrẽ e'catipeorã, caricũcãrã niwã. ³⁸ A'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ o'ó'cu marĩ wioгure añurõ wa'ato. Ë'musepũre e'catise niyu'ruato. Nipe'tirã Õ'acũrẽ “Añubutiãmi” ni e'catise o'oato, nicãrã niwã.

³⁹ Na caricũcã tu'orã, ni'cãrẽrã fariseo masã topu nirã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, ã'rã mu'urẽ siruturãrẽ di'tamarĩdutiya, nicãrã niwã.

⁴⁰ Na tojo nicã, Jesú yu'ticu niwĩ:

—Na di'tamarĩcãma, Õ'acũ yu'ure e'catise o'odutigũ a'te ãtãperire caricũcã weebosami, nicu niwĩ.

⁴¹ Jesú Jerusalẽ tiropu ejagu, ti macãrẽ ã'agũ, uticu niwĩ. ⁴² A'tiro nicu niwĩ:

—Jerusalẽcjãrã, Õ'acũ musãrẽ yu'ruosĩ'rĩmiami. Cã'rõ ni'cãcãrẽ cũ yu'ruosere tu'omasĩcã, añuboapã. Musã pe'e yu'ure uawe'e. Tojo weerã yu'ruono'some. Musã yu'ruono'bo'quere du'utoja'a. ⁴³ Be'ro pi'etise numũrĩ a'tirosa'a. Te numũrĩrẽ musãrẽ ã'atu'tirã a'ti macãcjãrãrẽ wijaduti-tirã ni'cã sã'rĩrõjo weebi'ato'orãsama. Na be'toanu'cã, nipe'tise pã'rẽrĩpu cã'mota'arãsama. ⁴⁴ Nipe'tise musã yere cõ'adijope'orãsama. Musãrẽ, musã põ'rãrẽ wẽjẽpe'orãsama. A'ti macã cjase wĩ'seri mutõdijono'rõsa'a. Yu'u Õ'acũ macũ musãrẽ yu'ruogu a'ticã uatiwũ. Te ye bu'iri tojo wa'arosa'a, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jesú Jerusalẽpu ejagu, Õ'acũ wi'ipũ sãjãacu niwĩ. Topũ Õ'acũrẽ ãjãamorõpeoatjere duarãrẽ cõ'awĩrõcũ niwĩ. ⁴⁶ Narẽ cõ'awĩrõgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wã: “Ya wi'i Ñubueri wi'i ni'i, nino'ca wi'i ni'i.” Musã pe'e queoro weetiapã. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã weepã, nicũ niwĩ Jesú.

⁴⁷ Nipe'tise numurĩ Jesú masãrẽ Õ'acũ wi'ipũ bu'ecu niwĩ. Cũ tojo weecã, pa'ia wiorã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã, ti macã wiorã quẽ'rã “Cũrẽ ¿de'ro wee wẽjẽrõuati?” nicãrã niwã. ⁴⁸ Masã Jesú weresere tu'otu'sayu'rũacãrã niwã. Tojo weerã wiorã pe'e cũrẽ de'ro weemasĩticãrã niwã. Masã ãsã me'rã uabosama nĩrã, wẽjẽmasĩticãrã niwã.

20

Jesure “¿Noa dutiro me'rã weesetiti?” ní'que ni'i
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Ape numũ Jesú Õ'acũ wi'ipũ masãrẽ bu'égũ, cũ masãrẽ yu'rũose quetire werecu niwĩ. Topũ pa'ia wiorã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã, judío masã bucãrã me'rã Jesú tiro wa'acãrã niwã. ² Cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Wereya. ¿De'ronojõ dutise me'rã mu'ũ weesere tojo weeti? ¿Noa mu'urẽ tojo weedutigũ dutise o'oati? nicãrã niwã.

³ Tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã musãrẽ sãrĩtiña'megũti. Yu'tiapa. ⁴ ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'ópari? ¿Õ'acũ o masã o'ópari? nicũ niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, na se'saro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro marĩ yu'tirãsari? Marĩ “Õ'acũ o'ócũ niwĩ” nicãma, “To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ãjõpeotiri?” nigũsami. ⁶ Marĩ “Masã cũrẽ o'ócãrã niwã” nicã quẽ'rãrẽ, nipe'tirã masã marĩrẽ ãtãperi me'rã do-queuwẽjẽrãsama. Na a'tiro ãjõpeoma. “Juã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ niwĩ”, ni ãjõpeoma, nicãrã niwã.

⁷ Tojo weerã a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Masĩtisa'a. Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'óro o'ópã, nicãrã niwã. ⁸ Tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã musãrẽ “A'te dutiro me'rã a'tere tojo wee'e”, ni werewe'e, nicũ niwĩ.

Da'raco'terã queoro weeti'que ni'i
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Be'ro Jesú masãrẽ a'tiro queose o'ocũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ cũ ya di'tapũ u'se otesami. Tu'ajanũ'cõ, ãpẽrãrẽ ti wesere co'tedutigũ cũusami. Narẽ cũ ya di'tare da'rase wapa “Tocã'rõ yu'ure u'se wiapa”, niwã'cãsamĩ. Be'ro ape di'tapũ yoacã nigũ wa'asami.

¹⁰ U'se dũcatiritero nĩrĩ cura ni'cũ cũrẽ da'raco'tegure u'se nĩrõpu ã'adutigũ o'ósami. Cũrẽ o'ógũ, “Yé di'ta da'rarãrẽ yé u'sere sãrĩgũ wa'aya”, nisami. Cũ topũ ejacã, ti wese da'rarã cũrẽ ñe'e, paasama. Ne cã'rõ o'otimirã, cũrẽ o'ótõrõsama. ¹¹ Be'ro ti wese wiogu apĩ cũrẽ da'raco'tegure o'ósami tja. Cũ quẽ'rãrẽ ña'arõ bujicã'a, upũtu paa, ñe'enojõ marĩgũ tojatacã weesama.

¹² Be'ro ti wese wiogu apĩrẽ o'ónemosami tja. Da'raco'terã cũ quẽ'rãrẽ mejãrõta weesama. Cũrẽ cãmida're, ti wese sumutopũ cõ'acã'sama.

13 »Be'ro majã ti wese wiogu “¿De'ro weegusari yu'u?” nisami. “Yu'u macũ uputu maigũrẽ o'oguti. Apetero weerã cũrẽ wiopesase me'rã ï'abosama”, nimisami. 14 Wiogu macũ topu etacã ï'arã, na a'merĩ nisama: “Ã'rĩta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'eacju. Ma, cũrẽ wẽjẽrã. Be'ro a'ti wese marĩ ya wese tojarosa'a”, nisama. 15 Tojo weerã cũrẽ ñe'e, ti wese sumutopu miaa, cũrẽ wẽjẽcõ'asama, ni werecu niwĩ Jesú.

Be'ro Jesú masãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ ti wese wiogu ¿de'ro weegusari narẽ? 16 A'tiro weegusami. Cũ a'ti, cũ ye di'ta da'rarãrẽ wẽjẽcõ'ape'ogusami. Be'ro ãpẽrãrẽ ti di'tare o'ogusami, nicu niwĩ.

Jesú tojo nicã tu'orã, a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ tojo wa'asere cã'mota'ato, nicãrã niwã.

17 Be'ro Jesú narẽ ï'a, nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weeti Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nise? A'tiro ni'i:

Ëtã pjĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ni'cã pjĩ na uatica pjĩrẽ cõ'arãsama.

Na cõ'aca pjĩ me'rã ãpẽrã pe'e añurõ tutuari wi'i yeenu'cãmujãsama, niwũ.

18 No'o tiga bu'ipu burupejagunojõ mutõdijono'gũsami. No'o tiga pe'e cũ bu'ipu doquepejacãma, añuse po'capu wa'agusami, nicu niwĩ. Tojo nígu, cũrẽ uatirã be'ropu bu'iri da'reno'rãsama nígu, tojo nicu niwĩ.

Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã weesoose me'rã na sãrĩtiña'que ni'i

(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.13-17)

19 Pa'ia wiorã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã cũ tojo nirĩ curata Jesure ñe'esĩ'rĩcãrã nimiwã. Te queose me'rã Jesú ãsãrẽta ucũgu weesami nĩrã, tu'omasĩcãrã niwã. Tojo weerã cũrẽ ñe'esĩ'rĩmirã, masãrẽ uirã, weemasĩticãrã niwã. 20 ãpẽrã ï'adu'tiri masãrẽ nisooutio'ocãrã niwã. Na Jesure mejẽcã nicã tu'osĩ'rĩcãrã niwã. “Te me'rã ‘Bu'iri cuomi’ ni, wiogupure weresãta basiorosa'a”, nicãrã niwã. Wiogu Jesure bu'iri da'reri wi'ipu sõrõcã uarã, tojo weecãrã nimiwã. Añurã, diacjũ ucũrã weronojõ nisoocãrã niwã. 21 Tojo weerã Jesú tiro wa'a, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mu'u diacjũ ucũsere ãsã masĩ'i. Masãrẽ diacjũ cjasere bu'e'e. ãpẽrã “Wiorã nima” nirõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'a'a. Õ'acũ ye cjasere diacjũ bu'eme'rĩcã'a. 22 Ësãrẽ wereya. Romano masã wiogure cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti, o ña'a nitine? ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

23 Jesú pe'e na ña'arõ weesĩ'rĩse me'rã sãrĩtiña'cã ï'amasĩcã'cu niwĩ. Tojo weegu a'tiro nicu niwĩ:

24 —Ni'cã cuji niyeru cuji miitia. ¿Noa queose, noa wãme wã'ñati? nicu niwĩ.

Na a'tiro yu'ticãrã niwã:

—César, romano masã wiogu queose, cũ wãme wã'ña'a, nicãrã niwã.

25 Tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ romano masã wiogu wapayedutisenojõrẽ cũrẽ o'oya. Õ'acũ ye pe'ema cũrẽ o'oya. Cũ weedutisere weeya, nicu niwĩ.

26 Jesure masã tu'oropu mejẽcã ucũcã weemasĩticãrã niwã. Cũ pe'e cũ ucũse me'rã, cũ yu'tise me'rã mejõ ï'amarĩamujãcã weecu niwĩ. Masã cũ tojo weecã, di'tamarĩamujãcãrã niwã.

Masã wẽrĩca be'ro masãsere Jesure sãrĩtiña'que ni'i

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Be'ro āpērā pa'ia saduceo masā Jesú tiro wa'acārā niwā. Na “Wērī'cārā masāsoma”, ni ējōpeosama. Tojo weerā Jesure a'tiro nicārā niwā:

28 —Masārē bu'egu, Moisé a'tiro dutise cūucu niwī: “Ni'cū nūmotigu pō'rātitimigū wērīcā, cū acabiji cū nūmo ní'core nūorēato. Be'ro cū co me'rā ne waro pō'rātimū'tāgūrē cū ma'mi wērī'cure pō'rātibosato”, nicū niwī Moisé. 29 Ni'cū pō'rā sietere tojota wa'acaro niwū. Masā ma'mi nūmoti, pō'rātitimigū wērīa wa'acu niwī. 30 Be'rocjū quē'rā co wapewiore nūorēcū niwī. Cū quē'rā pō'rā marīgū mejārōta boadijacū niwī. 31 Tojo wa'acā ī'agū, na be'rocjū nūorēcū niwī tja. Cū quē'rā pō'rātitimigū wērīa wa'acu niwī. Nipe'tirā cū be'rocjārā quē'rā tojo dia'cū nūorē, pō'rātitimirā wērīdijape'tia wa'acārā niwā. 32 Be'ro majā na nūmo quē'rā wērīa wa'aco niwō. 33 To pūrīcārē wērī'cārā masācā, ¿ni'í nūmo waro tojabutiagosari? Na nipe'tirāputa core nūmoticārā niwā, nicārā niwā.

34 Na tojo nicā tū'ogu, Jesú narē yū'ticu niwī:

—A'ti ūmūcopure ūmūa, numia nūmoti, marāputima. Ape turipū tojo weesetitima. 35 Ņa'arō wee'quere acobocono'cārā, wērīca be'ro masā'cārā ū'mūsepū nūmoti, marāputisoma. 36 Na wērīca be'ro masā'cārā nitjārā, Ō'acū pō'rā nima. Tojo nicā Ō'acūrē wereco'terā ū'mūsepū nirā weronojō nirāsama. Tojo weerā wērīsoma majā. 37 Moiséputa a'te cjasere ojacū niwī. Ō'acū yucūsi, ūjūrī sitipū cūrē wērī'cārā masāsere ī'ocu niwī. Topure Ō'acū a'tiro nicū niwī: “Yū'ū Ō'acū ni'í. Mū'ū űecūsumūa Abrahā, Isaa, Jacob wiogu ni'í”, nicū niwī. Tojo nígu, “Na yū'ū tiropū catima” nígu, tojo nicū niwī. 38 Ō'acū catirā wiogu nimi. Wērībajuduti'cārā marīma. Cūma nipe'tirā catinu'cūpe'ticā'ma, nicū niwī.

39 Cū tojo nicā tū'orā, ni'cārērā Moisé oja'quere bu'eri masā Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Masārē bu'egu, mū'ū diacjū waro ucū'u, nicārā niwā.

40 Be'ro cūrē apeye sērītiña'sī'rīrā, ui nicārā niwā.

Jesú masārē “Cristo na nigú ¿noa macū niti?” ni sērītiña'que ni'í
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

41 Jesú masārē nicū niwī:

—¿De'ro weerātirā masā Cristo Ō'acū bese'cure “Davi pārāmi nimi”, niti? 42 Davita Salmo wāmetiri pūrīpū a'tiro ojacū niwī:

Ō'acū ū'mūsepū nigú cū macūrē, yū'ure yū'rūoacjūre a'tiro nicū niwī: “Yū'ū tiro wiogu dujiri cūmurōpū dujigūsa'a.

43 Mū'ū to dujicā, mū'urē ī'atu'timi'cārārē docaque'acā weeguti”, nicū niwī Ō'acū, ni ojacū niwī Davi.

44 Davi basuta Ō'acū bese'cū Cristore “Yū'ū wiogu nimi”, nicū niwī. Tojo weegu cū pārāmi se'saro nirōnojō o'ogu, cū wiogu nicū niwī, nicū niwī Jesú.

Jesú Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'í
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

45 Nipe'tirā masā tū'oropū Jesú cū bu'erārē a'tiro ni werecū niwī:

46 —Musā Moisé oja'quere bu'eri masārē tū'omasīña. Masā ī'ato nírā su'ti yoase paca me'rā sāña, űubuesijatū'sama. Tojo nicā macā decopū wiopesase me'rā añuduticā ūsama. Na nerēse wi'seripū wiorā na dujiwūase cūmurīpū dujisī'rīsama. Na ba'awūaropū quē'rārē mejārōta nisī'rīsama. 47 Wapewia numia ye wi'serire ē'masama. Na űa'arō

wee'quere wācūdutitirā yoacā ñubueta'sasama. Náta āpērā yu'ruro bu'iri da'reyu'rnu'cāno'rāsama, nicu niwī Jesú.

21

Wapewio pajasecūogo Ō'acūrē o'o'que ni'i
(Mr 12.41-44)

¹ Jesú Ō'acū wi'ipū nígū, niyeru o'orā sāawhase acaripū pajiro niyeru cūorārē sāacā ĩ'acu niwī. ² Tojo nicā ni'cō wapewio pajasecūogore ni'cā acaropū pūa cuji niyeru wapamarīse kujirire sāacā ĩ'acu niwī. ³ Tere ĩ'agū, Jesú a'tiro nicu niwī:

—Diacjūta mūsārē weregūti. Ō'acū ĩ'orōpū a'tigo wapewio pajasecūogo nipe'tirā yu'ruro o'oyu'rnu'cāmo. ⁴ Āpērā pe'e narē dū'sasere o'oma. Co pe'e pajasecūogo nimigō, co cūomi'que, co ba'acatibo'queacārē o'ope'ocā'mo, nicu niwī.

Jesú “Ō'acū wi'i cō'ano'rōsa'a” ní'que ni'i
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Ni'cārērā cū bu'erā Jesure Ō'acū wi'i cjasere ucūcārā niwā.

—A'ti wi'i ūtāpaga paca añuse me'rā wéeca wi'i añubutiari wi'i ni'i, nicārā niwā. Tojo nicā ti wi'ipū cjase ma'masu'ase masā o'o'quere ucūcārā niwā.

Jesú tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

⁶ —Mūsā a'to ĩ'ase mutōdijono'rōsa'a. Ne ni'cā ūtāgā apega bu'ipū yeeturiamujā'que tojasome, nicu niwī.

A'ti umūco pe'tise dūporo Jesú a'tiro wa'arosa'a ní'que ni'i
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Be'ro cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, ¿de'ro nicā mū'u ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojō me'rā ĩ'ogūsari a'te tojo wa'atjere? nicārā niwā.

⁸ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Āpērā mūsārē nisoori nírā, tu'omasīña. Pājārā “Yu'u Ō'acū tutuaro me'rā wee'e; Ō'acū bese'cu Cristo ni'i”, nirāsama. Tojo nicā “Jesucristo cū a'tiatji numu nitoja'a”, nirāsama. Na tojo nicā, tu'oticā'ña. ⁹ Mūsā a'mewējēse quetire tu'orā, ucūaticā'ña. A'teta wa'amū'tārōsa'a. Tojo nimirō, a'ti umūco pe'tiatjo dū'sa'a yujupū.

¹⁰ Be'ro narē ninemocu niwī:

—Ni'cā curuacjārā ape curuacjārā me'rā a'mequērāsama. Tojo nicā ni'cā di'tacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērāsama. ¹¹ Peje apesepure uputu di'ta narāsāse wa'arosa'a. Tojo nicā ujaboase, dutitise wa'arosa'a. Ū'mūsepure wiose paca bajarosa'a.

¹² »A'te tojo wa'ase dūporo āpērā mūsārē bu'iri ñe'erāsama. Ña'arō weerāsama. Mūsārē mūsā nerēse wi'seripū beserāsama. Bese, bu'iri sōrōrāsama. Yu'ure ējōpeose bu'iri wiorā tiropū mūsārē miarāsama.

¹³ Na tojo weecā mūsā, yé cjasere wererāsa'a. ¹⁴ “Wiorārē a'tiro nirāti”, ni wācūque'tiyuticā'ña. ¹⁵ Yu'u pe'e mūsārē ucūmasīatjere o'oguti. Mūsārē ĩ'atu'tirā ne ni'cū pōtēosome. Na “Tojo niwe'e”, ni ye'sumasīsome.

¹⁶ Mūsā pacūsumaputa mūsārē wiorāpure weresārāsama. Mūsā ni'cū pō'rā nimirā, mūsā acawererā quē'rā, mūsā me'rācjārā mejārōta weerāsama. Mūsā ni'cārērārē wējērāsama. ¹⁷ Yu'ure ējōpeose bu'iri nipe'tirocjārā mūsārē ĩ'atu'tirāsama. ¹⁸ Tojo weemicā, mūsārē ne mejēcā

wa'ama'asome. ¹⁹ Yũ'ure ějōpeodu'utirā, yũ'rũwetirāsa'a. Yũ'u pacu tiropu catinu'cũrāsa'a.

²⁰ »Mũsā Jerusalĕrĕ surara ti macā sumuto be'toanu'cācā ĩ'arā, masĩña. “Ti macā maata cō'ano'rōsa'a”, niña. ²¹ Tojo wa'acā ĩ'arā, Judea di'tapu nirā ũrũpagupu du'tiaya. Macāpu nirā aperopu wa'aya. No'o weseripu nirā macāpũre majāmitojatiticā'ña. ²² Te nũmũrĩ Ő'acũ ye queti ojāca pũrĩpu ní'caronojōta wa'arosa'a. Bu'iri da'rese nũmũrĩ nirōsa'a. ²³ Tojo wa'ase nũmũrĩ numia nijĩpacosānumiarĕ, tojo nicā pō'rā mi'rĩrā cũorārĕ bujaweose nũmũrĩ nirōsa'a. Na ũmũñarō wa'amasĩsome. A'ti di'tapũre ũputu pi'etise nirōsa'a. Ő'acũ masārĕ ũputu waro bu'iri da'regusami. ²⁴ Āpĕrā a'mewĕjĕrōpu wĕjĕno'rāsama. Āpĕrārĕ nipe'tiro di'tapu bu'iri ñe'e miarāsama. Ape di'tacjārā judío masā nitirā Jerusalĕrĕ mutōdijorāsama. Mutōdijo, ti macā wiorā sājārāsama. Ő'acũ judío masā nitirārĕ “Tocā'rō tojo weerāsama” ní'caro ejatuario tojo weerāsama, nicu niwĩ Jesú.

*Ő'acũ macũ masũ weronojō ũputigu ĵde'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)*

²⁵ Jesú cũ bu'erārĕ a'tiro ninemocu niwĩ:

—A'ti ũmũco pe'tiati dũporo mujĩpũ ũmũcocjũrĕ, ñamicjũrĕ, ñocōarĕ peje mejĕcā bajuse wa'arosa'a. A'ti di'tapũre nipe'tise di'tacjārā dia pajiri maa bususe, pā'cōrĩrĕ tũ'orā, ĵñe'enojō nisari? nĩrā, ũcuarāsama. ²⁶ Masā a'ti di'tapũre wa'atjere wācũrā, ũputu uirā, tũ'omasĩse pe'tirāsama. Nipe'tirā ũmũarōpu nirā narāsācā weeno'rāsama. ²⁷ Tojo wa'ari cura yũ'u Ő'acũ macũ masũ weronojō ũputigu o'mecururipu tutuario me'rā asistedijaticā, masā ĩ'arāsama. ²⁸ Te peje wa'anũ'cārĩ curare wācũtutua e'catiya. Ő'mũarōpu ĩ'amorōrā weronojō co'teya. Maata mũsā yũ'rũono'rāsa'a, nicu niwĩ Jesú.

²⁹⁻³⁰ Apeye queose o'onemocu niwĩ tja:

—Otese higueraĵu wāmeticju o no'o nicju yucju pũrĩ ñasāwijicā, “Cũ'ma dũporo ni'i”, nisa'a. ³¹ A'te weronojō yũ'u todũporo ní'que peje wa'acā, “Cā'rōacā Jesú a'ti di'ta wiogu sājātjo dũ'sasa'a”, nirāsa'a.

³² »Diacjũ mũsārĕ wereguti. A'te peje tojo wa'ari curare nirā wĕrĩsome. Tojo wa'asere ĩ'ape'ocā'rāsama. ³³ A'ti ũmũco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yũ'u ucũse, yũ'u bu'ese pũrĩcā ninu'cũcā'rōsa'a. Nipe'tise yũ'u ní'que queoro wa'arosa'a.

³⁴ »Yũ'u a'tiatji nũmũrĕ mũsā ne masĩtisa'a. Tojo weerā mũsā basu añurō co'teya. Ña'arō weesere weepori nĩrā, weeticā'ña. Que'aticā'ña. A'ti ũmũco cjasere wācũque'titicā'ña. Tojo weerā mũsā wācũña marĩrō yũ'u a'tiati nũmu nicā, ña'arā bocaejapejano'some. ³⁵ Wa'icurārĕ wācũña marĩrō sā'rĩsāa bi'anũ'cōrō weronojō mũsārĕ wa'aticā'to. Ti nũmũrĕ nipe'tirā nipe'tirocjārā tō'orāsama. Tojo weerā tũ'omasĩña. ³⁶ Mũsā añurō apoyuya. Te pi'etiatje ũsārĕ yũ'rũweticā weeya nĩrā, ñubueni'cũcā'ña. Tojo nicā yũ'u Ő'acũ macũ tiropu uiro marĩrō pōtĕrĩajā ñubueya, nicu niwĩ Jesú.

³⁷ Jesú ũmũcorinucũ Ő'acũ wi'ipu bu'emujācu niwĩ. Ñami ějācā pe'ere ũrũĵũ Olivo wāmeticju nibo'reamujācu niwĩ. ³⁸ Masā nipe'tirā Ő'acũ wi'ipu bo'reacācure cũ bu'esere tũ'orā wa'amujācārā niwā.

22

Jesure ñe'erätirã na apoyu'que ni'i
(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

¹ Cã'rõ Pascua bosenuṃu wa'atjo dũ'sacaro niwũ. Ti bosenuṃurẽ pã bucuase me'rã morëti'quere ba'acãrã niwã. Ti bosenuṃu judío masã na ñecũsumua Egiptopu ní'cãrã wija'quere wãcũrĩ bosenuṃu nicaro niwũ.

² Titare pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã “¿De'ro wee Jesure wējērõuamitito?” nicãrã niwã. Tojo nimirã, masãrẽ ui nicãrã niwã.

³ Na tojo nícaterore Juda na “Iscariote” nino'gũpũre wãtĩ sãjãacu niwĩ. Cũ doce Jesús bu'erã me'rãcjũ nicu nimiwĩ. ⁴ Juda pa'ia wiorã, tojo nicã Õ'acũ wi'i co'terã wiorã tiropu wa'acu niwĩ. Na tiropu ejagu, Jesure o'ootje cjasere ucũcu niwĩ. ⁵ Cũ tojo nisere tu'orã, uputu e'caticãrã niwã.

—Mu'u tojo weecã, niyeru wapayerãti, nicãrã niwã. ⁶ Cũ “Jau, cãrẽ musãrẽ ñ'ogũti”, nicu niwĩ. Be'ro, “¿De'ro nicã yu'ure Jesure wiorãpũre masã marĩri cura o'oroamitito?” ni wãcũcu niwĩ.

Jesú cã bu'erã me'rã cã ba'atu'o'que ni'i
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Be'ro masã na pã bucuase me'rã morëti'quere ba'ari bosenuṃu nicaro niwũ. Ti nuṃu nicã, ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ na Pascua bosenuṃu ba'acjũre wējẽsama. ⁸ Titare Jesús Pedro, Juãrẽ a'tiro ni o'ócũ niwĩ:

—Marĩ Pascua bosenuṃu ba'atjere apoyurã wa'aya, nicu niwĩ.

⁹ Na cãrẽ sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿No'opu ãsã apoyucã uasari? nicãrã niwã.

¹⁰ Jesús narẽ nicu niwĩ:

—Musã macãpu wa'aya. Topu sãjãarã, ni'cũ masũ acoga tuupeogure bocaejapejarãsa'a. Cãrẽ sirutu, cã no'o wa'aro sãjãña. ¹¹ Ti wi'i wiogure niña: “Ûsãrẽ bu'egu a'tiro niami: ‘¿No'opu nisari yu'u bu'erã me'rã Pascua bosenuṃu ba'atji tucũ?’ niami”, niña. ¹² Musã tojo nicã, u'muarõca tucũ apoyuca tucũjopũre ñ'ogũsami. Topu marĩ ba'atjere apoyuya, nicu niwĩ.

¹³ Be'ro Pedro, Juã macãpu wa'acãrã niwã. Jesús narẽ ní'caronojõta nipe'tisere bocacãrã niwã. Topu na ba'atjere apoyucãrã niwã.

¹⁴ Be'ro Jesús cã besecũú'cãrã me'rã ba'arätirã ejanujãcãrã niwã. ¹⁵ Na dujipe'tica be'ro Jesús narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u musã me'rã a'te Pascua ba'asere yu'u wërĩse duporo uputu ba'atuosĩ'rĩi. ¹⁶ Musãrẽ ni'cãrõacã a'tiro nigũti. Ne apaturi a'tiro weenemosome. Weegusa'a tja nipe'tise yu'u wiogu sãjãtu'ajaca be'ropu, nicu niwĩ.

¹⁷ Tojo níca be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, cã pacu Õ'acãrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Be'ro cã bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Sĩ'rĩña. A'merĩ dũcawaa, sĩ'rĩña. ¹⁸ Musãrẽ nigũti. A'te u'seducaco vino ni'cãrõacã marĩ sĩ'rĩrã weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sõrõca be'ro musã me'rã apaturi ma'ma vinorẽ sĩ'rĩnemogũsa'a tja, nicu niwĩ.

¹⁹ Be'ro pãgãrẽ mii, Õ'acãrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Tu'ajanu'cõ, dũcawaa, cã bu'erãrẽ o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—A'te yu'u upu ni'i. Musã ye niatjere wërĩbosaguti. A'tiro yu'u ni'cãrõacã wee'caronojõ weenu'cũcã'ña. Tere wéerã, yu'u musãrẽ wërĩbosasere wãcũña, nicu niwĩ.

²⁰ Na ba'aca be'ro sĩ'rĩrĩ pa me'rã quẽ'rãrẽ mejãrõta weecu niwĩ. Cã bu'erãrẽ tãgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti pa, yé dí me'rã Õ'acũ masãrẽ apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Yũ'u wẽrĩgũ, dí o'maburose me'rã musã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosaguti.

²¹ »Tojo nimicã, yũ'ure wiorãpũre o'oacjũ yũ'u me'rã a'to dujimi.
²² Cũ yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure o'ocã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nĩrõnojõta wa'aro wee'e. Tojo wa'amirõ, yũ'ure wiorãpũre o'ogũma ña'abutiario wa'arosa'a, nicũ niwĩ.

²³ Tojo nicã tũ'orã, cũ bu'erã na basu a'merĩ sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Noa nisariba cãrẽ wiorãpũre tojo weeacjũ? nicãrã niwã.

Jesú bu'erã “¿Ni'inojõ ãpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãgũsari?” ní'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú bu'erã uputu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Marĩ wa'terore ¿noa nĩrõsariba marĩ yũ'rũoro niacjũ? nicãrã niwã.

²⁵ Tere tũ'ogũ, Jesú narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—A'ti nucũcãrẽ dutirã ti di'tare miiwapa wa'asama. Ti di'tacjãrã na dutino'rã pe'ere “Masãrẽ weetamurã nima”, nisama. ²⁶ Musã na wiorã weronojõ weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. ãpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãgũ, mejõ nigũ weronojõ weeya. ãpẽrãrẽ dutigũ dutino'gũ weronojõ weeya. ²⁷ Musã tũ'oña'cã, ¿ni'inojõ pe'e apĩ yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãsari? ¿Ba'adujigũ o cãrẽ ba'ase ecagũ pe'e? Ba'adujigũ pe'e apĩ yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãmi. Yũ'u pũrĩcã musã wa'teropũ ní'gũ, musã dutino'gũ weronojõ ni'i.

²⁸ »Musã yũ'u me'rã ninu'cũcã'wũ. Yũ'ure mejẽcã wa'acã, musã quẽ'rã tũ'oña'tamuwũ. ²⁹ Tojo weegũ yũ'u quẽ'rã yũ'u pacũ yũ'ure o'o'caronojõta musãrẽ musã dutiatjere o'oguti. ³⁰ A'tiro wéerã, musã yũ'u wiogũ nĩrõpũ ba'a, s'ĩrĩdujirãsa'a. Tojo weerã ãpẽrã doce cururi Israe cururicjãrãrẽ dutirãsa'a, nicũ niwĩ.

Jesú Pedrorẽ “Mũ'u yũ'ure ‘Masĩwe'e’ nigũsa'a” ní'que ni'i
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Marĩ wiogũ Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Simó, tũ'oya. Wãtĩ musãrẽ ¿no'ocã'rõ wãcũtutuamitina? ní'gũ, Õ'acũrẽ sẽrĩcũ niami. Ni'cũ masũ trigo perire su'awee, te caserire cõ'arõ weronojõ musã ãjõpeosere du'uato ní'gũ dojores'ĩrĩmi. ³² Cũ tojo weecã ĩ'agũ, yũ'u pe'e ãjõpeodu'ubutiaticã'to ní'gũ, Õ'acũrẽ mũ'urẽ sẽrĩbosapũ. Be'ro mũ'u apaturĩ ãjõpeogũ tja, mũ'u acawererã yũ'ure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuacã weeya, nicũ niwĩ.

³³ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Pedro yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u wiogũ, yũ'u quẽ'rã mũ'urẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miacã, wa'aguti. Mũ'u wẽrĩcã quẽ'rãrẽ, wẽrĩmas'ĩ'i, nicũ niwĩ.

³⁴ Jesú cãrẽ nicũ niwĩ:

—Pedro, mũ'urẽ a'tiro nigũti. Ni'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati dũporo i'tiati yũ'ure “Cãrẽ masĩwe'e,” nigũsa'a, nicũ niwĩ.

Jesú wẽrĩati dũporo cũ bu'erãrẽ were'que ni'i

³⁵ Be'ro Jesú a'tiro sẽrĩtiña'cũ niwĩ:

—Musãrẽ yũ'u ajuri moorã, niyeru sãarõ moorã, sapatu moorã o'ócaterore ¿apeyenojõ dũ'sari? nicũ niwĩ.

Na cãrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ne dũ'satiwũ, nicãrã niwã.

³⁶ Be'ro narẽ nicũ niwĩ:

—Ni'cārōacāma a'tiro weeya. No'o ajuro cūogu miaña. Niyeru sārō quē'rārē miaña. No'o di'pjī moogū pūrīcā cū yaro su'tiro bu'icjārōrē dua, di'pjīrē duuya. ³⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū yū'ure ojayu'que queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'caro niwū: “ ‘Cū quē'rā ña'agū weronojō ña'arā wa'teropure ña'agū nimi', nino'gūsami”, niwū. Nipe'tise yū'ure oja'que queoro wa'arota wee'e, nicū niwī.

³⁸ Tojo nicā tū'orā, cū bu'erā cūrē nicārā niwā:

—Wioḡū, ūsā pua di'pjī cū'o.

Cū narē yū'ticū niwī:

—Añurōsa'a, nicū niwī.

Jesú Getsemaní wāmetiropū cū pacure ñubue'que ni'i
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Be'ro Jesú cū ba'adujica tucūpūre wijaa wa'acū niwī. Wijaa, cū weesetironojōpuma Olivo wāmeticū ūrūgūpū wa'acū niwī. Cū bu'erā cūrē sirutucārā niwā. ⁴⁰ Topū etagū, cū bu'erārē nicū niwī:

—Wātī mūsārē niquesāticā'to nírā Ō'acūrē sērīña, nicū niwī.

⁴¹ Be'ro Jesú na dūporo yoacureropū wa'acū niwī. Topū ñubuegūtigū ejaque'acū niwī. ⁴² Ñubueḡū, a'tiro nicū niwī:

—Pacū, mū'u uacā, yū'ure a'te ña'arō yū'ruatje wa'aticā'to. Yū'u tojo nimicā, yū'u uaro weeticā'ña. Mū'u uaro pe'e wa'ato, nicū niwī.

⁴³ Be'ro ni'cū Ō'acūrē wereco'tegū u'mūsecjū cū tiropū bajuacu niwī. Bajua, cūrē wācūtutuacā weecū niwī. ⁴⁴ Cū ña'arō ejeripō'rātigū nemorō tutuaro ñubuemajācū niwī. Cū asituuase pacase díperi paca weronojō acosurudijacaro niwū.

⁴⁵ Cū ñubueca be'ro wā'cānū'cā, cū bu'erā tiropū wa'acū niwī. Na bujaweti'cārā niyucā, cārī'cārāpūre bocaejacu niwī. ⁴⁶ Narē nicū niwī:

—¿De'ro weerā tocā'rō cārīti? Wā'cānū'cāña. Wātī mūsārē niquesāticā'to nírā Ō'acūrē sērīña, nicū niwī.

Jesure ñe'ewā'cā'que ni'i
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú cū bu'erārē ucūrī cura pājārā masā cū tiropū etacārā niwā. Juda Jesú bu'erā doce me'rācjū ní'cū na dūporo u'mūtāwā'cācū niwī. Jesú tirocure wa'a, cūrē mi'micū niwī. ⁴⁸ Jesú cū tojo weecā, nicū niwī:

—¿Juda, mū'u mi'mise me'rā yū'u Ō'acū macū masū weronojō upatigūre yū'ure ī'atu'tirārē ī'ogū weeti? nicū niwī.

⁴⁹ Jesú bu'erā cūrē ñe'eatjere masīrā, sērītiña'cārā niwā:

—Ūsā wioḡū, ¿di'pjīrī me'rā narē cā'mota'arāsari? nicārā niwā.

⁵⁰ Tojo nīca be'ro ni'cū Jesú bu'egū pa'ia wioḡūre da'raco'tegūre diacjūca o'meperore dūtepā'rēcū niwī. ⁵¹ Tojo weecā ī'agū, Jesú nicū niwī:

—Weeticā'ña. Tocā'rōta weeya, nicū niwī.

Be'ro Jesú dūte'caropūre ñapeo, yū'ruocū niwī. ⁵² Tu'ajanū'cō, pa'ia wiorārē, Ō'acū wī'ipū co'terārē, tojo nicā judío masā bucurārē cūrē ñe'erā wa'arārē a'tiro nicū niwī:

—¿Mūsā yajari masūrē ñe'erā a'tirā weronojō yū'ure di'pjīrī, yucūpagū me'rā ñe'erā a'titi? ⁵³ Nipe'tise nūmūrī yū'u Ō'acū wī'ipū mūsā me'rā bu'edujiwū. Tojo weemicā, mūsā yū'ure ñe'etiwū. Ni'cārōacā mūsā yū'ure ña'arō weesere weeritero eja'a. Wātī na'itī'arōpū nigū mūsārē cū uaro weedutimi. Tojo weero tojo wa'a'a, nicū niwī Jesú.

*Pedro Jesure “Masīwe'e” ní'que ní'i**(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)*

⁵⁴ Be'ro Jesure ñe'e, pa'ia wioꝝ ya wi'ipꝝ miacārã niwã. Pedro yoacurero cūrẽ sirutucꝝ niwĩ. ⁵⁵ Jesure na miarĩ wi'i sope pꝝ'topꝝ pecame'e wĩjãcārã niwã. Ti me'e sumutopꝝ sō'madujibꝝrocārã niwã. Pedro quẽ'rã na wa'teropꝝ sō'madujicꝝ niwĩ. ⁵⁶ Tojo weeri cura ni'cõ ti wi'i da'raco'tego Pedro topꝝ sō'madujicã ï'agõ, upꝝtꝝ ï'anu'cũbajaque'aco niwõ. A'tiro nico niwõ:

—Ã'rĩ quẽ'rã sĩ'i me'rã sija'cũta nimi, nico niwõ.

⁵⁷ Pedro core nisoogꝝ, a'tiro nicꝝ niwĩ:

—Cūrẽ masĩtisa'a, nicꝝ niwĩ.

⁵⁸ Be'roacã tja apĩ cūrẽ ï'a, a'tiro nicꝝ niwĩ:

—Mũ'u quẽ'rã Jesú me'rãcjũ ni'i, nicꝝ niwĩ.

Pedro cūrẽ nisoocꝝ niwĩ tja:

—Niwe'e. Yũ'u cūrẽ ne masĩtisa'a, nicꝝ niwĩ.

⁵⁹ Be'ro ni'cã hora be'ro apĩ tu'tibocurese me'rã cūrẽ nicꝝ niwĩ:

—Nirõta ã'rĩ quẽ'rã Jesú me'rã niwĩ. Cũ quẽ'rã Galileacjũta nimiba, nicꝝ niwĩ.

⁶⁰ Tojo nicã tũ'ogꝝ, Pedro nicꝝ niwĩ:

—Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsa'a. Tũ'otisa'a, nicꝝ niwĩ.

Pedro ucũpe'otimicã, cũ ucũrĩ cura cãrẽ'quẽ uucꝝ niwĩ. ⁶¹ Tojo weecã, Jesú cūrẽ majãmiĩ'abꝝrocꝝ niwĩ. Topꝝta Pedro Jesú cūrẽ ní'quere wãcũcꝝ niwĩ. Jesú cūrẽ a'tiro nicꝝ niwĩ: “Ni'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati dꝝporo mũ'u i'tiati yũ'ure ‘Cūrẽ masīwe'e’, nigũsa'a”, nicꝝ niwĩ. ⁶² Tere wãcũboca wijaa, Pedro upꝝtꝝ utiwã'cã wa'acꝝ niwĩ.

*Jesure na bujicã'pe'que ní'i**(Mt 26.67-68; Mr 14.65)*

⁶³ Surara Jesure co'teri masã cūrẽ ña'arõ bujicã'a, paacārã niwã. ⁶⁴ Cūrẽ paa, caperire dũ'tebi'apecārã niwã. Tojo wee, cūrẽ nicārã niwã:

—Nĩbocaya. ¿Noa mũ'urẽ paati? nicārã niwã.

⁶⁵ Peje apeye ninemo, cūrẽ bujicã'cārã niwã.

*Jesure wiorã tiropꝝ na mia'que ní'i**(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)*

⁶⁶ Ape nũmũ bo'reacã judío masã bũcũrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nerẽcārã niwã. Be'ro Jesure na tiropꝝ miacārã niwã. Cūrẽ sãrĩtiña'cārã niwã:

⁶⁷ —Wereya. ¿Mũ'u Õ'acũ bese'cũ Cristota niti? nicārã niwã.

Cũ narẽ yũ'ticꝝ niwĩ:

—Yũ'u mũsãrẽ “Cũta ni'i” nicã, ãjõpeosome. ⁶⁸ Yũ'u mũsãrẽ apeyenojõ sãrĩtiña'cã, ne yũ'tima'asome. ⁶⁹ Be'rocure yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upꝝtigꝝ Õ'acũ tutuayũ'rugꝝ pꝝ'topꝝ dujigũsa'a, nicꝝ niwĩ.

⁷⁰ Tojo nicã tũ'orã, nipe'tirã sãrĩtiña'cārã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mũ'u Õ'acũ macũ niti? nicārã niwã.

Jesú narẽ yũ'ticꝝ niwĩ:

—Mũsã nĩrõnojõta cũta ni'i, nicꝝ niwĩ.

⁷¹ Cũ tojo nicã tũ'orã, na a'tiro nicārã niwã:

—Ãpẽrã cūrẽ weresãrã a'manemorõ uatisa'a. Marĩ basuta cũ ucũsere tũ'otoja'a, nicārã niwã.

23

Jesú romano masã wioꝝ Pilato tiropꝝ ní'que ní'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Be'ro nipe'tirã wiorã wã'cãnu'cã, Jesure Pilato tiropꝝ miacãrã niwã.

² Topꝝ ejarã weresãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Ã'rĩ ũsã yarã masãrẽ dojorẽgũ weemi. A'tiro nimi. “Romano masã wioꝝ warore marĩ wapayewuasenojõrẽ wapayeticã'rõua'a”, nimi. Apeye quẽ'rãrẽ “Yũ'ũ Õ'acũ bese'cu Cristo ní'i”, nimujãmi. Tojo níꝝũ, “Wioꝝ ní'i” nisĩ'rĩgũ, tojo nimi, nicãrã niwã.

³ Tere tu'ogꝝ, Pilato Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mũ'uta niti judío masã wioꝝ? nicu niwĩ.

Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mũ'ũ nírónojõta cúta ní'i, nicu niwĩ.

⁴ Tojo nicã tu'ogꝝ, Pilato pa'ia wiorãrẽ, masã topꝝ nirã nipe'tirãrẽ nicu niwĩ:

—Ne cã'rõ ã'rĩrẽ bu'iri bocatisa'a, nicu niwĩ.

⁵ Na pe'e tojo nimicã, tutuaro me'rã ninemocãrã niwã:

—Cũ nipe'tirã Judeacjãrãrẽ cũ bu'ese me'rã dojorẽcusiagꝝ weemi. Ne waro Galileapꝝ tojo weenu'cãcu niwĩ. Ní'cãrõacãrẽ a'ti macãpꝝ nimi majã, nicãrã niwã.

Jesure Herode tiropꝝ mia'que ní'i

⁶ Pilato “Jesú Galileacjũ niapꝝ” nicã tu'ogꝝ, ãpẽrãrẽ “¿Nirõta cũ Galileacjũ niti?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ. ⁷ Na “Cúta nimi”, nicãrã niwã. Tere tu'ogꝝ, Herode tiropꝝ cãrẽ o'ócũ niwĩ. Herode Galilea di'ta wioꝝ nicu niwĩ. Titare cũ quẽ'rã Jerusalẽputa nicu niwĩ. ⁸ Herode toduporopꝝ Jesú Õ'acũ tutuaro me'rã weẽ'omi nisere tu'ocũ niwĩ. Tere tu'ogꝝ, yoacã Jesure ï'asĩ'rĩcu nimiwĩ. Cũ weẽ'ocã ï'asĩ'rĩcu niwĩ. Tojo weegꝝ Jesure ï'agũ, pũrõ e'caticũ niwĩ. ⁹ Jesure peje sãrĩtiña'cu nimiwĩ. Cũ pe'e ne cã'rõ yu'titicũ niwĩ. ¹⁰ Cũ Herode tiropꝝre nicã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nicãrã niwã. Na upũtu tutuaro me'rã Jesure weresãrã weecãrã niwã. ¹¹ Be'ro Herode cũ yarã surara me'rã Jesure yabi bujicã'cãrã niwã. Cãrẽ bujicã'rãtirã, wiorã sãñase su'ti añusere sãapecãrã niwã. Tojo weetoja, Herode Pilato tiropꝝ o'ócũ niwĩ tja. ¹² Titare Pilato Herode me'rã toduporopꝝre a'merĩ ï'atimi'cãrã na a'mesũ'acãrã niwã.

Pilato Jesure wẽjẽduti'que ní'i

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Be'ro Pilato pa'ia wiorãrẽ, judío masã wiorãrẽ, nipe'tirã masãrẽ neocũucũ niwĩ. ¹⁴ Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mũsã ã'rĩrẽ “Masãrẽ dojorẽcusiagꝝ weemi”, ní'i. Tojo nírá, yũ'ũ tiropꝝ miiticãrã niapꝝ. Yũ'ũ mũsã ï'orõputa cãrẽ sãrĩtiña'mi'i. Mũsã ï'acãta mũsã weresãsere ne cã'rõ bu'iri bocatisa'a. ¹⁵ Herode quẽ'rã bocraticũ niami. Tojo weegꝝ apaturi cãrẽ yũ'ũ tiro o'ócũ niami tja. Mũsã masĩ'i, cãrẽ wẽjẽrõua'a nisere bu'iri moomi. ¹⁶ Tojo weegꝝ cãrẽ tãrãdutitoja, du'uwĩrõgũti, nicu niwĩ Pilato.

¹⁷ Pilato Pascua bosenu'mnucũrẽ masã e'caticã uagꝝ, ní'cũ bu'iri da'reri wi'ipũ nigũrẽ du'uwĩrõmujãcu niwĩ. ¹⁸ Tojo weerã nipe'tirã ní'cãrõ me'rã caricũcãrã niwã:

—Jesure wẽjẽcõ'aña. Barrabá pe'ere du'uwĩrõña, nicãrã niwã.

¹⁹ Cũ Barrabá Jerusalẽcjãrã wiorãrẽ yũ'rũnu'cã, narẽ cõ'asĩ'rĩcu niwĩ. Te bu'iri, tojo nicã cũ masãrẽ wẽjẽ'que bu'iri bi'adũpono'cu niwĩ.

20 Pilato Jesú pe'ere du'uwĩrõsĩ'rĩcũ nimiwĩ. Tojo weegũ masãrẽ apaturi ucũnemocũ niwĩ tja. 21 Cũ tojo nicã tu'orã, nemorõ caricũcãrã niwã:

—Curusapũ cãrẽ paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

22 Be'ro i'tiati niboro Pilato ninemocũ niwĩ:

—¿De'ro weegũ tojo weebosari? Á'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticũ niami. Ne cãrẽ wẽjẽrõña'a nisere bu'iri bocatisa'a. Cãrẽ tãrãdutitoja, du'uwĩrõgũti, nicũ nimiwĩ.

23 Tojo nicã tu'orã, masã du'ucũurõ marĩrõ ɸpɸtɸ caricũrã, cãrẽ curusapũ paabi'pe wẽjẽdudicãrã niwã. Na tojo weeyurã, na ɸa'quere bocacãrã niwã. 24 Tojo weegũ Pilato na dutisere weecũ niwĩ. 25 Masã du'uwĩrõdutigũre bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cũre du'uwĩrõcũ niwĩ. Cũ wiorãrẽ macãpũ yũ'rũnũ'cãtjãgũ, masãrẽ wẽjẽtjãgũ, ti wi'ipũ dujicũ niwĩ. Jesú pe'ema na ɸa'caronojõta narẽ wiacã'cũ niwĩ. Mũsã ɸaro weeya ní'gũ, tojo weecũ niwĩ.

Jesure curusapũ paabi'pe wẽjẽ'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Jesure curusapũ wẽjẽrã wa'arã na miarĩ cura ni'cũ masũ Simó wãmetigũ Cirene wãmetiri macãcũjũ cãpũpũ ní'cũ tojatigũ weecũ niwĩ. Cãrẽ Jesú ya curusare cũ be'ro wũasirutuducãrã niwã.

27 Jesure pãjãrã masã sirutucãrã niwã. Numia bũjawetirã, uti caricũsirutucãrã niwã. 28 Jesú narẽ majãmiĩ'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Jerusalẽcjãrã numia, yũ'ũre utiticã'ña. Mũsã basu, tojo nicã mũsã põ'rã ye niatje pe'ere utiya. 29 Be'ro mũsã ña'abutiario yũ'rũrãsa'a. Te nũmũrĩrẽ mũsã a'tiro nirãsa'a: “Põ'rã marĩcã, añuyũ'rũa'a. Ne ni'cãti põ'rãtiña'tirã, ne ni'cãti mi'oña'tirã e'catisama”, nirãsa'a. 30 Titare tojo wa'acã, masã wẽrĩsĩ'rĩrã, a'tiro nirãsama: “Ërũpagũ ũsã bu'ipũ bũrũpeja, wẽjẽña.” Opa bu'pare a'tiro nirãsama: “Ësãrẽ ña'arõ weesere cã'mota'aya”, nirãsama. 31 Yũ'ũ masũ añugũ, bu'iri moogũrẽ ña'arõ weecã, bu'iri cũorã ña'arã pe'ema totã nemorõ ña'arõ weerãsama, nicũ niwĩ Jesú.

32 Æpẽrãrẽ pũarã ña'arõ weeri masãrẽ Jesú me'rã wẽjẽrãtirã miacãrã niwã. 33 Be'ro “Masã boaweeca dupoa” wãmetiropũ ejacãrã niwã. Topũ Jesure curusapũ paabi'penũ'cõcãrã niwã. Tojo nicã pũarã ña'arõ weeri masãrẽ ni'cũ diacjũ pe'e, apĩrẽ cũpe pe'e nũ'cõcãrã niwã. 34 Jesú cũ pacũ Õ'acũrẽ na curusapũ paabi'penũ'cõca be'ro a'tiro nicũ niwĩ:

—Pacũ, ã'rãrẽ acobojoya. Na yũ'ũre tojo weesere tu'omasĩtima, nicũ niwĩ.

Surara cũ ye su'ti nimi'quere ní'bocape wapata'a'cãrãrẽ dũcawaacãrã niwã. 35 Masã topũ ï'anũ'cũcãrã niwã. Wiorãpũta bujicã'sãjãrã, Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Æpẽrãmarĩcãrẽ yũ'rũowĩ. Diacjũta Õ'acũ bese'cũ Cristo ni'i ní'gũ, ni'cãrõacã cũ basu yũ'rũoato, nicãrã niwã.

36 Surara quẽ'rã cũ pũ'to wa'a, bujicã'cãrã niwã. Cãrẽ vino pi'ase me'rã morẽ'quere tĩarã, 37 a'tiro nicãrã niwã:

—Mũ'ũ judío masã wiogũ ni'i ní'gũ, mũ'ũ basuta yũ'rũoya, nicãrã niwã.

38 Cũ dupoa bu'ipũ ni'cã pjĩ õ'ocãrã niwã. A'tiro ojano'caro niwũ: “Æ'rĩ judío masã wiogũ nimi”, nicaro niwũ.

39 Ni'cũ masũ ña'arõ wee'cũ Jesú me'rã curusapũ wã'ñagũ Jesure tu'ticũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—¿Mũ'ũ Õ'acũ bese'cũ Cristo niweti? Mũ'ũ basu yũ'rũoya. Ësã quẽ'rãrẽ yũ'rũoya, nicũ niwĩ.

40 Tojo nicã tũ'ogu, apĩ topu cũ me'rã wã'ñagũ cũ me'rãcjũrẽ tu'tigu, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u Õ'acũrẽ uiweti tojo nígu? Marĩ ni'cãrõnojõ curusapu wẽjẽdutino'cãrã ni'i. 41 Marĩ pũrĩcã queoro marĩ ña'arõ wee'quere pi'eti wapayerã wee'e. Cũ pũrĩcã ne ña'arõ weeticu nimiwĩ, nicu niwĩ.

42 Be'ro Jesure nicu niwĩ:

—Jesú, mu'u wiogu sãjãgũ, yu'ure wãcũapa, nicu niwĩ.

43 Jesú cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'urẽ diacjũta nigũti. Ni'cãcãta yu'u me'rã yu'u wa'atjo yu'u pacu tiro Paraíso wãmetiropu nigũsa'a, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cũ wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

44-45 Jesú curusapu wẽrĩrĩ cura dajaritero nicã mujĩpũ ɯmɯcocjũ asiticu niwĩ. Nipe'tiro ti di'tapu na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Téé ñamica'a tres nicãpu na'itĩ'atucaro niwũ. Tojo wa'ari cura Õ'acũ wi'ipu pa'ia sãjãarõpu cã'mota'ayooca casero deco me'rã tũ'rũyojacaro niwũ. 46 Be'ro Jesú caricũcu niwĩ:

—Pacu, ya ejeripõ'rãrẽ mu'urẽ wia'a, nicu niwĩ.

Tojo nitojaguta, wẽrĩa wa'acu niwĩ.

47 Surara wiogu romano masũ a'te tojo wa'acã ĩ'agũ, Õ'acũrẽ añurõ wãcũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Diacjũta ã'rĩ ne bu'iri moogũ nimiapĩ, nicu niwĩ.

48 Nipe'tirã topu nirã Jesú wẽrĩcã ĩ'arã, na ye wi'seripu tojaarã, pũrõ bujawetirã, na cutirote paawã'cãcãrã niwã. 49 Nipe'tirã Jesú me'rãcjãrã pe'e, tojo nicã numia Galileapu cũrẽ sirutu'cãrã yoaropu tojo wa'asere ĩ'anu'cũbajaque'acãrã niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

50-51 Topure ni'cũ Judea di'tacjũ Arimatea wãmetiri macãcjũ José wãmetigu nicu niwĩ. Cũ añugũ queoro weeri masũ nicu niwĩ. Õ'acũ bese'cu wiogu sãjãtjere co'tecu niwĩ. Cũ quẽ'rã judío masã wiorã me'rãcjũ wiogu nicu niwĩ. Tojo nimigũ, cũ me'rãcjãrã Jesure wẽjẽsere tũ'saticu niwĩ. 52 Jesú wẽrĩca be'ro Pilato tiro Jesú ya upure sãrĩgũ wa'acu niwĩ. 53 Cũrẽ sãrĩtoja, curusapu nigũrẽ miidijoo, su'tiro añurĩ casero me'rã omacu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, ni'cã tuti ãtãgãpu na se'eca tutipu, ne ni'cũrẽ yaano'ña marĩrĩ tutipu cũuocu niwĩ. 54 Cũ tojo weeri numu na soose dũporo apoyuri numu nicaro niwũ. Na sootjo cã'rõacã dũ'sacaro niwũ.

55 Numia Jesure Galileapu sirutunũ'cã'cãrã Joseré sirutuwã'cãcãrã niwã. Sirutuwã'cã, Jesure yáaca tutire ĩ'acãrã niwã. “José ¿de'ro wee Jesú upure cũumiticũ?” ni ĩ'acãrã niwã. 56 Na ĩ'aca be'ro wi'seripu dajarã, ɯ'mutise cũ upure wa'reatjere apoyucãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, Moisé duti'caronojõta sauru na soowhari numurẽ soocãrã niwã.

24

Jesú cũ masã'que ni'i

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

1 Ma'ma semana sãjãnu'cãrĩ numu soorinumũ nicã numia apaturi Jesure yaa'caropu bo'reacã waro wa'acãrã niwã. Na ɯ'mutise na apo'quere miarã weecãrã niwã. 2 Na topu ejarã, ti tuti bi'acaga ãtãgãjore aperopu cũñacã ĩ'acãrã niwã. 3 Tere ĩ'arã, diacjũ sãjãacãrã niwã. Topu sãjãejarã, ne

marĩ wioꝝ Jesú ya upure bocaticārã niwã. ⁴ Tojo weerã “¿De'ro wa'apari cūrẽ?” ni wãcũcārã niwã. Na tojo wãcũrĩ cura wãcũña marĩrõ puarã ɯmua su'ti asistese sãña'cārã na tiropu bajuanu'cãcārã niwã. ⁵ Na ɯputu ɯcua, di'tapu paamu'rĩque'acārã niwã. Na tojo weecã, ɯmua narẽ nicārã niwã:

—¿De'ro weerã musã boa'cārã nirõnojõpure catigure a'mati? ⁶ A'tore marĩmi. Cũ masãtojami. Musãrẽ Galileapu níꝝ cũ ucũ'quere wãcũña. ⁷ A'tiro niwĩ: “Yɯ'ɯ Õ'acũ macũ masũ weronjõ uputigũ masã ña'arãpũre o'ono'gũsa'a. Na curusapu yũ'ure wẽjẽrãsama. I'tia nũmu be'ro masãgũsa'a”, nimiwĩba, ni werẽcārã niwã.

⁸ Na tojo nicãpũta, Jesú cũ ucũ'quere wãcũbocacārã niwã. ⁹ Na masãpepu ní'cārã tojatarã, Jesú bu'erã oncere nipe'tise na ñ'a'quere werẽcārã niwã. Tojo nicã ãpẽrã Jesure ãjõpeorã nipe'tirãrẽ werẽcārã niwã. ¹⁰ Jesú besecũú'cãrãrẽ queti mia'cārã a'ticũrã numia nicārã niwã: María Magdalena, Juana, apego María Santiago paco, tojo nicã ãpẽrã numia nicārã niwã. ¹¹ Na tojo weremicã, Jesú besecũú'cārã na weresere ãjõpeoticãrã niwã. Na nima'asere weronjõ tũ'ocãrã niwã.

¹² Na tojo weemicã, Pedro pe'e masãpepu ñ'agũ wa'agu, omawã'cãcu niwĩ. Ti tutipu ejagu, mu'rĩque'a, Jesure oma'que caserire sumutopũ tuupe'epeo'que dia'cũrẽ ñ'acu niwĩ. Be'ro tojo wa'a'quere ñ'amarĩa, ¿de'ro wa'apariba? níꝝ, cũ ya wi'ipu tojaa wa'acu niwĩ.

*Emaús wãmetiri macã wa'ari ma'apu Jesú puarãrẽ bajua'que ni'i
(Mr 16.12-13)*

¹³ Jesú cũ masãca nũmurẽta puarã cūrẽ ãjõpeorã na ya macã Emaús wãmetiri macãpu ma'apu wa'arã weecārã niwã. Jerusalẽrẽ wijawã'cãcã, Emaúpu ejatjo pua hora wa'aro nicaro niwũ. ¹⁴ Na topu wa'arã, nipe'tise Jesure wa'a'quere ucũwã'cãcãrã niwã. ¹⁵ Tere ucũrĩ cura Jesú na tiropu eja, na me'rã sijawã'cãcu niwĩ. ¹⁶ Cũrẽ ñ'amirã, ñ'amasĩticãrã niwã. Õ'acũ narẽ ñ'amasicã cã'mota'acu niwĩ. ¹⁷ Jesú narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Musã ñe'enojõrẽ ucũwã'cãrã weeti? nicu niwĩ. Cũ tojo nicã, na pũrõ bujawetirã, tojanu'cãcãrã niwã.

¹⁸ Ni'cũ Cleofas wãmetigu yũ'ticu niwĩ:

—Nipe'tirã a'te nũmurĩ Jerusalẽpu wa'a'quere masĩpe'ticã'sama. ¿Mu'ɯ ni'cũta ti macãpu cãjĩmigũ, tojo wa'asere masĩtico'teati? nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro wa'ati? nicu niwĩ.

Cũrẽ nicārã niwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ wa'a'quere ucũrã weepu. Cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ niwĩ. Cũ Õ'acũ ñ'orõpu, masã ñ'orõpure cũ weese, cũ ucũse me'rã tutuayũ'ruamiwĩ. ²⁰ Pa'ia wiorã, tojo nicã marĩ wiorã cūrẽ romano masãrẽ curusapu paabi'pe wẽjẽdutarã o'owã. ²¹ Cũrẽ “Romano masã dutisere cõ'agũ, Israe curuacjãrã wioꝝ sãjãgũsami”, ni wãcũmiwũ. Apeyema cūrẽ wẽjẽca be'ro i'tia nũmu wa'a'a. ²² Ni'cãrẽrã numia ẽsã me'rãcjãrã na werese me'rã ẽsãrẽ ɯcũacã weeama. Ni'cãcã bo'reacã cūrẽ yaa'caropu ejacãrã niama. ²³ Na cũ upure bocaticãrã niama. ẽsãrẽ a'tiro niama. “ẽsã quẽ'ese weronjõ Õ'acũrẽ werẽco'terã ɯ'mũsecjãrãrẽ ñ'apu. ‘Jesú catimi’, niama”, ni quetiwereama ẽsãrẽ. ²⁴ Na tojo wẽrẽca be'ro ãpẽrã ẽsã me'rãcjãrã cūrẽ yaa'caropu ñ'arã ejacãrã niama. Na numia ní'caronjõta ñ'acãrã niama. Jesú pe'ema ñ'aticãrã niama, nicārã niwã.

²⁵ Tojo nisere tũ'ogu, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã tu'omasĩwe'e. ¿No'ocã'rõ yoacã musã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã oja'quere ãjõpeotirã ninu'cũrãsarĩ? ²⁶ “Õ'acũ bese'cu Cristo cũ wiogu sãjãse duporo pi'etigusami”, ni ojacãrã niwã, nicu niwĩ.

²⁷ Be'ro nipe'tise Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ ye cjase ucũsere werecu niwĩ. Moisé cũ oja'que me'rã werenu'cãcu niwĩ. Téé Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que me'rã yapatida'reocu niwĩ.

²⁸ Be'ro na wa'aro Emaúpu ejacã, Jesú ti macãpu yu'ruagutigu weronojõ weecu niwĩ. ²⁹ Cũ tojo weecã ã'arã, cũrẽ na me'rã tojaduticãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ûsã me'rã tojayá. Na'ique'a wa'aro wee'e. Ñami ãjãrõ wee'e, nicãrã niwã.

Tojo weegu na me'rã tojagu, wi'ipũ sãjãacu niwĩ. ³⁰ Be'ro na me'rã ba'adujigu pãgãrẽ mii, Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, ducawaa, narẽ o'ocu niwĩ. ³¹ Cũ tojo weecã ã'arã, na “Jesúta nimi”, ni ã'amasicãrã niwã. Na tojo ã'amasicãta, cũ bajudutia wa'acu niwĩ. ³² Cũ bajudutia be'ro na a'merĩ nicãrã niwã:

—Marĩ ma'apũ a'tirã, cũ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere bu'ecã, añurõ waro tu'oña'sũ, nicãrã niwã.

³³ Tojo nĩrãta, maata Jerusalẽpu majãmitojaa wa'acãrã niwã. Topũ tojatarã, Jesú cũ bu'erã oncere, ãpẽrã na me'rãcjãrã me'rã nerẽ'cãrãrẽ bocaecãrã niwã. ³⁴ Topũ nerẽ'cãrã narẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Nĩrõta marĩ wiogu Jesú wẽrĩ'cupũ nimigũ, masãcu niami. Simó Pedro cũrẽ ã'acu niami, nicãrã niwã.

³⁵ Be'ro na pũarã Emaús wa'ari ma'apũ wa'a'quere, tojo nicã Jesú cũ pã ducawaacã, de'ro wee na ã'amasĩ'quere werecãrã niwã.

Jesú cũ bu'erãrẽ bajua'que ni'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Na ma'apũ ã'a'quere wereri cura Jesú na decopũ bajuacu niwĩ. Narẽ añudutigũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Musãrẽ musã ye ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato, nicu niwĩ.

³⁷ Cũrẽ ã'amarã, upũtu uicãrã niwã. Na “Wẽrĩ'cu wãtĩ nisami”, nicãrã nimiwã. ³⁸ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã yu'ure uiti? Musã ¿de'ro weerã diacjũ wãcũweti?

³⁹ ã'aña yu'u omocãrĩ, yu'u du'pocãrĩrẽ. Yu'uta ni'i. Yu'ure ñe'eña'rã a'tia. Wẽrĩ'cu wãtĩ musã yu'ure ni'cãrõacã ã'arõ weronojõ upũtitimi, nicu niwĩ.

⁴⁰ Tojo nĩca be'ro cũ omocãrĩrẽ, cũ du'pocãrĩrẽ, na paabi'pe'que cãmĩrẽ ã'ocu niwĩ. ⁴¹ Na e'cati ã'amarãtjãrã, ãjõpeoticãrã niwã yujupũ. Tojo weegu narẽ nicu niwĩ:

—¿A'tore ba'ase marĩti? nicu niwĩ.

⁴² Cũ tojo nicã tu'orã, wa'i sũsõ'cure cũrẽ o'ocãrã niwã. ⁴³ Tere ñe'e, na ã'orõpu ba'acu niwĩ. ⁴⁴ Be'ro narẽ nicu niwĩ:

—A'te yu'ure wa'a'quere toduporo musã me'rã nígũ, weremiwã: “Nipe'tise Moisé yu'ure oja'que, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'arosa'a”, nimiwã. “Tojo nicã Salmo wãmetiri pũrĩpu na oja'caronojõta yu'ure wa'arosa'a”, niwũ, nicu niwĩ.

⁴⁵ Be'ro tere narẽ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere tu'omasicã weecu niwĩ. ⁴⁶ Narẽ Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure a'tiro ojano'wũ: “Cristo Õ'acũ bese'cu wẽrĩgũsami. I'tia numu cũ wẽrĩca be'ro masãgũsami. ⁴⁷ Cũ ye queti masãrẽ wẽrĩbosasere nipe'tirocjãrãrẽ wereno'rõsa'a. Jerusalẽpu me'rã weredu'pocãtino'rõsa'a.

A'tiro nirāsama: 'Mūsā ña'arō wee'quere bujaweti ducayucā, Ō'acū acobojogusami' ", ni ojanō'wā.

⁴⁸ »Mūsāta tojo wa'a'quere ī'atjārā, "Jesure diacjūta wa'awu", nímasī'i.
⁴⁹ Yū'u pacu mūsārē "Espíritu Santure o'óguti", niwī. Cū ní'caronojōta yū'u mūsārē o'óguti. Espiritu Santu mūsāpūre dijatagu, u'mūse cjase tutuasere o'ogusami. Tojo weerā Jerusalēpu cū dijaticā, yucueniña yujupu, nicu niwī.

Jesú u'mūsepū mājā'que ni'i

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Be'ro Jesú Jerusalē sumuto Betaniapu narē miacu niwī. Topu eja, cū omocārī sīomorō, narē "Yū'u pacu mūsārē añurō weeato", nicu niwī.

⁵¹ Tojo nígūta, yoacurero mājā, u'mūsepū miimājā wa'ano'cu niwī. ⁵² Te be'ro cūrē e'catipeorātirā, ejaque'acārā niwā. Be'ro pūrō e'catise me'rā Jerusalēpūre tojaacārā niwā. ⁵³ Na Ō'acūrē e'catise o'orā, Ō'acū wi'ipū wa'anu'cūcā'cārā niwā.

Teófilo, mū'urē tocā'rōta oja'a.

Luca

Juã Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Ã'rī judío masũ Zebedeo macũ, Santiago acabiji nicu niwĩ. Cũ paco Salomé wãmetico niwõ. Co Jesú paco María ma'mio nico niwõ. Tojo weegu Jesú Juã basucu nicu niwĩ. Ne waropure Juã wa'i wējērī masũ nicu niwĩ. Ã'rīta Jesú besecúú'cārã wa'terore cũ ɁpɁtu ma'igũ waro nicu niwĩ. Cũ, cũ ma'mi Santiago me'rã tojo wa'abosa'a nirõ marĩrõ ĩ'oduarã niyucã, Jesú narē Boanerges pisucu niwĩ. Tojo nígũ, “BɁpo Põ'rã” weronojõ pūrĩrõ ucũ'u nígũ, tojo nicu niwĩ. Juã Jesú me'rã sijagu cũ bu'egu nicu niwĩ. Juãta Pedro me'rã Jesú masãca be'ro cūrē sīosōrōcũuocapepɁ o'mawã'cãcaterore Pedro dɁporo ti pepure ejamu'tãcu niwĩ.

A'ti pūrī judío masã nitirārē oja'caro weronojõ ojano'caro niwũ. Tojo nicã Jesú bu'esere sirutu'cārã cũ yere na da'ra'quere añurõ waro ojano'butiacaro niwũ. A'ti pūrī ějõpeose cjasere, ma'ise cjasere ucũyɁ'rɁnu'cã'a. A'ti pūrī Jesure ějõpeodutiro cũ weeseti'caronojõta, cũ ucũ'caronojõta ojano'o.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ upɁtigɁ cũ a'ti'que ni'i

¹ Ne waropɁta a'ti turi weese dɁporo Õ'acũ macũ cũ me'rã nitojacu niwĩ. Õ'acũ nisetisere ĩ'oacɁu cũ quē'rã Õ'acũta nicu niwĩ. ² Ne waropɁ Õ'acũ me'rã ni du'pocãtitojacu niwĩ. ³ Õ'acũ cũ macũ me'rã nipe'tisere weecu niwĩ. Nipe'tise cũ me'rã weeno'que ni'i. ⁴ Õ'acũ macũ catise pe'titise o'ogɁ nimi. Tojo nicã a'ti turicjārārē sī'ose weronojõ nimi. Cũ añusere, diacjũ cjasere ĩ'omi. ⁵ Cũ a'ti turicjārã na'itĩ'arõpɁ weronojõ nirārē añusere cũ pacu ye cjasere ĩ'ogũ a'tigu weecu niwĩ. Na'itĩ'ase sī'osere cã'mota'amasītisa'a. A'te weronojõ ña'ase cūrē põtēoticaro niwũ.

⁶ Õ'acũ cũ macũ a'tise dɁporo Ɂmu ni'cūrē o'ómũ'tãcu niwĩ. Cũ yɁ'u weronojõ Juã wãmetiwĩ. ⁷ Juã Õ'acũ macũ a'ti turicjārārē sī'oweegu a'tiatjere ucũmu'tãgũ niwĩ. Nipe'tirã Õ'acũ macūrē ějõpeoato nígũ tojo weewĩ. ⁸ Cũ a'ti turicjārārē sī'oweegu waro nitiwĩ. Tojo weronojõ o'ogɁ, sī'oweegu a'tiacɁu ye cjasere weremu'tãrĩ masũ a'ticu niwĩ. ⁹ Titare sī'ogũ waro Jesucristo a'ti turipure bajuatojacu niwĩ. Cũta nipe'tirārē Õ'acũ ye cjasere ĩ'ocu niwĩ.

¹⁰ MaatapɁta Õ'acũ cũ me'rã a'ti di'tare weecu niwĩ. Cũ a'topɁ nicã, cũ wéeca di'tacjārã nimirã, cūrē ĩ'amasīticārã niwã. ¹¹ Cũ ya di'tapɁ a'ticu niwĩ. Tocjārã cũ ya di'tacjārã pe'e cūrē ñe'etiwã. ¹² Ni'cārērã cūrē ñe'e ějõpeowã. Nipe'tirã cūrē ějõpeorārē Õ'acũ põ'rã sãjãcã weewĩ. ¹³ Õ'acũ põ'rã nise pacuɁmu põ'rãtise weronojõ niwe'e. Cũ macūrē ějõpeose me'rã pe'e cũ põ'rã nino'o.

¹⁴ Õ'acũ macũ Õ'acũ nisetisere ĩ'ogũ, a'ti turipure a'ticu niwĩ. Masũ ějãtjãgũ, Ɂsã me'rã niwĩ. Masārē ma'iyɁ'rɁwĩ. Nipe'tise cũ ucũ'que, tojo nicã cũ wee'que diacjũ niwũ. Cũ Õ'acũ weronojõ tutuayɁ'rɁgu, añuyɁ'rɁgu niwĩ. Cũ tojo weesetisere ĩ'awũ. Cũ Õ'acũ macũ ni'cũta nimi. Tojo weegu cũ pacu weronojõ nimi. ¹⁵ Juã Õ'acũ macũ ye quetire weregu, a'tiro niwĩ:

—Ā'rīta nimi yu'u musārē ucū'cu. A'tiro nimiwāba: “Be'ropu ni'cū a'tigusami. Cū yu'u bajuase dūporopu nitojacu niwī. Tojo weegu cū yu'u nemorō nimi”, niwī Juā.

¹⁶ Marī nipe'tirā cū añuse o'osere ñe'eticā weewe'e. Nipe'tirā ñe'enu'cūcā'a. ¹⁷ Ō'acū dutise Moisé me'rā o'ono'caro niwū. Jesucristo me'rā pe'e Ō'acū marīrē ma'isere masīno'o. Tojo nicā diacjū cjasere masīno'o. ¹⁸ Ne ni'cū Ō'acūrē ī'aticu niwī. Cū macū ni'cūta cū me'rā ninu'cūgū cū pacure marīrē masīcā weewī.

Juā masārē wāmeyeri masū Jesucristo ye cjasere were'que ni'i

(Mt 3.3,11-12; Mr 1.2-3,7-8; Lc 3.4-6,15-17)

¹⁹ Jerusalēcjārā judío masā wiorā, pa'iare Juā tiropu sērītiña'dutirā o'ócārā niwā. Tojo nicā Leví ya curuacjārārē o'ócārā niwā. Na cū tiropu etarā, “¿Namunojō waro nibutiamiti mu'u?” niwā cūrē.

²⁰ Cū narē diacjū yu'tiwī:

—Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo mejēta ni'i.

²¹ Na cūrē apaturi sērītiña'wā:

—¿To pūrīcārē ñamunojō niti? ¿Mu'u todūporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía mejēta niti?

Juā narē yu'tiwī:

—Niwe'e.

Na cūrē apaturi sērītiña'nemowā tja:

—¿Mu'u sō'onīcu Ō'acū yere weremu'tārī masū, masā na “A'tiacju niapu” na ní'cu mejēta niti?

Juā narē “Niwe'e”, niwī.

²² Cū tojo nicā tū'orā, cūrē “¿To pūrīcārē ñamunojō niti mu'u? Ūsā queoro mu'u yu'tisere miasī'rīsa'a ūsārē o'ócārā tiropu. ¿Mu'u basu de'ro tū'oña'ti mu'u?” ni sērītiña'wā.

²³ Juā narē yu'tiwī:

—Dūporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Isaía wāmetigu ní'caronjōta “Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpu caricūnu'cūbajaque'atigusami” nino'cu ni'i. Isaía a'tiro nicu niwī:

Marī wiogu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a, añurī ma'a quē'rārō weronjō weeyuya, ni ojacu niwī.

Marī wiogu a'tiati dūporo musā nisetisere apoyuya, musā wācūserē dūcayuya ní'gū, tojo nicu niwī.

²⁴⁻²⁵ Juārē sērītiña'cārā, fariseo masā o'ócārā cūrē sērītiña'nemowā tja:

—To pūrīcārē mu'u Ō'acū bese'cu Cristo, o Elía o sō'onīcu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nitimigū, ¿de'ro weegu wāmeyeti?

²⁶ Juā narē niwī:

—Yu'u aco me'rā wāmeye'e. Apī ni'cū musā wa'teropare musā ī'amasītigu nimi. ²⁷ Cū yu'u be'ro werenu'cāgūsamī. Be'ropu werenu'cā'cu nimigū, yu'u nemorō niyu'rānu'cāmī. Yu'u pe'e mejō nigū waro ni'i. Cū ye sapatu tuweemasītigu weronjō cūrē ne ni'cārōwijimasītisa'a, niwī Juā.

²⁸ A'te Betania wāmetiro Jordā wāmetiri maa siaquijipu tojo wa'awū. Topu Juā masārē wāmeyewī.

Ō'acū cū bese'cu masārē yu'rūoatje ni'i

²⁹ Tojo wa'aca be'ro ape nūmu pe'e Juā Jesús a'ticā ī'awī. Cūrē ī'agū, a'tiro niwī:

—Ī'aña, ā'rī nimi Ō'acũ o'ógũ. Cũ oveja wĩ'magũ na wějē ũjũamorõpeogũ weronojõ nimi. Cũ wērīse me'rã a'ti turicjārã ña'arõ wee'quere acobojogũsami. ³⁰ Yũ'u musārē todũporopũre a'tiro ucũgũ, ā'rīrēta ucũwũ. A'tiro niwũ:

—Be'ropũ ni'cũ a'tigũsami. Cũ yũ'u bajuase dũporopũ nitojacũ niwĩ. Tojo weegũ cũ yũ'u nemorõ nimi. ³¹ Yũ'ũmarĩcã cũrē masĩticãti. Masĩtimigũ, Israe curuacjārã cũrē masĩato nĩgũ narē aco me'rã wãmeyegũ a'tiwũ, niwĩ Juã.

³² Juã ninemowĩ tja:

—Cãrũ Espĩritu Santu buja weronojõ bajugũ dijati, ā'rī Jesũ bu'ipũ ejapejami. ³³ Ne waro cũrē ne ĩ'amasĩtiwũ. Todũporopũ Ō'acũ yũ'ũre aco me'rã wãmeyedutigũ, a'tiro niwĩ: “Mũ'u Espĩritu Santu dijati, ni'cũpũre ejapejacã ĩ'agũsa'a. Cũ masārē Espĩritu Santure o'oacjũ nigũsami”, niwĩ Ō'acũ. ³⁴ A'te tojo wa'acã, yũ'u cũrē ĩ'amasĩwũ. Tojo weegũ musārē were'e. Cũta nimi Ō'acũ macũ, ni werewĩ Juã.

Ne waro Jesũ bu'erã ninũ'cã'que ni'i

³⁵ Tojo wa'áca be'ro ape numũ Juã cũ wãmeyewũaropũta niwĩ tja. Ũsã pũarã, yũ'u, tojo nicã André Juã bu'erã niwũ. ³⁶ Titare Jesũ ũsã pũ'to yũ'ruacã ĩ'agũ, Juã a'tiro niwĩ:

—Ī'aña, ā'rī nimi Ō'acũ o'ógũ. Oveja wĩ'magũ weronojõ nimi.

³⁷ Cũ tojo nisere tu'orã, ũsã Juãrē sirutumi'cãrã Jesũ pe'ere sirutũ'cãwũ. ³⁸ Ũsã tojo weecã, Jesũ ũsārē majãmi'awĩ.

—¿Ñe'enojõrē ũati? niwĩ.

Ũsã cũrē yũ'tiwũ:

—Rabbĩ ¿no'opũ niati mũ'u? niwũ. Rabbĩ, ũsã ye me'rã nĩrõ, “Ũsārē bu'egũ” nisĩ'rĩrõ wee'e.

³⁹ Cũ ũsārē niwĩ:

—Te'a. ĩ'arã a'tia, niwĩ.

Ũsã cũ me'rã wa'awũ. Ñamica'apũ niyucã, cũ me'rã nina'ia wa'awũ.

⁴⁰ André, yũ'u me'rã Jesure sirutugũ, Simó Pedro acabiji niwĩ. ⁴¹ Cũ, cũ ma'mi Simórē maata a'magũ wa'awĩ. Cũrē nicũ niwĩ:

—Mesías masārē yũ'ruoacjũ, Ō'acũ o'ógũti ní'cũre bocaiejapũ, nicũ niwĩ. Mesías, Cristo Ō'acũ bese'cũ nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁴² André Simórē Jesũ tiropũ pijiejawĩ. Cũrē ĩ'agũ, Jesũ a'tiro niwĩ:

—Mũ'u Simó ni'i, Joná macũ. Be'ro mũ'u Cefas wãmetigũsa'a, niwĩ. Cefas, ũsã ye me'rã nĩrõ, Pedro “ũtãgã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

Jesũ Felipere, Natanaerē piji'que ni'i

⁴³ Be'ro cja numũ Jesũ Galileapũ wa'asĩ'rĩwĩ. Cũ topũ wa'ase dũporo Felipe wãmetigũre bocaieja, niwĩ:

—Te'a yũ'u me'rã.

⁴⁴ Felipe Betsaida wãmetiri macãcjũ niwĩ. Pedro quẽ'rã, André cũ acabiji me'rã ti macãcjārãta niwã. ⁴⁵ Felipe Jesũ “Te'a” nicã tu'ogũ, Natanaerē pijigũ wa'awĩ. Cũ tiropũ ejagũ, cũrē nicũ niwĩ:

—Ũsã Ō'acũ bese'cũ, Moisé cũ ya pũrĩpũ oja'cũre bocaiejapũ. Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã quẽ'rã cũrēta ojacãrã niwã. Na oja'cũ Jesũ Nazarecjũ José macũ na nino'gũ niami.

⁴⁶ Natanae cũrē nicũ niwĩ:

—¿Mũ'u tu'oña'cã, Nazarepũre añurã nibosari?

Felipe cũrē yũ'ticũ niwĩ:

—Te'a ĩ'arã marĩ.

⁴⁷ Jesú Natanae a'ticã ï'agũ, cŭrẽ niwĩ:

—Ă'rĩ nimi Israe curuacjũ waro. Ő'acũ ɥaro queoro weegú nimi. Ne nisoose moomi.

⁴⁸ Jesú tojo nicã tũ'ogu, Natanae cŭrẽ sērĩtiña'wĩ:

—¿De'ro wee mũ'u yũ'ure masĩti?

Jesú Natanaerẽ yũ'tiwĩ:

—Yũ'u mũ'urẽ Felipe pijise dũporo ï'atojarũ. Mũ'u yucũ higuera wãmeticjũ docapũ niarũ.

⁴⁹ Natanae cŭrẽ niwĩ:

—Ŭsãrẽ bu'egũ, mũ'u Ő'acũ macũ Israe curuacjãrã wiogu ni'i.

⁵⁰ Jesú cŭrẽ niwĩ:

—¿Mũ'u “Higueragu docapũ niarũ” niseacãrẽ tũ'ogu, yũ'ure ẽjõpeoti? Be'ropũre mũ'u a'te nemorõ añuse waro ï'agũsa'a, niwĩ.

⁵¹ Jesú ninemowĩ:

—Nirõta ni'i. Be'ropũ mũsã ɥ'mũse pãrĩcã ï'arãsa'a. Yũ'u Ő'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ni'i. Ő'acũrẽ wereco'terã ɥ'mũsecjãrã yũ'u tiropũ dijati, mũjãamũjãcã ï'arãsa'a, niwĩ Jesú.

2

Jesú cũ tutuaro me'rã ï'onũ'cã'que ni'i

¹ I'tia nũmũ Felipere, Natanaerẽ Jesú pijica be'ro Galileapũre Caná wãmetiri macãpũ ni'cũ omocã dũ'tewĩ. Cũrẽ bosenuũmũ weepeowã. Jesú paco topũ nico niwõ. ² Ŭsã quẽ'rãrẽ Jesú me'rã pijiwã. ³ Na bosenuũmũ weeri cura vino na sĩ'rĩsere tojaque'a wa'awã. Tojo weego Jesú paco co macũrẽ niwõ:

—Macũ, vino pe'tia wa'apũ.

⁴ Cũ core yũ'tiwĩ:

—¿De'ro weecjo yũ'ure wereti? Yũ'u pacũ cũu'que ejawe'e yũ'ure yujupũ, niwĩ.

⁵ Tojo nimicã, co pe'e ti wi'i tĩaco'terãrẽ niwõ:

—Nipe'tise cũ dutisenũcũ queoro weeya.

⁶ Topũ seisparũ ɥtã me'rã wee'queparũ niwũ. Judío masã ña'asere coerã aco poseyeseeparũ niwũ. Ni'cãrũrẽ aco cincuenta o setenta litro sãjãseparũ niwũ. ⁷ Jesú ti wi'i tĩaco'terãrẽ niwĩ:

—A'teparũpũ acore piosãaña.

Na cũ dutironojõta weewã. Teparũre añurõ piosãamu'muõ'owã. ⁸ Tojo weéca be'ro Jesú narẽ niwĩ:

—Cã'rõ bosenuũmũ sũ'ori weegú tiropũ waamii, miaña, niwĩ.

Na “Jau” ni, miawã.

⁹ Ti bosenuũmũ sũ'ori weegú Jesú weesere masĩticũ niwĩ. Topũ tĩaco'terã dia'cũ aco ní'quere cũ vino dũcayũ'quere masĩwã. Ti bosenuũmũ sũ'ori weegú tere sĩ'rĩña'gũ, omocã dũ'te'cũre pijio, niwĩ:

¹⁰ —Ne waro vino tĩarã, añusere tĩamũ'tãsama. Pajiro sĩ'rĩca be'ropũ mejõ nisema tĩabu'ipeosama. Mũ'u añuse vino pe'ere be'ropũ tĩadutiapã.

¹¹ Jesú a'tere Galilea wãmetiro Caná wãmetiri macãpũ weewĩ. A'te ne waro cũ tutuaro me'rã weẽ'õnũ'cã'que ni'i. Tere ï'arã, ɥsã cũ bu'erã cŭrẽ ẽjõpeowũ.

¹² Tojo wa'aca be'ro Jesú Capernau wãmetiri macãpũ wa'awĩ. Cũ paco, cũ acabijirã cũ me'rã wa'awã. Ŭsã cũ bu'erã quẽ'rã wa'awũ. Ti macãpũre ɥsã pejeti nũmũrĩ niwũ.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ nirãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Judío masã bosenuũ Pascua wãmetiri bosenuũ duporo niwũ. Ti bosenuũ na ñecũsumua Egiptopũ ní'cãrã wija'quere wãcũrĩ bosenuũ niwũ. Ti bosenuũ duporoacã Jesú Jerusalẽpũ wa'awĩ. ¹⁴ Topũ etagu, Õ'acũ wi'ipũ wa'awĩ. Ti wi'ipũre wa'icũrã duarãrẽ ã'awĩ. Na wecuare, ovejare, tojo nicã bujare duawã. Na wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjãamorõpeoajã niwã. Æpẽrã quẽ'rã apeye di'ta cjasere niyeru ducayuri masã topũ dujiwã. ¹⁵ Na tojo weecã ã'agũ, Jesú tãrãrĩ dare apowĩ. Ti da me'rã wa'icũrã duarãrẽ, na yarã ovejare, wecuare tãrãnrũwĩrõpe'ocã'wĩ. Niyeru ducayuri masã pe'ere niyerure õrẽstedijowĩ. Na ye mesarire tuuquecũpe'ocã'wĩ. ¹⁶ Buja duarãrẽ niwĩ:

—Ã'rãrẽ miiwijaaya. Yũ'u pacũ ya wi'ire duari wi'i weeticã'ña.

¹⁷ Cũ tojo weecã ã'arã, toduporocjũ Davi cũ oja'quere ãsã wãcũwũ. Cũ a'tiro ojacũ niwĩ:

Õ'acũ, mũ'u ya wi'ire ma'iyũ'rumajã'a.

Na mũ'u ya wi'ire ña'arõ weecã ã'agũ, pũrõ bujaweti'i, ni ojacũ niwĩ.

¹⁸ Judío masã wiorã cũ cõ'awĩrõcã ã'arã, Jesure sãrĩtiña'wã:

—¿Noanojõ dutiro me'rã mũ'u duari masãrẽ cõ'awĩrõmasĩti? Mũ'u tojo weemasĩsere weẽ'ose me'rã ã'oña ãsãrẽ.

¹⁹ Jesú narẽ yũ'tiwĩ:

—A'ti wi'ire cõ'acã'ña. I'tia nũmũ be'ro yũ'u apoguti tja.

²⁰ Wiorã cũrẽ niwã:

—Basiowe'e. A'ti wi'ire wéerã, cuarenta y seis cũ'marĩ yoogowã. ¿Mũ'u pe'e i'tia nũmũ be'ro tu'ajanũ'cõgũsari tja? niwã.

²¹ Jesú ti wi'ire ucũgũ, cũ ya upũre ucũgũ weewĩ. ²² Æsã cũ ucũ'quere cũ wẽrĩ masãca be'ropũ tu'omasĩwũ. Tere wãcũrã, cũ ucũ'quere “Diacjũta nipĩ”, ni ãjõpeowũ. Tojo nicã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ cũrẽ oja'que quẽ'rãrẽ ãjõpeowũ.

Jesú masã wãcũsere ã'ape'ocã'sami nise ni'i

²³ Pãjãrã Jerusalẽpũ Pascua bosenuũrẽ nerẽwã. Na Jesú tutuaro me'rã weẽ'osere ã'awã. Tere ã'arã, Õ'acũ o'ócũ nimi níãrã, cũrẽ ãjõpeowã. ²⁴⁻²⁵ Jesú pe'e narẽ ã'amasĩpe'ogũ, ne ãpẽrã werero marĩrõ cũ basu masã na wãcũsere masĩpe'ocã'wĩ. Tojo weegũ cũ “Yũ'ure ãjõpeoma”, nitiwĩ.

3

Nicodemo Jesú me'rã ucũ'que ni'i

¹ Ni'cũ fariseo masũ Nicodemo wãmetigũ niwĩ. Cũ ãpẽrã judío masã wiorã me'rã niwĩ. ² Ni'cã ñami Nicodemo Jesú tiropũ ã'agũ etawĩ. Jesure ucũwĩ:

—Æsãrẽ bu'egũ, Õ'acũ mũ'u me'rã nimi. Tojo weegũ cũ tutuaro o'oro me'rã mũ'u weẽ'omasĩ'i. Mũ'u weẽ'o'quere ã'arã, ãsã a'tiro masĩ'i. Õ'acũ ãsãrẽ bu'edutigũ mũ'urẽ o'ópĩ.

³ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Mũ'urẽ nirõta nigũti. Ne ni'cũ ne waropũ cũ bajuanũ'cã'caro weronojõ bajuaapotigũ, ne Õ'acũ tiropũ wa'amasĩtisami.

⁴ Nicodemo cũrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿De'ro basiobosari marĩ bucuáca be'ro apaturi majãmisãjãa, marĩ paco ya paapũ bajuacã tja? Marĩ pacopũre apaturi bajuamasĩtisa'a.

⁵ Jesú cũrẽ yũ'tiwĩ:

—Mũ'urē diacjũta nigũti. Ne aco me'rã wãmeyeno'tigu, tojo nicã Espiritu Santu ducayuno'tigu, Õ'acũ tiropũ sãjãamasĩtisami. ⁶ Masã põ'rã masãta nima. Náta tja Espiritu Santu me'rã bajuaaporã, Õ'acũ põ'rã wa'asama. ⁷ Yũ'u "Nipe'tirã ne waropũ bajuanũ'cã'caro weronojõ apaturi bajuaaporõa'a" nisere tũ'ogu, tũ'omarĩaticã'ña. ⁸ Espiritu Santu me'rã ducayusere ucũgũ wee'e. Espiritu Santu wĩ'rõ weronojõ nimi. Wĩ'rõ no'o uaro busũ wẽetuuwã'cãsa'a. Masĩno'ña marĩ'i, ¿no'opũ cjase a'tiapari? "Topũ wa'aro wee'e", nino'ña marĩ'i. Te weronojõ Espiritu Santu masãrẽ apaturi bajuaapocã weese ã'ano'ña marĩ'i, niwĩ Jesú.

⁹ Nicodemo sãrĩtiña'wĩ tja:

—¿De'ro wee Espiritu Santu me'rã bajuata basiosari?

¹⁰ Jesú cãrẽ yũ'tiwĩ:

—¿Mũ'u Israe curuacjãrãrẽ Õ'acũ ye cjasere bu'egu nimigũ, a'tere masĩweti? ¹¹ Mũ'urē diacjũta nigũti. Æsã masĩsere, ùsã ã'a'quere musãrẽ werewũ. Musã ãjõpeowe'e. ¹² A'ti nucũcã cjasere yũ'u ucũcã marĩcãrẽ, musã ãjõpeowe'e. Æ'muse cjasere yũ'u werecãma, nemorõta yũ'ure ãjõpeotibosa'a.

¹³ »Ne ni'cũ masũ u'musepũre wa'aña'dijati'cu marĩmi. Yũ'u ni'cũta u'musepũ ni'cu dijatiwũ. Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu u'musecũ ni'i. Tojo weegu yũ'u u'muse cjasere masĩ'i.

¹⁴ »Dũporopũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ Moisé aña queose na wee'cũre u'muarõ yucũgũpũ yooocũ niwĩ. Moisé añarẽ wee'caronojõta masã yũ'ure u'muarõpũ yoorãsama. ¹⁵ Nipe'tirã yũ'ure ãjõpeorã, pecame'epũ wa'asome. Õ'acũ me'rã catinu'cũrãsama, niwĩ Jesú.

Õ'acũ cũ macũ ni'cũ nigũrẽ o'ó'que ni'i

¹⁶ Õ'acũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ upũtu ma'ígũ, cũ macũ ni'cũ nigũrẽ o'ó'cu niwĩ. Te me'rã nipe'tirã cũ macũrẽ ãjõpeorã, pecame'epũ wa'asome. Na cũ me'rã catinu'cũcã'rãsama. ¹⁷ Õ'acũ a'ti turicjãrãrẽ bu'iri da'reguti nígũ mejẽta cũ macũrẽ o'ó'cu niwĩ. Narẽ yũ'rũogũ pe'e tojo weecu niwĩ.

¹⁸ Õ'acũ cũ macũrẽ ãjõpeorãrẽ bu'iri da'reesome. Cũ macũ ni'cũ nigũrẽ ãjõpeoticã pũrĩcãrẽ, bu'iri da'regusami. ¹⁹ A'tiro ni'i. Jesucristo sĩ'ose weronojõ nimi. Cũ Õ'acũ yere ã'ogũ a'tiwĩ. Cũ a'ticã, a'ti nucũcãcjãrã cãrẽ uaticãrã niwã. Cãrẽ uaronojõ o'orã, ña'arõ weese pe'ere uaripejayurã, na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nicãrã niwã. ²⁰ Nipe'tirã ña'arõ weerã Õ'acũ macũrẽ uatima. Na ña'arõ weesere bajurẽcã uatirã, cũ pũ'to nisĩ'rĩtima. ²¹ Añurõ weerã pe'e cũ pũ'to sirutuma. Na tojo weecã, nipe'tise na weesere "Õ'acũ uaronojõ weema", bajuyoropũ ni masĩno'o.

Juã wãmeyeri masũ Jesú yere ucũ'que ni'i

²² Jesú Nicodemorẽ ucũca be'ro Judea wãmetiropũ ùsãrẽ cũ bu'erãrẽ sũ'ori wa'awĩ. Topũre masãrẽ wãmeyerã, yoacurecãpũta niwũ. ²³⁻²⁴ Juã wãmeyeri masũ cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõatji dũporo cũ quẽ'rã wãmeyegũ weewĩ Enón wãmetiri macãpũ. Enón Salim wãmetiro pũ'to niwũ. Topũre dia pajiri maa niwũ. Masã cũ tiropũ wãmeyedutirã wa'awã.

²⁵ Cũ tojo weeri cura ni'cã numũ Juã bu'esere siruturã ni'cũ judío masũ me'rã dũ'sasowã'cõcãrã niwã. Judío masã coewuasenojõ me'rã dũ'sasocãrã niwã.

²⁶ Tojo wa'aca be'ro cũ bu'erã Juãrẽ nicãrã niwã:

—Īsārē bu'egū, sō'onícatero Jordǎ siaquijipū mū'u me'rǎ ní'cu, ūsārē mū'u were'cu ní'cārōacārē cū wāmeyegū weeamī. Nipe'tirǎ cūrē siruturǎ weeama.

²⁷ Juǎ narē yu'ticu niwī:

—Ō'acū dutíticǎ, masǎ cūrē sirututibosama. ²⁸ Musǎ yu'u were'quere tu'otojawū. Yu'u “Ō'acū bese'cu mejēta ni'i”, niwū. Yu'u cū duporo o'óyumū'tǎ'cu ni'i. ²⁹ A'tiro pe'e ni'i. Ni'cū omocǎ dū'tecǎ, cū nūmo cū yago se'saro nisamo. Cū me'rǎcǵū cū dū'tecǎ ĩ'agū, e'catitamusami. Jesú ā'rī omocǎ dū'te'cu weronojō nimi. Masǎ cūrē siruturǎ cū nūmo weronojō nima. Tojo weegū yu'u cū me'rǎcǵū masǎ cūrē sirutucǎ ĩ'agū, e'catitamu'u. ³⁰ Masǎ ĩ'orōpū cū siape me'rǎ yu'u bu'ipū wa'agusami. Yu'u pe'e mejō nigū tojagūsa'a, nicū niwī Juǎ cū bu'erārē.

Ō'acū macū u'mūsecjūpū a'ti'que ni'i

³¹ Juǎ cū bu'erārē ninemocū niwī tja:

—Jesú u'mūsepū a'ti'cu nipe'tirǎ yu'rūoro nimi. A'ti di'tacǵū a'to cjasere ucūsami. Ū'mūsepū a'ti'cu pe'e nipe'tirǎ yu'rūoro nimi. ³² Cū u'mūsepū ĩ'a'quere, cū tu'o'quere ucūsami. Ne ni'cū cū ucūsere ējōpeotisami. ³³ Tojo nimicǎ, no'o ní'cārērǎ cūrē ējōpeoma. Na cūrē ējōpeorǎ, “Ō'acū diacjūta ucūmi”, ni ĩ'oma. ³⁴ Ō'acū Jesucristore Espírītu Santure cūoyu'rūmajǎcǎ weecū niwī. Tojo weegū cū pacū yere ucūmi. ³⁵ Ō'acū cū macūrē ma'ígū, nipe'tisere, nipe'tirārē dutimasīsere o'ocu niwī. ³⁶ Cū macūrē ējōpeorānojō catinu'cūsere cūoma. Cūrē ējōpeosī'rītirǎ pe'e Ō'acū tiropū wa'asome. Ō'acūrē upūtu bu'iri da'reno'rāsama.

4

Jesú Samariacjō me'rǎ ucū'que ni'i

¹⁻³ Pǎjārǎ masǎ Jesure sirutuwǎ. Juǎ wāmeyeri masū yu'rūoro ūsǎ Jesú bu'erǎ pe'e masārē wāmeyewū. Jesú cū basu narē wāmeyetiwī. A'te, pǎjārǎ masǎ sirutuse, wāmeyese quetire fariseo masǎ tu'ocārǎ niwǎ. Te quetire tu'oapǎ nígū, Jesú Judeapū ní'cu Galileapū wa'awī.

⁴ Topū wa'agū, cū Samaria di'tapū yu'rūwǎ'cāwī. ⁵ Ti di'tapūre Sicar wāmetiri macāpū etawī. Ti macǎ pū'to duporocǵū Jacob cū macū Joseré o'óca di'ta niwū. ⁶ Topū aco waari pe Jacob cū wéeca pe niwū. Jesú to yu'rūagū, caributia wa'awī. Tojo weegū dajaritero nicǎ ti pe sumutopū soogū ejanujǎwī.

⁷⁻⁸ Cū topū dujiri cura ūsǎ ba'ase duurǎ wa'arǎ macāpū pi'awū. Ūsǎ topū nirī cura ní'cō numio Samariacjō ti pepūre aco waago etaco niwō. Jesú core nicū niwī:

—Yu'ure aco tīaña.

⁹ Co cūrē yu'tico niwō:

—¿De'ro weegū mū'u judío masū nimigū, yu'u Samariacjōrē aco sērīti? nico niwō. Titapūre judío masǎ Samaria di'tacjārǎ me'rǎ ne a'mesu'aticūcārǎ niwǎ. Te ye bu'iri cūrē tojo nico niwō.

¹⁰ Jesú nicū niwī:

—Mū'u Ō'acū masārē o'osere masītisa'a. Yu'u quē'rārē masītisa'a. Mū'u masīgō pūrīcǎ, yu'ure sērīboapǎ. Mū'u sērīcǎ, yu'u pe'e aco catise o'ose warore o'oboapǎ.

¹¹ Co ninemoco niwō tja:

—¿Ñe'e me'rǎ mū'u acore waamiibosari? A'ti pe ū'cūa ni'i. ¿No'opū mū'u aco catise o'osere bocabosari? ¹² Marī ñecū Jacob a'ti pe cjasere

sĩ'rĩcũ niwĩ. Cũ põ'rã, cũ yarã ecarã quẽ'rã sĩ'rĩcãrã niwã. Cũ marĩrẽ a'ti pere cũucũ niwĩ. ¿Mũ'ũ pe'e cũ nemorõ niti?

¹³ Cũ core yũ'ticũ niwĩ:

—Nipe'tirã a'ti pe cjase acore sĩ'rĩrã, apaturi acowuorãsama. ¹⁴ Yũ'ũ o'ose pe'ere sĩ'rĩrã, ne acowuosome. Napũre na ye ejeripõ'rãrĩpũ aco o'mabũronu'cũrõ weronojõ nirõsa'a. Na catinu'cũcã'rãsama.

¹⁵ Co cũrẽ nico niwõ:

—To pũrĩcãrẽ yũ'ũre te acore o'oya. Mũ'ũ yũ'ũre o'ocã, yũ'ũ acowuosome. Tojo nicã a'ti pepũre aco waasĩ'rĩgõ ĩ'anu'cũsome, nico niwõ.

¹⁶ Jesú core nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ marãpũre pijigo wa'aya.

¹⁷ Co cũrẽ yũ'tico niwõ:

—Yũ'ũ marãpũ marĩgõ ni'i.

Jesú core nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ “Marãpũ moo'o” nĩgõ, diacjũta yũ'tiapũ. ¹⁸ Mũ'ũ ni'cãmocũrã umũa me'rã marãpũtiña'co nimiwũ. Ni'cãrõacã mũ'ũ cuogu mũ'ũ marãpũ diacjũ nitimi. Mũ'ũ ucũse diacjũta ni'i.

¹⁹ Tojo nicã tũ'ogo, Jesure nico niwõ:

—Mũ'ũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nisa'a. ²⁰ Æsã ñecũsumũa Samariacjãrã sicũ ũrũgũpũ Õ'acũrẽ ějõpeocãrã niwã. Mũsã judío masã pe'e “Jerusalẽpũ Õ'acũrẽ ějõpeorũa'a”, ni wãcũ'u, nico niwõ.

²¹ Jesú core nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ ucũsere tũ'oya. Cã'rõacã du'sa'a sicũ ũrũgũpũ wa'atimirã, Jerusalẽpũ wa'atimirã mũsã Õ'acũrẽ ějõpeoatjo. ²² Mũsã Samariacjãrã mũsã ějõpeosere añurõ tũ'omasĩtisa'a. Æsã pũrĩcã ũsã ějõpeosere masĩ'i. A'tiro ni'i. Masãrẽ yũ'rũoacjũ judío masũ nigũsami. ²³ Ęjõpeoritero etarosa'a. A'tiro nicãrẽ nitoja'a. Masã Õ'acũrẽ diacjũta ějõpeorã na ye ejeripõ'rãrĩpũ ějõpeorãsama. Õ'acũ cũrẽ ějõpeorãrẽ tojo ějõpeocã uasami. ²⁴ Õ'acũ bajutigũ nimi. Cũrẽ ějõpeorã ejeripõ'rãrĩpũ diacjũta ějõpeorũa'a.

²⁵ Co cũrẽ nico niwõ:

—Yũ'ũ masĩ'i. Mesías, Õ'acũ cũ bese'cũ Cristo, a'tigusami. Cũ a'tigũ, marĩrẽ nipe'tisere weregũsami, nico niwõ.

²⁶ Tojo nicã tũ'ogu, core nibajũrẽcũ niwĩ:

—Yũ'ũ mũ'ũ me'rã ucũgũ Õ'acũ bese'cuta ni'i.

²⁷ Na a'tiro nirĩ cura ũsã ba'ase duurã eja'cãrã Jesú tiropũre etawũ. Æsã Jesú numio me'rã ucũcã ĩ'arã, ĩ'amarĩa wa'acãti. Ne ni'cũpũta cũrẽ “¿Ñe'enojõrẽ uago weeati? o ¿ñe'enojõ cjasere ucũrã weeati?” ni sãrĩtiña'ma'atiwũ.

²⁸ Æsã na tiropũ etacã ĩ'agõ, co aco waatjũre topũta dupocã, macãpũ wa'a wa'awõ. Topũre etago, masãrẽ wereco niwõ:

²⁹ —Mũsã quẽ'rã ĩ'arã a'tia. Sõ'o, ni'cũ umũ niami. Cũ yũ'ũ de'ro wee'quere masĩpe'ocã'mi. Cũ Õ'acũ bese'cuta niapĩba, nico niwõ.

³⁰ Be'ro co tojo werecã tũ'orã, na Jesú tiropũ ĩ'arã a'ticãrã niwã. ³¹ Na a'tiri cura ũsã Jesure ba'ase ecarã weemiwũ.

³² Cũ ũsãrẽ niwĩ:

—Yũ'ũ ba'ase cuosere mũsã masĩtisa'a.

³³ Tojo nicã tũ'orã, ũsã cũ bu'erã “¿Apẽrã cũrẽ ba'ase ecatojapari?” ni a'merĩ sãrĩtiña'wũ.

³⁴ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Ō'acũ yu'ure o'ówĩ. Yu'u cũ uaro weegu wee'e. Cũ weeduti'quere weepe'ogu, yu'u ba'agu weronojõ tu'oña'a. ³⁵ Musã a'tiro ni wãcũ'u: "Ba'paritise mujĩpũrĩ du'sa'a otese ducatiatjo." Yu'u pe'e ĩ'acãma, pupi ñairõpu wee'e. Jesú a'tiro ucũgũ, masãrẽ ucũgũ weewĩ. Na cũ ucũsere ějõpeoatjo cã'rõ du'sa'a nĩgũ, tojo niwĩ. ³⁶ Ote'quere tũ'rẽrĩ masũ cũ da'ra'que wapa wapeyeno'sami. Ā'rĩ da'ragu weronojõ masãrẽ ějõpeocã weegũ quẽ'rãrẽ yu'u wapayegusa'a. ějõpeorã, na catinu'cũcã'rãsama. Ne waro weremu'tã'cu, apĩ werenemoturiawã'cãgũ na weresere ějõpeocã ĩ'arã, na puarãputa e'catirãsama. ³⁷ Masã ucũwuaronojõpuma a'tiro ni'i: "Ni'cũ ne waro otesami. Be'ro te ducare miirĩ masũ apĩ nisami tja." ³⁸ Musã yu'u bu'erã te weronojõ ni'i. Āpẽrã Ō'acũ ye cjasere weremu'tãcãrã niwã. Ni'cãrõacãrẽ yu'u musãrẽ na weremu'tã'quere werenemodutigu o'ó'o. Musã werese me'rã narẽ yarã wa'acã weerãsa'a, niwĩ Jesú.

³⁹ Samariacjõ co ya macãcjãrãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Sõ'onĩcu nipe'tise yu'u wee'quere masĩpe'ocã'mi. Co tojo nicã tu'orã, pãjãrã cãrẽ ějõpeowã. ⁴⁰ Tojo weerã Jesú tiropu a'ti, cãrẽ na tiropu tojadutiwã. Cũ na tiropure puu numu tojaque'awĩ. ⁴¹ Be'ro Jesú cũ weresere tu'orã, pãjãrã ějõpeonemowã. ⁴² Be'ro numiorẽ niwã:

—Īsã mu'u were'que me'rã dia'cũ cãrẽ ějõpeowe'e. Īsã basu cũ ucũsere tu'oapu. Tojo weerã cãrẽ ějõpeo'o. Īsã masĩ'i. Diacjũta niapã. Cũ Ō'acũ bese'cu a'ti turicjãrã masãrẽ yu'rũogu nimi, niwã core.

Jesú wiogu docacjũ macãrẽ yu'rũo'que ni'i

⁴³ Pua numu Samariacjãrã me'rã nĩca be'ro Jesú Galilea di'tapu wa'awĩ.

⁴⁴ Toduporo a'tiro niwĩ Jesú:

—Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ cũ ya di'tacjãrã ějõpeotisama.

⁴⁵ Tojo nimicã, cũ ya di'ta Galileapu etacã, masã tocjãrã pe'e cãrẽ añurõ ñe'ewã. Na quẽ'rã Jerusalẽpu judío masã bosenumu Pascua ĩ'arã ejacãrã niwã. Topu Jesú cũ weeĩ'o'quere ĩ'acãrã niwã. Tojo weerã cãrẽ ějõpeowã.

⁴⁶ Jesú Galileapu ejagu, Canãpu aco ní'quere cũ vino wéeca macãpu apaturi dajawĩ. Ti macãpũre ni'cũ Galilea di'ta wiogu docacjũ niwĩ. Cũ, cũ macũ dutitigure Capernaupu cuocu niwĩ. ⁴⁷ Cũ, Jesú Judeapu ní'cu Galileapu etapu nise quetire tu'ogu, Jesú tiropu a'ticu niwĩ.

—Yu'u macãrẽ yu'rũogu a'tia. Cũ wẽrĩse pu'toacãpu niami, niwĩ.

⁴⁸ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Musã yu'u weeĩ'oticãma, ějõpeowe'e.

⁴⁹ Cũ dutitigu pacu pe'e Jesure niwĩ:

—Wiogu, pajaña'ña. Te'a quero yu'u macũ wẽrĩse duporo.

⁵⁰ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Mu'u macũ catisami, niwĩ. Cũ Jesú tojo nisere tu'ogu, cũ ya wi'ipu tojaa wa'awĩ. ⁵¹ Cũ dajaguti weeri cura cãrẽ da'raco'terã ma'apu põtẽrĩ, cãrẽ werecãrã niwã:

—Mu'u macũ catiami.

⁵² Na werecã, "¿De'ro nicã cũ añunũ'cãti?" ni sãrĩtiña'cu niwĩ. Na "Ñamica'a dajaritero be'ro ujaque suruno'ami", nicãrã niwã.

⁵³ Na werecã, cũ "Jesú yu'ure ti horata 'Mu'u macũ catisami', niami", nicu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cũ, cũ ya wi'icjãrã Jesure ějõpeocãrã niwã.

⁵⁴ Ti di'ta Galileapure aco ní'quere vino cũ ducayúca be'ro wiogu macãrẽ yu'rũogu, Jesú puati cũ tutuase me'rã weeĩ'ogũ weewĩ. Judea di'tapu ní'cu dajagu, tere weewĩ.

5

Jesú sijamasitigure yu'ruo'que ni'i

¹ Wiogu docacjũ macũrẽ yu'ruo'ca be'ro Jesú Jerusalẽpu judío masã bosenuũ i'agũ majãmitojaawĩ tja. ² Jerusalẽrẽ sã'rĩsãaca sã'rĩrõpũre ni'cã sope Oveja wãmetiri sope niwũ. Ti sope pu'to na u'arãtirã apõca pe niwũ. Ti pe hebreo ye me'rã Betsaida wãmetiwũ. Ti pe sumutopũre ni'cãmocuse tucũrĩ ti'aya marĩse tucũrĩ niwũ. ³⁻⁴ Te tucũrĩpu pãjãrã dutitirã nucũcãpu cũñawã. Caperi bajuno'tirã, opa cõ'ñerĩ sjarã, tojo nicã sijamasitirã niwã. Ti ditarapũre wãcũña marĩrõ ni'cãrẽtiri Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'musecũ dijatamũjãpu. Dijata, acore a'meña'cã weemũjãpu. Cũ tojo wéeca be'ro ti pepũ doqueñojãmu'tãgũ yu'ruono'pu. Tojo weerã na cũ yu'ruosere co'terã, topũ cũñacãrã niwã. ⁵ Topũre ni'cũ dutitigũ niwĩ. Treinta y ocho cũ'marĩ wa'acaro niwũ cũ dutitiwã'cõca be'ro. ⁶ Jesú ti ditara tiropũ yu'ruagu, topũ cũñagũrẽ i'awĩ. Cũ yoacã dutiticã i'agũ, cãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿Mu'u yu'ruono'sĩ'rĩsari? niwĩ.

⁷ Cũ Jesure yu'tiwĩ:

—Wiogu, yu'ure ne weetamugũ marĩmi. Nipe'tisetiri aco a'meña'rĩ cura yu'u ti pepũ sãjãasĩ'rĩcã, ãpẽrã yu'u dũporo sãjãamũ'tãmũjãwã.

⁸ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Mu'u cũñarõrẽ tuutũrẽ, wa'agusa'a.

⁹ Cũ tojo nirĩ cura yu'ruono'cupũ tojawĩ. To be'ro wã'cãnu'cã, cũ cũñarõrẽ tuutũrẽ, sijanũ'cãwĩ. Cãrẽ yu'ruoca nũmu sauru niwũ. ¹⁰ Tojo weerã yu'ruono'cu cũ cũña'carore o'macã i'arã, judío masã wiorã cãrẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weeguti mu'u ni'cãcã marĩ soodutĩca nũmu sauru nimicã, mu'u cũñarõrẽ o'masijati? Marĩrẽ tojo weedutiwe'e.

¹¹ Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ure yu'ruo'cu “Mu'u cũñarõrẽ tuutũrẽ, o'mawã'cãgũsa'a”, niami.

¹² Na cãrẽ nicãrã niwã:

—¿Noanojõ mu'urẽ tojo weedutiati?

¹³ Cũ Jesure masiticu niwĩ. Jesú sijamasitigure yu'ruo'ca be'ro pãjãrã masã wa'teropũ morẽsu'uwã'cãwĩ. Tojo weegu cãrẽ i'amasiticu niwĩ.

¹⁴ Be'ro Jesú Õ'acũ wi'ipũ cãrẽ bocaejagu, niwĩ:

—Añurõ weepa. Mu'u yu'ruono'cupũ ni'i. Apaturi ña'arõ weenemoacupa. Mu'u ña'arõ weenemogu, nemorõ ña'arõ yu'rugusa'a, niwĩ.

¹⁵ Jesú tojo nicã tu'ogu, judío masã wiorãrẽ weregu wa'acu niwĩ:

—Yu'ure yu'ruo'cu Jesú wãmeticu niami.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'orã, judío masã wiorã Jesú cũ sauru nicã masãrẽ yu'ruo'que quetire masĩcãrã niwã. Tojo weerã cũ me'rã a'pepũrĩnu'cã, cãrẽ wẽjẽsĩ'rĩcãrã niwã.

¹⁷ Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u pacu da'ranu'cũcã'mi. Yu'u quẽ'rã da'ranu'cũcã'a, niwĩ Jesú.

¹⁸ Sauru nicã da'radutitiserẽ Jesú yu'rũnu'cãse bu'iri wiorã cãrẽ wẽjẽsĩ'rĩwã. Be'ro cũ Õ'acũrẽ “Yu'u pacu nimi” nisere tu'orã, nemorõ cãrẽ wẽjẽsĩ'rĩwã. “Cũ tojo nĩgũ, Õ'acũrẽ ni'cãrõwijigu weemi”, niwã.

Jesucristo cũ ye quetire werese ni'i

¹⁹ Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Yu'u Õ'acũ macũ yu'u se'saro apeyenojõ weemasĩwe'e. Yu'u pacu weesere i'a'a. Te dia'cãrẽ wee'e. A'tiro ni'i.

Nipe'tise yu'u pacu weesere yu'u quē'rā tere wee'e. ²⁰ Yu'ure ma'ígũ, yu'u pacu nipe'tise cū weesetisere ĩ'omí. Ni'cārōacā sijamasĩtigure yu'ruo'que nemorō be'ropure weegusami. Musā tere ĩ'amarĩarāsa'a. ²¹ Yu'u pacu masā wēřĩ'cārārē masōmi. Cū weronojō yu'u quē'rā yu'u masōsĩ'rĩrārē masōgūsa'a. ²²⁻²³ Yu'u pacu masā weesetisere besetimi. Yu'u pe'ere masārē “Añurō weema” o “Ña'arō weema” ni, besedutiwĩ. Nipe'tirā yu'u pacure añurō ucūma. Yu'u quē'rārē añurō ucūato nígu yu'ure masārē besedutimi. Yu'ure añurō ucūtirā, yu'ure o'ócū quē'rārē añurō ucūtima.

²⁴ »Diacjūta nigūti. Yu'u nisere tu'orā, yu'ure o'ócure ējōpeorā catinu'cūsere cuoma. Na bu'iri da'reno'some. Na pecame'epu wa'abo'cārā yu'rūwetitojama. ²⁵ Diacjūta nigūti tja. Cā'rōacā dū'sa'a Ō'acūrē moorā yu'ure ējōpeoatjo. Na ējōpeoritero nitoja'a. Yu'u ucūsere tu'o, tere weerā catinu'cūcā'rāsama. ²⁶ Yu'u pacuta masārē catinu'cūsere o'omasĩmi. Cūta masārē catinu'cūcā weedutigu yu'ure o'ómi. ²⁷ Ō'acū yu'ure masārē besedutisere cūuwĩ. Yu'u cū macū masā weronojō uputigu nitjagū, masārē bese'e. ²⁸ Musā a'tere tu'orā, ucuatīcā'ña. Ni'cā nūmu nipe'tirā wēřĩ'cārā yu'u ucūsere tu'orāsama. ²⁹ Tere tu'orā, masāperipu ní'cārā masāpe'tiarāsama. Añurō weeseti'cārā catinu'cūajā masārāsama. Ña'arō wee'cārā pe'e bu'iri da're bajuriono'ajā masārāsama, niwĩ Jesú.

Jesucristo “A'te ye bu'iri yu'u Ō'acū macū ni'i” nise ni'i

³⁰ Jesú wiorārē ninemowĩ tja:

—Yu'u basu, yu'u se'saro masārē besemasĩtisa'a. Yu'u pacu uaro, cū dutironojō yu'u bese'e. Yu'u uaro weesĩ'rĩsere weewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ócū uaro wee'e. Tojo weegu yu'u besese queoro ni'i. ³¹ Yu'u basu yu'u weesere añurō ucūcā, “Mu'u ucūse wapamarĩ'i”, nibosa'a. ³² Apĩ nimi yu'u ucūsere “Añu ni'i” nigú. Cū tojo nigú yu'u pacu Ō'acūta nimi. Cū yu'ure “Mu'u weese añu ni'i” nise pūřicā, wapati'i. ³³ Musā Juā wāmeyeri masūpūre yé cjasere sēřitiña'dutirā o'ócārā niwũ. Cū queoro yu'ticu niwĩ. ³⁴ Yu'u, yé cjasere masā añurō ucūato nisere a'magū mejēta wee'e. Musā yu'rūcā uasā'a. Tojo weegu a'tiro ucū'u. ³⁵ Juā sĩ'omu'tāgū weronojō niwĩ. Sĩ'ócjamarīcā ũjūrō, añurō bo'reyusa'a. Te bo'reyuse weronojō yé quetire añurō ĩ'owĩ. Musā cū ucūsere tu'orā, yoaticā tere e'catiwn. ³⁶ Yu'u wee'io'que Juā ucū'que nemorō wapati'i. Yu'u pacu weeduti'que ni'i. Tojo weese me'rā yu'u pacu diacjūta yu'ure o'ówĩ nisere ĩ'o'o. ³⁷ Tojo nicā yé cjasere yu'u pacu, yu'ure o'ócū añurō ucūmi. Musā Ō'acū ucūsere tu'owe'e. Cū bajusere ĩ'awe'e. ³⁸ Tojo nicā yu'ure cū o'ócure ējōpeowe'e. Tojo weero cū ucūse musārē sājāwe'e. ³⁹ Musā catinu'cūsere bocarāsa'a nírā, Ō'acū ye queti ojāca pūřrē wiopesase me'rā bu'enu'cūcā'a. Musā ti pūř cjasere bu'érā, yé quetireta bu'e'e. ⁴⁰ Musā catinu'cūsere uamirā, yu'ure ējōpeosĩ'rĩwe'e.

⁴¹ »Masā yu'ure añurō ucūcā uawe'e. ⁴² Yu'u musārē ĩ'amasĩ'i. Musā Ō'acūrē ma'iwe'e. ⁴³ Yu'u, yu'u pacu uaro a'topure a'tiwn. Tojo weemicā, musā yu'ure uawe'e. Apĩ cū uaro a'tigu pe'ere musā uarāsa'a. ⁴⁴ Musā basuta musā weesere a'merĩ “Añu'u”, nicūña'a. Ō'acū ni'cū nigú “Añu'u” nise pe'ere a'mawe'e. Tojo weecūñarā, ¿de'ro wee musā yu'ure ējōpeobosau? ⁴⁵ Musā “Cū pacūpūre weresāgūsami”, ni wācūticā'ña. Musā ējōpeo'cu Moiséta musārē weresāgūsami. Musā a'tiro wācū'u: “Moisé duti'quere queoro wee'e. Tojo weerā u'musepu wa'arāsa'a”, ni wācū'u. ⁴⁶ Musā cū oja'quere ējōpeorā pūřicā, yu'u

quē'rārē ějōpeobosa'a. Moisé cǎ oja'que, yé quetita niwǎ. ⁴⁷ Cǎ yu'ure oja'quere ějōpeotirǎ, ¿de'ro wee musǎ yu'u ucũsere ějōpeobosau? niwǎ Jesú.

6

Jesú ni'cǎmocũsetiri mil umuarē eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Jerusalēpu sijamasĩtigure yu'ruóca be'ro Jesú Galileapu dajatojaawĩ tja. Topu nígũ, Galilea cja ditara ape pǎ'rēpu pē'awĩ. Ti dítarata Tiberia wǎmetiwǎ. ² Masǎ cǎ wee'ose me'rǎ dutitirārē yu'ruocǎ ĩ'arǎ, pǎjǎrǎ sirutuwǎ. ³ Ũsǎ ape pǎ'rēpu pē'atarǎ, ũrũgũpu mujǎa, dujiwǎ. ⁴ Titare judío masǎ bosenuwu wa'atjo Pascua cǎ'rōacǎ du'sawu. ⁵ Jesú pǎjǎrǎ masǎ cǎrē sirutucǎ ĩ'agũ, Felipere niwĩ:

—¿No'opu marĩ na pǎjǎrārē ecatjere ba'ase duurǎ wa'arāsari?

⁶ Felipere ¿de'ro yu'tigusari? nígũ, tojo sērĩtiña'wĩ. Jesú pe'e cǎ weeatjere masĩyutojacu niwĩ. ⁷ Felipe cǎrē yu'tiwĩ:

—Ocho mujĩpũrĩ da'rase wapa narē marĩ pǎ duu ecacǎ, ne ba'abocatisama.

⁸ Cǎ tojo nicǎ tu'ogu, ũsǎ me'rǎcjũ André, Simó Pedro acabiji Jesure niwĩ:

⁹ —A'tore ni'cǎ wĩ'magũ nimi. Cǎ ni'cǎmocũse pǎ cebada me'rǎ wee'quepagare cuomi. Tojo nicǎ wa'i puarǎ cuomi. A'te ba'ase ā'rǎ pǎjǎrārē ne se'sasome, niwĩ.

¹⁰ Cǎ tojo nicǎ tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Narē nipe'tirārē dujidutiya. Na dujiro añurō tǎtiwǎ. Tojo weerǎ nipe'tirǎ dujiwǎ. Ni'cǎmocũsetiri mil umua niwǎ. ¹¹ Be'ro Jesú pǎrē mii, Ő'acǎrē e'catise o'owĩ. Tu'ajanu'cō, ũsārē o'owĩ. Be'ro ũsǎ masǎ nipe'tirārē ducawaawu. Mejārōta wa'i me'rǎ quē'rārē weewĩ. Ũsǎ na ba'asĩ'rĩrō ejatuaro narē etiwǎ. ¹² Na ba'a yapíca be'ro Jesú ũsārē niwĩ:

—Na ba'adu'ase cō'orĩ nígũ, tere seesǎaña, niwĩ.

¹³ Ni'cǎmocũsepaga pǎ nimi'que ũsǎ ba'adu'a'quere seesǎacǎpuma, doce pi'seri mu'muse pi'seri wijawu. ¹⁴ Masǎ Jesú tojo weecǎ ĩ'arǎ, cǎrē niwǎ:

—“Ő'acũ ye queti weremu'tǎrĩ masũ a'tiacju niapu” ní'cu ā'rĩta nitu'sami.

¹⁵ Na cǎrē uputu tutuaro me'rǎ miaa, wiogu sōrōsĩ'rĩmiwǎ. Cǎ pe'e na tojo weesĩ'rĩsere ĩ'agũ, cǎ se'saro nisĩ'rĩgũ ũrũgũpu mujǎa wa'awĩ.

Jesú acopu sijawǎ'cǎ'que ni'i

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Be'ro na'ique'awǎ'cǎtiri cura ũsǎ dítarapu bu'awu. ¹⁷ Bu'ata, Capernaupu wa'arǎ yucusupu mujǎsǎjǎa, ti dítarare pē'anu'cǎwũ. Na'inucũaca be'ropu niwǎ. Jesú titare bajutiwĩ yujupu. ¹⁸ Ũsǎ pē'arĩ cura wĩ'rō uputu wēetuwǎ'cǎtiwǎ. Tojo wa'acǎ, pǎ'cōrĩ pacase wǎ'cǎwũ. ¹⁹ Ũsǎ yōaro ni'cǎmocũse kilómetro wa'aca be'ro Jesú ũsǎ tiropu a'tigu, acopu sijawǎ'cǎtiwĩ. Cǎrē ĩ'arǎ, uputu ucawu. ²⁰ Cǎ ũsārē niwĩ:

—Yu'u ni'i. Uiticǎ'ña, niwĩ.

²¹ Ũsǎ cǎrē mujǎsǎjǎdutiwǎ. Cǎ sǎjǎca be'ro ũsǎ wa'aro ape pǎ'rēpu maata ejabaque'owu.

Masǎ dítara sumutopu cō'o'cǎrǎ Jesure a'mase ni'i

²² Ape nuwu masǎ ape pǎ'rēpu toja'cǎrǎ nituopju me'rǎ ũsǎ pē'a'quere masĩcǎrǎ niwǎ. Tojo nicǎ “Jesú cǎ bu'erǎ me'rǎ wa'atiami”, nicǎrǎ niwǎ.

²³ Na tojo nicũñarĩ cura apeye yucusupawu etacaro niwũ. Tepawu Jesú cǎ

pacure cū e'catise o'óca be'ro ūsā ba'a'caropu etacaro niwā. Te Tiberia cjasepawu nicaro niwā. ²⁴ Be'ro masā ape pā'rēpu toja'cārā Jesú, cū bu'erā marīcā ĩ'arā, a'tiro weecārā niwā. Te yucūsupawupu mujāsājāa, Capernaupu Jesure a'marā a'ticārā niwā.

Jesú masārē werese ni'i

²⁵ Na a'ti pā'rēpu pē'ajarā, Jesure bocaekarā, cūrē sērītiña'wā:

—¿Wioḡu, de'ro nicā mu'u pē'ajati a'topure?

²⁶ Jesú narē yu'tiwī:

—Diacjūta nigūti. Musā pā ba'a yapi'que ye bu'iri yu'ure a'ma'a. Yu'u tutuaro me'rā wee'que pe'ere ¿de'ro nirō weeati? ni tu'omasītisa'a.

²⁷ Musā ba'ase dia'cūrē wapata'asī'rīrā, da'raticā'ña. Te maata pe'tise ni'i. Apeye ba'asere a'maña. Te catinu'cūse o'ose ni'i. Tereta yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu musārē o'ogusa'a. Ō'acū yu'u pacu yu'ure cū o'ó'cu nisere musārē ĩ'otojawī.

²⁸ Na cūrē sērītiña'wā:

—¿De'ro weerāsari ūsā Ō'acū weeduti'quere añurō weeya-pada'reosī'rīrā?

²⁹ Jesú narē yu'tiwī:

—Ō'acū musārē weeduti'que a'tiro ni'i. Yu'ure cū o'ó'cure ējōpeodutimi.

³⁰ Na cūrē sērītiña'wā:

—¿Ñe'enojō me'rā ĩ'ogūsari ūsā mu'urē ējōpeocā? ¿De'ro bajuse weegusari? ³¹ Marī ñecūsūmua maná wāmetisere ba'acārā niwā. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nírōnojōta te ba'ase u'mūse cjasere cū o'o'que nicaro niwā, niwā Jesure.

³² Cū narē yu'tiwī:

—Diacjūta nigūti. Moisé u'mūse cjase ba'asere o'oticu niwī narē. Yu'u pacu pe'e o'ocu niwī. Cūta masārē ba'ase u'mūse cjase, diacjū cjasere o'omi. ³³ Ba'ase u'mūse cjase u'mūsepu dijati'que ni'i. Masārē catinu'cūcā wee'e.

³⁴ Na cūrē niwā:

—Wioḡu, te ba'asere ūsārē o'onu'cūcā'ña.

³⁵ Jesú narē niwī:

—Yu'uta ba'ase u'mūse cjase ni'i. Catinu'cūcā wee'e. Yu'ure ējōpeosirutugu ne ujaboasome. Ne acowuosome. A'tiro ni'i. Ba'a yapigu ujaboatimi. Sī'rī yapigu acowuotimi. A'te weronojō yu'ure ējōpeorā yapirā weronojō añurō tu'oña'nu'cūrāsama. ³⁶ Yu'u toduporo ní'caronojōta yu'ure ĩ'amirā, musā ējōpeowe'e. ³⁷ Nipe'tirā yu'u pacu o'o'cārā yu'ure ējōpeosama. Yu'ure na ējōpeocā, narē ñe'eticā weesome. ³⁸ U'mūsepu ní'cu yu'u uaro weegu a'titiwu. Yu'ure o'ó'cu dutiro pe'ere weegu a'tiwu. ³⁹ Cū a'tiro uami. Cū yu'ure o'o'cārārē bajuriocā uatimi. Na pecame'epu wa'acā uatimi. Be'ropu a'ti umūco pe'ticā, yu'u narē masōcā uasami. ⁴⁰ Yu'ure o'ó'cu a'tiro weecā uami. “Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama”, nimi. Yu'u a'ti umūco pe'ticā, narē masōgūsa'a, niwī Jesú.

⁴¹ Jesú “Yu'u u'mūsepu dijati'cu ba'ase weronojō nigū ni'i” nicā tu'orā, judío masā wiorā cū me'rā ua wa'awā. ⁴² A'tiro niwā:

—¿Ā'rī tojo ucūgū, Jesú, José macū mejēta niti? Cū pacure, cū pacore marī masī'i. ¿De'ro weegu cū “U'mūsepu ní'cu dijatiwu”, niti?

⁴³ Na tojo nicā tu'ogū, Jesú niwī:

—Yũ'ure ucjaticã'ña. ⁴⁴ Ne ni'cũ na ũaro yũ'ure sirutumasĩtisama. Yũ'ure o'ócũ yũ'u pacũ na yũ'ure ějõpeocã ũasãmi. Cũ ũasã'cãrã dia'cũ sirutumasĩsama. Yũ'ure siruturãrẽ a'ti ũmũco pe'ticã, masõgũsa'a. ⁴⁵ Ő'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã a'tiro ojacãrã niwã: “Ő'acũ nipe'tirãrẽ bu'egusami.” Tojo weerã nipe'tirã yũ'u pacũ weresere tũ'o ějõpeorã yũ'ure siruturãsama.

⁴⁶ »Ne ni'cũ masũ Ő'acũ yũ'u pacũre ĩ'atimi. Yũ'u cũ me'rã ní'cũ dia'cũ ĩ'awũ. ⁴⁷ Diacjũta nigũti. Yũ'ure ějõpeogũ catinu'cũgũsami. ⁴⁸ Yũ'u ũ'mũse cjase ba'ase ni'i. Catinu'cũsere o'o'o. ⁴⁹ Mũsã ñecũsumũa yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ manãrẽ ba'acãrã niwã. Tere ba'a'cãrã nimirã, wẽrĩa wa'acãrã niwã. ⁵⁰ Yũ'u pe'e ba'ase ũ'mũse cjase pe'ere ucũ'u. Tere ba'arã, catinu'cũcã'rãsama. ⁵¹ Te ba'ase ũ'mũsepũ dijati'cũ yũ'uta ni'i. Tere ba'arã, catinu'cũcã'rãsama. Yũ'u ba'ase o'ose yũ'u upũ ni'i. Yũ'u upũre a'ti ũmũcocjãrãrẽ catinu'cũdutigũ o'ogũti, niwĩ Jesũ.

⁵² Cũ tojo nicã tũ'orã, judío masã wiorã a'merĩ ucũwã:

—¿De'ro wee marĩrẽ ã'rĩ cũ upũre ba'adutibosari?

⁵³ Jesũ narẽ niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Mũsã yũ'u Ő'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ yé upũre ba'atirã, yé díre sĩ'rĩtirã, catinu'cũsome. ⁵⁴ Yũ'u upũre ba'arã, yé díre sĩ'rĩrã pe'e catinu'cũcã'rãsama. Na wẽrĩca be'ro a'ti turi pe'ticã, narẽ masõgũsa'a. ⁵⁵ Yé upũ ba'ase waro ni'i. Yé dí sĩ'rĩse waro ni'i. ⁵⁶ Yé upũre ba'agũ, yé díre sĩ'rĩgũ yũ'u me'rã nimi. Yũ'u quẽ'rã cũ me'rã ni'i. ⁵⁷ Yũ'u pacũ catinu'cũgũ yũ'ure o'ówĩ. Yũ'u cũ me'rã cati'i. Tojo weegũ yũ'u upũ ba'agũre catinu'cũcã weegũti. ⁵⁸ Yũ'u ũ'mũsepũ cjase ba'ase dijati'quere ucũ'u. A'te ba'ase manã mũsã ñecũsumũa ba'a'que weronojõ niwe'e. Na tere ba'amirã, wẽrĩa wa'acãrã niwã. Yé upũre ba'arã pũrĩcã catinu'cũcã'rãsama, niwĩ Jesũ.

⁵⁹ Jesũ narẽ a'tere Capernaupũ judío masã nerẽrĩ wi'ipũ bu'ewĩ.

Masã Jesure sirutudu'u'que ni'i

⁶⁰ Jesure siruturi masã cũ bu'esere tũ'orã, a'tiro niwã:

—Cũ werese diasayũ'rua'a. ¿Noa tere tũ'omasĩpõtẽobosau?

⁶¹ Tojo ucũsere tũ'ogũ, Jesũ narẽ niwĩ:

—¿Mũsã yũ'u tojo ucũsere tũ'satisari? ⁶² ¿De'ro wa'abosari yũ'u Ő'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ apaturi todũporo yũ'u ní'caropũ mũjãacã tja? Mũsã tere ĩ'arã, ¿de'ro tũ'oña'bosari? ⁶³ Espĩritu Santu catisere o'omi. Marĩ upũ marĩrẽ catise o'owe'e. Yũ'u ba'ase, sĩ'rĩsere ucũgũ, po'pearũ ejeripõ'rã cjasere ucũgũ wee'e. Yũ'u ucũsere ějõpeorã catinu'cũcã'rãsama. ⁶⁴ Āpẽrã mũsã tiropũre yũ'u weremicã, yũ'ure ějõpeotima yujupũ, niwĩ Jesũ.

Jesũ cũrẽ ějõpeotiajãrẽ ne waropũta masĩtojacũ niwĩ. Tojo nicã cũrẽ ãpẽrãrẽ wẽjẽdutigũ o'oacjũ quẽ'rãrẽ masĩtojawĩ.

⁶⁵ Jesũ masãrẽ niwĩ:

—Tojo weegũ yũ'u mũsãrẽ mejẽpũ ní'caronojõta ne ni'cũ cũ ũaro yũ'ure sirutumasĩtisami. Yũ'u pacũ o'ono'rã dia'cũ sirutumasĩsama, niwĩ Jesũ.

⁶⁶ Tita pãjãrã cũrẽ sirutumi'cãrã sirutudu'ucã'wã. ⁶⁷ Na tojo weecã ĩ'agũ, Jesũ ũsã cũ bu'erãrẽ sẽrĩtiña'wĩ:

—¿Mũsã quẽ'rã wa'asĩ'rĩsari?

⁶⁸ Simó Pedro cũrẽ yũ'tiwĩ:

—Wioꝝ, ¿noa pe'ere sirutubosari? Mũ'u ucũse catinu'cũsere o'o'o. ¿Ûsã no'opũ wa'abosau? ⁶⁹ Ûsã mũ'urẽ ějõpeotoja'a. Ûsã masĩ'i, mũ'u añugũ Õ'acũ bese'cuta ni'i.

⁷⁰ Jesú Ûsãrẽ niwĩ:

—Yũ'u mũsã docere besewũ. Yũ'u tojo wéeca be'ro nimicã, ni'cũ mũsã me'rãcjũ wãtĩ yagũ nimi.

⁷¹ Jesú tojo níꝝ, Juda Iscariotere, Simó macũrẽ nigũ weewĩ. Juda Ûsã me'rãcjũ nimiwĩ. Tojo nimigũ, be'ropũre Jesure ĩ'atu'tirãpũre o'owĩ.

7

Jesure cũ acabijirã Judea di'tapũ majãmitojaduti'que ni'i

¹ Jesú masãrẽ bu'éca be'ro Galileapũ ĩ'acusiawĩ. Cũ judío masã wějẽrĩ níꝝ, Judea di'tapũre wa'asĩ'rĩtiwĩ. ² Titare judío masã ñecũsumua wi'seriacã na wee'quere wãcũsiruturãtirã weewã. Tojo weerã ti bosenuũ niatji dũporoacã Jesú acabijirã cũrẽ niwã:

³ —A'topũre tojaque'aticã'ña. Mũ'u bu'esere siruturã tiro Judeapũ tojaagusa'a. Topũ napũre wee'ogũ wa'aya. ⁴ Masã mũ'urẽ masĩcã uagũ, ya'yioropũ wee'oticã'rõua'a. Mũ'u tere wee'ogũ, nipe'tirã ĩ'orõpũ wee'ogũ wa'aya, niwã.

⁵ Cũ acabijirãpũta cũrẽ ějõpeotiwã. ⁶ Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'u no'o uaro wa'amasĩtisa'a. Yũ'u pacũ yũ'ure cũu'que ejawe'e yujupũ. Mũsã pũrĩcãrẽ wiowe'e; no'o uaro wa'amasĩ'i. ⁷ A'ti mũucocjãrã ña'arõ weerã mũsãrẽ ĩ'atu'titima. Na ña'arõ niseti'quere werecã, yũ'ure ĩ'atu'tima. ⁸ Mũsã bosenuũmũrẽ ĩ'arã wa'aya. Yũ'u pacũ yũ'ure cũu'caro ejawe'e. Tojo weegũ ni'cãrõacãma yũ'ua wa'awe'e, niwĩ Jesú. ⁹ Tojo níca be'ro Galileapũta tojacã'wĩ.

Jesú wi'seriacã weeri bosenuũmũrẽ ĩ'agũ wa'a'que ni'i

¹⁰ Cũ acabijirã Jerusalẽpũ bosenuũmũ ĩ'arã wa'awã. Be'ropũ Jesú quẽ'rã cũ acabijirãrẽ sirutuwã'cãwĩ. Topũre ne etagũ, masã'otiwĩ. Cũrẽ masĩcã uatiwĩ. ¹¹ Ti bosenuũmũ nicã, judío masã wiorã Jesure a'marã, “Sõ'onícũ waro ¿no'opũ nisari?” nicãrã niwã.

¹² Jesure pãjãrã masã a'tiro nicãrã niwã. Āpẽrã “Añugũ nimi”, nicãrã niwã. Āpẽrã pe'e “Nitimi, masãrẽ nisoogũ ña'agũ nimi”, nicãrã niwã.

¹³ Judío masã wiorãrẽ uirã, nipe'tirã tũ'oropũ Jesú ye cjasere ucũtiwã.

¹⁴ Jerusalẽpũ bosenuũmũ decótiari cura Jesú Õ'acũ wi'ipũ sãjãa, masãrẽ bu'ewĩ. ¹⁵ Cũ bu'esere tũ'orã, judío masã wiorã tũ'omarĩawã.

—Ā'rĩ bu'etimigũ, ¿de'ro weegũ tocã'rõ masĩti? niwã.

¹⁶ Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'u bu'ese, yé mejẽta ni'i. Yũ'u pacũ, yũ'ure o'ó'cũ ye ni'i. ¹⁷ No'o Õ'acũ uaro weesĩ'rĩꝝnojojũ yũ'u ucũsere “Diacjũta ni'i”, ni masĩꝝsami. “Õ'acũ dutiro bu'emi. Cũ uaro bu'etimi”, nigũsami. ¹⁸ Ni'cũ cũ uaro ucũma'agũ “Cũ añurõ ucũme'rĩmi” nicã tũ'osĩ'rĩsami. Apĩ Õ'acũ uaro wereꝝ pe'e masã “Õ'acũrẽ añuyũ'ruami” nicã uasami. Cũ pũrĩcã nisooti, diacjũ ucũsami.

¹⁹ »Mũsãrẽ Õ'acũ duti'quere Moisé o'ocũ niwĩ. Tojo weemicã, mũsã ne ni'cũ te dutisere weewe'e. ¿De'ro weerã mũsã yũ'ure wějẽsĩ'rĩti? ni sãrĩtiña'wĩ.

²⁰ Masã cũrẽ niwã:

—¿Noa mũ'urẽ wějẽsĩ'rĩti? Mũ'u wãtĩ sãjãno'cũ nisa'a.

21 Jesú narē niwī:

—Sijamasītigure sauru nicā yu'rucā ĩ'aucuatjārā, yu'ure wējēsī'rī'i.

22 ¿De'ro weerā musā ucuaſi? Moisé musārē a'tiro duticu niwī: “Musā pō'rā umuarē ni'cā semana bajuáca be'ro na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña”, nicu niwī. Cū tojo dutise dūporo musā ñecūsumua maata tojo weemujātitojacārā niwā. Apetero na sauru nicā bajuabosama. Na bajuáca be'ro ni'cā semana queoro sauruta nibosa'a tja. 23 Musā Moisé duti'quere queoro weesī'rīrā, sauru nimicā, na ō'rēcju yapa caserore yejecō'asa'a. Tojo weemirā, yu'u sauru nicā ni'cūrē yu'rucā ĩ'arā, ¿yu'u me'rā tū'saweti? 24 Bu'icjase bajuyoropu cjase dia'cūrē ĩ'abeseticā'ña. Queoro ĩ'atojarāpu beseya, niwī Jesú.

Jesú cū u'musepu a'ti'quere ucū'que ni'i

25 Jesú masārē bu'eri cura āpērā Jerusalécjārā niwā:

—¿Ā'rīta niti na wējēsī'rī wapagú? 26 Cū nipe'tirā ĩ'orōpu bu'egu weemi. Na cūrē ne mejēcā nitiamā. ¿Apetero weerā wiorā ā'rī Ō'acū macū cū bese'cu nimi nisere ējōpeosari? 27 Ā'rī Ō'acū bese'cu nitisami. Cū ya macārē marī masī'i. Ō'acū bese'cu nicā pūrīcārē, marī cū a'ti'caropure masītibopā, niwā.

28 Jesú cū bu'eri cura na tojo ni ucūcā tū'ogu, tutuaro narē niwī:

—Musā yu'ure masī'i, nimiba. Tojo nicā yu'u a'ti'caropure masīsa'a. Yu'u uaro me'rā a'titiwū. Yu'ure o'ócū diacjū weegú nimi. Musā cūrē masīwe'e. 29 Yu'u cū tiropu ni'cu ni'i. Tojo weegu cūrē masī'i, niwī Jesú.

30 Cū tojo nicā tū'orā, cūrē bu'iri da'reri wī'ipū miasī'rīmiwā. Ō'acū cūu'que ejatiyucā, cūrē miatiwā. 31 Masā pājārā cūrē ējōpeowā. A'tiro niwā:

—¿To pūrīcārē Ō'acū bese'cu Cristo a'tigu, ā'rī wee'io'que nemorō weegusari? niwā.

Jesure bu'iri da'reri wī'ipū miasī'rīmi'que ni'i

32 Fariseo masā “Ā'rī Ō'acū bese'cu nimi” nisere tū'ocārā niwā. Tojo weerā pa'ia wiorā me'rā Ō'acū wī'i co'terā surarare Jesure ñe'edutirā o'ócārā niwā. 33 Jesú pe'e masārē a'tiro niwī:

—Yu'u musā me'rā yoaticā nigūsa'a. Be'ro yu'ure o'ócū tiropu wa'aguti.

34 Yu'ure a'masiruturā, musā bocasome. Yu'u wa'aropure wa'amasīsome.

35 Judío masā wiorā a'merī sērītiña'wā:

—Ā'rī yu'ure bocasome nígū, ¿no'opu wa'agusari? ¿Cū judío masā griego masā tiropu wa'astea'cārārē bu'esijagu wa'agusari? ¿Griego masā quē'rārē bu'egusari? 36 Cū tojo ní'que ¿de'ro nisī'rīrō weeparī? ni a'merī sērītiña'wā.

Acowuose cjasere Jesú were'que ni'i

37 Jesú bosenūmū na weeyapatiri nūmū warore wā'cānū'cā, tutuaro me'rā niwī:

—Acowuorā, yu'u tiropu a'ti, sī'rīrā a'tia. 38 Tojo weerā yu'ure ējōpeocā, musā ye ejeripō'rārīpu Espíritu Santu nigūsami. Cū dia aco o'mabaronu'cūrō weronojō nigūsami. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ní'caronojōta nirōsa'a, niwī Jesú.

39 Cū aco o'mabaronu'cūsere ucūgū, Espíritu Santure ucūgū weewī. Cūta Jesure ējōpeorāpure sājāacju nigūsami nígū, tojo niwī. Titare Espíritu Santu cū a'tise dūporo niwā. Jesú cū wērī masāmujāatiyucā, Espíritu Santu a'titiwī yujupū.

Masã na ducawatise ni'i

⁴⁰ Āpērā Jesú ucū'quere tū'orā, a'tiro niwā:

—Diacjūta ni'i. Ā'rī “Ō'acū ye queti weremū'tārī masū a'tiacjū niapū” na ní'cuta nimi.

⁴¹ Āpērā a'tiro niwā:

—Ā'rī Ō'acū bese'cū Cristo nimi, niwā.

Āpērā pe'e “Ō'acū bese'cū de'ro Galileacjū nibosabe. ⁴² Ō'acū ye queti ojáca pūrīpū a'tiro niwū: ‘Ō'acū bese'cū Davi weronojō Belēcjú nigūsami. Cū pārāmi nituriagupū nigūsami’, ni ojano'wū”, niwā.

⁴³ Jesure masā ni'cārōnojō wācūtiwā. Tojo weerā ducawatia wa'awā.

⁴⁴ Āpērā cūrē bu'iri da'reri wi'ipū miasī'rīwā. Tojo weesī'rīmirā, weetiwā.

Judío masā wiorā Jesure ějōpeoti'que ni'i

⁴⁵ Ō'acū wi'i co'terā surara Jesure ñe'edutirā o'óno'cārā a'tiro weewā. Na o'ó'cārā tiro fariseo masā, tojo nicā pa'ia wiorā tiropū majāmitojaawā. Topū na etacā, wiorā narē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā Jesure ñe'e miititiati? nicārā niwā.

⁴⁶ Surara narē yū'ticārā niwā:

—Ne ni'cū cū weronojō ucūcā, tū'otirā nicāti.

⁴⁷ Fariseo masā narē nicārā niwā:

—¿Musā quē'rā cū bu'e'quere tū'orā, ějōpeoti? ¿Nisoono'ati? ⁴⁸ Añurō tū'omasīña. Ne ni'cū wioḡū, ne ni'cū fariseo masū cūrē ějōpeotima.

⁴⁹ Sōjā pājārā cū weresere ějōpeorā, Ō'acū Moisére dutise cūu'quere masītibutiamā. Ō'acū narē bu'iri da'reḡusami, nicārā niwā surarare.

⁵⁰ Nicodemo ñamipū Jesure ĩ'agū eja'cū fariseo masū nicū niwī. Cū me'rācjārā wiorārē a'tiro nicū niwī:

⁵¹ —Marīrē dutise a'tiro ni'i: “Ni'cū cū ña'arō wee'quere ĩ'atojarāpū, bu'iri da'reroua'a”, ni'i, nicū niwī.

⁵² Na cūrē niwā:

—¿Mū'u quē'rā Galileacjū niti? Ō'acū ye queti ojáca pūrīpū bu'eya. Ne ni'cū Ō'acū ye quetire weremū'tārī masū Galileacjū nitimi, nicārā niwā.

Ña'arō weegore weresā'que ni'i

⁵³ Nipe'tirā masā Jerusalēpū bosenuḡū eja'cārā na ye wi'seripū dajatojaawā.

8

¹ Jesú pe'e ũrūḡū Olivo wāmeticjūpū wa'awī. ² Be'ro ape nuḡū bo'reacā Ō'acū wi'ipū wa'awī tja. Masā nipe'tirā cū tiropū nerēwā'cātiwā. Cū ejanujā, narē bu'ewī. ³ Cū bu'eri cura Moisé duti'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā Jesú tiropū etawā. Na ni'cō numio apī co marāpū nitigū me'rā ña'arō weemigō tō'o'core masā ĩ'orōpū miiejawā.

⁴ Na Jesure niwā:

—Wioḡū, a'tigo co marāpū nitigū me'rā ña'arō weegore bocaepū.

⁵ Moisé tojo weegonojōrē ũtāperi me'rā doquewējēduticū niwī. ¿Mū'u waro de'ro niti?

⁶ ¿De'ro yū'tigūsari? nīrā, cūrē tojo sērītiña'wā. Na a'tiro wācūwā: “Cū mejēcā yū'ticā, wiorārē weresārāsa'a”, ni wācūwā. Na sērītiña'cā tū'ogū, mu'rīque'a, cū omopica me'rā nucūcāpū ojawī. ⁷ Na cūrē sērītiña'du'uticā ĩ'agū, cū wā'cānu'cā, narē niwī:

—Musā wa'teropū no'o nigū ne ni'cāti ña'arō weetigū, ũtāḡā mii, core doquenu'cāña.

⁸ Be'ro mu'rrique'a, ojanemowĩ tja. ⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, na bu'iritirã tu'oña'wã. Tojo weerã siape me'rã nipe'tirã uiwijape'tia wa'awã. Bucurã waro wijamũ'tãwã. Be'ro ãpẽrã quẽ'rã sirutuwijawã. Jesú ni'cũta co numio me'rã cõ'onujãwĩ. ¹⁰ Cũ wã'cãnũ'cã, co ni'cõrẽta ĩ'agũ, niwĩ:

—Mu'urẽ weresãrã waro ¿no'o wa'ati? Mu'urẽ “Ûtã me'rã do-quewẽjẽrõũ'a”, ¿nitiati?

¹¹ Co cõrẽ niwõ:

—Nitiama.

Jesú core niwĩ:

—Yũ'ũ quẽ'rã mu'urẽ “Bu'iri da'rerõũ'a”, niwe'e. Wa'agosa'a. Apaturi ña'arõ weenemoticã'ña, niwĩ.

Jesú sĩ'ose weronojõ cũ nise ni'i

¹² Ni'cãti Jesú masãrẽ bu'égũ, a'tiro niwĩ:

—Yũ'ũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ sĩ'ose weronojõ ni'i. Yũ'ure siruturã na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nitima. Yũ'ũ na me'rã ninu'cũ'u. Na de'ro weeatjere ĩ'o'o. Tojo weerã añurõ nisetimasĩma.

¹³ Cũ tojo nicã tu'orã, fariseo masã Jesure niwã:

—Mu'ũ basu mu'ũ weesere ucũcã, mu'ũ ucũse wapamarĩ'i.

¹⁴ Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'ũ basu yũ'ũ weesere ucũmicã, yũ'ũ ucũse wapati'i. Yũ'ũ ní'carõpũ yũ'ũ dajatojaatjere masĩ'i. Musã pũrĩcã yũ'ũ ní'caro yũ'ũ dajatojaatjõpũre masĩwe'e. ¹⁵ Musã a'ti mũmũcocjãrã wãcũse me'rã bese'e. Yũ'ũ pũrĩcã yũ'ũ se'saro ne ni'cũrẽ besewe'e. ¹⁶ Yũ'ũ besegũ, queoro besebosa'a. Yũ'ũ ãaro besewe'e. Yũ'ũ pacũ, yũ'ure o'ócũ me'rã bese'e. ¹⁷ Musãrẽ dutise na oja'que a'tiro ni'i: “Pũarã masã ni'cãrõnojõ na ĩ'a'quere weresãcã, ãjõpeorõũ'a.” ¹⁸ Yũ'ũ werese quẽ'rã tojota ni'i. Yũ'ũ, yũ'ũ pacũ yũ'ure o'ócũ me'rã yé cjasere añurõ ucũ'u. Tojo weero yũ'ũ ucũse queoro ni'i.

¹⁹ Na Jesure sãrĩtiña'wã:

—To pũrĩcãrẽ ¿mũ'ũ pacũ no'opũ nisari?

Jesú narẽ yũ'tiwĩ:

—Musã yũ'ure masĩwe'e. Yũ'ũ pacũ quẽ'rãrẽ masĩtisa'a. Yũ'ure masĩrã, cũ quẽ'rãrẽ masĩboapã, niwĩ.

²⁰ Jesú tojo ucũgũ, Õ'acũ wi'ipũ niwĩ. Masã niyeru o'orã na sãase acari tiropũ niwĩ. Cũ topũ nicã, cũ pacũ cũrẽ cũu'que ejatiyucã, ne ni'cũ cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miatiwã.

Jesú “Yũ'ũ wa'atjõpũre musã wa'asome” ní'que ni'i

²¹ Jesú judío masã wiorãrẽ niwĩ:

—Yũ'ũ wa'agu wee'e. Yũ'ũ wa'ãca be'ro musã yũ'ure a'marãsa'a. Musã acobocono'ña marĩrã wẽrĩrãsa'a. Yũ'ũ wa'atjõpũre musã wa'amasĩsome.

²² Na a'merĩ sãrĩtiña'wã:

—¿Cũ basu wẽjẽ, wẽrĩgũsari? ¿Tojo weerã cũ wa'atjõpũre marĩ wa'amasĩtisari?

²³ Jesú narẽ niwĩ:

—Musã a'ti nucũcãcjãrã ni'i. Yũ'ũ u'mũsecjũ ni'i. ²⁴ Tojo weegũ musãrẽ todũporo “Acobocono'ña marĩrã wẽrĩrãsa'a”, niapũ. Musã yũ'ure “Cũta nimi”, ni ãjõpeowe'e. Tojo weerã musã acobocono'ña marĩrã wẽrĩrãsa'a.

²⁵ Na Jesure sãrĩtiña'wã:

—¿Noanojõ niti mu'ũ?

Jesú narẽ niwĩ:

—Ne warõpũ musãrẽ weretojamiwũ. ²⁶ Yũ'ũ peje waro musãrẽ werese cõo'o. Tojo nicã musãrẽ bu'iri da'reatje quẽ'rãrẽ cõo'o. Yũ'ure o'ócũ

diacjũ ucũmi. Cũ ucũ'quere, yu'u tu'o'quere musãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ wereturia'a, niwĩ Jesú.

²⁷ Jesú tojo ucũgũ, cũ pacu Õ'acũrẽta ucũgũ weemiwĩ. Masã pe'e cũ tojo ucũsere tu'omasĩtiwã. ²⁸ Tojo weegu Jesú narẽ niwĩ:

—Musã yu'ure u'muarõpu tuumorõnu'cõrãpu, yu'u Õ'acũ bese'cu nisere masĩrãsa'a. “Cũ uaro weetipĩ”, nirãsa'a. Yu'u pacu yu'ure were'que se'sarore musãrẽ were'e. ²⁹ Yu'ure o'ó'cu yu'u me'rã nimi. Yu'u cũ tu'sase dia'cũrẽ wee'e. Tojo weegu yu'ure ne cõ'awã'cãtimi.

³⁰ Jesú tojo nicã tu'orã, pãjãrã cũrẽ ãjõpeowã.

Õ'acũ põ'rã ye queti, apeye ña'arõ weenu'cũrã ye queti ni'i

³¹ Jesú judío masã cũrẽ ãjõpeorãrẽ a'tiro niwĩ:

—Musã yu'u bu'esere yu'tirã, yarã waro nirãsa'a. ³² Diacjũcjũrẽ masĩrãsa'a. Cũrẽ masĩrã, musã ña'arõ weesere dutigu doca nisome.

³³ Na cũrẽ niwã:

—¿De'ro weegu mu'u “Ña'arõ weesere dutigu doca nisome”, niti? Ësã Abrahã pãrãmerã nituriarã ni'i. Ësã apĩ dutise doca nititojawu.

³⁴ Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Nipe'tirã ña'arõ weerã na ña'arõ weesere du'umasĩtirã, te doca niwã'ñasama. ³⁵ Ni'cũ ãpẽrãrẽ da'raco'tegu cũ wioгу ya wi'icjũ waro nitimi. Ti wi'i wioгу macũ pe'e ti wi'icjũ waro nimi. ³⁶ Yu'u Õ'acũ macũ musã ña'arõ weese doca nimi'cãrãrẽ yu'rũweticã weegu a'tiwu. Tojo wéeca be'ro diacjũta musã yu'rũono'cãrã nirãsa'a. ³⁷ Yu'u musã Abrahã pãrãmerã nituriarã nisere masĩtoja'a. Tojo nimirã, musã yu'u ucũsere ãjõpeosĩ'rĩtisa'a. Tojo weerã yu'ure wẽjẽsĩ'rĩsa'a. ³⁸ Yu'u pacu yu'ure i'o'quere musãrẽ were'e. Musã pũrĩcã musã pacu duti'quere weesa'a.

³⁹ Na cũrẽ niwã:

—Ësã ñecũ Abrahã nimi.

Jesú narẽ niwĩ:

—Musã Abrahã pãrãmerã waro ni'i nĩrã, cũ wee'caro weronojõ weebosa'a. ⁴⁰ Diacjũ cjase yu'u pacu bu'e'quere weremicã, yu'ure wẽjẽsĩ'rĩ'i. Abrahã ne tojo weeticu niwĩ. ⁴¹ Musã pe'e musã pacu weesenojõrẽ weesa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tu'orã, na niwã:

—Ësã, pacu marĩrã, tojo boca'cãrã weronojõ niwe'e. Õ'acũ ni'cũta ãsã pacu nimi.

⁴² Jesú narẽ niwĩ:

—Musã diacjũta Õ'acũ ãsã pacu nimi nĩrã, yu'ure uabosa'a. Yu'u cũ me'rã ni'cũta a'tiwu. Yu'u uaro a'titiwu. Õ'acũta yu'ure o'ówĩ. ⁴³ ¿De'ro weerã musã yu'u ucũsere tu'omasĩweti? A'tiro ni'i. Musã yu'u ucũsere tu'o ãjõpeosĩ'rĩwe'e. Tojo weerã tojo wee'e. ⁴⁴ Musã pacu wãtĩ nimi. Musã cũ yarã ni'i. Tojo weerã cũ uaro weesĩ'rĩ'i. Cũ ne waroputa masãrẽ wẽjẽcõ'agũ nitojacu niwĩ. Cũ ne cã'rõacã diacjũ cjasere weetimi. Ne ni'cãti diacjũ ucũtisami. Cũ nisoogu nimi. Tojo weegu nisoose me'rãta ucũsami. Cũ nisoosepijatjãgũ, nisoose wioгу nimi. ⁴⁵ Musã pe'e yu'u diacjũ ucũse ye bu'iri yu'ure ãjõpeowe'e. ⁴⁶ ¿Noanojõ yu'ure “Mu'u ña'a ni'i”, nibosari? Yu'u diacjũ ucũmicã, ¿de'ro weerã yu'ure ãjõpeoweti? ⁴⁷ Õ'acũ põ'rã cũ ucũsere tu'o yu'tima. Musã cũ yarã mejẽta ni'i. Tojo weerã yu'u ucũsere tu'o ãjõpeosĩ'rĩwe'e, niwĩ Jesú.

Abrahã duporo Cristo nitoja'que ni'i

⁴⁸ Jesú tojo nicã tu'orã, judío masã cūrē niwã:

—Ēsã mu'urē Samariacjũ, wãtĩ sãjãno'cu ni'i nĩrã, diacjũta ni'i.

⁴⁹ Jesú narē niwĩ:

—Yu'u wãtĩ sãjãno'cu niwe'e. Yu'u weese me'rã yu'u pacure masã añurõ ucũcã wee'e. Musã pe'e yu'u weesere ĩ'arã, “Ña'arõ weegu weemi”, ni'i. ⁵⁰ Yu'u, yé cjasere masã añurõ ucũato nisere a'magũ mejeta wee'e. Ni'cũ nimi yu'ure añurõ ucũgũ. Cũta besegusami. ⁵¹ Diacjũta nigũti. Yu'u ucũsere tu'o ějõpeogu wẽrĩsome.

⁵² Na Jesure niwã:

—Mu'u “Yu'u ucũsere tu'o ějõpeogu wẽrĩsome” nise bu'iri ũsã añurõ mas'i. Mu'u wãtĩ sãjãno'cu ni'i. Toduporocjãrã nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã Abrahã wẽrĩpe'tidija wa'acãrã niwã. ⁵³ ¿Mu'u ũsã ñecũ Abrahã yu'rũoro niti? Cũ, Õ'acũ ye queti weremu'tãrã quẽ'rã wẽrĩa wa'acãrã niwã. Mu'u waro ¿ñamũnojõ niti tojo ni ucũgũ?

⁵⁴ Jesú narē niwĩ:

—Yu'u, yu'u basu, ni'cũta añurõ ucũme'rĩse wapamarĩ'i. “Ēsã pacu Õ'acũ nimi” musã nigũta yu'ure añurõ ucũmi. ⁵⁵ Musã cūrē masĩtisa'a. Yu'u pũrĩcã mas'i. Yu'u cūrē masĩwe'e nĩgũ, musã weronjõ nisoosepi-jagu nibosa'a. Diacjũta ni'i. Yu'u cūrē mas'i. Cũ dutisere wee'e. ⁵⁶ Musã ñecũ Abrahã yu'u a'ti nucũcãpũ a'tiatjere ějõpeogu, e'catiyucu niwĩ.

⁵⁷ Na cūrē niwã:

—Mu'u cincuenta cã'marĩ caotimigũ, ¿Abrahãrẽ ĩ'arĩ? ⁵⁸ Jesú narē niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Abrahã bajuase duporopũ yu'u nitojawũ.

⁵⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, na ũtãperi me'rã doquewẽjẽsĩ'rĩmiwã. Cũ pe'e narē du'ticã'wĩ. Be'ro ti wi'i Õ'acũ wi'ipũ nĩ'cu na wa'teropũ wijaa wa'awĩ.

9

Jesú caperi ĩ'atigũ bajuacũre yu'rũo'que ni'i

¹ Jesú cũ yu'rũaro ni'cũ umũ caperi ĩ'atigure ĩ'awĩ. Cũ wĩ'magũpũta caperi ĩ'atigũ bajuacu niwĩ. ² Cūrē ĩ'arã, ũsã Jesure sērĩtiña'wũ:

—Ēsãrẽ bu'egu, ¿de'ro weegu ã'rĩ caperi ĩ'atigũ bajuapari? ¿Noa ye bu'iri nipari? ¿Cũ pacusumua ye bu'iri o cũ ye bu'iri?

³ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Cũ ña'arõ wee'que ye bu'iri niwe'e. Cũ pacusumua quẽ'rã bu'iri mooma. Cũ me'rã Õ'acũ añurõ weesere ĩ'osĩ'rĩgũ, cūrē tojo bajugu bajuacã weecu niwĩ. ⁴ Ni'cãrõacã Õ'acũ yu'ure o'ó'cu cũu'quere weerũa'a nirĩtero ni'i. Ñamipũ marĩ da'ramasĩtiro weronjõ be'ropũ cũ cũu'quere weeta basiotisa'a. ⁵ Yu'u a'ti umũcopũ nirĩ cura masãrẽ sĩ'ose weronjõ ni'i. Yu'u narē Õ'acũ yere masĩcã wee'e, niwĩ.

⁶ Jesú tojo nĩca be'ro nucũcãpũ u'secore e'ocũuwĩ. Be'ro tere di'ta morẽsu'uro ðrẽmĩ, caperipũ tuuwa'rewĩ. ⁷ Be'ro cūrē niwĩ:

—Siloé wãmetiro na yéeca ditarapũ mu'u caperire tuucoegu wa'aya, niwĩ. Siloé “o'ó'cu” nisĩ'rĩrõ weesa'a.

Be'ro cũ topũ wa'a, cũ caperire tuucoecu niwĩ. Cũ majãmitojatigũ, añurõ ĩ'acu niwĩ. ⁸ Cũ ya wi'i pũ'tocjãrã, toduporo cũ caperi ĩ'atigũ nicã ĩ'a'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—¿Ã'rĩ toduporopũ niyeru sērĩduji'cuta nimiba?

⁹ Ni'cãrẽrã “Cũta nimi”, nicãrã niwã.

Ãpẽrã pe'e “Nitimi. Apĩ cũ weronjõ bajugu nimi”, nicãrã niwã.

Cũ pe'e "Yũ'uta ni'i", nicũ niwĩ.

¹⁰ Na cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weegu mũ'u ni'cãrõacãrẽ añurõ ã'ati?

¹¹ Narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Sõ'onícũ Jesú wãmetigu di'ta acotise me'rã yũ'u caperire tuuwa're, Siloé ditarapũ yũ'ure coedutiami. Topũ wa'a, yũ'u coéca be'ro ã'anũ'cãpũ.

¹² Cãrẽ ninemocãrã niwã tja:

—¿No'opũ niati cũ?

—Masĩtisa'a. No'opũ nígũ nisami, nicũ niwĩ.

Fariseo masã caperi ã'atigu yũ'rũono'cũre sãrĩtiña'que ni'i

¹³ Be'ro caperi bajuno'ti'cũre fariseo masã tiropũ miacãrã niwã. ¹⁴ Jesú cãrẽ yũ'rũoca nũmũ sauru nicaro niwã. ¹⁵ Jesú caperi ã'acã wee'cũre fariseo masã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weegu mũ'u añurõ ã'ati?

Cũ narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ni'cũ yũ'u caperire di'ta acotise me'rã tuuwa'reami. Yũ'u coéca be'ro añurõ ã'anũ'cãpũ.

¹⁶ Ni'cãrãrã cãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Marĩrẽ soodutĩca nũmũrẽ a'tiro weegũnojõ Õ'acũ o'ó'cũ nitimi. Cũ marĩrẽ soodutĩca nũmũrẽ ãjõpeotisami.

Ãpãrã pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ ña'arõ weegũnojõ nígũ pũrĩcã, a'te añusere weeĩ'omasĩtiboapĩ, nicãrã niwã. Na mejãcã dia'cũ wãcũcãrã niwã. ¹⁷ Be'ro na caperi bajuno'ti'cũre sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Mũ'u waro ¿de'ro niti mũ'urẽ ã'acã wee'cũre?

Cũ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'ua, Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nimi, ni'i.

¹⁸ Judío masã wiorã todũporopũ cũ caperi ã'ati'quere ãjõpeosĩ'rĩticãrã niwã. ¹⁹ Tojo weerã cũ pacũsumũarẽ pijio, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ã'ĩrĩ mũsã macũ niti? ¿Cũ wĩ'magũpũta caperi ã'atigu bajuari? ¿De'ro weegu cũ ni'cãrõacãrẽ ã'ati?

²⁰ Cũ pacũsumũa narẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ëũ, ãsã macũta nimi. Cũ caperi ã'atigu bajuawĩ. A'te dia'cũrẽ ãsã masĩ'i. ²¹ Cũ ni'cãrõacã ã'asema masĩtisa'a. Cũrẽ ã'acã wee'cũ quẽ'rãrẽ masĩtisa'a. Cũ basu yũ'timasĩmi. Cũ wĩ'magũ mejãta nimi. Cũrẽ sãrĩtiña'ña, nicãrã niwã.

²² Cũ pacũsumũa uirã, tojo nicãrã niwã. Judío masã wiorã todũporopũ a'tiro nicãrã niwã: "No'o Jesure 'Õ'acũ cũ o'ó'cũ nimi' nigũnojõrẽ Õ'acũ wĩ'ipũta cõ'awĩrõno'rõsa'a. Cũ marĩ me'rã nisetinemosome", nicãrã niwã.

²³ Tojo weerã marĩrẽ cõ'arĩ ni uirã, "Cũ wĩ'magũ mejãta nimi. Cũrẽ sãrĩtiña'ña", nicãrã niwã.

²⁴ Judío masã wiorã caperi bajuno'ti'cũre apaturi pijicãrã niwã tja. Cũrẽ "Õ'acũ tũ'oropũre diacjũ ucũña. Ësã masĩ'i, mũ'urẽ yũ'rũo'cũ ña'agũ nimi", nicãrã niwã.

²⁵ Cũ narẽ nicũ niwĩ:

—Cũ ña'agũ o añugũ nígũ nisami; cãrẽ yũ'u masĩtisa'a. A'te dia'cũrẽ masĩ'i. Todũporopũre yũ'u caperi bajuno'ti'cũre yũ'rũoami. Ni'cãrõacãrẽ ã'a'a.

²⁶ Cũrẽ sãrĩtiña'nemocãrã niwã tja:

—¿Noa mũ'urẽ tojo weeati? ¿De'ro wee mũ'urẽ ã'acã weeati?

²⁷ Cũ narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Musārē weretojapɯ. Yɯ'ure ɛjōpeowe'e. ¿De'ro weerā musā sērītiña'nemoti tja? ¿Cūrē sirutusī'rīti?

²⁸ Cũ tojo yɯ'ticā tɯ'orā, cūrē tu'ticārā niwā:

—Mɯ'u cūrē sirutuya. Ɔsā pūrīcā Moisé dutisere siruturāti. ²⁹ Ɔsā masī'i, Ō'acũ Moisére ucũcɯ niwī. Cũ pe'ema “Tocjɯpɯ nimi”, niña marī'i.

³⁰ Cũ narē nicɯ niwī:

—A'yóne. ¿Musā yɯ'ure caperi ī'acā wee'cure masīweti? ³¹ Marī añurō masī'i, Ō'acũ ña'arārē na sērīsere yɯ'titisami. Cūrē ɛjōpeorā, cũ ɯaro weerā dia'cūrē yɯ'tisami. ³² Ne ni'cāti “Ni'cũ wī'magɯputa caperi ī'atigɯ bajua'cure ī'acā weepɯ” nicā tɯ'ono'ña marī'i. ³³ Cũ Ō'acũ o'óti'cɯ nígũ, yɯ'ure caperi ī'acā weetiboapī.

³⁴ Na cūrē nicārā niwā:

—¿Mɯ'u ne waroputa ña'agũ bajua'cɯ mijī Ɔsārē weresī'rīti? Cũ na me'rā nisetimi'cure na me'rā ninemodutiticārā niwā.

Jesú masārē “Caperi bajuno'tirā weronojō nima” nise ni'i

³⁵ Jesú caperi bajuno'ti'cure na cō'awīrō'quere tɯ'owī. Tojo weegɯ cūrē bocaejagɯ, niwī:

—¿Mɯ'u Ō'acũ macũ masũ weronojō upɯtigure ɛjōpeoti?

³⁶ Cũ Jesure yɯ'tiwī:

—Wiogɯ, ¿noanojō niti cũ? Yɯ'u cūrē ɛjōpeosī'rīsa'a. Wereya.

³⁷ Jesú cūrē niwī:

—Mɯ'u ī'atoja'a. Yɯ'u mɯ'u me'rā ucũgũta ni'i.

³⁸ Cũ tojo nicā tɯ'ogɯ, Jesú tiro ejaque'a, cūrē niwī:

—Wiogɯ, mɯ'urē ɛjōpeo'o.

³⁹ Be'ro Jesú niwī:

—Yɯ'u a'ti turipure queoro besegɯ a'tiwɯ. Masā na ña'arō weesere masītima. Ō'acũ masārē yɯ'rɯomi nise quē'rārē masītima. Tojo weerā caperi bajuno'tirā weronojō nima. A'tere masīdutigɯ, ɛjōpeocā ɯagɯ a'tiwɯ. Āpērā “Ō'acũ ye quetire masī'i”, ni wācūsama. Náta caperi ī'atirā weronojō dojosama, niwī Jesú.

⁴⁰ Tojo nicā tɯ'orā, ni'cārērā fariseo masā cũ tiropɯ nirā a'tiro niwā:

—¿Ɔsā quē'rā caperi bajuno'tirā weronojōta niti?

⁴¹ Jesú narē yɯ'tiwī:

—Caperi bajuno'tirā weronojō nírā pūrīcā, musā bu'iri moobosa'a. Musā “Caperi bajuno'o”, nimiba. Tojo weerā bu'iritirā ni'i, niwī Jesú.

10

Jesú oveja co'tegɯ me'rā queose o'o'que ni'i

¹⁻² Jesú masārē bu'égɯ, a'tiro queose werewī:

—Diacjũta musārē nigũti. Ni'cũ masũ oveja co'tegɯ na sã'rīsãaca sopepure queoro sãjãasami. Āpērā ovejare yajasī'rīrā pe'e sope marīrōpɯ sãjãasama. ³ Sopere co'tegɯ oveja co'tegure pãosōrōsami. Cũ sãjãacã, oveja cũ ucūsere tɯ'omasīsama. Cũ na ovejanucūrē na wãmerē pisusami. Cũ tojo weecã, cũ tiropɯ sirutuwijaasama. ⁴ Narē pijiwijaatojagɯ, na dɯporo ɯ'mutãwã'cãsami. Cũ ucūsere tɯ'omasīrã, cũ be'ro sirutuque'asama. ⁵ Apīpure na ī'amasītigure sirututisama. Cũ ucūsere tɯ'omasītirã, no'o ɯaro du'tistea wa'asama, niwī Jesú.

⁶ Fariseo masā a'te cũ queose o'osere tɯ'omasītiwã.

Jesú oveja co'teme'rīgũ weronojō nimi nise ni'i

7 Na tu'otica ĩ'agũ, Jesú narẽ ninemowĩ tja:

—Diacjũta nigũti. Yu'u oveja sãjãarĩ sope weronojõ ni'i. 8-9 Oveja sopere sãjãarã weronojõ yu'ure sirutu ejõpeorã yu'rũono'rãsama. Oveja weronojõ uiro marĩrõ nímasĩrãsama. Na uasere bocarãsama. Apẽrã yu'u duporo a'ti'cãrã ña'arã, ovejare yajari masã weronojõ nicãrã niwã. Tojo weerã oveja pe'e na ucũsere tu'omasĩtirã, narẽ sirututicãrã niwã.

10 »Ovejare yajari masã narẽ yaja, wẽjẽsĩ'rĩsama. Yu'u pũricã narẽ catisere o'ogu a'tiwũ. E'catiyũ'rumajãto nígu, narẽ tojo weewũ.

11 »Yu'u ovejare añurõ co'teme'rĩgũ weronojõ yu'ure ejõpeorãrẽ añurõ co'te'e. Añurõ co'tegu cũ yarã ovejare a'tiro weesami. Narẽ mejẽcã wa'acã cã'mota'agu wẽrĩmasĩsami. 12 Apĩ pe'e cũ da'rase wapa wapata'ase dia'cũrẽ wãcũsami. Cũ narẽ co'tegu waro nitigu yai a'ticã, totã cõ'anũ'cõ, wa'a wa'asami. Cũ yarã nitiyucã, tojo weesami. Yai a'ti, narẽ ñe'e, nũrũstepe'ocã'sami. 13 Cũ wapata'ase dia'cũrẽ wãcũgũ, tojo weesami. Cũ yarã nitiyucã, ovejare wãcũnũrũtisami.

14-15 »Yu'u oveja añurõ co'teme'rĩgũ weronojõ ni'i. A'tiro ni'i. Yu'u pacu yu'ure masĩmi. Yu'u quẽ'rã cũrẽ masĩ'i. Te weronojõ yu'u quẽ'rã yarã ovejare masĩ'i. Na quẽ'rã yu'ure masĩma. Yu'u na ye niatjere wẽrĩ, narẽ yu'rũogũti. 16 Apẽrã quẽ'rã judío masã nitimirã, yarã nima. Na quẽ'rã neono'o, yu'ure ejõpeosiruturãsama. Nipe'tirã yu'ure ejõpeorã ni'cã curua nirãsama. Yu'u ni'cũta narẽ co'tegu nígu'sa'a.

17-18 »Yu'u pacu yu'ure ma'imi. Yu'u masãrẽ wẽrĩ yu'rũoatje wapa tojo weemi. Ne ni'cũ yu'ure wẽrĩcã weemasĩtisami; yu'u uaro me'rã wẽrĩgũti. Yu'u wẽrĩmasĩ'i. Be'ro masãmasĩ'i tja. Yu'u pacu yu'ure a'tirotã weedutiwĩ, niwĩ Jesú.

19 Judío masã cũ tojo nicã tu'orã, cũrẽ ni'cãrõnojõ wãcũtiwã.

20 Ni'cãrẽrã cũrẽ niwã:

—¿De'ro weerã musã cũrẽ tu'oti? Maatigu weemi. Wãtĩ sãjãano'cu nimi, niwã.

21 Apẽrã pe'e “Wãtĩ sãjãano'cu tojo ucũtibosami. Wãtĩ sãjãano'cu caperi ĩ'atigure ĩ'acã weemasĩtisami”, niwã.

Judío masã Jesure uati'que ni'i

22 Pu'ecu nirĩ cura Jerusalẽpu judío masã bosenuwu weeporã weewã. Duporocjãrã Ô'acũ wi'ire bosenuwu weepo'quere wãcũsiruturi nuwu niwũ. 23 Ti bosenuwũrẽ Jesú Ô'acũ wi'ipu wa'awĩ. 24 Cũ Salomó wãmetiri tucũpu sãjãa yu'rũtẽrĩrĩ cura judío masã wiorã cũrẽ añurõ be'toanu'cã wa'awã. Cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—Mu'u Ô'acũ o'ó'cu ni'i nisere ne diacjũ werewe'e. ¿De'ro nicã mu'u ãsãrẽ queoro weregũsari? Mu'u Ô'acũ bese'cu ni'i nígu, diacjũta ãsãrẽ wereya.

25 Jesú narẽ niwĩ:

—Weremiwũ. Yu'ure ejõpeotiwũ. Yu'u weeĩ'ose yu'u pacu dutise me'rã yu'u Ô'acũ bese'cu nisere musãrẽ ĩ'o'o. 26 Yu'u musãrẽ toduporo ní'caronojõta yarã oveja niwe'e. Tojo weerã yu'ure ejõpeowe'e. 27 Yarã oveja yu'ure ĩ'amasĩma. Yu'u quẽ'rã narẽ ĩ'amasĩ'i. Na yu'ure ejõpeosirutuma. 28 Narẽ catinu'cũsere o'o'o. Na pecame'epu wa'asome. Yu'u narẽ co'tenu'cũcũti. Ne ni'cũ, yarãrẽ yu'ure ĩ'mamasĩsome. 29 Narẽ yu'u pacu o'ocu niwĩ. Cũ nipe'tirã nemorõ tutuagu nimi. Tojo weegu ne ni'cũ yu'u pacu cuorãrẽ cũrẽ ĩ'mamasĩsome. 30 Yu'u pacu me'rã ãsã ni'cũpũta ni'i, niwĩ Jesú.

31 Cũ tojo nicã tu'orã, judío masã ùtãperi me'rã cãrẽ doquewẽjẽsĩ'rĩmiwã. 32 Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'u pacu tutuase me'rã musã ï'orõpu peje añuse weeĩ'owũ. ¿Ñe'enojõ weese ye bu'iri yũ'ure doquewẽjẽsĩ'rĩti?

33 Na Jesure niwã:

—Mũ'u añurõ weese ye bu'iri wẽjẽsome. Õ'acũrẽ mũ'u ña'arõ ucũse ye bu'iri wẽjẽsĩ'rĩsa'a. Mũ'u umu nimigũ, Õ'acũ weronojõ nisĩ'rĩ'i. Te ye bu'iri mũ'urẽ wẽjẽrãti, niwã.

34 Jesú narẽ niwĩ:

—Musã dutise wa'teropure Õ'acũ ní'quere a'tiro ojano'caro niwũ: “Musã Õ'acũ weronojõ ni'i.” 35 Marĩ masĩ'i. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere “Tojo nima'acãrõ wee'e”, nita basiowe'e. Õ'acũ cũ dutise o'o'cãrãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Musã Õ'acũ weronojõ ni'i”, nicu niwĩ. 36 Õ'acũ yũ'ure besetjãgũ, a'ti turipure o'ówĩ. Tojo nimicã, “Yũ'u Õ'acũ macũ ni'i” ní'que bu'iri musã pe'e yũ'ure “Õ'acũrẽ ña'arõ ucũami”, niapu. Tojo niwe'e. 37 Yũ'u pacu duti'caronojõ weeticãma, yũ'ure ãjõpeoticã'ña. 38 Cũ duti'caronojõ weecã pũrĩcãrẽ, yũ'ure ãjõpeotimirã, yũ'u weeĩ'osere ãjõpeoya. Musã tere ãjõpeorã, yũ'u pacu yũ'upure nimi nisere masĩrãsa'a. Tojo nicã yũ'u, cũ me'rã ni'cũta ni'i nisere masĩrãsa'a, niwĩ Jesú.

39 Na cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miasĩ'rĩmiwã tja. Cũ pe'e narẽ du'tiwã'cã wa'awĩ.

40 Be'ro Jesú Jordã siaquijipũ pẽ'awĩ. Topure Juã wãmeyeri masũ wãmeyecũ'caropũ tojaque'awĩ. 41 Pãjãrã Jesure ï'arã etarã, a'tiro niwã:

—Juã wãmeyeri masũ ucũgũ, ne cã'rõ weeĩ'otimigũ, ã'rĩ cjasere diacjãta ucũcũwĩ, niwã.

42 Topure pãjãrã Jesure ãjõpeowã.

11

Lázaro cũ wẽrĩ'que ni'i

1 Jesú Jordã siaquijipũ nirĩ cura Lázaro wãmetigũ cũ ya macã Betaniapu dutitigũ weecu niwĩ. Cũ ma'miosãnumia María, Marta na quẽ'rã ti macãpũta nicãrã niwã. 2 Co Mariãta niwõ Jesure cũ du'pocãrĩpu u'mutise piopeo, co poari me'rã tuucoe'co. 3 Lázaro ma'miosãnumia cũ pũrõ nicã ï'arã, ãpẽrã me'rã Jesure queti o'ócãrã niwã:

—Wioꝑũ, mũ'u me'rãcjũ upũtu waro nimi, ni o'ócãrã niwã.

4 Jesú te quetire tu'ogũ, niwĩ:

—Cũ dutitigũ wẽrĩyapatidijasome. Cũ tojo wẽrĩse me'rã Õ'acũ tutuasere ï'ano'rõsa'a. Yũ'u Õ'acũ macũ quẽ'rãrẽ masã a'tiro nirãsama: “Cũ tutuagu nimi”, nirãsama, niwĩ.

5 Jesú narẽ ma'imigũ, maata wa'atiwĩ. 6 Te quetire tu'óca be'ro pũa numu topure tojaque'anemowĩ tja. 7 Be'ro cũ ùsãrẽ niwĩ:

—Te'a Judeapu tja.

8 Ûsã cãrẽ niwã:

—Ûsãrẽ bu'egu, sõ'onícatero tocjãrã judío masã ùtãperi me'rã mũ'urẽ doquewẽjẽsĩ'rĩmiwã. ¿Mũ'u topũ wa'asĩ'rĩsari tja?

9 Jesú yũ'u pacu da'rãse cũu'quere queoro pe'ogusa'a; tojo weerã yũ'ure wẽjẽsome yujupũ ní'gũ, queose me'rã a'tiro werewĩ:

—Ni'cã umucore doce horari bo'reyu'u. Marĩ umucopũ sijaãrã, burũque'atisa'a. A'ti umuco bo'reyucã, tojo weesa'a. 10 Na'itĩ'arõpu sijaãrã

pūrīcā, na wa'aro bajutise ye bu'iri pu'atuu, buruque'asama. Na sī'ose marīse ye bu'iri tojo wa'asama.

¹¹ Be'ro Jesú ũsārē niwī:

—Marī me'rācjũ Lázaro cārīa wa'apu. Yu'u cūrē wā'cōgũ wa'agusa'a.

¹² Ŭsā cūrē niwū:

—Wiogu, cū cārīcā, añu nisa'a. Cū cārīca be'ro soo, yu'rugasami.

¹³ Jesú Lázaro cārīa wa'apu nígũ, wērīa wa'apu nisī'rīgũ weecu nimiwī. Ŭsā pe'e cārīse warore wācūcāti. ¹⁴ Ŭsā tu'oticā, Jesú ũsārē diacjũ werewī:

—Lázaro wērīa wa'apu. ¹⁵ Marī topu niticā, añu'u. Yu'u e'cati'i; añu nirōsa'a musārē. Totá musā nemorō ējōpeorāsa'a. Te'a marī cūrē ī'arā, niwī.

¹⁶ Tomás “Su'rua'cu” na nino'gũ ũsārē niwī:

—Marī quē'rā te'a. Jesure na wējēcā, cū me'rāta wērīrā wa'arā, niwī.

Jesú wērī'cārārē masō, catise o'ose ni'i

¹⁷ Jesú Lázaro ya macāpu etagu, cūrē ũtā tutipu sīosōrōcūu'quere tu'owī. Cūrē tojo wéeca be'ro ba'paritise nūmūrī yu'rucaro niwū. ¹⁸ Lázaro ya macā Betania Jerusalē pu'toacā niwū. Pua kilómetro, ape kilómetro deco yoaro niwū. ¹⁹ Tojo weerā Jerusalécjārā pājārā Marta, Mariare ī'awācūtutuato nīrā na tiropu wa'acārā niwā. ²⁰ Marta Jesú etasere tu'ogo, cūrē pōtērīgō ejawō. María pe'e wi'ipu tojaco niwō. ²¹ Marta Jesú tiro etago, cūrē niwō:

—Wiogu, mu'u a'topu nicā, yu'u acabiji wērītiboapī. ²² Yu'u masī'i, Ō'acū nipe'tise mu'u sērīsere o'osami, niwō.

²³ Jesú core niwī:

—Mu'u acabiji masāgūsami.

²⁴ Co cūrē niwō:

—Yu'u masī'i, a'ti umuco pe'ticā, nipe'tirā wērī'cārā masārī curapu masāgūsami.

²⁵ Jesú core niwī:

—Yu'u wērī'cārārē masō, catise o'ogu ni'i. Yu'ure ējōpeogu wērī'cupu nimigũ, catigusami tja. ²⁶ Ni'cārōacārē catirā yu'ure ējōpeorā wērīrā, wērīdojasome. ¿Mu'u a'tere ējōpeoti?

²⁷ Co cūrē niwō:

—Wiogu, mu'urē ējōpeo'o. Mu'u Ō'acū bese'cu Cristo, Ō'acū macū ni'i. Mu'u “Nī'cū masū a'tiacju niapu” ní'cu ni'i, niwō.

Lázaro masāpe pu'to Jesú cū uti'que ni'i

²⁸ Marta Jesú me'rā ucūca be'ro co acabijo Mariare pijigo wa'awō. Core āpērā tu'otiropu a'tiro nico niwō:

—Marīrē bu'egu etatojami. Mu'urē pijidutiami.

²⁹ Co tojo nicā tu'ogo, cū tiropu maata a'tico niwō. ³⁰ Jesú Martare pōtērī'caroputa niwī. Macāpure pi'atiwī yujupu. ³¹ María co ya wi'ipure sojaro me'rā wijaatico niwō. Tojo weecā ī'arā, judío masā topu sjarā eja'cārā core sirutucārā niwā. “Co acabiji masāpepu utigo wa'ago weesamo”, ni wācūcārā nimiwā.

³² Co pe'e Jesú tiro etago, cū ye du'pocārī tiropu paamu'rīque'awō. Cūrē niwō:

—Wiogu, mu'u a'topu nicā, yu'u acabiji wērītiboapī.

³³ Jesú co uticā ī'agũ, core sirutu'cārā uticā ī'agũ, uputu bujaweti, pajaña'wī. ³⁴ Narē sērītiña'wī:

—¿No'opu cūrē sīosōrōcūurī? niwī.

Na cūrē “Te'a ī'arā”, niwā.

³⁵ Topu wa'agu, Jesú quē'rā utiwī.

³⁶ Cū uticā ĩ'arā, ni'cārērā judío masā niwā:

—Ī'aña. ¿Upūtuta cūrē ma'ipari? niwā.

³⁷ Āpērā a'tiro niwā:

—¿Ā'rī caperi ĩ'atigure yu'rūo'cu Lázarore wērīcā weetibopari? niwā.

Jesú Lázarore wērī'cūpūre masō'que ni'i

³⁸ Jesú pūrō bujawetise me'rā Lázaro masāpepu wa'awī. Ti masāpe ũtā tuti niwā. Ti tuti sope pu'to ũtāgājo me'rā cā'mota'ano'wā.

³⁹ Jesú narē niwī:

—Tuupāña.

Marta cūrē niwō:

—Wioḡu, ũrī nisami. Cū wērīca be'ro ba'paritise nūmūrī yu'ru'u.

⁴⁰ Jesú core niwī:

—Mu'urē weremiapu. “Yu'ure ējōpeogo, Ō'acū tutuasere ĩ'agōsa'a”, nimiapu, niwī.

⁴¹ Be'ro na ti tutire pāowā. Jesú u'mūsepu ĩ'amorō, Ō'acūrē niwī:

—Pacu, yu'u sērī'quere mu'u tu'otojapu. Añu'u. ⁴² Yu'u masī'i, mu'u yu'ure tu'onu'cūcā'a. Ā'rā a'topu nu'cūrā ye bu'iri sērī'i. Mu'u yu'ure o'ó'quere masīato nígū, tojo wee'e.

⁴³ Cū tojo níca be'ro pūrō caricūwī:

—Lázaro, wijaatia, niwī.

⁴⁴ Tojo nicāta, cū wijaatiwī. Cū ye omocārī, cū ye du'pocārīrē su'ti me'rā du'reno'cu niwī. Cū diapoa quē'rā su'ti casero me'rā omano'caro niwā. Tojo weegū Jesú narē niwī:

—Cūrē pāa, du'uo'oya.

Judío masā wiorā Jesure wējēsī'rī'que ni'i

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Pājārā judío masā María me'rā ba'patiwā'cāti'cārā cū tojo weesere ĩ'arā, Jesure ējōpeowā. ⁴⁶ Āpērā pe'e ējōpeoronojō nírā, cū tojo wee'quere fariseo masāpūre weresārā wa'awā. ⁴⁷ Tojo weerā fariseo masā, tojo nicā pa'ia wiorā nerēcārā niwā. Na pa'ia wioḡu cū me'rācjārā nirōpu nerēcārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerāsari marī? Jesú peje añuse wee'ogū weemi. ⁴⁸ Marī cūrē cā'mota'aticā, nipe'tirā cūrē ējōpeorāsama. Romano masā wiorā a'tirāsama. A'ti, marī wiorā nise, Ō'acū wi'i quē'rārē cō'arāsama.

⁴⁹ Ni'cū na me'rācjū Caifá wāmetigu ti cū'marē pa'ia wioḡu nicū niwī. Cū narē nicū niwī:

—Musā ne tu'omasīwe'e. ⁵⁰ Nipe'tirā masā marī ya di'tacjārā wērīcā, ña'a nibosa'a. A'tiro weecā, añusa'a. Ni'cū nipe'tirā ye bu'iri wērībosacā, marīrē añurōsa'a, niwī.

⁵¹ Caifá cū basu wācūse me'rā tojo niticū niwī. Ti cū'ma cū pa'ia wioḡu nicā, Ō'acū cūrē tojo wācūse o'ocu niwī. Tojo nígū, Judea di'tacjārārē Jesú wērībosagusami nígū, tojo nicū niwī. ⁵² Jesú ti di'tacjārā dia'cūrē wērībosaticū niwī. Nipe'tirā Ō'acū pō'rā cūrē ējōpeoajārē no'o apeye di'tapu nírā quē'rārē wērībosacu niwī. Ni'cā curua weesī'rīgū tojo weecu niwī. ⁵³ Ti nūmūta na nerē ucūca nūmū me'rā na Jesure wējēatjere wācūyucārā niwā.

⁵⁴ Na wējēsī'rīse ye bu'iri Jesú judío masā ĩ'orōpu sijatiwī. Judeapu ní'cu wijawā'cāwī. Ni'cā macā Efraī wāmetiri macā yucu marīrō pu'to nirī macāpu wa'awī. Ti macāpu ũsā tojapu.

⁵⁵ Titare Pascua judío masã bosenuṁu wa'atjo cã'rõacã du'sawu. Pãjãrã masã Jerusalẽpu wa'acãrã niwã. Na ti bosenuṁu du'poro na ña'arõ wee'quere coeyurã wa'acãrã niwã. ⁵⁶ Jesure ï'asĩ'rĩrã a'macusicãrã niwã. Õ'acũ wi'ipũ nĩrã, a'merĩ sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—Musã tu'oña'cã, ¿apetero weegu cũ a'tigusari?

⁵⁷ Fariseo masã, pa'ia wiorã masãrẽ a'tiro duticãrã niwã:

—Musã Jesú topũ niapũ nisere masĩrã, ùsãrẽ wereya. Na werecã, bu'iri da'reri wi'ipũ Jesure miarãti nĩrã, tojo nicãrã niwã.

12

Jesure María u'mutise piopeo'que ni'i

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua bosenuṁu wa'atjo seis numurĩ du'sawu. Titare Jesú Efraĩpu ní'cũ Betania wãmetiri macãpu wa'awĩ. Todũporo ti macãputa Jesú Lázarore masõwĩ. ² Tocjãrã Jesure bosenuṁu weepeowã. Marta ba'asere etiwõ. Na pãjãrã wa'terore Lázaro quẽ'rã Jesú me'rã ba'adujiwĩ. ³ Ësã ba'ari cura María pajicja u'muticja nardo wãmetise wapabujusere poseticjare Jesú tiro miitiwõ. Miiti, cũ du'pocãrĩpu piopeowõ. Be'ro co poari me'rã tuucoewõ. Ti wi'i nipe'tiropũ u'mutise'sa wa'awũ.

⁴ Co tojo weecã ï'agũ, Juda Iscariote ùsã me'rãcjũ be'ropũ Jesure ï'atu'tirãrẽ o'oacjũ a'tiro niwĩ:

⁵ —¿De'ro weego a'te u'mutisere duatiati? Tere duago, ni'cã cũ'ma da'rase wapa weronojõ wapata'aboapã. Te niyerure pajasecũorãrẽ o'oboapã, niwĩ.

⁶ Cũ pajasecũorãrẽ ma'ígũ mejẽta, tojo niwĩ. Yajasebũcu niwĩ. Cũ ùsã niyerure co'tegũ niwĩ. Ti ajuropũ ùsã niyeru sãa'quere yajamũjãcũwĩ.

⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Co ñaro weeato. Co yũ're yaatjere wãcũgõ, tojo weeamo. ⁸ Musã pajasecũorãrẽ o'onu'cũmasĩrãsa'a. Be'ropũ yũ'u pũrĩcãrẽ o'omasĩsome. Yũ'u a'to nidojacjũ niwe'e, niwĩ Jesú.

Judío masã wiorã Lázarore wẽjẽsĩ'rĩ'que ni'i

⁹ Pãjãrã judío masã Jesú Betaniapũ nise quetire tu'ocãrã niwã. Tojo weerã Jesure, cũ masõ'cũ Lázaro quẽ'rãrẽ ï'arã a'ticãrã niwã.

¹⁰⁻¹¹ Lázarore masõse ye bu'iri pãjãrã judío masã Jesure ëjõpeowã. Cãrẽ ëjõpeorã, pa'ia wiorã dutise doca nimi'cãrã dũcawatia wa'awã. Na tojo weese ye bu'iri pa'ia wiorã Jesure na wẽjẽsĩ'rĩrõnojõta Lázaro quẽ'rãrẽ wẽjẽsĩ'rĩwã.

Jesú Jerusalẽpu pi'a'que ni'i

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Pascua judío masã bosenuṁurẽ ï'arã wa'arã pãjãrã masã Jerusalẽpure wa'acãrã niwã. Na etãca numũ ape numũ pe'e Jesú wa'atje quetire masĩcãrã niwã. ¹³ Tojo weerã pũrĩ opa querire dute, cãrẽ põtẽrĩrã a'ticãrã niwã. Na a'tiro caricũwã'cãtiwã:

—Marĩ wiogure e'catise o'orã. ã'rĩ Õ'acũ o'ó'cũre añurõ wa'ato. Cũ marĩ Israe curuacjãrã wiogũ nimi, niwã.

¹⁴ Jesú Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta burrore ï'agũ, cũ bu'ipũ mũjãpejawĩ. Zacarĩa todũporocjũ Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ a'tiro ojacu niwĩ:

¹⁵ Musã Jerusalẽcjãrã, uiticã'ña.

Ï'aña, musã wiogũ burro bu'ipũ pesawã'cãtimi, ni ojacu niwĩ.

¹⁶ A'te oja'quere ũsã cŭ bu'erã ne waro “Jesú ye queti nisa'a”, niticãti. Be'ro u'muse cŭ mŭjãaca be'ropu ũsã masi'wũ. “Õ'acũ ye queti ojãca pŭrĩpu ní'caronojõta cŭrẽ queoro wa'awu”, niwũ.

¹⁷ Jesú Lázarore masõgũ, cŭ pijiwĩrõcã ĩ'a'cãrã ãpẽrãrẽ wereturiacãrã niwã. ¹⁸ Tojo weerã cŭ weeĩ'o'quere ãjõpeorã, Jesure põtẽrĩrã a'ticãrã niwã. ¹⁹ Fariseo masã pe'e tojo weecã ĩ'arã, a'merĩ nicãrã niwã:

—¿Ī'ati musã? Nipe'tirã cŭ me'rã wa'arã weema. ¿Marĩ de'ro weebosau? niwã.

Griego masã Jesure ĩ'asĩ'rĩ'que ni'i

²⁰ Jerusalẽpu Pascua bosenu'nu nicã, Õ'acũrẽ ãjõpeorã nerẽ'cãrã wa'terore ni'cãrẽrã griego masã niwã. ²¹ Na Jesure ĩ'asĩ'rĩrã Felipe tiro a'tiwã. Felipe Betsaida Galilea di'tapu nirĩ macãcjũ niwĩ. Na cŭrẽ a'tiro niwã:

—Jesure ĩ'asĩ'rĩsa'a.

²² Na tojo nicã tu'ogu, Felipe Andrére werẽgu wa'awĩ. Be'ro puarãpu wa'a, Jesure wererã wa'awã. ²³ Na griego masã ĩ'asĩ'rĩsere tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ wẽrĩ masãmũjãatjo cã'rõ du'sa'a. ²⁴ Diacjũta nigũti. Ni'cũ otese capere otetibosami. Te oteticã, mejãrõta tojasa'a. Te peri otecã pŭrĩcãrẽ, di'tapu boa wa'asa'a. Be'ro pĩ'rĩ, pupi, peje ducatisa'a. Te peri weronojõ yũ'u wẽrĩgũsa'a. Yũ'u wẽrĩse me'rã pãjãrã Õ'acũ põ'rã wa'arãsama. ²⁵ No'o a'ti umucopere cŭ catiri umucore ma'iyu'rugũ pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gũsami. No'o cŭ catiri umucore ma'itigu pe'e u'musepu catinu'cũgũsami. ²⁶ Yũ'u dutisere weesĩ'rĩgũ, yũ'ure sirutuato. Cũ yũ'u niatjopere yũ'u me'rã nigũsami. Yũ'u dutisere weesirutugũnojojõrẽ yũ'u pacu añurõ weegusami, niwĩ Jesú.

Jesú cŭ wẽrĩatjere ucũ'que ni'i

²⁷ Jesú niwĩ:

—Ni'cãrõacã yũ'u pŭrõ bujaweti'i. ¿De'ro nigũsari? “Pacu, yũ'ure ña'arõ wa'atjere yũ'rũoya” ¿nigũsari? Nisome. Yũ'u tereta pi'eti, wẽrĩgũ a'tiwũ. ²⁸ Pacu, mũ'u tutuasere ĩ'oña, niwĩ Jesú. Cũ tojo nica be'ro ni'cũ u'musepu ucũdijosere tu'owũ. A'tiro niwĩ:

—Yũ'u tutuasere ĩ'otojawũ. Ī'onemogũti tja, niwĩ.

²⁹ Masã topu nirã cŭ ucũ'quere tu'orã, “Bũpo busuami”, niwã. ãpẽrã “Õ'acũrẽ werẽco'tegũ u'musecjũ Jesure ucũami”, niwã.

³⁰ Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'ure tu'odutigu mejẽta ucũami. Musã pe'ere tu'odutigu ucũami.

³¹ Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ a'ti turicjãrãrẽ bese, bu'iri da'regusami. Tojo nicã a'ti turicjãrãrẽ dutigu wãtĩ cõ'awĩrõno'gũsami. ³² Apeye quẽ'rãrẽ yũ'ure na u'muarõpu tuumorõnu'cõcã, nipe'tirãrẽ yũ'u tiropu a'ticã weeguti, niwĩ Jesú.

³³ Tojo nígũ, yũ'u curusapu wẽrĩgũsa'a nígũ, tojo niwĩ. ³⁴ Masã tere tu'orã, a'tiro niwã:

—Õ'acũ ye queti ojãca pŭrĩpu na bu'eĩ'ocã, a'tiro tu'ono'wũ: “Õ'acũ bese'cu Cristo catinu'cũcũsami.” ¿De'ro weecju mũ'u pe'e tja “Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ u'muarõpu tuumorõnu'cõno'gũsami”, niti? Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ ¿noanojõ niti? ni sãrĩtiña'wã.

³⁵ Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'ũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ s'ĩ'ose weronojõ ni'i. Yũ'ũ masãrẽ Õ'acũ yere añurõ masĩcã wee'e. Yoaticã musã me'rã nigũsa'a. Yũ'ũ a'topũ nirĩ curare musã yũ'ũ bu'esere ãjõpeoya. Tojo weerã musã wãcũña marĩrõ na'itĩ'arõpũ sjarã weronojõ wa'asome. Yũ'ũre ãjõpeotirã na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nima. Na weesere “A'tiro pe'e ɰa'a”, nĩmasĩtisama. ³⁶ Yũ'ũ s'ĩ'ose weronojõ nigũ musã tiropũ ni'i. Yũ'ũ musã tiropũ nirĩ curare yũ'ũre ãjõpeoya. Tojo weerã musã quẽ'rã s'ĩ'orĩ masã weronojõ nirãsa'a. Õ'acũ yere añurõ masĩrãsa'a. Æpẽrã quẽ'rãrẽ masĩcã weerãsa'a, niwĩ Jesú.

Jesú narẽ tojo nĩca be'ro du'tiwã'cã wa'awĩ.

Judío masã wiorã Jesure ãjõpeotise ni'i

³⁷ Jesú peje weeĩ'omicã, judío masã wiorã cũrẽ ãjõpeotiwã. ³⁸ Na ãjõpeoticã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Isaía oja'caronojõta queoro wa'awũ.

Cũ a'tiro ojacũ niwĩ:

Ni'cũnojoõpũta ɰsã weresere tũ'otimi.

Õ'acũ tutuase me'rã weeĩ'ocã ĩ'amirã, ne ãjõpeotima, ni ojacũ niwĩ Isaía.

³⁹ Na ne ãjõpeomasĩti'que quẽ'rãrẽ Isaía aperopũ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojacũ niwĩ:

⁴⁰ Õ'acũ narẽ caperi bajutirã weronojõ weecũ niwĩ.

Cũ yere tũ'omasĩticã weecũ niwĩ.

Tojo weerã añurõ cũ weesere ĩ'amirã, ĩ'amasĩticãrã niwã.

Cũ bu'esere tũ'omirã, tũ'omasĩticãrã niwã.

Cũ bu'esere ãjõpeorã, na ña'arõ wee'quere du'u, acoboJose sãrĩbopã.

Cũ narẽ yũ'rũobopĩ, nicũ niwĩ Isaía.

⁴¹ Isaía Jesú tutuasere, cũ asistesere ĩ'agũ, cũ ye cjasere tojo ucũcũ niwĩ.

⁴² Pãjãrã judío masã Jesure ãjõpeowã. Ni'cãrãrã wiorã waropũta ãjõpeowã. Fariseo masãrẽ uirã, bajuyoropũ Jesure ãjõpeosere ucũtiwã. Ɔsãrẽ judío masã na nerẽrĩ w'ĩpũ nirãrẽ cõ'awĩrõrĩ nĩrã, tojo weewã.

⁴³ Wiorã Jesure ãjõpeomirã, masã pe'ere Õ'acũ nemorõ añurõ wãcũcã ɰawã.

Jesú masãrẽ besese cjasere ucũ'que ni'i

⁴⁴ Jesú nipe'tirã tũ'oato nĩgũ, tutuaro ucũwĩ:

—Yũ'ũre ãjõpeogũ yũ'ũ se'sarore ãjõpeotimi. Yũ'ũ pacũ yũ'ũre o'ó'cũ quẽ'rãrẽ ãjõpeomi. ⁴⁵ Yũ'ũre ĩ'agũ, yũ'ũre o'ó'cũ quẽ'rãrẽ ĩ'ami. ⁴⁶ Yũ'ũ s'ĩ'ose weronojõ ni'i. A'ti nucũcãpũre yũ'ũre ãjõpeorã na'itĩ'arõpũ tojaticã'to nĩgũ a'tiwũ. Na yũ'ũ bu'esere masĩrãsama. Masĩrã, añurõ weerãsama. ⁴⁷ Yũ'ũ bu'esere tũ'omirã, tere weetirã, bu'iri cõorãsama. Yũ'ũ narẽ bu'iri da'resome. Yũ'ũ bu'iri da'regũ a'titiwũ. Narẽ yũ'rũogũ a'tiwũ. ⁴⁸ Yũ'ũre ɰatirãnojoõ, yũ'ũ bu'e'quere weetirãnojoõ Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'ajãpũ nitojama. Yũ'ũ bu'e'quere weetise bu'iri na a'ti ɰmũco pe'ticã, bu'iri da'reno'rãsama. ⁴⁹ Yũ'ũ se'saro yũ'ũ ɰaro bu'ewe'e. Yũ'ũ pacũ yũ'ũre o'ó'cũ “Tojo ni bu'eya” nirõ bu'e'e. ⁵⁰ Yũ'ũ masĩ'i, yũ'ũ pacũ dutisere ãjõpeorã catinu'cũcã'rãsama. Tojo weegũ cũ bu'eduti'caronojõta masãrẽ bu'e'e, niwĩ Jesú.

13

Jesú cũ bu'erã ye dũ'pocãrĩrẽ coe'que ni'i

¹ Judío masã bosenuṃu Pascua wa'atjo ni'cã nuṃu du'sawu. Jesú cã a'ti turipu ní'cu maata cã pacu tiropu wa'atjere masitojawĩ. Cũ, cã yarã a'ti nucũcãcjãrãrẽ ma'inu'cũcã'wĩ. Cũ wẽrĩse me'rã cã uputu ma'isere i'owĩ.

²⁻⁴ Juda Iscariote, Simó macũrẽ wãtĩ a'tiro wãcũse o'ocu niwĩ. Jesure i'atu'tirãpũre o'oduticu niwĩ. Jesú pe'e pũrĩcã cã Õ'acũ tiropu ní'cu a'tiwu nisere masĩwĩ. Tojo nicã topu cã dajatojaatjere, cã pacu cãrẽ wioḡu sõrõatje quẽ'rãrẽ masĩwĩ. A'tiro wééḡu, ùsã ba'adujiri cura Jesú wã'cãnu'cã, cã su'ti bu'icjãrõrẽ tuweecũuwĩ. Be'ro marĩ ejerituwuaropu tuucoeri caserore du'teõ'owĩ. ⁵ Tu'ajanu'cõ, acore bapapu piosãawĩ. Te me'rã ùsã ye du'pocãrĩrẽ coenu'cãwĩ. Be'ro ti casero me'rã bopowĩ.

⁶ Cã Simó Pedro ye du'pocãrĩrẽ coenu'cãrĩ cura Pedro cãrẽ niwĩ:

—Wiogũ, ¿yé du'pocãrĩrẽ coegusari?

⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Ni'cãrõacã yu'u weesere mu'u tu'omasĩtisa'a. Be'ropu masĩḡusa'a.

⁸ Pedro cãrẽ niwĩ:

—Yé du'pocãrĩrẽ mu'u ne coesome.

Jesú cãrẽ niwĩ:

—Yu'u coeticã, mu'u yu'u me'rãcjũ nisome.

⁹ Simó Pedro cãrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ yé du'pocãrĩrẽ coegũ, yé omocãrĩ, ya dupoa quẽ'rãrẽ coeya.

¹⁰ Jesú pe'e cãrẽ niwĩ:

—Marĩ u'áca be'ro apaturi u'aapoya marĩsa'a. Sijáca be'ro du'pocãrĩ dia'cãrẽ tuucoeno'sa'a. Musã ù'irĩ marĩrã weronojõ ni'i. Tojo nimicã, ni'cũ musã wa'teropũre ña'agũ ù'irĩtigũ weronojõ nimi, niwĩ Jesú.

¹¹ Jesú cãrẽ i'atu'tirãpũre o'oacjũre masitojawĩ. Tojo weegũ tojo niwĩ.

¹² Òsã ye du'pocãrĩrẽ coéca be'ro cã bu'icjãrõ su'tirore sãña, ejanujãwĩ tja. Òsãrẽ niwĩ:

—¿Musã yu'u weesere tu'omasĩti? ¹³ Musã yu'ure “Wiogũ, ùsãrẽ bu'egu” ni pisu'u. Tojota ni'i musã nĩrõnojõta. ¹⁴ Yu'u musã wioḡu, musãrẽ bu'egu nimigũ, musã ye du'pocãrĩrẽ coeapu. Tojo weerã musã quẽ'rã mejãrõta weeya. ¹⁵ Musãrẽ yu'u wee'quere i'acũu, weesirutuato níḡũ a'te queosere wee'õapu. A'merĩ añurõ weeya. ¹⁶ Musãrẽ diacjũ wereguti. Ne ni'cũ da'raco'tegũ “Yu'u wioḡu yu'rũoro ni'i”, nĩmasĩtisami. Ni'cũ o'õno'cu quẽ'rã cãrẽ o'õ'cu yu'rũoro nitisami. ¹⁷ Musã yu'u du'pocãrĩ coesere masĩrã, a'te yu'u wee'quere wéerã, e'catirãsa'a.

¹⁸ »Yu'u musã nipe'tirãpũre ucũḡũ weewe'e. Yu'u bese'cãrãrẽ masĩ'i. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yu'u me'rã ba'adujimigũ, yu'ure a'pepũrĩmi”, ni ojano'caro niwũ. ¹⁹ Yu'u musãrẽ wereyugũ wee'e. Tojo weerã yu'u ní'que queoro wa'acã, a'tiro nirãsa'a: “Diacjũta Õ'acũ o'õ'cu nipĩ”, nirãsa'a. ²⁰ Musãrẽ queoro wereguti. Yu'u o'õ'cãrã weresere tu'o ãjõpeorã, yu'u quẽ'rãrẽ ãjõpeorãta weesama. Yu'ure ãjõpeorã, yu'ure o'õ'cu quẽ'rãrẽ ãjõpeosama, niwĩ Jesú.

Jesú “Yu'ure i'atu'tirãpũre Juda o'ogusami” nise ni'i

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jesú ùsãrẽ wéréca be'ro uputu bujawetiwi. Tu'ota basiorota werewĩ:
—Diacjũta nigũti. Ni'cũ musã wa'teropu yu'ure i'atu'tirãrẽ o'ogusami, niwĩ.

²² Cã tojo nicã tu'orã, ùsã ¿noarẽ tojo nigũ weeti? nĩrã, mejõ a'merĩ i'adujicã'wũ. ²³ Yu'u Juã Jesú ma'ino'ḡũ cã pu'to dujiwu. ²⁴ Tojo weegũ

Simó Pedro Jesure sērītiña'dutigū sīopuawī. ²⁵ Yū'u cū pu'toacā mu'rīwā, cūrē sērītiña'wū:

—Wiogū, ¿noanojō niti cū?

²⁶ Jesú yū'ure niwī:

—Yū'u pā yosóo'ono'gū nigūsami. Cū tojo níca be'ro Simó macū Juda Iscariotere yosóo'owī. ²⁷ Cū tojo wéeca be'ro wātī Judare sājāacū niwī. Jesú cūrē niwī:

—Mu'u weeatjere weebaque'oya.

²⁸ Ūsā nipe'tirā topū ba'adujirā, cū tojo nisere tū'omasīticāti. ²⁹ Ni'cārērā a'tiro wācūwū: “Juda cū niyerure co'tegū niyucā, Jesú cūrē apeyenojō bosenuṃ cjasere duudutigū weepī, o pajasecūorārē niyeru o'odutigū o'odutiapī”, niwū. ³⁰ Juda cū pārē ñe'eca be'ro ūsā tiropū nícu wijaa wa'awī. Cū wijaari cura ñamipū niwū.

A'merī ma'idutise ni'i

³¹ Juda wa'aca be'ro Jesú ūsārē niwī:

—Ni'cārōacā yū'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigūpure yū'u tutuasere ī'ono'rōsa'a. Ō'acū tutuase quē'rā yū'u me'rāta ī'ono'rōsa'a. ³² Yū'u Ō'acū tutuasere ī'ocā, cū quē'rā yū'u tutuasere maata ī'ogūsami. ³³ Yū'u me'rācjārā, cārō musā me'rā nitūogusa'a. Musā yū'ure a'marāsa'a. Yū'u judío masārē todūporopūre nícaronojōta musārē ni'cārōacā nigūti. Yū'u wa'atjopūre musā wa'amasītisa'a. ³⁴ Musārē apeye ma'ma dutise cūgūti. Yū'u musārē ma'irōnojōta a'merī ma'īña. ³⁵ Musā a'merī ma'icā, āpērā nipe'tirā musārē yū'u bu'erā nisere masīrāsama, niwī Jesú.

Jesú Pedrorē “Mu'u yū'ure ‘Masīwe'e’ nigūsa'a” níque ni'i
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Simó Pedro cūrē sērītiña'wī:

—Wiogū, ¿no'opū wa'agusari?

Jesú cūrē niwī:

—Ni'cārōacā yū'u wa'atjopūre mu'u wa'amasītisa'a. Be'ropū yū'ure sirutugusa'a.

³⁷ Pedro cūrē niwī tja:

—Wiogū, ¿de'ro weeacjū yū'u mu'u me'rā maata wa'amasītisari? Yū'u quē'rā mu'u me'rāta wērīmasī'i.

³⁸ Jesú cūrē niwī:

—¿Nirōta yū'u me'rā wērīmasīti? Mu'urē diacjūta nigūti. Cārē'quē cū uuati dūporo yū'ure i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nigūsa'a, niwī Jesú.

14

Jesú “Yū'ure ējōpeorā yū'rurāsa'a” níque ni'i

¹ Jesú ūsārē a'tiro niwī:

—Musā uputu waro wācūque'titicā'ña. Ō'acūrē ējōpeoya. Tojo nicā yū'u quē'rārē ējōpeoya. ² Yū'u pacu tiropū musā niatje wī'seri peje ni'i. Te marīcāma, musārē wereboapā. Topū musā niatjore apoyugū wa'agū wee'e. ³ Musā niatjore apóca be'ro musārē miigū a'tiguti. Topūre musā quē'rā ninu'cūcā'rāsa'a. ⁴ Musā yū'u wa'atjore masīsa'a. Yū'u wa'ari ma'a quē'rārē masīsa'a, niwī Jesú.

⁵ Tomás cūrē niwī:

—Wiogū, mu'u wa'atjore masītisa'a. ¿Ūsā de'ro wee masībosau mu'u wa'ari ma'arē?

⁶ Jesú cūrē niwī:

—Yu'u, yu'u pacu tiropu wa'ari ma'a weronojō ni'i. Yu'u masārē topu wa'acā weegú ni'i. Yu'u masārē diacjũ cjasere masīcā wee'e. Narē catinu'cūcā weegú ni'i. Yu'ure ējōpeorā dia'cū yu'u pacu tiropu wa'arāsama. ⁷ Musā yu'ure masīrā, yu'u pacu quē'rārē masībosa'a. Ni'cārōacā me'rā cūrē masī'i. Musā yu'ure ī'arā, cūrē ī'arā weronojō ni'i, niwī Jesú.

⁸ Felipe Jesure niwī:

—Wiogu, mu'u pacure ī'oña ūsārē. Cūrē ī'ase me'rā dia'cū ūsārē ejatuarosa'a.

⁹ Jesú cūrē niwī:

—Felipe, yu'u musā me'rā yoacā niwī. ¿Yu'ure ī'amasīweti yujupu? Yu'ure ī'agū yu'u pacu quē'rārē masīmi. ¿De'ro weegu yu'ure “Mu'u pacure ī'oña”, niati? ¹⁰ ¿Yu'u, yu'u pacu me'rā puarā nimicā, ni'cūputa ni'i nisere ējōpeoweti? ¿Cū yu'upure nime nise quē'rārē ējōpeoweti? Yu'u ucūserere yu'u se'saro ucūwe'e. Yu'u pacu yu'upure nigūta cū uaro ucūmi. Yu'u weese quē'rārē yu'u se'saro weewe'e. Cūta cū uaro weecā weemi. ¹¹ Yu'u, yu'u pacu me'rā ni'cūta ni'i nisere, cū yu'upure nisere ējōpeoya. Tere ējōpeotirā pūrīcā, yu'u weese pe'ere ī'a ējōpeocureya. ¹² Musārē diacjūta wereguti. Yu'ure ējōpeorā yu'u wee'caronojōta yu'u wee'quere weesiruturāsama. Totā yu'u pacu tiropu yu'u wa'acāma, a'te nemorō weerāsama. ¹³ Musā yu'ure ējōpeocā, nipe'tise musā sērīsere o'ogusa'a. Te me'rā yu'u pacu tutuasere masīato nígū tojo weegusa'a. ¹⁴ Yu'ure ējōpeorā, no'o musā sērīsere yu'tiguti.

Jesú “Espíritu Santure o'óguti” ní'que ni'i

¹⁵ »Musā yu'ure ma'írā, yu'u dutisere weerāsa'a. ¹⁶ Musārē yu'u pacure Espiritu Santure sērībosaguti. Cū musārē weetamuse me'rā wācūtutuanu'cūcā weegusami. Musā me'rā ninu'cūgūsami. ¹⁷ Espiritu Santu musārē queoro bu'egusami. Āpērā a'ti nucūcācjārā yu'ure ējōpeotirā cūrē masītirāsama. Tojo weerā cūrē moorāsama. Musā pūrīcā cūrē masī'i. Cū musā me'rā, musāpūre ninu'cūgūsami. ¹⁸ Yu'u musārē cō'awā'cāsoma. Musā me'rā nigū a'tiguti tja. ¹⁹ Cārōacā be'ro masā yu'ure ī'asoma. Musā pūrīcā ī'arāsa'a. Yu'u catinu'cūcā'a. Tojo weerā musā quē'rā catinu'cūcā'rāsa'a. ²⁰ Yu'u pacu musārē Espiritu Santure o'ógusami. Tojo wéeca be'ro yu'u pacu me'rā yu'u nisere masīrāsa'a. Tojo nicā musā yu'u me'rā nisere, yu'u musāpūre nisere masīrāsa'a. ²¹ Yu'u dutisere weegú diacjūta yu'ure ma'isere ī'osami. Yu'ure maigūrē yu'u pacu quē'rā ma'igūsami. Yu'u quē'rā ma'igūsa'a. Cūrē yu'u nisetisere ī'ogūsa'a, niwī Jesú.

²² Apī Juda, Iscariote mejēta Jesure niwī:

—¿Wiogu, de'ro weegu mu'u nisetisere ūsā dia'cūrē ī'ogūsari? ¿De'ro weegu a'ti turicjārā mu'urē ējōpeotirā quē'rārē ī'oweti?

²³ Jesú cūrē niwī:

—Yu'ure ma'igū yu'u dutisere weemi. Yu'u pacu cūrē ma'igūsami. Ūsā puarāputa cū me'rā nirāsa'a. ²⁴ Yu'ure ma'itigu pe'e yu'u ucūserere weetimi. Yu'u ucūse yé mejēta ni'i. Yu'u pacu yu'ure o'ócū cū weredutise ni'i.

²⁵ »Yu'u musā me'rā nígū, a'te nipe'tisere were'e. ²⁶ Yu'u sērīcā, yu'u pacu Espiritu Santure musārē o'ógusami. Cū musārē weetamu, wācūtutuanu'cūcā weegusami. Nipe'tise musārē bu'egusami. Nipe'tise yu'u musārē bu'e'quere apaturi wācūcā weegusami.

27 »Yũ'u ni'cārōacā mūsārē we'eriti'i. Mūsā ye ejeripō'rārīpũ ejerisājāse niato. Yũ'u ejerisājāse me'rā mūsārē ejerisājācā weeguti. Yũ'u ejerisājācā weese a'ti nucūcā cjase weronojō niwe'e. Tojo weerā “Yũ'u wa'agũ wee'e” nisere tũ'orā, bũjaweti, wācūque'titicā'ña. 28 Mūsā “Yũ'u pacũ tiropũ wa'agũ wee'e” nicā tũ'otojapũ. “Be'ro yũ'u mūsā me'rā nigũ a'tiguti tja” nicā quē'rārē tũ'oapũ. Yũ'u pacũ yũ'u yũ'ruoro nimi. Mūsā yũ'ure cũ tiropũ wa'ase quetire tũ'oapũ. Tere tũ'orā, diacjũta ējōpeorā pũrīcā, e'catiboapā. 29 Yũ'u mūsārē wereyugũ weepũ. Tojo weerā yũ'u mūsārē wereyu'quere queoro wa'acā, “Diacjũta nipi”, nirāsa'a. 30 Wātī a'ti nucūcācjārārē dutigũ a'titojami. Tojo weegũ yũ'u yoaticā mūsā me'rā ucūgũti. Cũ yũ'ure ne cā'rō dutimasītimi. 31 Tojo wa'arota weesasa'a. Yũ'u pacũ cũ weeduti'quere weeguti. Yũ'u tojo weecā, a'ti nucūcācjārā yũ'u pacure yũ'u ma'isere masīrāsama. Te'a wa'arā. Wā'cānũ'cāña, niwī ũsārē.

15

Jesú u'segũ me'rā masārē queose were'que ni'i

1 Jesú queose me'rā ũsārē a'tiro niwī:

—Yũ'u u'segũ weronojō ni'i. Yũ'u pacũ tigure co'tegũ nimi. 2 Yũ'ure ējōpeorā tigũ cjase dũpũri nima. Ō'acũ u'segũre ĩ'anũrũgũ weronojō niyugũ, dũca marīse dũpũrire dũtecō'asami. Apeye dũcatise dũpũrire añurō dũcatiato nīgũ dũteweenemosami. 3 Mūsā dũcatise dũpũri weronojō ni'i. Yũ'u bu'e'quere ējōpeo, yũ'ti'i. Tojo weegũ yũ'u pacũ mūsā ña'arō wee'quere cō'atojawī. Mūsā acobojono'cārāpũ nitoja'a. 4 Yũ'u mūsāpũre ninu'cũgũsa'a. Mūsā quē'rā yũ'u me'rācjārā ninu'cũcā'ña. Ni'cā dũpũ yucũgũpũ a'mesũ'atimirō dũcatitisa'a. A'te weronojō mūsā yũ'u me'rā ninu'cũtirā, ne añurō weemasīsome.

5 »Yũ'u ní'caronojōta yũ'u u'segũ weronojō ni'i. Mūsā tigũ dũpũri ni'i. Yũ'u me'rā ninu'cũgũ, yũ'u quē'rā cũpũre nicā, cũ añurō weemasīsami. Mūsā yũ'u me'rā ninu'cũtirā, ne añurō weemasītisa'a. 6 Yũ'u me'rā ninu'cũtigũ dũtecō'a'que dũpũri weronojō nimi. Te ñai'que dũpũrire see, pecame'epũ ũjũacō'ano'sa'a.

7 »Mūsā yũ'u me'rā ninu'cũrā, yũ'u bu'esere wācũrā, Ō'acũrē mūsā ũasere sērīña. Cũ yũ'tigusami. 8 Mūsā añurō wéerā, Ō'acũ añuyũ'ruami nisere ĩ'orāsa'a. Tojo weerā diacjũta mūsā yũ'u bu'erā nirāsa'a. 9 Yũ'u pacũ yũ'ure ma'irōnojōta yũ'u quē'rā mūsārē ma'i'i. Yũ'u me'rā ninu'cũña. Tojo weecā, mūsārē ma'inu'cũgũsa'a. 10 Yũ'u pacũ yũ'ure cũ dutisere weecā, ma'imi. Yũ'u quē'rā yũ'u dutisere weecā, mūsārē ma'igũsa'a.

11 »Yũ'u e'catironojōta mūsārē e'catiato nīgũ tojo ucũ'u. Tojo weerā mūsā e'catiyũ'ruarāsa'a. 12 Yũ'u dutise a'tiro ni'i. Yũ'u mūsārē ma'irōnojōta a'merī ma'ña. 13 Ni'cũ cũ me'rācjārārē wērībosagũ, narē ma'iyũ'ruasami. Wērībosase nemorō ma'ita basiowe'e. 14 Mūsā yũ'u dutisere wéerā, yũ'u me'rācjārā ni'i. 15 Yũ'u mūsārē “Yũ'ure da'raco'terā nima”, nisome. Da'raco'terā na wiogũ weesere masītisama. Mūsā yũ'u me'rācjārā ni'i. Tojo weegũ yũ'u pacũ yũ'ure ní'quere werepe'ocā'a. 16 Mūsā yũ'ure besetiũ. Yũ'u pe'e mūsārē besewũ. Añurō weeato nīgũ tojo weewũ. Mūsā añurō weese pe'tisome. Añurō weecā, mūsā yũ'ure ējōpeocā, no'o Ō'acũrē sērīsenojōrē o'ogũsami. 17 A'teta ni'i yũ'u mūsārē dutise. A'merī ma'ña, niwī.

Jesú “Yu'ure ejõpeocã, ãpẽrã musãrẽ i'atu'tirãsama” ní'que ni'i

¹⁸ Jesú ãsãrẽ a'tiro ninemowĩ:

—A'ti nucũcãcjãrã yu'ure ejõpeotirã musãrẽ i'atu'ticã, yu'ure i'atu'timũ'tã'quere wãcũña. ¹⁹ Musã a'ti nucũcãcjãrã waro nicãma, na me'rãcjãrãrẽ ma'irõnojõta musãrẽ ma'ibosama. Yu'u musãrẽ na wa'teropu nirãrẽ besewu. Musã a'ti nucũcãcjãrã weronõjõ niwe'e. Tojo weerã musãrẽ i'atu'tima. ²⁰ Yu'u musãrẽ ní'quere wãcũña. Ne ni'cũ da'raco'tegu “Yu'u wiogu yu'rũoro ni'i”, nímasĩtisami. Yu'ure ña'arõ weema. Musã quẽ'rãrẽ mejãrõta ña'arõ weerãsama. No'o yu'u bu'esere tu'orã, musãrẽ tu'orãsama. ²¹ Musã yu'ure sirutucã i'arã, nipe'tise ña'asere musãrẽ weerãsama. Yu'ure o'ócure na masĩtise ye bu'iri tojo weerãsama.

²² »Yu'u a'ti di'tapure narẽ weregũ a'titicãma, bu'iri moobosama. Na ni'cãrõacãrẽ bu'iri cõoma. “Ûsã bu'iri moo'o”, nímasĩtisama. ²³ Yu'ure i'atu'tirã yu'u pacu quẽ'rãrẽ i'atu'tima. ²⁴ Ne ni'cũ weetisere na tiropure peje weel'omiwã. Yu'ure masĩdutigu tojo weewu. Yu'u weel'otica be'roma bu'iri moobosama. Na yu'u wee'quere i'awã. Tere i'amirã, yu'ure i'atu'tiwã. Yu'u pacu quẽ'rãrẽ i'atu'tiwã. ²⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta queoro wa'aro wee'e. A'tiro ni'i: “Bu'iri moomicã, yu'ure i'atu'tiwã”, ni ojano'wã.

²⁶ »Espíritu Santu diacjũ ucũgũ, musãrẽ weetamugũ a'tigusami. Ûsã yu'u pacu me'rã cũrẽ o'órãsa'a. Cũ a'tigu, queoro yé cjasere musãrẽ weregusami. ²⁷ Musã quẽ'rã yé cjasere wererãsa'a. Musã ne waroputa yu'u me'rã nitojawu. Tojo weerã wererãsa'a, niwĩ Jesú.

16

¹ Jesú ãsãrẽ ninemowĩ tja:

—Yé bu'iri ãpẽrã musãrẽ ña'arõ weerãsama nisere were'e. Yu'ure ejõpeodu'uticã'to nígu tojo were'e. ² Musãrẽ judío masã nerẽwãase wi'seripu nimi'cãrãrẽ cõ'awĩrõrãsama. No'o musãrẽ wẽjẽcõ'aca be'ro a'tiro nirãsama. “Marĩ Õ'acũ ñaro weerã wee'e”, nirãsama. ³ Na yu'u pacure, yu'ure masĩti'que ye bu'iri musãrẽ ña'arõ weerãsama. ⁴ Yu'u wereyugu wee'e. Tojo weerã queoro te wa'acã, musã “Tojota niwĩ”, nirãsa'a.

Espíritu Santu ye cjase ni'i

»Yu'u musã me'rã nígu, ne waropure maata a'tere weretiwu. ⁵⁻⁶ Ni'cãrõacã yu'ure o'ócũ tiropu wa'agu wee'e. Yu'u tojo nicã tu'orã, ne ni'cũ yu'ure “¿No'opu wa'ati?” ni sãrĩtiña'we'e. Mejõ bujawetiwiõriticã'a. ⁷ Yu'u musãrẽ diacjũta nigũti. Yu'u wa'acã, musãrẽ añu nirõsa'a. Yu'u musãrẽ Espiritu Santure o'ógusa'a. Yu'u wa'aticãma, cũ musãrẽ weetamugũ, musã me'rã nígu a'titibosami.

⁸⁻¹¹ »Espíritu Santu yu'ure ejõpeotirãrẽ a'tiro masĩcã weegusami. “Ûsã ña'arã ni'i”, ni tu'oña'cã weegusami. Apeye, yu'u diacjũ weegũ ni'i nisere i'ogũsami. Yu'u pacu tiropu wa'ase me'rã tere i'ogũsami. Yu'u topu wa'acã, yu'ure i'asome. Tojo nicã yu'ure ejõpeotirãrẽ Õ'acũ bu'iri da'reatjere i'ogũsami. A'tiro masĩrãsama: “Wãtĩ, a'ti nucũcãcjãrãrẽ dutigu Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'acju nitojami”, nirãsama.

¹² »Yu'u musãrẽ peje werese cõomi'i. Ni'cãrõacãrẽ musã tu'omasĩtibosa'a. Tojo weegu werewe'e. ¹³ Espiritu Santu a'tigu, nipe'tisere queoro weregusami. Cũ diacjũ ucũgũ nimi. Cũ se'saro ucũsome. Õ'acũ ucũsere, cũ tu'o'quere wereturiagusami. Be'ropu

wa'atje quẽ'rãrẽ musãrẽ wereyugusami. ¹⁴ Espíritu Santu yu'ure añurõ ucũgũsami. Yé cjasere musãrẽ masĩcã weegusami. ¹⁵ Nipe'tise yu'u pacu cuose yé ni'i. Tojo weegu Espíritu Santu musãrẽ yé quetire weregusami.

Bujawetimi'cãrã e'catirãsama nise ni'i

¹⁶⁻¹⁷ »Cã'rõacã be'ro musã yu'ure ï'anemosome. Be'ro ï'arãsa'a tja. Yu'u pacu tiropu wa'ase ye bu'iri tojo wa'anírõsa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tu'orã, ãsã ni'cãrẽrã a'merĩ ucũwũ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari cũ tojo nise? ¹⁸ “Cã'rõacã be'ro” cũ nise ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weesari? Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsamigu, masĩtisa'a, niwũ.

¹⁹ Jesú ãsã tojo nisere masĩgũ, ãsãrẽ niwĩ:

—Yu'u “Cã'rõacã be'ro ï'asome, be'ro ï'arãsa'a tja” ní'quere ¿a'merĩ sãrĩtiña'rã weeti? ²⁰ Musãrẽ diacjũta wereguti. Musã uti, pũrõ bujawetirãsa'a. A'ti turicjãrã pe'e e'catirãsama. Musã bujawetimi'cãrã be'ro e'catirãsa'a. ²¹ A'tiro wa'ase weronojõ nirõsa'a. Ni'cõ nijĩpaco co wĩ'magũ wuase duporoacã pũrĩse tu'oña'samo. Co wuáca be'ro co pũrĩse tu'oña'quere wãcũtisamo. Co macũ bajuase pe'ere ï'agõ e'catigo, tojo weesamo. ²² Co weronojõ musã ni'cãrõacã pi'eti'i. Be'ro yu'u musãrẽ ï'agũ a'tiguti tja. Yu'u tojo weecã ï'arã, musã e'catiyu'ruarãsa'a. Æpẽrã musãrẽ bujaweticã weemasĩtirãsama.

²³ »Musã tojo e'catiri numurẽ musã tu'otisere ne sãrĩtiña'some majã. Diacjũta musãrẽ nigũti. Musã yu'ure ãjõpeocã ï'agũ, nipe'tise musã sãrĩsere yu'u pacu yu'tigusami. ²⁴ Toduporopu yu'u tutuase me'rã yu'u pacure ne sãrĩtiwu. Ni'cãrõacãrẽ musã yu'ure ãjõpeotjãrã sãrĩña. Musã tojo weecã, cũ yu'tigusami. Cũ yu'ticã, musã e'catiyu'ruarãsa'a.

Jesú masãrẽ “A'tiro weeguti” ní'que ni'i

²⁵ »Yu'u musãrẽ queose me'rã wereapu. Be'ro queose marĩrõ diacjũta yu'u pacu ye quetire weregusa'a. ²⁶ Espíritu Santu a'tica be'ro musã yu'ure ãjõpeotjãrã, yu'u pacure sãrĩrãsa'a. Yu'u tojo ní'gũ, “Yu'u pacure musãrẽ sãrĩbosaguti”, nigũ mejẽta wee'e. Musã basu sãrĩrãsa'a. ²⁷ Cũta musãrẽ ma'imi. A'tiro ni'i. Musã yu'ure ma'i'i. Tojo nicã musã yu'ure “Õ'acũ tiropu ní'cu a'tipĩ”, ni ãjõpeo'o. Tojo weegu Õ'acũ musãrẽ ma'imi. ²⁸ Yu'u pacu me'rã ní'cu yu'u a'ti nucũcãpũre a'tiwũ. Ni'cãrõacã yu'u a'topu ní'cu yu'u pacu tiropu dajatojaaguti tja.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, ãsã cãrẽ niwũ:

—Ni'cãrõacãrẽ mu'u queose me'rã werewe'e. Diacjũ ucũcã'a.

³⁰ Ni'cãrõacã ãsã masĩ'i. Mu'u nipe'tisere masĩpe'ocã'a. No'o sãrĩtiña'se duporo masĩtoja'a. Tojo weerã mu'u Õ'acũ tiropu ní'cu a'tipã nisere masĩ'i.

³¹ Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—¿Musã ãjõpeoti majã? ³² Tojo ãjõpeomirã, maata no'o musã wa'asĩ'rĩrõ du'tistearãsa'a. Yu'u ni'cũta tojagũsa'a. Ni'cũta niwe'e, ní'gũ pe'e. Yu'u pacu yu'u me'rã nimi. ³³ Yu'ure ãjõpeorã ejerisãjãse cuoato ní'gũ a'te nipe'tisere musãrẽ wereapu. A'ti nucũcãcjãrã musãrẽ pi'eticã weerãsama. Na tojo weemicã, wãcũtutuaya. Yu'u a'ti nucũcãcjãrã na ña'arõ weesere docaque'acã weetojawũ. Tojo weerã yu'ure ãjõpeorã wãcũtutuaya.

17

Jesú cũ bu'erã ye niatjere cũ pacure sãrĩbosa'que ni'i

¹ Jesú tojo níca be'ro ï'amorõ, a'tiro niwĩ:

—Pacɥ, mɥ'u yu'ure cūu'que eja'a. Yu'u mɥ'u macũ nisere masārē ĩ'oa. Mɥ'u tojo weecã, yu'u masārē mɥ'u tutuasere, mɥ'u añuyu'rɥsere ĩ'ogũsa'a. ² Mɥ'u yu'ure masã nipe'tirã wiogu sōrōwũ. Nipe'tirã mɥ'u o'o'cārārē catinu'cūcã weedutigu yu'ure sōrōwũ. ³ Masã mɥ'u Ō'acũ ni'cũ nigũrē, tojo nicã yu'ure mɥ'u o'ó'cure ējōpeorã catinu'cūcã'rāsama.

⁴ »Yu'u a'ti nucūcāpɥre mɥ'u tutuasere, mɥ'u añuyu'rɥsere masārē ĩ'owũ. Mɥ'u yu'ure cūu'quere weepe'ocã'wũ. ⁵ Pacɥ, a'ti nucūcã weese dɥporo yu'u mɥ'u me'rã niwũ. Mɥ'u me'rã nígũ, mɥ'u weronojō nisetiwɥ. Ni'cārōacārē mɥ'u tiropɥ wa'agu wee'e. Yu'ure mejārōta weeya tja.

⁶ »Mɥ'u ã'rārē a'ti nucūcāpɥ nirã wa'terore besewɥ. Yu'ure narē o'oguti nígũ, tojo weecɥ niwũ. Mɥ'u nisetisere narē masīcã weewɥ. Na mɥ'u yarã nimi'cārārē yu'ure wiawɥ. Na mɥ'u dutisere weewã. ⁷ Ni'cārōacã na masīma, nipe'tise yu'u cɥose mɥ'u o'o'que ni'i, nima. ⁸ Narē nipe'tise mɥ'u wereduti'quere werewɥ. Na tere tɥ'orã, ējōpeowã. Na diacjũta yu'u mɥ'u tiropɥ a'ti'quere ējōpeowã. Tojo nicã mɥ'u yu'ure o'ó'quere ējōpeowã.

⁹ »Yu'u na ye niatjere mɥ'urē sērī'i. Āpērã yu'ure ējōpeotirã yema sērīwe'e. Yu'ure mɥ'u o'o'cārã mɥ'u yarã nima. Tojo weegɥ mɥ'urē sērī'i. ¹⁰ Nipe'tirã mɥ'u yarã, yarã nima. Yarã quē'rã mɥ'u yarã nima. Na yu'ure ējōpeo, yu'u tutuagu nisere masārē masīcã weema.

¹¹ »Yu'u a'ti nucūcāpɥ tojaque'asome. Yu'u bu'erã pūrīcã tojarāsama. Yu'u mɥ'u tiropɥ wa'agu wee'e. Pacɥ, añuyu'rɥgɥ, mɥ'u tutuase me'rã mɥ'u yu'ure o'o'cārārē añurō co'teya. Mɥ'u tojo weecã, marī nírōnojōta na ni'cārō me'rã nirāsama. ¹² A'ti nucūcāpɥre yu'ure mɥ'u o'o'cārã me'rã nígũ, mɥ'u tutuase o'o'que me'rã narē co'tewɥ. Ne ni'cũ bajuriotiwɥ. Ni'cũ dia'cũ todɥporopɥ bajuduti'cɥ weronojō ní'cure bajuriowɥ. Mɥ'u ye queti ojáca pūrīpɥ nírōnojōta na oja'que queoro wa'aro wee'e.

¹³ »Ni'cārōacã yu'u mɥ'u tiropɥ wa'agu wee'e. Yu'u a'ti nucūcāpɥ nígũ, mɥ'u ye quetire werewɥ. Tere tɥ'orã, na yu'u weronojō e'catiato nígũ werewɥ. ¹⁴ Mɥ'u wereduti'quere narē wereturiawɥ. Na yu'ure ējōpeotjārã, yu'u weronojō nima. A'ti ɥmɥcocjārã weronojō wácūtima. Tojo weerã na quē'rārē masã ĩ'atu'tima. ¹⁵ “Narē, a'ti nucūcāpɥ nirārē mɥ'u tiropɥ miaña”, nigũ mejēta wee'e. Wātī pe'ere cã'mota'aya nígũ, tojo ni'i. ¹⁶ Yu'u a'ti ɥmɥcocjũ niwe'e. Na quē'rã yu'ure ējōpeorã a'ti ɥmɥcocjārã weronojō wácūsetitima. ¹⁷ Mɥ'u ye queti diacjũ waro ni'i. Te me'rã narē mɥ'u ɥaro weejã añurã wa'acã weeya. ¹⁸ Yu'ure mɥ'u ye quetire a'ti nucūcācjārārē weredutigu o'ówɥ. Yu'u quē'rã yu'u bu'erārē a'ti nucūcācjārārē weredutigu o'ó'o. ¹⁹ Mɥ'u ɥaronojō na ye niatjere wērībosaguti. A'tiro yu'u weecã, na quē'rã mɥ'u ɥaronojō diacjũta weerāsama.

²⁰ »Yu'u na dia'cūrē sērībosawe'e. Be'ropɥ na bu'esere tɥ'o ējōpeojã quē'rārē sērībosa'a. ²¹ Na marī me'rã ni'cārō me'rã niato nígũ tojo wee'e. Pacɥ, yu'u mɥ'u me'rã nírōnojō, mɥ'u yu'u me'rã nírōnojō na quē'rã niato. Tojo wa'acã ĩ'arã, a'ti nucūcācjārã yu'ure mɥ'u o'ó'quere ējōpeorāsama. ²² Yu'ure mɥ'u tutuase, añuyu'rɥsere o'owɥ. Yu'u quē'rã yarārē o'oturiawɥ. Narē ni'cārō me'rã marī weronojō niato nígũ tojo weewɥ. ²³ Yu'u napɥre ni'i. Mɥ'u pe'e yu'ɥpɥre ni'i. Tojo weerã na ni'cārō me'rã nirāsama. Tojo wa'acã ĩ'arã, a'ti nucūcācjārã mɥ'u yu'ure o'ó'quere masīrāsama. Apeyere, mɥ'u yu'ure ma'irōnojōta “Marīrē ma'imī”, nirāsama.

²⁴ »A'ti turi weese dɥporo mɥ'u yu'ure ma'iwũ. Tojo weegɥ mɥ'u nisetisere yu'ure o'owɥ. Pacɥ, mɥ'u o'o'cārārē yu'u me'rã nicã ɥasa'a.

Narē yu'u tutuasere i'adutigu tojo wee'e. ²⁵ Pacu, mu'u queoro wee'e. A'ti nucūcācjārā yu'ure ējōpeotirā mu'urē masītima. Yu'u mu'urē masī'i. Ā'rā yu'u bu'erā mu'u yu'ure o'ó'quere masīma. ²⁶ Mu'u nisetisere narē masīcā weewu. Tojo masīcā weenu'cūcūti. Mu'u yu'ure ma'irōnojōta na quē'rārē a'merī ma'idutigu tojo wee'e. Tojo nicā yu'u na me'rā ninu'cūgūti ní'gū, tojo wee'e, niwī Jesú.

18

Jesure surara na ñe'ewā'cā'que ni'i

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Jesú cū pacure sērīca be'ro ūsā Jerusalēpūre wijawu. Wija, Cedrón wāmetiri maarē pē'awū. Ti maa siaquijipu na olivo ote'caro niwū. Ūsā topu wa'awu. ² Juda Jesure i'atu'tirārē o'ori masū quē'rā te olivo nirōrē masīwī. Jesú todūporo pejetiri ūsārē su'ori sijawī. Tojo weegu masīwī.

³ Ūsā topu nirī cura ni'cā curua surara me'rā Juda etawī. Āpērā quē'rā ni'cārērā Ō'acū wi'i co'terā surara niwā. Pa'ia wiorā, fariseo masā o'óno'cārā niwā. Na añurō wāmotiwā. Sī'ose tuturi, sī'osepa me'rā a'tiwā.

⁴ Jesú cūrē wa'atjere masītojacu niwī. Tojo weegu “¿Noarē a'mati?” niwī.

⁵ Cūrē yu'tiwā:

—Jesú Nazarecjūrē a'ma'a, niwā. Jesú narē niwī:

—Yu'uta ni'i.

Juda Jesure i'atu'tirārē o'ori masū na me'rā niwī. ⁶ Jesú “Yu'uta ni'i” nicā tū'orā, na uirā, dústi bu'ruque'awā. ⁷ Jesú apaturi sērītiña'wī tja:

—¿Noarē a'mati?

Cūrē yu'tiwā:

—Jesú Nazarecjūrē a'ma'a, niwā.

⁸ Jesú narē niwī:

—Musārē weretoja'a, yu'uta ni'i. To pūrīcā yu'ure a'marā, ā'rā yu'u bu'erārē du'uo'oya.

⁹ Jesú cū ucū'que queoro wa'ato ní'gū tojo niwī. Cū ní'que a'tiro niwū: “Yu'u pacu o'o'cārārē ne ni'cū bajuriotiwu”, niwū. ¹⁰ Cū tojo níca be'ro Simó Pedro cū ya di'pjirē wejeweewī. Wejewe, pa'ia wiogure da'raco'tegu Malco wāmetigure diacjūca o'meperore dūtepā'rēwī. ¹¹ Cū tojo weecā i'agū, Jesú Pedrorē niwī:

—Mu'u ya di'pjirē nūrōña. Yu'u pacu pi'etiduti'caronojōta pi'etiguti, niwī Jesú.

Jesure Anás ya wi'ipu mia'que ni'i

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²⁻¹³ Surara, tojo nicā na wiogu, āpērā pa'ia wiorā na o'ó'cārā Jesure dū'te, Anás wāmetigu ya wi'ipu miawā. Cū Caifá mañecū niwī. Caifá titare pa'ia wiogu niwī. ¹⁴ Cūta todūporopure judío masārē “Ni'cū nipe'tirā ye niatje wērībosacā, marīrē añurōsa'a” ní'cu niwī.

Pedro Jesure “Masīwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Na Jesure miacā, yu'u Juā, tojo nicā Simó Pedro, ūsā puarā narē sirutuwā'cāwū. Pa'ia wiogu yu'ure i'amasīwī. Tojo weegu yu'u Jesú me'rā wiogu ya wi'i po'peapu sājāawū. ¹⁶ Pedro pe'e sopepu tojanu'cāwī. Cū tojo weecā i'agū, yu'u sope co'tego me'rā ucū, cūrē pijisōrōwū. ¹⁷ Be'ropu co Pedrorē sērītiña'wō:

—¿Mu'u sī'i me'rācjū mejēta niti?

Pedro core niwĩ:

—Niwe'e, niwĩ.

18 Pūrō yusuwu. Tojo weerā ti wi'i da'raco'terā, tojo nicā surara pecame'e wjāwā. Na ti me'e sumutopu sō'manu'cūburowā. Pedro quē'rā na me'rā sō'magū wa'awĩ.

Pa'ia wiogu Jesure sērītiña'que ni'i

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Pa'ia wiogu Anás Jesure sērītiña'cu niwĩ:

—¿Noanojō niti mu'u bu'erā? ¿Ñe'enojōrē mu'u bu'eti narē? nicu niwĩ.

20 Jesú cūrē yu'ticu niwĩ:

—Yu'u nipe'tirā tu'oropu bu'ewu. Judío masā nerēse wi'seripu, tojo nicā Ō'acū wi'i judío masā nerēwuaropu bu'ewu. Ya'yioropu bu'etiwu.

21 ¿De'ro weegu yu'ure sērītiña'ti? Āpērā yu'ure tu'o'cārārē sērītiña'ña. Na masīsama. Na mu'urē wererāsama, nicu niwĩ Jesú.

22 Jesú tojo nicā tu'ogu, ni'cū Ō'acū wi'i co'tegu surara Jesú ya diapoare paacu niwĩ. Cūrē nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo yu'titi pa'ia wiogure?

23 Jesú cūrē nicu niwĩ:

—Yu'u ña'arō nica be'ro “Te bu'iri paapu. Te ña'a ni'i”, niña. Añurō nica be'roma ¿de'ro weeacju yu'ure paati? nicu niwĩ Jesú.

24 Be'ro Anás Jesure du'teno'cure tja pa'ia wiogu Caifá tiropu o'ówĩ.

Pedro nisoonemo'que ni'i

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Tojo weeri cura Pedro pecame'e sumuto sō'manu'cūwĩ. Topu nirā cūrē sērītiña'wā:

—¿Mu'u sī'i me'rācjū mejēta niti?

Pedro narē niwĩ:

—Niwe'e.

26 Be'ro ni'cū pa'ia wiogure da'raco'tegu, Pedro cū o'mepero dutepā'rē'cu acaweregu Pedrore niwĩ:

—Yu'u mejēpu mu'urē olivo ote'caropu cū me'rā nicā ĩ'apu.

27 Pedro apaturi nisoowĩ. Tojo nica be'ro cārē'quē uuwĩ.

Jesure Pilato romano masā wiogu tiropu na mia'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Be'ro Jesure Caifá ya wi'ipu ní'cure Pilato ya wi'ipu miawā. Bo'rearopu weewu. Judío masā wiorā ti wi'ipure sājāatiwā. Ti wi'ipure sājāarā, Pascua bosenumu ba'awuasere ba'atibopā. Pilato judío masū nitimi nise bu'iri na bu'iritirā tu'oña'bopā. Tojo weerā cū ya wi'ire sājāatiwā. 29 Na sājāaticā ĩ'agū, Pilato na me'rā ucūgū wijaatiwĩ. Narē niwĩ:

—¿Musā ā'rīrē ñe'enojō weresārā weeti?

30 Na cūrē niwā:

—Cū ña'arō weeticāma, mu'u tiro cūrē miititiboapā.

31 Na tojo yu'ticā tu'ogu, Pilato niwĩ:

—Cūrē miaña. Musārē dutironojōta musā basu beserā wa'aya.

Judío masā wiorā cūrē niwā:

—Ūsā judío masā ne ni'cū masūrē “Wējēña” nīmasītisa'a, niwā.

32 Titapure romano masā wiogu masā ña'arārē na wējēdutiārē curapū paabi'pecūcārā niwā. Tojo weero Jesú toduporo ní'que queoro wa'awu. Cū “Yu'ure u'muarōpu tuumorōnu'cōrāsama”, niwĩ. 33 Pilato Jesure piji, cū ya wi'ipu majāmisājāawĩ. Jesure sērītiña'cu niwĩ:

—¿Mũ'uta niti judío masã wiogu?

³⁴ Jesús yu'ticu niwĩ:

—¿Mũ'u basu mũ'u wãcũrõ me'rã sërĩtiña'ti? o ¿ãpërã mũ'urẽ wereati?

³⁵ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'u masĩbosau? Yu'u judío masũ mejëta ni'i. A'topure mũ'u ya di'tacjãrã judío masã, tojo nicã pa'ia wiorã mũ'urẽ miitiama. ¿De'ro weeati mũ'u?

³⁶ Jesús nicu niwĩ:

—Yu'u a'ti nucũcãcjũ wiogu niwe'e. Yu'u tojo nicãma, judío masã wiorãrẽ o'odutitirã yu'ure siruturã a'mequẽboapã. Yu'u apesecjũ wiogu ni'i.

³⁷ Cã tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ mũ'u wiogu niti?

Jesús cãrẽ nicu niwĩ:

—Mũ'u nĩrõnojõta yu'u wiogu ni'i. Yu'u diacjũ cjasere weregu a'topu a'ti, bajuawu. Nipe'tirã diacjũ cjasere uarã, yu'u ucũsere tu'oma.

³⁸ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ nirõ nisasa'a diacjũ cjase? nicu niwĩ.

“Jesure wějërõna'a” ní que ni'i

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Pilato Jesure sërĩtiña'ca be'ro judío masã wiorã me'rã ucũgũ wijaaticu niwĩ tja. Narẽ niwĩ:

—Yu'u cãrẽ ne bu'iri bocatiasu. ³⁹ Musã weewuase a'tiro ni'i. Pascua bosenumu nicã bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ yu'ure du'uwĩrõdutisa'a. ¿Musã cãrẽ judío masã wiogure du'uwĩrõcã uasari?

⁴⁰ Cã tojo nicã tu'orã, na pũrõ caricũwã:

—Cãrẽ ne du'uwĩrõticã'ña. Barrabá pe'ere du'uwĩrõña, niwã. Barrabá ña'arõ weeri masũ niwĩ.

19

¹ Masã “Barrabáre du'uwĩrõña” ni caricũcã tu'ogu, Pilato Jesure tãrãdutiwĩ. ² Surara ni'cã be'to pota me'rã wéeca be'tore cũ dũpoapure peocãrã niwã. Apero, ni'cãrõ su'tiro wiogu sãñarõnojõ sõ'a ñibocurerore sãacãrã niwã. ³ Be'ro cã pu'to wa'a, cãrẽ bujicã'rã, a'tiro nicãrã niwã:

—Judío masã wiogure añurõ wa'ato. Tojo nĩrãta, cã diapoare paamujãcãrã niwã.

⁴ Pilato po'peapu ní'cu wijaatiwĩ tja. Masãrẽ niwĩ:

—Yu'u cãrẽ ne cã'rõacã bu'iri bocatiasu. Tojo weegu musã tiropu pijiwijaatiguti. Musã ñ'arãsa'a, niwĩ.

⁵ Be'ro Jesús wijaatiwĩ. Cũ pota be'tore pesawĩ. Wiogu su'tiro surara o'o'carore sãñawijaatiwĩ. Cũ wijaatãca be'ro Pilato masãrẽ a'tiro niwĩ:

—Ñ'aña. Ñ'rĩ nimi.

⁶ Pa'ia wiorã, ãpërã Õ'acũ wi'i co'terã surara cãrẽ ñ'arã, pũrõ caricũwã:

—Cãrẽ curusapu paabi'pe wějëña, ni caricũwã.

Pilato narẽ niwĩ:

—Musã basu cãrẽ curusapu paabi'pe wějërã wa'aya. Yu'u cãrẽ ne cã'rõacã bu'iri bocatisa'a, niwĩ.

⁷ Judío masã wiorã cãrẽ niwã:

—Cũ “Yu'u Õ'acũ macũ ni'i”, niwĩ. Æsãrẽ duti'que tojo ucũgũnojõrẽ wějëduti'i, niwã.

⁸ Pilato cã “Õ'acũ macũ ni'i” nisere tu'ogu, nemorõ uiwĩ. ⁹ Be'ro Jesure pijisãjãa, cãrẽ sërĩtiña'cu niwĩ tja:

—¿No'ocjũ niti mu'u?

Jesú cūrē ne yu'titicu niwĩ.

¹⁰ Cũ yu'titicã ï'agũ, Pilato cūrē nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure yu'tiweti? ¿Mu'u masĩweti? Yu'u mu'urē du'uwĩrõgũ, du'uwĩrõmasĩ'i. Wējēdutigu quē'rã, wējēdutimasĩ'i, nicu niwĩ.

¹¹ Jesú cūrē nicu niwĩ:

—Õ'acũ mu'urē cã'mota'acã, mu'u tojo weemasĩtiboapã. Tojo weegu yu'ure mu'u tiropu o'o'cu mu'u nemorõ bu'iritimi, nicu niwĩ.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogu, Pilato Jesure “¿De'ro wee cūrē yu'u du'uwĩrõgũsariba?” nicu niwĩ. Cũ tojo weesĩ'ricã ï'arã, judío masã wiorã pũrõ caricũwã:

—Mu'u cūrē du'uwĩrõgũ, romano masã wiogu me'rãcjũ nisome. No'o ni'cũ “Yu'u judío masã wiogu waro ni'i” nigũnojõ romano masã wiogure yu'rũnu'cãgũ weemi. Cũ me'rãcjũ nitimi, ni caricũwã.

¹³ Na tojo nicã tu'ogu, Pilato Jesure na ütã me'rã yéeca papu pijiwijaadutiwĩ. Hebreo ye me'rã Gabata wãmetiwu. Topu Pilato masãrē besewawĩ. Tojo weegu cũ topu dujiwĩ. ¹⁴ Titare ni'cã numu du'sawu Pascua bosenumu wa'atji dũporo. Dajaritero wa'tero niwũ. Pilato topu dujigu, judío masã wiorãrē niwĩ:

—Musã wiogure ï'aña.

¹⁵ Na caricũnemowã:

—Cūrē wējēña. Curusapu paabi'pe wējēña, niwã.

Pilato niwĩ:

—Yu'u musã wiogure curusapu paabi'pe wējēdutigusami, ¿ni wãcũmiti?

Pa'ia wiorã cūrē niwã:

—Ûsã wiogu ni'cũta romano masã wiogu waro nimi.

¹⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Pilato surarare Jesure curusapu wējēdutigu o'owĩ. Be'ro na cūrē miawã.

Na curusapu paabi'pe'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesú na “Masã boaweeca dũpoa” nirõpũre wa'agu, curusare wuawãcãwĩ. Hebreo ye me'rã Gólgota wãmetiwu. ¹⁸ Topu cūrē curusapu paabi'pewã. Æpẽrã pũarã quē'rãrē tojota weewã. Jesure na deco nu'cõwã. Æpẽrã pe'ere, ni'cūrē diacjũ pe'e, apĩrē cũpe pe'e nu'cõwã. ¹⁹ Pilato Jesú dũpoa bu'i curusapu cũ oja'quere õ'odutiwĩ. A'tiro ojano'wũ: “Jesú Nazarecjũ judío masã wiogu nimi.” ²⁰ Te oja'que hebreo ye, griego ye, latín ye me'rã niwũ. Jesure paabi'pe'caro macã pu'to niwũ. Tojo weerã pãjãrã judío masã tere bu'ewã. ²¹ Pilato oja'quere bu'erã, pa'ia wiorã cūrē nicãrã niwã:

—Mu'u “Judío masã wiogu nimi”, ni ojatiboapã. A'tiro pe'e ojaboapã. “Cũ ‘Judío masã wiogu ni'i’, niami”, niboapã.

²² Pilato narē niwĩ:

—Yu'u ojasĩ'rĩ'caronojõ ojatojapu. Dũcayusome majã.

²³ Be'ro ba'paritirã surara Jesure paabi'pe'cãrã cũ ye su'tire seeneowã. Seeneo, nãncũ dũcawaawã. Cũ ya su'tiro docacjãrõ deroa'mesũ'oya marĩwũ. ²⁴ Tojo weerã surara a'merĩ niwã:

—A'tore tũ'réticã'rã. Mejõ níbocaperã. ¿Noa a'tore wapata'arosarito? niwã.

Na tojo weecã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'que queoro wa'awu. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yé su'tire dũcawaawã. Tere níbocaperã wapata'awã.” A'te ní'caronojõta surara weewã.

²⁵ Jesú ya curusa pu'to a'ticurã numia niwã. Cũ pacu, cũ murgõ María Cleofas numo, tojo nicã María Magdalena niwã. ²⁶ Jesú cũ pacore, tojo nicã yu'u Juã cũ uputu ma'ino'gã co tiro nu'cũcã i'agã, core niwĩ:

—Ma'u, ã'rĩ mu'u macũ nimi.

²⁷ Be'ro yu'ure niwĩ:

—Yu'u pacore mu'u paco weronojõ cuoya. Toó tojamo mu'u paco, niwĩ Jesú.

To be'ro core ya wi'ipu miitojaawu.

Jesú wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Jesú cũ pacore co'tedutica be'ro “Nipe'tise yu'ure weeduti'quere tu'aja'a”, niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'que wa'ato nĩgũ Jesú a'tiro niwĩ:

—Acowuosa'a.

²⁹ Topu ni'cãrũ vino pi'ase poseyetju dujiwu. Tojo weerã surara ni'cã si'tia mii ñamiowã. Ñamio, hisopo wãmetiri siti dupupu ti si'tiare du'reõ'o sïomorõwã Jesú tiropu. ³⁰ Cũ tere sĩ'rĩwĩ. Be'ro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajatoja'a.

Cũ tojo nĩca be'ro cũ dupoa paamu'rĩyoja, wẽrĩa wa'awĩ.

Jesure na ñosẽ'que ni'i

³¹ Jesú cũ wẽricaterore ni'cã numu Pascua bosenumu wa'atjo du'sawu. Ti bosenumu sauru judío masãre soodutica numu bosenumujo waro nicaro niwũ. Ti numurẽ wẽrĩ'cãrã curusapu nicã judío masã wiorã uaticãrã niwã. Tojo weerã na Pilato tiropu wa'a, cũ yarã surarare narẽ maata wẽriato nĩrã na ye ñecãrĩrẽ paanu'aduticãrã niwã. Be'ro na upure miidijoo, aperopu miaduticãrã niwã. ³² Tojo weerã surara ni'cãrẽ paanu'amũ'tãwã. Be'ro apĩ quẽ'rãrẽ tojota weewã. ³³ Jesúma wẽrĩ'cupure i'awã. Tojo weerã cúma paanu'atiwã.

³⁴ Mejõ dia'cũ ni'cũ surara Jesure paatipa'mapu ñosẽwĩ. Cũ tojo weecã, dí aco me'rã o'maburouwu. ³⁵ Yu'u a'tere i'awũ. Diacjũta ni'i. Musã quẽ'rã a'tere ejõpeoato nĩgũ musãrẽ were'e. ³⁶ A'te Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta wa'ato nĩrõ tojo wa'awu. A'tiro ojano'wũ: “Cũ ye õ'arĩ ne ni'cã õ'a paanu'aña marĩrõsa'a.” ³⁷ Apero Õ'acũ ye queti oja'caro quẽ'rãrẽ a'tiro niwũ: “Na cãmida're'cupure i'arãsama”, ni ojano'wũ.

Jesure na sïosõrõcũuo'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesú wẽrĩca be'ro José Arimatea wãmetiri macãcjũ Pilatore Jesú ya upure sẽrĩcu niwĩ. José Jesure ejõpeogu niwĩ. Cũ judío masã wiorãrẽ uigu, ya'yioropu ejõpeo niseticã'cu niwĩ. Pilato “Jaũ, Jesú ya upure miaña”, nicã tu'ogu, cũ ya upure miidijowĩ. ³⁹ Nicodemo toduporo ñamipu Jesú me'rã ucũgũ eja'cu quẽ'rã peje treinta kilos u'mutisere miiejawĩ. Te u'mutise a'te niwũ. Mirra áloe me'rã morẽ'que niwũ. ⁴⁰ Na puarã José, Nicodemo su'tiro añurĩ casero u'mutise wa're'que caseri me'rã Jesú ya upure omawã. Judío masã wẽrĩ'cãrãrẽ yaarã weewaronojõta weewã. ⁴¹ Jesure paabi'pe'caro pu'to otese ote'caro niwũ. Te ote'caro deco ni'cã masãpe na ùtãgãpu se'eca tuti niwũ. Ti pe ne ni'cãti wẽrĩ'cãrãrẽ sïosõrõcũuno'ña marĩwũ. ⁴² Topu Jesure miaa, ti pepu sïosõrõcũuowã. Na tojo weeri cura mujĩpũ sãjãrĩ curapu niwũ. Judío masã na da'radutitica numu sãjãrõpu weewu. Tojo weerã ti pe pu'toacã niyucã, topu sïosõrõcũuowã.

20

*Jesú cã masã'que ni'i**(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)*

¹ Soorinũmũ nicã bo'rease ðuporo María Magdalena Jesú masãpepũ wa'aco niwõ. Ti pere bi'acaga ùtãgã apesepũ cũñacã ï'aco niwõ. ² Tojo weego ùsã tiropũ omatojatico niwõ. Ësãrẽ niwõ:

—Marĩ wiogũre apesepũ miacãrã niama. ¿No'opũ miarã miasapã?

³ Co tojo nicã tu'orã ùsã, Simó Pedro, yũ'u cũrẽ yaa'caropũ wa'awũ. ⁴ Ësã topũ wa'arã, yũ'u Pedro nemorõ omamũñawũ. Tojo weegũ yũ'u cũ ðuporo ejawũ. ⁵ Topũ eja, ti pepũ mu'rĩ'asõrõwũ. Topũ cũrẽ oma'que caseri pesawũ. ⁶ Be'ropũ Pedro buaejawĩ. Cũa diacijũ sãjãa wa'awĩ. Cũ quẽ'rã te su'tire ï'awĩ. ⁷ Apero Jesure na ðiapoapũ na omáca casero quẽ'rã niwũ. Apeye me'rã nitiwũ. Aperopũ tuupe'eca casero pesawũ. ⁸ Yũ'u quẽ'rã ti tutipure sãjãawũ. Nipe'tise te caserire ï'agũ, ãjõpeowũ. ⁹ Ësã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere Jesú wẽrĩ'cũpũ masãgũsami nisere titare masitiwũ. ¹⁰ Ësã ti pere ï'áca be'ro ùsã ya wi'ipũ dajatojaawũ.

*Jesú María Magdalenarẽ bajua'que ni'i**(Mr 16.9-11)*

¹¹ María Magdalena pe'e ti pe sumutopũ utigo tojaque'awõ. Co utigota, ti pepũ yu'uĩ'asõrõco niwõ. ¹² Tojo ï'asõrõgõ, puarã su'ti butise sãñarã Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ ï'aco niwõ. Na Jesure cũu'caropũ dujicãrã niwã. Ni'cũ cũ ðupoa ní'caropũ, apĩ cũ ðu'pocãrĩ ní'caro pe'e dujicãrã niwã. ¹³ Na core sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weego mũ'u utiti?

Narẽ nico niwõ:

—Yũ'u wiogũre mia wa'apã. ¿No'opũ miarã miasapã?

¹⁴ Co tojo níca be'ro apero pe'e majãmiĩ'aco niwõ. Tojo weemigõ, Jesú co tiro nu'cũcã ï'aco niwõ. “Jesúta nimi”, ni ï'amasítico niwõ. ¹⁵ Jesú core sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weego mũ'u utigo weeti? ¿Noarẽ a'mati? nicũ niwĩ.

“Á'rĩ ote'quere co'tegũ nisami” ni wãcũgõ, a'tiro nico niwõ:

—Mũ'u cũrẽ mia'cũ, wereya. ¿No'opũ cũuati? Yũ'u cũrẽ miagõti, nico niwõ.

¹⁶ Jesú core “María”, nicũ niwĩ.

Co majãmiĩ'aquejo, nico niwõ:

—Rabboni.

Hebreo ye me'rã “Yũ'ũre bu'egũ” nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹⁷ Jesú core nicũ niwĩ:

—Du'uya yũ'ũre. Yũ'u pacũ tiropũ mũjãatiapũ yujupũ. Yũ'ũre ãjõpeorãrẽ werego wa'aya. “A'tiro niami”, niña. “Cũ, cũ pacũ Õ'acũ tiropũ ‘Wa'agũ wee'e’, niami.” “‘Õ'acũ yũ'u pacũ, tojo nicã mũsã pacũ nimi.’ Apeye quẽ'rãrẽ ‘Yũ'u wiogũ nimi. Tojo nicã mũsã wiogũ nimi’, niami”, niña, nicũ niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tu'ogo, María Magdalena ùsã cũ bu'erãrẽ werego etawõ. Co cũrẽ ï'a'quere, cũ core ní'quere werewõ.

*Jesú cã bu'erãrẽ bajua'que ni'i**(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)*

¹⁹ Tojo wa'áca nũmũ soorinũmũ niwũ. Ti nũmũ ñamipũ ùsã cũ bu'erã ní'cãrã nerẽwũ. Ësã judío masã wiorãrẽ uirã, añurõ bi'asãjã wa'awũ. Ësã topũ nirĩ cura Jesú ùsã decopũ bajuwã. Ësãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpũ ejerisãjãse niato, niwĩ.

²⁰ Cũ tojo nĩca be'ro cũrẽ paabi'pe'quere, cũrẽ ñosẽ'carore ï'owĩ. Æsã cũrẽ ï'arã, pũrõ e'catiwũ. ²¹ Cũ ãsãrẽ ninemowĩ tja:

—Musã e'catise me'rã niña. Yũ'u pacũ o'ó'caronojõta yũ'u quẽ'rã yé quetire weredutigũ musãrẽ o'ó'o.

²² Be'ro cũ ãsãrẽ putipeo, niwĩ:

—Musã Espĩritu Santure cãoya. ²³ Musã ãpẽrã na ña'arõ wee'quere acobojoçã, na bu'iri marĩrã tojarãsama. Musã narẽ acobojoçã, na acobojoçã'tirãsama, niwĩ Jesú.

Jesú Tomárẽ bajuase ni'i

²⁴ Tomás ãsã me'rãcjũ Jesú bu'egũ “Sũ'rua'cu” na nino'gũ Jesú ãsã tiropũ bajuácatore marĩwĩ. ²⁵ Be'ro cũ dajacã, ãsã cũrẽ niwĩ:

—Marĩ wiogũre ï'apũ, niwũ.

Tomás pe'e ãsãrẽ niwĩ:

—Yũ'u cũ omocãpũ paabi'pe'que peripũ sĩosõrõĩ'atimigũ, ãjõpeosome. Tojo nicã cũrẽ ñosẽ'caropũ ya omopicare sĩosõrõĩ'atigũ, ãjõpeosome. Sĩosõrõĩ'atojagupũ, ãjõpeoguti, niwĩ.

²⁶ Ni'cã semana Jesú ãsãrẽ bajuáca be'ro ãsã apaturi nerẽwũ. Titare majã Tomás quẽ'rã ãsã me'rã niwĩ. Ti wi'i cjase soperi bi'acã'no'wũ. Tojo nimicã, Jesú ãsã decopũ bajuawĩ. Æsãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpũ ejerisãjãse niato, niwĩ.

²⁷ Be'ro Tomárẽ niwĩ:

—Ï'aña yé omocãrĩrẽ. Mũ'u omopicare na yũ'ure paabi'pe'que peripũ sĩosõrõña. Yũ'ure paatipa'mapũ na ñosẽ'caropũre mũ'u ya omopicare sĩosõrõña. Æjõpeose moogũ niticã'ña. Yũ'ure ãjõpeoya.

²⁸ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Tomás niwĩ:

—Jesú, yũ'u wiogũ, mũ'u Õ'acũ ni'i.

²⁹ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Tomás, mũ'u yũ'ure ï'atojagupũ, ãjõpeo'o. Yũ'ure ï'atimirã ãjõpeoçã pe'ere, nemorõ añu'u.

Jesure ãjõpeodutigũ a'ti pũrĩrẽ oja'a nise ni'i

³⁰ Jesú ãsã ï'orõpũ peje apeyenojõ wee'owĩ. Te nipe'tise yũ'u a'ti pũrĩpũre ojawe'e. ³¹ Yũ'u a'ti pũrĩpũ Jesú ni'cãrẽ cũ wee'owĩ'quere oja'a. Musãrẽ Jesú Õ'acũ bese'cu cũ macũ nimi nisere ãjõpeodutigũ oja'a. Tojo nicã cũrẽ ãjõpeorã catinu'cũato nígũ tojo wee'e.

21

Jesú apaturi cã bu'erãrẽ baja'que ni'i

¹ Be'ro Jesú Tiberia wãmetiri ditara sumutopũ ãsãrẽ apaturi bajuawĩ. A'tiro wa'awũ. ² Æsã topũre nirã a'ticũrã niwũ: Simó Pedro, Tomás “Sũ'rua'cu” na nigũ, tojo nicã Natanae Galilea di'tacjũ Caná wãmetiri macãcjũ. Æpẽrã quẽ'rã ãsã pũarã Zebedeo põ'rã niwũ. Tojo nicã ãpẽrã pũarã Jesú bu'erã ninemowã.

³ Æsã topũ nirĩ cura Simó Pedro ãsãrẽ niwĩ:

—Wa'i wẽjẽgũ wa'aguti.

Æsã cũrẽ niwũ:

—Æsã quẽ'rã wa'arãti, niwũ.

Æsã wa'a, yucũsupũ mũjãsjãwũ. Ti ñamirẽ wa'i wẽjẽbo'reamiwũ. Ne wẽjẽticãti.

4 Bo'reque'awã'câtiri cura Jesú ti ditara sumutopu bajuawĩ. Ûsã cûrẽ ï'amasĩtiwũ. 5 Cũ ùsãrẽ niwĩ:

—¿Wějěati? niwĩ.

—Wějětiasu, niwũ.

6 Ûsã tojo nicã tu'ogu, ùsãrẽ niwĩ:

—Diacjũ pe'e doqueñoña musã wejecure. Tojo weerã wějěrãsa'a. Cũ dutironojõta weewũ. Pãjarã waro wějěwũ. Ne wejecure wã'cõticãti. 7 Tojo wa'acã ï'agũ, yu'u Jesú uputu ma'ino'gũ Pedrore niwũ:

—Marĩ wiogu nimi.

Yu'u tojo nicã tu'ogu, Simó Pedro su'tiro bu'icjãrõrẽ wejesãñawĩ. Jesú tiropu wa'agu, doqueñojãwĩ.

8 Ûsã pe'e yucusu me'rã sumutopu wa'ire wejenujãwũ. Ûsã cien metros yoaro decopu pa'sawũ. 9 Topu nujãtarã, pecame'e cũ wĩjãca me'erẽ ï'awũ. Ti me'epu ni'cũ wa'i pũ'onu'cõno'wũ. Pã quẽ'rã niwũ. 10 Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Wa'i musã wějě'cãrãrẽ miitia.

11 Cũ tojo nicã, Simó Pedro yucusupu mujãsãjãa, wa'ire wejemajãwĩ nucuporopu. Wa'i pacarã ciento cincuenta y tres sãjãawã. Ticurã pãjarã sãjãamicã, wejecu tũ'rũtiwũ. 12 Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Ba'arã a'tia.

Ûsã cûrẽ ï'amasĩrã, ne ni'cũputa “¿Noanojõ niti mu'u?” ni sãrĩtiña'ma'atiwũ. 13 Jesú pãrẽ ùsãrẽ etiwĩ. Wa'i quẽ'rãrẽ etiwĩ.

14 Jesú masãca be'ro puati ùsãrẽ bajuatojawĩ. Ni'cãrõacã me'rã i'tiati wa'aro weewũ.

Jesú Simó Pedro me'rã ucũ'que ni'i

15 Ûsã ba'aca be'ro Jesú Simó Pedrore sãrĩtiña'wĩ:

—¿Simó, Joná macũ, mu'u ã'rã yu'ruoro yu'ure ma'iyu'rũnu'cãti?

Pedro cûrẽ niwĩ:

—Ûu, wiogu, mu'u masĩ'i yu'u mu'urẽ ma'isere.

Jesú cûrẽ niwĩ:

—To pũricãrẽ yu'ure ãjõpeorãrẽ co'teya. Narẽ bu'eya.

16 Apaturi Pedrore sãrĩtiña'nemowĩ:

—¿Simó, Joná macũ, yu'ure ma'iti?

—Ûu, mu'u masĩ'i yu'u mu'urẽ ma'isere.

Jesú niwĩ tja:

—To pũricãrẽ yarãrẽ bu'eya. Narẽ co'teya.

17 Apaturi ninemowĩ tja:

—¿Simó, Joná macũ, yu'ure mu'u ma'iti?

Jesú i'tiati cûrẽ sãrĩtiña'cã ï'agũ, Pedro pũrõ bujawetiwĩ. Cûrẽ niwĩ:

—Wiogu, nipe'tisere mu'u masĩ'i. Masĩ'i yu'u mu'urẽ ma'isere.

Jesú cûrẽ niwĩ:

—To pũricãrẽ narẽ bu'eya. Narẽ co'teya, niwĩ tja. 18 Mu'urẽ diacjũta nigũti. Mu'u ma'mu nígũ, mu'u uaro su'tirore sãña, mu'u no'o wa'asĩ'rĩrõ wa'acũwũ. Be'ro mu'u bucũ ãjãgũ, mu'u ye omocãrĩrẽ sãomorõgũsa'a. Apĩ mu'urẽ su'ti sãa, mu'u wa'asĩ'rĩtiro miagũsami.

19 Jesú tojo nígũ, Pedro cũ de'ro wa'a wẽrĩatjere nígũ, tojo niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã masã Õ'acũrẽ añurõ ucũrãsama nígũ, tojo niwĩ.

Be'ro Jesú cûrẽ niwĩ:

—Yu'ure ãjõpeosirutunu'cũcã'ña.

Jesú Juãrẽ ma'i'que ni'i

20 Be'ro Pedro majãmiĩ'agũ, yu'u na be'ro sirutucã ï'awĩ. Yu'u Jesú ma'ino'gũ niwũ. Yu'uta toduporo ùsã ba'atuocatero “¿Noa mu'urẽ

ĩ'atu'tirãpũre o'orosari?" ni sãrĩtiña'wũ. ²¹ Pedro yũ'ũre ĩ'agũ, Jesure sãrĩtiña'wĩ:

—Wĩogũ, ã'rĩ warore ¿de'ro wa'arosari?

²² Jesú cãrẽ niwĩ:

—Cũ maata wẽrĩcã, mũ'u ye cjase mejẽta ni'i. Cũ yũ'u apaturi a'tiri curapũ catitũocã quẽ'rãrẽ mũ'u ye cjase mejẽta ni'i. Wãcũnrũtigũta. Mũ'u yũ'ũre sirutuya, niwĩ.

²³ Jesú tojo ní'quere tũ'orã, cãrẽ ějõpeorã yũ'ũre "Cũ ne wẽrĩsome" nise se'sa wa'awũ. Jesú yũ'ũre "Cũ wẽrĩsome", nitiwĩ. A'tiro pe'e niwĩ: "Yũ'u apaturi a'tiri curapũ catitũocã, mũ'u ye cjase mejẽta ni'i", niwĩ Pedrorẽ.

²⁴ Yũ'u Juã ni'i. Yũ'u ĩ'a'quere oja'a. Tojo weero "Diacjũta ni'i", ni masĩno'o.

²⁵ Apeye Jesú weenemo'que peje ni'i. Yũ'u tũ'oña'cã, cã wee'quenũcã ojacãma, peje pũrĩ waro yũ'rũoquejocã'bosa'a.

Jesucristo besecũú'cãrãrẽ Espíritu Santu weetamu'que ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pũrĩrẽ Luca ojacu niwĩ. Cũ Jesucristo besecũú'cãrã na weeseti'quere ojacu niwĩ. A'ti pũrĩ Jesú cũ bu'erãrẽ “Tojo weeguti” ní'caronojõta Espíritu Santure o'ócũ niwĩ nisere ojano'o. Tojo weerã cũ bu'erã Espíritu Santure cãorã Jesucristo ye quetire uiro marĩrõ Jerusalẽpãre, Judeapãre, Samariapãre, nipe'tiropãre werecusiacãrã niwã.

Luca a'ti pũrĩrẽ ojase dũporo ni'cã pũrĩ Jesucristo catiri umũco cjase wereri pũrĩrẽ ojatojacu niwĩ. Tojo weero a'ti pũrĩ Jesucristo eẽjõpeonũ'cã'quere cũ ojanemoca pũrĩ ni'i. Pedrore, Pablõre na weeseti'quere ojayũ'rũnũ'cãno'o.

Espíritu Santu a'tiatjere Jesú wereyu'que ni'i

¹ Teófilo, mũ'urẽ ni'cã pũrĩ todũporopãre ojavũ. Ti pũrĩpãre nipe'tise Jesú masãrẽ bu'e'quere, cũ tutuaro me'rã weeĩ'o'quere werewũ. Ne waro cũ bu'enũ'cã'quere, ² cũ bu'e yapada'reo'quere werewũ. Tojo nicã cũ u'mũsepũ mũjã'quere werewũ. Jesú u'mũsepũ mũjãse dũporo cũ bu'erã cũ besecũú'cãrãrẽ dutiro cũucũ niwĩ na weeatjere. Espíritu Santu masĩse o'oro me'rã tere duticũ niwĩ. ³ Cũ wẽrĩ masãca be'ro pejetiri Jesú bajuacu niwĩ. Cuarenta nũmũrĩ bajuacu niwĩ narẽ. Tojo weerã cãrẽ ĩ'arã, “Marĩ ‘Wẽrĩa wa'ami’ ní'cũ catimi”, nicãrã niwã. Narẽ Ō'acũ nipe'tirã masã wioꝝu nimi nise quetire werecu niwĩ.

⁴ Jesú na me'rã níꝝũ, u'mũsepũ mũjãti dũporo a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã Jerusalẽpũ tojayá. Ne aperopũ, ape macãpũ wijaticã'ña. Yũ'u pacũ mũsãrẽ todũporopũ ní'caronojõta Espíritu Santure o'ódijogũsami. Tojo weerã mũsã cãrẽ topũ yucueya. Yũ'u mũsãrẽ tere weretojavũ. ⁵ Juã mũsãrẽ aco me'rã wãmeyecũ niwĩ. Cũ tojo weecã, mũsã ña'arõ weeseti'quere du'u, bũjaweti dũcayucã, masã mũsãrẽ ĩ'amasĩcãrã niwã. Yũ'u pacũ pũrĩcã cã'rõacã be'ro mũsãrẽ Espíritu Santure o'ódijogũsami. Espíritu Santu mũsã me'rã ninu'cũcũsami, nicũ niwĩ Jesú.

Jesure cũ pacũ u'mũsepũ miimũjãa'que ni'i

⁶ Jesú cũ bu'erã me'rã nerẽcaterore cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Jesú, ũsã wioꝝu, mũ'u romano masãrẽ wiorã nise dũcayugũsari? ¿Dũcayũ, judío masãrẽ wiorã sãrõgũsari? Marĩ ñecũ Davi, cũ macũ Salomó a'ti di'tacjãrãrẽ duticãrã niwã. ¿Na duti'caro weronojõ ni'cãrõacãrẽ judío masã tja apaturi dutirãsari? ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

⁷ Na sãrĩtiña'cã tũ'ogũ, a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Ō'acũ marĩ pacũ dia'cũ masĩsami. Cũ “Tojota wa'ato” nicã, tojota wa'arõsa'a. A'te mũsã ye cjase niwe'e. ⁸ Cã'rõacã be'ro marĩ pacũ tutuasere o'ogũsami mũsãrẽ. Espíritu Santu mũsã me'rã nicã, wãcũtutuase cũo, yé quetire masãrẽ wererã wa'arãsa'a. Jerusalẽcjãrãrẽ, Judea di'tacjãrãrẽ, Samaria di'tacjãrãrẽ, nipe'tiro a'ti umũcopũ nirãrẽ wererã wa'arãsa'a, nicũ niwĩ Jesú cũ bu'erãrẽ.

⁹ Tojo ni weretojaca be'ro cãrẽ cũ pacũ miimũjãa wa'acu niwĩ u'mũsepũ. Cũ mũjãacã, cũ bu'erã cãrẽ ĩ'amorõsirutucãrã niwã. Na ĩ'amorõsirutucã, o'mecurua cãrẽ tuubi'acã'caro niwũ. Tojo weerã cãrẽ ĩ'anemoticãrã niwã

majã. ¹⁰⁻¹¹ Jesure cū pacu miimujããca be'ro cū bu'erã cū mujãa'caro pe'e dia'cū ĩ'amorõnu'cūcãrã niwã. Ne ĩ'adu'uticãrã niwã. Na to pe'e ĩ'amorõnu'cūrĩ cura wãcũña marĩrõ na decopu Õ'acūrẽ wereco'terã puarã su'ti butise sãñarã bajuacãrã niwã.

—Musã Galileacjãrã ¿de'ro weerã tocã'rõ ĩ'amorõnu'cūti? Jesú ni'cãrõacã u'musepu mujãa'cũta a'ti nucūcãpũre apaturi a'tigusami tja. Musã cūrẽ mujãacã ĩ'a'caronojõta a'tigusami, nicãrã niwã Õ'acūrẽ wereco'terã.

Judare dũcayucjũre bese'que ni'i

¹² Jesure mujãacã ĩ'a'cu ũrũgũ Olivo wãmeticjũ nicaro niwũ. Õ'acūrẽ wereco'terã narẽ Jesú apaturi a'tigusami tja nisere wérẽca be'ro cūrẽ ĩ'atuo'cãrã Jerusalẽpu dajatojaacãrã niwã. Tigũ ũrũgũ ti macã pu'toacã nicaro niwũ. ¹³ Jerusalẽpure tojatarã, na cãjĩrĩ wi'ipũ wa'acãrã niwã. Ti wi'i casatiri wi'i nicaro niwũ. Ni'cã tucũ bu'ica tucũpu sãjãa, dujicãrã niwã. A'ticũrã nicãrã niwã: Pedro, Santiago, Juã, André. Āpẽrã Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago Alfeo macũ, Simó celote curuacjũ, Juda Santiago acabiji nicãrã niwã. Ā'rã nipe'tirã nicãrã niwã ti tucũpu nerẽsãjtjãrã dujirã. ¹⁴ Ti tucũpũre ñubuerã na'irõ nerẽnu'cũcã'cãrã niwã. Āpẽrã na me'rã nerẽcãrã niwã. Jesú acabijirã, María Jesú paco, co me'rãcjãrã numia nicãrã niwã. Na topũ nerẽ'cãrã ni'cãrõnojõ wãcũseticãrã niwã.

¹⁵ Ni'cã numũ Jesure ãjõpeorã nerẽcãrã niwã ti wi'ipũta tja. Ciento veinte wa'tero nicãrã niwã. Pedro na nerẽrĩ cura wã'cãnu'cã, narẽ werecu niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

¹⁶ —Duporopũ marĩ ñecũ Davi Espĩritu Santu cũ masĩse o'oro me'rã Judare wa'atjere ojamũ'tãcũ niwĩ. Õ'acũ ojaduti'que diacjũta wa'apu. Judata ĩ'owĩ Jesure ãpẽrãpũre. Tojo weerã na Jesure bu'iri da'rerãtirã ñe'e miawã. ¹⁷ Juda ũsã me'rãcjũta nimiwĩ. Jesú cũ quẽ'rãrẽ masãrẽ bu'esere cũumiwĩ ũsãrẽ wee'caronojõta. ũsã doce nimiwũ cũ me'rã. ¹⁸ ũsã me'rã nimigũ, Jesure ĩ'owĩ wiorãpũre. Cũ Jesure wiorãrẽ ĩ'o'que wapa na cūrẽ niyerure wapayecãrã niwã. Be'ro narẽ tere wiacã'cu niwĩ cũ ña'arõ wee'que wapare. Niyeru cũ wia'que me'rã pa'ia wiorã di'ta cã'rõacã duucãrã niwã. Be'ro cũ basu pe'e burũque'a, cũ paaga tũ'rũste, cũ u'tamisĩ nimi'que wijaastea wa'acaro niwũ. Tojo wee wẽrĩa wa'acu niwĩ Juda. ¹⁹ Cũ tojo wa'asere nipe'tirã Jerusalẽcjãrã tũ'ose'sacãrã niwã. “Tojo wee wẽrĩa wa'apu”, ni ucjacãrã niwã. Na te niyeru me'rã duu'que di'tare wãmeyecãrã niwã “Dĩ cõ'ãca di'ta.” Na ye me'rã nĩrõ, Acældama tojo nĩrõ weesa'a.

²⁰ Pedro narẽ werenemocũ niwĩ:

—Duporopũ Salmo wãmetiri pũrĩrẽ oja'cu a'tiro ojacũ niwĩ:

Cũ ya wi'i masã marĩrĩ wi'i tojato.

Tore ne ni'cũ niticã'to.

A'te quẽ'rãrẽ a'tiro ojacũ niwĩ:

Cũ da'rase nimi'que apĩpũre wa'ato, ni ojacũ niwĩ.

»Salmo pũrĩ ni oja'caronojõta tojo wa'apu Judare.

²¹⁻²² »Tojo weerã Juda dũcayugure beserũa'a. Marĩ beseacjũ ũsã me'rã sija'cũre, Juã Jesure wãmeyecã ĩ'a'cũre beserũa'a. Nipe'tise Jesú cũ wee'quere, téẽ cũ pacu cūrẽ u'musepu miimujãacã ĩ'a'cũre beserũa'a. Cũ quẽ'rã ũsã weronojõta werẽgũ wa'agusami Jesú wẽrĩ'cupũ masã'quere, ni werecu niwĩ Pedro.

²³ Cũ tojo nicã tũ'orã, ti tucũpu nirã a'tiro wãmetirã puarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ José wãmeticũ niwĩ. Cũrẽta ãpẽrã Justo, ãpẽrã Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Matía wãmeticũ niwĩ. ²⁴⁻²⁵ Tojo wee ti tucũpu nirã Õ'acũrẽ a'tiro sãrĩcãrã niwã:

—Õ'acũ, nipe'tirã masã wãcũsere masĩ'i. Ni'cũ mũ'u besetjapũ Juda dũcayucjũre. Tojo weegũ ãsãrẽ ĩ'oña. ¿Ni'í nisari? Juda mũ'u dutiro cũumi'quere du'ucã'mi ña'arõpu wa'agũ cũ catigũ añurõ weeti'que bu'iri, ni sãrĩcãrã niwã.

²⁶ Na tojo ni Õ'acũrẽ sãrĩtoja, pua pe ãtãpe Matía, Barsabá na wãmerẽ ojacãrã niwã. ¿Ni'í Õ'acũ bese'cũ niti? nĩrã, pi'ipũ sãa, ni'cã pe mii ĩ'acãrã niwã. Matía wãme ojaõ'o'que nicaro niwũ.

—Jãa, ã'rĩ Matía Juda dũcayucjũ nigũsami. Cũ ãpẽrã once me'rã Jesucristo ye quetire weregũ wa'agusami, nicãrã niwã ti pere mii ĩ'arã.

2

Espíritu Santu dijata'que ni'i

¹ Cincuenta nũmũrĩ Pascua wa'áca be'ro Pentecosté wãmetiri bosenuũ wa'acaro niwũ. Ti bosenuũ nicã Jesure ãjõpeorã apaturi todũporo na nãrẽca wi'ipũta tja nerẽcãrã niwã. ² Ti wi'ipũ na nãrẽca be'ro wãcũña marĩrõ wĩ'rõ upũtu a'tiro weronojõ u'mũsepũ busũ dijaticaro niwũ. Ti wi'i busũse'sa wa'acaro niwũ. ³ Tojo wa'ari cura nãnũcũ na dũpopa bu'ipũ pecame'e ãjũrĩ põ'rã ñe'merõ weronojõ bajuro pesacaro niwũ. ⁴ Espiritu Santure cũoyũruacãrã niwã. Tojo weerã tutuaro me'rã cũ dutisere añurõ weecãrã niwã. Cũ weetamurõ me'rã apemasã ye ucũsere ucũmasĩtimi'cãrã ucũnũ'cãcãrã niwã.

⁵⁻⁸ Pentecosté bosenuũrẽ Jerusalẽpũre pãjãrã judío masã apeye di'tacjãrãpũ nerẽcãrã niwã. Na ãjõpeosetisere añurõ weeri masã nicãrã niwã. Espiritu Santu tutuaro o'ono'cãrã ucũcã tũ'orã, ã'rã na tiropũ wa'acãrã niwã. Wa'a, na yere ucũcã tũ'orã, tũ'omarĩa wa'acãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ã'rã marĩ yere ucũrã a'ti di'ta Galileacjãrã nima. ¿De'ro weerã a'tocjãrã nimirã, marĩ yere añurõ ucũti? ni a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã.

⁹ Marĩ apesecjãrã, Elãcãrã, Mesopotamiacjãrã ni'i. ãpẽrã Judeacjãrã, Capadociacjãrã, Pontocjãrã, Asiãcãrã ni'i. ¹⁰ ãpẽrã Frigiãcãrã, Panfiliãcãrã, Egiptocjãrã, Libia di'ta Cirene wãmetiri macã pu'tocjãrã ni'i a'ti macãpũre. Romãcãrã bosenuũ etama a'topũre. Na ni'cãrẽrã judío masã nima. ãpẽrã judío masã nitimirã, judío masã weronojõ ãjõpeosetirã na quẽ'rã a'topũre nima. ¹¹ ãpẽrã Cretãcãrã, Arabiacãrã nima. Marĩ apesecjãrã dia'cũ nimirã, marĩ ye ucũse me'rã tũ'orã wee'e Õ'acũ cũ añuse wee'quere, nicãrã niwã. ¹² Nipe'tirã na yere ucũcã tũ'orã, tũ'omarĩa wa'acãrã niwã.

—¿De'ro weero tojo wa'ati? nicãrã niwã.

¹³ Ni'cãrẽrã Espiritu Santu tutuaro o'ono'cãrãrẽ bujicã'cãrã niwã.

—Na que'arã weepã, tojo ni ucũrã, nicãrã niwã.

Pedro masãrẽ were'que ni'i

¹⁴ Na tojo nicã tũ'ogũ, Pedro ti wi'ipũ ni'cũ wijaacũ niwĩ soperũre. Cũ me'rãcãrã Jesú besecũ'cãrã cũ sirota sirutuwijaacãrã niwã. Pedro nipe'tirã tũ'oato nígũ upũtu tutuaro me'rã ucũcũ niwĩ:

—Yũ'u acawererã, tojo nicã nipe'tirã Jerusalẽpũ nisetirã, yũ'ure añurõ tũ'oaya. Mũsã “Na que'arã weema”, ni wãcũapũ. ¹⁵ ãsã que'arã mejẽta weepũ. Ni'cãrõacã ñamiacãcure nueve ni'i. A'ti horare que'aya marĩ'i.

16 Mūsā ni'cārōacā tū'osere dūporopu Joel wāmetigu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū ojamu'tācu niwī. A'tiro ni ojacu niwī:

17-18 "A'ti turi pe'tise dūporo Espiritu Santure nipe'tirārē o'óguti", nicu niwī Ō'acū.

"Espiritu Santure o'óca be'ro mūsā pō'rā umua, numia masārē wererāsama yé quetire.

Bucurā, ma'mapjiare na quē'erōpu ī'ogūsa'a be'ropu wa'atjere.

Yū'u dutiro weerārē Espiritu Santure o'ógusa'a.

Na quē'rā yé cjase quetire masārē wererāsama.

19 A'ti di'tare, u'mūsepure mejēcā bajuse ī'ogūsa'a.

Tojo wa'aro dí, pecame'e, o'me bajarosa'a.

20 Ūmūco quē'rā na'itī'a wa'arosa'a.

Tojo wa'acā, mujīpū umūcocjū bajutigusami.

Mujīpū űamicjū quē'rā sō'agū wa'agusami.

Dí weronojō sō'agūsamī.

Masārē yū'ruo'cu cū apaturi a'tiatji dūporo tojo wa'arosa'a.

Cū a'tigu, wiopesase me'rā asistedijatigusami.

Mejō nirī nūmu nisome.

21 No'o yū'ure 'Ņa'arō wee'quere acobojoya' nicā, narē acobojojusa'a.

Narē pecame'epu wa'abo'cārārē yū'ruoguti", nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Joel, ni werecu niwī Pedro Jerusalécjārā masārē.

22-23 Apeye narē Pedro a'tiro werenemocu niwī:

—Mūsā añurō tū'oya yū'u ucūsere. Ō'acū marī pacu, Jesús Nazarecjūrē o'ócu niwī. Cū me'rā cū tutuasere ī'ocu niwī marīrē. A'tere marī tiropure weeī'owī. Tojo weerā cū tojo wee'quere ī'atjīarā, marī masī'i Jesucristo Ō'acū o'ó'cūta nicu niwī nisere. Dūporopu marī pacu Ō'acū "Yū'u macūrē masā űa'arā wējērāsama", ni masītojacu niwī. Tojo wa'atjere masīgū, "Tojota wa'arosa'a", nicu niwī. Cūrē, marī pacu o'ó'cu nimicā, mūsā űa'arārē curusapu paabi'pe wējēdutiwu. ²⁴ Marī pacu tojo wa'aca be'ro Jesucristore cū wērī'cupure masōcu niwī. Cū wērīdojaticu niwī. Masā wa'acu niwī. ²⁵ Dūporopu wiogu Davi a'tiro ojamu'tācu niwī Jesús cū ucūatjere:

Pacu, mū'urē ī'anu'cūcā'a.

Mū'u yū'u wiogu, yū'u me'rā ninu'cūcā'a.

Tojo weegu yū'u uiwe'e.

26-28 Yū'u ejeripō'rāpūre pūrō e'catise me'rā ucū'u.

Yū'ure cō'asome wērī'cārā nirōpu.

Yū'u mū'u macū űa'ase moogū upu ne boasome.

Yū'u wērīca be'ro apaturi masāgūsa'a tja.

Tere yū'u masī'i.

Tojo weegu ne uise moogūsa'a.

Pūrō e'cati'i mū'urē ī'agū, ni ojacu niwī Davi.

²⁹ »Yū'u acawererā, mūsārē weresī'rīsa'a marī űecū Davi yere. Cū wērīcu niwī. Cū wērīcā, cūrē yaacārā niwā. Cū ya masāpe a'ti macāta ni'i. Marī masī'i, cū basu pe'e cū ye cjasere ojatipī. Apīpūre jagu weepī. ³⁰ Davi catigu, Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nicu niwī. Marī pacu Ō'acū cūrē a'tiro ni werecu niwī: "Mū'u pārāmi nituriagupu mū'u duti'caro weronojōta a'ti di'tare dutigu nigūsamī", nicu niwī. ³¹⁻³² Cūrē Ō'acū tojo ní'quere Davi weremu'tācu niwī Jesús cū masātjere. "Cū wērīgūsamī. Wērī, maata masāgūsamī. Āpērā wērī'cārā weronojō wērīdojasome. Cū

upu boasome”, ni ojacu niwĩ Davi. Davi a'tiro oja'cu nimigũ, wẽrĩa wa'acu niwĩ. Cũ ya upu boa wa'apã. A'tere tojo nígũ, Jesure wa'atje pe'ere ojayugu weepĩ. Jesure cũ pacu wẽrĩ'cupure masõcu niwĩ. Marĩ ì'a'cãrã nitjãrã masĩ'i cũ masõ'quere. ³³ Cũ pacu cūrẽ u'musepu cũ tiro wioгу dujiri cūmurõpu miimujãcu niwĩ. Õ'acũ cũ toduporopu ní'caronojõta cũ macūrẽ marĩrẽ Espiritu Santure o'óducu niwĩ. Tojo weerã Espiritu Santu cũ weetamuse me'rã musã ye ucũsere ũsã ucũapu. ³⁴⁻³⁵ Davi pe'e cũ upu me'rã u'musepũre masãmujãatipĩ. Tojo weegu Jesú pe'ere wa'atjere ucũgũ weepĩ. Apeyere Jesucristore wa'atjere Davi a'tiro ojanemocu niwĩ tja:

Õ'acũ u'musepu nigũ cũ macūrẽ, yu'ure yu'ruoacjũre a'tiro nicu niwĩ:

“Yu'u tiro wioгу dujiri cūmurõpu dujigusa'a.

Mu'u to dujicã, mu'urẽ ì'atu'timi'cãrãrẽ narẽ ãjõpeocã weeguti.”

Tojo nicu niwĩ yu'ure yu'ruoacjũre Õ'acũ, ni ojacu niwĩ.

Cũ a'tiro ojagu, Jesure ucũgũ weepĩ.

³⁶ »Tojo weerã musã judío masã nipe'tirã masĩña. Jesure, musã curusapu paabi'pe'cũre Õ'acũ cūrẽta marĩ wioгу sõrõpĩ. Cũ Õ'acũ beseno'cuta nicã'miwĩ, ni werecu niwĩ Pedro.

³⁷ Cũ tojo nicã tu'orã, “Ũsã bu'iri cuosa'a”, ni wãcũcãrã niwã. Tojo weerã Pedore, ãpẽrã Jesú cũ besecũú'cãrãrẽ “¿Ũsã de'ro weerãsari?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

³⁸ Na tojo nicã, Pedro narẽ yu'ticu niwĩ:

—Bujaweti ducayuya musã ña'arõ weeseti'quere. Jesucristore ãjõpeo, wãmeyeno'ña. Musã a'tiro wéeca be'ro Õ'acũ acobojogusami ña'arõ weeseti'quere. Tojo nicã Espiritu Santure o'ógusami. Musã me'rã ninu'cũcũsami. ³⁹ Õ'acũ toduporopu ní'caronojõta musãrẽ, musã põ'rã nituriarãrẽ, aperocjãrãpũre Espiritu Santure o'ógusami. No'o nipe'tirã cũ beserãrẽ o'ógusami, ni werecu niwĩ Pedro.

⁴⁰ Cũ a'te dia'cũ wereticu niwĩ. Narẽ añurõ bosa, werecasanemocu niwĩ:

—A'ti di'tacjãrã Jesure wẽjẽ'cãrã ña'arã nima. Na ña'arõ wee'que wapa Õ'acũ bu'iri da'regusami. Na weronojõ niticã'ña. Musã Õ'acũrẽ acobojose sãrĩña. Tojo weecã, Õ'acũ bu'iri da'retigusami, ni werecu niwĩ Pedro.

Jesure ãjõpeori masã na weeseti'que ni'i

⁴¹ Pedro tojo ni werecã tu'orã, pãjãrã Jesucristore ãjõpeocãrã niwã. Cūrẽ ãjõpeocã ì'arã, be'ro Pedro quẽ'rã narẽ wãmeyecãrã niwã. Cũ tojo ni wérẽca numuta i'tiati mil wa'tero masã ãjõpeocãrã niwã.

⁴² ãpẽrã toduporo Jesure ãjõpeo'cãrã me'rã na'irõ nerẽcãrã niwã. Pedro quẽ'rã na weresere añurõ tu'otu'sacãrã niwã. Na basu su'ori ba'a, Õ'acũrẽ ñubueni'cũcã'cãrã niwã.

⁴³ Jesú cũ besecũú'cãrã cũ wee'caronojõta masã dutitirãrẽ yu'ruo, apeye peje wee'ocãrã niwã. Na tojo weesere ì'arã, masã nipe'tirã ì'amarĩacãrã niwã. ⁴⁴⁻⁴⁵ Jesure ãjõpeorã a'merĩ añurõ weetamucãrã niwã. Peje cuorã na ye apeyenojõrẽ dua, te wapare ãpẽrã moorãrẽ ducawaacãrã niwã. Tojo weerã nipe'tirã ni'cãrõnojõ cuoburocãrã niwã. ⁴⁶ Ũmucorinucũ nipe'tirã ñubuerã wa'acãrã niwã Õ'acũ wi'ipu. Na ye wi'seripũre e'catise me'rã a'merĩ su'ori ba'acãrã niwã. ⁴⁷ Tojo Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'cãrã niwã. ãpẽrã quẽ'rã narẽ añurõ wãcũcãrã niwã. Ũmucorinucũ Õ'acũ cūrẽ ãjõpeotimi'cãrãrẽ ãjõpeocã weecu niwĩ. Tojo weerã siape me'rã Jesure pãjãrã ãjõpeonemocãrã niwã.

3

Pedro quē'rā sijamasītigure sijacā wee'que ni'i

¹ Ni'cā n̄m̄m̄ dajaritero be'ro tres nicā Pedro, Juā Ō'acū wi'i pajiri wi'ip̄m̄ ñubuerā wa'acārā niwā. Ti wi'ip̄m̄re um̄corinucū ti horata Ō'acūrē masā ñubuenū'cūcā'cārā niwā. ² Top̄m̄ na wa'asetirinucū ni'cū masū wī'magūp̄ta dojoriwi'i sijamasītigū bajua'cū dujicū niwī. Ō'acū wi'i sope p̄'to ne sājāarō masā cūrē miaa d̄pom̄ujācārā niwā. Ti sope wāmeticarō niwū Añurī Sope. Nipe'tirā sājāarānucūrē niyeru sērīdujicū niwī. ³ To na sājāacā ī'agū, Pedro, Juārē niyeru sērīcū niwī. ⁴ Cū tojo sērīcā, na p̄uarāp̄ta cūrē ī'acārā niwā. Pedro pe'e "Ī'aña ūsārē", nicū niwī.

⁵ Cū tojo nicāta, cū narē pūrō ī'acū niwī. "Yū'ure niyeru, apeyenojō o'orātirā weesama", ni wācūcū nimiwī.

⁶ Pedro cūrē nicū niwī:

—Yū'ū niyeru moo'o. Moomigūta, m̄'urē apeyenojō añusere weeta-mugūti. Jesucristo Nazarecū tutuaro me'rā m̄'urē sijacā weeguti. ⁷ Tojo nīgūta, cū dujigūre diacjūcamocārē ñe'e, wejewā'cōn̄'cōcū niwī. Cū wejewā'cōcāta, maata cū d̄'pocārī añua wa'acū niwī.

⁸ Cū sijamasītigū ní'cū wā'cān̄'cāgūta, bu'pumajā, sijanū'cācū niwī. Tojo bu'puma sijagūta, Ō'acū wi'ip̄m̄ na me'rā sājāacū niwī. Ti wi'ip̄m̄ sājāejagū, e'catise o'ocū niwī Ō'acūrē.

—Añu'u, Ō'acū. M̄'ū ni'cārōcā yū'ure sijacā wee'e, nicū niwī.

⁹⁻¹⁰ Nipe'tirā Ō'acū wi'ip̄m̄ nirā cūrē ī'amasīcā'cārā niwā.

—Sī'i sō'o bu'puma sijagū Ō'acūrē e'catise o'ogu Añurī Sopep̄m̄ niyeru sērīduji'cūta nimiba, nicārā niwā. Cūrē ī'amasī, be'ro ī'amarīa wa'acārā niwā.

Salomó wāmetiri tucūp̄m̄ Pedro masārē were'que ni'i

¹¹ Sijamasītigū ní'cū Pedro quē'rārē ne du'usī'rīticū niwī. Masā cūrē ī'amarīa, Pedro quē'rā tirop̄m̄ omasājāacārā niwā. To na nerērō sope p̄'to ti'aya marīrī tucū nicaro niwū. Ti tucū wāmeticarō niwū Salomó tucū.

¹² Pedro masā cū tiro omasājāacā ī'agū, narē a'tiro nicū niwī:

—¿De'ro weerā m̄sā tocārō ī'amarīati? ¿De'ro weerā m̄sā ūsārē pūrō ī'ati? M̄sā ūsārē "Na añurā nitjārā, na tutuaro me'rā sijacā weema", ¿niti? ¹³ Ūsā tutuaro mejēta niap̄m̄. Jesú cū tutuaro me'rā cū sijamasītigū ní'cū sijami. Marī ñecūsum̄ma Abrahā, Isaa, Jacob, āpērā marī ñecūsum̄ma na wiogu ní'cū nimi Ō'acū m̄'m̄sep̄m̄ nīgū. Cūta tja "Yū'ū macū añuyū'ruagu nimi" ni, tutuasere ī'oami. Cū macūta ā'rī sijamasītigū ní'cūre sijacā weemi. Cūrēta m̄sā wiorārē o'ow̄m̄. Pilato ī'orō m̄sā cūrē ūatiw̄m̄. Cū "Cūrē du'uguti wee'e" nimicā, m̄sā "Du'uticā'ña", niwū.

¹⁴ Jesú añugū ña'ase moogū nimiwī. Cū añugū nimicā, m̄sā cūrē teew̄m̄. Jesure du'uwīrōdutiw̄m̄. Masū ña'agū masārē wējēgū pe'ere du'udutiw̄m̄ Pilatore. ¹⁵ Jesú catise o'ogu pe'ere wējēdutiw̄m̄. Cū pacū pūrīcā cū macūrē wērī'cup̄m̄re masōcū niwī. Cū tojo wee'quere ūsā ī'awū. ¹⁶ Jesūta cū tutuaro me'rā ā'rī sijamasītigūre sijacā weemi. M̄sā ī'amasīgūta nimi cū sijamasītigū ní'cū. Ūsā Jesucristore ējōpeorā niyucā, cūrē yū'r̄oami m̄sā ī'orō. Ūsā mejēta cūrē yū'r̄oap̄m̄.

¹⁷ »Yū'ū acawererā, m̄sā Ō'acū macūta nimi, ni t̄'omasītitjārā, Jesure wējēdutiw̄m̄. M̄sā wiorā quē'rā mejārōta weewā. ¹⁸ D̄porop̄m̄ Ō'acū cū ye queti werem̄'tārī masā nipe'tirārē a'tiro wereduticū niwī: "Cristo yū'ū bese'cū pi'etigūsamī', nicū niwī Ō'acū", ni wereturiacārā niwā.

Musã Jesure wějěcã, na tojo oja'caronojõta wa'awu. ¹⁹ Musã ña'arõ weeseti'quere bujawetiya. Bujaweti ducayuya. Õ'acũ uaronojõ weeya. Tojo weecã, Õ'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojogusami. Acobojo, ejerisãjãcã weegusami. ²⁰ Cũ bese'cure o'ógusami. Cũ tojo weecã, a'ti turipure apaturi a'tigusami tja. Cũ a'tiacju Jesucristo Õ'acũ bese'cu nimi. ²¹ Duporopu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã a'tiro ni werecãrã niwã: "Õ'acũ bese'cu u'musepu tojánígusami yujupu. Be'ro Õ'acũ a'ti turire ducayugusami cũ ne waropu wee'caronojõta. Cũ tojo weeatji duporo a'ti turipure cũ macũ Jesucristore o'ógusami." ²² Duporopu Moisé Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ marĩ ñecũsumuarẽ a'tiro nicu niwĩ: "Be'ropu marĩ wiogu Õ'acũ ni'cũ cũ ye queti wereacjure o'ógusami. Cũ yu'ure o'ó'caro weronojõta cũrẽ o'ógusami. Cũ quẽ'rã marĩ acaweregu nigũsami. Musã nipe'tise cũ weresere tu'orã, añurõ tere ejõpeoya. ²³ Cũ dutisere weesĩ'rĩtirãnojõ wẽrĩrãsama. Õ'acũ narẽ cõ'agũsami. Æpẽrã judío masã me'rã ne ninemosome majã", nicu niwĩ Moisé. ²⁴ Nipe'tirã duporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã ni'cãrõacã wa'asere ojamu'tãcãrã niwã. "Be'ropu tojo wa'arosa'a", ni ojacãrã niwã. Ne waro Samue wãmetigu tere ojamu'tãcũ niwĩ. Cũ be'rocjãrã quẽ'rã mejãrõta ojaburocãrã niwã.

²⁵ »Toduporopu marĩ ñecũ Abrahãrẽ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: "Mu'u pãrãmi nituriagu me'rã nipe'tirã a'ti di'tacjãrãrẽ añurõ weeguti." Abrahãrẽ Õ'acũ tojo ní'quere Æpẽrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã marĩ ñecũsumuarẽ wereturiacãrã niwã. Õ'acũ cũ dia'cũ mejẽtare nigũ weetipĩ. Marĩ na pãrãmerã nituriarã nirã quẽ'rãrẽ tojota nigũ weepĩ. ²⁶ Cũ tojo ní'cuta marĩrẽ añurõ wéegu, marĩ judío masãrẽ cũ macũ wẽrĩ'cupure masõ, o'ómũ'tãcũ niwĩ. Marĩ ña'arõ weesere cõ'a, du'udutigu tojo weecu niwĩ, nicu niwĩ Pedro.

4

Pedro, Juã wiorã tiropu na wa'a'que ni'i

¹ Pedro quẽ'rã na masãrẽ ucũrĩ cura pa'ia, apĩ Õ'acũ wi'i co'terã surara wiogu, Æpẽrã saduceo masã na tiropu wa'acãrã niwã. ² Wa'a, Pedro, Juã me'rã na masãrẽ bu'ese ye bu'iri pũrõ uacãrã niwã. Pedro pe'e a'tiro ni bu'ecu niwĩ:

—Õ'acũ cũ macũ Jesure wẽrĩ'cupure masõcu niwĩ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Marĩ quẽ'rã wẽrĩca be'ro tojota masãrãsa'a, ni werecu niwĩ Pedro.

Saduceo masã ne ejõpeoticãrã niwã masã wẽrĩca be'ro masãsere. Tojo weerã Pedro masãrẽ tojo nicã tu'orã, pũrõ uacãrã niwã. ³ Ua, Pedro, Juãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu sõrõduticãrã niwã. Narẽ ñe'ecã, ñamica'apu nicaro niwũ. Tojo weerã ti umucoreta pa'ia wiorãpure weresãmasĩticãrã niwã. Te ye bu'iri Pedro quẽ'rã ti ñamirẽ bu'iri da'reri wi'iputa dujicã'cãrã niwã. ⁴ Æpẽrã Õ'acũ wi'ipu na bu'esere tu'o'cãrã pãjãrã Jesure ejõpeocãrã niwã. Toduporopu Jesure ejõpeomu'tã'cãrã me'rã nĩrã, umua se'sarore ba'paqueocã, ni cãmocusetiri mil nicãrã niwã.

⁵ Ape numu judío masã wiorã, Æpẽrã bucãrã, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã Jerusalẽpure nerẽcãrã niwã. ⁶ Na me'rã Æpẽrã quẽ'rã Anás pa'ia wiogu, apĩ Caifá, apĩ Juã, apĩ Alejandro, Æpẽrã pa'ia wiogu acawererã nerẽcãrã niwã. ⁷ Nerẽtoja, Pedro quẽ'rãrẽ na tiropu pijiwã'cãduticãrã niwã. Na bu'iri da'reri wi'ipu ní'cãrã na tiro etacã ï'arã, "¿Noa dutiro me'rã musã ã'rĩ sijamasĩti'cure sijacã weeati?" ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

8-9 Na sērītiña'cã, Pedro Espíritu Santu tutuaro me'rã, cã weetamuse me'rã narē yu'ticũ niwĩ:

—Musã judío masã wiorã, tojo nicã bucãrã, ¿de'ro weerã weresãti ũsãrē? ¿Musã “¿De'ro wee cãrē sijacã weeati?” ni sērītiña'ti? ¹⁰ Yu'ũ musãrē nipe'tirãrē tere wereguti. Jesucristo Nazarecjũ tutuaro me'rã ã'rĩ sijamasĩtimi'cũ sijami. Musã cãrē Jesure curusapũ paabi'pewũ. Cũ pacũ pũrĩcã cã wẽrĩ'cãpũre masõcũ niwĩ. Cũ tutuaro me'rã ã'rĩ sijamasĩtigũ ní'cũ sijami. ¹¹ Duporopũ Jesure Ô'acũ ye queti oja'cũ a'tiro ni ojamũ'tãcũ niwĩ: “Masã ũtã pjĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ni'cã pjĩ na uatica pjĩrē cõ'arãsama. Na cõ'ãca pjĩ me'rã ãpẽrã pe'e añurõ tutuari wi'i weerãsama.” A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e te oja'que. Musã Jesucristore uatiwũ. Musã cãrē uatimicã, cã pacũ cã wẽrĩ masãca be'ro wiogũ sõrõcũ niwĩ. ¹² A'ti turipũre Jesucristo dia'cũ nimi marĩrē yu'rũogũ. ãpẽrãpũa marĩrē ne yu'rũomasĩtisama, nicũ niwĩ Pedro.

¹³ Cũ tojo nicã tũ'orã, wiorã tũ'omarĩa wa'acãrã niwã. Na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Ã'rã mejõ nirã nima. Bu'e'cãrã mejẽta nima. Na bu'eti'cãrã nimirã, añurõ masĩse, wãcũtutuase me'rã ucũma. Na tojo weecã, marĩ narē ĩ'amasĩ'i. ã'rã Jesú me'rã ní'cãrã nima, nicãrã niwã. ¹⁴ Na yu'rũono'cũ Pedro, Juã tiro nu'cũcã ĩ'atjĩarã, wiorã ucũnemomasĩticãrã niwã.

¹⁵⁻¹⁶ Be'ro Pedro quẽ'rãrē wiorã nerẽrĩ tucũpũ ní'cãrãrē aperopũ wijaaduticãrã niwã yujupũ. Na wijáãca be'ro na se'saro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro weerãsari marĩ ã'rãrē? Nipe'tirã Jerusalẽcjãrã na sija-masĩti'cũre yu'rũocã tũ'ope'ticã'sama. Tojo weerã “Yu'rũotiamã, tojo nima'acãrã weema”, marĩ narē nímasĩtisa'a. ¹⁷ Masã aperocjãrãpũ tojo wa'a'quere tũ'onemocã uatisa'a. Tojo weerã a'tiro nĩrã narē: “Jesú ye quetire ne ucũnemoticã'ña majã” nĩrã, nicãrã niwã.

¹⁸ Ucũtojanũ'cõ, Pedro, Juãrē pijisõrõcãrã niwã tja. Na, na tiropũ etacã, “ãpẽrãpũre Jesú ye quetire musã ne werenemoticã'ña” ni, duticãrã niwã.

¹⁹⁻²⁰ Na tojo nicã tũ'orã, Pedro quẽ'rã yu'ticãrã niwã:

—Ësã musã dutiro wéerã, Ô'acũ dutiro pe'ere weetibosa'a. ¿Noa dutiro weecã uasari Ô'acũ? Musã a'tere wãcũña. Ësã ĩ'a'quere, ũsã tũ'o'quere weredu'umasĩtisa'a, ni yu'ticãrã niwã.

²¹ Na tojo nicã tũ'orã, wiorã pe'e tutuaro me'rã uise o'osĩ'rĩrã, narē ninemocãrã niwã:

—Wereticã'ña. Musã Jesú ye quetire werenemocã, musãrē bu'iri da'rerãti, nicãrã niwã. Narē maata bu'iri da'remasĩti, du'uwĩrõcã'cãrã niwã. Masã Ô'acũrē narē yu'rũo'quere e'catise o'ocã ĩ'arã, tojo weecãrã niwã.

²² Na yu'rũono'cũ cuarenta cã'marĩ yu'rũro cũocũ niwĩ.

Jesure ãjõpeorã na Ô'acũrē weetamuse sērĩ'que ni'i

²³ Pedro, Juã topũ ní'cãrã wijaa, na me'rãcjãrã nirĩ wi'ipũ wa'acãrã niwã. Ti wi'ipũ etarã, pa'ia wiorã, bucãrã narē tojo ní'quere werecãrã niwã.

²⁴ Na tojo ni werecã tũ'orã, nipe'tirã ti wi'ipũ nirã ni'cãrõnojõ wãcũseti, Ô'acũrē sērĩcãrã niwã:

—Ô'acũ, ũsã wiogũ, mũ'ũ nipe'tise a'ti turi cjasere weecũ niwũ. Ë'muse, maarĩ, nipe'tirã tepũ nirãrē weecũ niwũ. ²⁵ Duporopũ Espíritu Santu wãcũse o'oro me'rã ũsã ñecũ Davire mũ'ũ macũ Jesure masã ña'arõ

weeatjere mu'u weremu'taduticu niwũ. Davi mu'u dutisere weegú a'tiro nicu niwĩ:

Judío masã nitirã Õ'acũ cã bese'cu me'rã uputu uarãsama.

Judío masã quẽ'rã Õ'acũ bese'cure ña'arõ weesĩ'rĩrãsama.

Tojo wãcũmirã, ne põtẽosome.

²⁶ A'ti di'tacjãrã wiorã a'merĩ nerẽrãsama Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã, cãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã.

Cã bese'cu quẽ'rãrẽ tojota ña'arõ weesĩ'rĩrãsama.

Mu'u tojo ni wereduticu niwũ ùsã ñecũ Davire.

²⁷ »Cũ tojo ni oja'caronojõta queoro wa'awu. A'ti macãpũre mu'u macũ Jesú, mu'u bese'cure wẽjẽrãtirã Herode, Poncio Pilato, ãpẽrã judío masã nitirã, judío masã me'rã a'merĩ nerẽwã. ²⁸ Tojo weerã wẽjẽcã'wã cãrẽ. Dũporopu mu'u macũrẽ wẽjẽatjere masĩtojacu niwũ. “Tojo wa'arosa'a”, nicu niwũ. Mu'u masĩ'quere yujuputa ni'cãrõacã weerã weema. ²⁹ Õ'acũ, ùsãrẽ pa'ia wiorã mu'u macũ ye quetire weredutitama. “Musã werecã, musãrẽ bu'iri da'rerãti”, niama. Na ùsãrẽ tojo ní'quere wãcũña. Mu'u dutiro weesĩ'rĩsa'a. Ësãrẽ mu'u tutuasere o'onemoña. Ësã mu'u tutuase o'ocã, mu'u macũ ye quetire ucũtutuarãsa'a. ³⁰ Mu'u macũ Jesú tutuaro me'rã ùsãrẽ masã dutitirãrẽ yu'rũocã, apeye quẽ'rãrẽ wee'ocã weeya. Mu'u tojo weecã, masã mu'u tutuasere ï'arãsama, ni sãrĩcãrã niwã Õ'acũrẽ.

³¹ Na tojo ni sãrĩca be'ro na nirĩ wi'i a'meña'caro niwũ. Tojo wa'acã, ti wi'ipũ nirã Espĩritu Santure cuoyu'rũacãrã niwã tja. Tojo weerã cã weetamuse me'rã Jesú ye quetire uiro marĩrõ werecãrã niwã.

Jesure ãjõpeorã na cuosere a'merĩ ducawaa'que ni'i

³²⁻³³ Jesú besecũ'cãrã tutuaro me'rã Jesú wẽrĩ'cupu masã'quere werenu'cũcã'cãrã niwã. Õ'acũ narẽ pũrõ weetamucu niwĩ. Nipe'tirã Jesure ãjõpeorã ni'cãrõnojõ wãcũsetiburocãrã niwã. Na cuosere “Yé dia'cũ ni'i”, niticãrã niwã. Tojo weerã na cuosere a'merĩ ducawaacãrã niwã. ³⁴⁻³⁵ Wi'seri, di'ta cuorã duacãrã niwã ãpẽrãpũre. Na dua'que wapare ñe'e, apeyenojõ moorãrẽ ducawaadutirã Jesú cã besecũ'cãrãrẽ o'ocãrã niwã. Jesú besecũ'cãrã tere ñe'e, apeyenojõ moorãrẽ ducawaacãrã niwã. Tojo weerã pajasecuorã waro marĩcãrã niwã. Ni'cãrõnojõ cuoburocãrã niwã.

³⁶ Ni'cũ Jesure ãjõpeogũ José wãmetigu nicu niwĩ. Leví ya curuacjũ Chipre wãmetiri nucãrõcjũ nicu niwĩ. Jesú cã besecũ'cãrã pe'e cãrẽ Bernabé pisucãrã niwã. Bernabé griego ye me'rã “Masãrẽ e'catise o'ogu” nirõ weesa'a. ³⁷ Cũ di'ta cã'rõacã cuocu niwĩ. Ti di'tare ãpẽrãrẽ duacu niwĩ. Cũ dua'que wapare nipe'tiseputa Jesú besecũ'cãrãrẽ o'ope'ocã'cu niwĩ.

—Marĩ me'rãcjãrã apeyenojõ moorãrẽ ducawaaya, nicu niwĩ.

5

Ananía, Safira na nisoo'que ni'i

¹ ãpẽrã Jesure ãjõpeorã Ananía wãmetigu, cã nũmo Safira Bernabé cã wee'caronojõ weeticãrã niwã. Na quẽ'rã di'ta duacãrã niwã ãpẽrãpũre.

² Na dua'que wapare Jesú besecũ'cãrãrẽ o'ocu niwĩ. Nipe'tise cã niyeru ñe'e'quere o'ope'oticu niwĩ. Apeyere cã basu nũrõcã'cu niwĩ. Na tojo wee'quere na se'saro pũarãta cã nũmo me'rã masĩcãrã niwã. Pedroro niyerure o'ogu, “Tocã'rõta wapayema”, nisoocu niwĩ.

3-4 Te niyerure ñe'egũ, Pedro cūrē nicu niwĩ:

—Te di'ta mu'u ye di'ta niwũ. Te mu'u dua'que wapa mu'u ye niyeruta niapã. Mu'u no'o o'osĩ'rĩrõ o'oboapã. Mu'u ñsã dia'cūrē nisoogu weewe'e. Tocã'rõta niyeru wapayeama nĩgũ, Espĩritu Santure nisoogu wee'e. Mu'u tojo nisoocã, wãtĩ mu'urē sãjãyu'rũapĩ mu'u wãcũsepũre, nicu niwĩ Pedro.

5 Tojo nicãta, Ananía buruque'a, wẽrĩa wa'acu niwĩ. Æpẽrã tojo wa'acã tu'orã, uputu uicãrã niwã.

6 Be'ro cũ wẽrĩca be'ro ma'mapjia ti wi'ipũ sãjãa, cūrē yaarã wa'arã, su'ti caseri me'rã oma, miiwijaacãrã niwã.

7 I'tia hora cũ wẽrĩca be'ro na nirĩ wi'ipũ Safira cũ nũmo ní'co sãjãtaco niwõ tja. Co marãpu wẽrĩ'quere masĩtico niwõ.

8 Ti wi'ipũ sãjãtacã, Pedro core sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Nirõta musãrē tocã'rõta niyeru wapayeati musã di'ta dua'que wapare? nicu niwĩ.

A'tiro ni yu'tico niwõ:

—Tocã'rõta niyeru wapayeama, co marãpu nisoocaronojõta nico niwõ.

9 Co tojo nicã, Pedro nicu niwĩ:

—Musã Espĩritu Santu ñ'orõ nisoopũ. Õ'acũ ñ'atisami ñsã tojo weecã, ¿ni wãcũmiati? Ni'cãrõacã mu'u marãpũre yaarã eja'cãrã tojatarã weema. Mu'u quẽ'rã mu'u marãpu wa'a'caronojõta wẽrĩgõsa'a. Mu'u quẽ'rãrẽ yaarãsama mu'u marãpũre yaa'caro weronojõta, nicu niwĩ Pedro.

10 Cũ tojo nicãta, co quẽ'rã buruque'a, wẽrĩa wa'aco niwõ. Co marãpũre yaarã eja'cãrã tojatarã, co wẽrĩ'copũre bocaejacãrã niwã. Náta tja core miaa, yaarã wa'acãrã niwã co marãpu mijĩrẽ yaa'caropũta tja. Na nisoocũque ye bu'iri wẽrĩcãrã niwã.

11 Be'ro Ananía, Safirare tojo wa'a'quere tu'orã, nipe'tirã Jesure ãjõpeorã, ãpẽrã quẽ'rã uputu uicãrã niwã.

Pedro quẽ'rã Õ'acũ tutuaro me'rã na weẽ'o'que ni'i

12-15 Jesure ãjõpeorã na'irõ Salomó wãmetiri tucũpu nerẽnu'cũcã'cãrã niwã. Æpẽrã Jesure ãjõpeotirã na me'rã ba'pãtiui nicãrã niwã. Narẽ ba'pãtiuimĩrã, Jesure ãjõpeorãrẽ añurõ wãcũseticãrã niwã. Æpẽrã umua, numia pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã.

Jesú besecũ'cãrã masã wa'teropũre peje añuse weẽ'ocãrã niwã. Dutitĩrãrẽ yu'ruo, peje apeyenojõ weenemocãrã niwã. Na tojo weecã ñ'arã, pãjãrã dutitĩrãrẽ na tiro na nerẽrĩ tucũpu miacãrã niwã. Masã ti tucũrẽ mu'muamujãcãrã niwã. Æpẽrãrẽ tojo weerã ma'a tiropũ na cũñase me'rã cũucãrã niwã. Pedro na tiro yu'rũagu, narẽ ñapeocã uacãrã niwã. Æpẽrã cũ ñapeotimicã, “Cũ wãtĩquecũurõ me'rã yu'rũrãsa'a”, ni wãcũcãrã niwã. 16 Apeye macãrĩ Jerusalẽ sumuto nise macãrĩcjãrã quẽ'rã yu'ruodutirã dutitĩrãrẽ Jerusalẽpu miacãrã niwã. Wãtĩa sãjãno'cãrã quẽ'rãrẽ miacãrã niwã. Jesú besecũ'cãrã nipe'tirã masãrẽ yu'rucãrã niwã.

Pedro quẽ'rã bu'iri da'reri wi'ipũ duji'cãrã wijaa'que ni'i

17 Na tojo weecã tu'orã, pa'ia wiogu, cũ me'rãcjãrã saduceo masã Jesú besecũ'cãrãrẽ uorã, pũrõ uacãrã niwã. 18 Tojo weerã Jesú besecũ'cãrãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipũ miaa, sãrõcãrã niwã. 19 Wiorã narẽ tojo weemicã, ti ñamita Õ'acũrẽ wereco'tegu u'mũsecjũ na nirĩ tucũpu bajuacu niwĩ. Bajua, na wiorã bi'aca sopere pão, a'tiro nicu niwĩ:

—Wijaaya. ²⁰ Õ'acũ wi'ipũ masārē wererā wa'aya. “Musā Jesure ějõpeorā, cũ me'rā catinu'cūrāsa'a”, ni wereya narē, nicũ niwĩ Õ'acũrē wereco'tegũ.

²¹ Cũ tojo nica be'ro na bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cārā wijaa wa'acārā niwā. Ape nũmũ bo'reacā Õ'acũrē wereco'tegũ ní'caronojõta Õ'acũ wi'ipũ wererā wa'acārā niwā. Na topũ wereri cura pa'ia wiogu, tojo nicā cũ me'rācjārā nipe'tirā judío masā wiorārē nerēduticārā niwā. Na nerēpe'tica be'ro surarare “Narē pijirā wa'aya marĩ ñamica'a bi'adũpo'cārārē”, nío'ocārā niwā. Na wijaa'quere masīticārā niwā.

²² Na tojo nicā tũ'orā, surara narē pijirā wa'acārā niwā na bi'adũpoca wi'ipũ. Ti wi'ipũ sājāa, na nica tucūrē pāo, ĩ'acārā nimiwā. Ne marīcārā niwā. Na marīcā ĩ'a, narē bocati, wiorāpũre wererā wa'acārā niwā. ²³ Wiorā tiro eja, “Ne marīama. Añurō bi'aca tucũ nimiapũ. Ti sope co'terā quē'rā añurō co'temiamā. Na tojo weemicā, ũsā ti sopere pāo ĩ'acā, ne ni'cũ marīami”, ni werēcārā niwā surara wiorāpũre.

²⁴ Na tojo ni werēcā tũ'orā, pa'ia wiorā, Õ'acũ wi'i co'terā surara wiogu pũrō wācũque'ticārā niwā.

—¿De'ro wa'apariba narē? nicārā niwā.

²⁵ Na wijaa'quere wācũrĩ cura ni'cũ Õ'acũ wi'ipũ ní'cũ pa'ia wiorā tiropũ etagũ, narē werecu niwĩ:

—Sõ'onícārā bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cārā Õ'acũ wi'ipũ masārē bu'erā weeama, ni werecu niwĩ.

²⁶ Cũ werēcā tũ'orā, surara wiogu āpērā surara me'rā Jesú besecũ'cārārē ñe'erā wa'acārā niwā. Narē ñe'erā, masā ũsārē ũtāperi me'rā narē ma'irā doqueri nĩrā, ne mejēcā weeticārā niwā. ²⁷ Be'ro narē wiorā decopũ miaa, topũ sājāejacā, pa'ia wiogu narē nicũ niwĩ:

²⁸ —Ũsā musārē Jesú ye quetire bu'edutitimiapũ. Tere “Bu'erā wa'aya”, ne nitiapũ. Ũsā musārē tojo dutítimicā, nipe'tiropũ Jerusalēpũre musā bu'ese se'sa wa'a'a. Musā masārē tojo ni bu'ecā, “Jesú na ye bu'irita wēĩpĩ”, ni wācũrāsama ũsārē. Na tojo ni wācũcā ũarā weesa'a, nicũ niwĩ pa'ia wiogu narē.

²⁹ Tojo nicāta, Pedro, āpērā cũ me'rācjārā cūrē yũ'ticārā niwā:

—Wiorā dutise yũ'rũoro Õ'acũ ye pe'ere nemorō weeroũa'a. Ũsā musā dutiro wéerā, Õ'acũ dutiro pe'ere weetibosa'a.

³⁰ »Õ'acũ marĩ ñecũsumũa wiogu Jesú wēĩ'cũpũre, musā curusapũ paabi'pe wējēduti'cũre masõcũ niwĩ. ³¹ Masõtoja, ũ'mũsepũ cũ tiro wiogu dujiri cũmurõpũ miimũjācũ niwĩ. Cūrē topũ miimũjāgũ, marīrē yũ'rũo'cũre marĩ wiogu niato ni, sõrõcũ niwĩ. Tojo weegũ marĩ judío masārē marĩ ña'arō weeseti'quere bujaweticā, marīrē acobojogũsami. ³² Ũsā Õ'acũ tojo wee'quere werēcusiari masā ni'i. Ũsā Espĩritu Santure cũoyurā, cũ me'rā Õ'acũ tutuasere wee'õapũ masārē. Nipe'tirā Õ'acũ dutiro weerārē Espĩritu Santure o'ógũsami, ni werēcārā niwā Pedro quē'rā.

³³ Cũ tojo nicā tũ'orā, wiorā pe'e ũpũtu waro uacārā niwā.

—Ma. Ā'rārē wējērā marĩ, nicārā niwā.

Cũ me'rācjārā wiorārē Gamalie were'que ni'i

³⁴ Ni'cũ fariseo masũ Gamalie wāmetigu wiorā me'rā na nerērõpũta nicũ niwĩ. Moisé oja'quere masārē bu'egũ nicũ niwĩ. Masā cūrē “Añugũ nimi”, ni wācũcārā niwā. Wiorā Jesú besecũ'cārārē na “Wējērā” nicā tũ'ogu,

Gamalie wā'cānū'cā, “Ā'rārē pijiwijaaniña yujupū”, nicū niwī. Āpērā wiorārē na tū'otiro apeyenojō weregūti nīgū, tojo nicū niwī. ³⁵ Na wijáaca be'ro topū nirā wiorārē a'tiro nicū niwī:

—Añurō wācūña musā narē weesī'rīsere. ³⁶ Ti numupure ni'cū Teuda wāmetigū “Yū'u wioḡū ni'i”, ni wācūcū nimiwī. Cuatrocientos masā cū bu'esere sirutucārā niwā. Be'ro cūrē āpērā wējēcō'acā'cārā niwā. Cūrē wējēca be'ro cū me'rā nimi'cārā no'o ūaro wa'astepe'tia wa'acārā niwā. Tojo wéeca be'ro cū bu'emique pe'tia wa'acaro niwā. ³⁷ Be'ro wioḡū masārē ba'paqueori cura apī Juda wāmetigū Galileacjū nicū niwī. Cū quē'rārē pājārā masā cū bu'esere sirutucārā nimiwā. Be'ro cūrē tja āpērā wējēcō'acārā niwā. Cūrē wējēca be'ro cū yarā nimi'cārā wa'astepe'tia wa'acārā niwā mejārōta tja. ³⁸ Yū'u tojo weegū musārē tojo wa'a'quere were'e. Sōjā pūrīcārē ña'arō weeticā'ña. Narē du'ucā'ña. Na bu'ese na wācūse me'rā bu'ecā, pe'tia wa'arosa'a Teuda, Judare wa'a'caronojōta. ³⁹ Ō'acū dutiro me'rā na bu'ecā pūrīcārē, musā ne pōtēosome. Tojo weerā musā narē wējērā, Ō'acūrē yū'runū'cārā weebosa'a. Tojo weerā du'uya narē, ni werecū niwī Gamalie wiorārē.

⁴⁰ Cū tojo nisere tū'orā, “Jau. Ā'rī marīrē diacjūta ucūmi”, ni wācūcārā niwā. Be'ro Pedro quē'rārē pijiocārā niwā tja. Na topū sājāejacā ī'arā, wiorā surarare tārāduticārā niwā. Tārātoja, “Jesú ye quetire ne apaturi werenemotica'ña”, nicārā niwā. Nitoja, narē du'uwīrōcā'cārā niwā.

⁴¹ Na wiorā tiropū ní'cārā wijaa, a'merī ucūcārā niwā:

—Ō'acū marīrē “Jesú ye quetire wereya” nicā, añu ni'i. Tojo weerā wiorā na tārāmicā, marī añurō e'catise me'rā ni'i, nicārā niwā.

⁴² Wiorā narē bu'edutitimicā, Ō'acū wi'ipū, wi'seripū Jesú nipe'tirārē yū'ruḡū nimi nisere bu'enu'cūcā'cārā niwā.

6

Jesú besecūú'cārā narē weetamuajārē bese'que ni'i

¹ Be'ro siape me'rā pājārā waro judío masā Jesure ējōpeocārā niwā. Na me'rā ape di'tacjārā griego ye ucūrā nicārā niwā. Ti di'tacjārā waro pe'e Judeacjārā hebreo yere ucūcārā niwā. Na pājārā Jesure ējōpeonemorī cura náta tja dū'sasocārā niwā ba'ase etise me'rā. Tojo weerā griego ye ucūrā hebreo ye ucūrārē a'tiro nicārā niwā:

—Musā ūmūcorinucū ba'ase etirā, musā yarā wapewia numia pe'ere ba'ase pacase o'orā niapū. Ūsā yarā numia pe'ere o'majācā o'orā niapū, nicārā niwā.

² Na tere dū'sasocā tū'orā, Jesú besecūú'cārā nipe'tirā Jesure ējōpeorārē nerēduticārā niwā. Nerētojaca be'ro narē a'tiro ni werecārā niwā:

—Ūsā ba'ase etirā, Jesú ye queti pe'ere weretibosa'a. Ūsā tere weredu'ucā, ña'a nibosa'a. ³ Tojo weerā ūmūa ba'ase etiajārē musā wa'tero nirārē beseya. Siete beseya añurō masīrārē, Espiritu Santu dutiro weenu'cūrārē. Masā “Náta nima añurā” nino'rārē beseya. Musā bese'cārārē ba'ase etirā sōrōno'rōsa'a. ⁴ Tojo weerā ūsā pe'e ñubuenū'cū, Jesú ye quetire bu'enu'cūcā'rāsa'a, nicārā niwā.

⁵ Masā na tojo nicā tū'orā, “Añu'u majā”, ni wācūcārā niwā. Tere wācūtoja, besecārā niwā Estebare. Cū añurō Ō'acūrē ējōpeogū, Espiritu Santu tutuasere cūoyū'ruḡū nicū niwī. Āpērārē mejārōta cū weronojō nirārē besecārā niwā. Na a'tiro wāmeticārā niwā: Felipe, Prócoro,

Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás Antioquíacjũ. Cũ judío masũ nitimigũ, na weronjõ ãjõpeosetigũ nicũ niwĩ. Ā'rārẽ besecārã niwã.

⁶ Narẽ besetoja, “Ā'rārẽ beseapũ” ni, Jesú cã besecũ'cārã tiropũ miacārã niwã. Narẽ na da'ratje cjasere sõrõrã, na dũpopare ñapeo, Ō'acũrẽ sãrĩbosacārã niwã.

⁷ To be'ro nipe'tiropũ Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ. Pãjãrã Jerusalécjãrã cãrẽ ãjõpeonemocārã niwã. Pa'ia quẽ'rã pãjãrã ãjõpeocārã niwã.

Estebare weresã, wiorã tiropũ cãrẽ mia'que ni'i

⁸ Estebare Ō'acũ añurõ weetamucũ niwĩ. Tojo weegũ cã Ō'acũ tutuaro me'rã pãjãrã dutitirãrẽ yũ'rũo, peje añuse weel'onemocũ niwĩ masã wa'teropure.

⁹ Cũ tere weecã ĩ'arã, cãrẽ ãpẽrã judío masã ĩ'atu'ticārã niwã. Cãrẽ ĩ'atu'tirã ni'cãrãrã ni'cã wi'i judío masã nerẽrĩ wi'i Libertado wãmetiri curuacjãrã nicãrã niwã. Na ãpẽrãrẽ da'rawã'ñaco'terã wija'cãrã nicãrã niwã. Ĥpẽrã cãrẽ dũ'sasowã'cõrã Cirenejãrã, Alejandriacjãrã, Cilicia di'tacjãrã, Asia di'tacjãrã na me'rã nicãrã niwã. ¹⁰ Cãrẽ na tojo weecã, Espiritu Santu cã ucũcã, Estebare peje masĩse o'ocũ niwĩ. Tojo weerã na cã me'rã ne ucũ põtẽoticãrã niwã.

¹¹ Be'ro na cã me'rã ucũ põtẽoti, masã ĩ'atiropũ ãpẽrã masãrẽ niyeru wapaye, nisoodutio'ocãrã niwã:

—“Esteba marĩ ñecũ Moisé cã duti'quere ña'arõ ucũami. Ō'acũ quẽ'rãrẽ ña'arõ ucũami”, ni wereya masãpũre, nicãrã niwã.

¹² Na wapaye nisoodutio'o'cãrã masãpũre wa'a, werecãrã niwã na ní'caronjõta. Tere werecã tũ'orã, masã pe'e queoro ãjõpeocãrã niwã. Tojo weerã nipe'tirã masã, ãpẽrã judío masã bũcũrã, Moisé oja'quere bu'eri masã Esteba me'rã pũrõ uacãrã niwã. Na uacã ĩ'arã, narẽ uarosãjãcã wee'cãrã maata cãrẽ ñe'e, pa'ia wiorã tiropũ miacãrã niwã.

¹³ Na tiropũ etarã, ãpẽrã masãrẽ mejãrõta nisoodutio'ocãrã niwã tja.

—Ā'rĩ Ō'acũ wi'i pajiri wi'ire ña'arõ ucũami. Moisé cã duti'que quẽ'rãrẽ tojota niami. ¹⁴ Apeye “Jesú Nazarecjũ ti wi'i Ō'acũ wi'ire cõ'agũsami”, niami. “Moisé marĩrẽ weedutigũ cũu'que quẽ'rãrẽ dũcayugũsami”, niami, nisoocãrã niwã wiorãrẽ.

¹⁵ Na tojo nicã tũ'orã, wiorã Estebare pũrõ ĩ'acãrã niwã. Na cãrẽ ĩ'acã, cã ya diapoa asistea wa'acaro niwũ. Ō'acũrẽ wereco'tegũ u'mũsecjũ weronjõ bajuri diapoa wa'acaro niwũ.

7

Esteba wiorãrẽ were'que ni'i

¹ Estebare na ĩ'arĩ cura pa'ia wiogũ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũ'urẽ diacjũ nise me'rãta weresãti? nicũ niwĩ.

² Cũ tojo nicã, Esteba yũ'ticũ niwĩ:

—Acawererã, yũ'ure tũ'oya. Ō'acũ añurõ asistegũ, nipe'tise masĩyũ'rũagũ marĩ ñecũ Abrahãrẽ ucũcũ niwĩ Mesopotamia caldea masã nirõpũ. Harã wãmetiri macãpũ wa'ase dũporo cãrẽ ucũcũ niwĩ.

³ A'tiro nicũ niwĩ: “A'ti di'tare, mũ'u acawererãrẽ wijayã. Wa'aya yũ'u mũ'urẽ di'ta wereatjopũ”, nicũ niwĩ. ⁴ Tojo nicã tũ'ogũ, cã acawererã caldeo masã ye di'tapũ ní'cũ wija, Harãpũ macãrĩ wa'acũ niwĩ. Topũ ni, be'ro Abrahã pacũ wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũ pacũ wẽrĩca be'ro Ō'acũ cãrẽ wijaduticũ niwĩ tja, a'ti di'ta Judea marĩ nirõrẽ a'tidutigũ. ⁵ Cũ

a'topu etacã, cûrê ne cã'rõacã di'ta o'oticu niwĩ yujupu. O'otimigũta, "Be'ropu mu'u ye, mu'u pãrãmerã nituriarã ye di'ta nirõsa'a", nicu niwĩ. Õ'acũ tojo nícaterore Abrahã ne ni'cũ põ'rãmarĩcu niwĩ. ⁶ Õ'acũ cûrê apeye ninemocu niwĩ tja: "Mu'u pãrãmerã nituriarã ape di'tapu nirãsama yujupu. Cuatrocientos cũ'marĩ ti di'tacjãrã peorã nirãsama. Narẽ da'raduti, tãrãperãsama. ⁷ Yu'u narẽ tojo weecã, ti di'tacjãrãrẽ bu'iri da'regusa'a. Narẽ da'retoja, mu'u pãrãmerã nituriarã ti di'tapu ní'cãrã wija, yu'ure a'topu ñubuepeorã a'tirãsama", nicu niwĩ Õ'acũ. ⁸ Cũ tojo nica be'ro Abrahãrẽ a'tiro weeduticu niwĩ: "Nipe'tirã umuarẽ na õ'rêcju yapa caserore yejecõ'aña. Musã a'tiro wéerã, yu'ure ï'orãsa'a musã ëjõpeosere", nicu niwĩ Õ'acũ. Tojo weegu Abrahã cũ macũ Isaare ni'cã semana cũ bajuáca be'ro cũ õ'rêcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ. Isaa quẽ'rã cũ macũ Jacore tojota weecu niwĩ. Jacob mejãrõta weecu niwĩ cũ põ'rã docere. Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã, ni werecu niwĩ Esteba.

⁹⁻¹⁰ »Jacob põ'rã marĩ ñecũsumua na acabiji Joseré uorã, ãpẽrã masãrẽ da'raco'teacju niato nírã duacãrã niwã. ã'rã duu'cãrãta tja ãpẽrãpũre Egiptocjãrãrẽ duaturiacãrã niwã. Na duáca be'ro cũ pi'etisetirinucũ Õ'acũ cûrê weetamunu'cũcã'cu niwĩ. Cûrê weetamugũ, peje masise o'ocu niwĩ. Faraõ Egipto di'ta wioгу cûrê tu'sayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu cũ docacjũ wioгу sõrõcu niwĩ. Apeyere faraõ cũ ya wi'i cjase da'rãse wioгу sõrõcu niwĩ.

¹¹ »José topu wioгу nirĩ cura nipe'tiro Egiptopũre ba'ase pe'tia wa'acaro niwũ. Cũ acawererã, marĩ ñecũsumua nirõpu Canaápu quẽ'rãrẽ pe'tia wa'acaro niwũ. Te pe'tica be'ro masã te di'tapu nirã uputu ujaboacãrã niwã. Marĩ ñecũsumua Abrahã pãrãmerã quẽ'rãrẽ ne ba'ase marĩcaro niwũ. ¹²⁻¹³ Be'ro Jacob "Egiptopu ba'ase duase niaporo" nicã tu'ogu, cũ põ'rãrẽ "Duurã wa'aya", nio'ocu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, Egiptopũre ne wa'arã weecãrã niwã. Topu eta, ba'ase duu, na ya wi'ipu tja majãmitojati a'titicãrã niwã. Be'ro na te ba'ase na duu'quere ba'ape'o, apaturi duurã wa'acãrã niwã mejãrõputa tja. Titare majã na etacã, José "Yu'u musã acabiji ni'i musã dua'cu", ni werecu niwĩ cũ ma'misumuarẽ. Be'ro faraõ quẽ'rã "ã'rã José ma'misumua niama" nicã tu'ocu niwĩ. ¹⁴ To be'ro José cũ ma'misumua me'rã queti o'ócu niwĩ cũ pacupũre. "Marĩ pacu, nipe'tirã marĩ acawererã macãrĩ a'tiato a'topu", nio'ocu niwĩ narẽ. Cũ acawererã pe'e setenta y cinco nicãrã niwã. ¹⁵ Cũ uocã tu'ogu, Jacob cũ põ'rã me'rã José tiropu wa'arã, Egiptopũre bu'acãrã niwã. Topu ní'gũta, na pacu Jacob wẽrã wa'acu niwĩ. Cũ põ'rã marĩ ñecũsumua cũ weronojõta wẽrĩpe'tidija wa'acãrã niwã. ¹⁶ Be'ropu na õ'arĩrẽ yaarã wa'arã Siquem wãmetiri macãpu miacãrã niwã. Abrahã cũ Hamor põ'rãrẽ ùtã tuti dúuca tutipu cũ mijĩrẽ yaa'caroputa narẽ siosõrõcũuocãrã niwã.

¹⁷ »Õ'acũ toduporopu Abrahãrẽ nicu niwĩ: "Mu'u pãrãmerã nituriarãpu ape di'tapu ní'cãrã a'ti di'ta Canaápu tojatirãsama tja." Cũ tojo ní'que ejatji duporoacã Egiptopu nírã, marĩ ñecũsumua pãrãmerã pãjãrã masãputinemocãrã niwã. ¹⁸ Egiptopũre na nicã, apĩ wioгу sãjãcu niwĩ tja. Joseré duporopu wẽrĩca be'ro niyucã, ne masĩticu niwĩ. ¹⁹ Cũ marĩ ñecũsumua pãjãrã na masãputicã ï'a, narẽ ña'abutiario weepecu niwĩ. Na põ'rã ne bajua'cãrã umuarẽ wẽrĩato ní'gũ aperopu cõ'adutimujãcu niwĩ. ²⁰ Cũ narẽ tojo dutiri cura Moisé bajuacu niwĩ. Cũ añubutiaguacã nicu niwĩ. Cũ pacusumua i'tiarã mujĩpu na ya wi'ipũre cûrê masõcãrã niwã.

21 Be'ro na cūrē wējērī nírā, diapū po'ocārā niwā. Na po'oca be'ro Faraō macō cūrē ĩ'abocaco niwō. ĩ'aboca, miimajāco niwō co ya wi'ipū. Topū co macūrē weronojō cūrē masōco niwō. 22 Cū ti wi'ipū buca, nipe'tise Egiptocjārā na bu'esere bu'ecu niwī. Cū masīse me'rā ucū, nipe'tisere añurō weecu niwī.

23 »Be'ro Moisé cuarenta cū'marī cuogu, cū acawererā tiropū sijagu wa'acu niwī. 24 Topū ejagu, ni'cū Egiptocjū cū acaweregure paacā ĩ'acu niwī. Cū tojo weecā ĩ'agū, cūrē a'megū, Egiptocjūrē paawējēcā'cu niwī.

25 Cū basu Moisé pe'e a'tiro ni wācūcu niwī: “Yū'u me'rāta Ō'acū yū'u acawererārē na a'ti di'tacjārā peorā nisere wijacā weegusami. Yū'ure na a'tere masīsama”, ni wācūcu nimiwī. Cū acawererā pe'e cū weronojō wācūticārā niwā.

26 »Ape nūmū cū na tiropū wa'acu niwī tja. Topū ejagu, āpērā puarā cū acawererā a'mequēcā ĩ'acu niwī. Narē bosamigū “Acawererā, tocārōta a'mequēdu'uya. ¿De'ro weerā tocārō a'mequēti ni'cū acawererā nimirā?” nicū niwī.

27 »Cū tojo nicā tu'ogu, apīrē uputu paa'cu pe'e Moisére tuuquenu'cōcu niwī. “¿Noa mu'urē ūsā wiogu 'Narē besegu wa'aya', nío'oati? 28 ¿Mu'u yū'ure wējēsī'rīsari tja ñamica'a mu'u Egiptocjūrē wējē'caronojōta?” ni ye'sucu niwī.

29 »Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé, ā'rā yū'ure tere masīpe'titojasama nígū, uiwā'cā wa'acu niwī. Be'ro ape di'tapū Madiā wāmetiropū du'tiwā'cācu niwī. Topū omocā du'te, nicā'cu niwī. Puarā umua pō'rāticū niwī.

30 »Madiā di'tapure cuarenta cū'marī nicū niwī. Cū ticuse cū'marī nica be'ro ni'cā nūmū yucu marīrō ūrūgū Sinaí wāmeticjū tiropū ĩ'awā'cācu niwī. Topū wa'acā, ni'cā siti yucusiti ūjūcā ĩ'acu niwī. Ti pecame'e ūjūrī pō'rā decopū Ō'acūrē wereco'tegu weronojō bajugu bajuacu niwī. 31 Cū ti siti ūjūcā ĩ'agū, ĩ'amarīa wa'acu niwī. “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” ni, pu'toacācure ĩ'agū wa'acu niwī. Pu'toacā ejacā, Ō'acū ti me'e wa'teropū nígū cūrē ucūcu niwī: 32 “Yū'u Ō'acū ni'i. Mu'u ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob na wiogu ni'i”, nicū niwī. Tojo ucūcā tu'ogu, uputu ui, narāsācu niwī. Uigu, ĩ'adu'ucā'cu niwī ti me'erē.

33 »Be'ro cūrē ucūnemocu niwī tja: “Yū'u a'tota ni'i mu'u tirota. Tojo weegu mu'u sñāse sapatore tuweeya. Mu'u tere tuweegu, ĩ'ogūsa'a yū'ure mu'u ējōpeosere. 34 Yarā masā Egiptopū nirārē na uputu pi'eticā ĩ'apu. Na caricūcā tu'oapu. Tojo weegu mu'urē Egiptopū o'ógutigu wee'e tja narē yū'rūoacjū”, ni werecu niwī Ō'acū Moisére.

35 »Ā'rī Moiséreta marī ñecūsūmua teerā, a'tiro nicārā niwā: “¿Noa mu'urē ūsā wiogu, 'Narē besegu wa'aya', nío'oati?” nicārā niwā. Marī ñecūsūmua tojo nimicā, Ō'acū pe'e Moisére narē yū'rūoacjū, narē dutiacjū sōrōcu niwī. Pecame'e siti ūjū'caro bajua'cūta Moisére yū'rūotamucu niwī marī ñecūsūmuarē. 36 Cū Egiptopū nígū, pajiri maa Aco sō'arī maapu nígū, Ō'acū tutuaro me'rā peje wee'ocu niwī. Tojo weegu cū acawererā Egiptopū ní'cārārē apeye di'tapū su'ori miiwijacu niwī. Cuarenta cū'marī yucu marīrō, masā marīrōpu na wa'acā, Ō'acū tutuaro me'rā wee'onu'cūcā'cu niwī. 37 Moiséta marī ñecūsūmuarē a'tiro werecu niwī: “Ō'acū be'ropū ni'cū o'ógusami cū ye queti wereacjūre. Yū'ure o'ó'caro weronojōta cūrē o'ógusami. Cū quē'rā marī acaweregu nígūsami”, nicū niwī. 38 Marī ñecūsūmua na yucu marīrōpu nicā, Moisé na me'rā nicū niwī. Topū ūrūgū Sinaí wāmeticjūpu Ō'acūrē wereco'tegu bajua, cūrē were'quere

narē wereturiacu niwī. Marī quē'rā cū wereturia'quepūreta cūo'o. Te tojo ninu'cūcā'rōsa'a. Ne pe'tisome.

³⁹ »Moisé tere weremicā, marī ñecūsūmua ne ējōpeoticārā niwā. Na cū weresere tū'osī'rītirā, “Majāmitojaa wa'arāti Egiptopu tja”, ni wācūcārā niwā. ⁴⁰ Tojo wācūrā, Moisé apaturi cū ūrūgūpu mājāca be'ro cū ma'mi Aarōrē a'tiro nicārā niwā: “Sō'onícū marīrē Egiptopu ní'cārārē miiti'cū waro cuarenta nūmūrī yu'ru'u cū bajutiro. ¿De'ro wa'apari cūrē? Marī ne masītisa'a.” Tojo weerā cū ma'mi Aarōrē nicārā niwā: “Ūsā ējōpeoatje queosere yeebosaya. Marī dūporo wūamū'tārāsama. Na marī wa'atji ma'arē ī'orāsama”, nicārā niwā. ⁴¹ Na tojo nicā tū'ogu, Aarō na duti'caronojōta ni'cū wecū wī'magū queose da'recū niwī. Be'ro cūrē ējōpeorā, ecarārē wējē ūjūamorō, ñubuepeocārā niwā. Tojo nicā na yee'cūreta bosenu wee, e'catipeocārā niwā. ⁴² Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū na ūaro weeato ní'gū na me'rā ní'cū cō'acā'cū niwī. Tojo weerā na no'o ūaro ñocōarē, mujīpūarē ējōpeocārā niwā. Tojo na wee'quere Ō'acū ye queti weremū'tārī masā a'tiro ni ojacārā niwā:

Ō'acū a'tiro nicū niwī:

“Musā yu'u pe'ere yucu marīrōpūre cuarenta cū'marī nírā, ne ecarārē wējē ñubuepeotiūw.

⁴³ Apī Moloc wāmetigu cū queosere ējōpeorā su'ti caseri wi'i me'rā yoowā'cāwū.

Apī Refán ñocōawū musā yee'cū quē'rārē ējōpeorā tojota weewū.

Ā'rārē musā basuta yee ējōpeowū.

Yu'u pe'ere ne ējōpeotiūw.

Musā yu'ure ējōpeoti'que bu'iri āpērā masārē musārē ñe'e miaduticā weeguti yoaro Babilonia wāmetiri macā yu'ruropū”, nicū niwī Ō'acū, ni ojacārā niwā Ō'acū ye queti wererā.

⁴⁴ Esteba wiorārē werenemocu niwī apeye Ō'acū wi'i cjasere:

—Marī ñecūsūmua na yucu marīrōpū nírā, ni'cā wi'i Ō'acūrē ñubuepeori wi'i, cū diez duti'quere nūrōrī wi'ire cūocārā niwā. Ti wi'i wa'icūrā caseri me'rā na wéca wi'i nicaro niwū. “Tojo bajuri wi'i weeya”, Ō'acū cū Moisére duti'caronojōta queoro weecārā niwā. ⁴⁵ Na wérīca be'ro āpērā cūoturia sirutucārā niwā ti wi'ire tja. No'o na wa'aro miamūjācārā niwā. Be'ro Josué Moisé wérīca be'ro a'ti di'ta Canaápu a'tigu, narē ti wi'ire su'ori miiticū niwī. Na a'topū a'ticā, Ō'acū a'ti di'tacjārārē judío masā nitirārē cō'aō'omūjācū niwī. Na wa'awe'o'quepūre nicārā niwā. Yoacā ti wi'ipu Ō'acūrē ējōpeocārā niwā téé Davi cū wiogu sājāca be'ropū.

⁴⁶ Davi ape wi'i weesī'rīmicū niwī. Ō'acū tū'sayū'ruano'gū a'tiro nicū niwī: “Mū'u yu'u ñecū Jacob ējōpeo'cū ni'i. Mū'urē añurī wi'i, pajiri wi'i weebosasī'rīsa'a mū'u niatji wi'ire”, nicū niwī Ō'acūrē. Cū tojo weesī'rī'cū nimigū, ti wi'ire weeticū niwī. ⁴⁷ Cū macū Salomó pe'e weecū niwī ti wi'ire.

⁴⁸ Ō'acū tutuayū'rugū ni'cā wi'i, masā wéca wi'ipu dia'cū nímasītisami. Ō'acū ye queti weremū'tārī masū dūporocjūpu a'tiro ni ojacū niwī Ō'acū cū ucū'quere:

⁴⁹ “Yu'u nipe'tiropū ni'i.

Ū'muse, a'ti di'ta yu'u wee'quere yu'ūta duti'i.

Tojo weegu yu'u masā wéca wi'ipu dia'cū nímasītisa'a.

⁵⁰ Yu'u basuta nipe'tise a'tere weewū, nicū niwī Ō'acū”, ni ojacū niwī Ō'acū ye queti weremū'tārī masū.

⁵¹ Be'ro Esteba narē nicū niwī tja:

—Musã Õ'acũ dutisere yu'rũnu'cãyu'rũa'a. Cũrẽ masĩtirã weronojõ cũ weresere ne tu'osĩ'rĩwe'e. Musã ñecũsumua wee'caronojõta Espĩritu Santu dutisere weesĩ'rĩwe'e. ⁵² Na nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ pi'etise o'ocãrã niwã. Æpẽrãrẽ marĩrẽ yu'rũogu a'tiatjere weremu'tãrãrẽ wẽjẽcã'cãrã niwã. Na tojo nino'cũreta cũ a'ticã, musã Æpẽrãrẽ wia, cũrẽ wẽjẽdutiwu. ⁵³ Musãrẽ Õ'acũ cũrẽ wereco'terã me'rã cũ dutisere o'ócũ niwĩ. Tere o'óno'cãrã nimirã, musã yu'rũnu'cãyu'rũa'a, ni tu'ticũ niwĩ narẽ Esteba.

Estebare ãtãperi me'rã doquewẽjẽ'que ni'i

⁵⁴ Cũ tojo nicã tu'orã, wiorã uputu uayu'rũa wa'acãrã niwã. ⁵⁵ Esteba pe'e Espĩritu Santu ceoyu'ruatjĩagũ, u'musepu ã'amorõ, Õ'acũ cũ añurõ asistegũre ã'acu niwĩ. Jesú quẽ'rãrẽ ã'acu niwĩ cũ pacũ diacjũ pe'e nu'cũgũrẽ.

⁵⁶ Cũ narẽ ã'agũ, “Jãa, ã'ãña. Æ'muse pãrĩcã ã'a'a. Jesú, Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu cũ diacjũ pe'e nu'cũgũrẽ ã'a'a”, nicũ niwĩ Esteba.

⁵⁷⁻⁵⁸ Na cũ tojo nicã tu'orã, uputu caricũ tu'osĩ'rĩtirã, o'meperi da'rabi'acãrã niwã. Cũ pu'to ni'cãrõ me'rã omaeja, ñe'e, cũrẽ miacãrã niwã ti macã sumutopũ. Cũrẽ doquewẽjẽrãti nĩrã, su'ti bu'icjase na sãña'quere tuwee, Saulo wãmetigũre co'tedutirã o'ocãrã niwã. Tere tuwee o'otojanu'cõ, cũ Estebare ãtãperi me'rã doquecãrã niwã. ⁵⁹ Na tojo weecã, Õ'acũrẽ a'tiro ñubuecu niwĩ:

—Jesú, yu'u wioqu, yu'u wẽrĩgũti wee'e. Yu'u ejeripõ'rãrẽ ñe'eña, nicũ niwĩ.

⁶⁰ Be'ro burũque'a, pũrõ caricũrõ me'rã nicũ niwĩ tja:

—Wioqu, acobojoya ã'rãrẽ yu'ũre na tojo weesere. Cũ tojo nĩca be'ro wẽrĩa wa'acu niwĩ.

8

Saulo Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weenu'cã'que ni'i

¹⁻² Saulo na Estebare doquewẽjẽcã ã'agũ, “Añurõ wéerã, tojo weeama”, ni wãcũcu niwĩ. Æpẽrã umua Õ'acũrẽ ãjõpeori masã Estebare yaacãrã niwã. Cũrẽ yaa, uputu dujasewã'acãrã niwã. Estebare na wẽjẽca numũrẽta Æpẽrã Jesure ãjõpeotirã Jesure ãjõpeorã Jerusalẽpu nĩrãrẽ uputu ña'arõ weenu'cãcãrã niwã. ³ Saulo ne ni'cũ Jesure ãjõpeogu marĩato nĩgũ na ye wi'seripu wa'a, narẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu miamũjãcu niwĩ. Æmua, numia nipe'tirãrẽ tojo weecu niwĩ. Na tojo weecã ã'arã, Jesure ãjõpeorã no'o uaro du'tistea wa'acãrã niwã Judea di'tapu, Æpẽrã Samaria di'tapu. Jesú cũ besecũ'cãrã se'saro tojacãrã niwã Jerusalẽpũre.

Felipe Samariacjãrãrẽ bu'e'que ni'i

⁴ Nipe'tirã du'tistewã'cã'cãrã no'o na wa'aro Jesú ye quetire werewã'cãcãrã niwã. ⁵ Felipe quẽ'rã du'tiwã'cã'cuta Samaria wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Topũ eta, tocjãrã masãrẽ Jesú Õ'acũ bese'cu nimi nisere werecu niwĩ. ⁶ Apeye quẽ'rã Õ'acũ tutuaro me'rã narẽ añuse wee'ocũ niwĩ. Cũ a'tiro weecã ã'arã, nipe'tirã ti macãcjãrã cũ weresere añurõ tu'otu'sacãrã niwã. ⁷ Pãjãrã masã wãtĩa sãjãno'cãrã masãpũre nimi'cãrã wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã, uputu caricũwijaacãrã niwã. Æpẽrã pãjãrã sijamasĩtirãrẽ, opa cõ'ñerĩ sijarãrẽ yu'rũocu niwĩ. ⁸ Cũ tojo weecã ã'arã, ti macãcjãrã pũrõ e'caticãrã niwã.

Simó yai weronojõ nigũ ye queti ni'i

⁹ Samariapure ni'cũ Simó wãmetigu yoacã yai weronojõ nigú nicu niwĩ. Cũ tojo weesere Samariacjãrã ï'amarĩamujãcãrã niwã. Cũ basu pe'e "Yũ'ũ tutuayũ'ruagu ni'i", nicu nimiwĩ masãrẽ. ¹⁰ Nipe'tirã ti macãcjãrã wiorã, no'o mejõ nirã cũ weesere ï'atũ'sayũ'ruacãrã niwã.

—Ã'rĩ Õ'acũ weronojõ tutuaro cugũ nisami, nicãrã nimiwã. ¹¹ Tojo weerã yai yoacã siape me'rã pejetiri wee'õnemocã ï'ayurã, pãjãrã masã cũrẽ ãjõpeonemocãrã niwã.

¹² Felipe Samariapure tocjãrãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

—Õ'acũ cũ dutiro weerã wiogu nimi. Cũ macũ Jesú marĩrẽ yũ'ruogu nimi, nicu niwĩ narẽ. Cũ werecã tũ'orã, ti macãcjãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Cũrẽ ãjõpeocã ï'agũ, wãmeyecu niwĩ umãa, numiarẽ. ¹³ Simó "Yũ'ũ quẽ'rã Jesure ãjõpeo'o" nicã tũ'ogu, Felipe cũ quẽ'rãrẽ wãmeyecu niwĩ. Be'ro Felipe no'o wa'aro Simó sirutucu niwĩ cũrẽ. Felipe Õ'acũ tutuaro me'rã wee'õcã ï'agũ, Simó ï'amarĩamujãcũ niwĩ.

¹⁴ Felipe Samariapũ tojo weeri curareta Jerusalẽpũ nirã Jesú cũ besecũ'cãrã queti tũ'ocãrã niwã Samariacjãrã na Jesure ãjõpeosere. Tere tũ'orã, na me'rãcjãrãrẽ Pedro, Juãrẽ ï'adutirã o'ócãrã niwã. ¹⁵ Na topũ eta, Jesure ãjõpeori masãrẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosacãrã niwã:

—Pacũ, ã'rã quẽ'rãrẽ Espiritu Santure o'óya mũ'ũ macũrẽ ãjõpeorãrẽ, ni sãrĩcãrã niwã. ¹⁶ Felipe cũ wãmeyecaterore Espiritu Santure na moocãrã niwã yujupũ. Jesure ãjõpeose me'rã dia'cũ wãmeyeno'cãrã niwã. ¹⁷ Pedro, Juã Õ'acũrẽ sãrĩtojarã, Jesure ãjõpeorãrẽ na dũpopapũ ñapeocãrã niwã. Narẽ ñapeori curata Espiritu Santu napũre dijatacũ niwĩ.

¹⁸ Pedro quẽ'rã na ñapeocã, Espiritu Santu dijatacã weesere Simó ï'acũ niwĩ. Tere ï'agũ, na Espiritu Santure dijatacã wee'quere duusĩ'rĩgũ, Pedro quẽ'rãrẽ niyeru o'ocũ nimiwĩ.

¹⁹ —Yũ'ũre mũsã tutuaro cõsere o'oya. Yũ'ũ quẽ'rã dũpopapũ no'o ñapeorãrẽ Espiritu Santure na cõcã weeguti wee'e, nicu nimiwĩ.

²⁰ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Pedro cũrẽ nicu niwĩ:

—Mũ'ũ Õ'acũ tutuaro o'orore Espiritu Santu ãsã dijatacã weesere niyeru me'rã duuguti ¿ni wãcũmiati? Niwe'e. Mũ'ũ me'rãta niyeru boabata'to. Õ'acũ mũ'ũrẽ bu'iri da'regũsami. ²¹ Mũ'ũrẽ ï'agũ, "Mũ'ũ wãcũse diacjũ niwe'e", ni ï'asami. Tojo weegu ãsã weronojõ Jesú ye quetire masãrẽ mũ'ũ weremasĩtisa'a. ²²⁻²³ Yũ'ũ masĩ'i. Mũ'ũ hõsebucũ, ña'ase weepoyũ'ruacũ ni'i. Te mũ'ũrẽ du'uta basiotisa'a. Tojo weegu mũ'ũ ña'arõ wãcũsere bũjawetiya. Õ'acũrẽ acobojose sãrĩña. Apetero weegu mũ'ũ ña'arõ wãcũ'quere acobojogu acobojobosami, nicu niwĩ Pedro.

²⁴ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Simó narẽ nicu niwĩ:

—Te mũsã ní'que yũ'ũre wa'aticã'to nĩrã, mũsã yũ'ũre Õ'acũrẽ sãrĩbosaya.

²⁵ Be'ro Pedro quẽ'rã ti macãcjãrãrẽ Jesú cũ weecã ï'a'quere, na tũ'o'quere werecãrã niwã. Narẽ weretoja, Jerusalẽpũ tojaa wa'acãrã niwã. Topũ tojaarã, Jesú ye quetire peje macãrĩ Samaria di'tacjãrã na nise macãrĩrẽ weretojaacãrã niwã.

Felipe Etiopiacjũrẽ were'que ni'i

²⁶ Be'ro Felipere ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu bajua, a'tiro ni werecu niwĩ:

—Jerusalẽ niwã'cãrĩ ma'a, Gaza wãmetiri macã bu'ari ma'apũ wa'aya. Ti ma'a yucu marĩrõpũ niwã'cãsa'a, nicu niwĩ. ²⁷⁻²⁸ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Felipe ti ma'apũ bu'acũ niwĩ. Topũ wa'agu, ni'cũ Etiopía wãmetiri di'tacjũrẽ

bocaejacu niwĩ. Ti di'ta dutigo Candace wāmetigo wiogo docacjũ, nipe'tise co ye niyerure co'teri masũ nicu niwĩ. Jerusalẽpu Õ'acũrẽ ãjõpeogu eja'cu cũ ya di'ta Etiopíapũ dajatojaagu weecu niwĩ. Cũ yawu tũrũpju cabayua wejepju me'rã wa'acu niwĩ. Duporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Isaía wāmetigu cũ oja'quere bu'esãnacũ niwĩ.

²⁹ Cũ tojo weeri cura Espíritu Santu Felipere “Tiwu tirocureacãpu wa'aya”, nicu niwĩ. ³⁰ Cũ tojo nicã Felipe tiwu tiroacãpu omawã'cãcu niwĩ. Cũ tiro ejagu, Etiopíacjũ Isaía oja'quere bu'ecã tu'ocu niwĩ. Tere bu'ecã tu'ogu, “¿Mu'ũ bu'esere tu'oti?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ. ³¹ Cũ pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Tu'otisa'a. ¿Yu'ure ne wereticã, de'ro wee yu'ũ masĩbosau? Te'a yu'ũ me'rã wa'aya. Mujãsjãgũ a'tia yu'ure wereacju, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, tiwũpu cũ me'rã mujãsjãcũ niwĩ. Be'ro wa'a wa'acãrã niwã.

³² Etiopíacjũ cũ bu'esãña'que Õ'acũ macũrẽ wa'atje nicaro niwũ Isaía cũ a'tiro oja'que:

Masã ovejare wẽjẽrãtirã, cãrẽ miasama na wẽjẽwuaropũ.

Ni'cũ masũ quẽ'rãrẽ cũ ne bu'iri moogũ nimicã, tojota weerãsama.

Oveja wĩ'magũ, yuta weerãtirã na poari seecã, ne utitisami.

Cũ masũ quẽ'rã ye'sutigusami cãrẽ ña'arõ weecã.

³³ Cũ ña'agũ nigũrẽ weronojõ na cãrẽ yabi bujirãsama.

Ã'rĩ bu'iri moogũ nimi nígũ, ne ni'cũ cãrẽ ucũbosasome.

Cũ ya turicjãrã dicuse ña'ase weerãsama cãrẽ.

Te pejere werepe'omasĩtisa'a.

Cũ catiri umũco pe'tia wa'arosa'a a'ti di'tapũre.

Etiopíacjũ a'te oja'quere bu'egu weecu niwĩ.

³⁴ Cũ tere bu'etojanũ'cõ, Felipere sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Isaía noarẽ ojagu weepari? ¿Cũ basu pe'e o apĩpũre ojagu weepari tojo nígũ? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nicã, Felipe cũ bu'e'quenũcãrẽ werecu niwĩ:

—Te oja'que Jesucristore nisĩ'rĩrõ wee'e, nicu niwĩ. Tere weretoja, be'ro Jesú ye quetire werenemocu niwĩ tja. ³⁶ Ma'apũ wa'arã, aco nirõpu etacãrã niwã. Tere ñ'agũ, Etiopíacjũ Felipere “Jãa, sõ'o aco ni'i. ¿Yu'ure mu'ũ wãmeyeta basiosari?” nicu niwĩ. ³⁷ “Basiocã'sa'a mu'ũ Jesucristore añurõ ãjõpeocãma”, ni yu'ticu niwĩ Felipe.

Etiopíacjũ yu'ticu nimi:

—Yu'ũ ãjõpeo'o, Jesucristo Õ'acũ macũ nimi, nicu niwĩ.

³⁸ Be'ro Etiopíacjũ cabayua tojanũ'cãduticu niwĩ. Tiwũre tũrẽcũutoja, na tiwũpu sãña'cãrã aco nirõpu dijacãrã niwã. Topũ ñumuwija, Felipe cãrẽ wãmeyecu niwĩ.

³⁹ Cãrẽ wãmeyeca be'ro na ñumunũjãrĩ cura wãcũña marĩrõ Felipere Espíritu Santu miwã'cãcu niwĩ apesepũ. Etiopíacjũ cãrẽ ne apaturi ñ'anemoticũ niwĩ. Be'ro pũrõ e'catise me'rã tojaa wa'acu niwĩ majã cũ ya macãpu. ⁴⁰ Felipe Espíritu Santu cãrẽ miãca be'ro maata Azoto wãmetiri macãpu bajuanũ'cãcu niwĩ. Topũ ni, be'ro nipe'tise macãrĩpu werecusiagu wa'acu niwĩ Jesú ye quetire. Téé Cesarea wãmetiri macãpu wereejacu niwĩ.

9

Saulo ña'agũ ní'cu cũ dũcayũ'que ni'i

¹⁻² Felipe cũ bu'esijari curareta Saulo pe'e Jesure ãjõpeorãrẽ “Narẽ wẽjẽpe'ocã'sĩ'rĩmisa'a”, nicu niwĩ. Cũ ña'arõ weesere ne du'uticu niwĩ.

Tojo weegu wa'a, pa'ia wiogure “Yu'ure papera Damascopu wa'atje cjasere dutio'ori pūrīrē apobosaya. Ti pūrīrē judío masā nerēse wi'sericjārā wiorāpūre wiaguti wee'e. Jesure ējōpeorārē umua, numiarē no'o yu'u bocaekarārē ñe'e, miitiguti a'ti macā Jerusalēpu bu'iri da'reri wi'ipū”, ni sērīcu niwī. Cū tere sērīcā tū'ogu, ti pūrīrē pa'ia wiogu cūrē apobosacu niwī.

³ Cū ti pūrīrē o'óca be'ro Saulo āpērā me'rā Damasco wa'ari ma'apu wa'a wa'acu niwī. Wa'a, Damascopu ejaguti weeri cura wācūña marīrō u'musepu bupo ya'baro weronojō cū tiro asistedijati, añurō bo'reyua wa'acaro niwī. ⁴ Tojo wa'acā, cū yagu cabayu bu'ipū pesami'cu nucūcāpu burūdija wa'acu niwī. Topu cū cūñarī cura ni'cū cūrē ucūcā tū'ocu niwī. Cūrē a'tiro nicu niwī:

—Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arō weegu weeti? ni sērītiña'cu niwī.

⁵ Tere tū'o, Saulo pe'e “¿Noa niti m'u?” ni yu'ticu niwī.

—Yu'u Jesús, m'u ña'arō weesī'rī wapagú ni'i. M'u basu pe'e ña'arō weegu wee'e yu'ure tojo weesī'rīgū. ⁶ Wā'cānu'cāña. Wa'aya macāpu. Topu m'u ejacā, ni'cū weregusami m'u de'ro weeatjere, nicu niwī Jesús.

⁷ Saulo me'rā wa'a'cārā quē'rā na uputu ucua, ucūmasīticārā niwā. Cū ucūserere tū'ocārā niwā, tū'orā pe'e, mejō Jesús pe'ere ī'aticārā niwā.

⁸ Be'ro Saulo wā'cānujā, cū caperire ī'apāacu nimiwī. Ne bajuno'ticu niwī. Tojo weerā cū me'rā wa'a'cārā Damascopu cūrē tūawā'cācārā niwā.

⁹ Topu cū etāca be'ro i'tia nūmu ne caperi ī'aticu niwī. Ne sī'rīti, ne ba'aticu niwī.

¹⁰ Damascopure Jesure ējōpeogu Ananía wāmetigu nicu niwī. Saulore tojo wa'ari curare Ananía cārītimigū quē'ese weronojō Jesús cū pu'to a'ticā ī'acu niwī. Cūrē “Ananía”, pisucu niwī.

—¿De'ro niti, yu'u wiogu? ni yu'ticu niwī Jesure.

¹¹⁻¹² Cū tojo nicā, Jesús cūrē nicu niwī:

—Diacjū wāmetiri ma'apu wa'aya. Ti ma'a m'u wa'aro Juda ya wi'i nisa'a. Cū ya wi'ipū sājāa, ni'cū Tarso wāmetiri macācjū Saulo wāmetigure sērītiña'ña. Ni'cārōacā cū yu'ure ñubuegu weemi. Yu'u cūrē mejēpu m'u ti wi'ipū sājāasere ī'otojapu. M'u ti wi'ipū sājāa, cū dupoare ñapeoapu, apaturi cūrē caperi ī'adutigu tja. Quē'ese weronojō ī'oapu cū quē'rārē m'urē weronojōta, nicu niwī Jesús Ananíarē.

¹³ Cū tojo nicā tū'ogu, “Yu'u wiogu, pājārā masā quetiwereama cū Jerusalēpu nígu m'urē ējōpeorārē ña'arō wee'quere. ¹⁴ A'ti macā quē'rārē m'urē ējōpeorārē ñe'egū a'tiguta weepu tja pa'ia wiorā na dutio'ori pūrī me'rā”, nicu niwī Ananía. Te quetire tū'o'cu nitjāgū, Ananía ne wa'asī'rīticu nimiwī.

¹⁵ Jesús cūrē nicu niwī:

—Wa'aya. Yu'u cūrē yé quetire wereacju besetojapu. Cū ape di'tacjārāpūre judío masā nitirārē, na wiorārē, judío masā nirá quē'rārē yé quetire werecusiagusami. ¹⁶ Tere weregu, uputu pi'etigusami. Yu'u basu pe'e wereguti cūrē, nicu niwī Jesús Ananíarē.

¹⁷ Cū tojo níca be'roputa Ananía Juda ya wi'ipū wa'acu niwī. Topu eta, ti wi'ipū sājāa, Saulore bocaecacu niwī. Cū dupoapūre ñapeo, “Saulo, m'urē yu'u acaweregure weronojō ī'a'a. Jesús m'urē ma'apu a'ticā bajua'cu yu'ure o'oāmi, apaturi m'u caperi ī'ato nígu tja. ‘Espíritu Santu tutuasere cūoato' nío'oami”, ni werecu niwī Saulore.

¹⁸ Cū tojo niri cura maata cū caperipu wa'i nutūrī weronojō bajuse wā'ña'que burustedijacaro niwī. Tojo wa'acā, añurō ī'acu niwī toduporopu cū ī'a'caro weronojōta tja. Be'ro cūrē wāmeyecārā niwā.

¹⁹ Na tojo wéeca be'roputa ba'a, cǎ tutuasere cɔocɔ niwĩ tja. Topure pejeti nɔmɔrĩacǎ Jesure ẽjõpeorǎ me'rǎ Damascopure tojánicɔ niwĩ yujupɔ.

Saulo Damascocjǎrǎrẽ bu'e'que ni'i

²⁰ Damascopɔ nígũ, maata judío masǎ nerẽse wi'seripɔ Jesucristo Õ'acũ macũ nimi nisere werecusiagɔ wa'acɔ niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicǎ tɔ'orǎ, nipe'tirǎ tɔ'omarĩa wa'acǎrǎ niwǎ.

A'tiro nicǎrǎ niwǎ:

—ǎ'rĩ Jerusalẽpɔ nígũ, Jesure ẽjõpeorǎrẽ ña'arõ weeseti'cuta nimiba. A'ti macǎpɔ quẽ'rǎrẽ Jesure ẽjõpeorǎrẽ ñe'egũ a'tigɔ weepɔ Jerusalẽpɔ narẽ mia, pa'ia wiorǎpɔre bu'iri da'reduťiacjɔ, nicǎrǎ niwǎ.

²² Saulo Jesucristo Õ'acũ bese'cɔ nimi nisere wǎcũtutuario me'rǎ werecɔ niwĩ. Cũ tere weregɔ, queoro Õ'acũ ye queti weremɔ'tǎrĩ masǎ oja'quere bu'eĩ'o, weremujǎcɔ niwĩ. Tojo weerǎ Damascocjǎrǎ judío masǎ “Tojo nima'acɔ weemi”, nímasĩticǎrǎ niwǎ.

Damascocjǎrǎ Saulore wẽjẽsĩ'rĩmi'que ni'i

²³ Yoa wa'acaro niwǎ cũ Jesú ye quetire bu'ecusiaro. Be'ro judío masǎ Saulore wẽjẽsĩ'rĩcǎrǎ nimiwǎ. ²⁴ Cũ pe'e tɔ'ocǎ'cɔ niwĩ cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩse quetire. Na nipe'tise nɔmɔrĩ ñamirĩ, ɔmɔcori ti macǎ sumuto ıtǎ cujiri me'rǎ wéeca sǎ'rĩrõ wijaaropɔ cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩrǎ, co'temujǎcũcǎrǎ niwǎ.

²⁵ Tojo weecǎ ĩ'arǎ, ni'cǎ ñami cũ Saulo bu'esere ẽjõpeorǎ cũrẽ wẽjẽticǎ'to nĩrǎ, pi'i me'rǎ ti sǎ'rĩrõ yɔ'rɔro o'odijocǎrǎ niwǎ.

Saulo Jerusalẽpɔ cũ dajatojaa'que ni'i

²⁶ Be'ro Saulo Damascopɔ ní'cɔ Jerusalẽpɔ dajatojaa wa'acɔ niwĩ. Topure etagɔ, ǎpẽrǎ Jesure ẽjõpeorǎ me'rǎ ba'patisĩ'rĩcɔ nimiwĩ. Na pe'e cũrẽ ui nicǎrǎ niwǎ.

—Cũ quẽ'rǎ Jesure ẽjõpeogɔta nisami, ni ẽjõpeoticǎrǎ niwǎ. ²⁷ Be'ro cũrẽ tojo weecǎ ĩ'agũ, Bernabé Saulore weetamugũ, Jesú cũ besecũ'cǎrǎ tiropɔ pijiwǎ'cǎcɔ niwĩ. Topɔ ejagɔ, Bernabé narẽ werecɔ niwĩ Damasco wa'ari ma'apɔ Saulo Jesure ĩ'a'quere. Cũrẽ ucũ'que quẽ'rǎrẽ werecɔ niwĩ. Apeye Damascopɔ Saulo Jesú ye quetire wǎcũtutuase me'rǎ bu'e'quere werecɔ niwĩ. ²⁸ Bernabé werecǎpɔta, Saulore “Jesure ẽjõpeogɔta nimi”, ni ẽjõpeocǎrǎ niwǎ. Tojo weegɔ na me'rǎ tojacǎ'cɔ niwĩ. Be'ro Saulo Jerusalẽcǎrǎrẽ bu'esijagɔ wa'acɔ niwĩ. ²⁹ Uise marĩrõ wǎcũtutuase me'rǎ Jesú ye quetire werecɔ niwĩ. Tere weregɔ, ǎpẽrǎ judío masǎ nimirǎ, griego ye ucũrǎ me'rǎ ɔpɔtɔ a'metu'timujǎcɔ niwĩ. Cũ me'rǎ a'metu'ti'cǎrǎ Saulore wẽjẽsĩ'rĩcǎrǎ niwǎ. ³⁰ Na tojo weesĩ'rĩcǎ ĩ'arǎ, ǎpẽrǎ Jesure ẽjõpeorǎ cũrẽ miacǎrǎ niwǎ Cesarea wǎmetiri macǎpɔ. Topɔ yucɔsɔ me'rǎ cũ ya macǎ Tarsopɔ o'ócǎrǎ niwǎ.

Jesure ẽjõpeori masǎ ejerisǎjǎ'que ni'i

³¹ Nipe'tirǎ Jesure ẽjõpeorǎ narẽ ña'arõ weedu'ucǎ ĩ'arǎ, ejerisǎjǎcǎrǎ niwǎ. Tojo weerǎ siape me'rǎ nipe'tiro Judea, Galilea, Samariacǎrǎ nemorõ wǎcũtutuanemocǎrǎ niwǎ. Õ'acũ cũ dutisere añurõ weenu'cũcǎ'cǎrǎ niwǎ. Espĩritu Santu weetamurõ me'rǎ pǎjǎrǎ ǎpẽrǎ Jesure ẽjõpeotimi'cǎrǎ ẽjõpeonemocǎrǎ niwǎ.

Pedro Enearẽ yɔ'rɔo'que ni'i

³² Pedro quẽ'rǎ nipe'tiropɔ Jesure ẽjõpeorǎ nise macǎrĩpɔre ĩ'acusiagɔ, Lida wǎmetiri macǎpɔ etacɔ niwĩ. ³³ Topɔ etagɔ, ni'cũ Enea wǎmetigure bocaecjɔcɔ niwĩ. Cũ ocho cũ'marĩ cũ ya wi'ipɔ sijamasĩtigɔ cũñacɔ niwĩ.

³⁴ Pedro cũrẽ nicɔ niwĩ:

—Enea, Jesucristo mu'urē yu'ruogusami. Wā'cānu'cāña. Mu'u cūñarōrē tuutūrē, nurōña, nicu niwī. Cū tojo nicāta, maata Enea wā'cānu'cācu niwī. ³⁵ Nipe'tirā Lida, Sarō wāmetise macāricjārā cūrē tojo weecā ī'arā, na quē'rā Jesure ējōpeocārā niwā.

Dorca co masā'que ni'i

³⁶ Ape macā Jope wāmetiri macāpu ni'cō numio Jesure ējōpeogo Tabita wāmetigo nico niwō. Griego ye me'rā pe'ema Dorca wāmetico niwō. Dorca nīrō, “ñama” nisī'rīrō weesa'a. Co añurō weenu'cūcā'co niwō. Pajasecūorārē añurō weetamuco niwō. ³⁷ Pedro cū Lidapu nīrī cura co pe'e Jopepu nīgō, dutiti, wērīa wa'aco niwō. Co wērīca be'ro na weeseti'caronojōta āpērā co upure coecārā niwā. Core coetojanu'cō, ni'cā tucū u'muarōca tucūpu peocārā niwā.

³⁸ Jope Lida pu'toacā tojacaro niwū. Tojo weerā Pedro Lidapu nicā tu'orā, umua puarā Jopecjārā Jesure ējōpeorārē pijidutirā o'ocārā niwā.

—Quero a'tiato, ni weredutio'ocārā niwā.

³⁹ Na Lidapu etacā, maata Pedro na me'rā Jopepūre wa'acu niwī. Dorca nīrī wi'ipure ejarā, co wērī'co pesari tucūpu cūrē pijimujācārā niwā. Cū ti tucūpu sājātacā, wapewia numia Pedro sumuto nerēnu'cācārā niwā. Na utirāta, ī'ocārā niwā camisari, apeye su'ti co catigo narē derobosa'quere. ⁴⁰ Be'ro Pedro masā to nīrā nipe'tirārē wijaaduticū niwī. Na wijáaca be'ro Pedro ejaque'a, Ō'acūrē ñubuecu niwī. Ñubuetaja, wērī'core ī'a, core nicu niwī:

—Tabita, wā'cānu'cāña. Cū tojo nicāta, co caperire ī'apāaco niwō. Pedrore ī'agōta, wā'cānujāco niwō. ⁴¹ Co ya omocāpu ñe'e, core wejewa'cōnu'cōcu niwī. Be'ro wapewia numiarē, āpērā Jesure ējōpeorārē narē pijimujā, core wiacu niwī.

⁴² Nipe'tirā Jopecjārā tu'ose'sacārā niwā tojo wee'quere. Tojo weerā pājārā Jesure ējōpeonemocārā niwā tja.

⁴³ Pedro peje numūrī tojacu niwī Jopepūre. Ni'cū Simó wāmetigu wa'icūrā caseri apogu ya wi'ipū cājīcu niwī.

10

Cornelio Pedrore cū pijidutio'o'que ni'i

¹ Cesarepu ni'cū Cornelio wāmetigu cien surara Italiano wāmetiri curuacjū wioqu nicu niwī. ² Cū añugū nicu niwī. Romano masū nimigū, judío masā weronojō Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Cū ya wi'icjārā nipe'tirā Ō'acūrē ējōpeocārā niwā. Judío masā pajasecūorārē niyeru o'omujācu niwī. Ō'acūrē ñubuenū'cūcā'cu niwī. ³ Ni'cā numū ñamica'a tres nicā cārītimigū quē'egū weronojō ni'cū Ō'acūrē wereco'tegare ī'acu niwī. Cū tiro sājāa, cūrē pisucu niwī:

—Cornelio, nicu niwī.

⁴ Cū upūtu uise me'rā ī'anu'cūbajaque'acu niwī cūrē.

—¿De'ro niti? ni yu'ticu niwī.

Cū tojo nicā tu'ogu, Ō'acūrē wereco'tegu cūrē nicu niwī:

—Ō'acū mu'u ñubuesere tu'oami. Mu'u pajasecūorārē niyeru o'ose quē'rārē ī'ami. Cū mu'u ñubuesere yu'tigusami. ⁵ Ni'cārōacā Jopepu mu'u umuarē o'óya. Narē ni'cū Simó Pedro wāmetigure pijigu wa'adutiya. ⁶ Cū apī Simó wāmetigu wa'icūrā caseri apogu ya wi'ipū cājīsami. Ti wi'i pajiri maa sumutopu nisa'a, nicu niwī Ō'acūrē wereco'tegu Corneliore.

⁷ Be'ro Õ'acūrē wereco'tegū wa'a wa'acū niwī. Cū wa'áca be'ro Cornelio cūrē da'raco'terā puarārē, tojo nicā ni'cū surara cūrē weetamugūrē pijiocū niwī. Surara quē'rā Õ'acūrē ējōpeogūta nicū niwī. ⁸ Nipe'tise Õ'acūrē wereco'tegū ní'quere narē werecu niwī. To be'ro narē o'ócā'cū niwī Jopepū.

Pedrore Õ'acū queose ĩ'o'que ni'i

⁹ Na wa'áca be'ro ape nūmū dajaritero nicā na Jopepū ejarātirā weeri cura Pedro pe'e cū nirī wi'i bu'i daposārīpū ñubuegū mujācū niwī. Ti wi'i daposārī opa sira nicaro niwū. ¹⁰ Cū topū ujaboa, pūrō ba'asī'rīcū niwī. Ti wi'icjārā na ba'ase weeri cura cārītimigū quē'ese weronojō apeyenojō dijaticā ĩ'acū niwī. ¹¹ Ū'mūse pārīcā ĩ'acū niwī. Topū ni'cārō su'tiro weronojō bajuri caserojo nucūcāpū dijaticaro niwū. Ba'paritise sumutori dū'te'caro nicaro niwū. ¹² Ti casero po'peapūre nipe'tirā wa'icūrā, pīrōa, mirīcūa sãñacārā niwā.

¹³ Õ'acū cūrē nicū niwī:

—Pedro, ĩ'aña. Ā'rārē wējē ba'aya, nicū niwī.

¹⁴ Pedro pe'e cūrē yū'ticū niwī:

—¡Acoe! Ba'awe'e, yū'u wiogu. Āpērā wa'icūrā ũsā judío masā ba'aya marīrānojō nima. Yū'u ne ā'rānojōrē ba'atigū nicāti, nicū niwī.

¹⁵ Õ'acū cūrē ninemocū niwī tja:

—Yū'u ba'aduti'cārā añurā nima. “Ba'aya marīrānojō nima”, niticā'ña, nicū niwī. ¹⁶ I'tiati tojo ĩ'ocū niwī cūrē ti casero me'rā. Cū ĩ'osetirinūcū “Ba'aya”, nicū niwī. Be'ro ti casero Õ'acū ũ'mūsepū miimujāa wa'acū niwī.

¹⁷ Pedro ti casero mujāáca be'ro upūtu wācūque'ticū niwī.

—¿De'ro nisī'rīrō weesari te yū'u ĩ'a'que? ni wācūcū niwī. Tojo cū wācūrī cura Cornelio cū o'ócārā ũmua Jopepūre etacārā niwā. ¹⁸ Eta, “Simó wa'icūrā caseri apogu ya wi'i ¿no'opū niti?” ni sērītiña'cārā niwā tocjārārē. Na pe'e na sērītiña'cā, “Sō'opū nisa'a”, ni wereo'ocārā niwā. Tojo nicā tū'o, wa'acārā niwā Simó Pedro nirī wi'ipū. Topū eja, “¿Ne, a'tota niti Simó Pedro wāmetigū?” ni sērītiña'cārā niwā. Na tojo nirī cura Pedro cū ĩ'a'quere wācūque'tigū weecu niwī.

¹⁹ Cū tojo wācūcā, Espíritu Santu cūrē nicū niwī:

—Mū'urē sope pū'topū ũmua i'tiarā a'marā weema. ²⁰ Quero, na tiropū dijabaque'oya. Na me'rā wa'aya. “Yū'u na me'rā wa'acā, ña'a nibosa'a, na judío masā mejēta nima”, ni wācūtigūta wa'aya. Yū'u narē o'oápū, nicū niwī Espíritu Santu.

²¹ Cū tojo níca be'ro Pedro dija, “¿Yū'ureta a'mati? ¿De'ro weerā a'tiati?” ni sērītiña'cū niwī.

²² Cū tojo nicā, na yū'ticārā niwā:

—Cornelio wāmetigū surara wiogu ũsārē o'oámi. Cū añugū, Õ'acūrē ējōpeogu niami. Cūrē nipe'tirā judío masā añurō wācūrā niama. Ni'cū Õ'acūrē wereco'tegū Corneliore a'tiro niapū: “Pedrore pijidutiya mū'u ũmūarē”, niapū. Mū'u weresere tū'odutigū weepū. Tojo weerā ũsā mū'urē pijirā a'tirā weepū, nicārā niwā.

²³ Na tojo nicā tū'ogu, Pedro narē, “Sājātia. A'ti ñamirē a'to cārīña”, nicū niwī.

Ape nūmū cū ye dure, wa'a wa'acārā niwā. Āpērā ti macācjārā quē'rā Jesure ējōpeorā Pedro me'rā wa'acārā niwā. ²⁴ Ape nūmū pe'e eja'cārā niwā Cesareapūre. Cornelio cū neocūu'cārā me'rā cū ya wi'ipū narē

co'tecũ niwĩ. Na a'ticũrã nicãrã niwã Pedrore co'terã: Cornelio acawererã, ãpẽrã cũ me'rãcãrã waro nicãrã niwã. ²⁵ Pedro topũ etacã, Cornelio cũrẽ põtẽrĩgũ wijaatacũ niwĩ sopepũ. Topũ cũrẽ ãjõpeogũ ejaque'acũ niwĩ.

²⁶ Pedro cũ tojo weecã ã'agũ, "Wã'cãñũ'cãña. Yũ'ũre ãjõpeoticã'ña. Yũ'ũ quẽ'rã mũ'ũ weronojõta mũũ ni'ĩ", nicũ niwĩ.

²⁷ Wã'cãñũ'cãca be'ro na utamurãta sãjãacãrã niwã cũ ya wi'ipũre. Topũ sãjãagũ, Pedro pãjãrã masã nerẽyu'cãrãpũre bocaejacũ niwĩ.

Pedro Cornelio ya wi'ipũ were'que ni'ĩ

²⁸ Be'ro narẽ nicũ niwĩ topũ nerẽ'cãrãrẽ:

—Ûsã judío masãrẽ dutise, ùsã ãjõpeose a'tiro ni'ĩ. Mũsã judío masã nitirã ye wi'seripũre sãjãadutiwe'e. Ne mũsãrẽ ba'patidutiwe'e. Mũsã tere añurõ masĩsa'a. Õ'acũ ni'cãrõacãrẽ yũ'ũre ã'oami. "Ne ãpẽrãrẽ ba'patiti weeticã'ña. 'Na ña'arã nima' ni yabiticã'ña", niami. ²⁹ Tojo weegũ na yũ'ũre pijiticã, maata a'tiapũ. "Wa'awe'e, judío masã mejẽta nima", nitiapũ. Mũ'ũ ¿de'ro weeguti pijioati? Yũ'ũ masĩsĩ'rĩsa'a, ni sãrĩtiña'cũ niwĩ Cornelio.

³⁰ Cornelio cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ba'paritise nũmũrĩ yũ'rũ'ũ a'ti horata tres nicã a'ti wi'ipũ yũ'ũ be'ti ñubueca be'ro. Wãcũña marĩrõ ni'cũ mũũ su'ti asistese sãñagũ bajuawĩ yũ'ũ tiropũ. ³¹ Yũ'ũre niwĩ: "Cornelio, Õ'acũ mũ'ũ ñubuesere tũ'oami. Mũ'ũ pajasecũorãrẽ niyeru o'ose quẽ'rãrẽ ã'ami. ³² Jopepũ mũ'ũ mũũarẽ o'óya. Ni'cũ Simó Pedro wãmetigure pijigu wa'adutiya narẽ. Cũ apĩ Simó wãmetigu wa'icũrã caseri apori masũ ya wi'ipũ pajiri maa sumutopũ cãjĩsami. Cũ a'topũ etagũ, mũ'ũrẽ weregusami Õ'acũ ye cjasere", ni werewĩ yũ'ũre. ³³ Tojo weegũ maata mũ'ũrẽ pijidutigũ o'ówũ. Mũ'ũ añurõ wéegũ a'tiapã. Marĩ nipe'tirãpũta Õ'acũ ã'orõpũ ni'ĩ. Nipe'tise mũ'ũrẽ Õ'acũ weredutisere mũ'ũ ùsãrẽ werecã tũ'osĩ'rĩsa'a, nicũ niwĩ Cornelio Pedro.

³⁴ Cũ tojo níca be'ro Pedro werecũ niwĩ narẽ:

—Yũ'ũ ni'cãrõacã masĩ'ĩ, Õ'acũ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ma'isami. ³⁵ Cũ nipe'tise cururicãrã cũrẽ ãjõpeorãrẽ, cũ wãro weenu'cũrãrẽ añurõ ã'asami. ³⁶ Õ'acũ añuse o'ócũ niwĩ judío masãrẽ Jesucristo me'rã ejerisãjãse bocarãsama nisere. Jesucristo nipe'tirã masã wiogũ nimi. ³⁷ Mũsã tũ'opã nipe'tise judío masã na nirõpũ wa'a'quere. Juã masãrẽ bu'e, wãmeyemũ'tãca be'ropũ Jesú bu'enũ'cãwĩ Galilea di'tapũre. ³⁸ Jesú Nazarecjũrẽ wa'a'quere mũsã masĩsa'a. Cũ pacũ Espiritu Santu me'rã cũrẽ tutuasere o'ocũ niwĩ. Cũ me'rã ñinu'cũcã'cũ niwĩ. Tojo weegũ no'o cũ wa'aro masã me'rã añurõ weewĩ. ãpẽrã wãtĩ dutiro weenu'cũrãrẽ wãtĩarẽ cõ'awĩrõmũjãwĩ.

³⁹ »Jerusalẽ nipe'tiropũ judío masã nise macãrĩpũre ùsã cũ wee'quere ã'ape'ocã'wũ. ãpẽrã cũrẽ curusapũ paabi'pe wẽjẽwã. ⁴⁰ Õ'acũ pe'e ã'tia nũmũ be'ro cũrẽ masõcũ niwĩ. Cũrẽ masõca be'ro ùsã tiropũre apaturi bajuacã weewĩ. ⁴¹ Masã nipe'tirãpũre bajuatiwĩ. Õ'acũ todũporopũ cũ bese'cãrã dia'cũrẽ bajuawĩ. Cũ masãca be'ro cũ me'rã sĩ'rĩ, ba'awũ.

⁴² »Ûsãrẽ cũ ye quetire weredutiwĩ ãpẽrãrẽ. Cũ pacũ cũrẽ nipe'tirã masã añurã, ña'arãrẽ beseacjũ sõrõwĩ nisere weredutiwĩ ùsãrẽ Jesú.

⁴³ »Nipe'tirã dũporocãrãpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã Jesú yere a'tiro ni ojamũ'tãcãrã niwã: "Cũrẽ ãjõpeorãrẽ nipe'tirã na ña'arõ wee'quere acobojose sãrĩcã, narẽ acobojogũsami cũ tutuaro me'rã", nicãrã niwã, nicũ niwĩ Pedro Cornelio ya wi'ipũ nerẽ'cãrãrẽ.

Judío masã nitirãrẽ Espíritu Santu dijata'que ni'i

⁴⁴ Pedro ucũrĩ curata cũ weresere tũ'orãpũre Espíritu Santu dijatacũ niwĩ. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tojo wa'áca be'ro ãpẽrã ye ucũsere ucũmasĩtimi'cãrã ucũnũ'cãcãrã niwã. Tojo nicã “Õ'acũ, mũ'u añuyũ'rũagũ ni'i”, ni e'catise o'ocãrã niwã. Na tojo ucũcã tũ'orã, Pedro me'rã wa'a'cãrã judío masã Jesure ãjõpeorã tũ'omarĩa wa'acãrã niwã.

—¡Acoe! Õ'acũ Espíritu Santure o'oámi judío masã nitirã quẽ'rãrẽ, nicãrã niwã.

⁴⁷⁻⁴⁸ Pedro cũ me'rã wa'a'cãrãrẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ Espíritu Santure o'oámi ã'rã quẽ'rãrẽ marĩ judío masãrẽ weronojõta. Tojo weerã “Wãmeyeticã'ña, Espíritu Santure mooma” ni, cã'mota'ata basiowe'e. Na Jesucristore ãjõpeoma. Tojo weerã narẽ wãmeyeroua'a, nicũ niwĩ Pedro. Be'ro Cornelio quẽ'rã cãrẽ “A'topũ tojaque'aniña yujupũ pejeti nũmũrĩ ãsã me'rã”, nicãrã niwã. Tojo weegũ na me'rã tojánicũ niwĩ.

11

Jesure ãjõpeorãrẽ Pedro Jerusalẽpũ cũ were'que ni'i

¹ Judeapũ nirã Jesú besecũú'cãrã, tojo nicã Jesure ãjõpeorã topũ nirã Cornelio quẽ'rã judío masã nitimirã na Jesure ãjõpeosere tũ'ocãrã niwã.

² Tere tũ'o'cãrã niyurã, Pedro Jerusalẽpũ tojatacã, tocjãrã judío masã Jesure ãjõpeorã cãrẽ tu'ticãrã niwã:

³ —Mũ'u judío masũ nimigũ, judío masã nitirã ya wi'ipũ sãjãapã. Na me'rã ba'apã. Te mũ'u tojo wee'que ña'a ni'i, nicãrã niwã.

⁴ Na tojo nicã tũ'ogũ, narẽ nipe'tise tenacũ cãrẽ topũ wa'a'quere werepe'ocã'cũ niwĩ:

⁵ —Ni'cãti Jopepũ nígũ, yũ'u ñubueri cura quẽ'ese weronojõ u'musepũ apyenojõ dijaticã ï'awũ. Ni'cãrõ su'tiro weronojõ bajuri caserojo dijatiwũ yũ'u tiropũ. To ba'paritise sumutori du'téca casero niwũ. ⁶ Yũ'u ti casero pũ'toacã wa'a, ¿ñe'enojõ niti? nígũ, ï'agũ wa'awũ. Nirãnũcũ sãñawã. Wa'icũrã, nũcũcjãrã, ecarã, pĩrõa, mirĩcũa sãñawã.

⁷ »Yũ'u tojo ï'arĩ cura Õ'acũ yũ'ũre ucũcã tũ'owũ: “Pedro, narẽ wẽjẽ ba'aya”, niwĩ. ⁸ Yũ'u pe'e cãrẽ yũ'tiwũ: “Ba'awe'e, yũ'u wiogũ. ãpẽrã wa'icũrã judío masã ba'aya marĩrãnojo nima. Ne ni'cãti nanojõrẽ ba'atigũ nicãti”, niwũ cãrẽ. ⁹ Õ'acũ yũ'ũre apaturi ucũdijowĩ tja: “Yũ'u ba'aduti'cãrã añurã nima. ‘Ba'aya marĩrãnojo nima’, niticã'ña”, niwĩ.

¹⁰ »I'tiati tojo wa'awũ. Be'ro Õ'acũ ti caserore miimũjãa wa'awĩ u'musepũ. ¹¹ Tojo wa'ari curata i'tiarã umũa Cesareacjãrã yũ'ũre pijiri masã yũ'u nirĩ wi'ipũre ejacãrã niwã.

¹² »Espíritu Santu yũ'ũre na me'rã wa'adutiwĩ. “‘Na judío masã nitima, yũ'u na me'rã wa'acã, ña'a nibosa'a’, ni wãcũnũrũtigũta wa'aya”, niwĩ. ã'rã seis Jesure ãjõpeorã Jopecjãrã Cesareapũ wa'arã, na quẽ'rã yũ'ũre ba'patiwã'cãwã. Topũ eja, ãsã Cornelio wãmetigũ ya wi'ipũ sãjãawũ.

¹³ Õsã topũ sãjãejacã, Cornelio ãsãrẽ werewĩ: “Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ yã wi'ipũ sãjãaticã ï'awũ. Cũ yũ'ũre ‘Umũa o'óya Jopepũ. Ni'cũ Simó Pedro wãmetigũre pijigũ wa'adutiya. ¹⁴ Cũ mũ'u ya wi'ipũ ejagũ, Õ'acũ yere mũ'urẽ werergusami. Tere ãjõpeocã, mũ'u, mũ'u ya wi'icjãrãrẽ Õ'acũ yũ'rũogũsami’, ni werewĩ yũ'ũre Õ'acũrẽ wereco'tegũ”, niwĩ Cornelio.

¹⁵ Yũ'u narẽ ucũnũ'cãrĩ curata ne waro marĩrẽ dijata'caronojõta Espíritu Santu dijatawĩ napũre. ¹⁶ Tojo wa'acã ï'agũ, yũ'u Jesú marĩ wiogũ

cũ ní'quere wăcũwă: "Juã musârê aco me'ră wămeyecu niwĩ. Be'ro yu'u pacu pũrĩcã Espĩritu Santure o'ógusami musârê. Musã me'ră ninu'cũcã'gũsami" cũ ní'quere wăcũwă. ¹⁷ Tojo weegu yu'u tojo wa'ari curaputa wăcũcãti majã. Ô'acũ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ judío masã nitirârê marĩrê o'ó'caronojõta na marĩ wiogu Jesucristore êjõpeocã. Tojo weegu yu'u Ô'acũrê yu'rũnũcãmasĩticãti. Cũrê "Judío masã nitirã ya wi'ipũ sãjãawe'e", nĩmasĩticãti, nicũ niwĩ Pedro.

¹⁸ Tere cũ tojo ni weretojaca be'ro judío masã di'tamarĩpe'tia wa'acãrã niwã.

—Ô'acũ judío masã nitirã quẽ'rãrê na ña'arõ wee'quere bujaweticã uasami na u'musepu añurõ e'catise bocato nígũ, ni e'catise o'ocãrã niwã Ô'acũrê.

Antioquíacjãrã na weeseti'que ni'i

¹⁹ Estebare na wějêcaterore Jesure êjõpeorãrê ña'arõ weecãrã niwã. Tojo weecã, na no'o uaro du'tistea wa'acãrã niwã. Āpẽrã Feniciapu, āpẽrã Chipre nucũrõpu, āpẽrã Antioquíapu wa'acãrã niwã. Na tepu etarã, judío masã dia'cũrê Jesú ye quetire werecãrã niwã. ²⁰ Ni'cãrẽrã Antioquíapu du'tiwã'cã'cãrã Chipre, Cirenejãrã nicãrã niwã. Na pũrĩcã judío masã nitirârê Jesú ye quetire werecãrã niwã.

—Jesú nipe'tirã wiogu nimi. Cũrê êjõpeocã, marĩ ña'arõ wee'quere acobojogusami, ni werecãrã niwã. ²¹ Ô'acũ na tojo wererãrê añurõ weetamucu niwĩ. Na werecã tu'orã, pãjãrã tocjãrã Jesure êjõpeocãrã niwã. Na toduporopu êjõpeomi'quere êjõpeodu'ucã'cãrã niwã.

²² Jerusalécjãrã Jesure êjõpeorã Antioquíacjãrã cũrê êjõpeose quetire tu'ocãrã niwã. Tere tu'o, Bernabére Antioquíapu ĩ'agũ wa'aya ¿de'ro wa'amitito? nĩrã, o'ócãrã niwã.

²³ Cũ ti macãpu eja, ĩ'acu niwĩ narê Ô'acũ weetamu'quere. Tere ĩ'agũ, uputu e'cati, narê werecu niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Jesure musã ne wăcũdu'uticã'ña. Cũ dutisere añurõ weenu'cũcã'ña, ni werecu niwĩ. ²⁴ Bernabé Espĩritu Santure cuoyu'rũtjãgũ, añurõ Ô'acũrê êjõpeonu'cũgũ nicũ niwĩ. Cũ ti macãcjãrãrê werecã, pãjãrã masã Jesure êjõpeocãrã niwã.

²⁵ Bernabé Antioquíapu ní'cu wa'a, Saulo Tarsopu nigũrê a'magũ wa'acu niwĩ. ²⁶ Cũrê bocaēja, Antioquíapu miimajãmitojacu niwĩ. Na ti macãpũre Jesure êjõpeorã me'rã ni'cã cũ'ma nicãrã niwã. Topũre pãjãrã masãrê bu'ecãrã niwã. Titareta tocjãrã Jesure êjõpeorãrê "Cristiano, Jesucristo yarã nima", ni pisunũ'cãcãrã niwã.

²⁷ Bernabé, Saulo Antioquíapu nirĩ cura Jerusalécjãrã Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na tiropu etacãrã niwã. ²⁸ Na me'rã wa'a'cu ni'cũ Agabo wãmetigu nicũ niwĩ. Topu eja, Espĩritu Santu tutuaro me'rã tocjãrãrê werecu niwĩ.

—Nipe'tiropu ba'ase pe'tia wa'arosa'a, ni wereyucu niwĩ narê. Cũ tojo ní'que queoro wa'acaro niwã Claudio romano wiogu nise cũ sãjãca be'ropu.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, Antioquíacjãrã Jesure êjõpeorã a'tiro ni wăcũcãrã niwã: "Marĩ Judea di'tapu nirã Jesure êjõpeorãrê niyeru o'orã marĩ cuoro ejatuario." ³⁰ Tojo weerã Saulo, Bernabé me'rã narê weetamurã niyeru neo, o'ócãrã niwã.

—O'oya a'tere Jesure êjõpeorãrê su'ori nirãpũre, nío'ocãrã niwã.

12

Pedrore bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cure Õ'acũrẽ wereco'tegu pãowĩrõ'que ni'i

¹ Antioquíapũ Saulo, Bernabé na bu'ecusiarí curare Herode Judea di'ta wioḡũ nicũ niwĩ. Titareta Jerusalépure ña'arõ weenũ'cãcũ niwĩ ni'cãrẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ. ² Tojo weegũ Juã ma'mi Santiagore di'pjĩ pajiri pjĩ me'rã wẽjẽdutigũ niwĩ. ³ Cũ tojo wẽjẽcã ï'arã, ãpẽrã judío masã Jesure ãjõpeotirã pũrõ e'caticãrã niwã. Cũ tere masĩḡũ, nemorõ e'catirãsama majã níḡũ, Pedrore ñe'edutigũ o'ócũ niwĩ tja. Tojo wa'acaro niwũ pã bucuase me'rã morẽtica bosenuũ nicã. Ti numũrẽ masã pã bucuase me'rã na morẽti'quere ba'acãrã niwã. ⁴ Pedrore ñe'eca be'ro Herode bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõdutigũ o'ócũ niwĩ. Ti wi'ipũre ba'paritise cururi surara cãrẽ dũcayũ, co'temũjãcãrã niwã. Te cururinũcũ ba'paritirã surara nicãrã niwã. Herode “Pascua bosenuũ be'ro cãrẽ miwĩrõḡũti masã wa'teropũ. Na ï'orõpũ cãrẽ wẽjẽdutigũti”, ni wãcũcũ nimiwĩ. ⁵ Tojo weerã surara Pedrore añurõ co'temũjãcãrã niwã. Cũ bu'iri da'reri wi'ipũ nirĩ cura Jesure ãjõpeorã pe'e Õ'acũrẽ sãrĩbosanu'cũcã'cãrã niwã.

⁶ Pedrore Herode “Ñamiacã miwĩrõḡũti” níca ñamirẽ cõme dari me'rã dũ'teno'cũ pũarã surara decopũ cãrĩcũ niwĩ. Ni'cũ surara diacjũcamocã pe'e cõme dare cũ ya omocãpũ dũ'teõ'ocũ niwĩ. Apĩ pe'e quẽ'rã cũpecamocã pe'ere mejãrõta weecũ niwĩ. Pedro mejẽcã weecã tũ'oña'rãti nĩrã, tojo weecãrã niwã. ãpẽrã ti wi'i sope pũ'topũre co'tecãrã niwã.

⁷ Be'ro wãcũña marĩrõ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu Pedro nirĩ tucũpũ bajuacũ niwĩ. Cũ tojo weecã, ti tucũ añurõ bo'reyuse'sa wa'acaro niwũ. Cãrẽ wã'cõḡũ, tuucarécũ niwĩ.

—Quero. Wã'cãnu'cãña, nicũ niwĩ. Tojo nicãta, cõme dari Pedrore dũ'temi'que surumajã wa'acaro niwũ.

⁸ —Ejerituya. Mũ'u ye sapatũre sãñaña, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tũ'o, ejeritu, cũ ye sapatũre sãñacũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõcã ï'a, cãrẽ nicũ niwĩ tja:

—Mũ'u yaro bu'icjãrõ asibusurore sãñaña. Te'a yũ'ũre sirutuya. ⁹ Pedro cũ tojo nicã tũ'o, cũ siro sirutuwiijaacũ niwĩ. “¿Diacjũta nisari a'te Õ'acũrẽ wereco'tegu yũ'ũre miwijaase? Apetero weegũ quẽ'egũ weesa'a”, ni wãcũcũ niwĩ. Cũ tojo wiijaasere añurõ masĩticũ niwĩ. ¹⁰ Surara na ne co'te dujirore yũ'rũacãrã niwã. Be'ro apero quẽ'rãrẽ tja yũ'rũaa, ti wi'i ne sãjãarõ cõmesope tiropũre ejaçãrã niwã. Na topũ ejaçã, ti sope se'saro pãrĩa wa'acaro niwũ. Be'ro na ti sopere yũ'rũwijaa wa'acãrã niwã. Yoacurero wa'a, Õ'acũrẽ wereco'tegu bajudutia wa'acũ niwĩ. Pedro ni'cũta tojanũ'cãcũ niwĩ majã.

¹¹ Be'ro cũ bajuduticãpũta añurõ tũ'omasĩcũ niwĩ.

—Diacjũta niapã yũ'u ï'a'que. Nirõta Õ'acũ yũ'ũre yũ'rũdutigũ, ni'cũ cãrẽ wereco'tegũre o'oapĩ Herode ña'arõ weeticã'to níḡũ. Tojo nicã judío masã Jesure ãjõpeotirã nipe'tise yũ'ũre ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'agũ o'oapĩ, nicũ niwĩ Pedro.

¹² Cũ tere wãcũḡũta, wa'acũ niwĩ María Juã Marco wãmetigũ paco ya wi'ipũ. Ti wi'ipũre Jesure ãjõpeorã Pedrore pãjãrã Õ'acũrẽ sãrĩbosarã weecãrã niwã. ¹³ Ti wi'i tiro ejaḡũ, sope pũ'to ãtã cujiri me'rã na wéeca sã'rĩrõ tiropũ ejanũ'cã, pisucũ niwĩ narẽ. Ti wi'icjãrãrẽ da'raco'tego Rode wãmetigo ti wi'i po'peapũ nico niwõ. Pedro pisucã tũ'ogo, soperpũ wa'a, yu'uĩ'agõ wa'aco niwõ. ¹⁴ Pedro cũ ucũsere tũ'omasĩḡõ, co'ũpũtũ e'catigo, cãrẽ pãosõrõtimigõta omasãjãa, to ñubue dujirãpũre werego wa'aco niwõ. Na tiro ejaḡo, “Pedro sope pũ'to niami”, ni wereco niwõ.

15 Co tojo nicã tã'orã, “Mũ'u tojo nima'aco wee'e”, nicãrã niwã. Co pe'e “Diacjũta ni'i”, nico nimiwõ. Be'ro na “To pũrĩcãrẽ Pedrowãtĩ niapĩ”, nicãrã niwã.

16 Na tojo nicũñarĩ cura Pedro sope pũ'topũre pisugũ weecũ weecu niwĩ. Be'ropũta na sopepũ wa'a, ti sopere pão ã'acãrã niwã. Pedro topũ nu'cũcã ã'arã, upũtu ucũacãrã niwã. 17 Be'ro narẽ omocã me'rã weequocũ niwĩ tocã'rõta ucũña nígũ. Be'ro bu'iri da'reri wi'ipũ cũ ní'cũre Õ'acũ cãrẽ miiwijaa'quere werecu niwĩ. Apeye tja narẽ werenemocũ niwĩ:

—Wereya Santiagore, ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ yũ'ũre tojo wa'a'quere, nicũ niwĩ. Nitoja, cũ ti wi'ipũ ní'cũ wijaa, wa'a wa'acũ niwĩ aperopũ.

18 Bo'reque'aca be'ro bu'iri da'reri wi'i co'terã Pedro marĩcã ã'arã, upũtu wãcũque'ticãrã niwã.

—¿De'ro wa'apariba Pedrore? ni, na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã.

19 Be'ro Herode Pedro marĩcã tũ'ogũ, surarare “A'marã wa'aya”, nio'ocũ niwĩ. Na a'macãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. Be'ro Herode Pedrore co'terã nimi'cãrãrẽ upũtu sãrĩtiña'cũmĩ, narẽ wẽjẽcã'duticũ niwĩ.

To be'ro Herode Judea di'tapũre wijawã'cã, Cesarea wãmetiri macãpũ nigũ wa'acũ niwĩ tja.

Herode cũ wẽrĩ'que ni'i

20 Herode upũtu uacũ niwĩ Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩcjãrã me'rã. Herode ya di'ta cjase nicaro niwũ te macãrĩcjãrã na ba'ase pe'e. Cũ na me'rã uagũ, tocjãrãrẽ ne ba'ase duadutiticũ niwĩ. Tojo weerã ba'ase apaturi duato tja nĩrã, tere Herode tiropũ aporã wa'acãrã niwã. Herode me'rã da'ragũ Blasto wãmetigũre ucũmũ'tãcãrã niwã.

—Ësãrẽ ucũbosagũ wa'aya Herode tiropũ, nicãrã niwã. Cũ narẽ weetamusĩ'rĩgũ, “Jau”, nicũ niwĩ. 21 Tojo weegũ Herode me'rã ucũgũ wa'acũ niwĩ. Be'ro Herode pe'e cũ werecã tũ'ogũ, ni'cã nũmũ na me'rã ucũatji nũmurẽ besecu niwĩ. Ti nũmũ nicã Herode cũ ye wiogũ su'tire sãña, wiorã dujiri cũmurõpũ dujicũ niwĩ. Topũ Tiro, Sidõcjãrãrẽ ucũpeocũ niwĩ. 22 Cũ ucũcã tũ'orã, “Ã'rĩ a'to ucũgũ, umũ dia'cũ nitimi. Õ'acũ nimi”, ni caricũcãrã niwã. 23 Na tojo nicã tũ'ogũ, Herode “Yũ'u umũ ni'i, Õ'acũ ni'cãrẽta ãjõpeorõũa'a”, ne niticũ niwĩ. Tojo weegũ na caricũrĩ curata Õ'acũrẽ wereco'tegũ Herodere dutida'recũ niwĩ. Be'ro majã cũ becoa ba'aweenõ'o, wẽrĩa wa'acũ niwĩ.

24 Te quetire tũ'orã, pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã. Nipe'tiropũ Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwã.

25 Be'ro Bernabé, Saulo Jerusalẽpũ niyeru o'otojaca be'ro majãmitojaacãrã niwã tja Antioquíapũre. Juã Marco wãmetigũ quẽ'rã na me'rã wa'acũ niwĩ.

13

Bernabé, Saulo na Jesú ye quetire apeye macãrĩpũ weresijanũ'cã'que ni'i

1 Antioquíapũre Jesure ãjõpeorã wa'terore Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã, tojo nicã Õ'acũ yere bu'erã a'ticũrã nicãrã niwã: Bernabé, apĩ Simó, cãrẽta tja “Nĩgũ” pisucãrã niwã. Apĩ Lucio Cirene wãmetiri macãcjũ, apĩ Manaé Herode Galilea wiogũ tiro ni'cãrõ me'rã masã'cũ, tojo nicã Saulo nicãrã niwã. 2 Ni'cãti na be'ti ñubueri cura Espĩritu Santu narẽ nicũ niwĩ:

—Bernabé, Saulore du'uo'oya. Narẽ aperopũ wa'adutigũti wee'e. Na apeye di'tapũ quẽ'rãrẽ bu'ecusiarã wa'arãsama. Narẽ yũ'u beseapũ, nicũ niwĩ.

³ Tojo nicã tũ'o, be'ti ñubueca be'ro na me'rãcjãrã Saulo, Bernabére na dũpopare ñapeo, narẽ we'eriti, o'ócã'cãrã niwã.

Chipre nũcũrõpũ Bernabé, Saulo na wa'a were'que ni'i

⁴⁻⁵ Be'ro Bernabé, Saulo Espiritu Santu ní'caronojõta Seleucia wãmetiri macãpũ wa'arã, Antioquíapũ ní'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Tocjãrã yucũsũ me'rã wa'a ejacãrã niwã Chipre nũcũrõrẽ ni'cã macã Salamina wãmetiri macãpũ. Ti macãpũ ní'rã, judío masã na nerẽse wi'seripũ Jesú ye quetire werecãrã niwã. Juã Marco Antioquíapũ ní'cũ narẽ weetamucusiagu na me'rã wa'acũ niwĩ. ⁶ Ti macãpũ wijaa, nũcũrõpũre Jesú ye quetire werecusiabi'acã'cãrã niwã. Téé apese pã'rẽ Pafo wãmetiri macãpũ wereejacãrã niwã. Ti macãpũre ni'cũ judío masũ yai weronojõ nigũrẽ bocaecãrã niwã. Cũ wãmeticũ niwĩ Barjesú. Griego ye me'rã pe'ema cãrẽ Elima pisucãrã niwã. “Yũ'u Õ'acũ ye queti weregũ ni'i”, nisoocũ niwĩ ti macãcjãrãrẽ. ⁷ Cũ yai ti nũcũrõ wioyũ Sergio Paulo wãmetigũ añurõ tũ'omasise cuogũ me'rãcjũ nicũ niwĩ. Sergio Paulo Jesú ye quetire tũ'osĩ'rĩgũ pijidutio'ocũ niwĩ Bernabé, Saulore. Tojo weerã cũ pũ'topũ wererã wa'acãrã niwã. ⁸ Yai pe'e Sergio Paulo Jesure ãjõpeoticã'to nígũ, na weresere cã'mota'asĩ'rĩmicũ niwĩ. ⁹ Cũ tojo weecã ã'agũ, ne waropũre Saulo wãmeti'cũ, Pablo wãme dũcayucũ Espiritu Santure cũoyũ'rũgũ ã'acũũña ã'a, ¹⁰ nicũ niwĩ:

—Mũ'u wãtĩ dutiro weegũ ni'i. Mũ'u masãrẽ añurõ weesĩ'rĩrãrẽ cã'mota'a. Diacjũ niwe'e. Weeta'sasebũcũ ni'i. Õ'acũ cũ diacjũ weresere “Tojo niwe'e”, ni ucũmaasoo'o. ¹¹ Mũ'ũrẽ ni'cãrõacã Õ'acũ bu'iri da'regusami. Mũ'u caperi ã'atigũ tojagũsa'a téé Õ'acũ ũaro põtõorõ, nicũ niwĩ Pablo.

Cũ tojo nicãta, cãrẽ na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Ne caperi ã'atigũ tojacũ niwĩ. Cãrẽ tojo wa'acã tũ'oña'gũ, cãrẽ tũawã'cãcjũre a'macũ niwĩ. ¹² Yaire tojo wa'acã ã'agũ, Sergio Paulo Jesure ãjõpeocũ niwĩ. Pablo, Bernabé na Jesú ye quetire bu'eme'rĩcã ã'amarĩatjĩgũ, tojo ãjõpeocũ niwĩ.

Bernabé, Pablo Chiprepũ ní'cãrã Antioquíapũ na were'que ni'i

¹³ Pablo, cũ me'rãcjãrã Pafopũ ní'cãrã wijapẽ'a, ni'cã maapũ nũjã, ejacãrã niwã Perge wãmetiri macãpũre. Ti macã Panflia wãmetiri di'tapũ nicaro niwũ. Na Pergerpũ etacã, Juã Marco narẽ totã soocã, Jerusalẽpũ majãmitojaa wa'acũ niwĩ. ¹⁴ Be'ro ti macãpũ ní'cãrã wa'acãrã niwã ape macã Antioquíã wãmetiri macãpũ tja. Ti macã Pisidia wãmetiri di'tapũ tojacaro niwũ. Sauru nicã judío masã na nerẽrĩ wi'ipũ Pablo quẽ'rã tocjãrã me'rã sãjãanujã dujicãrã niwã. ¹⁵ To be'ro ti wi'i wiorã bu'ecãrã niwã Moisé cũ ojãca pũrĩ cjasere, be'ro tja Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'quere. Bu'etoja, ti wi'i wiorã ãpẽrã to dujirãrẽ “Sõjãrẽ weredutirã wa'aya”, nío'ocãrã niwã. Na pe'e wa'a, “Acawererã, mũsã wãcũtutuasenojõ queti cũorã, ni'cãrõacã wereya ãsãrẽ”, nicãrã niwã. ¹⁶ Na tojo nicã tũ'ogũ, Pablo wã'cãnũ'cã, narẽ omocã me'rã di'tamarĩduticũ niwĩ. Weetoja, narẽ werecũ niwĩ:

—Mũsã judío masã, ãpẽrã na weronojõ Õ'acũrẽ ãjõpeorã yũ'u ucũsere tũ'oya. ¹⁷ Õ'acũ, ãsã judío masã ãjõpeogũ, ãsã ñecũsumuarẽ besecũúcũ niwĩ. Na ãpẽrã ye di'ta Egiptopũ nicã, narẽ pãjãrã masãputinemocã weecũ niwĩ. Be'ro na ti di'tapũ nirãrẽ cũ tutuaro me'rã miijacũ niwĩ. ¹⁸ Cuarenta cũ'marĩ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ ní'rã ña'arõ na cãrẽ yũ'rũnũ'cãmicã, na tojo weesere cũ nũ'cãcũ niwĩ. ¹⁹ Be'ro na ya di'ta

waro Canaá di'tapɯ ejacã, ti di'tacjãrãrẽ siete cururire cõ'aõ'ocɯ niwĩ. Ti di'tare ũsã ñecũsumuarẽ o'ogutigu, na macãrĩ wa'awe'o'quere niato nígũ tojo weecɯ niwĩ. ²⁰ Be'ro tja na Canaá di'tapɯ nicã, Õ'acũ narẽ su'ori nisetiajãrẽ sõrõcɯ niwĩ. Na cũ sõrõ'cãrã masãrẽ beseri masã nicãrã niwã. Cuatrocientos cincuenta cũ'marĩ na masãrẽ beseri masã duticãrã niwã. Samue Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ cũ nise numũrĩpɯ dutitucãrã niwã. ²¹ Samuereta masã sãrĩcãrã niwã: “Ësã ni'cũ wiogɯ waro uasa'a.” Na tojo nicã tũ'o, Samue Õ'acũrẽ sãrĩcɯ niwĩ. Õ'acũ tojo weegɯ na wiogɯ waro niacjũre Saúl wãmetigũre sõrõcɯ niwĩ. Saúl Cis macũ Benjamí ya curuacjũ cuarenta cũ'marĩ wiogɯ nicɯ niwĩ. ²² Saúl wiogɯ nisere Õ'acũ cãrẽ wĩrõca be'ro apĩ Davi wãmetigũre sõrõcɯ niwĩ tja. Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicɯ niwĩ: “Davi Isaí macũ nipe'tise yũ'u tũ'sasere weemi. Tojo weegɯ pũrõ e'cati'i cũ me'rã”, nicɯ niwĩ. ²³ Õ'acũ ũsã ñecũsumuarẽ “Ni'cũ Davi pãrãmi nituriagupɯ musã judío masãrẽ yũ'ruogɯ a'tigusami”, ni werecɯ niwĩ. Jesú wãmetigɯ Õ'acũ tojo ní'cuta nimi. ²⁴ Ne waropũre Jesú cũ masãrẽ bu'enũ'cãse dũporopũre Juã masãrẽ bu'eyucɯ niwĩ: “Musã ña'arõ wee'quere bujawetiya. Musã nisetisere dũcayuya. Musã tojo dũcayucã, yũ'u musãrẽ wãmeyegusa'a”, nicɯ niwĩ. ²⁵ Juã cũ bu'edu'uatĩ dũporo narẽ nicɯ niwĩ: “Musã yũ'ure ‘Masãrẽ yũ'ruocjɯ nimi’ ¿ni wãcũti? Yũ'u niwe'e. Yũ'u be'ro apĩ a'tigusami masãrẽ yũ'ruocjɯ. Cũ añugũ waro nigũsami. Yũ'u pe'e mejõ nigũ tũ'oña'a. Cũ ye sapatũre tuweemasĩtigɯ weronjõ cãrẽ ne ni'cãrõwijimasĩtisa'a”, nicɯ niwĩ Juã.

²⁶ »Yũ'u acawererã Abrahã pãrãmerã nituriarã, nipe'tirã Õ'acũrẽ ãjõpeorãrẽ wereguti. Õ'acũ todũporopɯ “Masãrẽ yũ'ruoguti”, nicɯ niwĩ. Tojo nígũ, marĩrẽ a'te quetire o'ócɯ niwĩ. ²⁷ Tojo weemicã, Jerusalécjãrã, na wiorã quẽ'rã “Jesú marĩrẽ yũ'ruocjɯ nimi”, ni ñ'amasĩticãrã niwã. Na saurunucũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'quere bu'emirã, ne tũ'omasĩticãrã niwã. Jesucristore wiorã wẽjẽdutiã, dũporopɯ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'que queorota wa'acaro niwũ. ²⁸ Jerusalécjãrã Jesucristore bu'iri bocatimirã, Pilatore “Wẽjẽdutiya”, nicãrã niwã. ²⁹ Na Jesucristore wẽjẽrã, dũporopɯ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na ojamũ'tã'quenucũta weecãrã niwã. Cũ wẽrĩca be'ro ãpẽrã curusapɯ ní'care miidijoo, ãtã tutipɯ cãrẽ jaarã siosõrõcũucãrã niwã. ³⁰ Õ'acũ na wẽjẽmicã, cũ macũrẽ wẽrĩ'cupũre masõcɯ niwĩ. ³¹ Cũ masãca be'ro todũporo Galilea, Jerusalẽpɯ cũ me'rã ba'paticusia'cãrãrẽ peje numũrĩ bajuacɯ niwĩ. ã'rãta cũ masãcã ñ'a'cãrã cũ ye quetire masãrẽ wererã weesama.

³²⁻³³ »Yũ'u Bernabé me'rã musãrẽ añuse quetire weregɯ a'tiapɯ. Dũporopɯ Õ'acũ ũsã ñecũsumuarẽ wereyugɯ, “Yũ'u macũ wẽrĩ'cupũre masõgũsa'a”, nicɯ niwĩ. Narẽ tojo nimigũ, na ní'cateropũre “Cũ weeguti” ní'quere weeticɯ niwĩ. Ësã na pãrãmerã nituriarãpũre, ãpẽrã a'tocateropɯ nirãrẽ tere weẽ'ocɯ niwĩ.

»Nimũ'tãrĩ pũrĩ be'ro cja Salmo Õ'acũ cũ macũ wẽrĩ'cupũre masõ'quere “Mũ'u yũ'u macũ ni'i. Ni'cãcã me'rã yũ'u mũ'u pacɯ nisere ñ'o'o”, ní'caro niwũ. ³⁴ Ape pũrĩ Isaía cũ ojãca pũrĩpɯ quẽ'rãrẽ Õ'acũ wereyucɯ niwĩ cũ macũrẽ wẽrĩ'cupũre masõatjere, cũ upɯ boadojatjatjere. “Nipe'tise yũ'u Davire dũporopɯ ‘O'oguti’ ní'caronjõta mũ'arẽ o'ogusa'a”, nicɯ niwĩ.

³⁵ »Apero Salmo Davi cũ oja'caropũre tja a'tiro ojano'caro niwũ: “Mũ'u, mũ'u macũrẽ wẽrĩdojacã weesome”, ní'caro niwũ.

36-37 »Davi Õ'acũ dutiro wéégũ, cũ nícaterojārārē queoro dia'cũ weecũ niwĩ. Be'ro cũ wērĩcã ĩ'a, cũrē yaacārã niwã ãpērã cũ ñecũsumua mejārã yaa'caroputa. Cũrē yáaca be'ro cũ ya upũ boa wa'apã. Õ'acũ masõ'cũ Jesú pũrĩcārē cũ upũ boatipã. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Jesú pe'ere cũ ya upũ boadojatiatjere ojagũ weepĩ Davi. 38-39 Yũ'ũ musārē weresere wãcũña. Jesucristo me'rã musã acoboJose bocarãsa'a. No'o nipe'tirã cũrē ějõpeorārē ña'arõ na wee'quere acoboJope'ocũsami. Moisé cũ dutise me'rã pũrĩcārē marĩ acoboJose ne bocamasĩtisa'a.

40-41 »Dũporocjārãpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tārĩ masã a'tiro ojacārã niwã:

Musã Õ'acũrē bujicã'rã, cũrē ějõpeotirã tũ'oña'ña.

Musã catiri umũcore yũ'ũ Õ'acũ añuse weegusa'a.

Musārē ãpērã añurõ weremicã, ne ějõpeosome.

Tojo weerã musã ějõpeoti'que wapa wērĩrãsa'a.

A'te na oja'quere añurõ tũ'oña'ña, musārē tojo wa'ari nĩrã, ni werecũ niwĩ Pablo Antioquíacjārārē.

42 Tere weretoja, na wijaari cura Pablo quẽ'rãrē to nerẽ'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Ûsãrē ape sauru nicã werenemoña tja te cjasere, nicãrã niwã. 43 Ti wi'ĩ ní'cãrã na wijaasteari cura pãjãrã judío masã, ãpērã judío masã weronojõ weesetirã na weresere tũ'otu'sarã, Pablo, Bernabé me'rã ba'patiwã'cãcãrã niwã. Narẽ Pablo quẽ'rã a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ cũ añurõ weesere wãcũdu'uticã'ña. Cũrē ějõpeonu'cũcã'ña, ni werecãrã niwã.

44 Ape numũ sauru nicã pãjãrã ti macã Antioquíacjãrã Õ'acũ ye quetire tũ'orãtirã nerẽcãrã niwã tja. 45 Na pãjãrã nerẽcã ĩ'arã, Pablo quẽ'rãrē ti macãcãrã judío masã upũtu doecãrã niwã. Tojo weerã Pablo cũ weresere “Mejẽcã weremi. Diacjũ niwe'e”, ni bujicã'cãrã niwã. 46 Na tojo nicã tũ'orã, Pablo quẽ'rã tutuaro me'rã narẽ nicãrã niwã:

—Musã judío masãrē Jesú ye quetire weremũ'tãrõua'a. Musārē tere weremicã, ne ějõpeowe'e. Tojo weerã “Ûsã catise pe'titiserẽ uatisa'a”, nĩrã wee'e. Ûsã ni'cãrõacãrē ãpērã judío masã nitirãrē Jesú ye quetire werenu'cãrã wa'arãsa'a. 47 A'tirota duticũ niwĩ Õ'acũ cũ ye ojano'ca pũrĩpũre. A'tiro nicũ niwĩ:

Yũ'ũ musārē judío masã nitirãrē yé cjase quetire werecusiarĩ masã cũugũti.

Musã me'rãta nipe'tiro a'ti turicjãrãpũ na yũ'ruatjere masĩrãsama.

A'te cũ ní'quereta Pablo quẽ'rã “Õ'acũ ùsãrē dutigũ weemi”, nicãrã niwã.

48 Na tojo nicã tũ'orã, “Õ'acũ ye queti añubutia'a” nĩrã, ti wi'ĩ nĩrã judío masã nitirã upũtu e'caticãrã niwã. Topũ ní'cãrã Õ'acũ “Yũ'ũre a'ticũrã ějõpeorãsama”, nino'cãrãnucũta ticũrãta Jesure ějõpeocãrã niwã.

49 Tojo wee nipe'tiro Pisidia di'tapũre Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ.

50 Tojo weecã ĩ'arã, judío masã Pablo quẽ'rãrē cõ'asĩ'ricãrã niwã. Tojo weerã ni'cãrẽrã niyeru pajiro cuorã numiarẽ, judío masã weesetiserẽ añurõ weenu'cũrãrẽ uarosãjãcã weecãrã niwã. Ûmua ti macã wiorã nĩrãnojõ quẽ'rãrē tojota weecãrã niwã. Tojo weerã Pablo quẽ'rãrē nũrũrã, pi'etise o'onũ'cãcãrã niwã. Ti macãpũ na nĩrãrē cõ'aõ'otojarãpũ, ña'arõ weedu'ucãrã niwã. 51 Pablo quẽ'rã Antioquíapũre na cõ'awĩrõcã wĩjarã, ti macã cjase di'tare paastecõ'acãrã niwã. Tere tojo weerã musã Jesú ye quetire teerã, a'ti macãcãrã bu'iri cuo'o nisĩ'rĩrã, tojo weecãrã niwã. Be'ro ape macã Iconio wãmetiri macãpũ wa'a wa'acãrã niwã tja. 52 Na

wa'áca be'ro nimicã, Jesure ëjõpeorã Antioquíacjãrã Espiritu Santure cwoyuruatjãrã, uputu e'catise me'rã tojacãrã niwã.

14

Pablo, Bernabé Iconio wãmetiri macãpũ na weeseti'que ni'i

¹ Iconiopũre ejarã, na Antioquíapũre wee'caronojõta Pablo quẽ'rã judío masã nerẽrĩ wi'ipũ sãjãanujã, dujicãrã niwã. Topũ quẽ'rãrẽ Jesú ye quetire werecãrã niwã. Na añurõ weretũ'sayucã, pãjãrã judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã Jesure ëjõpeocãrã niwã. ² Judío masã Jesure ëjõpeosĩ'rĩtirã judío masã nitirã pe'ere uarosãjãcã weecãrã niwã. Tojo weerã na uarosãjãcã wee'cãrã Jesure ëjõpeorãrẽ ña'arõ wãcũcãrã niwã. ³ Tojo weecã ï'arã, Pablo quẽ'rã narẽ werenemorãtirã Iconiopũre yoacã tojacãrã niwã. Na ti macãpũ nĩrã, "Jesú nipe'tirã masãrẽ ma'ígũ añurõ weemi" nisere uputu wãcũtutuario me'rã werecãrã niwã. Na a'tere werecã ï'agũ, Õ'acũ diacjũta werema yé cjasere nígũ, cũ tutuario me'rã masãrẽ wee'ocã weecũ niwĩ. ⁴ Na wee'omicã, ti macãcjãrã mejẽcãrĩ dia'cũ dũcawaticãrã niwã. ãpẽrã judío masã Jesure ëjõpeotirã me'rã niseticãrã niwã. ãpẽrã Pablo, Bernabé me'rã niseticãrã niwã. ⁵ Pablo, Bernabére uatirã, wiorã me'rã nerẽ ucũcãrã niwã. Na nerẽ, ni'cãrõnojõ wãcũtojaca be'ro narẽ pi'etise o'o, ùtãperi me'rã doquerãti nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁶⁻⁷ Pablo quẽ'rã na tojo weesĩ'rĩsere tũ'orã, Licaonia wãmetiri di'tapũ du'tiwã'cã wa'acãrã niwã. Ti di'tapũre Litra, Derbe wãmetise macãrĩ nicaro niwũ. Tepũ nirãrẽ, te macãrĩ nirãrẽ Jesú ye quetire bu'ecusiacãrã niwã tja.

Pablo, Bernabé Litra, Derbe macãrĩpũ na bu'ecusia'que ni'i

⁸ Na Litrãpũ nĩrã, ni'cũ masũ dojoriwi'i wĩ'magũpũta sijamasĩtigũ bajua'cũre bocaejacãrã niwã. ⁹⁻¹⁰ Ti macãpũre Pablo masãrẽ bu'ecũ niwĩ. Cũ bu'esere dojoriwi'i quẽ'rã tũ'ocũ niwĩ. Cũ, "Õ'acũ yũ'ũre añurõ yũ'ruomasĩsami" ni wãcũsere Pablo tũ'oña'gũ, tutuario me'rã cãrẽ ucũquejocũ niwĩ:

—Wã'cãnũ'cãña, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicãta bu'pumajã, sijamasĩtimi'cũ sijanũ'cãcũ niwĩ. ¹¹ Pablo tojo weecã ï'arã, tocjãrã Licaonia ye me'rã uputu caricũcãrã niwã:

—Marĩ ëjõpeorã umũa weronojõ bajurã dojotjãrã, marĩ tiropũ dijatama, nicãrã niwã. ¹² Bernabére Zeus pisucãrã niwã. Ti wãme na ëjõpeorãnojõ wioyũ wãme nicaro niwũ. Pablo pe'ere cũ uputu ucũgũ niyucã, Hermes pisucãrã niwã. Hermes na ëjõpeorãrẽ wereco'tegũ nicũ niwĩ. ¹³ Ti macã sumutopũ Zeure ñubuepeori wi'i nicaro niwũ. Ti wi'icjũ pa'i Pablo quẽ'rãrẽ ëjõpeogũ, wecuã umũarẽ o'ori me'rã ma'masu'a'cãrãrẽ ti macã ne sãjãrõpũ wejewa'cãcũ niwĩ. Pa'i, ãpẽrã tocjãrã Pablo quẽ'rãrẽ ëjõpeorã wecuare wẽjẽ ñubuepeosĩ'rĩmicãrã niwã.

¹⁴ Na tojo weesĩ'rĩcã tũ'orã, Pablo, Bernabé na basu na ye su'tire tũ'rẽstecãrã niwã. Musã tojo weesĩ'rĩse ña'a ni'i nĩrã, tojo weecãrã niwã. Be'ro caricũ, na pãjãrã decopũ wa'acãrã niwã. Narẽ a'tiro nicãrã niwã:

¹⁵ —¿Musã ùsãrẽ de'ro weerãtirã tojo weeti? Ësã quẽ'rã musã weronojõta umũa ni'i. Õ'acũa mejẽta ni'i. Musãrẽ añuse quetire wererã a'tiapũ. Musã a'tiro weesetisere tocã'rõta weedu'uya. Musã ëjõpeose ne wapamarĩ'i. Õ'acũ catigũ pe'ere ëjõpeoya. Cũ weecũ niwĩ nipe'tise u'muse, a'ti di'ta, maarĩ, nipe'tirã wa'icũrã, mirĩcũa, wa'i, tepũ nirãrẽ.

¹⁶ Õ'acũ todũporopũre judío masã nitirã na ãpẽrãnojõrẽ ëjõpeocã, tojo

tɯ'oña'cã'cɯ niwĩ. Ne cã'mota'aticɯ niwĩ. ¹⁷ Na cūrē ējōpeotimicã, cū nisetisere nipe'tirã masārē ī'ocɯ niwĩ. Nipe'tirārē añurō wéégɯ, acoro pejase, otese quē'rārē dɯcaticã weecɯ niwĩ. Ba'ase, tojo nicã e'catise o'ocɯ niwĩ, ni werecārã niwã. ¹⁸ Na weremicã, ɯpɯtɯ wecɯare wējē, Pablo quē'rārē ñubuepeosĩ'rĩmicārã niwã. Cã'rōacã waro dɯ'sacaro niwũ na wējē ñubuepeoatjo. Pablo quē'rã “ɯpɯtɯ weeticã'ña” ni pūrĩcã, weeticārã niwã.

¹⁹ Be'ro judío masã Antioquíacjārã, ãpērã Iconiocjārã Listrapɯre etacārã niwã. Topɯ Pablo quē'rārē ña'arō weesĩ'rĩrã sirutuejacārã niwã. Tocjārã masārē na weronojō wãcũsetiro ɯacārã niwã. Na tojo weecã, tocjārã pe'e quē'rã uarosãjã wa'acārã niwã. Tojo weerã Pablöre ũtãperi me'rã doque, tĩ macã sumutopɯ cūrē cō'arã wa'arã wejewã'cãcārã niwã. Cūrē “Wērĩa wa'ami”, ni wãcũcārã nimiwã. ²⁰ Pablöre cō'a'caropɯ Jesure ējōpeorã cū cũñarō tiropɯ ĩ'aejanɯ'cãcārã niwã. Cũ na topɯ ejacãta, masã wa'acɯ niwĩ tja. Be'ro apaturi macãpɯ na me'rã pi'a wa'acɯ niwĩ. Ape numɯ Bernabé me'rã Derbepɯ wa'a wa'acārã niwã.

²¹ Na topɯ eta, Jesú ye quetire werecārã niwã. Tere na werecã, tocjārã masã pãjārã Jesure ējōpeonemocārã niwã. Be'ro na majamitojaa wa'acārã niwã Listra, Iconio, Antioquía todɯporo na a'ti'que macãrĩpɯta tja. ²² Te macãrĩpɯre tocjārã Jesure ējōpeorārē wãcũtutuase o'ocārã niwã. Tojo nicã “Jesure ne wãcũdu'uticã'ña. Peje pi'etise wa'arosa'a Jesure ējōpeorārē marĩ ɯ'mɯsepɯ wa'ati dɯporo”, ni wereɯɯ'rɯwã'cã wa'acārã niwã. ²³ Jesure ējōpeorã na nerēse wi'serinɯcũ ni'cãrērã narē sɯ'ori nisetiajārē besebɯrocārã niwã. Na be'ti ñubueca be'ro “Marĩ ējōpeogɯ Jesú weetamuato mɯsārē”, ni sērĩbosa, cūuwã'cãcārã niwã.

Pablo quē'rã Antioquíapɯ na majãmitojaa'que ni'i

²⁴⁻²⁵ Be'ro Listra, Iconio, Antioquía wãmetise macãrĩpɯ ní'cãrã ɯɯ'rɯwã'cãcārã niwã Pisidia di'tare. To ɯɯ'rɯaa, Panfilia di'ta Perge wãmetiri macãpɯ ejacārã niwã. Ti macãpɯre Jesú ye quetire werecārã niwã. Be'ro Atalia wãmetiri macã petapɯ bu'ajacārã niwã tja. ²⁶ Topɯ na ne waro wijawã'cãtica macã Antioquíapɯ dajarã, yucɯsɯ me'rã wijawã'cãcārã niwã. Ti macãpɯta te macãrĩpɯ na wa'ase dɯporo Jesure ējōpeorã “Mɯsārē Ō'acũ añurō co'teato”, ni sērĩbosa, o'ócārã niwã. Espĩritu Santu narē bu'eduti'caronojōta tere bu'epe'otojanɯ'cō, dajacārã niwã.

²⁷ Ti macãpɯ na dajarã, Jesure ējōpeorārē neocũu, narē werepe'ocã'cãrã niwã Ō'acũ na me'rã weetamusija'quere. Tojo nicã “Judío masã nitirã quē'rã Jesure ējōpeorã weeama a'tiro nicãrē”, ni quetiwerecārã niwã narē.

²⁸ Na yoacã Jesure ējōpeorã me'rã Antioquíapɯre tojacārã niwã.

15

Judea di'tacjārã Antioquíapɯ wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Bernabé Antioquíapɯ nirĩ curare ãpērã judío masã Judea di'tacjārã na tiropɯ wa'acārã niwã. Na ti macãcãjārã Jesure ējōpeorārē na judío masã weesetisere weeduticārã niwã.

—Mɯsã Moisé duti'caro weeticã, mɯsã ō'rēcɯ yapa caserore yejecō'aticã, Ō'acũ mɯsārē ɯɯ'rɯosome, ni werecārã niwã.

²⁻³ Na tojo nicã tɯ'orã, Pablo, Bernabé na me'rã ɯpɯtɯ a'metu'ticārã niwã. Tojo weerã Antioquíacjārã Jerusalēpɯ o'órãtirã Pablo, Bernabére, ãpērã tocjārārē neo, besecārã niwã. Narē a'tiro nío'ocārã niwã:

—Jerusalēpū wa'aya. Jesú cū ne waro besecūú'cārā, tojo nicā Jesure ějōpeorārē sū'ori nirā tiro sērītiña'rā wa'aya. ¿Diacjūta nimiapari to Judeacjārā marīrē were'que? nicārā niwā.

Topū wa'arā, Fenicia, Samaria wa'ase ma'arīpū yu'rūacārā niwā. To yu'rūarā, judío masā nitirā Jesure ějōpeosere wereyu'rūamujācārā niwā. Te quetire tū'orā, Jesure ějōpeorā pūrō e'caticārā niwā.

Pablo, Bernabé Antioquíapū nū'cārā Jerusalēcjārārē na wererā wa'a'que ni'i

⁴ Pablo, Bernabé, āpērā Antioquíacjārā Jerusalēpūre etacārā niwā. Topūre na etāca be'ro Jesú cū ne waro besecūú'cārā, Jesure ějōpeorārē sū'ori nirā, nipe'tirā cūrē ějōpeorā narē pōtērī, añuduticārā niwā. Be'ro Pablo quē'rā werecārā niwā nipe'tiro na sija'caropū Ō'acū narē weetamu'quere. ⁵ Na tojo nicā tū'orā, Jesure ějōpeorā fariseo masā wā'cānū'cā, ucūcārā niwā:

—Marī judío masā weronojōta judío masā nitirā Jesure ějōpeorā quē'rārē weedutiroŋa'a. Na ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutiroŋa'a. Nipe'tise Moisé cū duti'quere weedutiroŋa'a, nicārā niwā.

⁶ Tojo weerā Jesú cū besecūú'cārā, cūrē ějōpeorārē sū'ori nirā nerē, ucūcārā niwā fariseo masā narē tojo ní'quere. ⁷ Topūta na yoacā ucūca be'ro Pedro wā'cānū'cā, narē nicū niwī:

—Acawererā, Ō'acū sō'onícateropū judío masā nitirā quē'rārē cū ye quetire weredutigu yu'ure besewī. Na tere tū'o, cūrē ějōpeoato nígū besewī. Musā nipe'tirā añurō masī'i a'tere. ⁸ Cūta nipe'tise masā wācūsetisere ī'agū marīrē o'o'caronojōta na quē'rārē Espiritu Santure o'ówī. Tojo weerā marī na yu'rūono'cārāpūta nima nisere masī'i. ⁹ Ō'acū marīrē ma'irōnojōta na quē'rārē ma'imi. Ne dūcawaatisami. Na Jesure ějōpeocā, na ña'arō weeseti'quere acobojocū niwī. ¹⁰ Tojo weerā marī judío masā nitirārē “Moisé cū duti'caro weeya”, niticā'rōŋa'a. Marī tere weeya nīrā, “Ō'acū narē yu'rūoticū niwī yujupū”, nīrā weebosa'a. Marī, marī ñecūsūmūapūmarīcā Moisé cū duti'quere weepōtēoticārā niwā. Tjāsama napūa. Tojo weerā narē tere weedutiticā'rōŋa'a. ¹¹ A'tiro pe'e ni'i. Marī wiogū Jesucristo ma'itjāgū, marī wapayecā mejēta, marīrē ña'arō wee'quere acobojocū niwī. Marīrē yu'rūo'caronojōta Jesucristo na judío masā nitirā quē'rārē yu'rūocū niwī, nicū niwī Pedro.

¹² Cū tojo nicā tū'orā, nipe'tirā di'tamarīpe'tia wa'acārā niwā. Be'ro Pablo, Bernabé narē werecārā niwā judío masā nitirā tiropū Ō'acū tutuaro me'rā na weeī'ocusia'quere. ¹³ Nipe'tise narē wérēca be'ro Santiago ucūcū niwī:

—Acawererā, yu'ū musārē werecā tū'oya. ¹⁴ Ni'cārōacā Simó Pedro wereami Ō'acū judío masā nitirārē ne waro añurō weenū'cā'quere. Ō'acū cū yarā niato nígū, na quē'rārē besecū niwī. ¹⁵ Dūporopū Ō'acū ye queti weremū'tārī masā judío masā nitirā quē'rā Jesure ějōpeoatjere queorota ojamū'tācārā niwā. A'tiro ojacārā niwā:

¹⁶ “Davi cū wiogū nise pe'tia wa'acaro niwā.

Be'ropū cūrē yu'ū wiogū sōrō'caronojōta cū pārāmi nituriagupūre sōrōgūti.

¹⁷⁻¹⁸ Cūrē tojo sōrōca be'ro āpērā judío masā nitirā quē'rā, yu'ū bese'cārā yu'ure ějōpeorāsama.”

Dūporopū marī wiogū Ō'acū tojo ni wereyucū niwī.

A'tiro ni ojacārā niwā Ō'acū ye quetire weremū'tā'cārā.

19 »Tojo weegu yu'u wacũ'u. Judío masã nitirã Jesure ãjõpeorãrẽ peje dutise o'oticã'rõua'a. 20 Mejõ dia'cũ ni'cã pũrĩ “A'ticuse weeticã'ña”, ni ojarã narẽ. “Wa'icũ di'i, ãpẽrãnojõrẽ Ô'acũ mejõtare ãjõpeorã na wẽjẽ ãjãamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña”, nĩrã. “Musã numosãnumia nitirãrẽ, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña”, nĩrã. “Nipe'tirã wa'icurã wãmũta ãrũasure'cãrãrẽ ba'aticã'ña. Nipe'tirã dí miiña marĩrãrẽ ba'aticã'ña. Wa'icurã ye díre ba'aticã'ña.” Ticũseta dutirã narẽ. 21 Dũporopũ saurunũcũ judío masã na nerẽse wi'seripũ Moisé cũ duti'quere bu'enu'cũcã'ma. A'tere nipe'tise macãrĩpũ bu'erã weema. Tojo weerã judío masã nitirã quẽ'rã masĩsama Moisé cũ duti'quere, nicũ niwĩ Santiago.

22 Be'ro Jesú cũ besecũ'cãrã, Jesure ãjõpeorãrẽ sũ'ori nĩrã, nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorã pũarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ Juda wãmeticũ niwĩ. Cũrẽta tja Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Sila wãmeticũ niwĩ. Ticũrãrẽ besecãrã niwã Pablo quẽ'rã me'rã Antioquíapũ ti pũrĩrẽ miajãrẽ. Na pũarã Jesure ãjõpeorã wa'teropũre wiorãbocure nicãrã niwã.

Antioquíacjãrã na su'ricũña'quere diacjũ'que ni'i

23 Jesú besecũ'cãrã dutise ojãca pũrĩrẽ Pablo quẽ'rã me'rã o'ócãrã niwã. A'tiro ojano'caro niwũ ti pũrĩpũre:

“Ësã Jesú besecũ'cãrã, cãrẽ ãjõpeorãrẽ sũ'ori nĩrã musãrẽ añuduti'i. A'ti pũrĩrẽ musãrẽ ojao'o nipe'tirã Antioquíacjãrãrẽ, judío masã nitirã Jesure ãjõpeorãrẽ. Tojo nicã Siria, Cilicia di'tapũ nĩrãrẽ ojao'o.

24 ãpẽrã ãsã me'rãcãrã a'tocjãrã, musã tiropũ wa'a, na wãcũrõ me'rã musãrẽ caribosijapãrã. ‘Musã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña, Moisé cũ dutisere weeya' ni, musãrẽ weresu'riacũapãrã. Ësã dutiro marĩrõ tojo weepãrã musãrẽ. 25 Tojo weerã ãsã ni'cãrõnojõ wãcũse me'rã pũarã umuarẽ musã tiropũ bese o'órã wee'e. Na ãsã mairã Bernabé, Pablo me'rã wa'arãsama. 26 Bernabé, Pablõreta Jesucristo marĩ wiogũ yere na bu'ecusiãcã, wẽjẽcãrã nimiwã. 27 Ësã bese'cãrã Juda, Sila a'ti pũrĩpũ nise nipe'tisere na basu musãrẽ bu'e, wererãsama. 28 Ësãrẽ Espĩritu Santu wãcũse o'oyucã, peje musãrẽ dutisĩ'rĩtisa'a. A'ticũseta musãrẽ dutirãti. 29 Wa'icũ di'i, ãpẽrãnojõrẽ Ô'acũ mejõtare ãjõpeorã na wẽjẽ ãjãamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña. Nipe'tirã wa'icurã ye díre ba'aticã'ña. Wa'icurã wãmũta ãrũasure'cãrãrẽ ba'aticã'ña. Wa'icurã dí miiña marĩrãrẽ ba'aticã'ña. Musã numosãnumia nitirãrẽ, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. Musã ãsã dutisere wéerã, añurõ weerãsa'a. Tocã'rõta musãrẽ oja'a”, ni ojacãrã niwã.

30 Be'ro na o'óno'cãrã we'eriti, Antioquíapũ wa'a wa'acãrã niwã. Topũ ejarã, na dutise ojãca pũrĩrẽ tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ nerẽduti, wiacãrã niwã. 31 Tojo weecã, ti pũrĩrẽ bu'érã, wãcũque'timi'cãrã na diacjũnũ'cõcã, ti macãcãrã pũrõ e'caticãrã niwã. 32 Juda, Sila Ô'acũ wereduti'quere wereturiari masã nitjãrã, Antioquíacjãrãrẽ añurõ werecãrã niwã. Tojo weerã narẽ nemorõ wãcũtutuase me'rã tojacã weecãrã niwã. 33 Na me'rã topũre cã'rõ tojánicãrã niwã yujupũ. Be'ro tocjãrãrẽ we'eriticã, tocjãrã pe'e “Ô'acũ me'rã wa'aya musãrẽ o'ócãrã tiropũ”, nío'ocãrã niwã. 34 Sila pe'e “Yũ'u pũrĩcã a'topũ tojaguti”, nicũ niwĩ. Tojo weegu topũ tojacã'cũ niwĩ.

35 Pablo, Bernabé yoacã Antioquíapũre Jesure ãjõpeorã me'rã tojacãrã niwã. Tocjãrãrẽ pãjãrã ãpẽrã me'rã Jesú ye quetire werecãrã niwã.

Pablo, Bernabé na a'merĩ dũcawati'que ni'i

³⁶ Be'ro Pablo Bernabére nicu niwĩ:

—Te'a apaturi tja toduporopu marĩ Jesú ye quetire bu'ecusia'que macãrĩpu. Tocjãrãrẽ ĩ'arã wa'arã ¿de'ro nisetimiti na? nicu niwĩ.

Bernabé “Jau”, nicu niwĩ. ³⁷ Juã Marco wãmetigure uputu miasĩ'rĩmicu niwĩ. ³⁸ Juã Marco toduporopu na me'rã añurõ bu'eyapada'reoticu niwĩ. Jerusalẽpu wa'agu, Panfilia di'tapu narẽ cõ'atojaa wa'acu niwĩ. Tojo weegu Pablo cãrẽ ne miasĩ'rĩticu niwĩ. ³⁹ Be'ro na basu uputu a'metu'ti, a'merĩ ducawatia wa'acãrã niwã. Bernabé pe'e yucusu me'rã Chipre nucãrõpu Marcure miacu niwĩ. ⁴⁰ Pablo pe'e cũ me'rã wa'acjure Silare besecu niwĩ. Tocjãrã Jesure ãjõpeorã “Õ'acũ musãrẽ co'teato”, ni sãrĩbosacãrã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rã narẽ we'eriti, wa'a wa'acãrã niwã. ⁴¹ To wa'arã, Siria, Cilicia wãmetise di'tapure yu'rũacãrã niwã. Tepu Jesú ye quetire wererã, tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuase o'onemowã'cãcãrã niwã.

16

Timoteore Pablo, Sila na mia'que ni'i

¹ Pablo, Sila Derbe, Listra wãmetise macãrĩpũre etacãrã niwã. Listrapu ni'cũ Jesure ãjõpeogu Timoteo wãmetigure bocaecãrã niwã. Cũ paco judío masõ Jesure ãjõpeogo nico niwõ. Pacu pe'ea griego masũ nicu niwĩ. ² Jesure ãjõpeorã Listra, Iconiocjãrã Timoteore añurõ wãcũcãrã niwã. “Añugũ nimi”, ni ĩ'acãrã niwã. ³ Tojo weegu Pablo narẽ ba'patiato nígũ, cãrẽ miasĩ'rĩcu niwĩ. Cãrẽ miasĩ'rĩgũ, cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aduticu niwĩ. Cũ tojo weeno'tigu judío masã cũ bu'esere ãjõpeotibosama nígũ, tojo weecu niwĩ. To nirã nipe'tirã judío masã Timoteo pacu griego masũ nisere masĩcãrã niwã. Judío masã nitirã na põ'rãrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aticãrã niwã. ⁴ Be'ro Timoteo Pablo quẽ'rã me'rã wa'acu niwĩ. Nipe'tise na yu'rũase macãrĩpũre Jesure ãjõpeorãrẽ wereyu'rũamujãcãrã niwã. Jerusalẽpu nirã Jesú cũ besecũ'cãrã, cãrẽ ãjõpeorãrẽ su'ori nirã dutio'o'quere werecãrã niwã. Nipe'tirãrẽ “Na duti'quere weeya”, niburocãrã niwã. ⁵ Na tojo werecã tu'orã, Jesure ãjõpeorã siape me'rã wãcũtutuanemocãrã niwã. Ne Jesure ãjõpeodu'uticãrã niwã. Æpẽrã quẽ'rã Jesure ãjõpeotimi'cãrã umucorinucũ pãjãrã cãrẽ ãjõpeonemocãrã niwã.

Pablure Macedoniacjũ weetamuse sãrĩ'que ni'i

⁶ Pablo quẽ'rãrẽ na Asiapu Jesú ye quetire bu'erã wa'abo'cãrãrẽ Espĩritu Santu cã'mota'acu niwĩ. Tojo weerã na apero Frigia, Galacia tiro pe'e yu'rũacãrã niwã. ⁷ Topu yu'rũaa, Misia na di'ta ta'a'caro sumutopu eacãrã niwã. Topu eja, na Bitinia wãmetiri di'tapu wa'asĩ'rĩmicãrã niwã tja. Topu wa'asĩ'rĩrãrẽ apaturi Espĩritu Santu narẽ cã'mota'acu niwĩ. ⁸ Na to Misia yu'rũaa, wa'a, bu'acãrã niwã Troa wãmetiri macãpu. ⁹ Topu na etãca ñami Pablo quẽ'ese weronojõ ni'cũ Macedoniacjũ cũ tiro sãrĩnu'cũcã ĩ'acu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'tia a'to Macedoniapu. Æsãrẽ weetamugũ a'tia, nicu niwĩ. ¹⁰ Be'ro cũ quẽ'ese weronojõ ĩ'a'quere werecã, maata Æsã ye dure wa'a wa'awu. Yu'cu Luca a'ti pũrĩrẽ oja'cu quẽ'rã na me'rã wa'awu. Æsã cũ quẽ'ese weronojõ ĩ'a'quere a'tiro wãcũwũ: “Õ'acũ marĩrẽ Macedoniacjãrãrẽ cũ ye quetire weredutigu weepĩ”, ni wãcũwũ.

Pablo, Sila Filipopu Lidia wãmetigure na bocaaja'que ni'i

¹¹ Æsã Troapu ni'cãrã yucusu me'rã pẽ'awũ Samotracia wãmetiri nucãrõpũre. Tocjãrãta ape numu wa'anemowũ ape macã Neápoli

wāmetiri macāpɯ. ¹² Tóma majā ma'apɯ majāa, romano masā na wééca macā Filipopɯre etawɯ. Ti macāta ti di'ta Macedonia wa'teropɯre dutiri macā niwũ. Topɯre ũsā pejeti nɯmɯrĩ tojáníwũ. ¹³ Sauru nicā Ō'acũrē ñubuepeorārē a'marā wa'awɯ. Tojo weerā macāpɯ ní'cārā dia sumuto na ñubuewɯaropɯ wa'awɯ. Narē bocaēja, na tiro ejanujā, to numia nerē'cārārē Jesú ye quetire werewɯ. ¹⁴ Ni'cō topɯ ũsā weresere tɯ'o'co Lidia wāmetigo niwō. Co Tiatira wāmetiri macācjō, su'ti wapabujuse sō'a ñibocuresere duago niwō. Judío masō nitimigō, Ō'acũrē ějōpeogo niwō. Pablo cũ weresere ějōpeoato ní'gũ Ō'acũ core tɯ'omasĩse o'ocu niwĩ. ¹⁵ Be'ro core, co ya wi'icjārā nipe'tirārē wāmeyewɯ. Co ũsārē niwō:

—Yɯ'ɯre diacjũta Jesure ějōpeogo nimo nírā, ya wi'ipɯ cārĩrā wa'aya, niwō. Co ɯpɯtɯ tojaduticā tɯ'orā, co ya wi'ipɯ tojawɯ.

Pablore, Silare bu'iri da'reri wi'ipɯ sōrō'que ni'i

¹⁶ Ni'cā nɯmɯ ũsā Ō'acũrē ñubuepeowɯaropɯ wa'arā, ejapejacāti ni'cō numio wātĩ sājāno'core. Co āpērārē da'raco'tego niwō. Wātĩ weetamuno'gō “Be'ro tojo wa'arosa'a”, ni masĩsere cɯowō. Co masĩsere āpērārē werese me'rā core cɯorā pajiro niyeru wapata'awā. ¹⁷ Ŭsārē ĩ'asirutu, caricũwō:

—Ā'rā Ō'acũ ɯ'mɯsepɯ nigũ dutisere weerā nima. Mɯsārē wererā weema Jesure ějōpeorā yɯ'rurāsama nise quetire, ni caricũwō. ¹⁸ Co peje nɯmɯrĩ tojo nicusiawō. Be'ro Pablo caributi, majāmiĩ'a, wātĩ copɯre nigũrē niwĩ:

—Jesucristo tutuaro me'rā mɯ'ɯrē copɯre nigũrē wijaaduti'i. Cũ tojo nicāta, maata wijaa wa'acɯ niwĩ.

¹⁹⁻²⁰ Cũ wijáaca be'ro co masĩmi'que pe'tia wa'awɯ. Tojo weerā core cɯo'cārā marĩ niyeru wapata'asome nírā, ua wa'awā Pablo, Sila me'rā. Tojo weerā macā deco wiorā tiropɯre narē ñe'e miawā.

Be'ro wiorāpɯre co wiorā nimi'cārā weresāwā. A'tiro niwā:

—Ā'rā judío masā nima. A'ti macācjārārē caribosijarā weema. ²¹ Na bu'ese marĩ romano masārē dutise mejēta ni'i. Tojo weerā marĩ na weedutisere weeticā'rōɯa'a, niwā wiorāpɯre.

²² Na topɯ nerē'cārā tojo nicā tɯ'orā, Pablo quē'rā me'rā ua wa'awā. Tojo weerā wiorā Pablo, Silare na ye su'tire tuweeduti, na yarā surarare tārādutiwā. ²³ Narē ɯpɯtɯ tārātoja, bu'iri da'reri wi'ipɯ sōrōwā. Be'ro ti wi'i co'tegɯre du'tiwijari nírā, añurō bi'acā'dutiwā. ²⁴ Na tojo nicā tɯ'ogɯ, bu'iri da'reri wi'i co'tegɯ nitɯoroca tucɯpɯ sōrōcɯ niwĩ narē. Pɯa yucɯ tĩa wa'teropɯ na dɯ'pocārĩrē sĩosōrōcũuoduti, narē dɯ'tecũuocɯ niwĩ.

Ō'acũ di'ta narāsācā wee'que ni'i

²⁵ Be'ro ñami deco Pablo, Sila Ō'acũrē ñubue, basapeocārā niwā. Na tojo weecā, ti wi'ipɯ nírā bu'iri da'reno'cārā narē tɯ'ocārā niwā. ²⁶ Wācũña marĩrō di'ta ɯpɯtɯ narāsācaro niwũ. Na nirĩ wi'i quē'rā a'meña'caro niwũ. Tojo weero maata ti wi'i bi'ami'que soperi, nipe'tirā bu'iri da'reri wi'ipɯ nirārē dɯ'tecũumi'que cōme dari pāristea wa'acaro niwũ. ²⁷ Tojo wa'āca be'ro ti wi'i co'tegɯ wā'cācɯ niwĩ. Wā'cā, te soperi susupe'ticā ĩ'acɯ niwĩ. “Nipe'tirā du'tiwijaape'tia wa'apā”, ni wācũcɯ nimiwĩ. Tojo weegɯ uigɯ, cũ basu di'pjĩ mii wējēcā'cɯ nimiwĩ. ²⁸ Tojo weesĩ'rĩcā, Pablo cũrē ɯpɯtɯ caricũquejocɯ niwĩ:

—Mɯ'ɯ basu wējētĩcā'ña. Ŭsā nipe'tirā a'topɯ nipe'ticā'a, nicɯ niwĩ.

²⁹ Pablo tojo nicã tũ'ogũ, ãpẽrã surarare “Sĩ'ase miitia”, nicũ niwĩ. Na o'óca be'ro sĩ'oo, omasãjãacũ niwĩ Pablo, Sila na nirĩ tucũpũ. Uigu, ɸpũtũ narãsãgũta, na pũ'to ejaque'acũ niwĩ. ³⁰ Be'ro wã'cãũ'cã, narẽ pijiwĩrõ, sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weegũsari yu'u Õ'acũ yu'ure yu'rũoato nígũ?

³¹ Na pe'e a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Mu'u marĩ wioɡũ Jesure ãjõpeogũ, yu'rũɡusa'a. Mu'u ya wi'icjãrã quẽ'rã mu'u weronojõ ãjõpeorãta, yu'rũrãsama, nicãrã niwã.

³² To be'ro cũrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ Jesú ye quetire bu'ecãrã niwã. ³³ Surara bu'iri da'reri wi'i co'tegũ Pablo quẽ'rãrẽ ñami decota na tãrã'que cãmire coecũ niwĩ. Cũ coeca be'ro Pablo quẽ'rã cũrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ wãmeyecãrã niwã. ³⁴ Be'ro ti wi'i co'tegũ cũ ya wi'ipũ pijiwã'cã, narẽ sũ'ori ba'acũ niwĩ. Na Õ'acũrẽ ãjõpeoca be'ro cũ, cũ acawererã ɸpũtũ e'caticãrã niwã.

³⁵ Ape nũmũ bo'reacã ti macãcjãrã romano masã wiorã surarare ti wi'i co'tegũpũre wereduticãrã niwã. A'tiro nío'ocãrã niwã:

—“Na to pũarã ɸmũa nirãrẽ du'uwĩrõdutiamã”, ni wererã wa'aya, nicãrã niwã.

³⁶ Surara topũ eja, wiorã na wereduti'quere ti wi'i co'tegũpũre werecãrã niwã. Tere tũ'otoja, cũ pe'e quẽ'rã wereturiacũ niwĩ Pablo, Silare tja.

—Mũsãrẽ a'ti macãcjãrã wiorã “Du'uwĩrõato”, nicãrã niama. Tojo weerã mũsã wijaaya. Añurõ e'catise me'rã wa'aya, nicũ nimiwĩ ti wi'i co'tegũ pe'e.

³⁷ Cũ te quetire werecã tũ'ogũ, Pablo surarare nicũ niwĩ:

—A'ti macãcjãrã wiorã ãsãrẽ bu'iri bocatiamã. Bocatimirã, masã tiropũ miaa, tãrã, a'ti wi'i bu'iri da'reri wi'ipũ ãsãrẽ sõrõama. Õsã romano masã nimicã, tojo weeama. Ni'cãrõacãrẽ ãsãrẽ masã ã'tiropũ nũowĩrõsĩ'rĩsama. Basiowe'e. Na basuta a'titjãrã, ãsãrẽ wĩrõrã a'tiatio, nicũ niwĩ surarare.

³⁸ Surara cũ tojo ní'quere tũ'orã, wiorãpũre wererã wa'acãrã niwã. Pablo quẽ'rã “Romano masã ni'i” niama nise quetire werecã tũ'orã, wiorã ɸcũa wa'acãrã niwã. ³⁹ Na ti wi'ipũ wa'a, Pablo quẽ'rãrẽ acobojose sãrĩcãrã niwã. Sãrĩtoja, narẽ bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cãrãrẽ miijawã, “Ne a'ti macãrẽ niticã'ña, wijayá”, nicãrã niwã. ⁴⁰ Na tojo nicã tũ'orã, Pablo, Sila bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cãrã wijaawã'cã, Lidia ya wi'ipũ wa'acãrã niwã tja. Topũ Jesure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuanemocã weecãrã niwã. Be'ro ti macãpũ ní'cãrã wa'a wa'acãrã niwã.

17

Tesalõnicapũ Pablo quẽ'rãrẽ wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Sila Filipopũ ní'cãrã yu'rũacãrã niwã Anfĩpoli, Apolonia wãmetise macãrĩrẽ. To yu'rũaa, etacãrã niwã Tesalõnica wãmetiri macãpũ. Ti macãpũre judío masã nerẽrĩ wi'i nicaro niwã. ²⁻³ Pablo cũ weesetironojõpũma ti wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. I'tia semana saurunũcũ Jesú ye quetire bu'ecũ niwĩ. Dũporocjãrãpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'quere bu'ecũ niwĩ:

—“Õ'acũ bese'cũ pi'eti, wẽrĩgũsami. Wẽrĩ'cũpũ nimigũ, masãgũsami”, ni ojacãrã niwã. Na tojo ni ojano'cũreta mũsãrẽ ni'cãrõacãrẽ were'e. Jesúta nimi na tojo ní'cũ Õ'acũ cũ bese'cũ, ni werecũ niwĩ Pablo.

⁴ Tojo ni werecã tu'orã, ni'cãrẽrã judío masã ëjõpeocãrã niwã. Judío masã weronojõ ëjõpeosetirã quẽ'rã griego masã pãjãrã ëjõpeocãrã niwã. Wiorã weronojõ nirã numia pãjãrã ëjõpeocãrã niwã.

⁵ Æpẽrã judío masã Pablo cũ weresere ëjõpeotirãnojo ãputu uocãrã niwã Pablõre. Tojo weerã ãmua nijisijarãrẽ, ña'arã nibajaque'atirãrẽ macã decopu neo, o'ócãrã niwã:

—Nipe'tiropu caricũste sijaya, nicãrã niwã. Na tojo weecã, ti macãcjãrã nipe'tirã uarosãjãcãrã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rãrẽ masã decopu miarãtirã a'marã wa'acãrã niwã. Na cãjica wi'i Jasõ wãmetigu ya wi'ipu wa'acãrã niwã. Topu eja, narẽ a'marã, ti wi'i sopere weje pã'rẽcã'cãrã niwã. ⁶ Ne bocaticãrã niwã. Bocati, ti wi'i nigú Jasõrẽ, ãpẽrã Jesure ëjõpeorãrẽ ñe'e miacãrã niwã wiorã tiropu. Topu ejarã, a'tiro caricũcãrã niwã:

—Aperocjãrã ãmua marĩ ya macãpu a'ticãrã niama. Nipe'tiro na sijaropure dojõrẽ sijarã weema. ⁷ Jasõ narẽ cũ ya wi'ipu cãjio'ocã niami. Na nipe'tise marĩ wiogu Romacjũ cũ dutisere yu'rũnu'cãrã weema. Apĩ pe'ere “Wiwogu waro nimi Jesú wãmetigu” nirã weema, ni caricũcãrã niwã.

⁸ Na tojo nicã tu'orã, ti macãcjãrã, ti macã wiorã nipe'tirã caricũstea wa'acãrã niwã. ⁹ Be'ro wiorã Jasõrẽ, cũ me'rãcjãrãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Musã ãsãrẽ niyeru wapayecã, musãrẽ du'uwĩrõrãti. Pablo, Sila na a'ti macãpũre wijãca be'ro musã ye niyerure wiarãti tja, nicãrã niwã. Tojo nicã tu'orã, na wapayecãrã niwã. Na tojo wéeca be'ro narẽ du'ucã'cãrã niwã.

Pablo, Sila Bereapu na bu'e'que ni'i

¹⁰ Ñamica'a, na'ique'ari curapu ãpẽrã Jesure ëjõpeorã Tesalõnicacjãrã Pablo, Silare Berea wãmetiri macãpu wijaduticãrã niwã. Be'ro ti macãpu eja, judío masã na nerẽrĩ wi'ipu wa'acãrã niwã tja. ¹¹ Bereacjãrã pe'e Tesalõnicacjãrã nemorõ Pablo weresere tu'otu'sacãrã niwã. ¿Pablo marĩrẽ diacjũta bu'egu weemiti? nĩrã, ãmucorinucũ Ô'acũ ye queti ojarã na oja'quere bu'enu'cũcã'cãrã niwã. ¹² Cũ diacjũta werecã ã'arã, judío masã pãjãrã ëjõpeocãrã niwã. Æpẽrã pãjãrã griego masã ãmua ëjõpeocãrã niwã. Numia quẽ'rã griego numiata pajiro niyeru cuorã numia ëjõpeocãrã niwã. ¹³ Judío masã Tesalõnicacjãrã Pablo Bereapu Ô'acũ ye quetire bu'ecã tu'ocãrã niwã. Tere tu'orã, na Bereapu wa'acãrã niwã masãrẽ uarosãjãcã weerã wa'arã tja. ¹⁴ Na uarosãjãcã ã'arã, maata Jesure ëjõpeorã Pablõre ãpẽrã me'rã dia pajiri maapu o'ócã'cãrã niwã. Cũ me'rãcjãrã pe'e Sila, Timoteo ti macãputa tojacã'cãrã niwã. ¹⁵ Pablo cãrẽ ba'patiwã'cã'cãrã me'rã buruaa, Atena wãmetiri macãpu ejacãrã niwã. Topu cãrẽ soocã, majãmitojati a'titicãrã niwã na ya macã Bereapu tja. Na me'rãta Pablo queti o'ocã niwĩ:

—Quero Sila, Timoteo a'tiatio a'topu, nicu niwĩ.

Pablo Atenapu Jesú ye quetire were'que ni'i

¹⁶ Sila, Timoteore yucuegunojõ Pablo Atenapu nígu, ti macãpu ã'acusiacu niwĩ. Topu peje na ëjõpeose queose yee'quere ã'acu niwĩ. Tere ã'agũ, pũrõ bujaweticu niwĩ. ¹⁷ Tojo weegu Jesú ye quetire judío masã na nerẽrĩ wi'ipu werecu niwĩ. Judío masãrẽ, ãpẽrã na weronojõ ëjõpeosetirãrẽ werecu niwĩ. Tojo nicã ãmucorinucũ macã decopu wa'amujãcu niwĩ. Topu cũ bocaerãrẽ Jesú ye quetire weremujãcu niwĩ. ¹⁸ Ni'cãrẽrã epicúreo, estoico wãmetise cururicjãrãrẽ bu'erã Pablo me'rã ucũcãrã niwã. Cũ Jesú

ye quetire, apeye quē'rārē wērī'cārāpū masāsere werecu niwī narē. Tojo weerā ni'cārērā na basu a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro ni weresī'rīgū weeti tocā'rō ucūsepijagu? Āpērā pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Ape di'tacjārā na ējōpeorānojōrē ucūgū weesami, nicārā niwā.

¹⁹ Be'ro cūrē pijiwā'cācārā niwā wiorā na ucūwuarō Areópago wāmetiropū. Topū cūrē nicārā niwā:

—Īsā ma'ma cjase mū'u bu'esere tū'osī'rīsa'a. ²⁰ Īsārē mejēcā warota nicā'sa'a. Tere ne tū'otirā nicāti. ¿De'ro nisī'rīrō weeti te mū'u bu'ese? Wereya, nicārā niwā.

²¹ Ti macā Atenacjārā, āpērā topū macārī wa'a'cārā na weesetise a'tiro nicaro niwū. Ma'ma queti dia'cūrē tū'o, ucūnu'cūcā'sī'rīcārā niwā.

²² Na wereduticā tū'ogu, Pablo Areópagopū wā'cānū'cā werecu niwī Atenacjārārē:

—Yū'u ī'acā, mūsā ējōpeorānojōrē añurō ējōpeoseti'i. ²³ Yū'u a'ti macāpū sijagu, mūsā ējōpeosere ī'apū. Topū ni'cārō mūsā ējōpeorānojōrē wa'icūrā wējē ūjūamorōpeoropū a'tiro ojaō'ono'carore bocaejapejasu. “Ō'acū masīno'ña marīgūrē ējōpeoro ni'i”, niapū. Mūsā masītimirā ējōpeo'cure mūsārē ni'cārōacā wereguti.

²⁴ »Ō'acū a'ti turi nipe'tisere wee'cu u'muse, a'ti di'ta wiogu nimi. Tojo wiogu nitjīagū, ūmua na wee'que wi'seripū dia'cū nīmasītisami. ²⁵ Ne apeyenojō dū'satisa'a Ō'acūrē. Nipe'tirārē catise, ejerimise, nipe'tisere o'osami. Ne marī da'rāse me'rā cūrē weetamuta basiotisa'a. ²⁶ Ō'acū ne waropūta ni'cū masū weecu niwī. Cū me'rāta nipe'tise cururicjārārē weecu niwī. Narē nipe'tiro a'ti turipure niburoato nīgū dūcawaacu niwī. Ō'acū cū dutiro me'rā marī pōtēorō catiatjore, marī niatjore cūucu niwī. ²⁷ Cū wee'quere ī'arā, yū'ure masīsī'rīrā a'mato nīgū tere weecu niwī Ō'acū. Cūrē a'mato nimigū, yoaropū nitisami. Marī tiroacā nisami.

²⁸ »Ō'acū weetamurō me'rāta marī cati'i, da'ra'a. Ni'cārērā mūsā ya curuacjārā papera ojari masā a'tiro ni ojacārā niwā: “Marī quē'rā Ō'acū wee'cārā cū pō'rā ni'i.”

²⁹ »Marī Ō'acū pō'rā ni'i nīrā, cūrē “Uru, plata wāmetise me'rā yee'cu nimi”, ni wācūtīcā'rōua'a. Tojo nicā “Ītāgā me'rā queose wee'cu nimi”, niticā'rōua'a. “Masā na wācūrō me'rā yeeme'rī'cu nimi Ō'acū”, niticā'rōua'a. ³⁰ Dūporocjārāpure na masītirā yee ējōpeo'quere Ō'acū tojo ī'acā'cu niwī. A'tocaterore marī nipe'tirocjārārē a'tiro ūasami. Marī ña'arō weesetisere bujaweti, du'udutisami. ³¹ Ō'acū a'ti turi nipe'tirocjārārē beseatji nūmūrē ī'acasanū'cōcu niwī. Ti nūmū nicā, queoro nise me'rā besegusami. Cū bese'cu Jesú me'rā tojo weegusami. Ō'acū cūrē ā'rīta mūsārē beseacjū nimi nīgū, wērī'cupure masōcu niwī, nicū niwī Pablo.

³² Pablo “Ni'cū masū wērī'cupū masācu niwī” nicā tū'orā, āpērā ni'cārērā mejō bujicā'cārā niwā. Āpērā pe'e “Mū'u apetero tere ucūcā, tū'onemosī'rīsa'a tja”, nicārā niwā.

³³ Be'ro Pablo na nerērōpū nī'cu wijaa wa'acu niwī. ³⁴ Ni'cārērā cūrē sirutuwijaa, cū weresere tū'orā, Jesure ējōpeocārā niwā. Ni'cū Dionisio wāmetigu Areópagopū āpērā wiorā me'rā nerēwūagu nicū niwī. Apego Dámari wāmetigo, tojo nicā āpērā Jesure ējōpeocārā niwā.

18

Pablo Corintopu weeseti'que ni'i

¹ Pablo Atenapu wéréca be'ro Corinto wāmetiri macāpu wa'acu niwī. ² Topu etagu, ni'cū judío masū Aquila wāmetigure, cū numo Priscilare bocaajacu niwī. Ne waropure Ponto wāmetiri di'tacjūpu nicu nimiwī. Be'ro Italia di'tapu macārī wa'acu niwī. Cū topu nica be'ro tocjū romano masā wiogu Claudio nipe'tirā judío masārē ti di'tapu nirārē wijaduticu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, cū numo me'rā Corintopu wa'acu niwī. Pablo cū Corintopu etase duporoacā na quē'rā ne etarāta nicārā niwā. Pablo topure etāca be'ro ni'cā numu na tiropu sijagu wa'acu niwī. ³ Na quē'rā cū weronojōta da'rasetirā nicārā niwā. Usebutise su'ti caseri paca me'rā āpērā sjarā wa'arā na miase wi'serire da'rerā nicārā niwā. Te na da'raseticā ī'agū, na tiro na me'rā da'ragu tojacā'cu niwī.

⁴ Saurunucū judío masā na nerērī wi'ipu judío masārē, judío masā nitirārē Jesú ye cjasere cūrē ējōpeoato nīgū weregu wa'amujācu niwī.

⁵ Be'ro Sila, Timoteo Macedonia di'tapu ni'cārā Pablo cū uono'cārā Corintopure etacārā niwā. Topu na etacā, Pablo su'ti caseri me'rā wi'seri weemi'quere da'radu'ucā'cu niwī. Cū nipe'tise numurī bu'ero bajuro Jesú ye cjasere bu'ecu niwī. Cū judío masārē “Ō'acū bese'cu marī yoacā yucue'cu Jesú wāmetigu nimi”, ni bu'ecu niwī. ⁶ Na pe'e a'tere tu'osī'rīticārā niwā. Tojo weerā cū weremicā, tocjārā cūrē tu'ti, cū weresere ye'sumujācārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, cū tu'satisere ī'ogū, cū ye su'tire to cjase di'ta wā'a'quere paasteī'ocu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū masārē bu'iri da'recā, masā ye bu'iri wa'arosa'a. Yé bu'iri nisome. Masārē yu'u cū ye cjasere weretopu. Tojo weegu yu'u ni'cācā me'rā judío masā nitirārē Jesú ye cjasere bu'egu wa'aguti, nicu niwī.

⁷ Tojo nitojanu'cō, ti wi'ipu ni'cu wijaa, Ticio Justo ya wi'ipu wa'a, nicā'cu niwī. Ti wi'i pe'e na nerērī wi'i pu'toacā nicaro niwā. Justo judío masū nitimigū, Ō'acūrē ējōpeogu nicu niwī. ⁸ Apī na nerērī wi'i wiogu Crispo wāmetigu cū quē'rā Jesure ējōpeocu niwī. Nipe'tirā cū ya wi'icjārā Jesure ējōpeorā dia'cū nicārā niwā. Āpērā quē'rā ti macācjārā Pablo cū were'quere tu'orā, pājārā Jesure ējōpeocārā niwā. Na ējōpeotojacā ī'agū, Pablo narē wāmeyecu niwī.

⁹⁻¹⁰ Ni'cā ñami Pablo cārītimigū quē'ese weronojō Jesú cūrē ucūcā tu'ocu niwī:

—A'ti macāpure pājārā yu'ure ējōpeojā nima. Tojo weerā mu'urē āpērā ne mejēcā weeta basiosome. Yu'u mu'u me'rā nigūti. Tojo weegu uiticā'ña. Yé cjasere ne weredu'uticā'ña. Tojo werenu'cūcā'ña, nicu niwī Jesú Pablore.

¹¹ Tojo weegu Pablo ni'cā cū'ma ape cū'ma deco tocjārārē Ō'acū ye quetire bu'égu, Corintopure tojacu niwī. ¹² Titareta ti di'ta Acaya wiogu Galiō wāmetigu sājācu niwī. Tojo cū wiogu nirī cura judío masā Pablore ñe'e, cū tiropu miacārā niwā. ¹³ Cūrē weresārā, a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī mejēcā ējōpeodutimi. Ūsārē dutise mejētare weedutigū weemi, nicārā niwā.

¹⁴ Pablo yu'tiguti weeri curata Galiō ucūquejocu niwī judío masā cūrē weresā'cārārē:

—Cū ña'arō wéeca be'ro nicā pūrīcārē, yu'u tu'oboapā. ¹⁵ Masā judío masā ye dutise niyucā, masā basu apoya. Yu'u pūrīcā tere ne besosome, nicu niwī.

16 Tojo nitojanu'cō, topu nirārē cū yarā surarare cō'awīrōdutiꝑu niwī.
 17 Na topu nīrāta, maata Sóstenes wāmetigūre wiogu ī'orōpū ñe'ea, paacārā niwā. Na paagu judío masā nerērī wi'i wiogu nicu niwī. Galiō na tojo weecā, tojo ī'arō bajuro ī'acā'cu niwī. Ne cā'mota'aticu niwī.

Pablo Corintopu ní'cu Antioquíapū dajatojaa'que, tojo nicā apaturi cū bu'esijanemo'que ni'i

18 Pablo peje nūmūrī Corintopūre tojacu niwī. Be'ro tocjārā Jesure ējōpeorārē we'eriti, Priscila, Aquila me'rā Siria di'tapū wa'a wa'acu niwī. Topu cū wa'ase dūporo Corintopū ní'cu Cencrea wāmetiri macāpū bu'acu niwī. Ti macāpūta yucūsu me'rā wa'ati dūporo cū poarire seecō'adutiꝑu niwī. Cū todūporopū Ō'acūrē “A'tiro weeguti” ní'quere tu'aja'a nisī'rīgū tojo weecu niwī.

19-21 Cūrē séeca be'ro na yucūsupū mūjāsājāa, dia pajiri maarē pē'a, ape pā'rē Éfeso wāmetiri macāpū etacārā niwā. Topu eta, cū judío masā nerērī wi'ipū sājāa, Jesús ye cjasere judío masā me'rā ucūcu niwī. Ni'cārērā ti wi'i nīrā cūrē yoacā tojadutiꝑārā nimiwā. Cū pe'e tojasī'rīticu niwī.

—Yū'cu Jerusalēpū wa'agu wee'e bosenuꝑu yū'ruogu wa'agu. Ō'acū cū uacā, apetero weegu a'tiguti tja, nicu niwī narē. Priscila, Aquila pūrīcā ti macāpūta tojacā'cārā niwā. Pablo ni'cūta to ní'cu yucūsu me'rā yū'ruacu niwī.

22 Yū'ruaa, etacu niwī Cesareapūre. Topu eta, yucūsupū ní'cu dijaa, Jerusalēpū wa'agu ma'apū majācu niwī. Jerusalēpūre etagu, tocjārā Jesure ējōpeorārē añuduti, topu tojacā'cu niwī. Be'ro Antioquíapūre yū'ruacu niwī tja. 23 Topūre cā'rō niquejo, yū'rua wa'acu niwī tja Galacia, Frigia di'ta nise macārīpūre. Nipe'tirā Jesure ējōpeorārē nemorō wācūtutuase o'onemowā'cācu niwī.

Apolo wāmetigu cū masārē bu'e'que ni'i

24 Pablo Galacia, Frigia di'tapū sijari curata apī judío masū Jesure ējōpeogu Apolo wāmetigu Éfesopūre etacu niwī. Cū Alejandriacjū añurō ucūme'rīgū nicu niwī. Ō'acū ye queti wererā na ojāca pūrī cjasere masīrī masū nicu niwī. 25 Todūporopūre āpērā Jesús ye quetire werēcā tū'ocu niwī. Tojo weegu cū weretu'saro me'rā, diacjū nise me'rā āpērārē Jesús ye quetire wereturiacu niwī. Tojo weemigū, Juā cū masārē wāmeye'que dia'cūrē masīcu niwī. Espiritu Santu cū dijata'que pe'ere masīticu niwī. 26 Cū ne uiro marīrō wācūtutuarō me'rā judío masā na nerērī wi'ipū Jesús ye quetire werecu niwī. Be'ro Priscila, Aquila tū'ocārā niwā cū weresere. Tere werēcā tū'orā, cūrē na ya wi'ipū miacārā niwā. Topu cūrē añurō Jesús ye quetire cū masītimi'quere diacjūnu'cōcārā niwā.

27 Be'ro Apolo “Acayapū wa'asī'rīsa'a” nicā tū'orā, Éfesocjārā Jesure ējōpeorā cūrē papera ojabosacārā niwā. Ti pūrīrē Acayacjārā Jesure ējōpeorāpūre ojao'ocārā niwā. A'tiro ni ojacārā niwā: “Añurō ñe'eña Apolo cū topu ejacā”, ni ojao'ocārā niwā. Ō'acū to Acayacjārārē narē ma'ígū, cū macū Jesure ējōpeocā weecu niwī. Narēta Apolo cū bu'ese me'rā Acayapū ejagu, wācūtutuase o'onemocu niwī.

28 Cū nipe'tirā ī'orōpū judío masārē cū wereme'rīse me'rā do-caque'amujācā weecu niwī. Cū Ō'acū ye cjase ojāca pūrīpū bu'e, narē werecu niwī:

—Ō'acū cū bese'cu marī yoacā yucue'cu nimi Jesús, nicu niwī. Cū añurō diacjū bu'e wereme'rīcā, cūrē na mejēcā nīmasīticārā niwā.

19

Pablo cū Éfesopu bu'e'que ni'i

¹ Apolo Corintopu nirī cura Pablo pe'e u'muase bu'pare yu'ruaa, Éfesopure ejacu niwī. Topu āpērā Jesure ējōpeorārē bocaejacu niwī.

² Narē sērītiña'cu niwī:

—¿Musā Jesure ējōpeorā, Espiritu Santure ñe'erī? nicu niwī.

Na yu'ticārā niwā:

—Ñe'etiwa. Ūsā “Espiritu Santu nipu” nicā tu'otirā nicāti, nicārā niwā.

³ —¿To pūrīcārē musā wāmeyeno'rā, ñe'enojō me'rā wāmeyeno'rī? ni, narē sērītiña'nemocu niwī Pablo.

—Juā cū bu'e wāmeyeronojōta ūsārē wāmeyewā, nicārā niwā.

⁴ Pablo narē nicu niwī tja:

—Juā wāmeyecu niwī masā na ña'arō weeseti'quere bujaweti ducayúca be'ro. Juā a'tiro nicu niwī: “Yu'u be'ro ni'cū a'tigusami. Cūrē ējōpeoya”, nicu niwī. Cū tojo ni were'cūta nimi Jesú, nicu niwī Pablo.

⁵ Cū narē weretajaca be'ro na Jesure ējōpeocā ī'agū, wāmeyecu niwī.

⁶ Be'ro na dupopapure cū ye omocārīrē ñapeocu niwī. Tojo weeri curata Espiritu Santu napure dijatacu niwī. Cū narē dijatacā, apemasā ye ucūserē ucūmasītimi'cārā ucūnu'cācārā niwā. Apeye quē'rārē Ō'acū cū weredutisere cū wācūse o'oro me'rā werecārā niwā. ⁷ Na nipe'tirā nīrā, doce wa'tero umua nicārā niwā.

⁸ Pablo ti macāpu nígu, i'tiarā mujīpū judío masā na nerērī wi'ipu wācūtutuario me'rā bu'esijagu wa'amujācu niwī. Ō'acū nipe'tirā wiogu nimi nisere na Jesure ējōpeoato nígu pūrō werecu niwī.

⁹ Āpērā ni'cārērā ti wi'ipu nīrā cū weresere tu'otu'saticārā niwā. Ne ējōpeoticārā niwā. Jesú ye cjasere masā na tu'oropu ña'arō bujicā'cārā niwā. Tojo weegu Pablo na me'rā nimi'cu cō'awijaa wa'acu niwī. Nipe'tirā Jesure ējōpeorārē cū me'rā ti wi'ipu nīrārē pijiwijaacu niwī. Be'ro cū umācorinucū Tirano wāmetigu ya wi'i bu'eri wi'ipu masārē bu'ecu niwī. ¹⁰ Pua cū'ma bu'enu'cūcā'cu niwī. Tojo weerā ti di'ta Asiācārā tu'ope'ticā'cārā niwā Jesú ye quetire. Judío masā, āpērā judío masā nītirā quē'rā mejārōta tu'ocārā niwā cū weresere.

¹¹ Pablo ti macāpu nicā, Ō'acū cū me'rāta peje añuse wee'omujācu niwī. ¹² Tojo weegu Pablo cū basu wa'atimicā, āpērā cū ye su'ti bu'icjase tuweecū'que su'tire, cū ye nesurire miamujācārā niwā dutitirā tiro, wātīa sājāno'cārā tiropu. Te me'rā dutitimi'cārā yu'ruamujācārā niwā. Wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōmujāno'cārā niwā.

¹³⁻¹⁴ Titareta āpērā masā wātīa cō'awīrō sijari masā Éfesopure etacārā niwā. Na siete nicārā niwā. Esceva wāmetigu pō'rā ni'cū pō'rāta nicārā niwā. Cū ni'cū judío masā pa'ia wiogu nicu niwī. Na Jesure ējōpeotimirā, Pablo weronjō na quē'rā Jesú wāmerē pisurā, wātīarē cō'awīrōsī'rīmicārā niwā. Tojo weerā wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōrātīrā a'tiro nicārā niwā:

—Wātīa musā masāpūre nīrārē wijaaduti'i Jesú, Pablo weresijagu wāme me'rā.

¹⁵ Na tojo nicā, wātī narē yu'ticu niwī:

—Yu'u Jesure masī'i. Pablo quē'rārē masī'i. Musā pūrīcārē masītisa'a. ¿Noanojō niti musā? nicu niwī.

¹⁶ Narē tojo nīca be'ro masū wātī sājāno'cu na tiropu bu'puquepejacu niwī. Narē uputu paacu niwī. Cāmida're, na ye su'tire paatū'rēpe'ocā'cu niwī. Ni'cā pe'e narē paacā'cu niwī. Na pe'e ne a'meticārā niwā. Na

su'ti marĩrã tojarãpũ ti wi'ipũ ni'cãrã omawija wa'acãrã niwã. ¹⁷ Ti macã Éfesopũ nirã judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã nipe'tirã tu'ose'sa wa'acãrã niwã tojo wa'asere. Tere tu'oũcũa, Jesure wiopesase me'rã wãcũseticãrã niwã.

¹⁸ Tojo weerã pãjãrã masã Jesure ãjõpeorã, masã na tu'oropũ wereyũ'rũcãrã niwã na todũporopũ masãrẽ dojorẽseti'quere, na yai weronojõ niseti'quere. ¹⁹ Pãjãrã tojo wee'cãrã paperare na tenojõ bu'e'que turirire masã na i'orõpũ ãjũacõ'ape'ocãrã niwã. Te turiri wapa na ba'paqueocã, cincuenta mil niyeru kujiri wapabũjuse kujiri wapatiro wijacaro niwũ. ²⁰ Tojo wee Jesure pãjãrã ãjõpeonemocãrã niwã. Cũ ye queti nipe'tiropũ se'sacaro niwũ.

²¹ Be'ro Pablo wãcũcũ niwĩ: “Yũ'ũ Jerusalẽpũ tojaaguti. Topũ wa'agũ, Macedonia, Acaya di'tapũ yũ'rũaguti. Jerusalẽrẽ cã'rõ niqũejo, yũ'rũaguti tja Romarẽ i'asijagũ wa'agũ”, nicũ niwĩ. ²² Tojo weegũ pũarã cũrẽ weetamurãrẽ Timoteo, Erastore Macedoniapũ o'óyũmũ'tãcũ niwĩ. Cũ pe'e Asia di'tapũta tojacã'cũ niwĩ.

Éfesopũ cumuca wa'a'que ni'i

²³ Titareta Pablo cũ Éfesopũ nicã, Jesure pãjãrã ãjõpeose ye bu'iri pũrõ cumuca wa'acaro niwũ. ²⁴ Te cumucare wã'cõcũ niwĩ ni'cũ Demetrio wãmetigũ. Cũ asipa'ase plata wãmetisere da'rari masũ nicũ niwĩ. Te asipa'ase me'rã Artemisa wãmetigore na ãjõpeose wi'seriacã queosere yee, duamũjãcũ niwĩ. Artemisa na ãjõpeogo na yee'co nico niwõ. Te wi'seriacãrẽ duarã Demetrio, ãpẽrã cũ me'rã da'raco'terã pajiro wapata'amũjãcãrã niwã. ²⁵ Be'ro pãjãrã Jesure ãjõpeocã i'agũ, cũ me'rãcjãrã, ãpẽrã na weronojõ da'rasetirãrẽ neocũocũ niwĩ. Na nẽrẽca be'ro narẽ nicũ niwĩ:

—Musã añurõ masĩ'i. Marĩ a'te da'rasetise me'rã añurõ wapata'a nicã'a.

²⁶ Musã quẽ'rã Pablo weresere tu'oña'ña. “Marĩ ãjõpeorã masã queose yee'cãrã catise cuorã mejẽta nima. Õ'acũ weronojõ nitima”, ni weresijagũ weemi. Cũ tojo were'quere a'tocjãrã pãjãrã ãjõpeorã weema. A'tocjãrã dia'cũ ãjõpeosetirã weetima. Pãjãrã ãjõpeorã weema. A'ti di'ta Asiãcjãrã quẽ'rã cũ weresere ãjõpeoma. ²⁷ Tojo weero marĩrẽ a'te wiopesabutia'a. Marĩ da'rasere masã ña'arõ wãcũrãsama. Tere duutirãsama. Apeye quẽ'rãrẽ marĩ ãjõpeono'gõ añubutiago ya wi'i mejõ nirĩ wi'i tojacã'rõsa'a. A'tocaterore Asiãcjãrã, nipe'tirocjãrã core ãjõpeoma. Masã Pablo weresere ãjõpeorã, siape me'rã core ãjõpeodu'ucã'rãsama, nicũ niwĩ Demetrio.

²⁸ Na cũ tojo nicã tu'orã, upũtu ua, caricũcãrã niwã:

—Artemisa Éfesocjãrã wiogo añubutiago nimo.

²⁹ ãpẽrã quẽ'rã tere tu'o, to nirã waroa añurõ caricũse'sa wa'acãrã niwã. Tojo caricũrãta Gayo, Aristarco wãmetirãrẽ ñe'e, sojaro me'rã wejẽwã'cãcãrã niwã pajiri wi'i ti macãcjãrã na nerẽrĩ wi'ipũ. Na Macedoniãcjãrã Pablo me'rã sija'cãrã nicãrã niwã. ³⁰ Pablo quẽ'rã cũ basu masã pãjãrã tiropũ na me'rã ucũgũ wa'agũ wa'asĩ'rĩmicũ niwĩ. ãpẽrã Jesure ãjõpeorã pe'e cũrẽ wẽjẽbosama nĩrã, ne du'uo'oticãrã niwã.

³¹ ãpẽrã quẽ'rã Asiãcjãrã wiorã Pablo me'rãcjãrã queti o'ócãrã niwã cũrẽ:
—Masã pãjãrã wa'teropũ ne wa'aticã'to, ni queti o'ócãrã niwã.

³² Na topũ nerẽrã mejẽcã dia'cũ no'o na uaro caricũma'acã'cãrã niwã. Na ¿de'ro weerãtirã a'topũ marĩ nerẽti? nisere ne masĩticãrã niwã.

³³ Na pãjãrã ti wi'ipũ nirĩ curata masã i'orõpũ judío masã na acaweregũ Alejandro wãmetigũre tuuquẽũ'cõcãrã niwã. To caricũrãrẽ wereato nĩrã

tojo weecārã niwã. Cũ tocã'rõta di'tamarĩato nígũ narẽ omocã me'rã weequeocũ niwĩ. Ûsã judío masã bu'iri moo'o nisere weresĩ'rĩmicũ niwĩ. “Pablo cũ weresijase ùsã ye cjase mejẽta ni'i”, nisĩ'rĩmicũ niwĩ. ³⁴ Na cũrẽ judío masũ nimi ni ï'amasĩrã, ã'rĩ quẽ'rã Artemisare ëjõpeotisami nĩrã, maata ni'cãrõ me'rã caricũmajãcãrã niwã:

—Artemisa Éfesocjãrã wiogo añubutiago nimo. Pua hora tere tojo caricũnu'cũcã'cãrã niwã.

³⁵ Be'ro ni'cũ ti macãcjãrã wiogupũ narẽ di'tamarĩcã weecũ niwĩ. Narẽ nicũ niwĩ:

—Marĩ a'ti macã Éfesocjãrã Artemisa añubutiago ëjõpeori wi'ire co'terã ni'i. Co queose ù'mũsepũ dijati'quere co'terã ni'i. Nipe'tirocjãrã a'tere masĩsama. ³⁶ “Mũsã tere co'terã niwe'e”, ne ni'cũ marĩrẽ nímasĩtisami. Tojo weerã mũsã uasere tocã'rõta du'uya. Diacjũ wãcũmũ'tãtimirã, ña'arõ weeticã'ña. ³⁷ ã'rã mũsã miiti'cãrã apeyenojõacã marĩ ëjõpeose wi'seri cjasere ne yajaticãrã niama. Marĩ ëjõpeogore yabiticãrã niama. Na weetimidã, mũsã narẽ mejõ waro miiticãrã niapũ. ³⁸ Demetrio, cũ me'rã da'rarã ãpẽrã masãrẽ weresãsi'rĩrã, marĩrẽ besewuaropũ weresãrã wa'ato. Te niatjeta na'irõ beseri masã beserã niama. ³⁹ No'o apeyenojõ mũsã ùasere sãrĩsi'rĩrã, wiorã na a'ti macãcjãrãrẽ nerẽdutiã, mũsã ùasere ucũña. ⁴⁰ Ni'cãcã marĩ caricũ'quere romano masã wiorã “Marĩrẽ yũ'rũnũ'cãrã weesama”, ni wãcũrãsama. Marĩ tojowarota caricũrõ bajuro caricũma'acãrã weepũ. Tojo weerã romano masã na weresãcã, marĩrẽ de'ro ni yũ'tita basiotisa'a, nicũ niwĩ Éfesocjãrã wiogu.

⁴¹ A'te ucũyapati, “Tocã'rõta ni'i”, nicũ niwĩ. Cũ “Mũsã ye wi'seripũ wa'aya” nicã tũ'orã, wijaastepe'tia wa'acãrã niwã.

20

Pablo Macedonia di'tapũ, Grecia di'tapũ cũ sija'que ni'i

¹ Cumuca pe'tica be'ro Pablo Jesure ëjõpeorãrẽ werecasanũ'cõgũti pijiocũ niwĩ. Cũ wérẽca be'ro narẽ we'eriti, wa'a wa'acũ niwĩ Macedonia di'tapũ. ² To cjase macãrĩpũ yũ'rũagu, tocjãrãrẽ cũ werese me'rã nemorõ wãcũtutuase o'onemowã'cãcũ niwĩ. Tojo weewã'cã, ejacũ niwĩ Grecia di'tapũre. ³ Topũ i'tia mujĩpũ tocjãrã me'rã tojacũ niwĩ. Be'ro cũ Siriapũ yucũsũ me'rã wa'agũti weemigũ, queti tũ'ocũ niwĩ judío masã mũ'urẽ wẽjẽrãtirã weeama nise quetire. Tojo weegu “Mejãrõ yũ'u a'tica ma'a Macedoniapũta wa'agũti tja”, ni wãcũcũ niwĩ. ⁴ Cũ wa'acã, cũ me'rã wa'acãrã niwã Bereacjũ Sópater wãmetigu, Tesalónicacjãrã pũarã Segundo, Aristarco wãmetirã. Tojo nicã Derbecjũ Gayo wãmetigu wa'acũ niwĩ. Apĩ Timoteo, ãpẽrã Asiãcjãrã pũarã Tíquico, Trófimo wãmetirã wa'acãrã niwã. Be'ro Filipopũre etawã. Yũ'u quẽ'rã Luca Filipopũ ní'cũ wa'awũ tja na me'rã. ⁵ Na ùsã duporo Filipopũ ní'cãrã wijawã'cãwã. Ûsãrẽ Troapũ co'tecãrã niwã. ⁶ Pã bucũase me'rã morẽtica ba'ari bosenuũ be'ro ùsã quẽ'rã Pablo me'rã narẽ sirutuwũ Filipopũ ní'cãrã. Tojo sirutuwã'cãrã, yucũsũ me'rã na wa'a'caropũta ùsã quẽ'rã wa'awũ. Wa'a, ni'cãmocũse numũrĩ be'ro Troapũre ejawũ. Topũ ùsã me'rãcjãrã ùsãrẽ põtẽrĩwã. Topũre ni'cã semana tojáníwũ.

Pablo Troapũ burũdija wẽrĩ'cũpũre masõ'que ni'i

⁷ Soorinũmũ ñamipũ põtẽrĩrãtirã nerẽwũ. Pablo põtẽrĩse duporo masãrẽ bu'ewĩ. Cũ ape numũ wijaguti weeyugũ, narẽ yoacã bu'ewĩ. Téẽ ñami decopũ bu'edu'uwĩ. ⁸⁻⁹ Ûsã i'tia casatiri wi'i bu'ica tucũpũ

nerēwã. Ti tucũpũre peje sĩ'osepa niwã. Ni'cũ ma'mũ Eutico wãmetigu ventana sopepũ dujiwĩ. Pablo yoacã ucũyucã, cũrẽ wũja ejayũ'ruacarõ niwã. Cũ cãrĩyũ'rũmajã wa'a, bũrudija wa'awĩ nucũcãpũ. Ti tucũpũ ní'cãrã cũ tiropũ dija, cũ wẽrĩ'cũpũre wejewã'cõ dũpowã. ¹⁰ Pablo quẽ'rã dijaa, mu'rĩque'a, cũrẽ paabũ'a wejewã'cõwĩ. “Catimi yujupũ. Wãcũque'titicã'ña”, niwĩ. ¹¹ Pablo cũrẽ masõca be'ro ùsã apaturi mũjãwũ ti tucũputa tja. Cũ ùsãrẽ sũ'ori põtẽrĩse o'o, ucũnemowĩ tja téé bo'reste dijaticãpũ. Be'ro weretojanũ'cõ, wijaa wa'awĩ. ¹² Cũ wa'áca be'ro Eutico wẽrĩ'cũpũ masã'cũre topũ nerẽ'cãrã cũ ya wi'ipũ miawã. Cũ masãcã, na pũrõ e'catise me'rã tojawã.

Pablo quẽ'rã Troapũ ní'cãrã Mileto wãmetiri macãpũ wa'a'que ni'i

¹³ Be'ro Pablo ùsãrẽ Troapũ nirãrẽ diapũ wa'ayudutiwĩ Asõ wãmetiri macãpũ. Tojo weerã topũ wa'awũ. Pablo cũ wa'asĩ'rĩ'caronojõta ma'apũ wa'acũ niwĩ. ¹⁴ Ùsã cũrẽ Asõpũ bocaaja, cũ ùsã me'rã diapũ wa'awĩ. Be'ro tja ùsã Mitilene wãmetiri macãpũ wa'awũ. ¹⁵ Topũ eja, ape nũmũ yũ'ruawũ Quío wãmetiri nũcãrõ pũ'topũ. Topũ cãrĩ, ape nũmũ yũ'ruawũ tja. Yũ'ruaa, ejawũ Samos wãmetiri nũcãrõpũre. To yũ'ruaa, ejawũ Trogilio wãmetiri macãpũ tja. Topũ cãrĩwã. Ape nũmũ wa'a, ejawũ Mileto wãmetiri macãpũ. ¹⁶ Asiapũre yoacã nisĩ'rĩtigũ, “Éfesore diacjũ yũ'ruarã”, niwĩ Pablo. Cũ sojayũ'ruawĩ. Apetero weegũ cũrẽ basiocãma, Pentecosté bosenuũ dũporo maata Jerusalẽpũre niyusĩ'rĩtojawĩ.

Pablo Éfesocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ sũ'ori nirãrẽ weretũ'que ni'i

¹⁷ Miletopũ ní'gũta, Éfesocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ sũ'ori nirãrẽ Pablo queti o'owĩ:

—Topũre wa'awe'e. A'topũ yũ'ũre põtẽrĩ ucũrã a'tia, nío'owĩ.

¹⁸ Na etacã ã'a, narẽ niwĩ:

—Mũsã añurõ masĩ'i yũ'ũ mũsã wa'teropũre weeseti'quere. Yũ'ũ ne waro Asiapũ etagũ weesetinũ'cã'quere, téé yũ'ũ nitũogupũ weeyapada'reo'quere mũsã añurõ masĩsa'a. ¹⁹ Yũ'ũ marĩ wiogũ dutiro weeri masũ ní'gũ, “Yũ'ũ masĩrõ me'rã ucũ'u”, ne nitiwũ. Masã Jesure ãjõpeoticã uticãti. Yũ'ũre judío masã na wẽjẽsĩ'rĩ wapacã, yũ'ũ pi'eticãti. ²⁰ Yũ'ũ mũsã nerẽwũaropũ, no'o mũsã ye wi'seripũ mũsãrẽ weetamusenojõrẽ ya'yiotiwũ. Werepe'ocã'wã. ²¹ Judío masãrẽ, judío masã nitirã quẽ'rãrẽ a'tiro werewũ: “Mũsã ña'arõ weesetisere bũjaweti dũcayuya. Jesú marĩ wiogũre ãjõpeoya”, niwã. ²² Yũ'ũ ní'cãrõacã Jerusalẽpũ wa'agũ wee'e Espĩritu Santu yũ'ũre duti'caronojõta. Topũ yũ'ũre de'ro wa'aro wa'arosa'a. Masĩtisa'a. ²³ A'te dia'cũrẽ masĩ'i. Nipe'tise macãrĩpũ yũ'ũ wa'asetirinũcũ Espĩritu Santu yũ'ũre werewĩ: “Masã mũ'ũrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõ, mũ'ũrẽ pi'eticã weerãsama”, ni wereyuwĩ. ²⁴ Na yũ'ũre “Tojo weerãsama” nimigũ, wãcũque'tiwe'e. Yũ'ũ catiri mũmũcore ma'ĩwe'e. Marĩ wiogũ Jesú cũ da'rãse cũu'que pũrĩcãrẽ pe'osĩ'rĩsa'a. Õ'acũ masã nipe'tirãrẽ ma'imi nise quetire weredutiwĩ yũ'ũre.

²⁵ »Yũ'ũ mũsã tiropũ ní'gũ, Õ'acũ nipe'tirã wiogũ nimi nise quetire weresijawũ. Ní'cãrõacãrẽ “Mũsã ne ní'cũ yũ'ũre ã'anemosome majã”, ni tũ'oña'sa'a. ²⁶⁻²⁷ Yé bu'iri nisome mũsã mũ'mũsepũ wa'aticã. Yũ'ũ mũsãrẽ te niatjereta werepe'ocã'wã. Nipe'tise Õ'acũ mũsãrẽ wereduti'quere ne cã'rõacã ya'yiotiwũ.

²⁸ »Mũsã basu pe'e co'teya. Éfesopũ tojaarã, ãpẽrã Espĩritu Santu mũsãrẽ co'tedutino'cãrã quẽ'rãrẽ co'teya. Õ'acũ macũ wẽrĩse me'rã na

quẽ'rã marĩ weronojõta cũ põ'rã nima. Tojo weerã narẽ oveja co'terã na yarã ovejare añurõ co'terã weronojõta añurõ co'teya. ²⁹ Yũ'u wa'áca be'ro ãpẽrã nisoori masã a'tirãsama. Yaiwa ovejare ba'a'caro weronojõ musã Jesure ãjõpeomi'quere pe'ticã weesĩ'rĩrãsama. ³⁰ Musã tiro nirã quẽ'rã Jesure ãjõpeorãrẽ na bu'ese pe'ere sirutuato nirã nisoose wã'cãrãsama. ³¹ Tojo weerã musã na nisoori nirã, añurõ co'teya. Wãcũña. I'tia cũ'ma umucori, ñamirĩ nipe'tirã musã nirãncũrẽ utise me'rã bu'ewũ.

³² »Ni'cãrõacãrẽ majã musãrẽ co'teato nígũ yũ'u Õ'acũrẽ sãrĩbosacũgũti. Cũ ye cjase quetire tu'orã, musã masĩrãsa'a Õ'acũ masãrẽ ma'isere. Cũ musãrẽ tutuacã weegusami. Õ'acũ "Nipe'tirã yũ'u bese'cãrãrẽ añuse o'oguti", nicũ niwĩ. Cũ ní'caronojõta musãrẽ o'ogusami. ³³ Yũ'u ne uotiwũ ãpẽrã ye niyerure, na ye su'tire. ³⁴ Musã añurõ masĩ'i. Yũ'u basu da'rãse wapa me'rã nipe'tise yũ'u, yũ'u me'rãcjãrã uasenojõrẽ bocawũ. ³⁵ Yũ'u tojo wéégũ, ãpẽrãrẽ weetamusere musãrẽ i'owũ. Marĩ tojo da'ratjãrãta, pajasecũorãrẽ weetamurõũa'a. Wãcũña Jesú marĩ wioгу cũ ní'quere. "Apeyenojõ o'ogu pe'e ñe'egũ nemorõ e'catisami", nicũ niwĩ Jesú, ni weretuowĩ Pablo Éfesocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ.

³⁶ A'tere tojo nitojanũ'cõ, Pablo na nipe'tirã me'rã ejaque'a, ñubuewĩ. ³⁷ Ñubuetaja, na nipe'tirã utitjãrã, pũrõ ma'ise me'rã cũrẽ paabũ'a, we'erititũowã. ³⁸ Na "Musã yũ'ure i'anemosome majã" nicã tu'o'cãrã nitjãrã, pũrõ bujawetirã tojawã. Be'ro cũrẽ peta yucũsupũ ba'pati tuusoowã.

21

Pablo Jerusalẽpu wa'a'que ni'i

¹ Éfesocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ we'eritituo, yucũsu a'medo'cawũjopũ mujãsãjãa, wa'a wa'awũ. Wa'a, diacjũ pẽ'a ejawũ Cos wãmetiri macãpu. Topũ cãrĩ, ape numũ yũ'ruawũ Roda wãmetiri macãpu. Ti macãrẽ yũ'ruaa, ejawũ Pátara wãmetiri macãpu tja. ² Topũta ãsã apewũ me'rã Fenicia tiro wa'apjũpu mujãsãjãa, wa'a wa'awũ. ³ Wa'a, Chipre nucũrõrẽ i'awã'cã, ti nucũrõ cũpe pe'e tojawũ. To yũ'ruaa, Siria di'tapũre etawũ. Eta, Tiro wãmetiri macãpu majãwũ. Topũ tiwũ da'rãrã apeque na duredijocã, ãsã quẽ'rã tiwũpu sãña'cãrã dijaawũ. ⁴ Topũ ãsã Jesure ãjõpeorãrẽ bocaewũ. Na me'rã ni'cã semana tojáníwũ. Na Espĩritu Santu masĩse o'ono'cãrã Pablõre "Mũ'u Jerusalẽpu wa'aticã'ña mũ'urẽ wẽjẽrĩ", ni werewã. ⁵ Na tojo nimicã, ãsã "Ticuse numũrĩ tojarãti" níca be'ro wa'a wa'awũ tja. Òsãrẽ nipe'tirã, na numosãnumia, na põ'rã ba'patitũowã petapũ. Òsã nipe'tirã nucũporopũ ejaque'a, Õ'acũrẽ ñubuewũ. ⁶ Ñubuetaja we'eriti, ãsã yucũsupũ mujãsãjãwũ. Na pe'e quẽ'rã na ye wi'seripũ tojaa wa'awã.

⁷ Òsã Tiro wãmetiri macãpu ní'cãrã yũ'ruaa, etawũ tja Tolemaida wãmetiri macãpu. Topũ Jesure ãjõpeorãrẽ añuduti, ni'cã numũ na me'rã tojawũ. ⁸ Ape numũ yũ'ruaa, etawũ tja Cesareapũre. Topũre eta, ãsã Felipe Õ'acũ ye queti werecusiagu ya wi'ipũ cãrĩwũ. Cũ me'rã topũ tojacã'wũ. Felipe todũporo Jerusalẽpũre ãpẽrã seis me'rã ba'ase etiacyũ na besecũ'ũcũ niwĩ. ⁹ Cũ me'rã cũ põ'rã numia ba'paritirã numia marãpũsumũa moorã niwã. Na Õ'acũ cũ ucũ'quere wereturiari masã niwã.

¹⁰ Òsã pejeti numũrĩ níca be'ro ni'cũ Judeacjũ Agabo wãmetigu etawũ. Cũ Õ'acũ ucũ'quere wereturiari masũ niwĩ. ¹¹ Òsã tiro eja, Pablo ya da

ejerituri dare mii, cǔ basu cǔ ye omocārī, cǔ ye du'pocārīpu du'tewī. Du'tetoja, ũsārē niwī:

—Espíritu Santu a'tiro niami yu'ure: “Mu'u a'ti da me'rã du'te'caro weronojō judío masã Jerusalēpu a'ti da wiogure du'terāsama. Na judío masã nitirārē o'orāsama cūrē ña'arō weedutirã”, niami Espiritu Santu, niwī Agabo.

¹² Cǔ tojo nicã tu'orã, ũsã, ãpērã Cesareacjārã Pablöre “Ne Jerusalēpu wa'aticã'ña”, nimiwã.

¹³ Cǔ pe'e ũsārē niwī:

—Musã ne utiticã'ña. Yu'ure tojo wéerã, uputu bujawetise o'orã wee'e. Na yu'ure du'tesī'ricã, yu'u narē “Du'teticã'ña”, nisome. Jerusalēpu na yu'ure Jesú ye bu'iri wējēsī'ricã, yu'u e'catise me'rã wērīgūti, niwī Pablo.

¹⁴ ũsã cūrē de'ro cã'mota'amasīti, Ō'acǔ cǔ de'ro haro weeato nírã tojo du'ucã'wũ.

¹⁵ To be'ro ũsã, ũsã ye dure, Jerusalēpu wa'a wa'awu. ¹⁶ ãpērã pejetirã to Cesareacjārã, Jesure ějōpeorã ũsārē ba'patiawã'cãwã. Ni'cǔ na me'rã Mnasō wãmetigu yoacã Jesure ějōpeosetigu Chipre nucūrōcjũ niwī. ũsã cǔ ya wi'ipu Jerusalēpure cārīrã wa'awu.

Pablo Jerusalēpu Santiago, ãpērã Jesure ějōpeorã su'ori nírã me'rã ucǔ'que ni'i

¹⁷ ũsã Jerusalēpure etacã, ũsārē Jesure ějōpeorã e'catise me'rã pōtērīwã.

¹⁸ ũsã etáca numu ape numu pe'e Pablo Santiagore ĩ'agũ wa'agu, ũsã me'rã wa'awī. Topure nipe'tirã Jesure ějōpeorãrē su'ori nírã cǔ me'rã niwã.

¹⁹ Pablo narē añudutitoja, judío masã nitirã tiropu nipe'tise Ō'acǔ cǔ me'rã wee'quere ni'cārē tenucũ wereburōwī.

²⁰ Narē tojo ni wéréca be'ro Ō'acūrē na e'catise o'owã. Be'ro Pablöre niwã:

—Mu'u añurō masīsa'a. Pãjārã waro judío masã Jesure ějōpeorã nima. Na Moisé cǔ duti'quere nipe'tirãrē pūrō weedutirã weema. ²¹ ãpērã masã a'tiro ni ucjama mu'urē. “Mu'u judío masã nitirã ya di'tapu nígũ, judío masã topu nirãrē Moisé duti'quere weedutitiaporo. Na pō'rã ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutitiaporo. Tojo nicã marī judío masã weesetisenojō quē'rãrē weedutitiaporo”, tojo ni ucjama ãpērã mu'urē. ²² Na mu'u a'topu ejapu nise quetire tu'orã, nerērāsama. To pūrīcārē ¿de'ro weesī'rīsari? ²³ Mu'u a'tiro weecã, añubosa'a. ũmua ba'paritirã nima a'tore. Na Ō'acūrē “Apeyenojō tojo weerãti”, nicārã niama. ²⁴ Na me'rã mu'u Ō'acǔ wi'ipu wa'aya. Na Moisé duti'caronojōta weerã weema. Na ña'arō niseti'quere Ō'acǔ na me'rã añurō e'catidutirã ducayurã weema. Mu'u quē'rã na weronojōta weeya. Nipe'tise wa'icurã na Ō'acūrē ũjũamorōse wapare narē mu'u wapayebosaya. Mu'u tojo wéeca be'ro na poarire seecō'adutirāsama. Nipe'tirã judío masã mu'u tojo weecã, mu'urē queti “Tojo nima'acãrã weepã”, nirāsama. “Cǔ quē'rã Moisé duti'quere añurō weegú nimi”, nirāsama.

²⁵ »ũsã sō'onícateropu Jesure ějōpeorã judío masã nitirãrē papera dutiri pūrī ojatojawu na weeatjere. Wa'icu di'i ãpērãnojojōrē Ō'acǔ mejētare ějōpeorã na wējē ũjũamorō ñubuepeo'quere ba'adutitiwũ. Nipe'tirã wa'icurã ye díre, wa'icurã na wãmuta ārũasure'cãrãnojojōrē ba'adutitiwũ. ãpērãrē a'metãrãdutitiwũ na numosãnumia, na marãpusumua nitirãrē, ni ojao'owu judío masã nitirãrē, niwã Jesure ějōpeorã su'ori nírã Pablöre.

²⁶ Pablo pe'e “Jau”, niwī.

Tojo weegu sō'onícārā ba'paritirārē miaa, ape n̄m̄m̄ pe'e na ña'arō niseti'quere du'u d̄cayurā wa'arā Ō'acū wi'ip̄m̄ wa'awā. Ti wi'i Ō'acū wi'ip̄m̄ sājāa, Pablo pa'ire werem̄ niwī:

—Ni'cā semana d̄u'sa'a ā'rā ña'arō niseti'quere du'u d̄cayuatjo. Nit̄uori n̄m̄m̄rē na masān̄cū ovejare wējē o'orāsama Ō'acūrē, nic̄m̄ niwī Pablo.

Pablōre Ō'acū wi'i po'peap̄m̄ nigūrē ñe'e wijaa'que ni'i

²⁷ Na ña'arō niseti'quere d̄cayurā, na añurō tu'ajaboro āpērā judío masā Asiācārā Pablōre cū Ō'acū wi'ip̄m̄ nicā ĩ'acārā niwā. Cūrē ĩ'arā, āpērā masā ti wi'ip̄m̄ nirārē uarosājācā weecārā niwā. Na cūrē ñe'ea, caricūcārā niwā:

²⁸ —Ēsā acawererā, ūsārē weetamurā a'tia. Ā'rīta nimi nipe'tiro marīrē ña'arō ucūse me'rā dojorēcusi'a'c̄m̄. Cū “Judío masā ña'a nima”, nicusiami. “Moisé cū duti'que wapamarī'i”, nimi. A'ti wi'i Ō'acū wi'i quē'rārē “Ña'a ni'i”, ni bu'ecusiaḡm̄ weemi. Apeyema tja griego masārē a'ti wi'ip̄m̄re miisājātiapī. Judío masā nitirā griego masā a'ti wi'ip̄m̄re de'ro sājātita basiowe'e. Cū a'tiro wééḡm̄, a'ti wi'i ña'ase marīrē wi'ire dojorēḡm̄ weep̄m̄, ni weresācārā niwā.

²⁹ Na tod̄uporo Ēfesocjū judío masū nitiḡm̄ Trófimo wāmetiḡure Pablo me'rā nicā ĩ'acārā niwā mac̄p̄m̄. Tojo ĩ'a'cārā nitjārā, na “Cūrē Ō'acū wi'ip̄m̄ miisājāpī”, ni wācūcārā nimiwā.

³⁰ Na tojo nicā t̄u'orā, ti macācārā nipe'tirā uarosājāwā. Tojo weerā sojaro me'rā na omasājāa, Pablo tirop̄m̄ eja, cūrē ñe'e, Ō'acū wi'ip̄m̄ nigūrē wejewijaawā te sope pu'top̄m̄. Be'ro maata ti wi'i soperire añurō bi'acā'wā cū ti wi'ip̄m̄ du'ti sājārī nīrā. ³¹ Na Pablōre wējērātirāp̄m̄ weemiwā. Na wējēsī'rīrī cura āpērā masā surara wioḡp̄m̄re wererā wa'acārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Nipe'tirā a'ti macā Jerusalēcārārē cumuca wa'aro weep̄m̄, ni weresārā niwā surara wioḡp̄m̄re. ³² Cū te quetire t̄u'oḡm̄, cū yarā surarare nerēduti, āpērā cū me'rācārā wiorā quē'rārē neo, omawā cāticārā niwā na tirop̄m̄. Be'ro na tojo a'ticā ĩ'arā, Pablōre paami'cārā paadu'ucā'wā.

³³ Be'ro surara wioḡm̄ Pablo pu'top̄m̄ wa'a, cū yarā surarare ñe'eduti, p̄m̄a da cōme dari me'rā d̄u'tedutiwī. Tojo weetojaca be'ro masārē “¿Noa niti ā'rī? ¿De'ro weeati?” ni sērītiña'wī.

³⁴ Cū tojo nicā, masā pe'e apī mejēcā, āpērā quē'rā mejēcā no'o ģaro caricūma'acā'wā. Tojo weegu surara wioḡm̄ pe'e ne diacjū t̄u'oejatiwī. Tojo t̄u'oti, cū yarā surarare miadutiwī na surara nīrī wi'ip̄m̄. ³⁵⁻³⁶ Na top̄m̄ cūrē miacā, pājārā masā narē sirutu'wā. Sirutu, pūrō caricūwā:

—Cūrē wējēña, niwā. Tojo weerā surara na ya wi'i sope pu'to m̄jārōtiro ejarā, masā “Cūrē wējēña” nicā t̄u'orā, surara Pablōre miw̄m̄am̄jāwā.

Pablo surara wioḡm̄ me'rā cū ucū'que ni'i

³⁷ Ti wi'ip̄m̄ eja, cūrē o'osōrōrātirā weeri cura Pablo surara wioḡure griego ye me'rā “Ȳm̄ m̄m̄ me'rā ucūsi'rīsa'a”, nic̄m̄ niwī. Cū ucūcā t̄u'oḡm̄, surara wioḡm̄ pe'e “¿M̄m̄ griego yere masīti? ³⁸ ¿To pūrīcārē cārū sō'onīc̄m̄ Egīptocjū masārē neocūu weetjaḡm̄, romano masā wiorā me'rā a'mewējē'c̄m̄ mejēta niti? Pājārā wējērī masārē ba'paritisetiri mil ní'cārārē cū yuc̄m̄ marīrōp̄m̄ miac̄m̄ niwī. ¿M̄m̄ cū mejēta niti?” ni sērītiña'c̄m̄ niwī Pablōre.

³⁹ Pablo cūrē ȳm̄'tic̄m̄ niwī:

—Niwe'e. Yũ'u judío masũ, Tarso wāmetiri macācjũ ni'i. Tarso mejõ nirĩ macã mejēta ni'i Cilicia di'tapure. Yũ'u ā'rã masã me'rã ucũsĩ'rĩsa'a, nicũ niwĩ.

⁴⁰ Cũ tojo nicã tũ'ogu, surara wiogu “Jau. Ucũña”, ni yũ'ticũ niwĩ. Tojo weegu Pablo mũjãrõpũ nu'cũgũta, omocã me'rã masãrẽ di'tamarĩdutiwĩ. Na di'tamarĩcã ĩ'a, Pablo masãrẽ na ye hebreo ye me'rã ucũwĩ.

22

¹ —Yũ'u acawererã, yũ'ure tũ'oya. Yũ'u musãrẽ yé cjasere wereguti musã yũ'ure “Bu'iri moomi” niato nígũ, niwĩ.

² Be'ro Pablo na ye hebreo me'rã ucũcã tũ'orã, nemorõ di'tamarĩawã. Pablo narẽ niwĩ:

³ —Yũ'u judío masũ ni'i. Cilicia di'tacjũ, ni'cã macã Tarso wāmetiri macãpũ bajuawũ. A'ti macã Jerusalẽpũ añurõ masãtu'ajanũ'cõwũ. Yũ'ure bu'e'cũ Gamalie niwĩ. Moisé marĩ ñecũsumuarẽ duti'quere nipe'tisere bu'epe'ocã'wũ. Musã a'tocaterore Õ'acũ cũ duti'quere weese-tironojõta yũ'u quẽ'rã añurõ tojota weewũ. ⁴ Yũ'u todũporopure Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weecũcãti. Ejeripõ'rã añucãti téé no'o ãpẽrãrẽ wẽjẽtu'ajanũ'cõgũpũ. Ëmũa, numiarẽ ñe'e, narẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõmũjãduti'cãti. ⁵ Pa'ia wiogu, nipe'tirã judío masã wiorã “Tojota weewĩ cũ”, ni masĩsama. Náta yũ'ure papera apobosatjĩarã o'ówã Damascocjãrã judío masã marĩ acawererãrẽ. Yũ'u ti pũrĩ me'rã Damascocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ñe'egũ wa'amiwũ. A'ti macã Jerusalẽpũ narẽ miiti, bu'iri da'reguti nígũ, tojo weemiwũ.

Pablo cũ dũcayuse quetire masãrẽ were'que ni'i

⁶ »Damascopũ yũ'u ejaguti weeri cura dajaritero nicã wãcũña marĩrõ u'mũsepu bũpo ya'baro weronojõ yũ'u tiro asistedijati bo'reyua wa'awũ. ⁷ Tojo wa'acã, yũ'u nucũcãpũ burũque'a wa'acãti. To be'roacã ni'cũ yũ'ure ucũcã tũ'owũ. “Saulo, ¿de'ro weegu yũ'ure ña'arõ weegu weeti?” niwĩ.

⁸ »Tere tũ'o, yũ'u cũrẽ yũ'tiwũ: “¿Noa niti mũ'u?” niwũ.

»Cũ pe'e “Yũ'u Jesú, Nazarecjũ, mũ'u ña'arõ weesĩ'rĩ wapagú ni'i”, niwĩ.

⁹ Yũ'u me'rã wa'a'cãrã quẽ'rã te asistesere ĩ'acãrã niwã. Tere ĩ'arã, ucũa wa'acãrã niwã. Yũ'ure cũ ucũ'que pe'ere tũ'oticãrã niwã. ¹⁰ Jesú tojo nicã tũ'o, “Yũ'u wiogu ¿de'ro weegusari?” ni sãrĩtiña'wũ cũrẽ.

»Cũ yũ'ure yũ'tiwĩ: “Wã'cãnu'cãña. Wa'aya Damascopũ. Topũ mũ'urẽ ni'cũ weregusami nipe'tise yũ'u mũ'urẽ weedutiatjere”, nio'owĩ. ¹¹ Yũ'ure cũ asiste'que ne caperi bajuticã weecãti. Tojo weerã yũ'u me'rãcjãrã Damascopũ sũ'ori wa'arã, yũ'ure tũawã'cãwã.

¹² »Ti macãpũre ni'cũ Ananía wāmetigu, Moisé duti'quere weenu'cũrĩ masũ niwĩ. Nipe'tirã judío masã Damascopũ nirã cũrẽ “Añugũ nimi”, ni ĩ'awã. ¹³ Yũ'u ti macãpũ etãca be'roacã Ananía yũ'ure ĩ'agũ ejawĩ. Cũ yũ'ure niwĩ: “Saulo, mũ'u apaturi ĩ'agũsa'a tja.” Cũ tojo nirĩ curata yũ'u apaturi ĩ'acãti tja. Tojo wa'acã, cũrẽ ĩ'awũ yũ'u tiro nu'cũgũrẽ.

¹⁴ »Be'ro yũ'ure niwĩ: “Õ'acũ marĩ ñecũsumũa ãjõpeo'cu dũporopũ mũ'urẽ besecu niwĩ. Õ'acũ cũ mũ'urẽ masĩato ni, cũucu niwĩ. Tojo nicã cũ macũ Jesú ña'ase moogũrẽ ĩ'a, cũ ucũsere tũ'oato nígũ cũucu niwĩ. ¹⁵ Nipe'tirãrẽ nipe'tiropũ mũ'u ĩ'a'quere, mũ'u tũ'o'quere Jesú ye quetire mũ'u werecusiagu wa'agusa'a. ¹⁶ ¿Ñe'enojõ pe'e basioweti mũ'urẽ? Basio'o pũrĩcã. Wãmeyedutiya. ‘Yũ'u Jesure ãjõpeo'o, yũ'u ña'arõ wee'quere acobojoya’, ni sãrĩña Õ'acũrẽ”, niwĩ yũ'ure Ananía.

Pablo judío masã nitirã tiropu Õ'acũ cãrẽ wa'aduti'quere were'que ni'i

17 »Tojo wa'áca be'ro yu'u Damascopu ní'cu tojátiwu a'ti macã Jerusalẽpu. Tojata, ñubuegu wa'awu Õ'acũ wi'ipu. 18 Yu'u ñubueri cura cãrĩtimigũ quẽ'ese weronojõ Jesure ï'acãti. Jesú yu'ure niwĩ: “Quero a'ti macã Jerusalẽrẽ wijayá. A'ti macãcjãrã yé quetire mu'u weresijacã, ne ëjõpeosome”, niwĩ.

19 »Yu'u tere tu'o, cãrẽ niwũ: “Yu'u wiogu, na añurõ masísama yé cjasere. Nipe'tise judío masã na nerẽse wi'serinacũ mu'urẽ ëjõpeorãrẽ a'masãjãa, narẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu cõu, paapecũuwũ. 20 Esteba mu'u ye queti were'cure na wẽjẽrĩ curare yu'u quẽ'rã topata ï'anucũwũ. Na ye su'ti bu'icjasere co'tebosawu. ‘Añurõ wéerã, tojo weebata'ma’, ni wãcũsetinu'cũwũ”, ni werewu Jesure.

21 »Jesú yu'ure niwĩ: “Wa'aya. Yu'u aperopu yoaropu o'óguti wee'e mu'urẽ judío masã nitirã tiropu”, niwĩ.

22 A'tota Pablo ucũsere tu'otowã. Cã “Yu'ure ‘Judío masã nitirã tiropu wa'aya’ niwĩ” nicã tu'orã, uputu caricũwã:

—Cãrẽ wẽjẽña, ni caricũwã. 23 Caricũnemo, na uasere ï'orã, na ye su'ti bu'icjasere doqueomujã, di'ta marãrĩrẽ õrẽ wëestequemorõmujãwã.

Pablo surara tiropu weeseti'que ni'i

24 Na tojo weecã ï'agũ, surara wiogu Pablora o'osõrõcã'dutiwĩ na ya wi'i po'peapu. Sõrõtojanu'cõ, “¿De'ro weerã tocã'rõ caricũti?” ni masísĩ'rĩgũ Pablora tãrãgũtigu du'teduticu niwĩ. 25 Na du'téca be'ro Pablo surara wiogu to co'tegure nicu niwĩ:

—¿Masã romano masãrẽ bu'iri besemu'tãtimirã, tãrãta basioti? Basio-tisa'a. Romano masãrẽ dutise tojo weedutitisa'a, nicu niwĩ.

26 Cã tojo nicã tu'ogu, surara cãrẽ dutibutiagu pe'ere weregu wa'acũ niwĩ:

—Mu'u añurõ weepa sĩ'irẽ. Romano masũta niami cã, nicu niwĩ cã wiogupure.

27 Cã tojo nicã, surara wiogu Pablo tiropu wa'a, cãrẽ “¿Nirõta romano masũ niti?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

Pablo yu'ticu niwĩ:

—Ëu, romano masũta ni'i, nicu niwĩ. Cã tojo nicã tu'ogu, 28 surara wiogu pe'e nicu niwĩ:

—Yu'ua niyeru pajiro wapayewu romano masũ nisere sãjãgũtigu, nicu niwĩ.

Pablo pe'e “Yu'u pũrĩcã maata wĩ'magũputa bajua'cu niwũ romano masũ nisere”, nicu niwĩ.

29 Cã tojo nicã, cãrẽ tãrãbo'cãrã uiwijaa wa'acãrã niwã. Na surara wiogu quẽ'rã “Romano masãrẽ du'tedutiasu” nitjãgũ, uia wa'acũ niwĩ.

Pablo judío masã wiorã tiropu cã ní'que ni'i

30 Surara wiogu ape numu pe'e ¿de'ro weerã cãrẽ weresãpari? ni masísĩ'rĩgũ, pa'ia wiorã, ãpẽrã nipe'tirã judío masã wiorãrẽ nerẽduticu niwĩ. Tojo weegu Pablora na du'te'que cõme darire pãa, na wiorã tiropu pijiwã'cãcu niwĩ.

23

1 Pablo wiorãrẽ ï'agũta ï'a, narẽ nicu niwĩ:

—Nipe'tiro yu'u catiro põtõorõ Õ'acũ cã ï'orõpu nipe'tise cã uaro weenu'cũcã'a. Tojo weegu yu'u wãcũque'tiro marĩrõ nicã'a, nicu niwĩ.

² Cũ tojo nicã tu'ogũ, Ananía pa'ia wiogũ Pablo tiro nu'cũrãrẽ cũ ucũsere tu'osĩ'rĩtigũ, Ɂseropũ paaduticũ niwĩ.

³ Tojo weecã ĩ'agũ, Pablo Ananíarẽ nicũ niwĩ:

—Mu'u weeta'sasepijagũ ni'i. Õ'acũ mu'urẽ bu'iri da'regusami. Mu'u Moisé duti'que me'rã yu'ure queoro besegũ wee'e ¿nimiti? Mu'u tojo weemigũta, ãpẽrãrẽ yu'ure paadutigũ, queoro weewe'e. Moisé cũ duti'quere yu'rũnũ'cãgũ wee'e, nicũ niwĩ Pablo cũrẽ.

⁴ Cũrẽ tojo nicã, cũ tiro nu'cũrã pe'e Pablõre nicãrã niwã:

—A'tiro ña'arõ ucũticã'rõua'a pa'ia wiogũ Õ'acũ bese'cũre, nicãrã niwã.

⁵ Tere tu'ogũ, Pablo narẽ nicũ niwĩ:

—Acawererã, cũ pa'ia wiogũ nisere yu'u masĩtiasũ. Masĩgũ pũrĩcã, tojo nitiboapã. Õ'acũ ojãca pũrĩpũ a'tiro ni ojano'caro niwũ: “Macã wiogũre ña'arõ ucũco'teticã'ña”, niwũ, nicũ niwĩ Pablo.

⁶ Topũ nirã pũa curua nicãrã niwã. Saduceo masã, fariseo masã nicãrã niwã. Narẽ ĩ'agũ, Ɂpũtũ caricũbocure ucũcũ niwĩ:

—Acawererã, yu'u quẽ'rã fariseo curuacjũta ni'i. Yu'u pacu quẽ'rã cũta nimi. Masã wẽrĩ'cãrã be'ropũ masãsere yu'u ẽjõpeo'o. Tereta yu'ure ni'cãrõacãrẽ beserã weema, nicũ niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicã, maata fariseo masã saduceo masã me'rã na basu wẽrĩ'cãrãpũ masãse cjasere a'merĩ du'sasocãrã niwã. Tojo weerã na nerẽrĩ wi'ipũta ni'cãrõ me'rã nisetimi'cãrã a'merĩ dũcawatia wa'acãrã niwã.

⁸ Saduceo masã “Masã wẽrĩ'cãrãpũ masãsome. Õ'acũrẽ wereco'terã, wãtĩa quẽ'rã marĩma”, ni ẽjõpeocãrã niwã. Fariseo masã pe'e a'tiro ẽjõpeocãrã niwã: “Masã wẽrĩ'cãrãpũ masãrãsama. Õ'acũrẽ wereco'terã, wãtĩa quẽ'rã nima”, ni ẽjõpeocãrã niwã. A'te ẽjõpeose me'rã du'sasocãrã niwã. ⁹ Na Ɂpũtũ caricũ, ni'cãrẽrã Moisé duti'quere bu'eri masã fariseo curuacjãrã wã'cãnũ'cã, nicãrã niwã:

—Ã'rĩrẽ ne bu'iri ña'ase bocawe'e. Apetero weegũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ ucũgũ ucũapĩ Damasco wa'ari ma'apũ. Tojo weerã marĩ Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãbosa'a nĩrã, cũrẽ mejẽcã niticã'rã.

¹⁰ Na Ɂpũtũ caricũ du'sasocã ĩ'agũ, surara wiogũ Pablõre wẽjẽrĩ ni uigũ, cũ yarã surarare nicũ niwĩ:

—Pablo tiropũ wa'a, cũrẽ pijiwã'cãña marĩ nirĩ wi'ipũ, nicũ niwĩ.

¹¹ Ape nũmũ ñamipũ Jesú Pablo tiropũ bajua, cũrẽ ucũcũ niwĩ:

—Mu'u wãcũtutuaya. A'ti macãpũ yé quetire ucũ'caronojõta Romapũ wa'agũ quẽ'rã, tojota ucũña, nicũ niwĩ.

Judío masã Pablõre wẽjẽsĩ'rĩmi'que ni'i

¹² Cũ tojo nĩca ñami ape nũmũ ãpẽrã judío masã ya'yioropũ Pablõre wẽjẽrã nĩrã, nerẽ apoyucãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ni'cãcã me'rã Pablõre wẽjẽtimirã, ne cã'rõacã ba'ati, sĩ'rĩti weerã. Cũrẽ wẽjẽtojarãpũ ba'a, sĩ'rĩrã. Wẽjẽtimirã, ba'a, sĩ'rĩcãma, Õ'acũ marĩrẽ bu'iri da'reato, ni apoyucãrã niwã. ¹³ Tojo ucũrã cuarenta yu'rũoro nicãrã niwã. ¹⁴ Na tojo ni ucũ apõca be'ro pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã bũcũrã tiropũ wa'a, narẽ nicãrã niwã:

—“Ûsã Pablõre wẽjẽtimirã, ne ba'ati, sĩ'rĩti weerãti”, ni apoyuapũ. “Ûsã cũrẽ wẽjẽtimirã ba'a, sĩ'rĩcãma, Õ'acũ ùsãrẽ bu'iri da'regusami”, niapũ.

¹⁵ Mũsã, mũsã me'rãcjãrã wiorã me'rã queti o'óya surara wiogũpũre. Ñamiacã Pablõre mũsã tiropũ miitidutiya. “Ûsã cũ ye quetire du'pocãpũta añurõ masĩsĩ'rĩsa'a”, ni queti o'óya, nisoodutio'ocãrã nimiwã.

—Cũ a'topure etasome. Ɖsã cŭrẽ wějērãti nírã, ma'apũ yucuerãti, ni werecãrã niwã wiorãrẽ. Wiorã na tojo nicã tũ'orã, “Jau”, nicãrã niwã.

¹⁶ Pablo páácjũ na tojo wějēsĩ'rĩse quetire tũ'ogu, surara na nirĩ wi'ipũ wa'a, Pablo tiropũ eja, werecu niwĩ.

¹⁷ Pablo pe'e cũ werecã tũ'ogu, ni'cũ surara wiogũre pijio, cŭrẽ nicũ niwĩ:

—Ărĩ ma'murẽ mũ'u wiogũ tiropũ pijiwã'cãña. Apeyenojõ werese cuopũ, nicũ niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã, cŭrẽ surara wiogũ tiropũ miaa, cŭrẽ nicũ niwĩ:

—Pablo marĩ bu'iri da'reri wi'ipũ cuogu yũ'ure pijitjãgũ, ărĩrẽ mũ'u tiropũ o'oãmi. Apeyenojõ weregũtigũ weearũ mũ'urẽ, nicũ niwĩ.

¹⁹ Tojo weegu surara wiogũ cŭrẽ tũawã'cã, masã na tũ'otiropũ sěrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ werese cuomiti mũ'u? nicũ niwĩ.

²⁰ Ma'mũ pe'e cŭrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Judío masã wiorã Pablo yũ'u pacopánũmurẽ ñamiacã na tiropũ miadutirãsama mũ'urẽ. “Ɖsã cũ ye cjasere dũ'pocãputa añurõ masĩsĩ'rĩsa'a” nita'sarãsama. ²¹ Na tojo nicã, ějõpeoticã'ña. Cuarenta yũ'ruoro masã Pablõre yucuerã ma'apũ du'tinu'cũrãsama. “Ni'cãrõacãrẽ ũsã Pablõre wějĕtimirã, ne ba'ati, sĩ'rĩti weerãti. Cŭrẽ wějĕtojarãpũ ba'a, sĩ'rĩrãti”, niama. “Wějĕtimirã, ũsã ba'a, sĩ'rĩcãma, Ő'acũ ũsãrẽ bu'iri da'regũsami”, niama. Añurõ apope'otojacãrã niama na weeatjere. Tojo weerã na ni'cãrõacãrẽ mũ'u “Jau” nise dia'cŭrẽ yucuerã weema, nicũ niwĩ.

²² Cũ tojo níca be'ro surara wiogũ pe'e cŭrẽ we'eritigu, a'tiro nicũ niwĩ:

—“Pablõre wějēsĩ'rĩse quetire weregũ ejapũ surara wiogũpũre” ne ăpĕrãrẽ wereticã'ña, nío'ocu niwĩ.

Surara wiogũ Pablõre Féli tiropũ o'ó'que ni'i

²³ Pablo páácjũ wa'áca be'ro surara wiogũ cũ docacjãrã pũarãrẽ pijiocũ niwĩ.

—Musã yarã surarare were, apoyudutiya. Na ni'cãcã ñami nueve nicã Cesareapũ Pablõre miarãsama. A'tiro wa'arãsama. Doscientos surara dũ'pocã me'rã wa'ato. Setenta cabayua me'rã pesawã'cãto. Doscientos ñosẽse pjĩrĩ me'rã wa'ato. ²⁴ Pablo cũ pesajã cabayua quẽ'rãrẽ apoyudutiya. Ne apeyenojõ mejĕcã wa'aro marĩrõ Féli, Judea wiogũ tiropũ miaña, nicũ niwĩ surara wiogũ cũ docacjãrãrẽ.

²⁵ Be'ro narẽ cũ tojo níca be'ro papera ni'cã pũrĩ ojao'ocu niwĩ Félire. A'tiro ni ojano'caro niwũ ti pũrĩpũre:

²⁶ “Yũ'u Claudio Lisia, mũ'u Féli Judea di'ta wiogũre añuduti'i. ²⁷ Judío masã ărĩ Pablõre ñe'e, wějēsĩ'rĩmicãrã niama. Be'ro ‘Cũ romano masũ nimi’ nicã tũ'ogu, yũ'u, yarã surara me'rã wĩorĕgũ ejawũ na wějĕbo'cure.

²⁸ ‘¿Ñe'enojõ bu'iri cŭrẽ weresãpari?’ ni masĩsĩ'rĩgũ, judío masã wiorã tiropũ cŭrẽ miawũ. ²⁹ Na cŭrẽ na ějõpeosetise ye bu'iri weresãcãrã niwã. Ne cŭrẽ te ye bu'iri wějĕrõua'a, bu'iri da'reri wi'ipũ quẽ'rã sõrõrõua'a nisenõjõrẽ bu'iri bocatisa'a. ³⁰ Ăpĕrã judío masã cŭrẽ wějĕrãti nise quetire tũ'ogu, cŭrẽ wějĕbosama ni wãcũgũ, yũ'u mũ'u tiropũre ărĩrẽ o'ó'o. ‘Cũrẽ a'topũ weresã'cãrã mũ'u tiropũta wa'a, mũ'urẽ weresãrã wa'ato’, niwũ narẽ. Tocã'rõta ni'i”, ni ojao'ocu niwĩ surara wiogũ Félipũre.

³¹ Surara cũ duti'caronojõta ti ñami Pablõre miacãrã niwã Antípatri wãmetiri macãpũ. ³² Topũ cãrĩ, ape nũmũ pe'e surara dũ'pocã me'rã wa'a'cãrã totã majãmitojati a'titicãrã niwã Jerusalẽpũ na ya wi'ipũta tja. Cabayua me'rã wa'a'cãrã dia'cũ Pablo me'rã yũ'ruacãrã niwã Cesareapũre.

³³ Na Cesareapu eta, surara wiogu ojao'oca pūrīrē wiacārā niwā Féli. Cū tiroputa Pablo quē'rārē cūcārā niwā. ³⁴ Féli ti pūrīrē bu'etojanu'cō, Pablōre “¿No'ocjāpū niti mū'u?” ni sērītiña'cu niwī. Cū “Cilicia di'tacjū ni'i” nicā tu'ogu, ³⁵ Féli “Mū'urē weresā'cārā yū'u tiropu etacā, mū'u ye ucūsere tu'oguti”, nicu niwī.

Be'ro Pablōre surarare co'tedutigu cūucu niwī Herode cū weedutica wi'ipū.

24

Pablōre Féli tiropu weresā'que ni'i

¹ Ni'cāmocuse nūmūrī yū'rūca be'ro pa'ia wiogu Ananía, āpērā judío masā būcūrā, apī masārē weresā'cārārē ucūbosagu Tértulo wāmetigu Cesareapure wa'acārā niwā. Wa'a, Féli tiropu Pablōre weresā'cārā niwā. ² Tojo weecā, Féli Pablōre pijiocu niwī. Pablo na tiropu ejacā, Tértulo cūrē weresāwā'cōcu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Ūsā wiogu, añu pūrīcā mū'u dutise. Mū'u masīse me'rā añurō dutimasī'i. Tojo weerā ūsā a'mequēse moo'o. Añupūrīrō nime'rīcā'a. Te mū'u da'rāse me'rā a'ti di'tacjārārē añurō weetamugū wee'e. ³ Tojo mū'u weeyucā, mū'urē nipe'tirocjārāpū e'catise o'oma. ⁴ Mū'urē yū'u yoacā ucūdojasī'rītisa'a. Tojo weegu yū'u cārō ucūquejosere tu'oia.

⁵ »Ā'rī caribosebūcu nimi. Cū nipe'tiro a'ti turipure judío masārē uarosājācā weesijagu weemi. Apeyema tja Jesú Nazarecjūrē ējōpeosetirā curuacjū wiogu nimi. ⁶ Cū judío masā nitirārē pijisājāasī'rīgū, Ō'acū wi'ire dojorēsī'rīmicu niwī. Ūsā judío masārē dutise tojo weedutiwe'e. Tojo weerā ūsā cūrē bu'iri ñe'ewū. Ūsā judío masārē besewaronojōta cūrē besesī'rīmiwū. ⁷ Ūsā tojo weesī'rīcā, Claudio Lisia surara wiogu ūsā tiro a'ti, ūsārē tutuaro me'rā ē'mawā'cā wa'awī. ⁸ Ūsārē a'tiro niwī: “Mūsā Pablōre weresāsī'rīrā, mūsā a'ti di'ta wiogu Félipure weresārā wa'aya. Féli, mū'u basuta cūrē sērītiña'rē. Ūsā diacjū nise me'rāta cūrē weresārā wee'e”, nicu niwī Tértulo Féli.

⁹ Judío masā topu nirā quē'rā “Tértulo diacjūta ucūmi”, nicārā niwā.

Pablo Féli tiropu ucū'que ni'i

¹⁰ Be'ro Féli Pablōre ucūdutigu omocā me'rā weequocū niwī. Tojo weegu Pablo ucūcu niwī:

—Mū'u yoacā a'ti di'tapure dutigu niyucā, yū'u mū'urē masī'i. Tojo weegu yū'u mū'upure e'catise me'rā wereguti yé cjasere. ¹¹ Doce nūmūrīta yū'rū'u Ō'acūrē ējōpeogu a'tigu yū'u Jerusalēpu étāca be'ro. Mū'u basuta āpērārē yū'u ¿diacjūta ucūmiti? nígu, sērītiña'rēgu. ¹² Yū'u ti macāpu nicā, āpērā me'rā Ō'acū wi'ipū, judío masā na nerēse wi'seripū, no'o macā decopu yū'u dū'sasocā, āpērā masārē yū'u uarosājācā weecā, ne ni'cāti bocaetiwā. ¹³ Ā'rā na weresā'que diacjūta “Te ye bu'iri ni'i”, ni ī'ota basiowe'e.

¹⁴ »A'te pūrīcārē diacjūta wereguti. Yū'u ñecūsūmūa na Ō'acūrē ējōpeoseti'caronojōta yū'u quē'rā ējōpeo'o. Tojo weegu yū'u Jesure ējōpeo'o. Ā'rā pe'e tereta “Jesure ējōpeose ña'a ni'i, diacjū niwe'e”, nirā weema. Yū'u quē'rā nipe'tise Moisé cū oja'que, Ō'acū ye queti weremū'tārī masā na oja'quere ējōpeo'o. ¹⁵ Masā añurā, ña'arā wērī'cārāpū masārāsama nise quē'rārē ā'rā weronojōta yucue'e. ¹⁶ Tojo weegu Ō'acū ī'orōpu yū'u tutuaro pōtēorō añurō weesī'rīsa'a. Masā na ī'orōpu quē'rārē tojota weesī'rīsa'a.

17 »Yũ'u peje cũ'marĩ be'ro apeye di'tapũ bu'esija'cu Jerusalẽpũre dajawũ. Judío masã pajasecuorã nirãrẽ niyeru o'ogu a'tiwũ. Tojo nicã Ô'acũrẽ ñubuepeogu apeyenojõ o'ogu a'tiwũ. 18 Yũ'u a'tere tojo weeri cura Asiacjãrã judío masã etapejawã yũ'u Ô'acũ wi'ipũ nigũrẽ. Ësã judío masã weesetironojõpũma yũ'u ña'arõ niseti'quere ducayucã ï'awã. Titare yũ'u me'rã pejetirãcã masã niwã. Ne narẽ uarosãjãcã weetiũ. 19 Yũ'u Ô'acũ wi'ipũ nicã ï'a'cãrã, na pũrĩcã bu'iri cuomi nĩrã, mũ'u tiro weresãrã a'tiropũ'a. 20 Na a'titicãma, ã'rã mũ'u tiro nirã cãrũ wiorã tiropũ yũ'u nicã, na bu'iri boca'quere weresãto. 21 Yũ'u a'te pũrĩcãrẽ nicãti. Yũ'u upũtu ucũtutuario me'rã narẽ niwũ: “Masã wẽrĩ'cãrãpũ masãrãsama' ni, yũ'u ãjõpeose ye bu'iri mũsã ni'cãcã yũ'ure beserã wee'e”, niwũ, nicũ niwĩ Pablo Fẽlire.

22 Cũ tojo nĩca be'ro Fẽli Jesure ãjõpeorã na weesetisere añurõ masĩgũ niyugũ, “Tocã'rõta tũ'ogũti. Be'ro Lisia surara wiogu cũ etacãpũ, yũ'u mũ'urẽ besegũti”, nicũ niwĩ.

23 Tojo weegũ Fẽli surarare co'teduticũ niwĩ Pablõre tja.

—Añurõ weeya cũrẽ. A'ti wi'ipũ cũ sijasĩ'rĩcã, ãpẽrã cũ me'rãcjãrã cũrẽ weetamusĩ'rĩcã, cã'mota'aticã'ña, ni, duticũ niwĩ Fẽli cũ yagũ surarare.

24 Pejeti nũmũrĩ yũ'rãca be'ro Fẽli, cũ nũmo judío masõ Drusila me'rã wa'acãrã niwã tja Pablo nirĩ wi'ipũ. Topũ etagũ, surarare pijiduticũ niwĩ Pablõre. Pablo cũ tiropũ etacã ï'agũ, “Wereya Jesure ãjõpeosenojõ cjasere”, nicũ niwĩ. 25 Pablo a'tere werecu niwĩ cũrẽ:

—Ô'acũ marĩrẽ cũ duti'quere añurõ weesetiduticũ niwĩ. Ô'acũ “Mũsã basu ña'arõ weesĩ'rĩrã, weeticã'ña, wãcũtutuaya”, nicũ niwĩ. Be'ropũ besegũsami Ô'acũ marĩ weeseti'quere, nicũ niwĩ.

Pablo cũ a'tere nicã tũ'ogũ, Fẽli tũ'omarĩa wa'acu niwĩ. Tojo weegũ Pablõre “Wijaagũsa'a. Apetero no'o apeyenojõ weese móógũ, mũ'urẽ pijiogũti tja mũ'u ucũsere tũ'oacjũ”, nicũ niwĩ.

26 Fẽli cũrẽ niyeru wapayecã uagu, pijio ucũmũjãcũ nimiwĩ. Cũ niyeru wapayeca be'ro bu'iripũ nigũrẽ du'uwĩrõgũti nígũ, tojo weecu nimiwĩ. Pablo pe'e cũrẽ ne wapayeticũ niwĩ.

27 Be'ro pũa cũ'ma be'ro Fẽli wiogu nisere wijacã'cu niwĩ. Cũ ducayuro sãjãcũ niwĩ tja Porcio Festo wãmetigũ. Fẽli cũ wiogu nisere wijagũ, judío masã me'rã añurõ tojasĩ'rĩgũ Pablõre bu'iri da'reri wi'ipũta cũucã'cu niwĩ.

25

Festo tiropũ Pablo ucũ'que ni'i

1 I'tia nũmũ cũ wiogu nise sãjãca be'ro Festo Cesareapũ ní'cu Jerusalẽpũ wa'acu niwĩ. 2 Cũ topũ ejacã, pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã wiorã apaturi Pablõre weresãrã wa'acãrã niwã cũpũre tja. Pablo pe'e Cesareapũ nicũ niwĩ. 3 Pablõre wẽjëatjere apoyutojacãrã niwã. Tojo weerã Festore upũtu tutuario me'rã Pablõre miaduticãrã niwã Jerusalẽpũ. “Festo cũ Pablõre uócãma, cũ ma'apũ a'tigũreta wẽjëcõ'arãti”, nicãrã nimiwã. 4 Na tojo nicã, Festo pe'e “Cũ Cesarea bu'iri da'reri wi'ipũta nitojami. Yũ'u basu maata tojaagũsa'a tja topũre. 5 No'o ãpẽrã mũsã wiorã apeyenojõ bu'iri cuomi nisere cuorã, yũ'u me'rãta wa'a weetjãrã, weresãrã wa'aya topũta”, nicũ niwĩ.

6 Be'ro Festo Jerusalẽpũre ocho o diez nũmũrĩ ni, dajatojaa wa'acu niwĩ Cesareapũre. Cũ dajãca nũmũ ape nũmũ pe'e masãrẽ na besewũaropũ wa'acu niwĩ. Topũ eja, Pablõre pijiduticũ niwĩ. 7 Pablo topũ sãjëejacã,

Jerusaléjārã judío masã Festo me'rã wa'a'cãrã Pablo pu'to wa'acãrã niwã. Wa'a, cũ weeti'quepũreta ña'abutiase weresãcãrã niwã. ¿Na weresã'que diacjũ niti? ne basioticaro niwũ.

⁸ Na tojo nica be'ro Pablo pe'e "Judío masãrẽ duti'quere ña'arõ ucũtiwũ. Õ'acũ wi'i pajiri wi'ire dojorẽtiwũ. Romano masã wiogũre ne cã'rõacã yu'rũnu'cãtiwũ", nicu niwĩ.

⁹ Festo cũ quẽ'rã tja judío masã me'rã añurõ tojasĩ'rĩgũ, Pablõre "¿Mũ'u Jerusalẽpu wa'asĩ'rĩsari, yu'u topu mũ'u ye cjasere besecã?" ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

¹⁰ Pablo cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u a'to besewũaropu romano masã wiogu tiropu ni'i. A'topũta yu'ũre beserũa'a. Yu'u judío masãrẽ ne cã'rõacã ña'arõ weetiwũ. Mũ'u a'tere añurõ masĩsa'a. ¹¹ Yu'u ña'ase wee'que ye bu'iri "Cãrẽ wẽjẽrõũa'a" nicã pũrĩcãrẽ, ne "Yu'ũre wẽjẽticã'ña", nitibosa'a. Na yu'ũre weresã'que diacjũ niticãma, ne ni'cũ yu'ũre sõjã judío masãpũre bu'iri da'redutita basiowe'e. Tojo weegu diacjũta Romapu nigũ, romano masã wiogu waropu yu'ũre besecã uasa'a, nicu niwĩ Pablo Festore.

¹² Be'ro Festo cũ me'rãcjãrã werecasari masã me'rã ucũtoja, Pablõre pijiocu niwĩ:

—Mũ'u romano masã wiogu waropũre beserũapũ. To pũrĩcãrẽ mũ'u cũ tiropũta besedutigũ wa'agusa'a, nicu niwĩ Festo.

Festo Agripare Pablo ye quetire were'que ni'i

¹³ Pejeti nũmũrĩ Festo Pablõre ucũca be'ro Judea di'ta wiogu waro Agripa wãmetigu cũ ma'mio Berenice me'rã wa'acãrã niwã Cesareapũre. Na Festore cũ wiogu nise sãjãca be'ro añudutirã wa'arã weecãrã niwã. ¹⁴ Na topu peje nũmũrĩ niyucã, Festo Agripare werecu niwĩ Pablo ye cjasere. A'tiro nicu niwĩ:

—A'to ni'cũ masũ niami bu'iri da'reri wi'ipu Féli cũ wiogu nise wijagu du'uwĩrõti'cu. ¹⁵ Yu'u Jerusalẽpu ejacã, pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã bucurã Pablõre wẽjẽato nĩrã, yu'ũpũre weresãwã. ¹⁶ Yu'u narẽ yu'tiwũ: "Ësã romano masã a'tiro weeseti'i. Ne ãpẽrãrẽ wẽjẽdutirowũ marĩi cãrẽ weresã'cãrã, weresãno'cu quẽ'rã beseropu na basu a'merĩ diacjũnu'cõtica be'ro. Na weresãno'cu narẽ yu'tica be'ropu beseno'o", niwũ narẽ. ¹⁷ Tojo weegu na a'to etãca nũmũ ape nũmũ pe'e maata yoogoro marĩrõ yu'u masãrẽ besewũaropu wa'awũ. Topu eja, Pablõre pijiwũ. ¹⁸ "Yu'ũre weresãrã, 'Ña'abutiase peje waro bu'iri cuomi', ni weresãrãsama", ni wãcũmiwũ. Ne marĩcaro niwũ. ¹⁹ Na ãjõpeosetise cjase dia'cũ nicaro niwũ. Apeye, ni'cũ masũ Jesũ wãmetigu judío masã na "Wẽrĩa wa'awĩ" nĩ'cũre Pablo pe'e cãrẽta tja catimi nise queti dia'cũrẽ weresãwã. ²⁰ Yu'u a'tenõjõrẽ ¿de'ro weegusari? nĩmasĩti, Pablõre sãrĩtiña'wũ. "¿Mũ'u Jerusalẽpu wa'asĩ'rĩsari? ¿Topu beserũasari te cjasere?" niwũ. ²¹ Cũ pe'e "Jerusalẽpũre wa'asĩ'rĩtisa'a. Romano masã wiogu waro Augusto tiro pe'e beseno'sĩ'rĩsa'a", niwĩ. Tojo nicã tu'ogu, "Mũ'u a'tota tojãnígũsa'a yujupũ bu'iri da'reri wi'ipu. Yu'u mũ'urẽ o'ota basiocã, mũ'u wa'agusa'a", niwũ, ni quetiwerecu niwĩ Festo Agripare.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Agripa "Yu'u quẽ'rã cũ ucũcã tu'osĩ'rĩsa'a", nicu niwĩ. Festo pe'e "To pũrĩcãrẽ mũ'u ñamiacãta tu'ogusa'a", nicu niwĩ.

²³ Ape nũmũ Agripa, cũ ma'mio Berenice na añuse wiorã su'ti sãñase me'rã na nerẽwũari tucũjopu sãjãacãrã niwã. ãpẽrã surara wiorã, ti

macâcjârã wiorã quẽ'rã na me'rã sãjãacãrã niwã. Na nerẽtojaca be'ro Festo Pablore pijidutio'ocu niwĩ.

²⁴ Pablo na tiropu sãjãejacã, Festo to nirãrẽ nicu niwĩ:

—Wiogũ Agripa, ãpêrã a'to dujirã, ã'rĩ Pablore musã ï'a'a. Pãjãrã judío masã Jerusalêcjãrã, a'ti macâcjârã cûrẽ weresãwã yu'upure. Na'irõ cûrẽ “Wějêrõua'a”, ni caricũmujãwã. ²⁵ Na tojo nimicã, yu'u pe'e “Cûrẽ wějêrõua'a” na nise bu'irire bocaticãti. Cũ basu “Yu'u Augusto tiropu beseno'sĩ'rĩsa'a” nicã, “Cûrẽ topuata o'óguti”, niwũ. ²⁶ Yu'u cûrẽ o'ógũ, “Ã'rĩ a'te bu'iri cuomi, tojo weecu niwĩ”, ne papera ni ojao'ota basiowe'e marĩ wiogupure. Tojo weegu yu'u musã tiropu ã'rĩrẽ pijioapu. Mu'urẽ wéegũ pijioasu ùsã wiogũ ã'rĩ me'rã ucũato nígũ. Mu'u cũ me'rã ucũca be'ro Augustopure “A'te bu'iri cuomi” ni ojao'ota basiorosa'a nígũ, cûrẽ pijioasu. ²⁷ Nĩ'cũ bu'iriwi'ire o'ógũ, “A'te bu'iri cuomi” ni weretimigũ, o'óta basiowe'e marĩ wiogupure. Mejõ warota o'óro weronojõ tu'oña'sa'a, nicu niwĩ Festo Agripare.

26

Pablo Agripare cũ were'que ni'i

¹ Be'ro Agripa Pablore ucũduti'cu niwĩ:

—Nĩ'cãrõacã mu'u yu'tiya mu'urẽ na weresã'quere, nicu niwĩ. Tojo weegu Pablo wiogure añudutigũ, na weesetironojõta omocã me'rã weequo, cûrẽ ucũcu niwĩ:

²⁻³ —Wiogũ, mu'u nipe'tise judío masã na weesetisere masĩsa'a. Apeye na ucũ a'metu'timujãse quẽ'rãrẽ masĩsa'a. Tojo weegu yu'u añurõ e'catise me'rã mu'urẽ wereguti judío masã na yu'ure weresã'quere. Añurõ pajaña'se me'rã yu'u ucũsere tu'o'ya.

⁴ »Yu'u wĩ'magũ nicãputa judío masã nipe'tirã yu'u niseti'quere masĩmujãtiwã. Ya macã Tarsopu nicã, Jerusalêpu yu'u nicã masĩwã. A'tocateropu quẽ'rãrẽ masĩsama yu'u weesetisere. ⁵ Yu'u ma'muputa fariseo curuacjũ ninu'cãwũ. Na tere weresĩ'rĩrã, añurõ masĩsama. Nipe'tirã judío masã wa'teropure ti curuata ni'i nipe'tise Moisé cũ duti'quere añurõ weeri curua. ⁶ Nĩ'cãrõacãrẽ Õ'acũ masã wẽrĩ'cãrãpũre masõgũsami nise yu'u ãjõpeose ye bu'iri a'topu besedutirã o'oáma. A'te masãse cjasere marĩ ñecũsumuapureta Õ'acũ weretojacu niwĩ. ⁷ Tereta yucuerã wee'e marĩ doce cururicjãrã. Tojo weerã umucori, ñamirĩ cûrẽ ãjõpeorã ñubueni'cũcã'a. Yu'u quẽ'rã wẽrĩ'cãrãpu masãrãsama nisere yucuegu wee'e. A'te ye bu'irita ni'cãrõacãrẽ judío masã yu'ure weresãrã weema. ⁸ To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã musã pe'e Õ'acũ masã wẽrĩ'cãrãpũre masõsere ãjõpeoweti?

⁹ »Yu'u quẽ'rã toduporopu Jesú Nazarecjãrẽ ãjõpeorãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrõ põtëorõ weecũmiwũ. ¹⁰ Jerusalêpu pa'ia wiorã na dutio'omujãrõ me'rã Jesure ãjõpeorãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipũ miamujãwũ. Narẽ wějêcã, yu'u quẽ'rã ne cã'mota'atiwũ. ¹¹ Pejetiri yu'u judío masã na nerẽse wi'seripu wa'a, Jesure ãjõpeodu'uatõ nígũ bu'iri da'recũwũ. Upũtu waro na me'rã uagu, apeye di'tapu narẽ bu'iri da'resĩ'rĩgũ sirutuwã'cãcũwũ.

¹² »“Bu'iri da'reguti tja” ni wãcũwã'cãgũ, pa'ia wiorã dutio'ori pũrĩ me'rã Damascopu wa'amiwũ. ¹³ Ti macã wa'ari ma'apu wa'agu, dajaritero nicã mujĩpũ asistero nemorõ u'musepu asistedijati, añurõ bo'reyua wa'awũ. Yu'u tiro, yu'u me'rãcjãrã tiropu asiste se'sa wa'awũ. ¹⁴ Tojo

wa'acã, ãsã nucũcãpu nipe'tirã buruque'a wa'awu. Ni'cũ yu'ure hebreo ye me'rã ucũcã tu'owu: "Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arõ weeti? Tojo wéegu, mu'u basuta ña'arõ weegu wee'e", niwĩ.

15 »Cũ tojo nicã, "¿Noa niti mu'u?" niwã cãrẽ.

»Cũ yu'ure yu'tiwĩ: "Yu'u Jesú ni'i, mu'u ña'arõ weesĩ'rĩ wapagú. 16 Wã'cãnu'cãña. Yu'u mu'urẽ yé cjasere weregu wa'ato nígu mu'urẽ bajuapu. Ni'cãcã mu'u ñ'a'quere, yu'u mu'urẽ be'ropu ñ'oatjere weregu wa'agusa'a. 17-18 Judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã mu'urẽ wẽjẽsĩ'rĩcã, añurõ co'teguti. Judío masã nitirã tiro na tu'omasĩato nígu yé quetire mu'urẽ weredutigu o'ógutigu wee'e. Mu'u werecã, ña'arõ weeseti'quere du'u, añuse pe'ere siruturãsama. Tojo weecã, na'itĩ'arõpu ní'cãrã bo'reyuse pe'ere bocarãsama. Yu'u na wiogu niguti. Wãtĩ pe'e na wiogu ninemotĩcã'to nígu tojo weeguti. Yu'ure ãjõpeocã, na ña'arõ weeseti'quere acobojoguti. Tojo weerã na quẽ'rã ãpẽrã yu'ure ãjõpeo'cãrã, yu'u bese'cãrã me'rã nirãsama", niwĩ Jesú yu'ure.

19 »Tojo weegu Jesú cã u'musepu ucũdijo'quere queoro weewu. Yu'rũnu'cãtiwu. 20 Yu'u ne waro Damascocjãrãrẽ Jesú ye quetire werenu'cãwã. Be'ro Jerusalẽcãrãrẽ, nipe'tiro Judea di'tacjãrãrẽ, ãpẽrã judío masã nitirã quẽ'rãrẽ a'tiro werewu. "Ña'arõ musã weeseti'quere du'uya. Õ'acũ cã u'aro weeya", niwã. Na tojo wéeca be'ro na ducayuy'quere ãpẽrãrẽ ñ'oato nígu narẽ añurõ nisetidutiwu. 21 A'te yu'u were'que ye bu'iri judío masã Õ'acũ wi'ipu yu'u nigũrẽ ñe'e, wẽjẽsĩ'rĩmiwã. 22 Na tojo weesĩ'rĩmicã, Õ'acũ pe'e yu'ure weetamunu'cũcã'wĩ. Tojo weegu yu'u a'tocaterore wiorãrẽ, ãpẽrã mejõ nirã quẽ'rãrẽ Õ'acũ ye quetire were'e. Dũporopu Moisé, ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã "Be'ropu tojo wa'arosa'a" na ní'caronojõ tereta yu'u were'e. 23 Na a'tiro ni ojacãrã niwã: "Cristo Õ'acũ bese'cu pi'eti, wẽrĩgũsami. Wẽrĩtoja, cãta wẽrĩ'cupu masãmu'tãgũsami. Tojo weegu cã yu'ruosere weregusami judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ", ni ojacãrã niwã, ni werecu niwĩ Pablo.

24 Cã tojo nirĩ curata Festo caricũquejocu niwĩ Pablõre:

—Pablo, mu'u maatigu wee'e. Uputu mu'u bu'ese ye bu'iri mu'u tu'omasĩtigu dojo'o, nicu niwĩ Festo.

25 Cũ tojo nicã, Pablo yu'ticu niwĩ: "Yu'u maatigu mejõta wee'e. Yu'u werese diacjũta ni'i. Wiopesase me'rã were'e", nicu niwĩ.

26 Be'ro Agripare werecu niwĩ tja:

—Mu'u a'te cjasere añurõ masãsa'a. Tojo weegu yu'u mu'urẽ uiro marĩrõ were'e. Nipe'tise yu'u mu'urẽ were'quere añurõ masãsa'a. A'te Jesú ye queti ya'yioropu wa'atiwu.

27 »¿To pũrĩcãrẽ mu'u quẽ'rã, Agripa, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'quere ãjõpeoweti? Yu'u tu'oña'cã, mu'u ãjõpeosa'a, ni sãrĩtiña'cu niwĩ Pablo.

28 Cã tojo nicã, Agripa nicu niwĩ:

—¿Pejetiacã ucũse me'rã mu'u yu'ure Jesure ãjõpeocã weecã'sĩ'rĩti? ni yu'ticu niwĩ.

29 Pablo ninemocu niwĩ tja:

—Peje ucũse, pejetiacã ucũse u'eri me'rã mu'u, a'to nirã nipe'tirã yu'u weronojõ Jesure ãjõpeocã u'asa'a, yu'u weronojõ bu'iri da'reri wi'ipu nitimirã, nicu niwĩ.

30-31 Cũ tojo níca be'ro Agripa, Festo, Berenice, ãpērã na me'rã dujirã wã'cãnu'cã, ape tucũpũ Pablo ye cjasere ucũrã sãjãacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Cũ pũrĩcã te ye bu'iri wējērõua'a nisere ne mooami. Ne bu'iri da'reri wi'ipũ quẽ'rãrẽ cũuta basiotimiapã, nicãrã niwã.

³² Agripa pe'e Festore nicũ niwĩ:

—Cũ basu pe'e “Augusto romano masã wiogũ yũ'ũre beseato” niticãma, marĩ cãrẽ du'uwĩrõcã'boapã, nicũ niwĩ.

27

Pablõ Romapũ o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Festo Romapũ o'óta basiocã ã'agũ, Pablõ, tojo nicã ãpērã bu'iri da'reri wi'ipũ nirãrẽ Julio surara wiogũre co'tedutiwĩ. Julio surara wiogũ Augusto wãmetiri curuacjũ niwĩ. Yũ'ũ Luca quẽ'rã na me'rã wa'awũ.

² Æsã ni'cãwũ yucũsũ Adramitio wãmetiri macã cjãwũ Asia cjase petaripũ wa'apjũ me'rã mujãsjã wa'awũ. Apĩ Aristarco wãmetigũ Macedonia di'ta Tesalónica wãmetiri macãcjũ Æsã me'rã wa'awĩ.

³ Cesareapũ wija'cãrã ape nũmũ Æsã Sidõ wãmetiri macãpũre etawũ. Topũ Æsã etacã, Julio Pablõre pajaña'gũ, a'tiro weewĩ. Tocjãrã cũ me'rãcjãrã cũ ãsenojõrẽ o'oato nígũ, na tiropũ sijadutigũ du'uo'owĩ.

⁴ Æsã ti macãpũ ní'cãrã wijawã'cã, Chipre nucũrõrẽ diacjũcamocã pe'e yũ'ruawũ. Tia pe'e wĩ'rõ tutuatiwũ. ⁵ Æsã Cilicia, Panfilia wãmetise di'ta tiro ti maarẽta yũ'rutẽrĩ pẽ'a, Mira wãmetiri macãpũ Licia di'tapũre ejawũ. ⁶ Ti macãpũ apewũpũ mujãsjãrãtirã tiwũpũ sãña'cãrã dijawũ. Be'ro surara wiogũ apewũ Alejandría cjãwũ Italiapũ wa'apjũre bocaejawĩ. Æsã tiwũpũ mujãsjã, wa'a wa'awũ tja.

⁷ Wĩ'rõ Æsãrẽ upũtu wẽe cã'mota'ayucã, Æsã peje nũmurĩ yoogowũ. Æsã upũtu pi'etĩca be'ropũ ejawũ Gnido wãmetiri macã põtẽorõpũre. Wĩ'rõ apero pe'e wẽose ye bu'iri diacjũ yũ'ruamasĩti, apero pe'e majãmiawũ. Salmón peta tiro pe'e yũ'ruaa, Creta nucũrõrẽ cũpe pe'e bajaque'awũ.

⁸ Æsã sumutopũ yũ'ruaa, upũtu da'rayũ'rua'cãrã caributirãpũ Añurĩ Peta wãmetiropũre ejawũ. Ti peta Lasea wãmetiri macã pũ'to niwũ.

⁹ Æsã upũtu yoogo'que ye bu'iri judío masã be'tiri bosenuũmũ yũ'ruatojacaro niwũ. Tojo weero wĩ'rõ upũtu wa'a, pu'ecũ nu'cãtjo cã'rõacã du'sawũ. Æsã yũ'ruacã, upũtu waro wiopesa niwũ. ¹⁰ Tere masĩgũ, Pablo narẽ weremiwĩ:

—Marĩ yũ'ruacã, wio nisa'a. A'tiwũ, tiwũ cjase apeque, marĩ quẽ'rãrẽ mirĩtawio nisa'a. Tojo weerã marĩ a'topũta tojánirã yujupũ, nimiwĩ.

¹¹ Cũ tojo nimicã, surara wiogũ Pablo ucũsere tu'otiwĩ. Tiwũ wiogũ, tiwũ autugũre na ucũse pe'ere ãjõpeowĩ. ¹² Ti peta pe'e pu'ecũ nicã ña'a niporo. Tojo weerã tiwũpũ sãñarã pãjãrã ti nucũrõ Cretare yũ'rua wa'asĩrĩwã Fenice wãmetiri macãpũ. “Topũ apetero weerã pu'ecũ tõ'orãsa'a”, niwã. Ti peta pe'ere upũtu wĩ'rõ wẽetiporo.

Pablo quẽ'rã pu'etõ'o'que ni'i

¹³ Tojo weerã sajatiro wĩ'rõ wẽetuuwã'cãticã, tiwũ da'rarã pe'e “Yũ'ruaroua'a Fenicepũ”, ni wãcũwã. Tojo wee Æsã Creta wãmetiri nucũrõ sumutopũ yũ'ruawũ. ¹⁴ Æsã wijãca be'ro maata wĩ'rõ upũtu wẽewã'cãtiwũ Æsã pũ'to nucũrõ tiro pe'e. Te wĩ'rõ Nordeste wãmetiwũ.

¹⁵ Tiwũre wĩ'rõ upũtu wẽecã'mota'awũ. Tojo wẽecã, wĩ'rõ wẽepõtẽorõ pe'e wa'ata basiotiwũ. Basioticã ã'a, to wẽewã'cãrõ pe'eta Æsãrẽ sũ'ori

miawũ. ¹⁶ Ɖsã ni'cã nũcũrõ Cauda wãmetiri nũcũrõacãpũre eja, yu'ruawũ wĩ'rõ Ɖpũtu wẽopũrĩtiro pe'e. Tiwũ siropũ ni'cãwũ yucusũ cã'wũacã pajipjũ mirĩcã, na yu'ruapjũ du'tepono'wũ. Wĩ'rõ Ɖpũtu wẽecã, tiwũacãrẽ Ɖpũtu da'ratjĩarãpũ pajipjũjopũ miisãawũ. ¹⁷ Tiwũre wejemorõpeotoja, pũnu'mo dari me'rã wĩ'rõ me'rã batari nĩrã pajipjũta warũa, du'tewã. Be'ro na ui, Sirte wãmetiro nũcũporojopũ marĩrẽ wẽewã'cãrĩ nĩrã, na “Su'ti caseri wĩ'rõ miato” ni, du'teõ'o'que caserire pãacã'wã. Na pãaca be'ro wĩ'rõ wẽorõ pe'eta wa'awũ. ¹⁸ Ape nũmũ mejãrõta wĩ'rõ wẽecã ĩ'arã, a'tiro weewã. Tiwũpũ apeqũe sãñasere pa'sa tutuapjũ tojato nĩrã cõ'adũowã. ¹⁹ Ape nũmũ Ɖsã basuta ni'cãrẽ tiwũ cjase su'ti caserire, na du'te'que darire, na tuatu'que sẽ'rẽrĩrẽ doqueñonemowũ tja. ²⁰ Peje nũmũrĩ mujĩpũ Ɖmũcocjũ, ñocõa ne bajutiwã. Tojo weerã Ɖsã no'o diãcjũ wa'arãsari, nita basiotiwũ. Wĩ'rõ quẽ'rã tojo wẽenu'cũcã'wũ. Tojo wee “Ɖsã ne yu'rũsome”, ni wãcũmiwũ.

²¹ Peje nũmũrĩ Ɖsã ba'atiwũ. Tojo weecã ĩ'a, Pablo na wa'teropũ ní'cũ wã'cãnu'cã, narẽ niwĩ:

—Mũsãrẽ sõ'opũ Cretapũ yu'u were'quere tu'ocã, añũ niboapã. Marĩ topũ wijatirã, a'tiwũre dojorẽ, tiwũ cjasere bajuriotiboapã. ²² Ni'cãrõacãrẽ mũsã uiticã'ña. Ne ni'cũ wẽrĩsome. A'tiwũ dia'cũ bajudutirosa'a. ²³ Yu'u Õ'acũrẽ ějõpeogũ ni'i. Cũ yu'u wiogũ nimi. Ni'cãcã ñami ni'cũ cũrẽ wereco'tegũ yu'u tiropũ bajuami. ²⁴ A'tiro ni wereami: “Ne uiticã'ña. Mũ'u Augusto wiogũ tiropũ beseno'gũ wa'agũsa'a. Õ'acũ mũ'u sẽrĩsere añurõ tu'oami. Tojo weerã a'tiwũpũ nĩrã yu'rupe'ticã'rãsama. Ne ni'cũ wẽrĩsome”, niami. ²⁵ Tojo weerã mũsã wãcũtutuaya. Yu'u Õ'acũrẽ ějõpeo'o. Cũ ní'que diãcjũta wa'arosa'a. ²⁶ Wĩ'rõ dia'cũ marĩrẽ nũcũrõpũ wẽequepeorosa'a, niwĩ Pablo.

²⁷ Pũa semana Ɖsã Cretare wijãca be'ro ejacãti pajiri maa Adriático wãmetiri maajopũre. Wĩ'rõ Ɖpũtu wẽocã'mota'ayucã, yoogocãti. Ñami deco nicã tiwũcjãrã da'rarã, “Marĩ di'ta tiropũ ejarã weetu'sa'a”, niwã. ²⁸ Tojo weerã na ¿no'ocã'rõ Ɖ'cũamiti? nĩrã, ni'cã da yuta da me'rã dijoo, queõña'wã. Na tojo weecã, treinta y seis metros Ɖ'cũawũ. To be'roacã tja apaturi queõña'wã. Veintisiete metrota nicaro niwũ majã. ²⁹ Ñami niyucã, na Ɖtãpagapũ doquewãrĩ nĩrã, a'tiro weewã. Ba'paritise cõme pjĩrĩ pacare te yapurĩpũ yuta dari me'rã du'teõ'o'quere doqueñowã. Auturo pe'e tiwũre wejeñe'epo'ato nĩrã tojo weewã. Tojo weetajaca be'ro na “Maata bo'reacã Ɖamisa'a”, ni wãcũque'tiwã. ³⁰ Ñamita tiwũre da'raco'teri masã du'tisĩ'rĩmiwã. Tojo wee na “Cõme pjĩrĩrẽ Ɖ'mũtãrõ pe'e doqueñorãtirã wee'e” nisoo, yucusũacãrẽ miidijoo, tiwũ me'rã du'tisĩ'rĩmiwã. ³¹ Pablo na tojo weesĩ'rĩcã ĩ'agũ, surara wiogũre, ãpẽrã surarare werewĩ:

—Ã'rã a'tiwũpũ tojaticã, mũsã ne ni'cũ catissime, niwĩ.

³² Cũ tojo nicã tu'orã, surara pe'e tiwũ yucusũacãrẽ du'te'que darire dũtesurequeñocã'wã.

³³ Bo'reque'ati dũporo Pablo tiwũpũ nĩrãrẽ ba'adutiwĩ:

—Pũa semana wa'a'a mũsã cãrĩti, ba'atimirã mũsã nĩrõ. ³⁴ Tojo weegũ yu'u mũsã baanũjã tutuato ní'gũ, mũsãrẽ ba'adutigũti. Ne cã'rõacã mũsãrẽ mejẽcã wa'asome, niwĩ.

³⁵ Tojo nitoja, Pablo pãrẽ mii, nipe'tirã ĩ'orõpũ Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Be'ro cũ basu tigare deco me'rã pe'é, ba'awĩ. ³⁶ Na cũ tojo ba'acã ĩ'arã, na bujawetimi'quere du'u, na quẽ'rã e'catise me'rã ba'awã. ³⁷ Ɖsã tiwũpũ sãñarã nipe'tirã doscientos setenta y seis niwũ. ³⁸ Na ba'asĩ'rĩrõ põtẽorõ

na ba'áca be'ro tiwɔpɔ sãñase trigo ajurire ti maapɔ doqueñope'ocã'wã. Yucusu ca'rasãanemopɔ tojato nírã tere cõ'awã.

Yucusu nucũporopɔ sũ'apeja'que ni'i

³⁹ Bo'reque'aca be'ro tiwɔ da'rari masã nucũrõrẽ ì'abocawã. ¿No'opɔ niti? ni ì'amasitiwã. Na tojo ì'amasitimira, opatucũ nucũporo nirõrẽ ì'a, “Sõ'o buanujãrã, apetero weero basiocãma, to majãarã”, niwã. ⁴⁰ Tojo weerã todɔporo “Cõme pjĩrĩ wejeñe'epo'ato” ni, na dũ'te doqueño'que pjĩrĩrẽ dũ'tesure dijowã. Apeye wajapjĩrĩ pacare, autuse pjĩrĩ dũ'te'que darire pãaca'ranũ'cõwã. Na tojo weetojaca be'ro ɔ'mutãrõpɔ nirĩ su'ti caserore wĩ'rõ ti caseropɔ ñe'e miato nírã wejemorõ yoowã. Tojo weero tiwɔ nucũporo sumuto pe'e nujãwũ. ⁴¹ Nujã, ẽ'cũatiro nucũporo opa bu'a nirõpɔ sũ'apeja wa'awũ. Wajamũ'tãrõ pe'e nucũporopɔ opasĩo doquebi'peque'awũ. Ne sũobũrota basiotiwɔ. Tiwɔ auturo pe'e pã'cõrĩ pacase paaquẽocã, bata wa'awũ.

⁴² Tojo wa'acã ì'a, surara tiwɔpɔ bu'iri cuorã na ñe'e'cãrãrẽ ne ni'cũ doqueñojã baadu'titicã'to nírã wẽjẽcã'sĩ'rĩmiwã. ⁴³ Surara wiogɔ pe'e Pablora yũ'rũosĩ'rĩgũ, narẽ cã'mota'awĩ. Be'ro baamasĩrãrẽ sumutopɔ baanujãmũ'tãdutiwĩ. ⁴⁴ ãpẽrãrẽ taboa pjĩrĩ me'rã pa'sanujãdutiwĩ. Te me'rã wa'atirã, tiwɔ cjase bata'que pjĩrĩ me'rã pa'sanujãdutiwĩ. Tojo weetjĩrã, ẽsã nipe'tirã yũ'rũpe'ticã'wũ.

28

Pablo Malta nucũrõpɔ ni'que ni'i

¹ Ɔsã nipe'tirã sumutopɔ nujãta, majãnũ'cãca be'ro ẽsã masĩwũ, ti nucũrõ Malta wãmeticarõ niwũ. ² Tocjãrã masã acoro pejacã yusuacã ì'arã, ẽsãrẽ añurõ pajaña'wã. Tojo weerã pecame'e wĩjãbosa, ẽsãrẽ sõ'madutirã pijowã. ³ Pablo quẽ'rã peca boposãse seegɔ wa'a, mitĩawĩ. Cũ tojo mitĩarĩ cura aña pecapɔ ní'cu asise uiwijatigɔ, Pablo ya omocãpɔ cũ'rĩ doqueyojawĩ. Topũta wã'ñacã'wĩ. ⁴ Ti nucũrõcjãrã aña Pablo ya omocãpɔ wã'ñacã ì'arã, na a'tiro niwã:

—Ã'rĩ masã wẽjẽrĩ masũ nisami. Cũ dia pajiri maapɔ yũ'rũtoja'cu nimigũ, cũ ña'arõ wee'que wapa wẽrĩgũsami, niwã.

⁵ Pablo pe'e añarẽ pecame'epɔ wejestequetĩawĩ. Cũrẽ ne mejẽcã wa'atiwũ. ⁶ Na tocjãrã pe'e “Maata cũrẽ bipia wa'arosa'a”, nimiwã. “Bipiticãma, wãcũña marĩrõ bũrũque'a, wẽrĩa wa'agusami”, ni wãcũmiwã. Na yoacã yucuecũmĩ, cũrẽ mejẽcã wa'aticã ì'a, mejẽcã wãcũwã tja. “Ã'rĩ ɔmũ mejẽta nisami. Marĩ ẽjõpeogɔ ní'gũ nisasami. Tojo weero cũrẽ aña cũ'rĩcã, ne mejẽcã wa'awe'e”, niwã.

⁷ Ɔsãrẽ tojo wa'a'caro ti nucũrõ wiogɔ Publio wãmetigɔ ya di'ta pu'toacã niwũ. Cũ ẽsãrẽ cũ ya wi'ipɔ cãrĩdutigɔ pijawĩ. I'tia nũmũ ẽsã cũ ya wi'ipɔ nise nũmũrĩrẽ ẽsãrẽ añurõ weewĩ. ⁸ Titare Publio pacɔ ujaque, yoja dutitigɔ cãjĩwĩ. Pablo cũ cãjĩrõpɔ sãjãa, Õ'acũrẽ sẽrĩbosa, cũ dũpoapũre ñapeowĩ. Tojo wee cũrẽ yũ'rũcã weewĩ. ⁹ Cũ tojo weecã ì'arã, ti nucũrõpɔ nírã dutitirã na ye dutire yũ'rũodutirã cũ tiropɔ a'tiwã. Nipe'tirã na ye dutire yũ'rũono'wã. ¹⁰ Ti nucũrõcjãrã ẽsãrẽ peje apeyenojõ o'owã. Be'ropɔ ẽsã yucusupɔ wa'arã, pu'etiatje quẽ'rãrẽ o'owã.

¹¹ Ɔsã ti nucũrõpũre i'tia mujĩpũ niwũ. Be'ro Alejandrĩa wãmetiri macã cjãwũ me'rã wa'awũ tja. Tiwɔ topɔ pu'ecu tõ'o nĩnicarõ niwũ yujupɔ. Tiwɔ yucusũ'quẽapɔ ãpẽrã masã ẽjõpeosetirã Cástor, Pólux wãmetirã queose na paateõ'o'que wã'ñawũ. ¹² Maltapɔ ní'cãrã wija,

Siracusa wāmetiri macā cja petapɯ ejawɯ. Topɯ i'tia nɯmɯ tojáníwɯ.
¹³ Be'ro Regio wāmetiri macāpɯ wa'arā, sumutopɯ nujāwɯ. Topɯ eta, ni'cā nɯmɯ be'ro ũsā wa'aro pe'eta wī'rō wēowɯ. Tojo weerā ape nɯmɯ pe'e ejabaque'owɯ Puteoli wāmetiri macāpɯre. Topɯ eta, ũsā tiwɯpɯ sãña'cārā dijawɯ. ¹⁴ Topɯre āpērā Jesure ējōpeorārē bocaejawɯ. Na ũsārē “Ni'cā semana ũsā me'rā tojáníña”, niwā. Tojo weerā ũsā ni'cā semana to ni, be'ro Romapɯ wa'arā ma'apɯ yu'ruawɯ tja. ¹⁵ Āpērā Romacjārā Jesure ējōpeorā ũsā Romapɯ wa'ase quetire tɯ'otojacārā niwā. Tere tɯ'o, ũsārē pōtērīrā etawā ma'apɯ Foro de Apio wāmetiri macāpɯ. Āpērā quē'rā aperopɯ sijari masā na cārīrōpɯ Tres Tabernas wāmetiropɯ ũsārē pōtērīwā. Pablo narē ī'agū, Ō'acūrē e'catise o'o, cū basu quē'rā nemorō e'cati, wācūtutuase bocanemowī. ¹⁶ ũsā Romapɯ etāca be'ro surara wiogɯ Julio a'tiro weewī. Bu'iri cɯorā cū mia'cārārē tocjārā bu'iri cɯorārē co'terā wiogɯpɯre wiawī. Pablo pe'ere ape wi'ipɯ ni'cū surara cūrē du'tiri nígū co'teacjɯ me'rā cūuwī.

Pablo Romapɯ ní'que ní'i

¹⁷ I'tia nɯmɯ ũsā Romapɯ etāca be'ro Pablo ti macācjārā judío masā wiorārē pijiowī. Be'ro cū tiropɯ na ejacā ī'a, narē a'tiro niwī:

—Yu'u acawererā, ne cārōacā mejēcā weetiwɯ marī acawererārē. Ne marī ñecūsɯmɯapɯ weeseti'quere “Tojo niwe'e”, nitiwɯ. Tojo weetimicā, marī acawererā Jerusalēpɯ yu'ure ñe'e, romano masā wiorāpɯre o'owā. ¹⁸ Na romano masā wiorā yu'ure sērītiña'a, cūrē wējērōua'a nise bu'irire bocatitjārā, du'usī'rīmiwā. ¹⁹ Na judío masā pe'e pūrīcā yu'ure ne du'uwīrōrō uatiwā. Tojo weegɯ yu'u “Wiogɯ Augusto Romacjūpɯta beseato”, niwɯ. Ne yu'u acawererārē weresāgū mejēta, yu'u uaro me'rā a'tiapɯ. ²⁰ Yu'u tojo weetjāgū, musā me'rā ucūgūti nígū, diacjū masīato nígū musārē pijioapɯ. Marī judío masā yoacā yucue'cɯ a'titojacɯ niwī. Cū Jesucristo wāmetimi. Yu'u cūrē ējōpeose ye bu'iri a'te dari cōme dari me'rā dɯ'teno'cɯ ni'i, niwī Pablo.

²¹ Na cūrē niwā:

—ũsā ne ni'cā papera pūrī judío masā Judeacjārā na ojao'oca pūrīrē ñe'ewe'e. Mɯ'u ye cjasere tɯ'owe'e. To Judeacjārā a'topɯ sijarā etarā, ne ña'arō ucū weresātiwā mɯ'urē. ²² ũsā a'te dia'cūrē masī'i. Nipe'tirocjārā “Jesure ējōpeose ña'a ni'i”, ni ucūma. Tojo weerā ũsā mɯ'u ējōpeosere tɯ'osī'rīsa'a, niwā.

²³ Tojo níca be'ro na ni'cā nɯmɯ tere ucūatji nɯmɯrē besewā. “Ti nɯmɯ a'tirāti” ni, wa'a wa'awā. Ti nɯmɯ nicā pājārā masā Pablo cājīrī wi'ipɯ etawā. Na nerēpetica be'ro bo'reacā bu'enɯ'cā'cɯ, téé ñamica'a bu'e na'itō'oa wa'awī. Ō'acū cū nipe'tirā wiogɯ nise quetire bu'ewī. Jesucristore ējōpeoato nígū, Moisé cū oja'quere, Ō'acū ye queti weremɯ'tārī masā na oja'quere narē pūrō ējōpeocā uagɯ bu'eī'owī.

²⁴ Ni'cārērā cū bu'esere ējōpeowā. Āpērā ne ējōpeotiwā. ²⁵ Na ni'cārōnojō wācūti, ni'cārērā topɯ duji'cārā wā'cānɯ'cāwijaari cura Pablo narē niwī:

—Espíritu Santu diacjūta ucūpī Ō'acū ye queti weremɯ'tārī masū Isaía me'rā ucūgū marī ñecūsɯmɯapɯre. A'tiro ni wereduticɯ niwī:

²⁶⁻²⁷ Ā'rā masārē a'tiro ni weregɯ wa'aya:

“Musā Ō'acū ye cjasere teerā, ī'asī'rītīrāsa'a.

Ō'acūrē ējōpeosī'rītīrā, diacjū cjasere tɯ'osī'rītīrāsa'a.

Tojo ējōpeotitjārā, yu'ure acoboJose sērīsome.

Tojo weerā musārē werēcā, tɯ'orāsa'a, tɯ'orā pe'e.

Mejõ de'ro nirõ weesari, ni tu'omasĩsome.

Musã añurõ yu'u weesere i'amirã, i'amasĩsome", nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁸ »Tojo weerã musã tu'osĩ'rĩtise ye bu'iri Õ'acũ masãrẽ yu'rũose quetire ni'cãcã me'rã judío masã nitirãrẽ wereno'rõsa'a. Na pe'e añurõ tu'otu'sarãsama, niwĩ.

²⁹ Pablo tere nica be'ro judío masã topu nirã na basu a'metu'tiwijaawã.

³⁰ Pua cũ'ma Pablo ti wi'i na waso, wapayedutica wi'ipure surara cũrẽ co'tegu me'rã niwĩ. Nipe'tirã cũrẽ i'asijarãrẽ e'catise me'rã narẽ põtẽrĩwĩ.

³¹ Uiro marĩrõ, wãcũtutuario me'rã masãrẽ Õ'acũ cũ wiogu nisere, tojo nicã Jesucristo ye cjasere bu'enu'cũcã'wĩ. ãpẽrã ne cã'mota'aro marĩrõ tojo weewĩ.

Teófilo, mu'urẽ tocã'rõta oja'a.

Luca

Pablo Romacjārārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē Corintopu nīgū, Romacjārā Jesucristore ějōpeorārē ojacu niwī. Cū ne waropure Jesucristore ějōpeoticu niwī. Tojo weegu cūrē ějōpeorārē ña'arō weesī'rīgū sirutucu niwī. Be'ro Ō'acū Pablōre ducayucā weecu niwī. Tojo wéeca be'ro cū Jesucristo ye quetire wereri masū sājācu niwī.

Pablo Romacjārā tiropu wa'asī'rīcu nimiwī. Cū a'ti pūrīrē ojacaterore wa'aticu niwī yujupu. I'tia cū'ma be'ro na tiropure wa'acu niwī.

Cū papera ojaqu, a'tiro ojaseticu niwī. “Yū'u Pablo musārē oja'a” nitojaca be'ro añudutiwacu niwī. Be'ro “Ō'acūrē musā ye cjasere e'catise o'o'o”, nicu niwī. Tojo nicā “A'tere masāgū, musārē a'ti pūrīrē oja'a,” nicu niwī. Be'roputa “Ō'acū ye añuse quetire a'tiro nirō wee'e”, ni ojacu niwī. Yaparuta majā añudutituosere ojacu niwī.

Pablo a'ti pūrīrē marī nipe'tirā bu'iritirā ni'i nisere ojacu niwī. Tojo nicā Ō'acū me'rā añurō nisī'rīrā, Jesucristore ějōpeose me'rā dia'cū tojo nita basio'o nisere ojacu niwī. Apeye, Romacjārārē ni'cārō me'rā nisetidutigū, narē “Añurō a'merī pajaña'ña, ejerisājāse me'rā niña,” ni ojacu niwī.

Pablo Romacjārā Jesure ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo musā Roma wāmetiri macācjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'a. Jesucristo dutiro weewā'ñaco'tegu ni'i. Cū yū'ure Ō'acū masārē yū'ruose quetire weredutigū besecūwī.

² Daporopu Ō'acū cū ye queti weremū'tārī masā me'rā “Yū'u masārē yū'ruoguti”, ni wereyucu niwī. Tojo weerā te quetire tu'orā, Ō'acū ye queti oja'ca pūrīpu ojacārā niwā. ³ Na oja'que marī wiogu Jesucristo Ō'acū macū ye queti ni'i. Cū a'ti nucūcāpure marī weronojō upatigu bajucū niwī. Masū nīgū, daporocjāpu wiogu Davi pārāmi nituriagupu nicu niwī. ⁴ Cū marī weronojō upatimigū, Ō'acū macū niyugu, ña'ase moogū waro nicu niwī. Cū wérīca be'ro cū pacu Espiritu Santu tutuaro me'rā cūrē wērī'cupure masōcu niwī. Tojo weese me'rā masārē yū'u macū nimi nisere i'ocu niwī. ⁵ Cū yū'u Pablōre añurō wéegu, cū ye quetire weredutigū besewī. Nipe'tiropu masā Jesucristore ějōpeoato nīgū tojo weewī. ějōpeotjīarā, cū uaro weerāsama.

⁶⁻⁷ Musā Romacjārā quē'rā cū tojo nino'cārāta ni'i. Tojo weegu musārē Ō'acū mairārē a'ti pūrīrē oja'a. Ō'acū Jesucristo yarā sājādutigū musārē besecu niwī. Marī pacu Ō'acū, tojo nicā marī wiogu Jesucristo musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Romapu wa'asī'rīmi'que ni'i

⁸ A'tere musārē weremū'tāgūti. Nipe'tirocjārāpu musā Jesucristore ějōpeosere ucūse'sama. Tere tu'ogu, Jesucristo weetamuse me'rā Ō'acūrē e'catise o'o'o. ⁹ Yū'u ñubuesetirinūcū musā ye cjasere sērībosanu'cūcā'a. Yū'u tojo weesere Ō'acū “Diacjūta tojo weemi”, nisami. Yū'u añurō ejeripō'rātise me'rā cū uaro wee'e. Tere wéegu, añuse queti cū macū yere were'e. ¹⁰ Apeye quē'rārē Ō'acūrē a'tiro sērīnu'cūcā'a. “Mū'u uaro nicā, yū'ure Romapu wa'adutigū du'uo'oya. Ti macācjārā mū'urē ějōpeorārē

ĩ'asĩ'rĩsa'a", ni sēĩ'i. Yoa wa'a'a yu'u musā tiropu wa'asĩ'rĩmi'caro.
 11 Musārē nemorō wācūtutuacā ʘasāgũ, Espĩritu Santu yu'ure masĩse o'oro weronojō musārē o'oturiasĩ'rĩsa'a. Tojo weegu topure wa'asĩ'rĩsa'a.
 12 Musārē a'tiro nigũti. Marĩ púaperi a'merĩ weetamurāsa'a. Musā yu'u ējōpeocā ĩ'arā, nemorō wācūtutuarāsa'a. Yu'u quē'rā musā ējōpeocā ĩ'agũ, mejārōta weegusa'a.

13 Acawererā, musārē a'tere masĩcā ʘasa'a. Pejetiri musā tiropu wa'asĩ'rĩmi'i. Apesecjārāmarĩcā judío masā nitirā yu'u Jesucristo ye quetire werēcā, ējōpeowā. Musā ya macācjārā quē'rārē Jesucristore ējōpeocā ʘasāgũ, weregu wa'asĩ'rĩsa'a. Tojo weesĩ'rĩmicā, basiowe'e yujupu. 14 Ő'acũ cū ye quetire nipe'tirārē yu'ure weredutiwĩ. Yé uurārē, uutirā quē'rārē weredutiwĩ. Bu'e'cārārē, bu'eti'cārārē weredutiwĩ. 15 Tojo weegu musā ya macācjārā Jesucristore ējōpeotirārē cū ye quetire pūrō weresĩ'rĩsa'a.

Jesucristo ye quetire tu'orā cūrē ējōpeose ni'i

16 Masā Jesucristo ye quetire tu'orā, cūrē ējōpeonu'cāsama. Yu'u masĩ'i, Ő'acũ cū tutuaro me'rā nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rʘosami. Tojo weegu masārē te quetire ne bopoy-asāwe'e. Ne waro cūrē ējōpeorā judío masā nirārē yu'rʘosami. Judío masā nitirā cūrē ējōpeorā quē'rārē mejārōta yu'rʘosami. 17 Te queti a'tiro ni'i. Ő'acũ Jesucristore ējōpeorārē "Bu'iri marĩrā, añurā nima", ni ĩ'asami. Jesucristore ējōpeorā dia'cūrē tojo ĩ'asami. Te cjasere Ő'acũ ye queti ojāca pūrĩpu a'tiro ojano'wũ:

Ő'acũ cūrē ējōpeorārē "Añurā nima", ni ĩ'asami.

Cũ me'rā ninu'cūrāsama, niwũ.

Nipe'tirā masā bu'iritima nise ni'i

18 Ő'acũ u'musepu nigũ masā ña'arō weesetisere ĩ'agũ, bu'iri da'resami. Ña'arō weenu'cūrā diacjũ cjasere cā'mota'asama. Tojo weegu narē ʘputu bu'iri da'resami. 19 Ő'acũ cū nisetise masĩta basiosere masā añurō masĩsama. Ő'acũ cū basu tere masĩcā weecu niwĩ. 20 Marĩ Ő'acũ bajusere ĩ'atimirā, cū wee'que me'rā cū tutuasere, cū nisetisere masĩno'o. Cũ tutuase, cū nisetise ninu'cũcā'rōsa'a. Ne waro cū a'ti turire weenu'cācateroputa cū Ő'acũ ni'i nisere masĩno'o. Tojo weerā masā "Mu'urē masĩtisa'a. Tojo weerā bu'iri moo'o", nĩmasĩtisama. 21 Cũ nisetisere masĩmirā, cūrē ējōpeotisama. Ne cūrē e'catise o'otisama. No'o ʘaro wācũma'a, siape me'rā nemorō ña'arō wācūsājāsama. 22 Na masĩyu'rʘa'a nimirā, tu'omasĩtirā dojosama. 23 Tojo weerā Ő'acũ catinu'cũgūrē ējōpeotisama. Na apeyenojō masā yee'que boadijatje pe'ere ējōpeosama. Masā queose, mirĩcũa queose, wa'icurā queose, pĩrōa queosere yee, ējōpeosama. Ne waroputa tere weemujāti, ni'cārōacā quē'rārē mejārōta weenu'cũma.

24 Na tojo wee'que bu'iri Ő'acũ na ña'arō weesĩ'rĩsere weeato nĩgũ cō'awā'cācu niwĩ. Na bopoyose ña'asere a'merĩ weecārā niwā. Tere wéerā, na basu na upure dojorērā weecārā niwā. 25 Diacjũ cjasere ējōpeoboronojō o'orā, mejō nisoowioritima. Cūrē ējōpeoronojō o'orā, cū da're'que a'ti nucũcā cjase pe'ere ējōpeoma. Ő'acũ nipe'tise wee'cure e'catipeonu'cũcā'rōsa'a. Tojota weeno'ato.

26 Ő'acũ bopoyose na ʘaripejasere weeato nĩgũ narē cō'awā'cācu niwĩ. Numiaputa ʘmua me'rā na weewʘasenojōrē na basu numia se'saro ña'arō

weesama. ²⁷ Үмүа quē'rā na basu ña'arō a'merī weesama. Үмүа numia me'rā weewuasenojōrē du'urā, үмүа se'saro ҕарипеја, ña'arō weesama. Tojo weegu Õ'acū narē ña'arō weese wapa, bu'iri da'resami. Narē bu'iri da'regү, na upүpүre pi'eticā weesami.

²⁸ Cū wee'quere ī'amirā, Õ'acūrē ējōpeosī'rītisama. Tojo weegu na wācūma'asere weeato nīgū cō'awā'cācү niwī. Cū narē cō'acā, totā na ña'arō wee'quere nemopeosama. ²⁹ Nipe'tise ña'arō weesere yү'rүocā'sama. Pajaña'rō marīrō āpērārē ña'arō weesī'rīsama. Apeyenojō cүomirā, cүonemosājāsī'rīsama. A'te nipe'tise ña'asere weesama. Doe-sama. A'mewējēsama. A'metu'tisama. Weesoosama. Ña'arō weesī'rīrō bajuro ña'arō weesama. Ucja, queti poosama. ³⁰ Āpērārē ña'arō weesī'rīrā, diacjū nitimicā, weresāsama. Õ'acūrē ҕatisama. Āpērārē ī'amuisama. “Yү'u pe'e āpērā yү'rүoro niyү'rүnү'cā'a”, nisama. Ña'asere weebocasama. Na pacүsumүarē yү'rүnү'cāsama. ³¹ Tү'omasītisama. Na “Weerāti” ní'quere weetisama. A'metu'tica be'ro aposī'rītisama. Na acawererāpүreta ma'itisama. Āpērārē pajaña'tisama. ³² Õ'acū tojo weerārē queoro wéégү, “Pecame'epү cō'abajurioguti”, nicү niwī. Cū tojo nīca be'ro nimicā, ña'arō weenu'cūsama. Tojo nicā āpērārē ña'arō weecā ī'arā, “Añurō wéérā, tojo weema”, nisājāsama.

2

Õ'acū ña'arō weerārē bu'iri da'regү, queoro weemi nise ni'i

¹ Mүsā āpērārē “Na ña'arā nima” ni, ī'abeseticā'ña. Mүsā quē'rā na weronojō ña'arō weesetisa'a. Na bu'iritima nīrā, ӯsā quē'rā bu'iriti'i nīrōnojo wa'a'a mүsārē. Mүsā ni'cārōnojo bu'iri cүo'o. ² Õ'acū ña'arō weerārē bu'iri da'regү, queoro weegu weemi nisere masīno'o. ³ Mүsā āpērārē “Ña'arō weema” nimirā, na weronojōta wee'e. Tojo weerā “Õ'acū ӯsārē bu'iri da'reesome”, niticā'ña. Da'regүsami. ⁴ Ña'arō weemicā, Õ'acū mүsārē pajaña'gū, maata bu'iri da'retisami. Tojo weerā mүsā “Үsārē bu'iri da'reesome”, nimisa'a. Tojo niwe'e. Mүsā ña'arō weesere bujaweti dүcayuato nīgū añurō wee, maata bu'iri da'retisami.

⁵ Cū tojo weemicā, mүsā ña'arō weesere bujaweti dүcayusī'rītisa'a. Mүsā siape me'rā ña'asere weenemorā, bu'iri da'resere seeneocūunemorā wee'e. Be'ro masārē bu'iri da'reatji nүmү nicā, Õ'acū uagү, mүsārē queoro bese, upүtү bu'iri da'regүsami. ⁶ Masā na wee'quenu'cūrē queoro wapayegүsami. ⁷ Õ'acū a'tiro weerārē cū tiropү catinu'cūatjere o'ogүsami. “Cū me'rā dүcayu ninu'cūrāsa'a” nīrārē, tojo nicā cū “Añurō weepү” nisere a'marānojo'rē o'ogүsami. Tojo nicā ape upү boatiri upү su'tiwetisī'rīrārē tojo o'ogүsami. Na catinu'cūsere ҕarā, añurō weenu'cūrāsama.

⁸ Āpērā pe'e Õ'acūrē yү'rүnү'cārā, na ҕaro weesetisama. Diacjū cjasere ҕatirā, ña'ase pe'ere weesirutusama. Õ'acū ua, narē upүtү bu'iri da'regүsami. ⁹ Nipe'tirā ña'arō weesetirā pi'eti, ña'arō tү'oña'rāsama. Judío masārē ne waro tojo wa'amү'tārōsa'a. Judío masā nitirā quē'rārē mejārōta wa'arosa'a. ¹⁰ Añurō weesetirā pe'ere Õ'acū añurō weegүsami. Narē “Mүsā añurō weewү”, nigүsami. Tojo nicā ejerisājācā weegүsami. Ne waro judío masārē tojo ejerisājācā weemү'tägүsami. Judío masā nitirā quē'rārē mejārōta weegүsami. ¹¹ Õ'acū judío masārē, judío masā nitirārē ī'a dүcawaanү'cōtisami.

¹² Judío masã nitirã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtisama. Na ña'arõ wee'quere te dutise me'rã mejëta Õ'acũ besegusami. Ña'arõ wee'que wapa me'rã pe'e narë pecame'epu cõ'abajurio besegusami. Judío masã pũricã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩsama. Tere masĩmirã, ña'arõ weesama. Tojo weegu Õ'acũ náma te dutise me'rã na yu'rũnu'cã'que wapare bu'iri da'regusami. ¹³ Moisé dutisere tu'ose me'rã dia'cũ Õ'acũ "Bu'iri marĩrã nima", nitisami. Cũ dutisere weerã pe'ere "Bu'iri marĩrã nima", nisami. ¹⁴ Judío masã nitirã Moisé dutisere moomirã, na añurõ wéerã, Õ'acũ dutisereta weerã weema. Na basu Moisé dutisere masĩrã weronojõ weesama. ¹⁵ Añurõ weese me'rã na diacjũ wãcũsere ï'osama. Moisé dutisere masĩrã weronojõ nima. Tojo weerã queoro weetica be'ro ña'arõ tu'oña'sama. Añurõ wéeca be'ro bu'iri moorã tu'oña'sama. ¹⁶ Yu'cu Jesucristo ye quetire wereronojõta a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masãrë bu'iri da'reatji numu nicã, nipe'tirã wãcũsere, ãpërã ï'atiropu weesere besegusami. Jesucristo ña'arõ wãcũrãrë, ña'arõ weerãrë bu'iri da'regusami. Añuse wãcũrãrë, añurõ weerãrë añurõ weegusami.

Õ'acũ Moisére dutise cõu'que ni'i

¹⁷ Mũsã a'tiro wãcũmisa'a: "Ësã judío masã Õ'acũ Moisére dutise cõu'quere ëjõpeorã ni'i. Õ'acũ yarã ni'i. Tojo weerã judío masã nitirã yu'rũoro añuyu'rũnu'cã'a", nimisa'a. ¹⁸ Tojo nicã a'tiro ninemosa'a. "Ësã Õ'acũ ñasenojõrë masĩ'i. Moisé duti'quere masĩyurã, ñsã añuse dia'cũrë besemasĩ'i. ¹⁹ Caperi bajutirãrë tũawã'cãrã weronojõ Õ'acũ yere masĩtirãrë bu'emasĩ'i. Na'itĩ'arõpu nirãrë sĩ'orã weronojõ ña'arõ weerãrë añurõ weeduti'i", nisa'a. ²⁰ "Moisé cũ duti'quere cuorã, diacjũ cjasere queoro masĩ'i. Tojo weerã tu'omasĩtirãrë, Õ'acũ yere ne waro bu'ewã'cõrãrë bu'emasĩ'i", nimisa'a. ²¹ Mũsã "Ãpërãrë bu'emasĩ'i" nirãtirã, mũsã basu pe'e bu'emũ'tãrõua'a. Ãpërãrë "Yajaticã'ña" nimirã, ãpërã yere yajasa'a. ²² Mũsã, "Mũsã numosãnumia, marãpusumua nitirãrë a'metãrãticã'ña", nisa'a. Tojo nimirã, a'metãrãsa'a. "Queose yee'quere ëjõpeoticã'ña" nimirã, narë ëjõpeose wi'seri cjasere yajasa'a. ²³ "Ësã Moisé duti'quere cuotjãrã, ãpërã yu'rũoro ni'i", ni wãcũmisa'a. Tojo nimirã, tere weetirã, cũ duti'quere yu'rũnu'cãrã wee'e. Tojo weerã ãpërãrë Õ'acũrë bujicã'cã weerã wee'e. ²⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũripu mũsã tojo weesere a'tiro ojano'wũ: "Mũsã Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cãse bu'iri judío masã nitirã Õ'acũrë ña'arõ ucũsama", niwũ.

²⁵ Mũsã Õ'acũ Moisére dutise cõu'quere weecã, mũsã judío masã weesetise, õ'rëcju yapa caserore yejecõ'ase wapati'i. Weeticãma, mũsã judío masã nise wapamarĩ'i. Tojo weerã cũ cõu'quere weetirã, judío masã nitirã weronojõ tojacã'a. Õ'acũ yarã weronojõ nitisa'a. ²⁶ Judío masã nitirã õ'rëcju yapa caserore yejecõ'ano'ña marĩma. Na Õ'acũ Moisére duti'quere wéerã, judío masã weronojõ nisama. Õ'acũ narë "Yarã nima", nisami. ²⁷ Mũsã judío masã Õ'acũ Moisére duti'quere cuomi'i. Õ'rëcju yapa caserore yejecõ'amirã, cũ duti'quere weewe'e. Ãpërã, judío masã nitirã õ'rëcju yapa caserore yejecõ'atimirã, tojo nicã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtimirã, cũ dutisere weesama. Na tojo weecã, mũsã bu'iri cuosere masĩno'o. ²⁸ Judío masã waro bu'ipu dia'cũ weesetitimi. Cũ upu dia'cũrë õ'rëcju yapa caserore yejecõ'ase mejëta ni'i. ²⁹ Moisé dutisere yu'tigu mejëta Õ'acũ yagu nimi. Espiritu Santure wãcũse ducayuno'cu pe'e judío

masũ waro nimi. Cũta Õ'acũ yagu nimi. Cũrẽ Õ'acũ "Añugũ nimi" ni ï'asami. Masã mejẽta tojo ï'asama.

3

¹ Yũ'u tojo nicã tu'orã, musã "¿To pũrĩcãrẽ judío masã nise wapamarĩsari? ¿Õ'rẽcjũ yapa caserore yejecõ'ase quẽ'rã wapamarĩsari?" nisa'a. ² Wapatiyũ'rũa'a. Ne warore a'tiro ni'i. Õ'acũ judío masãrẽ cũ ye quetire weedutigũ, ãpẽrãrẽ weredutigũ cũucũ niwĩ. Tojo weero judío masã nise wapati'i. Musãrẽ a'tiro ninemogũti. ³ Æpẽrã judío masã Õ'acũ ucũsere ãjõpeotisama. Na tojo ãjõpeotimicã, Õ'acũ narẽ cũ "Tojo weeguti" ní'quere "Weewe'e", nitisami. ⁴ Õ'acũ nipe'tise cũ "Weeguti" ní'quere queoro weegusami. Marĩ nipe'tirã nisoosepijarã nimicã, Õ'acũ cũ ní'caronojõta queoro weegusami. Õ'acũrẽ cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

Õ'acũ, mũ'u ucũsere "Diacjũta ni'i", nino'o.

Mũ'ũrẽ nisoose marĩ'i.

Tojo weero mũ'ũrẽ ãpẽrãpũre ne weresãta basiowe'e.

Na weresãcãma, yũ'rũwetimũjãgũsa'a, ni ojacu niwĩ dũporocjũpũ.

⁵ Tere tu'orã, ãpẽrã a'tiro nima'asama. "Ësã ña'arõ weecã, Õ'acũ añurõ weesere nemorõ ï'ono'rõsa'a." ¿To pũrĩcãrẽ "Õ'acũ ãsã ña'arõ weesere bu'iri da'regũ, queoro weetimi", nirã weesari? ⁶ Tojo niwe'e. Na tojo nise queoro nicãma, Õ'acũ ne ni'cũrẽ bu'iri da'remasĩtibosami.

⁷ Apeyema ãpẽrã a'tiro ninemoma'asama. "Ësã nisoocã, Õ'acũ queoro ucũsere ï'ono'rõsa'a. Tojo weerã masã cũrẽ 'Añuyũ'rũami, diacjũ ucũnu'cũgũ nimi', nirãsama. Tojo nicãma, ¿de'ro weegu Õ'acũ marĩrẽ 'Musã ña'arõ weesebũcũrã ni'i', nisari? Cũ tojo ní'gũ, queoro weetimi", nisama. Na tojo nise nima'ase ni'i. ⁸ Na "Ësã ña'arõ weecã, Õ'acũ añurõ weesere nemorõ masĩrãsama", nisama. Tojo weerã "Añuse wa'ato ní'ã ña'asere weerã", nisama. Æpẽrã yũ'ũre, yũ'u me'rãcjãrãrẽ mejẽcã wãcũato ní'ã, "Pablo a'tere bu'emi", nisoosama. Na tojo nisoose wapa Õ'acũ narẽ bu'iri da'regũ, queoro weegusami.

Nipe'tirã bu'iritirã nima nise ni'i

⁹ ¿Marĩ judío masã ãpẽrã yũ'rũoro añurã niyũ'rũnũ'cãti? Niwe'e. Marĩ masĩtoja'a. Nipe'tirã judío masã, judío masã nitirã ña'arõ weerã niyurã, ni'cãrõnojõ bu'iritirã dia'cũ ni'i. ¹⁰ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre marĩrẽ a'tiro niwũ:

Ne ni'cũnojoõputa añugũ marĩmi.

¹¹ Ne ni'cũ Õ'acũ ye cjasere tu'omasĩgũ marĩmi.

Ne ni'cũõputa Õ'acũrẽ masĩsĩ'rĩgũ, wãcũnũrũtisami.

¹² Nipe'tirã Õ'acũ yere du'urã, dojope'tia wa'asama.

Nipe'tirã ña'arõ weema.

Ne ni'cũnojoõputa ãpẽrãrẽ añurõ weegũ marĩmi.

¹³ Na ucũse masãpe susuripe weronojõ ni'i.

Ti pe ãrĩwijaasa'a.

Te ãrĩwijaase weronojõ masã ña'arõ ucũsama.

Nisoonu'cũsama.

Aña useropũ ní'mã cuogu weronojõ pũrĩrõ ucũsama.

¹⁴ Æpẽrãrẽ doja, ɸpũtu tu'tisama.

¹⁵ Na masãrẽ wẽjẽcõ'asema ï'adu'ayũ'rũasama.

16 No'o na wa'aro masārē ña'arō weewā'cāsama.
Na yere dojorē, pajasecuorā tojacā weesama.

17 Āpērārē ejerisājācā weesere moosama.

18 Ō'acūrē wiopesase me'rā ĩ'atisama.

Cūrē uitisama, ni ojano'wū.

19 Marī masī'i, Moisé cū dutisere ūsā judío masārē cūucū niwī. Ūsā te dutisere masīmirā, tere weetirā, bu'iritirā tojasa'a. Cū dutise cūu'que a'tiro ni'i. Nipe'tirā judío masārē, judío masā nitirārē bu'iritirā nima, ni masīduti'ro tojo ni'i. 20 Ne ni'cū Moisé duti'quere weepe'omasītisami. Tojo weegū “Moisé dutisere weepe'ocā, ‘Ō'acū yū'ure bu'iri marīgū nimi’, nigūsami”, nímasītisami. Moisé duti'que marīrē “Ña'arā ni'i”, ni masīduti'ro cūuno'caro niwū.

Jesucristore ějōpeose me'rā yū'rūrāsa'a nise ni'i

21-22 Ni'cārōacārē majā Ō'acū marīrē bu'iri marīrā nicā weese quetire ĩ'omi. Te quetire Moisé cū duti'quere weetimirā, masīno'o. Marīrē Jesucristore ějōpeose me'rā Ō'acū ĩ'orōpūre bu'iri marīrā nita basio'o. Dūporopū Moisé, tojo nicā Ō'acū ye queti weremū'tārī masā Ō'acū tojo weeatjere cū ye queti ojāca pūrīpū ojacārā niwā. Ō'acū nipe'tirā Jesucristore ějōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Ne dūcawaanū'cōtisami.

23 Marī nipe'tirā ña'arō weerā ni'i. Ne ni'cū Ō'acū ūaronojō weegū marīmi. 24 Tojo nimicā, Ō'acū marīrē ma'ígū, cū macūrē o'ócū niwī. Marī ña'arō wee'quere wērī wapayedutigū tojo weecū niwī. Tojo weero marī wapayeticā, a'tiro ni'i. Jesucristore ějōpeose me'rā Ō'acū marīrē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, ni ĩ'asami. 25 Cū macū Jesucristore marī ña'arō wee'quere wērī wapayecā weecū niwī. Cū wērīgū dí o'maburo'que me'rā marī cūrē ějōpeocā, acobojosami. Tere wéégū, Ō'acū queoro cū weesere ĩ'osami. Dūporocjārāpūre na ña'arō weecā, Ō'acū pajaña'gū, bu'iri da'reticū niwī. Tojo tū'oña'cā'cū niwī. 26 A'tiro nicārē Jesucristo marī ña'arō wee'quere wērī wapaye'que me'rā Ō'acū cū queoro weesere ĩ'osami. Mejārōta tja cū macū Jesucristore ějōpeorārē bu'iri marīrā, añurā wa'acā weesami.

27 Tojo weerā Ō'acū ĩ'orōpūre marī basu “Añurā ni'i”, nímasītisa'a. Moisé duti'quere wéerā mejēta, añurā ni'i. Jesucristore ějōpeocā pe'e, Ō'acū marīrē “Añurā nima”, ni ĩ'asami. 28 Tojo weerā a'tiro nímasī'i. Marī Jesucristore ějōpeocā, Ō'acū “Bu'iri marīrā nima”, ni ĩ'asami. Moisé duti'quere weecā mejēta, tojo wa'a'a.

29 Ō'acū judío masā wiogu se'saro nitimi. Judío masā nitirā quē'rārē wiogu nimi. 30 Nipe'tirā ni'cūrēta Ō'acūtima. Cū judío masā Jesucristore ějōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Cūrē ějōpeorā judío masā nitirā quē'rārē mejārōta nisami. 31 ¿To pūrīcārē marī “Jesucristore ějōpeose me'rā Moisé duti'que pe'ere wapamarī'i”, nirā weeti? Niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Marī “Jesucristore ějōpeose me'rā Ō'acū Moisére duti'quere wapatirota wee'e”, nino'o.

4

Abrahā Ō'acūrē ějōpeo'que ni'i

1 Ni'cārōacā mūsārē Abrahā marī ñecū ye quetire wereguti. Mūsā masīrōnojōta cū judío masū nimū'tā'cū nicū niwī. 2 Ō'acū Abrahā weesere ĩ'agū mejēta, cūrē “Añugū nimi”, nicū niwī. Tojo nicāma, Abrahā cū añurō

wee'que wapa “Ym'u añugũ ni'i”, nímásĩbopĩ. Õ'acũ ĩ'orõpũ pe'ere tojo nita basiowe'e. ³ Cũ ějõpeocã pe'e, cũrẽ Õ'acũ “Bu'iri marĩmi”, nicũ niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

Abrahã Õ'acũrẽ ějõpeocũ niwĩ.

Tojo weegũ Õ'acũ cũrẽ “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicũ niwĩ.

⁴ Queose me'rã musãrẽ wereguti. Ni'cũ apeyenojõ da'racã, cũrẽ wapayerã, tojo o'orã mejẽta weema. Cũ da'ra'que wapa wapayerã weema. ⁵ Õ'acũ pe'e tojo weetimi. Marĩ añurõ weese wapa mejẽta “Bu'iri marĩrã, añurã nima”, nisami. Cũrẽ ějõpeocã pe'ere, tojo nisami. Masã ña'arõ weerãrẽ ym'rũweticã weegũ nimi. ⁶ Dũporocjũpũ Davi quẽ'rã ym'u ní'caronojõta nicũ niwĩ. Õ'acũ masã weesere ĩ'atimigũ, cũrẽ ějõpeocã, “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, nisami. Tojo nino'rãnojõ e'catisama. ⁷ A'tiro ni ojacũ niwĩ te cjasere:

No'o Õ'acũrẽ ym'rũnũ'cã'quere acobojono'cãrã e'catima.

Tojo nicã ña'arõ weesere cõ'ano'cãrã e'catima.

⁸ No'o Õ'acũ “Ã'rĩ bu'iri marĩgũ nimi”, nino'gũnojõ cũ quẽ'rã e'catimi, ni ojacũ niwĩ Davi.

⁹ Judío masã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'a'cãrã dia'cũ e'catitisama. Yejecõ'ano'ña marĩrã judío masã nitirã quẽ'rã e'catisama. Marĩ Abrahã ye cjasere wãcũnemorã tja. Õ'acũ Abrahãrẽ cũrẽ ějõpeocã ĩ'agũ, “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicũ niwĩ. ¹⁰ ¿De'ro nicã Õ'acũ Abrahãrẽ “Añugũ nimi”, nipari? Cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'se dũporo Õ'acũ Abrahãrẽ “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nitojacũ niwĩ. ¹¹ Abrahã Õ'acũrẽ ějõpeoca be'ropũ cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Cũ yejecõ'ano'se me'rã Õ'acũ cũrẽ todũporopũ “Mũ'u añugũ, bu'iri marĩgũ ni'i” ní'quere masĩcũ niwĩ. A'tiro wéégũ, Abrahã nipe'tirã ějõpeorã ñecũ tojacũ niwĩ. Na ějõpeose me'rã Õ'acũ nipe'tirã cũrẽ ějõpeorãrẽ “Añurã nima”, nicũ niwĩ. Na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acã mejẽta, tojo nicũ niwĩ. ¹² Mejãrõta judío masãrẽ Abrahã na ñecũ nimi. Na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acã mejẽta, na Abrahã weronojõ ějõpeorãta cũ pãrãmerã nima. Abrahãmarĩcã cũ yejecõ'ano'se dũporo Õ'acũrẽ ějõpeotojacũ niwĩ.

Abrahã ějõpeose cũoyucã, Õ'acũ “Tojo weeguti” ní'que queoro wa'acaro niwũ

¹³ Õ'acũ Abrahãrẽ “Mũ'ũrẽ, mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'ti di'tare o'oguti”, nicũ niwĩ. Õ'acũ cũ dutisere wéeca be'ro mejẽta tojo nicũ niwĩ. Abrahã cũrẽ ějõpeocã pe'e, cũrẽ “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicũ niwĩ. Tojo weegũ cũrẽ “A'ti di'tare o'oguti”, nicũ niwĩ. ¹⁴ Õ'acũ cũ dutise cũu'quere weerã dia'cũrẽ “Tojo weeguti” ní'quere o'ocãma, marĩ ějõpeose wapamarĩbopã. Tojo nicã cũ Abrahãrẽ “Mũ'ũrẽ añuse o'oguti” ní'que wapamarĩyapaticã'bopã. ¹⁵ Marĩ Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere weepe'omasĩtisa'a. Tojo weegũ cũ dutisere masĩmirã ym'rũnũ'cãcã, marĩrẽ bu'iri da'regũsami. Te dutise marĩcã pũrĩcãrẽ, te dutisere ym'rũnũ'cãse marĩbopã.

¹⁶ Õ'acũrẽ ějõpeorã dia'cũrẽ Abrahãrẽ “Tojo weeguti” ní'quere o'ogũsami. Cũ marĩrẽ ma'itjĩagũ, marĩ basu weetutuacã mejẽta, tere o'osami. Moisé dutise cũu'quere weerã dia'cũrẽ o'osome. Nipe'tirã Abrahã weronojõ ějõpeorãrẽ o'ogũsami. Abrahã nipe'tirã ějõpeose cũorã ñecũ nimi. ¹⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro niwũ Abrahãrẽ: “Mũ'ũrẽ peje

cururicjārā ñecũ sōrōwũ”, nicu niwī Ō'acũ. Cũ tojo nicā tu'ogu, Abrahā ējōpeocu niwī. Abrahā Ō'acũ ĩ'orōpũre cūrē ējōpeoyugu, marī ñecũ nicu niwī. Ō'acũta nipe'tisere weemasīpe'ocā'mi. Wērī'cārāpũreta masōsami. Cũ dutiro me'rā no'o marīsepũreta weebajurēsami.

¹⁸ Ō'acũ Abrahārē “Mũ'ũ pārāmerā nituriarā pājārā nirāsama” nirī curare ne pō'rāmarīcu niwī. Pō'rāmarīmigũ, Ō'acũ cūrē ní'quere “Queoro weegũsami”, ni ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acũ ní'caronojōta peje cururicjārā ñecũ wa'acu niwī. ¹⁹ Abrahā cien cū'marī wa'tero cuocu niwī. Cũ nũmo Sara quē'rā bũcuo waro nico niwō. Tojo nimicā, Abrahā “Ūsā pō'rātimasītisa'a, bũcūrā waro ni'i”, niticu niwī. Ō'acũ cū ní'caronojō “Ūsārē pō'rāticā weegũsami” ní'gũ, cūrē ējōpeodu'uticu niwī. ²⁰ “Apetero weegu cū 'Weeguti' ní'quere weetisami”, niticu niwī. Tojo weronojō o'ogu, Ō'acūrē ējōpeonemocu niwī. Wācūtutua, cūrē nicu niwī: “Añuyũ'rũami, tutuayũ'rũgu nimi”, nicu niwī. ²¹ “Ō'acũ yũ'ũre cū 'Weeguti' nisere weemasīpe'ocā'sami”, ni ējōpeocu niwī. ²² Cũ tojo ējōpeocā ĩ'agũ, Ō'acũ Abrahārē, “Añugũ, bu'iri marīgũ nimi”, nicu niwī.

²³ Ō'acũ tojo ní'quere Abrahā dia'cūrē Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpũ ojano'ticaro niwũ. ²⁴ Marī quē'rārē ojano'caro niwũ. Marī Ō'acūrē ējōpeocā, Abrahārē ní'caronojōta marīrē “Añurā, bu'iri marīrā nima”, nisami. Cũta marī wioгу Jesú wērī'cupũre masōcu niwī. ²⁵ Jesú marī ña'arō wee'que wapare wērīcu niwī. Cũ wērīca be'ro Ō'acũ marīrē bu'iri marīrā tojadutigũ cūrē masōcu niwī.

5

Marī bu'iritirā niwe'e nise cjase ni'i

¹ Marī bu'iri cuomi'cārārē marī wioгу Jesucristore ējōpeocā, Ō'acũ “Mũsā añurā ni'i”, ni ĩ'asami. Tojo weerā marī ña'arō wee'quere wērī wapayeyucā, Ō'acũ me'rā wācũque'tiro marīrō añurō nicā'a. ² Jesucristore ējōpeocā, Ō'acũ marīrē ma'ígũ, cū me'rā niato ní'gũ yũ'rũosami. Cũ tiropũ cū añuyũ'rũagu nisere bu'ipejatomurāsa'a. Marīrē “Añurō weewũ”, nigũsami. Cũ tojo weegũsami nírā, e'catise me'rā co'te'e.

³ Apeyema tja pi'etirā, e'catimasī'i. Marī pi'etirā, nemorō wācūtutuarāsa'a. ⁴ Marī wācūtutuacā, Ō'acũ “Mũsā añurō weewũ”, nigũsami. Tere masīrā, cū marīrē añurō weeatjere wācūrā, e'catiyutoja'a. ⁵ Ō'acũ Espiritu Santure marī me'rā ninu'cũdutigu o'ócu niwī. Tojo weerā cū me'rā nírā, Ō'acũ marīrē ma'isere masīno'o. Tere masīrā, “Queorota marīrē 'Añurō weeguti' ní'quere weegũsami”, nino'o.

⁶ Ō'acũ marīrē marī basu de'ro yũ'rũta basioticā ĩ'acu niwī. Tojo weegu cū besecatero ejacā, Jesucristo marī ña'arārē wērībosacu niwī. ⁷ Marī pūrīcā ne āpērārē wērībosasī'rītisa'a. No'o ni'cũ queoro weegũ nimicā, ne wērībosamasītisa'a. Apetero weegu ni'cũ añugũ warore wērībosagu, wērībosabosami. ⁸ Ō'acũ pūrīcā marī ña'arā nimicā, cū ma'isere ĩ'ocu niwī. Tere ĩ'ogũ, Jesucristore marīrē wērībosacā weecu niwī. ⁹ Jesucristo marīrē wērībosase me'rā cū ye dí o'mabũrose me'rā Ō'acũ cū ĩ'orōpũre marīrē bu'iri marīrā tojacā weecu niwī. Tojo weegu cū Jesucristo me'rāta tja nemorō weetamugũsami. Ō'acũ masārē bu'iri da'reri nũmũ nicā, marīrē yũ'rũweticā weegũsami. Marīrē bu'iri da'resome. ¹⁰ Marī Ō'acūrē uatirā nimicā, cū macūrē marīrē wērībosacā weecu niwī. Jesucristo

wērīgũ dí o'maburose me'rã Õ'acũ marĩrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Tojo weerã marĩ ni'cãrõacãrẽ cũ me'rãcjãrã niyurã, a'tiro masĩ'i. Jesucristo wěrĩ, cũ masã'que me'rãma majã marĩ bu'iri da'reno'bo'cãrãrẽ yu'rucã weegusami. ¹¹ Apeyema tja marĩ wiogu Jesucristo me'rã Õ'acũ marĩrẽ ma'isere wãcũrã, e'catiyu'rua'a. Marĩ cũ wěrĩ'que me'rã Õ'acũ yarã sãjã'a.

Adã, tojo nicã Jesucristo queti ni'i

¹² Ni'cũ ɯmɯ Adã wãmetigu me'rã ña'arõ weese nu'cãcaro niwũ. Te me'rã wěrĩse bajuanu'cãcaro niwũ. Nipe'tirã masãnu'cũpũre marĩ ña'arõ weerã niyucã, pẽ'rĩpejape'tia wa'acaro niwũ. Tojo weero a'ti ɯmɯcopũre wěrĩse se'sape'tia wa'apã. ¹³ Masã Õ'acũ Moisére dutise cũuatji dũporopũ ña'asere weetocãrã niwã. Na ña'arõ weemicã, Õ'acũ dutise marĩyucã, cũ narẽ “Yu'u dutise cũu'quere yu'rũnu'cã'a”, niticu niwĩ. Narẽ bu'iri da'reticu niwĩ. ¹⁴ Tojo nimicã, Adã be'rocjãrã téé Moisé nícaterocjãrãpũ wěrĩcãrã niwã. Na Adã Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cã'caronojõ weetimirã, ña'arõ wee'que wapa wěrĩcãrã niwã.

Adã dũ'pocãticu niwĩ ña'arõ weesere. Jesucristo pe'e a'ti turipu a'tigu, añurõ weesere cũ quẽ'rã dũ'pocãticu niwĩ.

¹⁵ Marĩ Adã yu'rũnu'cã'quere, Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ añurõ wee'quere a'tiro nímasĩ'i. Adã ni'cũ cũ yu'rũnu'cã'que bu'iri nipe'tirã wěrĩsirutuma. Õ'acũ pe'e marĩrẽ ma'ígũ, añubutiaro weemi. Marĩ wapayetimicã, ni'cũ ɯmɯ Jesucristo me'rãta tja nipe'tirãrẽ añubutiaro weemi. Pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ cũ me'rã catinu'cũcã weemi. ¹⁶ Õ'acũ marĩrẽ añurõ wee'quere, ni'cũ ɯmɯ Adã cũ ña'arõ wee'quere “A'tiro ni'i”, ninemomasĩ'i. Adã ni'cãtiacã cũ yu'rũnu'cã'que me'rã marĩ nipe'tirãrẽ bu'iritirã tojacã weecu niwĩ. Õ'acũ marĩrẽ yu'rũose pe'e a'tiro ni'i. Marĩ pejetiri yu'rũnu'cãmicã, Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ, bu'iri marĩrã, añurã tojacã weecu niwĩ. Marĩ wapayetimicã, tojo weecu niwĩ. ¹⁷ Ni'cũ yu'rũnu'cã'que me'rã wěrĩse se'sa wa'apã. Tojo weero Jesucristo wěrĩ'que pe'e totã yu'rũoquejo'o. Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, wapayetimicã, marĩrẽ bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Jesucristo ni'cũ me'rãta tja marĩrẽ ɯ'musepu catinu'cũatjere o'ocu niwĩ.

¹⁸ Ni'cãtiacã Adã yu'rũnu'cã'que me'rã nipe'tirã bu'iri da'reno'ajã tojacãrã niwã. Jesucristo queoro wéégũ, cũ wěrĩse me'rã pe'e nipe'tirã bu'iri marĩrã tojata basio'o. Tojo nicã catinu'cũsere bocata basio'o. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cũ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'que me'rã nipe'tirã cũ be'rocjãrã marĩ quẽ'rã ña'arã ni, bu'ipejasirutu'u. Mejãrõta tja ni'cũ Õ'acũ dutisere yu'tigu Jesucristo me'rã nipe'tirã cũrẽ ãjõpeorãrẽ Õ'acũ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, nisami.

²⁰ Õ'acũ Moisére dutise cũúgũ, marĩ ña'arã ni'i nisere masĩdutigu cũucu niwĩ. Cũ tojo weemicã, ña'arõ weenemopecãrã niwã. Õ'acũ pe'e ña'ase weenemocã, nemorõ pajaña'nemopecu niwĩ. ²¹ Ña'arõ wee'que wapa wěrĩse nipe'tirãpũre se'sabi'acaro niwũ. Te se'sa'caro weronojõ Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ añurõ weese quẽ'rã se'sabi'acaro niwũ. Marĩ wiogu Jesucristo wěrĩse me'rã marĩrẽ añurã, bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã cũ me'rã catinu'cũatjere o'ocu niwĩ.

6

Wērī'cārā weronojō nimi'cārā Jesucristo me'rā yu'rūono'o nise ni'i

¹ Yu'u ní'caronojōta ña'ase weenemocā, Ō'acū nemorō pajaña'nemopeosami. ¿To pūrīcārē marīrē ma'ígū pajaña'nemoato nírā ña'arō weenu'cūrāsari? ² Tojo niwe'e. Jesucristo curusapu wērīcā, marī quē'rā cū me'rā wērī'cārā weronojō wa'acārā niwū. Wērī'cārā, catirā na wee'quere weetisama. ¿De'ro weerā marī toduporo ña'arō wee'caronojō weenu'cūbosau? ³ Musā masīsa'a, marī Jesucristore ējōpeorā nitjārā, wāmeyeno'o. Wāmeyeno'rā, cū wērī'quere bu'ipejatamurā weronojō ni'i nisere ī'o'o. ⁴ Jesucristo wērīca be'ro yaano'cū niwī. Marī wāmeyeno'rā, cūrē yaa'caro weronojō marī ña'arō weesere du'ucārā niwū. Marī pacu cū tutuase me'rā Jesucristore wērī'cupure masōcū niwī. Cūrē masō'caro weronojō marī quē'rārē ape upu sājācā weecu niwī.

⁵ Marī Jesucristo me'rā niyurā, cū wērī'quere bu'ipejatamu'cārā weronojō ni'i. Mejārōta cū wērī'cupu masā'caro weronojō marī quē'rā masārāsa'a. ⁶ A'tiro masī'i. Marī toduporopu ña'arō niseti'quere Jesucristo wērīse me'rā curusapu paabi'pecō'ano'rō weronojō wa'acaro niwū. Marī ña'arō wee'quere du'udutiro tojo wa'acaro niwū. Tojo weerā ña'asere weeticā'rōña'a. Marīrē te wejeñe'enū'cōrō weronojō weewe'e majā. ⁷ Wērī'cupu cū catigu ña'arō wee'quere weetimimiba majā. Tojo weerā marī quē'rā cū weronojō te ña'arō weesere yu'rūweti'cārāpu nírā, weeticā'rōña'a. ⁸ Marī Jesucristo me'rā wērību'ipejatamu'cārā niyurā, a'tiro masī'i. Cū wērī masā'caro weronojō marī quē'rā mejārōta cū me'rā cū weronojō masārāsa'a. ⁹ Apeyere a'tiro masī'i. Jesucristo wērī'cupu masācū niwī. Cū ne wērīnemosome. Cūrē wērīse ne pōtēosome majā. ¹⁰ Jesucristo masā ña'arō wee'que wapare wērībosagu, ni'cātita wērīcū niwī. Ni'cārōacārē majā cū masāca be'ro Ō'acū me'rā añurō ninu'cūmi. ¹¹ Te weronojō marī Jesucristo me'rā wērī'cārā weronojō tu'oña'rā. Cū yarā niyucā, ña'arō weese marīrē dutimasītisa'a majā. Tereta marīrē yu'rūotojacu niwī. Tojo weerā Ō'acū uaronojō weesetirā. Ña'asere weeticā'rā.

¹² Marī upu boatji upure ña'ase weesī'rīcā, cā'mota'arā. Ti upu ña'arō uaripejasere weeticā'rā. ¹³ Marī ī'ase, ucūse, wācūse nipe'tise marī upupu nise me'rā ña'arō weeticā'rā. Ña'asere weeronojō o'orā, Ō'acū uaro weesetirā, marī upupu nisere cūpure o'orā. Wērī masā'cārā weronojō añuse pe'ere weerā. ¹⁴ Moisé duti'que doca nírā, tere weetirā, bu'iri da'reno'rāsama. Marī cū dutise doca niwe'e. Ō'acū marīrē bu'iri da'reronojō o'ogu, marīrē ma'ígū, acobojocu niwī. Tojo weero ña'arō weese marīrē de'ro pōtēomasītisa'a.

Marī da'raco'terā weronojō nise ni'i

¹⁵ “Marī Moisé dutise doca niwe'e. Ō'acū marīrē ma'ígū, acobojocu niwī”, ni'i. ¿To pūrīcārē marī ña'arō weecā, añusari? Niwe'e. ¹⁶ Musā masīsa'a, marī apī dutiro wéerā, cūrē da'rawā'ñaco'terā sājārā wee'e. Cū marī wiogu tojagu weesami. Te weronojō marī ña'asere wéerā, ña'ase weewā'ñaco'terā weronojō nisa'a. Ña'arō weese wapa wērīserē bocarāsa'a. Marī Ō'acū dutiro wéerā pūrīcā, cūrē da'rawā'ñaco'terā weronojō ni'i. Marī cū dutisere wéerā, ña'ase weero marīrō nirāsa'a.

¹⁷⁻¹⁸ Toduporopu musā ña'asere wéerā, da'rawā'ñaco'terā weronojō nicārā niwū. Ni'cārōacārē āpērā musārē Jesucristo ye quetire werecā tu'orā, añurō ējōpeocārā niwū. Tojo weerā ña'arō weesere

yu'rũono'tjĩarã, añusere weewã'ña'a. Mũsã tojo weecã wãcũgũ, yu'u Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ¹⁹ Mũsãrẽ tu'omasĩcã uagu, masã na ucũwũasenojõ me'rã were'e. Mũsã todũporopũre ña'asere mũsã upũre wiapecãrã niwũ. Siape me'rã ña'arõ weedojacãrã niwũ. Ni'cãrõacã pe'ere añusere wiarã, Õ'acũrẽ mũsã upũre wiaya. Cũ me'rã nibutiarã, siape me'rã cũ uaro dia'cũrẽ weeya.

²⁰ Mũsã todũporopũre ña'arõ weewã'ñarã, ña'ase dutise doca níni'wũ yujupũ. Tojo weerã añurõ weerouasato nirõ marĩrõ nicã'wũ. ²¹ Mũsã ña'arõ wéerã, ¿ñe'enojõ añusere bocari? Todũporopũre mũsã ña'arõ wee'quere wãcũrã, ni'cãrõacãrẽ bopoyasa'a. Te ña'arõ wee'que wapare pecame'epũ bu'iri da'reno'bopã. ²² Ni'cãrõacãrẽ majã marĩ ña'arõ weesere yu'rũweti'cãrãpũ ni'i. Ña'arõ weese doca niwe'e. Õ'acũ dutisere da'rawã'ñaco'terã ni'i. Te pũrĩcã añurõ yapatisa'a. Marĩ, marĩ wiogu Õ'acũ me'rã ni'i. Siape me'rã cũ uaronojõ wéerã, añuse, cũ tiropũ catinu'cũsere bocarãsa'a. ²³ Ña'arõ wee'que wapare pecame'epũ bu'iri da'reno'o, wẽrĩdojasere bocano'sa'a. Õ'acũ marĩrẽ wapamarĩrõ o'ose pe'e catinu'cũatjere bocatje ni'i. Marĩ wiogu Jesucristo me'rã tere o'ogũsami.

7

Omocã dũ'tese cjase queose ni'i

¹ Acawererã, mũsã Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere masĩsa'a. Marĩ catiri uũcopũ dia'cũrẽ te duti'quere yu'tisa'a. ² Queose me'rã mũsãrẽ weregũti. Marĩrẽ duti'que a'tiro ni'i. Ni'cõ omocã dũ'te'co co marãpũ catiro ejatuaro cũ nũmo nimo. Cũ wẽrĩca be'ro na dũ'te'que pe'tia wa'asa'a. Co marãpũ moogõ tojasamo tja. ³ Co marãpũ catimicã, apĩrẽ nũorẽgõ, ña'arõ weego weesamo. Õ'acũ dutisere yu'rũnu'cãgõ weesamo. Co marãpũ wẽrĩca be'ro pũrĩcãrẽ apĩrẽ nũorẽcã, ña'ase mejẽta ni'i. Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãtisamo.

⁴ Co marãpũ wẽrĩ'caro weronojõ marĩrẽ ni'cãrõacãrẽ a'tiro wa'a'a. Todũporopũre Moisé duti'quere yu'tini'wũ yujupũ. Jesucristo cũ wẽrĩcã, marĩ quẽ'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ wa'acãrã niwũ. Tojo weerã Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩ Moisé dutise doca ní'quere du'uno'wũ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo wẽrĩ masãse me'rã cũ yarã ni'i. Marĩrẽ Õ'acũ uaro weeato ní'gũ, cũ yarã sãjãcã weecu niwĩ. ⁵ Todũporopũ marĩ tu'sasenojõ ña'asere uaripejawũ. Moisé duti'quere marĩrẽ cã'mota'acã, weeya ní'ronojõ wa'awũ. Nipe'tise marĩ upũpũ nise me'rã marĩ ña'arõ uaripejasere weewũ. Te ña'asere wéerã, pecame'epũ bu'iri da'reno'o, yapatidijabopã. ⁶ Todũporopũ Moisé cũ dutise doca níni'wũ yujupũ. Ni'cãrõacãrẽ majã marĩ Jesucristo me'rã ní'ã, Moisé dutise doca niwe'e. Tere yu'rũweti'cãrãpũ ni'i. Tojo weerã marĩ Espĩritu Santu me'rã ape upũ sãjã'a. Cũ weetamurõ me'rã Õ'acũ uaro weesetimasĩ'i.

Añurõ weesĩ'rĩmigũ, ña'ase bu'iri põtẽotisa'a nise ni'i

⁷ ¿To pũrĩcãrẽ "Moisé duti'que ña'a ni'i", nirãsari? Niwe'e. Te dutise marĩcãma, yu'u ña'agũ ni'i nisere masĩtibopã. Cũ dutise a'tiro ni'i. "Ãpẽrã yere uoticã'ña", ni'i. Te marĩcãma, yu'u te uosere "Ña'ase ni'i", ni masĩtibopã. ⁸ Te dutise "Weeticã'ña" nimicã, yu'u pe'ere nipe'tise no'o uaro uaripejasere weeya ní'ronojõ wa'awũ. Dutise marĩcãma, "Ña'ase ni'i", ni masĩno'ña marĩtibopã.

⁹ Dũporopũ yu'u Moisé duti'quere sũ'owaro masĩtigu, wãcũque'tiro marĩrõ nicã'miwũ. "Añurõ weegũ ni'i", ni wãcũmiwũ. Be'ro te dutise

masíca be'ro na'irō āpērā yere uoya nírōnojō wa'awu. Yu'u ña'arō wéégū, “Ña'agū ni'i”, ni tu'oña'wũ. ¹⁰ Marī Ō'acū dutisere wéérā, añurō nicā'bosa'a. Yu'u pe'e te dutise de'ro weepe'omasítigū, bu'iritigū tojawu. Te dutise masārē Ō'acū me'rā añurō tojacā weeboronojō nírō, yu'u pe'ere bu'iritigū tojacā weewu. ¹¹ Ña'ase yu'upure nírō, Ō'acū dutisere yu'rūnu'cācā weewu. Te ña'ase yu'ure nisoowioritique'awu. Tojo weegu yu'u te dutise niyucā, ña'arō wéégū, bu'iritigū tojawu. Ō'acū me'rā a'pepūrīgū tojawu.

¹² Ō'acū Moisére duti'que añuse warota ni'i. Diacjū wereme'rīcā'a. Te dutise marī ye niatjere weetamu'u. ¹³ To pūrīcārē Ō'acū dutise añuse nimirō, ¿de'ro weero marīre bu'iritirā tojacā weesari? Weetisa'a. Marī ña'ase wapa pe'e bu'iritirā tojasa'a. Tojo weero te dutise añuse me'rā ña'asere “Ña'aseta ni'i”, ni masīno'o. Tojo weerā marī ña'arō wéérā, Ō'acūrē yu'rūnu'cārā wee'e nírā, marīre cū bu'iri da'reatje quē'rārē masīwũ.

¹⁴ Marī masī'i, Moisé cū duti'quere Espíritu Santu me'rā Ō'acūta cūucu niwī. Tojo weero añuse dia'cū ni'i. Marī pe'e ña'arā ējānu'cātjīarā, ña'ase marīpure nise doca ni'i. ¹⁵ Yu'u, yu'u weesī'rīsere weewe'e. Yu'u ne weesī'rītise pe'ere wee'e. Yu'u a'tere masītisa'a. De'ro weegu tojo weesasa'a. ¹⁶ Yu'u weesī'rītise pe'ere wéégū, a'tiro masī'i. “Ō'acū dutise añusetā ni'i”, ni'i. ¹⁷ Yu'u mejēta ña'arō wee'e. Yu'upure ña'ase niyuro, yu'ure ña'arō weecā wee'e. ¹⁸ Yu'u añurō weesī'rīmīgū, weepōtēotisa'a. Tojo weegu a'tiro masī'i. Yu'upure ne añuse marī'i. ¹⁹ Añuse yu'u weesī'rīsere weeboronojō o'ogu, ña'ase yu'u weesī'rītise pe'ere wee'e. ²⁰ Yu'u weesī'rītisere wéégū, yu'u basu mejēta tojo wee'e. Yu'upure ña'ase nise pe'e yu'ure su'ori wee'e.

²¹ Tojo weero a'tiro wa'a'a yu'ure. Yu'u añurō weesī'rīcā, ña'ase dia'cū wa'awioriti'i. Ña'ase pe'e u'mutāque'a'a. ²² Yu'u basu pe'e Ō'acū dutisere tu'sayurūami'i. ²³ Tojo nimicā, ña'ase yu'u upupu nise pe'e ña'arō weeduti'i. Yu'u wācūse me'rā añurō weesī'rī'i. Ña'arō wéégū, añurō weebo'quere weetisa'a. Tojo weero ña'arō weese yu'ure wejeñe'ese weronojō ni'i. ²⁴⁻²⁵ Ña'arō weesere du'umasítigū, ña'abutiario tu'oña'sa'a. ¿Noa yu'ure te ña'asere, bu'iritigū tojacā weesere yu'rūweticā weesari? Ō'acū ni'cūta marī wiogu Jesucristo me'rā yu'ure yu'rūweticā weegusami. Tojo weegu Ō'acūrē e'catise o'o'o. Yu'u ucū'quere a'tiro neonu'cō, wereguti. Yu'u basu Ō'acū dutisere weesī'rīmi'i. Tojo weesī'rīmicā, ña'ase yu'upure nise pe'e yu'ure ña'arō su'ori wee'e.

8

Espíritu Santu weetamurō me'rā Ō'acū me'rā añurō nita basio'o nise ni'i

¹⁻² Jesucristo marīre ña'arō niseti'quere yu'rūweticā weecu niwī. Tojo weerā ni'cārōacārē marī Jesucristo yarā bu'iri da'reno'some majā. Espíritu Santu marīre Ō'acū me'rā añurō nicā weemi. Ni'cārōacārē Espíritu Santu dutisere wéérā, ña'arō weewe'e. Tojo weerā pecame'epu wa'asome. ³ Marī ña'arō weerā niyucā, Moisé duti'que de'ro weepe'ota basiotipā. Moisé duti'que me'rā yu'rūmasīwe'e. Ō'acū pe'e yu'rūomasīmi. Cū marī ña'arō wee'quere wērī wapayedutigū cū macūrē o'ócū niwī. Cū macū marī ña'arō weerā uputiro weronojō uputicu niwī. Ti upu me'rā wērīgū, ña'asere cō'awapayepe'ocā'cu niwī. ⁴ Tere cō'agū, marīre Ō'acū

dutiro weemasĩato nígũ, tojo weecu niwĩ. Marĩ uaro weesĩ'rĩsere weewe'e majã. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu tutuaro me'rã cũ uaro weeseti'i.

⁵ Marĩ uaro weesĩ'rĩsere weesetirã, marĩ uasenojõ dia'cũrẽ wãcũsa'a. Espĩritu Santu me'rã nisetirã, cũ uasenojõ pe'ere weesa'a. ⁶ Marĩ uaronojõ dia'cũrẽ weesetirã, pecame'epu wa'arãsa'a. Espĩritu Santu uaronojõ wéerã, marĩ ejeripõ'rãpu añurõ tũ'oña'a. Tojo nicã Õ'acũ me'rã añurõ catinu'cũcã'rãsa'a. ⁷ Marĩ uaronojõ dia'cũrẽ weesetirã, Õ'acũ me'rã a'pepũrĩrã weesa'a. Cũ dutiro ne weesĩ'rĩti, ne weemasĩtisa'a. ⁸ Marĩ uaro weesetirã, Õ'acũrẽ e'caticã weemasĩtisa'a.

⁹ Marĩ uaro weesĩ'rĩsere weetisa'a majã. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu marĩpũre nimi. Tojo weerã cũ tutuaro me'rã cũ uaronojõ wee'e. Espĩritu Santu marĩ me'rã niticã, cũ uaro weetisa'a. Jesucristo yarã nitisa'a. ¹⁰ Marĩ ña'arõ weese wapa marĩ upu boadijatji upu ni'i. Tojo boadijatji upu nimicã, Jesucristo marĩpũre niyucã, Õ'acũ marĩrẽ "Añurã, bu'iri marĩrã nima", ni ñ'asami. Tojo weero marĩ upu boamicã, marĩ ejeripõ'rã u'mũsepũ catinu'cũcã'rõsa'a. ¹¹ Õ'acũ Jesucristo wẽrĩ'cũpũre masõcu niwĩ. Cũta tja Espĩritu Santu marĩpũre nicã, marĩ upu wẽrĩca upũre masõgũsami. Espĩritu Santu tutuaro me'rã tojo weegũsami.

¹² Tojo weerã acawererã, marĩ Espĩritu Santure cũorã, cũ dutisere weerõsa'a. Marĩ uaro weesĩ'rĩsenojõ pe'ere weerõsasato niwe'e. ¹³ Marĩ uaro weesetirã, pecame'epu bu'iri da're bajuriono'rãsa'a. Te ña'asere Espĩritu Santu weetamurõ me'rã weedu'urã pũrĩcã, catinu'cũrãsa'a.

¹⁴ Nipe'tirã Espĩritu Santu wãcũse o'osere weesiruturãnojo Õ'acũ põ'rã nima. ¹⁵ Õ'acũ Espĩritu Santure marĩrẽ o'ócũ niwĩ. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ da'raco'terã na wiogũre uirã weronojõ niwe'e. Marĩrẽ Õ'acũ põ'rã sãjãcã weesami. Tojo weerã cũ weetamurõ me'rã marĩ Õ'acũrẽ "Pacu", nímasĩ'i. ¹⁶ Espĩritu Santu marĩ wãcũsepũ "Õ'acũ põ'rã nitoja'a", ni tũ'oña'cã weemi. ¹⁷ Marĩ Õ'acũ põ'rã niyurã, cũ "Yũ'u põ'rãrẽ añuse o'ogũti" ní'quere ñe'erãsa'a. Jesucristo cũ pacu o'ootjere ñe'egũsami. Marĩ quẽ'rã cũ me'rã tere ñe'erãsa'a. Marĩ ni'cãrõacãrẽ Jesucristo pi'etisere bu'ipejatamurã, be'ropu cũ wiogũ nise quẽ'rãrẽ bu'ipejatamurãsa'a.

Õ'acũ marĩrẽ añurõ weeatje cjase ni'i

¹⁸ Marĩ a'ti nucũcãpu pi'eti'i, pi'etirã. Be'ropu Õ'acũ marĩrẽ u'mũsepũ añusere o'ootjere wãcũcãma, ni'cãrõacã marĩ pi'etise mejõ niseacã ni'i. ¹⁹ Be'ro ni'cã nũmũ Õ'acũ "Ãrã yũ'u põ'rã nima. Narẽ añuse o'ogũti", nigũsami. Nipe'tise cũ wee'que u'mũarõ cjase, a'ti turi cjase cũ tojo weeatjere masã apeyenojõrẽ upũtu ñ'asĩ'rĩrõ weronojõ co'tewapamo'o. ²⁰⁻²¹ Ne waropũre Õ'acũ wee'que añuse dia'cũ nicaro nimiwũ. Be'ro Adã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'que bu'iri a'ti turi cjase doja wa'acaro niwũ. A'ti turi basu dojoticaro niwũ. Õ'acũ níronojõta dojocarõ niwũ. Tojo weerã wa'icũrã, yucũpagũ, nipe'tise a'ti turi cjase boadijasa'a. Tojo boadijamicã, be'ropu añurõ apogũsami tja. Õ'acũ ni'cã nũmũ besecu niwĩ. Queoro ti nũmũ nicã, cũ põ'rãrẽ añurã waro wa'ato nígũ dũcayugũsami. Apeye cũ wee'que quẽ'rãrẽ dũcayugũsami. Tojo weecã, cũ ne waropũ wee'caro weronojõ añurõ nirõsa'a tja. Boadijasome majã. ²² Marĩ a'tiro masĩ'i. Ni'cãrõacãputa nipe'tise Õ'acũ cũ wee'que boadijasere pe'ticã uaro, pũrĩsere tũ'oña'rõ weronojõ tũ'oña'a. Ni'cõ numio wĩ'magũ wũago pũrĩse tũ'oña'rõ weronojõ tũ'oña'a. ²³ A'ti u'mũco se'saro tere tũ'oña'we'e. Marĩ

Espíritu Santure cuorã wiori quẽ'rã pi'eti'i. Be'ropu marĩrẽ ducayuatjere uputu waro ñe'esĩ'rĩrã, pũrĩrõ tu'oña'rõ weronojõ yucue'e. Marĩ Espíritu Santure cuocã, nipe'tise Õ'acũ "O'oguti" ní'quere o'ogusami. Be'ro Õ'acũ marĩrẽ, "Yũ'u põ'rã nima", nigũsami. Tócatero nicã, marĩrẽ ma'ma upu, ña'ase weetiri upure o'ogusami. ²⁴ Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, marĩrẽ yu'rucõ niwĩ. Cũ marĩrẽ be'ropu weeatjere co'te ãjõpeo'o. Marĩ ã'a'quepũre de'ro weejã co'tenemobosau. ã'a'quepũre co'teno'ña marĩ'i. ²⁵ Marĩ ã'atise pũrĩcãrẽ co'te ãjõpeorã, sojaro, caributiro marĩrõ co'teme'ricã'a.

²⁶ Marĩ añusere weetuatitjãrã, Õ'acũrẽ "¿De'ro sãrĩrõmasari?" nímasĩtisa'a. Tere ã'agũ, Espíritu Santu marĩrẽ weetamusami. Cũ basu marĩ ye niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosasami. Cũ tere sãrĩbosagu, masã ucũta basiotise uuserinojõ me'rã sãrĩsami. ²⁷ Õ'acũ uaronojõta Espíritu Santu marĩrẽ, cũ yarãrẽ sãrĩbosasami. Tojo weegu Õ'acũ nipe'tise marĩ wãcũsere ã'abesepe'ogu, Espíritu Santu marĩrẽ sãrĩbosasere masĩsami.

²⁸ Õ'acũ marĩrẽ cũ uaro weeato ní'gũ besecu niwĩ. Tojo weerã marĩ a'tiro masĩ'i. Marĩ cũrẽ mairãrẽ weetamunu'cũcã'sami. Nemorõ cũ weronojõ wa'acã uagu nipe'tise marĩrẽ wa'asere añurõ yapaticã weesami. ²⁹ Õ'acũ ne waropũre ã'abesenu'cõtojugupu "Ã'rã yũ'u põ'rã nirãsama", nicu niwĩ. Cũ macũ weronojõ nisetiato ní'gũ tojo weecu niwĩ. Tojo nicã cũ macũrẽ "Nipe'tirã cũrẽ ãjõpeorã masã ma'mi niato", nicu niwĩ. ³⁰ Duporopu Õ'acũ marĩrẽ cũ yarã niato ní'gũ beseyutojacu niwĩ. Besetoja, cũ põ'rã sãjãcã weecu niwĩ. Be'ro "Bu'iri marĩrã, añurã nima", nicu niwĩ. Marĩ tojo nino'rãrẽ u'musepu cũ weronojõ niseticã weegusami.

³¹ Marĩ tere masĩrã, ¿ñe'enojõ ninemobosari? Õ'acũ marĩrẽ weeta-muyucã, ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ weemicã, wãcũque'tiwe'e. Marĩrẽ na ña'arõ weedoamasĩtisama. ³² Õ'acũ cũ macũ waromarĩcãrẽ o'ócũ niwĩ. Ne "O'osome" nitigũta, marĩ nipe'tirã ye niatjere wãrĩbosadutigu tojo o'ócũ niwĩ. Apeyepũma tjãsami majã. De'ro weeacju cũ macũ Jesucristore marĩrẽ o'o'cũ nimigũ, apeye nipe'tisere o'otibosabe. O'ogusami. ³³ Õ'acũ cũ bese'cãrãrẽ ne ni'cũnojpũta masã besewuaropu weresãrõ weronojõ "Ã'rã ña'arã nima", nita basiowe'e. Õ'acũ cũ basuta "Ã'rã bu'iri marĩma" nigũsamigu. ³⁴ Ne ni'cũ "Ã'rãrẽ bu'iri da'reroa'a", nímasĩtisami. A'tiro ni'i. Jesucristota marĩrẽ wãrĩbosacu niwĩ. Wãrĩtoja, masãcu niwĩ. Ni'cãrõacã cũ pacu diacjũ pe'e wiogu dujiri cũmurõpu marĩ ye niatjere sãrĩbosagu weesami. Tojo weegu ne ni'cũ marĩ Õ'acũ bese'cãrãrẽ "Bu'iri da'reroa'a", nímasĩtisami. ³⁵ Jesucristo marĩrẽ ma'isere ne ni'cũnojo cã'mota'amasĩtimi. Marĩ pi'eticã, marĩ diasaro tu'oña'cã, ãpẽrã ña'arõ weequenu'cõcã, Jesucristo ma'inu'cũcã'sami. Tojo nicã ba'ase moocã, su'ti moocã, wiose wa'tero nicã, ãpẽrã marĩrẽ wãjãcã, Jesucristo marĩrẽ ma'inu'cũsami. ³⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu níronojõta Õ'acũ yarãrẽ a'tiro ni'i:

Mu'urẽ ãjõpeose bu'iri umucorinucũ ãpẽrã usãrẽ wãjãtawioro ni'i.

Ovejare wãjãrãtirã aperopu miarã weronojõ usãrẽ weema, tojo ni ojano'caro niwũ.

³⁷ Marĩ ña'arõ yu'rurã, Jesucristo marĩrẽ ma'igũ weetamuse me'rã nipe'tise ña'asere docaque'acã weemasĩsa'a. Tojo nicã cũ weetamuse me'rã nemorõ wãcũtutanemomasĩ'i.

³⁸ Yũ'u a'tere "Diacjũta nirõ wee'e", ni'i. Õ'acũ marĩrẽ ma'isere ne apeyenojõ cã'mota'amasĩtisa'a. Wãrĩse, catise cã'mota'amasĩtisa'a. Tojo

nicã Õ'acũrẽ wereco'terã ʉ'mũsecjãrã, wãtĩa, na wiorã Õ'acũ marĩrẽ ma'isere cã'mota'amasĩtisama. Apeye quẽ'rã ni'cãrõacã nise, be'ropu ni-atje ne cã'mota'amasĩwe'e. ³⁹ Tojo nicã ʉ'mũarõpu cjase, ʉ'cũarõpu cjase, Õ'acũ wee'quenojõ quẽ'rã ne Õ'acũ marĩrẽ ma'isere cã'mota'amasĩwe'e. Õ'acũ marĩ wiogu Jesucristo yarã niyucã, marĩrẽ ma'inu'cũsami.

9

Israe curuacjãrã ye queti ni'i

¹⁻³ ʄu'ʉ acawererã Israe curuacjãrã Jesure ẽjõpeoticã, ña'abutiario ejeripõ'rãtigucoro. Ya curuacjãrã Jesucristore ẽjõpeocã ʉagu, na pecame'epu bu'iri da'reno'bo'quere ducayusĩ'rĩgũ, yu'ʉ pe'e wapayebosãĩ'rĩmi'i. ʄu'ʉ tojo weegu Jesucristore ne ï'anemotibosa'a majã. ʄu'ʉ Jesucristore ẽjõpeotjãgũ, nisoowe'e. Diacjũ tere were'e. Espiritu Santu quẽ'rã yu'ʉ nisere "Diacjũta ni'i", nisami. ⁴ Israe curuacjãrã Israe wãmetigu pãrãmerã nituriarãpu nima. Õ'acũ yu'ʉ põ'rã niato nĩgũ narẽ besecu niwĩ. Cũ na me'rã nĩgũ, cũ tutuasere, cũ asistesere narẽ ï'ocu niwĩ. "ʄu'ʉ mũsã wiogu ni'i. Mũsã, yã curuacjãrã ni'i", nicu niwĩ. Narẽ añurõ nisetimasĩato nĩgũ cũ dutisere Moisére cũucu niwĩ. Narẽ Õ'acũ wi'ipu cãrẽ ẽjõpeosere cũucu niwĩ. Õ'acũ narẽ "Mũsã pãrãmerã nituriarãrẽ añurõ weeguti", nicu niwĩ. ⁵ ʄsã ñecũsumua Israe curuacjãrã nimu'tã'cãrã pãrãmerã nituriarãpu ni'i. Abrahã, Isaa, Jacob, cũ põ'rã doce pãrãmerã nituriarãpu ni'i. Jesucristo quẽ'rã masũ niyugu, ti curuapũ bajuasirutugu, Israe curuacjũ na acaweregu nicu niwĩ. Cũ Õ'acũ nimi. Nipe'tise yu'ruoro nimi. Cũrẽ "Mu'ʉ añuyũ'ruagu ni'i" ni, e'catise o'onu'cũcã'rõua'a. Tojota weerõua'a.

⁶ Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ añurõ weemicã, pãjãrã cũrẽ ẽjõpeotima. Na ẽjõpeoticã, "Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ 'Añurõ weeguti' ní'quere weetimi", nigũ mejẽta wee'e. Õ'acũ cũ ní'quere queoro weemi. A'tiro ni'i. Nipe'tirã Israe pãrãmerã nituriarã Õ'acũ põ'rã nitima, nisĩ'rĩrõ wee'e. ⁷ Õ'acũ Abrahãrẽ "Mu'ʉ pãrãmerã nituriarãrẽ añuse o'oguti", nicu niwĩ. Cũ tojo ní'quere nipe'tirã Abrahã pãrãmerã nituriarã ñe'etisama. Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ: "Isaa pãrãmerã nituriarã dia'cũ mu'ʉ pãrãmerã waro nirãsama." ⁸ A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Nipe'tirã Abrahã ya curuapũ bajuasiruturã, Õ'acũ põ'rã nitima. Õ'acũ cũ "Añuse weeguti" ní'quere ẽjõpeorã, Õ'acũ põ'rã nima. Náta Abrahã pãrãmerã waro nima. ⁹ Õ'acũ Abrahãrẽ ní'que a'tiro nicaro niwũ: "Ape cũ'ma a'tocateronojõ a'tiguti tja. Titare Sara macũtitojagosamo", nicu niwũ.

¹⁰ A'te dia'cũ niwe'e. Apeye totã nemoquejo'o. Na macũ Isaa bucu, be'ro Rebecare nũmoticu niwĩ. Be'ro co nijĩpaco nirĩ curare Õ'acũ co quẽ'rãrẽ ucũcu niwĩ. Co põ'rã su'rua'cãrã, Isaa ni'cũ põ'rãta nicãrã niwã. ¹¹⁻¹² Na bajua añuse, ña'asere weese duporo Õ'acũ ni'cũrẽ beseyutojacu niwĩ. Tojo weese me'rã Õ'acũ cũ ʉaro besesere ï'ocu niwĩ. Cũ no'o besesĩ'rĩrãrẽ besesami. Na weesere ï'agũ mejẽta, besesami. Tojo weegu Rebecare nicu niwĩ: "Masã ma'mi cũ acabijire da'raco'tegu sãjãgũsami." ¹³ A'te Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta queoro ni'i. "Jacore besewu. Esaú pe'ere besetiwu", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ To pũrĩcãrẽ marĩ ¿de'ro pe'e nirãsari? "Õ'acũ ni'cũrẽ apĩ yu'ruoro besegu, queoro weetimi", ¿nirãsari? Niwe'e. ¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Duporopu Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ: "No'o yu'ʉ pajaña'sĩ'rĩgũrẽ pajaña'gũti",

nicu niwĩ. ¹⁶ Tojo weerã marĩ masĩ'i. Õ'acũ basu cũ pajaña'sĩ'rĩrãrẽ pajaña'sami. Masã pajaña'duticã mejẽta pajaña'sami. Tojo nicã añurõ weese wapa mejẽta pajaña'sami. ¹⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu Õ'acũ cũ ní'quere a'tiro ojano'wũ. Duporocjũpu Egipto dutigu wiogu faraõrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u tutuasere mu'u me'rã ï'ogũti nígu, mu'urẽ wiogu sõrõwũ. Nipe'tirocjãrã yũ'u tutuagu nisere masĩdutigu tojo weewu”, nicu niwĩ Õ'acũ. ¹⁸ Tojo weegu Õ'acũ no'o cũ pajaña'sĩ'rĩrãrẽ pajaña'sami. No'o ejeripõ'rã butirãrẽ ejeripõ'rã buticã weesami. Na uaro nemorõ ña'arõ weeato nígu tojo weesami.

¹⁹ Yũ'u tojo nisere tu'orã, musã a'tiro nibosa'a: “Õ'acũ cũ basuta ejeripõ'rã buticã weemigũ, ¿de'ro weegu masãrẽ ‘Bu'iritirã nima’, nisari? Õ'acũ weesĩ'rĩsere cã'mota'ata basiowe'e”, nibosa'a. ²⁰ Niwe'e. Musã tojo busurãnojõ masã ni'i. Õ'acũ musãrẽ wee'cure ye'suticã'rõua'a. Sutuwu yéecaru tiru yee'core “¿De'ro weeacjo yũ'ure a'tiro bajutju yeeri?” nĩmasĩtisa'a. ²¹ Di'i yeeri masõ co uaro yeemasĩsamo. No'o sutuwu añutju bosenu mu nicã co miwĩrõatjũre yeemasĩsamo. Aperu quẽ'rãrẽ mejõ nitju no'o uaro co cuoatjũre yeemasĩsamo.

²² Masã ña'arõ weecã, Õ'acũ cũ bu'iri da'reatjere, cũ tutuasere narẽ masĩcã uacu niwĩ. Tojo weegu cũrẽ uarosãjãcã wee'cãrãrẽ, cũ bu'iri da're bajurioajãrẽ tojo ï'acã'cu niwĩ yujupu. ²³ Marĩrẽ, cũ pajaña'rã pe'ere cũ añubutiaro nisetisere, cũ tutuasere masĩcã uacu niwĩ. Duporopu marĩrẽ cũ weronõjõ añurã niato nígu, tojo nicã cũ tutuasere cuoato nígu beseyucu niwĩ. ²⁴ Tojo marĩrẽ besegu, ni'cãrãrã judío masã wa'teropu nirãrẽ, ãpẽrã judío masã nitirãrẽ beseducawaanu'cõcu niwĩ. ²⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu duporocjũpu Osea Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ judío masã nitirã ye cjase Õ'acũ ucũ'quere a'tiro ojacu niwĩ:

Yarã masã nitimi'cãrãrẽ “Yarã masã nima”, nigũsa'a.

Yũ'u ma'itimi'cãrãrẽ “Yũ'u mairã nima”, nigũsa'a.

²⁶ “Musã, yarã mejẽta ni'i” nino'ca di'taputa tja narẽ “Õ'acũ catinu'cũgũ põ'rã nima”, nino'rõsa'a, ni ojacu niwĩ Osea.

²⁷ Israe curuacjãrã ye pe'ema Isaía a'tiro ojacu niwĩ:

Israe põ'rã nucũporo dia pajiri maa sumutopu nise weronõjõ pãjãrã nimirã, pejetirãcã yũ'rũono'rãsama.

²⁸ Õ'acũ cũ ní'caronõjõta cũ ucũ'quere queoro weegusami.

Tere wéegu, sojaro me'rã a'ti nucũcãcjãrãrẽ bu'iri da'regusami, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ Isaíata apeye ojamu'tãcu niwĩ tja:

Õ'acũ nipe'tise bu'ipu nigũ marĩ pãrãmerãrẽ pejetirãcã du'aticãma, duporocjãrãpu Sodoma, Gomorracjãrãrẽ weronõjõ pe'odijobopĩ.

Tojo weecã, marĩ ya curua marĩbosa'a majã, ni ojacu niwĩ.

³⁰ To pũrĩcãrẽ ¿de'ro nirõuati? A'tiro ni'i. Judío masã nitirã Õ'acũ me'rã na añurõ niatjere a'maticãrã niwã. Tere a'matimirã, Jesucristore ãjõpeose me'rã bocacãrã niwã. Na ãjõpeocã, Õ'acũ narẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ï'acu niwĩ. ³¹ Judío masã pe'e Moisé dutise me'rã Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo wãcũmirã, Moisé duti'quere weeticãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ me'rã añurõ niticãrã niwã. ³² ¿De'ro weerã Õ'acũ me'rã añurõ nitipari? A'tiro ni'i. Jesucristore ãjõpeose me'rã mejẽta Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Na basu weetutuase me'rã pe'e tojo nisĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ cũu'cu Jesucristore ãjõpeotirã Õ'acũ

tiropu wa'asome. ³³Tojo weero Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojano'caro niwũ Õ'acũ macũrẽ:

Ni'cãgã ùtãgã dupogu weronojõ ni'cũrẽ Jerusalẽpũre dupoguti.

Tigarpu u'tayuria buruque'arã weronojõ yu'u dupo'cure ãjõpeotirã, bu'iri da're bajuriono'rãsama.

Cũrẽ ãjõpeorã pe'e "Mejõ waro ãjõpeocãti", nisome, ni ojano'caro niwũ.

10

¹Acawererã, Israe curuacjãrãrẽ na yu'rũono'cã pũrõ masã'a. Tojo weegu uputu Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. ²Na Õ'acũ haro añurõ weesĩrĩmima. Tojo weesĩrĩmirã, añurõ tu'omasĩnu'cõpe'otima. ³Õ'acũ marĩrẽ Jesucristore ãjõpeose me'rã "Añurã nima", nisami. Cũ tojo nisere ãjõpeosĩrĩtirã, judío masã pe'e na basu weetutuase me'rã añurã nisĩrĩmisama. Tojo weerã Õ'acũ cũ "Weeya" ní'quere weetisama. ⁴Duporopu Moisé oja'quepu "Õ'acũ cũ bese'cu masã ña'arõ wee'quere yu'rũogusami", ni ojano'caro niwũ. Jesucristota nipe'tise Moisé cũ duti'quere weetu'ajanu'cõpe'ocu niwĩ. Tojo weerã Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basio'o. Cũrẽ ãjõpeocã, Õ'acũ "Añurã, bu'iri marĩrã nima", ni ã'asami.

⁵Moisé dutise me'rãma Õ'acũ ã'orõpu bu'iri marĩrã nidutisere Moisé a'tiro ojacu niwĩ: "Nipe'tise te duti'quere weepe'ogu Õ'acũ me'rã ninu'cũcũsami", nicu niwĩ. ⁶Ãjõpeose me'rã pe'ere Õ'acũ ã'orõpu bu'iri marĩrã nidutise a'tiro ni'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, Õ'acũ marĩrẽ "Añurã, bu'iri marĩrã nima", ni ã'asami. Moisé tere a'tiro ojacu niwĩ: "Õ'acũ bese'cure marĩrẽ yu'rũodutirã u'musepu mujãa, cũrẽ pijidijatiroa'a', ni wãcũticã'ña. ⁷Tojo nicã 'Wẽrĩ'cãrã nirõpu ni'cũ dijaa, Õ'acũ bese'cure pijimujãatiroa'a', ni wãcũticã'ña", nicu niwĩ Moisé. Marĩ basu weetutuase me'rã tere weeta basiowe'e. Jesucristo u'musepu ní'cu dijatitojacu niwĩ. Tojo nicã, wẽrĩ'cãrã nirõpu ní'cu masãmujãatitojacu niwĩ. ⁸Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu te cjasere a'tiro ni'i: "Õ'acũ ye queti tu'ota basio'o. Tereta ucũ'u. Marĩ tere ãjõpeotoja'a", nicu niwĩ Moisé. Ësã te queti Jesucristore ãjõpeoroa'a nise quetireta were'e. ⁹Marĩ a'tiro wéerã, yu'rurãsa'a. "Jesucristo marĩ wiogu nimi" nĩrã, "Õ'acũ Jesucristo wẽrĩ'cupũre masõcu niwĩ" ni ãjõpeorã, yu'rurãsa'a. ¹⁰Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, Õ'acũ marĩrẽ "Añurã, bu'iri marĩrã nima", nimi. Marĩ cũrẽ ãjõpeosere apẽrãrẽ were'e. Te me'rã yu'rurãsa'a.

¹¹Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ: "Ne ni'cũ cũrẽ ãjõpeogu 'Mejõ warota cũrẽ ãjõpeocãti', nisome", nino'caro niwũ. ¹²Õ'acũ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ã'asami. Judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ne ducawaanu'cõse marĩ'i. Õ'acũ nipe'tirã wiogu ni'cũta nimi. Nipe'tirã cũrẽ ãjõpeose me'rã sãrĩrãrẽ peje o'oyu'ruo o'ogusami. ¹³Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: "Nipe'tirã no'o Õ'acũrẽ na ña'arõ wee'quere acobojose sãrĩrãnojõ yu'rũono'rãsama. Narẽ bu'iri da'reesome", niwũ.

¹⁴Tojo nimicã, Jesucristore ãjõpeotirã ¿de'ro wee acobojose sãrĩbosabau? Cũ ye quetire tu'otimirã, ¿de'ro wee na ãjõpeobosabau? ¿Narẽ wererã marĩcã, de'ro na te quetire tu'obosabau? ¹⁵Õ'acũ weredutigu o'óticã, apẽrãrẽ wererã wa'atibosama. Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu nĩrõnojõta a'tiro ni'i: "Apẽrã marĩrẽ ejerisãjãse queti, añuse quetire miiejacã, pũrõ e'cati'i", ni ojano'o.

16 A'te añuse quetire pājārā tū'omirā, nipe'tirā Israe curuacjārā ějōpeotima. Isaía cū oja'caronojōta a'tiro ni'i: "Ō'acū, ũsā wiogū, ũsā weresere pejetirācā ějōpeoma", ni ojacū niwī. 17 Jesucristo ye quetire werecā, masā tere tū'oma. Te quetire tū'óca be'ro ějōpeoma.

18 Yū'u musārē sērītiña'gūti: ¿Israe curuacjārā tū'omirība te quetire? Tū'opā. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū:

Na werese quetire nipe'tirocjārā tū'obi'acā'sama.

Na werese a'ti ũmūco nipe'tiropū bususe'sasa'a.

19 Musārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Israe curuacjārā añuse quetire tū'omirā, tū'omasīwetine? Tū'omasīcārā nimiwā. Yū'u tere ninemogū, Moisé cū ní'quere weremū'tāgūti. Ō'acū ucū'quere a'tiro nicū niwī:

Yarā masā mejētare yū'rūogūti.

Tojo narē weecā, musā doerāsa'a.

No'o musā "Tū'omasītima" nirārē yū'u yū'rūocā, musā uarāsa'a, ni ojacū niwī Moisé.

20 Be'ro Isaía quē'rā Ō'acū cū ucū'quere "To nibosau" nirō marīrō ninemopeocū niwī:

Ne a'mati'cārā pe'e yū'ure bocaco'tecā'ma.

Yū'u nisetisere yū'ure sērītiña'ti'cārā pe'ere ĩ'owū, tojo ni ojacū niwī Isaía.

21 Israe curuacjārā pe'ere Isaía Ō'acū ucū'quere a'tiro nicū niwī: "Ūmūcorita yóacā, narē pōtērī ñe'egūti nígū, omocārī sēmīwū. Na tū'oti, yū'rūnū'cāsepījarārē tojo weemīwū", ni ojaturiacū niwī Isaía.

11

Ni'cārērā Israe curuacjārārē Ō'acū bese'que ni'i

1 Musārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Ō'acū Israe curuacjārā yū'rūnū'cā'cārārē, yarā masā nisome majā nígū, cō'awā'cāpari? Cō'awā'cāticū niwī. Yū'u quē'rā Israe curuacjū ni'i. Abrahā pārāmi nituriagū Benjamí ya curuacjū ni'i. 2 Daporopū cū yarā masā niato nígū Ō'acū Israe curuacjārārē besecū niwī. Tojo weegū narē cō'aticū niwī. Musā masīsa'a Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Elía cū ní'quere. Cū Ō'acūpūre "Israe curuacjārā bu'iri cūoma", nicū niwī. A'tiro nicū niwī: 3 "Wiogū, Israe curuacjārā mū'u ye queti weremū'tārī masārē wējēcārā niwā. Mū'urē ñubuepeorā, wa'icūrā ũjūamorōpeosere weestedijocārā niwā. Yū'u ni'cūta du'sa'a mū'urē ějōpeogū. Yū'u quē'rārē wējēsī'rīrā, a'marā weema", nicū niwī Elía. 4 Cū tojo nicā tū'ogū, Ō'acū cūrē yū'ticū niwī: "Na tojo weemicā, siete mil masā yarārē du'apū. Na Baal wāmetigū queose yee'quere ne ějōpeotima", nicū niwī Ō'acū. Tojo weerā marī masī'i. Ō'acū cū yarā masārē cō'awā'cātisami. 5-6 Ō'acū Elía nícatero masārē bese'caro weronojō ni'cārōacā quē'rārē pejetirācā Israe curuacjārārē besesami. Na weesere ĩ'agū mejēta, besecū niwī. Narē pajaña'gū besecū niwī. Na añurō wéeca be'ro narē besegū, pajaña'gū mejēta weebopī. Na weetutua'que wapa nibopā.

7 A'tiro ni'i. Nipe'tirā Israe curuacjārā Ō'acū me'rā añurō nisī'rīmicārā niwā. Tojo nisī'rīmirā, nipe'tirā cū me'rā añurō niticārā niwā. Cū bese'cārā pūrīcā cū me'rā añurō nicārā niwā. Āpērā cūrē ějōpeotitjārā o'meperi marīrā, tū'otirā weronojō tojacārā niwā. 8 Tere ucūrō, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū: "Ō'acū cūrē ějōpeotirārē cū yere tū'omasīticā weecū niwī. Narē caperi ĩ'atirā, tojo nicā o'meperi

tu'otirã weronojõ wa'acã weecu niwĩ. Téé a'tiro nicãpu quẽ'rãrẽ nidecoti'i yujupũ", ni ojano'wũ. ⁹ Davi quẽ'rã Õ'acũrẽ a'tiro ucũcu niwĩ: Israe curuacjãrã na bosenuãurĩ weewuase me'rã ña'arõ weema. Na tojo weecã ï'agũ, narẽ bu'iri da'reya.

¹⁰ Narẽ tu'omasĩtirã weronojõ, ï'atirã weronojõ wa'acã weeya. Peje nucũse wuarã, sũcũa wejenu'arõ weronojõ pi'eticã weeya, nicu niwĩ Davi.

Judío masã nitirãrẽ yu'rũo'que ni'i

¹¹ Apeye musãrẽ ninemogũti tja. Judío masã Jesucristore ãjõpeoticã, Õ'acũ narẽ cõ'abutiaticu niwĩ. Na Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcã, judío masã nitirã pe'ere yu'rũoguti nígũ, tojo weecu niwĩ. Õ'acũ narẽ añurõ weesere ï'arã, judío masã ùsã quẽ'rã tojota uasa'a, ni ï'acũudutigũ tojo weecu niwĩ.

¹² Judío masã na Jesucristore ãjõpeoticã, ãpẽrã a'ti nucũcãcjãrãrẽ añurõ wa'acaro niwũ. Judío masã Õ'acũ "Yu'u põ'rãrẽ añuse o'oguti" ní'quere ñe'eticãrã niwã. Judío masã nitirã pe'e ñe'ecãrã niwã. Judío masã quẽ'rã Jesucristore ãjõpeocã, nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ añurõ wa'arosa'a.

¹³ Ni'cãrõacãma judío masã nitirã se'sarore werẽguti. Jesucristo yu'ure musã judío masã nitirãrẽ cũ ye quetire weredutigũ cũuwĩ. Tojo weero yu'u ï'acã, yu'u da'rãse mejõ nise mejẽta ni'i. ¹⁴ Apetero weegu yu'u acawererã judío masãrẽ doecã weebosa'a. Õ'acũ musãrẽ añurõ weesere ï'arã, na quẽ'rã Jesucristore ãjõpeobosama. Ëjõpeorã, yu'rũono'rãsama.

¹⁵ Õ'acũ judío masã cũrẽ ãjõpeotirãrẽ cõ'acã, ãpẽrã pe'e cũ yarã sãjãcãrã niwã. Judío masã pe'e cũrẽ ãjõpeocã, añuyu'rũarosa'a. Masã wẽrĩ'cãrãpu masõno'cãrã weronojõ nirõsa'a.

¹⁶ Queose me'rã musãrẽ werẽguti. Pã wéeca be'ro ni'cãgã Õ'acũrẽ o'ocã, nipe'ticjãpu Õ'acũ ye tojasa'a. Yucũgu quẽ'rã tojota ni'i. Tigũ nu'cõrĩ Õ'acũ ye nicã, te dupũri quẽ'rã Õ'acũ ye ni'i. Marĩ ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob tigũ nu'cõrĩ weronojõ Õ'acũ yarã nima. Tojo weerã marĩ cũ pãrãmerã nituriarã mejãrõta "Õ'acũ yarã nima", ni ï'ano'sama.

¹⁷ Ni'cãrẽrã judío masã olivogu dupũcjãrã waro weronojõ nima. ãpẽrã ni'cãrẽrãrẽ te dupũrire dũtecõ'a'caro weronojõ Õ'acũ judío masãrẽ cõ'acu niwĩ. Be'ro te dupũri ní'caropu apegu olivo nucũcjũ dupũrire pĩ'rĩwã'dutigũ topu yeje dũ'reõ'osami. Tojo weero tigũ casero wĩ'tãse me'rã nucũcjũ añurõ pĩ'rĩwã'rõsa'a. Tojo wee'caro weronojõ wa'acaro niwũ musã judío masã nitirãrẽ. Õ'acũ musãrẽ cũ yarã sãjãcã weecu niwĩ. Musã judío masã niwe'e. Tojo nitimirã, nipe'tise Õ'acũ Abrahã pãrãmerã nituriarãrẽ "Añuse o'oguti" ní'quere ñe'erãsa'a. ¹⁸ Tojo wa'a'a nĩrã, "Ùsã judío masã nemorõ añuyu'rũnu'cã'a", niticã'ña. Õ'acũ masãrẽ yu'rũose na me'rãta dũ'pocãticaro niwũ. Musã ñecũ me'rã mejẽta dũ'pocãticaro niwũ.

¹⁹ Musã a'tiro nibosa'a: "Ni'cãrẽ ña'ase dupũri dũtecõ'ano'caro niwũ. Apeye dupũri yejedũcayuno'rõtiro tojo weeno'caro niwũ", nibosa'a. "Te weronojõ ùsã judío masã nitirãrẽ Õ'acũ yarã wa'ato nígũ judío masã pe'ere cõ'acu niwĩ", nibosa'a. ²⁰ Tojota ni'i, nirõ. Na ãjõpeotise ye bu'iri cõ'ano'cãrã niwã. Musã quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeoticã, yu'rũono'ña marĩbopã. Musã ãjõpeose me'rã dia'cũ cũ yarã sãjãcãrã niwũ. Tojo weerã "Ùsã judío masã yu'rũoro ni'i", ni wãcũticã'ña. Ùsã quẽ'rãrẽ cõ'arĩ nĩrã, Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'ña. ²¹ Judío masã Õ'acũ yarã nimu'tã'cãrã nimirã. Na ãjõpeoticã, Õ'acũ narẽ cõ'acu niwĩ. Cũ judío masãrẽ

olivo nimu'tā'que dūpuri dūtecō'a'caro weronojō weecu niwī. Mūsā judío masā nitirā quē'rārē cūrē ějōpeoticā, tojota weegusami. ²² Ō'acū pajaña'sere, tojo nicā tutuaro me'rā cū bu'iri da'resere wācūña. Cūrē ějōpeotirārē bu'iri da'resami. Mūsā pūrīcārē pajaña'gū, añurō weesami. Mūsā cūrē ějōpeonu'cūcā, tojo weegusami. Mūsā weeticā, cū ña'ase dūpuri cō'a'caro weronojō mūsā quē'rārē cō'agūsami. ²³ Cō'ano'cārā judío masā Jesucristore ějōpeocā, na quē'rārē añurō weegusami. Narē apaturi tigūputa tja mejā dūpuri yeje dū'reō'o'caro weronojō weegusami. Cū yarā sājācā wéégū, tojo weegusami. Ō'acū tere weemasīmi. ²⁴ Mūsā judío masā nitirā nūcūpū nicjū olivo weronojō ni'i. Tojo nimicā, Ō'acū cū yarā sājācā weecu niwī. Judío masā pūrīcā Ō'acū besemu'tā'cārā waro nima. Olivogu warore ote'cu weronojō nima. Tojo weerā mūsā Ō'acū yarā sājācā, judío masāpūa tjāsama.

Judío masārē yu'rūoatje ni'i

²⁵ Acawererā, todūporopū masīno'ña marī'quere masīcā ũa'a. Ŭsā judío masā yu'rūoro masīyū'rūnū'cā'a nirī nīgū, tojo nigūti. Pājārā judío masā Jesucristore ějōpeotini'ma yujupū. Na o'meperi tū'otirā weronojō nima. Ō'acū “Judío masā nitirā ticurā ějōpeorāsama” ní'caronojōta na ějōpeoca be'ropū judío masā ějōpeorāsama. ²⁶ Tojo wa'acā, nipe'tirā judío masā yu'rūono'rāsama. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū judío masā na yu'rūatjere a'tiro ojano'wū:

Masārē yu'rūoacjū judío masū Jerusalē wāmetiri macāpūre etagusami. Jacob pārāmerā na ña'asere cō'agūsami.

²⁷ “Narē ña'asere acobojocā, queoro wa'arosa'a yu'ū todūporopū ní'que”, nicū niwī Ō'acū, ni ojano'caro niwū.

²⁸ Jesucristore ějōpeotitjīarā, pājārā judío masā Ō'acūrē ī'atu'tirā weronojō nima. Mūsā judío masā nitirā pe'ere ějōpeodutigū tojo weemi. Tojo weemigū, a'tocatero nirā judío masārē Ō'acū ma'isami. Ne waropū na ñecūsūmūarē ma'i'cu niyugū, na quē'rārē ma'isami. ²⁹ Ō'acū cū “Añuse o'ogūti” ní'quere dūcayutisami. O'otojanū'cō, ē'matisami. Tojo nicā cū bese'cārārē cō'abutiatīisami. ³⁰ Todūporopū mūsā quē'rā Ō'acūrē yu'rūnū'cācārā niwū. A'tocaterore Ō'acū judío masā yu'rūnū'cācā ī'agū, mūsā pe'ere pajaña'mi. ³¹ Be'ro tojota wa'arosa'a judío masā quē'rārē. A'tiro nicā na Ō'acūrē yu'rūnū'cāma. Be'ro Ō'acū na quē'rārē pajaña'gūsami. Cū mūsārē pajaña'caronojō na quē'rārē pajaña'gūsami. ³² A'tiro ni'i. Nipe'tirā Ō'acūrē yu'rūnū'cācā ī'agū, “Ni'cārōnojō bu'iritirā nima”, nicū niwī. Nipe'tirāpūre pajaña'gūti nīgū, tojo nicū niwī.

³³ Ō'acū marī ña'arā ní'cārārē pajaña'yū'rūami. Tutuayū'rūami. Nipe'tise masīpe'ocā'mi. Tojo weerā marī cū wācūse, cū weesere masīpōtēotisa'a. Cū de'ro weesere tū'omasīpōtēotisa'a. ³⁴ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū Ō'acū masīsere: “Ō'acū marī wiogu wācūsere ne ni'cū masītisami. Ne ni'cū cūrē ‘A'tiro pe'e ũa'a’, nímasītisami. ³⁵ Ne ni'cū Ō'acūrē apeyenojō o'o wapamocā weeta basiowe'e”, tojo ni ojano'caro niwū. ³⁶ Nipe'tise a'ti turi cjase, ũ'muse cjase cū wee'que dia'cū ni'i. Cū tutuase me'rā nipe'tise ninu'cū'u. Cū ye ni'i. Tojo weerā nipe'tirā Ō'acūrē “Cū añuyū'rūagū, tutuayū'rūagū nimi”, ninu'cūcārā. Tojota weerā.

12

Jesucristore ějōpeorārē weeduti'que ni'i

¹ Acawererā, Ō'acū marīrē añurō pajaña'nu'cūmi. Tojo weerā Ō'acūrē marī basu marī upu, wācūse, nipe'tise me'rā o'orā. Mu'u yarā dia'cū ni'i nīrā, Ō'acūrē wiarā. Cū me'rā nibutiarā weronojō weerā. Ō'acū marī me'rā e'caticā uarā, tojo weerā. Marī a'tiro weese me'rā cūrē ějōpeosere diacjū ĩ'orāsa'a. ² Marī a'ti umucocjārā na weewuasere ĩ'arā, na weronojō weeticārā. A'tiro pe'e weerā. Marī catiri umucore siape me'rā Ō'acū marī wācūse ducayunu'cūcā'to. Cū marīrē ducayunu'cūcā, marī Ō'acū uasere "A'tiro ni'i", nīmasīrāsa'a. Cū uase añuse dia'cū ni'i. Te ña'ase marīse ni'i. Marī cū uaro weecā, e'catisami.

³ Ō'acū añurō wéegu, yu'ure mūsārē cū ye quetire weredutigu cūuwī. Tojo weegu mūsā nipe'tirārē nigūti. Ne ni'cū marī weemasītisere "Weecā'amasī'i" niticārōua'a. Marī weemasīisere queoro wācūme'rīcārōua'a. Marīnucū a'tiro wācūrā. "Jesucristore ějōpeoca be'ro cū weemasīse o'o'que pōtēorō weemasī'i", nīrā. ⁴ Queose me'rā weregutī. Marī upu ni'cā upu nimirō, peje ducawatise cuo'o. Te nipe'tise ni'cārōnojō niwe'e. Mejēcā dia'cū ni'i. Marī caperi me'rā ĩ'a'a. Marī o'meperi me'rā tu'o'o. Du'pocārī me'rā sija'a. ⁵ Marī Jesucristore ějōpeorā tojota ni'i. Pājārā nimirā, cū me'rā ni'cā upu weronojō ni'i. Marī nipe'tirā ni'cā upupu a'mesu'a'a.

⁶ Marīnucūrē mejēcārī dia'cū weemasīisere cūucu niwī. Cū no'o o'osī'rīsere o'osami. Tojo weerā tere añurō weerā. Āpērārē Ō'acū were'quere wereturiamasīisere o'osami. Cū tere cūucā, marī ějōpeoro ejatuario āpērārē wererā. ⁷ Āpērārē weetamumasīisere cūusami. Tojo cū weecā, āpērārē añurō weetamurā. Āpērārē cū ye cjasere bu'edutigu cūucā, narē añurō bu'erā. ⁸ Āpērārē wācūtutuacā weemasīgūnojō añurō weeya. Āpērārē niyeru o apeyenojō o'odutise cuogūnojō e'catise me'rā o'oya. "Āpērārē niyeru o'opu" nīrō marīrō o'oya. No'o su'ori dutime'rīgūnojō añurō weeya. No'o pajaña'sere cuogūnojō e'catise me'rā weetamuña.

Jesucristore ějōpeorā a'tiro weeroa'a nise ni'i

⁹ Āpērārē ma'ita'saticā'ña. Diacjū ma'iña. Ña'asere yabiya. Āpērārē weetamuse añusenojō pe'ere sirutuya. ¹⁰ Jesucristore ějōpeorā ni'cū pō'rā weronojō a'merī ma'iña. Mūsā weese me'rā āpērā, āpērā pe'ere añurō wācūdutirā tojo weeya. A'merī wiopesase me'rā ĩ'aña.

¹¹ Ō'acū uaro wéerā, nijīsijaticā'ña. Marī wiogu dutisere tu'sase me'rā weeya.

¹² Ō'acū añurō weegusami nīrā, e'catiyuya. Mejēcā wa'acā pi'etirā, wācūtutuaya. Du'ucūrō marīrō Ō'acūrē ñubuenu'cūcā'ña.

¹³ Jesure ějōpeorārē apeyenojō du'sacā, mūsā cuosere ducawaaya. Mūsā tiropu etarārē añurō ñe'eña.

¹⁴ Mūsārē ña'arō weerārē "Ō'acū añurō weeato", ni sērībosaya. "Ña'arō weeato", niticā'ña.

¹⁵ Āpērā e'catirārē e'catitamuña. Āpērā utirārē utitamuña.

¹⁶ Ni'cārōnojō, ni'cārō me'rā añurō nisetiburoya. "Yu'u āpērā yu'ruoro ni'i", ni wācūtīcā'ña. Tojo weronojō o'orā, mejō nīrā me'rā ni'cārōnojō nisetiya. "Masīgū waro ni'i", niticā'ña.

¹⁷ Músārē ña'arō weecā, narē a'meticā'ña. Nipe'tirā ĩ'orōp̄ure “Añuse dia'cũ weerouasato”, ni wācūtutuaya. ¹⁸ No'o musā weepōtēorō, nipe'tirā me'rā añurō nisetiya. Ejerisājāse me'rā nisetiya. ¹⁹ Acawererā yu'ɥ mairā, musārē wereguti. Musā basu a'merī wapaticā'ña. Ō'acũ musārē ña'arō weerārē bu'iri da'regusami. Cũ ye queti ojāca pūrīp̄u a'tiro ojanocarō niwũ: “Yu'ɥ ni'i masārē bu'iri da'racj̄u. Na ña'arō wee'que wapare queoro bu'iri da'regusa'a”, nicu niwĩ marĩ wioḡu. ²⁰ Apeye ojanemono'wũ: “Mu'urē ĩ'atu'tiḡu ɥjaboacā, cūrē ecaya. Cũ acowuocā, tīaña. Mu'ɥ cūrē tojo añurō weecā, cũ ña'arō wee'quere bopoyagusami”, ni ojano'wũ. ²¹ Ña'asere musā di'ócũuno'ticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Musā añurō weese me'rā pe'e ña'asere docaque'acā weeya.

13

¹ Ō'acũ dia'cũ a'ti nucūcācjārā wiorā dutirārē sōrōmi. Cũ cūu'cārā nima. Tojo weerā nipe'tirā añurō yu'tiya narē. ² No'o cũ wiorārē yu'r̄nu'cāḡũ, Ō'acũ duti'quere yu'r̄nu'cāḡũta weemi. Musā wa'tero nirā wiorā musārē duticā ɥami. Tojo weegu narē yu'r̄nu'cārārē Ō'acũ bu'iri da'regusami. ³ Wiorā añurō weerārē uise o'otima. Ña'arō weerā pe'ere uise o'osama. Uitirāta nisetisĩ'rīrā, añurō weeya. Musā tojo weecā, wiorā “Musā añurō wee'e”, nirāsama. ⁴ Ō'acũ musā ye niatjere narē sōrōcu niwĩ. Tojo weerā ña'arō wéerā pūrīcā, uiya. Wiorā ña'arō weerārē bu'iri da'rerā, Ō'acũ dutiro weerā weema. Ō'acũ ña'arō weerārē bu'iri da'redutiḡu wiorārē cūucu niwĩ. ⁵ Tojo weerā marĩ wiorā dutisere yu'tiroɥa'a. Bu'iri da'reri nírā dia'cũ, yu'titicā'rōɥa'a. Ō'acũ marĩrē wiorā duticā ɥami nírā pe'e, na dutisere queoro yu'time'rīcā'rōɥa'a. ⁶ Wiorā na da'rasere queoro wéerā, Ō'acūrē da'raco'terā weronojō nima. Tojo weerā na wapayedutisenojōrē wapayeya.

⁷ Na wiorā dutisereta queoro weeya. Na wapayeduticā, wapayeya. Na wiorā nise bu'iri wiopesase me'rā narē ĩ'aña. Narē añurō wācũña.

⁸ Āpērārē wapamooticā'ña. Maata wapayepe'ocā'ña. A'merī ma'ise pe'e pe'timasītisa'a. Tojo weerā a'merī ma'inu'cūcā'ña. No'o āpērārē maigũnojō Ō'acũ dutise cūu'quere queoro weegu weemi. ⁹ Ō'acũ a'tere dutise cūucu niwĩ. “Musā n̄mosānumia nitirārē, marāp̄usum̄ua nitirārē a'metārāticā'ña. Āpērārē wējēcō'aticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā yere ɥoticā'ña” ni, dutise cūucu niwĩ. A'te, tojo nicā nipe'tise apeye dutise cūu'quere ni'cārōp̄uta neonu'cōmasĩ'i. A'tiro ni'i. Musā, musā basu ma'irōnojōta musā tirop̄u nirārē ma'ña, ni'i. ¹⁰ Marĩ ma'ise cuorā, marĩ tirop̄u nirārē ña'arō weesome. Tojo weerā narē ma'írā, Ō'acũ dutise cūu'quere weepe'ocā'a.

¹¹ A'tere ni'cārōacā marĩ catiriterore wācūrōɥa'a. Cārīrā weronojō niticā'rā. Jesú cũ apaturi a'tiatjere añurō t̄u'oña'a, wācūn̄ur̄rā. Marĩ Ō'acũ tirop̄u wa'atjo cārōacā du'sasa'a. Marĩ ne waro Jesucristo eḡopeowā'cōrā, “U'musep̄u marĩ wa'atje du'sayur̄ua'a”, nimiwũ. Ni'cārōacārē marĩ masĩ'i. “Cārōacā du'sa'a Jesucristo apaturi a'tiatje”, ni'i. ¹² A'tiro nicārē ña'arō weese yu'r̄majā wa'a'a. Ni'cārōacārē bo'rem̄jātiro weronojō Jesucristo a'tiatjo cārō du'sa'a. Tojo weerā marĩ ña'asere masā ñamip̄u weew̄asenojōrē weedu'uroɥa'a. A'tiro pe'e weeroua'a. Añuse, ɥm̄uco masā ĩ'orōp̄u weesenojō dia'cūrē weeroua'a. Marĩ Ō'acũ yere wéerā, ña'arō weesere du'upe'ocā'rāsa'a. ¹³ ɥm̄uco, bajuyorop̄u weesetironojō weeroua'a. Bosen̄m̄u nicā que'a, caricūtīcā'rā.

Numia me'rã ña'arõ weeticã'rã. Numia quẽ'rã, ʘmʘa me'rã ña'arõ weeticã'ña. A'pepũrise me'rã tu'oña'ticã'rã. ʘpẽrã yere ʘoticã'rã. ¹⁴ A'tiro pe'e weerã. Marĩ wioḡu Jesucristo weetamuse me'rã cũ weronojõ añurõ nisetirã. Cũrẽ nemorõ masĩnemorã. Marĩ ña'arõ ʘaripejasere weesĩ'rĩrã, “A'tiro weerãti”, ni wãcũticã'rã. Tere weedu'urã.

14

Ējõpeotutuarã, Ējõpeotutuatirã cjase ni'i (1Co 8.1-13)

¹ Ni'cũ Jesucristore Ējõpeomigũ, cũ Ējõpeotutuatigũ musã me'rã nisĩ'rĩcã, ũrũsãtirãta, cũrẽ ñe'eña. Cũrẽ “A'tiro weecã ʘa'a” nitirãta, ñe'eña. Cũrẽ “To ñe'ebosau” nitirãta, ñe'eña. ² ʘpẽrã Jesucristore Ējõpeorã “Marĩ nipe'tise ba'acã, añu ni'i”, nima. ʘpẽrã pe'e Jesucristore Ējõpeotutuatirã “Marĩ di'iro ba'arã, Ő'acũrẽ yu'rũnu'cãbosa'a”, ni wãcũsama. Tojo weerã otese dia'cũrẽ ba'asama. ³ Nipe'tise ba'agu pe'e di'iro ba'atigũre ĩ'acõ'aticã'to. Di'iro ba'atigũ pe'e quẽ'rã nipe'tise ba'agũre “Mũ'u di'iro ba'acã, ña'a ni'i”, niticã'to. Nipe'tise ba'agũre Ő'acũ yagu sãjãcã weetojacu niwĩ. ⁴ Marĩ apĩrẽ da'raco'tegũre “Mũ'u ña'arõ wee'e”, nĩmasĩwe'e. Cũ wioḡu dia'cũ tojo nĩmasĩsami. Marĩ Jesucristore Ējõpeorã quẽ'rãrẽ tojota ni'i. ʘpẽrã Jesucristore Ējõpeorãrẽ “Ña'arõ weema”, nĩmasĩwe'e. Ő'acũ na wioḡu nimi. Cũ ni'cũta narẽ “Añurõ wee'e”, o “Ña'arõ wee'e”, nĩmasĩsami. Marĩ wioḡu cũ yarãrẽ Ējõpeotutuacã weemasĩmi.

⁵ Apeye ninemogũti. Ni'cãrẽrã “Ni'cãrẽ nũmũrĩ yu'ruoro ape nũmũ Ő'acũrẽ ñubuepeorõʘa'a”, nisama. ʘpẽrã pe'e “Nipe'tise nũmũrĩ ni'cãrõnojõ Ő'acũ ye ni'i”, nisama. Masãnũcũ “Ő'acũ yu'u a'tiro weecã ʘasami”, nirõʘa'a. ⁶ Ni'cũ, ni'cã nũmũrẽ “Ő'acũ ya nũmũ waro ni'i” nigũnojõ Ő'acũrẽ Ējõpeoacju tojo nisami. Apĩ nipe'tise nũmũrĩrẽ ni'cãrõnojõ wãcũḡũ quẽ'rã Ő'acũrẽ Ējõpeoacju tojo nisami. Nipe'tisere ba'agu quẽ'rã Ő'acũrẽ Ējõpeoacju tojo weesami. Cũ ba'asere e'catise o'osami. Apĩ di'irore ba'atigũ quẽ'rã Ő'acũrẽ Ējõpeogũ ba'atisami. Cũ, cũ ba'asenojõrẽ Ő'acũrẽ e'catise o'osami.

⁷ Marĩ catiri ʘmũcore marĩ se'saro niwe'e. Wẽrĩrã quẽ'rã marĩ se'saro nisome. Marĩ catirã, wẽrĩ'cãrã Jesucristo yarã ni'i. ⁸ Marĩ catiro põtẽorõ Jesucristo ʘaronojõ weesĩ'rĩ'i. Wẽrĩrã quẽ'rã cũ me'rã catirãti nĩrã, wẽrĩrãsa'a. Tojo weerã catirã, wẽrĩ'cãrã Jesucristo yarã ni'i. Cũ marĩ wioḡu marĩrẽ sũ'ori nigũ nimi. ⁹ A'tiro ni'i. Cristo wẽrĩcu niwĩ. Wẽrĩtoja, masãcu niwĩ. Nipe'tirã catirã, wẽrĩ'cãrã wioḡu nigũti nigũ, tojo weecu niwĩ.

¹⁰ Tojo weerã ¿de'ro weerã musã ʘpẽrã Jesucristore Ējõpeorãrẽ “Ña'arõ weerã weema” niti? ¿De'ro weerã narẽ tojo ĩ'acõ'ati? Marĩ nipe'tirã Ő'acũ masãrẽ beseri nũmũ nicã, marĩ wee'quenũcũrẽ beseno'rãsa'a. Tojo weerã Jesucristore Ējõpeorã marĩ acawererãrẽ “Tojo weema”, niticã'rõʘa'a.

¹¹ Ő'acũ ye queti ojãca pũrĩpu Ő'acũ cũ nĩ'quere a'tiro ojano'wũ:

Yu'u catigũ ni'i.

Yu'u ucũse diacjũ warota ni'i.

Nipe'tirã yu'ure ejaque'arãsama.

Nipe'tirãputa yu'ure “Mũ'u Ő'acũ añugũ, tutuagu ni'i”, nĩrãsama, ni ojano'wũ.

12 Te oja'quere tɔ'orã, marĩ masĩ'i, marĩnucũ a'ti turipɔ marĩ wee'quere Õ'acũrẽ wererãsa'a.

Musã acawererã Jesucristore ẽjõpeorãrẽ na ẽjõpeosere dojorẽticã'ña nise ni'i

13 Marĩ, marĩ wee'quere Õ'acũrẽ wererãsa'a nĩrã, a'merĩ ucjaticã'rã. A'tiro pe'e ɯa'a. Ne apeyenojõ na ẽjõpeosere dojorẽcã weeticã'rã. Tojo nicã narẽ ña'arõ weecã weeticã'rã. 14 Yɯ'ɯ marĩ wioɣɯ Jesure ẽjõpeotjĩagũ, a'tiro masĩ'i. Nipe'tise yɯ'ɯ ba'ase añuse ni'i. Apĩ pe'ema "Apeyenojõ yɯ'ɯ ba'ase ña'a ni'i" nicã, cũrẽ diacjũta ña'a nisa'a. 15 Mɯ'ɯ ãpẽrã na ba'aya marĩsere ba'acã, apĩ ña'arõ tɔ'oña'bosami. Mɯ'ɯ tojo wéégɯ, cũrẽ ma'igũ mejẽta wee'e. Cristo cũ quẽ'rãrẽ wẽrĩbosacɯ niwĩ. Tojo weegɯ mɯ'ɯ ba'ase me'rã apĩrẽ ẽjõpeodu'ucã weeticã'ña. 16 Mɯ'ɯma mɯ'ɯ weese añu nibosa'a. Apĩ pe'ere ña'a nibosa'a. Tojo weese me'rã ãpẽrãrẽ ña'arõ wãcũcã weeticã'ña. 17 Õ'acũ marĩ wioɣɯ ye cjase ba'a, sĩ'rĩ weese mejẽta ni'i. A'te pe'e nibutia'a. Õ'acũ ɯaro weenu'cũse, tojo nicã ãpẽrã me'rã añurõ nicã'se, a'merĩ e'caticã weese pe'e nibutia'a. Te Espĩritu Santu weetamuse me'rã weeno'o. 18 A'tiro weegũ Jesucristo ɯaronojõ weegɯ weemi. Õ'acũ ï'orõpɯre "Añurõ weegɯ weemi", nino'sami. Tojo nicã masã quẽ'rã cũrẽ "Añurõta weegɯ weemi", nisama.

19 Tojo weerã ni'cãrõ me'rã añurõ wejepeo ejerisãjãsenojõrẽ a'marã. Marĩrẽ te ni'cãrõ me'rã nisetise Jesucristore nemorõ ẽjõpeorã, a'merĩ weetamurãsa'a. 20 Musã ba'ase me'rã apĩ Jesucristore ẽjõpeosere dojorẽticã'ña. Nirõta nipe'tise ba'ase añu ni'i, añurõ pe'e. Musã ãpẽrã na ba'aya marĩsenojõrẽ ba'acã ï'arã, na quẽ'rã ba'abosama. "Tere ba'arã, ña'arõ wee'e" ni wãcũmirã, mɯsãrẽ ï'acũurã, tojo weebosama. Tojo wãcũrã, tere ba'arã, ña'arõ weema. Tojo weerã mɯsã tere ba'arã, narẽ ña'arõ weecã weebosa'a. Musã tojo weese ña'a ni'i. 21 Marĩ apĩ ẽjõpeotutufigure Jesucristore ẽjõpeodu'ucã weebosa'a nĩrã, a'tiro weerɯa'a. Cũ di'iro ba'atisere ba'aticã'rõɯa'a. Vino cũ sĩ'rĩtisere sĩ'rĩticã'rõɯa'a. No'o apeyenojõ cũrẽ Jesucristore ẽjõpeodu'ucã weesenjõrẽ weeticã'rõɯa'a. 22 "Nipe'tise yɯ'ɯ weese añu ni'i" ni tɔ'oña'gũnojõ Õ'acũ se'sarore wereya. ãpẽrã ẽjõpeose dojorẽtigɯ, bu'iri marĩgũ tɔ'oña'gũ e'catigɯ nimi. 23 Apĩ apeyenojõrẽ ba'agɯ, "To ba'abosau" ni tɔ'oña'ba'agɯ, bu'iri cɯomi. A'tiro ni'i. "Yɯ'ɯ ba'ase Õ'acũ ï'orõpɯre añurõsa'a" nitimigũ ba'acã, ña'a ni'i. "Nipe'tise marĩ weese Õ'acũ ï'orõpɯre queoro ni'i" ni tɔ'oña'timirã weese ña'a ni'i.

15

Marĩ ye dia'cũrẽ wãcũticã'rõɯa'a nise ni'i

1 Marĩ ẽjõpeotutuarã ãpẽrã ẽjõpeotutuatirãrẽ weetamurõɯa'a. Marĩ tɔ'sase dia'cũrẽ weeticã'rõɯa'a. 2 ãpẽrã ye niatjere wãcũrõɯa'a. Narẽ nemorõ ẽjõpeotutuato nĩrã tojo weerɯa'a. 3 Cristomarĩcã cũ tɔ'sase dia'cũrẽ weeticɯ niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpɯ Cristo cũ pacure ní'quere a'tiro ojano'wũ:

Nipe'tise mɯ'urẽ ï'atu'tirã mɯ'urẽ ña'arõ ucũrã, yɯ'ɯ pe'ere weequeõ'orã weema, ni ojano'caro niwũ.

4 Nipe'tise todɯporopɯ Õ'acũ ye queti oja'que marĩrẽ masĩdutirotu ojano'caro niwũ. Marĩ ña'arõ yɯ'rurã, te oja'quere bu'erã, nɯ'cãpo'o. Wãcũtutuanemo'o. Tojo weerã Õ'acũ cũ weeatjere e'catise me'rã yucue'e.

⁵ Õ'acũ marĩrẽ mejęcã wa'acã, wãcũtutuacã weesami. Marĩrẽ e'caticã weesami. Cũ Jesucristo Ɂaronojõ musãrẽ ni'cãrõ me'rã niseticã weeato.

⁶ Tojo weerã musã ni'cãrõputa wãcũsetirã, a'tiro weerãsa'a. Õ'acũ, marĩ wiogu Jesucristo pacure ni'cãrõ me'rã “Mũ'Ɂ añuyũ'rua'a”, nirãsa'a.

Judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire were'que ni'i

⁷ Marĩ Õ'acũrẽ ni'cãrõ me'rã ëjõpeorã nitjãrã, ãpërãrẽ ñe'erõua'a. Jesucristomaricã marĩrẽ ñe'ecũ niwĩ. Tojo weerã Õ'acũrẽ “Añubutiami” nidutirã, marĩ quẽ'rã ãpërãrẽ ñe'erõua'a. ⁸ Yũ'Ɂ ucũgũ, “Õ'acũ marĩ ñecũsumuarẽ cũ ‘Weeguti’ ní'quere queoro weegu weemi”, nigũ wee'e. Jesucristota judío masãrẽ weetamugũ a'ticũ niwĩ ní'gũ, tojo ni'i. Cũ tojo weese me'rã Õ'acũ cũ diacjũ nisere ĩ'ocũ niwĩ. ⁹ Tojo nicã judío masã nitirã “Õ'acũ ẽsãrẽ pajaña'gũ, añuyũ'ruami” nidutigũ Jesucristo a'ticũ niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Õ'acũ bese'cũ Cristo cũ pacure ucũ'quere a'tiro ojano'wũ:

Judío masã nitirã wa'teropũ mũ'urẽ e'catipeoguti.

Õ'acũ masĩyũ'ruagu nimi ní'gũ, basapeoguti.

¹⁰ Aperopũ quẽ'rãrẽ a'tiro ojano'wũ:

Judío masã nitirã, Õ'acũ yarã judío masã me'rã e'catiya.

¹¹ Aperopũ quẽ'rãrẽ ninemowũ:

Nipe'tirã judío masã nitirã Õ'acũrẽ e'catipeorã, “Mũ'Ɂ añuyũ'ruagu ni'i”, niña.

Nipe'tirocjãrãputa Õ'acũ añubutiasere e'catipeoya, ni ojano'wũ.

¹² Isaía quẽ'rã a'tiro ojacũ niwĩ:

Isaí pãrãmi nituriagu bajuagusami.

Cũ judío masã nitirã wiogu niacjũ nigũsami.

Na cãrẽ “Ësãrẽ yũ'ruogu nimi”, ni ëjõpeorãsama, ni ojano'wũ.

¹³ Õ'acũ marĩrẽ cũ añurõ weeatjere e'catiyusere o'ogu nimi. Musãrẽ cãrẽ ëjõpeorãrẽ e'catise, ejerisãjãse o'oato. Tojo weerã musã Espiritu Santu weetamurõ me'rã Ɂputũ e'catiyurãsa'a.

¹⁴ Yũ'Ɂ acawererã, musãrẽ a'tiro tũ'oña'a. Musã ãpërãrẽ añurõ weesa'a. Jesucristo yere añurõ masĩsa'a. A'merĩ werecasamasĩsa'a. ¹⁵ Musã tojo weemicã, a'ti pũrĩpũre musãrẽ tutuaro me'rã oja'a. Musã tũ'o'quere acobojocticã'to ní'gũ tojo wee'e. Õ'acũ yũ'ure añurõ wéégũ, Jesucristo yere musãrẽ bu'edutigũ cũuwĩ. ¹⁶ Tere weregũ, judío masã nitirã na Jesucristore ëjõpeocã Ɂasã'a. Pa'ia wa'icũrãrẽ Õ'acũrẽ o'oro weronojõta yũ'Ɂ judío masã nitirãrẽ cãrẽ wiasĩ'rĩsa'a. Espiritu Santu narẽ Õ'acũ yarã sãjãcã weegũsami. Tojo weecã Õ'acũ narẽ, “Yarã nima”, ni ñe'egũsami.

¹⁷ Jesucristo weetamurõ me'rã Õ'acũ cũu'quere añurõ wee'e. Tojo weegu yũ'Ɂ da'rasere añurõ tũ'oña'a. ¹⁸ Jesucristo yũ'Ɂ me'rã wee'que dia'cũrẽ musãrẽ wereguti. Musã judío masã nitirãrẽ ëjõpeocã Ɂasãgũ yũ'ure weetamuwĩ. Yũ'Ɂ bu'ese me'rã, tojo nicã yũ'Ɂ wee'quere ĩ'arã, musã judío masã nitirãrẽ ëjõpeocã weewĩ. ¹⁹ Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ tutuaro me'rã weesere wee'owũ. Tojo nicã Espiritu Santu tutuase me'rã bu'ewũ. A'tere wéégũ, Jerusalẽ me'rã werenu'cãwũ. Téé Ilírico wãmetiropũ Jesucristo masãrẽ yũ'ruose quetire weretuogu ejawũ. ²⁰ Æpërã bu'eno'ña marĩrõpũre Jesucristo ye quetire weremu'sĩ werewũ. Æpërã na were'quepũre werebu'ipeotiwũ. ²¹ Yũ'Ɂ tojo weese Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta wa'awũ. A'tiro ojano'caro niwũ:

Cũ ye quetire ne ni'cãti masĩti'cãrã wereno'rãsama.
Cũ yere na tu'oti'quere tu'omasĩrãsama, ni ojano'wũ.

Pablo Romapũ wa'atje ni'i

²² Yũ'u peje macãrĩpũ bu'esijayugũ, musã tiropũ wa'amasĩtisa'a yu-jupũ. ²³ Ni'cãrõacãrẽ te macãrĩpũ bu'etoja'a. Peje cũ'marĩ musã tiropũ wa'asĩ'rĩ'cu nitĩagũ, be'rocure topure wa'aguti. ²⁴ Españapũ wa'aguti. Topũ wa'agũ, musã tiro Romapũ yũ'ruaguti. Musãrẽ ĩ'a, e'cati, cã'rõ niqejoguti. Be'ro yũ'ure Españapũ wa'atjere weetamuapa. ²⁵ Ni'cãrõacã Jerusalẽpũ wa'anĩgũti yujupũ. Jesucristore ãjõpeorãrẽ weetamugũ niyeru miagũ weeguti. ²⁶ Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã Macedonia, tojo nicã Acaya di'tacjãrã niyeru sãrĩneocãrã niwã. Jerusalẽpũ nirã pajasecũorã Jesucristore ãjõpeorãrẽ o'orãtirã tojo weecãrã niwã. Tojo weegũ te niyerure Jerusalẽpũ o'ogu wa'aguti. ²⁷ Judío masã nitirã Macedonia, Acayapũ nirã a'tiro wãcũcãrã niwã. Judío masã Jerusalẽpũ nirãrẽ weetamurõũa'a. Na tojo wãcũse añu nicaro niwũ. A'tiro ni'i. Judío masã, judío masã nitirã pe'ere Jesucristo ye quetire werewã'cõcãrã niwã. Tojo nicã judío masã nitirã Jesucristore ãjõpeocã, a'tiro wa'acaro niwũ. Õ'acũ judío masãrẽ "O'oguti" ní'que pe'ere ñe'ecãrã niwã. Tojo weerã judío masã nitirã, judío masã pajasecũorãrẽ niyerure, na cũosere o'oroũa'a. ²⁸ Yũ'u te niyeru Jerusalẽcãrãrẽ o'otojagũ, Españapũ wa'agũ, musãrẽ ĩ'ayũ'rũwã'cãgũti. ²⁹ Yũ'u musã tiropũ wa'agũ, Jesucristo ye añusere musãrẽ miiejagũsa'a.

³⁰ Yũ'u acawererã, musã Jesucristore ãjõpeo'o. Espĩritu Santu marĩrẽ a'merĩ ma'icã weemi. Tojo weegũ musãrẽ a'tiro weecã uasa'a. Yũ'ure weetamurã, yé niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. ³¹ A'tiro sãrĩbosaya yũ'ure. Judeapũ nirã Jesucristore ãjõpeotirã yũ'ure ña'arõ weeticã'to. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeorã Jerusalẽcãrã yũ'u miasere e'catise me'rã põtẽrĩ ñe'eato. ³² Tojo weecã, Õ'acũ cũ uacã, musã tiropũ yũ'u e'catise me'rã etagũsa'a. Topũ soogũsa'a. ³³ Õ'acũ ejerisãjãsere, añurõ nicã'sere o'ogu musã nipe'tirã me'rã niato. Tojota weeato.

16

Romacjãrãpũre añudutise o'o'que ni'i

¹ Ni'cõ Jesucristore ãjõpeogo Febe wãmetigo musã tiropũ wa'ago weemo. Co Jesucristore ãjõpeorã Cencrea wãmetiri macãcãrãrẽ weeta-mugõ nimo. ² Musã Jesucristore ãjõpeorã e'catise me'rã core ñe'eña. Marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ añurõ ñe'erõũa'a. Co pãjãrãrẽ weetamuco niwõ. Yũ'u quẽ'rãrẽ weetamuwõ. Tojo weerã core apeyenojõ dũ'sacã, o'oya.

³ Aquila, cũ numo Priscila añuato. Yũ'u Jesucristo yere bu'ecã, na quẽ'rã yũ'ure bu'etamuwã. ⁴ ãpẽrã yũ'ure wẽjẽsĩ'ricã, yũ'ure weetamuwã. Na quẽ'rãrẽ wẽjẽtawiomicã, tojo weewã. Na tojo wee'quere yũ'u dia'cũ e'catise o'owe'e. Nipe'tirã ãpẽrã judío masã nitirã Jesucristore ãjõpeorã e'catise o'oma. ⁵ Jesucristore ãjõpeorã Aquila ya wi'ipũ nerẽwuarã quẽ'rã añuato. Apĩ yũ'u ma'igũ Epeneto añuato. Cũta Asiapũre ãpẽrã dũporo Jesucristore ãjõpeomũ'tã'cu nimi. ⁶ María quẽ'rã añuato. Musã me'rã Õ'acũ cjasere upũtu da'ramo. ⁷ Yũ'u acawererã judío masã Andrónico, Junias añuato. Na quẽ'rã yũ'u me'rã bu'iri da'reri wi'ipũ niwã. Na yũ'u dũporo Jesucristore ãjõpeocãrã niwã. Jesucristo besecũú'cãrã narẽ "Añurã nima", nisama.

⁸ Jesucristore ějōpeogũ yu'u ma'igũ Ampliato añuato. ⁹ Urbano, ũsārē Jesucristo ye quetire weretamugũ añuato. Tojo nicā yu'u ma'igũ Estaquis añuato. ¹⁰ Apeles quē'rā añuato. Cũ Jesucristore añurō ějōpeomi. Nipe'tise cũ weesere ĩ'arā, "Jesucristore añurō ějōpeogũ nimi", ni ĩ'a'a. Aristóbulo ya wi'icjārā quē'rā añuato. ¹¹ Apĩ yu'u acaweregũ, judío masũ Herodión añuato. Tojo nicā Narciso ya wi'icjārā Jesucristore ějōpeorā añuato. ¹² Trifena, Trifosa na quē'rā añuato. Na numia marĩ wiogũ Jesucristo yere pūrō da'rama. ũsā ma'igō Pérsida quē'rā marĩ wiogũ Jesucristo ye cjasere uputu da'ramo. Co quē'rā añuato. ¹³ Rufo añuato. Nipe'tirā cūrē "Jesucristore añurō ějōpeomi", nima. Cũ paco quē'rā añuato. Core yu'u pacore weronojō ĩ'a'a. ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, āpērā Jesucristore ějōpeorā na me'rā nirā añuato. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, tojo nicā cũ acabijo Olimpas, nipe'tirā Ō'acũ cũ yarārē cūu'cārā na tiropũ nirā añuato.

¹⁶ A'merĩ ma'ise me'rā añudutiya. Nipe'tirā Jesucristore ějōpeose cururicjārā mūsārē añudutima.

¹⁷ Yu'u acawererā, ni'cārērā mūsā tiropũ nirā ducawaticā weesĩ'rīsama. Na tojo weeri nīrā, tu'omasīña. Mūsārē ějōpeosere dojorēsama. Mūsārē bu'e'que mejētare weesama. Tojo weerā narē ba'patiticā'ña. Na bu'esere ne tu'oticā'ña. ¹⁸ Na marĩ wiogũ Jesucristo ũaro weerā mejēta weesama. Na no'o ũaro weesĩ'rīrō weesama. Na añurō ũ'suaro ucūme'rīse me'rā, diacjũ ucūrā weronojō ucūsama. Uputu waro masītutuaturārē weeta'sa ějōpeocā weesama. ¹⁹ Mūsā pūrīcā añurō Jesucristo ũaro weesa'a. Nipe'tirā tojo nima mūsārē. Tojo weegũ mūsā me'rā pūrō e'cati'i. Mūsārē añusere masīcā ũasā'a. Ne ña'ase pe'ema masīdutigũ ũasāwe'e. ²⁰ Ō'acũ āpērā me'rā añurō nicā'sere o'ogũ nimi. Cā'rōacā be'ro cūta mūsārē wātīrē docaque'acā weegusami. Jesú marĩ wiogũ mūsārē añurō weeato.

²¹ Timoteo yu'u me'rā Jesucristo ye quetire werecusiata mugũ mūsārē añudutimi. Yu'u acawererā judío masā Lucio, Jasó, Sosípater na quē'rā añudutima.

²² Yu'u a'ti pūrīrē Pablöre ojabosagũ, Tercio wāmeti'i. Yu'u Jesucristore ějōpeogũ mūsārē añuduti'i.

²³ Gayo mūsārē añudutimi. Jesucristore ějōpeorā cũ ya wi'ipũ nerēwũama. Yu'u Pablo ti wi'ipũ cājĩ'i. Erasto a'ti macā cjase da'rasere dutigũ, narē niyeru co'tegũ añudutimi. Tojo nicā apĩ Jesucristore ějōpeogũ Cuarto añudutimi.

²⁴ Marĩ wiogũ Jesucristo mūsā nipe'tirārē añurō weeato.

²⁵⁻²⁶ Marĩ Ō'acūrē e'catipeorā, "Añuyũ'ruami", nīrā. Marĩ wiogũ Jesucristo ye queti me'rā Ō'acũ marīrē nemorō ějōpeocā weemasīmi. Duporopũre nipe'tirā masārē yu'ruose quetire masīno'ña marīcaro niwũ. A'tocaterore majā Ō'acũ ye queti weremu'tārī masā na oja'que me'rā masīno'o. Ō'acũ catinu'cūgũ tojo wereduticũ niwĩ. Yu'u quē'rā Jesucristo ye quetire were'e. Ō'acũ nipe'tise cururicjārārē cūrē ějōpeo, cũ ũaro weecā ũasami.

²⁷ Ō'acũ ni'cūta nimi. Cũ ni'cūta nipe'tisere masīpe'ocā'mi. Tojo weerā Jesucristo weetamurō me'rā Ō'acūrē "Tutuayũ'ruami", ni ějōpeonu'cūcārā. Tojota weerā.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Jesucristore ějōpeorā Corintocjārārē ojacu niwī. Cū ojacaterore Éfesopu nicu niwī. Cūta Corintocjārārē ne waropure Jesucristo ye quetire were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī.

Titare cū Jesucristo ye quetire bu'esijanucāca be'ro puati wa'aro weecaro niwī.

Topure judío masā nerēwuaropu bu'ecu niwī. Cūrē topu nigūrē cō'awīrōcā'cārā niwā. Titare Corintocjārā me'rā ni'cā cū'ma ape cū'ma deco tojacu niwī.

Be'ro Corintocjārārē cū bu'e'quere queoro weeticā tu'ogu, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Cū ojawuaronojōta añudutinucācu niwī. Yapatigupua Judeacjārā pajasecuarārē weetamuse cjasere, cū basu de'ro weeatjere ucūyapaticu niwā.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, Sóstenes me'rā mūsārē añuduti'i. Cū quē'rā Jesucristore ějōpeogu marī acaweregu nimi. Ō'acū cū uacaronojōta yu'ure Jesucristo ye quetire weredutigū besecūúcū niwī. ² Yu'u a'ti pūrīrē mūsā Corintopu nirārē oja'a. Mūsā Jesucristore ějōpeorā Ō'acū ya curuacjārārē oja'a. Mūsā Jesucristo me'rā nīrā, Ō'acū yarā ni'i. Ō'acū mūsārē cū yarā niato nīgū besecu niwī. Nipe'tirocjārā Jesucristore ějōpeorārē tojo besecu niwī. Jesucristo nipe'tirā cūrē ějōpeorā wiogu nimi. Tojo nicā marī wiogu nimi.

³ Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu mūsārē añurō weeato. Mūsārē ejerisājācā weeato.

Ō'acū Jesucristore ějōpeorārē weetamuse ni'i

⁴ Mūsā Jesucristore ějōpeorā niyucā, Ō'acū mūsārē añurō weecu niwī. Cū tojo weesere ī'agū, cūrē e'catise o'onu'cū'u. ⁵ Mūsā Jesucristo yarā niyucā, Ō'acū mūsārē cū ye cjase nipe'tise añusere o'ocu niwī. Tere o'ogu, mūsārē cū yere añurō masīcā weecu niwī. Āpērārē mūsā cū ye quetire añurō wereturiacā weecu niwī. ⁶ Yu'u "Cristo mūsārē añurō weegūsami", niwī. Cū yarā sājācā, yu'u nī'caronojōta wa'awu mūsārē. ⁷ Tojo weerā mūsā Ō'acū o'osere cuope'ocā'a. Marī wiogu Jesucristo a'tiatjere yucueri curare Ō'acū mūsārē o'ose du'sawe'e. ⁸ Cū tutuasere mūsārē o'onu'cūgūsami. Cūrē ějōpeocā weenu'cūgūsami. Téé a'ti umuco pe'ticāpu tojo weedu'ugūsami. Tojo weerā marī wiogu Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā nirāsa'a. ⁹ Ō'acū cū nī'quere queoro weemi. Cūta mūsārē besecu niwī. Cū macū Jesucristo marī wiogu me'rā añurō nidutigū besecu niwī.

Pablo Corintocjārārē "A'merī ducawatiticā'ña" nī'que ni'i

¹⁰ Acawererā, Jesucristo dutiro me'rā mūsārē a'tiro nigūti. Mūsā nī'cārōnojō wācūña. Mūsā ucūse me'rā ducawatiticā'ña. E'catise me'rā a'merī ucūña. Nī'cārōnojō wācū nisetiya. ¹¹ Yu'ure Cloé wāmetigo ya wi'icjārā mūsā a'merī ī'asī'rītise quetire werewā. ¹² A'tiro werewā: "Masānucū mejēcā dia'cū wācūsetiama", niwā. Mūsā a'tiro ucūaporo: "Ēsā Pablo ya curuacjārā ni'i." Āpērā "Apolo ya curuacjārā", "Pedro ya

curuacjārã”, tojo nicã “Cristo ya curuacjārã ni'i”, niaporo. Tojo weerã no'o waro wãcũma'acã'poro. ¹³ Tojo wãcũticã'rõua'a. Marĩ Cristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weerã ni'cã curuata ni'i. Marĩrẽ ducawaase marĩ'i. Yũ'u Cristo niwe'e. Musã ye niatjere curusapũ wẽrĩbosatiwũ. “Pablõre ãjõpeorãrẽ wãmeyeno'rõsa'a”, nino'ña marĩwũ. ¹⁴ Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Crispo, tojo nicã Gayo dia'cũrẽ wãmeyegũ, queorota weewũ. ¹⁵ Pãjãrã musãrẽ wãmeyecã, a'tiro nibopã: “Pablo cũ wãme me'rã ãsãrẽ wãmeyewĩ”, nibopã. Tere nĩrã, yũ'ure ãjõpeorã weebopã. No'opũacã tere weetiwũ. ¹⁶ Estéfanas ya wi'icjãrã quẽ'rãrẽ wãmeyewũ. Æpẽrãma wãcũnemotisa'a. ¹⁷ Yũ'ure Cristo wãmeyedutigũ cũutiwĩ. Cũ musãrẽ yũ'ruose queti pe'ere yũ'ure weredutigũ o'ówĩ. Tere weredutigũ, masã añurõ na wãcũme'rĩse paca me'rã weredutitiwĩ. Yũ'u tojo werecãma, Cristo curusapũ wẽrĩsere wãcũtibopã. Masã yũ'ruono'tibopã.

Õ'acũ tutuasere, cũ masĩsere Cristo me'rã masĩno'o nise ni'i

¹⁸ Jesucristo ye queti a'tiro ni'i. Cũ marĩrẽ yũ'ruosĩ'rĩgũ, curusapũ wẽrĩcũ niwĩ. Tereta Jesucristore ãjõpeotirã pecame'epũ wa'ajã a'tiro nisama cũ wẽrĩ'quere: “Tojo nima'acãrõ wee'e”, nisama. Marĩ cũ yũ'ruono'cãrã pe'ema Cristo curusapũ wẽrĩ'que queti añuse ni'i. Te queti me'rã Õ'acũ tutuasere ã'ano'o. ¹⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ:

Æpẽrã “Ësã masĩrã ni'i”, nirãsama.

Na tojo ucũsere pe'ticã weeguti.

Na tũ'omasĩsere tuumajãminũ'cõcũti, nicũ niwĩ Õ'acũ.

²⁰ Tojo weerã “Masĩpe'ocã'a” nirã mejõ nirã tojama. Tojo nicã ãpẽrãrẽ na wãcũsere bu'eri masã quẽ'rã mejãrõta tojama. A'ti ɯmũco cjasere ucũme'rĩrã quẽ'rã mejãrõta tojama. A'te, a'ti ɯmũco cjase na “Tũ'omasĩ'i” nisere Õ'acũ a'tiro weesami. Tere mejõ nise waro wa'acã weesami. ²¹ Õ'acũ nipe'tisere masĩmi. Tojo weegũ cũ a'ti turicjãrãrẽ na tũ'omasĩse me'rã cũrẽ masĩcã weeticũ niwĩ. A'tiro pe'e ɯacũ niwĩ. Na Jesucristo ye quetire tũ'orã, na ãjõpeocã, “Narẽ yũ'ruoguti”, nicũ niwĩ. Cũrẽ ãjõpeotirã pe'e te quetire tũ'orã, “Tojo nima'acãrõ wee'e”, ni wãcũcãrã niwã.

²² Judío masã Õ'acũrẽ ãjõpeose dũporo a'tiro nisama: “Õ'acũ tutuaro me'rã wee'ocã ã'atojarãpũ dia'cũ ãjõpeorãti”, nisama. Judío masã nitirã griego masã pe'e quẽ'rã a'ti turicjãrã na wãcũme'rĩsere ãjõpeoma. ²³ Ësã pũrĩcã Cristo curusapũ wẽrĩ'cũ ye quetire were'e. Judío masã tere tũ'orã, tũ'satisama. Judío masã nitirã quẽ'rã te quetire tũ'orã, “Tojo nima'acãrã weema”, nisama. ²⁴ Marĩ Õ'acũ bese'cãrãrẽ no'o judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye queti ni'cãrõnojõ ni'i. Marĩ Cristo curusapũ wẽrĩse me'rã a'tiro masĩ'i: “Õ'acũ tutuagũ, masĩyũ'ruagũ nimi”, ni'i. ²⁵ A'ti ɯmũcocjãrã Õ'acũ weesere tojo weema'asere weronõjõ wãcũma. Niwe'e. Õ'acũ weese pe'eta masã masĩse nemorõ niyũ'rũnũ'cã'a. Apeye Õ'acũ wee'quere tutuatĩsere weronõjõ ã'ama. Niwe'e. Cũ wee'que pe'eta masã weese yũ'ruoro tutuanemo'o.

²⁶ Acawererã, musãrẽ Õ'acũ beseatji dũporopũ niseti'quere wãcũña. Musã pejetirãcã a'ti turi cjasere masĩrã waro niwũ. Pejetirãcã wiorã niwũ. Pejetirãcã wiorã acawererã niwũ. ²⁷ Cũ a'ti turi cjase masĩrãrẽ bopoyadutigũ na “Tũ'omasĩtirã nima” nirãnojõrẽ besecũ niwĩ. Tojo nicã tutuarãrẽ bopoyadutigũ tutuatirã pe'ere besecũ niwĩ. ²⁸ Cũ mejõ nirã masã yabino'rãrẽ besecũ niwĩ. Cũ tojo weecã, wiorã mejõ nirã tũ'oña'to nĩgũ

tojo weecu niwĩ. ²⁹ Tojo weegu Õ'acũ ĩ'orõpũ ne ni'cũ “Yũ'u ãpẽrã yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cã'a”, nĩmasĩtisami. ³⁰ Musãrẽ Õ'acũ basuta Jesucristo yarã sãjãcã weecu niwĩ. Tojo nicã Cristo me'rãta marĩ masĩse cõ'o. Cũ me'rãta tja Õ'acũ marĩrẽ “Na añurã, yũ'rũono'cãrãpũ nima”, ni ĩ'asami. Marĩ cũ yarã ni'i. Tojo weegu marĩ pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yũ'rũweticã weecu niwĩ. ³¹ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i: “Ni'cũ ‘Ãpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cã'a’ nisĩ'rĩgũ, niticã'to. Tojo wãcũrõnojõ o'ogũ, marĩ wiogũ pe'ere ‘Tutuayũ'rũgũ nimi, marĩrẽ añubutiario weecu niwĩ’, niato”, ni ojano'wã.

2

Cristo curusapũ wẽrĩ'que queti ni'i

¹ Yũ'u musã tiropũ Õ'acũ ye quetire weregũ etagũ, a'tiro weewũ. Pacase ucũse di'apaca me'rã masã na masĩse me'rã weretiwũ. ² Yũ'u musã tiropũ nĩgũ, a'te dia'cũrẽ wãcũnrũwũ: “Jesucristo ye queti, tojo nicã cũ curusapũ wẽrĩ'que dia'cũrẽ weregũti”, ni wãcũwũ. ³ Yũ'u musã tiropũ nĩgũ, mejõ nĩgũ tũ'oña'wũ. Apetero yũ'u te quetire queoro weretibosa'a nĩgũ, narãsãcũcãti. ⁴⁻⁵ Yũ'u musãrẽ ãjõpeocã uagũ, masĩrã ucũwũase me'rã ucũtiwũ. Õ'acũ tutuase, cũ masĩse o'ose me'rã ãjõpeoato nĩgũ ucũwũ. Tere ucũgũ, Õ'acũ tutuaro me'rã, Espĩritu Santu me'rã pe'e ãjõpeocã weewũ. Musãrẽ masã wãcũwũaronojõ tũ'o ãjõpeocã uatiwũ. Tojo weegu tojo werewũ.

Õ'acũ cãrẽ masĩato nĩgũ Espĩritu Santure o'o'que ni'i

⁶ Tojo nimirã, apeterore ãsã a'tiro wee'e. Jesucristore añurõ ãjõpeorãma pacase masĩse paca me'rã were'e. Te masĩse paca a'ti turi cãjase mejõta ni'i. Tojo nicã wiorã a'ti turicjãrã ye mejõta ni'i. Na masĩse maata pe'tirosa'a. ⁷ ãsã a'tere ucũrã, Õ'acũ ye pe'ere ucũrã wee'e. Cũ masĩsere, masĩno'ña marĩmi'quere, masã ne waro tũ'oti'quere ucũ'u. A'ti turi weese dũporo Õ'acũ te ya'yio'quere “A'tiro weegũti”, ni wãcũyutojacũ niwĩ. Marĩrẽ yũ'rũoatjere, marĩ u'musepũ ninu'cũatjere wãcũyucũ niwĩ. Tereta ucũ'u. ⁸ Ne ni'cũpũta a'ti turicjũ wiogũ a'tere tũ'omasĩticũ niwĩ. Tũ'omasĩrã pũrĩcã, Jesucristo marĩ wiogũ añuyũ'rũagũre curusapũ wẽjõtibopã. ⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro pe'e ojano'o:

Õ'acũ cãrẽ mairãrẽ añuse apoyucũ niwĩ.

Na ĩ'ati'que, na tũ'oti'que ni'i.

Na ne cã'rõ wãcũma'ati'que ni'i, ni ojano'o.

¹⁰ Te añuse marĩ masĩti'quere Õ'acũ Espĩritu Santu me'rã marĩrẽ masĩcã weemi. Espĩritu Santu nipe'tise diasayũ'rũnũ'cãsere Õ'acũ cũ weesere masĩpe'ocã'mi.

¹¹ Marĩ apĩ cũ wãcũsere masĩwe'e. Cũ se'saro cũ wãcũsere tũ'oña'sami. A'te weronojõ Espĩritu Santu se'saro Õ'acũ cũ wãcũsere masĩmi. ¹² Marĩ a'ti u'mucocjãrã Jesucristore ãjõpeotirã weronojõ wãcũwe'e. Õ'acũ marĩrẽ Espĩritu Santure o'ocũ niwĩ. Tojo weerã cũ weronojõ wãcũse cõ'o. Cũ me'rã nipe'tise Õ'acũ marĩrẽ o'o'quere masĩ'i. ¹³ ãsã a'tere ucũrã, Espĩritu Santu bu'e'que u'seri me'rã ucũ'u. ãsã basu masĩmũjãti'que me'rã mejõta ucũ'u. Tojo weerã ãsã Espĩritu Santure cõorã cãrẽ cõorãrẽta bu'e'e.

¹⁴ Espĩritu Santure moogũ a'tiro weesami. Õ'acũ ye cãjere, Espĩritu Santu bu'esere u'atisami. “Tojo nima'acãrõ wee'e”, nisami. Espĩritu Santu

me'rã marĩ Õ'acũ yere masĩ'i. Tojo weegu cũrẽ moogũ Õ'acũ yere "Tojo nirõ wee'e", ni tũ'omasĩtisami. ¹⁵ Espĩritu Santure cuogu pe'e nipe'tise bu'esere "¿Queoro niti?" ni besemasĩpe'ocã'sami. A'tiro weegure Espĩritu Santure moogũ pe'e cũ weesere besemasĩtisami. ¹⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'caro niwũ: "Ni'inojõta ne ni'cũ marĩ wiogu wãcũsere masĩtisami. Ne Õ'acũrẽ 'Tojo ɯa'a' ni, dutimasĩtisami", ni ojano'wũ. Tojo nimicã, marĩ pe'e Cristo me'rã nĩrã, cũ wãcũsere masĩ'i.

3

Pablo "Ësã Õ'acũrẽ da'raco'terã ni'i" nise ni'i

¹ Acawererã, musã Espĩritu Santure añurõ yũ'tirã weronojõ nitiwũ. Tojo weegu musãrẽ diasasere wereta basiotiwũ. A'tiro pe'e weewũ. Musãrẽ diasatise dia'cũrẽ werewũ. A'ti turicjãrã Espĩritu Santure moorã weronojõ niyucã, tojo weewũ. Musã Cristo ye cjasere añurõ ãjõpeotiwũ. Tojo weegu musãrẽ wĩ'marãrẽ ucũgũ weronojõ werewũ. ² Wĩ'marã a'tiro weesama. Õpẽrĩ du'utirã, õpẽcõ dia'cũ mi'rĩsama. Narẽ ba'asere ecatisama. Bu'ese ba'ase ecase weronojõ ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Wĩ'marãrẽ õpẽcõ mi'orõ weronojõ musãrẽ a'tiro weewũ. Musãrẽ diasatise bu'icjasere bu'ewã'cõwũ. Yũ'u diasasere musãrẽ bu'ecãma, põtẽoti wãcũejatibopã. Mejãrõta ni'cãrõacãrẽ yũ'u pacase pacare bu'ecã, tũ'otibosa'a. ³ Musã Jesucristore ãjõpeotirã weronojõ ni'i yujupũ. Musã a'merĩ ɯo'o. A'merĩ ã'asĩ'rĩwe'e. Tojo weerã Jesucristore ãjõpeotirã a'ti turicjãrã weronojõ wee'e. ⁴ Musã a'tiro ucũ'u: "Yũ'u Pablo ya curuacjũ ni'i." Apĩ "Yũ'u Apolo ya curuacjũ ni'i", nisa'a. Tojo nĩrã, a'ti turicjãrã weronojõ ucũrã wee'e.

⁵ Yũ'u, Apolo me'rã ãsã mejõ nirã ni'i. Õ'acũrẽ da'rawã ñaco'teri masã ni'i. Tojo weerã ãsãrẽ "Na ya curuacjãrã ni'i", niticã'ña. Ësã werese me'rã musã marĩ wiogu Jesucristore ãjõpeowũ. Ësãnucũ Õ'acũ wereduti'quere werewũ. ⁶ Yũ'u ne waro musãrẽ werewã'cõwũ. Ni'cũ otese dũcare otegu weronojõ weewũ. Be'ro Apolo musãrẽ bu'enemopeocũ niwĩ. Otesere aco pio'cu weronojõ weecu niwĩ. Õ'acũ pe'e tere pĩ'rĩ bũcuamũjãcã weecu niwĩ. Tere wéegũ, musãrẽ nemorõ ãjõpeocã weecu niwĩ. Nemorõ cũ waro weecã weecu niwĩ. ⁷ Otese dũcare otegu, tojo nicã aco piogu mejõ nirã nima. Õ'acũ pũrĩcã tere pĩ'rĩcã weegũ cũ waro nimi. ⁸ Weremã'tã'cu, be'ro cũrẽ bu'esirutugu quẽ'rã ni'cãrõnojo nima. Õ'acũ nãnucũrẽ queoro na wee'quere wapayegusami. ⁹ Ësã Õ'acũ yarã ni'i. Cũrẽ ni'cãrõnojo da'raco'te'e. Musã cũ da'rari di'ta weronojõ ni'i.

Tojo nicã wi'i cũ yeewã'cãrĩ wi'i weronojõ ni'i. ¹⁰ Yũ'u Õ'acũ weetamuse me'rã musãrẽ bu'égũ, a'tiro weewũ. Wi'i nũ'cõme'rĩrĩ masũ weronojõ musãrẽ añurõ bu'enũ'cãwũ. ãpẽrã musãrẽ bu'enemorã, ti wi'ire weet-uriamũjãrã weronojõ weerã weema. Ti wi'ire yapada'reosĩ'rĩrã, añurõ weeroua'a. ¹¹ Õ'acũ masãrẽ yũ'rũodutigũ Jesucristore cũucu niwĩ. Cũ ni'cũta masãrẽ yũ'rũogũ nimi. Yũ'u musãrẽ te quetire bu'enũ'cãwũ. Ne apĩ, Õ'acũ tojo cũunũ'cã'que Jesucristo ye quetire dũcayumasĩtisami. ¹² Wĩ'ire wéerã, a'tiro weeno'o. Uru, platanõjõ me'rã, ãtãperi wapabũjuse me'rã yeebu'ipeono'o. ãpẽrã yucu me'rã, pũrĩ me'rã, ãrũpagũ me'rã weemasĩno'o. A'te weronojõ ni'cũ añuse warore musãrẽ bu'ebosami. Apĩ mejõ nise maata pe'tisere bu'ebosami. ¹³ A'ti ɯmũco pe'ticã, Õ'acũ nãnucũrẽ na bu'e'quere bajuyoropũ besegusami. Ni'cũ urure pecame'epũ besegũ weronojõ weegusami. ¿Na añurõ o ña'arõ pe'e bu'epari? nĩgũ, tojo

weegusami. ¹⁴ Ni'cũ ãpērārē añurō bu'eturiamujã'que ninu'cũcã'rōsa'a. Ni'cã wi'i ùtã wapabujuse me'rã yéeca wi'i ùjũtiro weronojō ninu'cũrōsa'a. Õ'acũ cũ da'ra'quere wapayegusami. ¹⁵ Apĩ añurō bu'eturiawã'cãtigũ pe'ere cũ bu'e'que pe'tia wa'arosa'a. Pũrĩ me'rã wéeca wi'i weronojō ùjũdija wa'arosa'a. Cũ ti wi'i ùjũrĩ cura du'tiwijaa'cũ weronojō nigũsami. Cũ ye nipe'tise ùjũpe'tia wa'arosa'a. Cũ ni'cũta pecame'epũ wa'abo'cũ yũ'rũwetigusami.

¹⁶ ¿Musã masĩweti? Musã Õ'acũ wi'i weronojō ni'i. Espíritu Santu musãpũre nimi. ¹⁷ Musãrē “Õ'acũ wi'i weronojō ni'i” nírō, cũ yarã waro ni'i, nisĩ'rĩrō wee'e. Tojo weegũ Õ'acũ cũ yarãrē dojorēcã weegũre pecame'epũ bu'iri da'regusami.

¹⁸ Musã basu a'tiro wãcũma'aticã'ña: “Yũ'u a'ti ùmũcocjãrã wãcũwũaro weronojō masĩyũ'rũa'a”, niticã'ña. A'tiro pe'e niña. “Ne masĩtisa'a”, niña. Tojo ucũgũ pũrĩcãrē Õ'acũ masĩgũ waro wa'acã weegusami. ¹⁹ A'ti ùmũcocjãrã na “Tũ'omasĩ'i” nise Õ'acũ ĩ'orõpũre tojo weema'ase ni'i. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ni ojano'wũ: “A'ti turicjãrã na masĩse me'rã ‘Weerãti’ nirãrē Õ'acũ na wãcũsere tuumajãminũ'cõcã'sami”, ni ojano'wũ. ²⁰ Aperopũ quẽ'rãrē Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojanemono'wũ: “Marĩ wioğũ a'ti ùmũcocjãrã wãcũsere masĩmi. Na masĩsere ĩ'agũ, ‘Mejõ nise ni'ĩ, nisami”, ni ojano'wũ. ²¹ Tojo weerã musãrē bu'egũre “Ãpẽrã yũ'rũoro nimi”, niticã'ña. “Yũ'u Pablo ya curuacjũ ni'ĩ”, niticã'ña. Õ'acũ musãrē añurō wa'acã ùagũ, a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tisere o'ocũ niwĩ. ²² Yũ'ũre, Apolore, Pedrore musãrē weetamudutigũ o'ócũ niwĩ. Tojo nicã a'ti turi cjasere, marĩ catisere o'ocũ niwĩ. Apeye, wẽrĩca be'ro catinu'cũatjere o'ocũ niwĩ. Nipe'tise musã ye ni'ĩ. ²³ Apeye quẽ'rãrē musã Cristo yarã ni'ĩ. Tojo nicã Cristo quẽ'rã Õ'acũ yagũ nimi.

4

Jesucristo ye quetire wererã na weeseti'que ni'ĩ

¹ Ësãrē musã a'tiro wãcũrõũa'a. “Cristore da'rawã'ñaco'teri masã nima”, nirõũa'a. Ësã Õ'acũ ye queti todũporocjãrã masĩti'quere wereco'terã ni'ĩ. ² Marĩ da'rase cũorã, marĩ wioğũ duti'caronojõta queoro weeroũa'a. Tojo weecã, marĩrē ãjõpeosami. ³ Musã yũ'ũre “Pablo Õ'acũ cjasere añurō da'rami” nicã o niticã, sõ'owaro wãcũque'tiwe'e. Mejãrõta wiorã na besewũaropũ miacã quẽ'rãrē, wãcũque'tiwe'e. Yũ'u basu waro quẽ'rã besewe'e. ⁴ Yũ'u da'rasere ña'arõ tũ'oña'tisa'a. Tojo nimigũ, “Te añu ni'ĩ”, nímasĩtisa'a. Marĩ wioğũ dia'cũ yũ'u weesere besesami. ⁵ Tojo weerã ãpẽrã wee'quere beseyuticã'ña. Marĩ wioğũre yucueya. Cũ a'tigũ, nipe'tise masã masĩti'que ya'yioropũ ní'quere bajurẽgũsami. Masã na wãcũrõpũ “A'tiro weegũti” ní'que quẽ'rãrē ĩ'ogũsami. Ti nũmũ nicã Õ'acũ nãnũcũ añurō weeseti'quere “Queoro añurō weewũ”, nigũsami.

⁶ Acawererã, añusere musãrē ùasã'a. Tojo weegũ Apolo, yũ'u, ãsã ye cjase me'rã musãrē queose o'opũ. Ësã weronojō ni'cãrõ me'rã niato nírã tojo weepũ. Ësã weesere ĩ'acũũña. Tojo wéerã, musã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nírõnojo'ta weerãsa'a. Ti pũrĩpũ dutĩtisenojõrē yũ'rũoquejosome. Tojo nicã “Ësãrē bu'egũ pe'e masĩyũ'rũnũ'cãmi musãrē bu'egũ yũ'rũoro”, nisome.

⁷ Musã ãpẽrã nemorõ añurã niwe'e. Masĩyũ'rũnũ'cãrã niwe'e. Nipe'tise musã cũose Õ'acũ o'o'que dia'cũ ni'ĩ. Cũ o'óca be'ro nimicã, to pũrĩcãrē

¿de'ro weerã musã basu boca'caro weronojõ tu'oña'ti? ⁸ Musã a'tiro wãcũ'u: "Nipe'tisere cuope'ocã'a, ñe'enojõ du'sawe'e", nisa'a. Ësã topu nitiri cura musã wiorã masĩyurũnũ'cãrã weronojõ tu'oña'sa'a. "Nipe'tisere masĩpe'ocã'a", nisa'a. Tojo nírã, ùsã pe'ere tojowaro ï'acõ'asa'a. Musã diacjũta wiorã nicã pũrĩcãrẽ, añuyurũabosa'a. Ësã quẽ'rã musã me'rã wiorã nitamubosa'a. ⁹ Yũ'u a'tiro pe'e tu'oña'a. Õ'acũ ùsãrẽ Jesucristo besecũ'cãrãrẽ nipe'tirã docapũ mejõ nirã mejãrã cũu'caro weronojõ tu'oña'a. Ësã wẽjẽcõ'ano'ajã weronojõ ni'i. Nipe'tirã, a'ti di'tacjãrã, ù'musecãrã ùsã pi'eticã ï'asama. ¹⁰ Cristo ye quetire werecã, a'ti nucũcãcãrã ùsãrẽ "Tu'omasĩtirã nima", nisama. Musã pe'e "Cristo ye quetire masĩpe'ocã'a", nisa'a. Ësã musã ï'acãta, tutuawe'e. Musã pũrĩcã "Ësã tutuarã ni'i", nisa'a. Masã ùsãrẽ tojo ï'acõ'acã'ma. Musã pe'ere wiopesase me'rã ï'asama. ¹¹ Ne waropũta ùsã pi'etinũ'cãwũ. Ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ tojota yapaticã'a. Ëjaboa'a, acowũ'o, su'ti moo'o. Masã ùsãrẽ tãrãpẽma. Wi'i ùsã ya wi'i waro moo'o. ¹² Ësã ba'asĩ'rĩsenojõrẽ, ùsã su'ti sãñasĩ'rĩsenojõrẽ duusĩ'rĩrã, a'tiro wee'e. Ësã basu upũtu da'ra pi'eti'i. Masã ùsãrẽ ña'arõ ucũcã, narẽ ùsã pe'e "Añurõ wa'ato", ni sãrĩbosa'a. Ësãrẽ ña'arõ weecã, tojo tu'oña'cã'a.

¹³ Masã ùsãrẽ ña'arõ ucũcã, narẽ añurõ me'rã apome'rĩcã'a. A'ti ùmũco cjase na cõ'a'que, na ùatisere weronojõ ùsãrẽ ï'ama. Ne waropũ tojo yabinũ'cã'cãrã mejãrõta yabinũ'cũma tja. ¹⁴ Musãrẽ bopoyadutigu mejẽta oja'a. Musãrẽ yũ'u ma'igũ, yũ'u põ'rãrẽ weronojõ queoro wãcũcã ùagũ wereme'rĩcã'a.

¹⁵ Musã pãjãrã diez mil Cristo ye quetire bu'erã cuorã, cuomasĩ'i. Tojo pãjãrã cuota basiomica, ni'cũta nisami musãrẽ weremu'tã'cu. Te Jesucristo masãrẽ yũ'rũogũ a'ticu niwĩ nise quetire yũ'ũta weremu'tãwũ. Musã te quetire tu'orã, cãrẽ ãjõpeonũ'cãwũ. Tojo weegũ yũ'u musã pacũ weronojõ ni'i. Musã quẽ'rã yũ'u põ'rã weronojõ ni'i. ¹⁶ Tojo weegũ musãrẽ a'tiro weecã ùa'a. Yũ'u weesetisere ï'acũu weesirutuya. ¹⁷ Yũ'u tere ùasãgũ, Timoteore musã tiropũ o'ógũ wee'e. Cãrẽ ma'i'i. Cũ yũ'u macũ weronojõ nimi. Marĩ wiogũ yere queoro weenu'cũmi. Yũ'u Cristore ãjõpeogũ weesetisere cũ musãrẽ weregũsami. Yũ'u nipe'tirã Cristore ãjõpeorãrẽ, nipe'tiropũ nirãrẽ were'quenojõrẽta weregũsami. ¹⁸ Ni'cãrẽrã musã a'tiro wãcũsa'a: "Ësã ãpẽrã nemorõ añurõ weeyũ'rũnũ'cã'a", nisa'a. Tere nírã, "Pablo a'tisome", ni wãcũsa'a.

¹⁹ Yũ'u pe'e "Õ'acũ ùacã, maata musã tiropũ wa'agũti", ni wãcũ'u. "Topũ wa'agũ, na tojo ni ucũrãrẽ ï'agũti", ni'i. Te se'sarore ï'asome. " '¿Na Õ'acũ tutuase me'rã weetina?' ni ï'agũti", ni'i. ²⁰ Õ'acũ wiogũ nise a'tiro ni'i. Cũ ùaro, cũ tutuaro me'rã weecã ùami. Ucũse ùseri me'rã dia'cũ yũ'ticã ùatimi. ²¹ ¿Ñe'erẽ ùasari musã? ¿Yũ'u musã tiropũ wa'agũ, ña'arõ weese wapa musãrẽ tu'ticã ùasari? ¿O añurõ weese wapa pe'e ma'ise me'rã wereme'rĩcã ùasarine?

5

Ña'arõ weegũre cõ'awĩrõdutise ni'i

¹ Musã ye queti a'topũ busũtu'o'o. Tere tu'ogũ, tu'omarĩawũ. A'tiro tu'o'o. Ni'cũ musã me'rãcãjũ cũ pacũ ñuorẽ'core ã'ma, ñumotiapũ. A'tiro weesere Õ'acũrẽ ãjõpeotirãputa ne weetima. Ña'ayũ'rua'a. ² Musã "Ãpẽrã nemorõ añurõ weeyũ'rũnũ'cã'a", ¿niti yujupũ? Bũjawetironojõ o'orã, musã bũjawetitiwũ. Bũjawetirã pũrĩcã, cãrẽ cõ'abopã. Musã me'rã

nerēnemodutitibopā. ³ Yũ'u a'topũ nimigũ, yũ'u wācũse me'rā musā tiropũ nigũ weronojō tu'oña'a. Tojo weegũ cũ ña'arō weegure musā me'rā nigũrē “Cõ'arõua'a”, nitoja'a. ⁴ Marĩ wioğũ Jesucristo dutiro me'rā musārē nerēduti'i. Yũ'u quē'rā yũ'u wācũsepũ musā tiropũ nitamugũti. Marĩ wioğũ Jesú quē'rā cũ tutuase me'rā musā tiropũ nigũsami. ⁵ Musā tojo nerērā, pacũ nũorē core nũmotigure cõ'acā'ña. Wātĩ cũ upũre de'ro weesĩrĩgũ weeato nĩrā tojo du'ucā'ña. Tojo weecā, cũ upũ pi'etirosa'a. Tojo pi'etigũ, cũ ña'arō weesere du'ubosami. Cũ tojo wéeca be'ro marĩ wioğũ Jesú a'ti turipũ a'tigũ, cūrē yũ'ruogũsami.

⁶ Ña'arō weegũ musā wa'teropũ nisami. Tojo weerā “Ûsā pe'e āpērā yũ'ruoro añurō weeyũ'rũnũ'cā'a”, niticā'ña. Ña'arō weesere nipe'tirā pē'rĩpejatawio ni'i. ¿Musā a'tiro niwũasere masĩweti? “Pā wéerā bũcuato nĩrā levadura wāmetisere morēsama. Na cārõacā morēca be'ro te nipe'tiropũ se'sa wa'asa'a”, nino'o. A'te weronojō masā na ña'arō weesere pē'rĩpeja wa'asama. ⁷ Tojo weerā pē'rĩpejari nĩrā, te ña'ase dojorēsere cõ'acā'ña. Tere cõ'arā, musā añurā tojarāsa'a. Judío masā Pascua bosenuũ dũporo pā bũcuase me'rā morē'quere cõ'asama. Ti bosenuũrē morēña marĩse dia'cūrē ba'asama. Te weronojō musā a'tiro weerāsa'a. Ña'ase dojorēsere cõ'arā, pā morēña marĩse weronojō tojarāsa'a. Añurā tojarāsa'a nitiroma, añurā nitoja'a. Cristo cũ basuta marĩ ña'arō weesere cõ'agũ wējēno'tojacũ niwĩ. Cũ Pascua nicā oveja na wējē'cũ weronojō nimi. ⁸ Tojo weerā todũporo ña'arō weeseti'quere du'uroa'a. Diacjũ weesooro marĩrō weesetiroa'a. Ña'arō weesetiro marĩrō nirõua'a.

⁹ Yũ'u todũporo ojamũ'tāca pũrĩpũ a'tiro ojawũ. “Numiarē a'metārābajaque'atirā me'rā ba'patiticā'ña”, ni ojawũ. ¹⁰ Yũ'u tojo oğũ, “A'ti turicjārārē ba'patitibutiācā'ña”, nigũ mejēta weewũ. A'ti turipũre no'o uaro weeri masā nima. A'metārārĩ masā, uaripejasebũcũrā, yajari masā, Õ'acũ mejētare ējõpeoma'arĩ masā nima. Yũ'u tojo nibutiaca be'ro nicāma, musā no'o wa'arā wa'abopā. ¹¹ Yũ'u a'tiro pe'e niwũ: “No'o 'Jesucristore ējõpeo'o' nimigũ, ña'arō weegũ me'rā ba'patiticā'ña. A'metārāgũnojõrē, uaripejagũnojõrē, no'o queose yee'quere ējõpeoma'agũnojõrē ba'patiticā'ña. Tojo nicā ña'arō tu'tisepijagure, que'asebũcũre, yajari masũrē ne ba'patiticā'ña. Ne cārõ na 'Jesucristore ējõpeo'o' nimirā, ña'arō weerā me'rā ba'aticā'ña”, niwũ. ¹²⁻¹³ Yũ'u Jesucristore ējõpeotirārē bu'iri da'rewe'e. Õ'acũ cũ basu narē bu'iri da'regũsami. Musā pũrĩcā musā me'rā nirārē na ña'arō weecā, bu'iri da'reya. Õ'acũ ye queti ojāca pũrĩ oja'caronojõta weeya. A'tiro ojano'wũ: “Ni'cũ musā wa'tero nigũ ña'arō weegure cõ'awĩrõña”, niwũ. Tojo weerā cūrē cõ'acā'ña.

6

Jesucristore ējõpeorārē mejēcā wa'acā, weresātirāta a'merĩ apoya nise ni'i

¹ Jesucristore ējõpeorā na me'rācjārā me'rā uarānojo a'tiro weesama. Beserĩ masā Jesucristore ējõpeotirā tiropũ besedutirā wa'asama. Tojo weeticā'rõua'a. Musā me'rācjārā Jesucristore ējõpeorārē besedutiroa'a. ² Musā masĩsa'a. A'ti turi pe'tica be'ro Jesucristo yarā a'ti turicjārārē beserāsama. Musā a'ti turicjārārē beserāsama nĩrā, to pũrĩcārē ¿de'ro weerā a'teacārē besemasĩweti? ³ ¿Musā masĩweti? A'ti uũco pe'ticā,

marĩ Õ'acũrẽ wereco'terã ɯ'musepɯ nimi'cãrã quẽ'rãrẽ beserãsa'a. Tojo beserãsa'a nĩrã, a'ti ɯmũco cjase musã du'saso'quema tjãsa'a. ⁴ A'ti ɯmũco cjase mejõ nise me'rã musã a'merĩ ua'a. Teacã me'rã uarã, a'tiro wee'e. Musã beseri masãrẽ “Mejõ nirãnojõ nima” nimirã, na tiropɯ besedutirã wa'a'a. ⁵ A'tema musãrẽ bopoyato nĩgũ tojo ni'i. ¿Musã wa'teropɯre ne ni'cũ masĩgũnojõ a'tere beseacɯ marĩbutiati?

⁶ Nicãma, cãrẽ besedutironojõ o'orã, Jesucristore ãjõpeotirã tiro pe'e musã me'rãcjãrãrẽ weresãrã wa'a'a. Tojo weecã ¿añu niti musãrẽ? ⁷ Musã basu a'merĩ uarã, tojo weema'acãrã wee'e. Musãrẽ ña'arõ weesere tojo tɯ'oña'cã, nemorõ añubosa'a. Narẽ weresãrõnojõ o'orã, na yajasere ya'yiosãrã, tojo tɯ'oña'cãña. ⁸ Musã basuta Jesucristore ãjõpeorã musã acawererãrẽ ña'arõ wee'e. Na yere yajasa'a.

⁹ ¿Musã masĩweti? Ña'arõ weerã Õ'acũ tiropɯ wa'asome. Musã wãcũma'aticãña. A'tiro wéerã, ɯ'musepɯre wa'asome. Ma'mapjia no'o ɯaro a'metãrãbajaque'atirãnojõ wa'asome. No'o queose yee'quere ãjõpeoma'arãnojõ wa'asome. Nɯmotirã, marãpɯtirã ãpẽrãrẽ a'metãrãbajaque'atirãnojõ wa'asome. No'o ɯmɯa basu ña'arõ weerãnojõ, numia basu ña'arõ weerãnojõ ɯ'musepɯ wa'asome. ¹⁰ Tojo nicã yajari masã, ɯaripejasebucurãnojõ, que'asebucurã, tu'tisepijarã, weesoose me'rã yajari masã Õ'acũ tiropɯ wa'asome. ¹¹ Todɯporopɯre musã ni'cãrẽrã a'tere tojota weeseticãrã niwũ. Ni'cãrõacãrẽ acobojo, ducayuno'cãrãpɯ ni'i. Õ'acũ yarã ni'i. Marĩ wiogɯ Jesú me'rã, tojo nicã Espĩritu Santu me'rã Õ'acũ musãrẽ “Añurã nima”, ni ã'asami.

Marĩ upɯ Cristo ya upɯ ni'i nise ni'i

¹² Masã a'tiro ucũwɯasama: “Marĩ weesĩ'rĩsere no'o ɯaro weemasĩ'i.” Tojota ni'i, nĩrõ pe'e. Apeye marĩ weesĩ'rĩse marĩrẽ weetamutisa'a. Marĩ ɯaro weegɯ wee'e nĩgũ, tere tojo weewãñaticã'rõɯa'a. ¹³ Apeye na ucũwɯase diacjũ ni'i. A'tiro ni'i: “Ba'ase añu ni'i paagare. Paaga pe'e ba'asãacja ni'i.” Õ'acũ pe'e a'te pɯaropɯre pe'ticã weegusami. Apeye pe'e diacjũ niwe'e. Õ'acũ upɯ wéegɯ, a'metãrãbajaque'atiati upɯre weeticɯ niwĩ. Marĩ ya upɯ Jesucristo ɯaro weeati upɯ ni'i. Cũ ti upɯ wiogɯ nimi. ¹⁴ Õ'acũ cũ tutuaro me'rã marĩ wiogɯ ya upɯre masõcɯ niwĩ. Cãrẽ masõ'caronojõta marĩ upɯre masõgũsami.

¹⁵ ¿Musã masĩweti? Musã ya upɯ, Cristo ya upɯ me'rã a'mesɯ'a'a. Marĩ tojo ni'i nĩrã, Cristo ya upɯre a'tiro weeta basiowe'e. A'metãrãwapata'ari masõ ya upɯ me'rã ti upɯre a'mesɯ'ota basiowe'e. ¹⁶ ¿Masĩweti? Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpɯ a'tiro ojano'wũ: “Ûmɯ, numio me'rã nĩgũ, na pɯarã nimirã, ni'cã upɯ weronojõ tojasama”, ni ojano'wũ. Tojo weerã musã ña'agõ me'rã nĩrã, ña'arã tojasa'a. Co me'rã ni'cã upɯ dojorã weesa'a. ¹⁷ Ni'cũ Jesucristo marĩ wiogɯ me'rã a'mesɯ'agɯ pe'ema, na pɯarãpɯta ni'cã upɯ dojo, ni'cã wãcũse cɯosama.

¹⁸ Ne ãpẽrãrẽ a'metãrãbajaque'atisere wãcũma'aticãña. Apeye marĩ ña'arõ weesere sõ'owaro marĩ upɯ me'rã weetisa'a. Marĩ a'metãrãbajaque'atirã pe'e, marĩ upɯ warore dojorẽrã wee'e. ¹⁹⁻²⁰ ¿Musã masĩweti? Marĩrẽ Õ'acũ Espĩritu Santure o'ócɯ niwĩ. Marĩ ya upɯ Espĩritu Santu ya wi'i ni'i. Tojo weerã marĩ upɯ me'rã no'o ɯaro weemasĩwe'e. Jesucristo marĩrẽ ma'ĩgũ, cũ yarã niato nĩgũ wẽrĩ wapayecɯ niwĩ. Tojo weerã marĩ upɯ me'rã Õ'acũ cũ ɯaro pe'e weemasĩ'i. A'tiro weecã, ãpẽrã cãrẽ añurõ wãcũrãsama.

7

Nūmotise cjase ni'i

¹ Ni'cārōacārē mūsā sērītiña'o'oca pūrīrē yu'tiguti. Nūmotiticā, marāpūtiticā añucā'a, añurō pe'e. ² Tojo nimicā, topure pājārā āpērā no'o uaro a'metārābajaque'atisama. Tojo weerā umua nánucū nūmotiroua'a. Numia quē'rā nánucū marāpūtiroua'a. ³ Umua cū nūmo me'rā añurō nisetiatio. Co quē'rā cū me'rā mejārōta nisetiatio. ⁴ Marāpūtigo a'tiro niticā'to: "Yu'u uaro weegoti", niticā'to. Co marāpū niyucā, "Cū uaro weegoti", niatio. Nūmotigu quē'rā "Yu'u uaro weeguti", niticā'to. Cū nūmo niyucā, "Co uaro weeguti", niatio. ⁵ Co a'tiro weeato. Co marāpū co me'rā nisī'rīcā, yu'tiatio. Cū quē'rā core yu'tiatio. Ō'acūrē űubuerātirā, ticuse nūmurī "Marī weewuaronojō weeticā'rā" ni apóca be'ro pūrīcā tojo weeticā'to. űubuetu'ajaca be'ropū todūporo niseti'caronojōta marāpū me'rā, nūmo me'rā niatio tja. Tojo weeticā, wācūtutuaticā, wātī mūsārē űa'arō weedutibosami. Āpērā me'rā no'o uaro a'metārāma'acā weebosami.

⁶ Yu'u mūsārē a'tere dutibutiase weronojō ucūgū mejēta wee'e. Mūsā tojo weesī'rīcā, añurōsa'a nīgū, tojo ni'i. ⁷ Yu'u a'tiro wācū'u. Yu'u mūsā nipe'tirārē yu'u weronojō nūmo marīrā nicā uamisa'a. Ō'acū pe'e masānucūrē na weepōtēoatjere cūucū niwī. Āpērārē nūmo marīdutigu o marāpū marīdutigu cūucū niwī. Āpērā pe'ere nūmotidutigu, marāpūtīdutigu cūucū niwī.

⁸ Ni'cārōacā mūsā nūmo marīrārē, marāpū marīrārē, wapewia numiarē nigūti. Mūsā yu'u weronojō nūmotiticā, marāpūtiticā, añu ni'i. ⁹ Umua numia me'rā nisī'rīrā nūcātirānojō nūmotiatio. Numia quē'rā mejārōta marāpūtiatio. Na nūmoticā, marāpūtīcā, nemorō añu'u. Na numia me'rā, umua me'rā nisī'rīrā, pi'eticā'to.

¹⁰ Yu'u marāpūtīrārē, nūmotīrārē a'tiro duti'i. A'te marī wiogu dutise ni'i. Yu'u tere wereturia'a. Numio co marāpūre cō'aticā'to. ¹¹ Cō'agō pūrīcā, apī me'rā nūorētīcā'to. Marāpū nimī'cū me'rā apotigo, ni'cōta tojato. Umua quē'rā mejārōta cū nūmorē ne cō'aticā'to. Cū quē'rā cū nūmo ní'co me'rā apotigu, mejārōta tojato.

¹² Āpērāma, yu'u Jesucristo besecū'cū nīgū, yu'u wācūserē a'tiro nigūti. Te wācūse marī wiogu yu'ure bu'e'que mejēta ni'i. A'tiro nigūti. Ni'cārērā mūsā Jesucristore ējōpeotigore nūmotibosa'a. Co mū'u me'rā ninu'cūsī'rīcā, cō'aticā'ña. ¹³ Mejārōta ējōpeotigure marāpūtigo quē'rā mū'u me'rā cū ninu'cūsī'rīcā, cō'aticā'ña. ¹⁴ Na mūsā me'rā nise ye bu'iri Ō'acū narē añurō weesami. Tojo weerā mūsā pō'rā Jesucristore ējōpeotirā pō'rā weronojō nitisama. Ō'acū mūsā pō'rārē añurō weesami. ¹⁵ No'o Jesucristore ējōpeotigu cū nūmorē cō'asī'rīgūnojō pe'e cō'ato. Jesucristore ējōpeotigo quē'rā co marāpūre cō'asī'rīgōnojō cō'ato. Ō'acū marī āpērā me'rā a'mequēse marīrō nisetīcā uami. Na cō'asī'rīcā, añurōsa'a. ¹⁶ Cō'ano'gō "Yu'ure cō'aticā, yu'u marāpūre Jesucristore ējōpeocā weemasībopā", nita basiowe'e. Cō'ano'gū quē'rā "Yu'ure cō'aticā, yu'u nūmorē Jesucristore ējōpeocā weemasībopā", nita basiowe'e.

¹⁷ Tojo nimicā, a'tere yu'u nipe'tirocjārā, Jesucristore ējōpeori curuacjārārē duti'i. Mūsānucū Ō'acū mūsārē ne waro beseri curare niseti'caronojōta a'tiro nicā quē'rārē nisetiroua'a. ¹⁸ Ō'acū ni'cūrē ō'rēcju yapa casero yejecō'ano'cure besebosami. Cūrē besecā, mejārōta yejecō'ano'cū niatio. No'o yejecō'ano'ti'cure besecā quē'rārē, mejārōta

yejecō'ano'ti'cū niato. ¹⁹ Yejecō'ano'cū, yejecō'ano'ti'cū nise wapamarī'i. Ō'acū dutisere weese pe'e wapatiyu'rūnu'cā'a. ²⁰ Nipe'tirā Ō'acū besenu'cācatero ní'caronojōta ninu'cūcārōua'a. ²¹ Ō'acū da'racō'terārē besebosami. Tojo besecā, musā da'racō'tesere wācūque'titicā'ña. Apetero musārē musā wiorā wijadutirāsama. Añu ni'i. Na tojo nicāta, wijabaque'oya. ²² Ō'acū marī wioḡu Jesucristore ējōpeodutigū musārē besecū niwī. Musārē besenu'cācaterore da'racō'terā ní'cārā niwū. Ní'cārōacāma a'tiro ni'i. Tojo da'racō'terā nimirā, Jesucristo yarā nitjīarā, da'racō'tesere wija'cārā weronojō ni'i. Cū ye cjasere da'ra'a. Āpērā quē'rā cū besenu'cārī curare da'racō'tetirā nicārā niwā. Ní'cārōacāma Jesucristore da'racō'terā weronojō nima. ²³ Ō'acū musārē ma'ígū, cū yarā niato níḡū Jesucristo wērīse me'rā wapayecū niwī. Tojo weerā masārē da'racō'terā weronojō niticā'ña. ²⁴ Ō'acū ne waro besenu'cācatero musā niseti'caronojōta niña tja. Cū yarā niña.

²⁵ Nūmo marīrā, marāpu marīrā pe'ema Jesucristo dutise marī'i. Tojo nimigū, no'o yu'u basu wācūse cārō musārē wereguti. Musā yu'ure ējōpeomasī'i. Marī wioḡu yu'ure pajaña'se bu'iri tojo weemasī'i. ²⁶ Yu'u a'tiro wācū'u. A'tiro nicā peje pi'etise ni'i. Tojo weerā nūmo marīrā ní'cārā nūmotiticā'ña. ²⁷ No'o nūmotigūpu ní'cū core cō'aticā'ña. No'o nūmo marīgū nūmotisī'rīgū a'maticā'ña. ²⁸ Musā nūmotirā, Ō'acūrē yu'rūnu'cārā mejēta wee'e. No'o nu'mio quē'rā marāputigo Ō'acūrē yu'rūnu'cāḡō mejēta weemo. Tojo nimirō, catiri ūmūcore peje pi'etise ni'i. Yu'u na tojo pi'etisere ūsātīmisa'a. Tojo weegū a'tere were'e.

²⁹ Acawererā, yu'u musārē a'tiro nisī'rīsa'a. A'tiro nicā peje pi'etise ni'i. Nemorō ña'arō wa'atjo cārō dū'sa'a. Ní'cācā me'rā nūmotirā, nūmo marīrā weronojō tū'oña'ña. Musā nūmosānumiarē wācūnūrūrōnojō o'orā, Ō'acū pe'ere wācūnūrūdutiro, tojo wa'a'a. ³⁰ Dūjasewā'a utiri masā būjawetidojaticā'ña. No'o e'catirānojō e'catidojaticā'ña. Musā apeque duusere musā ye warore weronojō tū'oña'ticā'ña. ³¹ A'ti ūmūco pe'tiwā'cārō wee'e. Tojo weerā a'ti turi cjasere ūputū waro wācūticā'ña.

³² Musārē wācūque'tiro marīrō nicā ūa'a. Nūmo marīgū marī wioḡu cjasere pūrō wācūnūrūsami. Jesucristo ūasere weesī'rīsami. ³³ Nūmotigū pe'e cū nūmo añurō nicā ūaḡu, a'ti ūmūco cjasere wācūnūrūsami. Cū nūmo e'caticā ūasami. ³⁴ Cū marī wioḡu ūase quē'rārē weesī'rīsami. Tojo weegū cū weesī'rīse pūaro dūcawaanū'cōsami. Numia quē'rārē tojota ni'i. Marāpu marīgō marī wioḡu ye cjasere pūrō wācūnūrūsamo. Ō'acū ūaro dia'cū weesī'rīsamo. Co wācūsepū quē'rārē cū ūaro wācūsamo. Marāputigo pe'e co marāpu añurō nicā ūasamo. A'ti ūmūco cjasere pūrō wācūnūrūsamo. Co marāpu e'caticā weesī'rīsamo.

³⁵ Yu'u musārē añurō wa'ato níḡū oja'a. Añurō nidutigū, marī wioḡu ūaro dia'cū weedutigū oja'a. Musārē nūmotisere, marāputisere cā'mota'agū mejēta, tojo ni'i.

³⁶ Ní'cū cū macō mu'ñucā ĩ'agū, a'tiro nibosami: “Yu'u macōrē añurō weetisa'a. Co marāputicā, añubosa'a”, nibosami. Tojo nigūnojō numisoato. Te tojo weese ne ña'arō weese niwe'e. ³⁷ Apī pe'e “Numisorūasato”, nitibosami. Cū tojo weesī'rīse cūrē añu nibosa'a. “Yu'u macō marāputisome”, nibosami. Cū tojo nicā, core añurō wa'arosa'a. ³⁸ A'tiro ni'i. Macōrē marāputiduti'cū añurō weegū weesami. Marāputidutitigū pe'e quē'rā totā añurō weeyu'rūnu'cāsami. A'tiro ni'i. A'tocatero pi'etise peje ni'i. Tojo weero marāputiticā, nemorō añu ni'i.

³⁹ Marĩrẽ dutise a'tiro ni'i. Marãpũtigo co marãpũ catiri cura cũ me'rã ninu'cũcã'to. Cũ wẽrĩca be'ro co no'o tũ'sagũnojõ me'rã marãpũtiato, ni'i. Co marãpũ Jesucristore ãjõpeogũ niato. ⁴⁰ Yũ'u pe'e a'tiro wãcũ'u. Co apaturĩ marãpũtitigo, nemorõ e'catibosamo. Yũ'u quẽ'rã ãpẽrã musãrẽ bu'erã weronjõ Espĩritu Santure cã'o. Tojo weegũ tojo ucũ'u.

8

Wa'icũ di'i na queose yee'quere ãjõpeorã ñubuepeo'quere ba'asama nise ni'i

¹ Musã sãrĩtiña'quere yũ'tiguti. “¿Wa'icũ di'i na queose yee'quere ãjõpeorã ñubuepeo'quere ba'arouati?” nisere yũ'tiguti. Musã “Na ãjõpeose yee'quere wapamarĩ'i, tere masĩtoja'a”, nisa'a. Tojota ni'i, nĩrõ. Tojo nĩrã, a'tiro nĩrã weesa'a: “Ãpẽrã yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cã'a”, nima'acãrã weesa'a. Marĩ ãpẽrãrẽ ma'ĩrã, a'tiro pe'e weesa'a. Nemorõ narẽ Õ'acũrẽ ãjõpeocã weesa'a. ² No'o “Masĩyũ'rũagũ ni'i” nigũnojõ ne cã'rõ masĩtibutiãcã'sami. “A'tiro wee masĩrõũasato”, nitisami. ³ Õ'acũ cãrẽ ma'igũ pe'ema a'tiro nisami: “Yagũ nimi. Cãrẽ masĩ'i”, nisami.

⁴ Musã wa'icũ di'i ñubuepeo'quere ba'ase pe'e a'tiro ni'i. Musã nĩrõnojõta na ãjõpeose yee'que wapamarĩ'i. ãpẽrã Õ'acũ weronjõ nĩrãpũa ne marĩma. Cũ ni'cũta nimi. ⁵ ãpẽrã cãrẽ ãjõpeotirã pãjãrã ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeosama. Æmũarõpũ nĩrãrẽ, a'ti nucũcãpũ nĩrãrẽ ãjõpeosama. Narẽ marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeoro weronjõ tũ'oña'sama. “Marĩ wiorã nima”, nisama. ⁶ Marĩ pe'e masĩno'o, Õ'acũ marĩ pacũ ni'cũta nimi. Cũ nipe'tise a'ti turi cjasere bajurẽcũ niwĩ. Marĩ cũ yarã cũ dutiro weejã ni'i. Tojo nicã Jesucristo quẽ'rã ni'cũta wiogũ nimi. Cũ me'rã nipe'tise weeno'caro niwũ. Marĩ quẽ'rãrẽ cũ yarã sãjãcã weecũ niwĩ. Tojo weerã marĩ cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a.

⁷ ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã, Õ'acũ ni'cũta nisere añurõ waro masĩyũ'rũtãrĩtisama. Na todũporopũre queose yee'quere ãjõpeose bu'iri tojo nisama. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ ñubuepeo'que di'ire ba'arã, a'tiro nisama: “Tere ba'arã, queose yee'quere ãjõpeorã wee'e”, nisama. Tojo weerã ãjõpeotutuatirã ba'arã, bu'iritirã tũ'oña'sama. Tojo tũ'oña'mirã, tojo ba'acã'sama. Te me'rã na wãcũsere dojorẽsama. ⁸ Marĩ ba'ase, marĩ ba'atise quẽ'rã marĩrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeocã weewe'e. Marĩ ba'arã, nemorõ añurã wa'asome. Ba'atirã quẽ'rã, ña'abutiãrã wa'asome. ⁹ Tojo nimicã, añurõ weeya musã. Apetero musã no'o uaro ba'ama'arã, apĩ añurõ ãjõpeotutuatigũre dojorẽbosa'a. ¹⁰ A'tiro ni'i. Mũ'u “Na ãjõpeose yee'que wapamarĩ'i” ni masĩmigũ, na ñubuepeo ba'awũaropũ ba'agũ wa'abosa'a. Apĩ ãjõpeotutuatigũ pe'e mũ'u tojo weesere ã'abosami. Mũ'u ba'acã ã'agũ, “Queose yee'quere ãjõpeogũ weemi. Tojo weese ña'a ni'i”, ni wãcũbosami. Tojo wãcũmigũ, mũ'ũrẽ ã'acũugũ, cũ quẽ'rã ba'acã'bosami. Tere ba'agũ, “Ña'arõ weegũ wee'e”, nibosami. Cũ tojo wãcũse bu'iri mũ'u cãrẽ ña'arõ weegũ wee'e. Tojo weerã añurõ weeya. ¹¹ Mũ'u masĩmigũ ba'agũ, ãjõpeotutuatigũ pe'ere dojorẽgũ wee'e. Cristo cũ quẽ'rãrẽ wẽrĩbosacũ niwĩ. Mũ'u ba'ase me'rã mũ'u acaweregũre dojorẽ'e. ¹² Mũ'u ba'agũ, Cristoreta ña'arõ weegũ wee'e. ¹³ Marĩ ba'ase me'rã marĩ acaweregũ ãjõpeotutuatigũre dojorẽbosa'a. Tojo weeri nĩrã, diãcũta ba'atiyũ'rũocã'rõũa'a.

9

Jesucristo ye quetiwereri masārē na bu'ese wapa wapata'aba'amasīsama nise ni'i

¹ Yũ'u Jesucristo besecũú'cu ni'i. Āpērã cũ besecũú'cārã weronojõ weemasĩ'i. Yũ'u quẽ'rã marĩ wioḡũ Jesure ĩ'awũ. Tojo nicã musārē marĩ wioḡũ quetire werewũ. Musã tere tu'o ějõpeowũ. Tojo weerã yũ'u Jesucristo besecũú'cu nisere masĩ'i. ² Āpērã yũ'ure “Cũ Jesucristo besecũú'cu mejẽta nimi”, nĩrã nisama. Musã pũrĩcã tojo niticã'ña. Yũ'u musārē Jesucristore ějõpeocã weewũ. Tojo nicã musã cũrē ějõpeorãrē ni'cã curuata nerẽque'acã weewũ. Tojo weese me'rã yũ'u cũ besecũú'cu nisere masĩ'i.

³ Āpērã yũ'ure “Cũ Jesucristo besecũú'cu nitimi” nicã, narē a'tiro yũ'tinu'cũ'u. ⁴ Yũ'u Jesucristo besecũú'cu ni'i. Tojo weegũ yũ'u bu'ese wapa na ba'ase ecacã, sĩ'rĩse tĩacã, ñe'emasĩ'i. ⁵ Apeye quẽ'rãrē yũ'u āpērã Jesucristo besecũú'cārã, tojo nicã cũ acabijirã weronojõ weemasĩ'i. Tojo nicã Pedro weronojõ weemasĩ'i. Ni'cõ numio Jesucristore ějõpeogore numoti, miamasĩ'i. ⁶ ¿De'ro wãcũti musã? Āpērã Jesucristo besecũú'cārã cũ ye quetire wererã, da'ratima. ¿Ûsã dia'cũ Bernabé, yũ'u, Jesucristo ye quetire wererã ba'acatisĩ'rĩrã da'radu'umasĩtisari? ⁷ Surara cũ ba'asere cũ basu wapayetisami. Cũ wiorã cũrē ecasama. Ûsere oteḡũ te dũcare ba'asami. Oveja co'tegũ quẽ'rã oveja õpẽcõ me'rã wee'quere ba'asami. ⁸⁻⁹ Yũ'ure “Masã wãcũse dia'cũrē weremi”, niticã'ña. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Moisé Õ'acũ duti'quere a'tiro nicũ niwĩ: “Wecũ trigo ãrũagũ, tuumajãmisũtuasami. Cũ ba'asĩ'rĩḡũ, ba'ato. A'tiro weeticã'to. Trigore ba'ari nĩrã, ɯseropũ tuusãarĩ be'tore tuusãaticã'ña”, nicũ niwĩ. Õ'acũ tere níḡũ, wecũa se'sarore wãcũticũ niwĩ. ¹⁰ Cũ tere níḡũ, ãsã cũ ye quetire wererãrē queose o'osĩ'rĩḡũ tojo nicũ niwĩ. A'tiro ni'i. Di'tare se'ecũumũ'tã'cu, apĩ trigore ãrũagũ na ote'que dũcare na pũarã dũcawaatjere wãcũyurã, da'rasama. ¹¹ Ûsã musārē Jesucristo ye queti wererã oteri masã weronojõ niwũ. Oteri masũ te otese dũcare miisami. Tojo weerã musã ãsãrē apeyenojõ o'ocã, añu ni'i. ¹² Musã āpērãmarĩcãrē tojo o'osa'a. Ûsã pũrĩcãrē tĩãsa'a.

“Ûsãrē o'oya”, nĩmasĩ'i. Tojo nimirã, “O'oya”, ne niwe'e. Tojo nĩrõnojõ o'orã, su'tinojõ, ba'asenojõ moorã, tojo nũ'cãcã'wũ. A'tiro wãcũwũ: “Marĩ sērĩcã pe'ere, Cristo ye quetire ɯatibosama”, ni wãcũwũ. Tojo weerã apeyenojõ marĩcã ĩ'arã, tojo nũ'cãcã'wũ. ¹³ ¿Musã masĩweti? Õ'acũ wi'ipũ da'rãrã masã Õ'acũrē ějõpeorã ba'ase miiti cũu'quere ba'asama. Na wa'icũrãrē wẽjẽ ãjũamorõpeowũaropũ da'rãrã, te di'ire ba'asama. ¹⁴ A'te weronojõ Jesucristo ye queti wererã quẽ'rãrē “Na te da'rãse me'rã wapata'aba'ato”, nicũ niwĩ marĩ wioḡũ. ¹⁵ Tojo nimicã, yũ'u ne ni'cãti a'tere niticãti. Tojo nicã ni'cãrõacã quẽ'rãrē musārē apeyenojõ o'odutigũ mejẽta tojo oja'a. Ûjaboa wẽrĩmigũ, musārē were'que wapa wapaseesome.

¹⁶ Yũ'u Jesucristo ye quetire weregũ, tere werese bu'iri “Āpērã yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a”, niwe'e. Te yũ'u da'rãse ni'i. Yũ'u tere wereticã, ña'arõ wa'abosa'a. ¹⁷ Tojo weegũ yũ'u ɯaro me'rã weregũ, wapata'abopã. Yũ'ure weredutisere weegũ, Õ'acũ cũu'quere weegũ wee'e. Cũ yũ'ure wapayegũsami. ¹⁸ Yũ'u Jesucristo ye quetire weregũ, wapata'aba'amasĩ'i. Tojo weeta basiomicã, “Wapayeya”, niwe'e. Yũ'u wapata'ase a'tiro ni'i. Jesucristo masārē yũ'rũomi nise quetire weregũ, e'cati'i. Tere weregũ, wapaseewe'e. Tereta yũ'u wapata'a.

19 Masārē yu'u bu'esere tu'oato nígũ a'tiro wee'e. Ne ni'cūrē da'rawāñaco'tegu nitimigũ, nipe'tirārē da'rawāñaco'tegu weronojō tu'oña'a. Pājārā Cristo yarā sājācā ʘasāgũ, tojo wee'e. 20 Judío masā tiropu nígũ, na Jesure ējōpeocā ʘasāgũ na weronojōta niseti'i. A'tiro ni'i. Judío masā Moisé dutise doca nima. Ō'acũ yu'ure te dutise doca nidutitimi, nígũpua. Mejō na Jesucristore ējōpeocā ʘasāgũ yu'u quē'rā na weronojō Moisé dutise doca weronojō ni'i. 21 Judío masā nitirā quē'rārē Moisé dutisere masītirā, na Jesucristore ējōpeocā ʘasāgũ na weronojō niseti'i. Tojo nisetimigũ, “Ō'acũ dutisere weetigu ni'i”, niwe'e. Cristore ējōpeotjāgũ, Ō'acũ dutisereta wee'e.

22 Yu'u ējōpeotutuatarā me'rā nígũ, na Jesucristore ējōpeocā ʘasāgũ na weronojōta wee'e. “Masīpe'ocā'a”, niwe'e. Tojo weegu nipe'tirārē “¿Yu'u de'ro weecā na yu'rūsī'rīmitina?” nígũ, na weewʘasenojōrēta weeseti'i. 23 Jesucristo ye quetire weregu, na tu'oato nígũ tojo wee'e. Cũ ye queti añuse ni'i. Yu'u nipe'tirā tere masīcā ʘa'a. Jesucristo narē yu'rʘose yu'u wapata'ase ni'i.

24 A'tere queose me'rā were'e. Omawapata'ari masā nipe'tirā omasama. Nipe'tirā omamirā, ni'cũta wapata'asami. Mʘsā tere masī'i. Mʘsā quē'rā nipe'tirā wapata'asī'rīrā, wapata'ari masũ weronojō omaña. Mʘsārē Ō'acũ o'otjere wapata'asī'rīrā, cũ ʘaro weeya. 25 Nipe'tirā na omati dʘporo añurō omabu'esama. Tojo weerā na queoro ba'asama. Na upʘre dojorēsere weetisama. Na pūrī me'rā wéeca be'tore wapata'asī'rīrā, tojo weeyusama. Ti be'to maata boadija wa'asa'a. Marī quē'rā Ō'acũ ʘatisere, ña'asere du'urā, Ō'acũ yere wee'e. Cũ o'otje wapata'asī'rīrā, tojo wee'e. Cũ o'ose ne pe'tisome. 26 Tojo weegu yu'u omari masũ weronojō queoro wee'e. Wācūtimitigũ, tojo weema'awe'e. Yu'u weeatjere wācũyu'u. 27 Yu'u ʘaro dia'cũ weewe'e. Ña'arō ʘaripejasere weewe'e. Wācūtutua'a. Tojo weeticāma, Jesucristo ye quetire āpērārē werecā, Ō'acũ yu'ure “Añurō weewʘ”, nitibosami. Añuse yu'ure o'obo'quere o'otibosami.

10

Dʘporocjārā weronojō weeticāñā nise ni'i

1 Jesucristore ējōpeorā, mʘsārē a'tere mʘsā masīcā ʘasa'a. Ō'acũ ʘsā Israe curuacjārā ñecʘsumʘa me'rā nicu niwī. Cũ o'óca curua o'mecuruua me'rā na dʘporo ʘ'mutācu niwī. Nipe'tirā cūrē siruturā, pajiri maa aco sō'arī maajo decopu pē'acārā niwā. 2 Na o'mecuruare sirutu'cārā ti maarē pē'a'cārā nipe'tirā wāmeyeno'cārā weronojō tojacārā niwā. Te me'rā na Moisé yarā sājācārā niwā. 3 Na nipe'tirā Ō'acũ o'o'que ʘ'mʘse cjase maná wāmetisere ba'acārā niwā. 4 Nipe'tirā aco Ō'acũ o'o'quere ʘtāgāpʘ ní'quere sī'rīcārā niwā. Cristo ʘtāgā aco wijaacaga weronojō nimi. Cũ na nipe'tirārē co'tegu, nipe'tiropu ba'patiwā'cācu niwī. 5 Narē tojo weemigũ, Ō'acũ pājārārē tu'saticu niwī. Cūrē yu'rʘnʘ'cācā ī'agũ, tojo weecu niwī. Te ye bu'iri na yucu marīrōpʘ wa'arā, pājārā boabajaque'aticārā niwā.

6 Narē tojo wa'a'que marīrē queose weronojō ni'i. Marīrē na ña'arō wee'caro weronojō weedutitiro tojo wa'acaro niwũ. 7 Tojo weerā āpērā na yee'quere ējōpeoticāñā. Todʘporocjārā weronojō weeticāñā. Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpʘ wecu queosere ējōpeorā da're'quere a'tiro ojano'wũ: “Masā ba'a, sī'rīcārā niwā. Tu'ajanʘ'cō, na no'o ʘaro bosenuʘ nu'cācārā niwā.” 8 Marī na weronojō no'o ʘaro a'metārābajaque'aticārā.

Námarĩcã tojo wee'que wapa ni'cã numu veintitrés mil wěrĩcãrã niwã. ⁹ Na marĩ wiogu Õ'acũrẽ ña'arõ ucũcãrã niwã. Õ'acũ marĩrẽ co'tetimi nĩrã, cũrẽ uacã weecãrã niwã. Marĩ na wee'caronojõ weeticã'rã majã. Námarĩcã tere wéerã, pãjãrã aña cũ'rĩwějẽno'cãrã niwã. ¹⁰ Tojo nicã musã Õ'acũ me'rã na wee'caronojõ tũ'satirã, niticã'ña. Na tojo weecã ï'agũ, Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ narẽ wějẽcõ'acu niwĩ.

¹¹ Õ'acũ marĩrẽ masĩdutigu narẽ tojo weecu niwĩ. Marĩ a'tocaterocjãrãrẽ a'ti umuco ñujawã'cãrõ wee'e. Õ'acũ ñuporocjãrãrẽ bu'iri da'recu niwĩ. Te bu'iri da're'quere cũ ye queti ojãca pũrĩpu ojaduticu niwĩ. Marĩrẽ na weronojõ ña'arõ weedutigu tojo weecu niwĩ. ¹² No'o "Yũ'u pũrĩcã añurõ ãjõpeo'o, ña'arõ weesome" nigãnojo tũ'omasĩña. Apetero weegu mũ'u ña'arõ weebosa'a. ¹³ Apetero marĩ basu ña'arõ weesĩ'rĩsa'a. O apetero wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weedutisami. Marĩ dia'cũ mejẽtare tojo wa'a'a. Nipe'tirãrẽ tojo wa'asa'a. Õ'acũ pe'e cũ "Weeguti" ní'quere weeticã weetisami. Cũ marĩ ña'arõ weesĩ'rĩcã, nu'cãto ní'gũ marĩrẽ weetamusami. Tojo weerã marĩ ña'arõ weebo'quere weewe'e.

¹⁴ Tojo weerã Jesucristore ãjõpeorã yũ'u mairã, musã na yee'cãrãrẽ ñubuepeoropu ne wa'aticã'ña. Tere ne cã'rõ ãjõpeoticã'ña. ¹⁵ Musãrẽ masãrẽ weronojõ ucũ'u. Musã basu yũ'u ucũsere tũ'oña'ña. ¹⁶ Marĩ põtẽrĩrã, sĩ'rĩrĩ pa sĩ'rĩse ñuporo Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Ti pare sĩ'rĩrã, Jesucristore bu'ipejatamu'u. Cũ marĩrẽ wěrĩbosagu, cũ dí o'maburocu niwĩ. Tojo nicã pãgãrẽ ñucawaa ba'arã, ni'cã curua, ni'cã upu wa'a'a. Tere ba'arã, Cristo curusapu wěrĩ'quere bu'ipejatamu'u. ¹⁷ Marĩ pãjãrã nimirã, ni'cãgã cjase pãrẽ ba'a'a. Tojo weerã marĩ ni'cã curua, ni'cã upu weronojõ ni'i.

¹⁸ Israe curuacjãrãrẽ wãcũña. Na Õ'acũrẽ ãjõpeorã, wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeosama. Te di'ire ba'asama. Tere ba'arã, na Õ'acũrẽ bu'ipejatamusama. ¹⁹ Musãrẽ a'tiro nigũti. Yũ'u masã na yee'que pe'ema "Wapati'i", nigũ mejẽta wee'e. Wa'icu di'i na yee'cãrãrẽ wějẽ ñubuepeo'que quẽ'rãrẽ a'tiro nigũti: "Apeye di'i weronojõ ni'i", nigũ mejẽta wee'e.

²⁰ Tojo nitimigũ, a'tiro ni'i. Õ'acũrẽ ãjõpeotirã na yee'cãrãrẽ wa'icũrã wějẽ ñubuepeorã, wãtĩarẽ ãjõpeorã weema. Õ'acũ mejẽtare ãjõpeoma. Na tojo weecã, musã na me'rã nerẽ ba'arã, wãtĩa me'rã bu'ipejatamurã wee'e. Musã tojo weecã uawe'e. ²¹ Marĩ põtẽrĩrã, marĩ wiogu ya pare sĩ'rĩ'i. Cũrẽ bu'ipejatamurã, cũ yere ba'a'a. Na yee'quere ñubuepeowuaropu cjase pe'e na o'ose te sĩ'rĩse, te ba'ase wãtĩa ye ni'i. Tojo weerã musã marĩ wiogure bu'ipejatamurã, cũ yere ba'arã, wãtĩa ye pe'ere ba'ata basiowe'e. Wãtĩa yere ba'arã, narẽ bu'ipejatamubosa'a. ²² Marĩ, wãtĩarẽ bu'ipejatamurã, marĩ wiogu Õ'acũrẽ doecã weebosa'a. Cũ marĩ me'rã uacã, marĩ põtẽotisa'a. Cũ tutuagu nimi.

Marĩ uaro dia'cũ wéerã, ãpẽrãrẽ ma'itibosa'a nise ni'i

²³ Masã a'tiro ucũwuasama: "Marĩ weesĩ'rĩsere no'o uaro weemasĩ'i." Tojota ni'i, nĩrõ. Apeye marĩ weesĩ'rĩse marĩrẽ weetamutisa'a. Marĩ uaro wéerã, ãpẽrãrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeocã weetibosa'a. ²⁴ ãpẽrãrẽ añurõ wa'acã uasãrõu'a. Marĩ ye dia'cũrẽ wãcũnũrũticã'rõu'a.

²⁵⁻²⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: "Nipe'tise a'ti turĩpu nise marĩ wiogu ye ni'i", ni ojano'wũ. Nipe'tise ba'ase Õ'acũ wee'que ni'i. Tojo niyucã, nipe'tisere ba'amasĩ'i. Tojo weerã ba'ase duawuaropu

duasere no'o ɰaro duuba'aya. Musã bu'iritirã tu'oña'rĩ nírã, “¿Na queose yee'cãrãrẽ ñubuepeo'que di'i niti?” ni sãrĩtiña'ticã'ña.

²⁷ Apetero weegu ni'cũ Jesucristore ãjõpeotigu musãrẽ cũ tiropu ba'adutibosami. Musã cũ tiropu wa'asĩ'rĩrã, nipe'tise cũ ecasere ba'aya. Musã bu'iritirã tu'oña'rĩ nírã, “¿A'te de'ro wee'que di'i niti?” ni sãrĩtiña'ticã'ña. ²⁸ Topu nirĩ cura ni'cũ Jesucristore ãjõpeogu musãrẽ a'tiro nibosami: “A'te queose yee'cãrãrẽ na ñubuepeo'que di'i ni'i”, nibosami. Cũ tojo nicã, te di'ire ba'aticã'ña. Cũ musã ba'acãma, mejẽcã wãcũbosami. Tojo wãcũticã'to nírã tojo weeya. ²⁹ Tojo nígũ, cũ wãcũsere ucũgũ wee'e. Musã wãcũse mejẽtare ucũ'u. Marĩ a'tiro nibosa'a: “Apĩ ña'arõ tu'oña'se bu'iri ¿de'ro weeacju yu'u weesĩ'rĩsere dũcayubosau? ³⁰ Yu'u ba'asere Õ'acũrẽ e'catise o'ocã, ãpẽrã yu'u ba'asere mejẽcã nímasĩtisama”, nibosa'a. ³¹ A'tiro ni'i. Marĩ ba'ase, sĩ'rĩse me'rã añurõ weecãma, añu ni'i, añurõ. Mejõ a'tiro ɰa'a. Nipe'tise marĩ ãpẽrãrẽ ãjõpeocã weecã, añu nisa'a. Tojo weecã, nipe'tirã Õ'acũrẽ e'catipeorãsama. ³² Musã weese me'rã nipe'tirã Õ'acũ yarãrẽ, judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña. ³³ Yu'u weronojõ weeya. Nipe'tise yu'u weese me'rã Õ'acũ yarãrẽ añurõ weesĩ'rĩ'i. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeocã ɰasãgũ na tu'sasere weenu'cũsĩ'rĩ'i. Yé pe'ere añurõ weesĩ'rĩwe'e. ãpẽrã ye pe'ere na yu'rucã ɰasãgũ wãcũnũrũ'u.

11

¹ Musã quẽ'rã yu'u weronojõ weeya. Cristore yu'u siruturonjõta yu'ure sirutuya.

Numia na ñubuewɰaropu weewɰase ni'i

² Yu'ure musã wãcũcã, yu'u bu'e'quere queoro weecã tu'ogu, e'cati'i. ³ Apeyenojõ musãrẽ masĩcã ɰa'a. Cristo ɰmɰanucũrẽ na dũpoá nimi. ɰmɰ pe'e numio dũpoá nimi. Õ'acũ quẽ'rã Cristo dũpoá nimi. ⁴ ɰmɰ Õ'acũ wi'ipɰ ñubuegu, cũ dũpoapɰ su'ti caserore pesatisami. Tojo nicã Õ'acũ wereduti'quere wereturiagu, pesatisami. Pesagu pũrĩcã, bopoyoro weegu weebosami. Cũ tojo wéégɰ, marĩ wiogu Jesucristore wiopesase me'rã ãjõpeotibosami. ⁵ Numio pũrĩcã ñubuego, dũpoapɰ su'ti caserore pesasamo. Tojo nicã Õ'acũ wereduti'quere wereturiago, mejãrõta weesamo. Co pesatigo, bopoyoro weego weebosamo. ɰmɰ weronojõ weebosamo. Co marãpɰre, co wiogure yu'rɰnũ'cãgõ weesamo. Poarire seecõ'a wɰjaweenocõ weronojõ nibosamo. ⁶ Co pesaticã, diacjũta co poarire seecõ'a wɰjaweepe'ocã'rõɰa'a. Tojo weesĩ'rĩtigo, bopoyo ni'i nígõ, pesato. ⁷ ɰmɰ pe'e pesaticã'rõɰa'a. Cũ Õ'acũ weronojõ wiogu nimi. ɰmɰ Õ'acũ wiogu nimi nisere ï'omi. Numio pe'e ɰmɰ wiogu nimi nisere ï'omo. Tojo weego co su'ti caserore pesarõa'a. ⁸ Ne waropɰ Õ'acũ ɰmũrẽ wéégɰ, numio ya õ'a me'rã weeticɰ niwĩ. Numio pe'ere ɰmɰ ya õ'a me'rã weecɰ niwĩ. ⁹ Õ'acũ numiorẽ ɰmũrẽ weetamudutigɰ weecɰ niwĩ. ɰmɰ pe'ema numiorẽ weetamuacju mejẽtare weecɰ niwĩ. ¹⁰ Tojo weerã numia musã nerẽwɰaropɰre nírã, su'ti caserore pesarõa'a. Tojo weego co ɰmɰa dutise doca nisere ï'osamo. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ wereco'terã ɰ'mũsepɰ nirã co tojo weesere ï'asama. ¹¹ Tojo nimicã, marĩ Jesucristore ãjõpeorã a'merĩ weetamu'u. ɰmɰa numia weetamuse marĩrõ nímasĩtisama. Numia quẽ'rã ɰmɰa weetamuse marĩrõ nímasĩtisama. ¹² Diacjũta ni'i. Õ'acũ numiorẽ ɰmɰ ya õ'a me'rã weecɰ niwĩ. A'te quẽ'rã diacjũ ni'i. ɰmɰa numiapɰre

bajuasama. Nipe'tirā Ō'acū weeno'cārā dia'cū nima. Cū narē de'ro wee nisetiatjere weecu niwī.

¹³ ¿Musā de'ro wācūti? Numia na Ō'acū wi'ipū Ō'acūrē sērīrā, dūpoapū su'ti casero pesaticā ¿añuti? Añuwe'e. ¹⁴ Nipe'tirā masīno'o. Ūmū poanū'mo yoacā, bopoyo ni'i. ¹⁵ Numia pe'e co poanū'mo yoacā, añuyū'rua'a. Masīno'o. Co dūpoare ma'masu'ago poanū'morē o'masamo. Su'ti casero pesago weronojō weesamo. ¹⁶ Yū'ū ucūsere “Tojo niwe'e” nigūnojōrē a'tiro nigūti. “Ūsā, tojo nicā āpērā Jesucristore ējōpeorā apeye weesetisenojōpūma masīnemoña marī'i”, nigūti.

Miinerēba'arā queoro weeti'que ni'i

¹⁷ Ni'cārōacā musārē apeye oja'a. Tere ojagū, “Añurō weerā wee'e”, nigū mejēta wee'e. Musā nerērā, añurō weeboronojō o'orā, mejō pe'e dojorēaporo. ¹⁸ Musārē a'tiro nimū'tāgūti. Musā nerēwuarā, dūcawatisa'a. Musā tojo weese quetire tū'owū. Yū'ū tū'oña'cā, a'te queti diacjūta nisa'a. ¹⁹ Musā a'tiro ni wācūsa'a: “Marī dūcawatiwijaaru'a. Te me'rā ¿noa pe'e Jesucristo yarā waro nitito? nisere ī'orāsa'a”, nisa'a.

²⁰ Musā dūcawatise ye bu'iri miinerēba'arā, marī wiogu cū bu'erā me'rā ba'atuo'caro weronojō queoro etiba'atisa'a. ²¹ Musā ba'ase miasere no'o ūaro ba'anū'cāsa'a. Pajiro ba'a, sī'rī, que'asa'a. Āpērā pe'e ba'atirā ūjaboasama. ²² ¿Musā wi'seri mooti? Te wi'seripū ba'a, sī'rībosa'a. No'o ūaro wéerā, musā nerēwūasere wapamarī'i, nirā wee'e. Ba'ase moorārē bopoyoro yū'rūcā weerā wee'e. ¿De'ro nibosau musārē? A'tere musārē “Añurō weerā wee'e”, niwe'e.

Jesucristo cū bu'erārē sū'ori ba'atuo'que ni'i

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Yū'ū musārē bu'e'quere marī wiogu yū'ure bu'ewī. A'tiro ni'i. Jesú cūrē ī'atu'tirāpūre o'oatji ñamita Jesú pārē mii, ²⁴ Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanū'cō, tigare cū bu'erārē dūcawaacu niwī. Be'ro narē nicū niwī: “A'te yū'ū upū ni'i. Yū'ū musā ye niatjere wērībosagūti. A'tiro yū'ū ni'cārōacā wee'caronojō weenu'cūcā'ña. Tere wéerā, yū'ū musārē wērībosasere wācūña”, nicū niwī. ²⁵ Na ba'áca be'ro sī'rīrī pare mii, narē nicū niwī: “Musā ye niatjere yū'ū wērīgūti. Yū'ū wērīcā, yé dí o'mabūrorosa'a. Ō'acū dūporopū musā me'rā 'A'tiro apogūti', nicū niwī. Cū ni'caronojōta yé dí me'rā musā me'rā apogusami. Musā nipe'tisetiri ti pare sī'rīsetirinūcū yū'ure wācūña”, nicū niwī. ²⁶ A'tiro ni'i. Musā pārē ba'arā, ti pare sī'rīrā, marī wiogu cū marīrē wērībosa'quere ī'onu'cūrā wee'e. Téé cū apaturi a'ticāpū musā tojo weenu'cūcā'rāsa'a.

Pōtērīse dūporo marī weesetisere wācūmū'tādutise ni'i

²⁷ Marī wiogu Jesucristo pōtērīdutisere wiopesase marīrō pārē ba'ama'agūnojō, ti pare sī'rīma'agūnojō bu'iri cuomi. Cū wērīsere, cū ye díre mejō nise weronojō tū'oña'sami. ²⁸⁻²⁹ A'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā nerēwuarā, ni'cā curua, ni'cā upū ni'i. Marī wiogu ya upū ni'i. Marī tere queoro wācūtimirā, pārē ba'a, ti pare sī'rīcā, Ō'acū bu'iri da'resami. Tojo weerā nipe'tirā marī pōtērīati dūporo marī weesere ¿ña'arō weecāti? nīrā, wācūmū'tārōūa'a. Tojo wéeca be'ropū pārē ba'a, ti pare sī'rīmasī'i. ³⁰ Musā tojo weetise ye bu'iri pājārā dutiti, tutuatima. Ni'cārērā wērīatojama. ³¹ Marī pōtērīse dūporo wācūmū'tācāma, Ō'acū tojo bu'iri da'retibosami. ³² Marī wiogu añurō weeato nīgū marīrē bu'iri da'rewe'osami. Cū marīrē, āpērā cūrē ējōpeotirā me'rā pecame'epū

wa'acã uatimi. Tojo weegu ña'arõ weesere du'udutigũ marĩrẽ bu'iri da'rewẽ'omi.

³³ Tojo weerã, acawererã, miinerẽba'arã, a'tiro weeya. Ni'cãrõ me'rã ba'arãtirã, yucueya. ³⁴ No'o ujaboagũnojo cũ ya wi'ipũ ba'ato. Tojo weecã, Õ'acũ masã añurõ nerẽcã ñ'agũ, bu'iri da'reesome. Apeyema masã tiropũ wa'agũ, apoguti.

12

Masãñucũ weemasĩsere Espĩritu Santu o'ose ni'i

¹ Acawererã, Espĩritu Santu masãrẽ Õ'acũ yere weemasĩatjere o'omi. Masãrẽ tere queoro masĩcã u'a.

² Masã masĩ'i, Jesucristore ãjõpeose dũporo masã yee'quere no'o uaro ãjõpeosirutucãrã niwũ. Na yee'que catise mejẽta nicaro niwũ. Ucũticaro niwũ. ³ Masã masĩticãrã niwũ. Te bu'iri a'tiro masĩcã u'a. Ne ni'cũ Espĩritu Santure cuogu Jesure a'tiro nĩmasĩtisami: "Pecame'epũ wa'abata'to", nĩmasĩtisami. Tojo ucũgũ pũrĩcã Espĩritu Santu o'ose me'rã mejẽta ucũsami. Apĩ "Jesũ marĩ wiogu nimi" nĩgũ, cũ pũrĩcã Espĩritu Santure cuomi. Espĩritu Santu moogũ tojo nĩmasĩtibosami.

⁴ Marĩrẽ Espĩritu Santu cũ weemasĩse o'osere mejẽcã dia'cũ dũcawaasami. Tere Espĩritu Santu ni'cũta o'omi. ⁵ Cũ o'ose me'rã marĩ wiogu Jesucristo marĩrẽ mejẽcã dia'cũ da'radutisami. Tojo da'radutimigũ, Jesucristo ni'cũta nimi. ⁶ Cũ dutisere weerã, mejẽcãrĩ dia'cũ weesa'a. Õ'acũ ni'cũta nipe'tirã marĩ weesere añurõ wa'acã weesami. ⁷ Espĩritu Santu cũ o'ose me'rã marĩñucũrẽ cũ marĩ me'rã nisere ñ'osami. Cũ o'ose me'rã marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ a'merĩ añurõ weemasĩ'i. ⁸ A'tiro ni'i. Æpẽrãrẽ cũ masĩse o'ose me'rã ucũme'rĩcã weesami. Æpẽrãrẽ mejãrõta cũ me'rã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'quere tu'omasĩ, wereme'rĩcã weesami. ⁹ Æpẽrãrẽ cũta tja ãjõpeoyũ'rũnũ'cãsere o'osami. Tojo nicã ãpẽrã dutitirãrẽ yũ'rũomasĩsere o'osami. ¹⁰ Æpẽrã cũ tutuaro me'rã añuse wee'omasĩsama. Æpẽrãrẽ Õ'acũ were'quere wereturiamasĩsere o'osami. Æpẽrãrẽ "¿Noa wãtĩ me'rã nisoocũti? ¿Noa Espĩritu Santu me'rã diacjũ ucũti?" ni besemasĩsere o'osami. Espĩritu Santu ãpẽrãrẽ apemasã yere masĩtimirã ucũcã weesami. Æpẽrã na ucũcã masĩtimirã, wereturiamasĩsama. ¹¹ Espĩritu Santu cũ uaro cũ o'osĩrĩsere marĩñucũrẽ dũcawaasami. Marĩrẽ mejẽcãrĩ dia'cũ weesetiatjere dũcawaasami. Cũ ni'cũ nimigũ, tojo weesami.

Marĩ pãjãrã nimirã, ni'cã curua, ni'cã upũta ni'i nise ni'i

¹² Marĩ upũ ni'cã upũ nimirõ, peje dũcawatimĩrõ, ni'cã upũta ni'i. Cristo quẽ'rã tojota nimi. Pãjãrã cũrẽ ãjõpeoma. Na pãjãrã nimirã, cũ upũ weronojõ ni'cã curua cũ me'rã nima. ¹³ A'tiro ni'i. Marĩ cũrẽ ãjõpeorã nipe'tirã judío masã, judío masã nitirã, ãpẽrãrẽ da'rawã'ñaco'teri masã, da'rawã'ñaco'tetirã Espĩritu Santu ni'cũ me'rãta wãmeyeno'wũ. Tojo weerã ni'cã upũ ni'i. Marĩ nipe'tirãpũta Espĩritu Santureta cu'o.

¹⁴ Ni'cã upũ peje dũcawatise cuocã'a. ¹⁵ Marĩ dũ'pocã ucũrĩ dũ'pocã nĩrõ, a'tiro nibosa'a: "Omocã niwe'e. Tojo weegu marĩ upũ cjase niwe'e." Tojo nise ye bu'iri dũ'pocã upũpũ niticã weewe'e. Topũta wã'ña'a. ¹⁶ Marĩ o'mepero a'tiro ucũbosa'a: "Capea niwe'e. Tojo weegu marĩ upũ cjase niwe'e." Tojo nise ye bu'iri o'mepero upũpũ niticã weewe'e. Topũta wã'ña'a. ¹⁷ Marĩ upũ capeajo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ tu'obosaũ?

Marĩ upu o'meperojo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ wĩĩña'bosa? ¹⁸ Õ'acũ marĩ upure wee'cu pe'ema cũ uaro me'rã nipe'tisere queoro cũucu niwĩ. ¹⁹⁻²⁰ Ni'cã upu peje ducawatise cu'o. Tojo nimirõ, ni'cã uputa ni'i. Peje ducawatise móórõ, ni'cã upu niwe'e. Marĩ Jesucristore ejõpeorã ni'cã uputa ni'i.

²¹ Capea omocãrẽ "Mu'urẽ uatisa'a", nímasĩtisa'a. Dupoa quẽ'rã dũ'pocãrĩrẽ "Uatisa'a", nímasĩtisa'a. ²² A'tiro pe'e ni'i. Marĩ upu cjasere nipe'tisere u'a. Marĩ upupure apeye mejõ nise ni'i. Tojo nimicã, te marĩcã, catimasĩtisa'a. ²³ Marĩ apeye upu cjasere mejõ nise tu'oña'a. Tojo weerã tere añurõ bajuato nĩrã añurõ apo'o. Apeye quẽ'rãrẽ masã ï'aticã'to ni, bopoyasãrã, su'ti sãñacã'mota'a'a. ²⁴ Apeye nemorõ añurõ bajuse me'rã pe'ema tojo weewe'e. Õ'acũ marĩ upu cjasere añurõ apocu niwĩ. Ni'cã uputa añurĩ upu niato nígũ tojo weecu niwĩ. Marĩ mejõ nise tu'oña'senojõrẽ añurõ wãcũcã weecu niwĩ. Te weronojõ marĩ mejõ nigũ tu'oña'gũrẽ marĩrẽ añurõ wãcũcã weemi. ²⁵ Cũ tojo wéégũ, nipe'tise marĩ upu cjasere ni'cãrõnojõ a'merĩ weetamudutigũ tojo cũucu niwĩ. ²⁶ Marĩ upupure ni'cãrõ pũrĩno'cã, nipe'tiropũ se'sa wa'a'a. No'o ni'cãrõ añurõ wa'acã, nipe'tiropũ añurõ tu'oña'a.

²⁷ Tojo nígũ, a'tiro nigũ wee'e. Marĩ Cristore ejõpeorã cũ ya upu weronojõ ni'i. Marĩnucũ cũ ya upucjãrã ni'i. ²⁸ Õ'acũ marĩ upu cjasere ducawaacu niwĩ. Cũ tojo wee'caronojõ Jesucristore ejõpeori curuacjãrãrẽ a'merĩ weetamuatjere cũucu niwĩ. Ne waro Jesucristo besecũ'cãrãrẽ nipe'tirã bu'ipũ besecũ'ucu niwĩ. Na be'rocjãrã Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masãrẽ cũucu niwĩ. Na be'rore Õ'acũ ye quetire bu'eri masãrẽ cũucu niwĩ. Be'ro añuse, mejẽcã bajusere wee'orĩ masãrẽ cũucu niwĩ. Na be'rore dutitirãrẽ yũ'rũori masãrẽ, weetamurĩ masãrẽ, tojo nicã dutiri masãrẽ cũucu niwĩ. Nipe'tirã be'ro apemasã yere masĩtimirã ucũrĩ masãrẽ cũucu niwĩ. ²⁹ Masĩno'o. Marĩ nipe'tirãrẽ mejãrõta weedutigũ cũuticu niwĩ. Marĩ nipe'tirã Jesucristo besecũ'cãrã niwe'e. Nipe'tirã Õ'acũ yere wereturiari masã niwe'e. Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire bu'eri masã niwe'e. Nipe'tirã añuse mejẽcã bajusere wee'omasĩwe'e. ³⁰ Nipe'tirã dutitirãrẽ yũ'rũomasĩwe'e. Nipe'tirã apemasã ye ucũsere ucũwe'e. Nipe'tirã na tojo ucũcã tu'otimirã, wereturiamasĩwe'e. ³¹ Musãrẽ Espĩritu Santu cũ weemasĩsere o'ocãma, añuyũ'rũasere beseyũ'rũnũ'cãña. Yũ'ũ musãrẽ a'te nipe'tise nemorõ añuyũ'rũnũ'cãsere wereguti.

13

Ma'ise apenyõjõ yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a nise ni'i

¹ Marĩ apemasã ye ucũsere masĩtimirã, ucũmasĩbosa'a. Õ'acũrẽ wereco'terã u'mũsecjãrã ye quẽ'rãrẽ ucũmasĩbosa'a. Tojo weemasĩmirã ãpẽrãrẽ ma'itirã, to'atu o cõmepjĩrẽ no'o uaro paama'arã weronojõ nibosa'a. ² Apeyere Õ'acũ marĩrẽ were'quere añurõ wereturiamasĩbosa'a. Tojo weemirã ãpẽrãrẽ ma'itirã, tu'omasĩtirã weronojõ nibosa'a. Tojo nicã nipe'tise masã masĩña marĩ'quere masĩbosa'a. No'o nipe'tisere masĩpe'ocã'bosa'a. Tojo masĩmirã ãpẽrãrẽ ma'itirã, tu'omasĩtirã weronojõ nibosa'a. Marĩ ejõpeoyũ'rũnũ'cãrã pũrĩcã, ùrũgũrẽ aperopũ wa'adutimasĩbosa'a. Tojo weeta basiomicã a'merĩ ma'ise móórã, mejõ waro ucũma'acã'bosa'a. ³ Marĩ cuose nipe'tisere pajasecuorãrẽ o'obosa'a. Marĩ narẽ ma'itimirã o'orã, tojo o'oma'acãrã weesa'a. Marĩ Õ'acũ yere

weecã, cūrē ějōpeotirã marĩrē ũjũadutibosama. Cũ yere weemirã ãpērãrē ma'iticã, Ő'acũ marĩrē “Añurō weewũ”, nitisami.

⁴ Marĩ ãpērãrē ma'írã, a'tiro wee'e. Āpērã marĩrē mejēcã weecã, na weesere nũcã'a. Nipe'tirãrē añurō wee'e. Āpērãrē ũowe'e. Musã ãpērãrē ma'írã, a'tiro niwe'e: “Musã nemorō añuyũ'rũnũ'cãrã ni'i”, niwe'e. “Āpērã yũ'rũoro añurō weeyũ'rũnũ'cãrã ni'i”, niwe'e. ⁵ Āpērãrē ějōpeose me'rã ucũ'u. Marĩ ye se'sarore wãcũwe'e. Uamuñawe'e. Āpērã marĩrē mejēcã weecã, yoacã uanu'cũwe'e. ⁶ Āpērã ña'arō weecã ĩ'arã, e'catuwe'e. Na añurō weecã pe'e, e'catitamu'u. ⁷ Āpērã na ña'arō weesere ne cã'rō wereturiawe'e. Na weesere añuse dia'cūrē ějōpeo'o. “Be'ropũ añurō weerãsama”, ni wãcũ'u. Nipe'tise ãpērã marĩrē ña'arō weecã, wãcũtutua'a.

⁸ Ma'ise pe'tisome. Ninu'cũcã'rõsa'a. Apeye Ő'acũ marĩrē weemasĩse o'ose pũrĩcã pe'tidijarosa'a. Be'ropũ Ő'acũ cũ yere wereturiamasĩse o'ose quẽ'rã pe'tidijarosa'a. Nipe'tise cũ yere masĩpe'ocã'rãsa'a. Apemasã ye ucũsere masĩtimirã Ő'acũ ucũmasĩse o'ose quẽ'rã pe'tirosa'a. Nipe'tirã ucũse tũ'ope'ocã'no'rõsa'a. Āpērã yũ'rũoro masĩse o'o'que quẽ'rã pe'tirosa'a. Nipe'tisere masĩrãsa'a. ⁹ A'tiro ni'i. Marĩ sũ'owaro nipe'tisere masĩpe'owe'e. Ő'acũ ye quẽ'rãrē ni'cãrẽta weremasĩ'i. ¹⁰ Be'ropũ Jesucristo apaturi a'ticã, masĩpe'ocã'rãsa'a. Marĩ masĩpe'ocãma, marĩ masĩmi'que mejõ nise tojarosa'a.

¹¹ Marĩ wĩ'marã nĩrã, na weewũaronojõ weewũ. Bucurã wa'arã, wĩ'marã weesere du'ucã'wũ. Na wĩ'marã weese marĩrē wapamarĩ'i. ¹² Tojo weronojõ a'tocatero marĩ añurō masĩwe'e. Ęorõ mejãrõpũ marĩ ĩ'ase weronojõ ni'i. Queoro bajuwe'e. Be'ro bajuyoropũ Ő'acũrē ĩ'arãsa'a. Ni'cãrõacãrē marĩ cã'rõacã masĩ'i. Be'ro cũ marĩrē masĩrõnojõta masĩpe'ocã'rãsa'a. ¹³ A'tiro nicãrē ějōpeose, e'catiyuse, ma'ise ni'i. A'te ĩ'tiaro pe'tisome. Ma'ise pe'e apeye nemorō añuyũ'rũnũ'cã'a.

14

Āpērã ye ucũsere tũ'otimirã ucũrã, a'tiro weeroũa'a nise ni'i

¹ Āpērãrē ma'isere wãcũyũ'rũnũ'cãña. Tojo nicã Ő'acũ Espĩritu Santu me'rã weetamumasĩsere ũaya. Āpērã yere masĩtimirã ucũmasĩse Espĩritu Santu o'ose ni'i. Ő'acũ yere wereturiamasĩse quẽ'rã cũ o'oseta ni'i. Cũ o'osere wereturiamasĩsere ũaripejayũ'rũnũ'cãña. ² No'o ãpērã ye ucũsere masĩtimigũ ucũgũnojõ Ő'acũ dia'cūrē ucũsami. Masãrē ucũtisami. Cũ ucũsere tũ'otisama. Espĩritu Santu tutuaro me'rã masĩno'ña marĩsere ucũsami. ³ Ő'acũ yere wereturiase pe'e masãrē ucũse ni'i. Tere wererã, marĩ ãpērãrē Ő'acũrē nemorō ějōpeocã wee'e. Na e'caticã, wãcũtutuacã wee'e. ⁴ No'o ãpērã yere masĩtimigũ ucũgũnojõ cũ se'saro Ő'acũrē nemorō ějōpeowã'cãgũ weesami. Ő'acũ ye quetire wereturiagu pe'e ãpērã Jesucristore ějōpeorã nerẽwũari curuacjãrãrē nemorō ějōpeocã weenemosami. ⁵ Musã ãpērã yere masĩtimirã, nipe'tirã ucũmasĩcã ũami'i. Te yũ'rũoro Ő'acũ yere wereturiamasĩse pe'ere ũasãyũ'rũnũ'cãmi'i. Wereturiamasĩgũ pe'e apĩ ãpērã yere masĩtimigũ ucũgũ nemorō wapatimi. Ni'cũ ãpērã yere masĩtimigũ, ucũsami. Be'ro cũ ucũ'quere “A'tiro nisĩ'rĩrõ weepũ”, ni wereturiacã, añu nisa'a. Tojo weregu, nipe'tirã Jesucristore ějōpeori curuacjãrãrē nemorō ějōpeocã weesami. ⁶ A'tiro

ni'i. Yũ'u musã tiropũ wa'agũ, ãpẽrã yere ucũgũ, weetamutibosa'a. Õ'acũ yũ'ure masĩse o'osere bu'égũ pũrĩcã, weetamubosa'a. Musãrẽ Õ'acũ wereduti'quere wereturiagũ quẽ'rã, weetamubosa'a. Tojo nicã musãrẽ apeyere bu'enemogũ, weetamubosa'a.

⁷ Ni'cã queose bususe cjasere o'oña'gũti. Wẽowũ no'o uaro putima'acã, ñe'enojõ basase nisari, nita basiowe'e. Bũapũtẽrõ no'o uaro bũapũtẽcã, ñe'enojõ basase nisari, nita basiowe'e. ⁸ Surara a'mewẽjẽrã wa'arã, na putipjũre queoro putiticã, na yere apoyutisama. ⁹ Marĩ quẽ'rã tojota nisa'a. Marĩ queoro ucũticã, de'ro nirõ weesari, nita basiowe'e. Mejõ waro ucũma'acã'bosa'a. ¹⁰ "A'ti nucũcãpũre pejetiacã ucũse ni'i", nita basiowe'e. Nipe'tise te ucũsenucũ tũ'ota basio'o. ¹¹ Yũ'u ãpẽrã ucũsere tũ'otigũ, aperocjũ weronojõ ni'i. Yũ'u apĩrẽ ucũcã, cũ quẽ'rã tũ'otigũ, apesecjũ weronojõ nisami. ¹² Tojota ni'i musã quẽ'rãrẽ. Musã Espĩritu Santu tutuaro me'rã weemasĩse o'osere u'a. Tere uarã, a'tere uaripejayũ'rũnũ'cãña. Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ nemorõ añurõ ãjõpeocã weemasĩse pe'ere uaripejayũ'rũnũ'cãña.

¹³ Tojo weerã no'o ãpẽrã yere masĩtimigũ ucũgũnojo te ucũsere wereturiamasĩacjũ Õ'acũrẽ sãrĩato. ¹⁴ Marĩ ãpẽrã ye ucũsere tũ'otimirã ñubuerã, Espĩritu Santu weetamuse me'rã ñubue'e. Tojo weemirã, "A'tiro nirã wee'e", nĩmasĩtisa'a. Tojo weerã ãpẽrãrẽ weetamutibosa'a. ¹⁵ Marĩ ñubuerã, a'te pũarore weeru'a. ãpẽrã yere masĩtimirã ucũse Espĩritu Santu o'ose me'rã ñubueru'a. Tojo nicã marĩ wãcũse me'rã ñubueru'a. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ basapeorã, mejãrõta pũaro me'rã basapeorũ'a tja. ãpẽrã yere masĩtimirã ucũse me'rã, tojo nicã marĩ ucũse u'eri me'rã basaru'a. ¹⁶ ãpẽrã yere masĩtimirã ucũse me'rã dia'cũ mũ'u Õ'acũrẽ e'catise o'ocã, apĩ mũ'u ucũsere tũ'otibosami. Tũ'otigũ, "Tojota ni'i", nitamumasĩtisami. ¹⁷ Mũ'u e'catise o'ocã, añu ni'i, añurõ pe'e. Cũ pe'ere Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeocã weetisa'a. ¹⁸ ãpẽrã yere masĩtimigũ ucũsere yũ'uta musã nipe'tirã nemorõ ucũyũ'rũnũ'cã'a. Tojo weegũ Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ¹⁹ Tojo nimigũ, Jesucristore ãjõpeorã nerẽwũaropũ musã tũ'otisere ucũcã, yũ'u ucũse wapamarĩsa'a. Yoacã ãpẽrã ye ucũse me'rã ucũmigũ, mejõ waro ucũbosa'a. Musã tũ'otibosa'a. Cã'rõacã nimicã, masã tũ'ota basiose me'rã ucũcã pe'ere, tetã musãrẽ añu ni'i.

²⁰ Acawererã, Jesucristore ãjõpeorãrẽ musãrẽ wereguti. Wĩ'marã tũ'omasĩtima. Na weronojõ wãcũticã'ña. Bũcũrã weronojõ wãcũsetiya. Wĩ'marã ña'arõ weesetitirã weronojõ wãcũña. ²¹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: "Marĩ wiogũ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: 'ãjõpeotise bu'iri yũ'u a'ti di'tacjãrãrẽ apemasã ye me'rã ucũgũti. Tojo weemicã, te me'rã quẽ'rãrẽ ãjõpeosome', nicũ niwĩ." ²² Tojo weegũ Õ'acũ masãrẽ apemasã ye me'rã weregũ, masã ãjõpeotisere, cũrẽ yũ'rũnũ'cãsere ã'osami. ãpẽrã cũrẽ ãjõpeorã pe'ere cũ ye queti wererã me'rã yũ'ure ãjõpeorã nima nisere ã'osami.

²³ Musã nipe'tirã nerẽwũaropũ apemasã yere tũ'omasĩtimirã ucũcã, Jesucristore ãjõpeotirã sãjãabosama. Na sãjãejarã, musã ucũsere masĩtirã, "Maatirã weema", nibosama. ²⁴ Musã nipe'tirã Õ'acũ were'quere wereturiacã pe'ema, a'tiro weebosama. Jesucristore ãjõpeotigũ musã weesere ã'agũ, "Yũ'u ña'agũ nisa'a", ni tũ'oña'bosami. ²⁵ Cũ ña'arõ

wee'quere wăcŭejagŭsami. Tojo weegu Ō'acŭrē ějŏpeogŭ ejaque'agŭsami. "Ō'acŭ diacjŭta na me'ră nimi", nigŭsami.

Mŭsă weesere wiopesase me'ră weeya nise ni'i

²⁶ Acawereră, mŭsă weesetise a'tiro ni'i. Mŭsă nerēră, ăpēră Ō'acŭrē basapeosama. Ăpēră Ō'acŭ cjasere bu'esama. Ăpēră Ō'acŭ masĭcă wee'quere wereturiasama. Ăpēră, ăpēră ye ucŭsere tŭ'otimiră, ucŭsama. Na ucŭsere ăpēră o na basu wereturiasama. Te me'ră nipe'tiră Jesucristore ějŏpeori curuacjărărē a'merĭ Ō'acŭrē ějŏpeonemocă weeya. ²⁷ Ăpēră ye ucŭsere tŭ'otimiră ucŭrĭ masă pŭară o i'tiarăta ucŭato. Ni'cŭ ucŭmŭ'tă, be'ro apĭ ucŭato. Na ucŭsere apĭ wereturiato. ²⁸ Mŭsă nerĕwŭaropŭ wereturiagu marĭcă, ucŭtiyŭ'rŭocă'to. Na se'saro wăcŭsepŭ Ō'acŭrē ucŭato. ²⁹ Ō'acŭ weredutisere wereturiari masă quĕ'ră pŭară o i'tiarăta wereato. Ăpēră na weresere beseato. "¿Diacjŭta niti?" niato. ³⁰ Ni'cŭ ucŭrĭ cura Ō'acŭ apĭ topŭ dujigŭre weredutică, ucŭmŭ'tă'cŭ di'tamarĭato. ³¹ Mŭsă nipe'tiră Ō'acŭ wereduti'quere wereturiamasĭ'i. Tojo weeră ni'cŭ weremŭ'tă, apĭ, apĭ wereturiawă'căña. Tojo weecă, nipe'tiră masĭrăsama. Nipe'tiră wăcŭtutuarăsama. ³² Mŭsă Ō'acŭ weredutisere wereturiară, no'o ŭaro ucŭma'atică'ña. Wăcŭyu, "A'teta masărē werecă, aŭtŭ'sa'a", ni wereya. Ăpēră ucŭrĭ curare ucŭtică'ña. ³³ Ō'acŭ queoro weecă ŭami. No'o ŭaro weesere ŭatimi.

Nipe'tiră Jesucristore ějŏpeoră nerēră, a'tiro weewŭama. ³⁴ Mŭsă nerĕrĭ curare numia ucŭtiyŭ'rŭocă'to. Narĕ ucŭdutitică'ña. Ucŭrŏnojŏ o'oră, Ō'acŭ ye queti ojăca pŭrĭpŭ duti'caronjŏta aŭurŏ yŭ'tiatio. ³⁵ Na tŭ'oti'quere masĭsĭ'rĭră, wi'ipŭ na marăpŭsumŭarĕ sĕrĭtiña'to. Numia Jesucristore ějŏpeoră nerĕwŭaropŭ ucŭcă, tŭ'sawe'e.

³⁶ Mŭsărē masĭrŏŭa'a. Ō'acŭ ye queti mŭsă me'ră nŭ'căticaro niwă. Mŭsă se'saro tere ějŏpeoră niwe'e. ³⁷ No'o "Yŭ'ŭ Ō'acŭ yere wereturiamasĭ'i, Espĭritu Santu wăcŭse o'ose me'ră ucŭ'u" nigŭnojŏ yŭ'ŭ ojasere "Marĭ wiogŭ dutise ni'i", nigŭsami. ³⁸ Yŭ'ŭ oja'quere ějŏpeotigŭre mŭsă quĕ'ră cŭrĕ ějŏpeotică'ña.

³⁹ Acawereră, Ō'acŭ yere wereturiamasĭsere ŭaya. Ăpĕrărē apemasă yere tŭ'otimiră na ucŭcă, că'mota'atică'ña. ⁴⁰ Nipe'tise mŭsă weesere no'o ŭaro weema'atică'ña. Wiopesase me'ră weeya.

15

Jesucristo masă'que ni'i

¹ Acawereră, yŭ'ŭ mŭsărē todŭporopŭ bu'e'que Jesucristo masărē yŭ'rŭose quetire ni'cărŏacă wăcŭcă ŭa'a. Mŭsă tere tŭ'oră, ějŏpeowŭ. A'tiro nică quĕ'rărē ějŏpeonu'cŭ'u. ² Ō'acŭ te aŭuse queti me'ră mŭsărē ějŏpeonu'cŭcă weegu weemi. Mŭsărē te queti yŭ'ŭ were'quere ějŏpeonu'cŭcă, yŭ'rŭogŭsami. Queoro mŭsă ějŏpeocă, tojo weegŭsami. Mŭsă bu'ipŭ dia'cŭ ějŏpeoră, yŭ'rŭono'some.

³ Yŭ'ŭre bu'e'quere mŭsărē wereturiawŭ. Te apeye yŭ'rŭoro niyŭ'rŭnŭ'căse a'tiro niwă. Ō'acŭ ye queti ojăca pŭrĭpŭ oja'caronjŏta Cristo marĭ ña'arŏ wee'quere cŏ'asĭ'rĭgŭ, wĕrĭbosacŭ niwĭ. ⁴ Cŭ wĕrĭca be'ro cŭrĕ yaacără niwă. Be'ro Ō'acŭ ye queti ojăca pŭrĭpŭ oja'caronjŏta i'tia nŭmŭ be'ro Ō'acŭ cŭrĕ masŏcŭ niwĭ. ⁵ Tojo wĕcă be'ro cŭ Pedrore, ăpēră cŭ besecŭcă'cărărē bajuacŭ niwĭ. ⁶ Be'ro ni'căti păjără quinientos

yu'rũoro cũrẽ ĩjõpeorãrẽ bajuacu niwĩ. Pãjãrã cũrẽ ĩ'a'cãrã catisama yujupu. Āpẽrã wẽrĩatojacãrã niwã. ⁷ Be'ro Santiagore bajuacu niwĩ. To be'ro nipe'tirã cũ besecũú'cãrãrẽ bajuacu niwĩ.

⁸ Be'ro nipe'tirã cũrẽ ĩ'áca be'ropu yu'ũre bajuawĩ. Na be'rocjũ yapatiguacãpũ bajua'cu weronojõ nimigũ, cũrẽ ĩjõpeosirutu'u. ⁹ Yu'ũ nipe'tirã Āpẽrã Jesucristo besecũú'cãrã docapu ni'i. Yu'ũre ne cã'rõ "Jesucristo besecũú'cu nimi", niticã'rõũa'a. Yu'ũ Jesucristore ĩjõpeori curuacjãrãrẽ ña'arõ wee'que bu'iri, tojo ni'i. ¹⁰ Tojo nimigũ, Ô'acũ yu'ũre añurõ weeyucã, Jesucristo besecũú'cu ni'i. Yu'ũre mejõ waro añurõ weegu weetimi. Yu'ũ nipe'tirã Āpẽrã yu'rũoro da'ra'a. Yu'ũ se'saro tojo weewe'e. Ô'acũ yu'ũre añurõ wéégũ, yu'ũ me'rã ninu'cũmi. Yu'ũre weetamumi. ¹¹ Yu'ũ bu'ese, tojo nicã Āpẽrã cũ besecũú'cãrã na bu'ese ni'cãrõnojõ ni'i. Jesucristo wẽrĩ masã'que queti ũsã bu'ese ni'i. A'tereta musã ĩjõpeowũ.

Wẽrĩ'cãrã na masãmujãatje ni'i

¹² ũsã Cristo wẽrĩ masã'que quetire bu'ewũ. Tere bu'emicã, ¿de'ro weerã musã ni'cãrãrã "Wẽrĩ'cãrã masãtima", nisari? ¹³ "Wẽrĩ'cãrã masãtima" nicãma, Cristo quẽ'rã masãtibopĩ. ¹⁴ Cũ masãticãma, ũsã bu'ese wapamarĩbopã. Musã ĩjõpeose quẽ'rã wapamarĩbopã. ¹⁵ Ô'acũ Cristore masõcu niwĩ nise quetire werewũ. Musã "Wẽrĩ'cãrã masãtima" nicã, ũsã te quetire wererã, nisoorã weebosa'a. Diacjũta wẽrĩ'cãrã masãticãma, Ô'acũ Cristore masõtibopĩ. ¹⁶ A'tiro ni'i. Wẽrĩ'cãrã masãticãma, Cristo quẽ'rã masãtibopĩ. ¹⁷ Cũrẽ masõticã, musã ĩjõpeose wapamarĩbosa'a. Todũporo musã ña'arõ wee'quere mejãrõta acobojono'tirã nibosa'a. ¹⁸ Jesucristore cũ pacu masõticãma, cũrẽ ĩjõpeorã wẽrĩrã, cũrẽ ĩjõpeotirã weronojõ pecame'epu wa'abosama. ¹⁹ "Wẽrĩ'cãrã masãsome" nise diacjũ nicãma, marĩ "Masãrãsama" nĩrã, marĩta Āpẽrã yu'rũoro pajasesũorã waro nibosa'a. Mejõ waro ĩjõpeoma'abosa'a.

²⁰ "Wẽrĩ'cãrã masãtima" nise diacjũ niwe'e. "Cristo masãcu niwĩ" nise pe'e diacjũ ni'i. Cristo Āpẽrã nipe'tirã wẽrĩ'cãrã dũporo masãmũ'tãcu niwĩ. Marĩ quẽ'rã wẽrĩ'cãrãpũ masãrãsa'a. ²¹ A'tiro ni'i. Ne warocjũpũ Adã ña'arõ weenu'cã'que bu'iri marĩ nipe'tirã wẽrĩdijarãsa'a. Be'ro Cristo añurõ weese bu'iri wẽrĩ'cãrãpũ nimirã, masãmũjãarãsa'a tja. ²² Marĩ nipe'tirã Adã põ'rã nise ye bu'iri wẽrĩrãsa'a. Cristo yarã nĩrã pe'e marĩ cũrẽ ĩjõpeorã, catinu'cũrãsa'a. ²³ Marĩ masãrã, queoro masãrãsa'a. Cristo masãmũ'tãtojacu niwĩ. Be'ro cũ apaturi a'ticã, marĩ cũ yarã masãrãsa'a. ²⁴ Tojo wa'acã, a'ti mũmũco pe'tia wa'arosa'a. Titare Cristo nipe'tirã wiorã tutuarãrẽ, bajutirãrẽ, bajurãrẽ cõ'ape'ocũsami. Cũ tojo weetu'ajaca be'ro cũ pacure cũ nipe'tirã wiogu nisere wiagusami. ²⁵ Tojo wiase dũporo Ô'acũ Cristore ĩ'atu'tirãrẽ docaque'acã weegusami. Tojo weegu Cristo nipe'tirã bu'ipu tojagũsami. ²⁶ Cristore ĩ'atu'tirãrẽ docaque'acã wéeca be'ro wẽrĩse quẽ'rã marĩrõsa'a. ²⁷ Ô'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta nipe'tisere, nipe'tirãrẽ Cristo docapu tojacã weecu niwĩ. Tojo nĩrõ, "Ô'acũ Cristo docapu nimi", nĩrõ mejẽta wee'e. Ô'acũta nipe'tisere, nipe'tirãrẽ Cristo docapu tojacã weecu niwĩ. ²⁸ Ô'acũ tojo tojacã wéeca be'ro Cristo Ô'acũ macũ, cũ basu cũ pacu doca tojagũsami. Tojo weegu Ô'acũ nipe'tise, nipe'tirã wiogu nigũsami.

²⁹ Apeyere Āpẽrã a'tiro weesama. Wẽrĩ'cãrã ye wapa wãmeyebosadutisama. "Wẽrĩ'cãrã masãtisama" nicãma, tojo weeno'ña marĩbosa'a.

³⁰ Apeyere, ũsã bu'ese bu'iri nipe'tise nũmũrĩ ãpẽrã ña'arõ weesĩ'rĩma. Tojo wiose wa'teropũ nimirã, wẽrĩ'cãrã masãtjere wãcũrã, bu'enu'cũ'u. ³¹ Diacjũta yũ'u musã marĩ wiogũ Jesucristore ãjõpeose ye bu'iri e'cati'i. A'te quẽ'rã diacjũta ni'i. Nipe'tise nũmũrĩ "Masã yũ'ũre wẽjẽrãsama", ni tũ'oña'a. ³² Yũ'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri Éfesocjãrã yũ'ũre wa'icũrã yaiwa weronojõ ña'arõ weewã. "Wẽrĩ'cãrã masãsome" nicã, mejõ waro na weesere pi'etibopã. "Wẽrĩ'cãrã masãsome" nise diacjũ nicãma, marĩ quẽ'rã ãpẽrã ucũwũaronojõ ucũbosa'a. A'tiro nibosa'a: "Te'a ba'arã, te'a sĩ'rĩrã. Maata wẽrĩdojarãsa'a. Marĩ wẽrĩati dũporo weewe'orã", nibosa'a.

³³ ãpẽrã musãrẽ mejẽcã ãjõpeoduticã, ãjõpeoticã'ña. Masã ucũwũase a'tiro ni'i: "Ña'arã me'rã ba'paticã, añurõ weese dojosa'a." ³⁴ Tojo weerã tũ'omasĩña. Musã todũporo ní'caronojõ wiopesase me'rã queoro weeya tja. Ña'arõ weeticã'ña. Ni'cãrẽrã Õ'acũrẽ masĩwe'e. Musãrẽ bopoyadutigũ tojo ni'i.

Wẽrĩ'cãrã masãmũjãatjere werenemose ni'i

³⁵ Apetero ni'cũ "Wẽrĩ'cãrã masãtima" nisere ãjõpeogũ, a'tiro sãrĩtiña'bosami: "Wẽrĩ'cãrã ¿de'ro wee masãta basiobosari? Na masãrã, ¿de'ro bajuri upũ cũorãsari?" ³⁶ Cũ tojo sãrĩtiña'ma'acã'bosami. Marĩ otese peri otecã, te peri pĩ'rĩatji dũporo boadijasa'a. ³⁷ Marĩ pĩ'rĩdutirã pĩ'rĩmũjã'cũ mejẽtare ote'e. Te peri pe'ere trigo o no'o otese nisere pĩ'rĩdutirã ote'e. ³⁸ Be'ro Õ'acũ cũ ũa'caronojõ pĩ'rĩcã weesami. No'o de'ro bajuse dũca ní'que tenojõta tja pĩ'rĩcã weesami. ³⁹ Nipe'tirã catisere cũorã ni'cãrõnojõ bajurã nitima. Masã ye upũ wa'icũrã ya upũ weronojõ bajuwe'e. Mirĩcũa ya upũ quẽ'rã mejẽcã baju'u. Wa'i quẽ'rã mejẽcã upũtima. ⁴⁰ A'te dũcawatiro weronojõ ũ'mũsecjãrã quẽ'rã mejẽcã upũtima. A'ti di'tacjãrã mejẽcã upũtima. Æ'mũsepũ nirã añubutiari upũ cũoma. A'ti nucũcãpũ nirã quẽ'rã tojota cũoma. Æ'mũsecjãrã, a'ti nucũcãcãjãrã weronojõ nitima. ⁴¹ Mũjĩpũ ũmũcocjũ ñamicjũ weronojõ, tojo nicã ñocõa weronojõ bo'reyutimi. Ñocõa quẽ'rã ni'cãrõnojõ bo'reyutisama. ⁴² ã'rã nipe'tirã weronojõ wẽrĩ'cãrã masãcã, tojo wa'arosa'a. Wẽrĩ'cãrãrẽ yaacã, na upũ boarosa'a. Be'ro ape upũ pe'titiatji upũ masõno'rõsa'a. Masõca be'ro apaturi wẽrĩnemosome. ⁴³ Marĩ mejõ nirĩ upũre yaa'a. Masãrõpũa tja ape upũ añubutiari upũ nirõsa'a. Marĩ tutuatiri upũre yaacõ'a'a. Masãca be'ropũre ape upũ tutuari upũ nirõsa'a. ⁴⁴ Marĩ a'ti upũre yaacõ'a'a. Masãca be'ro ũ'mũse cja upũ pe'titiatji upũ nirõsa'a. Tojo weerã masĩno'o. Marĩ a'ti upũre cũorã, ape upũ pe'titiatji upũre cũorãsa'a.

⁴⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'o: "Õ'acũ cũ weemũ'tã'cũ Adãrẽ catisere o'ocũ niwĩ." Cũ be'rocjũ Jesucristo pe'e catise pe'titise warore o'ogũ nimi. ⁴⁶ A'ti upũ cjase catisere marĩ cũomũ'tãse ni'i. Apeye catisere be'ro cjase ni'i. Te ũ'mũse cja upũ cjase pe'titiatje ni'i. ⁴⁷ A'ti nucũcãpũre masũ nimũ'tã'cũ di'ta me'rã yeeno'cũ niwĩ. Cũ be'rocjũ Cristo ũ'mũsecjũ nimi. ⁴⁸ A'ti di'tacjãrã ne warocjũ di'ta me'rã weeno'cũ weronojõ upũtima. Jesucristore ãjõpeorã pe'e ũ'mũsepũ wa'ajã ũ'mũsecjũ weronojõ upũtima. ⁴⁹ Adã di'ta me'rã yeeno'cũ niwĩ. Marĩ cũ weronojõ upũti'i. Mejãrõta be'ropũ ũ'mũsecjũ Cristo weronojõ upũtirãsa'a.

⁵⁰ Acawererã, a'tiro ni'i. Marĩrẽ a'ti upũ me'rã ũ'mũsepũ wa'ata basiowe'e. Boadijatji upũ ni'i. Ti upũ ninu'cũmasĩtisa'a. ⁵¹⁻⁵² Apeye quẽ'rã todũporo masĩno'ña marĩquere weregũti. Nipe'tirã wẽrĩsome.

Jesucristo a'tiri cura Õ'acũrẽ wereco'tegu ɯ'mũsecjũ Õ'acũ yaro coronetare putigusami. Tojo wa'acã, ɯmũñarõ cãrĩwã'cãmajãrã weronojõ marĩ nipe'tirã Jesucristore ẽjõpeorã ape upu ducayurãsa'a. Wẽrĩ'cãrã ape upu pe'titiatji upu me'rã masãrãsama. Catirã quẽ'rã mejãrõta ducayurãsama. ⁵³ Marĩ ya upu boawuari upu pe'titiati upu wa'arosa'a. Ducayu, catinu'cũcã'rõsa'a. ⁵⁴⁻⁵⁵ Marĩ pe'titiati upu ducayucã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta wa'arosa'a. A'tiro ni ojanõ'o: "Marĩ wẽrĩsere docaque'acã weetoja'a. Ne apaturi wẽrĩnemosome majã. Wẽrĩrã pi'etisere tũ'oña'some." ⁵⁶ Marĩ ña'arõ weese bu'iri wẽrĩrĩ masã ni'i. Te marĩ ña'arõ weesere Õ'acũ Moisére dutise cũu'que me'rã masĩno'o. Ña'arõ wéerã, marĩ pecame'epu wa'abopã. ⁵⁷ Tere cã'mota'agu, Õ'acũ pe'e a'tiro weecu niwĩ. Marĩ wiogu Jesucristo me'rã pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'ruocu niwĩ. Tojo weerã Õ'acũrẽ e'catise o'orã.

⁵⁸ Acawererã, a'tere wãcũrã, ẽjõpeonu'cũcã'ña. Marĩ wiogu yere siape me'rã nemorõ weenemoña. Mũsã masĩ'i. Cũ yere wéerã, tojowaro weebutiarã weewe'e. Wapati'i.

16

Corintocjãrã Jerusalẽpu nirãrẽ niyeru o'orãtirã sãrĩneose ni'i

¹ Mũsã Jesucristore ẽjõpeorãrẽ niyeru sãrĩneosema yu'u Galaciacjãrãrẽ duti'caronojõta weeya. A'tiro niwũ: ² "Soorinũmũrẽ nimũ'tãrĩ nũmũ semanarĩnũcũ mũsã wapata'aro ejaturo apesepu nũrõña." Mũsã tojo weeyurã, yu'u etari curapu o'osĩ'rĩrã da'rama'acũñasome. ³ Yu'u mũsã tiropu etagu, mũsã beserãrẽ Jerusalẽpu o'óguti. Narẽ o'ógu, yu'u ojãca pũrĩpũre "Ã'rã nima Corintocjãrã bese'cãrã", ni ojaguti. Na me'rã ti pũrĩrẽ, tojo nicã niyerure Jerusalẽcjãrã Jesucristore ẽjõpeorãrẽ o'óguti. ⁴ "Yu'ure wa'aroua'a" nicãma, na yu'u me'rã wa'arãsama.

Pablo Corintopu cũ wa'atjere apoyuse ni'i

⁵ Yu'u topu wa'agu, Macedonia di'tapu yu'ruagusa'a. To yu'rua, mũsã tiropu etagusa'a. ⁶ Apetero weegu mũsã me'rã yoacã nigũsa'a. Nipe'tiro pu'ecu nígu, nipe'ocũsa'a. Be'ro, mũsã apero no'o yu'u wa'asĩ'rĩgũ wa'atjere weetamumasĩrãsa'a. ⁷ Yu'u mũsãrẽ mejõ waro ï'ayũ'rũwã'cãsi'rĩtisa'a. Marĩ wiogu Jesucristo uacã, mũsã tiropũre yoacã tojasĩ'rĩsa'a. ⁸ Pentecosté bosenuũu nicã a'to Éfesopu níniqũti yujupu. ⁹ A'tore peje da'rãse ni'i. Pãjãrã marĩ wiogu ye quetire tũ'osĩ'rĩma. Tere cã'mota'asĩ'rĩrã quẽ'rã pãjãrã nima.

¹⁰ Timoteo mũsã tiropu etacã, cũrẽ weetamuña. Tojo weecã, cũ wãcũque'tiro marĩrõ, bujawetiro marĩrõ nigũsami. Cũ yu'u weronojõ marĩ wiogu yere da'rami. ¹¹ Tojo weerã mũsã cũrẽ mejõ waro ï'acõ'aticã'ña. Cũ a'topu a'tiatjere weetamuña. Tojo weecã, cũ e'catise me'rã yu'u tiropu a'tigusami. Yu'u ãpẽrã Jesucristore ẽjõpeorã me'rã cũrẽ yucuegu wee'e.

¹² Apoloma yu'u uputu waro mũsã tiropu ï'agũ wa'adutimiwũ. Cũrẽ marĩ acawererã me'rã wa'adutimiwũ. Cũ ni'cãrõacãrẽ wa'asĩ'rĩtimi. Cũrẽ wa'ata basiocã, be'ro wa'agusami.

Pablo Corintocjãrãrẽ añudutitũ'o'que ni'i

¹³ Mũsã añurõ tũ'omasĩña. Ẽjõpeodu'uticã'ña. Ne uiro marĩrõ niña. Tojo nĩrã, Õ'acũ tutuase me'rã niña. ¹⁴ ãpẽrãrẽ ma'inu'cũcã'ña.

¹⁵ Ni'cãrõacãrẽ, acawererã, a'tere mũsãrẽ weresĩ'rĩsa'a. Estéfanã ya wi'icjãrãta niwã Acayapũre ãpẽrã dũporo Jesucristore ẽjõpeomu'tã'cãrã.

Na Jesucristore ĕjōpeorārē ɁputɁ waro weetamuma. ¹⁶ Na weronojō weesetirānojōrē na dutisere yu'tiya. Tojo nicā nipe'tirā Cristo yere da'rarā na dutisere weeya. ¹⁷ MɁsā me'rācjārā Estėfanas, Fortunato, Acaico a'topɁ ejacā, pūrō e'catiɁɁ. Na mɁsā yu'ure weetamubo'quere weema. ¹⁸ Yu'ure ejerisājācā weewā. MɁsā quē'rārē tojota weerāsama. Tojo weerārē “Añurō weerā weema”, nirōɁa'a.

¹⁹ Asia di'tacjārā Jesucristore ĕjōpeori curuacjārā mɁsārē añudutima. Aquila, Priscila, na ya wi'ipɁ nerēwuarā quē'rā Jesucristore ĕjōpeorā nitjārā, pūrō añudutio'oma. ²⁰ Nipe'tirā Jesucristore ĕjōpeorā mɁsārē añudutima. MɁsā e'catise me'rā a'merī añudutiya.

²¹ A'te nitɁose daripure mɁsārē añudutigɁ yu'Ɂ basuta oja'a.

²² No'o marī wiogɁ Jesucristore ma'itigure ña'arō wa'ato. “Usā wiogɁ, quero a'tibaque'oya.”

²³ Jesucristo marī wiogɁ mɁsārē añurō weeato. ²⁴ Marī nipe'tirā Jesucristo yarā ni'i. Tojo weegɁ mɁsārē ɁputɁ ma'i'i. Tojota wa'ato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo nimu'tārī pūrī Corintocjārārē ojāca be'ro Éfesopata tojacā'cu niwī yujupu. Topu nígū, Corintopure ña'arō wa'a'que quetire miiejacārā niwā. Tere tu'ogu, Pablo na tiropu maata wa'asī'ricu niwī. Tojo wa'asī'rīmigū, wa'aticu niwī. Macedonia di'ta pe'e wa'acu niwī. Tojo weegu a'ti pūrīrē Macedonia di'tapu nígū, ojacu niwī. Tito wāmetigu a'ti pūrīrē miacu niwī. Tojo nicā āpērā cūrē ba'patiwā'cācārā niwā.

Pablo narē a'tere ojacu niwī. Jesucristo ye quetire werecusiagu cū ña'arō yu'rūserē ojacu niwī. Tojo nicā pajasecūorārē niyeru sērībosasere ojacu niwī. Apeye, cū bu'esere ī'atu'tirā ye cjasere ojacu niwī.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū uaronojōta Jesucristo yu'ure cū ye quetire weredutigu cūucu niwī. Yu'u a'ti pūrīrē musārē Ō'acū yarā Corintopu nirārē oja'a. Tojo nicā nipe'tirā Ō'acū yarā Acaya di'tapu nirārē oja'a.

² Musārē Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu añurō weeato. Tojo nicā musārē ejerisājācā weeato.

Pablo cū pi'etise queti ni'i

³ Ō'acū marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cūta marīrē pajaña'mi. Marīrē wācūtutuacā weenu'cūmi. ⁴ Pi'etisetirinucū Ō'acū marīrē wācūtutuacā weemi. Tojo weerā marī quē'rā pi'etirārē wācūtutuacā weemasī'i. Marīrē Ō'acū wācūtutuacā wee'caronojōta narē weemasī'i. ⁵ Jesucristo yere wererā, pi'etino'o. Cristo pūrō pi'eti'quere pi'etitamu'u. Cū me'rāta, cū weetamuse me'rā nemorō wācūtutua'a. ⁶ Ūsā pi'etirā, musārē wācūtutuacā uarā, musā yu'rūweticā uarā, tojo pi'eti'i. Ō'acū ūsārē wācūtutuasere o'omi. Tojo weerā ūsā quē'rā musārē wācūtutuacā wee'e. Ūsā pi'etironojō pi'etirāsa'a. Tojo wa'acā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. ⁷ Ūsā weronojō pi'eticā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. Tojo weerā ūsā musā añurō weeatjere masīyutoja'a.

⁸ Acawererā, ūsārē Asiapu wa'a'quere masīcā uasa'a. Ūsā topure uputu waro pi'etiwu. A'tiro wācūmiwū: “Ne pōtēosome. Wērīrāsa'a”, nimiwū. ⁹ “Ūsārē wējēcō'arāsama”, ni wācūmiwū. Ūsā ne tutuatiwu. Tojo wa'a'que añu niwū. Te me'rā a'tiro wācūwū. “Ūsā basu ne weetamumasītisa'a. Ō'acū ni'cūta ūsārē weetamumasīmi”, ni wācūwū. Cūta wērī'cārāpūre masōgū nimi. ¹⁰ “Ō'acū ūsārē na wējēbo'cārārē yu'rūowī. Ni'cārōacārē yu'rūonu'cūcā'mi. Be'ropu quē'rārē ūsārē yu'rūonu'cūcūsami”, ni ējōpeo'o. ¹¹ Ō'acūrē musā ūsārē sērībosanu'cūcā, tojo weegusami. Pājārā ūsārē sērībosacā, Ō'acū añurō ūsārē weetamugūsami. Cū tojo weecā ī'arā, pājārā e'catise o'orāsama.

Pablo Corintopu wa'asī'rīmi'que ni'i

¹² Apeyere ūsā pūrō e'cati'i. Ūsā a'ti nucūcāpūre weesooro marīrō añurō weesetiwu. Musā wa'teropu quē'rārē tojota weewu. Tojo weerā

Ûsã bu'iri marĩrã añurõ tu'oña'a. Ûsã basu Ûsã masise me'rã weetiwx. Õ'acũ weetamuse me'rã weewx. ¹³ Musãrẽ ojarã, tu'ota basiose dia'cũrẽ oja'a. Musã tere añurõ masicã xa'a. ¹⁴ Cã'rõ masitoja'a, masĩrã pe'e. Musã añurõ masipe'orã, marĩ wiogu Jesú apaturi a'ticã, "Ûsãrẽ diacjũta nipã", nirãsa'a. Ûsã musãrẽ "Añurõ weesetima" nĩrõnojõta musã quẽ'rã Ûsãrẽ añurõ wãcũrãsa'a.

¹⁵⁻¹⁶ "Tojo añurõ wa'arosa'a" ni wãcũgũ, Macedoniapx wa'agx, musã tiropx ï'amũ'tãgũ wa'asĩ'rĩmiwũ. "Be'ro ï'amajãmitojatiguti tja", nĩmiwũ. Pxati musã tiropx ï'agũ wa'asĩ'rĩmiwũ. Musã e'caticã xagx, tojo weesĩ'rĩmiwũ. "Yũ'u tojo weecã, Judea di'tapx wa'atjere weetamurãsama" ni wãcũgũ, tojo weesĩ'rĩmiwũ. ¹⁷ Yũ'u topx wa'aticã ï'arã, "Wiopesase marĩrõ weema'acã'pĩ", ¿niti? "Cũ no'o xaro weema'agũnojõ nĩmi", ¿nisari? " 'Wa'aguti' nĩ'cũ nimigũ, a'titiapĩ", ¿niti? "Na'irõ dũcayumãjãsamĩ", ¿ni wãcũti? ¹⁸ Niwe'e. Õ'acũ Ûsã weesere "Diacjũta ni'i", nisami. Tojo weerã Ûsã ne ni'cãti no'o xaro dũcayũ, ucũma'awe'e. ¹⁹ Ûsã Jesucristo Õ'acũ macũ ucũ'caronõjõta ucũ'u. Cũ ne ni'cãti "Weeguti, weesome", niticũ niwĩ. Nipe'tise cũ "Weeguti" nĩ'caronõjõta weemi. Ûsã i'tiarã, Silvano, Timoteo, yũ'u, cũ ye quetire musãrẽ bu'ewx. Nipe'tise cũ ucũse diacjũ ni'i. ²⁰ A'tiro ni'i. Õ'acũ todũporopũre masãrẽ "Añurõ weeguti", nicũ niwĩ. Nipe'tise cũ tojo nĩ'que Jesucristo cũ a'tise me'rã, cũ wẽrĩ'que me'rã queoro wa'awx. Tojo wa'acã ï'arã, marĩ Õ'acũrẽ "Tojota ni'i", ni e'catipeo'o.

²¹ Õ'acũta marĩrẽ Cristore ãjõpeonu'cũcã weemi. Cũta marĩrẽ cũ yarã wa'adutigũ besecũ niwĩ. ²² Marĩrẽ cũ yarã wa'acã weecũ niwĩ. Cũ yarã ni'i nisere ï'osĩ'rĩgũ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Espĩritu Santu marĩ me'rã nĩgũ, cũta Õ'acũ marĩrẽ yũ'ruoatjere masicã weemi.

²³ Yũ'u Corintopũre wa'asĩ'rĩmigũ, wa'atiwx. Õ'acũ yũ'u tojo wee'quere masĩsamĩ. Yũ'u musãrẽ tu'tibosa'a nĩgũ, ma'ĩgũ wa'atiwx. ²⁴ Musã ãjõpeosere "A'tiro pe'e xa'a", nĩgũ mejõta wee'e. Musã añurõ ãjõpeo'o. Musãrẽ añurõ e'catise me'rã nisetiato nĩgũ tojo weetamusĩ'rĩ'i.

2

¹ Yũ'u todũporopũre musãrẽ bujaweticã weewx. Tojo weegũ apaturi tja musãrẽ bujaweticã weesĩ'rĩtigũ, wa'atiwx. ² Yũ'u musãrẽ bujaweticã weecã, ¿noa yũ'ure e'caticã weebosari? Musã dia'cũ yũ'ure tojo wee'e. Musã bujaweticã, basiotibosa'a. ³ Tojo weegũ yũ'u musãrẽ ojaxũ. Yũ'u topx wa'acã, e'caticã weeboronõjõ o'orã, yũ'ure bujaweticã weebopã. Yũ'u a'tiro tu'oña'a. Yũ'u e'caticã, musã quẽ'rã e'catibopã. ⁴ Yũ'u ojamũ'tãca pũrĩrẽ ojagũ, pũrõ wãcũque'ti, utiwx. Musãrẽ bujawetiato nĩgũ mejõta ojaxũ. Yũ'u musãrẽ ma'iyũ'ru'ũ. Musãrẽ tere masĩdutigũ ojaxũ.

Ñã'arõ wee'cũre acobõjõduti'que ni'i

⁵ Ni'cũ ñã'arõ weeri masũ marĩrẽ bujaweticã weecũ niwĩ. Yũ'u dia'cũrẽ tojo weetiwi. Musã quẽ'rã mejãrõta weeno'cãrã niwũ. Marĩ nipe'tirã tojo weeno'cãrã niwũ, weeno'rã pe'e. Yũ'u a'tere tojo ucũgũ, upũtu waro nibutiagũ mejõta wee'e. ⁶ Musã pãjãrã ñã'arõ weeri masũrẽ bu'iri da'retoja'a. ⁷ Tojo weerã ni'cãrõacã musã cũrẽ acobõjõya. Cũrẽ wãcũtutuacã weeya. Tojo weeticã, cũ bujawetiyũ'ruabosami. ⁸ Tojo weegũ musãrẽ cũrẽ ma'iduti'i tja. ⁹ Yũ'u musãrẽ todũporopũre ojaxũ. "¿Te yũ'u duti'quere queorota weemitina?" ni masĩsĩ'rĩgũ ojaxũ. ¹⁰ Musã no'o ñã'arõ weegũre acobõjõcã, yũ'u quẽ'rã cũrẽ acobõjõ'o. Yũ'ure

ña'arõ weetiwi. Mũsã pe'ere ña'arõ weewi. Yu'ure ña'arõ weetimicã, cãrẽ acobojo'o. Mũsãrẽ ma'ígũ, tojo wee'e. Jesucristo yu'ure "Cãrẽ diacjũta acobojomi", ni ñ'asami. ¹¹ Marĩ cãrẽ acobojoticã, wãtĩ cãrẽ ña'arõ bñajawetiyrucã weebosami. Jesucristo yere du'ucã'bosami. Marĩ wãtĩ weewuasere añurõ masĩ'i.

Pablo Troapũ wãcũque'ti'que ni'i

¹² Yu'u Troa wãmetiri macãpũ Cristo ye quetire bu'egũ etagũ, a'tiro bocaewawũ. Jesucristo marĩ wiogũ pãjãrãrẽ cũ ye quetire tũ'osi'ricã weecu niwĩ. ¹³ Tojo nimicã, yu'u Tito marĩ acaweregure bocatigũ, pũrõ wãcũque'tiwũ. Tojo weegũ narẽ we'eriti, wa'a wa'awũ Macedonia di'tapũ.

Jesucristo me'rã marĩ añurõ weemasĩ'i nise ni'i

¹⁴ Yu'u wãcũque'timigũ, Õ'acãrẽ e'catise o'o'o. Cũ marĩrẽ añurõ weenu'cũcã weemi. Marĩ Cristo yarã nicã, tojo weemi. Marĩ Cristo ye queti werese me'rã masãrẽ cãrẽ masĩcã weemi. Cãrẽ masĩse u'mutise weronojõ nipe'tiropũ se'sa'a. ¹⁵ Marĩ Jesucristo ye quetire wererã, u'mutise weronojõ nisa'a. A'tiro ni'i. Masã Õ'acãrẽ e'catise o'ocã, ope weronojõ bajuse me'rã buemorõcã, tũ'sasami. A'tere weronojõ marĩ cũ ye quetire werecã ñ'agũ, tũ'sasami. Te queti nipe'tirã cũ yu'rũo'cãrãrẽ se'sa wa'a'a. Tojo nicã cũ yu'rũono'ña marĩrã pecame'epũ wa'ajã quẽ'rã te ucũsere tũ'ose'sa wa'ama. ¹⁶ Yu'rũono'tirã Jesucristo ye quetire wererãrẽ ñ'arã, cãrẽ ãjõpeotirã "Pecame'epũ wa'arãsa'a" nĩrã weronojõ tũ'oña'sama. Õ'acũ yu'rũono'cãrã pe'e Jesucristo ye quetire wererãrẽ ñ'arã, cãrẽ ãjõpeorã "Marĩ Jesucristo me'rã ninu'cũcã'rãsa'a", ni wãcũsama. Ne ni'cũ cũ se'saro te quetire weremasĩtimi. Õ'acũ weetamurõ me'rã pe'e weremasĩmi. ¹⁷ Pãjãrã a'tiro weema. Õ'acũ ye quetire wẽrerã, wapata'ase dia'cãrẽ wãcũma. Ësã na weronojõ weewe'e. Õ'acũ o'ó'cãrã Cristore da'raco'terã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ ñ'orõpũre cũ ye quetire queoro were'e.

3

Õ'acũ "Masã wiogũ nigũti" niyu'que ni'i

¹ Ësã "Õ'acũ ye quetire queoro were'e" nĩrã, ãsã basu añurõ ucũrã mejẽta wee'e. Æpẽrã tojo weewuasama. Na basu añurõ ucũsama. Æpẽrãrẽ a'tiro nisama: "Ësãrẽ papera ojabosaya", nisama. "Ã'rã añurõ weerã nima", ni apobosadutisama. "Ësã tojo weecã, 'Añurã nima', ni ñ'arãsama" nĩrã, tojo weedutisama. ¿Mũsã na weesetironojõ uati? Ësã mũsãrẽ "Añurã ni'i, tojo weerã ãsãrẽ papera apobosaya", nĩrã mejẽta wee'e. ² Mũsã Jesucristore ãjõpeo'o. Tojo weese me'rã ãsã mũsãrẽ queoro bu'e'quere ñ'o'o. Tojo weerã ãpẽrã ojabosaca pũrĩrẽ uawe'e. Ësã mũsãrẽ "Ti pũrĩ weronojõ nima", ni ejeripõ'rãti'i. A'tiro ni'i. Nipe'tirã mũsãrẽ ñ'arã, masĩsama. "Na narẽ diacjũta werepã", nisama. ³ Mũsãrẽ Cristo masãrẽ yu'rũomi nisere werewũ. Tere ãjõpeocã, Cristo mũsãrẽ añurõ weewi. Cũ mũsãrẽ tojo weesere ãpẽrã quẽ'rãrẽ masĩcã uami. Tere masĩdutigũ, papera pũrĩpũ ojacjũ me'rã ojaticũ niwĩ. Tojo nicã todũporopũ Õ'acũ catinu'cũgũ ãtãpĩpũ oja'caronojõta weeticũ niwĩ. A'tiro pe'e weecu niwĩ. Espĩritu Santu tutuaro me'rã mũsã wãcũsere dũcayucũ niwĩ. Te me'rã Cristo mũsãrẽ añurõ weesere ñ'omi.

⁴ Ësã Õ'acãrẽ ãjõpeorã, a'tiro nĩmasĩ'i. Ësã weresere tũ'o ãjõpeo'quere "Diacjũta ni'i", nĩmasĩ'i. Cristo weetamuse me'rã ãsã tojo nĩmasĩ'i.

⁵ "Ësã se'saro Õ'acũ yere weremasĩ'i", nĩrã mejẽta wee'e. Nipe'tise ãsã

weesere Õ'acũ weetamuse me'rã pe'e wee'e. ⁶ Õ'acũta "Masã me'rã apoguti" ní'quere ùsãrẽ werecã weewĩ. Cũ ní'que a'tiro ni'i: "Yũ'u na wiogu nigũti. Na pe'e yarã nirãsama." Õ'acũ tojo ní'que Moisé dutise oja'quere yũ'tise weronojõ niwe'e. Espíritu Santu masãrẽ Õ'acũ ɥaro weecã weemasĩmi. "Moisé dutise oja'quere yũ'tirãti", ní'cãrã pe'ere ne basiowe'e. Na bu'iritirã pecame'epũ wa'abopã. Espíritu Santu pe'e marĩrẽ catinu'cũcã weemi. ⁷ Õ'acũ Moisére duti'quere ùtãpjĩpũ ojanocarõ niwũ. Te dutise marĩ yũ'rũnũ'cãse bu'iri wẽjẽcõ'adutise weronojõ nicaro niwũ. Õ'acũ tere o'ogu, ɥpũtũ asistese me'rã o'ocũ niwĩ. Tojo weero Moisé tere ojacã, cũ diapoasistecaro niwũ. Israe curuacjãrã cũ asistecã ï'apõtẽomasĩticãrã niwã. Siape me'rã cũ asistese pe'tidijacaro niwũ. ⁸ Te dutise asistese me'rã o'o'que nemorõ Espíritu Santu cũ marĩrẽ bu'ese pe'e totã nemo'o. ⁹ A'tiro ni'i. Moisé dutise marĩrẽ "Bu'iri da'reno'rãsama" ní'que añuyũ'ruacarõ niwũ. Totã Õ'acũ marĩrẽ bu'iri mooma nise queti pe'e nemorõ añu'u. ¹⁰ Jesucristo yere marĩ ï'acasanũ'cõcãma, Moisé dutise "Añuyũ'rua'a" na ní'que pe'e mejõ nise tojacã'a. ¹¹ Moisé cũ dutise asistese me'rã a'ti'que pe'tiatje nicaro niwũ. Jesucristo ye queti pe'e pe'titiatje ni'i. Tojo weero Moisé dutise nemorõ, añuyũ'rũnũ'cã'a.

¹²⁻¹³ Ësã Jesucristo ye queti pe'titiatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã diacjũta were'e. Moisé cũ diapoare asistese nidojatisere pe'tidijacã ï'adutiticũ niwĩ. Tojo weegu su'tiro casero me'rã mo'acũ niwĩ. Ësã cũ weronojõ weewe'e. Tojo weerã Jesucristo ye quetire uiro marĩrõ bajuyoropũ were'e. ¹⁴ Moisé Õ'acũ duti'quere werecã, Israe curuacjãrã tũ'omasĩticãrã niwã. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ mejãrõta nima. Na Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'érã, tũ'otima. Cristore ãjõpeorã dia'cũ todũporo oja'quere tũ'oma. ¹⁵ Ni'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ Israe curuacjãrã Moisé oja'quere bu'érã, tũ'otima yujupũ. ¹⁶ Marĩ wiogure ãjõpeoca be'ro Õ'acũ ye cjasere tũ'ono'o. ¹⁷ Jesucristo marĩ wiogu Espíritu Santu me'rã ni'cũta nimi. Tojo weerã marĩ Espíritu Santu me'rã ní'ã, pecame'epũ wa'abo'cãrã yũ'ruono'cãrã ni'i. ¹⁸ Marĩ Cristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weerã marĩ wiogu añuyũ'ruagu nimi nisere masĩ'i. Marĩ, marĩ catiri ɥmũco põtẽorõ cũ dia'cũrẽ wãcũnu'cũ'u. Cũrẽ wãcũrã, siape me'rã cũ weronojõ cũ añurõ weesere marĩ quẽ'rã weenemowã'cã'a. Marĩ wiogu Espíritu Santu marĩrẽ tojo weemi.

4

¹ Õ'acũ ùsãrẽ añurõ wéégũ, Jesucristo ye quetire wereduticũ niwĩ. Tojo weerã wãcũtutuaturã niwe'e. ² Bopoyoro weesere, tojo nicã masã ï'atiropũ weesere yabi ni'i. Õ'acũ wereduti'quere nisoose me'rã werewe'e. Tere dũcayuro marĩrõ, queoro dia'cũ were'e. Õ'acũ ï'orõpũre tojo wee'e. Tojo weerã ùsã weresere "Diacjũta werema", nisama. ³ No'o Jesucristo ye quetire tũ'oti ãjõpeotirãnojo bu'iri da'reno'ajã nima. ⁴ Na ãjõpeotise ye bu'iri a'ti turicjãrã wiogu wãtĩ narẽ tũ'omasĩtirã, caperi ï'atirã weronojõ dojocã weesami. Cũ, Cristo nipe'tirã bu'ipũ añubutiagu nimi nisere ãjõpeodutitigu tojo weesami. Jesucristo masũ weronojõ upũtigũ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũ warota nimi. Tojo weegu masãrẽ Õ'acũrẽ masĩcã weecũ niwĩ. ⁵ Ësã Jesucristo ye quetire wererã, masã ùsãrẽ añurõ wãcũdutarã mejẽta were'e. "Marĩ wiogu Jesucristo nimi, cũrẽta ãjõpeorõu'a" nidutirã pe'e were'e. Ësã a'tiro ni'i: "Jesucristo ùsãrẽ cũ ye quetire weredutise bu'iri mũsãrẽ da'raco'terã weronojõ ni'i." ⁶ A'tiro ni'i. Õ'acũ ne waropũ a'ti turi

na'itĩ'arõ ní'quere bo'reyucã weecu niwĩ. Cũ tere wee'caronojõ cũta tja marĩ ye ejeripõ'rãrĩpũ bo'reyucã weecu niwĩ. Cũ yere tũ'omasĩtimi'cãrãrẽ tũ'omasĩcã weecu niwĩ. Tojo nicã marĩrẽ Õ'acũ tutuayũ'rũagu nimi nisere masĩcã weecu niwĩ. Jesucristore masĩrã tere masĩno'o.

Marĩ upũ pe'tidijati upũ ni'i nise ni'i

⁷ Marĩ ya upũ dĩa me'rã yee'queparũ weronojõ ni'i. Pe'tiati upũ ni'i. Tojo upũtimirã, Õ'acũ ye queti añubutiase quetire cũo'o. Tojo weero masĩno'o. Õ'acũ cũ tutuayũ'rũse me'rã te quetire masãrẽ masĩcã weemi. Marĩ ye tutuase me'rã mejẽta wee'e. ⁸ Apetero pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimirã, upũtũ waro bujawetiwe'e. Ësã wãcũque'timirã, upũtũ waro “¿De'ro wa'abutiarosariba?” niwe'e. ⁹ Masã ãsãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩmicã, Õ'acũ ãsãrẽ ne cõ'awã'cãtimi. Na ãsãrẽ tuuquecũmirã, wẽjẽtima. ¹⁰ No'o ãsã wa'aro Jesure wẽjẽ'caronojõta ãsã quẽ'rãrẽ wẽjẽsĩ'rĩmima. Masã ãsãrẽ pi'eticã ã'arã, Jesú catinu'cũgũ ãsãrẽ weetamusere masĩma. ¹¹ Nipe'tise nũmũrĩ ãsã catiro põtẽorõ Jesú ye quetire werese bu'iri wẽrĩtawioro ni'i. Tojo weerã ãsã ya upũ boadijati upũ me'rã Jesucristo cũ nisetisere masãrẽ ã'o'o. ¹² Ësã pe'e wiose pũ'to nimirã, mũsãrẽ catinu'cũdutiã Jesucristo ye quetire bu'enu'cũ'u.

¹³ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: “Yũ'ũ ãjõpeowũ. Tojo weegũ Õ'acũ ye cjasere mũsãrẽ ucũwũ.” Tojota ni'i ãsã quẽ'rãrẽ. Õ'acũrẽ ãjõpeorã, cũ yere ucũ'u. ¹⁴ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ, marĩ wiogũ Jesure masõ'caronojõta marĩ quẽ'rãrẽ masõgũsami. Marĩ cũrẽ ãjõpeocã, tojo weegũsami. Ësãrẽ mũsã me'rã cũ tiropũ miagũsami. ¹⁵ Ësã mũsãrẽ añurõ wa'adutiã nipe'tisere pi'eti'i. Mũsã pãjãrãrẽ siape me'rã Õ'acũ añurõ weecã uarã, tojo wee'e. Be'ro pãjãrã a'tere ã'arã, Õ'acũrẽ e'catise o'orãsama. Te me'rã cũrẽ “Añuyũ'rũagu nimi” nĩrã, tojo weerãsama.

¹⁶ Tojo weerã ãsã pi'etimirã, wãcũtutuanu'cũcã'a. Mu'ñumirã, siape me'rã nemorõ wãcũtutuanemo'o. ¹⁷ A'tiro ni'i. Marĩ a'ti nucũcãpũ pi'etise maata pe'tiatje ni'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã pi'eti'que wapa nemorõ añuse pe'titiatjere bocarãsa'a. ¹⁸ Marĩ a'ti nucũcã cjase pe'tiatjere sõ'owaro wãcũnũrãticã'rõũa'a. Bajutise u'mũse cjase pe'ere wãcũnũrũrõũa'a. Marĩ ã'ase pe'tiatje ni'i. ã'atise pe'e ninu'cũatje ni'i.

5

¹ Marĩ masĩ'i, marĩ ya upũ wi'i weronojõ boadijarosa'a. Tojo wa'acã, Õ'acũ u'mũse cja upũ pe'titiatji upũre o'ogũsami. Ti upũ masã wéeca upũ nitisa'a. ² Diacjãta ni'i. Marĩ a'tiro upũtirã uti, caributi'i. Ma'ma upũ su'tiwetisĩ'rĩsa'a. ³ Marĩ ma'ma upũre cũorã, su'ti marĩrã weronojõ nisome. ⁴ Marĩ a'ti upũ me'rã caributi'i. Pũrõ pi'eti'i. Marĩ ya upũre wẽrĩato nigũ mejẽta wee'e. Marĩ ma'ma su'ti sãñarõ weronojõ dũcayuatõ nigũ tojo ni'i. Ma'ma upũ pe'titiatji upũre cũorãsa'a. Õ'acũ me'rã catinu'cũcã'rãsa'a. Mejã upũ boadijati upũ boabajudutia wa'arosa'a. ⁵ Õ'acũta marĩrẽ a'tere apoyucu niwĩ. Cũ marĩrẽ weeatjere masĩmũ'tãdutigu Espĩritu Santure o'óyumu'tãcũ niwĩ.

⁶ Tere wãcũrã, wãcũtutuanu'cũ'u. Masĩno'o, marĩ a'ti upũ me'rã nĩrã, marĩ wiogũ Õ'acũ tiropũ niwe'e. ⁷ Tojo weerã cũrẽ ã'atimirã, Jesucristore ãjõpeo'o. Cũrẽ sirutu'u. Be'ropũ wa'atje quẽ'rãrẽ añurõ masĩtimirã, “Õ'acũ tiropũ wa'arãsa'a”, ni'i. ⁸ Marĩ, marĩ ye niatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã marĩ “Marĩ wiogũ me'rã niajã, wẽrĩse uamisa'a”, ni'i. ⁹ Tojo nimirã,

marĩ catirã o wẽrĩca be'ro marĩ wiogu ɥaro dia'cũ weenu'cũsĩ'rĩ'i. ¹⁰ A'tiro ni'i. Cristo cũ beseatji nɥmɥ nicã, marĩ nipe'tirãrẽ besegusami. Marĩ ni'cãrẽrãrẽ marĩ wee'quenɥcũ queoro marĩ añurõ o ña'arõ wee'quere wapayegusami.

Õ'acũ cũ me'rã nidutigɥ ɥasãse ni'i

¹¹ Marĩ wiogu Cristo marĩrẽ beseatjere wãcũ'u. Tere wãcũrã, cãrẽ wiopesase me'rã ãjõpeo'o. Masãrẽ "A'tiro weeroua'a", ni were'e. Õ'acũ ẽsã weesere añurõ masĩmi. Mũsã quẽ'rãrẽ tojota masĩcã ɥa'a. ¹² Ɖsã basu ẽsã yere apaturi añurõ ucũnemorã weewe'e. A'tiro pe'e wee'e. Ɖsãrẽ añurõ wãcũdutirã, e'catiato nĩrã tojo wee'e. Tojo weerã mũsã ãpẽrã bu'icjase dia'cũ bajusere wãcũrãrẽ, ejeripõ'rãpɥ cjase wãcũtirãrẽ añurõ yɥ'timasĩrãsa'a. ¹³ ãpẽrã ẽsãrẽ "Maatirã weema", nisama. Na tojo nimicã, ẽsã Õ'acũ ɥaro weerã wee'e. Apeterore "Queoro weema", nisama. Tere wéerã, mũsã ye cjasere weerã wee'e. ¹⁴ Cristo marĩrẽ ma'imi. Tojo weerã cũ ye quetire were'e. Masĩno'o, Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩ dũcayucɥ niwĩ. Te me'rã masĩno'o, nipe'tirã Cristo wẽrĩ dũcayuno'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ tojapã. ¹⁵ Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩbosacɥ niwĩ. Catinu'cũse cɥorã na ɥaro dia'cũ weeticã'to nĩgũ tojo weecɥ niwĩ. Cũ ɥaro pe'ere weedutigɥ wẽrĩ masãcɥ niwĩ. ¹⁶ Tojo weerã ẽsã ne ãpẽrãrẽ a'ti ɥmɥcocjãrã weewɥaro weronojõ ã'aweewe'e. Yɥ'ɥ todɥporopɥre Cristore tojo weemiwã. "A'ti di'tacjũ nimi", ni wãcũmiwã. Ni'cãrõacãrẽ tojo wãcũno'ña marĩ'i majã. ¹⁷ Marĩ Cristo yarã wa'arã, apesu'tiro sãjãrã wee'e. Añuse dia'cũ dũcayuu. Todɥporopɥ no'o ɥaro weeseti'quere weenemowe'e majã.

¹⁸ Õ'acũta marĩrẽ tojo weecɥ niwĩ. Marĩ Cristore ã'atu'tirã nicãrã niwã. Cũ pe'e cũ wẽrĩse me'rã marĩrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã weecɥ niwĩ. Nipe'tirãrẽ tojo wa'acã ɥagɥ, cũ ye quetire weredutigɥ marĩrẽ o'ócɥ niwĩ. ¹⁹ A'tiro ni'i. Õ'acũ nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã ɥami. Tojo weegɥ Cristore wẽrĩdutigɥ niwĩ. Te me'rã masãrẽ cũ yarã sãjãcã weegɥ weemi. Jesucristo wẽrĩse me'rã narẽ bu'iri marĩrã ã'ami. Tere ãpẽrã masĩcã ɥagɥ ẽsãrẽ weredutiwĩ.

²⁰ Tojo weerã ẽsã Cristo dũcayurã ni'i. Cũrẽ, cũ ye quetire werebosa'a. Ɖsã werese me'rã Õ'acũ mũsãrẽ "Yɥ'ɥ me'rãcjãrã nima", nisami. Tojo weerã mũsãrẽ Cristo dutiro me'rã "Añurõ Õ'acũ me'rã niato", ni'i. ²¹ Cristo ne cã'rõacã ña'arõ weeticɥ niwĩ. Õ'acũ pe'e marĩ ña'arõ weese bu'iri cãrẽ wẽrĩbosa dũcayudutigɥ niwĩ. Cũrẽ ña'agũrẽ weronojõ bu'iri da'recɥ niwĩ. Tojo weese me'rã Õ'acũ marĩrẽ Cristo yarã wa'acã weecɥ niwĩ. Tojo nicã cũ ɥaro cũ weronojõ añurõ nidutigɥ tojo weecɥ niwĩ.

6

¹ Ɖsã Õ'acũ yere da'ratamurĩ masã ni'i. Tojo weeyurã, cũ mũsãrẽ añurõ weesere wãcũduti'i. Cũ ɥaronojõta añurõ weeya.

² Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpɥ cũ ucũ'quere a'tiro ni ojano'wã: Yɥ'ɥ masãrẽ añurõ weeritero nicã, mɥ'ɥ sãrĩsere tɥ'owɥ. Yɥ'ɥ yɥ'rɥoritero nicã quẽ'rãrẽ, mɥ'urẽ yɥ'rɥowɥ, nicɥ niwĩ Õ'acũ. Tɥ'oya. Ni'cãrõacã cũ tojo weeritero ni'i. Ni'cãrõacã cũ yɥ'rɥosĩ'rĩsami.

³ ãpẽrãrẽ ẽsã weresere mejẽcã wãcũdutigɥrã ẽsã ne cã'rõ ña'arõ weewe'e. ⁴ A'tiro pe'e wee'e. Nipe'tise ẽsã weese me'rã Õ'acũrẽ da'raco'tesere ã'o'o. Pĩ'etirã, tojo ã'o'o. Ɖsãrẽ apeyenojõ dũ'sacã, tojo tɥ'oña'cã'a. Mejẽcã wa'acã, nɥ'cã'a. ⁵ Ɖsã a'tere pi'etiwɥ. Masã ẽsãrẽ

tārāwā. Bu'iri da'reri wi'ipu sōrōwā. Cumuca wa'acā, tu'oña'wā. Ɔpɔtu da'ra, apeterore cārītiwɔ. Ɔjaboawɔ. ⁶ Ɔsā Ō'acūrē da'raco'tesere ī'orā, a'te quē'rārē wee'e. “Numiarē ña'arō weesī'rīsa'a”, niwe'e. Narē tojo ī'acā'a. Ō'acū ye cjase diacjū nisere masī'i. Āpērā queoro weetisere nɔ'cā'a. Āpērārē pajaña'a. Āpērārē weesooro marīrō ma'ime'rīcā'a. Espiritu Santu ũsā me'rā nise bu'iri ũsā Ō'acūrē da'raco'tesere ī'ono'o. ⁷ Diacjūta were'e. Ō'acū cū tutuasere cuo'o. Cū ũsārē añurā wa'acā weemi. Tojo weerā añurō weemasī'i. Ña'ase quē'rārē cā'mota'amasī'i. ⁸ Masā ũsārē a'tiro weema. Āpērā ũsārē añurō ucūma. Āpērā ña'arō ucūma. Āpērā ũsārē nisoori masārē weronojō ī'ama. Āpērā pe'e “Diacjūta werema”, ni ī'ama. ⁹ Āpērā ũsārē añurō ī'amasīma. Tojo nimirā, ī'amasītirā weronojō ī'ama. Apeterore ũsārē wējēsī'rīcā, tu'oña'a. Tojo nimicā, catinu'cū'u. Ɔsārē bu'iri da'reyɔ'rɔoma. Wējētima, wējērāpɔa. ¹⁰ Ɔsā bujawetimirā, e'catinu'cūcā'a. Ɔsā pajasecɔorā nimirā, ũsā bu'ese me'rā āpērārē peje cɔorā weronojō nicā wee'e. Ne apeyenojō moomirā, cɔope'orā weronojō ni'i. A'te nipe'tise me'rā nipe'tirārē ũsā Ō'acūrē da'raco'tesere ī'o'o.

¹¹ Acawererā, Corintocjārā, du'aro marīrō mɔsārē ũsā wācūsere werepe'ocā'a. Mɔsārē pūrō ma'i'i. ¹² Mɔsārē ne mejēcā wācūwe'e. Mɔsā pe'e ũsārē mejēcā tu'oña'sa'a. ¹³ Yɔ'u ni'cū cū pō'rārē dutiro weronojō mɔsārē dutiguti. Yɔ'u mɔsārē diacjū ma'irōnojōta yɔ'u quē'rārē ma'iña.

Ō'acū pō'rā ni'i nise ni'i

¹⁴ Jesucristore ējōpeotirā me'rā a'mesu'aticā'ña. Añuse, ña'ase me'rā morēta basiotironojōta añurō weerā, ña'arō weerā me'rā a'mesu'ata basiowe'e. Bo'reyuse na'itī'arōpɔ nitironojōta Jesucristore ɔarā me'rā, ɔatirā me'rā morēsū'uta basiowe'e. ¹⁵ Cristo quē'rā, wātīa wiogɔ me'rā ni'cārōnojō wācūse cɔomasītima. Ējōpeogɔ, ējōpeotigɔ me'rā ne ni'cārōnojō “Tojo weerɔa'a”, nīmasītisama. ¹⁶ Ō'acū wi'i, tojo nicā ējōpeose queose yee'que me'rā ne ni'cārōnojō niwe'e. Mɔsā pe'e Ō'acū wi'i cū nirōpɔ weronojō ni'i. Cū catinu'cūgū nimi. Cū a'tiro nicɔ niwī: Yɔ'u na tiropɔ ni, na me'rā ninu'cūgūsa'a. Na wiogɔ nigūsa'a.

Na quē'rā yarā nirāsama, nicɔ niwī.

¹⁷ Tojo weegɔ aperopɔ quē'rārē marī wiogɔ tutuayɔ'rɔgɔ a'tiro ninemocɔ niwī:

“Ña'arā tiropɔ nimi'cārā wijawā'cā wa'aya.

Nipe'tise ña'arō weesere ne weeticā'ña.

Tojo weecā, yɔ'u mɔsārē ñe'egūti.

¹⁸ Yɔ'u mɔsā pacɔ nigūti.

Mɔsā pe'e yɔ'u pō'rā nirāsa'a”, nicɔ niwī, ni ojano'wā.

7

¹ Acawererā yɔ'u mairā, mɔsārē nigūti. Ō'acū marīrē “Mɔsā pacɔ nigūsa'a”, nicɔ niwī. Tojo weerā marī nipe'tise ña'arō weesere, upɔre dojorēsere, ejeripō'rārē dojorēsere cō'arā. Ō'acūrē wiopesase me'rā cūrē ējōpeorā, cū ɔaro nipe'tisere queoro weerā.

Corintocjārā todɔporo ña'arō wee'cārā na dɔcayū'que ni'i

² Ɔsārē ma'iña. Ne ni'cūrē mɔsārē ña'arō weetiwɔ. Tojo nicā ne āpērārē dojorētiwɔ. Mɔsārē ējōpeodutirā weesootiwɔ. ³ Yɔ'u “Bu'iri cɔorā nima”,

nigũ mejęta wee'e. Yũ'u todũporo nı'caronojõta musãrę ma'i'i. Marı catirã, ni'cãrõ me'rã ni'i. Węrırã quę'rã ni'cãrõ me'rã ninu'cũrãsa'a. ⁴ Yũ'u musãrę "Diacjũta weema, añuyũ'rũama", ni ejeripõ'rãti'i. Musãrę wãcũgũ, wãcũtutua'a. Pũrõ pi'etimigũ, e'catiyũ'rũa'a.

⁵ Macedoniapũre ejãca be'ro ũsã ne cã'rõ sootiwũ. No'o ũsã wa'aro pũrõ pi'etiwã'cãwũ. Āpęrã ũsãrę ña'arõ weequenu'cõwã. ũsã bu'e'cãrãrę wãcũgũ, ɸputũ wãcũque'ticãti. ⁶ Tojo weemicã, Ő'acũ wãcũtutuasere o'ogu ũsãrę wãcũtutuacã weewı. Titore ũsã tiropũ etacã weęgu, ũsãrę tojo weewı. ⁷ Cũ etase me'rã dia'cũ wãcũtutuatiwũ. Musã cũrę wãcũtutuacã wee'quere tu'orã, nemorõ wãcũtutuanemowũ. Musã yũ'ure ĩ'ası'rısere cũ werewı. Apeye quę'rãrę musã bujawetisere werewı. Tojo nicã musã yũ'ure wãcũnu'cũsere werewı. Tere tu'ogu, totã nemorõ e'catinemowũ.

⁸ Yũ'u ojãca pũrı me'rã musãrę bujaweticã weewũ. Tojo bujaweticã weemigũ, yũ'u ojacã, añu niwũ. Ne waro yũ'u ojãca be'ro musãrę cã'rõ yoaticã bujaweticã ĩ'agũ, "Yũ'u ojaticã, añu nibopã", ni wãcũmiwũ. ⁹ Ni'cãrõacãma yũ'u e'cati'i. Musã bujawetise ye bu'iri mejęta ni'i. Musã bujawetijãrã, ña'arõ weesere du'u, dũcayua wa'aporo. Tojo weegu e'cati'i. Musã ña'arõ wee'que bu'iri Ő'acũ ɸaronojõta bujawetiaporo. Tojo weerã "ũsã musãrę dojoręrã mejęta weepã", ni'i. ¹⁰ Marı Ő'acũ ɸaronojõta bujawetirã, ña'arõ weesere du'u'u. Du'u, pecame'epũ wa'abo'cãrã yũ'rũono'rãsa'a. Tojo weerã añurõ yũ'rũweti'i. Āpęrã pe'e na ña'arõ wee'quere du'utirã, mejõ waro bujawetima'asama. Tojo bujawetirã bu'iri cũorã, pecame'epũ wa'asama. ¹¹ Musã Ő'acũ ɸaronojõ bujawetirã, a'tiro weeaporo. Musã weesetisere wiopesase me'rã ĩ'aporo. Tojo wiopesase me'rã ĩ'arã, "Todũporopũre queoro weetipã; ni'cãrõacãrę queoro wee'e majã", niaporo. Musã wee'quere wãcũrã, bujawetiaporo. Tojo nicã tere wãcũrã, uia wa'aporo. Be'ro yũ'ure pũrõ ĩ'ası'rıaporo. Ña'arõ weegure queoro bu'iri da'reaporo. Nipe'tise tojo weese me'rã musã bu'iri moosere ĩ'oaporo. ¹² Tojo weegu musãrę ojagu, ña'arõ weegure weetamusı'rıgũ ojatiwũ. Ña'arõ weeno'gũ quę'rãrę weetamugũ ojatiwũ. Musã pe'ere weetamusı'rıgũ ojawũ. Musã ũsã ɸaronojõ añurõ weesı'rı'i. Tojo weegu tere masıdutigũ ojawũ. Ő'acũ tojo masıcã ɸami. ¹³ Nipe'tise musã añurõ wee'que me'rã ũsã e'cati, wãcũtutuawũ.

Tojo wãcũtutuarã, Tito pũrõ e'caticã ĩ'arã, totã nemorõ e'catinemowũ. Musã nipe'tirãputa cũ bujaweti'quere wãcũtutuacã weecãrã niwũ. Tojo weegu e'catiwi. ¹⁴ Musã ye cjasere yũ'u Titore na añuyũ'rũama nıgũ, nisoogu weronojõ nitiwũ. Nipe'tisere yũ'u musãrę were'quere diacjũta werewũ. A'te weronojõ ũsã Titore musã ye cjasere were'que quę'rã diacjũta niwũ. ¹⁵ Musã cũrę wiopesase me'rã ñe'ecãrã niwũ. Cũ dutisere yũ'ticãrã niwũ. Musã tojo wee'quere wãcũgũ, musãrę nemorõ ma'iyũ'rũami. ¹⁶ Yũ'u musãrę añurõ weerãsama nıgũ, pũrõ e'cati'i.

8

Marı cũoro ejatuario ãpęrãrę o'odutise ni'i

¹ Acawererã, ũsã a'tiro musãrę weresı'rısa'a. Ő'acũ Jesucristore eşõpeorã Macedoniapũ nirãrę añurõ weewı. Cũ ãpęrãrę weetamucã weewı. Tere musãrę masıcã ɸa'a. ² A'tiro ni'i. Na ɸputũ pi'etirã, queoro weecãrã niwã. Tojo pi'etimirã, pũrõ e'catiwiã. Na pajasescũorã waro nimirã, peje cũorã weronojõ ãpęrãrę añurõ weetamuwã. ³ Na cũoro põtęorõ na cũosere o'owã. Na cũose nemorõ o'oyũ'rũomũjãwã. Yũ'u narę

tojo weecã ï'awũ. Na ɯaro o'owã. ⁴ Ʋsãrẽ pejetiri a'tiro niwã: “Õ'acũ yarã pajaseɯorãrẽ niyeru o'osĩ'rĩsa'a”, niwã. ⁵ Ʋsã wãcũ'caro nemorõ weewã. Ne warore na Õ'acũrẽ ẽjõpeorã “Mu'u yarã ni'i”, niwã. Be'rore Ʋsãrẽ “Musã dutisere weerãti Õ'acũ ɯaranojõta”, niwã. ⁶ Na Macedoniãjãrã tojo weecã ï'arã, Ʋsã Titore musã tiropu wa'aduti'i. Cũ toduporopu musã tiro Corintopu nígũ, niyerure sãrĩneocɯ niwĩ. Tere sãrĩtu'ajanu'cõdutirã cãrẽ o'órã wee'e. Tojo weerã musã añurõ nu'cã'quere queoro tu'ajanu'cõrãsa'a. ⁷ Musã nipe'tisere añurõ wee'e. Añurõ ẽjõpeoseti'i. Õ'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Añurõ bu'eseti'i. E'catise me'rã añurõ weesĩ'rĩ'i. Ʋsãrẽ añurõ ma'i'i. Musã te nipe'tisere añurõ weranojõta niyeru o'ose quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya.

⁸ Musãrẽ dutibutiagu mejẽta wee'e, weegupu. Musã ãpẽrã weesere ï'asa'a. Na añurõ ma'ima. Musã quẽ'rã na tojo weesere ï'arã, “Ʋsã quẽ'rã ¿diacjũta ma'imiti Ʋsã?” nidutigu tojo ni'i. ⁹ A'tiro ni'i. Musã masĩsa'a, marĩ wiogu Jesucristo marĩrẽ añurõ weecu niwĩ. Cũ peje cuogu nimigũ, marĩ ye niatjere pajaña'gũ a'ti di'tapu a'tigu, pajasecuogu weranojõ wa'acu niwĩ. Marĩrẽ añurõ weesĩ'rĩgũ, tojo weecu niwĩ.

¹⁰ Musã a'tiro weecã, añu nibosa'a nígũ, yu'u wãcũsere musãrẽ nigũti. A'tiro ni'i. Si cũ'ma me'rã musã ape macãcjãrã duporo niyeru o'osere nu'cãcãrã niwũ. Tere o'orã, e'catise me'rã o'ocãrã niwũ. ¹¹ Tojo weerã musã ne waro weewã'cõ'caranojõta weetu'ajaya. Musã cuoro ejatuario o'oya. ¹² A'tiro ni'i. Marĩ diacjũta marĩ cuoro ejatuario o'osĩ'rĩcã, Õ'acũ e'catisami. Marĩ moocã, o'odutisami.

¹³ Musã ãpẽrãrẽ peje cuodutirã o'oyu'ruobosa'a. Tojo weerã moorã tojabosa'a. Tojo wa'acã ɯawe'e. ¹⁴ Mejõ ni'cãrõnojõ cuodutigu tojo ni'i. Ni'cãrõacã musã cuose me'rã narẽ weetamumasĩ'i. Be'ropu na quẽ'rã na cuose me'rã musãrẽ weetamurãsama. A'tiro wéerã, musã ni'cãrõnojõ cuorãsa'a. ¹⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'caranojõta ni'i. A'tiro ojano'o: “Peje cuomi'cu cuoyu'ruosome. Apĩ pejeti cuogu quẽ'rã ñe'enojõ du'sano'some”, ni ojano'wũ.

Tito cã me'rãcjãrã me'rã Corintopu wa'atje ni'i

¹⁶ Yu'u musã ye cjasere wãcũque'ti'i. Yu'u wãcũque'tiro weranojõ Tito quẽ'rãrẽ Õ'acũ wãcũque'ticã weecu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ¹⁷ Tito yu'u o'ócã, maata yu'tiwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ musãrẽ ï'asĩ'rĩ'cu nitjãgũ, cũ añurõ tu'saro me'rã musã tiropu wa'agusami. ¹⁸ Tito me'rã apĩ o'ónemorãsa'a. Cũ marĩ acaweregu Jesucristore ẽjõpeogu nimi. Nipe'tirã Jesucristore ẽjõpeori curuacjãrã cãrẽ a'tiro ucũma: “Cũ Jesucristo ye quetire wereme'rĩyu'ruami”, nima. ¹⁹ Apeye quẽ'rãrẽ, Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrã Ʋsãrẽ ba'patidutirã cãrẽ besecãrã niwã. Niyerure miarã, masã marĩ wiogure añurõ ucũdutirã tojo wee'e. Tojo nicã Ʋsã e'catise me'rã weetamusĩ'rĩsere ï'orã tojo wee'e. ²⁰ Ʋsã a'tere tojo wéerã, masã Ʋsãrẽ “Niyeru bajuriopã” nidutirã tojo wee'e. ²¹ A'tere wéerã, Ʋsã marĩ wiogu ï'orõpũre queoro weesĩ'rĩ'i. Tojo nicã masã ï'orõpu quẽ'rãrẽ queoro weesĩ'rĩ'i.

²² Apĩ marĩ acaweregu quẽ'rãrẽ na me'rã o'ónemo'o. Cũ uputu weetamusĩ'rĩsere pejetiri ï'owĩ. Totã ni'cãrõacãrẽ musãrẽ na queoro weepãrã nígũ, weetamusĩ'rĩmi. ²³ Titore ãpẽrã sãrĩtiña'cã, a'tiro niña: “Pablo me'rãcjũ cũ me'rã da'ragu Ʋsãrẽ weetamugũ nimi”, niña. ãpẽrã puarãrẽ sãrĩtiña'cã pe'ema, a'tiro niña: “Jesucristore ẽjõpeori curuacjãrã

na o'ó'cārā nima. Na, na weese me'rā Cristore añurō ucūcā weema", niña. ²⁴ Ma'ise me'rā narē ñe'eña. Tojo weecā, ãpērā musā Tito quē'rārē ma'isere masīrāsama. Ūsā ãpērārē a'tiro nitojawu: "Corintocjārā masārē añurō ñe'ema", niwũ. Musā tojo weecā ĩ'arā, na ũsā ní'quere "Diacjūta nipā", nirāsama.

9

Niyeru sērīneose ni'i

¹ Musā Jesucristore ějōpeorārē niyeru o'osere ojanemowe'e. ² Musā o'osī'rīsere masītoja'a. Musā tojo weesī'rīsere yu'u e'catise me'rā Macedoniacjārārē werewu. "Si cū'ma me'rā Corintocjārā Acaya di'tapu nirā niyeru sērīneonu'cāsī'rīwā", niwũ narē. Tere tu'orā, pājārā Macedoniacjārā quē'rā e'catise me'rā niyeru neonu'cāwā. ³ Musārē "Niyeru o'orāsama" nimigũ, Titore cū me'rācjārā me'rā musā tiropu o'oguti. Yu'u Macedoniacjārārē ní'que queoro wa'acā ũa'a. Yu'u "Corintocjārā niyeru neonu'cātojawā" ní'caronojōta musā o'oatjere cuoyutojaya. ⁴ Apetero yu'u musā tiropu wa'acā, Macedoniacjārā yu'u me'rā wa'abosama. Ūsā topu etacā, musā neoyuticā, yu'u uputu bopoyasābosa'a. Yu'u "Na neonu'cātojawā" ní'que ye bu'iri tojo weebosa'a. Musā quē'rā mejārōta bopoyabosa'a. ⁵ Tojo weegu yu'u a'tiro wācū'u. Yu'u musā tiropu wa'ase dūporo Tito quē'rārē wa'aduti'i. Na musā "O'orāti" ni sērīneo'quere apoyurāsama. Na tojo weecā, ũsā ejase dūporo cuoyutojarāsa'a. Tojo weerā musā wācūrō o'orāsa'a. Tojo weetirā, ũsā ejarāpu "O'oroũa'a" nicāma, musā ãpērā dutiro weerā weebosa'a.

⁶ Musā a'tere wācūña. Marī cārōacā otecā, marī ote'que cārōacā pī'rī dūcati'i. Peje otegunojō peje pī'rī dūcatino'sami. Te weronojō marī pajasecuorārē pajiro o'ocā, Ō'acū quē'rā marīrē o'o'caro ejatuario o'osami. ⁷ Marīnucā tocārō o'oguti ni tu'oña'rō o'oroũa'a. Marī o'osī'rītirā, o ãpērā dutiro weronojō tu'oña'rā, o'otīcārōũa'a. Marī e'catise me'rā o'ocā, Ō'acū marīrē ma'isami. ⁸ Ō'acū nipe'tise añuse musārē o'oyu'rūo o'omasīmi. Cū tojo weecā, musārē dū'sasenojōrē cuope'orāsa'a. Tojo nicā no'o nisere ãpērārē weetamunu'cūrāsa'a. ⁹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'caronojōta ni'i. A'tiro ojano'caro niwũ:

Añugũ pajasecuorārē añurō o'omu'sī o'osami.

Tojo weero cū añurō weese ninu'cūcārōsa'a.

¹⁰ Ō'acū otese capere o'omi. Tojo nicā ba'ase quē'rārē o'omi. Cūta nipe'tise musā cuoatjere o'ogusami. Nipe'tisere nemorō cuocā weegusami. Tojo weerā musā ãpērārē nemorō o'omasīrāsa'a. ¹¹ Tojo weerā peje cuorā, ãpērārē o'omu'sī o'orāsa'a. Ūsā quē'rā musā o'osere pajasecuorārē o'orāti. Musā tojo o'ocā ĩ'arā, marī acawererā Ō'acūrē e'catise o'orāsama. ¹² Musā Ō'acū yarā pajasecuorārē o'orā, narē weetamurā wee'e. Ō'acū quē'rārē e'catise o'ocā wee'e. ¹³ Musā sērīneosere o'orā, Cristore queoro ějōpeosere narē ĩ'o'o. Musā cū dutisere yu'ticā ĩ'arā, Ō'acūrē e'catipeorāsama. Musā pajiro o'osere ĩ'arā, Ō'acūrē añurō wācūrāsama. Tojo nicā nipe'tirārē o'osere ĩ'arā, tojo weerāsama. ¹⁴ Na pe'e quē'rā musārē ma'irā, Ō'acūrē sērībosarāsama. Ō'acū musārē añurō weecā ĩ'arā, tojo weerāsama. ¹⁵ Ō'acū marīrē Jesucristore o'ogu, añubutiaro weegu weecu niwī. Tojo weerā cūrē e'catise o'orā.

10

Pablo "Jesucristo besecúu'cu ni'i" nisere were'que ni'i

¹ Yu'u Pablo musârê apeyenojõ weregati. Cristo tu'tiro marĩrõ cũ añurõ pajaña'se me'rã ucũronojõta musârê ojasĩ'rĩsa'a. Æpẽrã yu'ure a'tiro nisama: "Cũ marĩ tiropu tutuatigu, pajasecuogu weronojõ ucũme'ricã'mi", nisama. "Yoaropu papera o'ogu pe'e, tutuaro me'rã oja'o'omi", nisama.

² Yu'ure musã tiropu wa'agu, tutuaro me'rã ucũcã weeticã'ña. Æpẽrã "Cũ a'ti turicjũ weronojõ Æpẽrã yu'rũoro nisĩ'rĩmi. Õ'acũ dutiro me'rã mejẽta ucũmi", nisama. Yu'u tojo wãcũrãnojojõrẽ tutuaro me'rã ucũpõtẽomasĩ'i.

³ Æsã a'ti turipũ ni'i, nĩrã pe'e. Tojo nimirã, ùsã a'ti turicjãrã weronojõ weewe'e. ⁴ Surara a'mewẽjẽrã, narẽ ï'atu'tirãrẽ docaque'acã weesama. Na weronojõ ùsã quẽ'rã ña'asere docaque'acã weesĩ'rĩ'i. Tojo weesĩ'rĩrã, a'ti turicjãrã wãmotiro weronojõ weewe'e. Æsã basu ùsã tutuaro ucũse me'rã, ùsã me'rĩse me'rã ña'asere cõ'awe'e. Tojo weronojõ o'orã, ùsã Õ'acũ tutuase me'rã pe'e cũrẽ ãjõpeotirã na wãcũsere cõ'a'a. Na Æpẽrã ãjõpeobo'cãrãrẽ cã'mota'asere cõ'a'a. Cũ tutuase me'rã masã na masĩyũ'rua'a ni tu'oña'sere wapamarĩse dojocã wee'e. ⁵ Cũ tutuase me'rã ùsã na "Niwe'e" nisere cõ'a'a. Nipe'tise Õ'acũrẽ ãjõpeoticã weesere cõ'a'a. Nipe'tirã Cristo uaronojõ wãcũ, cũrẽ queoro ãjõpeocã wee'e. Narẽ cũ dutiro weeato nĩrã tojo wee'e. ⁶ Musã Jesucristo uaro añurõ weeyũ'rutẽrĩca be'ro ùsã a'tiro weemasĩ'i. Musã queoro weeticã, yu'rũnu'cãrãrẽ bu'iri da'remasĩ'i.

⁷ Musã bu'icjase dia'cũrẽ ï'a'a. No'o "Jesucristo yagu ni'i" nigũnojojõ a'tiro masĩrõu'a'a. Cũ ucũronojõta ùsã quẽ'rãrẽ "Cristo yarã nima", nĩrõu'a'a. ⁸ Marĩ wioogu ùsãrẽ a'tiro weedutiwĩ. Musârê "Añurõ ãjõpeocã weeya", niwĩ. Musã ãjõpeosere dojorẽdutiwĩ. Tere upũtu ucũnu'cũsĩ'rĩmigũ, yu'u ucũsere bopoyawe'e. ⁹ Yu'u ojawũase pũrĩ me'rã musârê tu'oucuadutigu mejẽta oja'a. ¹⁰ Æpẽrã yu'ure a'tiro nisama: "Cũ ojase tutuabutia'a. Cũ bajuyoropũma tutuatũ'satigu bajumimi. Cũ ucũse quẽ'rãrẽ sõ'owaro tu'saya marĩ'i", nisama. ¹¹ Yu'ure tojo nĩrãnojojõ a'tiro masĩrõu'a'a: "Cũ yoaropu nĩgũ oja'caronojõta marĩ tiropu nĩgũ quẽ'rã, mejãrõta tutuaro ucũgũsami", nĩrõu'a'a.

¹² Yu'u Æpẽrã na basu añurõ ucũrã me'rã ni'cãrõwijijsĩ'rĩtisa'a. A'tere ne cã'rõ ucũma'asĩ'rĩtisa'a. Na tu'omasĩtima. Na uaro a'tiro nisama: "Marĩ weronojõ weerã añurã nima", nisama. Nipe'tirãrẽ ï'abesesama. ¹³ Yu'u Æpẽrã ye da'rasere "Weeapu", niwe'e. Õ'acũ yu'ure weredutigu cũ'caro ejatuaro wereme'ricã'a. Cũta yu'ure musã tiropu bu'egu wa'adutiwĩ.

¹⁴ Tojo nĩgũ, nisoogu mejẽta wee'e. Musã tiropu ejagu, Õ'acũ yu'ure cũ'quere weewũ. Yu'uta musârê añuse Cristo masãrẽ yu'ruomi nise quetire weremũ'tãwũ. Tojo weegu yu'u wee'quere queoro ucũ'u. ¹⁵ Yu'u Õ'acũ cũ'que nemorõ da'rawe'e. Tojo weegu Æpẽrã na da'rasere "Yu'u da'rase ni'i", niwe'e. Tojo nĩrõnojojõ o'ogu, yu'u da'ra'quepũre da'rasĩ'rĩgũ, musã tiro pe'e nemorõ da'rasĩ'rĩ'i. Musã ãjõpeocã ï'agũ, musârê nemorõ bu'emasĩ'i.

¹⁶ Musã nemorõ ãjõpeoca be'ro musã yu'rũoro nise macãrĩpu Jesucristo ye quetire werese'saguti. Cũ ye quetire wereya marĩse macãrĩpu wa'asĩ'rĩsa'a. Æpẽrã na da'ra'quepũre "Yu'u da'rase ni'i" nisĩ'rĩtigũ, tojo weesĩ'rĩsa'a.

¹⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: "Ni'cũ 'Æpẽrã yu'rũoro niyu'rũnu'cã'a' nisĩ'rĩgũ, niticã'to. Tojo wãcũrõnojojõ o'ogu, marĩ wioogu pe'ere "Tutuayũ'rugũ nimi, marĩrẽ añubutiario weecu niwĩ", niato."

18 Ni'cũ cũ basu ucũgũ, “Yũ'u añurõ wee'e” nigũnojõrẽ “Cũ añugũ nimi”, nita basiowe'e. Jesucristo marĩ wiogu “Añugũ nimi” nino'gũ pe'e añugũ nimi.

11

Pablo nisoori masãrẽ nise ni'i

1 Ni'cãrõacã yũ'u ucũma'agũ weronjõ ojaguti. No'o musã nũ'cãta basioro nũ'cãña. Musã tojo weecã u'a. 2 Õ'acũ cũ yarãrẽ ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeocã, doesami. Cũ doero weronjõ yũ'u musãrẽ doe'e. Yũ'u Cristo yere werecã, musã tũ'orã, ãjõpeowũ. Musã ni'cõ numio marãpũtiacjo weronjõ ni'i. Cristo musã marãpũ niacjũ weronjõ nimi. Tojo weegũ musã cũ ã'orõpũre ña'ase marĩrã nicã u'a. 3 Tojo uamigũ, musãrẽ a'tiro wa'acã uisa'a. Pĩrõ cũ niqesãse me'rã Evare nisoõ ãjõpeocã weecũ niwĩ. Musã quẽ'rã co weronjõ ãpẽrã nisoosere ãjõpeobosa'a. Musã Cristore queoro ãjõpeomi'quere du'ubosa'a. Tojo weegũ uisa'a. 4 Musã a'tiro wee'e. ãpẽrã musãrẽ mejẽcã werecã, añurõ tũ'otũ'sa'a. Ësã Jesú yere werewũ. Na pe'e te mejẽtare werema. Musã ne waropũre Espĩritu Santure ñe'ewũ. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu mejẽtare ñe'erã wee'e. Na Õ'acũ masãrẽ yũ'rũose mejẽtare werecã, añurõ tũ'o ãjõpeo'o. 5 Na musãrẽ bu'erã Jesucristo besecũú'cãrã nemorõ tũ'oña'sama. Yũ'u pe'e na doca tũ'oña'we'e. 6 Yũ'u ucũse u'suawe'e, u'suaro pe'e. Tojo nimicã, Õ'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Yũ'u tojo masĩsere nipe'tise yũ'u weesetise me'rã ã'o'o.

7 Ne waro yũ'u Õ'acũ masãrẽ yũ'rũose quetire musãrẽ weregũ, wapaseetiwũ. ¿Musã de'ro wãcũti? Apetero weegũ musãrẽ wapaseetigu, ¿ña'arõ weegũ weepari? Yũ'u da'ra wapata'aba'awũ. Musãrẽ añurõ weesĩ'rĩgũ, tojo weewũ. 8 Yũ'u musã tiropũ nirĩ curare ãpẽrã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã yũ'ure niyeru o'owã. Yũ'u tere ñe'e, musãrẽ weetamusĩ'rĩgũ, na ye niyerure a'madũogũ weronjõ tũ'oña'wũ. 9 Yũ'u musã me'rã nígũ, apeyenojõ dũ'sacã ã'agũ, ne ni'cũrẽ caribotiwũ. Marĩ acawererã Macedoniãcãrã yũ'ure dũ'sasenojõrẽ o'owã. Tojo weegũ caribotiwũ. A'tirota weeyapatiguti. 10 Yũ'u diãcjũ nise Jesucristo ye quetire masĩ'i. Diãcjũta ni'i. Te diãcjũ nírdõnojõta yũ'u bu'ese wapa ne niyeru sãrĩsome. Ne ni'cũ Acaya di'tacjũ “Cũ wapaseemi”, nímasĩtisami.

11 Yũ'u musãrẽ ma'ise ye bu'iri tojo ucũ'u. Yũ'u musãrẽ ma'iyũ'rũsere Õ'acũ masĩsami.

12 Yũ'u weewũaronjõ weenu'cũgũti. ãpẽrã pe'e yũ'u weronjõ weerã wee'e, nisama. Na bu'ese wapare wapaseesama. Yũ'u pe'e wapaseewe'e. Tojo weerã na “Cũ weronjõ wee'e”, nímasĩtisama. 13 A'tiro ni'i. Na “Cristo cũ besecũú'cãrã ni'i” nírdã, tojo nima'acãrã weema. Na weeta'sarã nima. Bu'i dia'cũ Jesucristo cũ besecũú'cãrã weronjõ bajuma. 14 Tojo weese diasatisa'a. Wãtã wiogu quẽ'rã tojota weemasĩsami. Apetero cũ u'mũsecjũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ weronjõ bajugũ dojosami. 15 Tojo weerã cũrẽ da'raco'terã quẽ'rã cũ weronjõ weesama. Na añurã weronjõ weesoosama. Na pũrĩcã na wee'caronojõta bu'iri da'reno'rã, pecame'epũ yapatidijarãsama.

Pablo Jesucristo besecũú'cũ cũ pi'eti'que ni'i

16 Yũ'u a'te duporo oja'caronojõ musãrẽ ojanemogũti. “Cũ basu añurõ ucũgũ, maatigu weemi”, niticã'ña. Musã tojo wãcũrã pũrĩcã, “Cũ maatigu weronjõ ucũato”, niña. Tojo weegũ cã'rõacã yũ'u basu añurõ ucũgũsa'a.

17 Yũ'u tojo ucũgũ, marĩ wioꝝu duti'caro mejẽta ucũgũ wee'e. Yũ'u basu añurõ ucũme'rĩgũ, maatiri masũ weronojõ busu'u. 18 Pãjãrã no'o ɯaro na basu añurõ ucũma. Na tojo weeyucã, yũ'u quẽ'rã yũ'u weesere añurõ ucũgũti. 19 Mũsã masĩyũ'rũarã nitĩjarã, maatiri masã na weesere añurõ nũ'cã'a. 20 Mũsã a'tiro wee'e. Æpẽrã mũsarẽ dutipecã, nũ'cãsa'a. No'o mũsã yere miiwapacã, nũ'cãsa'a. No'o tojo weetirã, mũsarẽ mejõ nirã weecã, nũ'cãsa'a. Tũ'omasĩtirãrẽ weronojõ ï'acõ'acã, nũ'cãsa'a. No'o mũsarẽ diapoapũ paacã quẽ'rãrẽ, nũ'cãcã'sa'a. Tojo weese nipe'tisere nũ'cãpe'ocã'sa'a. 21 Na mũsarẽ tojo wéerã, ña'abutiario weerã weeama. Æsã pũrĩcã mũsarẽ tenojõrẽ ne weemasĩtibosa'a.

Æpẽrã na weesere añurõ ucũcã, yũ'u quẽ'rã na weronojõ ucũma'asirutugũti. Maatigũ weronojõ weema'a'a. 22 Na "Hebreo masã ni'i", nisama. Yũ'u quẽ'rã cũta ni'i. Na Israe curuacjãrã nima. Yũ'u quẽ'rã cũta ni'i. Na Abrahã pãrãmerã nituriarã nima. Yũ'u quẽ'rã cũta ni'i. 23 Na "Cristore da'raco'terã ni'i", nima. Yũ'u pũrĩcã na nemorõ cũrẽ da'raco'tegũ ni'i. Yũ'u tojo nígũ, ucũma'agũ weronojõ busu'u, busũgũ pe'e. A'tiro ni'i. Yũ'u na nemorõ da'rayũ'rũnũ'cãwũ. Yũ'ure na nemorõ tãrãwã. Na nemorõ bu'iri da'reri wi'ipũ pejetiri sõrõno'wũ. Pejetiri Jesucristore ãjõpeotirã yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩcã, wiose pũ'to niwũ. 24 Ni'cãmocusetiri judío masã yũ'ure wecũ dari me'rã tãrãwã. Tetirinũcũ treinta y nuevetiri tãrãwã. 25 I'tiati yucũpagũ me'rã yũ'ure paawã. Ni'cãti ãtãperi me'rã yũ'ure doquewã. I'tiati ãsã sijari cura yucũsũjo mirĩdijawũ. Ni'cãti mirĩdijacaterore ni'cã ñami, ni'cã nũmũ ti maajopũre pa'sabo'reawũ. 26 Yũ'u pejetiri sijawũ. Mirĩtawioro sijawũ. Wioro, yajari masã tiropũ sijawũ. Yũ'u acawererã judío masã tiropũ, judío masã nitirã tiropũ wiose wa'tero sijawũ. Tojo nicã macãpũre, masã marĩrõpũre, dia pajiri maajopũre wiose wa'tero sijawũ. "Jesucristore ãjõpeorã ni'i" nisoori masã wa'teropũ quẽ'rãrẽ wiose wa'tero sijawũ. 27 Yũ'u da'ragũ, pi'etiawũ. Pejetiri cãrĩtimũjãwũ. Æjaboawũ. Acowũowũ. Apeterore ba'atiyũ'ruomũjãwũ. Yũsuabũawũ. Apeterore su'ti moowũ.

28 Apeyema, a'tiro tũ'oña'a. Æmũcorinũcũ yũ'u Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã nipe'tiropũ nirãrẽ wãcũque'ti'i. 29 No'o tutuatigũnojõ nicã, yũ'u quẽ'rã cũ tutuatisere tũ'oña'tamu'u. Ni'cũ Jesucristore ãjõpeogũre ãpẽrã ña'arõ weeduticã, cũ ña'arõ weecã, yũ'u bopoyasã'a. Cũrẽ ña'arõ weecã weerã me'rã ua'a. 30 Yũ'u pe'e "Æpẽrã yũ'ruoro ni'i" nirõnojõ o'ogũ, yũ'ure wa'a'que me'rã tutuatigũ ni'i nisere ï'ogũti. 31 Õ'acũ, marĩ wioꝝu Jesucristo pacũ yũ'u ucũsere "Diacjũta ni'i", nímasĩsami. Cũrẽta "Añugũ nimi", ninu'cũrõũa'a. 32 Yũ'u Damascopũ nicã, a'tiro wa'awũ. Ti di'ta wioꝝu waro Aretas wãmetigũ cũ docacjũ a'tiro weecũ niwĩ. Yũ'ure ñe'esĩ'rĩgũ, ti macã sumuto na yéeca sã'rĩrõ wijaase soperipũre surarare cũucũ niwĩ. 33 Yũ'u me'rãcãrã pe'e yũ'ure a'tiro weewã. Pi'i me'rã ti sã'rĩrõ ɯ'mũarõ nirĩ sopeacãpũ o'oyũ'ruodijowã. Tojo weegũ yũ'u narẽ ñe'eotiwũ.

12

Pablo quẽ'ese weronojõ ï'a'que ni'i

1 Marĩ basu añurõ ucũcã, wapamarĩ'i. Tojo nimigũ, ucũgũti. Marĩ wioꝝu quẽ'ese weronojõ yũ'ure ï'o'quere weregũti. 2 Jesucristore ãjõpeoca be'ro a'tiro wa'awũ. Quẽ'ese weronojõ Õ'acũ yũ'ure cũ tiropũ miimũjãwĩ. Tere yũ'u ï'áca be'ro catorce cũ'marĩ yũ'ru'u. Yũ'u upũ me'rã o yũ'u

ejeripō'rā dia'cũ wa'agu, wa'apā. Masītisa'a. Ō'acũ dia'cũ masīsami. ³⁻⁴ A'tere masī'i. Ō'acũ u'muse Paraíso wāmetiropu yu'ure miiejawī. Upu me'rā o ejeripō'rā dia'cũ miagũ, miapī. Masītisa'a. Ō'acũ ni'cũta tere masīsami. Yu'u topu nígũ, masā masītisere tu'owu. Cũ were'que masārē weredutise mejēta niwũ. ⁵ A'tiro wa'agunojō pūrīcārē “Āpērā yu'ruro nimi”, nirōua'a. Yu'u basu “A'tiro nigūnojō ni'i”, nīmasītisa'a. Yu'u tutuatise dia'cūrē añurō ucūgũti. ⁶ Tojo nimigũ, yu'u basu añurō ucūgũ, ucūma'agũ mejēta weebosa'a. Diacjũta ucūbosa'a. A'tiro ni'i. Musā yu'ure ějōpeobosa'a. Tojo weeri nígũ, “Yu'u āpērā yu'ruro ni'i” nisere nisome. Yu'u weetisepareta, yu'u weretisepareta yu'ruroquejobosa'a.

⁷ Ō'acũ yu'ure ĩ'o'que añubutiasē niwũ. Yu'u tere wācūgũ, yu'u basu “Añuyu'ruagu ni'i”, nitawio ni'i. Tojo weegu Ō'acũ yu'ure tojo wācūrī nígũ, a'tiro weewī. Wātī yu'u upare dutida'recā, tojo ĩ'acā'ca niwī. Te duti yu'ure pota bu'bero weronojō pūrī'i. ⁸ I'tiati yu'u marī wioğure “Te pūrīse pe'tiato”, sērīmiwũ. ⁹ Cũ pe'e yu'ure a'tiro niwī: “Yu'u mūrē ma'i'i. Tojo weero mūrē apeyenojō du'sawe'e. Masā tutuatirā nicā, yu'u tutuasere nemorō ĩ'ota basio'o”, niwī marī wioğ. Tojo weegu yu'u tutuatigu, e'cati'i. Tojo tutuatigu, Cristo tutuase yu'upare niato nígũ tojo wee'e. ¹⁰ Yu'ure ña'arō ucūsere, yu'ure apeyenojō du'sasere e'cati'i. Tojo nicā ějōpeose bu'iri ña'arō weesere, mejēcā wa'asere e'cati'i. A'tiro ni'i. Tutuatironojō o'ogũ, nemorō tutuagu wa'a'a.

Corintocjārā ějōpeori curuacjārārē Pablo wācūnũ'que ni'i

¹¹ Yu'u, yu'u basu añurō ucūgũ, maatigu weronojō wee'e. Musā pe'eta yu'ure tojo ucūdutarā weronojō wee'e. Musā yu'ure añurō ucūcā, añu nibopā. Āpērā musārē nisoose me'rā ějōpeocā weerā doca niwe'e. Na a'tiro nisama: “Ēsā Jesucristo besecū'cārā nemorō ni'i”, nisama. Yu'u mejō nigũ nimigũ, tojo bususijārā dijaro niwe'e. ¹² Yu'u musā tiropu pi'etimigũ, wācūtutuatjīagũ, peje Ō'acũ tutuaro me'rā weewũ. Te me'rā diacjũta yu'ure Jesucristo besecū'quere ĩ'owũ. ¹³ Musā Corintocjārārē āpērā Jesucristore ějōpeose cururicjārā doca ějōnũ'cōtiwũ. A'te dia'cūrē weeticāti. Musārē wapaseetiwũ. Musā tu'oña'cā, ¿yu'u tojo weese ña'a niti? Ña'acāma, acobojoya.

¹⁴ Yu'u musā tiropu wa'atjere apoyugu wee'e. Ni'cārōacā yu'u wa'ase me'rā i'tiati wa'arosa'a. Musārē “Weetamuña”, ni caribosome. Musā cuosere ē'masome. A'te dia'cūrē ua'a. Musā Cristo duti'quere añurō weecā ua'a. A'tiro ni'i. Pacusumua na pō'rārē na uasere o'osama. Na pō'rā mejēta na pacusumarē na uasere o'osama. A'tiro wéerā, musā yu'u pō'rā weronojō ni'i. Tojo weerā yu'ure yu'u uasere o'owe'e. ¹⁵ Yu'u cuose ejatuaro musārē weetamugũti. Nipe'tiro yu'u weepōtēota basioro musārē añurō wa'ato nígũ tojo weetamugũti. A'tiro tu'oña'a. Yu'u musārē nemorō ma'icā, musā pe'e yu'ure dajaro ma'ibosa'a.

¹⁶ Āpērā yu'u caribotisere masīmirā, a'tiro nisama: “Cũ me'rīse me'rā musārē ějōpeocā weecu niwī”, nisama. ¹⁷ ¿Yu'u o'ó'cārā musārē nisoo, musā yere ē'marī? Ne apeyenojō ē'maticārā niwā. ¹⁸ Yu'u Titore musā tiropu wa'adutiwũ. Tojo nicā apī Jesucristore ějōpeogu marī acaweregure cū me'rā o'owũ. ¿Topare Tito nisoose me'rā musā yere ē'marī? Musā masīsa'a. Tito yu'u weronojō weemi. Musārē bu'égũ, añuse dia'cūrē weesī'ricu niwī. Ne wapaseeticu niwī.

¹⁹ Apetero weerā musā ũsārē “Añurō wācūdutarā weema”, nisa'a. Tojo niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Ēsā Ō'acũ ĩ'orōpare Cristo dutiro me'rā ucū'u.

Yũ'u mairã yũ'u acawererã, musãrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeonemodutigũ tojo wee'e. ²⁰ Yũ'u uisa'a. Apetero weerã yũ'u musã tiropu wa'acã, "Yũ'u ɱaronojõ mejẽta weerã weebosama", nisa'a. Musã quẽ'rã yũ'ure mejãrõta nibosa'a. Apeye quẽ'rãrẽ yũ'u musãrẽ "A'tiro weerã weebosama", nisa'a. "A'metu'tirã weebosama. Ɖorã weebosama. Uarã weebosama. Na ye dia'cũrẽ wãcũrã weebosama. Ɔpẽrãrẽ ucja, ña'arõ ucũrã weebosama. Tojo nicã 'Ɖsã ãpẽrã yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a', nĩrã weebosama. No'o ɱaro weema'acãrã weebosama", nisa'a. ²¹ Yũ'u uisa'a. Musã tiropu apaturi wa'acã, Õ'acũ yũ'u wioɱũ musã ña'arõ wee'que bu'iri yũ'ure bopoyoro yũ'rũcã weebosami. Tojo nicã ña'arõ wee'cãrã acobojose sãrĩticã, pũrõ utibosa'a. Musã ña'arõ weesere, ña'arõ wãcũsere, no'o musã a'metãrãbajaque'atisere pũrõ bujawetibosa'a. Nipe'tise ña'ase ɱaripejase, musã weewũasenojõrẽ du'uticã, mejãrõta bujawetibosa'a.

13

Pablo weretũose, cũ we'eritũose ni'i

¹ Ni'cãrõacã yũ'u musã tiropu wa'ase me'rã i'tiati wa'arosa'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ: "Pũarã o i'tiarã ï'ãca be'ro marĩ ãpẽrã wee'quere ï'a'cãrã weresãmasĩno'o." ² Todũporopũ musã tiro níɱũ, ña'arõ weerãrẽ "Bu'iri da'reɱũti", ni weretojawũ. Tojo nicã nipe'tirãrẽ werewũ. Ni'cãrõacã yoaropũ nimigũ, werenemogũti tja. Yũ'u apaturi musã tiropu wa'agũ, ña'arõ weerãrẽ pajaña'some majã. ³ Tojo weecã musã masĩrãsa'a, Cristo yũ'ure wãcũse o'ose me'rã ucũ'u. Cristo musãrẽ dutigũ tutuaticã weetimi. Musãrẽ cũ tutuayũ'rũsere ï'omi. ⁴ Diacjũta ni'i. Cũ curusapũ tutuatigũ weronojõ paabi'peno'cu niwĩ. Tojo nimigũ, ni'cãrõacãrẽ cũ pacũ tutuaro me'rã catimi. Ɖsã quẽ'rã cũ ní'caronojõta tutuatirã ni'i, nĩrã pe'e. Tojo nimirã, cũ yarã niyurã, Õ'acũ tutuaro me'rã ninu'cũ'u. Tojo weerã musãrẽ weetamumasĩ'i.

⁵ Musã "¿Jesucristore ãjõpeorãta nimiti ãsã?" ni, musã basu beseya. ¿Ɖsã ãjõpeose diacjũta nimitito? nĩrã, tojo wãcũña. ¿Ɖsãpũre Jesucristo diacjũta nimiti? nĩrã, tũ'oña'rẽ musã. Apetero weerã cũrẽ ãjõpeotirã, ãjõpeotisa'a musã. ⁶ Ɖsã Jesucristore diacjũta ãjõpeo'o. Cũ yarã ni'i. Musãrẽ tere masĩcã ɱa'a. ⁷ Ɖsã musãrẽ ña'arõ weeticã'to nĩrã Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. Cũrẽ sãrĩrã, ãsãrẽ ãjõpeodutirã mejẽta sãrĩbosa'a. Musã pe'ere queoro weedutirã sãrĩbosa'a. No'o ãsã queoro weemicãta, "Na queoro weetima" ãsãrẽ nicã, añucã'rõsa'a. ⁸ A'tiro ni'i. Õ'acũ ye diacjũ cjaseta ni'i. Musã tere queoro weecã ï'arã, "A'tiro pe'e weeya", nisome. Ɖsã tereta ɱasã'a. ⁹ Musã ãsãrẽ ï'arã, "Na tutuatirã, dutimasĩtirã nima", ni'i. Musã pe'e tutuarã nicã, añu ni'i. Tere ï'arã, ãsã e'catirãsa'a. Musãrẽ Õ'acũ nipe'tisere cũ ɱaronojõ weecã ɱarã, sãrĩbosa'a. ¹⁰ Yũ'u musã tiropu wa'ase dũporo a'ti pũrĩrẽ oja'a. Topũ wa'agũ, tutuaro me'rã musãrẽ tu'tisĩ'rĩtisa'a. Marĩ wioɱũ yũ'u musãrẽ dutimasĩsere o'ocu niwĩ. Tojo weegũ yũ'u musãrẽ tu'timasĩ'i. Tojo weesĩ'rĩtisa'a. Jesucristo musã ãjõpeosere dojorẽdutigũ mejẽta dutisere yũ'ure o'owĩ. Musãrẽ nemorõ ãjõpeocã ɱagũ, tojo weewĩ.

¹¹ Acawererã, tocã'rõta ojagũti. Añurõ niña. Yũ'u musãrẽ duti'quere queoro weeme'rĩcã'ña. A'merĩ wãcũtutuacã weeya. Ni'cãrõnojõ niseti, a'mequẽrõ marĩrõ niña. Õ'acũ ejerisãjãcã weegũ, musãrẽ ma'igũ musã me'rã nigũsami. ¹² E'catise me'rã a'merĩ añudutiya. ¹³ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã marĩ acawererã musãrẽ añudutima.

14 Jesucristo marĩ wiogu m̄sã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Õ'acũ m̄sãrẽ
ma'igũ m̄sã me'rã niato. Tojo nicã Espíritu Santu m̄sã me'rã niato.
Tocã'rõta oja'a.
Pablo

Pablo Galacia di'tacjārārē cū ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Galacia di'tacjārārē a'ti pūrīrē ojacu niwī. Romacjārārē oja'caro weronojō narē ojacu niwī.

A'tere ojacu niwī. Masā mejēta yu'ure Jesucristo ye quetire bu'edutirā sōrōwā nisere ojacu niwī. “Jesucristo basu, marī pacu Ō'acū basu sōrōwā”, ni ojacu niwī.

Apeyere, “Moisé duti'que me'rā marī bu'iri marīrā tojamasītisa'a”, nicu niwī. “Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū añurā tojamasī'i”, nicu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapɯ nirārē oja'que ni'i

¹⁻² Yu'ɯ Pablo, yu'ɯ me'rācjārā me'rā musā Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapɯ nirārē oja'a. Musārē añudutise o'o'o. Yu'ɯ Jesucristo besecú'cɯ ni'i. Yu'ure masā mejēta Ō'acū ye quetire weredutirā besewā. Na o'ócā mejēta tere were'e. Jesucristo, cū pacu Ō'acū na basu yu'ure besewā. Ō'acūta Jesucristo wērī'cɯpɯre masōcɯ niwī.

³ Marī wioɯ Jesucristo, marī pacu Ō'acū añurō weeato musārē. E'catise, musārē ejerisājācā weeato.

⁴ Jesucristo cū basu cū ɯaro me'rā marī ña'arō wee'quere wērībosacu niwī. A'ti ɯmɯco cjase ña'ase doca ninemoticā'to níɯ tojo weecu niwī. A'tere wééɯ, marī pacu Ō'acū duti'caronojōta weecu niwī. ⁵ Tojo weerā marī Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rā. Tojota weeroɯasa'a.

Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū yu'rɯrāsa'a nise ni'i

⁶ Ō'acū musārē ma'ígū, besecu niwī. Jesucristo cū wērīse me'rā musārē yu'rɯocɯ niwī. Cū tojo weemicā, musā pe'e maata waro cūrē ējōpeodu'urā wee'e. Apeye bu'ese pe'ere siruturā wee'e. Musā tojo weecā tu'ogɯ, ɯputu ɯcuasa'a. ⁷ Āpērā musā ne waro ējōpeo'quere dojorēsama. Musārē Jesucristo ye quetire weresu'riasama. Tere ducayusī'rīsama. Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū marīrē yu'rɯta basio'o. Apeye bu'eseɯa basiotisa'a. ⁸ Ūsā musārē Ō'acū masārē yu'rɯose quetire queoro werewɯ. Musārē Jesucristo ye quetire mejēcā weregɯre Ō'acū ɯputu bu'iri da'reato. No'o yu'ɯnojo'rē, o apī ɯ'mɯsecjū Ō'acūrē wereco'tegɯre ūsā mejēcā werēcā, bu'iri da'reato. ⁹ Yu'ɯ todɯporopɯ musā tiropɯ níɯ, a'tere weretojawɯ. Ni'cārōacārē apaturi ninemo'o tja. No'o ūsā bu'e'que Jesucristo ye quetire musārē mejēcā weregɯnojo'rē Ō'acū bu'iri da'reato.

¹⁰ Yu'ɯ a'tere weregɯ, masā yu'ure “Añubutiaro wereme'rīmi” niato níɯ mejēta were'e. Ō'acū pe'ere “Queoro bu'emi” nidutigɯ were'e. Yu'ɯ todɯporopɯre “Masā yu'ɯ me'rā e'catiato”, ninu'cūwū. Tojo ninu'cūgū pūrīcā, Jesucristo ɯaro weetibosa'a. Cūrē da'raco'tegɯ mejēta nibosa'a.

Ō'acū Pablōre Jesucristo ye quetire weredutigɯ cūu'que ni'i

¹¹ Yu'ɯ queoro musārē masīcā ɯasa'a. Yu'ɯ bu'ese masā na wācūse mejēta ni'i. ¹² Yu'ure tere ne ni'cū masū bu'etiwī. Jesucristo cū basu te bu'esere masīcā weewī.

¹³ Yu'ɯ todɯporopɯ judío masā na ējōpeosetisere sirutugɯ weecū'quere musā tu'opā. Jesucristore ējōpeorārē ña'abutiaro weecūwū. Ne ni'cū Jesucristore ējōpeogɯ marīato níɯ na ējōpeosere pe'osī'rīmiwū.

14 Yũ'u ma'mũ nígũ, judío masã na ějõpeosetisere añurõ weewũ. Āpērã yũ'u me'rãcjãrã yũ'rũoro ũsã ñecũsumũa weesetimũjãti'quere weeyũ'rũnũ'cãwũ. 15 Yũ'u Jesucristore ějõpeorãrẽ ña'arõ weewũ. Tojo weemicã, yũ'u bajuase dũporopũ Ō'acũ beseyutojacũ niwĩ. Ʋpũtu ma'ígũ, cũ macũ nidutigũ besecũ niwĩ. 16 Cũ "Besegũti" ní'caronojõta queoro ni'cã nũmũ cũ macũrẽ yũ'ũre ĩ'owĩ. ĩ'o, yũ'ũre judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire weredutiwĩ. Cũ tojo ĩ'ocã, āpērãrẽ "¿Yũ'u de'ro weegũsari?" ni sērĩtiña'nemotiwũ. 17 Apeye quẽ'rãrẽ "Jesucristo yũ'u dũporo besecũúmũ'tã'cãrã tiro Jerusalẽpũ maata sērĩtiña'baque'ogũ wa'agũti", nitiwũ. Tojo weronojõ o'ogũ, diacjũ wa'a wa'awũ Arabia di'tapũ. Be'ro topũ ní'cũ Damascopũ majãmitojatiwũ tja.

18 Yũ'u Jesucristore ějõpeoca be'ro ĩ'tia cũ'ma yũ'rũwũ. Ticũse cũ'marĩ yũ'rũca be'ro Jerusalẽpũ Pedrore ĩ'agũ wa'awũ. Topũre cũ me'rã pũa semana dia'cũ tojaque'ani'wũ. 19 Jesucristo cũ besecũú'cãrã nipe'tirãpũre ĩ'atiwũ. Pedro, apĩ Santiago marĩ wioyũ Jesucristo acabiji dia'cũrẽ ĩ'awũ. 20 Ō'acũ tũ'oropũ musãrẽ weregũti. A'te yũ'u weresere nisoogũ mejẽta wee'e.

21 Yũ'u Jerusalẽpũre níca be'ro Siria di'tapũ, tojo nicã Cilicia di'tapũ wa'awũ. 22 Yũ'u Judea di'tapũre yoacã nitiwũ. Tojo weerã āpērã Jesucristore ějõpeorã yũ'ũre ĩ'amasĩtiwã. 23 Yé quetipũ dia'cũrẽ tũ'ocãrã niwã. "Sõ'onícatero marĩrẽ ña'arõ weesĩ'rĩgũ sirutu'cũ ni'cãrõacãrẽ 'Jesucristore ějõpeoya', nicusiagũta weepũba. Todũporopũre Jesucristore ějõpeosere pe'ocã'sĩ'rĩmi'cuta niapũba", ni ucjacãrã niwã. 24 Yũ'u Jesucristore ějõpeosere tũ'orã, Ō'acũrẽ e'catise o'ocãrã niwã.

2

Pablo Jerusalẽpũ Jesú cũ ne waro besecũú'cãrã me'rã ucũ'que ni'i

1 Catorce cũ'marĩ Jerusalẽpũ yũ'u ejãca be'ro Bernabé me'rã apaturĩ ti macãpũ wa'awũ tja. Ʋsã me'rãcjũ Tito wãmetigũ quẽ'rãrẽ miawũ.

2 Ō'acũ yũ'ũre topũ wa'adutiwĩ. Tojo weegũ wa'awũ. Jerusalẽpũre eta, Jesucristore ějõpeorã wiorã me'rã dia'cũ nerẽ, ucũwũ. Judío masã nitirãrẽ Jesucristo masãrẽ yũ'rũomi nise queti, yũ'u bu'e'quere narẽ werewũ. Yũ'u ne waropũ bu'enu'cã'quere, yũ'u ni'cãrõacã bu'esere ¿de'ro nirãsari? nígũ, werewũ. Mũ'u bu'ese wapamarĩ'i nirĩ nígũ, wereña'miwũ. 3 Na ne mejẽcã nitiwã. Yũ'u me'rãcjũ Tito judío masũ mejẽta niwĩ. Cũ tojo nimicã, ũsã judío masã weewũasenojõrẽ weedutitiwã. "Cũrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'arõũa'a", nitiwã.

4 Wiorã pe'e "Titore õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'arõũa'a" nitimicã, āpērã tojo nico'terã pe'e "Cũrẽ yejecõ'arõũa'a", niwã. Na Jesucristore ějõpeota'sarã, Jesucristore ějõpeorã me'rã a'mesũ'awã. Tojo nita'sa, ĩ'adu'tiri masã niwã. Na ũsã Jesucristore ějõpeorã weesetisere ĩ'awã. Ʋsã cũrẽ ějõpeorã Moisé dutise doca niticã ĩ'awã. Tere ĩ'arã, ũsãrẽ ũsã ñecũsumũarẽ dutimũjãti'quere weedutisĩ'rĩmiwã tja. Moisé cũ duti'que doca cũusĩ'rĩmiwã tja. 5 Na tojo dutimicã, ũsã ne cã'rõacã na dutisere "Weerũasato", nitiwũ. Musãrẽ Jesucristore ějõpeose me'rã dia'cũ yũ'rũrãsa'a nise quetire masĩcã ũa'a. Tojo weerã diacjũ cjase, Jesucristo yere wererãti nířã, na weeduti'quere weetiwũ.

6 Wiorã yũ'ũre mejẽcã weredutitiwã. "Marĩ ñecũsumũarẽ wee-duti'quere weedutiya judío masã nitirãrẽ", nitiwã. Ō'acũ marĩ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ĩ'asami. Tere masĩgũ, "Na wiorã nima" ni, Ʋpũtu waro

wācūtiwū. Ō'acū narē bese'caronojōta yū'u quē'rārē besewī. ⁷ Wiorā yū'ure a'tiro niwā: “Mū'u quē'rā Ō'acū bese'cū ni'i. Cū mū'urē judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire weredutiapī. Pedore judío masārē wereduti'caronojōta mū'urē na pe'ere weredutiapī”, niwā wiorā. ⁸ Ō'acū Pedore judío masārē Jesucristo ye quetire wereduticū niwī. Cū Ō'acūta tja yū'u quē'rārē Jesucristo ye quetire judío masā nitirā tiro pe'ere weredutiwī. ⁹ Jerusalēpūre Santiago, Pedro, tojo nicā Juā na i'tiarā Jesucristore ējōpeorā wiorā niwā. Na yū'ure “Judío masā nitirārē Ō'acū mū'urē ma'ígū weredutiapī”, niwā. Tojo weerā ūsā pūarārē, yū'u, tojo nicā Bernabére “Marī ni'cārōnojō da'rarāsa'a”, niwā. Na ūsārē “Jesucristo ye quetire judío masā nitirārē wererā wa'aya”, niwā. “Ūsā pe'e judío masārē wererāti”, niwā. ¹⁰ Ūsārē a'te dia'cūrē weedutiwā: “Pajasecūorārē weetamuña”, niwā. A'teta niwū yū'u añurō weeguti ni wācūyū'rūnū'cā'que.

Pablo Antioquíapū Pedore tu'ti'que ni'i

¹¹⁻¹² Be'ro Pedro Antioquíapūre etawī. Cū ne waro ti macāpūre etāca be'roacā añurō weemiwī. Cū topūre nígū cū queoro weeti'que wapa cāpūreta tu'tiwū. Ne waro judío masā nitirā Jesucristore ējōpeorā me'rā ba'a, na me'rā ba'pati nicā'miwī. Cū tojo wee nisetiri cura judío masā Jerusalēcjārā Santiago cū o'ó'cārā etawā. Pedro na etacā i'agū, judío masā nitirā me'rā weeseti'quere weedu'ucā'wī. Napū yū'ure tu'tibosama nígū, tojo weewī. Topū etarā judío masā weedutisere queoro weeri masā niwā. Tojo weerā judío masā nitirārē “Judío masārē dutisere weerūsa'a”, ni bususijawā. Tojo weegū narē uigū, Pedro judío masā nitirā me'rā ba'patidu'ucā'wī. Na me'rā ba'anemotiwī majā. ¹³ Āpērā judío masā cū weesere i'arā, cū weronojō weeta'sawā. Judío masā nitirā me'rā ba'amī'cārā ba'atiwā. Na me'rā nisetitiwā. Bernabépūta tojo weenemopecā'wī.

¹⁴ Na Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū yū'rūrāsa'a nisere masīmirā, queoro weetiwā. Tojo weegū na weese queoro niticā i'agū, Pedore nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā i'orōpū tu'tiwū. Cūrē a'tiro niwū: “Mū'u judío masū nimigū, judío masā nitirā me'rā ba'agū, na weronojō weesetigū wee'e. Mū'u tojo weese añu ni'i, añurō pe'e. Mejō ni'cārōcārē na me'rā ba'ati, na me'rā nisetitigū, 'Judío masā weronojō weeya', nigū wee'e tja narē. Mū'u tojo weecā, 'Ūsā Moisé duti'quere weerūsa'a', ni wācūsama. Mū'u basu weetise judío masā nitirārē 'Weeya' nīrōnojō wa'a'a. Mū'u tojo weese ña'a ni'i”, niwū.

Judío masā, judío masā nitirā ējōpeose me'rā dia'cū yū'rūrāsama nise ni'i

¹⁵ Marī ne bajarāpūta judío masā nitojacārā niwū. Āpērā weronojō Moisé cū duti'quere weeticā weewe'e. ¹⁶ Tojo nimirā, marī Moisé duti'quere wéerā, yū'rūmasītisa'a. Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū yū'rūwetimasī'i. Marī Ō'acū me'rā añurō nisī'rīrā, Jesucristore ējōpeo'o. Moisé cū duti'quere wéerā pūrīcā, ne ni'cū Ō'acū me'rā añurō nīmasītisami. ¹⁷ Marī “Jesucristo me'rā dia'cū yū'rūrāsa'a” nicā, marī acawererā judío masā a'tiro nima marīrē: “Mūsā ña'a ni'i”, nima. “Marī ñecūsūmūarē duti'quere weetirā, judío masā nitirā weronojō mūsā ña'a ni'i”, nima marīrē. To pūrīcārē tojo nīrā, “Jesucristo marīrē sū'ori ña'arō weegū weemi narē”, nisama. Na tojo nise diacjū niwe'e. Jesucristore tojo weese marī'i. ¹⁸ Mūsārē “Marī ñecūsūmūa duti'que me'rā yū'rūsoma”,

ni weretojawu. Ni'cārōacārē “Te me'rā yu'rurāsa'a, tere weeya” nígũ, yu'uta bu'iritibosa'a. ¹⁹ Yu'u toduporopure a'tiro wācūmiwũ. “Moisé cū duti'que me'rā dia'cū Ō'acū me'rā añurō nita basiosa'a”, nimiwũ. Tojo nimigũ, ne weepōtēoticāti. Be'ro yu'ure Ō'acū cū macū Jesucristore ĩ'owĩ. Tojo weegu ni'cārōacārē Jesucristore ějōpeogu, Ō'acū me'rā wācūpi'etiro marĩrō nicā'a. Marĩ ñecūsũmarē weeduti'quere wācūnurũwe'e majā. ²⁰ Jesucristo curusapu wērĩcu niwĩ. Yu'u cūrē ějōpeogu, cū me'rā wērĩgũ weronojō wa'acu niwũ. Tojo weegu yu'u se'saro niwe'e. Ni'cārōacārē Jesucristo yu'ure sũ'ori nimi. Yu'u cū uaro, cū dutiro wee'e. Ō'acū macūrē ějōpeogu, wācūtutua'a. Cū yu'ure ma'ígũ, ña'arō wee'quere wērĩ wapayebosacu niwĩ. ²¹ Yu'u Jesucristo wērĩ'quere “Mejō warota nima'acā'a”, niwe'e. Cū yu'ure ma'isere ne du'usĩ'rītisa'a. Moisé duti'que me'rā marĩ yu'ruta basiocāma, Jesucristo mejō waro wērĩbopĩ.

3

Moisé dutise oja'que, Jesucristore ějōpeose cjase ni'i

¹ Musā Galaciacjārā Jesucristore ějōpeodu'urā, tu'omasĩbutiarā weronojō weerā wee'e. ¿Noa musārē nisoosijamirĩto mejēcā ějōpeodutirā? Ūsā topure nĩrā, musārē Jesucristo cū curusapu wērĩsere queoro werewu. Musā añurō ūsā weresere tu'owũba. ² A'te dia'cūrē musārē sērĩtiña'gũti. Musā Moisé duti'quere wéerā, ¿Espĩritu Santure ñe'erĩ? Ñe'etipā. Jesucristo ye quetire tu'orā cūrē ějōpeorā pe'e, ñe'epā. ³ Musā Ō'acū pō'rā sājārā, Espĩritu Santu tutuaro me'rā sājānu'cāwũ. Ni'cārōacārē musā tutuaro me'rā ějōpeoyapatirāti, ¿nimiti? Pōtēotisa'a. ¿Musārē tu'omasĩse pe'tia wa'ati? ⁴ Jesucristore ne waro ějōpeocā, āpērā musārē ña'arō weecārā niwā. Ni'cārōacārē cūrē ějōpeodu'urā, “Mejō waro pi'etipā”, ¿nirā weeti? Yu'u tu'oña'cā, mejō waro pi'etipā. ⁵ Ō'acū musārē Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Cū tutuase me'rā musā wa'teropure peje wee'omi. ¿De'ro weegu tojo weesari, musā tu'oña'cā? Jesucristo ye quetire musā tu'o ějōpeocā, tojo weesami. Moisé cū duti'quere weecāma, ne tojo weetibosami.

⁶ Marĩ ñecũ Abrahā ye cjasere wācūrā. Cū pũrĩcā Ō'acūrē ějōpeocu niwĩ. Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugũ nimi”, ni ĩ'acu niwĩ. ⁷ Musā a'tere masĩña. Abrahā weronojō Ō'acūrē ějōpeorā náta nima Abrahā pāramerā waro. ⁸ Ō'acū ye queti ojāca pũrĩpu judío masā nitirā na Ō'acūrē ějōpeoatjere ojayuno'caro niwũ. Narē yu'rũoatjere wereyugu, Ō'acū Abrahārē a'tiro nicũ niwĩ: “Nipe'tirā a'ti di'tacjārā mu'u weronojō ějōpeosiruturārē ‘Añurā nima, bu'iri mooma’, ni ĩ'agũti. Narē añurō weeguti”, nicũ niwĩ. ⁹ Abrahā Ō'acūrē ějōpeocu niwĩ. Tojo weegu Ō'acū cūrē añurō weecu niwĩ. A'tiro nicā quē'rārē nipe'tirā Jesucristore ějōpeorārē Ō'acū añurō weemi.

¹⁰ Āpērā pũrĩcārē Ō'acū bu'iri da'resami. Na a'tiro wācūsama. “Moisé duti'quere wéerā, yu'rurāsa'a”, nisama. Tojo wācūmirā, nipe'tise tere weepe'otisama. Ō'acū ye queti ojāca pũrĩpũre a'tiro niwũ: “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'otigũnojo bu'iri da'reno'gũsami”, niwũ. Tojo weerā “Moisé duti'que me'rā yu'rurāsa'a”, nimisama. Niwe'e. Ō'acū narē bu'iri da'regũsami. ¹¹ Ō'acū ye queti ojāca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ: “Ō'acū cūrē ějōpeorārē ‘Añurā nima’, ni ĩ'asami. Cū me'rā

niñu'cūrāsama”, niwũ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Moisé dutise me'rã ñe ni'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basiowe'e. ¹² Moisé cũ dutise pe'e tojo mejëta ni'i. A'tiro pe'e niwũ. “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'ogũ, Õ'acũ me'rã catinu'cũcūsami. Tere weepe'otigure Õ'acũ 'Bu'iri cõomi', ni ñ'agūsami”, niwũ. ¹³ Marĩ nipe'tise Moisé duti'quere weepõtëowe'e. Tojo weegũ Õ'acũ na weepe'otima nígũ, “Bu'iri cõoma”, nicũ niwĩ. Aperõ, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ: “No'o na wẽrĩca be'ro yucũgũpũ dũ'teyoono'cãrã Õ'acũ bu'iri da'reduti'cãrã nima”, ni ojano'caro niwũ. Dũporopũre masã ña'arãrẽ tojo weecũcãrã niwã. Jesucristo quẽ'rã ña'agũ, bu'iritigũ weronojõ marĩ bu'iri da'reno'bo'quere curusapũ wẽrĩ wapayecũ niwĩ. Tojo weegũ cũ marĩrẽ yũ'rucã weecũ niwĩ. Marĩ ni'cãrõacãrẽ cãrẽ ëjõpeorã, bu'iri marĩ'i. ¹⁴ Jesucristo marĩrẽ bu'iri da'rebo'quere curusapũ wẽrĩ wapayecũ niwĩ. Tojo weecã, Õ'acũ Abrahãrẽ judío masã nitirã quẽ'rãrẽ “Tojo weegũti” ní'que queorota wa'acaro niwũ. Jesucristore ëjõpeocã, narẽ Abrahãrẽ weronojõ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ñ'asami. Tojo weegũ cũ ní'caronojõta weesami. Nipe'tirã Jesucristore ëjõpeorãrẽ Espiritu Santure o'ósami.

Õ'acũ Abrahãrẽ, Moisére cũ ucũ'que ni'i

¹⁵ Ni'cãrõacãrẽ masã na weewũasenojõrẽ mũsãrẽ ni'cã queose o'ogũti. Masã “A'tiro weerã” ni, wiorã tiro papera apoyusama. Be'ro na tere apõca be'ro ne ni'cũ “Ti pũrĩrẽ cõ'acãña, a'tiro ojanemoña”, nímasĩtisami. ¹⁶ Õ'acũ cũ Abrahãrẽ ní'que a'te weronojõta niwũ. A'tiro nicũ niwĩ: “A'ti turicjãrãrẽ mũ'ũ pãrãmi nituriagũpũ me'rã añurõ weegũti”, nicũ niwĩ. “Mũ'ũ pãrãmerã nituriarã pãjãrã me'rã añurõ weegũti”, niticũ niwĩ. Mejõ “Mũ'ũ pãrãmi nituriagũ ni'cũ me'rã dia'cũ weegũti”, nicũ niwĩ. Tojo nígũ, Jesucristore ucũgũ weecũ niwĩ. ¹⁷ Yũ'ũ mũsãrẽ nise a'tiro nirõ wee'e. Õ'acũ Abrahãrẽ nicũ niwĩ: “Masã yũ'ũre ëjõpeorã yũ'rurãsama. Na yũ'ũ me'rã añurõ nirãsama”, nicũ niwĩ. Be'ropũ cuatrocientos treinta cũ'marĩ be'ro Õ'acũ cũ dutisere Moisére cũucũ niwĩ. Tere cũúgũ, “Todũporopũ Abrahãrẽ 'Yũ'ũ tojo weegũti' ní'que wapamarĩrõsa'a”, niticũ niwĩ. ¹⁸ Marĩ Moisé cũ oja'quere weecã, Õ'acũ me'rã añurõ nita basiocãma, Õ'acũ Abrahãrẽ todũporopũ ní'que wapamarĩbopã. Tojo niwe'e. Õ'acũ Abrahãrẽ ma'ígũ, “Cũ tojo weegũti” ní'quere queoro weecũ niwĩ. “Nipe'tirã mũ'ũ weronojõ ëjõpeorãrẽ yũ'rũogũti”, nicũ niwĩ.

¹⁹ To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegũ Õ'acũ Moisére sõ'oní'que dutisere cũupari? A'tiro ni'i. Marĩrẽ “Ña'arã ni'i, bu'iri cõ'o” ni masĩdutigũ cũucũ niwĩ. Õ'acũ tere Abrahã pãrãmi nituriagũ Jesucristo a'tiri curapũ cũutũocũ niwĩ. Jesucristo me'rã Õ'acũ “A'ti turicjãrãrẽ añurõ weegũti” ní'que queoro wa'awũ. Te dutisere Õ'acũ cãrẽ wereco'terã ỹ'mũsecjãrã me'rã Moisére weredutio'ocũ niwĩ. Moisé pe'e quẽ'rã tere tũ'ogũ, wereturiacũ niwĩ masãpũre tja. ²⁰ Abrahã pe'ere Õ'acũ añurõ weeatjere ãpẽrãrẽ weredutio'otimigũ, cũ basuta werecũ niwĩ. Tojo weero Õ'acũ Abrahãrẽ ní'que pe'e Moisére ní'que yũ'rũoro wapatiyũ'rũnũ'cãcaro niwũ.

²¹ To pũrĩcãrẽ Abrahãrẽ cũ ní'que wapatiyũ'rũnũ'cãcã, ¿Moisére cũ duti'que pe'e wapamarĩpari? Niticarõ niwũ. Masã nipe'tise Moisé cũ dutisere weeta basiocãma, marĩrẽ Õ'acũ me'rã añurõ nita basio nibopã. Basioticarõ niwũ. ²² Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'caro niwũ: “Nipe'tirã masã ña'arã nima. Bu'iritirã nima”, niwũ. Tojo weero Õ'acũ

Abrahãrẽ cũ dũporopũ ní'que wa'a'a. A'tiro nicũ niwĩ: “Mũ'ũ weronojõ ãjõpeosiruturãrẽ ‘Añurã nima’, ni ã'agũti”, nicũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ bu'iri da'reno'bo'quere yũ'rũosami.

²³ Marĩ Jesucristore ãjõpeose dũporo cũrẽ ãjõpeoatjere co'terãnojo'ta Moisé cũ duti'que doca níni'cãrã niwũ. Moisé dutisere weepe'osi'rĩmirã, nipe'tisere weepõ'teoticãrã niwũ. ²⁴ Moisé dutise me'rã Õ'acũ marĩrẽ “Ña'arã ni'i” ni masĩdutigu cũucũ niwĩ. Tere masĩrã, marĩ “¿De'ro wee ña'arõ nisere du'urãsari?” niato nígũ cũucũ niwĩ. Be'ro Jesucristo a'ticã, marĩ a'tere masĩcãrã niwũ. “Cũrẽ ãjõpeorã, Õ'acũ me'rã añurõ nímasĩsa'a”, nicãrã niwũ.

²⁵ Ni'cãrõacãrẽ marĩ Jesucristore ãjõpeoritero ni'i. Tojo weerã Moisé dutise doca niwe'e majã.

²⁶ Marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeose me'rã Õ'acũ põ'rã ni'i. ²⁷ Jesucristore ãjõpeotjĩarã, wãmeyeno'cãrã niwũ. Mũsã quẽ'rãrẽ cũ weronojõ niseticã weecũ niwĩ. ²⁸ Õ'acũ nipe'tirã cũ macũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ yũ'rũosami. Judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ yũ'rũosami. Tojo nicã ãpẽrãrẽ da'rawã'ñaco'terãrẽ, da'raco'tetirãrẽ yũ'rũosami. Ëmũarẽ, numiarẽ ni'cãrõnojo' yũ'rũosami. Marĩ nipe'tirãpũta Jesucristore ãjõpeorã dũcawatise moo'o. ²⁹ Marĩ Jesucristo yarã ni'i. Tojo weerã Abrahã pãrãmerã nituriarã waro ni'i. Õ'acũ Abrahãrẽ ní'caronojo'ta marĩrẽ weegũsami. Abrahã wee'caronojo' ãjõpeocã, marĩrẽ yũ'rũogũsami.

4

¹ Mũsãrẽ queose me'rã werenemogũti. Wĩ'magũ cũ pacũ cũuatjere ñe'eacjũ masãtu'ajatimigũ, maata ñe'etisami. Nipe'tise cũ ye nimicã, da'raco'tegũ weronojo' nisami. ² ãpẽrã masã cũrẽ co'tesama. Cũ na dutise doca nisami. Cũ ye niatje quẽ'rãrẽ ã'anũrũbosasama. Cũ pacũ cũ wẽrĩse dũporo ni'cã nũmũ tere wiatji nũmũrẽ besesami. “Ti nũmũ eja'cã, nipe'tisere yũ'ũ macũrẽ wiaya”, nisami. Tojo weerã ti nũmũ nicã, nipe'tisere cũrẽ wiape'ocã'sama. Tere wiãca be'ro cũ da'raco'tegũ weronojo' nitisami majã. ³ Marĩ quẽ'rã Jesucristore ãjõpeose dũporo marĩ ñecũsumũa weemũjãti'quere wéerã, ã'rĩ weronojo' níni'cãrã niwũ yujupũ. Te dutise me'rã ní'ãrã, ãpẽrãrẽ da'rawã'ñaco'terã weronojo' nicãrã niwũ. ⁴ Tojo nimicã, Õ'acũ pe'e cũ queoca nũmũ nicã, queoro a'ti turipũre cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Cũ Õ'acũ macũ nimigũ, ni'cõ numiopũre bajuacũ niwĩ. Cũ judío masũ ní'gũ, Moisé dutise doca nicũ niwĩ. ⁵ Moisé dutise doca ní'ãrãrẽ yũ'rũweticã uagũ, Õ'acũ cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Narẽ yũ'rũogũ, Jesucristo curusapũ wẽrĩcũ niwĩ. Õ'acũ põ'rã wa'adutigu marĩrẽ tojo weecũ niwĩ. ⁶ Õ'acũ marĩrẽ yũ'ũ põ'rã nitojama ní'gũ, marĩrẽ cũ macũ me'rã Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weerã Õ'acũrẽ “Pacũ”, pisumasĩ'i. ⁷ Marĩ Jesucristo yũ'rũono'cãrã niyurã, ãpẽrãrẽ da'raco'terã weronojo' niwe'e majã. Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ põ'rã nitoja'a. Tojo weerã nipe'tise cũ o'ooatjere ñe'erãsa'a.

Pablo Galaciãjãrãrẽ na Jesucristore ãjõpeodu'usĩ'ricã tũ'ogũ cũ wãcũque'ti'que ni'i

⁸ Mũsã todũporopũre Õ'acũrẽ masĩticãrã niwũ. ãpẽrãnojo'rẽ ãjõpeocãrã niwũ. Narẽ Õ'acũrẽ weronojo' ã'acãrã niwã. Narẽ ãjõpeorã, na dutise doca niwã'ñarã weronojo' nicãrã niwũ. Mũsã ãjõpeo'cãrã Õ'acũ mejẽta nicãrã niwã. ⁹ Ni'cãrõacãrẽ mũsã Õ'acũrẽ masĩ'i. Cũ pe'e mũsãrẽ

masĩmũ'tãcũ niwĩ. Cũrẽ ějõpeoca be'ro todũporopũ masã ějõpeo'quere du'ucã'cãrã niwũ. Musã ějõpeomũ'tã'que mejõ nise ni'i. Wapamarĩ'i. Ni'cãrõacãrẽ Moisé dutisere wéerã, masã ějõpeomũ'tã'quere ějõpeorã weronojõ weerã weesa'a. ¿Todũporopũ da'rawã'ñaco'te'cãrã weronojõ nisĩ'rĩsari tja? ¹⁰ Musã a'tiro wãcũmisa'a. "Judío masã weewũasenojõrẽ ticuse bosenuũmũrĩ cuorã, yũ'rũrãsa'a", nimisa'a. Tere wãcũrã, soowũase nuũmũrĩrẽ, ma'ma mujĩpũrẽ, no'o bosenuũmũrĩ nisenojõrẽ weesa'a. ¹¹ ¿Yũ'ũ musãrẽ mejõ waro bu'epari? nígũ, ña'arõ tu'oña'sa'a.

¹² Acawererã, yũ'ũ musã a'tiro weecã uasa'a. Musã judío masã nitirã Moisé dutisere weeticãrã niwũ. Yũ'ũ quẽ'rã musã weronojõ te dutisere weewe'e majã. Ni'cãrõacãrẽ masĩ'i. Jesucristore ějõpeose me'rã dia'cũ marĩ yũ'rũrãsa'a. Tojo weegu judío masũ nimigũ, Jesucristore ějõpeogu, Moisé dutisere du'ucã'wũ. Yũ'ũ weronojõ musã weecã uasã'a. Yũ'ũ musãrẽ todũporopũ bu'ecã, yũ'ũre ne ña'arõ weetimiwũba.

¹³ Musã masĩsa'a. Yũ'ũ dutitĩjãgũ, musã tiropũre Jesucristo masãrẽ yũ'rũose quetire bu'ewũ. ¹⁴ Yũ'ũ dutiticã, musãrẽ diasã niwũ. Musã yũ'ũ dutiwĩ'i nimicã, yabitiwũ. A'tiro pe'e weewũ. Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'mũsepu nigũrẽ weronojõ põtẽrĩme'ricã'wũ. Jesucristore musã ñe'ebo'caro weronojõ yũ'ũre añurõ weewũ.

¹⁵ Musã todũporopũ yũ'ũ me'rã e'catimi'que ¿de'ro wa'ari? Musã titare yũ'ũre ma'ĩrã, musã weetamuta basioro weebopã. No'o musã ye caperipũta yũ'ũre tuwee o'osãjãbopã. ¹⁶ ¿Yũ'ũ diacjũ werese ye bu'iri yũ'ũre ĩ'atu'tirã weeti? ¿Diacjũ nisere tu'osĩ'rĩtisari?

¹⁷ Musãrẽ mejẽcã bu'esijari masã yũ'ũ weronojõ añusere uasãrã mejẽta weesama. Musãrẽ na añurõ ucũta'sasama. Yũ'ũ me'rã pe'e e'catidutitirã tojo weesama. Tojo nicã na bu'ese pe'ere sirutuato nĩrã tojo weesama. ¹⁸ Āpẽrã musãrẽ weetamucã, añu nisa'a. Añurõ weesĩ'rĩse me'rã weetamucãma, añu nisa'a. Weetamurã wee'e nĩrã, tojo weetamunu'cũcã'to. Yũ'ũ topũ nicã dia'cũ weetamuta'saticã'to. ¹⁹ Yũ'ũ me'rã musã tu'satimicã, yũ'ũ põ'rãrẽ weronojõ ma'i'i. Musãrẽ wãcũgũ, pũrõ bũjaweti'i. Ni'cõ nijĩpaco co macũrẽ wuatji dũporoacã pũrĩse pi'etisamo. Co weronojõta yũ'ũ quẽ'rã musã Jesucristore ějõpeocã uasãgũ, pũrõ pi'eti'i. Musã Jesucristo weronojõ nisetica be'ropũ ejerisãjãgũti. ²⁰ Yũ'ũ musãrẽ werenemoacjũ musã tiropũ nicã'sĩ'rĩmisa'a. Yũ'ũ yoaropũ nígũ, de'ro weebosau.

Puarã numia Agar, Sara ye queti ni'i

²¹ Musã a'tiro wãcũmisa'a. "Moisé dutisere wéerã, Õ'acũ me'rã añurõ nicã'rãsa'a", nimisa'a. Tojo wãcũmirã, Moisé dutisere queoro masĩtisa'a. Queoro masĩrã pũricã, musã wãcũrõnojõ wãcũtibopã. ²² Moisé cũ basuta Abrahã yere a'tiro ojacũ niwĩ. Abrahã puarã umua põ'rãticũ niwĩ. Ni'cũrẽ Agar wãmetigo cũrẽ da'raco'tego me'rã põ'rãticũ niwĩ. Apĩrẽ cũ nuũmodiãcũ Sara me'rã põ'rãticũ niwĩ.

²³ Agar ãpẽrã numia weronojõta wĩ'magũ boca, põ'rãtico niwõ. Sara pe'ema bucuo waro niyucã, wĩ'magũ bocata basioticarõ niwũ. Õ'acũ weetamuse me'rã core wĩ'magũ bocata basiocã weecu niwĩ. Cũ Abrahãrẽ nicũ niwĩ: "Mũ'ũ nuũmo ni'cũ põ'rãtigosamo", nicũ niwĩ. Cũ ní'caronojõta wĩ'magũ põ'rãtico niwõ. ²⁴⁻²⁵ A'tiro wee'que me'rã marĩ masĩ'i. Na puarã numia Õ'acũ cũ puaro dutise marĩrẽ cũu'que weronojõ ni'i. Agar ãrũgũ Sináĩ wãmeticjũ queose weronojõ nimo. Tigũpu Õ'acũ Moisére dutise cũucũ niwĩ. Tigũ Arabia di'tapu nisa'a. Agar macũ cũ paco da'raco'tego

niyucã, cũ quẽ'rã da'raco'tegu nicu niwĩ. Ti curuapũ bajuasiruturã nipe'tirã da'raco'terã nima. Æpẽrã dutisere weewã'ñaco'tema. Apeyema tja a'tocatero Jerusalẽpure añurõ Moisé dutisere weerã nisama. Agar ti macãrẽ queose weronojõ nimo. Nipe'tirã Moisé dutisere weerã Agar ya curuacjãrã weronojõ da'raco'terã nima. Tojo weerã na Moisé dutise doca nima.

²⁶ Sara pe'e a'tiro nimo. Jesucristore ãjõpeorã queose weronojõ nimo. Co Abrahã nũmodiãcjũ nico niwõ. Cũrẽ da'raco'tego mejẽta nico niwõ. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã co weronojõ ni'i. Moisé cũ dutise doca niwe'e. Tojo nicã co Jerusalẽ Ʃ'mũsepũ nirĩ macã queose weronojõ nimo. Ti macã marĩ Jesucristore ãjõpeorã niatji macã ni'i. ²⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Isaía cũ oja'que a'tiro ni'i:

Numio, mũ'ũ põ'rã marĩmigõ, e'catiya.

Wĩ'marã na wuarã pũrĩse tu'oña'sere tu'oña'timigõ, e'catiya.

Mũ'ũ põ'rãmarĩmicã, be'ropure mũ'ũ pãrãmerã pãjãrã nirãsama.

Apego, marãpũ me'rã nigõ nemorõ pãrãmerãtigosa'a, ni ojacu niwĩ.

A'te oja'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Jesucristore ãjõpeorã Moisé dutisere weerã nemorõ pãjãrã nirãsama.

²⁸ Acawererã, marĩ Sara macũ Isaa weronojõ ni'i. Õ'acũ Abrahãrẽ ní'caronojõta Sara Isaare wuaco niwõ. Marĩrẽ Õ'acũ cũrẽ ní'caronojõta cũ põ'rã wa'acã weemi. ²⁹ Duporopure Sara macũ Espĩritu Santu tutuaro me'rã bajuacu niwĩ. Da'raco'tego macũ Ismae cũrẽ ĩ'atu'ticu niwĩ. A'tocatero quẽ'rãrẽ tojota ni'i. Moisé dutisere weeri masã marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ ĩ'atu'tisama.

³⁰ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Ismae, Isaa ye cjasere a'tiro ojano'caro niwũ: "Da'raco'tego macũ cũ pacu cuosere ñe'etisami. Cũ nũmodiãcjũ me'rã põ'rãti'cu pe'e ñe'egũsami. Tojo weegu da'raco'tegore co macũ me'rãta cõ'aõ'ocã'ña", ni ojano'caro niwũ. ³¹ Tojo weerã yũ'ũ acawererã, marĩ Jesucristore ãjõpeorã Sara pãrãmerã nituriarã ni'i. Da'raco'tego pãrãmerã mejẽta ni'i. Sara macũ cũ pacu yere ñe'e'caro weronojõta marĩ Õ'acũ cũ põ'rãrẽ o'otjere ñe'erãsa'a.

5

Moisé dutise doca ninemotĩcã'ña nise ni'i

¹ Jesucristo marĩrẽ marĩ ñecũsumũa weemũjãti'que doca ní'cãrãrẽ yũ'ruocu niwĩ. Õ'acũ põ'rã wa'adutigũ marĩrẽ ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosacu niwĩ. Marĩrẽ toduporopure peje dutise nicaro niwũ. Nĩ'cãrõacãrẽ Jesucristore ãjõpeorã majã titapũ ní'caronojõ niwe'e. Nisoori masã mũsãrẽ a'tiro nibosama. "Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, Moisé dutisere weeya", nibosama. Tojo nicã, tu'otĩcã'ña. Tere weeticã'ña. Mũsã tere wéerã, da'raco'terã weronojõ wa'arãsa'a tja.

² Tu'oña'rẽ mũsã. Yũ'ũ mũsãrẽ weregũti. Mũsã "Õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase me'rã Õ'acũ ũsãrẽ yũ'ruogusami", nitĩcã'ña. Mũsã tojo nicã, mũsãrẽ Jesucristo wẽrĩbosa'que ne wapamarĩrõsa'a. ³ Mũsãrẽ ninemogũti. Tojo wãcũsetirã pũrĩcã nipe'tise Moisé cũ dutisere weepe'ocã'ña. Nĩ'cãrẽ weemaacusiaticã'ña. ⁴ Mũsã Moisé dutise me'rã yũ'rurãsa'a nĩrã, Jesucristore du'urã wee'e. Cũ ma'ise me'rã mũsãrẽ añurõ weebo'quere bajuriorã wee'e. ⁵ Æsã mũsã weronojõ wãcũwe'e. Espĩritu Santu weetamurõ me'rã a'tiro wãcũ'u. Õ'acũ marĩrẽ "Jesucristore ãjõpeose me'rã añurã nima", nigũsami. Tojo niatjere ãjõpeose me'rã

yucue'e. ⁶ Marĩ Jesucristo yarã ni'i. Õ'acũ ĩ'orõpũre õ'ręcju yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ějõpeotjĩarã, ãpẽrãrẽ ma'i'i. Te pũrĩcã wapati'i.

⁷ Mũsã Jesucristore ějõpeoca be'ro cũrẽ añurõ siruturã weemiwũ. ¿Noa mũsãrẽ diacjũ ějõpeomi'quere weremaasoomitito? ⁸ A'tema Õ'acũrẽ dióticã'ña. Cũ dojorẽtipĩ. Cũta mũsãrẽ Jesucristore ějõpeocã weecu niwĩ. ⁹ Masã na ucũwũase a'tiro ni'i: "Pã bucuacã weese cã'rõacã morẽmicã, nipe'tiro pãpu se'sa wa'asa'a." Mejẽcã weremaasosijari masã a'te weronojõ nisama. Na bu'ese na pejetirãcã nimicã, pã bucuacã weese weronojõ bucuawã'cãrõ wee'e. Nipe'tirã Jesucristore ějõpeorãrẽ dojorẽwã'cãrã weema. ¹⁰ Na tojo weesere yũ'u wãcũque'tiwe'e. Mũsã quẽ'rã yũ'u weronojõ Jesucristore ějõpeorã ni'i. Tojo weerã mũsã, yũ'u tũ'oña'cã, yũ'u weronojõ weerãsa'a. Mũsãrẽ dojorẽsĩ'rĩse wa'asome. Õ'acũ mũsãrẽ dojorẽsĩ'rĩgãnojõrẽ bu'iri da'regũsami.

¹¹ Acawererã, ãpẽrã yũ'ũre a'tiro nisama: "Pablo masãrẽ 'Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, a'tiro weeya' nimi. Õ'ręcju yapa caserore yejecõ'aña nisere bu'ecusiagu weemi", nisama. Na tojo nima'acãrã weema. Yũ'u tojo nicãma, judío masã yũ'ũre ña'arõ weetibosama. Yũ'u Jesucristo curusapu wẽrĩse me'rã yũ'rũrãsa'a nise dia'cũrẽ were'e. Te ye bu'iri yũ'ũre ña'arõ weema. ¹² Mũsã Jesucristore ějõpeorãrẽ dojorẽcusiasama. Mũsãrẽ dojorẽrãrẽ a'tiro weecã uasa'a. Na mũsã tirore ne ninemoticã'to.

¹³ Acawererã, Õ'acũ mũsãrẽ Moisé dutise doca niato nígũ mejẽta cũucu niwĩ. Mũsã "Moisé dutise doca niwe'e" nimirã, "No'o ãsã ña'arõ uaripejasere weerãti", niticã'ña. A'tiro pe'e weeya. ãpẽrãrẽ ma'ĩrã, weetamuña. ¹⁴ Marĩ Moisé dutise nipe'tisere ni'cãrõputa neonũ'cõmasĩ'i. A'tiro ni'i: "Marĩ basu ma'irõnojõta ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'irõu'a", ni'i. ¹⁵ Mũsã a'merĩ ma'iti, a'metu'ti, ucjarã pũrĩcã, wa'icũrã a'mequẽrã weronojõ weerã wee'e. Mũsã basuta dũcawati, masãpe'tirã weerãsa'a. Tojo wa'ari nĩrã, tũ'omasĩ, nisetiya.

Espíritu Santu weedutisere weerõu'a nise ni'i

¹⁶ Mũsãrẽ a'tiro weregũti. Espíritu Santu mũsãrẽ weedutironojõta weenu'cũcã'ña. Mũsã tojo wéerã, ña'ase mũsã uaripejasere weesome. ¹⁷ Marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse, marĩ uaro weese ni'i. Espíritu Santu cũ uase mejẽta ni'i. Te ni'cãrõnojõ niwe'e. Espíritu Santu cũ weedutise añuse ni'i. Ña'arõ weesĩ'rĩ, uaripejase niwe'e. A'te pũaperi a'mequẽ'e. Tojo weerã marĩ añurõ weesĩ'rĩmirã, weetisa'a. Espíritu Santu cũ uasere wéerã, ña'arõ uaripejase pe'ere weewe'e. ¹⁸ Marĩrẽ Espíritu Santu sũ'ori añurõ weeseticã, "Moisé dutise me'rã marĩ yũ'rũrãsa'a", ni wãcũtisa'a majã.

¹⁹ No'o ña'arõ wee uaripejasere maata masĩno'o. Tere wéerã, a'tiro weesama. Na nũmosãnumia, na marãpũsumũa nitirãrẽ a'metãrãsama. Ña'ase bujicã'sama. Na nipe'tise ña'ase uaripejasere ne bopoyase marĩrõ weesama. ²⁰ Õ'acũ mejẽtare, ãpẽrãnojõrẽ ějõpeosama. Tũ'oña'rĩ masã yai weesenojõrẽ weesama. ĩ'atu'tisama. A'merĩ wapasama. ãpẽrãrẽ doesama. Sajatiro weemicã, uayesama. Na tũ'sase dia'cũrẽ weecã'sama. Na ye se'sarore wãcũsama. Na ni'cãrõ me'rã a'merĩ nimi'cãrã dũcawatisama. ²¹ Uosepija nisama. Masãrẽ wẽjẽcõ'asama. Que'asama. Que'arã, ña'arõ weesere yũ'rũoquiejocã'sama. Tojo nicã apeye peje a'te weronojõ weenemosama. Mũsãrẽ todũporopũ ní'caronojõta werenemogũti tja. No'o tenojõrẽ weesetigũnojõ Õ'acũ wiogũ nirõpũ u'mũsepũ wa'asome.

²² Espíritu Santu pe'e marĩrẽ sũ'ori a'tiro weeseticã weesami. Āpẽrãrẽ ma'isa'a. E'catise cũosa'a. Marĩ ya ejeripõ'rãpũ añurõ tũ'oña'sa'a. Marĩrẽ ña'arõ weecã, uatisa'a. Āpẽrãrẽ pajaña'sa'a. Narẽ añurõ weesa'a. Queoro, diacjũ weeme'rĩcã'sa'a. ²³ “Āpẽrã yũ'rũoro ni'i”, ni tũ'oña'tisa'a. Ña'arõ weesere weesĩ'rĩmirã, weetisa'a. A'te Espíritu Santu me'rã weese añuse dia'cũ ni'i. Tojo weero a'tere ne ni'cãrõ dutiro “Weeticã'ña” ni cã'mota'aro marĩ'i. ²⁴ Marĩ Jesucristo yarã nitjĩarã, ña'arõ ɯaripeja niseti'quere du'ucã'a majã.

²⁵ Espíritu Santu marĩrẽ Õ'acũ me'rã ninu'cũcã weemi. Tojo weerã Espíritu Santu weeditironojõta weesetiroɯa'a. ²⁶ Marĩ “Āpẽrã yũ'rũoro ni'i” nise me'rã narẽ uacã weeticã'rã. “Na yũ'rũoro ni'i”, niticã'rã. A'merĩ ɯoticã'rã.

6

Pablo a'merĩ weetamudutise ni'i

¹ Acawererã, ni'cũ Jesucristore ẽjõpeogũ apetero ña'arõ weebosami. Cũ tojo weecã, Jesucristore añurõ ẽjõpeorãnojõ cãrẽ weetamuña. Cãrẽ “Ña'arõ weesere du'uya”, niña. Õ'acãrẽ acobojose sẽrĩdutiya. Tere weetamurã, pajaña'se me'rã weeya. Mũsã quẽ'rã ña'arõ weeri nĩrã, mũsã yere wãcũnũrũña. ² Mũsã ẽpẽrãrẽ no'o mejẽcã wa'acã, a'merĩ weetamuña. Tojo weerã Jesucristo dutisere queoro weerãsa'a.

³ Apetero ni'cũ “Yũ'ɯ ẽpẽrã yũ'rũoro ni'i”, ni wãcũsami. Cũ ẽpẽrã yũ'rũoro nitimigũ, mejõ waro wãcũma'acã'sami. Tojo nĩgũ, cũ basuta nisoogũ weemi. ⁴ Marĩnũcũ ẽañurõ weemiti yũ'ɯ? nĩgũ, marĩ weesere beseroɯa'a. Añurõ wéeca be'ro “Āpẽrã yũ'rũoro añurõ weepã” nĩrõ marĩrõ marĩ ye pe'ere e'catiroɯa'a. ⁵ Marĩ ni'cãrẽrã marĩ wee'quere Õ'acãrẽ yũ'tirãsa'a. Tojo weerã marĩnũcũ cũ cũu'quere weeroɯa'a. ⁶ Mũsã Jesucristo ye queti bu'erãrẽ weetamuña. Mũsã cũosere narẽ dũcawaaya.

⁷ Mũsã a'tere masĩña. Õ'acãrẽ ña'arõ bujicã'a, cãrẽ ña'arõ weedu'tita basiowe'e. “Õ'acũ yũ'ɯ ña'arõ weecã, bu'iri da'reesome”, ni wãcũticã'ña. Mũsãrẽ queose me'rã werẽgũti. Marĩ otese dũca otecã, marĩ ote'quenojõta pĩ'rĩ dũcatisa'a. Marĩ weesetise quẽ'rã te weronojõ ni'i. Marĩ weesetironojõta mejãrõta tja bocarãsa'a. ⁸ Ni'cũ ña'arõ ɯaripejasere weegũnojõ ña'asere bocagũsami. Õ'acũ cãrẽ bu'iri da're bajuriogũsami. Apĩ Espíritu Santu ɯaronojõ weegũ pe'e añusere bocagũsami. Cũ Õ'acũ tiropũ catinu'cũcũsami. ⁹ Tojo weerã añusere wéerã, marĩ caributiticã'rã. Marĩ caributiticã, Õ'acũ añusere queoro marĩrẽ o'ogũsami. ¹⁰ Tojo weerã nipe'tirãrẽ marĩ põtẽorõ añurõ weerã. Jesucristore ẽjõpeorã pe'ere añurõ weeyũ'rũnũ'cãrã.

Pablo weretɯo'que ni'i

¹¹ Mũsãrẽ añurõ ï'adutigũ pacase ojagũti. A'te nitũose daripũre yũ'ɯ basuta oja'a. ¹² Mũsãrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutiri masã narẽ ẽpẽrã añurõ wãcũcã ɯarã, tojo weeditisama. Marĩ Jesucristo curusapũ yũ'rũose quetire bu'ecã, judío masã marĩrẽ tu'ti, ña'arõ weema. Na te pe'ere ɯatirã, mũsãrẽ tojo yejecõ'adutisama. ¹³ Na yejecõ'adutiri masãmarĩcã nipe'tise Moisé dutisere weepe'otima. Tojo weepe'otimirã, mũsãrẽ yejecõ'adutima. Na a'tiro nisĩ'rĩrã, tojo weesama. “Ûsãta Galacia di'tacjãrãrẽ Moisé dutisere weecã weepũ” nisĩ'rĩrã, tojo dutisama. ¹⁴ Yũ'ɯ pũrĩcã na weronojõ niwe'e. Jesucristo marĩrẽ yũ'rũogũ curusapũ wẽrĩ'que

pe'ere were'e. Yũ'ure “Āpērã yũ'rũoro nimi” niato nigũ mejēta were'e. Yũ'ũ Jesucristo wērīse me'rã a'ti turicjãrã na ɯaripejasere du'ucã'wũ. Yũ'ũ tere wãcũnũrũwe'e majã. ¹⁵ Ō'acũ ĩ'orõpũre õ'rēcju yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ějõpeose, tojo nicã marĩ ña'arõ weeseti'quere dũcayuse pũrĩcã wapati'i. ¹⁶ Nipe'tise yũ'ũ bu'e'quere weesiruturãrẽ Ō'acũ na ye ejeripõ'rãrĩpũ ejerisãjãcã weeato. Narẽ pajaña'to. Nipe'tirã cũ yarãrẽ tojo weeato.

¹⁷ Yũ'ũ Jesucristo ye quetire bu'ecã, na yũ'ure tãrã, cãmida're'que wã'ña'a. Na tojo wee'que me'rã Jesucristore yũ'ũ da'raco'tesere ĩ'o'o. Tojo weerã ni'cãcã me'rã ne ni'cũ yũ'ure caribonemoticã'to. Yũ'ũ bu'esere ucũ maasoonemoticã'to.

¹⁸ Marĩ wiogu Jesucristo mũsã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Mũsãrẽ yũ'ũ acawererãrẽ weronojõ ma'i'i.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Éfesocjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē bu'iri da'reri wi'ipɯ nígũ, ojacɯ niwī. Apetero weegɯ Romapɯ nígũ, ojagɯ ojaɣĩ.

A'ti pūrīrē Ō'acũ cũ weesĩ'rĩ'caronojōta cũ ɯaritero nicā, nipe'tirārē, nipe'tisere Jesucristo doca tojacā weegɯsami nisere ojacɯ niwī. Tojo nicā judío masā, judío masā nitirārē Jesucristo me'rā ni'cā upɯta nima nisere ojacɯ niwī. Mɯsā weesetisere ni'cā wi'icjārā Ō'acũ ya curuacjārā weronojō weeroɯa'a nisere ojacɯ niwī. Ńa'arō weesere cā'mota'arɯa'a nisere ojacɯ niwī.

Pablo Jesucristore ějōpeori curuacjārā Éfesopɯ nirārē oja'que ni'i

¹ Yɯ'u Pablo Jesucristo besecũ'ucɯ ni'i. Cũ yɯ'ure Ō'acũ ɯa'caronojōta cũ ye quetire weredutigɯ cūuwī. Mɯsā Ō'acũ yarārē, Éfesopɯ nirārē añuduti'i. Mɯsā Jesucristore ějōpeonu'cũ'u.

² Mɯsārē Ō'acũ marĩ pacɯ, Jesucristo marĩ wiogɯ añurō weeato. Mɯsārē ejerisājācā weeato.

Cristo me'rā Ō'acũ marĩrē añurō wee'que ni'i

³ Ō'acũ, marĩ wiogɯ Jesucristo pacɯre e'catise o'orā. Cristo yarā niyucā, Ō'acũ marĩrē añurō weecɯ niwī. Marĩrē ma'ígũ, nipe'tise ɯ'mɯsepɯ ejeripō'rā cjase añusere o'ocɯ niwī.

⁴ A'ti turi weese dɯporo cũ marĩrē beseyutojacɯ niwī. Cristore ějōpeorā cũ yarā sājārāsama ni wācũgũ, tojo besecɯ niwī. Marĩrē cũ ĩ'orōpɯre añurā, bu'iri moorā niato nígũ tojo weecɯ niwī. ⁵ Dɯporopɯ cũ marĩrē ma'ígũ, cũ pō'rā wa'arāsama, nitojacɯ niwī. Jesucristore ějōpeoato nígũ marĩrē tojo weecɯ niwī. Tere wéegɯ, cũ weesĩ'rĩ'caronojōta weecɯ niwī.

⁶ Cũ macũ cũ ɯpɯta ma'ígũ me'rā marĩrē añurō weecɯ niwī. Tojo weerā cũ marĩrē añurō wee'quere wācūrā, cūrē e'catipeonu'cũ'u. ⁷⁻⁸ Ō'acũ marĩrē ɯpɯta ma'ígũ, cũ macūrē o'ocɯ niwī. Cũ curusapɯ wēri'se me'rā, cũ ye dí o'mabɯrose me'rā marĩ Ńa'arō wee'que wapare wapayecɯ niwī. Te me'rā Ō'acũ marĩ Ńa'arō wee'quere acobojocɯ niwī. Marĩrē añurō wéegɯ, tojo weecɯ niwī. Cũ marĩrē añurō weesere masĩato nígũ masĩsere, tɯ'omasĩsere marĩrē o'oyɯ'rɯmajācɯ niwī. ⁹ Marĩrē cũ weesĩ'rĩ'que, todɯporo masĩno'ña marĩ'quere masĩcā weecɯ niwī. Cũ Jesucristo wēri'se me'rā cũ yarārē “Añurō weetu'ajanɯ'cōgũti” ní'quere masĩcā weecɯ niwī.

¹⁰ A'ti ɯmɯco pe'ticā, nipe'tise Ō'acũ “A'tiro wa'arosa'a” ní'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acā, cũ ɯa'caronojōta weegɯsami. A'tiro weegɯsami. Cũ nipe'tirā ɯ'mɯsepɯ nirā, a'ti nucũcāpɯ nirārē Cristore na dɯpoá sōrōgũsami.

¹¹ Ō'acũ marĩrē Jesucristo me'rā ni'cārō me'rā nidutigɯ dɯporopɯ beseyucɯ niwī. Marĩrē cũ “O'oguti” ní'quere ñe'edutigɯ tojo weecɯ niwī. A'te nipe'tise cũ “Weeguti” nise cũ wācũyu'quepɯ ni'i. Cũ nipe'tise añutɯ'sa'a nisere weesami. ¹² Cũ a'tiro wéegɯ, ɯsā Cristore ějōpeomɯ'tārārē añurō weecā ɯagɯ besecɯ niwī. ɴsā añurō weese me'rā masā cũ Ō'acũ nise pacare añurō wācũato nígũ tojo besecɯ niwī. ¹³ Cristo curusapɯ wēri'que me'rā mɯsā quē'rā Ō'acũ yarā wa'awɯ. Mɯsā diacjũ cjase Cristo ye

quetire tɔ'orã, cūrẽ ějõpeowɔ. Cũ ye queti a'tiro ni'i. Marĩ pecame'epɔ wa'abo'cãrãrẽ yɔ'rɔweticã weecɔ niwĩ. Cūrẽ ějõpeocã, Õ'acũ mɔsãrẽ cũ yarã tojacã weecɔ niwĩ. Yarã nima nisere ĩ'osĩ'rĩgũ, mɔsãrẽ Espĩritu Santure o'ócɔ niwĩ. Espĩritu Santu Õ'acũ "Mɔsãrẽ o'óguti" ní'cuta nimi. ¹⁴ Õ'acũ Espĩritu Santure marĩrẽ o'otojacɔ niwĩ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Diacjũta nipe'tise cũ "O'oguti" ní'quere o'ogɔsami. Cũ o'otjere yucuerã wee'e. Cũ yarã nipe'tirã ña'arõ weeseti nimi'cãrãrẽ yɔ'rɔwetipe'ticã weegɔsami. Tojo wéeca be'ro cũ "O'oguti" ní'quere o'ogɔsami. Cũ tojo weecã ĩ'arã, masã Õ'acũrẽ "Añubutiagɔ nimi", nirãsama.

Pablo ěfesocjãrãrẽ sãrĩbosase ni'i

¹⁵⁻¹⁶ Yɔ'u mɔsã añurõ weesere masĩ'i. Mɔsã marĩ wioɔɔ Jesure ějõpeo'o. Tojo nicã nipe'tirã Õ'acũ yarãrẽ ma'i'i. Mɔsã tojo weecã wãcũgũ, yɔ'u Õ'acũrẽ sãrĩbosasetirinɔcũ cūrẽ e'catise o'onu'cũ'u. ¹⁷ Õ'acũ, marĩ wioɔɔ Jesucristo pacɔ añubutiagɔ nimi. Cūrẽ mɔsã ye niatjere a'tiro sãrĩbosa'a: "Õ'acũ, Espĩritu Santu tɔ'omasĩse o'oato narẽ. Mɔ'u ye cjasere añurõ ĩ'oato. Nemorõ mɔ'urẽ masĩdutigɔ tojo weeato. ¹⁸ Õ'acũ, na tɔ'oña'rõpɔ mɔ'u ye cjasere masĩcã weeya. Mɔ'u narẽ añurõ weesĩ'rĩgũ besecɔ niwũ. Nipe'tirã mɔ'u yarãrẽ añubutiasere o'ogɔsa'a. A'tere narẽ añurõ masĩcã weeya. ¹⁹⁻²⁰ Mɔ'u tutuayɔ'rɔgɔ ni'i. Mɔ'u tutuase ne pe'tisome. Te me'rã ũsã Jesucristore ějõpeorãrẽ dɔcayugɔ wee'e. Mɔ'u tojo weesere narẽ masĩcã weeya", ni sãrĩbosa'a. Õ'acũ tutuase a'tiro ni'i. Cũ, cũ tutuase me'rã Cristo wẽrĩ'cɔpɔre masãcã weecɔ niwĩ. Cũ masãmũjãaca be'ro cūrẽ cũ tiro ɔ'mɔsepɔ wioɔɔ dujiri cũmurõ diacjũ pe'e dɔpocɔ niwĩ. Cũ tutuase me'rãta cũ ɔaronojõ marĩrẽ dɔcayugɔ weemi. ²¹ Õ'acũ Cristore a'tiro weecɔ niwĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãpɔ nirã, ɔ'mɔsepɔ nirã, na wiorãrẽ, no'o ãpẽrãrẽ dutirãnojõrẽ na bu'ipɔ tojacã weecɔ niwĩ. A'ti ɔmɔcɔpɔ, ape ɔmɔcɔpɔre tojota weenu'cũcũsami. ²² Õ'acũ nipe'tisere, nipe'tirãrẽ Cristo doca tojacã weecɔ niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã Cristore ějõpeose cururicjãrã dɔpoã sõrõcɔ niwĩ. ²³ Nipe'tirã cūrẽ ějõpeose cururicjãrã ni'cã curua nima. Tĩ curuacjãrã cũ upɔ weronojõ nima. Tojo nicã Jesucristota nipe'tiropɔ nibi'acã'sami. Cūrẽ ějõpeose cururicjãrã cũ ɔaro weemasĩma. Tojo weero narẽ añurõ weemasĩse dɔ'sawe'e.

2

Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ yɔ'rɔo'que ni'i

¹ Todɔporopɔ Cristore ějõpeose dɔporo mɔsã ña'arõ weecãrã niwũ. Mɔsã ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ ĩ'orõpɔre wẽrĩ'cãrã weronojõ nicãrã niwũ. ² ãpẽrã a'ti turicjãrã weronojõ ña'arõ weenu'cũcãrã niwũ. Wãtĩa wioɔɔ ɔaronojõ weecãrã niwũ. Cũ a'ti turicjãrã Õ'acũrẽ yɔ'rɔnɔ'cãrãrẽ dutigɔ nimi. ³ Todɔporo marĩ nipe'tirã tojota ña'arõ weenu'cũwũ. Ña'arõ weesĩ'rĩsere ɔaripejawɔ. Marĩ no'o ɔaro weesĩ'rĩsenojõrẽ, ña'arõ wãcũsenojõrẽ weewɔ. Tojo weerã marĩ quẽ'rã Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'bopã. ãpẽrãrẽ pecame'epɔ cõ'a, bu'iri da'rero weronojõ da'reno'bopã. ⁴ Cũ pe'e marĩrẽ ɔputɔ ma'ígũ, pajaña'se cɔoyɔ'rɔawĩ. ⁵ Marĩ ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ marĩrẽ "Wẽrĩ'cãrã weronojõ nima", ni ĩ'awĩ. Cristore ějõpeoca be'ro marĩrẽ "Cristo me'rã ni'cãrõ me'rã nima", ni ĩ'asami. Cũ Cristore masõ'caronojõta marĩ quẽ'rãrẽ catise pe'titisere o'ocɔ niwĩ. Tojo weegɔ Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, ña'arã

nimi'cārārē yu'rūocu niwī. ⁶ Ō'acū Jesucristore masōcu niwī. Cūrē masō'caronojōta marī Jesucristo yarārē masāmujāa'cārā weronojō weecu niwī. Jesucristo u'mūsepū wioḡu dujiri cūmurō dujironojōta marīrē cū me'rāta tja u'mūsepū dujiyutojarā weronojō nicā weecu niwī. Ņa'arō nisetise me'rā nisome majā. ⁷ Jesucristo cū wērībosa'que me'rā marīrē ma'isere, cū añubutiaro weesere ī'ocu niwī. Be'ropū nipe'tirārē tere masīcā uḡu tojo weecu niwī. ⁸ A'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā Ō'acū añurō weese me'rā yu'rūwū. Te marī basu wee'que mejēta ni'i. Ō'acū pe'e marīrē yu'rūowī. ⁹ Marī añurō weesere ī'agū mejēta yu'rūowī. Tojo weegu ne ni'cū “Yu'u añurō wee'que wapa Ō'acū yu'ure yu'rūowī”, nita basiowe'e. ¹⁰ A'tiro ni'i. Marī cū wee'cārā ni'i. Jesucristo ya curuacjārā nidutigu tojo weecu niwī. Dūporopū marī añurō weeatjere wācūyutojacu niwī. Tere añurō weedutigu marīrē Jesucristo yarā wa'acā weecu niwī.

Marī Jesucristo me'rā añurō nicā'a nise ni'i

¹¹ Mūsā todūporopū niseti'quere wācūña. Mūsā judío masā niwe'e. Tojo weerā judío masā ō'rēcju yapa caserore yejecō'arā, a'tiro nisama mūsārē: “Na yejecō'ano'ña marīrā nima.” Na basu pe'e “Ēsā yejecō'ano'cārā Ō'acū yarā ni'i”, nimisama. Mūsā pe'ere “Ō'acū yarā nitima”, nisama. Tojo weese upūpū weese dia'cū ni'i. Tojo weese masārē Ō'acū yarā wa'acā weewe'e. ¹² Titapūre mūsā ējōpeose dūporo Cristore moocārā niwū. Mūsā Ō'acū yarā Israe curuacjārā me'rā niticārā niwū. Ō'acū Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwī: “Narē añurō weeguti. Na wioḡu nigūti. Yarā nirāsama”, nicu niwī. Mūsā pe'ere tojo niticu niwī. Mūsā Ō'acū ūsārē yu'rūogusami nisere masīcārā niwū. Ō'acūrē moocārā niwū. ¹³ Ni'cārōacā pūrīcārē mūsā Jesucristore ējōpeorā ni'i. Tojo weerā todūporopū cūrē masītimi'cārā cū yarā wa'acārā niwū. Cristo cū wērīse, cū dí o'mabūrose me'rā mūsārē cū yarā wa'acā weecu niwī. ¹⁴ Cristo nimi marīrē ejerisājāsere o'ogū. Cūta marīrē judío masārē, judío masā nitirārē ni'cā curuacjārā wa'acā weecu niwī. Marī a'merī ī'asī'rītimi'quere du'ucā weecu niwī. ¹⁵ Cū wērīse me'rā Moisé duti'quere wéerā, ne ni'cū yu'rūwetimasītimi nisere masīcā weecu niwī. Tojo weegu Cristo pūa curua nimi'cārārē cūrē ējōpeocā ī'agū, ni'cā curuata weecu niwī. Tojo weese me'rā marīrē añurō ni'cārō me'rā niseti'cā weecu niwī. ¹⁶ Cū curusapū wērīse me'rā marīrē judío masārē, judío masā nitirā me'rā a'merī marī pe'sutisere du'ucā weecu niwī. Cū wērīse me'rāta tja marī pūa curua nimi'cārārē ni'cā curua weecu niwī. Tojo nicā te me'rāta Ō'acū ī'orōpūre marīrē añurā wa'acā weecu niwī.

¹⁷ Cristo a'ti nucūcāpū a'tigu, “Ō'acū masā me'rā añurō nisetisere apogū a'tiwū”, ni werecu niwī. Ēsā judío masā Ō'acū yere masī'cārārē werecu niwī. Tojo nicā mūsā quē'rā judío masā nitirā, Ō'acū yere masīti'cārārē te quetire werecu niwī. ¹⁸ A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā marī judío masā, judío masā nitirā nipe'tirā marī pacū Ō'acūrē sērīmasī'i. Cūrē ējōpeo, masīta basio'o. Cū tiropū wa'amasī'i. Espiritu Santu ni'cū nigū cū weetamuse me'rā tojo weeta basio'o. ¹⁹ Tojo weerā mūsā judío masā nitirā Ō'acū ī'orōpūre apesecjārā sijari masā weronojō niwe'e. Ō'acūrē masītirā weronojō niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Judío masā Cristore ējōpeorā weronojōta Ō'acū ya curuacjārā ni'i. Nipe'tirā Cristore ējōpeorā me'rā ni'cū pō'rā, Ō'acū pō'rā ni'i. ²⁰ Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā ni'cā wi'i yéca wi'ijo weronojō ni'i. Ti wi'i yeenū'cā'que a'tiro ni'i. Jesucristo

besecúú'cārā, tojo nicā Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masā m̄sārē ne waro bu'edũ'pocāticārā niwā. Tere tũ'orā, ějōpeocārā niwā. Na ne waro yeenũ'cācaga ũtāgā weronojō Jesucristo nimi. ²¹ Yeenũ'cācaga ũtāgā me'rā nipe'tise ti wi'i cjase queoro ninu'cūcā'a. Nipe'tise apeye ũtāpaga tiga yeenũ'cācaga ũtāgā me'rā yee a'mesũ'ono'o. Queoro tiga me'rā añurō yeeturiamũjāno'o. Tojo weronojō Cristo marĩ cūrē ějōpeocā, āpērā todũporo ějōpeorā me'rā añurō a'mesũ'acā weemi. Āpērā cūrē ějōpeowā'cācā, cūta tja marĩ nipe'tirārē ni'cā curua, pajiri curua wa'acā weemi. Āpērā marĩ nipe'tirārē ĩ'arā, wiopesase me'rā “Õ'acũ ya curua ni'i”, nirāsama. ²² M̄sā quē'rā judío masā nitirā āpērā Jesucristore ějōpeorā me'rā a'mesũ'a, Õ'acũ ya curuacjārā toja'a. Õ'acũ Espĩritu Santu me'rā m̄sāp̄ure nimi.

3

Pablo “Judío masā nitirārē bu'edutigũ cūuno'wũ” ní'que ni'i

¹ Õ'acũ m̄sārē ma'ígũ, añurō weecũ niwĩ. Cũ tojo weesere wācũgũ, cūrē e'catipeo'o. Yũ'ũ Pablo m̄sā judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. ² M̄sā masĩsa'a, Õ'acũ m̄sārē pajaña'gũ, añurō weesĩ'rīgũ, yũ'ũre a'tiro weredutiwĩ. Judío masā nitirā quē'rārē yũ'rũomi nisere weredutiwĩ. ³ Õ'acũ todũporopũ masĩno'ña marĩ'que quetire yũ'ũre bajuyoropũ ĩ'owĩ. Tere “Judío masā nitirārē añurō weegũti” ní'quere yũ'ũre masĩcā weewĩ. Yũ'ũ m̄sārē a'te dũporo pejetipawa ojatojapũ. ⁴ M̄sā tere bu'érā, yũ'ũre “Cristo ye queti, todũporo masĩno'ña marĩ'que quetire cũ masĩmi”, nirāsa'a. ⁵ Dũporocjārā Õ'acũ judío masā nitirārē ñe'egũsami nisere masĩticārā niwā. Ni'cārōacā pũricārē Espĩritu Santu me'rā cũ yarā, cũ besecúú'cārārē weremi. Tojo nicā tere cũ wereduti'quere wereturiari masārē weremi. ⁶ Te todũporo masĩno'ña marĩ'que queti a'tiro ni'i. Judío masā nitirā Jesucristore ějōpeorā, judío masā weronojō Õ'acũ pō'rā sājārāsama. Na quē'rā cũ o'oaťjere ñe'erāsama. Na pũa curua nimi'cārā ni'cā curua nirāsama. Õ'acũ “Judío masārē Jesucristo me'rā añurō weegũti”, nicũ niwĩ. Cũ tojo ní'quere judío masā nitirā quē'rārē weegũsami.

⁷ A'te quetire Õ'acũ yũ'ũre weredutigũ cūuwĩ. Yũ'ũ ña'agũ nimicā, yũ'ũre añurō wéegũ, cũ tutuaro me'rā tojo cūuwĩ. ⁸ Yũ'ũta mejō nigũ waro nipe'tirā Õ'acūrē ějōpeorā docapũ tũ'oña'a. Tojo nimicā, yũ'ũre añurō weesĩ'rīgũ, a'tiro weecũ niwĩ. Judío masā nitirārē cũ bese'cũ Cristo ye añuse quetire weredutiwĩ. Te queti a'tiro ni'i. Õ'acũ Jesucristo me'rā añubutiasere marĩrē weemi. Te añusere marĩ wācũpōtēowe'e. ⁹ Apeyere Õ'acũ nipe'tirā te queti todũporocjārā masĩti'quere masĩato ní'gũ yũ'ũre o'ówĩ. Cũ nipe'tisere wee'cũ te quetire maata wereticũ niwĩ. Te queti cũ ne waro wācũyu'que a'tiro ni'i. “Judío masā nitirā judío masā weronojō Õ'acũ pō'rā nirāsama” ní'que ni'i. ¹⁰ Tojo weero ni'cārōacārē Jesucristore ějōpeori curuacjārā me'rā a'tiro wa'a'a. Na peje cururi nimi'cārā ni'cā curua wa'acā ĩ'arā, Ʃ'musecjārā wiorā, tojo nicā wātĩ yarā tutuarā a'tiro nisama: “Õ'acũ masĩyũ'rũami. Añubutiaro wācũse cũomi”, nisama. ¹¹ Ne waropũ Õ'acũ “Tojota peje cururicjārārē ni'cā curua wa'acā weeyapatigũti”, nicũ niwĩ. Cũ ní'caronojōta Jesucristo marĩ wiogũ me'rā queoro wa'acā weecũ niwĩ. ¹² Cristo me'rā marĩ Õ'acūrē masĩta basio'o. Jesucristore ějōpeotjārā, uiro marĩrō “Marĩrē ñe'egũsami”, ni'i. Cūrē

sērīmasī'i. ¹³ Yũ'u mūsārē were'que bu'iri pi'eti'i. Mūsārē a'tiro weecā ɯ'a. Yũ'u pi'etisere wācūrā, bujawetiticā'ña. Pi'etigu, Õ'acũ mūsārē añurō wee'quere āpērārē wācūcā wee'e.

Cristo masārē ma'isere masiāto nígũ, Pablo sērībosase ni'i

¹⁴ Õ'acũ, marī wiogu Jesucristo pacure e'catipeo'o. Mūsā judío masā nitirārē añurō weesere wācūgũ, tojo wee'e. ¹⁵ Õ'acũta pacu nimu'tā'cu nimi. Cũ me'rā pacu nise nu'cā'a. Cũ nipe'tise cururicjārā ɯ'musepu nirā, a'ti nucūcāpu nirā ni'cārō me'rā nisetiā weecu niwī. ¹⁶ Marī pacure mūsā ye niatjere sērībosa'a. Cũ añubutiagu, tutuayũ'rũgu nimi. Cũ Espiritu Santu mūsārē wācūtutuacā weegusami. ¹⁷ Mūsā Cristore ějōpeo, nemorō cũ me'rā añurō niato nígũ sērībosa'a. Apeyema, mūsā Cristore, tojo nicā āpērārē añurō ma'icā uagu sērībosa'a. ¹⁸ Mūsā nipe'tirā Õ'acũ yarā me'rā Jesucristo marirē ma'iyũ'runũ'cāsere masīdutigũ sērībosa'a. Cũ nipe'tirā masārē ɯpũtu waro ma'imi. Wiorā, mejō nirā, nipe'tirāpũreta ma'inu'cūcā'mi. Cũ ma'ise ne pe'tisome. ¹⁹ Mūsārē cũ ma'isere masīdutigũ sērībosa'a. Cũ ma'isere wācūpõtēomasītisa'a. Te, cũ ma'isere masirā, cũ weronojō añurā, ña'ase moorā nirāsa'a. Tojo weerā Õ'acũrē ɯoyũ'rũarāsa'a.

²⁰ Nipe'tirā “Õ'acũrē añuyũ'rũami”, niato. Cũ nipe'tise marī sērīse yũ'rũoro o'osami. Marī wācũ'que nemorō o'omasīsami. Cũ tutuaro me'rā marirē tojo weemasīsami. ²¹ Tojo weerā Õ'acũ marī Jesucristore ějōpeori curuacjārārē añurō weecā ĩ'arā, nipe'tirā Õ'acũrē e'catipeonu'cūcā'to. Tojo nicā Jesucristo masāpũre weesere ĩ'arā, tojota weeato. A'tocaterocjārā, be'rocjārā quē'rā tojota Õ'acũrē e'catipeonu'cūcā'to.

Tojota wa'arosa'a.

4

Jesucristore ějōpeorārē ni'cārō me'rā nisetiduti'que ni'i

¹ Yũ'u marī wiogu ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Õ'acũ cũ tutuaro me'rā marirē añurō weecu niwī. Tere wācūgũ, mūsārē a'tiro weecā ɯ'a. Mūsā Õ'acũ bese'cārā weronojōta añurō weesetiya. ² Ne ni'cũ “Āpērā yũ'rũoro ni'i”, ni wācūticiā'ña. Nitu'tiro marirō queoro weeya. Mūsārē ña'arō, mejēcā weecā, wācūtutuaya. Āpērārē ma'irā, queoro weeticā ĩ'arā, tojo tu'oña'cā'ña. ³ Espiritu Santu mūsārē ni'cārō me'rā nisetiā weemi. Mūsā ni'cārō me'rā añurō nisetirāti nirā, a'merī acobojoya. A'merī añurō wejepeo, cumuca marirō niña. ⁴ Marī ni'cā curuacjārā ni'i. Espiritu Santu ni'cũ nigũ, marī nipe'tirāpũre nimi. Õ'acũ ɯ'musepu wa'adutigũ marī nipe'tirārē beseyucu niwī. ⁵ Marī wiogu Jesucristo ni'cũta nimi. Marī nipe'tirā cūrē ni'cārōnojō ějōpeo'o. Jesucristore sirutusere ĩ'orā, marī nipe'tirā wāmeyeno'o. ⁶ Õ'acũ marī pacu ni'cũta nimi. Cũ marī nipe'tirā wiogu nimi. Cũ, cũ yarā me'rā cũ ye cjasere weemi. Cũ yarā nipe'tirāpũre nimi.

⁷ Tojo nimicā, Cristo marirē, marīnucūrē Espiritu Santu me'rā weemasīsere o'ocu niwī. ⁸ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojāca pũrĩpu oja'caronojōta ni'i. A'tiro ojano'wũ:

Cũ ɯ'musepu mujāase duporo cūrē ĩ'atu'tirārē docaque'acā weecu niwī. Cũ mujāāca be'ro masārē Espiritu Santu me'rā weemasīsere o'ocu niwī.

9 Cũ ʉ'musepu mʉjãasere ucũrã, cũ topu mʉjãati duporo a'ti di'tapu dijaticu niwĩ yujupu, nirã wee'e. Dijati, a'topu nicu niwĩ. 10 Cũta tja a'ti di'tapu ni'cu ʉ'muse añubutiaropu Õ'acũ nirõpu mʉjãacu niwĩ. Tojo weegu nipe'tiropu dutimasĩmi. 11 Jesucristo cũ yarãrẽ, nãnucũrẽ Espiritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocu niwĩ. Ni'cãrẽrãrẽ besecũú, cũ ye queti wererã sãjãcã weecu niwĩ. Æpẽrãrẽ Õ'acũ cũ ucũse tu'o'quere wereturiarã sãjãcã weecu niwĩ. Æpẽrãrẽ, cũ masãrẽ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rũwetise quetire werecusiarĩ masã sõrõcu niwĩ. Æpẽrãrẽ, Jesucristore ãjõpeorãrẽ su'ori bu'edutigu cũucu niwĩ. 12 Tojo wee cũ yarãrẽ cũ ye cjasere da'rato nĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ ya curuacjãrãrẽ cũ ʉaro weenemoato nĩgũ tojo weemasĩsere o'ocu niwĩ. 13 Tere wee, marĩ a'merĩ weetamurã, Õ'acũ macũrẽ nemorõ ãjõpeonemorãsa'a. Cũrẽ añurõ masĩrãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ ʉaronojõta queoro weemasĩnemorãsa'a. Õ'acũ bese'cu Cristo nipe'tisere añurõ niseticu niwĩ. Marĩ cũrẽ ãjõpeori curuacjãrã quẽ'rã cũ weronojõta nisetirãsa'a. 14 Tojo weerã wĩ'marã weronojõ ducayumjãrã nisome. Nipe'tisetiri ma'ma bu'esere tu'orã, na'irõ ducayumjãsome. Nisoome'rĩrĩ masã marĩrẽ mejẽcã ãjõpeocã weesome. 15 A'tiro pe'e bucũrã weronojõ weerãsa'a. Diacjũ a'merĩ ma'i, ucũrãsa'a. Siape me'rã diacjũ cjasere ãjõpeotu'ajanu'cõrãsa'a. Tojo nicã, ãpẽrãrẽ wereyapada'reorãsa'a. Nipe'tise no'o marĩ weesere Cristo me'rã nĩrã, cũ ʉaro weenemorãsa'a. Cũta nimi cũrẽ ãjõpeori curuacjãrã dupoã. 16 Tojo dupoã nĩgũ, marĩrẽ queoro a'mesu'acã weemi. Marĩ upu peje ducawatimirõ, ni'cã uputa ni'i. A'te weronojõ marĩ cũrẽ ãjõpeorãrẽ ni'cã curuata cũ me'rã ni'cãrõ me'rã nicã weemi. Marĩ ãjõpeorãnucũ a'merĩ weetamurã, siape me'rã weetamuwã'cã, a'merĩ ma'itu'ajanu'cõrãsa'a.

Jesucristo me'rã ma'ma weesetisere boca'que ni'i

17 Marĩ wiogu dutiro me'rã musãrẽ a'tiro weeduti'i. Musã Õ'acũrẽ masĩtirã weronojõ weeticã'ña. Toduporopu weeseti'quenojõrẽ weeticã'ña. Õ'acũrẽ masĩtirã no'o ʉaro wãcũ, weema'acã'sama. 18 Na tu'omasĩtima. Na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nima. Õ'acũ masãrẽ añurõ weesere masĩtima. Õ'acũ yere wãcũsĩ'rĩtirã, tu'omasĩtirã weronojõ nima. Tojo weerã Õ'acũ tiropu catinu'cũsome. 19 Na ña'arõ weesetisere ne bopoyatima. Na no'o ʉaro ña'arõ weebajaque'atima. Na weetũ'sase, nipe'tise ña'asere weema. Na weesere “¿Añumitito?” ni wãcũtima. 20 Musã pũrĩcãrẽ Cristo Õ'acũ bese'cu tojo weesere weedutiticu niwĩ. 21 Musã queorota cũ ye quetire tu'orã, masĩsa'a. Cũrẽ ãjõpeorã weesetisere Jesú bu'e'quere masĩsa'a. 22 Musã toduporopu weeseti'quema du'ucã'ña majã. Musã “Ña'arõ ʉaripejasere wéerã, e'catirãsa'a”, ni wãcũmipã. Niwe'e. Tojo weese musãrẽ dojorẽpã. 23 Musã mejẽcã wãcũsere ducayuroa'a. 24 Õ'acũ ʉaronojõta ma'ma weesetisere weeya. A'tiro wéerã, ãpẽrãrẽ musã queoro weerãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ ĩ'orõpũre añurã nirãsa'a.

25 Tojo weerã a'merĩ nisoosere du'ucã'ña. Marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã ni'i. Te ye bu'iri a'merĩ diacjũ ucũrõu'a'a.

26 Musã uarã, ña'arõ weeticã'ña. Uana'iaticã'ña. 27 Wãtĩ musãrẽ uadojacã weesĩ'risere cã'mota'aya.

28 Toduporopu yajapo'cu yajanemoticã'to majã. Yajaronojõ o'ogu, da'rato. Tojo weegu cũ basu quẽ'rã cuogusami. Cũ da'ra'que wapa me'rã pajasecuorã quẽ'rãrẽ weetamumasĩgũsami.

29 Ña'asere ucüticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Añuse, no'o masãrē weetamusenojō pe'ere ucũña. Tojo wéerã, musã ucũse tũ'orãrē añurō weerãsa'a. 30 Nipe'tise ña'arō weesere weeticã'ña. Espíritu Santure bujaweticã weeticã'ña. Õ'acũ Espíritu Santure o'ose me'rã musã “Õ'acũ yarã nima”, nino'o. Tojo weerã musã masĩ'i, Jesucristo a'ticãpũ Õ'acũ musãrē añurō yũ'rũobutiagusami.

31 Nipe'tise a'merĩ ña'arō tũ'oña'sere, pũrĩrō ucũsere, uayũ'rũmajãsere, a'metu'tise, uarã caricũsere, tojo nicã ãpērãrē ña'arō ucũse quẽ'rãrē du'ucã'ña. Ne ni'cũrē ĩ'atu'titicã'ña. 32 A'tiro pe'e weeya. A'merĩ añurō weetamu, pajaña'ña. Õ'acũ Cristo me'rã musãrē acobojo'caronojōta musã quẽ'rã a'merĩ acobojoya.

5

“Õ'acũ pō'rãrē a'tiro nisetiroũa'a” ní'que ni'i

1 Musã Õ'acũ pō'rã cũ mairã ni'i. Tojo weerã cũ weronojō weeya. 2 Jesucristo marĩrē ma'icaronojōta a'merĩ ma'inu'cũcã'ña. Cũ marĩrē ma'ígũ, wẽrĩbosacũ niwĩ. Cũ wẽrĩbosa'que judío masã oveja wĩ'magũrē wějē, Õ'acũrē ãjũamorōpeo'caro weronojō ni'i. Õ'acũ na ãjũamorōcã, tũ'sacũ niwĩ. Te weronojō Jesucristo marĩrē wẽrĩbosa'quere tũ'sacũ niwĩ.

3 Musã Õ'acũ yarã nitoja'a. Tojo weerã musã nũmosãnumia nitirãrē, marãpũsumua nitirãrē ne a'metãrãbajaque'aticã'ña. Nipe'tise no'o ña'arō weesere, ña'arō wãcũsere weeticã'ña. Tojo nicã ãpērã yere uaripejaticã'ña. Ne cã'rō ña'arō weesere wãcüticã'ña. 4 Ña'asere ucũ bujicã'ticã'ña. No'o uaro ucũma'aticã'ña. Tojo weese queoro niwe'e. Tojo weronojō o'orã, a'tiro pe'e weeya. Õ'acũ añurō weesere a'merĩ ucũ, cũrē e'catise o'oya. 5 Musã masĩtojasa'a. No'o uaro a'metãrãbajaque'atirãnojo Jesucristo yarã nitima. Õ'acũ nirõpũ wa'asome. Mejãrõta tja ña'asere weegũ, tojo nicã a'ti uũũco cjase uaripejayũ'rũnũ'cãgũ quẽ'rã cũ tiropũ wa'asome. A'ti uũũco cjase uaripejayũ'rũnũ'cãse Õ'acũ mejẽtare ãjõpeose ni'i. 6 Tũ'omasĩña. Õ'acũ te ña'ase weerãrē cũrē yũ'rũnũ'cãrãrē pecame'epũ bu'iri da'regusami. Na ña'arō weesere “Añuse ni'i”, nibosama. Na tojo ucũmaasoosere ne ãjõpeoticã'ña. 7 Õ'acũrē yũ'rũnũ'cãrãrē na ña'arō weesere ne cã'rō bu'ipejatamuticã'ña.

8 Musã todũporopũre ña'arō weesetirã, na'itĩ'arõpũ weronojō nicãrã niwũ. Õ'acũrē masĩticãrã niwũ. Ni'cãrõacã pũrĩcãrē marĩ wiogũ yarã nĩrã, bo'reyuropũ nĩrã weronojō ni'i. Õ'acũ ye cjasere masĩ'i. Cũ yarã weronojō weesetiya. 9 Marĩ bo'reyuropũ nĩrã, ãpērãrē añurō wee'e. Tojo nicã weesoosere marĩrō Õ'acũ uaronojō queoro wee'e. 10 Nipe'tise musã weesenojõrē “¿Marĩ wiogũ e'catigusari?” ni wãcũña. 11 Jesucristore ãjõpeotirã na'itĩ'arõpũ nĩrã weronojō nisama. Na no'o uaro weema'asama. Musã na weronojō weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Na weesere “Ña'ase Õ'acũ weedutitise ni'i” ni, bajuyoropũ ĩ'oña. 12 Na ya'yioropũ ña'arō weesere marĩ ucũcã, bopoyo ni'i. 13 Bo'reyuropũre nipe'tise bajũ'u. Marĩ na ña'arō wee'quere ña'a ni'i nĩrã, bajuyoropũ ĩ'o'o. Tojo weecã, na ña'arō weesere masĩsama. Masĩrã, na quẽ'rã dũcayubosama. 14 Tojo weero Jesucristore ãjõpeotirãrē a'tiro ucũno'o: Mũ'u cãrĩgũ, tũ'omasĩtigũ weronojō ni'i. Wã'cãña.

Õ'acũ ï'orõpũre wẽrĩ'cũ weronojõ ni'i.

Tojo nimigũ, masãña.

Tũ'omasãña.

Cristo Õ'acũ bese'cũ musãrẽ bo'reyuropũ nirãrẽ weronojõ weegusami, nino'o.

¹⁵ Tojo weerã musã weesere añurõ wãcũcasanũ'cõña. Õ'acũ yere masĩtirã weronojõ niticã'ña. Cũ yere masĩrã weronojõ pe'e añurõ niña.

¹⁶ A'tiro nicã peje ña'ase ni'i. Tojo nimicã, a'tiro weeya. Nipe'tise musã weesetisetirinũcũ Õ'acũ ñaro weeya. ¹⁷ No'o ñaro weema'aticã'ña.

“¿Ñe'enojõ pe'e Õ'acũ ñase niti?” ni wãcũña. ¹⁸ Que'aticã'ña. Tojo weese yapatidijase ni'i. E'catisĩ'rĩrã, Espĩritu Santure cõoyũ'rũmajã niña.

¹⁹ Õ'acũ ye basasere, Salmo wãmetiri pũrĩpũ oja'quenojõrẽ a'merĩ wereya. Marĩ wiogũre upũtu e'catipeose me'rã basapeoya. ²⁰ Marĩ wiogũ Jesucristore ãjõpeorã, nipe'tisere Õ'acũ marĩ pacũre e'catise o'onu'cũcã'ña.

Ni'cã wi'icjãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ dutise ni'i

²¹ Cristore musã ãjõpeose bu'iri wiopesase me'rã a'merĩ ï'aña.

²² Marãputirãnumia, marĩ wiogũre yũ'ti ãjõpeoronojõta musã marãpũsumũarẽ yũ'ti ãjõpeoya. ²³ A'tiro ni'i. Cristo cũrẽ ãjõpeori curuacjãrã dupoã nimi. Tojo weronojõ marãputigore co marãpũ co wiogũ weronojõ nimi. Apeye quẽ'rãrẽ Cristota cũ ya curuacjãrãrẽ yũ'rũogũ nimi. Marĩ cũ ya upũcjãrã ni'i. ²⁴ Marĩ cũ ya curuacjãrã cũ dutise doca ni'i. A'te weronojõ marãputirãnumia quẽ'rã nipe'tise na marãpũsumũa dutise doca nirõũ'a.

²⁵ Cristo cũ ya curuacjãrãrẽ ma'igũ, marĩ ye niatjere wẽrĩbosacũ niwĩ. Cũ ma'icaronojõta, nũmotirã, musã nũmosãnumiarẽ ma'iaña. ²⁶ Jesucristo cũ ya curuacjãrãrẽ cũ yarã nidutigũ tojo wẽrĩbosacũ niwĩ. Cũ ye quetire ãjõpeocã, marĩ ña'arõ wee'quere cõ'a dũcayucã weemi. Aco me'rã ù'irĩtisere coero weronojõ weemi. ²⁷ Cũ, cũ ya curuacjãrãrẽ añubutiarã cõogũti nĩgũ, tojo weemi. De'ro nise ña'ase moorã, bu'iri marĩrã wa'acã weemi. ²⁸ Jesucristo cũ ya curuacjãrãrẽ ma'icaronojõta, musã nũmotirã, musã nũmosãnumiarẽ ma'irõũ'a. Musã basu ma'irõnojoãta ma'iaña. No'o cũ nũmorẽ maigũnojoã cũ basu ma'igũ weemi. ²⁹ A'tiro ni'i. Ne ni'cũ cũ upũre ma'iticã weetimi. A'tiro pe'e weemi. Añurõ ba'a, cũ upũre co'temi. Cristo cũ ya curuacjãrãrẽ tojota weemi. Marĩrẽ ma'igũ, añurõ co'temi. ³⁰ Marĩ cũrẽ ãjõpeori curuacjãrã cũ ya upũ ni'i. ³¹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

Tojo weegũ nũmotigũ cũ pacũsumũa me'rã ni'cũ narẽ wijagũsami.

Wija, cũ nũmo me'rã nigũsami.

Õ'acũ ï'orõpũre na pũarã ni'cã upũ nirãsama, ni ojano'wũ.

³² Te tũ'ota basiotise paca ni'i. Tojo nimicã, yũ'ũ pe'e Cristo, tojo nicã cũrẽ ãjõpeori curuacjãrãrẽ na ni'cã upũ nima nisere ucũ'u. ³³ Tojo nimigũ, a'te quẽ'rãrẽ nigũti. Nũmotirãnũcũ musã basu ma'irõnojoãta musã nũmosãnumiarẽ ma'iaña. Numia quẽ'rã, musã marãpũsumũarẽ añurõ yũ'ti ãjõpeoya.

6

¹ Wĩ'marã, ma'mapjia, Jesucristore ãjõpeorã musã pacũsumũa dutisere añurõ yũ'tiya. Tojo weese añu ni'i. ²⁻³ Dũporopũ Õ'acũ Moisére cũ dutisere cũucũ niwĩ. Ni'cãrõ dutisere a'tiro nicũ niwĩ: “Musã a'tere yũ'ticã, añurõ weegũti”, nicũ niwĩ. A'tiro nicaro niwũ: “Musã pacũ, musã

pacore ějōpeoya. Mūsā tojo wéerā, e'catirāsa'a. A'ti nucūcāpūre yoacā catirāsa'a", nicu niwī.

⁴ Pacusumua, mūsā pō'rārē na'irō tu'titicā'ña. Na uacā weeticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Queoro weesere bu'emasōña. Na ña'arō weecā, "Tojo weeticā'ña", niña. Narē marī wiojure ějōpeocā, cū uaronojōta weecā weeya.

⁵ Da'raco'teri masā, mūsā wiorā na dutisere yu'tiya. Jesucristore da'raco'terā weronjō añurō weesooro marīrō wiopeesase me'rā narē ějōpeoya.

⁶ Na ĩ'orōpūre añurō da'raya. Na ĩ'atiropū quē'rārē mejārōta weeya. Mūsā wiorā ĩ'orōpū dia'cū añurō da'rarā, nisoorā weebosa'a. Mūsā wiorā "Añurō da'rami", ni wācūdutirā weebosa'a. Tojo weeticā'ña. Jesucristore da'raco'terā weronjō Ō'acū uaronojō añurō tu'sase me'rā da'raya.

⁷ E'catise me'rā Jesucristore da'rabosarā weronjō tu'oña'ña. Masā dia'cūrē da'rabosarā weronjō tu'oña'ticā'ña. ⁸ Mūsā masītoja'a, marī wioju marīnucūrē wapayegusami. Da'raco'teri masā, da'raco'tetirārē mejārōta marī añuse wee'caro ejatuario wapayegusami. Tojo weerā añurō da'raya.

⁹ Dutiri masā, mūsā quē'rā mejārōta mūsārē da'raco'terārē añurō weeya. Narē ña'arō tuunurūticā'ña. Wācūña, mūsā quē'rā na weronjō u'musepūre ni'cū wioju cuo'o. Cū pūrīcā nipe'tirā masārē ne ducawaaro marīrō ni'cārōnojō ĩ'asami.

Ō'acūrē ějōpeorā a'tiro weeroua'a nise ni'i

¹⁰ Ni'cārōacāma a'tiro ojaguti. Acawererā, mūsā marī wioju me'rā ni'i. Tojo weerā cū tutuayu'ruse me'rā wācūtutuaya. ¹¹ Wātī mūsārē nisoome'rīcā, Ō'acū weetamuse me'rā cā'mota'aya. A'tiro weronjō ni'i. Ni'cū surara a'mewējērōpū wa'agu, cū upūre cā'mota'agu cōmesapeare, cōmesu'tirote sãñasami. Tojo weronjō Ō'acū marīrē tutuarā nidutigu o'osere cuoya. Tere cuorā, wātī ña'arō weesere cā'mota'amasīrāsa'a.

¹² Marī Ō'acū uaro weesī'rīrā, a'mequērā weronjō ni'i. Masā me'rā a'mequērō weronjō niwe'e. Wātīa wiorā tutuarā me'rā a'mequē'e. Wātīa a'ti umuco cjase ña'arō weesere dutirā nima. Na pājārā bajutirā masārē wācūsepū ña'arō weedutirā niquēsāsama. ¹³ Tojo weerā nipe'tise Ō'acū mūsārē tutuarā nidutigu o'osere cuoya. Tere cuorā, nipe'tisetirinucū wātī mūsārē ña'arō weeduticā, tutuarāsa'a. Mūsā a'tiro wéeca be'ro wācūtutuarā waro nirāsa'a. Tojo weerā surara a'mewējērōpū wa'agu, nipe'tise cōmesu'tire wejesāña'caro weronjō weerāsa'a. ¹⁴ Surara cū yaro su'tiro bu'i ejeritusami. Be'ro cū cutirote cā'mota'agu cōmesu'tirote sãñasami. A'te weronjō mūsā Ō'acū o'ose me'rā tutuarā niña. Surara ejeritu'caro weronjō Ō'acū ye ucūse diacjū cjasere añurō tu'onurūña. Surara cū cutirote cā'mota'asami. Cū cā'mota'aro weronjō mūsā quē'rā a'tiro weeya. Wātī ña'arō weesere cā'mota'ajā, Ō'acū weetamuse me'rā añurō weeya.

¹⁵ Surara a'mewējēgū wa'ase dūporo cū dū'pocārīrē cā'mota'ato nígū sapatore sãñasami. Cū weronjō mūsā quē'rā Jesucristo ye quetire wererāti nīrā, wācūyuya. A'te queti a'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā Ō'acū masārē yu'rucocū niwī. ¹⁶ Apeye quē'rārē upūre cā'mota'ari pa'marē cuosami. Cū me'rā a'mewējērā, na buesepagu pecame'e me'rā cuosere ti pa'ma me'rā cā'mota'acjū tojo weesami. A'te weronjō wātī mūsārē ña'arō weesī'rīsere cā'mota'arā Ō'acūrē ějōpeoya. A'tiro niña:

"Yu'ure añurō yu'rūweticā weegusami", ni ějōpeoya. ¹⁷ Surara cū

dupoare cã'mota'asĩ'rĩgũ cõmesapeare pesasami. Cũ weronojõ wãtĩ musã wãcũsere dojorẽsĩ'ricã, "Õ'acũ yu'ruono'cãrã ni'i", niña. Apeye quẽ'rãrẽ surara a'mewẽjẽsĩ'rĩgũ pajiri pjĩ di'pjĩjore miasami. Cũ weronojõ musã quẽ'rã Espĩritu Santu o'óca pjĩrẽ cwoya. Ti pjĩ Õ'acũ ucũse nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ ucũse me'rã wãtĩrẽ cã'mota'amasĩ'i. Tojo nicã nipe'tise ña'asere cõ'amasĩ'i. ¹⁸ Nipe'tise ña'asere, wãtĩarẽ cã'mota'arã Õ'acũrẽ sãrĩnu'cũcã'ña. Espĩritu Santu weetamuse me'rã sãrĩña. Tu'omasĩse me'rã sãrĩdu'utirãta, nipe'tirã cã yarãrẽ sãrĩbosanu'cũcã'ña. ¹⁹ Yu'u quẽ'rãrẽ sãrĩbosaya. Yu'u Õ'acũ yere weresetirinucũ cã ucũsere yu'ure o'oato. "Uiro marĩrõ Jesucristo ye quetire masã masĩno'ña marĩ'quere wereta basiocã weeato", ni sãrĩbosaya. ²⁰ Õ'acũ yu'ure a'te quetire weredutigũ o'ówĩ. Yu'u cãrẽ ducayugũ weronojõ ni'i. A'te quetire werese bu'iri ni'cãrõacãrẽ yu'u bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. Topũ nimigũ, yu'ure a'te quetire uiro marĩrõ wereato nĩrã, sãrĩbosaya.

Pablo añudutituo'que ni'i

²¹ Tíquico marĩ acaweregũ weronojõ nimi. Cũ yu'u ma'igũ nipe'tise yé quetire musãrẽ weregũ wa'agusami. Cũ marĩ wiogũ ye cjasere weetamugũ nimi. ²² Tojo weegũ ùsã ye quetire weredutigũ cãrẽ musã tiropũ o'ó'o. Tojo o'ócã, wãcũtutuarãsama nĩgũ, tojo wee'e.

²³ Õ'acũ marĩ pacũ, tojo nicã marĩ wiogũ Jesucristo a'tiro weeato. Nipe'tirã musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ ejerisãjãcã weeato. Ëjõpeo, a'merĩ ma'inemocã weeato. ²⁴ Õ'acũ nipe'tirã Jesucristore ma'inu'cũrãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Filipocjārārē ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Filipino wāmetiri macā Macedonia di'tapɯ nirī macācjārārē ojacɯ niwī.

Todɯporopɯre ti macāpɯta Jesucristo ye quetire were, cūrē ējōpeori curuacjārā sājācā weecɯ niwī. Bu'iri da'reri wi'ipɯ nígũ, ojacɯ niwī.

Ti macācjārā Jesucristore ējōpeorā cūrē niyeru weetamu'quere wācũgũ, narē e'catise o'ocɯ niwī. Na te niyerure Epafrodito me'rā o'ocārā niwā. Cũ papera miarī masũ nicɯ niwī. Be'ro Pablo tiropɯ dutitia wa'acɯ niwī. Tojo wa'acā, Pablo cūrē co'te, be'ro Filipino o'ótōrōcɯ niwī tja.

Pablo ti macācjārārē ojagɯ, ne cā'rō mejēcā ucūma'aticɯ niwī. E'catisere, na añurō ējōpeose pe'ere ucūyɯ'rɯnɯ'cācɯ niwī. “Mejō nirā ni'i nisere wācũña”, nicɯ niwī. Tojo nicā Jesucristore ējōpeorā queoro weeya nisere ojacɯ niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeori curuacjārārē oja'que ni'i

¹ Yɯ'ɯ Pablo, tojo nicā Timoteo Jesucristore da'raco'terā ni'i. Ūsā nipe'tirā mūsārē Jesucristore ējōpeorā Filipino nirārē oja'a. Tojo nicā Jesucristore ējōpeori curuacjārā sɯ'ori wejepeorā quē'rārē oja'a. Narē weetamuco'terā quē'rārē oja'a.

² Ō'acũ marī pacɯ, Jesucristo marī wiogɯ mūsārē añurō weeato. Mūsārē ejerisājācā weeato.

Jesucristore ējōpeorārē Pablo sērībosase ni'i

³ Yɯ'ɯ mūsārē wācūsetirinucũ yɯ'ɯ wiogɯ Ō'acūrē e'catise o'o'o. Mūsā añurō weese bu'iri tojo wee'e. ⁴⁻⁵ Ne waropɯ mūsā Jesucristo ye quetire tɯ'orā, yɯ'ure weetamunɯ'cāwũ. A'tiro nicā quē'rārē tojota weenu'cũ'u. Tojo weegɯ mūsā nipe'tirā ye niatjere Ō'acūrē e'catise me'rā sērībosanu'cũ'u. ⁶ Ō'acũ mūsārē añurō weesere yɯ'ɯ masīyɯ'rɯcāpu'ticā'a. Ō'acũ mūsārē añurō dɯcayunɯ'cācɯ niwī. A'tiro nicā quē'rārē dɯcayugɯ weemi. Téé Jesucristo a'tiri curapɯ tojo dɯcayuyapatigɯsami. ⁷ Yɯ'ɯ a'tiro wācũ'u: “Ō'acũ narē tojo dɯcayunu'cũgũsami”, ni'i. Yɯ'ɯ tojo wācūse añu ni'i. Mūsārē ma'ígũ, tojo busɯ'ɯ. A'tiro ni'i. Ni'cārōacārē yɯ'ɯ bu'iri da'reri wi'ipɯ nicā, mūsā yɯ'ure bu'ipejatamu'u. Wiorārē “Jesucristo masārē yɯ'rɯomi nise queti diacjũ ni'i” werecā quē'rārē, bu'ipejatamu'u. Tojo weerā Ō'acũ yɯ'ure weetamusere mūsā quē'rā bu'ipejatamu'u. ⁸ Ō'acũ yɯ'ɯ mūsārē ɯpɯtɯ ma'isere masīmi. Yɯ'ɯ mūsārē ma'ígũ, Jesucristo cũ pajaña'se me'rā ma'i'i. ⁹ Mūsārē “Nemorō a'merī ma'inemoato”, ni sērībosa'a. “Nipe'tisere añurō masīse me'rā tɯ'ocasanɯ'cōpe'oato”, ni'i. ¹⁰ Tojo weerā mūsā “A'tiro weerɯ'a”, nímasīrāsa'a. Ņa'arō weesere moorāsa'a. Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā bocaetano'rāsa'a. Añuse dia'cũ wéerā bocaetano'rāsa'a. ¹¹ Jesucristota mūsārē nipe'tisere añurō weecā weegɯsami. Mūsā tojo weecā ĩ'arā, masā Ō'acūrē a'tiro wācūrāsama. “Añuyɯ'rɯami, añuse weemi”, nirāsama.

Jesucristo nipe'tise yɯ'rɯoro niyɯ'rɯnɯ'cāmi nise ni'i

¹² Yɯ'ɯ bu'iri da'reri wi'ipɯ nimicā, Jesucristo masārē yɯ'rɯomi nise queti nemorō se'sa wa'asa'a. Acawererā, mūsārē tere masīcā ɯa'a. ¹³ Yɯ'ɯ

bu'iri da'leri wi'ipɯ nígũ, surarare Jesucristo masārē yu'rɯomi nisere were'e. Tojo weerã nipe'tirã surara, wiogu ya wi'ipɯ co'terã a'tiro nima: “Cũ Jesucristore sirutuse wapa, bu'iri da'leri wi'ipɯ nimi”, nima. Āpērã quē'rã masīpe'ticã'ma. ¹⁴ Yu'ɯ bu'iri da'leri wi'ipɯ niyucã, pājārã marĩ acawererã wãcūtutuama. Te ye bu'iri na marĩ wiogure ējōpeonemorã, uiro marĩrõ Õ'acũ ye quetire werema.

¹⁵⁻¹⁷ Āpērã pe'e yu'ure ɯorã, Jesucristo yere werema. Na bu'ese pe'ere sirutudutirã tojo weema. Na, na ye cjasere wãcūrã weema. Queoro wãcūtimirã, Jesucristo yere werema. Yu'ɯ bu'iri da'leri wi'ipɯ nicã, cãrē ɯajawetise doquepejato nĩrã tojo weema.

Āpērã pe'e Jesucristo ye quetire añurõ weesĩ'rĩse me'rã werema. Yu'ure ma'írã, tojo weema. Na a'tiro masĩma. “Cũ Jesucristo ye quetire queoro ucũse bu'iri cũ bu'iri da'leri wi'ipɯ nimi”, nima. ¹⁸ Āpērã yu'ure ña'arõ weesĩ'rĩcã, añurõsa'a. No'o yu'ure ma'írã, ma'itirã, Jesucristo yere wererã weema. Na tojo weesere tu'ogu, e'cati'i.

Tojo e'catinu'cũgũsa'a. ¹⁹ A'tiro ni'i. Musã sērĩse me'rã, tojo nicã Espĩritu Santu Jesucristo o'o'cu yu'ure weetamuse me'rã nipe'tise yu'ure wa'ase añurõ yapatirosa'a. A'tere masĩ'i. ²⁰ Yu'ɯ Jesucristo yere weretigu, bopoyabosa'a. A'tiro pe'e ɯasa'a. Uiro marĩrõ wãcūtutuase me'rã cũ yere werenu'cũsĩ'rĩsa'a. Ni'cãrõacã quē'rãrē yu'ɯ weenu'cũrõnojõta weesĩ'rĩsa'a. Tojo weegu yu'ɯ bu'iri da'leri wi'ipɯ ni'cu wijaacã, o yu'ure wējēcã, a'tiro wa'acã ɯasa'a. Nipe'tise yu'ɯ weese me'rã Jesucristore masã nemorõ masĩcã ɯasa'a. Cũ añubutiasere siape me'rã masĩnemocã ɯasa'a. ²¹ Nipe'tiro yu'ɯ catiro põtēorõ Jesucristo ɯaro weesĩ'rĩsa'a. Yu'ɯ pe'ema cũ āpērã, apeyenojõ yu'rɯoro niyu'rɯnɯ'cãmi. Yu'ɯ wērĩgũ, cũ me'rã nigũsa'a. Cũ me'rã nicã, añuyu'rua'a. ²² Yu'ɯ catigu, marĩ wiogu ye cjasere da'ramasĩ'i. Tojo weegu yu'ɯ wērĩcã, o caticã, añu nibosari nĩmasĩtisa'a. ²³ A'te pɯaro besecã, diasã ni'i. Wērĩgũ, Jesucristo me'rã nibosa'a. Tojo weegu “Wērĩcã, añubosa'a”, ni tu'oña'a. ²⁴ “Yu'ɯ catigu pe'e, musārē nemorõ weetamubosa'a”, ni tu'oña'sa'a. ²⁵ Tojo weegu yu'ɯ masĩ'i, musã me'rã nĩnigũti yujupu. Musārē nemorõ weetamugũti nĩgũ, tojo weeguti. Tojo nicã musã ējōpeose me'rã nemorõ e'catiato nĩgũ tojo weeguti. ²⁶ Tojo weerã apaturi yu'ɯ musã tiropɯ nicã, Jesucristo yu'ure co'tese wapa, nemorõ cãrē e'catise o'orãsa'a.

²⁷ Nipe'tise musã weesetisere Jesucristo ye queti nĩrõnojõta weeya. Musã tojo weecã, musã tiro nĩgũ, o yoaropɯ nĩgũ, musã añurõ weesere tu'oguti. Musārē ni'cãrõnojõ añurõ ējōpeonu'cũcã ɯasa'a. Tojo nicã wãcūtutuase me'rã ni'cãrõnojõ Jesucristo ye quetire wereturiacã ɯasa'a. ²⁸ Jesucristo ye quetire ɯatirã musārē ña'arõ weecã, uiticã'ña. Tojo weerã na pecame'epɯ wa'atjere masĩrãsama. Musã pe'e quē'rã uitirã, musārē yu'rɯono'atjere ĩ'orãsa'a. Õ'acũta musārē yu'rɯo, uiro marĩrõ niseticã weemi. ²⁹ Õ'acũ musārē ma'ígũ, Cristore ējōpeodutiwĩ. Jesucristore ējōpeo'que bu'iri musārē ña'arõ weerãsama. Te quē'rãrē Õ'acũ cũuwĩ. ³⁰ Jesucristore ējōpeose bu'iri marĩ ni'cãrõnojõ pi'eti'i. Todɯporopɯ musã ya macãpu yu'ure tãrã, bu'iri da'leri wi'ipɯ cũucã ĩ'awũ. Ni'cãrõacã quē'rãrē mejãrõta yu'ure ña'arõ weesere tu'osa'a.

2

Jesucristo wee'caronojõ weedutise ni'i

1-2 Jesucristo musārē wācūtutua e'caticā weemi. Cū musārē ma'ígũ, weetamumi. Espiritu Santu musā me'rā nimi. Tojo weerā musā ma'isere, pajaña'sere cuorā, a'tiro weeya. Añurō ni'cārō me'rā nisetiya. Ni'cārōnojō a'merī ma'iña. Espiritu Santu me'rā ni'cārōta wācūsetirā niña. Tojo weese me'rā yu'ure e'catinemocā weerāsa'a. ³ Musā ye dia'cūrē wasāticā'ña. “Āpērā yu'ruro ni'i”, niticā'ña. Āpērā pe'ere “Añuyurunu'cāma”, ni tu'oña'ña. ⁴ Musā ye cjase dia'cūrē “Añurō wa'ato”, ni wācūticā'ña. Āpērā ye quē'rārē “Añurō wa'ato”, ni wācūña.

⁵ Musā Jesucristo wācūseti'caronojōta wācūsetiya. Cū “Āpērā yu'ruro añugũ ni'i”, niticū niwī. ⁶ Cū Ō'acū nisetisere cuomigũ, “Yu'u a'ti nucūcāpu a'tigu, Ō'acūrē ni'cārōwijisere ne du'usome”, niticū niwī. ⁷ A'tiro pe'e weecu niwī. Cū haro me'rā cū wiogu nisere du'ucu niwī. Du'u, a'ti nucūcāpu a'tigu, apīrē da'racotegu weronojō wa'acu niwī. A'ti upu me'rā bajuacu niwī. ⁸ Tojo weegu masū weronojō bajugu, mejō nigũ wa'acu niwī. Masā “Cūrē curusapu paabi'peya” nicā, cū pacure yu'tigu, yu'runu'cāticū niwī. Cū curusapu ña'arō wērīmigũ, cū pacure yu'runu'cāticū niwī. ⁹ Cū, cū pacure yu'tise bu'iri Ō'acū nipe'tirā bu'ipu sōrōcu niwī. Cū wāmerē āpērā wāme yu'ruro añurō wācūdutigu, tojo weecu niwī. ¹⁰ Tojo weerā nipe'tirā u'musepu nirā, a'ti nucūcāpu nirā, wērī'cārā Jesú wāmerē tu'orā, ejaque'ape'tirāsama. ¹¹ Nipe'tirā “Jesucristo marī wiogu nimi”, nirāsama. Na Ō'acūrē, “Añuyurumi”, nirāsama.

Jesucristore ějōpeorā ña'arō weerārē añuse queose ĩ'orāsama nise ni'i

¹² Acawererā, yu'u musārē ma'i'i. Toduporopu yu'u musā me'rā nícaterore yu'u duti'quere yu'tiwu. Ni'cārōacārē yu'u yoaropu ni'i. Tjāsa'a majā. Totá nemorō yu'tiya. Ō'acū musārē yu'rucu niwī. Tere wiopesase me'rā wācūña. Tere wācūrā, “Āpērā yu'ruro ni'i”, nirō marīrō nisetiya. Añurō niyapatiya. Ña'arō weeri nírā, tojo weeya. ¹³ A'tiro ni'i. Musārē Ō'acū añurō weesī'ricā weesami. Cū haronojō musārē añurō tu'ajanu'cōcā weesami.

¹⁴ No'o nipe'tisere wéerā tu'satimirā, ūrūsāse me'rā weeticā'ña. ¹⁵ Tojo weerā Ō'acū pō'rā ña'ase marīrā, bu'iri moorā nirāsa'a. Musā a'ti turicjārā nisoori masā ña'arō weesetirā wa'teropu ni'i. Musā añurō wéerā, narē añurō, queoro weesere ĩ'orāsa'a. ¹⁶ Añuse catise pe'titise quetire wererāsa'a. Musā añurō weese me'rā yu'u musā tiropu bu'esija'quere a'tiro nigūti. Jesucristo apaturi a'ticā, yu'u mejō waro narē bu'etipā nigũ, e'catiguti. ¹⁷ Masā musārē ña'arō weemicā, musā Jesucristore ějōpeonu'cū'u. Musā ějōpeose Ō'acūrē añuse o'ose weronojō ni'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa yu'ure wējēcā, Ō'acūrē añuse o'onemorō weronojō nirōsa'a. Tojo wa'acā, yu'u e'catigusa'a. Musā quē'rārē e'caticā weegusa'a. ¹⁸ Musā yu'ure e'catitamurāsa'a.

Timoteo, Epafrodito ye cjase ni'i

¹⁹ Marī wiogu Jesú uacā, maata Timoteore musā tiropu o'óguti. Musā ye quetire tu'ogu, e'catiguti nigũ, tojo weeguti. ²⁰ Timoteo dia'cū yu'u weronojō wācūmi. Cū yu'u weronojō musārē añurō wa'acā uagu, uputu wācūque'timi. ²¹ Āpērā na ye dia'cūrē añurō wa'acā wasāsama. Jesucristo ye pe'ere tojo wācūtisama. ²² Musā pūrīcā Timoteo queoro weesere masītojasa'a. Cū yu'u me'rā ni'cū cū pacu me'rā da'ragu weronojō

Jesucristo ye quetire weretamugã weemi. ²³ Tojo weegũ yé cjasere añurõ masĩca be'ro cãrẽ musã tiropũ o'óguti. ²⁴ Cãrẽ o'ósĩ'rĩmigũ, yũ'u quẽ'rã Jesucristo marĩ wiogũ o'ócã, maata musã tiropũ wa'agusa'a.

²⁵ “Apetero weegũ Timoteo me'rã apĩ marĩ acaweregu Epafroditore o'órohasato”, ni wãcũ'u. Epafrodito yũ'u me'rã tutuaro Jesucristo yere weretamumi. Musã basu yũ'ure weetamudutirã cãrẽ o'ócãrã niwã. ²⁶ Cũ musãrẽ pũrõ ï'asĩ'rĩmi. Cũ dutitise quetire musã masĩcã tũ'ogu, pũrõ bajawetiwi. Tojo weegũ cãrẽ o'óguti. ²⁷ Diacjũta ni'i, pũrõ waro wa'awĩ. Wẽrĩse pu'to niwĩ. Cũ pũrõ dutitimicã, Õ'acũ cãrẽ pajaña'wĩ. Cũ se'sarore tojo weetiwi. Yũ'u quẽ'rãrẽ pajaña'wĩ. Epafrodito wẽrĩcãma, yũ'u nemorõ waro bajawetiyũ'ruabopã. Tojo wa'acã uatigu, Õ'acũ cãrẽ yũ'ruowĩ. ²⁸ Musã cãrẽ ï'arã, e'catiato tja nígũ o'ó'o. Musã e'catise quetire tũ'ogu, yũ'u quẽ'rã e'catigusa'a. ²⁹ E'catise me'rã cãrẽ ñe'eña. Jesucristore ãjõpeogu marĩ acaweregu nimi. Nipe'tirã cũ weronojõ nirãrẽ añurõ weeya. ³⁰ Epafrodito Jesucristo yere da'raco'tetjĩagũ, wẽrĩa wa'amiwĩ. Musã yũ'ure weetamuta basiotisere weetamusĩ'rĩgũ, tojo wa'awĩ. Tojo weerã cãrẽ añurõ ñe'eña.

3

Pablo “A'tiro nisetiroña'a” ní'que ni'i

¹ Acawererã, ni'cãrõacãrẽ musã Jesucristo yarã nitjĩarã, e'catiya. Yũ'u todũporo ní'quere apaturi ninemocã, yũ'ure mejẽcã niwe'e. Yũ'u ninemocã, añu ni'i musãrẽ. ² Ña'arõ weerãrẽ tũ'omasĩña. Na Õ'acũ yarã niato ní'ra nipe'tirãrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutima. ³ Marĩ pũrĩcã tojo weetimirã, Jesucristore ãjõpeotjĩarã, diacjũ Õ'acũ dutisere añurõ weerã ni'i. A'tiro ni'i. Espĩritu Santu weetamuse me'rã Õ'acũrẽ ñubuepeo'o. Tojo nicã Jesucristo marĩpũre niyucã, pũrõ e'cati'i. “Masã weesetise bu'icjase me'rã yũ'ruãsa'a”, niwe'e. ⁴ Yũ'u pũrĩcã “Yũ'u weeseti'que ye bu'iri yũ'rugusa'a”, ní'masĩ'i. Yũ'u a'tere nipe'tirã nemorõ ní'masĩ'i, ní'gũ pe'e. ⁵ A'tiro ni'i yũ'ure. Ocho nũmũrĩ yũ'u bajuáca be'ro yũ'u õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Yũ'u Israe curuacjũ Benjamí ya curuacjũ ni'i. Yũ'u hebreo masũ ni'i. Yũ'u pacusũmũa quẽ'rã náta niwã. Yũ'u Moisé duti'quere ãjõpeori masũ niyugu, fariseo masũ niwã. ⁶ Yũ'u tere uputu waro ãjõpeoyugu, Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ ña'arõ weewũ. Moisé duti'quema queoro weewũ. Ne ni'cũ yũ'ure “Queoro weetiwi”, ní'masĩtisami. ⁷ Todũporopũre “Yũ'u niseti'quere yũ'ure añuyũ'rua'a”, nimiwã. Ni'cãrõacãrẽ “Yũ'u Jesucristore ãjõpeogu, nipe'tise todũporo cjase wapamarĩ'i”, ni tũ'oña'a. ⁸ Apeyema, yũ'u wiogũ Jesucristore masĩse wapatiyũ'rua'a. Apeyenojõ yũ'u cõobo'que nemorõ wapati'i. Jesucristore ãjõpeose bu'iri nipe'tise yũ'u weeseti'quere, niseti'quere marĩ uatisere cõ'arã weronojõ cõ'awũ. Jesucristo yũ'u wiogũre cõosĩ'rĩgũ, tojo weewũ. ⁹ A'tiro u'a. Jesucristore yũ'u me'rã nicã u'a. Moisé duti'quere weese me'rã Õ'acũ yũ'ure “Añugũ nimi”, nisome. Yũ'u Jesucristore ãjõpeose me'rã pe'e Õ'acũ yũ'ure añurõ ï'asami. Yũ'u ãjõpeose bu'iri yũ'ure queoro weecã weemi. ¹⁰ Yũ'u a'tiro dia'cũ weesĩ'rĩ'i. Cristore añurõ masĩsĩ'rĩ'i. Õ'acũ cũ tutuaro me'rã yũ'ure dũcayunu'cũcã u'a. Cũ tutuase me'rã Cristore masõcũ niwĩ. Cristo cũ pacu yere wéegũ, pi'eti, curusapũ wẽrĩcũ niwĩ. Yũ'u quẽ'rã Õ'acũ yere uputu weesĩ'rĩ'i. Jesucristo yere wẽrĩgũpũ, weetuosĩ'rĩ'i. ¹¹ Wẽrĩ'cãrã masãmũjãarãsama. Yũ'u quẽ'rã na weronojõ mejãrõta masãmũjãasĩ'rĩsa'a.

Marĩ añurõ yu'rũsĩ'rĩrã, wãcũtutuarõa'a nise ni'i

¹² Yu'u a'te nipe'tisere “Jesucristo weronojõ weetu'ajanu'cõpe'otoja'a”, nigũ mejẽta wee'e. Nipe'tisere queoro weewe'e yujupu. Tojo weetimicã, Jesucristo yu'ure cũ yagu sãjãcã weetojacu niwĩ. Tojo weegu cũ weronojõ nisĩ'rĩgũ, tutuaro me'rã cũ yere wee'e. ¹³ Acawererã, “Yu'u nipe'tisere queoro weetoja'a”, niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Toduporo yu'u wee'quere wãcũwe'e. Be'ropu niatje pe'ere añurõ weetu'ajasi'rĩgũ, wãcũtutua'a. ¹⁴ Añurõ tu'ajanu'cõsĩ'rĩ'i. Õ'acũ u'musepu o'otjere ñe'esĩ'rĩgũ, nipe'tise cũ yere tutuaro me'rã wee'e. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã niyucã, marĩrẽ catise pe'tisere o'ogusami.

¹⁵ Nipe'tirã Jesucristore añurõ ãjõpeorã yu'u ní'caronojõta wãcũrõua'a. Musã mejẽcã wãcũcã, Õ'acũ musãrẽ diacjũ wãcũcã weegusami. ¹⁶ Marĩ Jesucristore ãjõpeodu'pocãti'caronojõta queoro wãcũ, queoro tu'ajanu'cõrõua'a.

¹⁷ Acawererã, yu'u weesere ï'acũu sirutuya. Æpẽrãrẽ ùsã weronojõ weerãrẽ na weese quẽ'rãrẽ ï'acũuña. ¹⁸ Toduporopu pejetiri musãrẽ weretojawu. Utise me'rã ninemogũti tja. A'tiro ni'i. Pãjãrã na ña'arõ weesetise me'rã Jesucristore ï'atu'tirã weronojõ nima. Na cũ curusapu wẽrĩ'quere yabirã weronojõ weema. ¹⁹ Be'ropure pecame'epu yapatirãsama. Õ'acũrẽ ãjõpeotima. Na uaripejase dia'cũrẽ ãjõpeoma. Bopoyaranojõ o'orã, na weese pe'ere “Añuyu'rua'a”, niyu'rũu'cãma. A'ti nucũcã cjase dia'cũrẽ wãcũma. ²⁰ Marĩ pũrĩcã u'musepu wa'ari masã ni'i. Topu marĩ ya macã ni'i. Marĩ wioгу Jesucristo marĩrẽ yu'ruogu u'musepu nimi. Cũ a'ti nucũcãpu apaturi a'tiatjere yucuerã wee'e. ²¹ Cũ marĩ ya upu a'ti upumejãrõrẽ ducayugusami. Cũ ya upu weronojõ añubutiari upu weegusami. Cũ nipe'tisere cũ doca tojacã weegusami. Cũ tojo weemasĩronojõta mejãrõta cũ tutuaro me'rã marĩ quẽ'rãrẽ ducayugusami.

4

Jesucristo me'rã e'catinu'cũdutise ni'i

¹ Jesucristo marĩrẽ cũ ya upu añubutiari upure weronojõ weegusami. Tojo weerã acawererã yu'u mairã, Jesucristore ne ãjõpeodu'uticã'ña. Musãrẽ pũrõ ma'i'i. Pũrõ ï'asi'rĩ'i. Musã yu'ure e'caticã wee'e. Musã queoro weese me'rã yu'u bu'e'quere ï'o'o.

² Apeyema, musãnumia Evodia, Síntique, marĩ wioгure ãjõpeoyurã, a'merĩ musã basu pe'sutiticã'ña. Ni'cãrõnojõ wãcũña. ³ Sícido, mu'u yu'u me'rã weretamugũ waro ni'i. Na numiarẽ ni'cãrõnojõ wãcũcã weeya. Õ'acũ masãrẽ yu'ruomi nise quetire werecã, na numia yu'ure weretamuwã. Na me'rã Clemente quẽ'rã niwĩ. Tojo nicã apẽrã na me'rã yu'ure weretamuwã. Na Õ'acũ ya pũrĩ catinu'cũse nirĩ pũrĩpu ojaõ'ono'cãrã nitojasama.

⁴ Musã Jesucristo yarã nitjãrã, cũ me'rã e'catinu'cũcã'ña. Apaturi ninemogũti. E'catidu'uticã'ña. ⁵ Musã apẽrãrẽ pajaña'sere nipe'tirã masiãto. Marĩ wioгu a'tiatjo cã'rõacã du'sa'a.

⁶ No'o de'ro wa'asere wãcũque'titicã'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tise musãrẽ no'o wa'asere Õ'acũrẽ sãrĩña. Cũrẽ sãrĩrã, e'catise o'oya. ⁷ Musã tojo weecã, Õ'acũ ejerisãjãcã weegusami. Cũ tojo weese añubutiase ni'i. Masã na tu'opõtẽotise ni'i. Musã Jesucristo yarã niyucã, musãrẽ añurõ ejeripõ'rãticã weegusami. Tojo nicã musã wãcũsepure añurõ tu'oña'nu'cũcã weegusami.

Añuse dia'cũrẽ wãcũnrũdutise ni'i

⁸ Acawererã, yu'u a'tiro ojatuoꝓti. Nipe'tise diacjũ nisere wãcũña. Nipe'tise a'teta wiopesa'a nisere wãcũña. Queorota nitu'sa'a nisere wãcũña. Añuse warore wãcũña. Añuse tu'sasere wãcũña. Masã añurõ ucũno'sere wãcũña. Nipe'tise añusere, e'catipeosenojõrẽ wãcũña.

⁹ Yu'u musãrẽ bu'egu ucũcã tu'o'quere "A'tiro weeroua'a" ní'quere weeya. Yu'u de'ro weecã ï'a'quere weeya. Tojo weecã, Õ'acũ ejerisãjãserẽ o'ogu musã me'rã nigũsami.

Filipocjãrã Pablõre niyeru weetamu'que ni'i

¹⁰ Musã yu'ure apaturi weetamusere ï'agũ, yu'u marĩ wiogu me'rã pũrõ e'cati'i. "Musã yu'ure wãcũtiwu", nigũ mejẽta wee'e. Musãrẽ yu'ure weetamuta basiotiwu. ¹¹ "Apeyenojõ yu'ure du'sa'a", nigũ mejẽta wee'e. No'o yu'u cuose me'rã e'catimasĩ'i. ¹² Yu'u pajasecuogu e'catise me'rã nímasĩ'i. Peje cuogu quẽ'rã nímasĩ'i. Yu'ure no'o de'ro wa'acã, e'catise me'rã nímasĩ'i. Yu'u yapigu, yapitigu quẽ'rã, e'catimasĩ'i. Peje cuoyu'rũmajãgũ, e'catimasĩ'i. Móógũ quẽ'rã, e'catimasĩ'i. ¹³ Jesucristo yu'ure tutuase o'ogu me'rã nipe'tisere nu'cãmasĩ'i. ¹⁴ Tojo nimicã, yu'u pi'etiri cura yu'ure weetamurã, añurõ weewu.

¹⁵ Musã Filipocjãrã a'tiro masĩ'i. Yu'u Macedonia di'ta musã tiropu niwũ. Topu nigũ, musãrẽ Jesucristo yere werenu'cãwũ. Be'ro apesepu wijawã'cãwũ. Filipopu ní'cu wijacã, musã dia'cũ yu'ure weetamurã niyeru o'owu. Jesucristo ye quetire tu'o'que wapa e'catirã, tojo weewu. ¹⁶ Yu'u Macedoniapu ní'cu wijase duporo Tesalónicapu nínicã, musã pejetiri yu'ure niyeru o'owu. ¹⁷ Yu'u musãrẽ apeyenojõ o'oro dia'cũ uagu mejẽta wee'e. A'tiro ua'a. Õ'acũ ï'orõpũre ãpẽrãrẽ apeyenojõ o'o'que me'rã musã nemorõ cuocã ua'a. Musã o'ocã, Õ'acũ musãrẽ añurõ weegusami. ¹⁸ Nipe'tise Epafrodito me'rã musã o'o'quere ñe'etojawu. Tere ñe'egũ, yu'u uase nemorõ cuo'o. Musã o'o'que Õ'acũrẽ o'ose weronojõ ni'i. Cũ tojo weesere tu'sami. ¹⁹ Õ'acũ yu'u wiogu nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'ogusami. Cũ Jesucristo me'rã peje waro añubutiase cuoyu'rũnu'cãmi. Cũ cuosenojõrẽ musãrẽ o'ogusami. ²⁰ Marĩ pacu Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũrã. Tojota weerã.

Pablo añudutituo'que ni'i

²¹ Nipe'tirã Jesucristore ëjõpeorã añuato. Marĩ acawererã yu'u me'rã nirã musãrẽ añudutima. ²² Nipe'tirã a'tocjãrã Jesucristo yarã romano masã wiogu ya wi'ipu nirã quẽ'rã añudutima.

²³ Marĩ wiogu Jesucristo musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo.

Pablo Colosacjārārē ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Colosa, Frigia di'tapɯ nirī macācjārārē ojacɯ niwī. Cū ne ni'cāti na tiropure wa'aticɯ niwī. Cū me'rācjārā Jesucristo ye quetire were, cūrē ējōpeori curuacjārā sājācā weecārā niwā. Ti curua Colosacjārārē Epafras Jesucristo ye quetire bu'e, narē su'ori nisetiɯ niwī.

A'ti pūrīrē Pablo bu'iri da'reri wi'ipɯ nígū, ojacɯ niwī.

A'tere ojacɯ niwī. Na añurō weesere tɯ'ogɯ, Ō'acūrē e'catise o'osere ojacɯ niwī. Tojo nicā mejēcā bu'eri masārē tɯ'omasīña nisere ojacɯ niwī. Apeyere, Jesucristo yere musā tɯ'o'caronojōta queoro weeya nisere ojacɯ niwī.

Pablo Colosacjārā Jesucristore ējōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yɯ'ɯ marī acaweregɯ Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū ɯ'a'caronojōta yɯ'ure Jesucristo cū ye quetire weredutigu cūuwī.

² Musā Colosacjārā Jesucristo yarā cūrē ējōpeonu'cūrārē oja'a. Musārē Ō'acū marī pacɯ añurō weeato. Ejerisājācā weeato.

Pablo Colosacjārārē Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

³ Ō'acū marī wiogɯ Jesucristo pacure musārē sērībosasetirinucū e'catise o'o'o. ⁴⁻⁵ Musā ye quetire tɯ'owɯ. A'tiro ni'i. Musā Jesucristo masārē yɯ'rɯomi nise diacjū cjasere tɯ'ocārā niwū. Tere tɯ'orā, musārē Ō'acū ɯ'musepɯ weeatjere e'catiyutojacārā niwū. Tojo weerā Jesucristore añurō ējōpeocārā niwū. Musā basu Ō'acū yarā nipe'tirārē añurō ma'isetiɯ niwū. Ūsā tere tɯ'o'cārā nitjārā, Ō'acūrē e'catise o'o'o.

⁶ Āpērā quē'rā tojota te quetire tɯ'orā, musā weronojōta weerā weema. Nipe'tiropɯ wereturiawā'cārā weema. Musā Ō'acū masārē ma'isere tɯ'orā, “Diacjūta ni'i”, nicārā niwū. ⁷ Ūsā ɯpɯtɯ ma'igū Epafras musārē te quetire werecɯ niwī. Cū ūsārē da'ratamugū nimi. Ō'acū bese'cɯ Cristo ye cjasere musārē weregɯ nimi. ⁸ Cūta musā ye quetire miiejawī. Musā Jesucristore ējōpeotjārā añurō ma'isetisere werewī.

⁹ Tojo weerā Epafras musā ye quetire wéréca nɯmɯta maata ūsā Ō'acūrē sērībosanɯ'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē musārē tojo sērībosanu'cūcā'a. A'tiro sērībosa'a: “Ō'acū, Espiritu Santu tɯ'omasise o'oato narē. Cū tojo o'ocā, na mɯ'ɯ duti'quere añurō tɯ'omasīrāsama. ¹⁰ Mɯ'ɯ yarā weronojōta weesetirāsama”, ni sērībosa'a. Ō'acū musā tojo weecā ī'agū, e'catigusami. Musā cū ɯ'a'caronojōta añurō weerāsa'a. Cūrē masīnemorāsa'a. ¹¹ Cū tutuayɯ'rɯagɯ cū tutuasere musārē o'ogusami. Tojo weecā, musā e'catise me'rā nipe'tise mejēcā wa'asere wācūtutuarāsa'a. ¹² Musā Ō'acūrē e'catise o'orāsa'a. Cū musā ña'arō wee'quere duporopɯ acobojo, ducayutojacɯ niwī. Tojo weerā musā cū tiropɯ āpērā cū yarā, cūrē ējōpeorā me'rā nirāsa'a. ¹³⁻¹⁴ Marī pacɯ Ō'acū marīrē, wātī dutino'cārārē yɯ'rɯocɯ niwī. Ō'acū macū wērīse me'rā na'itī'arōpɯ weronojō ní'cārārē yɯ'rɯocɯ niwī. Marī ña'ase wee'quere acobojocɯ niwī. Tojo weegɯ marīrē cū macū ɯpɯtɯ maigūrē o'ócɯ niwī. Marī wiogɯ niato ní'gū tojo weecɯ niwī.

Õ'acũ Jesucristo wērīse me'rā masārē yu'ruo'que ni'i

¹⁵ Õ'acũrē ĩ'ano'ña marĩ'i. Cũ macũ a'ti nucũcãpũ a'tigu, cũ nisetisere masārē bajuyoropũ ĩ'ocũ niwĩ. Jesucristo nipe'tise dũporo nitojacũ niwĩ.

¹⁶ Õ'acũ cũ macũ me'rā nipe'tisere u'muse, a'ti di'ta bajurā, bajutirārē weecũ niwĩ. Apeye quē'rārē bajuse, bajutisere weecũ niwĩ. Tojo nicā wiorārē u'musepũ nirā, a'ti nucũcãpũ nirā, nipe'tirārē weecũ niwĩ. Tere wéegũ, “Yu'u macũ ye nirōsa'a”, nicũ niwĩ. ¹⁷ Cũ macũ ne waropũta nipe'tise cũ bajurēse dũporo nitojacũ niwĩ. Cũ me'rāta cũ bajurē'que ninu'cũcā'a. Queoro dũcayuro marĩrō ninu'cũ'u. ¹⁸ Jesucristo marĩ dũpoá cũrē ějõpeorā wiogũ nimi. Cũta marĩ cũrē ějõpeorārē catise o'ogũ nimi. Marĩ nipe'tirā Jesucristore ějõpeorā ni'cā curua, ni'cā upũ ni'i. Cũ marĩ masā ma'mi nimi. Cũ wērīca be'ro marĩ nipe'tirā dũporo masācũ niwĩ. Tojo weegũ nipe'tirā bu'ipũ nimi. ¹⁹ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Yu'u macũ yu'u weronojõta niato”, nicũ niwĩ. Tojo weero nipe'tise Õ'acũ nisetise Jesucristopũreta ni'i. ²⁰ Õ'acũ cũ macũrē wērīcā uacũ niwĩ. Nipe'tise, nipe'tirā, u'muse, a'ti nucũcã yu'u me'rā apoato nígũ tojo weecũ niwĩ. Cũ macũ curusapũ wērīse me'rā apocũ niwĩ.

²¹ Mũsā quē'rā ne waro Õ'acũrē masĩticārā niwũ. Mũsā ña'arõ weeseti'que bu'iri Õ'acũrē ĩ'atu'ti, ña'arõ wãcũcārā niwũ. ²² Mũsā tojo nisetimicā, Õ'acũ ni'cãrõacārē mũsā me'rā apocũ niwĩ. Jesucristo marĩ weronojõ upatigu ti upũ me'rāta cũ pi'eti, wērīcũ niwĩ. Cũ wērīse me'rā Õ'acũ yarā bu'iri marĩrā tojacā weecũ niwĩ. Cũ pacũpũre mũsārē wiaguti nígũ, tojo weecũ niwĩ. ²³ Mũsā cũ ye quetire ějõpeonu'cũcā, cũ uaro weenu'cũcā, tojo weegũsami. Āpērā mũsārē mejēcā werecā, cũ ye quetire ne cõ'aticā'ña. A'tere nipe'tirocãrãpũ tũ'orā weema. Yu'u quē'rā a'te quetire weretamusijaguta ni'i.

Õ'acũ Pablõre Jesucristore ějõpeorārē weetamuduti'que ni'i

²⁴ Õ'acũ yu'ũre wereduti'quere weregũ, apetero pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimigũ, e'cati'i. Jesucristo cũrē ějõpeorā ye niatjere pi'etitojacũ niwĩ. Tojo weegũ yu'u quē'rā cũrē ějõpeorārē weetamusĩ'rigũ pi'eti'i.

²⁵ Õ'acũ yu'ũre narē weetamudutiwĩ. Tojo weegũ yu'u mũsā Jesucristore ějõpeorārē a'tiro wee'e. Cũ ye quetire añurõ tũ'omasĩpe'oato nígũ mũsārē weetamu'u. ²⁶⁻²⁷ Mũsā Colosacãrā, judío masā nitirā quē'rārē añubutiase queti ni'i. Jesucristo mũsãpũreta nimi. Cũ mũsā me'rā niyucā, añuse mũsā u'musepũ niatjere masĩ, e'catiyutojasa'a. Õ'acũ maata judío masā nitirārē Jesucristo yu'rũogũsami nisere wereticũ niwĩ. Tojo weerā ne warocãrãpũa a'tere masĩticārā niwã. A'tocaterore Õ'acũ Jesucristore ějõpeorārē masĩcā weemi.

²⁸ Æsā Jesucristo ye quetire were'e. Nipe'tirā masãnũcũrē cũ nisetisere masĩduti'que were'e. Cũ uaro weeduti'que, cũ me'rā ninu'cũduti'que were'e.

²⁹ A'tere weesĩ'rigũ, Jesucristo cũ tutuase o'ose me'rā yu'u masārē upũtu bu'e, narē Õ'acũrē sērĩbosa'a.

2

¹ Yu'u ní'caronojõta mũsā ye niatjere upũtu wãcũ, Õ'acũrē sērĩbosa'a. Tojo weegũ mũsārē a'tere masĩato nígũ ojao'ogũ wee'e. Nipe'tirā Laodiceacãrārē, tojo nicā yu'ũre ĩ'atirārē mejãrõta sērĩbosa'a. ² A'tiro sērĩ'i: “Õ'acũ, narē wãcũtutuase o'oya. Añurõ sũ'ori nisetiatio. A'merĩ ma'iatõ. Na añurõ mũ'u ye cjasere tũ'omasĩpe'oato. Na tojo wéerã, mũ'u

macūrē añurō masīrāsama”, ni sērībosa'a. Ne waropure Ō'acū nipe'tise cū macū Jesucristo ye cjasere wereticu niwī. A'tocaterore majā cū yere weremi. ³ A'tiro ni'i. Jesucristopureta nipe'tise masīse, tu'omasīse ni'i. Tojo weegu cū dia'cū añurō masīgū nimi. Cūrē ējōpeorā nipe'tise masīsere bocano'o. ⁴ Āpērā musārē diacjū weronojō ucūmaasoobosama. Añurō tu'omasīña nīgū, tere were'e. ⁵ Yu'u aperopu nimigū, musā wa'teropu nīgū weronojō tu'oña'a. Musārē pūrō wācū'u. Yu'u musā añurō nisetiā tu'ogu, musā Jesucristore ējōpeocā tu'ogu, uputu e'cati'i.

⁶ Ne waropure marī wiogu Jesucristore ējōpeocārā niwū. Titapure musā ējōpeo'caronojōta a'tiro nicā quē'rārē nipe'tise numurī cūrē ējōpeonu'cūcā'ña. ⁷ Cūrē nemorō masīnemoña. Musārē bu'e'caronojōta cūrē ējōpeonemoña. Umacorinucū Ō'acūrē “Añu'u”, ni e'catise o'oya.

Jesucristore ējōpeotirā ējōpeo'que ni'i

⁸ Āpērā musārē werecā, añurō tu'omasīña. Na musārē nisoose me'rā werebosama. Diacjū weronojō ucūsama. Niwe'e. Te ucūse me'rā masārē were, maasoorā weema. Jesucristo ye mejēta ni'i. Na basu na wācūsere, dūporocjārāpu nisetimujāti'quere wererā weema. Tojo weerā narē ējōpeoticā'ña.

⁹ A'tiro pe'e ni'i. Jesucristopure nipe'tise Ō'acū nisetise ni'i. ¹⁰ Musā quē'rā cūpureta ni'i. Tojo weerā musā Ō'acūrē cuoyu'rūatoja'a. Jesucristo nipe'tirā wiogu nimi. Ū'mūsecjārā, a'ti turicjārā, bajurā, bajutirā nipe'tirā wiorā cū doca nima.

¹¹ Musā masīsa'a, Ō'acū yarā sājāsī'rīrā, judío masā weronojō ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticārā niwū. A'tiro pe'e wa'acaro niwū. Jesucristo basu musā ña'arō weesetisere cō'acu niwī. Tojo weerā ō'rēcju yapa caserore yejecō'a'cārā weronojō Ō'acū yarā tojacārā niwū. ¹² Jesucristo wērī yaano'cu niwī. Musā quē'rā wāmeyeno'rā, ña'arō weeseti'quere du'urā, wērī yaano'cārā weronojō tojacārā niwū. Wērī'cārā, catirā na wee'quere weetimimaba. Tojo weerā musā quē'rā todūporopu wee'quere weetisa'a. Jesucristo wērīca be'ro Ō'acū cūrē masōcu niwī. Cūrē masō'caronojōta musā quē'rārē masōgū, apesu'tiro sājācā weecu niwī. Ō'acū cū tutuaro me'rā cū macū Jesucristore masō'quere musā ējōpeoyucā, tojo weecu niwī. ¹³ Musā judío masā nitirā ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticārā niwū. Tojo nicā ña'arō weecūcārā niwū. Ña'arō nisetitjārā, todūporopure wērī'cārā weronojō nicārā niwū. A'tocaterore majā Ō'acū yarā ni'i. Cū musārē catinu'cūcā weecu niwī. Musārē ña'arō wee'quere acobojocu niwī. ¹⁴ Ō'acū cū duti'quere yu'rānu'cācā, marīrē bu'irī da'rebopī. Te marī peje ña'ase cuomi'quere cū macū curusapu wērīse me'rā acobojocu niwī. ¹⁵ Jesucristo cū wērīse me'rā nipe'tirā ī'orōpu wātīarē docaque'acā weecu niwī.

“A'ti nucūcā cjasere pūrō wācūtīcā'ña” nī'que ni'i

¹⁶ Musā masīsa'a, judío masā ni'cārē apeye ba'asere ba'adutitisama. Tojo weerā āpērā musā sī'rīsere, ba'asetisere judío masārē dutītisenojōrē na ucjācā, tu'oticā'ña. Na peje bosenumurī cuosama. Ni'cā cū'marē, ma'ma mujīpūrē, tojo nicā semanarīnucū na soowuase numurīrē cuosama. Na weronojōta ticuse bosenumurī weedutisama. “Musā tojo weetirā, Ō'acū duti'quere weewe'e”, nisama. Na tojo nicā, tu'oticā'ña. ¹⁷ Ō'acū tere ne waropure Jesucristore queose o'oyugu weecu niwī. Yu'u macū ye cjasere masīato nīgū tojo weecu niwī. Ni'cārōacārē Jesucristo a'titojacu niwī. Tojo

weegu masārē a'tere toduporopu duti'quere Ō'acū sō'owaro weedutitimi majā.

¹⁸ Āpērā musārē a'tiro nisoobosama: “Ēsā añurā ni'i. Ō'acū ūsārē añurō wācūato nírā be'ti ñubue'e. Ō'acūrē wereco'terārē ñubuepeo'o. Ēsā cārītimirā quē'ese weronojō Ō'acū yere ĭ'a'a. Tojo wéerā, ūsā āpērā yu'rũoro Ō'acū ye cjasere añurō masī'i. Musā quē'rā tojota weeya. Musā a'tere weetirā, bu'iri cʉorāsa'a”, nibosama. Musārē tojo nicā, ne ējōpeoticā'ña. “Masīrā waro ni'i ūsā”, ni wācūsama. Tojo nima'acārā weema. A'te masā wācūse dia'cū ni'i. ¹⁹ Na Jesucristore sirututima. Marī pūrīcā Jesucristo ya curuacjārā ni'i. Cūta nimi marī dupoá. Marīrē cū masīsere, tutuasere o'osami. Te me'rā marī ʉmʉcorinacū Ō'acū ʉaronojō nemorō a'merī ma'i, weetamumasī'i.

²⁰ Musārē toduporopure musā ñecūsʉmʉa nisetimujāti'quere peje dutise nicaro niwū. A'tocaterore toduporopu weeseti'quere Jesucristo cū wērīse me'rā yu'rūweticā weecu niwī. Yu'rūwetica be'ro nimicā, ¿de'ro weerā musā toduporopu weeseti'caronojōta niti tja? ²¹ Musārē āpērā “A'tenojōrē ñe'eticā'ña, tenojōrē ba'aticā'ña”, nibosama. ²² Na tojo nírā, a'ti turi cjase maata pe'tisere ucūrā weema. Masā na wācūrō me'rā weedutise ni'i. ²³ Na dutise añubutiase weronojō busu'ʉ. Bu'icjase dia'cū a'tiro nita'sasama: “Musā quē'rā ūsā weronojōta añurō ējōpeorʉa'a. Ō'acū marīrē añurō wācūato nírā be'tiroʉa'a. Marī upu quē'rā ña'a nisa'a. Tojo weerā marī basu marī upare pi'etise o'oroʉa'a. Marī pi'etise o'óca be'ro marī ña'arō ʉaripejasere cō'ata basio'o”, nimisama. Niwe'e. Na dutisere wéerā, marī mejārōta tojacā'sa'a tja.

3

¹⁻³ Yu'ʉ musārē toduporopu ní'caronojōta Jesucristo wērīcu niwī. Musā cū wērīse me'rā toduporopu weeseti'quere du'ucārā niwū. Cūrē cū tutuase me'rā cū pacu masōcu niwī. Musā quē'rārē cū macūrē ējōpeoyucā, cū tutuase me'rā musārē catinu'cūcā weecu niwī. Tojo weerā a'ti turi cjasere wācūtīcā'ña. ʉ'mʉse cjase pe'ere wācūña.

Musā Ō'acūpure Jesucristo me'rā ni'i. Jesucristo ʉ'mʉsepʉ Ō'acū me'rā wiogu dujiri cūmurōpu nimi. Tojo weerā musā Jesucristo nirō ʉ'mʉsepʉ cjasere añurō wācūnrūña. ⁴ Cūta marīrē sʉ'ori nimi. Sʉ'ori catimi. Marī cū me'rā ni'i. Tojo weerā cū a'ti nucūcāpure apaturi a'ticā, marī quē'rā cū tutuase, cū asistese me'rā a'tirāsa'a.

Duporopu weeseti'quere Pablo du'uduti'que ni'i

⁵ Musā a'ti turi cjase ña'ase weesī'rīsere du'ucā'ña. Musā, musā nʉmosānumia nitirārē a'metārāticā'ña. Musā numia quē'rā, musā marāpʉsumʉa nitirārē a'metārāticā'ña. Ne āpērā me'rā “Ña'arō weesī'rīsa'a”, niticā'ña. Ne āpērārē musā wācūsepʉ “Narē wʉacājī, na me'rā nisī'rīsa'a”, ni wācūtīcā'ña. Āpērā na cʉosere ʉoticā'ña. Musā apeyenojōrē ʉorā, Ō'acū mejētare ējōpeorā weebosa'a. ⁶ Cūrē yu'rʉnu'cācā, a'tenojō weerārē Ō'acū uputu bu'iri da'regusami. ⁷ Musā toduporopure tere weesetirā, ña'arā nicārā niwū. ⁸ A'tocaterore majā nipe'tisere musā ña'arō weesere, uase, ĭ'atu'tise, āpērārē nitu'ti yabisere du'uya. Ña'asere ne wācū bujicā'ticā'ña. ⁹ Āpērārē nisooticā'ña. Musā toduporopu weeseti'quere du'utojacārā niwū. Tojo weerā tere weeticā'ña majā. ¹⁰ A'tocaterore musā apeye wācūse cʉo'o. Ō'acū musārē wee'cu

cũ weronojõ nisetiatio nígũ musârê ducayunu'cũgũ weemi. Nemorõ cûrê masiatio nígũ tojo weemi. ¹¹ Marĩ nipe'tirârê Jesucristo ï'orõpũre ne ducawatise marĩ'i. Judío masã, judío masã nitirã, ãpẽrã õ'rêcju yapa casero yejecõ'ano'cãrã, yejecõ'ano'ña marĩrãrê ducawatise marĩ'i. Tojo nicã apesecjãrãpũ, sumutoricjãrã, da'raco'teri masã, da'raco'tetiri masã, ã'rã nipe'tirã me'rã ducawatise marĩ'i. Cũ nipe'tirã cûrê ãjõpeorã wiogu nimi. Nipe'tirãpũre nimi.

¹² Õ'acũ musârê ma'imi. Cũ musârê cũ yarã niatio nígũ besecu niwĩ. Tojo weerã ãpẽrãrê pajaña'ña. Narê añurõ e'catise me'rã weetamuña. Musã “Ãpẽrã yu'rũoro ni'i”, ni wãcũticã'ña. Musârê mejêcã nicã, tojo tu'oña'ña. Wãcũtutuaya. ¹³ Musã basu ãpẽrã me'rã a'metu'ti'cãrã, ãpẽrã mejêcã weecã tu'sati'quere narê acobojoya. Jesucristo musârê acobojocu niwĩ. Tojo weerã musã quẽ'rã ãpẽrãrê mejãrõta acobojoya. ¹⁴ A'merĩ ma'iña. Musã tojo ma'írã, nipe'tise yu'u duti'quere weepe'ocã'rãsa'a. Añurõ musã basu su'ori nisetirãsa'a. ¹⁵ Õ'acũ cũ ãaro weecã, musã ye ejeripõ'rãrĩpũre e'caticã weesami. Cũ ãaro weetirã, bujawetisa'a. Tojo weerã cũ ãaro weeya. Añurõ su'ori nisetiya. A'tere ãasãgũ, cũ musârê ni'cã curua, ni'cũ põ'rã weecu niwĩ. Musã cûrê e'catise o'onu'cũcã'ña.

¹⁶ Jesucristo ye quetire añurõ wãcũnũrũña. Cũ masĩse o'ose me'rã ãpẽrãrê musã basu a'merĩ bu'eya. Musã ejeripõ'rãrĩpũ Õ'acũrê e'catise o'orã, basapeoya. ¹⁷ Musã Jesucristo yarã ni'i. Tojo weerã nipe'tise musã weesetise, ucũsetisere cũ yarã weronojõta weeya. Jesucristo cũ tutuase me'rã tere weeta basio'o. Cũ pacũre e'catise o'onu'cũcã'ña.

Jesucristore ãjõpeorãrê weeduti'que ni'i

¹⁸ Marãputirãnumia, Jesucristo marĩ wiogũre ãjõpeorã, a'tiro weeya. Musã marãpũsumũarê na dutisere yu'ti ãjõpeoya. ¹⁹ Musã numotirãumũa pe'e, musã numosãnumiarê ma'iña. Na me'rã uaticã'ña. ²⁰ Wĩ'marã, ma'mapjia, nipe'tise musã pacusũmũa dutisere añurõ yu'tiya. Õ'acũ tojo weecã ãasami. ²¹ Musã põ'rãrê na'irõ tu'ti, uacã weeticã'ña. Musã tojo weecã, na bujaweti, musã dutisere weemasĩtisama.

²² Da'raco'teri masã, nipe'tise musã wiorã a'ti nucũcãcãrã na dutisere yu'tiya. Na ï'orõpũre, na ï'atirõpũre añurõ da'raya. Musã wiorã ï'orõpũ dia'cũ añurõ da'rarã, musã wiogu “Añurõ da'rama” ni wãcũato, nirã weebosa'a. Musã tojo weeticã'ña. Õ'acũrê añurõ ãjõpeotjãrã, weesooro marĩrõ da'raya. ²³ Musã apeyenojõ da'rarã, añurõ tu'sase me'rã da'raya. Teese me'rã weeticã'ña. Masãrê da'rabosamirã, Jesucristore da'rabosarã weronojõ tu'oña'ña. ²⁴ Musã cûrê da'raco'terã ni'i. Cũta musârê u'musepu wapayegũsami. Musã tere masĩtoja'a. Tojo weerã añurõ da'raya. ²⁵ Ñã'arõ wee'que wapare Õ'acũ bu'iri da'regũsami. Masã nipe'tirãrê ni'cãrõnojõ bu'iri da'resami. Ne ni'cũ yu'rũwetitisami.

4

¹ Dutiri masã, musã quẽ'rã u'musepũre ni'cũ wiogu cuo'o. Musã tere masĩtoja'a. Tojo weerã Õ'acũ ãarõnojõta musârê da'raco'terãrê añurõ cuoya.

² Õ'acũrê añurõ tu'ocasanũcõtjãrã, sãrĩnu'cũcã'ña. Cûrê “Añu'u”, ni e'catise o'oya. ³ Musã Õ'acũrê sãrĩrã, ãsã quẽ'rãrê sãrĩbosaya. “Pãjãrã Jesucristo ye quetire masĩtirãrê tu'osĩ'rĩcã weeato”, ni sãrĩbosaya. Cũ ye queti dũporocjãrãpũ na masĩno'ña marĩ'que añuse queti ni'i. A'te werese

ye bu'irita yu'u bu'iri da'reri wi'ipɯ dujisa'a. ⁴ Yu'ure Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Yu'ure “Wisiro marĩrõ diacjũ wereato”, ni sãrĩbosaya.

⁵ Æpãrã Jesucristore ãjõpeotirã me'rã añurõ nisetiya. Na me'rã musã weesetisetirinucũ Õ'acũ uaronojõta narẽ añurõ weeya. ⁶ Na me'rã ucũrã, añurõ tu'saropɯta tu'otɯ'sase me'rã ucũña. Æpãrã musãrẽ sãrĩtiña'cã, añurõ diacjũ yu'tiya.

Pablo me'rãcjãrã añudutise o'o'que ni'i

⁷ Tíquico yu'u me'rãcjũ yu'u ma'igũ a'tiro weegusami. Yé quetire musãrẽ weregu wa'agusami. Cũ yu'u me'rã marĩ wiogu Jesucristo yere da'raco'tetamugũ nimi. Tojo nicã yu'ure bu'etamugũ nimi. ⁸ Yu'u cãrẽ musã tiropɯ wa'adutiguti wee'e. Æsã ye quetire tu'orã, musã wãcũtutua, e'catinemorãsa'a. ⁹ Onésimo musã ya macã nícũ'cu quẽ'rã cã me'rã wa'agusami. Cũ yu'u ma'igũ, yu'u me'rãcjũ a'tocaterore ãsãrẽ añurõ weetamugũ weemi. Na puarã musãrẽ wererãsama nipe'tise a'to Romapɯ de'ro wa'a'quere.

¹⁰ Aristarco musãrẽ añudutimi. Cũ quẽ'rã yu'u me'rã bu'iri da'reri wi'ipɯ nimi. Marco, Bernabé basucu quẽ'rã musãrẽ añudutimi. Marco musã tiropɯ sijacã, yu'u musãrẽ todɯporo ní'caronojõta añurõ ñe'eapa.

¹¹ Apĩ Jesú na “Justo” pisuno'gũ musãrẽ añudutimi. Æ'rã i'tiarã Æpãrã judío masã Jesucristore ãjõpeorã wa'terore na dia'cũ yu'ure da'ratamuma. Na Õ'acũ wiogu nisere masãrẽ bu'erã weema. Na weetamuse me'rã yu'u wãcũtutua, e'catise cu'o. ¹² Epafras musã me'rãcjũ añudutimi. Cũ Jesucristo ye cjasere da'raco'tegu nimi. Cũ musãrẽ upɯtu sãrĩbosagu weemi. Õ'acũrẽ añurõ sirutuato, cũ uaro añurõ weenu'cũato ní'gũ, tojo sãrĩbosami. ¹³ Yu'u diacjũta were'e. Cũ musãrẽ upɯtu sãrĩbosacã ï'a'a. Æpãrã quẽ'rãrẽ Laodiceacjãrãrẽ, tojo nicã Hierápolicjãrãrẽ sãrĩbosami. ¹⁴ Luca ocoyeri masũ ãsã upɯtu ma'igũ musãrẽ añudutimi. Apĩ quẽ'rã Demas wãmetigu añudutise o'omi.

Pablo añudutitɯo'que ni'i

¹⁵ Laodiceacjãrã Jesucristore ãjõpeorã añuato. Ninfa wãmetigo quẽ'rã añuato. Tojo nicã nipe'tirã co ya wi'ipɯ Õ'acũrẽ ãjõpeorã nerẽwuarã añuato. ¹⁶ Musã a'ti pũrĩrẽ bu'epe'oca be'ro Laodiceacjãrãpɯre o'óya. Na quẽ'rã na nerẽwuaropɯ bu'eĩ'oato. Musã quẽ'rã ape pũrĩ Laodiceacjãrãrẽ yu'u ojãca pũrĩrẽ ñe'erã, musã nerẽrõpɯ bu'eya. ¹⁷ A'tiro niña Arquipore: “Marĩ wiogu da'radutigu cũu'quere añurõ da'ratu'ajaya.”

¹⁸ A'te nitɯose darire musãrẽ añudutise o'ogu, yu'u basuta oja'a. Wãcũña yu'u bu'iri da'reri wi'ipɯ nisere. Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónica, Macedonia di'tapu nirī macācjārārē ojacu niwī. A'ti pūrīrē ojacu, Corintopu nicu niwī. Toduporopure cū basuta narē Jesucristo yere were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī. Cū ějōpeocā wéeca be'ro Timoteo añuse quetiti ejacā tu'ogu, maata narē a'ti pūrīrē ojacu niwī. Na añurō weesere tu'ogu, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tojo nicā Jesucristore ějōpeosere weenemocā masāgū ojacu niwī. Na cūrē sērītiña'quere yu'tigu ojacu niwī. Cū Jesucristo apaturi a'tiatjere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjārā me'rā Tesalónicacjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, yu'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā musārē a'ti pūrīrē oja'a. Musā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o. Ō'acū musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Tesalónicacjārā na añurō weesetisere tu'ogu Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

² Musārē ūsā ñubuesetirinucū marī pacu Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'a. ³ Cūrē ñubuerā, a'tiro ni'i. “Ō'acū, Tesalónicacjārā mu'u macū Jesucristore ějōpeorā añurō weesetisama. Na ma'isere i'orā, āpērārē añurō weeta-musama. Jesucristo cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weesama. Tojo weerā cūrē ějōpeodu'utisama”, ni ñubue'e Ō'acūrē.

⁴ Ō'acū musārē ma'imi. Cū, yarā niato nígu besecu niwī. Ūsā a'tere masī'i. ⁵ Musārē Jesú ye quetire wererā, ūsā ye useri me'rā dia'cū weretiwu. Espiritu Santu tutuase me'rā werewu. Ūsā bu'ese diacjūta ni'i nírā, musārē bu'ewu.

Musā masīsa'a. Ūsā topu nírā, musārē ma'írā, añurō weesetiwu. ⁶ Musā ūsā wee'quere i'acūurā, ūsā weronojōta weeseticārā niwū. Tere wéerā, Jesucristo weeseti'caronojōta weecārā niwū. Musārē Espiritu Santu e'catise o'ocā, uputu pi'etimirā, Jesucristo ye quetire ñe'ewū. ⁷ Tojo weerā musā Jesure ějōpeosere i'orā, añuse queose nipe'tirā āpērā Jesure ějōpeorārē o'ocārā niwū. Musā ya di'ta Macedoniacjārārē, tojo nicā āpērā a'ti di'ta Acayacjārārē tojo weecārā niwū. ⁸ Musā me'rāta marī wiogu Jesú ye queti nipe'tiropu se'sa wa'a'a. Macedonia, Acaya dia'cū mejētare se'saro weewe'e. Nipe'tiropu musā Ō'acūrē ějōpeosere masīpe'titojama. Tojo weerā tere āpērārē werewe'e. ⁹ Mejō na pe'eta musā weesetisere quetiwerema. Ūsā musā tiropu nicā, musā ūsārē añurō wee'quere werema. Apeyema, musā queose yee'cārārē ějōpeodu'u'quere werema. Tere du'u, ni'cārōacārē Ō'acū catigu diacjū nigū pe'ere ějōpeo, cū uaro weeaporo. ¹⁰ Ō'acū cū macū Jesú u'musepu nigūrē, cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weeaporo. A'tere āpērā ūsārē quetiwerema musā weesetisere. Ō'acū cū macū wērī'cupure masōcu niwī. Cū Jesúta nimi marī uputu bu'iri bocabo'quere yu'ru'ocū.

2

Pablo Tesalónicapu cū bu'e'quere quetiwere'que ni'i

¹ Acawererā, musā a'tere añurō masīsa'a. Ɖsā Tesalónicapu sijasā, mejō warota bu'ecusiaticārā niwū. Ɖsā bu'esere tu'orā, musā pājārā Jesure ējōpeowu. ² Ɖsā musā tiropu wa'ase duporo ūsā Filipopu niwū. Topu nicā, tocjārā ūsārē tārā, ña'arō bujicā'wā. Musā tere masīsa'a. Musā ya macācjārā quē'rā ūsā weresere cā'mota'asī'rīmiwā. Na tojo weemicā, Ō'acū ūsārē añurō wācūtutuase o'owī. Tojo weerā cū ye quetire uiro marīrō werewu. ³ Musārē Jesú ye quetire wererā, mejēcā pe'e weretiwu. Ña'arō weesī'rīrā, numiarē a'metārāsī'rīrā, weeta'sase me'rā weretiwu. ⁴ Ō'acū pe'e ĩ'abesetojagupu cū ye queti weresere cūgūtigu ūsārē besecu niwī. Masā ūsā me'rā e'catiato nīrā mejēta cū ye quetire werewu. Ō'acū pe'ere e'catidutirā werewu. Ō'acū nimi nipe'tise marī wācūsere masīgū. ⁵ Ɖsā topu nīrā, ne ni'cāti musā yere uaripejarā, añurō ucūta'sa weretiwu. Musā a'tere masīsa'a. Ō'acū quē'rā diacjūta ūsā wācūsere masīsami.

⁶⁻⁷ Ɖsā Jesú o'ó'cārā ni'i. Tojo weerā “Ɖsārē wiorā weronjō ĩ'aña”, nīmasībopā. Tojo nita basiomīcā, ne ni'cūrē nitiwu. A'tiro pe'e weewu. Ni'cō numio co macūrē co'te mi'o masōsamo. Co weronjō ūsā quē'rā musā tiropu nīrā, musārē ma'írā, tojota weewu. ⁸ Musārē ma'írā, Ō'acū ye queti dia'cūrē weretiwu. Nipe'tise ūsā pōtēorō weetamuta basiosere weetamuwū. Musārē uputu ma'icāti.

⁹ Ɖsā topu nīrā da'ra'quere musā wācūsa'a. Musārē Ō'acū ye quetire wererā, peje caribose o'osī'rītiwu. Tojo weerā ūsārē a'mácaticā'to nīrā ūsā basu da'rawu. Ñamirī, umucori yóacāta ūsā ba'atjere, ūsārē du'sasenojōrē wapata'arā da'rawu.

¹⁰ Ɖsā weeseti'quere musā ĩ'awū. Ō'acū quē'rā masīsami. Musā Jesucristore ējōpeorā me'rā nīrā, ūsā weesooro marīrō nisetiwu. Mejēcā weetiwu. Ō'acū uaronojō nisetiwu. Tojo weerā āpērā ūsārē “Na bu'iri cuoma” nirō marīrō nicā'wū. ¹¹⁻¹² Ni'cū cū pō'rārē weronjōta ūsā quē'rā musānucūrē werewu. E'catise, wācūtutuasere musārē o'owu. Ō'acū pō'rā weronjōta nisetidutiwu. Musārē Ō'acū cū pō'rā niato nígū besesami. Tojo nicā musārē cū me'rā cū asistese nirōpu ninu'cūdutisami.

¹³ Apeye musā ye cjasere wereguti. Ō'acū ye quetire werēcā, musā “Ō'acū ye ucūse ni'i” nīrā, maata ējōpeowu. “Masā na ucūsere ējōpeobosau”, nitiwu. Musā tojo weesere wācūrā, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'a. Ɖsā musārē were'que Ō'acū ucūse warota niwū. Te queti me'rāta Ō'acū cū uaro weeato nígū musārē siape me'rā ducayunu'cūgū weemi.

¹⁴ Musā Jesucristore ējōpeocā, musā ya di'tacjārā musārē pi'etise o'ocārā niwā. Judea di'tapu quē'rārē na acawererā judío masā musārē wa'a'caronojōta Jesure ējōpeorārē weecārā niwā. ¹⁵ Judío masāta duporocjārāpu quē'rārē Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējēcārā niwā. Marī wiogu Jesure tojota weecārā niwā. Ɖsā quē'rārē musā ya macāpu nicā, ūsārē uatirā, cō'acā'wā. Tojo weegu Ō'acū na me'rā tu'satisami. Judío masā nipe'tirā Jesure ējōpeorā me'rā cumuca dia'cū uacā'ma. ¹⁶ Judío masā nitirārē Ō'acū yu'ruocā uatima. Tojo weerā narē Jesú ye quetire werēcā uasātirā, a'tiro weewā. Ɖsā narē weresere cā'mota'asī'rīmiwā. Na ña'arō weese siape me'rā nemorō wee'e.

Tojo weerã na pajibutiaro bu'iri cõoma. Na yu'rũnu'cãpose bu'iri ni'cãrõacãpũta na Õ'acũ bu'iri da'resere bocarãsama.

Pablo quẽ'rã Tesalõnicacjãrãrẽ ï'arã wa'asĩ'rĩmi'que ni'i

¹⁷ Æsã musã tiropũre wijawã'cãtica be'roacã maata musãrẽ ï'asĩ'rĩmicãti. Æsã upũ topũ nitimicã, musã tiropũ dia'cũ ejeripõ'rãtiwũ. Topũre upũtu wa'asĩ'rĩmiwũ tja. ¹⁸ Pejetiri yu'ũ Pablo basu pe'eta "Wa'aguti", nimiwũ. Æsã topũ wa'asĩ'rĩsetirinucũ wãtĩ Æsãrẽ cã'mota'amũjãwĩ. ¹⁹⁻²⁰ Musãta ni'i Æsãrẽ e'catise o'orã. Tojo weerã musãrẽ pũrõ ï'asĩ'rĩsa'a. Marĩ wiogũ Jesũ cũ apaturi a'ti turipũ a'ticã, cãrẽ wererãti musã ye quetire. A'tiro nirãti: "Ã'rãta nima Æsãrẽ e'catise o'o'cãrã. Narẽ mejõ waro mu'ũ ye quetire weretiwũ. Na tere tu'orã, mu'urẽ añurõ Æjõpeowã. Tojo weerã pũrõ e'cati'i na me'rã", nirãti cãrẽ.

3

¹⁻² Musã ye quetire tu'osĩ'rĩrã, põtẽoticãti. Tojo weerã musã tiropũ Timoteore ï'adutirã o'ówũ. "Æsã pe'e Atenapũ tojarãti", niwũ. Timoteo Æsã me'rãcjũ Jesũ ye quetire werecusiatamugũ nimi. Cũ musãrẽ Jesure nemorõ Æjõpeocã weegusami nĩrã, o'ówũ. Tojo nicã wãcũtutuanemosere wereato nĩrã cãrẽ o'ówũ. ³⁻⁴ Æpẽrã masã musã Jesure Æjõpeocã ï'arã, ï'atu'ti, bujicã'sama. Na tojo weecã, Jesure Æjõpeodu'uticã'to nĩrã Timoteore weredutirã o'ówũ. Æsã topũ nĩrã, musãrẽ a'tere wereyutojawũ. "Marĩ Jesure Æjõpeorã, pi'etino'rõsa'a", niwũ. Æsã ni'caronojõta marĩ nipe'tirãrẽ queoro wa'aro wee'e. Musã tere masĩsa'a. ⁵ Musã Jesure Æjõpeosere masĩsĩ'rĩgũ põtẽoti, ¿de'ro wa'amiti narẽ? nĩgũ, musã ye quetire miitidutigu Timoteore o'ówũ. "Apetero weegũ musãrẽ wãtĩ Jesure Æjõpeodu'ucã weecã'pĩ", nicãti. ¿Æsã bu'e'que ne wapamarĩpari? ni masĩsĩ'rĩgũ cãrẽ o'ówũ.

Tesalõnicacjãrã ye quetire Timoteo quetiti' eja'que ni'i

⁶ Ni'cãrõacãrẽ Timoteo musã tiropũ ni'cũ dajatojami a'topũre. Cũ musã yere añuse quetiti' dajami. A'tiro niami: "Na Jesure Æjõpeonu'cũcã'ma. Na basu añurõ a'merĩ ma'isetiama. Marĩrẽ ma'ise me'rã wãcũnu'cũcã'ma. Marĩrẽ pũrõ ï'asĩ'rĩama marĩ narẽ ï'asĩ'rĩrõnojõta", ni quetiti' dajami. ⁷ Musã Jesure Æjõpeose quetire tu'orã Æsã pi'etimirã, e'cati'i. ⁸ Marĩ wiogũ Jesure Æjõpeonu'cũcã tu'orã, yujupũta Æsã ejerisãjãse cõo'o. ⁹ Tojo weerã musãrẽ wãcũrã, e'catiyũ'ruasa'a. Õ'acũrẽ musã ye cjasere Æsã ¿de'ro wee e'catise o'opõtẽobosau? Basiowe'e. ¹⁰ Nãmirĩ, umucorita yóacã Õ'acũrẽ sãrĩnu'cũcã'a musã tiropũ wa'asĩ'rĩrã. Musãrẽ Jesũ yere wereyapada'reosĩ'rĩsa'a.

¹¹ Æsã marĩ pacũ Õ'acũrẽ, marĩ wiogũ Jesure a'tiro sãrĩ'i. "Tesalõnicacjãrã tiropũ Æsãrẽ o'óya. ¹² Nemorõ na basu a'merĩ ma'iseticã weeya. Nipe'tirã Æpẽrã quẽ'rãrẽ ma'icã weeya. Narẽ Æsã ma'irõnojõta na quẽ'rã Æpẽrãrẽ ma'iato. ¹³ Õ'acũ, mu'urẽ Æjõpeodu'uticã'to. Mu'ũ waro weeato. Narẽ wãcũtutuacã weeya. Mu'ũ narẽ tojo weecã, mu'ũ ï'orõpũ bu'iri marĩrã nirãsama. Tojo weerã Jesũ apaturi a'ti turipũre cũ yarã me'rã a'ticã, bu'iri marĩrã nirãsama." A'tiro ni sãrĩbosa'a musã ye cjasere marĩ pacũ Õ'acũrẽ.

4

Pablo Jesure Æjõpeorãrẽ Õ'acũ tu'saranojõ weeduti'que ni'i

¹ Apeye musã ye cjasere werenemosi'rĩsa'a. Yu'u basu dutise mejeta ni'i. Marĩ wiogu Jesú dutisere were'e. Ësã musãrẽ duti'caronojõta Õ'acũ tu'sasenojõrẽ weeya. Musã ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ duti'quere weerã wee'e. Siape me'rã nemorõ weenemoña. ² Ësã were'quere musã masĩsa'a. A'tere wererã, Jesú marĩ wiogu cũ dutiro me'rã musãrẽ werewu.

³ Õ'acũ cũ uaro weecã tu'sasami. Cũ yarã weronojõ weesetiya. Musã numosãnumia, musã marãpũsumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. ⁴ Musãncũ wiopesase me'rã ña'arõ weeĩ'orõ marĩrõ omocã du'te, numotibũroya. Musã tojo weecã ĩ'arã, ãpẽrã "Añurõ weema", nirãsama. ⁵ Õ'acũrẽ masĩtirã numiarẽ ña'arõ weesi'rĩrã, uaripejasama. Musã na weronojõ niticã'ña. Mejõ wãcũtutuaya. ⁶ Ne apĩ numorẽ a'metãrãticã'ña. Musã apĩ numorẽ a'metãrãrã, co marãpũre ña'arõ weerã weesa'a. Õ'acũ a'te ña'ase weerãrẽ bu'iri da'regũsami. Todũporopũ musãrẽ weretojawũ a'te nucũĩ'ase quetire. ⁷ Õ'acũ marĩrẽ ña'asere weedutiticũ niwĩ. Añuse pe'ere cũrẽ ëjõpeorã weesetironojõ weeduticũ niwĩ. ⁸ No'o a'te bu'esere teerãnojõ ãsãrẽ teerã mejeta weesama. Õ'acũ pe'ere teerã weesama. Õ'acũ marĩrẽ cũ uaro weedutigũ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weerã cũ uaro weetirã, "Õ'acũ, mũ'urẽ uawe'e", nirã weesama.

⁹ Musã a'merĩ ma'isetise pũrĩcãrẽ werewe'e. Õ'acũ cũ basu pe'e Espĩritu Santu me'rã musãrẽ a'merĩ ma'idutitojacũ niwĩ. ¹⁰ Musã ya di'ta Macedoniãcãrãrẽ nipe'tirã Jesure ëjõpeorãrẽ ma'isetirã, cũ duti'caronojõ weerã wee'e. A'te pe'ema musãrẽ wereguti. Jesure ëjõpeorãrẽ nemorõ ma'inemoña. ¹¹ Añurõ cumuca marĩrõ nisetiya. Æpẽrãrẽ queti pooticã'ña. Musã ye nitisere, ãpẽrã ye cjasere ucja wãcũnurũticã'ña. Musã ye pe'ere wãcũña. Musã da'rãse cũosere añurõ da'rãsetiya. Nijĩsijaticã'ña. Todũporopũre musã tiropũ nĩrã, a'tere weretojawũ. ¹² Musã tojo añurõ da'rarã, ãpẽrã a'mãcano'ña marĩrãsa'a. Musã basu da'rãse me'rã catirãsa'a. Musã tojo weecã ĩ'arã, Jesure ëjõpeotirã musãrẽ añurõ wiopesase me'rã wãcũrãsama.

Jesú apaturi a'ti turipũ a'tiatje queti ni'i

¹³ Apeye tja wereguti. Wẽrĩ'cãrãpũ de'ro wa'arãsari nisere musãrẽ werecasãncõsĩ'rĩsa'a. A'tere masĩrã, Jesure ëjõpeorã na wẽrĩcã, pũrõ bujawetisome. A'tiro ni'i. Jesure ëjõpeorã wẽrĩrã, cũ tiropũ cũ me'rã ninu'cũcã'rãsama. Cũrẽ ëjõpeotirã pũrĩcã cũ tiropũ ne wa'asome. Tojo weerã Jesure ëjõpeotitĩjarã, na me'rãcãrã, na acawererã wẽrĩcã, pũrõ bujawetisama. Musã pũrĩcã Jesure ëjõpeo'o. Tojo weerã na weronojõ bujawetiticã'ña. ¹⁴ Marĩ a'tere ëjõpeo'o. Jesú wẽrĩ'cũpũ masãcũ niwĩ. Cũ apaturi a'ti turipũ a'ticã, cũrẽ ëjõpeorã wẽrĩ'cãrãrẽ Õ'acũ cũ macũrẽ masõ'caronojõta masõgũsami. Masõtoja, cũ tiropũ miagũsami.

¹⁵ Ni'cãrõacãrẽ marĩ wiogu Jesú were'quere musãrẽ wereturiarã wee'e. Jesú a'ti turipũ apaturi a'ticã, Jesure ëjõpeorã cũrẽ põtẽrĩrã wa'arãsama. Cũrẽ põtẽrĩrã, marĩ catirã ãpẽrã wẽrĩ'cãrã dũporo u'mutãwã'cãsome. ¹⁶ A'tiro pe'e wa'arõsa'a. Jesú cũ ucũse dutise me'rã u'mũsepu a'tigũsami. Õ'acũrẽ wereco'terã wiogu upũtũ ucũquejo, Õ'acũ yaro putiro coronetare putigũsami. Tojo wa'acã, Jesure ëjõpeorã wẽrĩ'cãrã ape upũ me'rã masãmũ'tãrãsama. ¹⁷ Na be'roacã marĩ Jesure ëjõpeorã quẽ'rã a'ti nucũcãpũ catirã o'mecururipũ na me'rã mũjãarãsa'a. Topũ Jesure põtẽrĩrãsa'a. Tojo wee cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a.

18 Musã a'tere ãpêrãrê wereturiaya. Tojo weerã musã a'merĩ wãcũtutuacã weerãsa'a.

5

1 Di numu, no'ocãtero nicã Jesú apaturi a'tigusari nisema masĩno'ña marĩ'i. Tojo weerã musãrê werewe'e. 2 Queose me'rã musãrê wereguti. Ni'cũ yajari masũ ñamipũ wãcũña marĩrõ yajagu a'tisami. Cũ weronojõta Jesú quẽrã marĩ ne wãcũtiri cura a'tigusami. Musã cũ wãcũña marĩrõ a'tiatjere masĩtojasa'a. 3 Jesure ãjõpeotirã cũ apaturi a'tiatji ðuporoacã a'tiro wãcũrãsama. "Ësã uiro marĩrõ añurõ nicã'a", nirãsama. A'tiro na wãcũcũnarĩ cura narẽ peje ña'ase wa'arosa'a. Ni'cõ nijipaco wãcũña marĩrõ wĩ'magũ wuatji ðuporoacã pũrise pi'etinũ'cãsamo. Na quẽrã Jesure ãjõpeotirã tojota wãcũña marĩrõ uputu pi'etirãsama. Ne ni'cũ yũ'rũwetisome. 4 Masã Jesure ãjõpeotirã na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nisama. Na cãrẽ yũ'rũnũ'cã, cũ ñaro weetisama. Musã pũrĩcã na weronojõ niwe'e. Tojo weerã Jesú cũ apaturi a'ti di'tapũ a'ticã, ã'aucuasome. Yajari masũrẽ ã'amarĩarõ weronojõ wa'asome. 5 Musã ña'ase weeseti'quere Jesú acobojojocũ niwĩ. Tojo weerã bo'reyuro, umucopũ nirã weronojõ ni'i. Marĩ Jesú yarã ña'ase weeborãnojõ niwe'e. Jesure ãjõpeotirã pe'e ña'arõ weesetisama. Na'itĩ'arõ, ñamipũ nirã weronojõ nisama. 6 Marĩ cãrĩrã weronojõ niticã'rã. Jesú apaturi a'tiatjere wãcũtirã, cãrĩrã weronojõ nisama. Marĩ pe'e cũ a'tiatjere añurõ tu'omasĩse me'rã wãcũnũrũrã. Ña'ase weesĩ'rĩrã, wãcũtutuarã. 7 Ñamipũ masã cãrĩma. Que'ari masã ñamipũta que'asama. 8 Marĩ pe'e Jesú yarã umucopũ nirã weronojõ ni'i. Tojo weerã marĩ weesere añurõ tu'oña'nũ'cõtojarãpũ weesetirã. Queose me'rã wereguti. Ni'cũ surara a'mewẽjẽrõpũ wa'agu, cũ upure cã'mota'agu cõmesu'tirote sãñasami. Cũ weronojõta marĩ wãtĩrẽ cã'mota'arã Õ'acũrẽ ãjõpeonu'cũcã'rã. Æpêrãrẽ ma'irã. Ðupoare cã'mota'arã cõmesapeare pesaro weronojõ Jesú cũ apaturi a'tiatjere, marĩ cũ me'rã ninu'cũatjere wãcũnũrũrã. Marĩ tojo weecã, wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weemasĩtisami.

9 Õ'acũ bu'iri bocato nígũ mejẽta marĩrẽ besecu niwĩ. Mejõ marĩ bu'iri cuobo'cãrãrẽ marĩ wiogu Jesucristo me'rã yũ'rũocũ niwĩ. 10 Cũ me'rã ninu'cũcã'to nígũ marĩrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Tojo weerã cũ apaturi a'ticã, cãrẽ ãjõpeorã wẽrĩ'cãrã, marĩ catirã cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a. 11 Tere wãcũrã, musã ni'cãrõacã weesetironojõta ãpêrãrẽ a'merĩ weetamu, wãcũtutuacã weeya.

Pablo Tesalónicacjãrãrẽ cũ werecasa'que ni'i

12 Acawererã, musãrẽ a'tiro weecã ñasa'a. Õ'acũ ye queti wererãrẽ, cũ bese'cãrãrẽ wiopesase me'rã ã'aña. Õ'acũ narẽ cũ ye quetire bu'edutigũ, musãrẽ werecasadutigũ cũucũ niwĩ. 13 Na musã de'ro wee nisetiãtjere wererã, uputu da'rama. Tojo weerã ma'ise me'rã narẽ wãcũña. A'merĩ a'pepũrĩticã'ña. A'merĩ añurõ nisetiya.

14 Apeye musãrẽ werenemorãti. Nijĩsijãrãrẽ da'radutiya. Wãcũque'tirãrẽ wãcũtutuacã weeya. Õ'acũ yere weetutuãtirãrẽ weetamuña. Musãrẽ mejẽcã wa'acã, uayeticã'ña. Nũ'cãña. 15 Musãrẽ ãpêrã ña'arõ weecã, narẽ a'meticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Musã me'rãcãjãrãrẽ, nipe'tirãrẽ añurõ weenu'cũcã'ña.

16 E'catise me'rã ninu'cũcã'ña. Bujaweticã'ña. 17 Musã no'o nirõ, no'o wa'aro Õ'acũrẽ wãcũ ñubuenũ'cũcã'ña. 18 Musãrẽ ña'arõ, añurõ

wa'acã quẽ'rãrẽ, Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'ña. A'te nipe'tisere Õ'acũ marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ weecã ɥasami.

¹⁹ Espĩritu Santu musã wãcũsepũre werecã, cã'mota'aticã'ña. Yũ'tiya cũ dutisere. ²⁰ Õ'acũ ye queti weresere tu'orã, yabi bujicã'ticã'ña. ²¹ A'tiro pe'e weeya. Na weresere wãcũ, tu'ocasanũ'cõpe'ocã'ña. Añuse nicã, tere weeya. ²² No'o ña'ase nisenojõrẽ weeticã'ña.

²³ Õ'acũ ejerisãjãsere o'ogu musãrẽ a'tiro weeato. Siape me'rã añurõ, ña'ase marĩrõ, cũ ɥaro dia'cũ weecã weeato. Musã ejeripõ'rãrĩrẽ, musã wãcũsere, nipe'tiro musã upũre co'teato. Cũ a'tiro weecã, marĩ wiogu Jesucristo apaturi a'tigu, musãrẽ bu'iri marĩrã bocaejagusami. ²⁴ Õ'acũ musãrẽ bes'e'cu nipe'tise cũ "Weeguti" n'quere queoro weegusami. Tojo weegu ũsã musãrẽ sãrĩbosasere yũ'tigusami. ²⁵ Acawererã, ũsã quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosaya.

²⁶ Nipe'tirã tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ma'ise me'rã añudutiya.

²⁷ Marĩ wiogu Jesú cũ dutiro me'rã a'ti pũrĩrẽ nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ bu'eĩ'oduti'i.

²⁸ Jesucristo marĩ wiogu musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ape pūrī ojanemoca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónicacjārārē Corintopu nígu, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Ti macācjārā Jesucristo apaturi a'tiatjere queoro tu'omasīticā tu'ogu, narē wereapogu ojacu niwī. Na pe'e maata a'tigusami nírōnojō tu'ocārā niwā. Tojo weerā ni'cārērā cū a'tiatjere co'terā, na da'rami'quere da'radu'ucā'cārā niwā. Na āpērā o'ose me'rā ba'acaticā tu'ogu, narē ojacu niwī. Ti macācjārārē a'tiro weeya nígu, tojo wa'arosa'a nígu, ojacu niwī.

Jesucristo apaturi a'tiatji dūporo ni'cū ña'agū nisoosebucu a'tigusami. Cū pājārārē niso, ējōpeocā weegusami nisere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjārā Tesalónicacjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u, yu'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā mūsārē a'ti pūrīrē oja'a. Mūsā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o.

² Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu mūsārē añurō weeato. Mūsārē ejerisājācā weeato.

Jesucristo apaturi a'ticā masārē beseatje ni'i

³ Yu'u acawererā, ūsā mūsā ye cjasere wācūrā, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rāti. Mūsā Jesucristore ējōpeonemorā wee'e. Apeye quē'rārē mūsā a'merī ma'inemo'o. Tojo weerā Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rōua'a.

⁴ Mūsā ye cjasere no'o ūsā wa'aro Jesucristore ējōpeorārē na nerēwuaropu a'tiro ni were'e. “Tesalónicacjārā āpērā narē ña'arō weemicā, ne ējōpeodu'utima. Narē mejēcā wa'acā quē'rārē, nu'cāma”, ni e'catise me'rā were'e.

⁵ Ni'cārōacā mūsā Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā mūsārē tu'ti, ña'arō weesama. Na tojo weemicā, mūsā Ō'acūrē ējōpeonu'cūrā, cū queoro weesere ĩ'arāsa'a. Be'ro mūsā cū tiropu wa'arāsa'a. Mūsārē “Añurā nima, a'tiatio yu'u tiropu”, nigūsami. ⁶ Ō'acū queoro weegusami. Mūsārē pi'eticā wee'cārārē pi'eticā weegusami. ⁷ Mūsā tu'u'cārā pe'ere soose o'ogusami. ūsā quē'rārē mejārōta weegusami. Cū marī wiogu Jesú a'tiri nūmū nicā, tojo weegusami. Cū a'tigu, cūrē wereco'terā tutuarā me'rā u'musepu dijatigusami. Pecame'e weronojō asistedijatigusami. ⁸ Ō'acūrē ējōpeotirārē, marī wiogu Jesú masārē yu'rūose quetire yu'rūnu'cārārē bu'iri da'regu a'tigusami. ⁹ Narē bu'iri da're bajurio, cō'adijobutiagusami. Tojo weerā na ne cārōacā marī wiogure ĩ'atibutiarāsama. Tojo nicā cū tutuasere, cū asistesere ĩ'asome. ¹⁰ Cū a'tiri nūmūrē Jesure ējōpeorā a'tiro weerāsama. Cū asistese, cū tutuasere ĩ'arā, “Jesú añuyurūami”, nirāsama. “Nipe'tirā bu'i wiogu nimi” ni ĩ'amarā, e'catirāsama. Mūsā quē'rā ūsā were'quere ējōpeotjārā, na me'rā nirāsa'a.

¹¹ Tere wācūrā, marī ējōpeogu Ō'acūrē mūsārē sērībosanucū'u. A'tiro sērī'i. “Ō'acū, mu'u pō'rā sājādutigu narē pijicu niwū. Tojo weegu narē mu'u uaronojōta niseticā weeya. Na añurō weesī'rīma. Nipe'tise na weesī'rīsere mu'u weetamurō me'rā weeato. Tojota mu'urē ējōpeo yapaticā'to”, ni sērībosa'a. ¹² Mūsā a'tiro weecā, āpērā marī wiogu Jesure

añurō wācūrāsama. Mūsā quē'rārē “Na añurā nima”, ni ĩ'arāsama. Ō'acū, marī wioḡu Jesucristo mūsārē ma'írā, tojo weecā weerāsama.

2

A'ti turi pe'tiwā'cātiri cura Jesure ĩ'atu'tiḡu a'tiḡusami nise ni'i

¹ Yũ'u acawererā, ni'cārōacāma marī wioḡu Jesucristo a'tiatjere, cū tiropu marīrē neonu'cō miatjere wereguti. ² Cā'rōacā me'rā mūsā weresu'riano'ticā'ña. Tojo nicā āpērā “Marī wioḡu a'tiri nũmu nitoja'a” mūsārē nicā, wācūque'titicā'ña. A'tiro nibosama. “Āpērā Espiritu Santu yũ'ure tojo niami”, nibosama. Āpērā “Apī weregũ, tojo niami”, nibosama. Āpērā “Pablo quē'rā tojo ojacārā niama”, nibosama. A'tere tu'orā, wācūque'titicā'ña. ³ Na ũaronojō nisoono'ticā'ña. Cū a'tiatji nũmu dũporo a'tiro wa'arosa'a. Masā ũputu waro Ō'acūrē yũ'rũnu'cārāsama. Tojo weeri cura ni'cū ña'arō weeyũ'rũnu'cāḡũ waro bajuagũsami. Cū pecame'epu bu'iri da're bajuriono'acju nigũsami. ⁴ Cū Ō'acūrē ĩ'atu'tiḡu, tojo nicā nipe'tise masā ějōpeosenojōrē ña'arō ucūacju nigũsami. Cū dia'cūrē ějōpeocā ũagũsami. Ō'acū weronojō Ō'acū wi'ipu sājāanujā dujigũsami. “Yũ'u Ō'acū ni'i”, nita'sagũsami. ⁵ Yũ'u mūsā tiropu níḡũ, tere werewũ. ¿Mūsā tere wācūweti? ⁶ Mūsā cū ña'agũ a'tiatjere cā'mota'agure masī'i. Ō'acū cū queoca nũmu dũporo ña'agũ a'tisome. ⁷ Dicuse ña'ase cū weeatjere masīno'ña marī'i yujupu. Tojo masīno'ña marīmicā, ña'ase cū weesenojō nu'cātoja'a. Cūrē cā'mota'agure miāca be'ro cū ña'arō weese masīno'rōsa'a. ⁸ Cū wa'acā, ña'arō weesebucju pe'e a'tiḡusami. Be'ro marī wioḡu Jesús a'ti di'tapũ apaturi a'tiḡu, cū tutuaro me'rā ña'agūrē wějēḡũsami. Cū asistese me'rā a'tiḡu, cūrē cō'abajuriogũsami. ⁹ Cū ña'agũ etāca be'ro wātīa wioḡu weetamurō me'rā peje wee'ota'sagũsami. ¹⁰ Pecame'epu bu'iri da'reno'ajārē no'o nise ña'ase pōtēorō narē weeta'sagũsami. Ō'acū narē yũ'rũosi'rīmicā, na diacjũ cjasere ějōpeosi'rītirāsama. Tojo weerā pecame'epu wa'adojarāsama. ¹¹ Na ějōpeotise bu'iri Ō'acū nemorō narē nisoonemocā weegũsami. Tojo weerā nisoono'o, ějōpeorāsama. ¹² Ō'acū ye diacjũ cjasere ějōpeosi'rītirā, ña'arō weesere tu'sayũ'rũarāsama. Tojo weegũ Ō'acū narē bu'iri da're bajuriogũsami.

Ō'acū cū bese'cārārē yũ'rũocu niwī nise ni'i

¹³ Yũ'u acawererā, Jesús marī wioḡu mūsārē ma'imi. Ō'acū ne waropu mūsārē yũ'rũweticā wéegũ besecu niwī. Espiritu Santu tutuaro me'rā Ō'acū yarā sājācā weecu niwī. Tojo nicā mūsā diacjũ cjasere ějōpeodutigu tojo weecu niwī. Tojo weerā ũsā mūsā weesetisere wācūrā, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rāti. ¹⁴ ũsā mūsārē Jesucristo masārē yũ'rũose quetire werewũ. Te me'rā Ō'acū mūsārē cū pō'rā wa'acā weecu niwī. Marī wioḡu Jesucristo nirōpu marīrē cū añubutiasere bu'ipejatamucā ũagu, tojo weecu niwī. ¹⁵ Tojo weerā wācūtutuanu'cūcā'ña. ũsā mūsā tiropu bu'e'quere, tojo nicā ũsā todũporopu ojao'o'quere wācūnũrũña.

¹⁶ Jesucristo marī wioḡu basuta, tojo nicā marī pacu Ō'acū marīrē pa-jaña'rā, ma'icārā niwā. Na marīrē wācūtutuacā weenu'cūsama. Marīrē o'otjere e'catiyutojacā weesama. ¹⁷ Mūsārē wācūtutuacā, ějōpeonu'cūcā weeato. Nipe'tise mūsā ucūsere, mūsā weesere añurō nisetiācā weeato.

3

Pablo quẽ'rã sẽrĩbosaduti'que ni'i

¹ Acawererã, musãrẽ a'tiro nituorãti. Ësã ye niatjere sẽrĩbosaya. A'tiro sẽrĩña. “Na marĩ wiogu ye quetire werecã, pãjãrã masã na weresere ëjõpeoato”, ni sẽrĩbosaya. Tojo nicã musã wee'caronojõ “Narẽ tã'oato”, ni sẽrĩbosaya. ² Nipe'tirãputa Jesucristo yere ëjõpeotima. Tojo weerã apeye quẽ'rãrẽ sẽrĩbosaya. Masã ña'arã ãsãrẽ ña'arõ weeticã'to nĩrã, sẽrĩña.

³ Marĩ wiogu cũ “Weeguti” ní'quere weeticã weesome. Cũ musãrẽ wãcũtutuacã weegusami. Wãtĩrẽ cã'mota'agusami. ⁴ Ësã weeduti'quere musã queoro weerã wee'e. Tere Õ'acũ weetamuse me'rã añurõ weenu'cũrãsama, ni ëjõpeo'o. ⁵ Jesucristo musãrẽ Õ'acũ ma'imi nisere masĩcã weeato. Tojo nicã cũ wãcũtutua'caronojõ musãrẽ wãcũtutuacã weeato.

Pablo “Da'rawapata'aya” nise ni'i

⁶ Yũ'ũ acawererã, Jesucristo marĩ wiogu ɥaronojõ musãrẽ dutirãti. Æpẽrã Jesucristore ëjõpeorã musã me'rã nĩrã nijĩsijasama. Ësã topũ duti'quere weesirututisama. Na me'rã ba'pati, ne ninemoticã'ña. ⁷ Musã masĩsa'a. Ësã topũ nĩrã wee'quere ï'acũurõũa'a. Topũ nĩrã, tojo nibajaque'atitiwũ. ⁸ Ne ni'cãrẽ wapayetimĩrã, tojowaro ba'atiwũ. A'tiro pe'e weewũ. Musãrẽ caribosĩ'rĩtirã, ñamĩrĩ, ɥmũcori yóacãta da'rawũ. ⁹ “Ësã bu'ese wapa ãsãrẽ ba'ase o'oya” nita basiomicã, ne weetiwũ. Musãrẽ añuse queose o'osĩ'rĩrã, ãsã basu da'rawũ. ¹⁰ Musã me'rã nĩrã, a'tiro dutiwũ. “No'o da'rasĩ'rĩtigũnojrẽ ne ba'ase ecaticã'ña”, niwũ. ¹¹ Ësã musã ye quetire a'tiro tũ'owũ. Ni'cãrẽrã musã wa'tero nĩrã nijĩsija niapãrã. Da'ratimĩrã, Æpẽrãrẽ ucjasijapãrã. ¹² Marĩ wiogu Jesucristo dutiro me'rã tojo weesetirãrẽ wererãti. Æpẽrãrẽ ucjaro marĩrõ na ba'atjere, narẽ dũ'sasenojõrẽ da'rawapata'ame'rĩcã'to.

¹³ Yũ'ũ acawererã, musã pe'e caributiro marĩrõ añurõ weenu'cũcã'ña. ¹⁴ No'o ãsã a'ti pũrĩpũ dutio'osere weetigũnojrẽ “Cũ nimi”, ni masĩña. Cũrẽ bopoyaro yũ'rũato nĩrã ba'patiticã'ña. ¹⁵ Musã tojo ba'patitimĩrã, cũrẽ ï'atu'tirã weronojõ tũ'oña'ticã'ña. Musã acaweregũre weronojõ pe'e añurõ weeato nĩrã wereme'rĩcã'ña.

Pablo añudutitũo'que ni'i

¹⁶ Marĩ wiogu cũ basu marĩrẽ ejerisãjãse o'ogu a'tiro weeato. No'o de'ro mejẽcã wa'acã, musãrẽ ejerisãjãse o'onu'cũcã'to. Marĩ wiogu musã nipe'tirã me'rã niato.

¹⁷ Yũ'ũ Pablo basu a'te añudutisema oja'a. Yũ'ũ nipe'tise pũrĩrẽ ojawũaronojõta oja'a. Yũ'ũ a'tiro dia'cũ papera o'ógũ oja'a. Tojo weerã musã “Cũta ojapĩ”, ni masĩrãsa'a. ¹⁸ Marĩ wiogu Jesucristo musã nipe'tirãrẽ añurõ weenu'cũcã'to.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ojamu'tãca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Timoteo Listra wãmetiri macãpũ bajuacu niwĩ. Cũ pacu griego masũ nigũ, judío masũ mejeta nicu niwĩ. Cũ paco pũricã judío masõ nico niwõ. Cũ Pablore queti miaco'tegu nicu niwĩ.

Pablo Éfesopũ nigũ, Timoteore a'ti pũrĩrẽ ojacu niwĩ. Timoteore cũ ãjõpeosere wãcũtutuacã weenemogũ, Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã tiropure añurõ nisetidutigũ ojacu niwĩ.

A'tiro ojacu niwĩ. “Õ'acũrẽ sãrĩrã, a'tiro weeroa'a”, ni ojacu niwĩ. Tojo nicã masãrẽ sũ'ori nisetiacãrẽ besesõrõrã, ã'rãnojõrẽ sõrõrõa'a nisere ojacu niwĩ. Wapewia numiarẽ co'tesere, tojo nicã apeye ojanemocu niwĩ. Añurõ wéerã bu'iri marĩrã nisetisere ojacu niwĩ. Queoro bu'etirãrẽ tũ'omasĩdusere ojacu niwĩ.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yũ'u Pablo Jesucristo besecũú'cu ni'i. Õ'acũ marĩrẽ yũ'ruogu nimi. Cũta Jesucristo ye quetire weredutigũ o'ówĩ. Jesucristo marĩ wiogu quẽ'rã yũ'ure o'ówĩ. Cũrẽta marĩ yucuerã wee'e.

² Timoteo, mũ'urẽ oja'a. Mũ'u Jesucristore ãjõpeoyucã, yũ'u macũ waro weronojõ ni'i. Õ'acũ marĩ pacu, tojo nicã Jesucristo marĩ wiogu mũ'urẽ añurõ weeato. Pajaña'to. Mũ'urẽ ejerisãjãcã weeato.

Nisoosere cã'mota'aduti'que ni'i

³ Yũ'u Macedoniapũ wa'ase duporo mũ'urẽ ti macã Éfesopũ tojadutiwũ. No'o mejẽcã bu'erãrẽ cã'mota'adutigũ tojaque'adutiwũ. Ni'cãrõacãrẽ mejãrõta nigũti tja. ⁴ Tocjãrãrẽ wereturiamasere, tojo nicã na ñecũsumuarẽ wãmepeonu'cũsere “Wãcũma'aticã'ña”, niña. Masã tere wãcũrã, mejõ waro a'metu'tima'asama. Marĩrẽ Õ'acũ weeduti'quere añurõ weecã weewe'e. Marĩ cãrẽ ãjõpeose me'rã pe'e Õ'acũ weeduti'quere wee'e. Tojo weegu narẽ mejẽcã bu'esere cã'mota'aya.

⁵ Masãrẽ a'merĩ ma'icã uagu, tojo duti'i. Ña'ase marĩrã, bu'iri marĩrã tũ'oña'rã, diacjũ Õ'acũrẽ ãjõpeorã, queoro ma'irãsa'a. ⁶ Æpẽrã tere weetima. No'o uaro ucũma'ama. ⁷ Õ'acũ ye cjase cũ duti'quere bu'esĩ'rĩmima. Tojo weemirã, na ucũsere tũ'omasĩtima. Masĩbutiarã weronojõ bu'ema.

⁸ Marĩ masĩ'i. Õ'acũ Moisére dutise cũ'quere queoro masĩcãma, añu ni'i. Te a'tiro ni'i. Masã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãsere masĩdutigũ cũucu niwĩ.

⁹ Õ'acũ tere cũúgũ, queoro weerãrẽ cũuticu niwĩ. Cũrẽ yũ'rũnũ'cãrãrẽ, cũ dutiro weetirãrẽ cũucu niwĩ. Tojo nicã ña'abutiario weeri masãrẽ, ña'arõ weenu'cũrĩ masãrẽ cũucu niwĩ. Õ'acũrẽ ãjõpeotirãrẽ, cũ ye bu'ese cjasere uatirãrẽ cũucu niwĩ. Apeyere, no'o pacure, pacore wẽjẽcõ'arãrẽ, nipe'tirã no'o wẽjẽsebucurãrẽ cũucu niwĩ. ¹⁰ No'o ãpẽrãrẽ a'metãrãbajaque'atirãrẽ, no'o mũua se'saro numia me'rã weewuaronojõ weerãnojõrẽ cũucu niwĩ. Numia quẽ'rãrẽ na weronojõ weewuarãnojõrẽta cũucu niwĩ. Tojo nicã masãrẽ ñe'e, ãpẽrãpãre duaturiarãrẽ cũucu niwĩ. Nisoosebucurãrẽ, tojo nicã “Õ'acũ me'rã diacjũta ni'i” nisoorãnojõrẽ cũucu niwĩ. Tojo nicã nipe'tise añuse bu'esere cã'mota'arãnojõrẽ Õ'acũ

cũ dutisere cūucũ niwĩ. ¹¹ A'te bu'ese, añubutiase Õ'acũ yu'rũose queti nírõnojõta ni'i. Cũ añuyu'rũgu yu'ure a'te quetire weredutiwĩ.

Pablo “Yu'u ña'agũ nimicã, Õ'acũ yu'ure añurõ weewĩ” ní'que ni'i

¹² Yu'u marĩ wiogu Jesucristore e'catise o'o'o. Cũ yu'ure añurõ wãcũgũ, cũ yarãrẽ yu'ure weetamudutiwĩ. Tojo weedutigu, yu'ure tutuasere o'owĩ. ¹³ Todũporopũ yu'u cãrẽ ña'arõ ucũwũ. Cũ yarãrẽ ña'abutiario weewũ. Titapũre yu'u Jesucristore ãjõpeotitjãgũ, yu'u weesere masĩtiwũ. Tojo weegu Õ'acũ yu'ure pajaña'wĩ. ¹⁴ Marĩ wiogu yu'ure ma'ígũ, añubutiario weewĩ. Cũ yu'ure Jesucristore añurõ ãjõpeocã weewĩ. Æpẽrãrẽ ma'icã weewĩ.

¹⁵ A'te yu'u ucũatje queoro waro ni'i. Nipe'tirã ãjõpeorũa'a. A'tiro ni'i. Jesucristo ña'arõ weerãrẽ yu'rũosĩrĩgũ a'ti nucũcãpũre a'ticũ niwĩ. Yu'uta nipe'tirã yu'rũoro ña'arõ weeyu'rũnũ'cã'cũ ni'i. ¹⁶ Tojo nimicã, Õ'acũ yu'ure pajaña'wĩ. Cũ tojo weese me'rã Jesucristo ña'arõ weerãrẽ pajaña'sere yu'ure ï'omũ'tãwĩ. Cũ masãrẽ pajaña'se ne pe'tisome. Yu'ure, ña'arõ weeyu'rũnũ'cã'cũre pajaña'caronojõta nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorãrẽ pajaña'gũsami. Narẽ cũ me'rã catinu'cũcã weegũsami. ¹⁷ Tojo weerã Õ'acũrẽ “Añuyu'rũami”, ninu'cũrã. Cũ wiogu ninu'cũgũ nimi. Ne wẽrĩsome. Õ'acũ ni'cũta nimi. Cũ bajutigu, masĩyu'rũgu nimi. Tojota nimi.

¹⁸⁻¹⁹ Timoteo, mũ'u yu'u macũ weronojõ ni'i. Yu'u mũ'urẽ weeduti'quere weeya. Todũporo marĩ acawererã mũ'urẽ Õ'acũ wereduti'quere werepã. Na were'caronojõta weeya. Tere wéégũ, tutuaro me'rã du'ucũurõ marĩrõ añurõ weesere weenu'cũcã'ña. Tojo nicã queoro ãjõpeo, bu'iri marĩgũ tũ'oña'ña. Æpẽrã Jesucristore ãjõpeorã queoro weemasĩmirã, weeticãrã niwã. Tere weetirã, Jesucristore ãjõpeodu'ucãrã niwã. ²⁰ A'te tojo wa'awũ Himeneorẽ, tojo nicã Alejandreore. Tojo weegu ã'rã pũarãrẽ Õ'acũrẽ ña'arõ ucũnemoticã'to ní'gũ Jesucristore ãjõpeorã me'rã ninemodutitiwũ. Narẽ wãtĩa wiogu de'ro weesĩ'rĩrõ weeato ní'gũ tojo weewũ.

2

“Õ'acũrẽ sãrĩrã, a'tiro weerũa'a” ní'que ni'i

¹ Ne waro Jesucristore ãjõpeorã a'tiro weecã u'a. Nipe'tirãrẽ sãrĩbosarã. Õ'acũ narẽ weetamuato nĩrã sãrĩbosato. Õ'acũrẽ sãrĩrã, “Añu'u”, niato. ² Wiorãrẽ, nipe'tirã dutiri masãrẽ sãrĩbosato. Marĩ tojo weerã a'mequẽse marĩrõ nĩrãsa'a. Nipe'tise Õ'acũ dutisere queoro weemasĩrãsa'a. Masã me'rã queoro nisetirãsa'a. ³ Marĩ Æpẽrãrẽ sãrĩbosarã, añurõ weerã wee'e. Õ'acũ marĩrẽ yu'rũogu tojo weecã tũ'sasami. ⁴ Õ'acũ nipe'tirãrẽ cũ tiropũ wa'acã uasami. Nipe'tirãrẽ cũ ye, diacjũ cjasere masĩcã uasami. ⁵ Õ'acũ ni'cũta nimi. Tojo nicã Jesucristo ni'cũta tja masãrẽ Õ'acũ me'rã apobosari masũ nimi. Cũ masũ weronojõ upũtigu nicũ niwĩ. ⁶ Jesucristo nipe'tirã masãrẽ yu'rũogu wẽrĩbosacũ niwĩ. Marĩ ña'arõ wee'que wapare wapayegu tojo weecũ niwĩ. A'te quetire “Tojo wa'arosa'a” ní'cãtero ejacã, werebajurẽno'caro niwũ. ⁷ Cũ ye quetire weredutigu Cristo yu'ure sõrõwĩ. Cũ besecũ'cũ niato ní'gũ judío masã nitirãrẽ cũ ye, diacjũ cjasere bu'edutigu sõrõwĩ. Diacjũta ni'i. Nisoogu mejẽta wee'e.

⁸ Tojo weegu nipe'tirocjãrã mũ'uarẽ a'tiro weecã u'a. Na nerẽwũaropũ Õ'acũrẽ sãrĩcã u'a. Nũmorõ sãrĩrã, ña'arõ weese moorã sãrĩrõu'a. Uase,

a'metu'tise moorã sērĩrõua'a. ⁹ Numia quẽ'rã a'tiro weecã ua'a. Na su'tire añurõ ì'atũ'saropũta sãñato. Ejatuario weeme'rĩcã'to. Na upũre ãpẽrã “Añurã nima” nidutirã peje ma'masu'ayũ'rũoticã'to. ¹⁰ A'tiro pe'e weeato. Añurõ bajusĩ'rĩrã, Õ'acũrẽ ãjõpeorã numia weewuasenojõrẽ weeato. Bajuyoropũre añurõ weese me'rã “Añurã nima”, nino'ato. Æpẽrãrẽ weetamu, añurõ weeato. ¹¹ Jesucristore ãjõpeorã nerẽ, na bu'eri curare numia di'tamarĩrõ tũ'oato. Ûrũsãma'a, ye'suticã'to. ¹² Ne numiarẽ masã decopũ werenu'cũcã uawe'e. Tojo nicã umuarẽ ne dutiticã'to. Tojo weronojõ o'orã, na numia di'tamarĩato. ¹³ A'tiro ni'i. Õ'acũ Adãrẽ weemũ'tãcũ niwĩ. Cũ be'ro Evare weecũ niwĩ. ¹⁴ Apeye quẽ'rãrẽ, Adã wãtĩ nisoono'mũ'tãcũ mejẽta nimi. Numio pe'e nisoono'mũ'tãco niwõ. Tojo weeno'co niyugo, Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cãco niwõ. ¹⁵ Tojo nimicã, Õ'acũ numiarẽ yũ'rũogusami. Na põ'rãticã, narẽ añurõ yũ'rũweticã weegusami. Na cãrẽ ãjõpeocã, masãrẽ ma'icã, tojo weegusami. Na queoro wãcũyu, weeseticã, Õ'acũ cũ uaro weenu'cũcã, yũ'rũweticã weegusami.

3

Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã su'ori nirãrẽ sõrõse ni'i

¹ Masã a'tiro ucũwũase diacjũta ni'i: “No'o Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã su'ori nigũ, su'ori wejepeogu sãjãsi'rĩgũnojo añuse da'rasere weesi'rĩgũ weemi.” ² Tojo weesi'rĩgũnojo a'tiro nirõua'a. Cũta “Ña'arõ weemi” nino'ña marĩgũ nirõua'a. Ni'cõta numotigu nirõua'a. Cũ wiopesase me'rã weesetigũnojo nirõua'a. Añurõ wãcũyu weesetigũnojo nirõua'a. Æpẽrã wiopesase me'rã ì'ano'gũnojo nirõua'a. Sijari masã cũ ya wi'ipũ wa'acã, añurõ põtẽrĩgũnojo nirõua'a. Æpẽrãrẽ añurõ bu'eme'rĩgũnojo nirõua'a. ³ Tojo nicã que'agu, cumucabũcũ niticã'rõua'a. Tojo weronojõ o'ogu, tu'tiro marĩrõ masãrẽ queoro weegũnojo nirõua'a. A'mequẽsere uatigu, niyerure uaripejatigũnojo nirõua'a. ⁴ Cũ, cũ ya wi'icjãrãrẽ añurõ dutimasĩgũ nirõua'a. Cũ põ'rãrẽ añurõ wiopesase me'rã yũ'time'rĩcã weegũ nirõua'a. ⁵ Cũ, cũ ya wi'icjãrãrẽ dutimasĩtigũ, Õ'acũrẽ ãjõpeori curuacjãrã pe'ere totã nemorõ co'tetibosami. ⁶ Jesucristore ne waropũ ãjõpeomujãti'cure su'ori wejepeogu sõrõña. Apetero weegũ ni'cũ ãjõpeoca be'roacã sõrõno'cũ pe'e “Yũ'ũ ãpẽrã yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a”, nibosami. Cũ tojo nigũ, wãtĩ weronojõ wãcũbosami. Tojo weegũ Õ'acũ wãtĩrẽ bu'iri da're'caro weronojõ cãrẽ weebosami. ⁷ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro nino'gũrẽ beseya. Jesucristore ãjõpeotirã “Cũta añurõ weemi” nino'gũ niato. Tojo weeticãma, ãpẽrã cãrẽ ña'arõ wãcũbosama. Cũ uaro wéégũ, bopoyagũ wãtĩ uaro weebosami.

“Weetamuco'terã a'tiro nisetiroũa'a” nise ni'i

⁸ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã, Õ'acũ ye queti wererãrẽ weeta-muco'terã quẽ'rã na wiorã weronojõ nirõua'a. Æpẽrã ãjõpeono'rãnojo nirõua'a. Na ucũsere queoro weerãnojo nirõua'a. Que'arã, ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'rĩrãnojo niticã'rõua'a. ⁹ Marĩ ãjõpeose Jesucristo ye queti Õ'acũ ì'o'quere ãjõpeonu'cũrã nirõua'a. Na bu'iri moorã tũ'oña'rã nirõua'a. ¹⁰ Narẽ sõrõati dũporo na weesetisere añurõ masĩrõua'a. Na añurõ weeseticã, bu'iri marĩcã ì'arã, sõrõrõua'a. ¹¹ Numia quẽ'rã mejãrõta ãpẽrãrẽ ãjõpeono'rãnojo nirõua'a. Ucjasepijarã niticã'rõua'a. Nucũĩ'ase me'rã weesetirã nirõua'a. Tojo nicã queoro weenu'cũrã nirõua'a. ¹² Umũ

weetamuco'tegũ ni'cõta nũmotiroũa'a. Cũ põ'rãrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ añurõ dutimasĩrõũa'a. ¹³ Na weetamuco'tesere añurõ weecã, narẽ masã “Añurõ weema”, nirãsama. Tojo nicã Jesucristore na ãjõpeosere uiro marĩrõ añurõ werenemorãsama.

Marĩ ãjõpeose cjase ni'i

¹⁴⁻¹⁵ “Maata mũ'ũ tiropũ wa'aguti”, ni wãcũ'u. Tojo wãcũmigũ, apetero weegũ maata wa'atibosa'a. Tojo weegũ mũ'ũrẽ Õ'acũ põ'rã a'tiro nisetiroũa'a nisere ojaguti. Õ'acũ catinu'cũgũ nimi. Cũ põ'rã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã nima. Náta Õ'acũ ye queti diacjũ cjasere masãrẽ masĩcã weema. ¹⁶ Diacjũta ni'i. Marĩ ãjõpeose todũporo masã masĩti'que ni'i. Mejõ nise niwe'e. Añuse waro ni'i. A'tiro ni'i:

Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ a'ti nucũcãpũre bajuacũ niwĩ.

Espĩritu Santu cãrẽ “Añugũ waro nimi”, ni werebajurẽcũ niwĩ.

Õ'acũrẽ wereco'terã Ʃ'mũsepũ nirã cãrẽ ĩ'acãrã niwã.

Cũ ye queti a'ti nucũcãpũre werese'sano'o.

A'ti nucũcãpũre masã cãrẽ ãjõpeoma.

Be'ro Õ'acũ Ʃ'mũsepũ cãrẽ miacũ niwĩ.

4

“Diacjũ cjasere ãjõpeotirã a'tiro weesama” nise ni'i

¹ Espĩritu Santu bajuyoropũ a'tiro nicũ niwĩ: “A'ti Ʃmũco pe'tiati dũporo ãpẽrã Jesucristore ãjõpeomi'cãrã ãjõpeodu'urãsama. Wãtĩa nisoose me'rã bu'esere wererãrẽ siruturãsama. Tojo nicã wãtĩa bu'esere siruturãsama.”

² Weeta'sari masã nisoose me'rã bu'ecã, tũ'orãsama. Weeta'sari masã te nisoosere masĩmirã, ne bu'iritirã tũ'oña'tima. ³ Na a'tiro weesama. Masãrẽ nũmotisĩ'ricã, cã'mota'asama. Tojo nicã ni'cãrẽ ba'asere ba'adutĩtisama.

Õ'acũ pe'e a'te ba'asere weecũ niwĩ. Jesucristore ãjõpeorãrẽ diacjũ cjase masĩrãrẽ ba'adutigũ tojo weecũ niwĩ. Tere ba'arã, cãrẽ e'catise o'odutigũ tojo weecũ niwĩ. ⁴ Nipe'tise Õ'acũ wee'que añuse ni'i. Marĩ ne yabiticã'rõũa'a. A'tiro pe'e weerõũa'a. Cãrẽ e'catise o'orã, ba'arõũa'a.

⁵ A'tiro ni'i. Õ'acũ tere “Añu ni'i”, nitojacũ niwĩ. Tojo weerã marĩ cãrẽ e'catise o'ocã, cũ te ba'asere añuse wa'acã weemi.

Pablo Tĩmoteore weedutise ni'i

⁶ Mũ'ũ Õ'acũ ye cjasere marĩ acawererãrẽ bu'eya. Tere bu'égũ, Jesucristore añurõ da'raco'tegũ nigũsa'a. Siape me'rã mũ'ũ Õ'acũ ye cjasere bu'égũ, nemorõ ãjõpeogusa'a. Mũ'ũ añuse bu'esere sirutuse me'rã nemorõ wãcũtutuagũ nigũsa'a. ⁷ A'ti turi cjase werema'asere tũ'oticã'ña.

Nemorõ Õ'acũ Ʃaro weenu'cũcã'ña. ⁸ A'tiro ni'i. Marĩ da'rãrã, nemorõ tutuarã wa'asa'a. Te añu ni'i. Marĩ Õ'acũ Ʃaro weecã, totã nemorõ añusa'a. A'ti Ʃmũcopũre, be'ro Ʃ'mũsepũre marĩrẽ añurõ wa'arõsa'a.

⁹ A'te diacjũta ni'i. Nipe'tirã a'tere ãjõpeorõũa'a. ¹⁰ Tojo weerã marĩ Jesucristo ye cjasere wererã, pi'eti, upũtu da'ra'a. Õ'acũ marĩrẽ añurõ weeatjere wãcũ, e'catiyutojarã, tojo wee'e. Cũ catinu'cũgũ nipe'tirãrẽ yũ'rũogũ nimi. Cãrẽ ãjõpeorã se'sarore yũ'rũogũsami. ¹¹ A'tere ãpẽrãrẽ dutiya. Narẽ tere bu'eya.

¹² Mũ'ũ ma'mũ nise ye bu'iri ãpẽrã mũ'ũ ucũsere ãjõpeotibosama. Tojo weesere cã'mota'aya. A'tiro pe'e weeya. Jesucristore ãjõpeorãrẽ añuse queose ĩ'oña. Mũ'ũ ucũwũase, mũ'ũ weesetise me'rã ĩ'oña. Tojo nicã ãpẽrãrẽ ma'ise, mũ'ũ Jesucristore ãjõpeose me'rã ĩ'oña. Apeye quẽ'rãrẽ añugũ mũ'ũ nise me'rã ĩ'oña. ¹³ Yũ'ũ topũ etase dũporo nerẽrã,

Õ'acũ ye quetire bu'eĩ'onu'cũcã'ña. Marĩ acawererãrẽ wãcütutuadutigu tojo weeya. Narẽ añurõ bu'eya. ¹⁴ Õ'acũ mu'urẽ weemasise o'o'quere weenu'cũcã'ña. Sõ'onícatero Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã su'ori nirã mu'urẽ ñapeocaterore te weemasisere Õ'acũ o'owĩ.

¹⁵ Õ'acũ o'o'quere wãcũnurũ, añurõ weenu'cũcã'ña. Tojo weecã, nipe'tirã mu'u añurõ weewã'cãsere ï'arãsama. ¹⁶ Apeye nigãti. Mu'u bu'esere, tojo nicã mu'u weesetisere añurõ wãcũña. Nipe'tisere queoro weenu'cũcã'ña. A'tere wéégũ, mu'u basu yu'rũwetigu weegusa'a. Tojo nicã mu'u weresere tu'orã quẽ'rã yu'rũwetirãsama.

5

Jesucristore ãjõpeorãrẽ “A'tiro weeya” nise ni'i

¹ Timoteo, mu'urẽ dutiguti. Bucurã umuarẽ tu'titicã'ña. Mu'u, mu'u pacusumuarẽ ucũgũ weronojõ narẽ wereya. Ma'mapjia quẽ'rãrẽ mu'u acabijirãrẽ ucũgũ weronojõ weeya. ² Bucurã numiarẽ mu'u pacosãnumiarẽ ucũgũ weronojõ narẽ wereme'ricã'ña. Nu'miarẽ mu'u acabijirãrẽ weronojõ ña'arõ wãcũrõ marĩrõ wereya.

³ Wapewia numia weetamuno'ña marĩrãrẽ weetamuña. ⁴ Wapewio põ'rãticãma o pãrãmerãticãma, core na weetamuato. Ne waro na ya wi'icjãrã me'rã añurõ weewã'cõrõua'a. Tojo weerã põ'rã, pãrãmerã, na pacusumua, na ñecũsumua ma'i'que wapa ma'i a'merã weesama. Tojo weese añuse ni'i. Õ'acũ tere tu'sasami. ⁵ Apego wapewio waro ni'cõ nigõ pũricã Õ'acũ weetamuatjere yucuesamo. Ëmucorinucũ, ñamirĩnucũ tojo sãrĩnu'cũsamo. ⁶ Apego wapewio pe'e co ñasere weema'acã'samo. Co pecame'epu wa'acjo weronojõ nitojasamo. ⁷ A'te quẽ'rãrẽ weedutiya. Tojo weeduticã, “Na bu'iri marĩrã nima”, nino'rãsama. ⁸ A'tiro ni'i. Ni'cũ cũ acawererãrẽ añurõ weetigu, marĩ ãjõpeosere yabigu weronojõ nisami. Cũ ya wi'icjãrã warore añurõ weetigu pe'e, totã nemorõ ña'arõ weesami. Jesucristore ãjõpeotigu nemorõ ña'agũ nisami.

⁹ Wapewia numiarẽ weetamurãtirã na wãmerẽ ni'cã pũrĩpu ojaõ'oña. A'tiro nirã numianojõrẽ ojaya: Bucuo waro sesenta cũ'marĩ cuogore, ni'cũrẽta marãputi'core ojaya. ¹⁰ “Co añurõ weemo” nino'gõnojoõrẽ ojaya. Co põ'rãrẽ añurõ masõ'conojõrẽ masã co ya wi'ipũ ejacã añurõ ñe'egõnojoõrẽ ojaya. Tojo nicã mejõ nisere da'rago ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ weetamugõnojoõrẽ ojaõ'oña. Pi'etirãrẽ weetamugõnojoõrẽ ojaya. No'o añuse apeyenojõ weegore ojaya.

¹¹ Æpẽrã wapewia numia nu'miacure nisama. Nanojõrẽ na wãmerẽ ojaticã'ña. Apetero na umua me'rã nisĩ'rĩrã, apaturi marãputibosama tja. Jesucristo pe'ere wãcũdu'u, marãputise pe'ere wãcũyu'rũnũ'cãbosama. ¹² Na “Jesucristo ye dia'cũrẽ weerãti” ni'quere weetirã, bu'iritirã nibosama. ¹³ Apeye quẽ'rãrẽ wi'seripu dia'cũ sijarã, nijĩsijarã dojobosama. Te dia'cũrẽ weetibosama. Ucjasebucurã dojobosama. Nipe'tise de'ro wa'asere ucjarã, na ye nitisere ucũwũano'ña marĩsere ucjabosama. ¹⁴ Tojo weegu wapewia numia nu'miacure nirãrẽ marãputicã ña'a. Na põ'rãtiato. Wi'serire co'teato. Na tojo weecã, marĩrẽ ï'atu'tigu “Na ña'arõ weema”, nímasĩtisami. ¹⁵ A'tiro ni'i. Æpẽrã wapewia numia Jesucristore ãjõpeomirã, cũrẽ ãjõpeodu'uma. Wãtĩa wiogure siruturã, tojo weema.

¹⁶ Jesucristore ějōpeogu o ějōpeogo na acawerego wapewiore cuobosama. Core cuorā na weetamuato. Jesucristore ějōpeori curuacjārārē co'tedutiticā'to. Tojo weecā, āpērā wapewia numia co'teno'ña marīrā pe'ere co'temasīrāsama.

¹⁷ Jesucristore ějōpeori curuacjārārē su'ori wejepeorārē, añurō weerārē a'tiro nirōua'a. “Na añubutiaro dutima”, nirōua'a. Totā masārē were bu'erā pe'ere nemorō nirōua'a. ¹⁸ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nírōnojōta a'tiro ni'i: “Wecu trigore ārūagū, tuumajāmisutuasami. Cū ba'asī'rigū, ba'ato. A'tiro weeticā'to. Trigore ba'ari nírā, cū useropu tuusāarī be'tore tuusāaticā'to.” Aperopure a'tiro ojano'wū: “Da'rari masū cū da'rase wapa wapata'aba'amasīmi,” ni ojano'wū. Tojo weerā su'ori nirārē weetamurōua'a.

¹⁹ Apetero ni'cū mu'upure a'tiro nibosami: “Ěsārē su'ori wejepeogu ña'arō weemi”, ni weresābosami. Cū tojo nicā, tu'oticā'ña. Puarā o i'tiarā ĩ'a'cārā weresācāpu, tu'oya. ²⁰ Ña'arō weenu'cūrārē nipe'tirā ĩ'orōpu tu'tiya. Tojo weecā, āpērā uirā, ña'arō weesome. ²¹ Ō'acū ĩ'orōpure, Jesucristo marī wioгу ĩ'orōpure mu'urē a'tiro nigūti. Tojo nicā Ō'acūrē wereco'terā cū bese'cārā ĩ'orōpu quē'rārē mu'urē nigūti: Su'ori wejepeorārē ni'cārōnojō weeya. Mu'u tu'sarānojō dia'cūrē añurō weeticā'ña. Nipe'tirārē queoro weeya. ²² Ĭ'abocurequejo, su'ori wejepeogure sōrōticā'ña. Mu'u ña'arō weerārē besegu, na ña'arō weesere bu'ipejatamubosa'a. Nipe'tise ña'arō weesere cā'mota'aya.

²³ Mu'u paapu dutitise ye bu'iri aco dia'cū sī'rīticā'ña. Cā'rōacā vino quē'rārē sī'rīña.

²⁴ Ni'cārērārē na ña'arō weesere beseatji duporo maata na ña'arō weesere masīno'toja'a. Āpērā pe'ere na ña'arō weese be'ropu bajarosa'a. ²⁵ Mejārōta tja añurō weese quē'rā maata masīno'o. Apeye pe'e añurō weese maata bajutise be'ropu bajarosa'a.

6

¹ Jesucristore ějōpeorā da'raco'teri masā na wiorārē wiopesase me'rā ĩ'arōua'a. Na tojo weecā, Ō'acūrē, tojo nicā marī bu'esere āpērā ña'arō ucūsoma. ² Na wiorā Jesucristore ějōpeorā nicā, a'tiro weeticā'to. Na ějōpeorā nise bu'iri narē wiopesase marīrō ĩ'aticā'to. A'tiro pe'e weeato. Nemorō añurō weeato. Na wiorā Jesucristore ějōpeorā nima. Tojo weerā na acawererā na mairārē weronjō añurō weeato. A'tere were, bu'eya narē.

Marī ějōpeosere queoro weedutise ni'i

³ No'o mejēcā bu'egunojō a'tiro nisami. Marī wioгу Jesucristo ye bu'esere “Tojo niwe'e”, nisami. Tojo nicā marī ějōpeose quē'rārē “Tojo niwe'e”, nisami. ⁴ Tojo nigū masītimigū, “Āpērā yu'rūoro masīyurūnū'cā'a”, nisami. Cū tojo nigū tu'omasītigu nimi. Cū na ucūsenūcūrē “Tojo niwe'e”, nimūjāsami. Te me'rā a'merī ūose, a'metu'tise, yabise, a'merī ějōpeotise wā'cā'a. ⁵ Tojo nicā āpērā mejō warota a'metu'tise wā'cā'a. Ña'arō wācūrā, tojo weesama. Diacjū cjasere ne masītisama. Tojo weerā me'rā a'mesu'aticā'ña. Na “Ō'acūrē ějōpeose me'rā wapata'arāsa'a”, ni wācūsama. ⁶ Tojota ni'i, nírō. Diacjūta marī Ō'acūrē ějōpeose me'rā peje apeyenojō cuorā weronjō ni'i. Marī cuoro ejatuaro e'caticāma, tojota ni'i. ⁷ A'tiro ni'i. Marī a'ti turipure bajarā, ne apeyenojō me'rā bajuatiwū. Wērīrāpu quē'rā ne apeyenojō

miasome. ⁸ Marĩ su'ti, ba'ase cʉose me'rã e'catiroŋa'a. ⁹ Āpērã pe'e peje cʉosĩ'rĩrã ʉaripejarã no'o ʉaro weema'asama. Siape me'rã nemorõ ʉaripejadosama. Te me'rã na dojo, bu'iri da'reno'rãsama. Pecame'epu wa'arãsama. ¹⁰ A'tiro ni'i. Niyeru ʉaripejase me'rã nipe'tise ña'ase du'pocãti'i. Āpērã Jesucristore ějõpeomi'cãrã a'te ʉaripejase me'rã na ějõpeomi'quere du'ucã'sama. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ na catiri ʉmũcore peje bʉjawetise bocama.

Pablo Timoteore “Queoro weeya” nise ni'i

¹¹ Timoteo, mu'ʉ pũrĩcã Õ'acũ yagʉ ʉaripejasere ne weema'aticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Añurõ weenu'cũcã'ña. Õ'acũrẽ sirutuya. Cũrẽ ějõpeoya. Nipe'tirãrẽ ma'ina. Mejẽcã wa'acã, wãcũtutuaya. Tu'tiro marĩrõ ãpērãrẽ añurõ weeya. ¹² Mu'ʉ tutuaro põtẽorõ wãcũtutua, ějõpeonu'cũcã'ña. Catise ʉ'mũsepʉ mu'ʉ Õ'acũ me'rã ninu'cũatjere wãcũnu'cũcã'ña. Õ'acũ catise pe'titisere o'osĩ'rĩgũ mu'ʉrẽ besecu niwĩ. Tojo weegʉ tere wãcũyʉ'rũnũ'cãcã, mu'ʉrẽ o'ogʉsami. Mu'ʉ pãjãrã tu'oropʉ Jesucristore ějõpeosere queoro werewʉ. ¹³⁻¹⁴ Õ'acũ nipe'tirãrẽ catise o'ogʉ nimi. Cũ ĩ'orõpʉ, tojo nicã Jesucristo ĩ'orõpʉ quẽ'rãrẽ mu'ʉrẽ weeduti'i. Jesucristomarĩcã cũ catiri ʉmũcore ma'itigʉ, a'tiro weecu niwĩ. Poncio Pilatore cũ nisetisere añurõ werecu niwĩ. Mu'ʉ quẽ'rã yʉ'ʉ dutise nipe'tisere dʉcayuro marĩrõ queoro wereya. “Cũ queoro weetimi”, nino'ticã'ña. Marĩ wiogʉ Jesucristo a'tiri curapʉ tojo weedu'uya. ¹⁵ Õ'acũ “Tojo weegʉti” nĩcatero ejacã, nipe'tise cũ ní'quere queoro tu'ajanũ'cõgũsami. Õ'acũ ni'cũta añuyʉ'rũgʉ, tutuayʉ'rũgʉ nimi. Nipe'tirã wiorã wiogʉ nimi. ¹⁶ Cũ ni'cũta catinu'cũmi. Cũ pũrõ asisteropʉ nimi. Ne ni'cũ masũ cũ basu Õ'acũ nirõpʉ wa'amasĩtimi. Ne ni'cũ cũrẽ ĩ'aticu niwĩ. ĩ'ata basiowe'e. Õ'acũ ni'cũrẽta añurõ ucũyʉ'rũnũ'cãrõŋa'a. “Cũ wiogʉ ninu'cũato”, nirõŋa'a. Tojota niato.

¹⁷ No'o peje cʉorãnojõrẽ a'tiro weedutiya. Na “Āpērã yʉ'rũoro niyʉ'rũnũ'cã'a”, niticã'to. Na cʉose me'rã “Añurõ wa'arosa'a”, ni e'catiyuticã'to. Te queoro niwe'e. Pe'tidija wa'arosa'a. Tojo weronjõ o'orã, Õ'acũ pe'ere e'catise me'rã yucueato. Cũ catinu'cũgũ marĩrẽ e'caticã ʉagʉ, nipe'tise marĩ cʉosere o'omi. ¹⁸ Peje cʉorãrẽ añusere weedutiya. Āpērãrẽ añurõ weeato. Na cʉosere o'oato. ¹⁹ Na tojo wéérã, ape ʉmũcopʉre peje cʉorã weronjõ niyutojarãsama. Na catinu'cũatjere bocarãsama.

Pablo Timoteore “Tojo weeya”, nitũo'que ni'i

²⁰ Timoteo, Õ'acũ mu'ʉrẽ weredutigʉ cũu'quere añurõ weeya. A'ti nucũcã cjase ucũse mejõ nisere tu'oticã'ña. Tojo nicã mejẽcã no'o ʉaro ucũma'ase quẽ'rãrẽ tu'oticã'ña. Āpērã “Masĩrã waro ni'i” nirã peje mejẽcã wãcũse cʉoma. ʉpʉtu na ʉaro ucũma'asama. Na masĩse nisoocũma'ase ni'i. Tojo weegʉ narẽ tu'oticã'ña. ²¹ Ni'cãrẽrã a'tere weesiruturã, Jesucristore ějõpeomi'quere du'ucã'cãrã niwã.

Õ'acũ mu'ʉrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Timoteore Romapū bu'iri da'reri wi'ipū nígū, ojacu niwī. Cū Timoteore ojamū'tāca pūrīrē a'tiro ojacu niwī: “Yū'u bu'iri da'reri wi'ipū nise wapa nipe'tiropū Jesucristo ye queti se'saro wee'e”, ni ojacu niwī. A'ti pūrīma ti pūrī weronojō ojaticu niwī. Asia di'tacjārā cūrē bu'iri da'reri wi'ipū nicā, bopoyasācārā niwā. Tojo weegu nipe'tirā cō'awā'cāno'caro weronojō tū'oña'cu niwī. Luca, tojo nicā Onesíforo ya wi'icjārā dia'cū cūrē wācūtutuacā wéerā, bu'iri da'reri wi'ipū nigūrē bopoyasāticārā niwā. Pablo “Ni'cūta nisa'a” ni tū'oña'gū, cū me'rācjārā waro Timoteore, Marcore cū tiropū pijiocu niwī. Troapū cū cūu'que paperare, cū yaro asibusurore miitidutigūnojōta pijiocu niwī. Cū “Maata wērīgūsa'a”, ni wācūcu niwī. A'ti pūrī cū ojatūoca pūrī ni'i.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo Jesucristo besecū'cu ni'i. Cū yū'ure Ō'acū uaronojōta cū ye quetire weredutigū o'owī. A'te queti a'tiro ni'i. Ō'acū “Jesucristore ējōpeorārē catinu'cūcā weeguti”, nicu niwī. Cū ní'caronojōta yū'ure tere weredutigū o'owī.

² Timoteo, mū'urē yū'u maigūrē oja'a. Mū'u Jesucristo ye quetire yū'u werecā, añurō ējōpeowū. Tojo weegu mū'u yū'u macū weronojō ni'i. Ō'acū marī pacū, tojo nicā Jesucristo marī wioḡu mū'urē añurō weeato. Pajaña'to. Mū'urē ejerisājācā weeato.

“Jesucristore ējōpeorā āpērārē a'tiro weero'ua'a” nise ni'i

³ Yū'u Ō'acūrē sērīsetirinūcū mū'urē wācū'u. Mū'urē wācūgū, ñamipū, ɯmɯcopū Ō'acūrē e'catise o'o'o. Cūrē yū'u ñecūsumūa ējōpeoseti'caronojōta ējōpeo'o. Yū'u bu'iri moogū tū'oña'gū, cūrē ējōpeo'o. ⁴ Timoteo, mū'urē pūrō wācū'u. Yū'u mū'u tiropū ní'cu wijacā, mū'u uti'quere wācūnu'cūcā'a. Mū'urē pūrō ī'asī'rīsa'a. Mū'urē ī'agū, e'catiguti nígū, tojo wācū'u. ⁵ Mū'u Jesucristore queoro ējōpeosere yū'u wācū'u. Mū'u ní'cārōacā ējōpeosere mū'u ñecō Loida, tojo nicā mū'u paco Eunice ējōpeomū'tāwā. Mū'u quē'rā tereta ējōpeosirutugū wee'e.

⁶ Tojo weegu mū'u a'tiro weecā ū'a. Ō'acū mū'urē weeduti'quere tutuaro me'rā weenu'cūcā'ña. Todūporo yū'u mū'urē ñapeocā, Ō'acū mū'urē añuse masīserē o'owī. Tere nemorō añurō weenu'cūcā'ña.

⁷ Ō'acū marīrē Espírītu Santure o'owī. Cūrē o'ogū, uidutigū mejēta o'owī. Tojo o'ogū, tutuase o'ogure, ma'ise o'ogure, queoro wācūse o'ogure o'owī.

⁸ Tojo weegu marī wioḡu ye quetire weregū, bopoyaticā'ña. Yū'u quē'rārē Jesucristo ye queti bu'ese wapa, bu'iri da'reri wi'ipū yū'u dujicā, bopoyasāticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Jesucristo ye quetire wereya. Tojo werese bu'iri mū'u quē'rā ña'arō yū'rūḡusa'a. Tojo wa'acā ī'agū,

“Añurōsa'a”, ñña. Ō'acū mū'urē tutuaro o'oro pōtēorō tojo weeya. ⁹ Ō'acū marīrē pecame'epū wa'abo'cārārē yū'rūweticā weewī. Cū añurō weecā ūagū, cū ūaro weedutigū marīrē besecū niwī. Marī añuse weesetisere ī'agū mejēta besecū niwī. Cū pe'e marīrē añurō weesī'rīgū besecū niwī.

A'tiro ni'i. Ō'acū marīrē ma'ígū, Jesucristo marīrē yū'rūoatjere wācūcu niwī. Tere a'ti turi weese dūporo wācūtojacū niwī. ¹⁰ A'tocateroma marīrē

yu'rɔogɔ, Jesucristo a'tise me'rã cū ma'isere i'owĩ. Marĩ pecame'epɔ wa'abo'cãrãrẽ yu'rɔweticã weewĩ. Tojo nicã a'tiro masĩcã weewĩ. Marĩ cū yu'rɔose quetire tu'o ẽjõpeorã, catinu'cũrãsa'a nisere masĩcã weewĩ.

¹¹ Õ'acũ te quetire yu'ure weredutiwĩ. Judío masã nitirãrẽ bu'edutigu yu'ure besecũúwĩ. ¹² Te quetire werese bu'iri yu'u pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimigũ, bopoyawe'e. Yu'u Jesucristore masĩ'i. "Cũ ní'quere queorota weegusami", ni'i. Cũ tutuagu nimi. Yu'ure te queti wereturiasẽ cūu'quere añurõ co'teyapada'reogusami. "Téé apaturi a'tigupɔ, co'tenu'cũgũsami", ni'i. Tojo weegu yu'u ne bopoyawe'e.

¹³ Yu'u mu'urẽ bu'e'quere queoro bu'ewã'cãña. Añurõ ẽjõpeosetiya. A'merĩ ma'iña. Marĩ Jesucristo me'rã nírã, tojo weemasĩ'i. ¹⁴ Espiritu Santu marĩpɔre nimi. Cũ weetamuse me'rã Õ'acũ mu'urẽ weredutigu cūu'quere añurõ bu'eya.

¹⁵ Mu'u masĩtoja'a. Nipe'tirã Jesucristore ẽjõpeorã, Asiacjãrã yu'ure cõ'awijape'tia wa'awã. Na wa'tero ní'cãrã quẽ'rã Figelo, tojo nicã Hermógenes mejãrõta weewã. ¹⁶ Onesíforo pũricã tojo weetiwĩ. Õ'acũ cũrẽ, cū ya wi'icjãrãrẽ pajaña'gũsami. Pejetiri Onesíforo yu'ure wãcũtutuacã weewĩ. Apeye quẽ'rãrẽ yu'u bu'iri da'reri wi'ipɔ nimicã, yu'ure bopoyasãtiwĩ. ¹⁷ A'tiro pe'e weewĩ. Cũ Romapɔ ejagu, yu'ure upɔtu a'macɔ niwĩ. Téé bocagupɔ, a'madu'uwĩ. ¹⁸ Marĩ wiogu masãrẽ beseatji nɔmɔ Onesíforore pajaña'to. Cũ marĩrẽ Éfesopɔ weetamu'quere mu'u añurõ masĩsa'a.

2

Pablo Timoteore queoro weedutise ni'i

¹ Timoteo, mu'u yu'u macũ weronojõ nigãrẽ a'tiro nigũti. Jesucristo mu'urẽ añurõ weemi. Tojo weegu cū weetamuse me'rã cũrẽ ẽjõpeonu'cũcã'ña. ² Yu'u pãjãrã masã tu'oropɔ bu'e'quere wereturia-aya. "Ã'rãta yu'u bu'esere ãpẽrãrẽ queoro wereturiatu'sama" ni, mu'u i'arãnojõrẽ wereya.

³ Mu'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri mu'urẽ ña'arõ wa'arosa'a. Ɛsãrẽ wa'a'caro weronojõ wa'arosa'a. Mu'urẽ tojo wa'acã, wãcũtutuaya. Surara weronojõ weeya. Cũrẽ mejẽcã wa'acã, wãcũtutuasami. ⁴ Surara cū wiogu dutise dia'cũrẽ weesami. Surara nitigu weronojõ weetisami. Tojo weegu mu'u cū weronojõ weeya. Jesucristo ye dia'cũrẽ weeya. ⁵ Apĩ quẽ'rã omarĩ masũ cū wiorã dutisenojõrẽ queoro weetigu, wapata'atisami. Na cũrẽ o'obo'quere o'otisama. Tojo weegu añuse bocasĩ'rĩgũ, Jesucristo duti'quere queoro weeya. ⁶ Ni'cũ wesepɔ añurõ da'ragunõjõ ti wese cjase dũcatise me'rã dua wapata'amasĩsami. Mu'u te weronojõ Õ'acũ ye cjasere añurõ bu'égɔ, te wapa mu'u quẽ'rã wapata'amasĩ'i. ⁷ Yu'u weresere wãcũnũrũña. Mu'u tojo weecã, marĩ wiogu nipe'tisere mu'urẽ masĩcã weegusami.

⁸ Jesucristore wãcũña. Cũ wẽrĩ'cɔ nimigũ, masãcɔ niwĩ. Cũta dũporocjũ wiogu Davi pãrãmi nituriagu nimi. Yu'u Jesucristo ye añuse quetire weregu, tereta werewɔ. ⁹ A'te queti werese bu'iri yu'u pi'etisa'a. Yu'u ña'arõ weegú weronojõ bu'iri da'reri wi'ipɔ ni'i. Õ'acũ ye queti pũricã nipe'tiropɔ nibi'atoja'a. Yu'ure bu'iri da'reri wi'ipɔ bi'adũpo'que weronojõ niwe'e. ¹⁰ Tojo weegu yu'u pi'etimigũ, wãcũtutua'a. Õ'acũ bese'cãrãrẽ añurõ wa'ato ní'gũ tojo wee'e. Na quẽ'rã marĩ weronojõ

Jesucristore ějōpeorā, yu'rūono'rāsama. Añubutiasere bocarāsama. Catinu'cūcā'rāsama. Tojo weegu nipe'tisere wācūtutua'a.

¹¹ A'tiro nise diacjūta ni'i:

Marī Jesucristore ějōpeose bu'iri āpērā wějēbosama.

Na tojo wějēcā, marī Jesucristo me'rā u'musepu catinu'cūrāsa'a.

¹² Marī pi'etirā wācūtutuarā, cū wiogu nirōpu cū me'rā wiorā nirāsa'a. “Cūrē masītisa'a” nicā, cū quē'rā marīrē “Masīwe'e”, nigūsami.

¹³ Marī cūrē añurō ějōpeotimicā, cū pe'e nipe'tise “A'tiro weeguti” ní'quere queoro weenu'cūsami.

Ō'acū ne ni'cāti nisoomasītisami.

Pablo Timoteore queoro bu'edutise ni'i

¹⁴ Mū'u bu'erārē a'te dūporo yu'u oja'quere wācūdutiya. Āpērā ucūsetirinucū “Tojo mejēta ni'i”, nisama. Diacjū marī wiogu tū'oropu na tojo nisetisere du'udutiya. Te ucūse wapamarī'i. Āpērā wācūsere dojorēma. ¹⁵ Mū'u pe'e Ō'acū yere añurō bu'eya. Tojo nicā cū yere queoro weeya. Mū'u tojo weecā ī'agū, mū'urē “Añurō weemi”, nigūsami. Queoro wéegu, mū'u da'rasere bopoyasome. Diacjū cjasere Jesucristo ye quetire queoro wereturiaya. ¹⁶ A'ti turi cjase diacjū nitisere na ucūcā, ucūtamuticā'ña. A'tiro ni'i. Tere ucūrā, nemorō siape me'rā ña'arā wa'asama. ¹⁷ Na bu'ese marī upupu cāmi boase'saro weronojō āpērārē pē'rīpejawā'cāsa'a. Ā'rā puarā Himeneo, Fileto te boase weronojō masārē bu'ērā, dojorēma. ¹⁸ Ā'rā Ō'acū ye quetire queoro bu'etima. A'tiro nima: “Masā wērī'cārā masātojacārā niwā”, nima. Na tojo nicā tū'orā, āpērā “¿Ūsā de'ro ějōpeorāsariba?” ni wācūma. ¹⁹ Ō'acū cū ucūse cūu'que pūrīcā tutuari wi'i yeenu'cō'que weronojō ni'i. Cū ye queti ne dūcayuwe'e. A'tiro ni'i. “Marī wiogu Jesucristo cū yarārē masīsami.” Tojo nicā “Nipe'tirā 'Jesucristo yarā ni'i', ni wācūrā ña'arō weesere du'uito.”

²⁰ A'te queosere wereguti. Ni'cū peje cūogu ya wi'ipure peje bapari nisa'a. Uru me'rā wee'que pari, plata me'rā wee'que pari nisa'a. Tojo nicā apeye yucu me'rā wee'que pari, di'i me'rā yee'que pari nisa'a. Bosenūmu nicā añuse parire na ba'awuaropu peosama. Apeye parire mejō nirī nūmu peosama. ²¹ Marī a'te weronojō ña'asere weetirā, bosenūmu nicā añuse pari peose weronojō nirāsa'a. Marī wiogu yarā waro nirāsa'a. Cū nipe'tise añurō weedutisere queoro weerāsa'a.

²² Tojo weegu mū'u ma'mapjia na uaripejasenojōrē weeticā'ña. Queoro weeya. Jesucristore ějōpeoya. Masā quē'rārē ma'ña. Tojo nicā a'mequēse marīrō niña. Nipe'tirā queoro weerā Ō'acūrē ějōpeorā me'rā añurō nicā'ña. ²³ Āpērā tojo ucūma'acā, na me'rā ucūtamuticā'ña. Na tū'omasītima. Mū'u masī'i, na tojo ucūrā na uaro a'metu'tiyapatisama. ²⁴ Mū'u marī wiogure da'raco'tegu ni'i. Ne a'metu'titicā'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tirā me'rā añurō niña. Narē añurō bu'e, na mū'urē ña'arō weesī'rīcā, tojo tū'oña'cā'ña. ²⁵ Mū'u bu'esere tū'osī'rītīrārē añurō pajaña'se me'rā narē “A'tiro pe'e añurō weeya”, niña. Ō'acū na ña'arō wee'quere dūcayugusami nígū, tojo niña. Na dūcayurā, diacjū cjasere ějōpeorāsama. ²⁶ Mū'u narē tere werecā, tū'omasīrāsama. Tojo weerā wātī yarā, cū dutiro weemi'cārā yu'rūwetiwijarāsama.

3

“A'ti turi pe'tise dūporo dicūse ña'ase wā'cārōsa'a” ní'que ni'i

1 Mũ'u a'tere tũ'omasĩña. A'ti turi pe'tise dũporo peje ña'ase wã'cãrõsa'a. A'tiro wa'arosa'a. 2 Masã na ye cjase dia'cũrẽ ɯarãsama. Niyerure ɯaripejarãsama. “Ăpẽrã yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a”, ni wãcũrãsama. Masĩbutiarã weronojõ ucũma'arãsama. Ô'acũrẽ ɯatirã, ña'arõ cũrẽ ucũrãsama. Na pacusũmũarẽ yũ'rũnũ'cãrãsama. Ăpẽrã narẽ añurõ weemicã, “Ûsãrẽ añurõ weepũ”, ne nisome. Narẽ e'catise o'osome. Wiopesase me'rã Ô'acũrẽ ẽjõpeosome. Marĩ ẽjõpeosetisere mejõ nisere weronojõ wãcũrãsama. 3 Ne ăpẽrãrẽ ma'isome. Pajaña'se moorãsama. Ucjasepiarã nirãsama. Na no'o ɯaro ña'arõ weesĩ'rĩsere weerãsama. Ăpẽrãrẽ ña'arõ pi'eticã weerãsama. Ne cã'rõ añusere ɯasome. 4 Na me'rãcjãrã nimi'cãrãrẽ ña'arõ weerãsama. No'o ɯaro weema'acã'rãsama. Na ɯpũtũ “Ăpẽrã yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a”, ni wãcũrãsama. Ô'acũ pe'ere wãcũrõnojõ o'orã, e'cati nisetisenojõ dia'cũrẽ wãcũrãsama. 5 Ô'acũrẽ ẽjõpeorã weronojõ weesoorãsama. Na weesetise me'rã pe'e Ô'acũ tutuasere “Tojo niwe'e”, nirãsama.

Nanojõ me'rã ne cã'rõ ba'patima'aticã'ña. 6 Na tojo weerãnojõ a'tiro weesama. Ucũme'rĩse me'rã wi'seripũ sãjãasama. Sãjãa, numia tiro todũporo ña'arõ wee'cãrã bu'iritirã, wãcũtutuaturãrẽ nisoo dojorẽsama. Narẽ mejẽcã ẽjõpeocã weesama. Na numia nipe'tise ña'arõ weesere ɯaripejasama. 7 Nipe'tise bu'esere masĩsĩ'rĩmirã, ne diacjũ cjasere masĩtu'ajatisama. 8 Numiarẽ nisoori masã pũarã Janes, Jambres weronojõ nima. Na dũporopũ Moisé nĩcateropũre na Egiptocjãrã tũ'oña'rĩ masã nicãrã niwã. Na Moisére ĩ'atu'ticãrã niwã. Diacjũ cjasere ne ɯaticãrã niwã. Na weronojõ ã'rã quẽ'rã diacjũ cjasere ɯatima. Ña'arõ wãcũpo'cãrã ne queoro ẽjõpeomasĩtima. 9 Na ucũma'ase maata pe'tirosa'a. Nipe'tirã na ucũcã tũ'orã, “Tojo nima'arã weema”, nirãsama. Moisére ɯati'cãrã Janes, Jambres weronojõ wa'arosa'a. Titapũre na nima'asere masã masĩcãrã niwã. Mejãrõta tja ã'rã quẽ'rãrẽ na nima'asere masĩrãsama.

Pablo Timoteore “A'tiro weeya” cũ nitũo'que ni'i

10 Mũ'u pũrĩcã yũ'u bu'ese nipe'tisere añurõ masĩ'i. Yũ'u weesetisere, yũ'u weesĩ'rĩsere masĩ'i. Tojo nicã yũ'u Ô'acũrẽ ẽjõpeosere masĩ'i. Ăpẽrã queoro weeticã, yũ'u tojo tũ'oña'sere mũ'u masĩ'i. Yũ'u ma'isetisere, mejẽcã wa'acã wãcũtutuasere mũ'u masĩ'i. 11 Masã yũ'ure ña'arõ weecã, pi'etiũ. Nipe'tise a'te macãrĩpũ wa'a'quere mũ'u masĩ'i. Antioquíapũ, ĩconiopũ, Listrapũ yũ'u pi'eti'quere mũ'u masĩ'i. Pi'etisetirinũcũ marĩ wioꝑũ yũ'ure yũ'rũweticã weewĩ. 12 Diacjũta ni'i. Jesucristore ẽjõpeorã nipe'tirãrẽ Ô'acũ ɯaronojõ añurõ weesĩ'rĩrãrẽ ăpẽrã ña'arõ weerãsama. 13 Ña'arĩ masã, tojo nicã nisoori masã nemorõ ña'arõ weenemope-orãsama. Nisooneowã'cãrãsama. Nisoorã nimirã, na quẽ'rã nisoono'o, ẽjõpeorãsama.

14 Mũ'u pũrĩcã mũ'urẽ bu'e'quere queoro ẽjõpeonu'cũcã'ña. Queoro weeya. Mũ'u tere “Diacjũta ni'i”, nisa'a. Mũ'u mũ'urẽ bu'e'cãrãrẽ masĩ'i. 15 Mũ'u wĩ'magũpũta Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere masĩnũ'cãwũ. Tere bu'égũ, mũ'u Ô'acũ yere masĩwũ. Masĩ, Jesucristore ẽjõpeose me'rã yũ'rũono'wũ. 16 Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ojadutigũ, cũ masĩse o'ose me'rã ojaduticũ niwĩ. Te oja'quere bu'érã, diacjũ nisere masĩno'o. Marĩ ña'arõ wee'que quẽ'rãrẽ “Ña'a ni'i”, nino'o. Marĩ ña'arõ wee'quere dũcayumasĩcã wee'e. Tere bu'érã, queoro weenu'cũmasĩ'i. 17 Ô'acũ cũ

yarārē nipe'tise añurō weesere weemasīato níḡũ cū ye cjasere ojaduticū niwī.

4

¹ Jesucristo nipe'tirā wiogū tutuaro me'rā a'tigusami. A'tigū, masā catirārē, wērī'cārārē besegusami. Ō'acū, tojo nicā Jesucristo tū'oropure mū'urē a'tiro weeduti'i. ² Masārē Ō'acū ye quetire wereya. Nipe'tisetiri masā tū'osī'rīcā, wereya. Na tū'osī'rīticā quē'rārē, werenu'cūcā'ña. Mū'ū weresere tū'orā, ējōpeorāsama. Na queoro weeticā, tu'tiya. “A'tiro weeru'a'a”, niña. Narē bu'égū, queoro pajaña'se me'rā wereme'rīcā'ña. ³ Be'ropure masā añuse bu'esere uatirāsama. Tojo weegū a'tiro nicārē queoro bu'ewe'oya. Be'ropure a'tiro wa'arosa'a. Na, na uaro weerāsama. Na tū'otū'sase dia'cūrē tū'osī'rīrāsama. Tojo weerā tere bu'eajā pājārārē a'marāsama. ⁴ Na diacjū cjasere tū'osome. Nipe'tise no'o werema'ase pe'ere tū'orāsama. ⁵ Timoteo, mū'ū pūrīcā queoro wācūña. Mū'ū Jesucristo ye quetire wrecā, masā mū'urē ña'arō weerāsama. Na tojo weecā, wācūtutuaya. Jesucristo masārē yū'ruomi nise quetire du'ucūurō marīrō werenu'cūcā'ña. Mū'urē weeduti'quere weetu'ajanū'cōña.

⁶ Yū'ū wērīatjo cā'rō dū'sa'a. Yū'ure masā Ō'acūrē wa'icūrārē ūjūamorōpeo'caro weronojō wa'arotiro wee'e. Tojo weegū mū'urē tojo duti'i. ⁷ Yū'ū Jesucristo ye quetire weregū, nipe'tise yū'ū tutuaro pōtēorō weewū. Nipe'tise Ō'acū yū'ure duti'quere tu'ajatoja'a. Ne cūrē ējōpeodu'uwe'e. ⁸ Ni'cārōacārē majā Ō'acū yū'ure añurō wee'que wapa o'ootje dū'sa'a. Marī wiogū Ō'acū masārē besatji numū nicā, yū'ure o'ogusami. Cū masārē queoro besemi. Yū'ū dia'cūrē o'osome. Nipe'tirā cūrē ējōpeorā cū a'tiatjere uarārē o'ogusami.

Pablo cū ye cjasere were'que ni'i

⁹ Mū'ū pōtēorō a'tita basioro yū'ū tiropū maatacure ī'agū a'tia. ¹⁰ A'tiro ni'i. Crescente wāmetigū Galacia wāmetiropū wa'awī. Tojo nicā Tito Dalmaciapū wa'awī. Demas pūrīcā a'ti turi cjasere nemorō ma'iyū'rūnū'cāḡū, yū'ure cō'awā'cā wa'awī. Cū Tesalónicapū wa'awī. ¹¹ Luca dia'cū yū'ū me'rā nimi. Marcure a'maña. Mū'ū me'rā a'tiato. Cū yū'ure weetamusere u'a'a. ¹² Yū'ū Tíquicore Éfesopū o'ówū. ¹³ Mū'ū a'tigū, yaro su'tiro asibusuro bu'icjārōrē miitia. To Troa wāmetiri macā Carpo ya wi'ipū nisa'a. Yé papera tūrūrīrē miitia. Wa'icūrā caseri me'rā oja'que yé caserire acobojotibutiācā'ña.

¹⁴ Alejandro cōme me'rā da'rari masū yū'ure ña'abutiario weewī. Ō'acū marī wiogū cū wee'caro ejatuaro cūrē bu'iri da'regusami. ¹⁵ Mū'ū pūrīcā cūrē tū'omasīña. Cū marī bu'esere ne uatiyū'ruami.

¹⁶ Ne waro wiorā yū'ure sērītiña'cā, ne ni'cū yū'ure weetamutiwī. Nipe'tirā yū'ure cō'awā'cā wa'awā. Ō'acū na tojo wee'quere acobojocā u'a'a. ¹⁷ Ō'acū pūrīcā yū'ure weetamuwī. Yū'ure tutuase o'owī. Tojo weegū wiorārē yū'ū a'tiro werewū. Jesucristo masā ña'arō niseti'quere yū'ruomi nise quetire narē werepe'ocā'wā. Nipe'tirā a'ti umucocjārā judío masā nitirā te quetire tū'oato níḡũ tojo werewū. Apeye quē'rārē Ō'acū yū'ure a'tiro weewī. Yaiwa ba'ano'bo'cūre weronojō wiose wa'teropū nigūrē yū'rūweticā weewī. ¹⁸ Tojo nicā nipe'tise yū'ure be'ropū ña'arō weeatjere yū'rūweticā weegusami. Ū'mūsepū cū wiogū nirōpū yū'ure miagūsami. Masā Ō'acūrē añurō ucūnu'cūato. Tojota wa'ato.

Pablo añudutit̃o'que ni'i

¹⁹ Prisca, Aquila añuato. Tojo nicã Onesíforo ya wi'icjãrã quẽ'rã añuato. ²⁰ Erasto Corintop̃ tojaque'awĩ. Trófimoma dutitig̃re Miletop̃ cõ'awã'cãtiw̃. ²¹ M̃'u p̃õt̃eor̃õ a'tita basioro pu'ec̃u ðaporo a'tia. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nipe'tirã marĩ acawererã m̃'u'rẽ añudutima.

²² Jesucristo marĩ wiog̃u m̃'u me'rã niato. Õ'acã m̃usã nipe'tirãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Titore ojáca pūrĩ ni'i

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Pablo Tito wāmetigũre ojacũ niwĩ. Tito judío masũ mejēta nicũ niwĩ. Pablo Titoreta Creta nũcũrõpũ Jesucristo ye quetire añurõ bu'eyapatitu'ajadutigũ cũucũ niwĩ. Tojo nicã Jesucristore ějõpeori curuacjārã sājãcã weedutigũ cũucũ niwĩ. A'ti pūrĩrẽ cũrẽ bu'enemogũ cã da'rasere masĩato nĩgũ wãcũtutuacã weenemogũ ojacũ niwĩ.

Pablo Titore oja'que ni'i

¹ Yũ'u Pablo Õ'acũrẽ da'racõ'tegũ Jesucristo besecũú'cũ ni'i. Cũ, cũ ye quetire weredutigũ cũuwĩ. Õ'acũ cũ bese'cãrãrẽ añurõ ějõpeocã uasãgũ yũ'ũre cũuwĩ. Tojo nicã narẽ Õ'acũ ye, diacjũ cjasere masĩdutigũ cũuwĩ. Queoro Õ'acũ uaronojõ weedutigũ tojo cũuwĩ. ² Apeyere, narẽ Õ'acũ tiropũ catinu'cũatjere e'catiyudutigũ cũuwĩ. Õ'acũ nisootimi. Cũ a'ti turi weese dũporo "Catise pe'titiatjere o'ogũti", nitojacũ niwĩ. ³ Ni'cãrõacãrẽ cũ "Tojo weegũti" nĩcatero eja'a. Tojo weegũ cũ ye quetire weresijase me'rã "Cũ tojo weegũti" nĩ'quere masãrẽ masĩcã weemi. Õ'acũ marĩrẽ yũ'rũogũ cũ dutiro me'rã yũ'ũre te quetire weredutiwĩ.

⁴ Tito, mũ'ũ yũ'ũ macũ weronõjõ ni'i. Marĩ ni'cãrõnõjõ ějõpeose cũo'o. Mũ'ũrẽ a'ti pūrĩrẽ oja'a. Õ'acũ marĩ pacũ, tojo nicã Jesucristo marĩ ña'arõ wee'quere yũ'rũogũ añurõ weeato mũ'ũrẽ. Pajaña'to. Mũ'ũrẽ ejerisãjãcã weeato.

Pablo Titore bu'eduti'que ni'i

⁵ Mũ'ũrẽ Creta wāmetiri nũcũrõpũ cũuwã'cãtiwũ. Yũ'ũ weepe'oti'quere tu'ajanũ'cõdutigũ tojo weewũ. Tojo nicã yũ'ũ nĩrõnõjõta topũ nise macãrĩrẽ, te macãrĩnũcũ Jesucristore ějõpeori curuacjārãrẽ sũ'ori wejepeoajãrẽ sõrõdutiwũ. A'tiro niwũ: ⁶ "Sũ'ori wejepeorã a'tiro nisetirãrẽ sõrõña. 'Náta ña'arã nima' nino'ña marĩrãnõjõrẽ sõrõña. Na ni'cãrẽrã numiata nũmotiatio. Na põ'rã quẽ'rã Jesucristore ějõpeorãta niatio. 'Na no'o uaro ña'arõ weema' nino'rã niticã'to. Tojo nicã yũ'rũnũ'cãsepijarã niticã'to", niwũ. ⁷ Ni'cũ Jesucristore ějõpeori curuacjārãrẽ sũ'ori wejepeogũ Õ'acũ ye cjasere co'tegũ nimi. Tojo weegũ "Cũta ña'agũ nimi" nino'ña marĩgũnõjõ niatio. Cũ uaro dia'cũ dutigũnõjõ, uamũñagũnõjõ niticã'to. Tojo nicã que'agũ, cumucabũcũ no'o ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'rĩgũnõjõ niticã'to. ⁸ A'tiro pe'e niatio. Sijari masã cũ ya wi'ipũ wa'acã, añurõ põtẽrĩgũnõjõ niatio. Añusere weegũnõjõ niatio. Tojo nicã añurõ wãcũyu weesetigũnõjõ, ãpẽrãrẽ queoro weegũnõjõ niatio. Õ'acũ uaro dia'cũ weegũ niatio. Queoro weesetigũnõjõ niatio. ⁹ Õ'acũ yere, diacjũ cjase cũrẽ bu'e'quere weenu'cũcã'to. Tojo weegũ ãpẽrã quẽ'rãrẽ Jesucristo ye queti queoro bu'ese me'rã narẽ wãcũtutuacã weemasĩsami. Æpẽrã pe'ere te bu'esere mejẽcã ucũrãrẽ queoro wãcũcã weemasĩsami.

¹⁰ A'tiro ni'i. Pãjãrã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãrã nima. Na no'o uaro ucũma'a, masãrẽ mejẽcã ějõpeocã weema. Judío masãta tojo weeyũ'rũnũ'cãma. ¹¹ Na niyeru wapata'ama'asĩ'rĩrã, no'o uaro bu'ema'acã'sama. Na bu'ese me'rã pãjãrã ni'cũ põ'rã ni'cã wi'icjãrãrẽ dojorẽpe'ocã'sama. Tojo weerãrẽ na bu'esere cã'mota'aya.

¹² Duporopu ti nucūrō Cretacjū ojari masū ti di'tacjārārē ojaḡu, a'tiro ojacu niwī: “A'to Cretacjārā nisoosepijarā nima. Wa'icūrā weronojō tu'omasītirā nima. Ba'awārīrā, teesepijarā nima.” ¹³ Cū narē diacjūta ojacu niwī. Tojota nima. Tojo weegū tocjārā Jesucristore ējōpeorā ña'arō weesetirārē tu'tiya. Narē queoro ējōpeodutigū tojo weeya. ¹⁴ Judío masā no'o ɥaro wācūboca werema'asere tu'oticā'to nígū añurō bu'eya. Tojo nicā no'o na dutima'asere tu'oticā'to nígū tojo weeya. Na Ō'acū yere, diacjū cjasere ɥatima.

¹⁵ Judío masā apeye ba'asere ba'adutitisama. “Tere ba'arā, Ō'acū duti'quere yu'rɥnɥ'cārā wee'e”, nisama. Tojo niwe'e. Marī nipe'tirā bu'iri marīrā tu'oña'rā ba'acā, añu ni'i. Ō'acūrē yu'rɥnɥ'cārā mejēta wee'e. Āpērā Jesucristore ējōpeotirā nipe'tisere ña'arō wācūsama. A'tiro ni'i. Na wācūseputa, na tu'oña'seputa ña'asājācā'sama. Tojo weerā na ña'arō weesere ne bujawetitisama. ¹⁶ Na “Ō'acūrē masī'i”, nimima, nīrā. Marī pe'e na weesetisere ī'arā, masī'i. “Na cūrē masītisama”, nino'o. Na ña'ayuruarā, Ō'acū dutisere yu'rɥnɥ'cārā, ne cārō añurō weemasītisama.

2

Queoro bu'edutise ni'i

¹ Mɥ'ɥ bu'égɥ, Ō'acū ye cjasere diacjū nirōnojōta bu'eya. ² A'tiro bu'eya. Bɥcūrā ɥmɥa wiopesase me'rā weesetiato. Na wiopesase me'rā ī'ano'ato. Añurō wācūyu weesetirānojō niato. Apeyere queoro ējōpeoato. A'merī ma'isetiato. Mejēcā wa'acā, nɥ'cāpoato. ³ Bɥcūrā numiarē mejārōta bu'eya. Ō'acūrē ējōpeorā numia weewɥasenojōrē weeato. Āpērārē ña'arō ucjaticā'to. Que'aticā'to. Nipe'tise na añuse weesetise me'rā āpērārē queose o'oato. ⁴ Bɥcūrānumia ne marāpɥtirānumiarē a'tiro weeato. Na marāpɥsumuarē, na pō'rārē ma'icā weeato. ⁵ Tojo nicā narē añurō wācūyu weeseticā weeato. Ña'ase marīrō nicā weeato. Bɥcūrānumia na añurō weese me'rā ne marāpɥtirānumiarē na ye wi'seripɥ añurō co'temasicā weeato. Ma'ise me'rā āpērārē añurō weecā weeato. Na marāpɥsumuarē añurō yu'ticā weeato. Na tojo weecā ī'arā, ne ni'cū Ō'acū ye quetire “Tojo niwe'e”, nīmasīsome.

⁶ Ma'mapjiare mejārōta wereya. Narē añurō wācūyu weesetirā niato nígū tojo weeya. ⁷ Mɥ'ɥ basuta nipe'tise mɥ'ɥ weese me'rā nipe'tirārē añuse queose o'oya. Narē bu'égɥ, nipe'tisere nisooro marīrō wiopesase me'rā bu'eya. ⁸ Queoro ucūña. Mɥ'ɥ tojo weecā, āpērā ne “Tojo niwe'e”, nisome. No'o mɥ'ɥ bu'esere ɥatigūnojō queoro mɥ'ɥ bu'ecā tu'ogɥ, bopoyagɥsami. Marī bu'esere ne ña'arō ucūsome.

⁹ Da'raco'terārē a'tiro werecasaya: “Nipe'tise mɥsā wiorā dutisere yu'tiya. Narē e'caticā weeya. Ye'suticā'ña”, niña. ¹⁰ “Mɥsā wiorā yere yajaticā'ña. Tojo weronojō o'orā, añurō weese me'rā pe'e narē ējōpeocā weeya”, niña. Tojo weese me'rā āpērā Ō'acū marīrē yu'rɥogɥ ye bu'esere “Añubutiasē ni'i”, ni ī'arāsama.

¹¹ A'tiro ni'i. Ō'acū marīrē ma'ígū, nipe'tirā a'ti nucūcācjārā na ña'arō weeseti'quere yu'rɥosī'rīgū, Jesucristore o'ócɥ niwī. ¹²⁻¹³ Jesucristo marī wioḡu tutuayurɥgɥ, marīrē yu'rɥogɥ nimi. Be'ro cū añurō asistese me'rā apaturi a'tigɥsami. A'tocatero cū a'tiatjere yucueri curare Ō'acū marīrē ña'asere, ña'arō ɥaripejasere du'udutimi. Apeyenojōrē weeati duporo wācūyutojaca be'ropɥ weedutimi. Tojo nicā queoro weeseti, añurō

ējōpeodutimi. ¹⁴ Jesucristo marī ña'arō weesere yu'rūweticā wéégū, wērībosacū niwī. Cū marīrē cū yarā sājādutigu, ña'ase moorā niato nīgū tojo weecū niwī. Marīrē e'catise me'rā añurō weeseticā ɥasami. Tojo weegū wērībosacū niwī.

¹⁵ A'tereta mu'ɥ narē bu'eya. Narē wācūtutuanemocā weeya. Na ña'arō weesetisere narē masīcā weeya. Mu'ɥ āpērārē dutigu niyugū, tojo weeya. Ne ni'cū mu'urē tojo ī'acō'aticā'to.

3

Jesucristore ējōpeorā weewhase ni'i

¹ Tocjārā Cretacjārārē a'tiro weedutiya. “Wiorā dutisere yu'tiatio. Nipe'tise añurō weesenojōrē weeato. ² Ne āpērārē ña'arō ucjaticā'to. Āpērā me'rā ūrūsātirāta, narē añurō ucūato. Ma'ise me'rā nipe'tirārē añurō weeato”, niña narē.

³ Toduporopure marī quē'rā tu'omasītirā, Ō'acūrē yu'rūnɥ'cāsepjarā niwū. Marī bajuduti'cārā weronojō niwū. No'o ɥaro nipe'tisere ɥaripejawu. Ña'arō weenu'cūwū. Nipe'tirārē ɥowu. Āpērā marīrē yabicā, marī quē'rā narē yabia'mewū. ⁴⁻⁵ Marī tojo weeseticā, Ō'acū cū añurō weesere, cū ma'isere ī'ogū, marīrē yu'rūowī. Marī añurō weesere ī'agū mejēta yu'rūowī. Cū pajaña'gū, marīrē yu'rūowī. Apaturi marīrē wī'marā ne bajarārē weronojō weewī. Cū wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere cō'agū yu'rūowī. Espiritu Santu marīrē añurā wa'adutigu ducayuwī. ⁶ Jesucristo marīrē yu'rūo'cu me'rā Ō'acū Espiritu Santu tutuasere marīrē o'oyu'rūnɥ'cāwī. ⁷ Ō'acū ma'ígū cū añurō weese me'rā marī ña'arā nimi'cārārē añurā wa'acā weecū niwī. Tojo weerā marī catinu'cūatjere e'catise me'rā yucuerā, cū “O'oguti” ní'quere ñe'erāsa'a.

⁸ Te yu'ɥ ucū'que diacjū warota ni'i. Mu'ɥ tere narē bu'enu'cūcā, ɥpɥtu ɥasā'a. Mu'ɥ tojo weecā, Ō'acūrē ējōpeorā añuse dia'cūrē weerāsama. Tojo weese añuse ni'i. Nipe'tirārē añurō wa'acā weese ni'i. ⁹ Apeye, mejō waro ucū, a'metu'tima'asere cā'mota'aya. Judío masā na du'pocātīmujāti'que ucūma'asere cā'mota'aya. Tojo nicā Moisé duti'quere a'merī “Tojo niwe'e” ni ūrūsāsere cā'mota'aya. Nipe'tise te wapamarīse, na ucūma'ase ni'i.

¹⁰ Jesucristore ējōpeori curuacjārārē ducawaticā weegunojōrē “Tojo weeticā'ña”, niña. Mu'ɥ ni'cāti o puati werecūmī, musā me'rā nigūrē cō'awīrōña. ¹¹ “Ējōpeogu nimigū, dojogu weesami. Cū bu'iri da'reno'acjɥpɥta nisami”, ni masītoja'a.

Pablo āpērārē weetamuduti'que ni'i

¹² Yu'ɥ Artemarē o Tíquicore mu'ɥ tiropu o'ócā, mu'ɥ pe'e yu'ɥ tiropu ducayuwā'cātia. Mu'ɥ pōtēorō a'tita basioro yu'ure ī'agū a'tia. Yu'ɥ Nicópolipu nigūsa'a. Topu “Pu'ecu tō'ogūti”, niwū. ¹³ Nipe'tise mu'ɥ weetamuta basiosere Zenas, masārē ucūbosagure weetamuña. Apolo quē'rārē weetamuña. Narē du'sasenojōrē o'oya. Na mu'ɥ tojo weecā, apesepu yu'rūarā, apeyenojōrē du'sano'some. ¹⁴ Marī me'rācjārā Jesucristore ējōpeorā quē'rā añuse dia'cū weeato. Āpērārē apeyenojō moocā ī'arā, weetamuato. Tojo weerā na catiri ɥmūcore mejō waro nisome.

Pablo añudutitɥo'que ni'i

15 Nipe'tirã yu'u me'rã nirã mu'urẽ añudutima. Marĩ me'rãcjãrã
Jesucristore ãjõpeorã añuato. Õ'acũ musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato.
Tocã'rõta oja'a.
Pablo

Pablo Filemórē ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Filemó wāmetigure ojacu niwī. Cū ne waro Romapu bu'iri da'reri wi'ipu wa'anu'cācaterore a'ti pūrīrē ojacu niwī. Filemó Colosacjū nicu niwī. Pablota cūrē Jesucristore ējōpeocā weecu niwī.

Filemó su'ti da'reri wi'i wiogu nicu niwī. Tojo weegu da'raco'teri masā cūocu niwī. Cū, cū ya wi'ipu Jesucristore ējōpeorārē su'ori nerēnu'cūcā'cu niwī.

Pablo Filemórē a'tiro nicu niwī: “Ni'cārōacārē Onésimo mū'u tiropu da'raco'temi'cu Jesucristore ējōpeomi. Cū mū'urē da'raco'tecaterore ña'arō weecu niwī. Cū mū'u tiropu ejacā, cūrē añurō weeya. Cū ña'arō wee'que wapa mū'u wapaseecāma, yu'u cūrē wapayebosaguti”, nicu niwī Pablo.

Pablo Filemórē oja'que ni'i

¹ Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Filemó, marī acaweregu Timoteo me'rā mū'urē oja'a. Mū'u ūsā uputu ma'igū Jesucristo yere weretamugū ni'i. ² Mū'u ya wi'ipu Jesucristore ējōpeori curuacjārā nerēwuarā quē'rārē oja'a. Marī acawerego Apia wāmetigure, tojo nicā Arquipo quē'rārē oja'a. Cū ūsā weronojō Jesucristo yere weregu tutuaro me'rā da'ranu'cūsami.

³ Mūsārē Ō'acū marī pacu, Jesucristo marī wiogu añurō weeato. Mūsārē ejerisājācā weeato.

Pablo Filemó ye cjasere ucū'que ni'i

⁴⁻⁵ Yu'u mū'urē “A'tiro weemi”, nicā tu'owu. “Marī wiogu Jesure ma'imi, cūrē ējōpeomi” nisere tu'owu. Tojo nicā “Jesure ējōpeorārē mejārōta ma'imi” nisere tu'owu. Tojo weegu Ō'acū yu'u wiogure sērīgū, mū'urē sērībosasetirinucū e'catise o'o'o. ⁶ Mū'u ējōpeosere āpērārē wereturiacā uagu sērībosa'a. Jesucristo marīrē añurō weesere masītu'ajato nīgū sērībosa'a. ⁷ Acaweregu, mū'u Jesucristore ējōpeorārē wācūtutuacā weewu. Tojo weegu yu'u mū'u me'rā e'cati'i. Mū'u āpērārē ma'isere tu'ogu, wācūtutua'a.

Onésimo Filemórē da'rawā'ñaco'tegu ní'cure “Añurō ñe'eña” ní'que ni'i

⁸ Filemó, mū'u añurō weeseti'i. Tojo weegu yu'u Jesucristo besecū'ucū niyugu, mū'urē “A'tiro weeroua'a”, ni dutimasī'i. ⁹ Sō'owaro dutibuti-asī'rītisa'a. Ma'ise me'rā pe'e mū'urē “Tojo weeya”, nisī'rīsa'a. Yu'u bucū ējā wa'a'a. Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. ¹⁰ Mū'urē Onésimo ye cjasere “A'tiro weeya”, nisī'rīsa'a. A'topu bu'iri da'reri wi'ipu cū Jesucristore ējōpeonu'cāmi. Yu'u macū weronojō nimi.

¹¹ Toduporopure cū mū'urē da'raco'tegu queoro weeticu niwī. Ni'cārōacā pūrīcārē marī puarārē mū'urē, tojo nicā yu'ure weetamumasīmi. ¹² Mū'u tiropu cūrē yu'u uputu maigūrē o'oguti tja. Cūrē añurō ñe'eña. ¹³ A'topu cūrē yu'u me'rā tojaque'acā uami'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Cū a'topu nirō ejatuaro mū'u yu'ure weetamubo'quere weetamubosami. ¹⁴ Mū'u dutiro pe'e yu'u weesī'rīsa'a. Mū'u “Jau” nicāma, mū'u tojo nise yu'u dutibutiase mejēta nirōsa'a. Mū'u uaronojō wa'arosa'a. ¹⁵ Apetero weero a'tiro wa'apā. Onésimo yoaticā

aperopu wa'apĩ. Ni'cārōacārē mụ'urē cūrē c̄onu'cūdutiro tojo wa'aro wa'apã. ¹⁶ A'tocaterore mụ'urē da'raco'tegu weronojō nisome. Mụ'urē da'rawã'ñaco'tegu nemorō nigũsami. Mụ'u acaweregu mụ'u ma'igũ waro weronojō nigũsami. Yụ'u cūrē Ɂputu ma'i'i. Mụ'u pūrĩcã tjãsa'a. Cũ mụ'urē da'rawã'ñaco'tegu se'saro nisome. Jesucristore ẽjōpeogu, mụ'u acaweregu weronojō nigũsami.

¹⁷ Marĩ puarã Jesucristore ẽjōpeorã ni'i. Tojo weegu yụ'ure mụ'u “Yụ'u me'rãcjũ waro nimi”, nĩmasĩ'i. Tojo weegu yụ'ure ñe'egũ weronojō Onésimorē ñe'eña. ¹⁸ Cũ apeyenojō dojorēcãma, o wapamoocã, yụ'ure tere wapaseeya. ¹⁹ Yụ'u basuta a'tere oja'a. Wapayeguti. Tojo nimigũ, mụ'urē a'tiro nĩmasĩsa'a. Yụ'u Jesucristo ye quetire mụ'urē ẽjōpeocã weewu. Tojo wee'que wapa mụ'u yụ'ure wapamoo'o. ²⁰ Acaweregu, mụ'u Jesucristore ẽjōpeogu niyugu, Onésimorē añurō ñe'ecã Ɂa'a. Tojo weegu yụ'ure wãcūtutuacã weeya.

²¹ Yụ'u mụ'urē “Yụ'tigusami”, ni masĩtoja'a. Tojo weegu oja'a. Yụ'u duti'que nemorō weegusa'a.

²² Tojo nicã apeye quẽ'rãrē nibaque'oguti. Yụ'u cãrĩatjore apoyuya. Õ'acũ mũsã sērĩsere tũ'ocã, mũsã tiropu wa'agusa'a.

Pablo cũ añudutitũo'que ni'i

²³ Epafra yụ'u me'rãcjũ Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu nimi. Cũ quẽ'rã mụ'urē añudutise o'omi. ²⁴ Yụ'u me'rã da'rarã Marco, Aristarco, Demas, tojo nicã Luca añudutima.

²⁵ Marĩ wiogu Jesucristo mũsãrē añurō weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Hebreo masārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē hebreo masārē (judío masārē) ojacu niwī. Cū oja'cure añurō waro masīno'ña marī'i.

A'ti pūrī Jesucristore ějōpeodu'use pū'to nirārē ojano'caro niwē.

A'tiro ojacu niwī. Cristo nipe'tirā bu'ipū nimi nisere ojacu niwī. Ū'mūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā bu'i, Moisé, tojo nicā cū dutise bu'i nimi nisere ojacu niwī. Tojo nicā Cristo pa'ia wiogu waro weronojō nigū, Melquisedec weronojō nimi nisere ojacu niwī. “Tojo weerā Cristore ějōpeonu'cūcā'ña”, ni ojacu niwī.

Ō'acū cū macū me'rā masārē ucūcu niwī nise ni'i

¹ Dūporopū Ō'acū marī ñecūsumua judío masārē pejetiri ucūcu niwī. Cū, cū ye queti weremū'tārī masārē mejēcānojō dia'cū werecu niwī. Āpērārē bajuyoropū werecu niwī. Āpērārē quē'ese weronojō ĩ'ocu niwī. Āpērārē quē'erōpū werecu niwī. ² A'tocaterore a'ti umūco pe'tiatji dūporo cū macū me'rā cū ye cjasere marīrē ucūmi. Ne waropūta Ō'acū cū macū me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere weecu niwī. Tere wéégū, nipe'tise cū macū ye tojadutigu tojo weecu niwī. ³ Cūta Ō'acū asistesere cuogu nimi. Ō'acū tutuayū'rūgū, añuyū'rūgū nimi. Cū macū quē'rā cū weronojōta nimi. Cū ucūtutuase me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere cū ne waropū weenu'cā'caro weronojōta ninu'cūcā weemi. Cū wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere yū'rūocu niwī. Tojo wéeca be'ro ū'mūsepūre Ō'acū tutuayū'rūgū dūjiri cūmurōpū ejanujācu niwī.

Ō'acū macū Ō'acūrē wereco'terā ū'mūsecjārā nemorō nimi nise ni'i

⁴ Ō'acū cū macūrē cū wiogu nisere o'oturiacu niwī. Tojo weegu cū macū cūrē wereco'terā ū'mūsecjārā bu'ipū tojacu niwī. ⁵ Ō'acū cū macūrē a'tiro nicu niwī:

Mū'ū yū'ū macū ni'i.

Ni'cācā me'rā yū'ū mū'ū pacu ni'i nisere ĩ'o'o, nicu niwī.

Cū, cūrē wereco'terārē tojo niticu niwī. Tojo nicā cū macū ye cjasere ucūgū, a'tiro nicu niwī:

Yū'ū cū pacu nigūti.

Cū yū'ū macū nigūsami, nicu niwī.

Cūrē wereco'terā pe'ere ne tojo niticu niwī. ⁶ A'tiro weecu niwī. Cū macū masā ma'mi ni'cū nigūrē a'ti nucūcāpū bajuacā weecu niwī. Tojo wa'acā wéégū, Ō'acū a'tiro nicu niwī:

Nipe'tirā yū'ūre wereco'terā yū'ū macūrē ejaque'a, ějōpeoato, nicu niwī.

⁷ Ō'acū cūrē wereco'terā pe'ema a'tiro nicu niwī:

Yū'ū, yū'ūre wereco'terārē wī'rō weronojō upaticā wee'e.

Narēta tja pecame'e weronojō upaticā wee'e.

⁸ Cū macū pe'ere “A'tiro weegūti”, nicu niwī:

Mū'ū Ō'acū nise, wiogu nise ne pe'tisome.

Mū'ū masārē queoro dutigusa'a.

⁹ Mū'ū queoro weesere ma'i'i.

Āpērā ña'arō weese pe'ere yabi'i.

Tojo weegu yu'u Õ'acũ mu'urẽ besegu, wiogu sörögũ, u'se me'rã wa'rewu. Mu'u me'rãcjãrã bu'i tojacã weewu.

Masã mu'urẽ "Añuyu'ruagu nimi", nima.

¹⁰ Apero Õ'acũ cũ macũrẽ ucũ'quere a'tiro ojano'wũ:

Wiogu, ne waropure mu'u basuta a'ti turire, u'musere bajurẽwũ.

¹¹ A'te mu'u wee'que pe'tirosa'a.

Mu'u pũricã pe'tisome.

Ninu'cũgũsa'a.

Nipe'tise mu'u wee'que su'ti weronojõ boadjarosa'a.

¹² Mu'u tere su'ti weronojõ tuupe'egusa'a.

Nipe'tise te ducayuno'rõsa'a.

Mu'u pũricã ne ducayuwe'e.

Mejãrõta ninu'cũ'u.

Mu'u catiri umuco ne pe'tisome, nicu niwĩ Õ'acũ cũ macũrẽ.

¹³ Õ'acũ a'te quẽ'rãrẽ cũ macũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

Yu'u tiro wiogu dujiri cũmurõ diacjũ pe'e dujigusa'a.

Mu'urẽ i'atu'ti'cãrã mu'u doca tojape'ticã weeguti.

Yu'u tojo weeri cura mu'u dujigusa'a, nicu niwĩ.

Cũrẽ wereco'terã pe'ere ne ni'cũrẽ tojo niticu niwĩ. ¹⁴ Nipe'tirã Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nima. Na cũ dutisere weeco'terã nima. Na cũ yu'ruono'cãrãrẽ weetamudutigu o'ócãrã nima.

2

Õ'acũ masãrẽ yu'ruo'que quetire wãcũnrũdutise ni'i

¹ Õ'acũ cũ macũrẽ nipe'tirã wiogu wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã Jesucristo ye quetire marĩ tu'o'quere nemorõ wãcũnrũrõua'a. Tere wãcũtirã, mejẽcã ãjõpeobosa'a nĩrã, wãcũnrũrõua'a. ² Duporopure Õ'acũ cũrẽ wereco'terã u'musecjãrãrẽ cũ ye quetire wereduticu niwĩ. "Na were'que diacjũ ni'i", nino'caro niwũ. Tojo nimicã, masã pe'e na were'quere ãjõpeoti, yu'runu'cãcãrã niwã. Õ'acũ nipe'tirã na dutisere weetirãrẽ queoro bu'iri da'recu niwĩ. ³ Marĩ pũricã Õ'acũ masãrẽ yu'ruose queti añubutiasere cuo'o. Tojo cuomirã, tere tojo i'acõ'arã, cũ bu'iri da'resere ne yu'ruwetisome. Ne warore Jesucristo marĩ wiogu masãrẽ yu'ruoguti nisere werenu'cãcu niwĩ. Be'ro tja cũ were'quere tu'orã, a'tiro wee'cãrã niwã. Diacjũta ni'i nĩrã, marĩrẽ wereturiacãrã niwã. ⁴ Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ a'tiro weecu niwĩ. Cũ a'te quetire "Diacjũta ni'i" nĩgũ, peje wee'osere i'amarĩase me'rã i'ocu niwĩ. Tojo nicã Espĩritu Santu me'rã marĩrẽ a'tiro weecu niwĩ. Cũ uaronojõ peje mejẽcãrĩ dia'cũ weemasĩsere o'ocu niwĩ.

Jesucristo marĩ weronojõ uputigu nimi nise ni'i

⁵ A'ti turi pe'tica be'ro ape turi nirõsa'a. Ti turipure Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã dutise doca nisome. ⁶ A'tiro pe'e ni'i. Õ'acũ ye queti ojãca pũripure ni'cũ a'tiro ojacu niwĩ:

Õ'acũ, ¿de'ro weegu masãrẽ wãcũmiti mu'u? Na boadjarãrẽ ¿de'ro weeacju tocã'rõ wãcũque'timiti mu'u?

⁷ Õ'acũ, yoaticã masãrẽ mu'urẽ wereco'terã doca nicã weecu niwũ.

Tojo weemigũ, narẽ be'ropure wiorã sörõcu niwũ.

Narẽ wiorã sörõ, nipe'tirã narẽ "Añurã nima", ni wãcũcã weecu niwũ.

⁸ Nipe'tise mu'u bajurẽ'quere masã dutiatio nĩgũ cũucu niwũ, ni ojacu niwĩ.

Õ'acũ nipe'tisere masã dutise doca nicã weecu niwĩ. Tojo weero ne apeyenojõ na bu'i niwe'e. Tojo nimicã, masã nipe'tisere sõ'owaro dutitima yujupũ. ⁹ Jesú pũrĩcãrẽ tojo oja'caronojõta wa'acaro niwũ. Õ'acũ cãrẽ a'ti nucũcãpũre o'ógũ, cãrẽ wereco'terã docapũ cũunicũ niwĩ. Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, nipe'tirãrẽ wẽrĩbosadutigũ tojo cũucũ niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cã wẽrĩ pi'eti'que wapa Õ'acũ cãrẽ wiogũ sõrõcũ niwĩ. Nipe'tirã cãrẽ “Añuyũ'rũgũ nimi” nidutigũ tojo weecu niwĩ.

¹⁰ Nipe'tise Õ'acũ ye ni'i. Cũ tutuaro me'rã ninu'cũ'u. Nipe'tirã cã põ'rãrẽ u'musepũ cã wiogũ nirõpũ cã me'rã nicã uami. Tojo weegũ cã queoro weesĩ'rĩgũ, Jesucristo marĩrẽ yũ'rũogũre pi'eticã weecu niwĩ. ¹¹ Jesucristo marĩ ña'arõ wee'quere cõ'acũ niwĩ. Marĩrẽ Õ'acũ yarã tojacã weecu niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rã ni'cũ põ'rã ni'i. Tojo weegũ Õ'acũ macũ marĩrẽ “Yũ'u acawererã nima”, nĩmasĩmi. Marĩrẽ ne bopoyasãtimi. ¹² Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Jesucristo cã pacũre ucũsere a'tiro ojano'wũ:

Mũ'u ye cjasere, yũ'u acawererã mũ'urẽ ãjõpeorãrẽ weregutĩ.

Masã nerẽwũaropũ “Õ'acũ añuyũ'rũami”, mũ'urẽ ni basapeoguti.

¹³ Aperopũ quẽ'rãrẽ a'tiro ojano'wũ:

Yũ'u Õ'acũrẽ ãjõpeoguti.

Aperopũre ninemowũ tja:

Õ'acũ põ'rã cã yũ'ure o'o'cãrã me'rã a'to ni'i, ni ojano'wũ.

¹⁴ Marĩ wẽrĩdijati upũre cõ'o. Tojo weronojõ Jesú quẽ'rã marĩ weronojõ upũticũ niwĩ. Cũ marĩ weronojõ upũtigũ, wẽrĩcũ niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã wãtĩ wẽrĩse o'ogũre docaque'acã weecu niwĩ. ¹⁵ Cũ wẽrĩse me'rã wẽrĩsere uirãrẽ, te doca ninu'cũrãrẽ yũ'rũweticã weecu niwĩ. ¹⁶ A'tiro ni'i. Jesucristo Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrãrẽ weetamugũ mejẽta a'ticũ niwĩ. Marĩ Abrahã pãrãmerã nituriarã Õ'acũ yarã pe'ere weetamugũ a'ticũ niwĩ. ¹⁷ Jesucristo marĩ cã acawererã weronojõ upũticũ niwĩ. Marĩrẽ yũ'rũosĩ'rĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã marĩ ña'arõ wee'quere cã pacũre acobojoduticũ niwĩ. Cũ tojo weegũ pa'ia wiogũ masã ña'arõ wee'quere Õ'acũrẽ sãrĩbosagũ weronojõ weecu niwĩ. Marĩrẽ añurõ weetamunu'cũsĩ'rĩgũ tojo weecu niwĩ. Nipe'tise marĩ weronojõ weesetigũ, marĩrẽ pajaña'gũti nĩgũ, tojo upũticũ niwĩ. ¹⁸ Peje mejẽcã wa'acã, pi'eticũ niwĩ. Tojo nicã wãtĩ cãrẽ niqesãcũ niwĩ. Tojo wa'asere wãcũtutuacũ niwĩ. Tojo weegũ marĩrẽ mejẽcã wa'acã, wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weeduticã, weetamumasĩmi.

3

Jesucristo Moisé yũ'rũoro nimi nise ni'i

¹ Yũ'u acawererã, Jesucristore ãjõpeorã Õ'acũ beseno'cãrã Jesucristore añurõ wãcũnrũña. Cũ Õ'acũ yere weredutigũ o'õno'cũ nimi. Tojo nicã cã pa'ia wiogũ weronojõ Õ'acũrẽ marĩ ye niatjere sãrĩbosagũ weesami.

² Duporopũ Moisé Õ'acũ cã yere weedutigũ cũu'quere queoro weecu niwĩ. Mejãrõta Jesú quẽ'rã Õ'acũ cãrẽ cũu'quere queoro weecu niwĩ. ³ Jesure Moisé yũ'rũoro añurõ wãcũyũ'rũnũ'cãrõũa'a. A'te weronojõ ni'i. Ni'cũ wi'ire weesami. Ti wi'i nemorõ wi'i wee'cũ pe'e añurõ ucũno'sami. Jesũta wi'i wee'cũ weronojõ nimi. ⁴ Nipe'tise wi'serire masã weema. Õ'acũ pe'e nipe'tiseppureta wee'cũ nimi. ⁵ Moisé Õ'acũ yarãrẽ co'tegũ, queoro weecu niwĩ. Cũ da'rase a'tiro nicaro niwũ. Õ'acũ were'quere weremũ'tãrĩ masũ nicũ niwĩ. ⁶ Õ'acũ yarã ni'cã wi'i weronojõ nima. Õ'acũ bese'cũ Cristo

ti wi'icjã wiogu macã nimi. Cũ queoro weenu'cũmi. Ti wi'icjãrã marĩta ni'i. Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeodu'utirã, cũ yarã nirãsa'a. Tojo nicã "Be'ropũ cũ o'ootjere marĩrẽ o'ogusami" ni ãjõpeorã, cũ yarã nirãsa'a.

Õ'acũ me'rã nirã soo, e'catise ni'i

⁷ Espĩritu Santu Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'caronojõta marĩ ãjõpeodu'uticã'rõũa'a. A'tiro ojano'wũ:

A'tiro nicã musã Õ'acũ ucũsere tũ'orã,

⁸ ne ejeripõ'rã bũtiticã'ña.

Dũporopũ Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'cãrã weronojõ niticã'ña.

Na yucu marĩrõ, masã marĩrõpũ nĩcaterore Õ'acũ dutisere uaticãrã niwã.

Utirã, Õ'acũrẽ uacã weenu'cũcãrã niwã.

⁹ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ:

"Musã ñecũsumũa masã marĩrõpũ nĩrã, yũ'ũre uacã weewã.

Cuarenta cũ'marĩ yũ'ũ añũrõ weesere i'amirã, tojo weewã.

¹⁰ Tojo weegu yũ'ũ na me'rã uacãti.

A'tiro niwũ: 'Musã no'o uaro mejẽcã dia'cũ wee'e.

Yũ'ũ dutisere ne uawe'e.'

¹¹ Tojo weegu na me'rã uagu, 'Diacũta a'tiro weeguti' niwũ.

'Yũ'ũ musãrẽ o'ootji di'tare ne ejasome.

Yũ'ũ me'rã soo, e'catitamusome', niwũ narẽ", nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹² Yũ'ũ acawererã, tũ'omasĩña. Ne ni'cũ ña'arõ wãcũ, ãjõpeotigu niticã'ña. Ña'arõ wãcũrã, cũrẽ ãjõpeotirã, musã Õ'acũ catinu'cũgũrẽ cõ'arã weebosa'a. ¹³ A'tiro pe'e weeya. Umũcorinũcũ a'merĩ wãcũtutuacã weeya. Nipe'tise musã catiri umũcore, ña'arõ weeri nĩrã, a'merĩ weetamunu'cũcã'ña. Musã ña'arõ wéerã, nemorõ ña'arõ weesãjãbosa'a. Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãbosa'a. Tojo weerã a'merĩ wãcũtutuacã weeya. ¹⁴ Marĩ ne waro Jesucristore ãjõpeo'caronojõ ãjõpeonu'cũrã. Tojo wéerã, marĩ Õ'acũ bese'cu Cristo wiogu nirõpũ cũ me'rã ninu'cũrãsa'a.

¹⁵ Yũ'ũ ní'caronojõta a'tiro ojano'caro niwũ:

Ni'cãcã musã Õ'acũ ucũsere tũ'orã, musã ejeripõ'rã bũtiticã'ña.

Dũporocjãrã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'cãrã weronojõ niticã'ña, nino'caro niwũ.

¹⁶ Dũporocjãrã Õ'acũ ucũsere tũ'omirã, cũrẽ yũ'rũnũ'cãcãrã niwã. Na nipe'tirã Egiptopũ ní'cãrã Moisé miano'cãrã nicãrã niwã. Tojo miano'cãrã nimirã, Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãcãrã niwã. ¹⁷ Cuarenta cũ'marĩ Õ'acũ ña'arõ weerã me'rã uacũ niwĩ. Na yucu marĩrõ, masã marĩrõpũ boabajaque'aticãrã niwã. ¹⁸ Õ'acũ cũrẽ yũ'rũnũ'cã'cãrãrẽ "A'tiro weeguti" nicũ niwĩ:

"Yũ'ũ narẽ o'ootji di'tare ne ejasome. Na yũ'ũ me'rã soo, e'catitamusome", nicũ niwĩ. ¹⁹ Tojo weerã marĩ masĩ'i. Na Õ'acũrẽ ãjõpeotise ye bu'iri cũ o'ootji di'tare ejamasĩticãrã niwã. Cũ me'rã soo, e'catitamumasĩticãrã niwã.

4

¹ Õ'acũ dũporocjãrãrẽ "Soo, e'catitamurã a'tia", nicũ niwĩ. A'tiro nicã marĩ quẽ'rãrẽ mejãrõta nigũ weemi. Apetero weerã ni'cãrãrã musã tiropũ nirã cũ me'rã soo, e'catitamutibosama. Tojo weerã nũcũ'ase me'rã cũrẽ yũ'tiropũa'a. ² Marĩ quẽ'rã dũporocjãrã weronojõta masãrẽ yũ'ruose quetire wereno'cãrã ni'i. Námarĩcã mejõ waro te quetire tũ'ocãrã niwã. Tere tũ'omirã, ãjõpeoticãrã niwã. ³ Marĩ tere ãjõpeorã pũrĩcã, cũ me'rã soo, e'catitamurãsa'a. Õ'acũ a'ti turi weetu'ajanũ'cõca be'ro soocũ niwĩ.

Duporopure “Soorāsama” ní'cũ nimigũ, masã marĩrõpũ sija'cãrãrẽ ucũgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

Yũ'ure ãjõpeotise bu'iri na me'rã uagũ, “Diacjũta yũ'ũ me'rã soo, e'catitamusome”, niwũ, nicũ niwĩ.

⁴ Aperopũ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ cũ a'ti turire weetuoca nũmũ be'ro cja nũmũrẽ a'tiro ojano'caro niwũ:

Ti nũmũ nicã, nipe'tise cũ wéeca be'ro saurure soocũ niwĩ Õ'acũ.

⁵ Apaturi mejãrõta a'tiro ojano'wũ tja:

Yũ'ũ me'rã soo, e'catitaturã wa'asome, nicũ niwĩ.

⁶ Duporocjãrãpũ Õ'acũ yũ'rũose quetire tũ'omũ'tã'cãrã, na yũ'rũnũ'cã'que bu'iri cũ me'rã soo, e'catitaturã wa'aticãrã niwã. Æpẽrã pe'ere cũ me'rã soo, e'catitaturã wa'atjo dũ'sa'a yujupũ. ⁷ Duporocjãrãpũ na soo, e'catitaturã wa'aticã ã'agũ, Õ'acũ marĩ pe'ere ape nũmũ besecũúcu niwĩ. Cũ beséca nũmũ a'tocatero ni'i. Õ'acũ be'ropũ Davi oja'que me'rã marĩrẽ a'tere masĩcã weemi. Tere Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojacu niwĩ: A'tocaterore musã Õ'acũ ucũsere tũ'orã, musã ejeripõ'rã butiticã'ña, nicũ niwĩ.

⁸ Toduporopũ Josué Israe curuacjãrãrẽ Canaá wãmetiropũ sũ'ori miacu niwĩ. Cũ narẽ topũ miaa, narẽ soose o'oticũ niwĩ. Cũ o'óca be'ro nicãma, Õ'acũ be'ropure tere ucũnemotibopĩ. ⁹ Tojo weero masĩno'o. Añubutiase soose Õ'acũ a'ti di'ta wéeca be'ro soo'caronojõta marĩ cũ yarãrẽ “Soose dũ'sa'a yujupũ”, nino'o. ¹⁰ Õ'acũrẽ añurõ ãjõpeogũ, cũ me'rã soo, e'catitamusãmi. Cũ da'rasetisere cũ me'rã ejerisãjãgũsami. Õ'acũmarĩcã cũ da'rãca be'ro soocũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ me'rã nigũ cũ me'rã soogũsami. ¹¹ Õ'acũ me'rã soorãti nĩrã, marĩ quẽ'rã wãcũtutuarõua'a. Duporocjãrãpũ Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'caro weronojõ weesirutiticã'rõua'a. Na ãjõpeotise bu'iri cũ me'rã sooticãrã niwã.

¹² Õ'acũ ye ucũse ninu'cũcã'a. Tutuayũ'rũa'a. Ñosẽrĩ pjĩjo pũaperi osoyojaca pjĩ me'rã ñosẽrõ weronojõ ni'i. Ti pjĩ nemorõ Õ'acũ ucũse pũrĩcã marĩ po'peapũ, marĩ ejeripõ'rãpũ, marĩ wãcũsepũ, nipe'tiropũ sãjãsa'a. Õ'acũ ucũsere tũ'orã, marĩ po'peapũ wãcũsere “Añu ni'i, o ña'a ni'i”, ni besemasĩno'o. ¹³ Marĩ Õ'acũ wee'cãrã ni'i. Cũrẽ ne du'timasĩwe'e. Nipe'tise marĩ nisere, marĩ weesere cũ ã'amasĩmi. Cũta marĩ wee'quere “¿De'ro weerã tojo weeri?” ni besegũsami.

Jesú pa'ia wiogũ weronojõ nimi nise ni'i

¹⁴ Jesú Õ'acũ macũ pa'ia wiogũ weronojõ marĩrẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosagũ nimi. Cũ Õ'acũ pũ'topũ nimi. Tojo weerã marĩ cũrẽ ãjõpeonu'cũcã'rõua'a.

¹⁵ Õ'acũrẽ marĩrẽ sãrĩbosagũ pa'ia wiogũ weronojõ nimi. Cũ quẽ'rã marĩ weronojõ pi'eticũ niwĩ. Tojo weegũ marĩ tutuaticã, marĩrẽ pajaña'sami. Cũ nipe'tise ña'arõ wa'asere tũ'oña'cũ niwĩ. Tojo nicã wãtĩ marĩrẽ ña'asere weedutironojõta Jesú quẽ'rãrẽ ña'asere weeduticũ niwĩ. Wãtĩ tojo weedutimicã, Jesú pe'e ne ni'cãti ña'arõ weeticũ niwĩ. ¹⁶ Marĩrẽ cũ pajaña'yucã, uiro marĩrõ Õ'acũ cũ weetamusere sãrĩmasĩ'i. Marĩrẽ añurõ weegũsami. Marĩrẽ mejẽcã wa'acã, cũrẽ weetamuse sãrĩcã, pajaña'gũsami.

5

¹ Pa'ia wiogũre beserã, na wa'tero nigũrẽ besema. Cũ, masã ye cjase niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosagũ nimi. Masã ña'arõ wee'quere acobojose

sērīgũ, wa'icūrārē wējē ũjũamorōmi. ² Pa'ia wiogu marĩ weronojō nimi. Masũ nígũ, cũ quē'rã tutuatimi. Tojo weegu tutuatirārē, tũ'omasĩtirārē, no'o ɥaro weebajaque'atirārē pajaña'sami. ³ Cũ quē'rã cũ basu ña'arō wee'que wapa ãpērārē weebosaronojōta wa'icūrārē wējē ũjũamorōsami.

⁴ Ne ni'cũ pa'ia wiogu cũ basu bese sãjãmasĩtisami. A'tiro pe'e weeno'sami. Õ'acũ basu bese sōrōsami. Cũ Aarōrē wee'caronojōta weesami. ⁵ Õ'acũ bese'cũ Cristo quē'rārē tojota wa'acaro niwũ. Cristo Õ'acũ tiropũ pa'ia wiogu weronojō wa'agu, cũ basu beseticũ niwĩ. Õ'acũ pe'e cūrē bese sōrōcũ niwĩ. Yũ'u mũsārē a'te dũporo oja'caronojōta a'tiro nicũ niwĩ:

Mũ'u yũ'u macũ ni'i.

Ni'cãcã me'rã yũ'u mũ'u pacũ ni'i nisere ï'o'o.

⁶ Aperopũ quē'rārē Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ cũ macūrē a'tiro nicũ niwĩ: Mũ'u pa'i ninu'cũgũsa'a.

Melquisedec ní'caronojōta nigũsa'a, nicũ niwĩ.

⁷ Õ'acũ bese'cũ Cristo a'ti nucũcãpũ nígũ, cūrē ñubuecũ niwĩ. Cūrē sērīgũ, ɥpũtũ tutuaro me'rã, utise me'rã Õ'acūrē sērĩcũ niwĩ. Cūrē wērĩticã weemasĩbo'cũre tojo sērĩcũ niwĩ. Cũ Õ'acũ ɥaro weesĩrĩcũ niwĩ. Cũ tojo weecã ï'agũ, cũ sērĩsere tũ'ocũ niwĩ. ⁸ Cristo Õ'acũ bese'cũ cũ macũ nimigũ, pi'eticũ niwĩ. Tojo pi'etigũ, Õ'acũ dutisere yũ'ticũ niwĩ. Te me'rã Õ'acūrē yũ'tisere añurō masĩcũ niwĩ. ⁹ Cũ wērīgũ, nipe'tise cũ pacũ cũu'quere weecũ niwĩ. Tojo weegu cũ masārē yũ'ruogu sãjãcũ niwĩ. Marĩ nipe'tirã cūrē ějōpeo yũ'tirārē yũ'ruo, catinu'cũcã weemi. ¹⁰ Õ'acũ Melquisedec pa'ia wiogu warore weronojō cūrē sōrōcũ niwĩ.

Ējōpeodu'uri nírã, wãcũtutuaya nise ni'i

¹¹ Õ'acũ bese'cũ Cristo pa'ia wiogu waro Melquisedec weronojō nisere peje waro weresĩrĩsa'a. Tojo weresĩrĩmigũ, mũsã tũ'omasĩti, tũ'osĩrĩtise ye bu'iri basiowe'e. ¹² Mũsã yoacã Jesucristore ějōpeowũ. Ni'cãrõacãrē ãpērārē bu'erãpũ nitojabosa'a. Tojo nimirã, Õ'acũ yere mejō niseacãrē apaturi wereapocã ɥa'a. Mũsã tutuatirã waro weronojō wa'a'a tja. Tojo weerã diasatiseacãrē añurō tũ'orãnojo o'orã, tũ'otiyũ'ruocã'a. Ba'asere ba'aronojō o'orã, ni'cãrõacãrē wecũ õpēcõrē sĩ'rĩrã weronojō ni'i yujupũ. ¹³ Wecũ õpēcõ dia'cūrē sĩ'rĩrã, wĩ'marã waro nima. Mũsã na wĩ'marã weronojō diacjũ weesere Õ'acũ ye cjasere masĩwe'e. ¹⁴ Ba'ase butise pe'e bucurã ba'ase ni'i. Na diasasere masĩma. Añusere, ña'asere besepo'cãrãpũ nima.

6

¹ Marĩ añurō ějōpeorã nisĩrĩrã, Cristo ye queti diasasere bu'erã. Marĩrē bu'emũ'tã'quere apaturi bu'eticã'rã majã. Bu'etowawũ tema. Marĩ bu'emũ'tã'que a'tiro niwũ. Marĩ ña'arō wee'quere acobojose sērĩdutiwũ. Tojo ña'arō wee'que bu'iri pecame'epũ wa'abopã, niwũ. Marĩ wãcũse dũcayuroɥa'a nisere bu'ewũ. Tojo nicã Õ'acūrē ějōpeoroua'a nisere bu'emũ'tãwũ. A'te ne waro bu'enũ'cã'quere weeticã'rã majã. ² Apeye quē'rārē wãmeyesere, Espĩritu Santure ñapeorã cuocã weesere bu'emũ'tãwũ. Tojo nicã wērĩ'cãrã masãrãsama, ña'arō wee'cãrã pecame'epũ bu'iri da'reno'rãsama nisere bu'ewũ. ³ Ni'cãrõacã Õ'acũ cũ ɥacã, apeyere, diasasere bu'enemobosa'a.

4-6 Məsä apetero weerä Jesucristo quetire ëjõpeomirä, ëjõpeodu'ubosa'a. Õ'acü masärë catinu'cüsere o'ocü niwĩ. Cü o'omicä, na ëjõpeodu'ubosama. Tojo ëjõpeodu'urãnojõrë a'tiro ni'i. Na wãcüsere apaturi ne ducayumasītisama. Tojo nicä Espiritu Santure cørãnojõ, no'o Õ'acü ye queti añuse quetire masĩrãnojõ tere ëjõpeodu'urã, ne apaturi na wãcüsere ducayumasītisama. Õ'acü tutuase o'osere masĩmirä Jesucristore ëjõpeodu'urã, ne apaturi acoboJose sërĩmasītisama. Cürë ëjõpeodu'urã, na basu Õ'acü macürë apaturi curusapü paabi'perã weronjõ weerã weema. Nipe'tirã ĩ'orõpü cürë yabi bujicã'rã weema. 7 Õ'acü masärë añurõ weese a'tiro ni'i. Masã di'ta weronjõ nima. Õ'acü narë añurõ weese acoro pejaro weronjõ ni'i. Nipe'tisetiri acoro pejasetirinucü di'tapü si'bisãjã'a. Aco di'tapüre añurõ si'bisãjãca be'ro na otese añurõ pĩ'rĩ ducatisa'a. Tojo ducaticã, ti di'ta wiogüre añu ni'i. Õ'acü "Añuse di'ta ni'i", nisami. Tojo weronjõ añurõ weerärë e'catise me'rã narë ĩ'asami. 8 Äpërã pe'e ña'ase di'ta weronjõ nima. Ña'ase di'tapüre acoro pejamicã, pota, ña'ase dia'cü bajuasa'a. Ti di'ta wapamarĩ'i. Ti di'ta wiogu tere ĩ'agü, "Ña'ase ni'i, üjüacõ'arã", nisami. Cü ní'caronjõ Õ'acü quë'rã cürë ëjõpeodu'urãrë mejãrõta nisami.

Marĩ ü'müsepü niatjere e'catiyurã ëjõpeodu'usome nise ni'i

9 Yü'ü mairã, üjüacõ'asere ucümigü, yü'ü "Õ'acü müsärë üjüacõ'agüsami", nigü mejëta wee'e. Məsã yü'rüono'cãrãpü ni'i. Tojo weerã añurõ wee'e. 10 Õ'acü queoro weegü nimi. Cü müsã acawererã Jesucristore ëjõpeorãrë müsã añurõ wee'quere acoboJosome. Narë müsã weetamusere acoboJosome. Məsã narë añurõ wéerã, Õ'acürë ma'isere ĩ'o'o. 11 Məsã a'tiro weecã üpütü ü'a. Äpërãrë weetamurã, müsãncü e'catise me'rã añurõ weesĩ'risere tojota weeyapaticã'ña. Tojo weero Õ'acü "O'ogüti" ní'que queoro müsã wãcü'caronjõta wa'arosa'a. 12 Məsã nijĩsjarã dojocã üatisa'a. Äpërã Jesucristore ëjõpeorã weronjõ weeya. Na, narë ña'arõ wa'acã, wãcütutuama. Ne Jesucristore ëjõpeodu'utima. Na tojo weecã ĩ'agü, Õ'acü narë cü "O'ogüti" ní'quere o'ogüsami. Məsã quë'rã narë ĩ'acüu, weesirutuya.

13-16 Masã "Diacjüta ni'i" nĩrã, na yü'rüoro nigü me'rã wãmepeorã weesama. Na tojo ni wãmepeocã, narë "Tojo niwe'e", nita basiotisa'a. Õ'acü püricã Abrahãrë "Mü'ürë añurõ weegüti" nigü, apĩ wãme me'rã wãmepeoticü niwĩ. Ne ni'cü Õ'acü nemorõ niyü'rünü'cãgü marĩmi. Tojo weegü "A'tiro weegüti" nigü, cü basu wãmepeocü niwĩ. A'tiro nicü niwĩ: "Diacjüta ni'i. Mü'ürë añubutiaro weegüti. Mü'ü pãrãmerã pãjãrã nituriarãsama", nicü niwĩ. Abrahã cü tojo ní'quere sojaticü niwĩ. Tojo weegü Õ'acü cürë "Tojo weegüti" ní'quere ñe'ecü niwĩ. 17 Õ'acü "Masärë 'Añurõ weegüti' ní'quere 'ducayusome'" nigü, cü basu wãmepeocü niwĩ. Marĩrë cü "'O'ogüti' ní'quere 'Ñe'erãsa'a'" ni masĩdutigü, tojo weecü niwĩ. 18 Tojo weero te püaro cü wãmepeose, cü "Masärë añurõ weegüti" ní'que ne ducayuta basiowe'e. Õ'acü ne nisoomasĩtimi. Cü diacjü ucüse me'rã marĩrë cü yü'rüono'cãrãrë wãcütutuacã weemi. Cü marĩrë "Añurõ weegüti" ní'caronjõta weegüsami, nino'o. 19 Tere wãcürã, marĩ ü'müsepü niatjere e'catise me'rã co'teyurã, ëjõpeodu'usome. Marĩ co'teyuse ninu'cücã'rõsa'a. Ducayusome. Jesú ü'müse Õ'acü nirõpü sãjãacü niwĩ. Tojo weerã marĩ tojo tã'oña'a. 20 A'tiro ni'i. Judío masã

pa'ia wioꝝ Ō'acũ wi'i po'pearu cũ Nibutiari Tucũpu sãjãagũ, a'tiro weesami. Usebutiri caserojore yu'rusãjãasami. Jesú cũ wẽrĩca be'ro u'musepu sãjãagũ, ti caserojore yu'ruagu weronojõ weecu niwĩ. Marĩ u'musepu wa'atji ma'arẽ pãobosagu weecu niwĩ. Cũ tojo weese me'rã pa'ia wioꝝ waro weronojõ tojacu niwĩ. Cũ Melquisedec ní'caronojõta pa'i ninu'cũgũsami.

7

Jesú Melquisedec weronojõ pa'ia wioꝝ nise ni'i

¹ Duporocjũ Melquisedec wãmetigu Salem wãmetiri macã wioꝝ nicu niwĩ. Cũ pa'i niyugu, Ō'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũrẽ masãrẽ sẽrĩbosacu niwĩ. Cũ nícatore Abrahã ãpẽrã wiorã me'rã a'mewẽjẽcu niwĩ. Na me'rã a'mewẽjẽgũ ejagu, cũ yarã me'rã wapata'adajacu niwĩ. Cũ tojo weedajacã, Melquisedec cũrẽ põtẽrĩgũ ejacu niwĩ. Cũrẽ põtẽrĩgũ, "Ō'acũ mu'urẽ añurõ weeato", nicu niwĩ. ² Cũ tojo níca be'ro Abrahã cũ a'mequẽgũ wapata'a'quere diez mesãrĩ ducawaacũcu niwĩ. Ni'cã mesãrẽ Melquisedere o'ocu niwĩ. Melquisedec wãme "Wioꝝ queoro weegũ" nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ Salem wãmetiri macãcjũ nitjãagũ, "Ejerisãjãse wioꝝ" nicu niwĩ. Salem "Ejerisãjãse" nisĩ'rĩrõ wee'e. ³ Melquisedec pacusumuarẽ, cũ ñecusumuarẽ ne masĩno'ña marĩ'i. Cũ bajua'quere, cũ wẽrĩ'que quẽ'rãrẽ ne masĩno'ña marĩ'i. Tojo weegu Melquisedec Ō'acũ macũ Jesucristo pa'i ninu'cũacju weronojõ nicu niwĩ.

⁴ Musã Melquisedere wãcũña. Mejõ nigũ mejẽta nicu niwĩ. Marĩ ñecũ Abrahã waromarĩcã cũ wiorãrẽ a'mewẽjẽgũ wapata'a'quere diez mesãrĩ cũ seeneocũu'quere cũrẽ ni'cã mesãrẽ o'owapamocu niwĩ. ⁵ Moisé duti'que pa'iare o'odutisere a'tiro ojano'wũ: "Leví pãrãmerã nituriarã pa'ia nirã dia'cũrẽ cã'rõ wapaseeato", niwũ. Abrahã cũ o'o'caronojõta masã na cõosere o'odutiwũ. Na, na acawererã waro nimicã, tojo nicã Abrahã pãrãmerã nimirã, na o'osere ñe'ecãrã niwã. ⁶ Melquisedec pũrĩcã Leví pãrãmi nituriatimigũ, a'tiro weecu niwĩ. Abrahã Ō'acũ "Añurõ weegũti" nino'cure cũ cõosere o'ocã, ñe'ecu niwĩ. Tere ñe'egũ, Abrahãrẽ "Ō'acũ mu'urẽ añurõ weeato", ni sẽrĩbosacu niwĩ. ⁷ A'te diacjũta ni'i. "Ō'acũ mu'urẽ añurõ weeato" nigũ pe'e apĩ "Tojota weeato" ni, yu'tigu nemorõ wioꝝ niyu'runu'cãmi. ⁸ A'tiro nicã pa'ia marĩ wa'tero nirã ãpẽrã o'osere ñe'erã marĩ weronojõ masã nima. Na quẽ'rã wẽrĩsama. Abrahã o'o'quere ñe'e'cu Melquisedec pe'ema Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpu catinu'cũgũ weronojõ nigũrẽ ojano'caro niwũ. Cũ catinu'cũgũ weronojõ ucũno'mi. ⁹⁻¹⁰ Leví Abrahã pãrãmi nicu niwĩ. Cũ pãrãmerã nituriarã quẽ'rã Abrahã pãrãmerã nicãrã niwã. Leví, tojo nicã nipe'tirã cũ pãrãmerã nituriarã pa'ia nicãrã niwã. Na, masã o'osere ñe'ecãrã niwã. Abrahã Melquisedere a'merĩ bocaecacã, na quẽ'rã marĩ'cãrã nimirã, Abrahã me'rã nĩrã weronojõ nicãrã niwã. Tojo weero a'tiro nita basio'o. Leví pãrãmerã nituriarãpu Abrahã Melquisedere o'ocã, na quẽ'rã cũrẽ o'obu'ipejatamu'cãrã weronojõ nicãrã niwã.

¹¹ Israe curuacjãrã, pa'ia Leví ya curuacjãrã me'rã Ō'acũ dutisere ñe'ecãrã niwã. Na Leví ya curuacjãrã Aarõ pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã. Na pa'ia ãpẽrã Ō'acũ dutisere siruturãrẽ añurã wa'acã weemasĩticãrã niwã. Weemasĩcã pũrĩcãrẽ, Ō'acũ apĩ pa'i sõrõtibopĩ. Apĩrẽ sõrõgũ, Aarõ ya curuacjũrẽ sõrõtĩcu niwĩ. Melquisedec weronojõ

nigũ pe'ere sŕŕocũ niwĩ. ¹² Apĩ pa'i sãjãcã, todũporo cjase dutise quẽ'rã dũcayusa'a. ¹³ Marĩ wiogũ Jesucristore Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro nicũ niwĩ: "Mũ'ũ pa'i Melquisedec ní'caronojŕ niu'cũgũsa'a", nicũ niwĩ. Jesucristo pa'i niacjũ nimigũ, Levĩ ya curuacjũ niticũ niwĩ. Cũ ya curuacjũ ne ni'cũ pa'i sãjãticũ niwĩ. ¹⁴ Masĩno'o, marĩ wiogũ Jesucristo Judã ya curuacjũ nicũ niwĩ. Moisé pa'iare ucũgũ, ne ni'cãti "Judã ya curuacjãrã pa'ia nirãsama", niticũ niwĩ.

¹⁵⁻¹⁶ Apĩ pa'i Melquisedec weronojŕ nigũ bajuase me'rã a'tiro masĩno'o. Jesucristo pa'i sãjãcã, Levĩ ya curuacjãrã pa'iare sŕŕoduti'caronojŕ wa'aticaro niwũ. Cũ catinu'cũgũ nise me'rã pe'e pa'i sãjãcũ niwĩ. ¹⁷ Ô'acũ Jesucristore a'tiro nicũ niwĩ:

Mũ'ũ pa'i ninu'cũacjũ ni'i.

Melquisedec ní'caronojŕta nigũsa'a, nicũ niwĩ.

¹⁸ Ô'acũ todũporo cũ dutise cũumũ'tã'quere mejŕ nise tojacã weecũ niwĩ. Te masãrẽ añurŕ nisetiã weeticaro niwũ. ¹⁹ A'tiro ni'i. Moisé duti'quere yũ'tirã, masã añurã wa'aticãrã niwã. Ni'cãrŕocãma marĩ Jesucristore ãjŕpeorã, añurã toja'a. Ô'acũrẽ masĩta basio'o. Tojo weerã añurŕ e'catiyu'u.

²⁰ Ô'acũ cũ macũrẽ pa'i sŕŕŕgũ, cũ basuta "Diacjũ weeguti", nicũ niwĩ.

²¹ ãpẽrã pa'ia pe'ere sŕŕŕgũ, tojo niticũ niwĩ. Ô'acũ cũ macũrẽ sŕŕŕgũ, cũ basu wãmepeo, sŕŕŕcũ niwĩ. Ô'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ:

"Yũ'ũ basuta diacjũ tojo weeguti" ní'que dũcayuno'ña marĩrŕsa'a.

Mũ'ũ pa'i ninu'cũacjũ ni'i.

Melquisedec weronojŕta nigũsa'a, nicũ niwĩ.

²² Cũ tojo ní'quere a'te me'rã masĩno'o. Jesũ me'rã Ô'acũ "Masãrẽ añurŕ weeguti" ní'quere diacjũta nigũ weepĩ, nino'o. Cũ Moisé me'rã "Masãrẽ añurŕ weeguti" nimũ'tã'que nemorŕ a'te be'ro cjase pe'e añuyũ'rũnũ'cã'a. ²³ Pa'ia pãjãrã waro sãjãmũjãcãrã niwã. Na wẽrĩse bu'iri ninu'cũmasĩticãrã niwã. Na wẽrĩca be'ro ãpẽrã dũcayumũjãcãrã niwã. ²⁴ Jesũ pũrĩcã catinu'cũcũsami. Cũ pa'i nisere ãpẽrãrẽ dũcayuturiasome. ²⁵ Tojo weegũ Ô'acũrẽ masĩsĩ'rĩrãrẽ yũ'rũwetidojacã weemi. Cũrẽ ãjŕpeorãrẽ tojo weemi. Cũ catinu'cũgũ marĩ ye niatjere Ô'acũrẽ sẽrĩbosanu'cũmi.

²⁶ Tojo weegũ Jesũ pa'ia wiogũ waro nimi. Cũnojrẽta marĩ ãa'a. Cũ ña'ase moogũ, añubutiagũ, ña'arŕ weetigũ nimi. Marĩ ña'arŕ weerã weronojŕ nitimi. Ô'acũ cũrẽ nipe'tirã bu'ipũ cũucũ niwĩ. ²⁷ Cũ ãpẽrã pa'ia wiorã weronojŕ nitimi. Pa'ia wiorã ãmũcorinũcũ na ña'arŕ wee'quere acobojosere sẽrĩrã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũãmorŕsama. Be'ro ãpẽrã yere mejãrŕta weebosasama. Jesucristo pe'e a'tiro weecũ niwĩ. Cũ ni'cãtita na wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũãmorŕpeo'caro weronojŕ wẽégũ, cũ basu cũ wẽrĩse me'rã masã ña'arŕ wee'quere wẽrĩwapayepe'ocã'cũ niwĩ. Cũ nipe'tirã ye niatjere tojo weebosacũ niwĩ. ²⁸ Moisé duti'que me'rã pa'ia wiogũre sŕŕŕrã, a'tiro weeno'caro niwũ. Cũrẽ sŕŕŕrã, cũ añurŕ weenu'cũtĩmicã, besesŕŕno'caro niwũ. Tojo wẽeca be'ro Ô'acũ pe'e diacjũta cũ basu cũ macũrẽ pa'ia wiogũ waro sŕŕŕcũ niwĩ. Cũ macũ añugũ ninu'cũgũrẽ tojo weecũ niwĩ.

8

Jesũ apobosari masũ nimi nise ni'i

1 Nipe'tise ni'cārōacā yu'u oja'que a'tiro ni'i. Jesucristo marī yagu pa'ia wiogu waro nimi. Cū u'musepu wiogu dujiri cūmurō Ō'acū tutuayurūgu tiro diacjā pe'e ejanujācu niwī. 2 Cū u'musepu Ō'acū Nibutiari Tucūpare pa'ia wiogu weronojō nisami. Ti wi'i Ō'acū wéeca wi'i ni'i. Masā mejēta weecārā niwā. 3 A'ti di'tapuma pa'ia wiorārē wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeodutiro sōrōno'caro niwū. Tojo nicā apeyere o'odutirā sōrōno'cārā niwā. Tojo weegu Jesucristo quē'rā Ō'acūrē apeyenojō o'ocā, añutu'sa'a nígu wērīgū, cūrē apeyenojō o'ogu weronojō weecu niwī. 4 Jesucristo a'ti nucūcāpūre tojadojagu, ne cārō pa'i nima'atibopī. Āpērā pa'ia Moisé duti'caronojōta Ō'acūrē apeyenojōrē o'orā nitojacārā niwā. Tojo weero basiotibopā. 5 A'ti nucūcāpū pa'ia Ō'acū cjasere da'rará a'tiro weema. Na Ō'acū wi'i u'musepu nirī wi'i cjasere weronojō weerā weema. Marī masī'i. Ū'muse cja wi'i pe'e ti wi'i waro ni'i. A'ti nucūcā cja wi'i pe'e u'muse cja wi'i queose ni'i. Tojo weegu Ō'acū cū ya wi'i a'ti nucūcā cja wi'ire weedutigū, Moisére a'tiro nicū niwī: “Añurō wācūña. Nipe'tise ya wi'i cjasere mu'urē ūrūgūpu ī'o'caronojōta weeya”, nicū niwī. 6 A'tocateroma majā Jesús pa'ia wiogu waro Ō'acū tiropū marīrē sērībōsanu'cūgū nimi. Cū weese āpērā pa'ia ye nemorō añuyurūnu'cā'a. A'tiro ni'i. Ō'acū ne waro masā me'rā apogu, “Yu'u duti'quere wéerā, yarā nirāsama”, nicū niwī. Be'rore tja masā me'rā apogu, “Musā wiogu nigūti. Musārē yarā wa'acā weeguti. Musārē acobojoguti. Yu'u me'rā catinu'cūrāsa'a”, nicū niwī. Cū tojo ní'quere masīno'o. Cū nimu'tā'que nemorō be'ro cjase pe'e añuyurūnu'cā'a. A'te be'ro cjasere Jesūta queoro wa'acā weecu niwī. Tojo weero āpērā pa'ia weese nemorō añuyurūnu'cā'a.

7 A'tiro ni'i. Ō'acū ne waro masā me'rā apo'que queoro wa'aticaro niwū. Queoro wa'acāma, masā me'rā apaturi aponemotibopī. 8 Ō'acū ne warocjārārē “Yu'u duti'quere queoro weetima”, nicū niwī. Narē cū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū:

Marī wiogu a'tiro nimi:

“Be'ropū yu'u Israe curuacjārārē, tojo nicā Judá ya curuacjārārē apaturi añurō na me'rā weepoguti tja.

9 Toduporopū na ñecūsūmua me'rā weeguti ni apo'caronojō nisome.

Narē Egiptopū ní'cārārē yu'u basu miiwijawū.

Narē ‘Añurō weeguti’, nimiwū.

Na pe'e yu'u duti'quere weetiwā.

Tojo weegu narē cō'awā'cāwū”, nicū niwī marī wiogu.

10 “Be'ropū Israe curuacjārā me'rā apaturi ‘Añurō weeguti’ ní'que a'tiro ni'i.

Yu'u duti'quere narē wācūcā weeguti.

Tojo nicā narē yu'u duti'quere ējōpeocā weeguti.

Tojo weegu yu'u na wiogu nigūti.

Na quē'rā yarā nirāsama.

11 Na ne ni'cūrē yu'u Ō'acū nisere bu'esome.

Ne cū me'rācjūrē, cū acaweregure, ‘Ō'acūrē masīña’, nisome.

Nipe'tirā yu'ure masīrāsama.

Wī'marā, tojo nicā bucūrā masīrāsama.

12 Na ña'arō wee'quere acobojoguti.

Ne apaturi tere wācūnemosome”, nicū niwī marī wiogu.

13 Õ'acũ ne waropu “Masãrẽ añurõ weeguti”, nicu nimiwi. Be'ro, “Apaturi masã me'rã añurõ weeguti”, ni apocu niwĩ tja. Tojo weero cũ nimu'tã'que pe'e pe'tia wa'acaro niwũ. Nipe'tise mejãmejã uano'ña marĩi. Te maata pe'tidijase ni'i.

9

Ɔ'musepu nirĩ wi'i Õ'acũ wi'i cjase, tojo nicã a'ti nucũcãpu nirĩ wi'i cjase ni'i

1 Ni'cãrõacãma a'tiro nigũti. Õ'acũ ne waro “Masã me'rã añurõ weeguti” nícaterore cãrẽ ñubuerã weewuadutisenojõrẽ cũucu niwĩ. Na ñubueri wi'i a'ti nucũcã cja wi'i nicaro niwũ. 2 Ti wi'i wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'i nicaro niwũ. Ne sãjãarĩ tucũ Añurĩ Tucũ wãmeticarõ niwũ. Topure sĩ'ocju nu'cũcaro niwũ. Tojo nicã na Õ'acũrẽ o'orã pãrẽ peoro nu'cũcaro niwũ. 3 Ɔsebutiri caserojo yu'rũropu ape tucũ Õ'acũ Nibutiari Tucũ nicaro niwũ. 4 Ti tucũpu u'mutise ẽjũamorõpeowuaro uru me'rã wee'caro nicaro niwũ. Tojo nicã Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ni'quere cuori acaro, uru casero me'rã omabi'aca acaro cũña'caro niwũ. Ti acaro po'peapu ni'cãrũ uru me'rã weecaru nicaro niwũ. Tirupu ba'ase maná wãmetise sãñacarõ niwũ. Apeye quẽ'rãrẽ tuacju Aarõ yagu ñasãwijicju nicaro niwũ. Tojo nicã Õ'acũ duti'quere oja'que pjĩrĩ ẽtã pjĩrĩ sãñacarõ niwũ. 5 Ti acaro bu'ipure Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã queose yee'que nu'cũcaro niwũ. Na topu niyucã, Õ'acũ topu nisere i'ono'caro niwũ. Õ'acũrẽ wereco'terã wuuse docapu pa'ia wiogu Õ'acũrẽ masãrẽ ña'arõ wee'quere acobojodutigũ dí wẽestepeocu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ nipe'tise ti wi'i cjasere werenemomasĩtisa'a.

6 Õ'acũ wi'ire apóca be'ro pa'ia na da'rawuasere wéerã, nimu'tãrĩ tucũpure sãjãanu'cũcã'cãrã niwã. 7 Ape tucũ pe'ere pa'ia wiogu waro dia'cũ ni'cãtita, ni'cã cũ'marẽ sãjãacu niwĩ. Topu sãjãagũ, wa'icũrã wẽjẽ'cãrã ye díre miisãjãacu niwĩ. Cũ basu ña'arõ wee'que wapa, tojo nicã masã na ña'arõ wee'que wapare acobojose sãrĩgũ tojo weecu niwĩ. 8 Tojo wee'que me'rã a'tocaterore Espĩritu Santu a'tiro marĩrẽ i'omi. Toduporopu pa'ia Õ'acũ wi'ipu weewuasenojõ ni'cãrõacãrẽ weenu'cũcãma, marĩ u'musepũre ne sãjãamasĩtibosa'a. 9 A'te nipe'tise toduporo cjase a'tiro nicãrẽ queose ni'i. Titapure Õ'acũrẽ o'ose, na wa'icũrãrẽ ẽjũamorõpeose masãrẽ bu'iri marĩrã tu'oña'cã weemasĩticaro niwũ. 10 Te na weeseti'que a'tiro nicaro niwũ. Sĩ'rĩse, ba'ase, tojo nicã na Õ'acũrẽ ñubuese duporo na ña'arõ wee'quere coesetise nicaro niwũ. Te dutise bu'icjase dia'cũ nicaro niwũ. Tojo weese téẽ Õ'acũ tere ducayúca be'ropu añucaro niwũ.

11 Õ'acũ bese'cu Cristo a'titojacu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ pe'e pa'ia wiogu waro nimi. Cũ marĩrẽ añusere miiticu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ pa'ia wiogu weewuasenojõrẽ Õ'acũ wi'i u'musepu nirĩ wi'ipu weegu weesami. Ɔ'musepu nirĩ wi'i, a'ti nucũcã cja wi'i nemorõ, añubutiari wi'i nisa'a. Masã wéeca wi'i nitisa'a. 12 Õ'acũ bese'cu Cristo u'muse cja wi'i Õ'acũ Nibutiari Tucũ waropure sãjãacu niwĩ. Cũ wa'icũrã, cabracã, wecu wĩ'marã ye díre miisãjãaticu niwĩ. Tojo weronojõ o'ogu, cũ ye dí me'rã, cũ wẽrĩse me'rã sãjãacu niwĩ. Te me'rã marĩ nipe'tirãrẽ ni'cãti me'rãta wẽrĩbosacu niwĩ. Marĩrẽ catinu'cũdutigu tojo weecu niwĩ. 13 Duporocjãrãpu na wẽrĩ'cãrãrẽ da'raña'ca be'ro Õ'acũ i'orõpũre ña'ase cuorã weronojõ tojacãrã niwã. Tojo weerã wecu u'mua ye díre,

cabra ye díre, tojo nicã wecũ wĩ'magõ ñjũano'co ye nitĩ me'rã ña'ase cœorã weronojõ nirãrẽ wēestepeocãrã niwã. Narẽ Õ'acũ ï'orõpũre ña'ase moorã tojadutirã tojo weecãrã niwã. Diacjũta ni'i, nírõ. Na, bu'ipũ dia'cũ añurã tojacãrã niwã. ¹⁴ Wecũ ye dí me'rã, cabra ye dí me'rã tojo weeta basiocã pũricãrẽ, Cristo ye dí me'rãma tjã'a. Cristo Espĩritu Santu ninu'cũgũ weetamuse me'rã wa'icũrã ñjũamorõpeoronojõ o'ogũ, cũ basu Õ'acũrẽ wiagũ, wẽricũ niwĩ. Cũ curusapũ wẽrĩgũ, ña'ase moogũ nicũ niwĩ. Cũ ye dí me'rã marĩ bu'iritirã, ña'arõ weeseti tu'oña'quere pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yũ'rũweticã weecũ niwĩ. Cũ Õ'acũ catinu'cũgũ yere weenu'cũdutigũ tojo weecũ niwĩ.

¹⁵ Tojo weegũ Jesucristo a'tiro weegũ nimi. Be'ropũre masãrẽ apaturi Õ'acũ “Yũ'ũ musã wiogũ nigũti. Musã, yarã nirãsa'a” ní'quere apobosagũ nimi. Todũporocjãrã pe'e Õ'acũ nimũ'tãse cũ duti'que doca nírã, ña'arõ wee, cũ duti'quere yũ'rũnũ'cãcãrã niwã. Jesucristo wẽrĩse me'rã tere acobocono'cãrã niwã. Tojo nicã Õ'acũ bese'cãrã cũ “O'oguti” ní'que catinu'cũsere ñe'erãsama. ¹⁶ A'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ cũ wẽrĩse dũporo cũ acaweregũre “Yũ'ũ cœose mũ'ũ ye tojarosa'a”, nisami. Cũ wẽrĩcã ï'arã, wẽrĩcũ ye ní'quere cũrẽ o'osama. ¹⁷ Cũ wẽrĩse dũporo cũ “O'oguti” ní'quere ñe'emasĩtisami. Cũ wẽrĩca be'ropũ dia'cũ ñe'emasĩsami. ¹⁸ Tojo weero Õ'acũ “Masãrẽ a'tiro weeguti” nimũ'tã'que quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwũ. Wa'icũrãrẽ wẽjẽ, na ye dí wēestese me'rã dia'cũ Õ'acũ “Tojo weeguti” ní'que wa'anũ'cãcaro niwũ. ¹⁹ Moisé a'tiro weecũ niwĩ. Cũ nipe'tise Õ'acũ duti'quere nipe'tirã tu'oropũ bu'ecũ niwĩ. Bu'etojanũ'cõ, cũ sõ'arĩ casero oveja poari me'rã wéeca caserore miicũ niwĩ. Tojo nicã yucũsiti hisopo wãmetiri sitire pe'ecũ niwĩ. Wecũ macũ wẽjẽno'cũ ye díre, cabra ye díre aco me'rã morẽcũ niwĩ. Be'ro sõ'arĩ caserore ti siti dũpũpũ dũ'teõ'o, te dípũ yosomiicũ niwĩ. Be'ro Õ'acũ ye duti'que ojãca pũrĩrẽ, tojo nicã masã nipe'tirãrẽ wēestepeocũ niwĩ. ²⁰ Cũ tojo wéeca be'ro narẽ nicũ niwĩ: “A'te dí me'rã Õ'acũ masãrẽ ‘Tojo weeguti’ ní'quere masĩno'o”, nicũ niwĩ. ²¹ Apeyere, Moisé Õ'acũ wi'ire a'tiro weecũ niwĩ. Nipe'tise ti wi'i po'peapũ Õ'acũrẽ ñjõpeorã na cœosere dí me'rã wēestepeocũ niwĩ. ²² Titare Õ'acũ dutise a'tiro nicaro niwũ. Dí me'rã Õ'acũ wi'ipũ nisere cũ ï'orõpũ añuse tojadutiro wēestepeono'caro niwũ. Wēestepeoya marĩcã, Õ'acũ masã ña'arõ wee'quere acobojoicũ niwĩ. Dí me'rã dia'cũ Õ'acũ masã ña'arõ weesere acobocono'o.

Jesú cũ wẽrĩse me'rã masã ña'arõ wee'quere yũ'rũose ni'i

²³ Dũporo cjase Õ'acũ wi'ipũ weewũasenojõ Ʃ'muse cjase queose nicaro niwũ. Tere Õ'acũ ï'orõpũ añuse tojadutirã a'tiro weecãrã niwã. Wa'icũrãrẽ wẽjẽ, na ye dí me'rã wēestepeocãrã niwã. Dũporocjãrã na wee'que nemorõ Ʃ'muse cjase pe'e añuyũ'rũnũ'cã'a. Tojo weero wa'icũrãrẽ ñjũamorõpeo'que nemorõ, añuse warore Ʃ'a'a. Te Jesucristo wẽrĩse ni'i. ²⁴ A'ti nucũcãpũre Jesucristo masã wéeca wi'i Añurĩ Tucũ wãmetiri tucũpũre sãjãaticũ niwĩ. Ti wi'i Ʃ'muse cja wi'i queose nicaro niwũ. Cũ Ʃ'muse waro pe'ere sãjãacũ niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ Õ'acũ tiropũ marĩrẽ sẽrĩbosagũ weesami. ²⁵ Todũporopũ pa'ia wiogũ judío masũ Õ'acũ Nibutiari Tucũpũre ni'cãrẽtiri cũ'marĩnũcũrẽ wa'icũrã ye díre miisãjãamũjãcũ niwĩ. Te dí, cũ ye dí niticaro niwũ. Cristo pũricãrẽ cũ ye dí waro nicaro niwũ. Cũ wẽrĩse me'rã ni'cãtita Ʃ'muse Õ'acũ

tiropu sājāacu niwī. ²⁶ Jesucristo pa'ia wiogu weronojō wéegu pūrīcā, a'ti di'ta du'pocāticāputa wērīnu'cā, a'tiro nicā quē'rārē wērīnu'cūcā'bosami. Tojo weronojō o'ogu, a'tocatero a'ti umuco pe'tiwā'cārī curare Cristo a'ti nucūcāpūre bajuacu niwī. Cū ni'cātita nipe'tirā ye niatjere wērībosacu niwī. Ña'arō wee'quere cō'agū, tojo weecu niwī. ²⁷ Marī quē'rā nipe'tirā ni'cāti me'rāta wērīdijarāsa'a. Wērīca be'ro Õ'acū marīrē besegusami. ²⁸ Cristo ni'cātita cū wērīse me'rā wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeoro weronojō weecu niwī. Tojo weese me'rā masā nipe'tirā ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Be'ro apaturi a'tigusami. Masā na ña'arō wee'quere cō'agū mejēta a'tigusami. Masā cūrē yucuerā pe'ere yu'ruogu a'tigu weegusami.

10

¹ Moisé dutise Õ'acū masārē be'ropu añurō weeatje queose nicaro niwū. Tojo weero Moisé duti'que masārē Õ'acū me'rā añurō nīmasīcā weeticaro niwū. Te a'tiro nicaro niwū. Na Õ'acū me'rā añurō nisī'rīrā, ni'cāti cū'marīnucū wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeocārā niwā. Te narē Õ'acū ī'orōpu añurā waro tojacā weemasīticaro niwū. ² Te masārē añurā tojacā weemasīcāma, na wa'icūrārē ũjūamorōpeosere du'ucā'bopā. Na ni'cāti ũjūamorōpeose me'rāta na ña'arō wee'quere acobocono'cārāpu tojatojabopā. Na bu'iri marīrā tu'oña'bopā. ³ A'tiro pe'e nicaro niwū. Na wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeorā, na ña'arō wee'quere cū'marīnucū wācūrā, tojo weecārā niwā. ⁴ Wecua umua ye dí, cabra ye dí ña'arō wee'quere ne cō'amasītisa'a.

⁵ Tojo weegu Jesucristo a'ti nucūcāpūre a'tigu, Õ'acūrē a'tiro nicu niwī: Mu'u masā ña'arō wee'quere acobojosī'rīgū, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeosere uawe'e.

Tojo nicā narē acobojosī'rīgū, apeyenojō o'ocā uawe'e.

A'tiro wéegu, mu'u ni'cā upu yu'ure o'ocu niwū.

Masā ña'arō wee'quere wērībosadutigu tojo weecu niwū.

⁶ Mu'u masā na ña'arō weesere cō'asī'rīgū, wa'icūrārē ũjūamorōpeosere, tojo nicā apeyenojō o'osere tu'sawe'e.

⁷ Tojo tu'satise bu'iri yu'u a'tiro niwū:

“Õ'acū, mu'u uaro weegu a'tigu wee'e.

Mu'u ye queti ojāca pūrīpu yu'u pi'etiatjere ojano'caronojōta weeguti”, nicu niwī Jesucristo.

⁸ Tojo weegu Jesucristo ní'caronojōta a'tiro ni'i. Õ'acū wa'icūrā ũjūamorōpeosere, cūrē apeyenojō o'osere tu'satisami. Tojo nicā masā ña'arō wee'quere cō'asī'rīrā ũjūamorōpeosere uatisami. Nipe'tise te tojo weese Moisé duti'caronojō nicaro niwū, nírō. Tojo nimicā, Õ'acū pe'e tojo weesere tu'saticu niwī. ⁹ Jesucristo Õ'acūrē “Mu'u uaro weegu a'tigu wee'e”, nicu niwī. Tojo nígu, wa'icūrā wējē ũjūamorōpeosere cō'acu niwī. Cū wērīse me'rā toduporopu na weeseti'quere ducayucu niwī.

¹⁰ Jesucristo cū wērīse me'rā Õ'acū uaro weecu niwī. Tere wéegu, cū wa'icūrā wējē ũjūamorōpeosere weronojō weegu weecu niwī. Cū wērīse me'rā Õ'acū marīrē cū yarā tojacā weecu niwī. Ni'cātita cū wērīse me'rā marī nipe'tirārē wērībosacu niwī.

¹¹ Nipe'tirā judío masā pa'ia umucorinucū a'tiro weecārā niwā. Nu'cūtjārā, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeomujācārā niwā. Na ũjūamorōpeonu'cūmicā, masā ña'arō wee'quere ne cō'amasīticaro niwū.

¹² Jesucristo pūrīcā ni'cāti cū wērīse me'rāta masā ña'arō wee'quere

cō'ape'ocū niwī. Cū tojo wéeca be'ro Õ'acū tiro diacjū pe'e ejanujācū niwī. ¹³ Topū yucuegū weesami. Õ'acū nipe'tirā cūrē ī'atu'ti'cārārē docaque'acā wéeca be'ropū weedu'ugusami. ¹⁴ Ni'cāti cū wērīse me'rāta Õ'acū yarārē añurā tojacā weecū niwī. Na añurā ninu'cūrāsama. ¹⁵ Te diacjūta niyucā, Espiritu Santu quē'rā marīrē “Tojota ni'i”, ni weremi. Cū a'tiro weremū'tācū niwī:

¹⁶ “Be'ropū yū'ū na me'rā ‘Apaturi añurō weeguti’ ní'que a'tiro ni'i”, nicū niwī Õ'acū.

“Yū'ū duti'quere narē wācūcā weeguti.

Tojo nicā narē yū'ū duti'quere ējōpeocā weeguti.”

¹⁷ Be'ro a'tiro ninemocū niwī:

“Ne apaturi na ña'arō wee'quere wācūnemosome”, nicū niwī, ni werecū niwī Espiritu Santu.

¹⁸ Tojo weerā marī ña'arō wee'quere acobocono'ca be'ro niyucā, apaturi marī ña'arō wee'que bu'irire acobojodutirā wa'icūrārē ūjūamorōpeosere ūanemowe'e.

Jesucristo ye dí me'rā Õ'acū tiro sājāamasī'i nise ni'i

(Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45)

¹⁹ Toduporo pa'ia wiogu dia'cū Õ'acū Nibutiari Tucūpūre sājāamasīcū niwī. Ni'cārōacārē marī quē'rā acobocono'cārāpū nīrā, uiro marīrō cū sājāa'caronojō weemasī'i. Õ'acūpūre diacjū uiro marīrō sērīmasī'i. Jesucristo cū wērī'que me'rā, cū ye dí o'maburo'que me'rā tojo weemasī'i. ²⁰ Toduporopū ūsebutiri caserojo Õ'acū Nibutiari Tucūpūre cā'mota'ayosacaro niwū. Ti casero cā'mota'a'caro weronojō Jesucristo wērīse duporo masā Õ'acū Nibutiari Tucūpūre sājāamasīcārā niwā. Ni'cārōacārē cū wērīse me'rā marī ti tucūpūre sājāa'cārā weronojō cū me'rā catinu'cūmasī'i. ²¹ Jesucristo pa'ia wiogu waro ūmūsepū Õ'acū wi'ipū marīrē sērībosagū nimi. ²² Tojo weerā Õ'acūrē queoro wācūse, añurō ējōpeose me'rā sērīrā. “Tojo ējōpeoma'acārā weesa'a” nirō marīrō sērīrā. A'tiro ni'i. Cū marī ña'arō bu'iritirā tū'oña'quere bu'iri marīrā tojacā weecū niwī. Marī ya upū aco añuse me'rā ū'ono'caro weronojō ni'i. Marī ña'arō wee'quere cō'ape'ono'cārāpū ni'i. ²³ Õ'acū “Tojo weeguti” ní'quere weegusami. Tojo weerā marī ējōpeosetisere ējōpeoronojōta ne dūcayuro marīrō ējōpeonu'cūrā. Cū o'eatjere e'catise me'rā yucuerā, tojo weerā. ²⁴ Marī basu a'tiro wācūrōūa'a. “Ā'rārē, āpērārē weetamuturiadutigū, ¿de'ro weegusari?” ni wācūrōūa'a. “Narē a'merī ma'idutigū, añurō weedutisī'rīgū tojo ūasā'a”, nirōūa'a. ²⁵ Õ'acūrē ējōpeorā nerēwuaropū āpērā nerētisama. Na weesere sirututicā'rōūa'a. Narē siruturonojō o'orā, marī nerērā, a'merī wācūtutuacā weerōūa'a. Cārō dū'sa'a marī wiogu a'tiatje. Tojo weerā tojo weerōūa'a.

²⁶ A'tiro ni'i. Diacjū cjasere masīmirā, marī ña'arō weesī'rīrō bajuro ña'arō weenu'cūrā, acoboJose bocasome. Jesucristo wērīse me'rā dia'cū acobocono'o. Marī ña'arō weenu'cūrā, cūrē ūatirā weronojō ni'i. Tojo weerā ne acobocono'some. ²⁷ Marī ña'arō weenu'cūcā, marīrē a'tiro wa'arosa'a. Õ'acū marīrē besegusami. Cū beséca be'ro pecame'epū āpērā cūrē ī'atu'ti'cārā me'rā cō'agūsami. Marīrē “Bu'iri da'reguti” cū ní'que tuunūrūse dia'cū toja'a. ²⁸ Toduporopūre no'o Moisé duti'quere yū'rūnū'cāgūrē pūarā o i'tiarā weresāca be'ro cūrē ne pajaña'ticārā niwā. Cūrē wējēcō'acārā niwā. ²⁹ Añurō wācūña. Õ'acū duti'que cū Moisére cūu'quere yū'rūnū'cāgū, bu'iri da'reno'cū niwī. Ni'cārōacāma Õ'acū macū

cūrē wērībosa'quere ējōpeodu'ugure tjāsami. Ējōpeotigunojō Ō'acū macū cūrē wērībosa'quere “Wapamarī'i”, ni wācūsami. Espiritu Santu cūrē ma'isere yabisami. A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā Ō'acū masārē cū “Weeguti” ní'quere queoro wa'acā weecu niwī. Cū wērīse me'rā, cū ye dí me'rā marī ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Tojo weegu Ō'acū cū macūrē uatigure uputu bu'iri da'regusami. ³⁰ Ō'acū marī wiogu ucū'quere masī'i. A'tiro nicu niwī: “Yū'u bu'iri da'reacju ni'i. Na wee'que wapare yū'u wapayegusa'a.” Apeye quē'rārē nicu niwī: “Marī wiogu cū yarārē na ña'arō weese wapare bu'iri da'regusami.” ³¹ Ō'acū catinu'cūgū nimi. Cū bu'iri da'rese pūrō wiose ni'i.

³² Mūsā ne waro ējōpeoca be'ro wee'quere wācūña. Titare mūsā Jesucristore ējōpeose ye bu'iri pūrō pi'eticārā niwū. Mūsārē tojo wa'a'quere wācūtutuacārā niwū. ³³ Ni'cārērā masā ī'orōpū yabi bujicā'no'cārā niwū. Cāmida'reno'cārā niwū. Apeterore āpērā na pi'etisere tu'oña'tamucārā niwū. ³⁴ Mūsā bu'iri da'reri wī'ipū nirārē pajaña'cārā niwū. Āpērā mūsā yere ē'macā, e'catise me'rā nu'cācārā niwū. Mūsā u'musepu cuoatje pe'ere “A'ti nucūcā cjase nemorō, añuyū'rūnu'cāse ni'i”, nicārā niwū. Te pe'titiatje ni'i nírā, wācūtutuacārā niwū. ³⁵ Tojo weerā ne ējōpeodu'uticā'ña. Ējōpeonu'cūrā, añuse warore ñe'erāsa'a. ³⁶ Mūsārē wācūtutuarā nirōua'a. Tojo wéerā, Ō'acū uaro wéeca be'ro cū “O'oguti” ní'quere mūsā ñe'erāsa'a. ³⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ni ojano'caro niwū:

“Maata waro a'tiguti” ní'cu a'tigusami.

Ne yoogosome.

³⁸ Yū'u “Añurō weerā nima” nino'rā pūrīcā ējōpeonu'cūrā, yū'u me'rā ninu'cūrāsama.

Āpērā uirā, ējōpeodu'urā pūrīcārē ne tu'sasome, ni ojano'wū.

³⁹ Marī pe'e uī ējōpeodu'urānojō niwe'e. Tojo weerā marī pecame'epū wa'asome. Marī cūrē ējōpeorā, yū'rūono'rāsa'a.

11

Ō'acūrē ējōpeose cjase ni'i

¹ Marī ējōpeorā, a'tiro nímasī'i: “Ō'acū marīrē ní'quere diacjūta weegusami”, ni'i. Tere ī'atimirā, ī'arā weronjō “Diacjūta ni'i”, ni'i.

² Dūporopū marī ñecūsūmua Ō'acūrē ējōpeocārā niwā. Na a'tiro ni wācūcārā niwā: “Ō'acū ní'caronjōta marīrē weetamugūsami”, nicārā niwā. Tojo weegu Ō'acū narē “Añurā nima”, nicu niwī.

³ Marī Ō'acūrē ējōpeorā, a'tiro masī'i. Cū a'ti turi nipe'tisere bajurēgū, cū dutiro me'rā bajurēcu niwī. Tojo weero a'ti turi cjase marī ní'cārōacā ī'ase ne waropū marī'quere wee'que ni'i, nino'o.

⁴ Dūporocjūpū Abel Ō'acūrē ējōpeogu, Ō'acūrē oveja wī'magūrē wējē ūjūamorōpeocu niwī. Cū, cū ma'mi Caī o'o'que nemorō añurō o'ocu niwī. Ō'acū Abel ējōpeosere ī'agū, cū o'osere ñe'ecu niwī. Cūrē “Añugū nimi”, nicu niwī. Tojo weero Abel dūporopū wērīca be'ro nimicā, a'tiro ni'i. Cū Ō'acūrē ējōpeo'que a'tiro nicārē marīrē bu'ese ni'i. Marī quē'rā cū ējōpeo'caronjōta Ō'acūrē ējōpeorua'a.

⁵ Enoc wāmetigu quē'rā Ō'acūrē ējōpeogu nicu niwī. Cū wērītimicā, Ō'acū cūrē cū tiropū miacu niwī. Āpērā cūrē a'macārā nimiwā. Ne bocaticārā niwā. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'caro niwū:

“Õ'acũ Enorẽ e'catise me'rã ĩ'acũ niwĩ. Tojo weegu cãrẽ miacũ niwĩ”, niwũ. ⁶ Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeotirã, cãrẽ e'caticã weemasĩtisa'a. A'tiro ni'i. Õ'acũrẽ ãjõpeosi'rĩgũ, “Diacjũta cã nisami”, nirõua'a. Tojo nicã “Cãrẽ yu'ũ ãjõpeocã, añurõ weegũsami”, nirõua'a.

⁷ Noé wãmetigu quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. A'ti turire bu'iri da'reatjere Õ'acũ cãrẽ werecu niwĩ. Noé “Tojo wa'arosa'a” ni masĩtimigũ, Õ'acũrẽ ãjõpeocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ yu'tigu, cã acawererã me'rã dia mirĩcã yu'rusĩ'rĩgũ, yucusu pajipũjore da'recu niwĩ. Tojo ãjõpeogu, a'ti nucũcãcjãrã Õ'acũ ucũsere ãjõpeotirãrẽ a'tiro ĩ'ocu niwĩ. Na pecame'epu wa'atjere ĩ'ocu niwĩ. Cãrẽ Õ'acũ “Añugũ nimi”, nicu niwĩ. Cũ ãjõpeoyucã, tojo nicu niwĩ.

⁸ Abrahã quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. Õ'acũ cãrẽ ape di'tapu wa'aduticã, yu'ticu niwĩ. Õ'acũ cãrẽ o'atjopu wa'acu niwĩ. Cũ ya macãrẽ wijawã'cãgũ, “Ti di'tapu wa'agusa'a” nirõ marĩrõ wa'acu niwĩ. ⁹ Abrahã Õ'acũ cãrẽ “Ti di'tare mu'urẽ o'oguti” ní'quere ãjõpeocu niwĩ. Ti di'tapure etacu niwĩ. Eta, cã ãpẽrã ya di'tapure ní'gũ, mejẽcã pejaro tu'oña'cu niwĩ. Wa'icũrã caseri me'rã wéeca wĩ'ipu cãjĩcu niwĩ. Cũ macũ Isaa, tojo nicã cũ pãrãmi Jacob mejãrõta nisirutuburocãrã niwã. Õ'acũ na quẽ'rãrẽ “Musãrẽ a'ti di'tare o'oguti”, nicu niwĩ. ¹⁰ Abrahã Õ'acũ ya macã pe'titiatji macã u'muse pe'ere nisĩ'rĩgũ, tojo weecusiacu niwĩ. Ti macã Õ'acũ wéeca macã ni'i.

¹¹ Apego quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogo, Abrahã nũmo Sara a'tiro weeno'co niwõ. Co bũcuo waro põ'rã bocata basiotimicã, Õ'acũ core põ'rãticã weecu niwĩ. Co ni'cũ põ'rãtico niwõ. Co a'tiro wãcũco niwõ: “Õ'acũ yu'ure 'Wĩ'magũ wũagosa'a' ní'quere queoro weegũsami”, nico niwõ. Tojo weegu Õ'acũ queoro weecu niwĩ. ¹² Abrahã bũcu waro nimigũ, macũticu niwĩ. Macũti, be'ro pãjãrã waro pãrãmerã nituriarã cuocu niwĩ. Na ñocõa, nucũpori weronojõ pãjãrã waro ba'paqueota basiotirã nicãrã niwã.

¹³ Æ'rã yu'ũ ucũrã Õ'acũrẽ ãjõpeonu'cũcãrã niwã. Cũ “O'oguti” níca di'tare ñe'etimirã, ãjõpeocãrã niwã. Ñe'etimirã, wẽria wa'acãrã niwã. Na ãjõpeose cuorã, cũ o'atjere ñe'e'cãrã weronojõ nicãrã niwã. “Cũ ní'caronojõta weegũsami” ni wãcũrã, e'caticãrã niwã. Na tojo wee'que me'rã “U'musepu wa'arãsa'a, a'ti nucũcãpũre sijari masã weronojõ ni'i”, nicãrã niwã. ¹⁴ Masĩno'o, tojo ní'rã, ape di'ta na niatji di'ta warore a'marã weecãrã niwã. ¹⁵ Na ne waro wijawã'cã'caropũre wãcũrã pũrĩcã, dajabopã. ¹⁶ A'tiro pe'e weecãrã niwã. Ti di'ta nemorõ añurĩ di'ta waro u'muse pe'ere nisĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weegu Õ'acũ na “Usã wiogu nimi” nicã, bopoyasãticu niwĩ. Tojo bopoyasãtigu, na ya macã na niatjo u'musere apoyutojacu niwĩ.

¹⁷ Abrahã Õ'acũrẽ ãjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. Õ'acũ ¿diacjũta yu'ure ãjõpeomiti? ní'gũ, cũ macũ Isaare wa'icũre wẽjẽ ãjũamorõpeowũaronojõ weeduticu niwĩ. Abrahã cũ macũ ni'cũ nigũrẽ “Wẽjẽ ãjũamorõpeowe'e”, niticu niwĩ. ¹⁸ Toduporopũre Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Isaa mu'ũ macũ me'rã pãjãrã pãrãmerã nituriarã cuogusa'a”, nicu niwĩ. ¹⁹ Abrahã a'tiro wãcũcu niwĩ: “Õ'acũ nipe'tirã wẽrĩ'cãrãpũreta masõmasĩmi.” Cũ macũrẽ “Wẽjẽgũti” weeri cura Õ'acũ cãrẽ “Wẽjẽticã'ña”, nicu niwĩ. Tojo weerã a'tiro nímasĩ'i: “Abrahã cũ macũrẽ wẽrĩ'cupũ masã'care weronojõ cuocu niwĩ”, nímasĩ'i.

20 Isaa Õ'acürē ējōpeogu, cū pō'rā Jacore, Esaúre be'ropu añurō wa'atjere wereyucu niwī. 21 Jacob Õ'acürē ējōpeogu, cū wērīse dūporoacā cū pārāmerā José pō'rānucürē “Añurō wa'arosa'a”, nicu niwī. Tojo ucūgū, cū tuacjuru ñatuunu'cūgūta, Õ'acürē ñubuecu niwī. 22 José Õ'acürē ējōpeogu nicu niwī. Cū wērīgū, a'tiro wereyucu niwī: “Israe curuacjārā Egipto ní'cārā be'ropu wijarāsama. Na wa'arā, yé ò'arīrē miato”, nicu niwī.

23 Moisé pacusumua Õ'acürē ējōpeocārā niwā. Na macū bajuáca be'ro “Añugū waro nimi”, nicārā niwā. Na i'tia mujīpū ñuocucārā niwā. Cū bajuase dūporo Egiptocjārā wiogu wī'marā umuarē Israe curuacjārārē wējēduticu niwī. Moisé pacusumua pe'e wiogu dutisere uitiťjārā, na macürē ñuocārā niwā. 24 Be'ro Egiptocjārā wiogu macō cürē masōco niwō. Moisé bucū ējāgū, Õ'acürē ējōpeocu niwī. Tojo weegu cū “Egiptocjārā wiogu pārāmi nimi” nisere tu'osī'rīticu niwī. 25 A'tiro pe'e weesī'rīcu niwī. Õ'acū yarā Israe curuacjārā me'rā pe'e pi'etiamusī'rīcu niwī. Õ'acürē ējōpeotigu weronojō Egiptocjārā wiogu ya wi'ipu tojasī'rīticu niwī. Na ña'arō weesere bu'ipejatamusī'rīticu niwī. 26 Na cürē yabicā, cū Cristo Õ'acū bese'cu pi'etiatje weronojō pi'eticu niwī. Tojo pi'etigu, “Nipe'tise Egiptopu nisere cuoro nemorō añu ni'i”, nicu niwī. Õ'acū cürē be'ropu o'atjere wācūgū, tojo nicu niwī. 27 Ējōpeose cuogu, Moisé Egiptopu ní'cu wijacu niwī. Cū Egiptocjā wiogu uasere uiro marīrō wijacu niwī. Moisé Õ'acū bajutigure í'agū weronojō cū “Weeguti” nisere ducayuro marīrō weenu'cūcu niwī.

28 Ējōpeose cuogu, Moisé Egiptopu wijawā'cāgū, Pascua wāmetiri bosenumarē weewā'cōcu niwī. A'tiro ni'i. Õ'acū cürē wereco'tegu u'musecūrē nipe'tirā Egiptocjārā umua masā ma'misumuarē wējēduticu niwī. Tojo weegu Moisé a'tiro weecu niwī. Õ'acū duti'caronojōta Israe curuacjārārē weeduticu niwī. Na pō'rā masā ma'misumuarē wējēticā'to ní'gū oveja wī'marārē wējēduti, na ye dí me'rā sope sumuto wāñase pñīrīrē wa'reduticu niwī. Tojo weegu Õ'acürē wereco'tegu díre í'agū, wējēticu niwī. 29 Õ'acürē ējōpeotjārā, Israe curuacjārā dia pajiri maa, sō'arī maajore pē'acārā niwā. Ti maarē pē'arā, di'ta aco marīrō pē'acārā niwā. Egiptocjārā na be'ro pē'asī'rīmirā, mirīpe'tia wa'acārā niwā.

30 Apeye quē'rārē Israe curuacjārā Jericó wāmetiri macā sumutore siete numarī sutuasijacārā niwā. Na Õ'acürē ējōpeocā ti macā sumuto cja sārīrō ūtā me'rā wéeca sārīrōjo burudijacaro niwū. 31 Tojo nicā ti macācjo Rahab wāmetigo umua me'rā a'metārāwapata'ari masō ējōpeose cuogo nico niwō. Co Israe curuacjārā í'adu'tiri masārē añurō co'teco niwō. Tojo weego āpērā ti macācjarā Õ'acürē yu'rānu'cā'cārā me'rā wērītico niwō.

32 ¿Ñe'erē ninemogūsari yu'u? Nipe'tirā ye quetire wereta basiowe'e. Gedeō wee'quere, Barac wee'quere, Sansón wee'quere, Jefte wee'quere, Davi wee'quere, Samue wee'quere, tojo nicā āpērā Õ'acū ye queti weremu'tārī masā wee'quere werepe'otisa'a. 33 Na Õ'acürē ējōpeorā āpērā ye di'tacjārā me'rā a'mequērā, wijawapata'acārā niwā. Wiorā nirānojō masārē queoro duticārā niwā. Tojo weegu Õ'acū cū “Añurō weeguti” ní'quere narē añurō weecu niwī. Yaiwa nirōpu bi'adūpomicā, narē ba'aticārā niwā. 34 Masārē bu'iri da'rērā, asipo ūjūawuaropu sōrōcā quē'rārē, ne ūjūticārā niwā. Āpērā narē di'pñī me'rā wējēsī'rīcā,

yu'rūweticā'cārā niwā. Tutuatimi'cārā, tutuarā wa'acārā niwā. Ape di'tacjārā me'rā a'mequērā narē wapata'arā, nemorō tutuayū'ruarā wa'acārā niwā. Narē ī'atu'tirārē docaque'acā weecārā niwā. ³⁵ Ni'cārērā numia na acawererārē wērīca be'ro masōno'cārāpūre wiano'cārā niwā tja.

Āpērā pe'e Ō'acūrē ējōpeose cuomirā, uputu pi'eticārā niwā. Na pi'etise me'rā wējēno'cārā niwā. Na ējōpeodu'ucā, bu'iri da'reri wi'ipū nirārē du'uwīrōbopā. Na pe'e u'mūsepū catinu'cūsere cuosī'rīrā, ējōpeodu'uticārā niwā. ³⁶ Āpērā quē'rā Ō'acūrē ējōpeorā yabi bu-jicā'no'cārā niwā. Na wecu casero me'rā wee'que dari me'rā tārāno'cārā niwā. Āpērā cōme dari me'rāpūta du'teno'cārā niwā. Āpērā bu'iri da'reri wi'ipū dupono'cārā niwā. ³⁷ Āpērā ūtāperi me'rā doquewējēno'cārā niwā. Āpērā na upū deco me'rā yejesureno'cārā niwā. Āpērā di'pji me'rā dutewējēno'cārā niwā. Āpērā su'ti marīrā oveja caseri, cabra caseri me'rā dia'cū cā'mota'acārā, uicusiacārā niwā. Na pajasecuorā, ña'arō weeno'cārā, cāmida'reno'cārā nicārā niwā. ³⁸ Na masā marīrōpū, ūrūpagupū, ūtā tutiripū, di'ta se'te'que tu'ruripū nise coperipū si-jabaque'aticārā niwā. Tere tojo weeno'rā añurā nicārā niwā. Āpērā pe'e ña'ayū'rūacārā niwā. Ne cā'rō Ō'acūrē ējōpeorā me'rā nita basioticarō niwū narē. ³⁹ Ō'acū nipe'tirā cūrē ējōpeorārē “Añurā nima”, ni ī'acu niwī. Ējōpeorā nimirā, nipe'tise cū narē “Añurō weegūti” ní'que pe'ere ī'aticārā niwā. ⁴⁰ Titare Ō'acū narē “Añurō weegūti” ní'quere weeticū niwī. A'tiro pe'e wācūcū niwī: “Be'rocjārā yū'ure ējōpeorā me'rā ā'rā yarārē añurā wa'acā weegūti”, nicū niwī. Cū wācū'caronojōta weemi. Tojo weero cū todūporo wee'que nemorō cū ni'cārōacā Jesucristo masārē yū'rūose pe'e añuyū'rūnū'cā'a.

12

Jesure ī'asirutu weedutise ni'i

¹ Sō'onícārā yū'ū ucū'cārā pājārā Ō'acūrē ējōpeorā pi'etisere nū'cācārā niwā. Tojo nū'cārā, na cūrē ējōpeosere ī'ocārā niwā. Na wee'que marīrē queose ni'i. Tojo weerā narē wācūrā, Ō'acū marīrē cū'quere wācūtutuase me'rā weeroūa'a. Ni'cū omarī masū nūcūse cūrē caribosenojōrē miatisami. Marī quē'rā cū weronojō weeroūa'a. Marī nipe'tise añurō weesī'rīcā, dojorēsere, marī ña'arō weewūasere du'ucā'rōūa'a.

² Jesure wācūnū'rōūa'a. Cūta marīrē ne waro ējōpeocā weewī. Cū marīrē nemorō ējōpeowā'cācā weemi. Cū curusa bopoyoropū pi'eticū niwī. Cū tojo bopoyoro wērīsere bopoyoro marīrō wērīcū niwī. Cū pi'etīca be'ro uputu e'catiatjere wācūgū, tojo weecu niwī. Masāmujāáca be'ro cū Ō'acū dujiri cūmurō diacjū pe'e ejanujācū niwī.

³ Mūsā Jesú wee'quere wācūña. Ña'arā cūrē pūrō pi'eticā weecārā niwā. Tojo weerā mūsā quē'rā pi'etirā, caributitirāta cūrē ējōpeonu'cūcā'ña.

⁴ Mūsā ña'arō weesere cā'mota'arā, ne ni'cū wērīña'timi yujupū. ⁵ Ō'acū mūsārē cū pō'rārē weronojō werrecasa'quere wācūweti? Cū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ni'i:

“Yū'ū pō'rā, mūsārē añurō weedutigū bu'iri da're'e.

Yū'ū tojo weesere tojo ī'acō'aticā'ña.

Yū'ū mūsārē tu'ticā, wācūtutuaya.

⁶ Yū'ū mūsā wiogū yū'ū mairārē mūsā ña'arō weecā, tu'ti'i.

Nipe'tirā yu'u pō'rārē añurō weedutigū bu'iri da're'e", nicu niwī Ō'acū, ni ojano'wū.

⁷ Pi'etirā, Ō'acū yere du'uticā'ña. Ō'acū musārē cū pō'rārē bu'iri da'regu weemi. Ne ni'cū pacu cū macū ña'arō weesere bu'iri da'reticā weetisami.

⁸ Ō'acū nipe'tirā cū pō'rā ña'arō weesere bu'iri da'remi. Tojo weeticā, musā cū pō'rā waro nitibosa'a. Pacu marīrā, tojo boca'cārā weronojō nibosa'a. ⁹ Apeye quē'rārē marī wī'marā nicā, marī pacusumua marī ña'arō weesere bu'iri da'recūwā. Na tojo weesere marī yu'ti ējōpeowu. Tojo weerā marī pacu u'musepu nigú pe'ema tjarōua'a. Tojo yu'ti ējōpeorā, catinu'cūrāsa'a. ¹⁰ Marī pacusumua a'ti nucūcāpu nirā marī ña'arō weesere bu'iri da'rewā. Na bu'iri da're'que marīrē yoaticā niwū. Na bu'iri da'resī'rīrōnojō marīrē bu'iri da'rewā. Ō'acū pe'e marīrē añurō waro wa'adutigū bu'iri da'remi. Marīrē cū weronojō ña'ase moorā wa'adutigū tojo weemi. ¹¹ Diacjūta ni'i. Ō'acū marīrē bu'iri da'recā, ne tu'sawe'e. Marīrē pūrī'i. Tojo nīmicā, marī cū bu'iri da'rese me'rā añurō wee'e. Be'ropure marī ejeripō'rārīpu ejerisājāse bocarāsa'a. Añurō cū uaronojō queoro weeme'rīcā'rāsa'a.

Ō'acū ucūserere tojo ī'acō'aticā'ña nise ni'i

¹² Musā pi'etirā, wācūtutuaya. ¹³ Ō'acū uaro, diacjū nisere weeya. Tojo weecā, āpērā tutuatirā musārē ī'acūurā queoro weerāsama. Tutuanemorāsama. A'tiro wa'ase weronojō ni'i. Tutuatiri du'pocā tutuari du'pocā wa'arosa'a. Ca'bidijanemosome.

¹⁴ Nipe'tirā me'rā cumuca marīrō nisetiya. Ne ña'arō weese marīrō niña. Ña'arō wéerā, marī wiogure ne ī'ata basiowe'e. ¹⁵ Musā tu'omasīña. Apetero musā ña'arō weese bu'iri Ō'acū weetamusere uatirā weronojō wa'abosa'a. Ne ni'cū Ō'acū añurō weesere uatigūnojō marīato. Tojo nicā musā wācūsepu āpērārē uose, a'pepūrīse, nipe'tise āpērārē ña'arō weese wā'cācā weeticā'ña. Siape me'rā tojo weesere cā'mota'atirā, pājārārē dojorēbosa'a. ¹⁶ Ne ni'cū cū numo nitigo me'rā ña'arō weeticā'to. Tojo nicā Ō'acū yere mejō nisere weronojō wācūticā'to. Esaú daporocjūpumarīcā mejō nisere weronojō wācūcu niwī. Cū masā ma'mi nisere ujaboagu, cū añuse ñe'ebo'quere ba'ase me'rā cū acabijire ducayucu niwī. Tojo weegu cū ñe'ebo'quere bajuriocu niwī. ¹⁷ Musā masīsa'a. Esaú cū pacu "Mu'urē añurō wa'ato" nicā tu'osī'rīcu nīmiwī. Cū pacu pe'e "Basiowe'e, mu'u acabijire o'otojapu", nicu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, pūrō uticu niwī. Tojo utimicā, cū pacu cū acabijire o'o'que ne ducayuta basioticarō niwū.

¹⁸ Musā Ō'acūrē ējōpeorā daporocjārā Israe curuacjārā weronojō weewe'e. Na sō'onīcu ūrūgū ī'ata basiocju, ñe'eña'ta basiocju pu'to wa'acārā niwā. Tigū uputu ūjūcaro niwū. Topure pūrō na'itī'acaro niwū. Bupo paa, wī'rō uputu wa'acaro niwū. ¹⁹ Musā titacjārā weronojō coroneta puticā bususere tu'owe'e. Ō'acū ucūse bajuyoropu quē'rārē tu'owe'e. Na pūrīcā cū ucūcā tu'orā, uise me'rā "Tocā'rōta ucūato majā", nicārā niwā. ²⁰ Na Ō'acū duti'quere uiyu'ruarā, tojo nicārā niwā. Cū duti'que a'tiro nicaro niwū: "No'o a'tigu ūrūgūpure u'tacūugūnojōrē ūtāperi me'rā doquewējēña. Tojo weetirā, ñosērī pjī me'rā wējēña. No'o wa'icūrā quē'rārē mejārōta weeya", nicu niwī Ō'acū. ²¹ Tojo wa'a'que wioyu'ruacaro niwū. Moisé basuta a'tiro nicu niwī: "Yu'u uiyu'ruagu narāsāsa'a", nicu niwī.

22 Mūsā pūrīcā dūporocjārā weronojō niwe'e. Mūsā Jesucristore ējōpeoyucā, Ō'acū mūsārē cū tiropu wa'ata basiocā weecu niwī. Cūrē sērīmasīcā weecu niwī. Topu Ō'acū catinu'cūgū ya macā, u'mūsepū nirī macā ni'i. Ti macā Jerusalē wāmetiri macā ni'i. Opa bu'a Sión wāmetiri bu'apu ni'i. Ti macāpu Ō'acūrē wereco'terā pājārā waro nisama. 23 Na nerē, cūrē e'catipeosama. Ō'acū pō'rā cūrē ējōpeomu'tā'cārā quē'rā na wāmerē u'mūsepū ojaō'ono'cārā nima. Toputa Ō'acū nipe'tirārē besegu nimi. Tojo nicā todūporopu ejeripō'rā añurā weeno'cārā topu nima. Marī quē'rā Ō'acūrē ējōpeose me'rā na tiropu wa'arāsa'a. 24 Marī Jesure ējōpeo'o. Cū Ō'acū masārē “Na wiogu nigūti, na quē'rā yarā nirāsama” ní'quere apogu nimi. Topu cū ye dí o'maburose me'rā marī acobocono'cārā wa'a'a. A'tiro ni'i. Abel cū dí o'maburocā, cūrē wējē'cure bu'iri da'reno'caro niwū. Tojo weero Jesucristo ye dí, dūporocjū Abel ye dí nemorō wapati'i.

25 Tojo weerā añurō tū'omasīña. Ō'acūrē mūsārē weregure teeticā'ña. Todūporocjārārē Ō'acū bajuyoropu werecu niwī. Na cūrē teecārā niwā. Na tojo weecā, narē bu'iri da'recu niwī. Marī pūrīcārē teecā, tjāgūsami. Ō'acū u'mūsepū nigū marīrē weremi. Cūrē teerā, ne yu'rūwetisome. 26 Titapure Ō'acū cū uputu ucūcā, di'ta narāsācaro niwū. A'tocaterore a'tiro nimi: “Ni'cāti di'ta narāsācā weenemogūti. Di'ta dia'cūrē narāsācā weesome. U'muarōpu nise quē'rārē narāsācā weeguti”, nimi Ō'acū. 27 Cū ni'cāti di'ta narāsācā weenemogūti ní'gū, a'tiro nigū weemi. Nipe'tise cū wee'que bajuse mió'ota basiosere cō'agūsami. Mió'ota basiotise u'mūse cjase dia'cū tojarosa'a. 28 Ō'acū cū wiogu nirōpu tojarosa'a. Topu marī nirāsa'a. A'te ne mió'ota basiowe'e. Tojo weerā Ō'acūrē a'tere e'catise o'orā. Cūrē e'catise o'orā, cū tū'saronojō añurō weerā wee'e. Cūrē ējōpeorā wiopesase me'rā weerā wee'e. 29 Marī wiogu Ō'acū nipe'tise ña'asere ūjūacō'arī me'e weronojō nimi.

13

Ō'acū cū tū'sasere weeya nise ni'i

1 Mūsā Jesucristore ējōpeorā ni'cū pō'rā weronojō ni'i. A'merī ma'idu'uticā'ña. 2 Mūsā ya wi'ipu etarārē, sijari masārē añurō weeya. Tere acobojojicā'ña. Āpērā tojo weerā u'mūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā ejarārē ñe'ecārā niwā. “Ō'acūrē wereco'terā nima”, ni masīticārā niwā.

3 Bu'iri da'reri wi'ipu nirārē wācūña. Na me'rā nírā weronojō tū'oña'ña. Ña'arō yu'rū, cāmida'reno'cārā quē'rārē wācūña. Mūsā quē'rā na weronojō uputi'i. Tojo weerā pi'etitamumasī'i.

4 Nipe'tirā nūmotirā, marāpūtirā a'merī wiopesase me'rā ĩ'aña. Mūsā nūmosānumia me'rā añurō nisetiya. Numia na marāpusumua me'rā mejārōta nisetiatio. Nūmo marīrā, marāpu marīrā no'o uaro a'metārābajaque'atirārē Ō'acū bu'iri da'regusami. Tojo nicā nūmotirā, marāpūtirā nimirā, āpērārē a'metārābajaque'atirārē bu'iri da'regusami.

5 Niyerure uaripejayu'rūnu'cāticā'ña. Mūsā cūose me'rā e'catiya. Ō'acū a'tiro nicū niwī: “Ne mū'urē ni'cūta du'ucūusome. Ne cō'awā'cāsosome.”

6 Tojo weerā diacjūta ējōpeose me'rā a'tiro nímasī'i:

Marī wiogu yu'ure weetamumi.

Ne ni'cū yu'ure ña'arō weesī'rīsere uiwe'e, nímasī'i.

⁷ Músārē añurō sũ'ori wejepeo'cārā Ō'acũ ye queti were'cārārē wācũña. Na añurō weeseti yapada'reo'quere wācũña. Na weronojō ējōpeo nisetiya.

⁸ Jesucristo ne dũcayutimi. Todũporopũre niseti'caronojōta ni'cārōacārē, be'ropũre mejārōta ninu'cũgũsami. ⁹ Tojo weerā āpērā músārē mejēcā werecā, ējōpeoticā'ña. Ō'acũ cũ pajaña'se me'rā marĩrē ejeripō'rārĩpũ wācũtutuacā weesami. Āpērā a'tiro dutisere cũoma: “A'tere ba'aroua'a. A'te pe'ere ba'aticā'rōũa'a”, nima. Na dutisere yũ'tiro nemorō Ō'acũ marĩrē wācũtutuacā weese pe'e añuyũ'rũnũ'cā'a. Te dutisere yũ'ticā, tojo nirānojōrē wācũtutuacā weewe'e.

¹⁰ Dũporocjārā pa'ia Ō'acũ wi'ipũ da'rarā apeye wa'icũrā ũjũamorōpeo'quere ba'aticārā niwā. Na ba'ati'caronojōta náta tja a'tiro nicārē marĩ Jesucristore ējōpeorā me'rā bu'ipejamasĩtisama. ¹¹ A'tiro ni'i. Judío masũ pa'ia wiogũ wa'icũrārē wējēcũ niwĩ. Cũ Ō'acũ Nibutiari Tucũpũ na ye díre miisājāacũ niwĩ. Masā ña'arō wee'quere acobojodutigũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weemigũ, na wa'icũrā upũ pe'ere macā sumutopũ ũjũacō'acũ niwĩ. ¹² Tojo wee'caronojō Jesú macā sumutopũ pi'eti, wērĩcũ niwĩ. Cũ ye dí me'rā marĩrē bu'iri marĩrā tojacā wéégũ, tojo weecũ niwĩ. ¹³ Cũ macā sumutopũ wērĩse “Bopoyo ni'i”, nino'caro niwũ. Cũ wērĩcā, judío masā wiorā cūrē tu'ti, yabicārā niwā. Marĩ quē'rārē cūrē sirutucā, āpērā tu'ti, yabima. Marĩ cūrē siruturoũa'a. Na tojo weesere tojo tũ'oña'rā. ¹⁴ A'ti nucũcāpũre marĩ nirĩ macā ne nidojasome. Ape macā, be'ropũ marĩ niatji macā ũ'mũse pe'ere a'ma'a. ¹⁵ Tojo weerā Jesucristo cũ weetamuse me'rā marĩ Ō'acũrē ējōpeorā, a'tiro weerā. Wa'icũrārē wējē ũjũamorōpeo'caro weronojō wéerā, cūrē e'catise o'onu'cũrā. “Cũ marĩ wiogũ nimi, añuyũ'rũami” nĩrā, tojo weerā. ¹⁶ Tojo nicā músā añurō weenu'cũcā'ña. Añurō weesere acobojoticā'ña. Āpērārē weetamurā, narē músā cũosere dũcawaaya. Tojo weerā músā Ō'acũpũre o'orā weronojō weerāsa'a. Cũ tojo weesere tũ'sasami.

¹⁷ Músārē sũ'ori wejepeorārē yũ'tiya. Na dutisere weeya. Na mejēcā ējōpeori nĩrā, músārē ĩ'anũrũ, bu'enu'cũma. Na Ō'acũrē a'tiro nirāsama: “Īsā narē bu'érā, queorota weewũ”, nirāsama. Tojo weerā na dutisere tũ'saropũta yũ'tiya. Narē bũjaweticā weeticā'ña. Músā narē yũ'rũnũ'cācā, na músārē añurō weetamumasĩtima.

¹⁸ Īsārē Ō'acũrē sērĩbosanu'cũcā'ña. Īsā bu'iri marĩrā tũ'oña'a. Nipe'tisere queoro wees'ĩr'i. ¹⁹ A'tiro Ō'acũrē sērĩcā ũa'a: “Maata Ō'acũ músā tiropũ yũ'ũre o'oato”, ni sērĩña.

Añudutitũose, tojo nicā Ō'acũ añurō weeato nise ni'i

²⁰ Ō'acũ ejerisājāse o'ogũ marĩ wiogũ Jesucristore wērĩ'cũpũre masōcũ niwĩ. Jesucristo oveja co'tegũ waro weronojō marĩrē añurō co'tegũ nimi. Cũ wērĩse me'rā, cũ ye dí me'rā Ō'acũ masārē “Na wiogũ nigũti, na quē'rā yarā nirāsama” ní'quere queoro wa'acā weecũ niwĩ. Ō'acũ masārē “Tojo weegũti” ní'que ninu'cũrōsa'a. ²¹ Ō'acũ músārē queoro niseti'cā weeato. Nipe'tisere añurō weeseticā weeato. Tojo weecā, cũ ũaro weemasĩrāsa'a. Jesucristo cũ tutuaro me'rā músārē tojo weegũsami. Cristore e'catipeonu'cũrā. Tojota weerā.

²² Yũ'ũ acawererā, yũ'ũ músārē werecasasere nu'cācureya. Yũ'ũ músārē yoatiri pũrĩ oja'a. ²³ Músā a'tiro masĩcā ũa'a. Marĩ acaweregũ Timoteo bu'iri da'rerĩ wi'ipũ ní'cũ du'uwĩrōno'tojami. Cũ maata yũ'ũ tiropũ etacā, músā tiropũ wa'agũ, cūrē miagũti.

²⁴ Nipe'tirã m̄sãrẽ s̄'ori wejepeorã añuato. Nipe'tirã Jesucristore
ẽjõpeorã quẽ'rã añuato. Italiacjãrã m̄sãrẽ añudutima.

²⁵ Õ'acũ m̄sã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Santiago cū oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Jesucristore ějōpeorā Israe curuacjārā no'o ɥaro wa'astea'cārārē Santiago ojacu niwī. Cūta Jerusalēcjārā Jesucristore ějōpeori curuacjārārē su'ori nisetigu nicu niwī. Téé wērīgūpɥ narē su'ori nisetitucoc niwī.

A'tiro ojacu niwī. Wācūtutuasere, ña'arō weeticā'ña nisere, ucjaticā'ña nisere ojacu niwī. Añurō weese me'rā ějōpeose wapatī'i nisere ojacu niwī. Tojo nicā Ō'acūrē sērīnu'cūcā'ña nisere, pi'etirā wācūtutuaya nisere, werecasasere ojacu niwī.

No'o ɥaro du'tistewā'cā'cārārē oja'que ni'i

¹ Yɥ'ɥ Santiago a'ti pūrī me'rā mūsārē añudutise o'ó'o. Marī pacu Ō'acū, tojo nicā marī wiogu Jesucristo dutisere da'rawā'ñaco'tegu ni'i. Mūsā judío masā doce cururicjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'a. Mūsā apeye dí'tapɥ du'tistewā'cā'cārārē oja'a.

Ějōpeo'cārāpɥ tojota ějōpeoyapaticā'ña nise ni'i

² Yɥ'ɥ acawererā, yɥ'ɥ weresere tu'oya. Marīrē apetero wācūña marīrō peje ña'ase, mejēcā bajuse wa'abosa'a. Tojo wa'acā, e'catiya. ³ Ō'acū marīrē ¿yɥ'ure diacjūta ějōpeomitina? nígū, mejēcā wa'acā weebosami. Tojo wa'amicā, marī cūrē ějōpeodu'tirā, siape me'rā nemorō wācūtutuanemorāsa'a. ⁴ Mūsārē ña'ase wa'ari curare tojota wācūtutuayapaticā'ña. Tojo weerā siape me'rā Jesucristore ějōpeonemorāsa'a. Añurō ějōpeoyapatitu'ajarāsa'a. Ō'acū ɥaronojō nisetirāsa'a. Tojo nicā mūsārē ne cārōacā ějōpeose dɥ'sasome.

⁵ No'o masīse moogūnojō Ō'acūrē sērīña. Cū o'ogusami. Cū “O'owe'e” nitiguta, tu'tiro marīrō nipe'tirārē marī sērīse nemorō o'oyu'rɥnɥ'cāgūsami. ⁶ Tere sērīrā, ějōpeose me'rā sērīña. “¿Yɥ'ure o'ogusariba?” nitirāta, sērīña. Marī, apetero weegu yɥ'ure o'osome nírā, dia pajiri maa cjase pā'cōrī ducayumjārō weronojō ni'i. Témarīcā, wī'rō wēeocā, wa'amujā, dijamujāsa'a. ⁷ A'te weronojō tu'oña'gū, “Ō'acū yɥ'ure yɥ'tigusami”, ni wācūtīcā'ña. Yɥ'tisome. ⁸ Ni'cā nɥmūrē mejēcā, ape nɥmūrē mejēcā wācūsami. Queoro ni'cādiacjū wācūtisami. Tojo wācūgūnojōrē Ō'acū o'otisami.

⁹ Pajasecuogu Jesure ějōpeogu e'catiato. Ō'acū ĩ'orōpɥre mejō nigū nitisami. Cūrē wiogu sōrōgūsami. ¹⁰ No'o peje cuogu quē'rā Jesure ějōpeogu e'catiato. Cū ějōpeose cū cuose nemorō wapatī'i. Cū cuose o'ori ñaidijaro weronojō pe'tidijarosa'a. ¹¹ Na masā peje cuorānojō a'tiro wa'arāsama. Tá mujīpū ɥpɥtu asicā, ñaia wa'asa'a. Tojo weero te o'ori añuse nimirō, ñai, bɥrɥdija wa'asa'a. A'te weronojō na peje cuomi'que pe'tidijarosa'a. Tojo weerā na da'rase me'rāta wērīrāsama.

Marī ña'arō weesī'rīsere Ō'acū mejēta dutimi nise ni'i

¹² Jesucristore ějōpeogu cūrē ña'arō wa'amicā ějōpeonu'cūgū, e'catisami. Cū wācūtutuaca be'ro Ō'acū cūrē “Queoro weemi”, nisami. Tojo weegu cū me'rā ɥ'musepɥ catinu'cūgūsami. Ō'acū “Yɥ'ure ějōpeorārē catinu'cūsere o'oguti” ní'caronojōta o'ogusami. ¹³ No'o ña'arō

weesĩ'rĩgũnojo "Õ'acũ yu'ure tojo weedutimi", niticã'ña. Õ'acũrẽ ne ña'arõ weesĩ'rĩse marĩ'i. Tojo nicã ne ni'cũrẽ "Ña'arõ weeya", nitisami.

14-15 A'tiro pe'e ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesere wãcũnrũ'u. Tojo tere wãcũnrũcã, marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse wã'cã'a. A'te ña'arõ weesĩ'rĩse me'rã ña'ase wa'asa'a. Marĩ siape me'rã pũrõ weepóca be'ro de'ro du'umasĩtisa'a. Te me'rã diacjũta wẽrĩdojasere bocarãsa'a. Bu'iri da'rese bocarãsa'a.

16 Yu'u acawererã, musã diacjũ wãcũña. "Õ'acũ yu'ure ña'arõ weedutimi", niticã'ña.

17 Nipe'tise añuse marĩrẽ o'ose "Õ'acũ cũ o'o'que ni'i", ni wãcũña. Cũ a'ti umuco s'orã mujĩpũ, ñocõarẽ wee'cu nimi. Na ãjũmujã, yatidijamujãsama. Õ'acũ pũrĩcã na weronojo nitisami. Ne cã'rõ ducayutisami. Umucorinucũ marĩrẽ añurõ weenu'cũcã'sami. 18 Õ'acũ marĩrẽ cũ uacaronojõta cũ ye queti diacjũ nise me'rã cũ põ'rã wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã cãrẽ ãjõpeotjĩarã, cũ põ'rã nimũ'tã'cãrã weronojo ni'i. Siape me'rã nemorõ pãjãrã cãrẽ ãjõpeonemorãsama.

Õ'acũ quetire tu'o, cũ dutironojõta weeya nise ni'i

19 Yu'u acawererã, yu'u ma'irã, musãrẽ a'tere weregati. Æpẽrã musãrẽ werecã, añurõ tu'oya. Musã na weresere tu'orã, queoro wãcũtojarãpũ ucũña. Uayeticã'ña. 20 Marĩ uarã, Õ'acũ uaro weetisa'a. 21 Tojo weerã nipe'tise musã ña'arõ wãcũsere, ña'arõ weesetisere du'ucã'ña. Õ'acũ ye queti marĩrẽ cũ cũu'quere queoro ãjõpeoya. Te quetire tu'o ãjõpeorã, musã yu'rurãsa'a.

22 Musã Õ'acũ ye quetire tu'orã, tu'oro bajuro tu'oticã'ña. Musã tu'o'quere queoro weeya. Cũ ye quetire tu'o'cãrã nimirã tere weetirã, marĩ basu weesorã wee'e. 23-24 Marĩ Õ'acũ ye quetire tu'omirã tere weetirã, a'te weronojo ni'i. Ni'cũ masũ cũ diapoare ãorõpũ ĩ'asami. Cũ ĩ'aca be'ro aperopũ wa'agũ, cũ bajusere acoboja wa'asami. Õ'acũ ye quetire tu'omirã tere weetirã, marĩ quẽ'rã cũ weronojo ni'i. Maata cũ ye quetire acobojosa'a. 25 Apĩ pe'e cũ Õ'acũ ye tu'o'quere wãcũnu'cũ, acobojotisami. Õ'acũ dutironojõ marĩ weenu'cũcã, cũ nipe'tise marĩ weese me'rã e'caticã weegusami. Õ'acũ ye queti diacjũta ni'i. Te me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yu'rũweticã weecu niwĩ.

26 Marĩ a'tiro nibosa'a: "Õ'acũrẽ ãjõpeo'o." Tojo nimirã, ãpẽrãrẽ ucja, ña'arõ ucũbosa'a. Te me'rã marĩ ucũsere "Diacjũ niwe'e", ni masĩno'o. "Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeo'o" nimi'que ne wapamarĩsa'a. 27 Marĩ cãrẽ diacjũ ãjõpeorã, a'tiro weesetiroũa'a. Pacusũmũa moorãrẽ, wapewia numiarẽ narẽ mejẽcã wa'acã, weetamurũa'a. Apeye quẽ'rãrẽ a'ti umuco cjase ña'asere weeticã'rõũa'a.

2

Masãrẽ ni'cãrõnojo weeya nise ni'i

1 Marĩ wiogu Jesucristo añuyũ'rugure ãjõpeorã, masãrẽ ne ducawaaticã'rõũa'a. 2-3 Apetero Õ'acũ wi'i musã nerẽwuaropũ pũarã sãjãabosama. Ni'cũ peje cuogu añuse su'ti sãñagũ omopica uru me'rã wéeca be'tore tuusãasami. Apĩ pajasecuogu pe'e su'ti boase mejã sãñasami. Musã peje cuogure añurõ wéerã, "A'to añurõpũ dujiya", nibosa'a. Apĩ pajasecuogu pe'ere "Totã nu'cũña" o apetero weerã "Totã nucũcãpũ dujicã'ña", nicã'bosa'a. 4 Musã tojo wéerã, narẽ ni'cãrõnojo

weetisa'a. "Peje cuogu nemorō wapatimi", nisa'a. "Pajasecuogu wapamarīmi", nirā weesa'a. Tojo nīrā, ña'arō wācūrā wee'e.

⁵ Yu'u acawererā yu'u mairā, yu'ure tu'oya. Ō'acū pajasecuorārē pūrō ma'isami. Cūrē ējōpeodutigū narē besecu niwī. Na ējōpeocā, cū ī'orōpūre na ējōpeose pajiro wapati'i. Tojo nicā cū tiropū wa'ato nīgū besecu niwī. Cū ní'caronojōta cūrē mairā cū tiropū ninu'cūrāsama. ⁶ Ō'acū tojo beséca be'ro nimicā, musā pe'e pajasecuorārē yabi bopoyasāsa'a. Peje cuorārē añurō weeyu'rūnū'cārā, queoro weetisa'a. Náta musārē ña'arō weema. Musārē weresārā, wiorā tiropū musārē ñe'ewā'cāsama. ⁷ Na Jesú marī ējōpeogūre bujicā'sama.

⁸ Ō'acū marī wioḡū cū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro weeduticū niwī. "Musā basu ma'irōnojo'ta āpērā quē'rārē ma'iña." Marī cū tojo duti'quere weérā, añurō weerā wee'e. ⁹ Marī āpērārē ni'cārōnojō weetirā, Ō'acū duti'quere yu'rūnū'cārā weesa'a. Tojo weerā bu'iri cuosa'a. ¹⁰ Ni'cū Ō'acū duti'quere añurō weepe'omigū ni'cārō dutisere yu'rūnū'cāḡū, bu'iri cuosami. Nipe'tisere Ō'acū duti'quere yu'rūnū'cāḡū weronojō weesami. ¹¹ Ō'acū a'tiro nicū niwī: "Musā numosānumia nitirārē a'metārāticā'ña." Apeye quē'rārē nicū niwī: "Āpērārē wējēticā'ña." Tojo weerā marī āpērā numosānumiarē a'metārātimirā, no'o āpērārē wējērā, Ō'acū duti'quere yu'rūnū'cārāta wee'e. ¹² Cū dutise marīrē pajaña'a, ma'iduti'i. Te dutise me'rā marīrē besegusami. Tojo weerā āpērārē ma'iti, pajaña'tirā, bu'iritirāsa'a. Cū tojo beseatjere masīrā, marī ucūsere, marī weesere añurō wācūyuroḡa'a. ¹³ Marī āpērārē pajaña'ticā, cū beseri numū nicā, marī quē'rārē pajaña'tisami. Marī narē pajaña'cā pūrīcārē, Ō'acū quē'rā marīrē pajaña'ḡusami.

Añurō weese me'rā Jesucristore ējōpeosere ī'o'o nise ni'i

¹⁴ Acawererā, marī "Jesucristore ējōpeo'o", nibosa'a. Tojo nimirā, āpērārē weetamuticā, "Marī ējōpeo'o" nise useri wapamarī'i. Te "Marī ējōpeo'o" ní'que useri me'rā dia'cū yu'rūwetimasītisa'a.

¹⁵⁻¹⁶ Musārē queose me'rā wereḡuti. Apetero Jesucristore ējōpeorā pajasecuorā su'ti moorā, ba'ase moorā marī tiropū etasama. Ni'cū narē añurō weetimigū, nibosami. "Añurō wa'apa. Su'ti sāñaña yusuabuari, tojo nicā pajiro ba'aya", nibosami. Cū narē na usere o'otimigū tojo ucūcā, wapamarī'i. ¹⁷ A'te weronojō ni'i "Jesucristore ējōpeo'o" nimirā, marī āpērārē weetamuticā. Marī cūrē ējōpeo'o nise wapamarī'i.

¹⁸ Apetero weegū yu'u ní'quere ējōpeotigūnojō a'tiro nibosami. Ni'cū añusere weetimigū, "Jesucristore ējōpeo'o", nibosami. Apī "Añuse pe'ere wee'e", nibosami. Cū tojo nisere a'tiro wereḡuti. Cū añurō weeticā, ḡde'ro wee marī cū "Jesucristore ējōpeomi" ni ī'abosau? Añurō weecāma, cū Jesucristore ējōpeosere masībosa'a. ¹⁹ Musā "Ō'acū ni'cūta nimi", ni ējōpeo'o. Añu ni'i musā tojo nise. Wātīa quē'rā musā weronojōta tere ējōpeosama. Na Ō'acūrē uirā, narāsāsama. Na tojo ējōpeomirā, Ō'acū ḡaro weetisama. ²⁰ Musā diacjū wācūwe'e. Tu'omasītirā weronojō ni'i. Marī "Jesucristore ējōpeo'o" nimirā, āpērārē añurō weē'otirā, Jesucristore diacjū ējōpeotisa'a. ²¹ Duporocjū marī ñecū Abrahā ye cjasere wereḡuti. Ō'acū Abrahārē ḡdiacjū yu'ure ējōpeomiticū? nīgū, cū macū Isaare wējē ūjūamorōpeoduticū niwī. Abrahā Ō'acūrē yu'ticū niwī. Tojo weegū cū macū Isaare, cūrē wējē ñubuepeoguti nīgū, ūtāmesā bu'ipū dū'tepecū niwī. Cū tojo weecā ī'agū, Ō'acū "Abrahā yu'ure añurō

ējōpeomi. Cũ añugũ nimi”, nicu niwĩ. ²² Musã masĩ'i. Abrahã Õ'acũrẽ ĩjōpeosere ĩ'ogũ, añurõ weecu niwĩ. Cũrẽ ĩjōpeocu, queoro weeyapaticu niwĩ. ²³ Cũ añurõ weecã, d̄porocjārãp̄ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'acaro niwũ. Na Abrahãrẽ a'tiro ojacãrã niwã: “Abrahã Õ'acũrẽ ĩjōpeocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ cũrẽ ‘Añugũ nimi’, ni ĩ'acu niwĩ”, ni ojano'caro niwũ. Abrahãrẽ masã “Õ'acũ me'rãcjũ nimi”, nicãrã niwã. ²⁴ Cũ tojo wee'quere wãcũrã, marĩ a'tiro masĩ'i. Marĩ Õ'acũrẽ ĩjōpeorã añurõ weecã, Abrahãrẽ weronojõ marĩ quẽ'rãrẽ “Añurã nima”, ni ĩ'asami. Marĩrẽ “Õ'acũrẽ ĩjōpeo'o” ni ucũse useri me'rã dia'cũ “Añurã nima”, nitisami.

²⁵ Apego d̄porocjõp̄ Rahab wãmetigo ye cjasere weregati tja. Co judío masõ nitigo umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõ nico niwõ. Tojo weesetimigõ, Õ'acũ yarã judío masãrẽ weetamuco niwõ. Na Josué o'óno'cãrã co ya macãp̄ ĩ'adu'tirã ejacãrã niwã. Co ya macãcjãrã narẽ wẽjẽrĩ nígõ, co ya wi'ip̄ narẽ n̄oco niwõ. Be'ro narẽ na du'titojaati ma'arẽ ĩ'oco niwõ. Co tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ core “Añugõ nimo”, ni ĩ'acu niwĩ.

²⁶ Marĩ ejeripõ'rã du'úca be'ro marĩ up̄ catitisa'a majã. “Õ'acũrẽ ĩjōpeo'o” nimirã marĩ añurõ weeticã, wẽrĩca up̄ weronojõ nisa'a.

3

Marĩ ucũrĩ ñe'merõ cjase ni'i

¹ Acawererã, musã masĩsa'a. Æsã bu'eri masã musã nemorõ n̄cũĩ'ase me'rã beseno'rãsa'a. Õ'acũ yere bu'eri masã añurõ weeticã, Õ'acũ ãpẽrã yũ'rũoro bu'iri da'regusami. Tojo weerã musã wa'terop̄ nirã pejetirãcã masãrẽ bu'eri masã n̄rõũa'a.

² Marĩ nipe'tirã pejetiri ña'arõ weesa'a. No'o ni'cũ ne cã'rõacã ña'arõ ucũtigũ, añugũ waro nimi. Cũ ña'arõ ucũse userire cã'mota'amasĩgũ, cũ ña'arõ uaripejasere cã'mota'amasĩmi. ³ Queose me'rã musãrẽ weregati. Marĩ cabayure cõmebe'tore userop̄ tuusãarã, ti be'toacã me'rã cũ pajigu nimicã, marĩ wa'asĩ'rĩrõp̄ cũrẽ wa'adutimasĩsa'a. ⁴ Yucusũ pajip̄ quẽ'rã tojota ni'i. Tiwũ pajip̄ nisa'a. Tojo nimicã, wĩ'rõ up̄tũ wẽetutuamicã, tiwũre autumasĩsama. Tiwũre auturi p̄jĩ cã'p̄jĩacã nimicã, ti p̄jĩ me'rã na wa'asĩ'rĩrõ pe'e autuosama. ⁵ Tojota wa'asa'a marĩ ucũrĩ ñe'merõ me'rã. Marĩ ucũrĩ ñe'merõ cã'rõacã nimicã, pejeti ucũseacã me'rã pãjãrãrẽ dojorẽmasĩ'i. Pecame'e cã'me'eacã me'rã marĩ sĩ'ayomicã, pajiro n̄cũ ãjũsa'a. ⁶ Marĩ ña'arõ ucũse useri pecame'e weronojõ ni'i. Ñe'merõ cã'ñe'merõacã nimicã, ti ñe'merõ me'rã peje ña'ase ucũmasĩsa'a. No'o uaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a. Te ña'arõ ucũse wãtĩ me'rã du'pocãtisa'a. Nipe'tiro marĩ catiri umuco marĩ weesetisere dojorẽsa'a.

⁷ Masã nipe'tirã wa'icũrãrẽ, mirĩcũarẽ, pĩrõarẽ, diacjãrãrẽ ĩ'anũrũ, dutimasĩsama. Tojo weerã narẽ ne warop̄reta dutidu'pocãtitojacãrã niwã. ⁸ Marĩ ucũrĩ ñe'merõ pũrĩcãrẽ ne ni'cũ narẽ weronojõ dutimasĩtisami. Ti ñe'merõ dutita basiowe'e. Aña cũ cũrĩcã, cũ nímã o'oro weronojõ marĩ ucũse masãrẽ ña'arõ weesa'a. ⁹ Marĩ ñe'merõ me'rã Õ'acũ marĩ pacure e'catise o'osa'a. Ti ñe'merõ me'rãta tja ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũsa'a. Marĩ Õ'acũ weronojõ bajurã cũ wee'cãrãrẽ mejãrõta ña'arõ ucũsa'a. ¹⁰ Ti ñe'merõp̄ta tja Õ'acũrẽ e'catise o'o, ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũsa'a. Tojo weeticã'rõũa'a. A'tiro weecã, ña'a ni'i. ¹¹ Ni'cã pe aco wijari pepure añuse, ña'ase aco morẽsu'u wijatisa'a. ¹² Yũ'ũ acawererã, ojoño naraña

dūcatitisa'a. Ɔ'segu quē'rā ojo dūcatitisa'a. Aco wijari pe quē'rā tojota ni'i. Aco moatisewijari pepure aco moa marise marisa'a. Marī quē'rā a'te weronojō nirōña'a. Marī añuse dia'cūrē ucūrōña'a.

Tu'omasise cjase ni'i

¹³ No'o musā wa'teropure tu'omasiyu'ruagu nigūnojō añurō weesetiato. A'tiro wéegu, cū masisere āpērārē ī'ogūsami. Queoro wācūme'rīgū, “Āpērā nemorō masiyu'rūnū'cā'a” nirō marirō niato. ¹⁴ Musā āpērārē doerā, narē uorā, na yu'rūoro nisī'rīsa'a nīrā, tojo nima'acārā wee'e. Tojo weerā mejō waro “Tu'omasiyu'rūnū'cā'a”, nisa'a. Musā tojo nise wapamarisa'a. ¹⁵ Musā tojo wācūse a'ti turi cjase, masā wācūse ni'i. Ō'acū mejēta musārē tojo wācūdutisami. Wātī wācūse o'osere musā wācūsetisa'a. ¹⁶ Musā āpērārē uorā, na yu'rūoro nisī'rīcā, cumuca wā'cāsa'a. No'o uaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a.

¹⁷ Ō'acū cū tu'omasise marirē o'ose pe'e a'tiro ni'i. Marī cū tu'omasisere cuorā, ña'ase marirō añurō nisetisa'a. Uayetisa'a. Āpērā me'rā añurō tu'oña'a, nicā'sa'a. Āpērārē sō'o o'obosau nitirāta o'osa'a. Marī uaro dia'cū weetisa'a. Āpērārē pajaña'sa'a. Nipe'tirārē ni'cārōnojō weesa'a. Weesoro marirō weesetisa'a. ¹⁸ Āpērā me'rā añurō nisī'rīrā, cumuca marirō nicā'sama. Tojo weerā āpērārē añurō niseti'cā weesama.

4

Ō'acūrē, a'ti umuco cjasere ni'cārō me'rā ma'ita basiowe'e nise ni'i

¹ ¿Ñe'e me'rā marirē a'mequēse, āpērā me'rā a'metu'tise wā'cāsari? A'tiro ni'i. Marī basu ña'arō weesī'rīrā, uaripejase me'rā, ña'arō wācūnūrūse me'rā wā'cā'a. ² Musā a'ti turi cjasere uaripejayu'rūnū'cāsa'a. Musā uaripejasere bocatirā, wējēsa'a. Āpērā yere ī'arā, uosa'a. Tere bocamasitirā, no'o uaro a'metu'tima'acā'sa'a. A'mequēsa'a. Ō'acūrē sērītise ye bu'iri musā uasere bocatisa'a. ³ Apeterore cūrē sērīrā quē'rā, añurō wācūse me'rā sērītisa'a. Musā basu uaripejasere ña'arō weerātirā sērīsa'a. Tojo weese ye bu'iri cū musārē o'otisami. ⁴ Tojo weerā musā ni'cō numio marāpūtigo nimigōta, apīrē tu'sago weronojō ni'i. Musā Ō'acū pō'rā nimirāta, a'ti di'ta cjasere wācūyu'rūnū'cāsa'a. Tojo weerā Ō'acūrē yabirā weronojō ni'i. No'o a'ti di'ta cjasere uaripejayu'rūnū'cāgūnojō Ō'acū me'rā a'pepūrīgū weesami. ⁵ Ō'acū ye queti na ojāca pūrīpū diacjūta ojano'caro niwū. “Ō'acū marirē Espiritu Santure o'ócū niwī. Tojo weegu āpērā yu'rūoro cūrē marī ma'icā uasami”, ni ojano'caro niwū. ⁶ Ō'acū marirē pajaña'tjāgū, weetamusami. Cū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'caro niwū tja: “Āpērā yu'rūoro ni'i' nīrā me'rā Ō'acū a'pepūrī nisami. Āpērā 'Yu'u mejō nigū ni'i, yu'ure weetamuña' nīrā pe'ere weetamusami”, ni ojano'caro niwū.

⁷ Tojo weerā Ō'acū dutisere añurō yu'tiya. Wātī musārē niquesācā, wācūtutuaya. Jesú cū tutuaro me'rā cūrē wa'adutiya. Musā tojo weecā, cū uiwā'cāgūsami. ⁸ Ō'acūrē nemorō masīña. Cūrē nemorō masīcā, cū quē'rā musārē nemorō weetamugūsami. Musā ña'arō weesere du'uya. Musā Ō'acūrē, tojo nicā a'ti umuco cjasere ni'cārō me'rā ma'isī'rīrānojō, musā tojo wācūsere dūcayuya. ⁹ Musā ña'arō weesere wācūrā, bujaweti utiya. Musā ña'arō weese e'cati, bujironojō o'orā, bopoya, bujawetiya. ¹⁰ Marī

wiogure “Mu'u i'orõpũre yu'u mejõ nigũ ni'i”, niña. Mũsã tojo nicã, cũ musãrẽ wiorã wa'acã weegusami.

Õ'acũ ni'cũta marĩrẽ besemasĩsami nise ni'i

¹¹ Yu'u acawererã, a'merĩ ucjaticã'ña. Mũsã ãpẽrãrẽ ucjarã, Õ'acũ a'merĩ ma'iduti'quere yu'rũnu'cãrã wee'e. Cũ dutisere yu'rũnu'cãrã, “Õ'acũ dutise ña'a ni'i”, nirã weesa'a. Tojo weerã musã apeyenojõ wa'a'quere beseri masã weronojõ ni'i. ¹² Õ'acũ ni'cũta te dutisere cũucũ niwĩ. Cũ dia'cũ marĩ weesere besemasĩsami. Marĩrẽ yu'rũomasĩsami. Bu'iri da'remasĩsami. Tojo weerã marĩ ãpẽrãrẽ “Na ña'a nima”, nĩmasĩtisa'a.

“Marĩ be'ro weeatjere a'tiro weerãsa'a” niyuticã'rõũa'a nise ni'i

¹³ Yu'u ucũsere tu'oya. Mũsã ni'cãrẽrã a'tiro wãcũsa'a. “Ni'cãcã o ñamiacã ti macãpu ni'cã cũ'ma pajiro da'ra wapata'agu wa'aguti”, nisa'a. ¹⁴ Tojo wãcũticã'ña. Marĩ be'ropũ wa'atjere masĩtisa'a. A'tiro ni'i. O'me bo'reacã dujise weronojõ marĩ catise ni'i. Témarĩcã yoaticã ni, maata bajudutia wa'asa'a. Marĩ quẽ'rã yoaticã catirãsa'a. ¹⁵ Tojo weerã a'tiro pe'e wãcũrõũa'a. “Apetero Õ'acũ yu'ũre catise cũunemocã, cũ uacã, tere weeguti”, nirõũa'a. ¹⁶ Ni'cãrõacãrẽ musã pe'e a'tiro wãcũ'u. “Be'ro ãsã weeatjere ãsã uaro weemasĩ'i”, ni wãcũ'u. Nipe'tise musã tojo wãcũse ña'a ni'i. ¹⁷ Marĩ añurõ weemasĩmirã tere weetirã, Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãrã wee'e.

5

Peje cuorãrẽ wa'atjere wereyuse ni'i

¹ Peje cuori masã, yu'u ucũsere tu'oya. Mũsã pũrõ pi'etirãsa'a. Tere wãcũrã, bujawetiyuya. ² Mũsã peje cuomi'que boa wa'arosa'a. Mũsã cuose su'tire butua yeerãsama. ³ Niyeru, uru musã ma'irã nũrõ'que u'tawiji boarosa'a. Tojo wa'acã i'arã, musã niyeru ma'irã nũrõ'quere masĩno'rõsa'a. Mũsã niyeru ma'ise marĩrẽ pecame'e ãjũarõ weronojõ musãrẽ dojorẽsa'a. Mũsã niyerure ma'ise ye bu'iri ãpẽrãrẽ weetamutisa'a. Te ye bu'iri Õ'acũ musãrẽ bu'iri da'regusami. Õ'acũ bu'iri da'reatji dũporoacã mejõ waro pajiro niyeru nũrõmiapã. ⁴ Musãrẽ da'raco'terãrẽ queoro wapayeticãrã niwũ. Tojo weerã na tu'satisama. Õ'acũ nipe'tisere masĩgũ na bujawetisere i'asami. Masĩsami musã narẽ queoro wapayeti'quere. ⁵ Musã pe'e a'ti turipũre peje waro cuo'o. Nipe'tise musã uasere cuoyu'rucã'sa'a. Mũsã a'tiro weronojõ ni'i. Wecu na wẽjẽatji dũporore ba'a, di'iyojasami. Cũ weronojõ musã quẽ'rã peje cuose bu'iri, bu'iri da'reno'rãsa'a. ⁶ Musã ãpẽrãrẽ bu'iri moomicã, narẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõcãrã niwũ. Narẽ wẽjẽduticãrã niwũ. Na pe'e musãrẽ “Weeticã'ña”, nitutuaticãrã niwã.

Jesucristo cũ apaturi a'tiatji dũporo wãcũtutuaduti'que ni'i

⁷ Acawererã, marĩ wiogu Jesucristo a'ticãpu wãcũtutuatuoya. Ni'cũ oteri masũ cũ ote'que dũcatiri cura co'tesami. Cũ ote'quere aco peja doquesãarĩ cura sojatimigũ, co'tewapamosami. ⁸ Cã'rõacã dũ'sa'a Jesũ cũ a'tiatjo. Tojo weerã musã quẽ'rã oteri masũ weronojõ yucuewapamoña. Jesure ãjõpeodu'uticã'ña.

⁹ Acawererã, musã Õ'acũ bu'iri da'resere uatirã, a'metu'titicã'ña. Õ'acũ marĩ nipe'tirãrẽ beseacju a'tiatjo cã'rõacã dũ'sa'a. ¹⁰ Dũporocjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wãcũña. Na Õ'acũ ye quetire werecã,

ãpērã masã narē ña'arõ weecãrã niwã. Narē tojo weemicã, na pi'etisere wãcũtutua, nu'cãcãrã niwã. Na wee'caro weronojõ marĩ quẽ'rã weerã.

¹¹ Æpērã narē ña'arõ weemicã, Õ'acũrẽ ãjõpeodu'uticãrã niwã. Tojo weerã marĩ na ãjõpeonu'cũsere wãcũrã, “Õ'acũ na me'rã e'catipĩ”, ni tu'oña'a. Apĩ duporocjũpu Job wãmetigu ye queti quẽ'rãrẽ masĩ'i. Cũrẽ peje ña'ase wa'acaro niwũ. Tojo wa'amicã, cũ wãcũtutua, Õ'acũrẽ ãjõpeodu'uticũ niwĩ. Õ'acũ masãrẽ ma'ígũ, pũrõ pajaña'mi. Tojo weegu Job cũ pi'etĩca be'ro Õ'acũ peje añuse cũrẽ o'ocũ niwĩ. Cũ toduporopũ cuo'que nemorõ o'ocũ niwĩ.

¹² Õ'acũ masãrẽ bu'iri da'reri nígũ, nũcũ'ase quetire wereguti. Nisooro marĩrõ ucũña. Apeyenojõrẽ wee'cu “Weepũ”, niña. Weeti'cu “Weetiapũ”, niña. Nemoticã'ña. Õ'acũpũre wãmepeoticã'ña. “Õ'acũ me'rã diacjũta ni'i”, niticã'ña. Tojo weegu Õ'acũ masãrẽ bu'iri da'reesome.

¹³ Marĩrẽ ña'arõ wa'acã, Õ'acũrẽ sãrĩrõua'a. E'catirã, cũrẽ basape-orõua'a. ¹⁴ No'o dutitigu Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ pijiato. Na cũ tiro etarã, Õ'acũrẽ sãrĩbosato. Æ'se me'rã cũrẽ ñapeo, “Jesú, ã'rĩ mu'urẽ ãjõpeogũre yũ'ruoya”, ni ñubueato. ¹⁵ ãjõpeose me'rã cũrẽ sãrĩbosacã, marĩ wiogu cũrẽ yũ'ruogusami. Dutiti'cu yũ'rugusami. Cũ ña'arõ wéeca be'ro nicã, Õ'acũ cũrẽ acobojogusami. ¹⁶ Tojo weerã masã ña'arõ wee'quere a'merĩ wereyũ'rũya. Dutitirãrẽ yũ'ruodutirã, Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Ni'cũ añurõ weenu'cũgũ upũtu ãjõpeose me'rã sãrĩcã, Õ'acũ yũ'titicã weetisami. ¹⁷ Duporocjũpu Elía Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ marĩ weronojõ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũrẽ acoro pejaticã'to nígũ, pũrõ sãrĩcũ niwĩ. Cũ sãrĩsere Õ'acũ yũ'ticũ niwĩ. Cũ yũ'ticã, i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco aco ne pejaticaro niwũ. ¹⁸ Be'ro Õ'acũrẽ “Aco pejato tja”, ni sãrĩcũ niwĩ. Cũ tojo sãrĩcã, acoro pejacaro niwũ. Tojo wa'acã, apaturi otese pĩ'rĩ dũcaticaro niwũ tja.

¹⁹⁻²⁰ Acawererã, apeye masãrẽ weretuoguti. Apetero ni'cũ Jesure ãjõpeogu ña'arõ weebosami. Cũ tojo weecã, apĩ cũrẽ weetamugũ, cũ toduporopũ ãjõpeo'caronojõta ãjõpeocã weesami tja. Cũ tojo weegu cũrẽ bu'iri da'reno'bo'care yũ'rũcã weesami. Õ'acũ quẽ'rã cũ peje ña'ase wee'quere acobojosami.

Tocã'rõta oja'a.

Santiago.

Pedro ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pedro Jonás macū Betsaidacjū wa'i wējērī masū nicu niwī. Cū nūmotigu nicu niwī. Ā'rīta Jesure “Mū'u Ō'acū o'ó'cu, cū macū ni'i”, nicu niwī. Jesure wējēcaterore i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nisoocu niwī. Ne waroputa Espiritu Santu dijataca be'ro Jesucristore ējōpeorārē sū'ori nisetigu nicu niwī. Be'ro romano masā wiogu Nerón cūrē Romapū wējēcu niwī.

A'ti pūrīrē Pedro Jesucristore ējōpeorā Asia di'tapū du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī. Romapū nīgū, ojacu niwī. Jesucristore ējōpeorā pi'eticā ī'agū, āpērā narē űa'arō weecā wācūtutuadutigu ojacu niwī.

Jesure ējōpeorā wa'aste'cārārē Pedro oja'que ni'i

¹ Yū'ure Jesucristo cū ye quetire bu'edutigu besecūwī. A'ti pūrī me'rā mūsārē añudutise o'ó'o. Mūsā Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia wāmetise di'tapū Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā űa'arō weecā wa'astewā'cā'cārārē oja'a. ² Marī pacu Ō'acū dūporopū cū űa'caronojōta marīrē cū pō'rā niato nīgū besetojacu niwī. Espiritu Santu me'rā marī űa'arā nī'cārārē dūcayucu niwī. Marīrē cū macū Jesucristo űaro weedutigu besecu niwī. Tojo nicā cū macū curusapū wērīgū dí o'maburose me'rā marī űa'arō wee'quere acobojogūti nīgū, besecu niwī.

Ō'acū mūsārē ejerisājāse, nipe'tise añusere o'onemoato.

³⁻⁴ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cū marīrē pajaña'gū, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Cū macū Jesucristo wērī'cupure masō'que me'rā marī todūporo űa'arō niseti'quere acobojocu niwī. Tere wéégū, marīrē apaturi bajuaapo'cārārē weronojō weecu niwī. Ō'acū cū pō'rārē “Añubutiasere o'ogūti”, nicu niwī. Cū o'otjere marī e'catise me'rā yucuerā wee'e. Tere ű'musepū cūoyotojasami. Cū o'otje a'ti nucūcā cjase weronojō pe'ti, boasome. Ninu'cūcā'rōsa'a. ⁵ Marī Ō'acūrē ējōpeoyucā, cū tutuaro me'rā marīrē co'tesami. Jesucristo apaturi a'ti nucūcāpūre a'tigu, nipe'tirā ī'orōpū “Ā'rā yū'ū yū'rūo'cārā nima. Yū'ū me'rā ninu'cūrāsama”, ni ī'ogūsami.

⁶ A'ti nucūcāpūre nírā, marī pi'etinírā wee'e yujupū. Tojo pi'etimirā, ű'musepū Jesucristo marīrē o'otjere wācūrā, e'catiyurā. ⁷ Marī Jesucristore ējōpeose uru besese weronojō ni'i. Masā űuruta niti? nírā, pecame'e bu'ipū asipopeosama. Sipipejaca be'ro űa'ase po'ca űjūpe'tidija wa'asa'a. Añuse uru dia'cū tojasa'a. A'te weronojō marīrē űJesucristore diacjūta ējōpeomitina? nírō, űa'arō wa'asa'a. Marī űa'arō yū'rūrā, te po'ca űjūpe'ti'caro weronojō űa'asere weedu'usa'a. Tojo nicā Jesucristore ējōpeonemosa'a. Cūrē ējōpeodu'uticā ī'arā, masā diacjūta marīrē cūrē ējōpeoma, ni ī'arāsama. Uru wapabūjū ni'i. Wapabūjūmirō, pe'tia wa'asa'a. Marī Jesucristore ējōpeose uru nemorō wapati'i. Te pūrīcā ne pe'titisa'a. Tojo weegu Jesucristo marīrē apaturi a'ti nucūcāpūre a'tigu, “Yū'ure añurō ējōpeowū”, nigūsami.

⁸⁻⁹ Mūsā Jesucristore a'ti nucūcāpū nicā ī'ati'cārā nimirā, cūrē ma'i'i. A'tiro nicārē cūrē ī'atimirā, ējōpeo'o. Mūsā cūrē ējōpeocā, mūsārē pecame'epū wa'abo'cārārē yū'rūcā weegūsamī. Tojo weerā mūsā Ō'acū

tiropu wa'atjere wăcŭră, pŭrŭ e'cati'i. ¿De'ro ni werenemobosau? Wereta basiowe'e.

¹⁰ Duporopu Ō'acŭ ye queti weremu'tărŭ masă a'tiro nicără niwă: "Ō'acŭ masă űa'arŭ wee'quere acobojo, narē yu'ruogusami", nicără niwă. A'tere weremiră, na basu weresere tu'omasŭticără niwă. Tojo weeră tere masŭsŭrŭră, uputu bu'e wăcŭnŭrŭcără niwă. ¹¹ Espŭritu Santu weetamuse me'ră a'tiro wereyucără niwă: "Masărē yu'ruoacju pŭrŭ pi'eti wērŭgŭsami. Wērŭcŭpu nimigŭ, masăgŭsami. Cŭ masăca be'ro u'musepu mŭjăa, cŭ pacu tiro wiogu dujiri cŭmurŭ diacjŭ pe'e dujigŭsami." Espŭritu Santu tojo nisere tu'oră, Ō'acŭ ye queti weremu'tărŭ masă "¿De'ro nică, noarē tojo wa'arosari?" nŭră, pŭrŭ masŭsŭrŭcără niwă. ¹² Ō'acŭ na masŭsŭrŭcă ŭ'agŭ, narē a'tiro werecu niwŭ: "A'te queti musă nirŭ curare wa'asome yujupu. Be'rocjărăpu a'tere ŭ'arăsama", nicu niwŭ. Narē tere wereyugu, marŭ a'tocaterocjără pe'ere weregu weecu niwŭ. Tojo weegu Ō'acŭ a'tocaterore a'tiro weemi majă. Espŭritu Santu u'musepu nigŭrē cŭ ye queti wereră me'ră musărē weredutigu o'ócŭ niwŭ. Na Espŭritu Santu tutuaro me'ră tere a'tiro werema. "Jesucristo a'titojacu niwŭ. Marŭrē yu'ruo'cŭ nimi", nima. Ō'acŭrē wereco'teră u'musecjără quē'ră masărē yu'ruosere "¿De'ro waro niti?" ni masŭsŭrŭsama.

Ō'acŭ marŭrē űa'ase marŭrŭ nisetidutise ni'i

¹³ Ō'acŭ marŭrē ma'igŭ, űa'arŭ marŭ wee'quere acobojotojacu niwŭ. Tojo weeră musă weeatjere aűurŭ wăcŭyuya. Musă űa'arŭ weesŭrŭsere weetică'űa. Wăcŭtutuaya. Ō'acŭ aűurŭ wéegŭ, marŭrē Jesucristo apaturi a'ti nucŭcăpu a'tică cŭ o'otjere pŭrŭ wăcŭnŭrŭűa. Tere wăcŭră, e'catise me'ră co'teya. ¹⁴ Wŭ'mară aűură na pacusumŭa dutisere aűurŭ yu'tisama. Na weronojŭta musă quē'ră marŭ pacu Ō'acŭ dutisere aűurŭ yu'tiya. Musă toduporopu Ō'acŭrē masŭtiră, űa'arŭ uaripejasere weecără niwŭ. Ni'cărŭocărē musă űa'arŭ uaripejasere du'ucă'űa majă. ¹⁵ A'tiro pe'e weesetiya. Ō'acŭ marŭrē bese'cŭ űa'ase moogŭ nimi. Tojo weeră marŭ űa'ase marŭră nirŭua'a. ¹⁶ Ō'acŭ ye queti ojăca pŭrŭpu a'tiro ojano'caro niwŭ: "Yu'u aűugŭ, űa'ase moogŭ ni'i. Tojo weeră musă quē'ră űa'ase marŭră nisetiya", nicu niwŭ Ō'acŭ.

¹⁷ Musă Ō'acŭrē sērŭră, cŭrē "Pacu" nisa'a. Cŭ nipe'tirărē ni'cărŭnojo marŭ wee'quenŭcŭrē beseburogusami. Ne ni'cŭrē du'asome. Tojo weeră musă a'ti umŭcopure catiro pŭtŭorŭ Ō'acŭrē wiopesase me'ră tu'oűa'űa. ¹⁸ Musă űecŭsumŭa niseti'caronojo weesirutumjăti'que wapamarŭcaro niwŭ. Te wapamarŭsere cŭ'agŭ, Ō'acŭ yu'ruocu niwŭ. Musă a'tiro masŭi. Cŭ marŭrē bu'iri da'rebo'quere wapayewŭrŭgŭ, pe'tisenojo me'ră, uru, niyeru me'ră wapayeticu niwŭ. ¹⁹ A'tiro pe'e weecu niwŭ. Cŭ macŭ Jesucristo uputu ma'igŭ cŭ wērŭgŭ dí o'maburose me'ră marŭrē yu'ruocu niwŭ. Ŭsă judío masă űecŭsumŭapua na űa'arŭ wee'que wapa Ō'acŭrē acoboJose sērŭră, a'tiro weecără niwă. Oveja dojoriwi'i nitigŭre, cămi marŭgŭrē, nipe'tiro cŭ upu aűugŭrē wĕjĕ, Ō'acŭrē űjŭamorŭcără niwă. Cŭ, oveja aűugŭ ní'caronojo Jesucristo aűugŭ waro, űa'ase moogŭ nimi. Cŭ wērŭgŭ dí o'maburose me'ră marŭ űa'arŭ wee'quere yu'ruocu niwŭ. ²⁰ Ō'acŭ a'ti turi weese duporo "Yu'u macŭ masărē yu'ruogusami", ni besetojacu niwŭ. Tojo besemigŭ, maata o'ŭticu niwŭ. A'tocateropu marŭ ye niatjere yu'ruoacjure cŭrē o'ócŭ niwŭ. ²¹ Jesucristo wērŭse me'ră Ō'acŭrē ĕjŭpeono'o. Cŭ Jesucristore wērŭcŭpŭre masŭcu niwŭ. Masŭ,

u'musepu cūrē miimujācu niwī. Topu cūrē wiogu sōrōcu niwī. Marīrē ējōpeodutigu tojo weecu niwī. Tojo nicā marī u'musepu wa'atjere e'catise me'rā yucuedutigu tojo weecu niwī.

²² Musā diacjū nisere yu'tirā, Jesucristore ējōpeorā weecārā niwū. Cūrē ējōpeorā, musā ña'arō weeseti'quere du'ucārā niwū. Tojo weerā musā ni'cārōacārē bu'iri marīrā ni'i. Musā ni'cū pō'rā weronojō a'merī ma'i'i. A'merī ma'irā, bu'icjase ucūse me'rā dia'cū ma'iticā'ña. Nipe'tise musā weese me'rā pe'e ma'ina. ²³ A'tiro ni'i. Ō'acū ucūse ninu'cūcārōsa'a. Marī tere ējōpeorā, cū pō'rā sājācārā niwū. Tojo weerā apaturi bajuaapo'cārā weronojō ni'i. Marī pacusumua boadijasama. Marī apaturi bajuaaporā, na boadijaro weronojō wa'asome. Ō'acū pō'rā sājārā pe'e, cū me'rā catinu'cūcārōsa'a. ²⁴ Ō'acū ye queti ojáca pūrīpu a'tiro ojanowū:

Tá ñai wērīpe'tia wa'asa'a.

Masā quē'rā tojota nipe'tirā wērīrāsama.

O'ori quē'rā añuse nimirō, boadijasa'a.

Masā quē'rā peje cūorā, wiorā nimi'cārā wērīrāsama.

²⁵ Na cūose quē'rā pe'tirosa'a.

Ō'acū ucūse pūrīcā ne pe'tisome.

Ninu'cūcārōsa'a, ni ojanowū.

Musārē te quetire āpērā werēcārā niwā. Na wereseta añuse, ne pe'titise queti ni'i.

2

¹ Musā Ō'acū pō'rā ni'i. Tojo weerā nipe'tise ña'asere du'ucā'ña. Āpērārē nisooticā'ña. Weesooticā'ña. Āpērā yere uoticā'ña. Ucjaticā'ña. ²⁻³ Musā Ō'acū añugū nimi nisere masītojasa'a. Tojo weerā wī'marā ne bajua'cārā na paco ōpēcōrē uputu mi'rīsī'rīrā weronojō weeya. Ō'acū ye añuse quetire uputu tu'sase me'rā tu'osī'rīña. Wī'marā na pacosānumia ye ōpēcōrē mi'rīrā, ī'oduarā wa'asama. Ō'acū ucūse wī'magū paco ōpēcō weronojō ni'i. Te diacjū wereme'rīcā'a. Marī tere wācūnu'cūrā, cūrē ējōpeotutuanemorāsa'a. Cūrē masīnemoato nígu marīrē yu'rūocu niwī.

Wī'i yeerā ūtāgā yeenu'cācja weronojō Jesucristo nimi nise ni'i

⁴ Musā Jesucristore ējōpeo'o. Tojo weerā cū me'rā añurō nisetiya. Cū catigu, marīrē cū me'rā caticā weemi. Cū ninu'cūcūsami. Āpērā cūrēta teecārā niwā. Na teemicā, cū pacu Ō'acū pe'e cūrē “Añuyu'rūgu nimi”, ni besecu niwī. Besetoja, cūrē wiogu sōrōcu niwī. ⁵ Musārē añurō masīdutigu queose me'rā wereguti. Ō'acū ūtāpaga me'rā ni'cā wī'i añurī wī'i yeegu weronojō weesami. Ūtāgā añucja me'rā yeenu'cāsami. Tutuari wī'i niato nígu tojo weesami. Jesucristota cū ne waro wī'i yeenu'cācja ūtāgā weronojō nígu nimi. Marīpuapeye na yeeturiamujāse weronojō ni'i. Marī nipe'tirā ni'cārō me'rā Ō'acū cū wéeca wī'i weronojō ni'i. Tojo weerā cū yarā waro nīrā, Jesucristo weetamuse me'rā pa'ia weronojō Ō'acū yere da'ramasī'i. Añurō wéerā, āpērā ye niatjere sērībosamasī'i. Tojo nicā Ō'acūrē e'catise o'omasī'i. Marī tojo weecā ī'agū, Ō'acū e'catisami. ⁶ Dūporocjārāpu quē'rā te cjase Ō'acū cū ucū'quere a'tiro ojacārā niwā:

Ni'cā wī'i, wī'i Jerusalēpure yeeguti.

Ti wī'ire yéegu, ni'cāgā ūtāgā añucjare beseguti.

Tutuari wī'i wa'ato nígu tiga me'rā nu'cāgūti.

Y'u'u ũtāgārē ucūgũ, y'u'u macũ pe'ere wāmepeogu wee'e.

Cũta nimi y'u'u bese'cu.

Y'u'u ĩ'acā, añuyu'ruagu nimi.

Cūrē ějōpeorā pūrō e'catirāsama.

“Mejō warota ějōpeocāti”, nisome, ni ojacārā niwā Ő'acũ ye queti weremu'tārī masā.

⁷ Musā Jesucristore ějōpeorā añurō e'catise me'rā cūrē tu'oña'sa'a. Āpērā pe'e cūrē ějōpeotitjīarā, musā weronojō tu'oña'tisama. Mejō nigūrē weronojō tu'oña'cā'sama. Āpērā Ő'acũ ye queti weremu'tārī masā a'tiro ojacārā niwā tja:

Masā ũtā me'rā wi'i yeerātirā ni'cāgārē ũati, cō'asama.

Na cō'acaga me'rā āpērā pe'e tutuari wi'i yeesama.

Tiga marīcā, wi'i yeeya marībopā.

A'te a'tiro nisī'rīrō wee'e. Wiorā judío masā tiga ũtāgārē weronojō Jesucristore ũatiwā. Na ũatimicā, cū pacu Ő'acũ pe'e cūrē besecu niwī. Bese, cūrē wiogu sōrōcu niwī. Cũ marīcārē, marī Ő'acũ pō'rā sājāmasītibopā. ⁸ Apeye ojanemocārā niwā tja:

Ő'acũ cū besecaga ũtāgāpũ masā pũ'atuu, bũruque'arāsama.

A'te a'tiro nisī'rīrō wee'e. Jesucristore Ő'acũ besecu niwī. Tigapũ pũ'atuu, bũruque'a'caro weronojō Jesucristore ějōpeotirā bu'iri da'reno'rāsama. Todũporopũta maata Ő'acũ cū macūrē ějōpeotirā tojo wa'arāsama, nitojacu niwī.

⁹ Marī pūrīcā na weronojō niwe'e. Ő'acũ cū yarā niato nígũ marīrē besecu niwī. Tojo weerā marī wiogu yarā pa'ia weronojō cū yere da'rará ni'i. Ő'acũ marīrē cū ya curuacjārā sājācā weecu niwī. Ńa'ase marīrō niseticā weecu niwī. Dũporopũ Ő'acũ cū yarā masā Israe curuacjārārē y'u'u were'que pejere weecu niwī. Musā Jesucristore ějōpeorā ni'i. Tojo weegu musārē mejārōta weemi. Ő'acũ marīrē añurō wee'quere āpērārē weredutigu tojo weemi. Ő'acũ añuyu'ruagu marī ña'arō wee'quere acobojomi. Acobojo, na'itī'arōpũ ní'cārārē marīrē y'u'ruomi. Tojo weerā ni'cārōacārē cū pō'rā bo'reyuropũ nirā weronojō ni'i. ¹⁰ Dũporopũ ni'cũ Ő'acũ ye queti weremu'tārī masũ a'tiro nicu niwī: “Ő'acũ pājārā judío masā nitirārē yu'ruogusami.” Tojo weerā musā todũporopũre Ő'acũ pō'rā mejēta níni'wũ yujupũ. Ni'cārōacārē cūrē ějōpeoca be'ro cū pō'rā ni'i majā. Ő'acūrē musā ějōpeose dũporo cū musārē ma'isere, cū pajaña'sere masītīcārā niwũ. Ni'cārōpũta a'tere masī'i majā.

Pedro Jesucristore ějōpeorārē “A'tiro weeya” nise ni'i

¹¹ Y'u'u musārē pūrō ma'isa'a. Ni'cārōacā y'u'u wereatjere musā weecā ũasa'a. Marī a'ti turipure sijari masā ni'i. Marī niatjo waro ũ'musepu ni'i. Topũ ninu'cūcā'rāsa'a. Tojo weerā marī ña'arō weesī'rīsere weeticā'rā. Marī ña'arō weesī'rīse añurō weesī'rīse me'rā a'mequēse ni'i. Te ña'arō weesī'rīse añurō weese pe'ere cā'mota'asī'rīsa'a. Ő'acũ pe'e marīrē añurō weecā ũasami. ¹² Musā Jesucristore ějōpeotirā wa'teropũ nisa'a. Cūrē ějōpeose bu'iri musārē “Ńa'arā nima”, ni ucjasama. Musā na wa'teropũre añurō nisetiya. Tojo weecā, na tojo ucjamirā, musā añurō weesetisere ĩ'arāsama. Tere ĩ'arā, siape me'rā pājārā Jesucristore ějōpeorāsama. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, musā weronojōta na quē'rā Ő'acūrē “Mũ'u añugũ, tutuagu ni'i”, ni ějōpeorāsama.

13-14 Marĩ wioꝝu Jesucristore ějõpeotjãrã, a'tiro weerõa'a. A'ti di'tacjũ wioꝝu waro, cũ docacjãrã wiorã, tojo nicã nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiorã dutisere yu'tiroõa'a. Wioꝝu waro cũ docacjãrãrẽ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'redutisami. “Añurõ weerã pe'ere ‘Añurõ weepu musã’ niña”, nisami. 15 Õ'acũ musã añurõ weecã uasami. Tojo weecã, ãpẽrã musãrẽ ucjami'cãrã mejõ warota ucjama'acã'rãsama. Õ'acũ musã añurõ weese me'rã na ucjama'a'cãrã, tu'omasĩtirãrẽ di'tamarĩacã weecã uasami.

16 Õ'acũ marĩrẽ yu'ruotojacu niwĩ. Tojo weerã yu'ruono'cãrã weronojõ weesetirã. A'tiro wãcũticã'rã. “Yu'u ãpẽrã dutise doca niwe'e. Tojo weegũ yu'u uaro weeguti”, niticã'rã. A'tiro pe'e weerã. Õ'acũrẽ ma'i, cũ uaro weerã. Ña'asere weeticã'rã. Da'raco'terã na wioꝝu dutisere añurõ yu'tirã weronojõ marĩ quẽ'rã Õ'acũ dutisere yu'tirã. 17 Ducawaaro marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ĩ'arã. Jesucristore ějõpeorãrẽ ma'irã. Õ'acũrẽ nucũĩ'ase me'rã ějõpeorã. A'ti di'tacjũ wioꝝure wioꝝesase me'rã tu'oña'rã.

Jesucristo pi'etigu nu'cã'caronojõ marĩrẽ nu'cãdutise ni'i

18 Musã ni'cãrãrã ãpẽrãrẽ da'raco'terã nisa'a. Musã wiorãrẽ ějõpeoya. Nipe'tirã na dutisere yu'tiya. Musãrẽ añurõ weerã dia'cũrẽ yu'titicã'ña. No'o ña'arõ weerã quẽ'rãrẽ yu'tiya. 19 Apetero musã añurõ weemicã, musã wiorã bu'iri da'rebosama. Na tojo weecã, musã Õ'acũrẽ ějõpeosere ĩ'orã, narẽ ye'suticã'ña. Tojo weecã, musãrẽ Õ'acũ “Añurõ weema”, ni ĩ'agũsami. 20 Musã ña'arõ wéeca be'roma musãrẽ bu'iri da'rerã, queoro weerã weema. Musã na bu'iri da'resere nu'cãrã, “Añurõ wéerã, nu'cã'a”, niticã'ña. Musã tojo nu'cãse wapamarĩ'i. Musã ña'arõ wee'que wapa queorota bu'iri da'rerã weesama. Musã añurõ wéeca be'ro na ña'arõ weecã, nu'cãña. Tojo weese pe'ere Õ'acũ “Añurõ weema”, ni ĩ'agũsami. 21 Õ'acũ musã añurõ weemicã, musãrẽ ña'arõ weesere nu'cãdutigu cũucu niwĩ. Jesucristomarĩcã marĩrẽ yu'ruoꝝu, pi'eti, wẽrĩwĩ. Añurõ weemicã, cũrẽ ña'arõ weewã. Tojo weegũ marĩ quẽ'rãrẽ cũ wee'caronojõta weesirutucã uasami. 22 Cũ ne ni'cãti ña'arõ weetiwi. Nisootiwi. 23 Cũrẽ ña'arõ bujicã'cãrãrẽ narẽ bujicã'a'metiwi. Cũ pi'etigu, “Musãrẽ bu'iri da'reguti”, nitiwi. Cũ pacu pe'ere “Yu'u pacu cũ uaro, queoro ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami”, niwĩ. Tojo weegũ cũ ye niatjere cũ pacupure wiawĩ. 24 Cũ basu marĩ ña'arõ wee'que wapare wapayegũ, curusapu wẽrĩwĩ. Marĩ ña'arõ weesere du'udutigu marĩrẽ wẽrĩbosawĩ. Tojo cũ weese me'rã a'tiro weewĩ. Marĩrẽ ña'asere sirutumi'cãrãrẽ añuse Õ'acũ ye pe'ere sirutucã weewĩ. Cũ marĩrẽ yu'ruoꝝu, cãmi da'reno'o, uputu pũrĩse tu'oña'wĩ. Tojo cũ weese me'rã marĩ ña'arõ yu'rubo'cãrã yu'ruono'wũ. 25 Marĩ a'tiro nicũmiwũ. Oveja sã'rĩrõ po'peapu ni'cãrã no'o uaro wijaawã'cãsama. Wijaawã'cã, ĩ'anurũticã, bajudutia wa'asama. Marĩ na weronojõ nicũmiwũ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ějõpeo'o. Tojo weerã ovejare co'tegũ bajuduti'cãrãrẽ a'ma, cũ narẽ boca'caro weronojõ ni'i. Jesucristo marĩrẽ ña'arõ weeri níꝝũ, marĩrẽ ĩ'anurũ, co'tegũ nimi.

3

Omocã du'te'cãrãrẽ dutise ni'i

1-2 Numia, marãpusumuatirã, añurõ tu'oya yu'u wereatjere. Musã marãpusumua dutisere, na uaro weeya. Ni'cãrãrã musã marãpusumua Jesucristore ějõpeotisama. Cũ ye quetire ne tu'osĩ'rĩtisama. Tojo weerã te quetire weretimirã, a'tiro pe'e weeya. Narẽ ějõpeoya. Na dutisere e'catise me'rã weeya. Musã tojo weecã, na quẽ'rã musã añurõ weesetisere

ĩ'acũu, Jesucristore ějõpeobosama. ³ Āpērā, “Añurā nima”, nidutirā, mʉsā upure peje ma'masu'aticā'ña. Mʉsā upu bajuse dia'cūrē wācũnūrūtīcā'ña. ⁴ Mʉsā añurā nisī'rīrā, añurō bajusī'rīrā, a'tiro pe'e weesetiya. Mʉsā marāpʉsumuarē tʉ'saropʉta na dutisere ma'ise me'rā weeya. Tu'tiro marīrō āpērārē queoro weeme'rīcā'ña. Ejeripō'rā caributiro marīrō tʉ'oña'ña. A'te añurō weesetise pe'tisome. Mʉsā upure ma'masu'ase pūrīcā pe'tirosa'a. Mʉsā añurō weeseticā, Ō'acũ mʉsā me'rā e'catīgʉsami. Mʉsā a'tiro weese cũ ĩ'orõpʉre añubutiasē waro ni'i. ⁵ Yʉ'ʉ mʉsārē nīrõnojõta dʉporocjārā numia Ō'acūrē ějõpeorā añurō weeseticārā niwā. Na marāpʉsumua dutisere añurō yʉ'ticārā niwā. ⁶ Sara dʉporocjõpʉ co marāpʉ Abrahā dutisere añurō yʉ'tico niwō. Tojo weego Abrahārē co wioḡure weronjõ tʉ'oña'co niwō. Mʉsā quē'rā mʉsā marāpʉsumuarē añurō weeya. Mʉsā nipe'tisere añurō wéerā, tojo nicā uiro marīrō nisetirā, Sara weronjõ nīrāsa'a.

⁷ Ni'cārõacārē nʉmotirārē werēḡuti. Mʉ'ʉ nʉmorē añurō weesetiya. Core ějõpeoya. Co mʉ'ʉ weronjõ tutuatimo. Ō'acũ co quē'rārē pajaña'ḡũ, mʉ'urē weronjõta yʉ'rʉocʉ niwī. Tojo weegʉ core añurō co'teya. A'tiro weecā, mʉsā Ō'acūrē ñubuese ne cā'mota'ata basiosome.

A'merī añurō nisetidutise ni'i

⁸ Ni'cārõacārē nipe'tirāpʉre weretʉoguti. Ni'cārõ me'rā nisetibʉroya. Āpērārē pajaña'ña. Ni'cũ pō'rā weronjõ ma'isetiya. “Ēsā āpērā yʉ'rʉoro ni'i”, ni wācũtīcā'ña. ⁹ Āpērā mʉsārē ña'arõ weecā, narē a'meticā'ña. Mʉsārē ña'arõ bujicā'cā, narē bujicā'a'meticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Narē añurō wa'ato nīrā, Ō'acūrē sērībosaya. Ō'acũ marīrē tojo weedutisami. A'tiro weecā, Ō'acũ mʉsārē añurō weegʉsami. ¹⁰ Dʉporopʉre ni'cũ Salmo wāmetiri pūrīpʉre añurō nisetisere a'tiro ojacʉ niwī:

No'o mʉsā catiri ʉmʉcore e'catise me'rā nisī'rīrā, ña'arõ ucũtīcā'ña. Nisootirāta niña.

¹¹ No'o mʉsā ña'arõ weesī'rīsere weeticā'ña. Añuse pe'ere weeya.

Āpērā me'rā a'metu'titirāta ma'ise me'rā nisetiya.

¹² Añurō weesetirārē Ō'acũ co'tesami.

Na cūrē sērīsere yʉ'tisami.

Ña'arõ weerā me'rā pe'ere e'catitisami.

Narē bu'iri da'resami.

Tojo weerā mʉsā añurō nisetiya ni, Salmo pūrīpʉre ojano'caro niwā.

¹³ Mʉsā añuse dia'cūrē weeseticā, ¿noa mʉsārē ña'arõ weebosau? Weetisama. ¹⁴ Mʉsā añurō weemicā, āpērā mʉsārē ña'arõ weecāma, e'catiya. Ō'acũ mʉsārē añurō weegʉsami. Tojo weerā na mʉsārē ña'arõ weesī'rīcā, wācũque'tīcā'ña. Narē uiticā'ña. ¹⁵ A'tiro pe'e wācũña. “Jesucristo nipe'tirā bu'ipʉ ʉsā wioḡu nimi”, ni ějõpeoya. No'o mʉsārē āpērā “¿De'ro weerā Jesucristore ějõpeoti?” nibosama. Na tojo nicā, mʉsā yʉ'tiatjere wācũyutojaya. Narē añurō yʉ'time'rīcā'ña. Pūrīrõ yʉ'titīcā'ña.

¹⁶ Mʉsā Jesucristore ějõpeose bu'iri āpērā mʉsārē ña'arõ ucjasama. Na ucja'que diacjũ niticā ĩ'arā, bopoyarāsama. Tojo weerā mʉsā añurō nisetirā, Ō'acũ ĩ'orõpʉre bu'iri marīrā tʉ'oña'rāsa'a. ¹⁷ Ō'acũ cũ ʉacāma, marī añurō weemicā, āpērā marīrē ña'arõ weebosama. Tojo weese añu ni'i. Marī ña'arõ weecā pe'ema, āpērā marīrē ña'arõ weecā, marī ye bu'irita ni'i.

¹⁸ Jesucristomarīcā añugũ nimigũ, pi'etiwi. Cũ bu'iri moomigũ, marī ña'arõ wee'que wapare wērī wapayebosawī. Marī bu'iri cʉorārē

wērībosagu, tojo weewī. Marīrē yu'ruogu, ni'cātita wērīwī. Cũ tojo weese me'rã cũ pacu tiropu marīrē wa'ata basiocã weewī. Cũ bu'icã upu waroma wērīa wa'awī. Wērītoja, be'ro masãcu niwī. Cũ ejeripõ'rã pūrīcã wērīticaro niwũ. ¹⁹⁻²⁰ Cũ ejeripõ'rã me'rã cũ upu masãpepu cũñarī cura a'tiro weecu niwī. Duporopu Õ'acũ a'ti turi miocã, wērī'cãrã na bi'adupono'caropu nirãrē ĩ'agũ wa'acũ niwī. Topu narē cũ wērī masãsere weregu ejacu niwī. Dia miose duporo Noé yoacã yucusujore a'medo'gu da'racũ niwī. Cũ tiwu weeri curare cũ nícatrocjãrãrē Õ'acũ narē ějõpeocã uacu nimiwī. Na pe'e ne ějõpeoticãrã niwã. Noé, cũ nũmo, cũ põ'rã, na nũmosãnumia dia'cũ ějõpeocãrã niwã. Tojo weerã na ochota tiwu me'rã yu'rucãrã niwã. ²¹ Õ'acũ narē yu'ruo'caro weronojõta marī quẽ'rãrē Jesucristo wērī masãse me'rã Õ'acũ yu'rucu niwī. Õ'acũ a'ti turire miogũ narē yu'ruo'que marīrē wãmeyese weronojõ ni'i. Marīrē wãmeyese marī upure ũ'irī coese mejẽta ni'i. A'tiro ni'i. Õ'acũ ĩ'orõpãre bu'iri marīrã nisĩ'rĩrã, cūrē acobojose sẽrise ni'i. ²² Jesucristo masãca be'ro cũ pacu tiropu mujãacu niwī. Ni'cãrõacãrē cũ wiogu dujiri cũmurõpu nisami. Cũ nipe'tirã bu'ipu, wiogu nimi. Õ'acũrē wereco'terã, nipe'tirã wiorã u'muarõpu nirã yu'ruoro nimi.

4

Duporopu ña'arõ weemi'cãrã ña'arõ weedu'use queti ni'i

¹ Jesucristomarĩcã a'ti di'tapu nígu, pũrõ pi'etiwi. Marī quẽ'rã cũ pi'eti'caro weronojõta weerã. Pi'etisere uiticã'rã. Marī pi'etirã, Jesucristo weetamuse me'rã nemorõ wãcũtutuarãsa'a. Ña'asere weesĩ'rĩtirãsa'a. ² Tojo weerã a'tiro nicã me'rã marī catise nũmũrĩ ejatuaro marī ña'arõ weesĩ'rĩsere weesome majã. Õ'acũ cũ uaro pe'e weerãsa'a. ³ Mũsã Jesucristore ějõpeotirã na weesetisenojõrē weetojacãrã niwũ. Ña'arõ mũsã weesĩ'rĩsere weecãrã niwũ. Numia me'rã ña'arõ weecãrã niwũ. Numia quẽ'rã umua me'rã mejãrõta ña'arõ weecãrã niwũ. Que'acãrã niwũ. Bosenũmũ nicã que'a, caricũcãrã niwũ. Ña'arõ weesere yu'ruoquejocã'cãrã niwũ. Apeyere Õ'acũ dutisere yu'rũnu'cãrã, masã yee'quere ějõpeocãrã niwũ. ⁴ Ni'cãrõacãrē te pejere mũsã weetisa'a majã. Toduporopu mũsã me'rã ña'arõ weeseti'cãrãrē ba'patinematisa'a. Mũsãrē na pijicã, wa'atisa'a. Mũsã tojo weecã, “¿De'ro weerã tojo weeti?” nisama. Tere ĩ'arã, mũsãrē ĩ'atu'ti, ucjasama. ⁵ Na tojo weemicã, a'tere masĩña. Õ'acũ mũsãrē ucja tu'tirãrē “¿De'ro weerã yu'u põ'rãrē tojo weeri?” ni sẽrĩtiña'gũsami. Mũsãrē tojo wee'cãrã na wee'quere beseno'rãsama. Õ'acũ nipe'tirã wērī'cãrãrē, catirãrē marī weesenũcũrē besegusami. Ne ni'cũrē du'asome. ⁶ Nipe'tirã masã wērĩdijape'tirãsama. Jesucristore ějõpeo'cãrã pe'e na ye upu boamicã, Õ'acũ tiropu catinu'cũcã'rãsama. Tojo weerã narē a'ti turipu caticã, Jesucristo ye añuse quetire wereno'caro niwũ.

⁷ A'ti turi pe'tiatjo cã'rõacã du'sasa'a. Tojo weerã mũsã weesere añurõ tu'oña'nũ'cõ, weesetiya. Wãcũtutuaya. Mũsã ña'arõ weesĩ'rĩsere nũ'cãña. Tojo weerã mũsã queoro ñubuerãsa'a. ⁸ Nipe'tise apeyenojõ yu'ruoro a'tiro weeya. Diacjũ a'merĩ ma'ĩña. Ne a'merĩ ma'idu'uticã'ña. Marī ãpẽrãrē ma'ĩrã, marīrē ña'arõ weesere maata acobojosa'a. ⁹ ãpẽrã mũsã ye wi'seripu ejacã, e'catise me'rã narē ñe'eña. Uase marĩrõ narē a'mãca, cãrĩse o'oya. ¹⁰ Õ'acũ cũ tutuaro me'rã marī Jesucristore

ējōpeorānucūrē de'ro marī weemasīsere o'osami. Te o'ose me'rā cū yere añurō weemasī'i. Tere o'ogu, ni'cārōnojō o'otisami. Cū o'o'que pōtēorō āpērārē weetamudutigū o'osami. Marī āpērārē weetamurā, cū o'o'quere queoro weerā wee'e. ¹¹ Ni'cārērārē a'tenojōrē o'osami. Pājārā wa'teropū cū ye queti weretutuasere o'osami. A'tere wererā, cū were'caro weronojō wereya. Āpērā, weetamurānojō quē'rā Ō'acū musārē tutuaro o'o'caro pōtēorō weetamuña. Tojo weecā, masā "Jesucristo cū weetamurō me'rā tojo weema" ni, e'catise o'orāsama Ō'acūrē. Jesucristo tutuayū'ruami. Cū nipe'tirā bu'ipū, wiogu nimi. Tojo weerā marī cūrē e'catise o'onu'cūcārā.

Jesucristore ējōpeorārē "Mejēcā wa'acā, wācūtutuaya" nise ni'i

¹² Yū'ū mairā, apeyenojō werenemogūti tja. Musā Jesucristore ējōpeose bu'iri ña'arō yū'rurā, "¿De'ro weero tojo wa'ati?" ni ī'amarīaticā'ña. Te musā pi'etisere wācūtutuarā, diacjūta Jesucristore ējōpeosere ī'ono'o. Tojo weerā musā mejēcā wa'acā, ī'amarīaticā'ña. ¹³ Mejō e'catiya. Ni'cārōacārē musā Jesucristo cū pi'eti'caronojōta pi'etisiruturā wee'e. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, cū asistesere, cū tutuasere ī'arā, pūrō e'catirāsa'a. ¹⁴ Marī Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā marīrē ña'arō bujicā'sama. Na tojo weecā, marī a'tiro masī'i. Espīritu Santu tutuayū'ruagu marīpūre nimi. Marī me'rā ninu'cūcūsami. Āpērā marīrē ña'arō weecā, weeta-musami. Tojo weerā na ña'arō bujicā'micā, e'catino'sa'a. ¹⁵ Musā a'tiro wācūña. Wējēcō'arī masārē, yajari masārē Ō'acū bu'iri da'regūsami. Āpērā yere ucja wācūnūrūrā quē'rārē tojota weegūsami. No'o ña'arō weerārē bu'iri da'regūsami. Musā na weronojō weeticā'ña. Na, na ye bu'iri pi'etirāsama. ¹⁶ Apeterore musā Jesucristore ējōpeose bu'iri pi'etirāsa'a. Tojo pi'etirā, bopoyaticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Ō'acūrē e'catise o'orā, "Añu'u", niña. "Mū'ū ūsārē Jesucristo yarā sājācā weepū", ni wācūtutuaya.

¹⁷ Ni'cārōacārē Ō'acū masārē beseri numū nu'cātoja'a. Cūrē ējōpeorā me'rā besenū'cāmi. Marī cūrē ējōpeorā me'rā nu'cācā, āpērā cūrē ējōpeotirā pe'ema de'ro wa'aro wa'arosa'a. Ō'acū náma uputu bu'iri da'regūsami. ¹⁸ Dūporopū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū te pi'etise cjasere a'tiro ojacū niwī:

Ō'acūrē ējōpeorā waromarīcā ū'mūsepū wa'ase dūporo a'ti nucūcāpūre pi'etinírāsama yujupū.

To pūrīcārē cūrē ējōpeotirā ña'arō weerā pe'ere ¿de'ro wa'arosaū?

Narē ña'abutiario wa'arosa'a.

Ō'acū narē bu'iri da'regūsami, tojo nicū niwī Ō'acū ye queti weremū'tārī masū.

¹⁹ Marī Ō'acū ūaronojō pi'etirā pūrīcā, a'tiro weeroua'a. Añurō weesere weenu'cūcārōua'a. Tojo nicā marī ye niatjere Ō'acū marīrē wee'cure wiaroua'a. Nipe'tise cū "Weegūti" nisere queoro weesami.

5

Jesucristore ējōpeorā a'tiro weeroua'a nise ni'i

¹ Ni'cārōacārē majā Jesucristore ējōpeorā sū'ori nirārē weregūti. Yū'ū quē'rā āpērārē sū'ori nigūta ni'i. Yū'ū Jesucristo pi'eticā ī'awū. Cū apaturi a'ti turipū a'ticā, Ō'acū nipe'tirāpūre Jesucristo asistesere, cū tutuasere ī'ogūsami. Tere yū'ū quē'rā nipe'tirā cūrē ējōpeo'cārā me'rā bu'ipejatamugūsa'a. ² Jesucristore ējōpeorārē sū'ori nirā, yū'ū wereatjere

tu'oya. Õ'acũ cũ yarārē co'tedutigu musārē cūucu niwī. Ovejare co'teri masũ cũ yarā ovejare añurō co'tesami. Cũ weronojōta musā quē'rā Õ'acũ yarārē añurō co'teya. Āpērā dutiro marīrō musā uaro narē co'teya. Musā tojo weecā, Õ'acũ uasami. Apeye quē'rārē narē sũ'ori wejepeorā, niyeru dia'cūrē wapata'asī'rīticā'ña. Mejō pe'e e'catise me'rā co'teya. ³ Narē co'terā, ña'arō dutipeticā'ña. Narē ĩ'acūudutirā pe'e, añurō weesetiya. ⁴ Tojo weecā, Jesucristo nipe'tirā masārē co'terā wioḡu apaturi a'ti turipũ a'tigu, musārē wapayegusami. “Añurō co'tewũ narē yũ'u co'tedutigu cūu'cārārē”, nigūsami. Cũ musārē wapayese ninu'cūcā'rōsa'a. Cũ tiro, cũ asisteropũ catinu'cūatjere o'ogusami. Te ne pe'tisome.

⁵ Ma'mapjia, nu'mia, a'tiro weeya. Bucurā musārē sũ'ori wejepeorārē ějōpeo yũ'tiya. Musā “Nipe'tirāputa āpērā yũ'rũoro ni'i” ni wācūtirāta, a'merī weetamuña. Dũporopũ Õ'acũ ye queti weremũ'tārī masũ a'tiro ojacũ niwī:

“Āpērā yũ'rũoro ni'i” nirā me'rā Õ'acũ a'pepūrī nisami.

Āpērā “Yũ'u mejō nigũ ni'i, yũ'ure weetamuña” nirā pe'ere Õ'acũ weetamusami, ni ojacũ niwī.

⁶ Õ'acũ tutuayũ'rũḡu nimi nírā, cũ dutisere yũ'tiya. Tojo weecā, Õ'acũ cũ uari nũmũ musārē āpērā wiorā weronojō añurō wācūcā weegusami. ⁷ Õ'acũ marīrē ma'ígũ, co'tesami. Tojo weerā nipe'tise marī wācūque'tisere, marīrē no'o mejēcā wa'asere Õ'acũpũre o'orā. Cũ marī tojo weesere ñe'egūsami.

⁸ Musā weesere añurō tu'oña'nũ'cōtojarāpũ weesetiya. Musā ña'arō weesī'rīsere wācūtutuaya. Añurō tu'omasīña. Wātī marīrē ĩ'atu'tigu nipe'tiropũ a'masijasami. Marīrē ña'arō weecā uagũ, tojo weesami. Tojo weerā co'te ĩ'anũrũña. Ni'cũ yai ba'ase a'magũ pi'etisijaro weronojō marī Jesucristore ějōpeosere pe'osī'rīsami. ⁹ Wātī dutisere weeticā'ña. Wācūtutuaya. Jesucristore ějōpeonu'cūcā'ña. Wātī musā dia'cūrē ña'arō weegũ weetimi. Nipe'tirocjārāpũ Jesucristore ějōpeorārē tojo weegũ weemi. Na quē'rā musā pi'etironojōta pi'etirā weema. Tojo weerā wācūtutuaya. ¹⁰ Õ'acũ marīrē ma'ígũ, no'o nirō weetamunu'cūḡūsami. Cũ macũ Jesucristo wērise me'rā marīrē yũ'rũocũ niwī. Õ'acũta marīrē cũ asisteropũ cũ me'rā ninu'cūdutigu besecũ niwī. Marī yoaticā a'ti nucūcāpũre pi'etinírāsa'a yujupũ. Tojo wéeca be'ro Õ'acũ marī ña'arō niseti'quere aponũ'cō, wācūtutuacā weegusami. Cũ tojo weecā, marī ne uisome. ¹¹ Tojo weerā cūrē a'tiro nírā: “Õ'acũ, mũ'u nipe'tirā bu'ipũ, wioḡu ni'i. Mũ'u tutuase ne pe'tisome. Ninu'cūcā'rōsa'a”, nírā cūrē.

Pedro añudutitũo'que ni'i

¹² Silvano ojabosase me'rā yũ'u musārē pejeti ueriacā a'ti pũrĩpũre oja'a. Cũ yũ'ure ba'patimi. Jesucristore ějōpeogũ añurō weesetimi. Tojo weegũ cũ queoro weecā ĩ'agũ, cūrē ějōpeo'o. Musārē wācūtutua, e'catidutigu a'ti pũrĩrē oja'a. Tojo nicā Õ'acũ ma'ise diacjũta ni'i níḡũ, musārē oja'a. Cũ ma'isere masīrā, Õ'acũrē ějōpeoyapaticā'ña.

¹³ A'ti macā Babiloniacjārā Jesucristore ějōpeorā musārē añudutise o'óma. Õ'acũ ā'rā quē'rārē musārē weronojōta besecũ niwī. Apĩ quē'rā Marco yũ'u macũ weronojō nigũ musārē añudutimi. ¹⁴ Musā e'catise me'rā a'merī añudutiya. Musā nipe'tirārē Jesucristore ějōpeorārē Õ'acũ ejerisājāse o'oato.

Tocã'rõta oja'a.
Pedro

Pedro ape pūrī ojanemoca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Pedro Asia di'tapɔ du'tistewā'cā'cārārē ojacɔ niwī tja.

A'tiro ojacɔ niwī. Jesucristore ějōpeosere dojorērārē, “Tojo niwe'e” ni dɔcayusī'rīrānojōrē tɔ'omasīdutigɔ ojacɔ niwī.

Pedro Jesucristore ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yɔ'u Simó Pedro Jesucristore da'rawā'ñaco'tegɔ cɔ besecú'cɔ mɔsārē añuduti'i. Nipe'tirā ũsā weronojō ějōpeorārē a'ti pūrīrē oja'a. Marī Jesucristore ějōpeose añuse waro ni'i. Jesucristo marī wiogɔ marīrē yɔ'ruogɔ cārē ějōpeocā weecɔ niwī. Marīrē ni'cārōnojō cɔ yarā wa'acā weecɔ niwī. ² Ō'acɔ, tojo nicā marī wiogɔ Jesure masīnemoña. Mɔsā tojo weecā, na añuse, ejerisājāsere o'oyɔ'rɔmajārāsama.

Jesucristore ějōpeorārē “A'tiro weeroa'a” nise ni'i

³ Ō'acɔ cɔ macɔ Jesucristore marīrē masīcā weecɔ niwī. Cārē masīrā, cɔ tutuaro me'rā marī cɔ ɔaro añurō nisetimasīrāsa'a. Jesucristo añuyɔ'ruagɔ, nipe'tise añurō weegú marīrē cɔ yarā nidutigɔ pijicɔ niwī. ⁴ A'tiro wéegɔ, cɔ tutuaro me'rā marīrē “Peje añurō weeguti”, nicɔ niwī. Cɔ tojo ní'que añuse waro ni'i. Wapatiyɔ'rua'a. Cɔ “A'tiro weeguti” nise me'rā marī cɔ weronojō nisetimasīrāsa'a. Tojo nicā mɔsā a'ti turi cjase ña'ase ɔaripejasere yɔ'rɔwetirāsa'a. ⁵ Mɔsā Jesucristore ějōpeotoja'a. Mɔsā tutuaro pōtēorō a'tere weenemopeoya. Wācūtutua, añurō nisetiya. Tojo nisetirā, Ō'acɔ yere tɔ'omasīnemoña. ⁶ Tɔ'omasīnemorā, mɔsā basu ña'arō weesī'rīrā, nɔ'cāña. Nɔ'cārā, mejēcā wa'acā, ějōpeodu'uticā'ña. ějōpeodu'utirā, Ō'acɔrē queoro ějōpeo, cɔ ɔaro weeya. ⁷ Cɔ ɔaro wéerā, ni'cɔ pō'rā weronojō mɔsā basu a'merī weetamuña. A'merī weetamurā, nipe'tirārē ma'iña.

⁸ Mɔsā a'tere siape me'rā nemorō weeturiawā'cārā, marī wiogɔ Jesucristore añurō masīrāsa'a. Cɔ ɔaro weenemorāsa'a. “Mejō waro cārē ějōpeopā”, nisome. ⁹ Mɔsā tere tojo weetirā pe'e, caperi ĩ'aejatirā weronojō nisa'a. Ō'acɔ yere ne masītisa'a. Mɔsā todɔporopɔ ña'arō wee'quere Jesucristo acobojo'quere wācūtisa'a. ¹⁰ Yɔ'u acawererā, mɔsā Ō'acɔ bese'cārā ni'i. Tojo weerā cɔ bese'cārā weronojō nipe'tise mɔsā weepōtēorō añurō nisetiya. Mɔsā tojo weerā Jesucristore ějōpeodu'usome. ¹¹ Mɔsā añurō weenu'cūrā, marī wiogɔ Jesucristo tiropɔ ejarāsa'a. Topɔ marīrē yɔ'ruogɔ me'rā añurō ninu'cūcā'rāsa'a.

¹² Yɔ'u were'quere masītojasaa'a. Tere masīrā, du'ucūrō marīrō mɔsā tɔ'o'quere añurō weenu'cūrā wee'e. Mɔsā tere masīmicā, acobojori ní'gɔ, werenu'cūcūti. ¹³⁻¹⁴ Cārōacā du'sasa'a yɔ'u wērīatjo. Marī wiogɔ Jesucristo yɔ'ure weretojami. Tojo weegɔ yɔ'u catiro ejatuaro yɔ'u ucū'quere wācūato ní'gɔ were'e. Yɔ'u tojo werecā, “Añu nirōsa'a” ni wācūgɔ, tojo were'e. ¹⁵ Yɔ'u wērīca be'ro yɔ'u were'quere añurō wācūnu'cūcā'to ní'gɔ yɔ'u pōtēorō añurō weeguti.

Pedro Jesucristo ɔrɔgɔpɔ dɔcayucā ĩ'a'que ni'i

¹⁶ Marī wiogɔ Jesucristo apaturi a'ti turipɔ tutuaro me'rā cɔ a'tiatjere wereno'tojawɔ. Tere wererā, masā na weewɔaronojō wācūbajurē'que

mejētare werewu. Ūsā basu ūrūgūpu Jesú cū tutuasere ĭ'awũ. ¹⁷ Cū pacu Ō'acū cū tutuasere, cū asistesere ĭ'ocā ĭ'awũ. Cū tojo weeri cura u'musepu ucūgū, a'tiro niwī: “Ā'rī yu'u macū yu'u ma'igū nimi. Cū me'rā e'cati'i”, niwī. ¹⁸ Cū tojo ucūdijosere ūsā tu'owu. Titare marī wiogu me'rā ūrūgūpu niwī. Cū tigupu nígūta assistewī.

¹⁹ Tojo wa'ase me'rā ūsā masīwũ. “Dūporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā diacjūta ojavā Jesú ye cjasere”, niwī. Na oja'que na'itī'arōpu sī'ocā bo'reyuse weronojō ni'i. Tere bu'e, wācūnūgūña. Tojo weerā marī Ō'acū uaro nisetimasīrāsa'a. Téé Jesucristo apaturi a'ticāpu tere bu'e, wācūnu'cūcā'ña. Bo'reamujāticā ñocōawũ mujātaro weronojō Jesucristo a'ti nucūcāpu a'tigu, marī masītisere masīcā weegusami. ²⁰ A'te pūrīcārē añurō tu'omasīña. Ō'acū ye queti weremu'tārā na “Tojo wa'arosa'a” ni oja'quere marī basu wācūse me'rā “Tojo nisī'rīrō wee'e”, nímasītisa'a. Espīritu Santu cū weetamurō me'rā pe'e marī tere tu'omasīrāsa'a. ²¹ Ō'acū ye queti weremu'tārī masāmarīcā na oja'quere na wācūse me'rā dia'cū du'pocātiticārā niwā. A'tiro pe'e weecārā niwā. Na Espīritu Santu ĭ'o, ojadutiro me'rā Ō'acū yere ojacārā niwā.

2

Nisoose me'rā bu'ese cjase ni'i (Jud 4-12)

¹ Dūporopure Israe curuacjārā ni'cārērā “Ūsā Ō'acū ye queti weremu'tārā ni'i”, nisoocārā niwā. Na tojo wee'caro weronojō mūsā tiropu nirā quē'rā mejārōta weesiruturāsama. Nisoose me'rā diacjū weronojō bu'erāsama. Tojo weerā mūsā ējōpeosere dojorērāsama. Jesú na ña'arō wee'que bu'iri wērī wapaye'cu pe'ere uasome. Na tojo weecā, Ō'acū wācūña marīrō narē bu'iri da'regusami. ² Na numiarē a'metārāsetisere pājārā Jesure ējōpeorā ĭ'acūurāsama. Na tojo weecā ĭ'arā, Jesure ējōpeotirā pe'e Jesú ye, diacjū cjasere ña'arō ucūrāsama. ³ Niyerure uaripejarā, nisoose me'rā mūsārē bu'erāsama. Na tojo weese wapa narē bu'iri da'reatje niyutojasa'a. Ne yu'rūwetisome. Dūporopu “Ō'acū narē bu'iri da'reno'rāsama”, nitojacu niwī.

⁴ Ō'acū dūporopure u'musecjārā cūrē wereco'terā nimi'cārārē na ña'arō weecā, bu'iri da'recu niwī. Tojo weegu narē bu'iri da'rero na'itī'ase tutiripu du'tecūucō'acu niwī. Be'ro nipe'tirā masārē beseatji nūmu nicā, narē bu'iri da're bajuriogusami. ⁵ Noé cū nícatero quē'rārē Ō'acū cūrē ējōpeoti'cārārē acobojocticu niwī. Acobojocticu, nipe'tirā masā ña'arārē miocō'acu niwī. Noé, cū nūmo, pō'rā umua ĭ'tiarā, na nūmosānumia dia'cūrē yu'ruocu niwī. Noé masā wācūsere dūcayuduti, “Añurō weeya”, ni werecu nimiwī. ⁶ Tojo nicā Ō'acū Sodoma, Gomorra wāmetise macārīcārā quē'rārē bu'iri da'recu niwī. Bu'iri da'regu, ūjū'que po'ca dia'cū cūñacā narē ūjūacō'abajuriocu niwī. Be'ropure ña'arō weerārē “Tojo wa'arosa'a” ni masīato nígū tojo weecu niwī. ⁷ Narē bu'iri da'regu, Lot añurō weegū dia'cūrē yu'rūweticā weecu niwī. Lot Sodomacjū āpērā ti macācjārā na ña'abutiase weecā ĭ'agū, caributicu niwī. ⁸ Cū añugū nicu niwī. Na ña'arā wa'teropu nígū, umucorinucū na ña'abutiase weecā ĭ'agū, bujaweticu niwī. Tojo nicā na ña'arō ucūsere tu'ogu, bujawetinemopecu niwī. ⁹ Ō'acū narē tojo wee'quere wācūrā, a'tiro nímasī'i. Ō'acū añurārē

ña'arõ wa'acã, yu'rúweticã weemasĩsami. Ña'arã pe'ere cû bu'iri da'reatji numu nicãpu bu'iri da'reacju dũ'tecũuyutojasami.

10 Masã ña'ase na upu cjase ɰaripeja weerãnojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'reyũ'rũnu'cãgũsami. Tojo nicã Jesucristo cû wioɰu nisere na yu'rũnu'cãrãnojõrẽ uputu bu'iri da'regusami.

Sõ'onícãrã musãrẽ nisoosijari masã na ɰaro se'saro, no'o ɰaro weema'acusiasama. Uiro marĩrõ ɰ'musepu nirã ape turicjãrã tutuarãrẽ bujicã'sama. 11 ɰ'musecjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã pe'e nisoori masã yu'rũoro tutuayũ'rũnu'cãrã nima. Tojo nimirã, ña'arã Õ'acũrẽ wereco'terã nimi'cãrãrẽ Õ'acũpũre weresã, bujicã'tisama.

12 Nisoori masã wa'icũrã weronjõ tũ'omasĩtisama. Na tũ'omasĩtisere no'o ɰaro ucũma'asama. Na tũ'oña'rõbajuro tũ'oña'sama. Wa'icũrã bajuáca be'ro ñe'e wẽjẽcõ'ano'ajã weronjõ nisama. Na weronjõ na quẽ'rã wẽrĩdijarãsama. 13 Æpẽrãrẽ na ña'arõ wee'que wapa na quẽ'rã ña'arõ weeno'rãsama. ɰmũco, bajuyoropu no'o ɰaro ña'arõ weeba-jaque'atitu'sasama. Musã bosenuũmũrĩ weecã, na bopoyoro, ña'abutiario weerã weesama. Weeta'sase me'rã e'catisama.

14 Numiarẽ ña'arõ wãcũse me'rã dia'cũ ĩ'asama. Na me'rã ña'arõ weesĩ'rĩsama. Ña'arõ weesere caributitisama. Ɛjõpeotutuaturãrẽ na weronjõ ɰaripejacã weesama. No'o na ĩ'asenũcũ ɰapo'cãrã niyurã, ɰanemocã'sama. Na bu'iri da'reno'ajã nima. 15 Õ'acũ ye, diacjũ cjasere du'urã, diacjũ nitise pe'ere sirutusama. Na dũporocjũpu Balaã wãmetigũ Beor macũ weronjõ weesama. Cũ Balaã ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'rĩcu niwĩ. 16 Cũ tojo weecã ĩ'agõ, cũ yago burra cũrẽ tu'tico niwõ. Burra ucũmasĩti'co nimigõ, Õ'acũ cũ weetamurõ me'rã masã ucũrõ weronjõ Balaãrẽ tu'tico niwõ. Co tojo nise me'rã cũ weema'asere du'ucã weeco niwõ.

17 Nisoori masã aco wijase peri si'bique'a'caro weronjõ nima. Te peri aco marĩrõ weronjõ na ña'arãrẽ añuse Æpẽrãrẽ weetamuse marĩsa'a. O'mecururi wĩ'rõ me'rã tuuwã'cãrõ weronjõ nima. No'o ɰaro weenu'cũma. Na ni'cãdiacjũta ucũtisama. Bu'iri da'reno'ajã nitojama. Tojo weerã na'itĩ'arõpu tojota ni bajudutirãsama. 18 Nisoori masã ucũse wapamarĩsa'a. Masĩbutiarã weronjõ nisoose me'rã bu'esama. A'tiro nisama. "Marĩ no'o ɰaro marĩ weetu'saronjõ weecã, añu ni'i," nisama. Tere nĩrã, na ña'arõ weewuase me'rã, tojo nicã na ña'arõ ɰaripejase me'rã Æpẽrãrẽ dojorẽsama. Jesucristore Ɛjõpeowã'cãrãrẽ, ña'arõ weesere du'uwã'cãrãrẽ, apaturi na ña'arõ wee'quere ɰaripejacã weesama tja. 19 Na a'tiro nisama: "Musã Æpẽrã dutise doca niwe'e. Tojo weerã musã ɰaro weeya," nimisama. Tojo nimirã, na basu ña'asere weedu'umasĩtirã, ña'ase dutise doca niwã'ñarã weronjõ nisama. Nipe'tise marĩ ña'arõ weesere du'umasĩtise te doca niwã'ñaco'tecã wee'e. 20 Marĩ wioɰu Jesucristo marĩrẽ yu'rũogũre Ɛjõpeorã, a'ti turi cjase ña'asere yu'rúwetiwũ. Tojo wéeca be'ro nimicã, apaturi ña'asere weenemopeorãnojõ todũporo ní'caro nemorõ ña'arõ tojasama. 21 Diacjũta narẽ Jesucristo yere, diacjũ cjasere masĩtiyu'rũocã, añubopã. Na Jesucristore Ɛjõpeoca be'ro añuse dutise, narẽ were'quere du'urã, ña'abutiario weerã weema. 22 Na apaturi ña'arõ weenemopeorã, masã na ucũwũasenojõ weerã weema. Na a'tiro ucũwũasama: "Diayi cũ etoacõ'aca be'ro apaturi cũ etoa'quere ba'asami tja." Apeye quẽ'rã ni'i: "Yesere u'óca be'ro apaturi mejãrõta ũ'irĩbujoropu sĩ'cõcũñasami tja." Na Jesucristore Ɛjõpeoca be'ro ña'arõ wéerã tja, te weronjõ nima.

3

Marĩ wioꝝu apaturi a'tiatje ni'i

¹ Yũ'u mairã, musãrẽ ni'cã pũrĩ ojatojawũ. Todũporoca pũrĩ, tojo nicã a'ti pũrĩ me'rã musãrẽ diacjũ wãcũato níꝝu oja'a. Musã masĩ'quere wãcũnu'cũdutigũ werecasa'a. ² Dũporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã añurã na oja'quere wãcũña. Tojo nicã marĩ wioꝝu, marĩrẽ yũ'rũogũ dutisere wãcũña. Tere ũsã Jesucristo besecũú'cãrã musãrẽ wereturawũ.

³ A'tere masĩmu'tãña. A'ti mũmco pe'tiati dũporo masã Õ'acũ yere bujicã'rãsama. No'o na ña'arõ weesĩ'rĩsere weerãsama. ⁴ A'tiro nirãsama: "Jesucristo cũ 'A'tigũti' ní'que ¿de'ro wa'amitito?" nirãsama. A'tiro ni bujicã'rãsama. "Marĩ ñecũsumũa wẽrĩdijape'tiatojama. A'ti turi ne weenu'cã'caro weronojõ mejãrõta ninu'cũcã'a. Ne a'tisome", ni wãcũsama. ⁵ A'tiro wa'a'que pe'ere wãcũsĩ'rĩtisama. Dũporopũ Õ'acũ cũ ucũse me'rã u'mũse, a'ti turi bajurẽcu niwĩ. Cũ dutiro me'rã di'ta aco po'peapũ ní'que bajuacaro niwũ. Tojo nicã aco me'rã a'ti turi cjase pĩ'rĩ, bũcuacaro niwũ. ⁶ Aco me'rãta tja Noé ní'caterore Õ'acũ a'ti turire miocõ'acu niwĩ. Cũ tojo wee'que me'rã "Õ'acũ a'ti turire dũcayutojacũ niwĩ", ni masĩno'o. ⁷ A'tocatero nisepũa majã u'mũse nise, a'ti di'ta cjase pecame'e ũjũacõ'ano'atje ni'i. Be'ro Õ'acũ cũ ucũse me'rãta ũjũape'ocã'gũsami. Cũ masãrẽ beseatji mũmũ nicã, ña'arãrẽ bu'iri da'regũ ũjũacõ'agũsami.

⁸ Yũ'u mairã, a'tere wãcũña. Marĩ tũ'oña'cã pe'ema, mil cũ'marĩ yoabutia'a. Õ'acũ pe'ere mil cũ'marĩ ni'cã mũmũ weronojõ nisa'a. Ni'cã mũmũ quẽ'rã cũrẽ mejãrõta mil cũ'marĩ weronojõ nisa'a. Ni'cãrõnojõ ã'asami. ⁹ Marĩ wioꝝu cũ "Apaturi a'tigũti" ní'quere masã a'tiro wãcũsama: "Yoogoyũ'rũami", nisama. Na wãcũse diacjũ niwe'e. Masãrẽ pajaña'gũ, maata a'titisami yujupũ. Ne ni'cũrẽ pecame'epũ wa'acã uatisami. Nipe'tirã na ña'asere bũjaweti dũcayucã uasami. Tojo weegũ a'titisami yujupũ.

¹⁰ Marĩ wioꝝu apaturi a'ti nucũcãpũ a'tiri mũmũ marĩ ne wãcũtiri mũmũ nirõsa'a. Ni'cũ yajari masũ ñamipũ wãcũña marĩrõ yajagũ a'tigũ weronojõ a'tigũsami. Cũ dijatiri mũmũ a'tiro wa'arosa'a. Pũrõ bũsuse me'rã nipe'tise u'mũarõpũ nise pe'tia wa'arosa'a. Nipe'tise ũjũpe'tidija wa'arosa'a. A'ti di'ta cjase pe'e quẽ'rã, ũjũbajudutirosa'a.

¹¹ "Nipe'tise ũjũpe'tidija wa'arosa'a" nisere tũ'o, ña'arõ weesetisere du'u, Õ'acũ uaro pe'e añurõ weenu'cũrã. ¹² Marĩ wioꝝu a'tiatjere e'catise me'rã cũrẽ co'terã. Cũrẽ maata a'tidutirã, marĩ añurõ weepõ'tẽota basioro añurõ weerã. Cũ a'tiri mũmũ nicã, nipe'tise u'mũarõ cjase ũjũpe'tidijarosa'a. Nipe'tise a'ti di'ta cjase, u'mũarõpũ cjase sipipe'tirosa'a. ¹³ Marĩ pe'e Õ'acũ cũ "Ape ma'ma u'mũse, ma'ma di'ta weegũti" ní'quere co'te'e. Tĩ turipũre nipe'tirã añuse dia'cũrẽ weerãsama.

¹⁴ Tojo weerã yũ'u mairã, cũ a'tisere co'terã, nipe'tise musã weepõ'tẽorõ añurõ weeya. A'tiro weecã, Jesús a'tigũ, musãrẽ añurã, bu'iri moorã, añurõ ejeripõ'rãtirãrẽ bocaejagũsami. ¹⁵ Musã a'tiro masĩña. Marĩ wioꝝu marĩrẽ pajaña'gũ, marĩ yũ'rũcã uasãgũ co'tewapamosami. Tojo weegũ maata a'titisami. Marĩ acaweregũ Pablo marĩ ma'igũ quẽ'rã tojota musãrẽ ojacu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ masĩse o'ose me'rã tojo ojacu niwĩ. ¹⁶ Nipe'tise cũ oja'que pũrĩnũcũ Jesucristo apaturi a'tiatjere, tojo nicã marĩrẽ ña'arõ weeticã'to níꝝu ojasami. Apeye ni'cãrẽ cũ oja'que diasayũ'rũa'a. Masĩtirã, tojo nicã ãjõpeotutuatirã tere ãpẽrãrẽ weresu'riacã'sama. Na apeye Õ'acũ

ya pūrīpɥ oja'quere weresu'riaro weronojō weesama. Tojo weerã bu'iri da'reno'rāsama.

¹⁷ Yɥ'ɥ mairã, yɥ'ɥ mɥsãrẽ na nisoorã weeatjere wereyutojapɥ. Mɥsã tojo weerã masītoja'a. Na ña'arã mɥsãrẽ nisoori nírã, tɥ'omasīña. Tojo nicã mɥsãrẽ ãjõpeotutuarã ní'cãrãrẽ ãjõpeodu'ucã weeticã'to. ¹⁸ Marĩ wioɥ Jesucristo marĩrẽ yɥ'rɥogɥ pe'ere masīnemoña. Cã marĩrẽ ma'imi nisere masīrã, cãrẽ nemorõ ãjõpeowã'cãña. Nipe'tirã ni'cãrõacãrẽ, be'ropɥ quẽ'rãrẽ Jesucristore “Añuyɥ'rɥami”, ninu'cũcã'rã. Tojota nirõɥa'a.

Tocã'rõta oja'a.

Pedro

Juã ojamu'tãca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Ã'rĩ judío masũ Zebedeo macũ Santiago acabiji nicu niwĩ.

A'tere ojacu niwĩ. Jesucristore ãjõpeorãrẽ nisoose me'rã bu'erãrẽ tu'omasĩdutigu ojacu niwĩ. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeonu'cũdutigu, queoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ. Ma'ise pe'ere apeye yu'rũoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ.

Cũta ape pũrĩ Jesucristo catiri umuco cjasere ojacu niwĩ.

Jesucristo ye queti ni'i

¹⁻² Yu'u musãrẽ Jesucristo ye cjasere, cũ nisetisere ojacu wee'e. A'tiro ni'i. A'ti turi weese duporo cũ, cũ pacu me'rã nitojacu niwĩ. Be'ro a'ti turipure bajuacu niwĩ. Cũ catinu'cũgũ marĩrẽ catinu'cũcã weegũ nimi. Ësã cũrẽ i'awũ. Cũ ucũsere tu'owu. Ësã basu warota cũrẽ i'abutiawu. Cũrẽ añurõ masĩwũ. Tojo weerã cũrẽ i'a'quere musãrẽ were'e. ³ Ësã marĩ pacu Õ'acũ me'rã, tojo nicã cũ macũ Jesucristo me'rã añurõ nicã'a. Musã quẽ'rãrẽ tojota masãsa'a. Tojo weerã ãsã i'a'quere, tu'o'quere musãrẽ were'e. ⁴ Musãrẽ añurõ e'catiato nĩgũ a'ti pũrĩrẽ oja'a.

Õ'acũ añugũ nimi nise queti ni'i

⁵ Jesucristo ãsãrẽ bu'e'quere musãrẽ wereturia'a. Cũ a'tiro niwĩ: "Õ'acũ añugũ nimi. Cũpure ne ña'ase marĩ'i. Cũ s'i'ose weronojõ nimi. Na'itĩ'ase weronojõ nitimi", niwĩ. ⁶ Marĩ a'tiro nibosa'a: "Õ'acũ me'rã añurõ nicã'a", nibosa'a. Tojo nimirã ña'arõ wéerã, nisoorã weesa'a. Marĩ weesetise, marĩ ye ucũse useri me'rã tojo weesa'a. ⁷ Õ'acũ añurõ weemi. Marĩ Õ'acũ weronojõ añurõ wéerã pũrĩcã, ãpẽrã me'rã añurõ nisetimasĩ'i. Cũ macũ Jesucristo wẽrĩse me'rã nipe'tise marĩ ña'arõ nisetisere ducayunu'cũmi.

⁸ Marĩ ña'ase cuomirã ña'ase moo'o nĩrã, marĩ basuta nisoorã wee'e. Marĩ wãcũse diacjũ niwe'e. ⁹ Õ'acũ queoro weenu'cũgũ marĩ ña'arõ wee'quere diacjũ wereyu'rucã, queorota marĩrẽ acobojogusami. Nipe'tise marĩ ña'arõ weeseti'quere coepe'ocũsami. ¹⁰ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: "Masã nipe'tirã ña'arã nima", nicu niwĩ. "Marĩ ña'arõ weewe'e" nĩrã, "Õ'acũ nisoosepijagu nimi", nĩrã weebosa'a. Cũ ucũsere ãjõpeotirã weronojõ nibosa'a.

2

Õ'acũ me'rã nĩrã a'tiro weeya nise ni'i

¹ Musã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. Ña'ase weeticã'to nĩgũ, musãrẽ a'tere oja'a. Marĩ ña'arõ weecãma, Jesucristo cũ pacupure marĩrẽ ucũbosasami. "Narẽ acobojoya", nisami. Jesucristo ña'ase moogũ nimi. Tojo weegu cũ marĩrẽ sẽrĩbosamasĩsami. ² Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩ ña'arõ wee'quere acobojose bocacãrã niwũ. Marĩ dia'cũ acobojose bocamasĩtisa'a. Nipe'tirã a'ti turicjãrã acobojose bocamasĩsama.

³ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ dutisere wéerã, cũrẽ i'awã'no'sa'a. ⁴ Marĩ a'tiro nibosa'a: "Õ'acũrẽ masĩ'i." Tojo nimirã cũ dutisere weetirã, nisoosepijarã nibosa'a. ⁵ Cũ dutiro wéerã, Õ'acũrẽ queorota ãjõpeosa'a. Tojo weerã marĩ

Õ'acũ me'rã ni'i nisere masĩ'i. ⁶ “Marĩ Õ'acũ me'rã ni'i” nĩrã, Jesucristo weeseti'caronojõta weesiruturoũa'a.

A'merĩ ma'iña nise queti ni'i

⁷ Acawererã, yu'u musãrẽ ojase apeye ma'ma dutise mejẽta ni'i. Toduporopu musã dutise cuo'quereta oja'a. A'te musã tu'o'quepu ni'i. ⁸ Tojo nimirõ, yu'u musãrẽ ojase ma'ma dutise weronojõ wa'a'a. A'merĩ ma'isere wãmepeogu wee'e. Toduporopu marĩ a'merĩ ma'itirã, ña'arã niwũ. Na'itĩ'arõpu nĩrã weronojõ niwũ. Ni'cãrõacãrẽ a'te du'uno'rõ wee'e. A'tocaterore marĩ a'merĩ ma'írã, bo'reyuropu nĩrã weronojõ ni'i. Te a'merĩ ma'isere Jesucristo me'rã masĩno'o. Tojo nicã musã me'rã masĩno'o.

⁹ Marĩ a'tiro nibosa'a: “Yu'u pũrĩcã añurõ Õ'acũ dutiro weenu'cũcã'a.” Tojo nimigũ ãpẽrãrẽ ma'itigu, toduporopu na'itĩ'arõpu ní'caro weronojõta nicã'sa'a tja. ¹⁰ ãpẽrãrẽ ma'ígũ, bo'reyuropu nigũ weronojõ nimi. Ne cãrẽ cã'rõacã ña'arõ weese marĩ'i. ¹¹ Marĩ ãpẽrãrẽ ma'itirã, na'itĩ'arõpu nĩrã weronojõ nisetisa'a. Marĩ ña'arõ weese bu'iri caperi bajuno'tirã weronojõ nisa'a. Tojo weerã “A'tiro pe'e u'a'a”, nĩmasĩtisa'a.

¹²⁻¹⁴ Yu'u musã nipe'tirãrẽ ojaguti. Jesucristo cũ wẽrĩse wapa Õ'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojocu niwĩ. Musã Õ'acũrẽ masĩ'i. Bucurã, musãrẽ oja'a. Jesucristore ne waropu du'pocãti'care ãjõpeoyucã, oja'a. Ma'mapjia, musã wãcũtutuarã ni'i. Õ'acũ ye ucũsere tu'o' ãjõpeo'o. Wãtĩrẽ docaque'acã weecãrã niwũ. Tojo weegu musãrẽ oja'a.

¹⁵⁻¹⁶ A'ti umuco cjase Õ'acũ ye mejẽta ni'i. A'tere wãcũnurũticã'ña. Ña'arõ wãcũse, a'metãrãsrĩse, uaripejase, ãpẽrã yu'rũoro nicã'gũ nisĩ'rĩse ña'a ni'i. A'te nipe'tise a'ti umuco cjase ni'i. “Tere weerãti”, niticã'ña. No'o a'tere weesĩ'rĩgũnojõ marĩ pacu Õ'acũrẽ ma'itisami. ¹⁷ A'ti turi pe'tiwã'cãrõ wee'e. Nipe'tise ña'arõ weesĩ'rĩ uaripejase quẽ'rã pe'tia wa'arosa'a. Õ'acũ dutiro weerã pũrĩcã ne pe'titirãsama. Cũ tiropu ninu'cũcã'rãsama.

Nisoorã ye queti ni'i

¹⁸ Nisoori masã ye quetire wereguti. A'ti umuco pe'tiro wee'e. A'ti turi pe'tise duporo ni'cũ Jesucristore ĩ'atu'tigu a'tigusami. Musã a'tere tu'otojacãrã niwũ. Pãjãrã cũ weronojõ nĩrã nitojama. Tojo weerã marĩ a'ti turi maata pe'tiatjere masĩ'i. ¹⁹ Na cãrẽ ĩ'atu'tirã marĩ me'rãcjãrãta nicã'miwã. Be'ro, na Jesucristo ye quetire ãjõpeotirã, marĩrẽ ducawatia wa'awã. Na marĩ me'rãcjãrã waro mejẽta ní'cãrã niwã. Marĩ me'rãcjãrã nĩrã pũrĩcã, marĩ me'rãta nibosama. Na tojo ducawaticã ĩ'arã, marĩ narẽ ĩ'amasĩ'i. Marĩ me'rãcjãrã mejẽta nicãrã niwã.

²⁰ Jesucristo musãrẽ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weerã musã diacjũ cjase, Jesucristo ye quetire masĩpe'ticã'sa'a. ²¹ Cũ ye quetire masĩtirãrẽ ojagu weewe'e. Musã Jesucristo yere queoro masĩsa'a. Tojo weegu musãrẽ oja'a. Musã masĩ'i, cũ ye queti nisoose mejẽta ni'i.

²² Nisoosepijagu a'tiro nisami: “Jesũ Õ'acũ bese'cu mejẽta nimi”, nisami. Tojo busugu cãrẽ ĩ'atu'tiri masũ nimi. Marĩ pacu Õ'acũrẽ, cũ macũ Jesucristore teesami. ²³ No'o cũ macũ Jesucristore uatirã, cũ pacu quẽ'rãrẽ moosama. Marĩ Jesucristore Õ'acũ bese'cu nimi nĩrã, Õ'acũ põ'rã ni'i. ²⁴ Tojo weerã musã ne waro tu'o'que Jesucristo ye quetire wãcũnurũña. Musã cũ ye quetire ãjõpeonu'cũrã, Õ'acũ me'rã, cũ macũ Jesucristo me'rã añurõ nicã'rãsa'a. ²⁵ Jesucristo marĩrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Catinu'cũatjere o'oguti”, nicũ niwĩ.

26 M̄sārē nisoori masā ye quetire ojatojap̄. 27 M̄sā Esp̄ritu Santu Jesucristo o'ó'cure c̄otoja'a. C̄ū basu nipe'tisere nisooro marĩrō m̄sārē bu'emi. “Ēsārē āpērā bu'eato”, nitisa'a. C̄ū bu'eronojōta Jesucristo me'rā añurō nicā'ña.

28 Ni'cārōacā quē'rārē c̄ū me'rā ninu'cūcā'ña. Marĩ tojo wéerā, c̄ū a'ti nucūcāp̄ a'ticā, c̄ūrē pōtērīrā ĩ'auc̄uosome. Bopoyasome. 29 M̄sā Jesucristo añurō weesere mas̄toja'a. Tojo weerā nipe'tirā añurō weerā Ō'ac̄ pō'rā nima nisere mas̄no'o.

3

Ō'ac̄ pō'rā weesetise ni'i

1 Ī'arē m̄sā Ō'ac̄ marĩ pac̄ marĩrē ma'isere. Marĩrē ma'ígũ, “Ȳ'c̄ pō'rā” ni ějōpeosami. Tojo n̄rōnojōta marĩ c̄ū pō'rā ni'i. Āpērā a'ti turicjārā Ō'ac̄rē mas̄it̄jīārā, marĩ c̄ūrē ějōpeorā weesetisere mas̄tisama. 2 Acawererā, marĩ Ō'ac̄ pō'rā nitoja'a. C̄ū pō'rā nimirā, be'rop̄ marĩ de'ro wa'atjere añurō mas̄no'ña marĩ'i yujup̄. A'te dia'c̄ūrē mas̄i'i. Marĩ Jesucristo a'ticā, c̄ū bajusere ĩ'arāsa'a. C̄ūrē ĩ'arā, c̄ū weronojō wa'arāsa'a. 3 Jesucristore ne ña'ase marĩ'i. Marĩ quē'rā c̄ū weronojō añurā wa'arāsa'a niatjere wācū'u. Tojo weerā marĩ ña'arō weeseti'quere d̄ucayuwā'cārā wee'e.

4 Ña'arō weesetise Ō'ac̄ duti'quere ȳ'r̄n̄cāse ni'i. Nipe'tirā ña'arō weerā Ō'ac̄rē ȳ'r̄n̄cārā weema. 5 M̄sā mas̄toja'a, marĩ ña'arō wee'quere cō'agũ Jesucristo a'ti nucūcāp̄re a'tic̄ niwī. Ne c̄ūrē cārōacā ña'ase marĩ'i. 6 Tojo weerā nipe'tirā c̄ū me'rā ninu'cūrā ña'arō weesetisama. Ña'arō weerā pe'e Jesucristore mas̄tisama. 7 M̄sā t̄omas̄ña. Āpērā m̄sārē maasocā, ějōpeoticā'ña. Jesucristo añugũ nimi. Tojo weerā c̄ū weronojō n̄rā masā añurā nima. 8 Wātī ne warop̄ta ña'agũ nim̄jātī'c̄u nimi. Tojo weerā ña'arō weesetirā c̄ū yarā nima. Jesucristo Ō'ac̄ mac̄ wātī ña'arō weesere cō'agũ a'tiḡ a'ti turip̄re a'tic̄ niwī.

9 Ō'ac̄ c̄ū pō'rārē c̄ū weronojō niseticā weec̄ niwī. Tojo weerā Ō'ac̄ pō'rā ña'asere weenu'cūtima. 10 Marĩ Ō'ac̄ pō'rārē, wātī yarārē a'tiro ĩ'ad̄cawaamas̄i'i. No'o āpērārē ma'itirā, ña'arō weesetirārē “Wātī yarā nima”, ni'i. Āpērārē ma'irā añurō weesetirā pe'ere “Ō'ac̄ pō'rā nima”, ni'i.

A'merĩ ma'idutise ni'i

11 A'merĩ ma'ir̄o'ua'a nise queti m̄sā ne waro maata t̄u'o'que ni'i. 12 D̄porocj̄p̄ Caĩ wāmetiḡ weronojō n̄ticā'rā. C̄ū wātī yaḡ n̄gũ, c̄ū acabiji Abere wējēc̄ niwī. ¿De'ro weeḡ c̄ūrē wējēpari? Caĩ c̄ū weesetise ña'ase nicaro niwũ. C̄ū acabiji weese pe'e añuse nicaro niwũ. Te bu'iri c̄ūrē uoḡ, wējēc̄ niwī. 13 Āpērā m̄sā añurō weesetisere ĩ'áuorā, ĩ'atu'tibosama. Na Caĩ c̄ū acabijire uo'caro weronojō weerā weesama. Na m̄sārē ĩ'atu'ticā, ucuaticā'ña.

14 Marĩ āpērārē ma'irā, Ō'ac̄ pō'rā ni'i nisere mas̄i'i. Tod̄porop̄re Jesucristore mas̄it̄jīārā, āpērārē ma'it̄iw̄. Ni'cārōacārē c̄ūrē ějōpeoyurā, a'merĩ ma'i'i. Āpērārē ma'itirā p̄r̄icā, marĩ tod̄porop̄ n̄'caronojōta nicā'bosa'a. Catinu'cūsere moobosa'a. 15 No'o āpērārē ĩ'atu'tiḡnojo masārē wējēcō'arī mas̄ weronojō nimi. M̄sā mas̄i'i, ne ni'c̄ū masārē wējēcō'arī mas̄ catinu'cūsere moosami. M̄sā c̄ū weronojō n̄ticā'ña. 16 Jesucristo marĩ ye niatjere wēr̄ic̄ niwī. Tojo weerā marĩ a'merĩ ma'isere

masĩ'i. No'o ãpērārē ma'írā, marĩ ya catiri ɯmɯcore wãcũnɯrũtisa'a. Narē weetamurā, marĩ quē'rā wērĩmasĩ'i. ¹⁷ Marĩ apeyenojō cuomirā, pajasecɯorārē o'otirā, ¿de'ro wee “Õ'acūrē ma'i'i”, nibosau? ¹⁸ Bu'i, marĩ ye ucūse ɯseri me'rā dia'cū “Narē ma'i'i”, niticārōɯa'a. Narē añurō weetamurōɯa'a. Te me'rā marĩ narē ma'isere ĩomasĩ'i.

Õ'acūrē ějōpeorā uiro marĩrō nímasĩ'i nise ni'i

¹⁹⁻²⁰ Apetero marĩ a'tiro wãcūsa'a: “Yɯ'ɯ ña'ayɯ'rɯagu nisa'a.” Tojo wãcũmirā, marĩ ãpērārē ma'írā, Õ'acū me'rā uiro marĩrō nímasĩ'i. Marĩ cū pō'rā ni'i. Cū marĩ wãcūserē masĩpe'ocā'sami. Cū marĩ ña'arō wee'quere acobojosami. ²¹⁻²² Marĩ ne bu'iri moosa'a ni tɯ'oña'rā, uise marĩrō Õ'acūrē sērĩmasĩ'i. Cū dutisere, cū ɯasere weecā, Õ'acū nipe'tise marĩ sērĩsere yɯ'tigusami. ²³ Cū duti'que a'te ni'i. Cū macū Jesucristore ějōpeodutimi. Tojo nicā cū duti'caronojōta marĩrē a'merĩ ma'idutimi. ²⁴ Marĩ cū duti'quere wéerā, cū me'rā añurō nicā'a. Cū quē'rā marĩ me'rā añurō nicā'mi. Marĩrē Espĩritu Santure o'ocɯ niwĩ. Tojo weerā cū marĩ me'rā nisere masĩ'i.

4

Ãpērā weresere ĩ'abesetotarãpɯ weedutise ni'i

¹ Acawererā, Õ'acū yere wereri masā mɯsā tiropɯ bu'erā etacā, na weresere “¿Diacjũta Õ'acū ye nimitito?” ni ĩ'aña. Ãpērā Õ'acū o'ócārā nitima. Nipe'tirãpɯre ějōpeoticã'ña. Na Espĩritu Santure moomirā, tojo nima'acā'bosama. A'ti ɯmɯcopɯre no'o ɯaro nisoori masā nibi'acā'ma. “Õ'acū yere wererā wee'e”, ni bɯsɯsijama. ² Mɯsā na diacjũ wererārē a'tiro ĩ'abeseya. Na “Jesucristo a'ti upɯ me'rā bajuacɯ nimi”, nisama. Tojo ějōpeorā, Espĩritu Santure cɯorā nima. Narē ějōpeoya. ³ Ãpērā tojo ějōpeotirā, Espĩritu Santure mooma. Mejō cūrē pe'sutima. Mɯsā Jesucristore ĩ'atu'tigɯ cū a'tiatjere tɯ'otojapā. Na cū weronojō nirā a'ti di'tapɯre nitojama.

⁴ Nisoori masā wātĩ yarā nima. Õ'acū wātĩ nemorō tutuami. Mɯsā Õ'acū yarā ni'i. Tojo weerā mɯsā na ucūserē ějōpeoticārā niwũ. ⁵ Nisoori masā a'ti turicjārā a'ti ɯmɯco cjase dia'cūrē bu'esama. Na weronojō nirāta na bu'esere tɯ'osama. ⁶ Marĩ pūrĩcā Õ'acū pō'rā ni'i. Cū pō'rā nirā marĩ bu'esere tɯ'osama. Cū pō'rā nitirā tɯ'otisama. Tojo weerā marĩ diacjũ cjase ějōpeorārē, diacjũ nitisere ějōpeorārē ĩ'abesemasĩ'i. “Ã'rāta nima diacjũ cjasere ějōpeorā”, nímasĩ'i. “Na nima diacjũ cjasere ějōpeotirā”, ni ĩ'adɯcawaamasĩ'i.

Marĩrē a'merĩ ma'idutise ni'i

⁷⁻⁸ Acawererā, Õ'acū masārē ma'imi. Tojo weerā marĩ quē'rā a'merĩ ma'irōɯa'a. A'merĩ mairãnojo Õ'acū pō'rā nima. Na Õ'acūrē masĩma. No'o ma'ise moorãnojo Õ'acūrē ne masĩtima. ⁹ Cū marĩrē ma'isere ĩ'ogũ, cū macū ni'cū nigūrē a'ti turipɯre o'ócɯ niwĩ. Marĩ catinu'cūatjere wéegɯ tojo weecɯ niwĩ. ¹⁰ Yɯ'ɯ ma'isere ucūgũ, marĩ Õ'acūrē ma'isere ucūgũ mejēta wee'e. Cū pe'e marĩrē ma'isere ucūgũ wee'e. Cū marĩrē ma'ígũ, marĩ ña'arō wee'quere acobojodutigɯ cū macūrē o'ócɯ niwĩ. Cū me'rā marĩ acobojose boca'a.

¹¹ Acawererā, Õ'acū marĩrē ma'i'caronojōta marĩ quē'rā ãpērārē ma'irōɯa'a. ¹² A'ti ɯmɯcopɯre ne ni'cū Õ'acūrē ĩ'a'cɯ marĩmi. Marĩ cūrē ĩ'ati'cārā nimirā, ãpērārē ma'írā, cū marĩpɯre nisere masĩ'i. Cū marĩrē

ma'i'que ye bu'iri ãpẽrãrẽ queoro ma'ita basio'o. ¹³ Õ'acũ marĩrẽ Espiritu Santure o'ocũ niwĩ. Tojo weerã marĩ Õ'acũ marĩpũre nisere masĩ'i. Marĩ quẽ'rã cũpũreta ni'i. ¹⁴ Õ'acũ macũrẽ ùsã basuta ï'awũ. Cũrẽ a'ti turipũre marĩ ña'arõ wee nisetimi'cãrãrẽ yũ'rũweticã weedutigũ o'ócũ niwĩ. Tojo weerã musãrẽ a'tere were'e. ¹⁵ No'o nipe'tirã “Jesú Õ'acũ macũ nimi” nirãnojõ Õ'acũ me'rã nima. Cũ quẽ'rã napũre nimi.

¹⁶ Õ'acũ marĩrẽ ma'isere masĩ'i. Cũ nipe'tirãrẽ ma'imi. No'o ãpẽrãrẽ maigũnojõ añurõ Õ'acũ me'rã nimi. Õ'acũ quẽ'rã cũ me'rã nimi. ¹⁷ Marĩ Õ'acũ me'rã nĩrã, queoro ma'imasĩ'i. Jesucristo a'ti turipũ nicã, cũ pacũ quẽ'rã cũ me'rã nicũ niwĩ. Cũ me'rã ní'caronojõta marĩ me'rã quẽ'rãrẽ Õ'acũ nimi. Tojo weerã marĩ a'ti turicjãrãrẽ beseatji nũmũ nicã, cũrẽ ne uisome. ¹⁸ A'merĩ mairã tirore uise marĩ'i. Uise cũorã tiro pe'ere ne a'merĩ ma'ise marĩ'i. Marĩ uise me'rã bu'iritirã weronojõ tũ'oña'a. No'o uigũnojõ a'merĩ ma'imasĩtimi.

¹⁹ Õ'acũ marĩrẽ ma'imũ'tãcũ niwĩ. Tojo weerã marĩ cũrẽ ma'i'i. ²⁰ Marĩ Õ'acũrẽ ma'imirã, ãpẽrãrẽ ï'atu'tirã, nisoosebũcũrã ni'i. Masã marĩ ï'arã waromarĩcãrẽ ma'itirã, nemorõ Õ'acũ bajutigũ pũrĩcãrẽ ma'ita basiotisa'a. ²¹ Jesucristo marĩrẽ a'tiro dutiwĩ: “Õ'acũrẽ ma'irã, ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'irõña'a”, niwĩ.

5

Õ'acũ põ'rã nĩrã, ña'asere weeticã'rõña'a nise ni'i

¹ Nipe'tirã “Jesú Õ'acũ bese'cũ nimi” ni ãjõpeorãnojõ Õ'acũ põ'rã nima. ãpẽrãrẽ ma'irã, na põ'rã quẽ'rãrẽ ma'irõña'a. ² Marĩ Õ'acũrẽ ma'i, cũ duti'quere wéerã, marĩ cũ põ'rãrẽ ma'i'i nisere masĩno'o. ³ Õ'acũrẽ ma'irã, cũ duti'quere weerã wee'e. Cũ dutise diasawe'e, weeta basiopũrĩcã'sa'a. ⁴ Marĩ Õ'acũ põ'rã a'ti turi cjase ña'asere weewe'e. Jesucristore ãjõpeose me'rã añurõ weeta basio'o. ⁵ Marĩ Jesucristore “Õ'acũ macũ nimi”, ni ãjõpeo'o. Te me'rã dia'cũ a'ti mũmũco cjase ña'asere cã'mota'amasĩsa'a.

Jesucristore “Õ'acũ macũ nimi” nise ni'i

⁶ Jesucristo Õ'acũ macũ nimi. Cũ a'ti turipũ nicã, Juã wãmeyeri masũ cũrẽ wãmeyewĩ. Cũrẽ wãmeyegũ, aco me'rã wãmeyewĩ. Be'ro cũ curusapũ wẽrĩwĩ. A'tiro weese me'rã cũ Õ'acũ macũ nisere ï'owĩ. Cũrẽ wãmeye'que me'rã dia'cũ ï'otiwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã quẽ'rãrẽ ï'owĩ. Espiritu Santu Jesucristo Õ'acũ macũ nisere ï'omi. Cũta diacjũ cjasere weregũ nimi. ⁷ A'te quetire na basuta ï'oma. Na ï'tiarã mũmũsepũ nima: pacũ, macũ, tojo nicã Espiritu Santu. ã'rã ï'tiarãpũ dũcawatimirã, ni'cũta nimi. ⁸ A'ti nucũcãpũre Espiritu Santu werese me'rã Jesú Õ'acũ macũ nimi nisere masĩ'i. Tojo nicã Jesú cũ Õ'acũ macũ nisere cũ wãmeyeno'que me'rã, cũ wẽrĩ'que me'rã ï'ocũ niwĩ. ⁹ Masã na ï'a'quere werecãmarĩcãrẽ, marĩ ãjõpeo'o. Õ'acũ cũ macũ yere werecã pũrĩcãrẽ, nemorõ ãjõpeorõña'a. Cũ masã ucũse nemorõ queoro weremi. ¹⁰⁻¹² Õ'acũ marĩrẽ cũ macũ me'rã catinu'cũsere o'ocũ niwĩ. Tojo weerã cũ macũrẽ ãjõpeorã cũ me'rã catinu'cũrãsama. Cũ macũrẽ ãjõpeotirã ne cũ me'rã catinu'cũsome. Marĩ Jesucristo ye quetire diacjũta ni'i nĩrã, cũrẽ ãjõpeorã wee'e. ãpẽrã a'tere ãjõpeotirãnojõ “Õ'acũ nisoogũ nimi”, nĩrã weema.

Juã werecasa'que ni'i

13 Məsã Õ'acũ macũrẽ ėjõpeorãrẽ tere ojarũ. Məsã catinu'cũrãsa'a nisere masĩato nígũ tojo ojarũ.

14 Marĩ masĩ'i, Õ'acũ cũ ɯaronojõ marĩ sẽrĩcã, marĩ sẽrĩsere tũ'osami. "Marĩ sẽrĩsere tũ'osami" ni masĩrã, cũrẽ uise marĩrõ sẽrĩmasĩ'i. 15 "Õ'acũ marĩ sẽrĩsere tũ'osami" ni masĩrõnojõta "Cũ marĩ sẽrĩ'que quẽ'rãrẽ o'otojami", nino'o.

16 Apetero Jesucristore ėjõpeogũ ña'arõ weesami. Cũ tojo weecã ĩ'arã, Õ'acũrẽ sẽrĩbosaya. Marĩ sẽrĩbosacã, Õ'acũ yũ'tigusami. Cũrẽ dũcayugũsami tja. Apeye pũrĩcã ña'abutiario weese ni'i. Téma "Sẽrĩbosaya" niña marĩ'i. Tere weerã Õ'acũ tiropũ wa'asome. 17 Nipe'tise ña'ase Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãse ni'i. Yũ'u nĩrõnojõta apeye ña'arõ weesere Õ'acũ acobojogũsami. Apeye ña'abutiario weesere acobojosome.

18 Marĩ masĩ'i, Õ'acũ põ'rãrẽ Jesucristo añurõ co'tenu'cũcã'mi. Tojo weerã na ña'arõ weenu'cũtisama. Wãtĩ quẽ'rã Jesucristo co'teyucã, narẽ ña'arõ weemasĩtisami.

19 Marĩ Õ'acũ põ'rã nisere, tojo nicã wãtĩ nipe'tiro a'ti turicjãrã wiogũ nimi nisere masĩ'i.

20 Apeye quẽ'rãrẽ, Õ'acũ macũ cũ a'ti'quere masĩ'i. Cũ marĩrẽ Õ'acũ di-acjũ nigũrẽ masĩdutigũ tũ'omasĩse o'ocũ niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rã nĩrã, cũ pacũ Õ'acũpũreta ni'i. Jesucristo Õ'acũ nimi. Cũta catinu'cũgũ marĩ catinu'cũatjere o'omi. 21 Apeye, masã na queose yee ėjõpeo'quenojõrẽ ėjõpeoticã'ña. Õ'acũ se'sarore ėjõpeoya. Nipe'tise apeyenojõ yũ'rũoro Õ'acũrẽ ma'iña.

Tojota weerũasa'a.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Nimũ'tãrĩ pũrĩ be'ro Juã ojáca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Juã Jesucristore ějõpeorãrẽ sũ'ori nigũ weronojõ Õ'acũ yarã cũ bese'cãrãrẽ ojacũ niwĩ. Queoro weesetisere, a'merĩ ma'isetisere ojacũ niwĩ. Nisoose me'rã bu'eri masãrẽ tũ'omasĩdutigu ojacũ niwĩ.

A'merĩ ma'idutise ni'i

¹ Yũ'ũ Jesucristore ějõpeorãrẽ sũ'ori nirĩ masũ ni'i. Yũ'ũ mũ'ũrẽ Õ'acũ bese'core oja'a. Mũ'ũ põ'rã quẽ'rãrẽ oja'a. Yũ'ũ mũsãrẽ diacjũta ma'i'i. Yũ'ũ se'saro mũsãrẽ ma'igũ weewe'e. Nipe'tirã diacjũ cjase Jesucristo ye quetire tũ'o'cãrã mũsãrẽ ma'ima. ² Cũ ye quetire ũsã ye ejeripõ'rãrĩpũ cũo'o. Tojo weerã mũsãrẽ pũrõ ma'i'i. Te quetire cõonu'cũcã'rãsa'a. ³ Marĩ pacũ Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ Jesucristo marĩ wiogu mũsãrẽ a'tiro weeato. Añurõ wee, mũsãrẽ pajaña'a, ejerisãjãcã weeato. Tere wéégũ, diacjũ nise ma'ise me'rã weeato.

⁴ Ni'cãrẽrã mũ'ũ põ'rãrẽ bocaejawũ. Narẽ diacjũ Õ'acũ duti'caronojõta weecã ĩ'awũ. Tere ĩ'agũ, pũrõ e'catiwũ. ⁵ Ni'cãrõacã mũ'ũrẽ nigũti. Marĩ a'merĩ ma'irõũa'a. A'te apeye ma'ma dutise mejẽta ni'i. Maata marĩ cũo'que ni'i. ⁶ Marĩ a'merĩ ma'írã, Õ'acũ dutisere weerã wee'e. Cũ marĩrẽ a'merĩ ma'iduticũ niwĩ. A'te mũsã tũ'otoja'quepũ ni'i.

Nisoori masãrẽ ějõpeoticã'ña nise ni'i

⁷ A'ti turipũre pãjãrã weremaasoosijari masã nima. Na, "Jesucristo masũ marĩ weronojõ upũtigũ a'ticũ niwĩ" nisere ějõpeotima. Náta Jesucristore ĩ'atu'tiri masã nima. ⁸ Mũsã tũ'omasĩa. Na weresere ějõpeoticã'ña. Mũsã tere ějõpeorã, Õ'acũ mũsãrẽ o'obo'quere bajuriorã weebosa'a. Na weresere tũ'otirã pe'e, Õ'acũ nipe'tise mũsãrẽ o'otjere bocarãsa'a. Cũ mũsãrẽ añurõ weese wapa o'ogũsami.

⁹ Jesucristo bu'e'que dia'cũrẽ bu'etigũ, no'o cũ ɥaro, yũ'rũoro were-morẽsu'ugũnojõ Õ'acũrẽ moomi. Jesucristo cũ bu'e'que se'sarore weregũ Õ'acũ me'rã añurõ nisami. Tojo nicã cũ macũ me'rã añurõ nicã'mi.

¹⁰ Āpẽrã Jesucristo ye quetire mejẽcã bu'eri masã mũsã ya wi'ipũ etacã, narẽ sõrõticã'ña. Narẽ utamurã, "Õ'acũ mũsãrẽ añurõ weeato", niticã'ña.

¹¹ Mũsã narẽ tojo nĩrã, na me'rãcjãrã wa'arã weebosa'a. Mũsã na ña'arõ weesere bu'ipejarã weebosa'a.

Juã cũ ojatũo'que ni'i

¹² Yũ'ũ peje waro nisĩ'rĩse cõomi'i, cõogu pe'e. A'ti pũrĩpũre ojasome. Yũ'ũ basuta topũ wa'a, mũsã me'rã ucũgũti. Marĩ tojo wéerã, e'catirãsa'a.

¹³ Mũ'ũ acabijo põ'rã mũ'ũrẽ añudutima. Co quẽ'rã Õ'acũ bese'co nimo. Tocã'rõta oja'a.

Juã

Pua pūrī be'ro Juā ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Juā a'ti pūrīrē Jesucristore ējōpeogū Gayo wāmetigūre ojacu niwī. Jesucristore ējōpeogū, mū'ū āpērārē añurō weesetiaporo nígū, cūrē ojacu niwī. Demetrio wāmetigū cū queoro weeseti'quere ojacu niwī.

Diótfes wāmetigūma cū ña'arō weesere ne tū'saticu niwī.

Gayo ye queti ni'i

¹ Yū'ū Jesucristore ējōpeorārē su'ori nirī masū ni'i. Gayo yū'ū me'rācjū yū'ū uputu maigūrē, mū'ūrē oja'a. Mū'ūrē diacjūta ma'i'i.

² Yū'ū mū'ūrē Ō'acūrē sērībosagū wee'e. "Nipe'tise mū'ū ye cjase añurō wa'ato. Mū'ū Ō'acūrē ējōpeose añurō wa'aronojōta wa'ato. Apeye quē'rā, duti mū'ūrē wa'aticā'to", ni sērībosa'a Ō'acūrē. ³ Yū'ū pūrō e'cati'i. Āpērā Jesure ējōpeorā mū'ū ye quetire miiejawā. Mū'ū añurō Ō'acū ūaro weenu'cūgū weeaporo. ⁴ Yū'ū bu'e'cu queoro weecā tū'ogu, e'catiyū'ruasa'a. ¿De'ro wee yū'ū mū'ūrē nemorō e'catimasībosau?

⁵ Mū'ū nipe'tirā āpērā mū'ū tiropū ejarārē añurō weesetigū weeaporo. Ūputu waro apesecjārā mū'ū ī'amasitirārē weetamuaporo. ⁶ Na ūsā nerēwuaropū mū'ū ye cjasere, āpērārē mū'ū ma'isere werewā. Mū'ū tiropū ejarārē narē tojo weetamunu'cūcā'ña. Mū'ū tojo weecā, na añurō Ō'acū ūaronojōta apesepūre yū'ū ruamasīrāsama. ⁷ Na Jesucristore ējōpeotirā weetamusere ñe'erō marīrō Jesucristo ye quetire werewā'cārā weema. ⁸ Tojo weerā Jesucristore ējōpeorā marī pe'e narē weetamurōua'a. Marī narē weetamurā, na me'rā da'rarā wee'e.

Diótfes wāmetigū cū ña'arō wee'que ni'i

⁹ Yū'ū mūsārē ni'cā pūrī ojavū. Diótfes mūsā wiogū nisī'rīgū weeapū. Tojo weegū ūsā duti'quere ūatiapū. ¹⁰ Yū'ū mūsā tiropū wa'agū, cūrē mūsā ī'orōpū weregutī cū ūsārē ucja'quere, ūsārē niso'o'quere. A'te dia'cū nitiaporo. Āpērā Jesucristore ējōpeorā topū ejacā, narē ñe'etiapū. Āpērā narē añurō ñe'esī'rīrārē ñe'edutitiapū. Narē ñe'ecāma, na me'rā ninemodutitiacjū niapū.

¹¹ Ña'arā na weesere ī'acūuticā'ña. Añurō weerā pe'ere ī'acūuña. Añurō weerā Ō'acū yarā nima. Ña'arō weerā Ō'acūrē masītisama.

Demetrio cū añurō weese ni'i

¹² Nipe'tirā Demetriore añurō ucūma. Ō'acū ūaronojōta queoro weeapū. Ūsā quē'rā cūrē tojota ī'awū. Mūsā masī'i. Ūsā diacjūta ucū'u.

Juā cū añudutise ni'i

¹³ Yū'ū peje waro ucūse cuomi'i, cuogu pe'e. A'ti pūrīpūre ojasome. ¹⁴ Yū'ū maata topū wa'acā, marī a'merī utamurāsa'a.

¹⁵ Añurō wa'ato mū'ūrē. A'tocjārā yū'ū me'rācjārā mū'ūrē añudutima. Nipe'tirā topū nirā marī me'rācjārā añuato.

Tocā'rōta oja'a.

Juā

Juda cū ojáca pūrĩ ni'i

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pūrĩrē Juda, Santiago Jesucristore ějōpeorārē sũ'ori wejepeogu acabiji nicũ niwĩ.

Queoro bu'ese Jesucristo ye queti na tũ'o'quere du'usĩ'ricã tũ'ogu ojacu niwĩ. Tojo nicã nisoose me'rã bu'erārē tũ'omasĩdutigu, Jesucristore ějōpeonu'cũdutigu ojacu niwĩ.

Juda Ō'acũ yarārē ojase ni'i

¹ Yũ'ũ Juda Jesucristore da'rawã'ñaco'tegu Santiago acabiji mũsārē añuduti'i. Marĩ pacũ Ō'acũ mũsārē cũ pō'rã niato nígũ besecu niwĩ. Cũ mũsārē ma'imi. Jesucristo mũsārē ějōpeonu'cũcã'to nígũ co'temi. A'ti pūrĩrē mũsārē oja'a. ² Ō'acũ mũsārē pajaña'se, ejerisãjãse, ma'ise cũoyũ'rũmajãcã weeato.

Nisoose me'rã bu'ese cjase ni'i

³⁻⁴ Yũ'ũ mairã, Ō'acũ marĩ Jesucristo yũ'rũono'cãrārē añurō weesere mũsārē pūrō ojasĩ'rĩmiwũ. Tojo weesĩ'rĩ'cũ nimigũ, ni'cãrōacārē “A'te pe'ere ojacã añutũ'sa'a” ni wãcũ'u majã. Āpērã nisoose me'rã bu'ecã, ějōpeoticã'ña. Ō'acũ Jesucristore ějōpeodutigu cũu'que pe'ere wãcũtutua, ějōpeonu'cũcã'ña. Cũ tere ni'cãti me'rãta marĩ cũ yarārē o'odojacũ niwĩ. Nisoori masã me'rĩse me'rã mũsã me'rã a'mesũ'acãrã niwã. Na Ō'acũrē mooma. A'tiro nisama: “Ō'acũ marĩ ña'arō wee'quere acobojoyucã, no'o Ɂaro marĩ upũ Ɂaripejasenojōrē weemasĩ'i”, nisama. Ō'acũ ma'ígũ weese pe'ere dojorēsama. Jesucristo marĩ wiogu ni'cũ nigũrē Ɂatisama. Cũrē “Ō'acũ macũ mejēta nimi”, nisama. Dũporopũ Ō'acũ ye queti ojáca pūrĩpũ na tojo weerārē “Bu'iri da'reno'rãsama”, nitojano'caro niwũ. Tojo weerã wãcũtutuaya. Nisoori masã dutisere weeticã'ña. Narē a'tiro niña: “Ō'acũ marĩrē ějōpeodutise dia'cũ queoro ni'i. Mũsã bu'ese pūrĩcã diacjũ niwe'e”, niña narē.

⁵ Mũsã masĩ'quepũre apaturi wãcũdutigu mũsārē wereguti. Ō'acũ cũrē yũ'rũnũ'cãrārē bu'iri da'resami. Dũporopũ Ō'acũ ũsã ñecũsumũa Israe curuacjãrārē yũ'rũocũ niwĩ. Na Egiptopũ pi'eti'cãrārē aperopũ miiwijacu niwĩ. Be'ro cũ tojo weecã i'amirã, āpērã cũrē ějōpeoticãrã niwã. Tojo weegu narē bu'iri da're bajuriobutiacũ niwĩ. ⁶ Apeye quē'rārē wãcũña. Dũporopũ āpērã Ɂ'mũsecjãrã Ō'acũrē wereco'terã nimi'cãrã cũrē yũ'rũnũ'cãcãrã niwã. Ō'acũ narē dutise cũumi'quere yũ'rũnũ'cãrã, añurōpũ nimi'cãrã cõ'owijaacãrã niwã. Tojo weegu Ō'acũ cũrē wereco'terã nimi'cãrārē na'itĩ'arōpũ cõme dari me'rã dũ'tecũucõ'acu niwĩ. Cũ nipe'tirārē beseatji nũmũ nicã, narē bu'iri da'rebutiagũsami. Narē pi'etinu'cũdutigu pecame'epũ cõ'abajuriogũsami. ⁷ Sodoma, Gomorra, tojo nicã te pũ'to cjase macãrĩ na ña'arō wee'que quē'rārē wãcũña. Ō'acũrē wereco'terã nimi'cãrã weronojō te macãrĩcãrã quē'rã ña'arō weecãrã niwã. Na nũmosãnumia nitirārē a'metãrãcãrã niwã. Apeye quē'rārē Ɂmũ se'saro numia me'rã weewũasenojōrē weecãrã niwã. Numia quē'rã tojota weecãrã niwã. Na ña'arō wee'que wapa Ō'acũ bu'iri da'regu, narē Ɂjũacõ'acu niwĩ. Nipe'tirã ña'arã na weronojōta

pecame'e pe'titiri me'epu bu'iri da'reno'rāsama nisere masiyudutigū narē tojo weecu niwī.

⁸ A'tiro nicā quē'rārē musā wa'teropu nirā na nisoori masā toduporocjārāpu weronojō ña'arō weema. Tū'omasitirā weronojō na ña'arō weesī'rīsere no'o ūaro weesama. Tere wéerā, na basu na upure dojorēsama. Tojo nicā Ō'acū dutisere yu'rūnu'cāsama. Ape turicjārā ū'musepu nirā tutuarārē bujicā'sama. ⁹ Ū'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā wioḡu Miguemaricā tojo bujicā'ticu niwī. Duporopu Moisé wēricā be'ro Migue wātī me'rā Moisé ya upure du'sasocārā niwā. Migue cū basu wātīrē ne cārō tu'ti bujicā'ticu niwī. A'tiro pe'e nicu niwī: “Ō'acū yu'ū wioḡu mu'urē tu'tiato”, nicu niwī. ¹⁰ Nisoori masā pūrīcā na tū'omasitiserē no'o ūaro ucūma'asama. A'ti turi cjase na no'o weerobajuro weese dia'cūrē masīsama. Wa'icūrā tū'omasitirā weronojō nima. Na tū'oña'rōbajuro tū'oña'sama. Te me'rā na bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹¹ Ña'arō wa'arosa'a narē. Duporocjūpu Caī cū acabiji Abere uoḡu cūrē wējē'caro weronojō ña'arō weema. Tojo nicā Balaā wāmetiḡu wee'caro weronojō weema. Cū niyeru ūayū'ruaḡu, Ō'acū dutisere yu'rūnu'cācu niwī. Apī Coré wāmetiḡu wee'caro weronojō weema. Cū, wiorā Ō'acū cūu'cārārē yu'rūnu'cācu niwī. Cū tojo wee'que bu'iri Ō'acū cūrē bu'iri da'reḡu, wēricā weecu niwī. Na nisoori masārē Caī, Balaā, Coreré bu'iri da're'caronojōta Ō'acū narē bu'iri da'reḡusami. ¹² Nisoori masā, musā Jesucristore ējōpeorā nerē ba'ari curare bopoyoro weerā weesama. Musā me'rā sī'rī, ba'atamurā, na ye cjase dia'cūrē wācūrā, ña'arō weesama. Narē wiopesase marīsa'a. Āpērārē wācūtimirā, na basu ba'a yapisī'rīsama. Aco pejatimirō, acocurari wī'rō wēecā, tuuwā'cārō weronojō nisama. Te curari aco pejatiro weronojō masārē añuse ī'otisama. Yucuduca ducatiri cura apeyepaḡu dūca marīsepaga weronojō nico'tesama. Na Ō'acū yere bu'emirā, queoro weetirā, dūca marīrā weronojō nisama. Na, masā dūca marīcjure paacō'ano'cu weronojō nisama. Narē ne cārō añurō weese marīsa'a. ¹³ Pā'cōrī maa pajiri maa cjase ña'ase sa'pori sumutopu paaqueō'o'que weronojō nima. Na ucūme'rīmirā, ña'ase bopoyase dia'cūrē weenu'cūsama. Ñocōa būrūbajudutidijarā weronojō nima. Diacjūca ma'a cjasere du'urā, na'itī'arōpu bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹⁴ Duporocjūpu Enoc wāmetiḡu Ō'acū cūrē masīse o'oro me'rā na nisoori masārē bu'iri da'reatjere weremu'tācu niwī. Marī ñecū Adā pārāmi nituriagupu nicu niwī Enoc. Seis turiri be'rocjū nicu niwī. Cū, be'ropu wa'atjere a'tiro nicu niwī: “Marī wioḡu pājārā ū'musecjārā cūrē wereco'terā me'rā a'tiḡusami. ¹⁵ Nipe'tirā masārē besegu a'tiḡusami. Ña'arā na ña'arō wee'quere besepe'ocūsami. Tojo nicā dicuse ña'arā cūrē ña'arō ucū'quere besegu'sami. Na tojo wee'que wapa, bu'iri da'reḡusami”, ni ojayucu niwī Enoc. ¹⁶ Nisoori masā nipe'tiserē tū'satisama; “Ña'a ni'ī”, nisama. Na ūaro dia'cūrē weesī'rīsama. Masīrā waro weronojō ucūma'asama. Na yere ūasārā, āpērārē añurō ucūta'sasama.

Jesucristore ējōpeorārē werecasa'que ni'i

¹⁷ Yu'ū mairā, marī wioḡu Jesucristo besecū'cārā musārē toduporopu ní'quere wācūña. ¹⁸ Musārē a'tiro nicārā niwā: “A'ti ūmūco pe'tiati duporo masā no'o ūaro Ō'acū yere bujicā'rāsama. Ō'acūrē ūatirā, na ña'arō ūaripejasere weerāsama”, nicārā niwā. ¹⁹ Jesucristore ējōpeorārē

dɯcawaticã weesama. Na ña'ase ɯaripejase dia'cũrẽ weesama. Espíritu Santure mooma.

²⁰ Musã pũrĩcã yɯ'ɯ mairã, Jesucristore nemorõ ẽjõpeo, wãcũtutuawã'cãña. Musã ẽjõpeose diacjũ nise ni'i. Õ'acũrẽ sãrĩrã, Espíritu Santu musãrẽ masise o'ose me'rã sãrĩña. ²¹ Õ'acũ musãrẽ ma'isere wãcũnu'cũcã'ña. Acobojoticã'ña. Marĩ wiogu Jesucristo marĩrẽ pajaña'gũ, cũ me'rã catinu'cũsere o'ogusami. Cũ o'otjere e'catise me'rã co'teyuya.

²² Æpẽrã Jesucristo yere “¿Diacjũta nisariba?” nirãrẽ pajaña'ña. Narẽ añurõ ẽjõpeocã weeya. ²³ Æpẽrã nisoori masã bu'esere siruturãrẽ diacjũnu'cõña. Wi'i ỹjũrĩ wi'i po'peapu nirãrẽ wejewijaarã weronojõ narẽ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rucã weeya. Æpẽrã ña'ase weepoyu'rũa'cãrãrẽ weetamusĩ'rĩrã, pajaña'ña. Musãpu na ña'arõ weesere pẽ'rĩpejari nĩrã, ne cã'rõ na tojo weesere ɯaticã'ña.

Õ'acũrẽ e'catitũose ni'i

²⁴⁻²⁵ Õ'acũ tutuayu'rũgu marĩ ña'arõ weeri nígu, cã'mota'amasĩsami. Tojo nicã cũ tutuase me'rã cũ tiro, cũ asisteropu marĩrẽ bu'iri marĩrã nidutigũ miamasĩsami. Topure e'catiyu'rũarãsa'a. Õ'acũ ni'cũ nigũ marĩ wiogu Jesucristo wẽrise me'rã marĩ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rũocu niwĩ. Cũrẽ nipe'tirã “Añuyũ'rũami, nipe'tirã bu'ipu wiogu nimi”, wiopesase me'rã ni ẽjõpeoato. “Nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ dutigũ wiogu waro nimi”, niato. “Ne waropu, a'tiro nicã, be'ropu quẽ'rãrẽ mejãrõta nimi”, ninu'cũato. Tojota nirõũa'a.

Tocã'rõta oja'a.

Juda

Be'ropu wa'atjere Jesucristo Juãrẽ wéréca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pũrĩrẽ Juã sõ'oní'que pũrĩrẽ oja'cũta ojacu niwĩ. Cũ bu'iri da'rero Patmos wãmetiri nũcũrõpu nígu, ojacu niwĩ.

A'ti pũrĩ Õ'acũ cũ ھا'caronojõta be'ropure a'tiro weegusami nisere wereri pũrĩ ni'i.

Juã quẽ'egũ weronojõ cũ ĩ'a'quere ojacu niwĩ.

Cũ siete Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrã Asiapu nirãrẽ ojacu niwĩ.

Jesucristo Juãrẽ quẽ'ese weronojõ ĩ'o'que ni'i

¹ A'ti pũrĩ be'ropu wa'atjere Jesucristo wereri pũrĩ ni'i. Õ'acũ Jesucristore “Cã'rõacã be'ro a'tiro wa'arosa'a”, ni ĩ'ocu niwĩ. Cũ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ tere masĩdutigu tojo werecu niwĩ. Be'ro Jesucristo yu'u Juã wãmetigure tere wereturiawĩ. Cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ me'rã tojo weewĩ. Yu'uta Jesucristore da'rawã'ñaco'tegu ni'i. ² Yu'u ĩ'a'que nipe'tisere wereguti. Yu'u tu'o'que quẽ'rãrẽ wereguti. Õ'acũ ucũ'quere Jesucristo yu'ure añurõ werewĩ.

³ A'ti pũrĩ oja'caronojõ wa'atjo cã'rõ du'sa'a. No'o a'ti pũrĩrẽ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ bu'egũnojo e'catise bocagusami. Tojo nicã a'ti pũrĩ Õ'acũ o'o'quere bu'ecã tu'orã pe'e quẽ'rã e'catise bocarãsama. No'o na a'ti pũrĩpu oja'quere diacjũ weerãnojo e'catise bocarãsama.

Juã Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ oja'que ni'i

⁴ Yu'u musã Asiapu nirã siete Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ oja'a. Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato. Musãrẽ añurõ ejerisãjãcã weeato. Õ'acũ ne waropũta ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami. Õ'acũ wiogu dujiri cũmurõ pu'to siete Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nu'cũma. Na topu nu'cũrã Espiritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrã weema. Na quẽ'rã musãrẽ añurõ weeato.

⁵ Tojo nicã Jesucristo musãrẽ añurõ weeato. Cũ Õ'acũ ye cjasere queoro weregu nimi. Cũta nipe'tirã wẽrĩ'cãrã duporo masãmu'tã'cu nimi. Cũ nipe'tirã a'ti di'tacjãrã wiorãrẽ dutimi. Marĩrẽ ma'imi. Cũ wẽrĩgũ, cũ ye dí me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yu'rũowĩ. ⁶ Cũ wẽrĩse me'rã marĩ wiorã wa'apã. Tojo nicã Õ'acũ yere da'rari masã sãjãpã. Cũ pacu dutisere da'rato nígu marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Cãrẽ añurõ e'catipeorã. Tojo tutuagu ninu'cũgũsami. Tojota niato.

⁷ Musã tu'oya. Õ'acũ bese'cu Cristo o'mecururipu dijatigusami. Cũ a'ticã, nipe'tirã ĩ'arãsama. Tojo nicã cãrẽ wẽjẽ'cãrãpu'ta ĩ'asãjãrãsama. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã cũ a'ticã ĩ'arã, utirãsama. Tojota wa'arosa'a.

⁸ Marĩ wiogu Õ'acũ tutuayurũnu'cãgũ a'tiro nimi: “Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i.” Õ'acũ ne waropũta ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũmi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami.

Juã Jesucristore quẽ'ese weronojõ ĩ'a'que ni'i

⁹ Yu'u Juã musã acaweregu weronojõ ni'i. Musã weronojõta yu'u quẽ'rã pi'eti'i. Marĩ ni'cãrõnojo Õ'acũ põ'rã ni'i. Tojo nicã ña'arõ wa'acã,

Jesucristo marĩrẽ wãcũtutuasere o'omi. Yũ'u Patmos wãmetiri nũcũrõpũ bu'iri da'reri wi'ipũ niwũ. Õ'acũ ye queti, Jesucristo ucũ'quere werese ye bu'iri topũ niwũ. ¹⁰ A'tiro wa'awũ yũ'ũre. Ni'cã soorinũmũ Espĩritu Santu tutuaro me'rã quẽ'ese weronojõ ï'owĩ. Wãcũña marĩrõ yũ'ũ sẽ'ema pe'e tutuaro ucũcã tũ'owũ. Cũ ucũse coroneta putiro weronojõ bũsũwũ. ¹¹ Cũ yũ'ũre a'tiro niwĩ:

—Yũ'ũta nimũ'tãgũ, nituogupũ ni'i. Nipe'tise mũ'ũ ï'asere ni'cã pũrĩpũ ojaya. Mũ'ũ oja'quere Asiapũ nirã siete cururi Jesucristore ãjõpeose cururicjãrãrẽ o'óya. Na a'ticũrã nima: Éfesocjãrã, Esmirnacjãrã, Pérgamocjãrã, Tiatiracjãrã, Sardicjãrã, Filadelfiacjãrã, tojo nicã Laodiceacjãrãrẽ o'óya, niwĩ.

¹² Cũ tojo ucũcã tũ'ogũ, yũ'ũ ¿noa niti? nígũ, majãmiĩ'awũ. Sietepagu sĩ'ose uru me'rã wee'quepagũre ï'awũ. ¹³ Tepagu wa'teropũ ni'cã masũrẽ ï'awũ. Cũ su'tiro yoarojore sãñawĩ. Cũ cutiropũ uru me'rã wéeca dare dũ'tewĩ.

¹⁴ Cũ poari añurõ butise poari niwũ. Cũ caperi pe'e pecame'e ãjũrĩ põ'rã weronojõ asiwũ. ¹⁵ Cũ dũ'pocãrĩ cõme asipa'acjũ pecame'epũ ãjũrõ weronojõ niwũ. Cũ ucũse peje maarĩ pu'eeja o'mabũrose weronojõ bũsũwũ. ¹⁶ Cũ diacjũcamocãpũ siete ñocõarẽ cũowĩ. Cũ ɯseropũ ni'cã pjĩ wiori pjĩrẽ cũowĩ. Ti pjĩ pũaperi osoyojaca pjĩ niwũ. Cũ diapoa ɯmũcocjũ mujĩpũ ɯpũtũ asistero weronojõ niwũ.

¹⁷ Cũrẽ ï'aũcuagu, wẽrĩgũ weronojõ cũ dũ'pocãrĩ tiro bũ'rũque'acãti. Yũ'ũ tojo wa'acã ï'agũ, cã diacjũcamocã me'rã ñapeo, yũ'ũre niwĩ:

—Uiticã'ña. Yũ'ũta nimũ'tãgũ, nituogupũ ni'i. ¹⁸ Catinu'cũgũ ni'i. Todũporopũre wẽrĩwũ. Ni'cãrõacãrẽ catinu'cũcã'a. Yũ'ũ masãrẽ wẽrĩdutimasĩ'i. Pecame'epũ wa'adutimasĩ'i. ãpẽrã quẽ'rãrẽ “Pecame'epũ wa'asome”, nĩmasĩ'i. ¹⁹ Mũ'ũ ï'a'quere, ni'cãrõacã nisere ojaya. Be'ropũ mũ'ũ ï'atje quẽ'rãrẽ ojaya. ²⁰ Apeyere masã todũporopũ masĩno'ña marĩ'quere weregũti. ã'rã siete ñocõa a'tiro nisĩ'rĩrã weema. Na yũ'ũre ãjõpeose cururicjãrã wiorã sũ'ori nirã nima. Siete sĩ'ose uru me'rã wee'quepagũ quẽ'rã a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te ticũsepagũ yũ'ũre ãjõpeose cururicjãrã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e, niwĩ.

2

Éfesocjãrãrẽ oja'que ni'i

¹ Jesucristo a'tiro niwĩ:

“Éfesocjãrã, yũ'ũre ãjõpeori curuacjãrã wiogu sũ'ori nigũrẽ a'tiro ni ojaya: ‘Yũ'ũ siete ñocõarẽ diacjũcamocãpũ cũo'o. Tojo nicã siete sĩ'ose uru me'rã wee'quepagũ wa'teropũ sija'a. ² Nipe'tise mũsã weesere yũ'ũ masĩ'i. Mũsã da'rãse, mũsã wãcũtutuasere masĩ'i. Tojo nicã ña'arõ weerãrẽ mũsã ɯatisere masĩ'i. Mũsã basu ãpẽrã na nisetisere ï'amasĩ'i. Na “Jesucristo besecũ'cãrã ni'i”, nima. Tojo nimirã, nitima. Tojo weerã narẽ ï'arã, “Nisoorã nima”, ni'i. Mũsã na tojo weesere masĩ'i. ³ Yé cjasere da'rarã, mũsã ɯpũtũ pi'etiwũ. Mũsã te pi'etisere nũ'cãwũ.

⁴ ” Mũsã añurõ weemicã, apeyenojõ mũsãrẽ werenemosĩ'rĩ'i. A'tiro ni'i. Mũsã ne waro ma'inũ'cã'carõ weronojõ weewe'e. ⁵ Tojo weerã mũsã ne waropũ añurõ wee'quere wãcũña. Mũsã ña'arõ wee'quere bũjawetiya. Ne waropũ niseti'quereta weeya tja. Mũsã dũcayuticã, mũsã ya curuacjãgũ sĩ'ocjũre cõ'agũti. ⁶ Apeye mũsã weese pe'e añu ni'i. Nicolaíta wãmetiri

curuacjārã weesetisere musã ne cã'rõacã ùawe'e. Yũ'u quẽ'rã tere ne ùawe'e.

⁷ " 'Espíritu Santu Jesucristore ãjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cõorã cã ucũsere tũ'oya. A'tiro ni'i. Yũ'u pacũ tiro añurõ Paraíso wãmetiropũ ni'cãgũ yucũgũ ni'i. Añurõ wee yũ'rũwetirã ãjõpeodu'utirã tigũ dũcare ba'a, catinu'cũrãsama', ni ojaya", niwĩ.

Esmirnacjãrãrẽ oja'que ni'i

⁸ Apaturi Jesucristo ninemowĩ tja:

"Esmirnacjãrã, yũ'ũre ãjõpeori curuacjãrã wiogũ su'ori nigũ quẽ'rãrẽ a'tiro ojaya: 'Yũ'uta nimũ'tãgũ, nituogupũ ni'i. Yũ'u wẽrĩ masã'cũ ni'i. ⁹ Nipe'tise musã weesere masĩ'i. Musã pi'etise, pajasecũosere masĩ'i. Tojo pajasecũomirã, peje cõorã weronojõ ni'i. Apeyere masĩ'i. ãpẽrã "Judío masã ni'i", nima. Tojo nimirã, musãrẽ ña'arõ ucũma. Na judío masã waro nitima. Na wãtĩ ya curuacjãrã nima. ¹⁰ Musã pi'etiatjere uiticã'ña. Wãtĩ ni'cãrẽrã musã ãjõpeosere du'udutigũ bu'iri da'reri wi'ipũ sãjãacã weegũsami. Musã yoaticã diez nũmũrĩta pi'etirãsa'a. Tojo weemicã, téẽ wẽrĩrãpũ tojota ãjõpeoyapaticã'ña. Yũ'u tiropũ musãrẽ catinu'cũcã weeguti.

¹¹ " 'Espíritu Santu Jesucristore ãjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cõorã cã ucũsere tũ'oya. A'tiro ni'i. Queoro wee yũ'rũwetirã ãjõpeodu'utirã pecame'epũ wa'asome', ni ojaya", niwĩ.

Pérgamocjãrãrẽ oja'que ni'i

¹² Jesucristo ninemowĩ tja:

"Pérgamocjãrã, yũ'ũre ãjõpeori curuacjãrã wiogũ su'ori nigũ quẽ'rãrẽ a'tiro ojaya: 'Yũ'u pũaperi osoyojaca pjĩ wiori pjĩrẽ cõogũ ni'i. ¹³ Yũ'u musã nipe'tise weesere masĩpe'ocã'a. Musã ya macã Pérgamo quẽ'rãrẽ masĩ'i. Tĩ macãpũ wãtĩa wiogũ dutiro cõosami. Topũ nimirã, musã yũ'ũre sirutunu'cũ'u. Yũ'ũre ãjõpeodu'uwe'e. Sõ'onícatero musã ya macã wãtĩ nirõpũre a'tiro wa'acaro niwũ. Antipas wãmetigũ Õ'acũ ye cjasere queoro werecu niwĩ. ãpẽrã cãrẽ musã wa'teropũ nigũrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. Tita quẽ'rãrẽ musã yũ'ũre ne ãjõpeodu'utiwũ.

¹⁴ " 'Apeye musãrẽ a'tiro werese cõo'o. Dũporopũ ni'cũ Balaã wãmetigũ nicũ niwĩ. Cũ Balac wãmetigũre a'tiro bu'ecu niwĩ: "Mũ'u Israe curuacjãrãrẽ ña'arõ weedutiya", nicũ niwĩ. "Narẽ musã ãjõpeogũre o'o'que di'ire ba'adutiya", nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Balac na wẽjẽ ñubuepeo'que di'ire Israe curuacjãrãrẽ ba'aduticũ niwĩ. Tojo nicã na ña'arõ a'metãrãbajaque'aticã weecu niwĩ. A'tocatero musã wa'tero ni'cãrẽrã Balaã weeduti'quenojõrẽ sirutuma. ¹⁵ Apeye quẽ'rãrẽ ni'cãrẽrã yũ'u yabisere a'tiro weema. Nicolaíta wãmetiri curuacjãrã bu'esere sirutuma. Ne du'usĩ'rĩtima. ¹⁶ Tojo weerã nipe'tise musã ña'arõ weesere bũjawetiya. Musã dũcayuticã, musã tiropũ wa'aguti. Ya pjĩ wiori pjĩ ूसeropũ cõori pjĩ me'rã musãrẽ bu'iri da'reguti.

¹⁷ " 'Espíritu Santu yũ'ũre ãjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cõorã cã ucũsere tũ'oya. Queoro wee yũ'rũwetigũ ãjõpeodu'utigure manã wãmetise ù'muse cjasere ecagũsa'a. Tojo nicã cãrẽ ùtãpe butiri pere o'oguti. Tĩ pepũ masĩno'ña marĩrĩ wãmerẽ ojano'rõsa'a. Ne ni'cũ te wãmerẽ masĩsome. Tĩ pere cõogũ dia'cũ masĩgũsami', ni ojaya", niwĩ.

Tiatiracjãrãrẽ oja'que ni'i

¹⁸ Jesucristo ninemowĩ tja:

“Tiatiracjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wioḡu sū'ori nigūrē a'tiro ojaya: 'Yu'u Ō'acū macū caperire pecame'e ũjūrī pō'rā weronojō cūoḡu ni'i. Tojo nicā yu'u du'pocārī cōme asipa'acjū weronojō ni'i. ¹⁹ Nipe'tise musā weesere masīpe'ocā'a. Musā ma'ise, ějōpeose, a'merī weetamuse, wācūtutuasere masī'i. Ni'cārōacārē musā ne waro wee'caro nemorō añurō weerā wee'e. ²⁰ Tojo nimicā, apeye musārē weresī'rī'i. A'tiro ni'i. Musā sō'oníco Jezabere cō'awe'e. Co “Ō'acū wereduti'quere wereturiago wee'e”, nimimo. Tojo nimigō, yu'ure da'raco'terārē nisoosere bu'emo. Narē ña'arō wee, no'o ũaro a'metārābajaque'aticā weemo. Tojo nicā wa'icū di'ire, na yee'cūre ějōpeose o'o'que di'ire ba'acā weemo. ²¹ Ti nūmūpū co ña'arō wee'quere bujaweti dūcayudutimiwū. Ne dūcayusī'rītimo. Co ña'arō a'metārāsere du'usī'rītimo. ²² Tojo weegū co ña'arō weesere du'uticā ĩ'agū, core dutiticā weeguti. Co me'rā ña'arō wee a'metārārārē ũpūtu pi'eticā weeguti. ²³ Co pō'rārē wērīcā weeguti. Tojo weecā, nipe'tirā Jesucristore ějōpeose cururicjārā a'tiro nirāsama: “Cū masā tu'oña'sere masīmi”, nirāsama. “Na po'peapū wācūsere, ũsā quē'rārē masīpe'ocā'mi”, nirāsama. “Marī nisetisere queoro wapeyegūsami”, nirāsama. ²⁴ Āpērā musā Tiatirapū nirā Jezabel bu'esere sirututirā, wātīa wioḡu ye cjase ya'yiosere masītirānojō pe'ere a'tiro nigūti: “Musārē apeye dutinemosome. ²⁵ A'te dia'cūrē weeya. Musā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Téé yu'u a'tiri curapū weenu'cūcā'ña.” ²⁶ Queoro yu'u ũaronojō wee yu'rūweti ějōpeodu'utirā, tojota weeyapaticā'ña. Tojo weerārē wiorā wa'acā weeguti. ²⁷ Yu'u pacū yu'ure nipe'tise macārīcārā wioḡu sōrōwī. Yu'u quē'rā narē mejārōta sōrōḡūti. Yarā a'tiro weerāsama. Ña'arārē tutuaro me'rā dutirāsama. Cōmegū me'rā bapari di'i me'rā yee'queparure paamūtōrō weronojō narē weerāsama. ²⁸ Apeye quē'rārē yu'u ũaro weenu'cūḡūrē a'tiro weeguti. Narē sū'ori nigū weronojō nigūsami. Ñocōawū bo'reque'ari cura mūjātīḡu weronojō nigūsami. ²⁹ Espīritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucūmi. O'meperi cūrā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya”, niwī.

3

Sardi wāmetiri macācjārārē oja'que ni'i

¹ Jesucristo ninemowī tja:

“Sardicjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wioḡu sū'ori nigūrē a'tiro ojaya: 'Yu'u siete Ō'acūrē wereco'terā bajutirārē cūo'o. Na Espīritu Santure nipe'tise tutuase cūoḡu nimi, nisī'rīrā weema. Tojo nicā ticūrāta tja ñocōarē cūo'o. Nipe'tise musā weesere masīpe'ocā'a. Musā “Ō'acū yere añurō weema” nino'rā ni'i. Tojo nimirā, wērī'cārā weronojō ni'i. Cū yere ne weewe'e. ² Tu'omasīña. Musā añurō weese pe'tiro wee'e. Du'saseacārē añurō weeya. Musā weesere a'tiro ĩ'a'a. Ō'acū ĩ'orōpūre musā queoro weewe'e. ³ Musārē bu'e'quere wācūña. Tereta sirutuya. Musā queoro weetisere bujawetiya. Tojo weeticā, yu'u yajari masū weronojō weeguti. Wācūña marīrō musā tiropū bu'iri da'reḡu wa'aguti.

⁴ “Tojo nimicā, ti macā Sardi musā wa'teropūre pejetirācā añurō weerā nima. Na ña'arō weesere ĩ'acūu sirututima. Su'ti ũ'irītīrā weronojō nitima. Añurō wee'cārā niyurā, yu'u me'rā nirāsama. Su'ti butise sāñārā weronojō bu'iri marīrā nirāsama. ⁵ Āpērā quē'rā añurō wee yu'rūwetiārā ějōpeodu'utirānojō su'ti añurō butise sāano'rāsama. Catinu'cūse cūrā na wāmerē ojaō'oca pūrīpū cūrā na wāmerē ne

coeno'some. Coeno'rōnojō o'orā, yu'u pacu ĩ'orōpūre yu'u “Narē masī'i”, nigūti. Mejārōta cūrē wereco'terā ĩ'orōpū quē'rārē nigūti. ⁶ Espíritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucūmi. O'meperi cūorā cū ucūsere tū'oya', ni ojaya”, niwī.

Filadelfiacjārārē oja'que ni'i

⁷ Jesucristo ninemowī tja:

“Filadelfiacjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: ‘Yu'u ña'ase moogū, diacjū nigū ni'i. Yu'u dūporocjū wiogu Davi ya sawire cūo'o. Yu'u ni'cūta masā Ō'acū tiropu wa'acā weemasī'i. Āpērā wa'aticā quē'rārē weemasī'i. Yu'u pāocā, ne apī bi'amasītimi. Bī'acā quē'rārē, ne apī pāomasītimi. Mūsārē a'tiro weregūti. ⁸ Nipe'tise mūsā weesere masīpe'ocā'a. Yu'u mūsārē peje yé cjasere wereatjere cūuwū. Tere weemasī'i. Ne ni'cū tere cā'mota'amasītimi. Mūsā tutuatirā ni'i. Tutuatimirā, yé bu'esere añurō yu'ti'i. Yé cjasere āpērārē ucūrā, “Cūrē masī'i”, ni'i. ⁹ Āpērā a'tiro nisama: “Judío masā ni'i”, nisama. Tojo nimirā, judío masā waro nitima. Nisoori masā wātīa wiogu ya curuacjārā nima. A'tiro weegūti narē. Narē mūsā dūporo ejaque'acā weegūti. Yu'u tojo weecā, yu'u mūsārē ma'isere masīrāsama. ¹⁰ Mūsārē mejēcā wa'acā wācūtutuaduti'quere queoro weewu. Tojo weegu nipe'tirā a'ti turicjārā pi'etiri cura mūsārē co'tegūti. Nipe'tirā a'ti turicjārārē ¿de'ro ějōpeomitina? nígū, narē pi'eticā weegūti.

¹¹ ” ‘Maata a'tigūti tja. Mūsā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Mūsā queoro weetirā, Ō'acū mūsārē o'oboca be'to, cū “O'ogūti” ní'quere bajuriobosa'a. Āpērārē o'obosami. Tojo weerā queoro weenu'cūcā'ña. ¹² Añurō wee yu'rūweti ějōpeodu'utirārē yu'u pacu pū'to cūgūti. Na cū ya wī'i cjase botari weronojō cū pū'to ninu'cūrāsama. Yu'u pacu wāmerē napūre ojagūti. Cū ya macā wāme quē'rārē ojagūti. Cū ya macā, ape ma'ma macā Jerusalē wāmeti'i. Ti macā u'muse cja macā ni'i. A'ti nucūcāpu dijatirosa'a. Yu'u quē'rā narē yu'u wāme, ma'ma ape wāme ojagūti. ¹³ Espíritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucūmi. O'meperi cūorā cū ucūsere tū'oya', ni ojaya”, niwī.

Laodiceacjārārē oja'que ni'i

¹⁴ Jesucristo ninemowī tja:

“Laodiceacjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: ‘Yu'u diacjū ucūgū ni'i. Ō'acū ye quetire queoro werenu'cūgū ni'i. Ō'acū yu'u me'rā nipe'tisere weecu niwī. ¹⁵ Nipe'tise mūsā weesere masīpe'ocā'a. Yarā nimirāta, bu'iacā waro ějōpeo'o. Mūsā ějōpeorā waro nicā, añubopā. Yu'ure ějōpeoticā, ña'a nībosa'a. Yu'ure bu'iacā ějōpeocāma, totā ña'ayū'rua'a. ¹⁶ Mūsā tojo weesere yabiyū'rua'a. ¹⁷ Mūsā a'tiro ucū'u: “Peje cūo'o. Nipe'tise añurō wa'a'a. Ne dū'sawe'e”, ni'i. Mūsā ne tū'omasīwe'e. Pajasecūorā waro weronojō caperi bajuno'tirā, su'ti marīrā weronojō ni'i. ¹⁸ Tojo weegu mūsārē nigūti. Mūsā uru pecame'epū ũjūa apo'que yu'u cūosere ñe'eña. Pi'etimirā yu'ure ějōpeorā, uru cūorā weronojō ni'i. Tere cūorā, mūsā peje cūorā nirāsa'a. Apeye quē'rārē su'ti butise yu'u cūosere sãñaña. Mūsā tere sãñacā, bopoyase pe'tia wa'arosa'a. Yu'rūono'cārā nirāsa'a. Tojo nicā caperi piose yu'u cūosere ñe'eña. Mūsā te pióca be'ro añurō ĩ'arāsa'a tja. Yé cjasere añurō masīrāsa'a. ¹⁹ Yu'u ma'irā nipe'tirārē tu'tibocure'e. Na ña'arō weesere du'udutigū tojo wee'e.

Tojo weerã yé cjasere ʉpʉtʉ weesĩ'rĩña. Mʉsã ña'arõ wee'quere bujaweti dʉcayuya.

²⁰ " 'Tʉ'oya. Yʉ'ʉ sãjãasĩ'rĩgũ, ni'cã sope pʉ'to pisunu'cũgũ weronojõ ni'i. No'o yʉ'ʉre tʉ'ogʉ, cã me'rã nidutigu pãosõrõgũnojõrẽ a'tiro weegʉti. Cã me'rã su'ori e'cati, ninu'cũgũti. Cã quẽ'rã yʉ'ʉ me'rã mejãrõta weegʉsami.

²¹ " 'Añurõ wee yʉ'rʉweti ẽjõpeodu'utirãrẽ yʉ'ʉ me'rã wioɡʉ dujiri cũmurõpʉ dʉpogʉti. Yʉ'ʉmarĩcã, añurõ wee yʉ'rʉweti'cʉ yʉ'ʉ pacʉ me'rã wioɡʉ dujiri cũmurõpʉ ni'i. Tojota yʉ'ʉ quẽ'rã narẽ mejãrõta weegʉti. ²² Espĩritu Santu Jesucristore ẽjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cʉorã cã ucũsere tʉ'oya', ni ojaya", niwĩ.

4

ʉ'mʉsepʉ na Õ'acũrẽ ẽjõpeosere ĩ'a'que ni'i

¹ Be'ro yʉ'ʉ Juã ʉ'mʉsepʉ ĩ'amorõwã. Topʉ ni'cã sope susucã ĩ'awã. Sõ'onícatero coroneta putipʉ puti'caro weronojõ bʉsʉ'cʉta tja ucũwĩ. A'tiro niwĩ yʉ'ʉre:

—A'topʉ mʉjãtia. Be'ro wa'atjere mʉ'ʉrẽ ĩ'ogũtiga wee'e, niwĩ.

² Cã tojo nĩca be'roacã maata Espĩritu Santu tutuaro me'rã yʉ'ʉre ʉ'mʉsepʉre miawĩ. Topʉ wioɡʉ dujiri cũmurõrẽ ĩ'awã. Ti cũmurõpʉ dujigʉre ĩ'awã. ³ Cã ʉtãpe pũrõ asipa'ari pe weronojõ bajugʉ niwĩ. Jasper o cornalina ʉtã sõ'acja wa'teri pe weronojõ asipa'awĩ. Ti cũmurõ sumutore ni'cã da bu'eda nimajãmisutʉawʉ. Pũrõ ya'sari da esmeralda wãmetiri pe weronojõ asipa'awʉ. ⁴ Wioɡʉ dujiri cũmurõ tiropʉ veinticuatro wiorã dujise cũmurĩ niwã. Te dujise cũmurĩpʉre ticʉrãta tja wiorã bʉcʉrã dujiwã. Na su'ti butisere sãñawã. Nánucũ na dʉpopapʉre uru me'rã wee'que be'torire pesawã. ⁵ Õ'acũ wioɡʉ dujiri cũmurõpʉre bʉpo ya'baro weronojõ bajuwʉ. Tojo nicã bʉpo paaro weronojõ pũrõ bʉsʉwʉ. Ti cũmurõ tiro siete sĩ'ose tuturi nu'cũwã. Te tuturinucãta tja Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nima. Náta Espĩritu Santure tutuase cʉogʉ nimi, nisĩ'rĩrã weema. ⁶ Apeye quẽ'rã ti cũmurõ tiro dia pajiri maa weronojõ bajuro acostiro niwã.

Ti cũmurõ sumutopʉ ăpẽrã ba'paritirã catirã weronojõ bajurã nu'cũwã. Nipe'tiro na diapoapʉ, na sẽ'emapʉre caperi cʉobi'awã. ⁷ Nimʉ'tãgũ yaĩ pajigʉ sõ'agũ weronojõ bajuwĩ. Cã be'rocjũ wecʉ weronojõ bajugʉ niwĩ. Cã be'rocjũ masũ weronojõ diapoatigʉ niwĩ. Cã be'rocjũ á pacʉ wʉwã'cãgũ weronojõ bajugʉ niwĩ. ⁸ Nipe'tirã nánucũ seis wʉuse cʉowã. Na wʉuse bu'i, na wʉuse docapʉ caperi weronojõ bajuse peje cʉowã. Na ʉmʉcore, ñamirẽ a'tiro bʉsʉnu'cũwã:

Õ'acũ marĩ wioɡʉ añubutiagʉ, ña'ase moogũ nimi.

Tutuayʉ'rʉgʉ nimi.

Cãta nimi ne waropʉta ní'cʉ.

A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi.

Be'ropʉ quẽ'rãrẽ apaturi a'tigʉsami, niwã.

⁹ Wioɡʉ dujiri cũmurõpʉ dujigʉ, catinu'cũgũrẽ na ba'paritirã añurõ ucũ, e'catise o'owã. ¹⁰ Na tojo weesetirinucũ sõ'onícãrã veinticuatro wiorã bʉcʉrã cũ dʉporo ejaque'amujãwã. Cã catinu'cũgũrẽ ñubuepeowã. Cã dʉ'pocãrĩ tiropʉ na ye uru me'rã wee'que be'torire cũuwã. Tojo nicã na veinticuatro wiorã bʉcʉrã a'tiro niwã:

¹¹ Õ'acũ ʉsã wioɡʉ, mʉ'ʉ añubutiagʉ ni'i.

Mʉ'ʉrẽ añurõ ucũrõʉa'a.

Mu'u nipe'tirā yu'ruroo añuyū'rugū, tutuayū'rūnu'cāgū ni'i.
 Mu'u nipe'tisere wee'cu ni'i.
 Mu'u uaro me'rā nipe'tise ni'i.
 Te mu'u uaro me'rāta nipe'tise weeno'caro niwā, niwā.

5

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāamasīse ni'i

1 Ō'acū u'mūse wioḡu dujiri cūmurōpū dujiwī. Cū ni'cā papera tūrūrē diacjūcamocāpū cūowī. Ti tūrū pūaperi ojáca tūrū niwā. Sietetiri pi'rabi'aca tūrū niwā. 2 Wioḡu dujiri cūmurō pū'to ni'cū Ō'acūrē wereco'teḡu tutuagūre ī'awā. Cū tutuaro me'rā a'tiro sērītiña'wī:

—¿Noanojō a'ti tūrūrē pāomasīacjū añugū niti?

3 Ne ni'cū u'mūsepū nigū, a'ti nucūcāpū nigū, tojo nicā a'ti turi docapū nigū ti tūrūrē pāamasītiwī. Tojo nicā ne cā'rō ti tūrūrē pāa bu'eacjūre ī'ano'ña marīwā. 4 Yu'u Juā ne ni'cū ti tūrūrē pāamasīticā, te oja'quere bu'emasīticā ī'agū, pūrō utiwū. 5 Yu'u utiri cura ni'cū wioḡu bucu yū'ure niwī:

—Tocā'rōta utiya. Dūporocjū wioḡu Davi pārāmi nituriagū añurō wee yū'rūwetitojawī. Cū Judā ya curuacjū yai sō'agū tutuamū weronojō wioḡu nimi. Cū a'ti tūrūrē pāamasīmi. Te pi'rabi'a'que quē'rārē pāamasīmi.

6 Cū tojo níca be'ro yū'u Cristo masāmujāa'cūre ī'awā. Cū oveja wī'magū wējēno'cu weronojō bajuwī. Cū wioḡu dujiri cūmurō pū'to catigū nu'cūwī. Sō'onícārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā, tojo nicā wiorā bucurā wa'teropū nu'cūwī. Cū siete capesa'ri cuoḡu niwī. Ticūseta tja caperi quē'rārē cūowī. Cū capesa'ri tutuase cuoḡu nimi, nisī'rīrō wee'e. Cū caperi pe'e a'tiro nisī'rīrō wee'e. Cū Espīritu Santure cuomi. Tojo weeḡu nipe'tisere, nipe'tiropū nisere masīpe'ocā'mi, nirō wee'e. 7 Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū wioḡu dujiri cūmurō pū'topū wa'awī. Topū wioḡu diacjūcamocāpū cūóca tūrūrē miiwī. 8 Cū tojo weecā ī'arā, na ba'paritirā catirā weronojō bajurā, tojo nicā veinticuatro wiorā bucurā cū dū'pocāpū ejaque'awā. Nánucū buapūtēse pacare cūowā. Nánucū uru me'rā wee'que pari baparire cūowā. Te pari u'mūtise ūjūamorōsere poosetise pari niwā. Te u'mūtise Ō'acūrē ējōpeorā na sērīse ni'i, nisī'rīrō wee'e. 9 Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugūre apeye ma'ma basasere basapeowā. A'tiro niwā:

Mu'u añugū ni'i.

Mu'u a'ti tūrūrē miimasī'i.

A'te pi'rabi'a'quere pāamasī'i.

A'tiro ni'i.

Mu'u wējēno'cu niwā.

Mu'u wērīse me'rā, mu'u dí me'rā nipe'tirā masā Ō'acū yarā niato níḡū wapayecu niwā.

Nipe'tise cururicjārārē, mejēcā ucūrārē, nipe'tiropū nirārē Ō'acū yarā wa'acā weecu niwā.

Tojo weeḡu mu'u a'ti tūrūrē miimasī'i.

10 Ō'acū yarārē wiorā sājācā weecu niwā.

Tojo nicā Ō'acū yere da'rari masā sōrōcu niwā.

Nipe'tiropū jārārē dutirāsama, ni basawā.

11 Be'ro yū'u u'mūsepū nirā Ō'acūrē wereco'terā pājārārē ī'awā. Na ucūsere tū'owū. Na pājārā a'tiro weewā. Wioḡu dujiri cūmurō sumuto,

tojo nicā ba'paritirā catirā weronojō bajurā, āpērā wiorā bəcūrā sumuto nu'cūmajāmisutuawā. Pājārā waro niyu'rūoquejocā'wā. ¹² Tutuaro me'rā a'tiro niwā:

Oveja wī'magū na wējēno'cu añugū waro nimi.

Tojo weegu nipe'tirārē dutimasīmi.

Nipe'tisere cūomasīmi.

Nipe'tisere masīpe'omi.

Tutuagu nimi.

Nipe'tirā “Añuyū'rūami” nino'gū nimi.

Cū Ō'acū asistesere cūogu nimi.

Nipe'tirā cūrē ñubuepeoma, ni basawā.

¹³ Be'ro āpērā ucūse quē'rārē tu'owū. Na a'ticūrā niwā: Nipe'tirā Ō'acū wee'cārā ũ'mūsepū nirā, a'ti di'tapū nirā, di'ta po'peapū nirā niwā. Tojo nicā dia pajiri maapu nirā niwā. Na a'tiro basapeowā:

Wiogu dujiri cūmurōpū dujigūre nipe'tirā ñubuepeoato.

Nipe'tirā cūrē “Añuyū'rūami”, niato.

“Asistese, tutuase cūogu nimi”, niato.

Tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rārē tojota ñubuepeonu'cūcā'to, niwā.

¹⁴ Na tojo nicā tu'orā, sō'onícārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā “Tojota wa'ato”, niwā. Āpērā veinticuatro wiorā bəcūrā ejaque'a, cūrē catinu'cūgūrē ñubuepeowā.

6

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāawā'cā'que ni'i

¹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ti tūrū pi'rabi'a'quere pāacā ī'awū. Cū pi'rabi'amū'tā'caro pāāca be'ro ni'cū sō'onícārā ba'paritirā catise cūrā nimū'tāgū yai pajigu sō'agū weronojō bajugu ucūserē tu'owū. Cū ucūse bu'po paase weronojō busuwū. A'tiro niwī:

—A'tia.

² Cū tojo nīca be'ro ni'cū cabayu butigure ī'awū. Cū bu'ipu pesagu ni'cā buacatjērē cuowī. Āpērā cūrē ni'cā be'to dūpoapu pesari be'tore peowā. Cū a'mewējē wapata'a'cu apaturi a'mewējē wapata'aguti weewī tja.

³ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, apī catise cūogu wecu weronojō bajugu nimū'tāgū be'rocjū ucūwī tja:

—A'tia, niwī.

⁴ Be'ro apī cabayu sō'agū wijawī. Cū bu'i pesagure a'ti turipu nirārē a'mewējēdutigu o'owī.

—A'mequēse marīrō niticā'to, niwī. Masārē a'mewējēcā weewī. Cūrē pajiri pjījore o'owī.

⁵ Be'ro tja Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī. Cū tojo weecā, apī catise cūogu masū weronojō diapoatigu ucūwī:

—A'tia, niwī.

Be'ro apī cabayu ñigūrē ī'awū. Cū bu'ipu pesagu ni'cārō nucūse queorore cuowī. ⁶ Catise cūrā weronojō bajurā wa'teropure ni'cū ucūcā tu'owū. A'tiro niwī:

—Ba'ase a'tiro wapatirosa'a. Ni'cā kilo trigo peri ni'cā nūmū da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. I'tia kilo cebada peri ni'cā nūmū

da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. Ɖ'se piritari ba'ase, tojo nicā u'seducaco vino pe'ticā weeticā'to, niwī.

7 Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī. Cū pāacā, apī catise cuogu á pacu wuuwā'cāgū weronojō bajugu ucūcā tu'owu:

—A'tia, niwī.

8 Be'ro apī cabayure ĩ'awū. Cū butiwijigu niwī. Cū bu'i pesagu Wērise wāmetiwī. Cū be'ro apī wērī'cārā na nirōcjūpu sirutuwā'cātiwī. Oveja wī'magū a'ti turicjārārē cārōacā deco me'rā dūjaro wējēdutigu o'ówī. A'mewējēse me'rā, ujaboase me'rā, dutitise me'rā boadutigū o'ówī. Tojo nicā wa'icūrā, yaiwa me'rā masārē wējēdutigu o'ówī.

9 Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, na Ō'acūrē wa'icūrā ūjūamorō ñubuepeowuarore ĩ'awū. To docapu Ō'acūrē ējōpeorā wējēno'cārā ejeripō'rārī niwū. Na cūrē ējōpeose bu'iri, tojo nicā Jesucristo ye quetire werese bu'iri wējēno'cārā niwā. 10 Na tutuaro me'rā ucūwā. A'tiro niwā:

—Wiogu, añubutiagu, mu'u ña'ase moogū ni'i. Mu'u "Weeguti" ní'quere queoro wee'e. ¿De'ro nicā mu'u nucūcācjārā ūsārē wējē'cārārē bu'iri da'rea'megūsari?

11 Be'ro narē su'ti butisere o'owī. A'tiro niwī:

—Sooníña yujupu. Āpērā musā acawererā Jesucristo yere wererā musā weronojō wējēno'rāsama. Musā soorāsa'a. Téé "Ticūrārē wējērāsama" ní'que wa'acāpu soorāsa'a, niwī.

12 Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, di'ta pūrō narāsāwū. Mujīpū umucocjū na'itī'a wa'awī. Wērī'cārārē bujawetirā su'ti ñise sāñarō weronojō wa'awī. Mujīpū ñamicjū dí weronojō pūrō sō'awī. 13 Ñocōa quē'rā u'muarōpu ní'cārā nucūcāpu burūdiyawā. Na yucuduca wī'mase weronojō wa'awā. Yucuducamaricā wī'rō pūrō wa'acā, burūdiya'a. Tojo weronojō wa'awā. 14 Ɖ'muse marī paperare tūrērō weronojō bajudutia wa'awu. Nipe'tise ūrūpagu, opañoa apesepu wa'awu. 15 A'ti umucocjārā wiorā ūtā tutiripu du'tiwā. Tojo nicā ūrūpagu cjase ūtāpaga pacase docapu du'tiwā. Āpērā quē'rā peje cuorā, surara wiorā, tutuarā, da'raco'terā, da'raco'tetirā du'tiwā. 16 Na ūrūgūrē, ūtāpagare niwā:

—Ɖsā bu'i burupejaya. Wiogu dujiri cūmurōpu dujigu ūsārē bu'iri da'regu weemi. Ɖsārē cā'mota'aya. Oveja wī'magū quē'rā ūsārē uputu bu'iri da'regu weemi. Cā'mota'aya. 17 Masārē bu'iri da'reatji numu nitoja'a. ¿Noa pōtēobosari tere? ni caricūwā.

7

Israe ye cururicjārārē Ō'acū wāmerē ñaacūu'que ni'i

1 Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu te pi'rabi'a'quere pāacā ĩ'áca be'ro apeye ĩ'awū. Ba'paritirā Ō'acūrē wereco'terā a'ti nucūcāpūre ba'paritise sumutoripu nu'cūcā ĩ'awū. Nánucū wī'rō na tiro ejasere cā'mota'awā. Tojo weero wī'rō di'tapūre, dia pajiri maapūre, yucupagu bu'ipūre wēeotiwu. 2 Apī Ō'acūrē wereco'tegu quē'rārē ĩ'awū. Cū mujīpū mujātiro pe'e a'tiwī. Cū Ō'acū catinu'cūgū wāme ñaacūurōrē cuowī. Ā'rā ba'paritirā di'tare, dia pajiri maarē dojorēdutivo'cārā niwā. Cū narē caricūwī:

³ —Di'ta, maarē, yucupagure dojorētīcā'ña yujupɤ. Marī wiogure da'raco'terārē na diapoapɤ cū wāmerē ñaacūuca be'ropɤ dojorēña, niwī.

⁴ Ciento cuarenta y cuatro mil masā Israe pārāmerā nituriase cururicjārā na diapoapɤ ñaacūuno'wā. ⁵ Judá ya curuacjārā doce mil ojañaacūuno'wā. Rubén ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Gad ya curuacjārā quē'rā doce mil ñaacūuno'wā. ⁶ Āpērā Aser ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Neftalí ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Manasés ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. ⁷ Tojo nicā Simeó ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Leví ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Isacar ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. ⁸ Zabulō ya curuacjārā quē'rā doce mil ñaacūuno'wā. José ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Benjamí ya curuacjārā quē'rā ticurāta doce mil ñaacūuno'wā. Nipe'tirā na ye diapoaripure ñaacūuno'cārā dia'cū niwā.

Su'ti butise sãnarã pãjãrã Õ'acũ põtëorõ nu'cũse queti ni'i

⁹ Israe ye cururicjārārē ñaacūuno'ca be'ro a'tiro ĩ'awũ. Pãjãrã masã nipe'tise cururicjārā, mejēcã ucūrã, nipe'tirocjārãpɤre ĩ'awũ. Na wiogu dujiri cūmurõ põtëorõ, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugɤ põtëorõ nu'cūwã. Pãjãrã waro niwã. Ne ba'paqueota basiotiwã. Na su'ti butisere sãña, pũrĩ opa querire cɔowã. ¹⁰ Na caricūwã:

Õ'acũ marī wiogu marĩrē yɤ'rɤogɤ nimi.

Cũ wiogu dujiri cūmurõpɤ dujimi.

Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugɤ quē'rã marĩrē yɤ'rɤogɤ nimi, ni caricūwã.

¹¹ Nipe'tirā Õ'acūrē wereco'terã wiogu dujiri cūmurõ sumutopɤ nu'cūmajãmisutuawã. Tojo nicã sō'onícãrã wiorã bucūrārē, āpērã catise cɔorã weronojõ bajurārē majãmisutuawã. Na Õ'acūrē wereco'terã wiogu dujiri cūmurõ tiro ejaque'a, Õ'acūrē ñubuepeorã na diapoarire paamu'rĩque'awã. ¹² A'tiro niwã:

A'tiro wa'ato marī wiogure.

Nipe'tirã ñubuepeoato.

“Asistegɤ, masĩpe'ogɤ nimi”, niato.

Cūrē ějõpeoato.

Nipe'tirã “Añuyɤ'rɤami”, niato.

Nipe'tirārē dutimi.

“Tutuayɤ'rɤugɤ nimi”, niato.

A'te tojota ninu'cūato.

Tojota niato, ni ějõpeowã.

¹³ Ni'cũ wiogu bucɤ yɤ'ure sērĩtiña'wĩ:

—Ā'rã su'ti butise sãnarã ¿no'ocjārã niti? ¿No'opɤ a'tiapari? niwī.

¹⁴ Yɤ'ɤ cūrē yɤ'tiwɤ:

—Wiogɤ, mɤ'ɤ masĩsa'a.

Cũ pe'e yɤ'ure niwī:

—Ā'rã nucūcãcjārã pũrõ pi'eticaterore na quē'rã pi'eti'cārã nima.

Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugɤ wērĩse me'rã na ejeripõ'rãrĩpɤ ña'ase moorã tojacārã niwã. ¹⁵ Tojo weerã na Õ'acũ dujiri cūmurõ tiro ninu'cūcã'ma. Cũ ya wi'ipure ɤmɤcorinacũ, ñamirĩnucũ cũ ɤaro weema. Wiogu dujiri cūmurõpɤ dujigɤ na me'rã nimi. Narē co'temi.

¹⁶ Na ɤjaboa, acowɤonemosome. Narē mujĩpũ ɤmɤcocjũ ɤjũanemosome. Asise ñaisere tɤ'oña'nemosome. ¹⁷ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ

bajugɯ wiogɯ dujiri cūmurō pu'topɯ nigũ ovejare co'tegɯ weronojō narē co'tegɯsami. Aco wijari pepɯ miagũsami. Tere sī'rīrā, catinu'cūrāsama. Ō'acũ nipe'tirā na ya'coco wijarārē tuucoegɯsami.

8

Papera tūrūrē na pi'rabi'atuo'que queti, tojo nicā uru me'rā weecaga ũjũamorōpeocja queti ni'i

¹ Be'ro Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojō bajugɯ na pi'rabi'atuo'carore pāawĩ. Cũ pāacā, nipe'tiro ɯ'mɯsepɯ di'tamarīa wa'awɯ. Ni'cā hora deco tojo wa'awɯ. ² Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā cū pu'to nu'cūrārē ĩ'awũ. Narē nánucũ putise coronetare o'owĩ. ³ Be'ro apĩ Ō'acūrē wereco'tegɯ a'tiwĩ. Cũ ɯ'mutise ũjũamorōcja uru me'rā weecagare cuowĩ. Cũ Ō'acūrē wa'icūrā ũjũamorō ñubuepeowɯaro pu'topɯ ejanɯ'cāwĩ. Peje ɯ'mutise cūrē ũjũamorōpeoatjere o'owā. Nipe'tirā Ō'acũ yarā cūrē sērĩ'que me'rā morēsu'u ũjũamorōpeoatjere o'owā. Cũ uru me'rā wee'caro ɯ'mutise ũjũamorōwɯaropɯ wiogɯ dujiri cūmurō pōtēorōpɯ tere ũjũamorōwĩ. ⁴ Cũ ũjũamorōse ɯ'mutise o'me Ō'acũ tiropɯ mujāawũ. Ō'acũ yarā cūrē sērĩ'que me'rā morēsu'umujāawũ. ⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegɯ ɯ'mutise ũjũamorōwɯaropɯ cjase pecame'e ũjũamo'a'quere ɯ'mutise ũjũamorōcjarɯ ōrēsāawĩ. Be'ro tiga cjasere a'ti nucūcāpɯre po'odijowĩ. Cũ tojo wéeca be'ro buro paacā, ɯputu busɯsere tu'owɯ. Buro ya'bacā ĩ'awũ. Tojo nicā di'ta narāsāwũ.

Ō'acūrē wereco'terā coroneta putiatje ni'i

⁶ Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā na coroneta putisere apoyuwā.

⁷ Nimũ'tāgũ putiwĩ. Cũ putica be'ro yusɯase peri a'ti nucūcāpɯre burudijawɯ. Tojo nicā pecame'e dí me'rā morē'que burudijawɯ. Tojo wa'acā, di'ta cārō decobocure ũjũwũ. Yucɯpagɯ quē'rā mejārōta decobocureputa ũjũwũ. Nipe'tise tá ũjũpe'tia wa'awɯ.

⁸ Cũ be'rocjũ putiwĩ. Cũ putica be'ro ni'cāgũ ũrũgũ ũjũcju dia pajiri maajopɯ doqueño'owũ. Ti maa decobocure dí maa wa'awɯ. ⁹ Dia pajiri maacjārā decobocure wērīwā. Yucɯɯpawɯ quē'rā ti maapɯ nise decobocure mirĩ ũjũacō'ano'wũ.

¹⁰ Be'ro, puarā be'rocjũ putiwĩ. Cũ putica be'ro ñocōawũ pajigu ɯ'muarōcju burudijawĩ. Burudijagɯ, sī'orĩ tuturojo weronojō ũjũdijawĩ. Cũ diapɯre, o'majā maarīacāpɯre decobocure doquebi'peque'awĩ.

¹¹ Ñocōawũ "Sũ'egũ" wāmetiwĩ. Aco a'ti nucūcā cjase cū doqueque'a'caro ejatuario aco sũ'ese wa'awɯ. Te acore sī'rīrā, pājārā masā wērīwā.

¹² I'tiarā be'rocjũ putiwĩ tja. Cũ puticā, mujīpũ ɯmucocjũ decobocure dojowĩ. ɯmucore decobocure bo'reyutiwĩ. Ñamicjũ tojota wa'awĩ. Ñocōa quē'rā pājārā decobocure dojowā. Na decobocure ñamipɯre ne bo'reyutiwā.

¹³ Be'ro ĩ'awũ tja. Ni'cũ á pacɯ a'ti ɯmucoc decopɯ wɯcā ĩ'awũ. Tutuario me'rā a'tiro niwĩ:

—Āpērā i'tiarā Ō'acūrē wereco'terā puticā, ña'abutiario wa'arosa'a a'ti nucūcācjarārē, niwĩ.

9

¹ Ba'paritirā be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticā, ni'cũ ñocōawũ nucūcāpɯ burudija'cure ĩ'awũ. Cūrē ni'cā sawi o'owā. Cope nibajudutidijari pe cja

sawi niwũ. ² Be'ro cũ ti pere pãowĩ. Pãoca be'ro o'me pajiro wijawũ. Ti pe cjase o'me mujĩpũrẽ tuubi'acã'wũ. Na'itĩ'a wa'awũ. ³ Te o'me me'rã pãjãrã mũ'mũrĩwi'ia wũwijaawã. Nipe'tiropũ wũuse'sa wa'awã. Na mũ'mũrĩwi'ia a'ti nucũcãcjãrã cutipa weronojõ toawã. Na sipapũre cutipa weronojõ toacja cõowã. ⁴ Narẽ táre, otesere, yucupagũre dojorẽdutigu mejẽta weewĩ. Masã na diapoapũ Õ'acũ wãme ñaacũuno'ña marĩrã dia'cũrẽ toadutiwĩ. ⁵ Narẽ toawẽjẽdutitiwĩ. Ni'cãmocũse mujĩpũrĩ narẽ pũrĩcã weedutiwĩ. Na toase cutipa weronojõ pũrĩwũ. ⁶ Tojo wa'ari curare masã upũtu wẽrĩsĩ'rĩmiwã. Na wẽrĩsĩ'rĩmicã, basiotiwũ.

⁷ Mũ'mũrĩwi'ia cabayua a'mewẽjẽse dũporo apoyu'cãrã weronojõ bajuwã. Na dũpopapũ uru me'rã wee'que be'tori weronojõ bajusere pesawã. Na diapoa masũ diapoa weronojõ bajuwũ. ⁸ Na poarire numia weronojõ poanũ'motiwã. Na upicari yai upicari weronojõ bajuwũ. ⁹ Na upũre cã'mota'arã, cõmesu'ti weronojõ bajusere cõowã. Na wũucã, upũtu bũsũwũ. Masã a'mewẽjẽrã wa'arãtirã, cabayua wejesepawũ wa'aro weronojõ bũsũwũ. ¹⁰ Na sipapũ toase cõose me'rã ni'cãmocũse mujĩpũrĩ masãrẽ toawã. ¹¹ Mũ'mũrĩwi'ia wiogu nibajudutidijari pejo wiogu nimi. Cũta ti pere sawipãawĩ. Cũ wãme hebreo ye me'rã Abadón wãmetimi. Griego ye me'rã Apolión wãmetiwĩ. Dojorẽrĩ masũ nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹² Nimũ'tãse ña'ase pe'ti'i. Pũaro dũ'sa'a.

¹³ Ni'cãmocũrã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ucũcã tũ'owũ. Õ'acũ nirõpũ Õ'acũrẽ u'mũtise ãjũamorõ ñubuepeowũaro uru me'rã wee'caro niwũ. To bu'ipũ ba'paritise capesa'ri niwũ. Te wa'teropũ Õ'acũ ucũcã tũ'owũ. ¹⁴ Cũ coroneta putigũre a'tiro niwĩ:

—Ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã dũ'tenũ'cõ'cãrãrẽ pãaña. Na pajiri maajo Éufrates wãmetiri maa pũ'to nima, niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo níca be'ro ã'rã pãano'wã. Na ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ decobocurepũ wẽjẽrã wa'awã. Narẽta Õ'acũ a'tiro weecu niwĩ. “Ti hora, ti numũ, ti mujĩpũ, ti cũ'ma nicã, mũsã bu'iri da'rerãsa'a”, ni besecũúcũ niwĩ. Queoro cũ ní'caronojõ wa'awũ. ¹⁶ Na me'rã pãjãrã surara cabayua me'rã niwã. Narẽ pãjãrã waro doscientos millones nima nisere tũ'owũ.

¹⁷ Cabayua, tojo nicã na bu'i pesarã a'tiro bajuwã. Na bu'i pesarã na cutirore cã'mota'asere sõ'arõ, ya'saro, ewũro cõowã. Cabayua na dũpopare yaijo weronojõ dũpopatiwã. Na useropũ pecame'e ãjũwijawũ. O'me wijawũ. Tojo nicã azufre wãmetise ope weronojõ sipise ãjũwijawũ. ¹⁸ Te i'tiario pecame'e, o'me, azufre me'rã masãrẽ decobocure wẽjẽwã. ¹⁹ Cabayua na useri me'rã, na ye pĩcõrĩ me'rã masãrẽ wẽjẽwã. Na ye pĩcõrĩ yapari ãña dũpoa weronojõ bajuwũ. Te me'rã masãrẽ dutida'rewã.

²⁰ Æpẽrã masã pecame'e, o'me, azufre me'rã wẽrĩtirã pe'e na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Na wãtĩarẽ ãjõpeosere du'utiwã. Na ãjõpeose yee'que uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, bronce me'rã wee'que, ãtãperi me'rã wee'que, yucupagũ me'rã wee'quere ñubuepeodu'utiwã. Te queose na ãjõpeose yee'que peje ne ĩ'ati, ne tũ'oti, ne sijawe'e. Tojo nimicã, ne ñubuepeodu'utiwã. ²¹ Tojo nicã masãrẽ wẽjẽcõ'asere, na Æpẽrãrẽ dojorẽsere du'utiwã. Apeyere, na no'o uaro a'metãrãbajaque'atisere, Æpẽrã yere yajasere ne du'utiwã.

10

Õ'acũrẽ wereco'tegũ papera turicã me'rã nu'cũse ni'i

¹ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu tutuagu u'mūsepū ní'cure dijaticā ī'awū. Cū o'mecurua decopū dijatiwī. Cū dūpoa bu'ī bu'eda niwū. Cū ya diapoa mujīpū u'mūcocjū weronojō asistewū. Cū ñecārī ūjūsébotari weronojō bajuwū. ² Cū omocāpū papera pāāca turiacārē cuowī. Cū diacjūca dū'pocārē pajiri maajopū u'tacūunu'cūwī. Cūpe pe'ere di'tapū u'tacūunu'cūwī. ³ Cū topū nu'cūgū yaijo weronojō pūrō caricūwī. Cū caricūcā, siete būpoa ucūwā. ⁴ Na ucūca be'ro na ucūsere ojanū'cāmiwū.

Tojo weeri cura ni'cū u'mūsepū nigū yū'ure niwī:

—Na būpoa ucūsere āpērārē wereticā'ña. Ojaticā'ña tere, niwī.

⁵ Be'ro yū'u dia pajiri maapū, di'tapū nu'cūcā ī'a'cu cū ya diacjūcamocārē sīomorōwī. ⁶ Cū a'tiro niwī:

—Ō'acū catinu'cūgū nimi. Ū'mūse, di'ta, pacase maarī nipe'tirā tepū nirārē wee'cū nimi. Ō'acū wāme me'rā nigūti. Marī yucue'que pe'tia wa'a'a. Yucuenemosome. ⁷ Ō'acūrē wereco'tegu nituogu putinū'cārī curare a'tiro wa'arosa'a. Ō'acū “Tojo weeguti” ní'que masīno'ña marī'que wa'abaque'orosa'a. Cū, cū ye queti weremū'tārī masārē “A'tiro weeguti” ní'que queoro wa'arosa'a, niwī.

⁸ Cū tojo nīca be'ro u'mūsecjū yū'ure “Ojaticā'ña” ní'cu a'tiro niwī:

—Sī'i, maajopū, di'tapū u'tacūunu'cūgū tiropū wa'aya. Cū ya turi pāaca turiacārē mīña, niwī.

⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, yū'u cū tiropū wa'awū.

—Mū'u ya turire o'oya, niwū. Yū'u sērīcā tu'ogu, a'tiro niwī:

—Mīña. Tī pūrīrē ba'aya. Mū'u ba'acā, mumia mumi weronojō i'pitirosa'a. Mū'u paagapū pe'ere sū'ese dojorosa'a, niwī.

¹⁰ Cū tojo nicā tu'ogu, yū'u ti turiacārē mīiwū. Mīi, ba'awū. Yū'u ba'acā, mumi weronojō i'pitiwū. Paagapū pe'ere sū'e nicāti. ¹¹ Be'ro Ō'acūrē wereco'terā yū'ure niwā:

—Ō'acū cū ucūsere wereapogu wa'aya tja. Cū peje macārīcjārārē, peje di'tacjārārē, mejēcārī ucūrārē na ye cjasere weremī. Tere weregu wa'aya. Tojo nicā wiorā quē'rārē “Ō'acū tojo niami”, ni wereya, niwā.

11

Puarā Ō'acū ye cjasere wereri masā wee'que ni'i

¹ Be'ro yū'ure a'tiro weewā. Ārūgū wi'ī wéerā queocjū weronojō bajucjūre o'owā. Ō'acū yū'ure a'tiro niwī:

—Ō'acū wi'ire queogu wa'aya. Na u'mūtise ūjūamorō ñubuepeowūaro quē'rārē queoya. Topū ñubuerā quē'rārē ba'pagueoya. ² Ō'acū wi'ī sumutoma queoticā'ña. Te aperocjārārē o'o'que di'ta ni'ī. Na cuarenta y dos mujīpūrī Ō'acū ya macā Jerusalē di'tare dojorēnu'cūrāsama, niwī.

³ Be'ro Ō'acū ninemowī tja:

—Puarā yārā, yé cjasere wererārē o'óguti. Na peje u'mūcori, mil doscientos sesenta nūmūrī yé cjasere ucūrāsama. Na būjawetisere ī'orā na weewūaronojōpūma su'ti wāquīsenojōrē sāña, ucūrāsama, niwī.

⁴ Ā'rā puarā yucūgu olivo wāmetisepagu weronojō nima. Te puagu olivopagu Ō'acūrē da'raco'terā nima, nirō wee'e. Náta tja puaga sī'osepa weronojō nima. A'ti nucūcācjū wīogu Ō'acū ī'orōpū sī'onu'cūma.

⁵ Āpērā narē mejēcā weesī'rīcā, na useropū pecame'e ūjūwījasama. Narē ī'atu'tirārē ūjūacō'ape'ocā'sama. Tojo weerā nipe'tirā narē mejēcā weesī'rīrānojō wērīsama. ⁶ Na Ō'acū ye cjase wereri curare acoro

pejaticā weemasīsama. Tojo nicā acore dí weronojō dojocā weemasīsama. Apeyere, masārē no'o nisenojō ña'arō wa'acā weemasīsama. No'o na weesī'rīrō weemasīsama. ⁷ Na, narē wereduti'quere weretu'ajaca be'ro ī'abajudutidijari pecjũ ña'agũ narē a'mewējēgũsami. Narē wapata'a, wējēcō'agũsami. ⁸ Na p̄arā ye up̄are masā na sjarop̄u pajiri macājop̄u cūurāsama. Ti macājo Jesucristore na wējēca macā ni'i. Ti macācjārā ña'arā nitjārā, Sodomācjārā, Egiptocjārā weronojō nima. ⁹ I'tia n̄m̄m̄ ape n̄m̄m̄ deco nipe'tise macāricjārā, nipe'tise cururicjārā na ye up̄are ī'arāsama. Tojo nicā nipe'tirā mejēcārī dia'cũ ucūrā, nipe'tise di'tacjārā na ye up̄are ī'arāsama. Tere yaadutisome. ¹⁰ Na Ō'acũ yere wererā pi'ecuro masārē t̄u'oña'cā weecārā niwā. Tojo weerā a'ti nucūcāp̄u nirā na wērī'quere ī'arā, e'catirāsama. Na up̄at̄u e'catirā, a'merī apeyenojō o'orāsama. ¹¹ I'tia n̄m̄m̄ ape n̄m̄m̄ deco be'ro Ō'acũ narē masōwī tja. Na wā'cān̄u'cācā ī'arā, masā up̄at̄u uc̄awā. ¹² Ni'cũ u'm̄sep̄u nigũ narē tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—M̄jātia.

Cũ tojo nicā t̄u'orā, na o'mecurua me'rā m̄jāawā. Na m̄jāacā, narē ī'atu'ti'cārā ī'awā. ¹³ Na m̄jāarī cura di'ta p̄rō narāsāwũ. Ti macāp̄ure peje wi'seri bur̄udijaw̄u. Pājārā siete miltiri masā wērīwā. Āp̄erā d̄u'sa'cārā up̄at̄u uirā, “Ō'acũ u'm̄sep̄u nigũ tutuaȳu'r̄n̄u'cāmi”, niwā.

¹⁴ P̄ati ña'arō wa'atoja'a. Maata apero wa'abaque'orosa'a tja.

Ō'acūrē wereco'teḡu c̄ũ putit̄u'o'que ni'i

¹⁵ Ō'acūrē wereco'teḡu nit̄uoḡu putiwī. U'm̄sep̄u nirā tutuaro me'rā na ucūcā t̄u'ow̄u. A'tiro niwā:

Ni'cārōacārē Ō'acũ marī wioḡu nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wioḡu sājāmi.

Cũ bese'c̄u Cristo tojota sājāmi.

Cũ dutinu'cūgũsami, niwā.

¹⁶ Tojo wa'asere ī'arā, sō'onícārā veinticuatro wiorā b̄uc̄urā a'tiro weewā.

Na wiorā dujise cūmurī Ō'acũ p̄t̄eorōp̄u dujirā c̄ũ tiro ejaque'awā. Cūrē ñubuepeorā, na d̄upopare paamu'rīque'awā. ¹⁷ A'tiro niwā:

Ō'acũ, ũsā wioḡu tutuaȳu'r̄n̄u'cāgũ, m̄u'urē e'catise o'o'o.

M̄u'u ne warocjũ, be'rocjũ, a'tiro nicā quē'rārē ninu'cūgũ ni'i.

M̄u'u tutuase me'rā ni'cārōacā wioḡu sājān̄u'cā'a.

Nipe'tirārē dutinu'cā'a.

Tojo weerā m̄u'urē e'catise o'o'o.

¹⁸ Nipe'tirā a'ti nucūcācjārā m̄u'urē utirā uamiwā.

M̄u'u narē bu'iri da'reri n̄m̄m̄ eja'a.

Tojo nicā wērī'cārā quē'rārē bu'iri da'reritero ni'i.

Ni'cārōacārē nipe'tirā m̄u'u yarārē wapayegusa'a.

M̄u'u ye cjasere wereturiari masārē wapayegusa'a.

Wiopesase me'rā m̄u'urē ējōpeorā wiorārē, mejō nirārē wapayegusa'a.

A'ti nucūcācjārārē dojorērā quē'rārē cō'arī n̄m̄m̄ ni'i, niwā.

¹⁹ Na tojo nica be'ro Ō'acũ wi'i u'm̄sep̄u nirī wi'i sope p̄arīwũ. Ti wi'i po'peap̄ure ni'cā acaro niwũ. Ti acaro Ō'acũ “A'tiro weeguti masā me'rā” ni, c̄ũ ojāca p̄jirē c̄uori acaro niwũ. Tojo wa'aca be'ro b̄upo ya'bacā ī'awũ. B̄upo paasere, tojo nicā mejēcā bus̄sere t̄u'ow̄u. Di'ta p̄rō narāsāwũ. Ȳus̄ase aco peri b̄u'a'que peri paca bur̄uaw̄u.

12

Numio ye queti, tojo nicã pĩrõ weronojõ bajugũ ye queti ni'i

¹ Be'ro ʉ'muarõpũ mejẽcã bajuse paca bajuacã ï'awũ. Ni'cõ numiorẽ ï'awũ. Co mujĩpũ ʉmucocjãpũ omabi'a'caro weronojõ asistewõ. Mujĩpũ ñamicjũ bu'ipũ nu'cũwõ. Co dupoapũre ni'cã be'to pesawõ. Ti be'to doce ñocõa cuowũ. ² Co nijĩpaco niwõ. Co wuatji duporoacã pũrĩno'gõ ʉpũtũ caricũwõ. ³ Be'ro ʉ'muarõpũ mejẽcã bajuse ï'awũ tja. Ni'cũ pĩrõ weronojõ bajugũ sõ'agũjore ï'awũ. Cũ siete dupopa cuowĩ. Diez capesa'ritigu niwĩ. Dupopanũcũ pesase be'tori pesawĩ. ⁴ Cũ pĩcõrõ me'rã decobocure ʉ'musepũ nirã ñocõarẽ paastedijowĩ. Cũ numio põ'rãticã, maata ba'aguti nĩgũ, co tiro nu'cũwĩ. ⁵ Co ni'cũ wĩ'magũ wuawõ. Cũta nipe'tirocjãrã wioğũ niacjũ niwĩ. Tutuaro me'rã masãrẽ narẽ dutiacjũ niwĩ. Cũ bajuáca be'ro maata Õ'acũ tiro cũ wioğũ dujiri cũmurõpũ miano'wĩ. ⁶ Numio pe'e masã marĩrõpũ Õ'acũ apo'caropũ du'tiwõ. Topũ core peje mil doscientos sesenta numũrĩ ba'ase ecawã.

⁷ Be'ro ʉ'muarõpũ a'mewẽjẽse wa'awũ. Õ'acũrẽ wereco'tegũ Migue wãmetigu ãpẽrã cũ yarã Õ'acũrẽ wereco'terã me'rã pĩrõjo me'rã a'mewẽjẽwĩ. Pĩrõ quẽ'rã cũ yarã me'rã a'mewẽjẽwĩ. ⁸ Pĩrõ wapata'amasĩtiwĩ. Na ʉ'musepũre no'o nirõ bocatiwã. ⁹ Õ'acũ pĩrõrẽ cõ'acã'wĩ. Cũta ne warocjũ pĩrõ nino'gũ nimi. Cũ wãtĩ nimi. Nipe'tirãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ mejẽcã ẽjõpeocã weegú nimi. Õ'acũ cũrẽ, cũ yarã me'rã nucũcãpũ cõ'adijowĩ.

¹⁰ Tojo wa'áca be'ro ni'cũ ʉ'musepũ nigũ tutuaro me'rã ucũdijocã tu'owũ. A'tiro niwĩ:
Marĩrẽ yũ'ruose nitoja'a.

Õ'acũ tutuasere, cũ marĩ wioğũ nise nitoja'a.

Cũ bese'cũ Jesucristo tutuase me'rã cũ wioğũ nise quẽ'rã nitoja'a.

Õ'acũ wãtĩrẽ ʉ'musepũ ní'cũre a'ti nucũcãpũ cõ'adijowĩ.

Wãtĩ ʉmucorinũcũ, ñamirĩnũcũ a'tiro weewĩ.

Õ'acũpũre weresãgũ, marĩ acawererã Õ'acũ yarãrẽ “Ña'arõ tojo weema”,
ninu'cũwĩ.

¹¹ Õ'acũ yarã marĩ acawererã wãtĩrẽ docaque'acã weewã.

Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ wẽrĩse me'rã, cũ ye dí
o'mabũrose me'rã tojo weewã.

Na catiri ʉmucore ma'itirã, Õ'acũ ye quetire werese me'rã cũrẽ tojo
weewã.

Ãpẽrã narẽ wẽjẽsĩ'rĩcã, na weredu'utiwã.

Wẽrĩsere uitiwã.

¹² Wãtĩrẽ cõ'ase ye bu'iri Õ'acũrẽ wereco'terã, nipe'tirã ʉ'musepũ nirã,
e'catiya.

Nucũcãpũ, dia pajiri maacjãrãma ña'abutia'a.

Wãtĩ mũsã tiropũ uadijami.

Cã'rõacã yũ'ũre du'sa'a bu'iri da'reatjo nĩgũ, tojo weemi, niwĩ.

¹³ Pĩrõjo nucũcãpũ cõ'acã ï'agũ, wĩ'magũ wuã'core nũrũwĩ. ¹⁴ Õ'acũ pe'e core á pacũ wũuse pacare o'owĩ. Te me'rã co pĩrõjore du'tigo, wũwã'cãwõ. Co masã marĩrõpũ du'tiwõ. Topũ Õ'acũ i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco core ba'ase ecawĩ. ¹⁵ Be'ro pĩrõ diajo dojo, core miibũruato nĩgũ cũ ʉseropũ acore e'ocũuwĩ. Co numiorẽ o'mabũrodutigu tojo weewĩ.

16 Cũ tojo weecã, di'ta core weetamuwã. Pĩrõ cũ e'ocũuse diajo dojosere si'bisãjãcã weewũ. 17 Tojo wa'acã i'agũ, pĩrõ numio me'rã uayu'rũawĩ. Be'ro co pãrãmerã nituriarã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'awĩ. Na Õ'acũ duti'quere weerã Jesucristo ye bu'esere ãjõpeonu'cũrã nima. 18 Pĩrõjo pajiri maa sumutopũ ejanũ'cãwĩ.

13

Pũarã mejẽcã bajurã ye queti ni'i

1 Dia pajiri maa sumutopũre ni'cũ mejẽcã bajugũ wã'cãpa'awĩ tja. Cũ quẽ'rã siete dũpopa cũowĩ. Apeyere diez capesa'ritiwĩ. Cũ capesa'rinucũ pesase be'torire cũowĩ. Cũ dũpopapũre Õ'acũ yabise wãmerẽ ojaõ'ono'wũ. 2 Cũ yai weronojõ do'rowĩ. Cũ bũco weronojõ dũ'põcãtigũ niwĩ. Cũ pajigũ yai weronojõ Ʃserotiwĩ. Pĩrõ cũrẽ cũ tutuasere o'owĩ. Cũrẽ ña'arã wioğũ dujiri cũmurõpũ dũpowĩ. “Masã mũ'ũ dutisere yũ'tiatio”, niwĩ. 3 Ni'cã dũpoapũre ña'arĩ cãmirõjo wã'ñarõ weronojõ bajuwũ. Yatica cãmirõ weronojõ niwũ. Ti cãmirõrẽ i'arã, a'ti nucũcãcjãrã wẽrĩ masã'cũre weronojõ cũrẽ i'awã. Ʃpũtu i'amarĩa, cũrẽ sirutuwã. 4 Masã pĩrõ quẽ'rãrẽ ñubuepeowã. Cũ mejẽcã bajugũre masãrẽ dutimasĩsere o'ose bu'iri tojo weewã. Mejẽcã bajugũre ñubuepeorã, a'tiro niwã:

—Ne ã'rĩ weronojõ tutuayũ'rugũ marĩmi. Ne ni'cũ cũ me'rã a'mewẽjẽmasĩtisami, ni ãjõpeowã.

5 Pĩrõjo mejẽcã bajugũre a'tiro ucũcã weewĩ: “Nipe'tirã yũ'rũoro ni'i yũ'ũ”, ni ucũcã weewĩ. Tojo nicã Õ'acũ yabisere ucũwĩ. Pĩrõ cũrẽ “Cuarenta y dos mujĩpũrĩ masãrẽ dutigũ wa'aya”, niwĩ. 6 Cũ duti'caronojõta weewĩ. Õ'acũrẽ ña'arõ ucũ, cũ wãmerẽ, cũ nirõ Ʃ'mũsepũre ña'arõ ucũwĩ. Tojo nicã Ʃ'mũsepũ nirã quẽ'rãrẽ ña'arõ ucũwĩ. 7 Apeye quẽ'rãrẽ pĩrõ Õ'acũ yarã nucũcãpũ nirã me'rã cũrẽ a'mewẽjẽdutigũ o'owĩ. Narẽ a'mewẽjẽ wapata'atojagũpũ du'uwĩ. Cũrẽ nipe'tise cururicjãrãrẽ, nipe'tise di'tacjãrãrẽ, nipe'tise macãrĩcjãrãrẽ, mejẽcã ucũrãrẽ dutimasĩsere o'owĩ. 8 Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã mejẽcã bajugũre ñubuepeowã. Na, na wãmerẽ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ wẽjẽno'cũ ya pũrĩpũre ojaõ'ono'ña marĩcãrã niwã. Ti pũrĩ a'ti di'ta weenũ'cãrĩ cura catise cũorãrẽ ojaõ'ono'ca pũrĩ nicaro niwũ.

9 O'meperi cũorã a'tere tũ'oya. 10 “Bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõno'rãsama” nino'cãrã sãjãarãsama. “Di'pĩjo me'rã wẽjẽno'rãsama” nino'cãrã ti pĩ me'rãta wẽjẽno'rãsama. Tojo wa'ari curare Õ'acũ yarã wãcũtutuaya. Õ'acũrẽ ãjõpeoya.

11 Be'ro apĩ mejẽcã bajugũre i'awũ tja. Cũ di'ta po'peapũ ní'cũ mũjãtiwĩ. Cũ oveja weronojõ pũaro capesa'ritiwĩ. Cũ ucũse pũrĩcã pĩrõjo weronojõ bũsũwũ. 12 Cũ mejẽcã bajugũ yai weronojõ bajugũ dutisere cũowĩ. Cũ yai weronojõ bajugũ cãmirõjo yatino'masã'cũre a'tiro weebosawĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ cũrẽ ñubuepeocã weewĩ. 13 Be'ro cũ basu pe'e mejẽcã bajuse paca weẽ'owĩ. Masã i'orõpũ pecame'e Ʃ'mũarõpũ ní'quere di'tapũ dijaticã weewĩ. 14 Cũrẽ tutuase o'o'que me'rã yai weronojõ bajugũre mejẽcã bajuse paca weẽ'owĩ. Masãrẽ yai weronojõ bajugũre ãjõpeodutigũ tojo weewĩ. Narẽ yai weronojõ bajugũ queosere yeedutiwĩ. Cũ yai weronojõ bajugũta di'pĩ me'rã cãmida'reno'cũ nimigũ, catiwĩ. 15 Oveja capesa'ri weronojõ cũogũ a'tiro weemasĩsere cũowĩ. Yai weronojõ bajugũ queose yee'quere caticã weemasĩsere cũowĩ. Te me'rã cũ queose yee'quere ucũdutiwĩ. Tojo nicã te yee'que queosere ñubuepeotirãrẽ

wějēdutigu tojo weewī. ¹⁶ Apeyema nipe'tirārē a'tiro weedutiwī. Na diapoapure o na ya diacjūcamocāpure apeyenojō ojaō'odutiwī. Mejō nirārē, wiorārē, peje cuorārē, pajasecuorārē, āpērārē da'raco'terārē, da'raco'tetirārē tojo weedutiwī. ¹⁷ Tojo ojaō'ono'ña marīrama ne duudutiti, ne duadutitino'wā. Tojo nicā cū wāmerē ojaō'ono'ña marīrā o cū wāme weronojō bajusere moorā quē'rā mejārōta ne duudutiti, ne duadutitino'wā. ¹⁸ A'tere tu'omasise cuorua'a. No'o tu'omasīgūnojō yai weronojō bajugu wāmerē masīta basio'o. Cū cuori wāme masā wāme ni'i. Cū wāme seiscientos sesenta y seis ni'i.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil masā Ō'acūrē basapeo'que ni'i

¹ Be'ro yu'u Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure ūrūgū Sión wāmeticjuru nu'cūcā ī'awū. Cū me'rā pājārā ciento cuarenta y cuatro mil masā niwā. Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wāmerē, cū pacu wāmerē na diapoapu ojaō'ono'cārā niwā. ² Be'ro u'musepu uputu busudijaticā tu'owu. Peje maarī pu'eeja o'maburose weronojō busudijatiwu. Bupo pūrō paaro weronojō busuwu. Pājārā buapūtēsere buapūtērō weronojō busuwu. ³ Na ciento cuarenta y cuatro mil masā wioгу dujiri cūmurō pu'topu niwā. Na sō'onícārā ba'paritirā catise cuorā weronojō bajurā ī'orōpu, tojo nicā wiorā bucarā ī'orōpu basawā. Apeye ma'ma basasere basapeowā. Na dia'cū tere basamasīwā. Āpērā na basasere ne basamasītiwā. Na a'ti nucūcācjārā wa'teropu nirā Ō'acū yu'ruono'cārā niwā. ⁴ Na ne ni'cāti numia me'rā ña'arō weeticārā niwā. Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure no'o cū wa'aro sirutuwā. Na a'ti nucūcācjārā wa'teropure yu'ruono'cārā niwā. Na Ō'acūrē, Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure ñubuepeo o'omu'tā'cārā nicārā niwā. ⁵ Na wa'terore nisoogu marīwī. Ō'acū ī'orōpure bu'iri marīrā niwā.

I'tiarā Ō'acūrē wereco'terā na were'que ni'i

⁶ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu u'muarōpu wuucā ī'awū. Cū nipe'tirā a'ti nucūcācjārārē pe'titise queti, Ō'acū masārē yu'ruomi nise quetire weregu niwī. Nipe'tise di'tacjārārē, nipe'tise cururicjārārē weregu niwī. Tojo nicā mejēcā ucūrārē, nipe'tise macārīcjārārē te quetire weregu niwī. ⁷ Cū tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Ō'acūrē wiopesase me'rā ējōpeoya. “Cū añubutiagu nimi”, niña. Cū bu'iri da'reritero ejatoja'a. Cū u'musere, a'ti di'tare weecu niwī. Dia pajiri maa, nipe'tise no'o aco nise maarīacānojōrē weecu niwī. Cūrē ñubuepeoya, niwī.

⁸ Cū be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu a'tiwī. A'tiro niwī:

—Babilonia wāmetiri macā pe'tiwā'cārō wee'e. Pe'tiatoja'a. Na ña'arō uaripejayu'runu'cārā, que'a maatirā weronojō nipe'tise di'tacjārārē dojocā weewā. Narē ī'acūu, āpērā quē'rā na weronojō ña'arō weewā, niwī.

⁹⁻¹⁰ Puarā Ō'acūrē wereco'terā be'ro apī bajuawī. Tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Yai weronojō bajugure, cū queose yee'quere ñubuepeogūnojōrē Ō'acū uputu bu'iri da'regusami. Tojo nicā cū ya diapoapu o cū ya omocāpu yai weronojō bajugu wāmerē ojañacūuno'cūnojōrē mejārōta bu'iri da'regusami. Ō'acū cū me'rā pūrō uagu, tojo weegusami. Tutuaro me'rā dūoro marīrō bu'iri da'regusami. Pecame'epu ope weronojō bajuse

sipise me'rã uputu pi'eticã weegusami. Õ'acũrẽ wereco'terã i'orõpu, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu i'orõpu tojo weegusami. ¹¹ Narẽ ãjũacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a. Ne pe'tisome. Yai weronojõ bajugure, cũ queose yee'quere ñubuepeorãnojo o cũ wãmerẽ ojañacũuno'rãnojo pi'etinu'cũrãsama. Umũcore, ñamipure ne soosome, niwĩ.

¹² Tojo weerã Õ'acũ yarã, cũ dutisere wéerã, ña'arõ wa'asere wãcũtutuaya. Jesucristore ãjõpeonu'cũrã, tojota weeya.

¹³ Be'ro ni'cũ u'musepu nigũ ucũcã tu'owu. Yu'ure niwĩ:

—A'tiro ojaya: “Ni'cãcã me'rã marĩ wiogure ãjõpeorã wẽrĩrã e'catirãsama.”

Espĩritu Santu quẽ'rã “Tojota ni'i”, niwĩ. “Na catirã Õ'acũ yere wererã, pi'etiwã. Na wẽrĩca be'ro Õ'acũ na añurõ wee'quere wapayegusami. Tojo weerã na a'ti nucũcãpu pi'etisere du'u, añurõ soorãsama”, niwĩ Espĩritu Santu.

A'ti di'ta cjase otese cjase ni'i

¹⁴ Be'ro yu'u o'me butiri curuare i'awũ. Ti curua bu'i ni'cũ masũ weronojõ upatigu dujiwĩ. Cũ dũpoapu ni'cã be'to uru me'rã wéeca be'tore pesawĩ. Di'pĩcawero osoyojari pĩjore cõowĩ. ¹⁵ Apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu Õ'acũ wi'ipu ní'cũ wijaatiwĩ. Cũ o'mecuruapu dujigure tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Mu'u ya pĩ me'rã otesere tãrãmiiña. A'ti di'ta cjase otese dũca miirĩteronojõ nitoja'a. Te bopoasepu ni'i, niwĩ.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'ogu, o'mecuruapu dujigu cũ ya pĩ me'rã a'ti turi cjase otesere tãrãmiiwĩ. Te dũcare miiwĩ.

¹⁷ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musepu nirĩ wi'i Õ'acũ wi'ipu ní'cũ wijaatiwĩ. Cũ quẽ'rã di'pĩcawero osoyojari pĩjore cõowĩ. ¹⁸ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõ ñubuepeowũaro pu'tocjũ wijaatiwĩ. Cũ pecame'erẽ dutimasĩsere cõowĩ. Ti me'e wiogu niwĩ. Cũ apĩ di'pĩ osoyojari pĩrẽ cõogure tutuaro me'rã niwĩ:

—Mu'u ya pĩ osoyojari pĩ me'rã a'ti turi cjase u'se tõ'orĩrẽ dũtemiiña. Te ñiatoja'a.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ ya pĩ me'rã a'ti turi cjase u'sere dũtewĩ. Tere mii, pajiri tucũjopu u'seco na bipeatjopu cũuwĩ. Te bipesãase “Õ'acũ ña'arãrẽ uputu bu'iri da'rese ni'i”, nisĩrĩrõ wee'e. ²⁰ Te u'sere macã sumutopu bipewã. Na biperi curare dí pajiro na u'se biperi wi'ipure wijawu. Te dí ni'cã maa pajiri maajo wa'awu. Cabayua wãmũta decopu dí pacare mirĩtõowã. Trescientos kilómetros yoari maa niwũ.

15

Õ'acũrẽ wereco'terã bu'iri da'retuõatje ni'i

¹ Be'ro mejẽcã bajuse i'amarĩase pacare u'musepu i'awũ. Õ'acũrẽ wereco'terã sietere i'awũ. Nãnũcũta tja a'ti nucũcãcjãrãrẽ bu'iri da'retuõatjere cõowã. Te bu'iri da'retuõose me'rã Õ'acũ uase pe'tirosa'a.

² Apeye quẽ'rãrẽ dia pajiri maarẽ i'awũ. Ti maa acostiri maa pecame'e me'rã morẽca maa weronojõ bajuwu. Ti maa sumutopure pãjãrã masã nu'cũwã. Na yai weronojõ bajugure, tojo nicã cũ queose yee'quere ñubuepeoti'cãrã niwã. Tojo nicã cũ wãmerẽ ojaõ'ono'ña marĩ'cãrã niwã. Na Õ'acũ o'o'que bũapũtẽsere cõowã. ³ Na Õ'acũrẽ da'raco'tegu Moisé

ye basasere basapeowã. Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu ye basase quẽ'rãrẽ basapeowã. A'tiro niwã:

Õ'acũ ùsã wiogu, mu'u tutuayu'rugu ni'i.

Nipe'tise mu'u wee'que añubutiase paca ni'i.

Tere ì'arã, ùsã ì'amarã wa'a'a.

Mu'u nipe'tise macãrĩcjãrã wiogu ni'i.

Mu'u weesetise queoro ni'i.

Mu'urẽ ne nisoose marĩ'i.

⁴ ¿Noanojõ mu'urẽ uitibosari?

¿Noa mu'urẽ ñubuepeotibosari?

Mu'u ni'cũta ña'ase moogũ ni'i.

Nipe'tise macãrĩcjãrã mu'urẽ ñubuepeorãsama.

Mu'u queoro wee'quere ì'arã, na tojo weerãsama, ni basawã.

⁵ Be'ro Õ'acũ wi'i, u'musepu nirĩ wi'ire sope pãrĩcã ì'awã. Ti wi'i po'peapu Õ'acũ Nibutiari Tucũrẽ ì'awã. Ti tucũ po'peapu Õ'acũ dutise ojãca pĩrẽ nurõno'wã. ⁶ Ti tucũpu ní'cãrã siete Õ'acũrẽ wereco'terã, bu'iri da'retuotjere cuorã mii, wijaatiwã. Na butise ù'irĩ marise su'ti uputu asistesere sãñawã. Na cutiropure nãncũ uru me'rã wee'que darire cuowã. ⁷ Be'ro ni'cũ catise cuorã me'rãcjũ a'tiro weewĩ. Cũ Õ'acũrẽ wereco'terã sietere nãncũ bapari o'owĩ. Te uru me'rã wee'que pari niwũ. Te pari Õ'acũ cũ bu'iri da'reatjere posetiwx. Õ'acũ catinu'cũgũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ uputu bu'iri da'regusami. ⁸ Te pari narẽ o'õca be'ro Õ'acũ Nibutiari Tucũpure a'tiro wa'awũ. Ti tucũpure Õ'acũ añuyurũase, cũ tutuayurũase o'mepu'suse'sa wa'awũ. Pũrõ assistewũ. Ne ni'cũ ti tucũpure sãjãata basiotiwx. Be'ro siete Õ'acũrẽ wereco'terã na bu'iri da'rẽca be'ropu sãjãata basiowũ.

16

Õ'acũ bu'iri da'reatje ni'i

¹ Be'ro Õ'acũ wi'i u'muse nirĩ wi'ipu nigũrẽ tutuaro me'rã ucũcã tu'owũ. Cũ siete Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ a'tiro niwĩ:

—Musã ye bapa cjase Õ'acũ bu'iri da'reatjere nucũcãpu piodijorã wa'aya, niwĩ.

² Nimu'tãgũ wa'a, cũ ya pare di'tapu piodijowĩ. Tojo wéeca be'ro masã yai weronojõ bajugu wãmerẽ ojaõ'ono'cãrãrẽ, cũ queosere ñubuepeorãrẽ a'tiro wa'awũ. Nipe'tirã ña'ase musũrĩtise cãmitirã dojowã. Pũrõ pũrĩno'wã.

³ Cũ be'ro apĩ wa'a, cũ ya pare dia pajiri maajopure pioñowĩ. Ti maa dí maajo dojowũ. Wẽrĩ'cu ye dí weronojõ bu'a'que niwũ. Nipe'tirã ti maajopu nirã wẽrĩpe'tia wa'awã.

⁴ Puarã be'rocũ cũ ya pa cjasere nipe'tise no'o aco nise maarĩacãpũre pioñowĩ. Tojo weecã, te quẽ'rã dí maarĩ wa'awũ. ⁵ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ nipe'tiropu aco wiogu a'tiro niwĩ:

—Wiogu, mu'u ña'ase moogũ ni'i. Mu'u ne warocjũ, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũ'u. Mu'u narẽ a'tiro bu'iri da'regu, queoro weegu wee'e. ⁶ Na a'tiro weecãrã niwã. Mu'u yarã mu'u ye cjase wererãrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. Na ye dí o'maburocã weecãrã niwã. Tojo weegu mu'u narẽ aco dí dojo'quere sĩ'rĩdutigu, queoro weegu wee'e. Narẽ tojota wa'a, niwĩ.

⁷ Be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wa'icũrã ùjũamorõ ñubuepeowũaro tiropu ucũcã tu'owũ. A'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Ō'acũ ũsã wioꝝu, mu'u tutuayu'rũa'a. Mu'u nisooro marĩrõ queoro bu'iri da'reꝝu wee'e, niwĩ.

⁸ Be'ro, i'tiarã be'rocjũ cũ ya pa cjasere mujĩpũ umucocjũ bu'ipũ piopeowĩ. Tojo wéeca be'ro mujĩpũ uputu asiwĩ. Te cũ asise me'rã masãrẽ ũjũamasĩwĩ. ⁹ Masã uputu waro ũjũano'wã. Tojo ũjũano'mirã, ne na ña'arõ wee'quere bujaweti, na wãcũsere ducayutiwã. Ō'acũrẽ “Añugũ nimi”, ne nitiwã. Cũrẽ añurõ ucũrõnojõ o'orã, cũrẽ ña'arõ ucũwã. Ō'acũ bu'iri da'remicã, tojo weewã.

¹⁰ Be'ro, ba'paritirã be'rocjũ a'tiro weewĩ. Cũ ya bapa cjasere yai weronõjõ bajugũ dujiri cũmurõpũre piodijowĩ. Nipe'tiro cũ dutise nirõpũ na'itĩ'a wa'awũ. Masã pũrõ pũrise tu'oña'rã, uputu biritu, cũ'rĩdiowã. ¹¹ Tojo pi'etimirã, na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Du'uronõjõ o'orã, na cãmi uputu pũrĩno'rã, Ō'acũ u'musepu nigũrẽ ña'abutiario ucũwã.

¹² Be'ro tja ni'cãmocurã be'rocjũ cũ ya bapa cjasere pajiri maa Éufrates wãmetiri maajopũre pioñowĩ. Tĩ maa si'bipe'tia wa'awũ. Apeye di'tacjãrã mujĩpũ mujãtiro pe'e nirãrẽ na wiorã a'tiatji ma'arẽ apoyuro weewũ.

¹³ Be'ro, yu'u sõ'onícãrãrẽ ĩ'awũ. Pĩrõjo weronõjõ bajugũre, apĩ yai weronõjõ bajugũre, tojo nicã oveja weronõjõ capesa'ritigũ nisoose queti weremu'tãrĩ masũrẽ ĩ'awũ. Na i'tiarã ye useripu wãtĩa wijaawã. Wãtĩa ta'rocua weronõjõ bajurã niwã. ¹⁴ Ā'rã i'tiarã useripu wijaa'cãrã wãtĩa peje wee'osere weewã. Na a'ti nucũcãcjãrã wiorã nipe'tirãrẽ a'mewẽjẽdutiãrã neowã. Na a'mewẽjẽatji numũ Ō'acũ tutuayu'rũagũ ya numũ waro nirõsa'a.

¹⁵ Jesucristo a'tiro nicũ niwĩ:

—Tu'omasĩña. Wãcũña marĩrõ yajari masũ a'tise weronõjõ yu'u a'tiguti. Su'ti sãñãgũ weronõjõ yu'u a'tiatjere añurõ wãcũyugũnojõ e'catigũsami. Tojo weegũ su'ti marĩgũ cũrẽ ĩ'aweecã, bopoyasome.

¹⁶ Na wãtĩa a'ti nucũcãcjãrã wiorãrẽ hebreo ye me'rã Armagedón wãmetiropũ neowã.

¹⁷ Be'ro, seis be'rocjũ, cũ ya bapa cjasere u'muarõpũ piodijowĩ. Te be'ro Ō'acũ wi'i u'muse nirĩ wi'i po'peapu wioꝝu dujiri cũmurõpũ dujigũ tutuaro me'rã ucũwĩ. A'tiro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajanũ'cõpe'ono'o. ¹⁸ Cũ tojo nicã, bupo ya'ba, uputu paawĩ. Cũ paacã, mejẽcã busumujãwũ. Di'ta uputu narãsãwũ. Masã a'ti nucũcãpũ ninũ'cãcatero, a'tiro nicãrẽ di'ta tocã'rõ ne narãsãwe'e. Uputu waro titare narãsãwũ. ¹⁹ Pajiri macã i'tiaropũ ye'ti, ducawatĩnũ'cãwũ. A'ti turi cjase nipe'tiro cjase macãrĩpũ se'tedijawũ. Ō'acũ bu'iri da'reꝝuti nĩgũ, pajiri macã Babilonia wãmetiri macãcjãrãrẽ wãcũcũ niwĩ. Na me'rã uputu uagu, narẽ bu'iri da'rewĩ. ²⁰ Tojo wa'acã, nipe'tise ũrũpagũ, opañoa bajudutidijawũ. ²¹ Tojo nicã masãrẽ yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burũpejawũ. Ni'cãrẽ peri cuarenta kilos nucũwũ. Ō'acũ te peri me'rã narẽ uputu bu'iri da'recã ĩ'arã, ña'abutiario cũrẽ ucũwã.

17

Ūmua me'rã a'metãrãwapata'ari masõrẽ bu'iri da'rese ni'i

¹ Be'ro a'tiro ĩ'awũ. Ni'cũ sõ'onícãrã siete Ō'acũrẽ wereco'terã me'rãcjũrẽ ĩ'awũ. Cũ sõ'onĩ'que pari cuorã me'rãcjũ niwĩ. Yu'u tiro a'tiwĩ. A'tiro niwĩ:

—Te'a, ũmua me'rã a'metãrãwapata'ari masõrẽ bu'iri da'resere ĩ'ogũti. Co pacase maarĩ bu'ipũ dujimo. ² A'ti nucũcãcjãrã wiorã co me'rã

a'metārābajaque'aticārā niwā. Co a'ti nucūcācjārārē ɯaripejase me'rā que'a maatirā weronojō wa'acā weeco niwō, niwī.

³ Be'ro Espiritu Santu yu'ure quē'ese weronojō ī'owī. Sō'onícɯ Ō'acūrē wereco'tegɯ masā marīrōpɯ yu'ure miawī. Topɯ ni'cōrē ī'awū. Co mejēcā bajugɯ sō'agū bu'ipɯ pesawō. Mejēcā bajugure cū ya upɯ nipe'tiropure peje ña'ase Ō'acū cū yabise wāme wāñawū. Mejēcā bajugɯ siete dɯpopa cɯowī. Apeye quē'rārē, diez capesa'ritiwī. ⁴ Co numio sō'a ñibocurerore, tojo nicā sō'arō warore sãñawō. Co ya su'tiro uru, ũtāperi wapabujuse periacā me'rā, apeye butise perla wāmetise me'rā ma'masu'ano'wū. Co ni'cā pa uru me'rā wéeca pa sa'wure cɯowō. Dicuse ña'ase ti papure mu'muwū. Co ɯmɯa me'rā ña'arō a'metārābajaque'ati'que niwū. ⁵ Tojo nicā co diapoapure mejēcā bajuri wāme ojaō'ono'wū. A'tiro niwū: “Babilonia pajiri macājo, nipe'tirā ña'arā numia ɯmɯarē a'metārāwapata'ari masā numia paco ni'i. Tojo nicā nipe'tirā ña'ayɯ'rɯnɯ'cāse weerā paco ni'i”, ni ojaō'ono'wū. ⁶ Be'ro a'tiro ī'awū. Co que'ago weewō. Ō'acū yarā Jesucristo ye quetire wererā wējēno'cārā ye dí me'rā tojo wa'awō. Core ī'agū, “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” niwū. ⁷ Tojo wa'acā, Ō'acūrē wereco'tegɯ yu'ure niwī:

—¿De'ro weegɯ mɯ'u tocā'rō ɯcuati? Sicore ya'yiosere mɯ'urē masīcā weeguti. Tojo nicā mejēcā bajugɯ bu'ipɯ pesawā'cāsere wereguti. Cū siete dɯpopatigɯ diez capesa'ritimi. ⁸ A'tiro ni'i. Mejēcā bajugɯ mɯ'u ī'a'cɯ dɯporopure nimiwī. A'tiro nicā marīmi. Tojo nimigū, be'ropɯ ī'abajudutidijari pepɯ ní'cɯ mɯjāatigɯsami. Cū pecame'epɯ wa'adojase dɯporo tojo weegɯsami. A'ti turicjārā ña'arā mejēcā bajugure ī'arā, ɯɯarāsama. Na ne waropɯta a'ti di'ta weenu'cārī cura na wāmerē catiri pūrīpɯ ojaō'ono'ña marītjārā, tojo wa'arāsama. Cū dɯporopɯ ní'cɯ a'tiro nicārē marīmi. Be'ropɯ a'tigɯsami.

⁹ »No'o tɯ'omasīrānojō a'tere masīta basio'o. Cū siete dɯpopa a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te panɯcūta tja ũrūpagɯ co dujisepagɯ ni'i. ¹⁰ Tojo nicā te pāta tja a'tiro nisī'rīrō wee'e. Siete wiorā nima, nirō wee'e. Ni'cāmocūrā wiorā pe'tidijatojacārā niwā. Ni'cārōacārē ni'cū masārē dutigɯ weemi. Apī a'titimi yujupɯ. Cū a'tigɯ, yoaticā nigūsamī. ¹¹ Ne waropure sō'agū mejēcā bajugɯ ní'cɯ a'tiro nicārē marīmi. Cūta ā'rā siete wiorā be'rocjū wiogɯ niacjɯ nigūsamī. Cū na me'rācjū nimi. Be'ro pecame'epɯ wa'adojagɯsami.

¹² »Mejēcā bajugɯ capesa'ri mɯ'u ī'a'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Diez wiorā nima, nirō wee'e. Na dutinɯ'cātima yujupɯ. Yoaticā, ni'cā horata dutirāsama. Mejēcā bajugɯ sō'agū quē'rā na me'rā dutitamugūsamī. ¹³ Ā'rā diez wiorā ni'cārōnojō wācūsetirāsama. Na mejēcā bajugure na dutise cɯosere o'orāsama. ¹⁴ Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugɯ me'rā a'mewējērāsama. Cū narē docaque'acā weegɯsami. Cū nipe'tirā wiorā bu'ipɯ nimi. Tojo weegɯ narē tojo weegɯsami. Ō'acū macū me'rācjārā Ō'acū bese'cārā nima. Ō'acū ɯaro weenu'cūrā nima, niwī.

¹⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegɯ apaturi a'te quē'rārē niwī:

—Mɯ'u ī'a'co numio sō'oníco ña'agō pacase maarīpɯ dujiamo. Co duji'que maarī a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te maarī paca masā pājārā nima, nisī'rīrō wee'e. Peje macārīcjārā, peje cururicjārā, mejēcā ucūrā, peje di'tacjārā nima, nirō wee'e. ¹⁶ Mejēcā bajugɯ sō'agū diez wiorā me'rā ña'agōrē ī'atu'tirāsama. Core cō'arāsama. Core su'ti marīgō tojacā weerāsama. Core ba'arāsama. Be'ro ũjūacō'arāsama. ¹⁷ Ō'acū narē

cũ ɰaronojõ weecã weegusami. Tojo weegu narẽ ni'cãrõnojõ wãcũcã weegusami. Na mejẽcã bajugure wioгу sõrõrãsama. Téé Õ'acũ "A'tiro wa'arosa'a" ní'caronojõta wa'aca be'ropu wioгу nituogusami. ¹⁸ Numio mu'u i'a'co sõ'oníca macã pajiri macã Babilonia ni'i. Ti macãputa nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiorãrẽ dutigu nigũsami, niwĩ.

18

Babilonia macãrẽ bu'iri da're bajuriodijose ni'i

¹ Be'ro, apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musepu ní'cu dijaticã i'awũ. Cũ peje dutimasĩwĩ. Cũ asistese me'rã a'ti ɰmɰcopure añurõ asistequecũwĩ.

² Tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Babilonia pajiri macã pe'tiwã'cãrõ wee'e. Pe'tiatoja'a. Ni'cãrõacãrẽ wãtã, ãpẽrã bajutirã ña'arã na nirĩ macã dojo'o. Tojo nicã nipe'tirã mirĩcã ña'arã yabiorã nirõ dojo'o. ³ Ti macãcjãrã masã ña'arõ ɰaripejayu'rũnũ'cã'cãrã niwã. Tere nipe'tise di'tacjãrã que'a maatirã weronojõ weesirutuwã. A'ti nucũcãcjãrã wiorã na me'rã a'mesu'awã. Ti macãcjãrã ɰaripejayu'rãmajãrã, peje waro apeque no'o nisere du-uma'awã. Tojo weerã a'ti nucũcãcjãrã narẽ duawapata'ari masã niyerubucurã tojawã.

⁴ Be'ro apĩ u'musepu nigũ ucũcã tu'owu. A'tiro niwĩ:

—Musã, yarã ni'i. A'ti macãrẽ wijayá. Wijatirã, ti macãcjãrã na ña'arõ weesere bu'ipejatamubosa'a. Bu'iri da'reno'bosa'a. ⁵ A'tiro ni'i. Na ña'arõ wee'que peje waro ni'i. U'musepu tu'ataque'aro weronojõ ni'i. Õ'acũ na ña'arõ wee'quere masĩmi. ⁶ Ti macãcjãrã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecãrã niwã. Na ãpẽrãrẽ ña'arõ wee'caronojõta na quẽ'rã mejãrõta ña'arõ weeno'ato. ãpẽrãrẽ pi'eticã wee'caronojõta puati nemorõ pi'eticã weeato. Narẽ bu'iri da'reato. ⁷ Ti macãcjãrã a'tiro nicãrã niwã: "ãpẽrã yu'rũoro añuyu'rũnũ'cã'a", nicãrã niwã. Tojo nicã na no'o ɰaro apeyenojõrẽ duuma'arã pajiro niyeru cõ'acã'cãrã niwã. Na tojo wee'cãrãrẽ ɰputu pũrise pi'etino'cã weeato. Ti macãcjãrã a'tiro wãcũsama. "Ûsã wioго weronojõ ni'i. Wapewio weronojõ niwe'e. Ne bujawetisome", ni wãcũsama. ⁸ Tojo nise bu'iri wãcũña marĩrõ ni'cã nũmũta ña'ase ti macãrẽ wa'arosa'a. Wẽrise, pũrõ pi'etise, ɰjaboase wa'arosa'a. Pecame'e me'rã ɰjũacõ'ano'rõsa'a. Õ'acũ tutuayu'rũnũ'cãgũ ti macãcjãrãrẽ bu'iri da'regusami, niwĩ u'musepu nigũ.

⁹ A'ti nucũcãcjãrã wiorã ti macãcjãrã me'rã ña'arõ a'mesu'a, no'o ɰaro ña'arõ weema'acãrã niwã. A'ti nucũcãcjãrã wiorã ti macã ɰjũ, o'mepu'sunu'cũcã i'arã, pũrõ utirãsama. ¹⁰ Tojo ɰjũrĩ curare wiorã, marĩ quẽ'rãrẽ bu'iri da'reri nĩrã, yoropu i'anu'cũrãsama. A'tiro nirãsama:

—Babilonia macãrẽ ña'abutiario wa'aro wee'e. Pajiri macã, tutuari macã nimiwũ. Wãcũña marĩrõ bu'iri da're bajuriodijono'cã'a.

¹¹ A'ti nucũcãcjãrã duawapata'ari masã quẽ'rã ti macãrẽ utirãsama. "¿Noa marĩ yere duurãsariba?" ni wãcũrãsama. Tere wãcũrã, pũrõ dũjasewã'arãsama. ¹² Na miiti duase a'ticuse nicaro niwũ. Uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, ɰtãperi wapabũjuse peri, butise peri perla wãmetise peri nicaro niwũ. Tojo nicã su'ti añuse butise, su'ti asipa'ase, sõ'a ñibocurese, sõ'ase nicaro niwũ. Apeye quẽ'rã nipe'tise yucu u'mutise me'rã wee'que, acostise butise marfil wãmetise me'rã wee'quere miiticãrã niwã. Tojo nicã wapabũjuse yucu me'rã wee'que, cõme me'rã wee'que, bronce wãmetise me'rã wee'que, mármol wãmetise me'rã wee'quere

miitimujācārā niwā. ¹³ Apeye na miiti duase canela wāmetise, u'mūtise, na ūjūamorōpeosenojō, mirra wāmetise, u'seducaco vino, u'se piritari ba'ase, harina pā weese, tojo nicā trigo miitimujācārā niwā. Āpērārē wa'icārā apeqe o'marārē, ovejare, cabayuare, tūrūsepawu cabayua wejesere, masārē da'rawā'ñaco'terāpūreta miitidojacārā niwā. ¹⁴ Duari masā ti macā ūjūca be'ro a'tiro nirāsama:

—Yucuduca musā uputu ba'atu'sasenojō pe'tia wa'a'a. Nipe'tise musā añuse cūosenojō pe'tidija wa'a'a. Ne bocanemosome.

¹⁵ Ti macācjārārē duari masā añurō wapata'acārā nimiwā. Ti macācjārā pi'eticā ĩ'arā, yoaropu tojacā'rāsama. Īputu ui, utirāsama. ¹⁶ A'tiro ni caricūrāsama:

—Añurī macā pajiri macā nimica macā ña'abutiario wa'acā'a. Ti macā ni'cō numio weronojō nimiwā. Añuse sō'a ñibocurerore, tojo nicā sō'arōrē sāñagō weronojō nimiwā. Co su'tiropu uru, ūtāperi wapabujuse peri, apeye peri perla wāmetise peri me'rā ma'masu'a'caro weronojō nimiwā. ¹⁷ A'te nipe'tise peje wācūña marīrō pe'tidija wa'a'a, nirāsama.

Nipe'tirā yucusujo auturā, tiwupu wa'arā, tiwupu da'rārā yoaropu uirā tojarāsama. Tojo nicā nipe'tirā dia pajiri maapu da'rārā mejārōta tojarāsama. ¹⁸ Ti macā ūjūcā ĩ'arā, caricūrāsama:

—A'ti macā weronojō añurī macā ape macā marī'i, nirāsama.

¹⁹ Pūrō bujawetirā na dūpopapu di'tare ōrēpeorāsama. Uti, dūjasewā'arā, caricūrāsama:

—Añurī macā pajiri macā ña'abutiario wa'acā'a. Ti macā cjase niyeru me'rā nipe'tirā yucusupawu paca cūorā añurō wapata'amiwā. Wācūña marīrō pe'tidijaca macā toja'a, nirāsama.

²⁰ Īmūsepū nirā pe'e ti macārē cō'acā, e'catiya. Musā Jesucristo besecū'cārā, Ō'acū ye quetire wereturiari masā, nipe'tirā cū yarā e'catiya. Ti macācjārā musārē pi'eticā weewā. Te ye bu'iri Ō'acū narē bu'iri da'remi.

²¹ Be'ro ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu tutuagu ūtāgājore miimorōwī. Otese perire tō'odio ārūacjajo weronojō bajuwu. Tigare dia pajiri maapu doqueñogū, a'tiro niwī:

—Tigare doqueñorō weronojō Babilonia pajiri macājo nimirō, doqueño'rōsa'a. Ne apaturi ti macārē ĩ'anemosome. ²² Ti macā nipe'tiropu basase ne tū'ono'some. Buapūtēse bususe, wēopawu putise, coroneta putise bususome. No'o nisere da'rārā ne marīrāsama. Otese peri ārūacā bususe quē'rā ne tū'ono'some. ²³ Apeye quē'rā sī'osenojō marīrōsa'a. Na omocā dū'tecā bosenuwu weeporā caricūse tū'ono'ña marīrōsa'a. Todūporore ti macācjārā duu wapata'ari masā apeye di'tacjārā nemorō duume'rīrā nimiwā. Ti macācjārā tū'oña'masīrā weronojō weeme'rīrā nipe'tiropu ējōpeocā weewā.

²⁴ Ti macāpu Ō'acū ye quetire wereturiari masā, cūrē ējōpeorā wējēno'cārā ye dí niwū. Tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wējēno'cārā ye dí niwū. Masārē wējē'que wapa ti macārē bu'iri da'reno'rōsa'a, niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

19

¹ Babiloniarē bu'iri da'recā ĩ'āca be'ro a'tiro wa'awu. Yu'u Juā pājārā masā u'mūsepū nirā tutuaro me'rā ucūsere tū'owu. A'tiro e'catipeowā: Ō'acūrē e'catipeorā. Aleluya.

Õ'acũ marĩ wioꝑu, marĩrẽ yu'ruoꝑu nimi.

Nipe'tirã bu'ipũ nimi.

Tutuayũ'ruꝑu nimi.

² A'tiro ni'i.

Cũ nisooro marĩrõ queoro bu'iri da'remi.

Ti macãrẽ bu'iri da'remi.

Ti macã ni'cõ numio umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõ weronojõ niwũ.

Ti macãcjãrã ña'arõ weerã nipe'tirãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ dojorẽwã.

Õ'acũ cũrẽ da'raco'terãrẽ wẽjẽ'que wapa ti macãcjãrãrẽ bu'iri da'rea'mewĩ, ni basapeowã.

³ Apaturi niwã tja:

—Õ'acũrẽ e'catipeorã. Aleluya. Ti macãrẽ ãjãacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a, niwã.

⁴ Veinticuatro wiorã bucũrã, tojo nicã ba'paritirã catise cuorã weronojõ bajurã Õ'acũ wioꝑu dujiri cũmurõpu dujigũre ãjõpeorã ejaque'awã. A'tiro niwã:

—Tojota wa'ato. Õ'acũrẽ e'catipeorã. Aleluya, niwã.

⁵ Be'ro wioꝑu dujiri cũmurõ pu'to nigũ a'tiro niwĩ:

Nipe'tirã Õ'acũ yere da'rarã cũ marĩ wioꝑure añurõ ñubuepeoya.

Nipe'tirã wiopesase me'rã cũrẽ ãjõpeorã, wiorã, mejõ nirã tojo weeya, niwĩ.

Õ'acũ masãrẽ dutigũ waro sãjãnu'cãse ni'i

⁶ Be'ro yu'u pãjãrã masã ucũcã tu'owũ. Peje maarĩ pu'eeja o'maburose maarĩ weronojõ busuwã. Bũpo upũtu paaro weronojõ busuwã. A'tiro niwã:

Marĩ Õ'acũrẽ e'catipeorã.

Aleluya.

Marĩ wioꝑu tutuayũ'runũ'cãgũ ni'cãrõacãrẽ nipe'tirãrẽ dutigũ sãjãnu'cãmi.

⁷ E'catirã.

Ejeripõ'rãrĩpu e'catibutiarã tu'oña'rã.

“Õ'acũ añuyũ'ruami”, nirã.

A'tiro ni'i.

Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ cũrẽ ãjõpeorã me'rã ninũ'cãrĩ numũ ejatoja'a.

Cũrẽ ãjõpeorã cũ numo niacjo weronojõ nima.

Ni'cõ omocã du'tese dũporo añurõ ma'masu'ano'samo.

Co weronojõ na apoyu'cãrãpu nima.

⁸ Na su'ti butise ã'irĩ marĩse, pũrõ asistesere sãano'cãrã nima, niwã.

Butise su'ti na catirã añurõ wee'que ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁹ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ yu'ure niwĩ:

—A'tiro ojaya: “No'o Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ omocã du'teri bosenu'murẽ ã'adutino'rãnojo e'catiya”, tojo ni ojadutiwĩ.

Cũ yu'ure niwĩ tja:

—A'te ucũse Õ'acũ ucũse waro ni'i.

¹⁰ Õ'acũrẽ wereco'tegũ tojo nicã tu'ogũ, yu'u cũ tiro ñubuepeoꝑu ejaque'awũ. Yu'u tojo weecã ã'agũ, yu'ure niwĩ:

—Tojo weeticã'ña. Yu'u quẽ'rã cũrẽ da'raco'tegũta ni'i. Yu'u mu'u weronojõ nigũ ni'i. Tojo nicã mu'u acawererã Jesú yere werenu'cũrã weronojõ ni'i. Yu'ure ne ñubuepeoticã'ña. Õ'acũ pe'ere tojo weeya. A'tiro

ni'i. Espíritu Santu Õ'acũ ye weremu'tārārē masĩcã weecu niwĩ. Te masĩse me'rã werecãrã niwã. Mejārõta Jesú yere wererã quẽ'rã Espíritu Santu masĩse o'ose me'rã werema, niwĩ.

Masũ cabayu butigu bu'ipu pesase queti ni'i

¹¹ Be'ro, u'muse pãrĩcã ã'awũ. Topu cabayu butigu bajuawĩ. Cũ bu'i pesagu a'tiro wãmetiwĩ. Queoro Weenu'cũgũ, Diacjũcjũ niwĩ. Cũ masãrẽ queoro besegu niwĩ. Tojo nicã a'mewẽjẽgũ queoro weegũ niwĩ. Tojo weegu tojo wãmetiwĩ. ¹² Cũ caperi pecame'e ũjũrĩ põ'rã weronojõ asiwũ. Cũ dupoapure peje wiorã pesase be'torire pesawĩ. Cũrẽ ojaõ'ono'ca wãmerẽ cũ se'saro masĩwĩ. ¹³ Cũ ya su'tiro dí me'rã yoso'carore sãñawĩ. Cũ wãmetiwĩ Õ'acũ Ucũse. ¹⁴ Cũ yarã surara u'musecjãrã cũrẽ sirutuwã. Na su'ti butise ũ'irĩ marĩsere sãñawã. Na cabayua butirã bu'ipu pesawã. ¹⁵ Cũ useropure di'pji osoyojari pjĩrẽ cuowĩ. Ti pjĩ me'rã cũ a'ti turicjãrãrẽ cãmida'regusami. Tutuaro me'rã dutigusami. Na u'sere biperã tutuaro me'rã u'tabujuse weronojõ cũ a'ti turicjãrã ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami. Õ'acũ tutuayũ'rũgu na me'rã uayũ'rũami. Tojo weegu cabayu bu'i pesagu narẽ upũtu waro bu'iri da'regusami. ¹⁶ Cũ su'tiropũ, tojo nicã cũ usõpu a'tiro ojaõ'ono'wũ: "Nipe'tirã wiorã bu'ipu wioogu waro nimi", ni ojaõ'ono'wũ.

¹⁷ Be'ro, ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu mujĩpũ umucocjũ bu'ipu nu'cũgũrẽ ã'awũ. Cũ nipe'tirã mirĩcũa u'muarõpu wũũrãrẽ tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Nerẽña. Õ'acũ peje ba'asere apomi. ¹⁸ Wiorã ye di'ire ba'arãsa'a. Surara wiorãrẽ, surara tutuari masãrẽ, cabayua di'ire, na bu'i pesarã di'ire ba'arãsa'a. Nipe'tirã ye di'ire ba'arãsa'a. Da'raco'teri masãrẽ, da'raco'tetirãrẽ, wiorãrẽ, mejõ nirãrẽ nipe'tirãrẽ ba'arãsa'a, niwĩ.

¹⁹ Be'ro, sõ'agũ mejẽcã bajugure ã'awũ. Tojo nicã nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiorãrẽ na yarã surara me'rã nerẽcã ã'awũ. Na nerẽca be'ro cabayu butigu bu'i pesagu me'rã, tojo nicã cũ yarã surara me'rã a'mewẽjẽrãtirã tojo weewã. ²⁰ Cabayu butigu bu'i pesagu mejẽcã bajugure ñe'ewĩ. Apĩ yai weronojõ bajugu, oveja capesa'ritigu weronojõ bajugure ñe'ewĩ. Cũta nisoose queti weremu'tãrĩ masũ niwĩ. Cũta tja masã yai weronojõ bajugure ãjõpeoato nĩgũ mejẽcã bajuse pacare wee'obosawĩ. Cũ wee'ose me'rã nipe'tirã yai weronojõ bajugu wãme ojaõ'ono'cãrãrẽ a'tiro weewĩ. Narẽ niso, ãjõpeocã weewĩ. Yai weronojõ bajugu queosere ñubuepeorã quẽ'rãrẽ mejãrõta niso, ãjõpeocã weewĩ. Be'ro, cabayu bu'i pesagu puarã mejẽcã bajurãrẽ ñe'ewĩ. Na puarã catirãta pecame'e ditarajopũ doqueño'ono'wã. Ti ditara azufre wãmetise ope weronojõ sipise me'rã ũjũwũ. ²¹ ãpẽrã na me'rãcjãrã pe'ere cabayu bu'ipu pesagu a'tiro weewĩ. Cũ ya pjĩ cũ useropũ cuõca pjĩ me'rã narẽ wẽjẽpe'ocã'wĩ. Nipe'tirã mirĩcũa na ye di'ire pajibutiaro ba'a yapicã'wã.

20

Mil cũ'marĩ wãtĩrẽ du'tecũuse ni'i

¹ Apeye quẽ'rãrẽ ã'awũ. Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musepu ni'cu dijatiwĩ. Cũ nibajudutidijari pe cja sawire cuowĩ. Tojo nicã cõme dajore cuowĩ. ² Cũ pĩrõjo weronojõ bajugure du'tewĩ. Pĩrõ ne waro a'ti umuco da'rẽca be'rocjũ pĩrõ nino'cu nimi. Cũ wãtĩ nimi. Cũrẽ cõme da me'rã peje cũ'marĩ, mil cũ'marĩ du'tecũuwĩ. ³ Cũrẽ nibajudutidijari pepũ tuuquedijowĩ. Be'ro ti pe sopere bi'acã'wĩ. Tu'ajanũ'cõ, pi'rabi'acã'wĩ.

Mil cū'marī masārē nisoō ējōpeocā weeticā'to nígũ tojo weewī. Be'ro mil cū'marī yu'rúca be'ro yoaticā pāowīrōno'gūsami.

⁴ Be'ro, peje wiorā dujise cūmurīrē ī'awũ. Te cūmurīpũ dujirā a'ti nucūcācjārārē besemasīsere o'ono'cārā niwā. Āpērā quē'rārē ī'awũ. Na Ō'acū ye queti, tojo nicā Jesú yere werese ye bu'iri na dāpopare dātesureno'cārā niwā. Na yai weronojō bajugũ, cū queose yee'quere ne ñubuepeoticārā niwā. Tojo nicā na diapoapũ, na omocārīpũ cū wāmerē ne ojaō'ono'ticārā niwā. Na wērī'cārāpũ nimirā, masāwā. Na masāca be'ro Cristo me'rā mil cū'marī masārē dutitamuwā. ⁵⁻⁶ Na masāse ne waro wērī'cārā masāmũ'tā'que ni'i. Wērī'cārā masāmũ'tā'cārā Ō'acū yarā ña'ase moorā nima. E'catīma. Na apaturi wērīsome. Pecame'epũ ne wa'asome. Na Ō'acū ye cjasere, Jesucristo ye cjasere da'rarā nirāsama. Na mil cū'marī Cristo me'rā āpērārē dutirāsama. Āpērā pe'e ña'arā wērī'cārā mil cū'marī yu'rúca be'ropũ masārāsama.

⁷ Mil cū'marī yu'rúca be'ro wātī nibajudutidijari pepũ dā'tecūu'cure pāowīrōrāsama. ⁸ Cū nipe'tiro a'ti nucūcācjārārē nisoosere ējōpeocā weegusami. Gog, Magog wāmetirā quē'rārē mejārōta weegusami. Na yarā surarare a'mequēdutigũ neocūugūsami. Na surara nucūpori pajiri maa dia sumuto cjase weronojō pājārā waro nirāsama. ⁹ Na nipe'tiro a'ti nucūcāpũre se'sanũ'cārāsama. Na Ō'acū yarā nirōpũ, tojo nicā cū ya macā cū ma'irī macārē sutuanũ'cābi'arāsama. Ō'acū pe'e na tojo weecā ī'agũ, narē ũjūacō'adutigũ pecame'e o'ódijogusami. Nipe'tirā ũjūpe'tia wa'arāsama. ¹⁰ Wātī narē nisoocũ pecame'e ũjūrī ditarajopũ cō'adijono'gūsami. Ti ditara ope weronojō bajuse me'rā sipi ũjūrōsa'a. Topũ yai weronojō bajugũ, apī nisoose queti weremũ'tārī masũ na puarā cō'adijono'wā. Topũ ũmācorī, ñamirīrē pi'etinu'cūrāsama. Ne wijasome.

Butiri cūmurōjopũ dujigũ masā weesere besese ni'i

¹¹ Be'ro, yu'ũ wioğũ dujiri cūmurō butiri cūmurōjore ī'awũ. Topũ dujigũre ī'awũ. Cū ī'orōpũre a'ti di'ta, ũ'muse bajudutidijape'tia wa'awũ. Te no'opũ nirō bocatiwũ. ¹² Be'ro, nipe'tirā wērī'cārā Ō'acū ī'orōpũ nu'cūcā ī'awũ. Na no'o nirā niwā. Wiorā, mejō nirā niwā. Na to nu'cūrī cura Ō'acū nipe'tise masā wee'que ojaō'o'que pūrīrē pāawī. Ape pūrī catinu'cūse cūorā na wāmerē ojaō'ono'ca pūrīrē pāawī. Cū wērī'cārārē a'tiro weewī. Na wee'quenūcūrē te pūrīpũ ojaō'ono'caronojōta narē queoro bese, bu'iri da'rewī. ¹³ Dia pacase maarī pacapũ wērī'cārā topũ niwā. Di'tapũ wērī'cārā quē'rā topũ niwā. Nipe'tirā na wee'caronojōta nipe'tisere queoro bese, bu'iri da'reno'wā. ¹⁴ Ō'acū masā na wērīsere cō'ape'ocā'wī. Na wērī'cārā nirō quē'rārē cō'ape'ocā'wī. Pecame'ejopũ bu'iri da'rese apaturi wērīse weronojō ni'i. ¹⁵ Nipe'tirā na wāmerē catinu'cūse cūorā ojaō'ono'ca pūrīpũ ojaō'ono'ña marī'cārā pecame'ejopũ cō'adijono'wā.

21

Ape ũmūco, ape di'ta dūcayũ'que ni'i

¹ Be'ro, yu'ũ ape ũmūcore, ape di'tare ī'awũ. Todūporo nimũ'tā'que ũ'muse, di'ta bajudutidijape'tia wa'awũ. Dia pajiri maajo marīwũ majā. ² Yu'ũ Juā añubutiari macā, ũ'muse Ō'acū tiropũ nirī macārē dijaticā ī'awũ. Ti macā ape ma'ma macā Jerusalē niwũ. Añurō apóca macā niwũ. Ni'cō numio omocā dā'tego marāpũre añurō tũ'sato nígō ma'masu'ano'caro

weronojō niwũ. ³ Be'ro ni'cũ u'musepu nigú tutuaro me'rã ucũcã tu'owu. A'tiro niwĩ:

—Tu'oya. Õ'acũ masã me'rã nimi. Na me'rã ninu'cũgũsami. Na cũ yarã nirãsama. Cũ basuta na me'rã ni, na wiogu nigũsami. ⁴ Na ya'cocore tuucoegusami. Wẽrĩse marĩrõsa'a. Bujawetise, utise, pũrĩse quẽ'rã marĩrõsa'a majã. Nipe'tise todũporo cjase pe'tia wa'arosa'a, niwĩ.

⁵ Õ'acũ wiogu dujiri cũmurõpu dujigu a'tiro niwĩ:

—Tu'oya. Yu'u nipe'tise apeyere ma'ma dia'cũ dũcay'u, niwĩ.

Apeye ninemowĩ:

—Yu'u ucũsere ojaya. Te diacjũ nise ni'i. Yu'u ní'caronojõta wa'arosa'a, niwĩ.

⁶ Be'ro a'tiro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajanũ'cõpe'ono'o. Yu'uta nimũ'tãgũ, nituogupu ni'i. No'o yu'ure uputu uarã acowuorãnojõrẽ yu'u catinu'cũsere o'oguti. Narẽ wapaseesome. ⁷ No'o añurõ wee yu'rũwetirã ãjõpeodu'utirãnojõ nipe'tise yu'u “O'oguti” ní'quere ñe'erãsama. Yu'u na wiogu nigũsa'a. Na yu'u põ'rã nirãsama. ⁸ Æpẽrã pũricã uise bu'iri yu'ure ãjõpeodu'urã pecame'epu wa'arãsama. Tojo nicã ãjõpeotirã, ña'abutiasere weerã, wẽjẽcõ'arĩ masã topu wa'arãsama. Æpẽrã no'o uaro a'metãrãbajaque'atirã, yai weronojõ tu'oña'masĩrĩ masã pecame'epu wa'arãsama. Tojo nicã Õ'acũ mejõtare ãjõpeorã, nipe'tirã nisoosepijarã pecame'epu wa'arãsama. Ti ditara ope weronojõ bajuse sipi ãjũsa'a. Te bu'iri da'rese apaturi wẽrĩse weronojõ ni'i.

Ma'ma macã Jerusalẽ cjase queti ni'i

⁹ Be'ro ni'cũ sõ'onícãrã siete me'rãcjãrẽ ï'awũ. Náta, nãnucũ bu'iri da'retuõatje posetise parire cõowã. Ni'cũ na me'rãcjũ a'tiro niwĩ:

—Te'a. Mu'arẽ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu nũmo niacjore ï'ogũti, niwĩ. Cũ nũmo Jesucristore ãjõpeorã nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹⁰ Espĩritu Santu quẽ'ese weronojõ yu'ure ï'owĩ. Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu ãrũgũ pajicju u'muacjũjopu yu'ure miawĩ. Topu yu'ure Õ'acũ tiro nícamacãjo dijatisere ï'owĩ. Ti macã Jerusalẽ ña'ase moorĩ macãjo niwũ. ¹¹ Ti macã Õ'acũ asistese me'rã pũrõ asistewu. Ætãperi wapabujuse peri jasper wãmetise peri weronojõ asiste, acostiwu. ¹² Ti macã sumuto pajiri sã'rĩrõ u'muarĩ sã'rĩrõ niwũ. Ti sã'rĩrõpu doce soperi niwũ. Te soperinucũ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu nu'cũwĩ. Te soperipure Israe ye cururicjãrã wãmerẽ ojaõ'ono'wũ. Na doce cururi niwã. ¹³ Ti sã'rĩrõpũre mujĩpũ majãtiro pe'e i'tia sope niwũ. Mujĩpũ sãjãrõ pe'ere i'tia sope niwũ. Cũpe pe'ere i'tia sope niwũ. Diacjũ pe'e quẽ'rãrẽ i'tia sope niwũ. ¹⁴ Ti macã cja sã'rĩrõrẽ ãtãpaga paca me'rã tuuñe'eno'wũ. Tepagã docepaga niwũ. Tepagãnucũ Jesucristo besecũ'cãrã wãmerẽ ojaõ'ono'wũ.

¹⁵ Õ'acũrẽ wereco'tegu yu'ure ucũgũ ni'cãgũ ãrũgũ uru me'rã wee'cure cõowĩ. Tigũ me'rã ti macãrẽ, soperire, ti sã'rĩrõrẽ queogutigu weewĩ. ¹⁶ Ti macã ba'paritise pã'rẽrĩ mejãrõta bajuwu. Ni'cãrõnojõ e'sa, ni'cãrõnojõ yoawu. Õ'acũrẽ wereco'tegu cũ queocju me'rã ti macãrẽ queowĩ. Ti macã yoaro dos mil doscientos kilõmetros niwũ. Æ'muarõ, e'saro quẽ'rã mejãrõta niwũ. ¹⁷ Be'ro sã'rĩrõrẽ queowĩ. Sesenta y cinco metros e'sawu. Masã queowuaronojõ queowĩ.

¹⁸ Sã'rĩrõ ya'sasepaga jasper wãmetise me'rã wéeca sã'rĩrõ niwũ. Ti macã uru waro me'rã wéeca macã niwũ. Uru ãocujiri ã'irĩ marĩse weronojõ acostiwu. ¹⁹ Ætãpaga ti sã'rĩrõrẽ tuuñe'ese'paga paca a'tiro

weeno'wũ. Nipe'tise ũtāperi wapabujuse peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Nimũ'tã cja ya'sase peri jasper wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã zafiro wāmetise ya'sase peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã butibocurese ágata wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sase esmeralda wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. ²⁰ Apega sō'ase ónice wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã sō'abocurese cornalina wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ewubocure crisólito wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sase berilo wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ewubocure acostise topacio wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sabocurese crisoprasa wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sase jacinto wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Nitucjapua sō'a ñibocurese amatista wāmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. ²¹ Doce soperi niwũ. Te ni'cārē soperi ni'cāgã perlajo me'rã weeno'que soperi niwũ. Macã decopu wa'ari ma'a uru me'rã wéeca ma'a niwũ. Ēocujiri acostiro weronojō bajuwũ.

²² Ti macāpũre ne Ō'acũ wi'ire ĩ'atiwũ. A'tiro ni'i. Ō'acũ marĩ wioꝝu tutuayũ'rũagũ topũ nimi. Tojo nicã Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojō bajugũ quē'rã topũ nimi. Tojo weero Ō'acũ wi'i marĩwũ. ²³ Ti macāpũre mujĩpũ ɯmɯcocjũ, ñamicjũ sĩ'osere ne a'masome. Ō'acũ asistese me'rã añurō sĩ'onu'cũ'u. Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojō bajugũ cũ ti macārē sĩ'ogũ nimi. ²⁴ A'ti nucũcãcjãrã Ō'acũ yũ'rũono'cãrã ti macã sĩ'ose me'rã sjarãsama. A'ti nucũcãcjãrã wiorã na wiorã ní'quere ti macāpũ miarãsama. ²⁵ Topũre ñami marĩrõsa'a. Tojo weero ti macã cjase soperi susunu'cũcã'rõsa'a. ²⁶ A'ti nucũcãcjãrã na añuse niseti'quere ti macāpũ miarãsama. ²⁷ Topũre ne ni'cãti ña'ase miisãjãano'ña marĩrõsa'a. Ña'arō weerã, nisoosebucurã topũre ne sãjãasome. Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojō bajugũ ya pũrĩ catinu'cũse cœorã na wãmerē ojaõ'ono'cãrã dia'cũ sãjãárãsama.

22

¹ Be'ro Ō'acũrē wereco'tegũ diare ĩ'owĩ. Ti maa ũ'irĩ marĩrĩ maa niwũ. Te aco, catise warore o'owũ. Pũrō acostiri maa niwũ. Ō'acũ, tojo nicã cũ macũ oveja wĩ'magũ weronojō bajugũ dujiri cũmurō docapũ wijawũ. ² Ti macã deco wa'ari ma'apũ o'mabũrowũ. Dia pũaperi sumuto yucũ catise o'ose pĩ'rĩwũ. Ni'cã cũ'marē docetiri ducatiwũ. Mujĩpũrĩnucũ ducatiwũ. Tigũ cjase pũrĩ masārē ocoyese niwũ. ³ Topũre “Masã ña'arō wee'que wapa narē ña'arō wa'arõsa'a”, ñiña marĩrõsa'a. Ti macāpũre Ō'acũ, tojo nicã cũ macũ oveja wĩ'magũ weronojō bajugũ dujiri cũmurō nirõsa'a. Cũ yarã cãrē ñubuepeorãsama. ⁴ Bajuyoropũ cãrē ĩ'arãsama. Na diapoapũ cũ wãmerē cœorãsama. ⁵ Topũ ñami marĩrõsa'a. Topũ nirã ne sĩ'osere ɯasome. Mujĩpũ bo'reyusere ɯasome. Ō'acũ marĩ wioꝝu sĩ'ogũsami. Na topũ nirã Ō'acũ me'rã dutitamunu'cũrãsama.

Jesucristo maata a'tigusami nise queti ni'i

⁶ Be'ro Ō'acũrē wereco'tegũ yũ'ũre niwĩ:

—A'te ucũse diacjũ nise ni'i. Te ní'caronojõta wa'arõsa'a. Marĩ wioꝝu Ō'acũ cũ wereduti'quere wereturiari masārē wãcũse o'owĩ. Cũta cãrē wereco'tegũre o'owĩ. Cũ yarãrē maata be'ropũ wa'atjere ĩ'odutigu tojo weewĩ.

⁷ A'tiro niwĩ:

—Maata a'tiguti. A'ti turipɛ oja'quere ẽjõpeo yu'tigunojõ e'catigusami, niwĩ.

⁸ Yu'u Juã a'te nipe'tisere i'awũ. Nipe'tisere tu'owu. Tere tu'o, i'áca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu yu'ure i'o'cu tiro ñubuepeogu ejaque'awu. ⁹ Cũ pe'e tojo weecã i'agũ, niwĩ:

—Tojo weeticã'ña. Yu'u quẽ'rã cãrẽ da'raco'teguta ni'i. Yu'u mu'u weronojõ nigũ ni'i. Mu'u acawererã Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masã weronojõ ni'i. Tojo nicã yu'u nipe'tirã a'ti pũrĩpɛ oja'quere ẽjõpeo yu'tirã weronojõ ni'i. Yu'ure ñubuepeoticã'ña. Õ'acũ pe'ere ñubuepeoya, niwĩ.

¹⁰ Cũ yu'ure ninemowĩ:

—A'ti pũrĩpɛ “A'tiro wa'arosa'a” ni oja'que queoro wa'atje cã'rõ du'sa'a. Tojo weegu a'ti pũrĩpɛ oja'quere Õ'acũ ye quetire ya'yioropɛ cuoticã'ña.

¹¹ Cã'rõ du'sa'a. Ña'agũ mejãrõta cũ uaro weebata'to. Ña'abutiasere weegũ quẽ'rã mejãrõta weebata'to. Añugũ pũrĩcã añurõ weenu'cũato. Tojo nicã Õ'acũ uaro weenu'cũgũ cãrẽ queoro weesirutuato, niwĩ.

¹² Be'ro Jesú a'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Maata a'tigusa'a. Yu'u masãrẽ o'otjere cu'o. Nánucũ na queoro wee'quere o'oguti. ¹³ Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupɛ ni'i.

¹⁴ »No'o su'tire coe'cãrã weronojõ añurã nisĩ'rĩrã na ña'arõ wee'quere du'urã, e'catirãsama. Na catise o'ocju ducare ba'amasĩrãsama. Na a'ti macã añubutiari macãpɛ sãjãamasĩrãsama. ¹⁵ Æpẽrã pũrĩcã ña'arõ weeri masã ti macãpure sãjãasome. Ña'abutiario weerã, yai weronojõ tu'oña'masĩrĩ masã ti macãpure sãjãasome. Tojo nicã no'o uaro ña'arõ a'metãrãbajaque'atirã, wẽjẽcõ'arĩ masã sãjãasome. Æpẽrã Õ'acũ mejẽtare ñubuepeorãnojõ, tojo nicã nisoosere weetu'sarãnojõ sãjãasome.

¹⁶ »Yu'u Jesú ni'i. Õ'acũrẽ wereco'tegu, yagu me'rã a'ti pũrĩ cjase nipe'tirã yu'ure ẽjõpeose cururicjãrãrẽ wereduti'i. Yu'u duporocjũ wiogu Davi pãrãmi nituriagu ni'i. Tojo nicã ñocõawũ bo'reque'ari cura asistemãjãtigɛ weronojõ nigũ ni'i, niwĩ Jesú.

¹⁷ Cũ tojo nĩca be'ro Espĩritu Santu, tojo nicã Jesucristore ẽjõpeorã a'tiro niwã:

—A'tibaque'oya, niwã.

No'o a'tere tu'orãnojõ quẽ'rã “A'tiatio”, niato.

No'o acoworã sĩ'rĩsĩ'rĩrãnojõ a'tiatio. Aco catise warore o'osere sĩ'rĩrã a'tiatio. Te ne wapamarĩrõsa'a.

¹⁸ Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire a'ti pũrĩpɛ oja'quere tu'orãrẽ a'tiro ni wereyuguti. No'o a'ti pũrĩpɛ oja'quere ojayu'ruogunojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. A'ti pũrĩpɛ bu'iri da'resere oja'quenojõrẽta cãrẽ weegusami.

¹⁹ No'o a'ti pũrĩpɛ oja'quere da'agunojõrẽ Õ'acũ a'tiro weegusami. Cũ ojadu'a'caronojõta Õ'acũ catinu'cũse cuorã ojaõ'ono'ca pũrĩpure cũ wãmerẽ coegusami. Cũ yucu cjase catise o'ocju ducare ba'asome. Cũ ti macã añurĩ macãrẽ sãjãasome. A'te quetire a'ti pũrĩpure ojano'o.

²⁰ Jesucristo a'tere weregu, a'tiro nimi:

—Tojota ni'i. Cã'rõacã du'sa'a yu'u dijatiatjo, nimi.

Tojota wa'arosa'a. Wiogu Jesú, quero a'tibaque'oya.

²¹ Marĩ wiogu Jesucristo musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Õ'ACÛ YERE UCÛRÎ TURI
en tucaño
Õ'ACÛ YERE UCÛRÎ TURI
tucano

A'tiro nisī'rīrō wee'e nise ni'i (Glosario)

- Ángel** Quetiweredutigu o'ono'cu nimi, nisī'rīrō wee'e. Ō'acūrē wereco'tegu ɯ'mūsecjū Ō'acū yere da'ra, cū ye quetire wereco'tegu nisami. Cū marī a'ti turicjārā weronojō nitisami.
- Apocalipsis** Masīno'ña marī'quere bajuyoropɯ ī'o'que ni'i, nisī'rīrō wee'e. Quē'ese weronojō ī'o'que ni'i.
- Arameo** Jesú a'ti nucūcāpɯ nícaterore cū ní'caropɯre a'te ucūsereta ucūyɯ'rɯnɯ'cācārā niwā.
- Areópago** Atena wāmetiri macāpɯre ɯ'muarī bu'a ūtāperipijarore tojo pisucārā niwā. Topɯ ti macācjārā “A'tiro weeroɯa'a” nirī masā nerēwɯacārā niwā. Tojo nicā topɯ nerēwɯarāta tja Areópago wāmeticārā niwā.
- Arca de la alianza** Israe curuacjārārē Egiptopɯ wijáca be'ro Ō'acū na ūrūgū Sinaípɯ nicā, Moisére ni'cā acaro weeduticɯ niwī. Ō'acū “Masā me'rā añurō weeguti” ní'quere cɯori acaro nicaro niwū. Ti acaro po'peapɯre Ō'acū diez dutise ojacū'que ūtāpjīrī, tojo nicā Aarō yagɯ tuacjɯ ñasāwijicjɯ sãñacaro niwū. Apeye ni'cārū uru me'rā weecarɯ maná poseticjɯ sãñacaro niwū. Ti acaro uru caseri me'rā omabi'ano'caro niwū. Ex 40.3; Jos 6.3-15; Heb 9.4-5.
- Artemisa** Éfesocjārā na ējōpeogo queose yee'co nico niwō. Āpērā core Diana pisucārā niwā.
- Asō** Apetero ti macārē Aso nisama.
- Beelzebú** Wātīa wiogɯre tojo pisucārā niwā.
- Cameyo** Wa'icɯ masā na pesawā'cāgū, apeque o'mabosagɯ nisami. Cū sē'emarē pacase wacupaga paca tuupeosami.
- Capernau** Apetero ti macārē Cafarnau nisama. Ɔ'muarī bu'a, butiwijiri bu'a nisī'rīrō weecaro niwū.
- Cebada** Duporocjārāpɯ pajasecɯorā te me'rā pā wee, ba'acārā niwā.
- Clauda nucūrō** Āpērā Cauda nucūrō nisama.
- Coroneta** Cōme me'rā wéecawɯ puticā ɯputɯ busɯpjɯre tojo nisama.
- Cristo** Griego ye me'rā “Ō'acū bese'cu cū o'ó'cu nimi”, nisī'rīrō wee'e. Hebreo ye me'rā “Mesías” nisama.
- Epicúreos** “Marī catiri ɯmɯcore e'catisenojōrē weeroɯa'a” ni bu'esere siruturi masā nicārā niwā.
- Estoicos** “Marī nisetironojōta nicā'rōɯa'a; mejēcā weesī'rīsenojō, e'catisenojōrē, pūrīsenojōrē tojo tɯ'oña'cā'rōɯa'a” ni bu'esere siruturi masā nicārā niwā.
- Fariseo masā** Judío masā cururicjārā wiorārē tojo pisucārā niwā. Na Moisé duti'quere weepe'odutiri masā, na ñecūsɯmɯa weemujāti'quere nemopeori masā nicārā niwā.
- Gadara** Apetero toreta tja Gerasa nisama.
- Genesare** Apetero Galilea wāmetiri ditarareta tojo pisucārā niwā. Tojo nicā ni'cā di'ta, ti ditara majārōpɯ nirōrē tojo pisucārā niwā.
- Griego** A'te ucūserē Jesú nícateropɯre nipe'tirocjārā ucūcārā niwā. Ō'acū yere ucūrī turi (Nuevo Testamento) a'te ucūse me'rāta ojano'caro niwū. Tojo nicā Grecia (Acaya) cjārārē tojo pisucārā niwā.
- Hebreo masā** Abrā “hebreo masū” pisumɯ'tāno'cu niwī. Be'ro cū Isaare pō'rātíca be'ro cūrē, cū pō'rārē, cū pārāmerā nituriarārē mejārōta

- “hebreo masã” pisuno'cãrã niwã. Na ucũsere “hebreo” pisuno'caro niwũ. Gn 14.13.
- Hermes** Griego masã na ãjõpeogu queose yee'cu nicu niwĩ. Romano masã cũrẽ Mercurio pisucãrã niwã.
- Hisopo** Yucusiti judío masã Õ'acũrẽ ãjõpeorã na ña'arõ wee'quere acobojose sãrĩrã yoso páásteri si'ti nicaro niwũ.
- Iglesia** Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ tojo nisama. Masã wéeca wi'i mejẽtare tojo nisama.
- Isabe** Apetero coreta Elisabet nisama.
- Israe** Ne warore Jacob wãmeticu niwĩ. Cũ Isaa macũ nicu niwĩ. Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu me'rã a'mequẽca be'ro tojo wãme ducayucu niwĩ.
- Israelita** Israe curuacjãrãrẽ, Jacob põ'rã doce cururicjãrãrẽ tojo nicãrã niwã.
- Judío masã** Israe curuacjãrã Judea di'tapu nirã “judío masã” pisuno'cãrã niwã. Siape'e me'rã nipe'tirã Israe curuacjãrã tojo pisuno'cãrã niwã. Na hebreo yere ucũcãrã niwã.
- Legión** Ticurã ni'i, nirõ marĩrõ, pãjãrã waro ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e.
- Levadura** Pã weerã pã'mu, bucuato nĩrã na morẽse ni'i. Te nipe'tise na morẽsepure a'mesu'ape'tia wa'asa'a.
- Levita** Leví ya curuacjãrã nisĩ'rĩrõ wee'e. Leví wãmetigu pa'i ya curuacjãrẽ tojo pisucãrã niwã. Ti curuacjãrã ãpẽrã pa'iare Õ'acũ ye cjasere weetamuco'terã nicãrã niwã.
- Litro** Aco ni'cãgã borewaria ejatuario posetisere tojo nisama.
- Maestros de la ley** Moisé oja'quere bu'eri masã nicãrã niwã. Ne waropama narẽ “escriba” pisucãrã niwã. “Escriba” duporocjãrã Moisé duti'quere ojaturari masãrẽ tojo pisucãrã niwã.
- Maná** Israe curuacjãrãrẽ na yucu marĩrõ, masã marĩrõpu wa'acã, Õ'acũ cũ u'muse cjase ba'ase o'o'que nicaro niwũ. Na Egiptopu wijarã Canaãpu wa'arã, cuarenta cũ'marĩ tere ba'acãrã niwã.
- Mateo** Apetero cũrẽ Leví nisama.
- Mesías** Hebreo ye me'rã “Õ'acũ bese'cu cã o'ó'cu nimi,” nisĩ'rĩrõ wee'e. Griego ye me'rã Cristo nisama.
- Nardo** U'mutise ni'cã yucusitipu tigu nu'cõrĩ me'rã wee'quere tojo nicãrã niwã.
- Natanae** Apetero cũrẽ Bartolomé nisama.
- Nicolaíta wãmetiri curuacjãrã** Jesucristore ãjõpeorã nimirã ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeo, a'metãrãsenojõrẽ weesetirãrẽ tojo nicãrã niwã.
- Niyeru wapaseeri masã** Romano masã wiogure da'ratamurĩ masã nicãrã niwã. Na judío masã na acawererãrẽ niyeru wapasee, ape di'tacjũ wiogupure o'ocãrã niwã. Apeterore o'ope'otipã. Tojo weerã judío masã narẽ “Marĩ acawererã nimirãta, ña'arõ weema, yajari masã nima”, nicãrã niwã. Apeterore narẽta tja “publicano” nisama.
- Õ'acũ wi'i** Jerusalẽ cja wi'i, ni'cã wi'i nirĩ wi'ire tojo pisucãrã niwã. Judío masã nerẽ ñubueri wi'i nicaro niwã. Ti wi'ipu Õ'acũrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocãrã niwã. Ti wi'ire “templo” nisama.
- Paraíso** U'muse Õ'acũ tiropure tojo nisama.
- Pascua bosenumu** Judío masã ñecũsumua Egiptopu ní'cãrãrẽ ape di'tapu miwija'quere wãcũsiruturi bosenumurẽ tojo nisama.
- Pentecosté** Judío masã na ote'que (trigore) ñe'erĩ bosenumu nicaro niwũ. Cincuenta numurĩ Pascua bosenumu wa'aca be'ro ti

bosenumurē weewuacārā niwā.

Priscila Apetero coreta Prisca nisama.

Saduceo masã Æpērārē na bu'ese me'rã ějōpeocã weerã wiori nicārã niwã. Na judío masã cã'curuacã nicārã niwã. Na masã wērīca be'ro masāsere, Ō'acūrē wereco'terã nisama nisere ějōpeoticārã niwã.

Sauru Judío masã soowuuri numu nicaro niwã. Ti numurē Ō'acũ dia'cūrē ñubuepeoduti, ne da'radutiticārã niwã.

Silvano Apetero ā'rīrē Sila pisucārã niwã.

Sinagogas Judío masã nerēwuase wi'seri nicaro niwã. Macārīnucũ te wi'seripu Ō'acūrē ñubuepeo, masārē bu'emujãcārã niwã.

Trigo Arusu weronojō ba'ase nisa'a. Te peri me'rã harina wãmetisere weesama. Te harina me'rã pãrē weesama. Tere peje apeyenojō cuorã ba'acārã niwã. Pajasecuorã pe'e te weronojō bajuse cebadare ba'acārã niwã.

Troa Apeterore ti macārē Troáde nisama.

Wi'seriacã weeri bosenumu Jerusalēpũre judío masã cã'marīnucũ ni'cã bosenumu na otesere ñe'éca be'ro weewuacārã niwã. Na ñecũsumu Egiptopu wijáca be'ro cuarenta cã'marī masã marĩrō, yucu marĩrōpu na sija'quere wãcũsiruturi bosenumu nicaro niwã.

Zeus Griego masã na ějōpeogu queose yee'cu nicu niwĩ. Romano masã cūrē Júpiter pisucārã niwã.